

202 DE PROF. ET ADVERS. HVIVS SACR.
 nonne & tu habes in te partem, laudando? Non enim
 iustum, nisi amares: non amares, si nihil inde haberet
 quicquid aliud laudamus, ideo laudamus quia bonum
 tibi maior causa, & melior, & firmior dari potuit, quam
 Deum, nisi quia bonus est. Quãdiu dicamus eius bonum
 Quis corde concipiat aut complectatur, quã bonum
 minus? Sed ad nos redeamus, & in nobis illum agnoscat
 in operibus eius mirabilibus, mirabilem artificem habet
 quia ipsum contemplari idonei non sumus. Et si con-
 idonei aliquando erimus, cum fuerit mundatum cor
 fide, vt postremo gaudeat veritate: nunc, quoniam ipse
 bis videri non potest, opera eius videamus, ne sine laude
 remaneamus.

CAP. X.

Quomodo ex particulari distributione & ordinem
 rerum, Deus sit laudandus.

I Multi stulti, non valentes contemplari, & disti-
 creaturam locis suis, & ordine suo, sub nomine
 visu agentem motus suos, non Deum laudant, sed
 dunt. Nam visum est illis, quia superiora omnia Deo
 nat; inferiora vero despicit, abiicit, deserit; vt nec
 nec regat: sed casibus regantur, quomodo possunt, quæ
 & mouent illos, qui dicunt aliquando sibi, sed non dicit
 id est, ne audiendo tu consentias, quando ista dicunt, (Quia
 ma enim sunt, & execrabilia Deo:.) Si Deus plueret, in
 plueret in mari? Qualis, inquit, providentia? Getulia
 & mare compluitur: Acute sibi videntur tractare. Quibus
 cendum est hoc: Getulia fitit, netu sitires. Bonum enim
 si diceres bono Deo: Anima mea velut terra sine aqua
 quod alio loco aperte dicitur: Sitiuit tibi anima mea,
 multipliciter tibi & caro mea. Et Dominus in euangelio
 ti qui esuriunt & sitiunt iustitiam, quoniam ipsi saturabuntur.
 Iste enim iam saturatus est, qui talia disputat, & quasi sibi
 etus videtur; nec vult discere, ideo non sinit. Nam si sitires
 ler discere: & inueniret quod toru Dei providentia fit in
 & eam laudans, miraretur disposita etiam membra pulci-
 tende: quis disposuit membra pulcis & culicis, vt habeant
 dinem suum; habeant vitam suam; habeant motum suum
 Vnam bestiolam breuem, minutissimam considera, quomodo

In Psal. 148.
 in medio.

Psal. 72.
 Psal. 61.
 Math. 5.

consideres ordinem membrorum ipsius, & anima-
 ite, qua mouetur; pro se fugi mortem, amat vitam,
 voluptates, deuitat molestias, exerit sensus diuerfos,
 motu congruo sibi. Quis dedit aculeum culici, quo
 nem fugat? Quam tenuis fistula est, qua sorbet? Quis
 sicista? Quis iccit ista? Expavesces in minimis, lauda-
 um. Hoc itaque tene: nemo te de fide excutiat, & de sana
 sed angelum in celo pro habitatione caelesti: vermicu-
 terra, pro habitatione terrestri. Nunquid angelum fe-
 ere in caeno, & vermiculum in celo? Distribuit sedibus
 iores; incorruptionem incorruptis sedibus dedit: cor-
 bilia corruptibilibus locis. Totum attende, totum lauda.
 ergo disposuit membra vermiculi, non gubernat nubes?
 are in mare pluit? Quasi in mari non sint quæ alantur
 a: quasi non ibi fecit pisces: quasi ibi non fecit ani-
 Attende quomodo currunt pisces ad aquam dul-
 Et quare, inquit, pisces pluit, & mihi non pluit ali-
 no? Vt cogites te in regione esse deserti, & in peregrina-
 te vite: vt amarescat tibi vita præsens, vt futuram de-
 aut vt flagelleris, & corripiaris, & corrigaris. Quo-
 autem distribuit propria regionum. Ecce, quia de Ge-
 locuti sumus: pluit hæc in Africa propè Deus omni anno;
 omni anno dat frumentum. Seruari hæc frumentum non
 cito corrumpitur, quia omni anno datur. Ibi, quia
 & multum datur, & diu seruat. Sed forte putas, quia ibi
 Deus deserat homines: aut non ibi secundum iocundi-
 in suam, & laudant & glorificant Deum. Apprehende inde
 illum, pone inter istas arbores amanas: fugere hinc vult, &
 re ad nuda Getulia. Omnibus ergo locis Deus, regionibus,
 moribus, sua quæque distribuit & ordinat. Et longum
 commemorare diligentiorum considerationem omnium
 um. Quis illam explicat? Tamen qui oculos habent, multa
 vident. Cum viderint; placent; cum placuerint; laudantur,
 tanquam ipsa, sed ille qui *verba sua* fecit. Non tibi ergo
 carit casibus moueri, quæ verbo Dei in omni motu suo
 quunt. Quò vult Deus, illuc lucet ignis: illuc fertur nu-
 siue pluuiam, siue niuem, siue grandinem portet. Et quare
 quando percutiunt montem fulmina, & non percutiunt
 uonem? Quòcunque possum dicere pro captu mei: is meæ,
 quan-

SIBIOLSON Datvondkerk
GRANADA
SALE 2
Snooth 15
Tudo
Weser: 119

25a 1
9

2 400 40 MADE IN SPAIN

~~119-119~~

25a 1
9

Del Collegio de la Cong de San Ger...

IOSEPHI SCALIGERI *ant...*

IVLI CÆSARIS F. R. 5587

OPVS

DE

EMENDATIONE

TEMPORVM:

Castigatus & multis partibus auctius, vt nouum videri possit.

prohibitus cum expurgatione tamen permissus.

ITEM

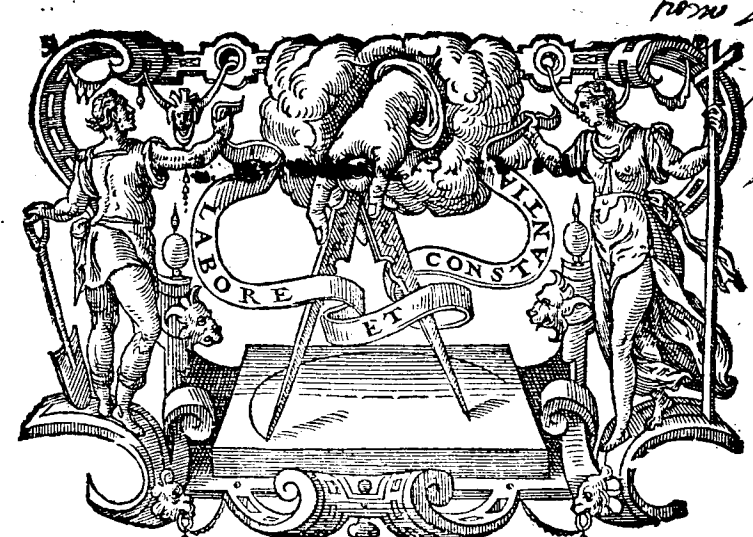
VETERVM GRÆCORVM FRAGMENTA SELECTA,

Quibus loci aliquot obscurissimi Chronologia sacra & Bibliorum illustrantur, cum NOTIS eiusdem Scaligeri.

similes prode bitis ad curam purgatione permissis

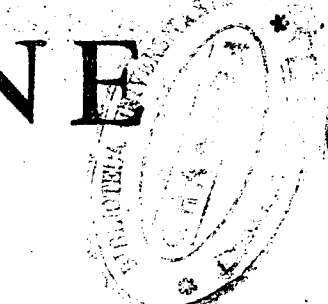
~~FRAGMENTA SELECTA~~
~~FRAGMENTA SELECTA~~
~~FRAGMENTA SELECTA~~

Ex Bibliotheca Benedicti de Castro

Ex commissione Sancti officij Inquisitoris hinc ibi expurgatus est per praesentem Imperatoris Indulgentiarum an. 1707. Decretum die 16 Maij anni 1711. 6.

LVGDVNI BATAVORVM,
EX OFFICINA PLANTINIANA
Francisci Raphelengij.
c1o. 1o. 11c.

Nobilissimo atque Amplissimo viro

DOMINO
ACHILLI HARLÆO
EQVITI,

AMPLISSIMI SENATVS
PARISIENSIS PRINCIPI,

IOSEPHVS SCALIGER
I V L. C Æ S. F.
S. D.

Stoicorum.

Χρόν. ἐσὶν ἐπανόρθωσις παραγραμάτων καὶ τήρησις.

Tatianus.

Παρ' οἷς ἀπυαρτήτος ὄσιν ἢ τῆς χρόνων ἀναγραφῆς, ὡς αὐτὸς ἐδὲ τὰ
τ' ἰσοείας ἀληθείην δυνάτ.

Diuinum Socratis oraculum ad defensionem auctoris,
apud Xenoph. Σπομνήμων. β. 441. 34.

Οὐ πάνυ γὰρ βάλον ὄσιν εὐρεῖν ἔργον, ἐφ' ᾧ ἐκ αὐτῆς αἰτίας ἔχοι. χαλεπὸν γὰρ ἔστω τι ποιῆσαι,
ὡς μηδὲν ἀμάρτεῖν, χαλεπὸν δὲ καὶ ἀναμάρτητος τι ποιήσαντας μὴ ἀγνώμονι κριτῇ
ᾤεσθαι. Scitum verissimum.

Eueni.

Πολλοὶς ἀπλάσθαι μὲν ἔστιν ἄλλοις
ὀρθῶς δ' ἀπλάσθαι ἐπέτι σὺν ἔθελ.

~~_____~~

Καί μοι δοκεῖ μεγίστω δόξῃ ἀποφρασις ἢ φύσις διποσειζαμένη ἀλήθειαν, καὶ μεγίστω
αὐτῇ ἐπερδένει δυνάμει. πάντων γὰρ αὐτῶν καὶ ἀγωνιζομένων, ἐνίστε καὶ πασῶν τῆς
πιδανότητων μὲν ἢ φύσις ταυμένων, ἐκ οὗδ' ὅπως αὐτῇ δὲ αὐτῆς εἰς τὰς ψυχὰς
ἐσθδύει τῆς ἀθρώπων. Καί ποτε μὲν ὡς αὐτὸς χεῖμα δέκνυσι τὴν αὐτῆς δυνάμει,
ποτὲ δὲ πολὺν χρόνον ἐπισκοποεῖσα, τέλ. αὐτῇ δὲ αὐτῆς ἐπικρατεῖ, καὶ καὶ
γωνί(ε) τὸ ψεύδ. ~~_____~~

PVS nostrum de Emen-
datione Temporum,
Vir clarissime, cui pri-
mum sub nomine tuo
lucem videre contigit,
nunc iterum ad te redit,
postquam ei melior pri-
stino cultus accessit. At-
que vt illud tibi debe-

tur, quia aliquando fuit tuum, ita hoc potius fuerit
vetus reddere, quam nouum dedicare. Antea ni-
hil attulerat, quo se tibi commendaret, præter sin-
gulare ac summum in te studium meum. Nunc
fortasse tanto gratius tibi fuerit a noua hac editio-
ne, quantum antea commendari potuit ab amore
nostro. Tibi acceptum fore confidimus: posteris
vt sit, optamus: quod quidem meretur non inge-
nio, sed labore. Est vero argumenti nobilis, atque

ardui, quod antiquitus tractari debuit, non in hoc sæculum differri, cui nihil displicet, nisi quod bonum est: aut certe ab alio, quam a me, occupari, ut minus inuidiæ haberet. Negare non possumus primo a nobis tentatum, non ut ederemus, sed ut curiositati nostræ satisfaceremus. Postquam iacta alea est, & hunc partum edidimus, visum est præstare tollere, quam exponere: quanquam, si iudiciis huius æui stemus, melius erat, ne natum quidem fuisse, insignem ad deformitatem puerum. Sed cum bona horum Aristarchorum gratia dixerim, eos, quid a nobis præstitum fuit, aut non intellexisse, aut fateri noluisse. utrum concedant, in altero iudicium, in altero ingenuitatem sibi defuisse negare non possunt. Sed fastidia & contemptum horum exponere, hoc esset causam dicere, non librum dedicare. Obiter dicimus priorem illam editionem huius æui ingeniorum examen fuisse, ex qua non minus quid non possent, quam quid nollent scire, perspicui potuit. Non possunt ostendere, quis recentiorum ante nos hæc tractauerit, ut negent nos primos hoc argumentum inuasisse: neque e quibus veteribus scriptoribus illa hauserimus, ne nostrum inuentum esse videatur: aut ipsi se haufuros putant, ne ad hoc opera nostra indigeant. Non possunt ostendere, & tamen malunt nescire, quam a nobis discere: cum ipsi nihil aliud soleant, quam aliorum minuta errata ventilare, & quicquid ignorant,

hoc errorem vocare: quicquid supra eorum captum est, suspectum habere. Sed apologiam non instituimus, & de istis vitiligatoribus erit alias dicendi locus, quos meminisse nullius operæ est, præterire, maximæ humanitatis. quibus pro suis insectationibus & odio nostri ac veritatis, bonam mentem optamus, non solum ut nostris laboribus æquiores sint, sed etiam ut eos intelligere velint. Neque enim valde moramur hos latratus, & meminimus nos apud te verba facere, Vir amplissime, cuius occupationibus interuenire, est in rem publicam peccare, cum tu eo loco positus sis, ut nullum tempus excipere possis, quod grauioribus negotiis surreptum non videatur. Non alienum erat huic loco dicere de tua summa prudentia, atque opera egregie per tot annos erga Regem & patriam nauata in excelsis hoc rerum culmine, præsertim superioribus annis in illis funestissimis ciuilibus tempestatibus, nisi proprii operis, & largioris otii argumentum esset: & præterea non deerunt, qui cum tuam laudem cum patriæ gloria coniunctam esse sciant, nunquam in scriptis, aut sermonibus suis de salute patriæ meminerint, quin de tua virtute, tuisque erga patriam meritis prædicaturi sint. Mea vero laudatione non eget, quod in ore omnium positum est, quod publico omnium consensu testatum: ut interea meminerim tuis occupationibus parcere, neque tua tempora morari.

Accipe igitur, Vir summe, opus hoc nostrum, quod & propter eximiam virtutem tuam, & propter veterem tuum in me amorem tibi olim dictum iterum cum omni causa sua reddimus. Et virtus & amicitia ius suum habent, sed amicitia in hac re præcipuum. Illa a me hoc expressit: hæc ad hoc inuitavit. Præclare mecum agi puto, si quantum virtutem tuam admirari, tantum amicitia tua gloriari possim. Vale. Lugduni Batauorum. IIII Eidus Ianuarias Iulianas, anno Christi Dionysiano millesimo quingentesimo nonagesimo octavo,

Q. SEPT.

PROLEGOMENA
IN
LIBROS
DE
EMENDATIONE
TEMPORVM.

Ad candidum Lectorem.

VINTVSDECIMVS hic annus agitur, candide Lector, postquam opus nostrum de Emendatione Temporum emisimus. Persuaferam mihi, homines studiosos aliquam nobis gratiam habituros tot rerum, quas & scitu dignas, & a nobis primum indicatas negare non poterant. Sed longe aliter animatos experti sumus: atq. adeo rem potius inuidiosam atque obtreptioni opportunam, quam illis gratam me suscepisse intellexi. Denique nihil aliud quam significarunt, quiduis potius se ignorare malle, quam a nobis aliquid discere. In quibusdam candorem, in aliis studium, in omnibus sensum bonarum rerum desideravi. Nos vero, qui nihil vnquam prius habuimus, quam vt horum orationes sinamus præterfluere, modo verum eruere, & inimicos nostros etiam inuitos iuuare possimus, opus nostrum iterum in manus sumptum auximus, illustrauimus, emendauimus, vt, quanuis idem sit, aliud tamen a noua cultura videri possit. Quæ huic editioni accesserunt, haud promptum est dicere. Sed in quibus a priore demutat, postea intelliges, siquidem instituti nostri rationem aperuero. Subiectum operis nostri est ratio Temporum ciuilium, & eorum, quæ in vetustatis cognitione versantur: finis, Emendatio: quod quidem me tacente, & Titulus ipse promittit. Ciuilium temporum cognitio, eorumque historia vertitur in multiplici diuersorum annorum forma & eorum methodis vulgaribus, quos Computos posterior ætas vocauit. Τα ἰσοπέδωρα ciuilium temporum habes in primoribus tribus libris, & maiore parte quarti: methodum autem in septimo. At emendationis duæ partes sunt. Prior versatur circa epocharum inuestigationem, posterior circa verum annum tropicum, & periodos Lunares: quam materiam posterior pars libri quarti, item toti quintus & sextus sibi vindicant. Iam quemadmodum Epochæ sunt notationes, &

tituli temporum, ita ipsarum epocharum quædam debent esse propria *γυαλισματα* & characteres: quorum characterum alij sunt naturales, alij ciuiles. Naturales quidem a rationibus vtriusque sideris, vnde nati cycli Solaris, & Lunar: ciuiles ab instituto, cuiusmodi indictiones & anni Sabbatici: sine quibus in harum rerum tractatione omnis conatus irritus. Rursus & eorum quoque fallax vsus est, nisi quædam annorum ex illis periodis instituantur. Sed eæ sunt totidem, quot aut formæ annorum, aut ciuilia initia. Nam in anno Ægyptiaco Nabonassari alia opus est, ac in anno Solari, quia diuersa forma: item in anno Actiaco siue Diocletiano alia, ac in Iuliano, propter diuersa initia. In anno Ægyptiaco vago naturales characteres sunt *εικοσιπενταετής* Lunar, & *ετήιαετής* Solar: ciuilis autem character est quadriennium, quem canicularem annum minorem vocabant Ægyptij. Hi tres characteres in se ducti producunt periodum magnam annorum 700 Ægyptiacorum: qua vti debet disputator temporum, siquidem rationes suas ad annos Nabonassari, Armeniorum, aut Persarum exigit. At qui anno Iuliano, quæ omnium formarum temporibus est conuenientissima, vti volet, is cyclo vtriusque sideris quindecies ducto componet elegantissimam periodum annorum 7980, cuius initium in cyclo Solari, & Indictione Romana, a Kal. Ianuarij, in cyclo Lunari a Martio, in anno Sabbatico ab autumno. Itaque non minus utilis, quam necessaria est. Sine ea nihil agit Chronologus: cum ea tempori, & sæculis imperat. Quam epim lubricum sit, retro ab aliqua epocha notare tempora, quod maior pars doctorum virorum facit, satis nos vsus docuit. His ita positis, ad singula huius operis membra venio. Libro primo præter diuisionem temporum, & iucundissimam mensium, & annorum historiam, de antiquissima anni forma disputatur, quæ in menses æquabiles annum describit, qua pleraque omnis Græcia vsa est, & ab ea omnis ratio Olympiadum pendet: nisi potius eam e ratione Olympiadum propagatam dicas: quod sine cognitione Olympiadum nunquam tam eximium vetustatis & temporum monimētum in lucem eruissemus. Ex tanta autem Græcorum scriptorum copia vnicus Pindarus nobis facem alluxit, qui solus nos docuit tempus ludicri Olympici. Aliter, quæ paucitas est bonorum scriptorum, nulla erat via ad hæc interiora perueniendi. Huius anni Græci formæ doctrina tanto acceptior esse debet, quanto obscurior eius rei apud maiores nostros scientia fuit: cum ante hos mille quadringentos plus minus annos eius rei neque volam, neque vestigium vetustas retinuerit. Nam falso veteres multi, ac post eos infimæ antiquitatis scriptores, Macrobius ac Solinus, atque proauorum memoria summus vir Theodorus Gaza, annum Græcorum.

rum statim ab initio merum Lunarem fuisse prodiderunt. Quamuis enim in Panegyribus suis, ac nobilioribus sacris, quæ certo annorum circuitu redibant, vnus Lunæ rationem habebant, tamen, vt vno verbo dicam, eorum anni forma Lunar non erat. Olympicum enim ludicrum ipsa Lunæ plena lampade celebrabatur, vt solus veterum nos docet Pindarus. Præterea Laconibus ante plenilunium, aut nouilunium aliquid incipere religio erat. Vnde *Λακωνικὰς Γελῶνας* vicinorum prouerbio iactatas, & contra Arcadibus prouerbiali conuicio neglectum religionis obiectum legimus. Quod enim ante nouilunium, aut plenilunium vt plurimum bella aut alia seriora aggredierentur, ob eam rem a finitimis nationibus *προελλῶσι* vocabantur: quæ conuicij causa ab ipsis Arcadibus interpretatione elusa est, probrum in laudem cōuersum ad vetustatem originis suæ referentibus, & antiquiorem sidere gentem suam gloriantibus. Quod igitur nouilunij ac plenilunij tempora Panegyricis ludicris deligebant, propterea sacra trieterica instituta: cuiusmodi erant orgia Bacchi, Nemea, Isthmia, alia. Ea enim est anni Græcanici forma, vt si, verbi gratia, nouilunium in neomeniam Gamelionis incurrat, plenilunium in eandem neomeniam incidat anno tertio redeunte. Itaque cum in Tetraeteride orgia Bacchi trieterica celebrabantur, tertio anno redibant in eum situm Lunæ, qui priorum orgiorum situi oppositus erat. Quare elegantissime Staius trieterida vocat alternam: quia alternis in nouilunium, & plenilunium incurreret. At sacra, quæ necessario eodem Lunæ tempore obibantur, ea semper erant tetraeterica: vt in Attica Panathenaida maiuscula, in Elide Olympias, vt iam tetigimus, plenilunio. quod sane fieri nō poterat, nisi absoluta Tetraeteride, & Pentæteride ineunte. Atque ita Tetraeterides in idem *χῆμα* Lunæ, non vtique in idem tempus Solis redibant. Vt enim in orbem Solis & Lunæ redirent, non aliter putabant fieri, quam octaeteride confecta, eneaeteride ineunte. Ex quo quædam eneaeterica sacra eo nomine instituta: cuiusmodi ab initio Pythia fuerunt: & quidē merito. Apollini enim, quem eundem cum Sole faciebant, erant attributa. Hinc colligimus, non solum Olympiadis interuallum annis quatuor solidis explicatū fuisse; sed etiam pueriliter peccare, qui annorum quinq. solidorum fuisse putabant. Neq. vero quibusdam recentioribus succensendū, qui ita censent, ita scribunt, sed & Ausoniū nostratem culpa liberat Ouidius, scriptor longe antiquior, & nobilior, qui ætatem suam quinquaginta annorum decem Olympiadibus definit: quo magis mirum Pausaniam hominem Græcum in ea hæresi fuisse, vt suo loco a nobis relatum est. Nam minus mirandum de Solino, qui cap. x i i Isthmia vocat quinquennialia, quæ erant tantum triennialia, quod certamen a Cypselo tyranno

tyranno intermissum anno primo Olympiadis 49 instauratum fuisse dicit. Horum igitur omnium causæ ad typum anni Græci referendæ sunt. In quo argumento nihil eorum prætermisimus, quæ ei rei illustrandæ faciebant, quanquam pene omnibus præfidiis destituti. Et quidem primum in genere, quod semper solemus, deinde priuatim multarum Græciæ nationum periodos proposuimus, quæ quidem non anni formæ, sed situ & capite inter se differunt: in qua tractatione diu nobis res fuit cum præstantissimo viro Theodoro Gaza, vel potius cum eius sequacibus, a quibus extorqueri non potest doctrina & situs mensium ab illo primum proditus. ~~quæ quidem tractatione nihil ab~~
~~hæc enim est toto libro primo, cuius vel minima pars non dicam istis que-~~
~~culis, qui nihil sciunt, sed etiam doctioribus, hoc sæculo, & ante multa~~
~~retro sæcula oboluerit? Quid dicam περὶ ἑξαιρέσιμων ἡμερῶν? quis illa-~~
~~rum causas, & usum sciebat? quis locum nobilem de illis in Verrina~~
~~Ciceronis intelligebat? quis locum ἑξαιρέσεως in secunda Boedromio-~~
~~nis? quis Posideonem intercalarem mensem fuisse? Huic materiæ ac-~~
~~cessit ἐποχή κέντρον Σελευῆ in VIII Iulij, quæ in priori editione omissa erat.~~
~~Id erat κέντρον populare, quod nomine τροπῶν Σελευῶν Aristoteles, Theo-~~
~~phrastus, Plutarchus, & omnes veteres intelligunt, non autem ipsum~~
~~verum Solstitium: quæ rei pulcherrimæ notatio nobis viam ad illu-~~
~~striora præiuit. Quod Solstitiorum, & æquinoctiorum puncta κέντρον~~
~~vocentur, satis sciunt, qui veterum Græcorum libros legerunt: Colum-~~
~~mella cardines vocavit. In præstantissimo Parapegmate, quod falso~~
~~Ptolemæo attribuitur, (est enim antiquius Ptolemæo) ad VIII Kalen.~~
~~Iulij (quod est Solstitium Sosigenis) annotatum est: Ἄστιμος καρδο,~~
~~& momentanea aeris perturbatio. In Græco (utinam haberemus!) sine~~
~~dubio fuit: Θερινὸν κέντρον, καὶ σιγμιαία ἀέρος ἁεραχὴ. Igitur κέντρον~~
~~Σελευῶν nihil aliud, quam τροπῶν Σελευαί. Cur VIII dies Iulij erat epo-~~
~~cha æstiva in usu ciuili anni, non semel causam reddidimus. Adiecta~~
~~etiam ~~quædam~~ neomeniarum Atticarum Tabula: quæ non so-~~
~~lum priori editioni, sed etiam doctrinæ anni Attici deerat. Liber se-~~
~~cundus anno Lunari dicatus est ideo, quia is annus ex illo Græco~~
~~æquabili manasse videtur. Ibi aperitur omnis antiquitas ἐπις πρὸς~~
~~νείας, Octaeteridon Cleostrati, Harpali, & Eudoxi. ~~quædam~~~~
~~quædam~~. Eudoxea Octaeteris nunquam in usus ciuiles admissa est. Anni vero περὶ νείας in vetustissimis Psephismasin Atheniensium primo quidem ex Cleostrata, deinde, illa abrogata, ex Harpalea petiti sunt. Sequitur magnus annus Metonicus ambarum, & Calippicus Metonici castigator. Et quidem hi ambo nomine noti tantum: causarum autem, & omnium, quæ ad illa pertinent, mira

ignoratio

ignoratio hæctenus fuit. Accesserunt huic editioni Tabulæ operosissimæ dispensationum neomeniarum Metonicarum, & Calippicarum: cuiusmodi etiam in Harpalea Octaeteride exhibuimus. Quod de Eudoxea Octaeteride diximus, idem de periodo Chaldæorum dicendum, eam nunquam ad ciuilia tempora, sed ad Genethliacorum themata usurpatam fuisse. Id quod tum multa argumenta, tum vnicum certissimum illud est, quod eorum menses appellationibus Macedonicis, non autem Chaldaicis fuerunt. Propterea recte cum illius anni diatriba doctrinam dodecaeteridis Chaldaicæ Genethliacorum coniunximus, cuius nomen quidem solum notum erat ex Censorino: cognitio autem nobis ex Arabum, & Orientalium usu repetenda fuit. An aliquis Græcorum δωδεκαετηρίς Χαλδαικήs meminerit, haud promptum est dicere. Vnum tantum Orpheum siue Onomacritum eius meminisse scimus. ὀρφθεὺς ἐν ταῖς δωδεκαετηρίσιν:

ἔσαι δ' αὖθις ἀνὴρ, ἢ κοίρανος, ἢ ἐτύραννος,

ἢ βασιλεύς, ὃς τῆμε ἐς οὐρανὸν ἴξῃ) αἰπιώ.

Est apotelesma cuiusdam Genethliaci consulti super alicuius genesi, de quo ipse respondit, eum fore magnum regem aut Dynastam, &c. Citat Tzetzes. Hæc multum illustrant doctrinam Dodecaeteridos genethliacæ parum antehac notæ. Itaque quemadmodum τελευτὰς ita etiam δωδεκαετηρίδας scripserat Onomacritus sub nomine Orphei. Qualis fuerit Iudæorum annus sub Seleucidis, quibus parebant, multis exemplis testatum reliquimus: in quibus etiam translationis feriarum in capite anni antiquitatem asseruimus aduersus homines nostrorum temporum, qui nugantur commentum nuperum Iudæorum esse. In illis Doctor Theologus ingenti commentario suo in Euangelium secundum Iohannem exultabundus ait illam translationem confutari ex loco Iosephi, in quo scribit, quo anno Hyrcanus foedus icit cum Antiocho Sidete, Pentecosten fuisse feria primâ. Hunc locum Iosephi nos olim in priore editione produximus, vnde is, aut qui illi indicauit, accepit. En, inquit, duo Sabbata continua. Si propter continuationem duorum Sabbatorum, feria transfertur, ergo vbi sunt duo continua Sabbata, non transfertur. In quibus aperte ostendit se ignorare causam feriæ transferendæ, quæ fiebat propter solum Tisri, non autem propter alios menses; propterea quod ille mensis multa solennia habet, adeo vt si non habeatur ratio translationis, aliquando non solum duo, sed etiam tria continua sabbata concurrere necessesse sit. Si enim a feria sexta inciperet neomenia Tisri, omnino tria sabbata continuarentur, neomenia, siue clangor tubæ, sabbatum ordinarium, ieiunium Godoliæ. Continuantur autem sæpenumero in aliquo reliquorum mensium duo Sabbata: idque fit, quando solenne

est aut feria prima, aut feria sexta. quorum alterutrum quotannis incidere, nisi quando Tisri incipit feria tertia, Doctor ignoravit. In primam feriam incidunt hæc solennia, xxv Casleu, & x Tebeth in anno defectiuo tam communi, quam embolimæo, quotiescunque Tisri incipit feria secunda: vi Siwan; quando Nisan incipit feria septima: xv Nisan, xvii Tamuz, ix Ab, quando Nisan incipit feria prima. In feriam autem sextam conuenit solenne, xxv Casleu & x Tebeth, quando Tisri est feria septima in anno tam communi, quam embolimæo. xiiii Adar, quando Nisan sequens est feria prima: vi Siwan, quando Nisan feria quinta. Vides, quot Sabbata quotannis, nisi quando Tisri incipit feria tertia, Iudæi continent in aliquo mensium, præterquam in solo Tisri, cuius vnus gratia illa cautio instituta. Itaque Doctor tam frustra, quam ridicule Iosephi testimonium adduxit de sexta Siwan, id est, Pentecoste feria prima; cum illo anno neomenia Nisan fuerit Sabbatum. Atqui nihil superesse putauit, quam vt Vaticani montis imago redderet *in παλαιόν*. Sed ipse valde ignarus est harum rerum, vt reliqui omnes, qui contendunt nouitium esse Iudæorum commentum. Nos validissime demonstrauius, & sæculo Christi, & retro sub Seleucidis translationes in vsu fuisse. & sane res peruetusta est. quæ tamen non minus ignorata, quam periodus Calippica qua Seleucidæ, & Seleucidarum edicto Iudæi vsi. quod non solum ex Nisan anni excidij Hierosolymorum a nobis demonstratum est, sed etiam patet ex definitione Rabbi Adda. Is annum definit dierum CCCLXV, horarum 5, $\frac{597}{1080} \cdot \frac{48}{76}$. Quid hac definitione aliud vult, quam periodum Iudaicam fuisse annorum 76? Cum Meto definit annum dierum 365. hor. 5. $\frac{1}{19}$. ex eo coniiciendum relinquit, se vti periodo annorum 19. Vtebantur igitur periodo 76 annorum, id est Calippica: & tamen in omnibus neomeniis Lunæ *φάσιν* obseruabant, non quod eam ex præscripto periodi non indicerent, sed ideo, vt eam sanctificarent. Nam & hodie quoque obseruant *φάσιν*, non vt ex ea neomeniam indicat, sed vt eam sanctificent. Itaque Luna statim visa dicunt: *הַיָּוֵם הַזֶּה הֵיאֵרֵם לַחַדְשׁ הַנּוֹתֵם. אֲגָבֹן תֶּרֶסֶס עֲשׂוּ הֵמִין עֵין פַּאנְטִי יִסְרָאֵל*. Idem faciunt & Muhammedani, quamuis neomenias ex scripto indicare soleant. Neque aliud intellexit fabulosus quidem, sed tamen vetus auctor *ᾠδῶν Πέτρῳ ἀποστόλῃ* apud Clementem: *μηδὲ καὶ Ἰσραήλεις ἑβραῖοι τὸν θεόν.* Καὶ γὰρ οἱ κείνοι μόνοι οἰόμενοι τὸν θεὸν γινώσκειν, οὐκ ᾔπιστανται λατρεύοντες ἀγγέλοις καὶ δευχαγγέλοις, μὴ καὶ αἰθέρων. Καὶ ἐὰν μὴ ἡ αἰθέρων φανῇ, *καὶ ἐβραῖοι οὐκ ἀγασσὶ τὸ λεγόμενον πρῶτον, οὐδὲ νεομηνίαν ἀγασσὶ, οὔτε ἄζυμα, οὔτε ἐορτὴν, οὔτε μεγάλην ἡμέραν.* Præclara quidem ista: sed nescit, quid dicit. Nam in Iudæorum potestate nunquam fuit, vt expectarent *φάσιν*: quia raro Luna se ostendit, nisi secundo post co-

tum.

tum die. Quod si expectandum ipsis esset, res ridicula accideret, vt Elul, qui semper est cauus mensis, non solum plenus, sed etiam aliquando vnus & triginta dierum esset. Sine dubio translationem feriarum intelligit, cuius causam ignorat. *πρῶτον Καὶ ἐβραῖοι* vocat *ἡ πρώτη ἡμέρα* caput anni. Nam Sabbatum vocat, quia Festus dies, *καὶ ἀεργός*. Ita etiam vocatur Leuitici xxiii, 24. *ἐορτὴν* intellige *κατ' ἐξοχὴν τὴν πεντηκοστήν*: quod ita Hebraice vocetur nempe *שִׁשְׁתִּי*. Vide in Computo Iudaico. At *μεγάλῃ ἡμέραν* vocat *τὴν σκηνοπηγίαν, κατ' ἐξοχὴν* quoque, id est *שִׁשְׁתִּי*. Nam aliæ erant *μεγάλαι ἡμέραι*, proinde vt & *שִׁשְׁתִּי*. Non negabis, candide Lector, hæc vulgo non intelligi. Itaque locus ille est nobilissimus. Tamen quotus quisq. est ex tot Lectoribus, qui non hæc aut præteribit, aut calumniabitur? Sequuntur periodi magnæ Hagarenorum, ex quibus ratio anni soluti Indorum, & Muhammedanorum tota pendet. Omnia nunc primum ex Arabum scriptis procedunt: atque adeo omnis tractatio nostris hominibus noua est. Excipit hanc doctrina anni Iudaici hodierni, res, quod sæpe diximus, artificiosissima, ideoque eximia, quia melior anni Lunaris forma constitui non potest. Docemus præterea, vnde natus sit ille annorum computus, quo vtuntur hodie, a vii Octobris: quem inepte putant a conditu rerum. Post multarum Periodorum, Cyclorum, Octaeteridum, Paschalium historias, in locum vltimum τὰ *ἰσορροπίαι* veteris anni Romanorum coniecimus, ideo quod ea forma proxime abesset a Lunari: vbi de sæculo Romano, & capite veteris anni Romani, temporibus vltimis C. Iulij Cæsaris, multa accuratissime disputata. Itaque ex singulis rebus singula capita confecimus, cum potius singuli libri & quidem ingentes confieri possent, si, quæ hominum hodiernorum est ambitio, eadē nobis incessisset. Tertio libro opportune annus æquabilis datus est, cum annus Solaris Ægyptiacus, adscitis diebus quinque, ex Græco propagatus sit: (quemadmodum annus Lunaris ex eodem Græco manauit, abiectis ab eo totidem diebus cum horis xv, paulo amplius), quod me tacente, Plutarchus docuit in libro *περὶ Ἰσίδου καὶ Ὀσίριδος*. Adeo inter se libri nostri mutuo conspirant, neque ab eis ratio, methodus, & ordo abest. In eo libro de Neuruz antiqui Persarum periodo annorum cxx, deque cognominibus dierum Persicorum, de translatione τῶν *ἐπαγομένων* in enthronismis nouorum Regum, item de causis anni Iezdegird, de annis Armeniorum, & eorum mensibus ~~omnino noua~~ protulimus. Sed hæc non expergeficient animos hominum, nisi forte ad obtrectandum. Quartus liber est ~~omnè~~ datio tertij, vt secundus primo erat subsidiarius: qua methodo imperfectus Lunaris Græcus libro primo disputatur, vt perfectus secundo. Sic etiam perfectus Solaris, & si qui alij naturam perfecti imitantur, suppleunt id,

quod æquabili Ægyptiaco, Persico, & Armeniaco vetustas detraxerat. Itaque in quatuor partes tribuendus fuit. In prima continentur anni, quibus quarto anno exeunte dies ex quatuor quadrantibus conflatus accrescit. Ex illis nobiliores selegimus, Iulianū, Actiacum, Antiochenum, Samaritanum, & alios. Nam & alios quoque eius formæ habebamus, ut Tyriorum, quorum menses appellationibus Macedonicis, diuersa initia a Iulianis habent. Sic etiam Gazensium annus mere Actiacus fuit, appellationibus mensium Macedonicis, mensibus ipsis triceniis. Marcus Ecclesiæ Gazensis Diaconus in Actis Porphyrij Gazensis Episcopi vocat Διον Nouembrem, Απελλαϊον Decembrem: quæ nomina habent a Macedonibus. Sed cum idem scribat Gazenses celebrasse Theophaniorum diem vndecima Audynæi, quæ est sexta Ianuarij Iuliani, se autem redisse Cōstantinopoli, Xanthici vicesima tertia, quam ait fuisse decimam octauam Aprilis secundum Romanos: in his plane ostendit formam illius anni mere Actiacam fuisse, mensibus triceniis, appellationibus Macedonicis. Secunda pars annos emendatos, eorumque emendandorum rationem cōplectitur: tertia periodos multiplices, quarum finis conciliatio anni ciuilibus cum Solari, cui dies quinto quoque anno ineunte accrescit. Quarta pars agit de vera emendatione anni, & de anno cælesti instituendo, qui pertinet ad methodum epochæ mundi. Quemadmodum autem nulla Lunaris anni ciuilibus ratio recta iniri potest, præter eam, qua Iudæi vtuntur: ita nullus annus cælestis Tropicus recte institui potest, nisi ex forma, quam edidimus, ~~quæ est in Iudæis, nisi quædam sunt, quæ in Iudæis, quædam sunt, quæ in Iudæis.~~
~~Annus tam noster, quam Iudaicus ciuilibus quidem, sed naturalis, vterque ad motum quisque sui sideris descriptus. Ideo eius saltem in scriptis vsus esse debet, qualis olim Philadelphi Dionysianus, Chaldæorum Calippicus, hodie Persarum Gelaleus. Tres igitur libri primi, & prima pars quarti pertinent ad *ισορρυθμια* temporum ciuilibus cum septimo. At reliquæ tres partes quarti cum duobus libris sequentibus pertinent ad ipsam emendationem temporum. Atque vt a mundi primordiis omnes res deducuntur, ita mundi epocham primam ordine posuimus: qua in re quam pueriliter hallucinati sint ^{Iudaæ}, nō sine admiratione tam imperitiæ quam pertinaciæ, eorū dicere possum. Non loquor de iis, qui sæculo vno, aut pluribus altius originem rei repetunt.~~
~~Namque in Iudæis, quædam sunt, quæ in Iudæis, quædam sunt, quæ in Iudæis.~~
~~Qui intra sæculum maiorem mundi epocham faciunt, eorum duo genera reperio. Prius genus est eorum, qui solutionem captiuitatis in primum annum Olympiadis LV conferunt: alterum eorum, qui tempus illud~~

xviii aut xix annis ante lxiiii Olympiadem definiunt. In prioribus hæresi fuerunt & quidam veterum Ecclesiasticorum, vt alicubi indicauimus. Aiunt Cyrum cepisse imperare primo anno Olympiadis LV, hoc est 217 anno Iphiti, quod verum est: de quibus deductis septuaginta, relinquatur annus excidij Hierosolymorum, & casus Sedekia 147 a primo ludicro Olympico. Sed tam puerilis sententia multis absurditatibus eluditur. Primo computatione non recta annorum septuaginta a capto Sedekia. Deinde quod Cyrum statim initio regni sui Regem Mediæ, Persidos, Susidos, Assyriæ, Babyloniæ, totius Asiæ minoris, Indiæ, totius Syriæ constituunt, qui tantum Persidos Rex vnus fuerit aliquot annis ante excessum Astyagis, & post illud tempus pauculis annis ante obitum suum Babylone potitus sit. Hæc sola absurditas facit, vt non solum eorum nulla ratio habeatur, sed vt ludibrium quoque debeant. Tertio 147 annus Iphiti est 118 Nabonassari: qui erat annus quintus ante initium Nabopolassari patris Nabuchodonosori. Ergo Nabuchodonosor anno decimonono regni sui templum & Hierosolyma euerit annis quinque ante quam pater ipsius, cui ipse successit, regnaret. Digna profecto talibus doctoribus sententia. Tamen tantum abest, vt hac tam insigni absurditate a sententia desistant, vt animos ab eiusmodi portentis opinionum sumant. Postremo ignorant diuersa esse initia Regum, vt ipsius Nabuchodonosori cum patre, & solius: Alexandri, ab excessu Philippi patris, & ab initio Seleuci: Diocletiani ab æra martyrum, & a primo anno imperij. Sic etiam Cyri apud Græcos ab initio regni Persidis: apud Babylonios vel a subactio toto Babyloniæ imperio, vel ab aliquo insigni facto, quodcunque illud fuerit, siue ex edicto ipsius Cyri, siue translatione *των επεγαρολυμων* vt solebat fieri. Qui tantam inscitiam sequi noluerunt, non tamen rectam viam institerunt, quia quindecim aut amplius annis ante xlviii Olympiadem casum Sedekia coniciunt. Nos ante annum quartum illius Olympiadis id non potuisse accidere ita demonstramus. Ezekias Rex Iuda, postquam singulari Dei beneficio ab ancipiti morbo conualuisset, anno xiiii regni sui, accepit Legatos & *Cartheia* a Merodach Rege Chaldæorum. Ponamus xiiii annum Ezekia in primo anno Merodach, hoc est, in xxviii Nabonassari. Nam is est annus primus Merodach apud Ptolemæum ex Chaldaicis obseruationibus. Hoc modo annus primus Ezekia conuenit in annum xliiii Nabonassari. Ab initio Ezekia, ad excidium templi, anni sunt absoluti 138. Hoc est, annus ipsius excidij est 139 labens ab initio Ezekia. quod ita demonstramus. Annus primus Sedekia est quartus Hebdomadis, teste Ieremia, initio cap xxviii: & proinde vndecimus, qui & vltimus, est Sabbaticus. de quo extat testimonium

apud Ieremiam, & nemo dubitat. Rursus annus tertius decimus Ezekiae erat Sabbaticus. auctor Isaias xxxvii, 30. ex quibus manifesto colligitur, xiiii Ezekiae esse primum Hebdomadis, & primum Ezekiae esse sextum Hebdomadis. Ergo annis ab initio Ezekiae vnitas addenda, ad methodum anni Sabbatici. Addita vnitate annis 139, numerus erit septenarius. Quare annus labens 139 est verus annus ab initio Ezekiae. Quibus additis 13 annis Nabonassari praeteritis (quia posuimus 14 Nabonassari primum Ezekiae) componitur annus Nabonassari 152, in quo casus Sedekiae ex hac hypothese locandus est, hoc est, in anno periodi Iulianae 4118: de quibus deductis 907 absolutis ab Exodo, remanet annus Exodi 3211 in periodo Iuliana. Porro Nisan Exodi cepit feria quinta, vt toties diximus, & ex Mose rectissime ante nos Iudaei docuerunt. At in anno periodi Iulianae 3211 Nisan non cepit feria quinta, sed feria tertia, Martij xi, cyclo tam Solis, quam Lunae xix. Ergo annus proximus, quo Nisan cepit feria quinta, is debuit saltem esse annus Exodi: atque adeo is fuerit annus periodi Iulianae 3214: in quo sane Nisan cepit feria quinta, Aprilis vi, cyclo Solis xxii, Lunae iii. Additis 907 annis absolutis ab Exodo, annus 4121 periodi Iulianae fuerit is, in quo excidium templi contigit: qui est quartus Olympiadis 46, vt erat propositum. Sed & post Olympiadem 46 ponendum esse casum Sedekiae ita probabimus. Amasis rex Aegypti, postquam regnasset annos 55, obiit circiter annum 7 Cambyfis, anno ante excessum ipsius Cambyfis, hoc est, anno 225 Nabonassari. Nechao interfectus est a Nabuchodonosoro anno quarto Ioiakim regis Iuda. Ieremias xlvi, 2. Post eum regnavit Psammitichus annos vi. Cui Aprias, cuius meminit Ieremias xliiii, 30, succedit. Is post xxv annos relinquit regnum Amasi. Summa annorum a caede Nechao ad obitum Amasis, anni 86, qui deducti de 225, relinquunt annum Nabonassari 139, quartum Ioiakim Regis Iudae, primum Nabuchodonosori. Ergo Sedekias captus anno 158 Nabonassari, qui erat tertius 47 Olympiadis. Idque verum esse postea validissime demonstrabimus. Diodorus Siculus auctor omnium Graecorum certissimus attribuit lv annos Amasidi, reliquos Apriae & Psammatichi habemus ex Herodoto. Temere igitur, & imperite faciunt, qui casum Sedekiae antiquiorem illo tempore constituunt: neque his cassibus sese explicare poterunt, quantumuis sua commoueant sacra, vt Plautus loquitur. His valide demonstratis, & licentia chronologorum intra aliquos fines summo-ta, quos amplius migrare non possunt, ad origines ipsas penetremus. Sed prius vt in Mathematicis concessa quaedam, aut quae negari non possunt, assumuntur, ita & nobis quoque faciendum. Tempora & initia Regum Babyloniae a Chaldaeis notata in observationibus

eclipticis,

eclipticis, quae reiicere & damnare extremae impudentiae & inscitiae est: item eorundem regum initia & tempora a Beroso Chaldaeo, qui minus quam tribus saeculis post illos vixit, & qui quae Actis ac fastis Babylioniorum publicis continebantur, ignorare non potuit; haec, inquam non tantum tanquam vera haberi postulamus, sed etiam, qui aliter putant, tanquam indignos censer, qui aut audiri a nobis mereantur, aut vllas literas attingant, aut aliquem locum inter doctos habeant. Tricesimum annum, cuius initio Prophetiae suae meminit Ezekiel, quique capti Iechoniae quintus erat, Iudaei inepti deducunt a libro legis reperto, anno xviii Iosiae Regis. Quis vnquam a libro reperto vllam aeram aut edicto Iosiae institutam, aut a Prophetis vsurpatam legit? Si tanti erat illa temporis nota, quare eam non vsurpat Ieremias, qui tam accurate annos Regum Iuda Iosiae, Ioiakim, Iechoniae, Sedekiae notare solet? Capite xxv, quare dicit anno quarto Ioiakim, cum dicendum esset vicesimo secundo a Libro inuento? Esto, cur Ezekiel dixit tricesimo, non tricesimo a Libro inuento? qui tamen dixit anno quinto deportationis Regis Ioachim. Certe mos est vti epocha, quae omnibus & nota & in vsu sit. Quare igitur epocham producit, neque plebi notam, neque in vsu positam? Sed quid ea epocha opus in Babylonia, inter deportatos? Nugae Iudaeorum nugae sunt istae, & hallucinationes doctorum, qui eos sequuntur. Quare eruditores Iudaeorum huius absurditatis & nugatoriae causae conscij, his ineptiis explosis, dicunt, illum annum non a libro inuento, sed Iubilei fuisse tricesimum. At hoc est litem lite decidere. Nam quomodo Iudaei annos a Iubileo putarent, qui Iubilea nunquam vsurparunt? Annos quidem Hebdomadis notant, vt initio xxviii Ieremiae mentio anni quarti septimanae: *Initio regni Sedekiae, anno quarto.* Rursus mentio anni primi, & secundi in annis xiiii, & xv Ezekiae, apud Isaiam xxxvii, 30. Sed notationem per Iubilea, imo ne Iubilei quidem mentionem, nusquam nisi in lege, reperies. Praecepta fuit tantum, non recepta Iubilei obseruatio. Sed quae haec plumbea Iudaeorum sententia a xviii Iosiae Iubileum putare? Iubilea putantur a primo anno hebdomadis, non a septimo. At xviii Iosiae fuit septimus septimanae, non primus. Quare si a Iubileis annos putare mos esset, fuerit hic annus non vtique tricesimus, sed vndetricesimus Iubilei, a xviii, non a xviii Iosiae. Denique is erat annus 862 ab excessu Mosis, 855 a diuisione terrae siue *ἡ γεωργίας*. Ergo fuit vicesimus secundus, non vndetricesimus Iubilei. En quot errores locus praepostere sumptus nobis peperit. Cum igitur neque a Libro legis inuento, quod est absurdissimum, neque a Iubileo, quod est falsum dupliciter, ille tricesimus annus putandus sit; sequitur, quod negari non potest, a quodam

quodam rege tunc imperante putandum esse. Nam deportati & captiui inter victores, qua epocha uti possunt, nisi victoris? In Palæstina, cum aliqua esset Iudæorum Respublica, & Ecclesia bene constituta, Iudæi cogebantur uti anno Alexandreo dominorum Seleucidarum. quanto magis Chaldæorum, in media Chaldæa, nullis legibus, nulla Republica, nulla Ecclesia. Nehemias initio libri sui ita scribit: *Accidit mense Casleu, anno vicesimo, cum essem in castro Susan.* Si alibi non expressisset se de vicesimo anno Artaxerxis loqui, haud dubie aliquod Iubileum hic commenti essent inepti Iudæi, & inepti quidam hominum nostrorum sequuti essent. Eodem quoque modo loquitur Ezekiel *anno tricesimo*, non adiecto regis nomine. Quid enim opus erat in Chaldæa? Duo ergo Reges simul imperabant, Nabuchodonosor, & ille, qui iam tricesimum annum currentem imperabat. Quisnam Rex, obsecro, potuit tricesimum annum in regno agere, cum iam Nabuchodonosor tertiumdecimum regnaret? Non alius igitur fuerit præter Nabopollassarum patrem Nabuchodonosori. quod verum est. Nam $xxix$ solidos annos imperauit, teste Beroso. Quod si filius eius anno tricesimo patris iam duodecimum absoluerat, profecto imperare cæperit anno patris decimo octauo, qui erat Nabonassari 140. Nam primus Nabopollassari est 123 Nabonassari, testibus Chaldæis apud Ptolemæum, ex defectibus Lunaribus obseruatis. Et proinde Sedekias captus fuit anno 158 Nabonassari, tertio autem Olympiadis 47. Vide locum Berosi apud Iosephum. Nabopollassarum audita rebellionæ Ægypti misit filiū eo cum regio imperio, & regio exercitu: a quo tempore confurgit initium Nabuchodonosori cum patre regnantis. Mos erat Regum Babylonix & Persidis, ut aut profecturi in expeditionem, filios reges declararent, aut in expeditionem mitterent cum regio nomine, tanquam designatos, si contigisset ipsum patrem mori, absente filio, ne vllus de rege futuro tumultus oriretur. Exemplum habemus apud Herodotum de Cyro Cambysem in solium suum collocante in expeditione in Scythas. Hinc Ctesias Cambysi attribuit annos 18, cum tamen solus regnarit octo annos, testibus omnibus veteribus Græcis, & Chaldæis ipsis apud Ptolemæum. Dario vero Notho annos idem attribuit 35, cum tantum 19 solus imperarit. Rursus Berosus quadraginta tres annos ait Nabuchodonosorum imperasse, cōprehensis nimirum 13 annis, quos cum patre communicauit, cum illis quos solus in imperio transegit. Quare Nabuchodonosori regnum dixit non Satrapian, tanquam a patre non ut Satrapes, sed Rex & socius imperij in rebelles missus. Verba eius sunt hæc: Συμμίξας ὃ Ναβυχοδονόσορος τῷ Δαριῶτι καὶ τῷ Αἰγύπτῳ, αὐτὸς τε ἐκνεύσασεν, ἔτι τὴν χώραν εἰς δεξιῆς ὑπὸ τὴν αὐτοῦ βασιλείαν ἐποίησεν. *Victo rebelli, eius regionem regno suo subiicit.*

Mox

Mox subiicit, Nabopollassari patris morte audita, qui viginti nouem annos solidos regnauerat, ipsum Babylonem se contulisse: quod accidit proculdubio aliquot diebus post illud tempus ab Ezekiele designatum. Obiit enim Nabopollassarum anno regni sui tricesimo. τῷ τε πατρὶ αὐτῷ συνέβη Ναβυχοδονόσορος καὶ τοῦτον τὸν καιρὸν ἀρρώστησάν πρὸς τὴν Βαβυλωνίων πόλιν μετὰλλάξαι τὸν βίον, ἔτι βεβασιλευκότι ἑκοσὶ ἐννέα. Pulcherrima hæc est obseruatio, quam Beroso vernaculo Babylonicarum rerum scriptori debemus. Eadem verba repetit Eusebius De præparatione euangelica, vbi plane Ναβοπολλάσσαρον, quemadmodum, est apud Ptolemæum, nominat, non Ναβυχόδοσσον, ut perperam est editum in Iosepho: ex quo ineptus quidam duos esse coniecit Nabulassarum & Nabopollassarum; cum tamen eadem verba sint, ne vna quidem syllaba minus, præter illud nomen. Rursus apud Iosephum libro x cap. ii. eadem verba Berosi repetuntur. Sed vbi hic est ναβουλλάσσαρος, ibi est bis ναβυχοδονόσορος, utrobique male pro ναβοπολλάσσαρος. Quam bene hæc diuinis scripturis conueniunt? Vnde etiam sequitur, mortuo Nabopollassaro, non tricesimum annum Nabuchodonosori dici cæptum in Chaldæa, sed primum, quæ res obseruatione digna. Iudæi primum annum putarunt ab eo tempore, quo cum imperio missus est. Sed in Chaldæa primus eius annus confurgit ab obitu patris. Itaque Danielis ii, annus secundus Nabuchodonosori est sine dubio secundus ab obitu Nabopollassari, tricesimus primus ab initio eiusdem, 152 ab initio Nabonassari, sextus Sedekix. Vnde indubitata eruitur temporis nota illius Capitis secundi apud Danielelem, qui erat quartusdecimus annus capti Danielis, & sociorum cum rege Ioiakim, sextus autem regni Sedekix. Proinde annus ille erat $xiiii$ Nabuchodonosori in Syria, secundus autem in Babylonia: non autem xxv , ut coniecit Hieronymus ex quadam victoria Nabuchodonosori de Syria, & Arabia, cuius meminerit Berosus. At Berosus loquitur tantum vsque ad obitum Nabopollassari, qui erat $xiii$ Nabuchodonosori eius filij. His tam illustribus demonstrationibus sua somnia præferant, quibus antiquius est somniare, quam vera dicere, aut nosse. Nos ad reliqua pergamus. Annus capti Sedekix est 158 Nabonassari, 4124 in periodo Iuliana. Deductis annis 907 solidis, relinquitur annus 3217 Exodi, qui est 2264 Iudaici Computi: in quo sane Neomenia Nisan habuit characterē feriam quintam, secunda Aprilis, Cyclo Solis xxv , Lunæ vi . Sed quadragesimus annus, & quadragesimus septimus, hoc est 2303, & 2310 Iudaicus fuit sabbaticus. Iosue $xiiii$, 7, 10. Iudæi dicunt septenarios annorum Cōputi siue æræ suæ esse Sabbaticos. Atqui 2303, & 2310 sunt septenarij. Ergo recte Sabbaticos annos putant Iudæi; ut apud illos post legem nihil hac obseruatione vetustius

fit, res profecto, quæ firmissimum munimentum futura sit harum rerum inuestigatoribus. Neomenia Nisan Exodi conueniebat cum neomenia Krionos. Ita vere naturalis fuit illa neomenia. Præterea quadragessimus septimus annus cōuenit sabbatico Iudaico: 902 autem annus est tricesimus Nabopollasari conueniens cum testimonio Ezekielis. Deniq. anni 86 a septimo Cambysæ retro putati desinūt in anno cædis Nechao Ægyptij, eodemque 139 Nabonassari: quod conuenit eidem computationi. Negari igitur non potest, hanc esse veram Exodi epocham, quam & verbum diuinum, & vsus anni Sabbatici, & historiæ fides penes eximium scriptorem Chaldæū Perosum, & naturales neomeniæ vtriusq. sideris in vnum cōuenientes confirmant. Quid postulamus præterea? An vt tam certis, tam egregiis, tam firmis argumentis somnia Corybantum anteponamus? Quis vnquam ita hæc demonstrauit? Quid demonstrauit? Quis aliter potest demonstrare? Iam a conditu rerum, ad exodum, anni sunt absoluti 2452 cum mensibus sex ab autumno, anni vero absoluti 2453 a vere. Sed ante Exodum initium anni putabatur ab autumno, & eodē initio in tēpus veris translato, tekupha tamen hoc est, finis anni Solaris māsit in autumno, circa quam tekupham Deus τὴν σελωπηγίαν celebrari præcepit. Igitur vbi initium anni ab vltima antiquitate fuit, inde & rerum quoq. initium repetendum, quod quidem a nobis factum, damnata priori sententia, quæ initium rerū statuebat in vere. Reliqua pete ex capite de conditu rerum. Præterea, quibus annus Lunaris in vsu est, illis commodius initium & rationibus Tropici cōuenientius ab autumno, quam a vere, vt Iudæis propter σελωπηγίαν, & Pascha. Nam si annum nostrum cælestem admitterent, & hoc vnū cauerent, vt σελωπηγία citima sit in secunda Zygonos, semper citimum Pascha esset in neomenia Krionos. quia intervalum a neomenia Zygonos, ad neomeniam Krionos, est semper 178 dierum, vno die plus, quam a scenopegia, ad Pascha. Anni Sabbatici causas iam reddidimus, & verum annum sabbaticum a Iudæis hætenus obseruari demōstrauimus initio hebdomadam sumpto non utiq. a defectu Mannæ, quod fanatici quidam, & veritatis hostes faciunt, sed a 48 anno Exodi, ex capite xiiii Iosue, & rationibus doctorum Hebræorum, qui dicunt septem annos כשבע, id est, subiugationis terræ, septem קל"ח fuisse, id est, diuisionis. quod rectissimum est: ideoque hebdomadam primam diuisionis, non subiugationis procedere in numerum. An potuit annus sabbaticus esse ante agrorum culturam? Furor est aliter putare. Tamen non desunt, non deerunt; qui solo contradicendi studio, vt sapere videantur, aliter statuent: quibus per me non solum hoc facere, sed etiam nos irridere licet; quandoquidem veritas apud illos nullo in precio est. Vnde nata sit diuersitas epochæ excidij

Ilij,

Ilij, cum alij 407 annis, alij 405, eum casum antiquiorem prima Olympiade statuunt, aperuimus ex doctrina anni Attici, cui acceptum referimus quicquid eximium ex alta obliuione eruimus. Veram sententiam Eratosthenis esse deprehendimus, quæ illam cladem coniicit in annum 407 ante caput primæ Olympiadis: eiusque veram diem in anno Iuliano ostendimus. Primam autem Olympiadem ex doctrina itidem anni Græci x x i i i die Iulij celebratam fuisse ante nos aperuerat nemo. Et tamen quidam Simioli tanquam rem vulgatam in suis vanidicis Chronologiis retulerunt: cuius rei cognitionem vnus Pindarus, quem illi neque viderunt, neque norunt, nos docuit. Quem admodum autem Olympia, ita etiam Karnia plenilunio celebrata fuisse, libro primo, capite de periodo Laconum ostendimus. neque solum plenilunio, sed etiam eodem anno, quo Olympia. Itaque Herodotus libro v i i i Olympia & Karnia anno primo Olympiadis 75 celebrata fuisse scribit, pag. 307 editionis Henrici Stephani nostri. Cum multi eruditissimi viri, & quidem in iis Onufrius Panuinius Pater historiæ, multa accurate de Palilibus Urbis differuerint, vt ei doctrinæ nihil ad perfectionem deesse videatur, tamen & plura deesse ex nostris disputationibus colligi potest. Monere vero debent Annalium & Fastorum scriptores, qui tempora sua ad annos Urbis dirigunt, vtra Palilia sequuntur, Varroniana, an Catoniana. Nam certe Onufrius noster, tametsi Catonem sequitur, tamen in quibusdam imprudens ad Varronem transfugit. Nisi hæc distinctio adhibeatur, ridicula multa consequi necesse est. Exemplum habemus in annis Christi per annos Urbis eruēdis, quod hætenus ab omnibus factitatum. Christus in annis Varronianis vno anno maior est apud aliquē, quam in Catonianis apud alium. Quare, vt dixi, ridicula sunt. In sequentibus epochis quanuis non ea occurrit obscuritas, quæ in prioribus: tamen semper aliquid noue demonstratur, præter superiorum scriptorum consuetudinem: in quibus sunt quædam de vero die & anno natalis Alexandri, eiusque obitus: de Encænii Machabæi, de initio Simonis Iudæorum Ethnarchæ, quem Iudæi Iohannem vocant, de æra Hispanica. De quibus omnibus plura noua differuntur, quam trita & vulgaria. Iam excessum Herodis ad suum verum annum ex Iosepho retulimus, qui ad epocham Actiacam illud tempus diligenter exigit, & præterea notationem, cui contradici non possit, adducit, defectum Lunarem, qui contigit 1 x Ianuarij, anno 45 Iuliano ineunte, ~~et sic cetera~~
~~et sic cetera~~
~~et sic cetera~~ Itaque diligentissimus ἡ φιλαληθής οὖτος omnium scriptorum Iosephus recte ait decessisse xxxv anno labente regni eius a captis a Sosio Hierosolymis. in quo

tamen interpretatio adhibenda. Nam reuera Herodes obiit anno tricésimo sexto ex diebus æstiuus noni anni Iuliani. Ergo tricésimus sextus annus Herodis iniuit ex diebus æstiuus anni Iuliani XLIII. Obit autem initio Nisan. Igitur sine dubio decessit anno Iuliano XLV, qui erat tricésimus sextus iniens ex diebus æstiuus, vt diximus. Sed ex computatione ciuili Iudæorum, nondum xxxvi annus iniuerat. Iosephus enim, & Iudæi eo sæculo putabant omnia tempora a xxiii Ijar, vt alibi ostendimus: cuius consuetudinis ignoratio multos decepit. Ab Ijar igitur Hyrcani, siue, vt Iudæi vocant, Iohannis Hasmunai, tricésimus sextus annus Herodis inibat, qui tamen iam nouem mensibus ante ex consuetudine Romana iniuisset. Itaque eius decessus confirmatur primum accurata putatione diligentissimi scriptoris, deinde notatione eclipsis, quæ omnem contradictionem excludit. At ex epilogismis Eusebij Herodes obierit anno Iuliano LII, septem annis solidis post illum defectum. qui stupor non meret castigationem, cum tanquam forex indicio suo perierit. Nam statim ab eius decessu tetrarchiam suam Archelaus eius filius iniuit: quod quidem, si huic oraculo Eusebiano credimus, contigerit anno Christi Dionysiano septimo labente. Ergo Christus fuerit annorum septem, cum ex Ægypto monitu Angeli reuocatus est. Quod est ridiculum. Rursus anno decimo regni, aut tetrarchiæ suæ Archelaus ab Augusto relegatus est Vienna Allobrogum. Secundum tempus ab Eusebio determinatum hoc contigerit anno Iuliano LXI, qui erat annus Tiberij tertius currens, biennio absoluto post excessum Augusti. Hoc modo anno tertio excessus sui Augustus Archelaum relegauerit. Vides ἀτοπίαν. Atqui innumeros videas, quibus hoc somnium placet. Nam sane omnes fere Chronologiæ & Annales hoc stigmatē iniusta sunt. Atque vtinam in illis hominibus non esset vir eximia doctrina præditus Dominus Cæsar Baronius, Annalium Ecclesiasticorum scriptor, cuius operis copia nobis facta est ab amicis, cum hæc ἀελογόμωρα scriberemus. Is eruditissimus vir ex hoc loco Eusebij Iosephum exagitat, tanquam imperitum temporum: cum Eusebius potius ex Iosepho castigandus fuisset. Nam absque Iosepho esset, quid certi de Herode haberemus? Quis hæc tractauit, præter illum? Qui fieri potuit, vt scriptor, cuius diligentia & fides in notatione temporum spectatissima, in iis peccauerit, quæ sine illo Eusebius & alij ignorassent? Sed ipse doctus Annalium conditor potest iam videre, vtri fides de hac re habenda, Iosepho, cuius ratiocinia cum motibus cælestibus congruunt, an Eusebio, cuius sententia & historiæ, & rationi aduersatur? Sed de Iosepho nos hoc aduocatus dicimus, non solum in rebus Iudæicis, sed etiam in externis tutius illi credi, quam omnibus Græcis, & Latinis. Itaque desinat mirari doctus

doctus vir, cur tot eruditi, & nos quoque, qui non in illis eruditus, sed huius scriptoris lectione peregrini non sumus, tantum illi deferamus, cuius fides & eruditio in omnibus elucet. Cæterum de Eusebij anilibus hallucinationibus, præter hanc, quam modo protulimus, satis libro sexto differuimus. Sed ad Epochas nostras venio: quarum omnium rationem reddere longum esset. De Epocha Martyrum Diocletianea non possumus tacere, eam hætenus etiam doctissimis imposuisse, quod eam ab initio Diocletiani incipere omnes credunt. Hinc prodigiosi errores, & magna Consulium confusio in Annales & Fastos deriuata sunt, præsertim in annis. Nam initio Diocletiani perperam sumpto, perperam quoque persecutionis Epocha inicitur. Ea semper antiquitus a solis Ægyptiis Christianis hætenus vsurpata fuit. Itaque Historici & Chronologi, qui temporibus Caroli Magni dicunt captum putari ab annis Christi, cum antea mos esset annis Diocletiani vti, errant. Nam nullis nationibus in vsu fuit. Vnica autem Ecclesia duntaxat Alexandrina, & quæ illi subditæ sunt, hac Epocha vsa est semper, vtiturque hætenus, & vocatur ab Ægyptiis, qui Elkupt dicuntur, *تاريخ الشاهدا الظاهرين* *Era Martyrum sanctorum*. Nam hallucinatus est ille, qui nuper *تاريخ* *Captiuitatem* vertit in literis Alexandrinæ Ecclesiæ Romam missis, anno Martyrū 1310, qui erat Christi 1593. Epocha igitur Martyrum iniuit xxix Augusti, id est, neomenia Thoth Actiaci, vel Mascarā Habasseni, anno Christi Dionysiano 284. Initium autē imperij Diocletiani a Palilibus anni 287. Differentia anni duo, menses octo. Perturbatio, quæ est in Cōsulibus a temporibus Maximinorum, vsq. ad filios Constantini, ea vtiq. ab antiquo est. Sed & non minor confusio in annis persecutionis. In hoc magnæ sunt ἀντιλογίαι apud Eusebium: quanquam recte sentit de initio Diocletiani, & primo anno persecutionis. Tamen omnium Chronologorum fides hac in parte natat. Nam edictū Diocletiani de tradendis codicibus prius est Ecclesiarū euerfione, euerfio Ecclesiarū prior cæde Martyrum. Felix Africanus Episcopus & socij eius supplicio in Campania affecti ideo, quod codices Deificos, id est, sacram scripturam tradere noluisent. Itaque in Actis illorum scriptum fuit: *Et ductus est ad passionis locum, cum etiam ipsa Luna in sanguinem conuersa est, die tertio Kalendas Septembris*. De Eclipsi Lunari loqui manifestum est, cuius is color fuerit, quem sanguineum astrologi vocant: cuiusmodi proculdubio accidit anno Christi 301, cyclo Lunæ xvii, annis quatuor solidis ante edictum de euertendis Ecclesiis, idque 111 Nonas Septembris, non autem 111 Kal. Septembris, diebus quatuor post passionem Martyrum. Itaque perturbatus est ordo verborum. Legendum

dum enim videtur: *Et ductus est ad passionis locum, die tertio Kal. Sept. cum etiam ipsa Luna in sanguinem conuersa est.* id est, quo tempore Luna defecit, proximo nimirum nouilunio. Nam cum constet passos III Kal. Septembris, & ita habeat Kalendarium, non videtur esse error in notatione temporis. At Dominus Baronius hæc gesta confert in annum 302, tribus annis ante persecutionem: & tamen putat eum esse secundum annum persecutionis, qui erat decimus nonus Æræ Martyrum, decimus autem septimus currens ab imperio Diocletiani. Sed ἀναχρονισμοὶ illorum Annalium propagati sunt partim ex erroribus aliorum Chronologorum, quos auctor sequitur, partim ex annis Christi male ad suam & veram epocham reductis. Vnde factum, vt ab initio operis, ad tēpora Nicenæ synodi, ne vnus quidem annus Christi veræ epochæ suæ redditus sit. Itaq. triennio aliquando, aliquādo quadriennio, vt plurimum autem biennio erratū est. Exempli gratia: Excidium Hierosolymorum contigit anno Christi Dionysiano LXX, quo neomenia Nisan conueniebat cum neomenia Xanthici, teste Iosepho. In Annalibus refertur ad annum 72: qui est error Eusebij, sed alibi ab eodem castigatus. Certum est, Fructuosum Episcopū, Christi Martyrem cum sociis passum anno antequam pax & interspiratio data esset Ecclesiis sub Marco Aurelio Antonino, & L. Ælio Vero. quod tempus Eusebius confert in annum quartum Olympiadis CCXXXIII, id est Christi Dionysianū 160. Ergo passus est Fructuosus anno Christi 159. Hoc aliter demonstrabimus. In Actis agonis Fructuosi & sociorum legitur: *Producti sunt. duodecimo Kal. Februarij, feria sexta.* Ergo litera dominicalis erat B. Proinde hoc accidit anno 259, triennio citius, quam notatum in Annalibus. In Actis Andreæ militis & sociorum scriptum extat, eos necatos fuisse decimoquarto Kalendas Septembris, Dominico die, hora secunda. Igitur litera Dominicalis erat G. Hoc necessario contigit anno 305, qui erat primus persecutionis a Pascha illius anni antecedente, post euerfas Ecclesias: quod quidem Pascha celebratum xxv Martij, ipso die termini. At in Annalibus hoc refertur in annum 301, quadriennio ante rem gestam. Rursus in Epistola Vigilij Episcopi Tridentini de Passione Sanctorum Sisinnij, Martyrij, & Alexandri ita legitur: *Dies passionis Sanctorum, quarto Kalendas Junias, feria sexta, nascente luce.* Passi ergo sunt anno 403, cyclo Solis xx, quando XXI Mai erat feria vi. At in Annalibus dicitur scripta anno 400 Christi. Scripta ergo fuisset triennio ante eandem ipsorum Martyrum. Cui absurditati ipse non adscribet, certo scio. In iisdem Annalibus ex codice Antonij Augustini mentio fit Homiliæ Cyrilli Episcopi dictæ in natiuitate Ioannis Baptistæ, Pharmuthi vicesima octaua, indictione prima, sub Theodosio iuniore & Valen-

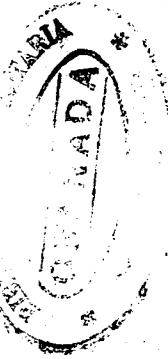
Valentiniano. Ergo dicta fuit Homilia anno Christi 433, Aprilis vicesima tertia. At in Annalibus refertur in annum 432, April. 29. S. Benedictus Monachorum Occidentis Pater obiit xi Kalend. Aprilis, Sabato sancto, vt refert Aimoinus monachus ex Actis S. Mauri ipsius Benedicti discipuli. Toto illo sæculo hoc non potuit contingere, nisi anno 536. Tamen in Annalibus Ecclesiasticis obitus Benedicti confertur in annum 542, sex annis ferius. Multa igitur peccari necesse est in Gestis Benedicti, quæ in illis Annalibus referuntur. In Encyclica epistola Vigilij Papæ scriptum fuit: *Piissimus atque clementissimus Imperator Dominico die, id est, Kalendis Februarij, gloriosos Iudices suos ad nos destinare dignatus est.* Anno 554 Kalendis Februarij fuit dies Dominica. At in Annalibus hoc confertur in annum 552, duobus annis, citius. Anno 546 turbatio facta in Pascha, vt ex Cedreno docuimus, capite de periodo Dionysiana, libro IIII. In Annalibus refertur sub anno 545. Martinus Episcopus Turonensis obiit anno 395, vt accurate a nobis disputatum est. Auctor Annalium Sigebertum sequutus coniiicit in annum 402. Ex eo errore multum peccatum est in temporibus Regum Francorum. de quibus cōsulatur vltima diatriba libri sexti huius operis nostri. Non semel monuimus magnam perturbationem esse in initiis Imperatorum, a Maximinis, ad Valentinianum. Vt alios taceam, Constantini initium ab aliis in 305, ab aliis in 306 annum coniiicitur. At Constantinus iniuit imperium post obitum patris sui Chlorig. Obiit autem Chlorus in Britannia anno primo Olympiadis 271, vt inquit Socrates. Nos ostendimus, apud Socratem, Hieronymi Supplementum, Ausonium, & alios, semper Olympiadem sumi pro lustro Iuliano, non pro lustro Olympico Elidensium, idque lustrum Iulianum biennio posterius esse Elidensi, cum incipiat ab anno Iuliano bisextili. Itaque is fuit annus bisextilis, quo obiit Chlorus, & imperium iniuit Constantinus. Sed duæ cautiones adhibendæ. Prior est, vt scias annum Constantinopolitanum, siue Nicenum hic intelligi, qui incipiebat a XXI Septembris. Altera, vt prolepsis vsurpata intelligatur in anno mortis Chlorig. Nam obiit xxv Iulij, LXI diebus ante XXI Septembris, & tamen obitus eius ad eundem annum refertur quo iniuit imperium eius filius, αεθληπικος, vt dixi. Omnino igitur iniuit imperium anno 303, aut 307. Nam primus annus Olympiadis Iulianæ incipit semper diebus 153 ante bisextum. Sed nemo concedet Chlorum obiisse anno 303. Obiit ergo 307. Et proinde anno 307 iniuit imperium Constantinus, ex ante diem VIII Kal. Octobr. eiusdem anni 307. In his prouocamur a docto Annalium scriptore, & rem absurdissimam prodidisse nos dicit, Constantini imperium iniisse ex anno 308, cum, vt inquit ipse, iniuerit anno primo Olympiadis

piadis 271, Christi vero 306. Nos vero negamus ullam culpam aut absurditatem in nobis admissam. Nam annus Christi 308 Constantinopolitanus incipit a Septembri anni 307, ut iam dictum est. Et proinde ipsum, & alios errare, qui annum Christi 306 a Kalendis Ianuarij dicunt esse annum labentem Constantini. Hoc enim volunt, cum putant primum 271 Olympiadis Elidensis annum esse primum Constantini. Olympias enim illa Iphitea cæpit ex diebus æstiuus anni 305, qui fuit annus primus persecutionis. Quare in annis Constantini, ut in aliis, insigniter peccatum est a viro docto. His positis, quinquennalia Constantini data sunt anno 312: vicennalia autem anno 327. Interuallum inter illas duas celebritates interiectum haud dubie vocatur Indictio, iniens a datis quinquennalibus, desinens in vicennialibus, quibus concilium Nicenum dimissum. Sed neque hoc placet Domino Baronio: neque causam appellationis indictioum admittit. At nos dicimus, non minus iniuste nos hic, quam in initio imperij Constantiniani reprehendi. An negat indictiones in quinquennia indici, & in quinquennialibus Principum panegyribus remitti? Si non credit, legat & quæ priore, & quæ hac editione ad eam rem collegimus. Quinquennalia illa dicuntur *Ἰννεμῆσις*, hoc est ad verbum, sparsiones, largitiones, profusiones, in quibus liberalitas Principis ad remissionem vsque tributorum, & indictioum, editiones munerum & spectaculorum, cōgiaria, & donatiua extendebatur. Inde *Ἰννεμῆσις* non solum pro illa largitione sumitur, sed etiā pro ipsa indictiois temporalis nota. Nam quod Latini dicunt, Indictione prima, secunda, tertia hoc factum est, Græci dicunt, *Ἰν τῇ Ἰννεμῆσις πρώτης, δευτέρας, τρίτης*. Non ergo nos, sed ipse fallitur. Quid? si initium Constantini a nobis ignoraretur, tamē quinquennalia eius nos manu ad illud deducerent. Itaque ignorari non potest. Neque minus errat, cum cladem Maxentij coniicit in annum 312. Quot modis enim hoc refelli potest? Sed de eo suo loco. Nam Maxentius anno 313, non 312 extinctus est, ut recte Panuinius notauit, sed male inde Indictionum initia & causas repetebat: quod a nobis iam olim diligenter discussum fuit. Sextus liber cōtinet residuum Epocharum, in quo nobiliores quæstiones de Natali die, & Passione Christi, de Hebdomadibus Danielis, quæ breuib. diatribis explicari non possunt, persequimur. Ne autem aut rudiores, aut refractarij auctoritate veterum scriptorum nobis præscribere possent, pauca de Eusebij erroribus in antecessum delibauimus, in quibus præter frequentes *ἀναχρονισμὸς*, puerile illud deliramentum de Essenis confutauimus, quos Christianos fuisse hoc vnico argumento probat, quod *ἀσκηταὶ* essent, & solitarie viuerent, & monasteria haberent: quasi Bonzios Iapanensium Christianos esse censeamus, quia & cœnobitæ sunt

sunt, & Psalmos quosdam instar monachorum Europæorum alternis modulantur, & horas Canonicales eorum exemplo habent. Eorum Essenorum alij *κοινοβίοι*, alij *μονάζοντες* fuerunt. Sed illorum non videtur secta diuturna fuisse. Ast *τῶν κοινοβίων*, aut eorum non dissimilium synagogæ fuerunt ad tempora Iustiniani. Sunt enim ij, qui Cælicolæ vocantur. Nam & nomen id indicat. Cælicolæ enim sunt Angeli. Ita vocari volebant, propter sanctum, & cæleste, ut ipsis videbatur, vitæ institutum. In perueteri Glossario Latinoarabico *Ca-licola* *عَلْو*. id est, Angelus. Præterea quia erant *ἡμεροβαπτισταί*, noui baptismi auctores Donatistis fuerunt. Princeps eorum vocatur Maior, ut & aliorum Iudæorum. Hoc enim est *אב*. Philo dubitans quare Esseni illi dicti sint *θεραπευταί*, vtrum quia medicinam profiterentur, an quia Deum colerent, ex eo coniciendum relinquit, eos non dictos esse quasi *ἰατροὺς*, ut volebat quidam Lunaticus literarum Hebraicarum professor, sed quia *ἰκέτας* vocat, eo ostendit, ἰσθν dictos, hoc est, *ἰλασὰς, ἰκέτας*. Quod Christiani non essent, sed mere Esseni, statim initio libri ostendit Philo. sed & sabbati summus cultus, & reliqua, quæ a Philone de ipsis narratur, satis leuitatis damnant. Eusebium, & reliquos veteres, qui Eusebium sequuti, idem hariolati sunt. Sed in Annalium tomo primo tacite perstringitur sententia nostra ab auctore, qui tamen fatetur veros Essenos Iudæos fuisse. Mirati sumus, quomodo ille putauit in vnum hæc bene conuenire posse, Iudaismum & Christianismum. Ut hoc probet, ait veteres patres idem scribere, quod Eusebium. Atqui ex Eusebio hoc desumpserunt, & eius auctoritate contenti Philonem non consuluerunt. quem si legisset, nunquam tam ridiculæ sententiæ assensum accommodassent. Hæc vero puerilia sunt. Venio nunc ad natalem Christi, quem vetustas Christianismi ad xxviii annum Actiacum retulit, recte. Nam Christus iniens annum vnum a tricesimo ætatis suæ accessit ad baptismum, ut omnes vetustissimi Patres ex Luca retulerunt, & post eos eruditus Annalium scriptor. Baptizatus est anno xv Tiberij, duobus Geminis coss. anno Iuliano 74. Ergo xxv Decembris anni 73 illi inibat annus primus a tricesimo. Deductis 30 annis absolutis de 73, remanet annus Iulianus 43, in cuius xxv Decembris natus fuerit Dominus, cyclo Lunæ xviii, anno Actiaco xxviii, ut illi vetustissimi patres crediderunt, ~~de huiusmodi solidis ante epactas~~ ~~diebus~~, anno solido cum diebus aliquot ante excessum Herodis. Hoc proculdubio verum est. Sed in Annalibus peccatur ab auctore in anno xv Tiberij. Quem enim putat xv, is est xvi, & magno errore illi attribuit Consules duos Geminos, quibus Consulibus annus xv Tiberij iniit ex xix Augusti, cyclo Lunæ vndecimo, anno Iuliano

Iuliano 74. Nisan igitur is, qui proxime secutus est baptismum Christi, Consulibus duobus Geminis, antecessit annum xvi Tiberij incuntem, mensibus quinque. At scriptor Annalium putat duos Geminos Consulatum gessisse cyclo Lunæ xvi: in quo ne sic quidem sibi constat. Nam is fuerit annus 75 Iulianus iniens. Hoc modo Decembri anni 74 Christus iniuerit annum primum a tricesimo: & deductis 30 absolutis, remanebit annus 44 Iulianus, in quo natus Christus fuerit, tribus circiter mensibus ante excessum Herodis, anno solido ante epocham Dionysianam, qua hodie Ecclesia utitur. quæ sane multorum veterum, inque illis Eusebij fuit opinio. Sed Christus baptizatus anno 74 Iuliano: passus 78. Differentia, anni quatuor solidi, paschata quinque. Quorum nullum vestigium in illis Annalibus reperias. Quinetiam auctor, quando numerus annorum non succedit ex voto, culpam in Iosephum reiicit, mendacem multis modis arguens: inter alia, quod scripserit ἀπογραφὴ factam post Archelai relegationem, cum, inquit, ea ἀπογραφὴ Christo nascente contigerit, & aperte Eusebius id indicauerit. Nos hallucinationem Eusebij loco suo confutauimus, in quo descriptionem patrimonij Archelai cum descriptione totius orbis Romani confundit more suo, neq. meminit verbis illis, αὐτὴ ἡ ἀπογραφὴ πρώτη, designari non vnicam fuisse illam descriptionē, cum ἡ πρώτη mentio fiat. Quare idem Euangelistes quemadmodum prioris meminit in Euangelio, ita alterius mentionem facit in Actis. vt non sit audiendus doctus Annalium scriptor, qui non solum hac in parte Eusebij auctoritatem Iosepho opponit, sed etiam adiicit descriptionem illam eandem esse, de qua Æthicus statim initio libri sui loquitur: cum tamen neque tempus, neque res conueniat descriptioni nascente Christo factæ. Nam descriptio, de qua intelligit Æthicus, cæpit ab anno cædis Cæsaris, desinit in anno xxxiii, qui erat tricesimus quartus a primis Kalendis Ianuariis Iulianis, decē annis absolutis ante verum natalē Christi, duodecim ante epocham Christi hodiernam Dionysianam. Res autem eadem non est, imo longe diuersa: atq. adeo tantum differt descriptio, de qua Æthicus loquitur, a descriptione, quæ facta Christo nascente, quantū decempeda, & tabulæ censuales. Nam illa descriptio Æthici mandata est agrimensoribus, & Geometris, hæc Rationalibus. Illa orbis mensura, σταδιασμοί, & βηματισμοί, hac census & facultates in Tabulas relatæ. Sed neque recte concludit, Iosephum hallucinatum, quod paulo ante initia belli Iudaici auditam ex adytis templi vocem scripserit, quæ diceret HINC MIGREMVS: cum, inquit, Eusebius id in passionis Dominicæ tempus referat. Quomodo Eusebius melius scire potuit ea, quæ contigerunt Christi & belli Iudaici tempore, quam Iosephus? aut vnde, quam ex Iosepho? de illis dico, quæ

co, quæ non pertinent ad historiam euangelicam. Sed tam friuolum argumentum eluditur iis, quæ aduersus hanc Eusebij hallucinationem libro sexto dicimus. Denique iniuste vbique Iosephum reprehendit, omnium scriptorum veracissimum, & religiosissimum, quod quidem ipsius scripta loquuntur. quem auctorem si non tam contempsisset, nunquam eos ἀναχρονισμὸς commisisset, quibus totus contextus temporum primi tomi perturbatus est. Sed antequam ex hac velitatione faceffimus, qua & nos & cognominem nostrum scriptorem ab animaduersione docti viri vindicamus, nos homines Aquitani expostulamur cum eo, quod a nobis tres summos viros abdixit, Paulinum, Phœbadium, & Sulpitium Seuerum: qui cum fuerint natione, & domo Aquitani, tamen Paulinum & Sulpitium Romæ natos scribit, Phœbadium in Hispania. Quis illum docuit Paulinum non esse natum Burdigalæ, vbi antiquitus Paulina gens, hodieque quædam regio vrbs Burdigalensis Paulino cognominis est? Phœbadium autem Aginni Nitiobrigum Episcopum quare in Hispania natum dicit, aut quo auctore? Apud Hieronymum male excusum est Soebadius, qui error irrepsit ex Sophronio, vbi legitur Σοιβάδιος. Sed liber manuscriptus Sanctæ Mariæ de Granateria liquido habet Febadium. Apud Sulpitium Seuerum deprauatum quoque est, vbi legitur Fegadius, pro Febadius, vt quidem librarij scribunt, nam orthographia est Φοιβάδιος, Phœbadius: satis hodie notus erudita sua in Arrianos Epistola, quæ ante xxv annos primum edita. Mei municipes Fiarium vocant, cuius memoriam bis quotannis instaurant, ineunte ieiunio quadragesimæ, & die Marci Euangelistæ, mense Aprili, si bene memini. Huic successit Gaudius in episcopatu. Sulpitium Seuerum nemo hæcenus Aquitanum fuisse dubitauit: sed patria ignoratur, cum tamen ipse Nitiobrigem sese manifesto prodat, cum Seruationem Tungrorum, Phœbadium autem suum Episcopum fuisse scribit. Phœbadius autem erat Nitiobrigum Episcopus. Iste Sulpitius Ecclesiasticorum purissimus scriptor, post transitum Martini recepit sese Elufonem, quo tempore ad eum scribebat Paulinus. Id oppidum est cum arce veteri in finibus Nitiobrigum, qua anni Draguto a Petrocoriis diuiduntur. Vulgo *Lausum*. Sed de hoc satis. Mei Nitiobriges pro Sulpitio Supplicium dicunt, quomodo & Bituriges suum illum vocant, quem eundem cum hoc faciunt perperam, cum inter transitum Martini, cuius noster Sulpitius discipulus fuit, & ordinationem Sulpitij Episcopi Bituricensis sub Guntchramno Rege, intercedant plus minus anni 190. Non iniuriam facimus docto viro, si cum bona eius venia doctissimos viros Aquitanos, & Christianissimos originibus suis vindicamus. Sed quemadmodum tribus viris Aquitaniam orbauerat, ita eandem duabus

bus alienis ciuitatibus donauit Reienfi, & Vafenfi. Prosperum non vno loco dicit Regiensium in Aquitania fuisse Episcopum, cum dicendum fuerit, Prosperum Aquitanum fuisse Episcopum Reiensium aut Regiensium in secunda prouincia Narbonensi. Hodie *Ries* vocatur. Vasense autem concilium idiotismus illorum temporum vocauit, quod potius Vasionense dicendum erat. Vasio Vocontiorum hodie *Vaison* dicitur. Est Episcopatus Auenioni metropoli attributus. Imperite quidam cum foro Vocontiorum confundunt. Itaque Vasense vel Vasionense in Vafatense mutandum non erat. quemadmodum in anno Christi 552 perperam Firminum Vticensem mutat in Venciensem. Vticenses, vulgo dicuntur *Vseiz*. Est Episcopatus in prima Narbonensi. Dicuntur etiam Vcetenses, & Vcetix Episcopus. Apud Gregorium Turonensem libro vi, mentio est Ferreoli Episcopi Vcetensis: vbi vulgo male Vceensis. Sed tam imperite vulgus Vticenses deprauauit in Vcetenses, quam Arausio in Aurasio. At ciuitas siue Episcopatus Venciensis, est in secunda Narbonensi. Vulgo S. Paulus de Venciis. Sequuntur in sexto libro illa quinque Paschata a baptismo ad resurrectionem, suis temporibus, Consulibus, & cyclis notata. In tertio Paschate quid sit *αββατων δευτερωτων*, explicamus, ~~quod dicitur in eodem libro de Paschate a baptismo ad resurrectionem, suis temporibus, Consulibus, & cyclis notata.~~ ~~quod dicitur in eodem libro de Paschate a baptismo ad resurrectionem, suis temporibus, Consulibus, & cyclis notata.~~ Omnes igitur vno ore putant *δευτερωτων*, pro *δευτερον πρωτων* dictum esse. Id ad verbum Hebraice esset *היום השני*: aliter *היום השני* *היום השני*, Latine Præposterum. quo nihil præposterius dici potuit. Nam quid est præposterum Sabbatum? Non pudet iocularis interpretationis? Sed ita est: Alius fortasse assensum extorfisset. Sed quia a nobis, ideo minus acceptum. Theophylactus post Epiphanium, & alios veteres, interpretatur *ως δευτερον ον, ασηνησα μεσης αλλης εορτης και αββατας*. Itaque verum est, quod diximus, omnes tam veteres, quam recentiores *δευτερωτων* interpretari *δευτερον πρωτων*, id est *ημεραν προτεραν*, præposterum. Vt illud probet, idem Theophylactus subiicit: *πολλαις απλωται η εορτη εν τη ασηνηση*. quod falsum est, propter translationes, quas ~~negant~~ negant sæculo Christi usurpata, cum tamen longe ante Christum in vsu fuisse demonstrauerimus, vt locus non sit pertinaciæ. Sed valeant Sabbata præpostera. Igitur *αββατων* præposterum, non quod *δευτερον πρωτων*, sed quod *δευτερον δευτερας πρωτων*. Nam *δευτερον δευτερας* & *παρα* inibat computus & *πεντηκοστης*. Hebræi etiam hodie vocant *היום השני הראשון αββατων πρωτων* *δευτερας*: id est, Sabbatum, quod est primum a *xvi Nisan*, quæ est *δευτερας* & *παρα*. Vera, & recta interpretatio sine vlla præposterioritate. De quinto Paschate verbum non addidissim, nisi cum hæc commentarer,

mentarer, incidissim in Commentarios quorundam, qui Christum passum volunt ipso solenni Paschatis, *xv Nisan*, feria sexta, nempe parasceue Sabbati. Quauis auctoritas Euangelistarum, ratio ipsa, doctrina veteris anni Iudaici, omnia denique contra illos faciant, ~~quod dicitur in eodem libro de Paschate a baptismo ad resurrectionem, suis temporibus, Consulibus, & cyclis notata.~~

~~quod dicitur in eodem libro de Paschate a baptismo ad resurrectionem, suis temporibus, Consulibus, & cyclis notata.~~ verba Euangelistarum, *ην η πρώτη των αζυμων*. Contra obiicitur: *ην η παρασκευη & παρα*. Iohan. xix, 14. Hic miseram latebram quærunt, & strenuo mendacio ictum declinant. Aiunt *ασηνηση* tantum dici de Sabbato. Acuti homines! Quare dicit *ασηνηση & παρα*, nisi *ως διασολω*, quasi & fit *ασηνηση* alius rei, quam *παρα*? quod quidem verum est. Nam *ασηνηση* est genus, cuius species *ασηνηση*, και *ασηνηση*. Vtrumque vno verbo Hebraeis est *שבת*. Itaque *שבת* *שבת* *ασηνηση & αββατας*, siue *ασηνηση* dicitur, *ως διασολω*, quod sint alia *ασηνηση*, siue *ασηνηση*, quæ a festis suis appellationem sortiuntur. *שבת* *שבת* *ασηνηση & παρα*, *ασηνηση & παρα*. *שבת* *שבת* *ασηνηση των εβδομαδων, ασηνηση & πενηκοστης*. Itaque ei parasceue, in qua Christus passus, accidit tum vt ex consuetudine esset *ασηνηση*, id est *ασηνηση & αββατας*, tum vt casu *ασηνηση*, id est *ασηνηση & παρα*. Sabbatum enim illud erat *η εορτη των Αζυμων*. quæ propterea dicitur *μεγαλη ημερα* ab Euangelista. *ην ηδ μεγαλη ημερα & αββατας κεινης*. quod & ipsum quoque *ως διασολω* dictum, tanquam sit quædam *αββατας ημερα*, quæ non sit *μεγαλη*. Nam quod Hebraice dicitur *שבת*, id est Solenne, id *ελλωισαι* Iudæi, & Apostolus vocant *μεγαλη ημερα*. Vnde *κατ' εβοχλω* siue *απανομασικως* solenne *ασηνηση* dicitur *μεγαλη ημερα*, vt supra *εν τ' ασηνηση* *Πετρας* citauimus, nimirum exemplo Iudæorum, & Samaritarum, qui *ασηνηση* *שבת* vocant *απανομασικως*. Tria autem proprie Hebraice vocantur *שבת*, aliter *שבת*, quas *ελλωισαι* quoque vocarunt *μεγαλη ημερα*, *xv Nisan*, id est *εορτη των Αζυμων*, cum *xxi Nisan*. *vi Siwan*, id est *ασηνηση*. *xv Tisri*, id est *ασηνηση*, cum *xxi Tisri*. At Sabbatum ordinariu nunquam dicitur *μεγαλη ημερα*, non magis, quam *שבת*. Sic Philo libro *ασηνηση* *ασηνηση* *ασηνηση* *ασηνηση* dixit *ασηνηση* *ασηνηση* *ασηνηση*. At ordinariu Sabbatum nunquam dicitur *ασηνηση ημερα*, aut *εορτη*. Temere igitur doctor Theologus Commentario in Iohannem ait *ασηνηση* tantum dictam de feria sexta, & omne Sabbatum dici posse *μεγαλη ημερα*. Ecquæ Grammatica hæc est, vt *ασηνηση & παρα* non sit *ασηνηση & παρα*? Quid potest dici absurdius? Ac propterea longe iocularius dicit eodem modo dictum *μεγαλη ημερα & αββατας κεινης*, quemadmodum illud: *εν η εορτη ημερα τη μεγαλη & εορτης κεινης*. Nam verum est eodem modo dictum, sed contra animi eius sententiam:

quod nimirum dicta sit *μεγάλη*, quia octaua Tabernaculorum, non quia sabbatum. quæ quidem octaua fuit eo anno feria quinta, non Sabbatū, 169 diebus ante passionem. Itaque dum hoc effugium parat, suo se gladio iugulat. Quis vnquam tam obstinatos aduersus veritatem animos credidisset? Illam autem obiectionem quam argute eludunt! *ἵνα μὴ μισθώσιν, ἀλλ' ἵνα φάγωσι τὸ πάσχα.* Aiunt φαγεῖν τὸ πάσχα, hic non esse agnum Paschalem comedere, sed alia sacrificia Paschalia. Argute, docte, eleganter, vt nihil supra: quasi in parasceue comedere Pascha aliud sit, quam agnum Paschalem comedere. Imo nos negamus, *θύειν καὶ φαγεῖν τὸ πάσχα*, aliud esse, quam agnum Paschalem immolare, aut manducare. Exodi xii, 21. ~~ἡμέρας ἑπτὰ φάγετε τὸ πάσχα. ἡμέρας ἑπτὰ φάγετε τὸ πάσχα. ἡμέρας ἑπτὰ φάγετε τὸ πάσχα.~~ Si quintadecima Nisan, quando Christus passus, fuit feria sexta: ergo Pentecoste illius anni fuit Sabbatum. Nam Pentecoste est feria secunda quintadecimæ Nisan, vt diximus ad Computum Iudæorum. Fallitur ergo Ecclesia, & omnis Christianitas, quæ ab vltima vsque antiquitate credidit illam Pentecosten fuisse diem Dominicam, non Sabbatum. Quid igitur? Quid? — *Dic aliquem dic, Quintiliane colorem.* Itaque Doctore Theologo non bene procedit commentum. Rursus vrgetur absurditate. Deus die magno Azymorum districte vetat opus facere. Exodi xii, 16. Leuitici xxiii, 7. Hinc quoque aliquo insigni facinore elabendum erit. Adducit locum ex libro Iudaico, cui titulus *קנה קנה* id est, ligatio Isaaci, vt probetur etiam Sabbato licuisse opus facere: in quo is, qui locum vertit, imposuit homini quæstionum, quam Hebraismi peritiori. Nam qui interrogat, an Sol occasus sit, item, an sit Sabbatum, eandem rem duabus interrogationibus significat. Si enim Sol nondum occidit, est Sabbatum, in quo non auderet mittere falcem in messem. Oportet igitur, vt Sol occiderit prius, & consequenter non erit amplius Sabbatū, id est, iam præterierit quintadecima Nisan, quæ quacunq. feria inciderit, dicitur Sabbatum. Leuitici xxiii, 15. Igitur interroganti, an Sol occidit, respondetur, occidisse. Rursus, an sit Sabbatum, id est, an *ἡ ἑορτὴ τῶν ἀζύμων* nondum præterierit, si respondetur adhuc esse, nihil agitur: si respondetur non esse Sabbatum, tunc confidenter immittit falcem in messem. Hæc profecto est mens illius loci, quanquam libri copia non est. Sed qui vertit illi hæc verba, dicit responderi esse Sabbatum. Ergo hoc modo oportebat omnem xv Nisan esse Sabbatum, omni anno. Quod quis non miretur a Doctore Theologo non animaduersum? Atque adeo illi commentum placet. Denique tot lapides mouit, vt tandem concluderetur, Ecclesiam falso putare diem Pentecostes, quando Spiritus sanctus

super

super Apostolos descendit, fuisse Dominicam, cum fuerit sabbatum, ex hypothesibus Doctoris. Concludimus igitur, quod nemo sani capitis negauerit, Christum Pascha comedisse tertia decima Nisan ciuilibus, quartadecima Luna. Vnde recte Euangelistæ: *ἦν ἡ πρώτη τῶν ἀζύμων*, nempe *τῆς ἑλάνης*. Nam sane quoties fit translatio feriæ, tunc duplex est neomenia, prior quidem *τῆς ἑλάνης*, posterior vero *πολιτικῆς*. Sed, inquiet, alius Euangelistes dicit, *ἐν ἡ ἔθουον πάσχα*. Ergo omnes *ἔθουον*. Non sequitur: quare alius interpretatur, *ἐν ἡ ἔδδθ θύφν*. Christus *ἔθουον* ἐν ἡ ἔδδθ. Christus immolauit Pascha in qua die oportebat, nempe quartadecima Luna. Iudæi postridie ἐν ἡ ἔδδθ, in qua non oportebat, nempe quintadecima Luna. Et ita quoque hunc nodum soluerunt Monachus Veronensis Hilario, & Paulus Episcopus Burgensis ex Iudæo Christianus. Neq. melior solutio dari potest. Neque vero illi duo viri docti tam vacui capitis fuerunt, vt crederent eo anno *τῶ ἑορτῶ τῆς Πάσχα* fuisse feriam sextam. Sed Doctor melius Latine intelligens, quam Græce, vulgatam translationem sequitur: *In qua necessarium erat* ~~ἡμέρας ἑπτὰ φάγετε τὸ πάσχα. ἡμέρας ἑπτὰ φάγετε τὸ πάσχα. ἡμέρας ἑπτὰ φάγετε τὸ πάσχα.~~ ~~ἡμέρας ἑπτὰ φάγετε τὸ πάσχα. ἡμέρας ἑπτὰ φάγετε τὸ πάσχα. ἡμέρας ἑπτὰ φάγετε τὸ πάσχα.~~ ~~ἡμέρας ἑπτὰ φάγετε τὸ πάσχα. ἡμέρας ἑπτὰ φάγετε τὸ πάσχα. ἡμέρας ἑπτὰ φάγετε τὸ πάσχα.~~ Nos vero & hic mutauimus sententiam, cum huic stulte interpretationi hæreremus priore editione: quemadmodum cum Christum cyclo xvi crucifixum assereremus, sequuti Dionysium Exiguum, & alios veteres. Nam Christus passus cyclo xv Lunæ, xii Solis, tertia Aprilis, anno quarto absoluto a baptismo, quando Sol extra ordinem caligauit, cuius casus etiam meminerit Phlegon, feria sexta, quando post verum agnum immolatum, immolatus est & typicus, qui tum primum perperam immolari ceptus, vsque ad 70 annum Christi Dionysianum, quando inclusis in urbem die primo Azymorum contigit Pascha vltimum immolare. Atque hactenus quidem de priore parte sexti libri. Venio ad alteram, cuius subiectum quo nobilius, eo plures tractatores habuit: vt nullus non ex plebe scriptorum ex hoc mustaceo lauream sibi quæsiuerit. Ac quanquam sine summa doctrinæ externæ historiæ, & peritia bonarum literarum ad ista arcana penetrari non potest, tamen quo quisque imparatior ab omni copia humaniorum doctrinarum, eo audacius ad hanc tractationem se contulit. Quin etiam tantum abest, vt præsidia, sine quibus hic labor irritus est, isti adhibuerint, vt eos insanire putent, qui per illa viam sibi ad hæc indaganda muniuerunt. Minima quæque persequi esset horas perdere. Tria præcipua attingere satis pro tempore erit, nempe de septuaginta annis captiuitatis, de Regibus Persidis & Babylonis, de epilogismo

Hebdomadam Danielis. Septuaginta annorum caput a capto Iechonia sumendum esse, auctor Ieremias scribens ad eos, quos cum Iechonia Babylonem Rex Nabuchodonosor deportauerat, cap. x x i x, post alia: *Quia Dominus ita dicit: Quando septuaginta anni Babyloni completi fuerint, ego visitabo vos, & verbum meum bonum super vos suscitabo, ut vos huc reducam.* Quid clarius hoc commate? Vos, quos cum Iechonia captiuos Babylonem traduxit Rex, ego huc reducam, postquam septuaginta anni completi fuerint Babyloni, quæ vos captiuos detinet. At contra hos 70 annos acuti homines ineunt a capto Sedekia. Ergo septuaginta anni sunt octaginta. Mirum vero Ieremiam nescisse septuaginta esse septuaginta. Quemadmodum igitur negando parasceuen Pascha esse parasceuen Pascha, res noua & inaudita cōcluditur, Spiritum sanctum in Apostolos descendisse Sabbato, non die Dominico: ita etiam negando septuaginta annos esse septuaginta annos, haud dubie aliquid ἀδόξον, καὶ ἀκακὸν δυνάμειον parturitur. Audiamus causam tam inopinatæ interpretationis. Scriptum est, inquit, urbem Hierosolyma per septuaginta annos sua sabbata requieturam. Locus, quem designant, est in fine posterioris Chronico- rum: *Ad complendum verbum Dei in ore Ieremia, donec terra acquiescat sabbatis suis. omnes dies desolationis sabbatizauit, usque ad complendum septuaginta annos.* Clare loquitur, omni ambage remota, terram, quamdiu desolata fuit, sabbatizasse, id est, incultam cessasse, donec complerentur anni septuaginta ab Ieremia determinati. Quod proculdubio verum est. Nam finis desolationis est septuagesimus annus: initium vero intra illos, non ab illis. Nam tametsi terra septem tantum annos, aut vnum annum cessasset, tamen sequeretur, quod hic dicitur, quamdiu desolata fuerit, cessasse: & quidem cessasse, usque ad septuagesimum annum ab Ieremia determinatum. Quid verius, quid simplicius, quid clarius hac interpretatione? Sane ex his non colligitur, cessasse septuaginta annos, sed cessasse, quamdiu desolatio durauit: durauit autem usque ad tempus ab Ieremia definitum, cuius temporis initium aliud est ab initio desolationis. Huic simile, imo prorsus idem genus loquendi extat eodem capite, commate 10. Ioiachin cognomento Iechonias regnavit menses tres, dies decem. Tamen ibi dicitur: *Anno vertente, Rex Nabuchodonosor misit, & deportatus fuit Babylonem.* Decimum diem mensis quarti vocat annum vertentem. Nimirum ille annus aliud habet initium ab initio regni Iechoniæ, cum tamen & anni & Regis Iechoniæ idem finis sit. Sic initium septuaginta annorum aliud ab initio desolationis, cum finis septuagesimi anni, & desolationis idem sit. Neque sane vllus alius sensus hinc elici potest. Et ita in eodem capite duo loci similes alter alteri prælucet: quæ

locorum.

locorum duorum collatio mirifice sophisticam obiectionem retundit. Sed isti boni interpretes verbum diuinum pro pila habent. & profecto aliquid noui, vt dixi, pariet tam portentosum commentum. Audite ergo ἑὸν φησαίτε. Annus capti Iechoniæ est x x v i Nabopollassari, vt supra demonstratum est. Annus igitur excidij Hierosolymorum & euerfionis templi, est 36 Nabopollassari, qui erat 158 a Thoth Nabonassari. Ergo septuagesimus annus ab excidio templi erit 227 ab eodem Thoth Nabonassari: qui est secundus Darij filij Hytaspis, testibus obseruationibus Babyloniorum eclipticis apud Ptolemæum, nonus autem a decessu Cyri. Quare hoc modo Cyri annus primus, quo soluta captiuitas, conuenit in annum nonum post eius obitum, vt volunt acuti homines, præstantissimi interpretū, & sacrorum Bibliorum hierophantæ, qui septuaginta dicunt esse octaginta. Tantæ molis erat ostendere septuaginta annos esse octaginta, vt aliquis Rex nono anno post obitum suum edicta faceret. Non igitur septuaginta anni a desolatione ineundi, sed a seruitute, & ex quo tempore Iudæi tributarij Chaldæis facti. Itaque recte atque his conuenienter apud Ieremiam x x v, 11. *Omnis terra erit desolata, & vasta: atque omnes illæ gentes seruient regi Babyloni septuaginta annos.* In his non Iudæos tantum comprehendit, sed etiam omnem Syriam. Nam Iudæi non vocantur יודא, sed omnes alij extra Iudæos. Itaque non solum habitantes Hierosolyma, sed etiam omnes finitimas nationes desolatam iri dicit, commate antecedente, usque ad septuaginta annos: quorum initium a tempore subiugatæ Palæstinæ, & capti Iechoniæ, vt etiam clare extat apud Berosum: a cuius fragmento hinc magna lux affulget. Sequuntur Reges Babyloniæ, & Persidis. Quis narrauerit somnia, hallucinationes, mendacia hominum in horum Regum Chronologia? quid dicam odium, ζήλοτυπίαν & κακόνδεσς eorum in nos, quod præter eorum expectationem eos Reges non in νεφελοκοκκυγία Aristophanis, sed apud custodes priscaurum Originum Berosum, Chaldæum, Megasthenem, Herodotum inuenerimus? quod eos ipsos in Daniele, Zacharia, Esdra, & Nehemia sine vlla mutatione extare indicauerimus? quod ex duobus Regibus Assuero, & Artaxerxe vnum Regem bicorporē non fecerimus? Berosi igitur & Megasthenis eximiarum illarum reliquiarum apud Iosephum nobis veritatis fontes recluderunt. Earum beneficio habemus Reges Chaldæorum a Nabuchodonosoro, ad captam a Cyro Babylonem. Ex quo captæ Babyloniæ tempus initiari potest, cum is fuerit annus octagesimus quintus a Nabopollassaro patre Nabuchodonosori, ducentessimus tricesimus sextus Iphiti, vice- simus primus imperij Cyri. In pagina 539 huius operis, septem annis minus diximus. Quare corrigatur numerus. Sed prius quam ad reges

Nabuchodonosori successores aggrediamur, discutiamus opiniones interpretum Danielis, & Chronologorum. Maxima pars horum hominum septuaginta annos a Ieremia determinatos, a capto Sedekia deducunt, in primo anno Darij Medi terminant, hoc vno argumento moti, quod Daniel primo anno huius Darij mentionem facit vaticinij Ieremiæ de septuaginta annis, ideoque finem eorum annorum tunc accidisse dicunt. Sed hæc tam acuta sententia facile retunditur. Nam si eodem modo a primo anno huius Darij incundæ essent Hebdomades, quia eodem capite earum præcipua mentio fit, imo est vnicum subiectum illius capitis. Ita sane pueri solent argumentari. Verba Danielis: *Ego Daniel intellexi in literis numerum annorum, &c.* Ego, inquit, inter legendum, animaduerti septuaginta annos definitos captiuitatis. Non sequitur, illum fuisse septuagesimum captiuitatis. Rursus hunc Darium volunt esse Astyagem Regem Mediæ, filium Cyaxaris, quem Daniel vocauerit Assuerum. At quis vnquam veterum classicorum auctorum scripsit Medos Babylone imperasse? Quis non illorum dixit Astyagem a Cyro victum, & imperio exutum? Nam Xenophontem tam constat historiam noluisse scribere, sed exemplum bene e ducti principis proponere, quam certum est, nihil in tota Cyri prædia verum esse præter sola nomina, & nudam mentionem duorum, aut trium casum, vt Babylonis captæ, Croesi victi. sed tempora, series gestarum rerum, anni imperij Cyri septem, vt ab illo scriptore ponuntur, omnia, inquam, illa vera sunt, si vera sunt Æthiopica Heliodori. Neque tam stultus fuit Xenophon, vt crederet se Græcis hæc persuadere posse. Præsto enim illi scriptis suis pudorem imposuissent Castor Rheginus, qui sub Cambyse scripsit, Herodotus, qui tempore Xerxis, & Artaxerxis Longimani floruit, Ctesias, qui in aula Artaxerxis Memoris consenuit. Sed fecit, quod *Ἐπίσται* æquales suorum temporum faciebant. Deligebant personas ex medio præcæ historiæ, quas his coloribus pingebant, quibus putabant se animos lectorum ad virtutem excitare. Quare stulte faciunt, ne dicam imperite, qui ex Xenophonte historiæ Persicæ veritatem petunt. Qui ita faciunt, eo nomine solum indigni sunt, qui audiantur. Atquin isti Regem Mediæ hunc Darium faciunt, quem Græci Astyagem vocarent, proprio autem nomine Darius diceretur. Obsecro vos, docti interpretes, vnde didicistis, Darium hunc regem fuisse? Quis illius meminit præter Danielelem? Consultendus igitur Daniel. Initio v i capitis ita legimus: *Darius Medus accepit regnum.* & initio x i: *Primo autem anno Darij Medi.* Dicite nobis, viri doctissimi, itane Medus est Rex Mediæ? Quod hoc nouum & insolens genus loquendi, vt Medus sit Rex Mediæ? Si Medus omnis est Rex Mediæ, igitur quot Medi, tot erunt Reges Mediæ. Quare

non

non dicitur Iosias Iudæus, pro rege Iuda? Ioiakim Iudæus? Redite ad vos. Videte, quid designatis. Non pudet argumenti? Ostendite locum in toto Daniele, in quo aut Nabuchodonosor & Balsasar Babylonijs, aut Cyrus Persa pro Rege Babylonis, & Rege Persarum dicti sint sine mentione regni: vt vi, 28. Ibi enim dicitur regnum Cyri Persæ. Quare eum piguit dicere? *Darius Rex Mediæ accepit Regnum.* Atqui maxime intererat tantam rem non taceri. Iudæis siquidem scribit, quorum nemo ignorabat Ioiakim Regem fuisse Iuda. Quare igitur initio primi capitis rem notissimam Iudæis proponit, Ioiakim Regem Iuda, externum autem regem regis nomine appellare non dignatur? Quid? Dicite aliquid. Si aliud argumentum non habetis, quo nobis persuadeatis, iam tempus est aut mutare sententiam, aut tacere. Nam profecto iste Darius homo priuatus ad regnum Babylonis accessit. Scriptum enim initio Capitis i x. *Primo anno Darij filij Assueri, de semine Mediæ.* Latine ita concipiendum erat: *Primo anno Darij filij Oxyaris, oriundi ex Mediæ.* Non dicetis vnde oriundi sumus, ibi nos natos esse, sed alibi, quam vnde genus deducimus. Exemplum dandum non erat rei, de qua non dubitatur. Sed dabimus tamen. Stilicho erat Wandalus, natus in media Wandalia: filius eius Eucherius natus Romæ erat ex semine Wandaliæ, vt verbis Danielis vtatur, non autem Wandalus natione, quanquam ita vocari potuit, si *ἄγος δίασολῶ* ita dictus fuisset eius pater: quemadmodum accidit huic nostro Dario, qui Medus vocabatur, non quia in Mediæ natus, sed quia pater eius & Medus erat, & ita vocabatur, vt ab alijs ciuibus Babylonijs homo inquilinus distingueretur. Nam & ipse Assuerus, siue Oxyares quisquis is fuit, pater huius Darij, vnus, vt apparet, ex Megistanibus & proceribus Mediæ Babylone immigrauit, siue *καταστασιαδὲς*, id est, seditione aliorum procerum agitated, siue proditionis suspectus apud Regem Mediæ. quæcunque fuerit illa causa patriam deserendi, certe homo priuatus, non rex (quod non tacuisset Daniel) Babylone habitauit. Huius filius Darius cognomento Medes, aut Medus cum alijs proceribus Babylonis coniuratione in Balsasarem nepotem Nabuchodonosori Regem Babylonis inita, signifer, nisi fallor, coniuratorum, Rege interfecto, ipse in eius locum populi suffragijs vocatus est. Ita enim Daniel: *Primo anno Darij filij Oxyaris ex Mediæ oriundi, qui rex supra Chaldaeos constitutus est.* At volunt hunc Darium esse Astyagem, qui cum Cyro obsederit Babylonem, & regem Balsasarem interfecerit: cuius rei ne minima quidem suspitio extat in Daniele, sed manifesto ibi dicitur noctu in conuiuio Balsasarem oppressum fuisse. Qui cum mille proceribus tam otiose epularetur, proculdubio necesse est eum in secura vrbe, non autem obsessa fuisse: quanquam

simile nescio quid narrat Herodotus. Quid certius colligitur ex verbis Danielis, quam ex condicō, in summa securitate, procul ab omni metu hostium, interfectum fuisse? Rex igitur iste Medes creatus est, vt aperte declarat Daniel verbo מֶדֶס, quo significatur regem creatum esse. Itaque initio capituli v 1, statim post cædem Balsafari adiicitur: *Darius autem Medes accepit Regnum.* Verbum, quo hic vtitur Daniel מֶדֶס, significat non simpliciter sumere, sed alio tradente accipere. Neque vnquam aliter vsurpatur. Vnde doctrina, quam non ex scripto, sed sola traditione percipimus, dicitur מֶדֶס. Si hoc considerassent, qui Darium, & eius patrem Reges Mediæ faciunt, & verba Hebraica Danielis perpendissent, nunquam quæ a nobis libro v 1 huius operis tam accurate de hac re demonstrata sunt, reprehendendo imperitiam suam & κακοήθειαν aperuissent. Vides igitur Darium origine Medum, domo Babylone, filium Oxyaris Medi hominis priuati, suffragiis populi regem creatum, teste ipso Daniele. Apud Berosum igitur, Nabuchodonosoro post annum regni sui quadagesimum tertium mortuo, filius eius Hewilmerodach, anno tertio regni a Neriglissororo sororis suæ viro interficitur. Neriglissororus cum quatuor annos regnasset, filio suo Laborosoarchodo, Nabuchodonosori ex filia nepoti regnum reliquit: quo interfecto post menses nouem, regnum Nabonido cuidam vni ex interfectoibus ipsius, communi consensu populi traditum est. Hæc Berosus. Quæ omnia sacræ scripturæ conueniunt, si modo adiuuentur interpretatione. Nam profecto nihil discrepant. Interfecto enim Hewilmerodacho, non est dubium Neriglissororum populo persuasisse, se filio suo Nabuchodonosori ex filia nepoti regnum conseruare, donec adulesceret: vt si quod desiderium populo esset Hewilmerodachi propter Nabuchodonosori memoriam, id omne leniretur, cum viderent ex stirpe Nabuchodonosori adhuc superesse, qui in eius folio sederent. Neque dubium est, quanuis re ipsa rex esset, nomine tamen filij regnum administrasse. Sanè Jeremias cap. xxv 11, 7, dixit omnes gentes subiectas fore imperio Nabuchodonosori, filio eius, & filio filij. Quanuis ex filia esset nepos, tamen filiorum nomine etiam filia comprehenduntur. Nam vt Latini liberorum nomine, sic Hebræi nomine יָרָם vtrumque sexum comprehendunt. Laborosoarchodus igitur est Balsafar. cui succedit Nabonidus, qui cum annos xv 11 regnasset, deditioe facta exutus regno Carmania relegatus est a Cyro, vt ait Berosus. Megasthenes autem eximius scriptor ita scribit de Nabuchodonosoro: ὁ δὲ παῖς Εὐιλμαδάρου ἐβασίλευσε. τὸν δὲ ὁ κηδῆς Διοκλείνας Νηηγλιισάρου λέγει παῖδα Λαβασσάρου. Τούτῃ δὲ Διοδορόντι βιαιώμω, Ναβονίδου Διοδορόντι βασιλέα παραθήκοντά τὸν ἐδέν. πρὸ δὲ Κυροῦ ἐλὼν Βαβυλῶνα.

Βυλῶνα Καρμανίης ἠγεμονίην δωρεῖται. in quo vtrique scriptori conuenit. Sed paulo antea idem Megasthenes quendam Medem nomine ciues Cyro dedidisse dicit, id est, Babyloniem diripiendam Cyro propinasse, sibi autem fuga salutem peperisse, cum in munitissimam Borsippenorum arcem se recepisset. Berosus hoc attribuit Nabonido. Nabonidus igitur vocatus erat Medes, vltimus Rex Babylonis, suffragiis populi rex creatus. Apud Danielelem vltimus rex vocatur Medes, creatus est suffragiis populi. Darius igitur Medes est Nabonidus. Hunc Cyrus anno xv 11 ipsius Darij, prælio victum in arcem Borsippenam compulit. Interea ipse Cyrus Babylone potitus anno imperij sui x 1 x, aliquod tempus rebus componendis dedit, & omnia vrbs munimenta, quæ longa obsidione, & summo labore cæperat, disturbauit, vt scribit Berosus. His ita gestis, ad Borsippum expugnandam animum conuertit. Sed Nabonidus arcis deditioe facta, & vita & prouincia Carmania donatus est. Interea reliquias belli persequens Cyrus ad fines vsque Indiæ profectus est, vbi Capissam vrbs ad Indum fluuium sitam diruit, vt scribit Solinus. Itaque pacatis Orientis partibus Babyloniem rediens, Susianam omnem iugum detrectantem, imperio iam olim Babyloniæ attributam non sine magno molimine debellauit, vt ex Strabone patet: quanquam errat Strabo, dum ait Susianam a Cyro Medis ademptam. Nam potius Medis adempta Chaldæis adiuncta est: Danielis v 1 1, 2. Æschylus enim in Persis arcem Susa a Cyaxare vastatam ab Astyage instauratam scribit. Astyages autem a Cyro debellatus fuit. Quare sub Astyage Susiana imperio Chaldæorum adiecta vtrique post Nabonassarum, vt puto, & si locus coniecturæ est, ab illo Assuero Medo prodita, cum eius fortasse Satrapes esset. Reliqua, quæ retulimus, non a nobis, vt solent facere interpretes Danielis, & Chronologi, sed a Daniele, Beroso, Megasthene accepimus. Reuersus igitur Babyloniem victor Cyrus, omnibus imperio suo subactis, tunc iure potuit dicere: *Dominus Deus calid dedit mihi omnia regna terra:* quod quidem accidit anno imperij eius vndetricesimo, a Babylone capta nono, a capto Iechonia septuagesimo: vt olim prædictum erat ab Ieremia; qui scripsit septuagesimum annum captiuitatis Iudaicæ finem imperio Chaldæorum impositurum. cap. xxv, 12. xxv 11, 7. xx 1 x, 10. Hoc non potuit contingere, nisi omni Assyria, & Babylonia subacta: quod tempus, vt diximus, consurgit ex anno vndetricesimo Cyri, qui est primus annus imperij Babylonicæ, II Paralip. xxv 1, 22. Esdræ 1, 1. v 1, 3. & tertij anni mentio est Danielis x, 1: qui ei fuit vltimus & vitæ & imperij. Obiit enim anno vno & tricesimo imperij sui. Annus primus Cyri cæpit Olympiadis 55 primo, quæ concurret cum anno Nabonassari 188. Anus primus

primus Cambyſis, 219 Nabonaſſari. Differētia initij Cyri, & Cambyſis, anni ſolidi 30. a Thoſh 189 Nabonaſſari. Obiit igitur anno xxxi labente imperij ſui Perſici, tertio autem imperij Babylonici, ſecundo & ſeptuageſimo a Iechoniæ transportatione. At iſti ſomniant neceſſario Darium Medum fuiſſe regem Perſarum & Medorū, propterea quod cap. v, 28 dicitur: *Regnum tuum diuiſum eſt, & datum Medis & Perſis.* Itaq; ex illa diuiſione coniiiciunt, duos Reges deſignari, alterū Mediæ, alterum Perſarum, & proinde neceſſario Aſtyagem, & Cyrū fuiſſe. Sed Aſtyages vltimus Medorum Rex ante multos annos interfectus fuerat anno quarto Cyri. Solus Cyrus Media & Perſide tūc potiebatur. Præterea diuerſis temporibus regnarunt, non coniunctim, Darius Medus, & Cyrus. v, 28. Itaque neque duo tunc Reges erant, neque ex verbis Danielis colligitur vlla diuiſio. מֶדָּי enim verbum, quo vtitur Daniel, nihil aliud eſt, quam *κλάσαι*, vt recte Iosephus interpretatur; id eſt, frangere: quo tantum ſignificatur mutatio regni. Quandiu enim regnum a patribus ad liberos iure ſucceſſorio transfertur, tunc integrum vocari poteſt: cum ad exteros transfertur, tunc frangitur. Sic accipiendum i. Reg. x i, 31. *Ecce ego ſcindo regnum de manu Solomonis.* Nos negamus vllam *διάνεμψιν* eo ſignificari. Translatum igitur imperium a Baſaſaro, ad hominem Medi ſanguinis Nabonidum: a Nabonido Medo, ad Cyrum Perſam. Itaque recte dicitur: *Fractum eſt imperium tuum, & datum Mediæ, & Perſidi.* *ἐκλάσθη ἡ βασιλεία τῶν Μηδῶν καὶ τῆς Περσίδος.* Hebraiſmus, vel Chaldaïſmus מֶדָּי וּפְרָס, Mediæ, & Perſidi, id eſt, hominibus Mediæ & Perſidis. Satis enim eſt ſignificari, imperium ad exteros transferri. Itaque his conuenienter dixit Megasthenes, *Ναβονίδου δαπδεικνύσι βασιλεία περιήκοντά τῶν Μηδῶν καὶ τῆς Περσίδος.* Nabonidum, aut Nabonnidochum creant regem, qui nullo iure originis aut ſanguinis attingebat Baſaſarum, vt pote qui oriundus eſſet ex Medis. & *δαπδεικνύσι βασιλεία.* מֶדָּי וּפְרָס. quo verbo vtitur Daniel וְהָיָה אֲפֶדֶיךָ בַּבְּלִיָּה בַּיּוֹם הַהוּא וְהָיָה אֲפֶדֶיךָ בַּבְּלִיָּה בַּיּוֹם הַהוּא וְהָיָה אֲפֶדֶיךָ בַּבְּלִיָּה בַּיּוֹם הַהוּא, creatus eſt Rex. Non dixit וְהָיָה אֲפֶדֶיךָ בַּבְּלִיָּה בַּיּוֹם הַהוּא. Huic obiectioni non poſſunt obluētari. Sed nondum finis velitationum. Qui ſuffragiis populi ad regnum adſcitus eſt, populum ſuis legibus viuere finit, neque nouum ius ſancire poteſt. Ecce vero Darius legibus Perſarum & Medorum edictum facit. cap. vi, 8. Ergo Darius erat Rex Perſarum, & Medorum. Perpendamus mentem Danielis. Omnes proceres imperij Darij conuenerunt in vnum, vt legem ſancirent, ne intra triginta dies vlli Deo, aut homini, præterquam Regi Dario ſupplicaretur. Eſt plane Senatusconſultum, cui niſi auctor fiat Rex, eſt tantum auctoritas perſcripta. Aditur igitur Rex, vt id confirmet lege Perſica & Medica. Commate 8. Nos negamus hinc colligi Darium regem Perſarum, & Medorum fuiſſe. Hoc enim ibi actum

eſt, vbi

eſt, vbi Daniel erat, nempe in præfectura ipſius Suſiana, cuiuserat Saſtrapes. cap. viii, 2. Qui enim vnus ex tribus Megiſtanibus regni eſſet, vt eſt vi, 2, non habitaret Suſis ſine imperio. In Suſiana igitur hoc contigit, quæ profecto nullis legibus Babyloniciſ tenebatur, ſed ſuis tantum, id eſt, Perſiciſ. Perſis enim Suſianam ademit Aſtyages, vt diximus ex Strabone. Ea autē videtur ſponte, aut aliquo alio caſu potius, quam belli fortuna Babyloniorum imperio acceſſiſſe. Darius igitur, & ſuperiores Reges Babyloniciſ, in Suſide nihil poterāt ſancire niſi iure Perſico: quod & hodie in omnibus regnis vſupari videmus. Cum enim vni regi multa parent regna; non eſt concludendum, illa omnia temperari eiſdem legibus. Imo multa eiſcemodi regna ſub vno Principe contrariis legibus videmus regi. Noſtros vero diſputatores fugit res pulcherrima, hæc contigiſſe Suſis, non Babylone: Babylone autem Chaldaico iure, Suſianam Perſico ſeu Medico, quod idem eſt, vſam fuiſſe, vbi proceres Suſiani non Babyloniſ iudicabant. Neque locus vllus altercationi. Nam actum prorsus eſt de illorum Dario Aſtyage, cum Aſtyages diu antea cæſus fuerit: neque meliore conditione inſocietatem regni cum Dario diuiſi Cyrum vocant, cum & Aſtyages cæſus ſit a Cyro, & Darius Medus ante Cyrum aliquot annis imperarit, vt ex vi, 28 non colligitur tantum, ſed & conuincitur. *Daniel iſte proſpere egit in regno Darij, & in regno Cyri Perſæ.* Omnino vero tota Suſiana a Daniele regebatur. Sed & arcem munitiſſimam, quam *βᾶβυλ* Græci vocant, Ecbataniſ Mediæ miro opere a Daniele conſtructam fuiſſe teſtatur Iosephus, eamque tempore ipſius Iosephi adeo integram manſiſſe, vt recens videretur, cui ſemper Iudæum præfici ex genere ſacerdotum, morem fuiſſe ſcribit. Sed Ecbatana nunquam Babyloniſ paruerunt ante tempus Cyri, hoc eſt, antequam Cyrus Babylone potitus eſt. Nam ipſe erat Rex Mediæ & Perſidis. Daniel vero ſub Cyro adhuc præfectus erat Suſidis. x, 4. Fluius enim Tigris, cuius ibi mentio fit, eſt terminus Suſidis ab Occidente. Fabulam vero Iosephi Iudaicam reiicimus de illa arce Ecbatanorum. Nam Daniel octageſimo anno captiuitatis ſuæ ſcripſit caput. x, & nondum ea arx condita erat. Hæc igitur nos ex antiquiſſimis, & accuratiſſimis ſcriptoribus Beroſo, & Megasthene eruiſimus, quorum fragmenta, quæ extant apud Iosephum, omnia obſcura in Daniele de Regibus illuſtrant. Quis enim ſatis ea laudare poſſit? Tria verba ex ipſis tot commentariorum moles, tot ſomnia interpretationum eludunt. Si cui ſacræ hiſtoriæ ſtudioſo & veritatis amanti vacat eas reliquias apud Iosephum, & Eusebium ſparſas colligere, earumque mirum cum ſacris libris conſenſum indicare, habebit ſatis, vnde & egregium opus inſtruat, & poſteris aliam viam munit Chronologiæ ſacram.

facram inuestigandi, quam hæcenus ab vlllo veterum aut recentiorum factum sit. In Megasthenis eximio fragmēto non solum vltimum Regem, qui ciues τῆς ἡμιόλης, id est Cyro prodiderit, Medem vocatum fuisse animaduertet, quem Babylonij mutato nomine נבון-ניב Nebonit, Herodotus Lebonit, aut Labynitum vocauerit, sed etiam aliquid, quasi per caliginem de Nabuchodonosoro indicari, eum intellectu alienato in deserta sese abdidiisse, vt patet cap. 1111. Apud Berosum autem, præter regum Babyloniæ successionem, inueniet etiam Babylonem mœnibus miro opere, non a Semiramide, vt nugantur Græci, sed a Nabuchodonosoro circumdatam fuisse, vt testatur Daniel 1111.27. & multa præterea, in quibus illustrandis labor iucundus est, fructus autem vberimus. Sed & non minor vtilitas colligitur ex fragmēto Menandri Ephesij apud eundem Iosephum, qui ab Hiram siue Iromio Rege, qui ligna cedrina Solomoni suppeditauit, ad Pygmalionem fratrem Didonis, omnes Reges Sidoniorum & Tyrionum recenset. Primus est εἰρωμῶ, מרומי filius ἀβιβάλας ἑβ-ביב. Secundus filius Iromi βαλεάζαρος, בעל-בא regnauit annos septem. Huius filius ἀβδάσαρῶ, מרומי-בא annos nouem. quo a filiis nutricis interfecto, maximus natu filiorum, nutricis ἀνώουμῶ regnauit biennium. Post hunc ἀσαρῶς ὁ Δελαιασαρῶς, מרומי-בא annos duodecim. Huic succedens frater ἀσέρυμῶ, מרומי annos nouem. quo interfecto a fratre Phelete, ipse φέλης, מרומי, menses octo. Hoc interfecto εἰθώβαλῶ, מרומי Sacerdos Astartes triginta duos. Huius successor βαδέζαρος, מרומי annos sex. Huius filius μάτρηνῶ * annos nouem. Successit φυγμαλιών, מרומי, qui regnauit annos quadraginta septem. In his videmus Iromum, qui, vt diximus, cedros Solomoni subministrauit, item Ithobaalum, cuius filiam Iezabelam vxorem duxit Omri Rex Samariæ. 1. Reg. xvi, 31. Ab Iromi obitu, quem duodecimo anno, quo templum ædificatum est, decessisse scribit Iosephus, ad septimum annum Pygmalionis, quo Dido Carthaginem condidit, annos fluxisse Iosephus scribit 155, menses octo. Sed fugit eum ratio. Comprehendit enim duodecim annos Hiromi, qui excluduntur per hypothesein, & præterea totos 47 Pygmalionis, cum quadraginta & vnus excipiendi sint. Ita ab obitu Iromi, ad Carthaginis conditum fuerint anni tantum 103. Sed de his omnibus Regibus, & eorum annis, & quis fructus ex huius fragmenti lectione colligi possit, alibi plenius dicemus in libello Fragmentorum. Apud Tertullianum Apologetico, cap. xix. *Hieronymus Phœnix Rex Tyri. Lege Hiromus Phœnix.* Sed tamen interea aliquid de Carthagine dicendum. Carthago deleta est anno ab vrbe condita 606, periodi Iulianæ 4567, annis 737, postquam a Didone condita, auctore Solino. Deductis 737 de 4567, relin-

relinquitur annus septimus Ithobaalis 3830 in periodo Iuliana. Omri Rex Samariæ gener Ithobaalis cæpit regnare anno 578 ab Exodo, id est 3795 periodi Iulianæ. Ab initio Ithobaalis, ad annum Pygmalionis septimum, anni sunt absoluti 53. quibus deductis de 3830, remanet annus 3777, in periodo Iuliana, primus regni Ithobaalis. Iniuit igitur regnum xviii annis ante quam gener eius Omri in Samaria regnaret. Quanquam igitur hæc non sufficiunt ad stabiliendam regum Samariæ epocham, quia in scriptura mentio non fit quoto anno regni sui Ithobaal filiam suam Regi Omri desponsauerit, neque quoto anno regni sui illam Omri duxerit vxorem: tamen certissimum tempus Omri hinc collectum eludit temeritatem eorum, qui tempora regum Samariæ longius summouent immani interuallo. Præterea hinc colligitur interuallum ab Ilij excidio, ad conditum Carthaginis, nimirum anni 299. Tot annis Æneas Didonem antecessit. Qui reges Tyrionum & Sidoniorum postea regnarint, Iosephus recenset ex Annalibus Phœnicum: quorum primus εἰθώβαλος, מרומי cū desciuisset a Babyloniis, expugnata Tyro a Nabuchodonosoro, interfectus est. Reliqui reges, qui postea Tyriis, & Sidoniis imperarūt, tributarij Chaldæis facti: quod nec tacuit Ieremias xxv, 11. Primus tributariorum βάαλ, מרומי regnauit annos decem. Post hunc Iudex εἰθώβαλῶ βασιλεύς. מרומי-בא menses duos. χέλης ἀβδάις, מרומי menses decem. ἀβσαρῶ δὲ χειρὸς מרומי menses tres. μύτρηνῶ ἢ γερύσαρῶ δὲ ἀβδηλίμω κελιάις מרומי annos sex. Sed inter illos duos fratres regnauit βαλαῶρος, מרומי annum vnum. μέρβαλῶ arcessitus Babylone מרומי annos quatuor. Frater huius εἰρωμῶ, מרומי annos viginti. Huius anno xiiii incipit regnare Cyrus, referente eodem Iosepho ex iisdem annalibus Phœnicum, & septimo anno regni Ithobaal Nabuchodonosor cæpit oppugnare Tyrum. auctor idem Iosephus ex iisdem annalibus. Summa annorum ab initio oppugnationis Tyri, ad xiiii Iromi, anni 35, menses tres. Annus primus Cyri est 187 Nabonassari. Deductis 35 absolutis, remanet annus captæ Tyri 152 Nabonassari, qui erat tertiusdecimus Nabuchodonosori, vltimus Nabopollassari. Tot igitur annos impendit oppugnandæ munitissimæ vrbi. quæ omnia conueniunt cum illis, quæ Berosus de Syria domita circa captum Iechoniam, & 30 annum Nabopollassari scribit. Quam bene hæc confirmant de Nabopollassaro patre Nabuchodonosori, & de 30 annis Nabopollassari apud Ezekielem? Hæc Tyri expugnatio ab Ieremia prædicta fuerat cap. xlvii, 4. Sed iterum Tyrus rebellauit, & capta ab eodem Nabuchodonosoro post excidium Templi. Ezekiel xxvi. cuius annum ignoramus. Apud Iosephum mendose colliguntur ab initio Baal, ad xiiii Iromi,

anni 54, vt ex dinumeratione constat. Est error librariorum. Nam ab expugnata Tyro, ad initium Cyri, ex hac dinumeratione anni tantum 35, menses 3 colliguntur. Bearunt nos & hoc Annalium Phœnicum, & reliqua fragmenta veterum scriptorum apud Iosephum, quæ valde frenant Chronologorum licentiam. Apposimus Hebraica nomina, vt videant studiosi, Sidoniorum, & Tyriorum linguam Hebraicam fuisse. Nam & Dido דידו est *ἡ σιδωνία*, quo nutrices infantibus blandiuntur, cuius masculinum est David דוד. Elisam vero אלישם satis constat Hebræum esse. Præterea Iosephus refert ex Theophrasto *ἡ ἐν Σιδωνίᾳ*, Tyriis & Sidoniis nunquam licuisse iurare nisi *πατέρας ὀρκούς*, inter quos ponit *Κορβάν*, id est, inquit Iosephus, *δὲ πρὸς θεῶν*. Mediocriter periti Hebraismi sciunt קרבן esse donum sacrum. Hoc plane demonstrat, Tyriorum & Sidoniorum dialectum Hebraicam fuisse. Et sane mirum est illis sanctissimum fuisse iusiurandum Korban, vt Iudæis חילי vel חיליה. Chaiala, vel Chaiadonai. Sed tempore Martialis pronunciabant Chiala. *iura verpe, per Anchialum*. Quia Iudæos audiebat Chiala iurare: propterea putauit esse Anchialum, quod vox Anchialus sit notior, quam Chiala. Tempore autem Plauti, multum Carthaginenses a puro Tyriorum sermone descieuerant, vt patet ex Pœnolo: cuius verba Punica maiori ex parte recte reddere possumus. quæ propius absunt ab Hebraismo, quam a Syriaismo. Tamen si Solinum audimus, Karthago dicta est ab ipsis Pœnis Carthada, קרתה. quod Syriace esset קרתה חרתה. Ita opera in istis fragmentis bene collocatur. quæ si prius considerassent qui nos reprehendunt, ij tam iniuste nos reprehendi, quam se turpiter hallucinari sensissent. Alios omitto, quos ne nominatos quidem velim. Vnum Bened. Pererium conuenio, qui in suo in Daniele commentario, & alios & me in primis reprehendit, quod absurditates omnes, quas supra confutauimus, quasque nemo sanæ mentis probauerit, non sequor. Ipse vero postquam omnium adductis sententiis, pessimas quasque & maxime ridiculas sequatur, quibus verbis castigandus est! Is est, qui septuaginta annos a capto Sedekia deducit, & in primo anno imperij Persici Cyri, id est, in primo anno Olympiadis LV terminat. Quod quantum absurdum sit, ex illis, quæ supra a nobis disputata sunt, satis docuimus. Denique nihil tam absurdum ab aliis in hac re excogitatum est, quod ipse melioribus non prætulerit. Quare in Chronologia Danielis plane puer est. Prius discere, quam alios reprehendere debebat. Quantus liber institui posset in eius erroribus confutandis! Si mihi excidissent ea, quæ ille scribit, non inultum tulissem, quæ est Aristarchorum meorum infania, & procacitas. Equidem horum reprehensorum, qui me doctiorem non reddunt, iudicia non

pluris

pluris facio, quam ipsi veritatem, quam eis aperuimus: eam autem illi aut propter imperitiam non agnoscunt, aut propter malitiam dissimulant. Sed ad alia propero. Et hæc quidem de Regibus Babylonis. De Persarum Regibus, quomodo illi ex Daniele, & Esdra erui possint, satis libro VI docemus. Quod Xerxes Assuerus sit apud Esdram III, 6, satis ex contextu sermonis colligitur. Omni tempore Cyri, & Darij Regis Persarum opus templi interpellatum est. III, 5. Post Darium initio regni Assueri instituerunt accusationem in Iudæos. Comate 6. Postea imperante Artaxerxe, Mithridates, & alij hostes Iudæorum Artaxerxi scribunt in Iudæos. Comate 7. adeo vt ab Artaxerxe illo, ad tempora Darij alius, ædificatio impedita fuerit. Comate 24 Anno illius Darij Haggæus Propheta & Zacharias exhortantur Iudæos ad opus continuandum. V, 1. Post hunc Darium sequitur Artaxerxes, qui Esdram septimo anno imperij sui in Palæstinam miserit. Iam Darius nullus est post Cyrum, præter Darium filium Hytaspis. Hoc ne ipsi quidem negant. Ecce opus disturbatum a primo anno Cyri, ad finem Darij. Ergo sub quatuor Regibus disturbatū, Cyro, Smerdi, Cambyse, Dario. Inter Darium Hytaspis, & Artaxerxem quis esse potest, præter Xerxem? Assuerus est medius inter Darium & Artaxerxem. Ergo Assuerus, siue, vt pronunciari debet, Oxyares, est Xerxes ditissimus regum Persidis. Daniel XI, 2. & eius opibus ac potentiæ historiæ Græcorum fidem faciunt. At maritus Ester vocatur Assuerus, & præterea ditissimus, & latissime imperans, vt est in libro Ester. Ergo Assuerus Esdræ & maritus Ester vnus idemque est. Rursus Assuerus Esdræ est Xerxes Ergo maritus Ester est Xerxes. Quid quod Xerxis vxor vocatur Amistris, Persice Am-Ester. Quid multa alia? Et tamen en *κακονήθραν*, en succū loliginis. Quid obiiciunt? Audire, atque togam iubeo cōponere. Si, inquit, Assuerus est Xerxes: Mardochæus, qua gratia valebat apud Regem, non fuisset opus templi impediti. Quot modis hæc confutari possunt, si tanti essent! Aduersus tot *ἐναργῆ* argumenta quem locum habet tam ludicra obiectio? Quid si orauit regem Mardochæus, & per Satrapas stetit, quominus edicto Regis pareretur, vt sub Cyro contigit? Nam si Cyro viuento eius edictum flocci fecerunt hostes Iudæorū, quanto magis gratiam Mardochæi? Quid si ne Iudæi quidem curarunt ea de re Mardochæum compellere, vt non Mardochæi, sed ipsorum Iudæorum culpa fuerit? Ecce triginta septem annis post emissum a Dario Notho edictum de reficiendis muris Hierosolymorum, Nehemias accipit nuntium, non solum non resectos muros esse, sed neminem de reficiendis quidem curare. Hæc negligentia nonne potuit incessere Iudæis sub Xerxe, quo imperante accusatio in Iudæos instituta est, cum sub Artaxerxe Memore, qui Iudæis fauebat, tanta socordia in illis fuerit?

Quare, vt quidam loquitur, hoc telum stringit, non perforat. Quibus tot argumenta satis non sunt ad verum persuadendum, furor est cum illis rem habere. A Cyri anno primo, ad vltimum Darij, opus templi disturbatum. Esdræ 1111, 5. A principio Assueri, qui est Xerxes, toto tempore ipsius Assueri, & Artaxerxis, vsque ad secundum annum Darij, non iam moras obiiciendo, sed calumniis apud reges Xerxen, & Artaxerxen Iudæos incessendo, inimici eorum non solum opus impedierunt, sed Iudæos in discrimen maximum adduxerunt. Esdræ 1111, 6, 7, 11, 12, 13, & sequentibus. Qua de re anno secundo Darij apud Zachariam conqueritur Angelus: *Domine Deus exercituum, quousque non miseraberis Hierosolyma, & vrbes Iuda, quibus iratus es, iam hic agitur septuagesimus annus?* En disturbatio septuaginta annorum. cui loco hostes veritatis contradicere non possunt. An dicent illum Darium esse filium Hystaspis? Annus secundus Darij in periodo Iuliana 4194. Deductis septuaginta relinquitur annus 4124, id est, tertius Olympiadis 47, quo captus Sedekias. Quod est absurdum. Ergo Darius, sub quo prophetauit Zacharias, est alius a filio Hystaspis. Est igitur Darius Nothus. Habemus a Xerxe, ad secundum annum Darij. 1111, 24. Et post illum Darium habemus Artaxerxen alium. v 11, 1. Quis est ille Artaxerxes post Xerxen, præter Artaxerxen Longimanum? Quis Darius post illum Artaxerxen, & ante alium Artaxerxen, præter Darium nothum medium inter duos Artaxerxes, Longimanum, & Memorem? Prius confutanda sunt verba Esdræ, antequam mea sententia oppugnetur. Prius Esdras mendacij conuincendus est, quam ego. Aut si ego mendax, cum Esdra ergo mentior. Negent hæc ita extare apud Esdras. Manus dabo. Quam inepti sunt, quam maligni, qui hæc negant! quanto odio veritatis hoc faciunt! Oportebat Pererium negare apud Esdras extare, opus disturbatum fuisse a primo anno Cyri, ad vltimum Darij: post Darium toto tempore Assueri, & Artaxerxis, Iudæos apud Reges Persidis accusatos, vsque ad secundum annum Darij, quo quidem anno Darij secundo templum ædificari cæptum, & post illum Darium, anno septimo alius Artaxerxis Esdras in Palæstinam missus. Si hoc potest negare, tunc audacter & nos vera dixisse negato. Sed profecto in istis confutandis tantum æstuabit, ~~quod non potest~~ Astyage rege Babylonis iam tum cum Daniel esset puer: & in aliis, quorum me pudet: in quibus satis ostendit, quam bene de vera Chronologia meritis est. Certe, qui tantum in illis probandis laborat, non mirum si tam confidenter alia negat, vt tandem Cyrum nono anno post obitum suum edicta facientem inducat. Miratur, quod ex Beroso successionem regum Babylonis, & ex Herodoto petamus. Maluisset, vt ex

Isidoro

Isidoro populari suo illos reges emendicasse. Sed satis eum refellunt, quæ superius, & libro vi huius operis a nobis dicta sunt. Darius igitur iste inter duos Artaxerxes positus, is est Darius Nothus, qui edictum fecit de Hierosolymis instaurandis. At a relaxata captiuitate, inquirunt, ad secundum Darij Nothi, anni sunt cv: & adhuc viuunt Iosedek, & Zerubabel. Valde senes igitur eos oportet fuisse: quod non videtur. Quare non videtur? Quare mirum, illos duos accessisse ad ætatē Leui, Caath, & Amram, imo ad eam ætatē, quam quotidie videmus in multis? Hoc argumentū satis suo loco confutatum. Sed valde hallucinantur, cum Nehemiam, Esdræ 11, 2, eundē faciunt cum illo Nehemia, qui muros Hierosolymorum instaurauit. quod & ipsum alibi confutauimus. Nam Nehemias Hierosolymorum instaurator peruenit ad tempora Darij Codomanni; cuius ipse mentionem facit manifesto Cap. xii, 22, tempore Iadduæ, qui sub Alexandro Magno vixit, & Sannaballetis Samaritani, qui ad Alexandrum in oppugnatione Tyri cum auxiliariis copiis venit, & ab eo, vt sibi liceret templū in monte Garizin construere, impetrauit. Hoc argumentum pertinaciæ iugulum petit: in quo icu declinando valde laborant. Postremo eo impudentiæ venerunt, vt dixerint caput xii Nehemiæ insititium esse. Quid? expecto, vt dicant, Esdras, & Nehemiam aut mentitos esse, aut sua tempora ignorasse. Sed quid expectandum est? An aliud volunt, cum impudentissime omnia, quæ ab Esdra, & Nehemia dicta sunt, negant? Cum igitur Nehemias dinumerat a Iosue, ad suum sæculum, generationes quinque; ipse Nehemias non potest esse is, qui cum Iosue venit Hierosolyma. Ecce sex summi Pontifices a soluta captiuitate, ad tempora Nehemiæ, Iosue filius Iosedek, Ioiakim filius eius, Eliasib nepos, Ioiada pronepos, Ionathan abnepos, Iadua adnepos sub Alexandro, adhuc viuente Nehemia. Istius Iaduæ patruus duxerat vxorem filiam Sannaballetis Samaritæ. Nehem. x 111. 28. Ille vocabatur Manasses, illa Nicaso. Iosue. x 1, 7. Certe aduersus hæc nihil potest Sophistice. Superfunt septuaginta Hebdomades, quarum, vt omnium fere prophetiarum suarum, interpres ipse est Daniel. Nam & principium, & finem digito indicauit: principium ab edicto de instaurandis Hierosolymis, finem in desolatione Hierosolymorum: quod sane rationi conuenientissimum est, vt scilicet ex Hebdomades ad initium & finem eiusdem subiecti, nempe Hierosolymorum, pertineant. *Septuaginta hebdomades determinatae sunt super populo tuo, & sancta ciuitate tua. An non circumscribit eas excidio vrbis? Quid enim volunt illa? Populus Principis destruet ciuitatem, & Sanctuarium? Item: Desolatio erit vsque ad consummationem.* Quis tam cæcus, vt in tanta luce nihil videat? quis tam ferrea fronte, vt aduersus hæc hiscere audeat? En Heb-

domades Danielis Passionem Christi, & Hierosolymorum euerfionem complectuntur. & tamen alij excidium Hierosolymorum, alij etiam Passionem hinc excludunt. Non igitur obscurum est, vnde deducantur hæ septimanæ, quandoquidem vbi desinant, ipsemet Daniel ostendit. Sed & initium ostendit: 1 x, 25. quod quidem initium, quia controuersum est, propter hominum summum in veritatem odium: tamen septuaginta septimanis a 70 anno Christi Dionysiano, in quo excidium incidit, retro putatis, peruenietur ad initia earum. Sed dimidia septimana, cuius mentio fit commate ultimo, & nostros & omnium oculos effugerat. Putant enim, vt & nos aliquando putauimus, esse partem vnius ex septuaginta. Atqui ex vsu Hebraismi nos tandem percepimus esse extra illas septuaginta: neque esse dimidium vnius ex septuaginta, sed tantum illo tres annos cum dimidio supra 490 intelligendos esse. Quæ quidem animaduersio vt notabilis, ita in ea non parua pars huius negotij vertitur. Summa igitur horum annorum 493 cum dimidio. Annus captorum Hierosolymorum in periodo Iuliana 4783. De quibus deductis 493 absolutis, relinquitur annus 4290 in periodo Iuliana, initium septuaginta Hebdomadum: qui profecto est annus secundus Darij Nothi, illius, inquam, qui anno secundo regni sui edictum emisit de non impediendo templi ædificio. Esdræ v i. Vidimus ex iis, quæ supra ex Esdra adduximus, toto tempore Assueri, & Artaxerxis, vsque ad secundum annum Darij, propter literas ad Artaxerxem a Iudæorum hostibus scriptas, ædificationem interpellatam. Et tamen extiterunt, qui a vicesimo anno Artaxerxis, hebdomadum initium deducunt. In quo primum peccant, quod a temporibus illius regis deducunt, cuius toto tempore cessauit ædificatio, quod plane est dicere, Esdræ falli, aut mentiri. deinde ostendant quodnam edictum missum est anno vicesimo Artaxerxis. Dicant mihi, quare Nehemias non solum miratur, sed etiam dolet, moenia Hierosolymorum adhuc diruta iacere, nisi quia putabat iam instaurata esse? Si putabat, ergo ex aliquo edicto, quodnam aliud edictum fuerit, præter edictum Darij? Tractorias tantum Regis impetrauit Nehemias ad Præfectos transeuphratensis Satrapia, vt liber accessus ei permitteretur in Palæstinam, item literas ad Asaph saltuarium, id est, siluæ regiae custodem, vt materia sibi subministraretur ex silua regia, ad portas reficiendas. Nehemiæ i, 7, 8, 9. Ex edicto, quod vicesimum annum Artaxerxis antecessit, moenia, quæ a Iudæis neglecta iacebant, ex literis autem ad Asaph saltuarium, portas refecit. Atqui ex edicto reficiendorum Hierosolymorum manifesto deducuntur hebdomades. Daniel 1 x, 25. Ergo non a xx anno Artaxerxis. Pererius postquam Lectorem ingenti mole confutationum.

num obruit, longa expectatione suspendit, omnes denique qui de hac re scripserunt, pueros ostendit, tandem concludit, a vicesimo anno Artaxerxis putandas esse Septimanas. Annus Artaxerxis Longimani vicesimus est 4268 in periodo Iuliana. Adiectis 490, componitur annus 4758 in periodo Iuliana. Deducta Christi hodierna epocha 4713, remanet annus Christi 45, annis solidis duodecim post passionem. Itaque tertiusdecimus annus currens a Passione, quintus autem imperij Claudij, est finis Hebdomadum. Homo eruditus inuidit nobis huius mysterij expositionem, ~~quæ a xx anno Artaxerxis initium instituit, secutus fuisset istam. Peccasset quidem, sed cum ratione quadam. Peccasset humanitus, non autem se traduxisset. Nam v i i anno missus Esdras in Palæstinam. Sed nullum edictum ab Artaxerxe factum. Tantum sub eo continuatum, quod edicto Darij permissum, Esdræ v i, 14. At Darius solus permisit Hierosolyma instaurari. Nam anno secundo Darij Iudæi incipiunt iacere moenium vrbis fundamenta, quod interpellandi literas Artaxerxi mittunt Iudæorum hostes, quibus Regi indicant ciuitatem rebellem instaurari, eiusque moenia refici. Esdræ i i i i, 12, 13. Rex reperto vetustissimo Cyri edicto, permittit facere, quod hostes interpellare conabantur. An hæc negabunt?~~ Nobis vero satis est absurditates eorum ostendisse. De illis triumphare, vt ipsi de aliis solent, neque nostri moris est, neque præsentis instituti. Itaque Lector v i librum nostrum amplius consulat. Si nostras cum horum rationibus contulerit, satis mirari non poterit, qui factum sit, vt rem facillimam, quam ipse Daniel interpretatur, contra mentem Danielis, & obscurissimam, & inexplicabilem fecerint. Si Porphyrius viueret, non aliis argumentis magis religionis Christianæ initia oppugnare potuisset, quam horum hominum velitationibus: quos, quæ erat eius eruditio, ex ratione temporum, cuius peritissimus erat, satis refellere potuisset, & veram Chronologiam.

Danielis eos docere. Nam totam interpretationem obscurissimi capituli x i illi debemus, ut testis est Hieronymus. Itaque absque Porphyrio foret, tota illius capituli historia hactenus alta silentij obliuione abdita, ridiculas a multis tam veteribus, quam huius sæculi scriptoribus coniecturas expressisset. Sed ad Hebdomadas redeo, quarum initium a secundo Darij Nothi, finis excidium Hierosolymorum. Vtriusque termini auctor Daniel, quem sequimur. Inuidos, zelotypos, κακοήθεις, cum suis paradoxis valere iubemus. Daniel ita distribuit septimanas, dimidiam, vnam, septem, sexaginta duas. Summa, septimanæ septuaginta cum semisse: anni 493 $\frac{1}{2}$. Quæ quidem distributio non plus habet mysterij, quam partitio minæ apud Ezechielem xlv, 12. *Viginti sicti, vigintiquinque sicti, quindecim sicti vobis erunt Mina.* Itaque frustra laborant, qui ea interualla aliquas epochas continere putant, & propterea illis explicandis multa coguntur aduersus Danielis, & quod peius est, animi sui sententiam dicere. Supererant & aliæ epochæ, quas prudentes studiosis reliquimus. Primordia tantum imperij Francorum discussimus, & Gregorio Turonensi propter anachronismos & hallucinationes intricatissimo scriptori aliquam lucem attulimus. quæ omnia historiæ Francorum studiosis grata esse optamus. Optamus, inquam. Nam in tanta inuidia & odio literarum vix sperare audemus. Libro septimo in Computo Romano, & alibi rationem reddidimus, quare dies septimanæ feriæ vocentur: sed & libro primo quare cognomines Planetarum. Nam ea appellatio longe antiquior horis. quare non ab horis planetariis nomina diebus septimanæ imposita, sed potius superstitionis appellatio dierum in horas deriuata. Quod autem vetustissima sit appellatio dierum a planetis etiam apud Græcos, demonstratur vetustissimo oraculo apud Porphyrium:

Κληΐζον Ερμῶ, ἠδ' ἠέλιον κτ' ταυτά
 Ημέρη ἠελίε. μήνλω δ' ὅτε τῆσδε παρείη
 Ημέρη, ἠ δ' Κρόνον, ἠδ' ἐξείης Αφροδίτῳ,
 Κλήσειν ἀφθέρκτις, ἀς δῖρε Μάγων ὄχ' ἀεισθ
 Τῆς ἐφθαφθόγῃ βασιλῆος, ὃν πάντες ἴσασι,
 Καὶ φόδρα καὶ κάθ' ἕκασον αἰεὶ θεὸν ἐπιακίφώνλω.

Βασιλῆος τ' ἐπιαφθόγῃ, (ut id quoque explicem) est Ostanes rex Babylonis. Βαβυλῶν enim est ἐπιαφθόγῃ, hoc est, septem literarum. Vulgus autem credebat Planetas apparere die suo: nempe omni die Martis, ipsum planetam sui videndi potestatem facere. Idque plane Orpheus designauit ἐν Ἐργοῖς καὶ ἡμέραις.

Πρῶτα μὲν εἰ πρώτῳ ἐνὶ ἡματι φαίνετ' Ἀρης,
 Μῆνη δ' ἐς τ' Ἀρῶν ἐπιέλλετ', ἴχθεο δ' ἔργων.

Nam

Nam diserte intelligit, si neomenia κτ' Ἐελῶν incidit in diem Martis, id est, feriam tertiam, abstinendum ab opere. In reliquorum Computorum doctrina multa accesserunt præter superiorem editionem, multa castigata sunt, præsertim in Computo Iudaico. Nam causas Iudaici anni Solaris hodierni docemus, a nobis antea prætermittas, quia cum omnibus eas ignorabamus. Præterea damnauimus sententiam nostram de Tekupharum sede, quas in prisca mundi epocha collocabamus, vnde fiebat, ut aliquando annum embolimum pro cōmuni acciperemus, qui tamen non vno loco professi sumus nos nescire, quæ forma anni hodierni esset, & quis situs embolismorum. imo sine doctrina mea ille sciolus, qui epistolam Chronologicam scripsit, nunquam scisset, quid esset annus Iudaicus hodiernus. Et tamen quærit fatuos, quibus persuadeat, nos ingens flagitium admisisse, qui ita de embolismis Iudaicis pronunciauimus. Ego huius non meminissim, nisi scirem hominibus magis placere, quæ veritatem destruant, quam quæ illam docent. Et rari sunt, quos non magis delectet maledica garrulitas, quam veritas elinguis. Longum esset, narrare, candidè Lector, quot Marrucinos non solum inscitæ portentosæ, sed & morum improbissimorum editio prior commouerit: ut quis futurus sit furor eorum ex ista, hinc facile conicere liceat. Ecce adhuc prius opus erat sub prælo. Extitit quidam, non homo, nam ita vocare esset hominibus iniuriam facere, sed cœnum, & barathrum, qui librum scripsit in me Gallice, conductus frusto panis a postremo bipedum, clamans se solum peritum Chronologiæ, me autem omnia, quæ in opere meo scripserim, a se furatum. Iste nunquam viderat librum meum, & tamen fures nos clamauit. Nouo genere & longe ab aliis diuerso nos aggrediebatur. Nam alij nos oderunt, quia in nostris libris nihil vident, quod nouum non sit: & hæc vna causa est odij, quod præter expectationem vident, quæ in se potius, quam in nobis amarant. Quod si fures essemus alienorum scriptorum, nullus esset locus inuidiæ. Quid? Nonne anno superiore prodiit Chronologia τερατώδης, in qua auctor præter infinita errorum monstra in ratione temporum, sententias nostras, ipsa verba quoque cauillatur, tacito nomine nostro, ut ciuilitate facere videatur? Iste bonus Chronologus, septuaginta annis seniore facit Tara, cum Abraham genuit, quam Moses scribit, annos autem mundi 74 maiores, quam patiuntur vera ratiocinia. Nunquam illi verum excidit, nisi forte in iis, quæ a nobis habet, ut in epocha primæ Olympiadis in xxiii Iulij, quod quidem primi omnium docuimus, & a solo Pindaro, quem iste nunquam vidit, didicimus: & in eclipsi ante mortem Herodis, quam primi indicauimus. Nam simius noster est, & tamen obtrectator. Opus tam egregium.

egregium claudit pulcherrima coronide, nempe forma anni cælestis. Nam id quoque nos feceramus. Sed

Torquatus nitidas vario de marmore Thermas

Extruxit. cucumam fecit Otacilius.

Iubet igitur post annos 160 vnum bisextum tollere, vt in octingentis annis bisexta ipse quinque tantum perimat, Alfonso sex. Itaque propter tam subtile epichirema *ἀότε κρότον, καὶ μὴ χεργὴν κλυπήσατε.* Sed de illius stulticia, & aliorum furis libro singulari dicemus. Nam non istum solum, quem nunquam læsimus, non vlla priuata iniuria, sed feritas quædam animi ad maledicendum impulit. Sunt alij fanatici, quos idem morbus & rabies exagitat. Itaque si cui a rebus seriis vacat, adeat eam Chronologiam. Habebit & quod indignetur, & quod rideat. Quid dicemus de illo severo Censore, qui priorem editionem nostram nunquam vidit: & tamen de ea edicit basilica edicta? Non vidit, & si vidisset, non intellexisset. Ex aliorum opinione nostra iudicat. Hæc præcisa confidentia non solum in me, sed in alios quoque distringitur. Habet eclogarios, qui illi centones farciunt; Locos ex auctoribus excerptos illi subministrant appposito nomine & cognomine auctoris, sed nomine singulari litera designato. Hinc fit, vt Martinum vocet, qui est Mattæus, Petrum, qui est Philippus. Me quoque Iohannem vocasset, nisi notior illi essem de nomine, quam de scriptis, quæ ex alieno iudicio iudicat. Nam ne ipse quidem Eclogarius nostra intellexit satis bene, *ἄξι μετεμπίσσεως καὶ ἀρεμπίσσεως,* quæ sunt doctrinæ nostræ. Ipse profert tanquam vulgaria: quemadmodum ille Chronologus, de quo iam verba fecimus, putauit rem vulgatam esse, primam Olympiadem celebratam xxiiii Iulij: quæ res totius anni Græci arcana complectitur. De isto igitur severo Censore; & aliis erit alius dicendi locus: quos nolim in hoc opere nominatos. Nimium enim abutor æquanimitate tua & patientia, benigne Lector, qui te ingrato otio detineam, cum has horas melius collocare posses, non tantum horum hominum causa, quos melius erat præterire, quam vt tibi totius instituti nostri rationem aperirem. Nos hoc opus non vlla ambitione moti suscepimus, sed vt Chronologiam a sciolorum deliriis & tyrannide sophistarum vindicarem; & nobiliora ingenia ad maiora excitarem. Nam magnæ huius messis & magna spicilegia sunt. Ideoque plures libri adhuc confici poterant. Nos, qui a veteribus didicimus *μέγα βιβλίον μέγα εἶναι κακόν,* octo priores libros in septem contraximus, octauum libri censu toto in superiores erogato. Vtinam breuioribus nobis esse per difficultatem rei licuisset! Nam septem hos alij in viginti, alij in plures procudissent. Ex nostris igitur disputationibus videmus, quomodo Chronicon ~~scribitur~~

~~confici~~ possit. Quis erit & ab humaniori doctrina paratus, & ab omni inhumana inuidia liber, qui rem sibi gloriosam, ac posteritati fructuosam aggredietur? Qui laborem adeo laudabilem non grauabitur, primum anno Iuliano tanquam stabili fundamento opus suum superstruat: periodum Iulianam verum temporum elenchum adhibeat. Nam, vt initio diximus, contextus temporum sine anno Iuliano, annus sine periodo Iuliana, est vt nauis sine velis, remis, & armamentis. Itaque potest ad annos periodi Iulianæ Fastos suos digerere, si prius in limine operis omnes epochas præmiserit ad ipsius periodi annos designatas, vt in libro quinto fecimus. Ita vna periodus Iuliana vicem omnium fuerit. Nam in Fastis computus multarum epocharum animos lectorum distrahit, Mundi, Olympiadum, Palilium vrbs, Nabonassari, Christi, quæ omnia fere semper onerant margines Fastorum: cum vna periodus Iuliana omnia complectatur. Non tamen veto omnes epocharum computos adicere, si cui ita videtur. Prius tamen admonere debet, vtra Palilia sequitur, Varronis, an Catonis. qua in parte Chronologorum prudentiam desidero. Periculosum est enim ad epocham controuersam annos suos exigere: vt ad Palilia Vrbs, ad annos imperij Augusti, ad quos cum hætenus omnes Historiarum & Annalium scriptores tempus natalis Christi dirigunt, incertiores amittunt lectores, quam antea. His ita constitutis, nullam diem saltem sine notatione annorum cælestium vtriusque sideris, nostri Solaris, & Iudæorum Lunaris apponat. atque adeo, vbi res postulat, ne grauetur etiam diem Nabonassari Ægyptiacam, Hegiræ Muhammedanam, Iezdegird Persicam adhibere, & præsertim Atticam cum mensibus tam popularibus, quam Prytanias: ita tamen, vt Harpaleis mēsis ante Metonem, Metonicis ante Calippum, Calippicis vsque ad editionem anni Iuliani vtatur. Quare quemadmodum nobiliores epochæ, ita etiam omnes Tabulæ neomeniarum Atticarum, & Prytanias, Iudaicarum, & Muhammedanarum, & harmoniæ annorum in limine operis erunt præponendæ: ne imparatus Lector ad Fastorum aut Annalium contextum accedat. Vbi deerunt characteres, tunc appositione annorum, & interuallis vtendum erit, quod est vltimum subsidium. Verbi gratia: cum regum Iudæ & Samariæ nullo caractere appposito annorum series tantum contexitur, contenti esse debemus adiectione sola annorum, quia aliter fieri non potest. Sed ad interualla certa anni dirigendi. Vt ab Exodo, cuius character certissimus est feria quinta, ad casum Sedekia, cuius character est annus Sabbaticus, anni sunt absoluti 907. a conditu templi, cuius index certus a scriptura determinatus in anno Exodi 480, ad casum Sedekia, videndum, ne adiectio annorum fraudi sit, propter an-

nos absolutos, si pro labentibus accipiantur, aut contra. Ad interualla igitur semper operatio erit exigenda. Exemplum anni absoluti pro labente habes initio Danielis, annum tertium Ioiakim, qui erat quartus labens Ieremiæ xxv, 1. Apud Gregorium Turonensem eiusmodi exempla multa extant, & apud Iosephum, & Plutarchum, & Xenophontem. Hoc enim fit, quando excluditur alteruter terminus. Plutarchus aliquando vtrumq. terminum excludit. Exemplum: Sabbatum posterius est octauus dies a priore sabbato. Interuallum septem dies. At Plutarchus dixisset sex dies. Nimirum excluso vtroque sabbato. Hic non est error auctorum, sed idiotismus vsurpantium modum vulgi consuetum. Sic Marthæi xvii, 1. Marci ix, 9. sex dies dicuntur excluso vtroque termino, qui Lucæ ix, 28 sunt octo, vtroque termino incluso. Nullam diem in historiis suo caractere notatam omittat, etiam si rem certam teneat. Exemplum: Ex Consulumerie, scimus annum Christi 364 esse primum Valentiniani. At quia Marcellinus anno bisextili creatum, & postridie bisexti imperium iniisse scribit, ille character omittendus non est. Ita fiet, vt hoc initio certo ad finem certum alius interualli, vbi destituent signa, hac tanquam Helice in illo mari tuto nauigare possis. Idem dico de eclipsibus, indictionibus, annis Sabbaticis, æra Hispanica, celebrationibus Paschatis, passim apud historicos Christianos: atque illa omnia ad cyclos suos reuocet, quorum doctrina vt magnis erroribus occurrit, ita magnos & multos patefacit. Sed ne temere scriptoribus de defectibus siderum assentiatur, sine Tabularum astronomicarum examine. Fallunt enim auctores non raro, cum defectus luminum, qui nunquam fuerunt, referunt: vt Dio, & Seruius in cæde Cæsaris, Aurelius Victor vulgaris in obitu Neruæ, Zosimus in memorabili pugna Theodosij, & Eugenij tyranni: Tarrutius celeberrimus Mathematicus in conceptu Romuli, & Palilibus Urbis. Aliquando etiam caliginem Solis defectum putant: qualis cælo vt plurimum sereno, toto anno cædis Cæsaris fuit, & triduo integro, me puero, sed pallida: at horrenda, & atra in articulo Passionis dominicæ per aliquot horas: in anno autem Christi 798 per xviii dies ita atra, vt naues in mari aberrarent: anno autem 393, aut 394, circa dies Pentecostes adeo obscuratus est Sol, vt mundi interitus imminere crederetur. Hieronymus ad Pammachium: *Nos scindimus Ecclesiam, qui ante paucos menses, circa dies Pentecostes, cum, obscurato Sole, omnis mundus iam iamque venturum Iudicem formidaret, &c.* Pentecoste Iudaica est semper sexta Siwan, hoc est, sexta a nouilunio. Itaque Sol nunquam potest deficere in Pentecoste Iudaica: multo minus deficere potest in Christiana, quæ semper Iudaica posterior est, nisi quando neomenia Nisan est sabbatum. Tunc enim Pentecoste

Iudaica.

Iudaica incidit in diem Dominicam, & consequenter in Pentecosten Christianam, vt anno Passionis Dominicæ contigit, contra votum Sophistarum, qui eo anno Pascha in Parasceuen conferunt. Igitur horribilis illa Solis caligo apud Hieronymum non potuit accidere sexta Siwan, aut post sextam Siwan, secundum naturalem causam defectuum Solarium, id est *κτ' Ἀπὸ τῆς ἑλίου τῆς ἑλίου*; cum tale non possit accidere, nisi *νεομηνία κτ' ἑλίου*. Sed neque potuit Sol deficere nouilunio Siwan annis 390, 391, 392, 393, 394, 395, anomalia Lunaris latitudinis aduersante. Fuit igitur caligo extra ordinem. Quare memorabilis est ille locus Hieronymi, ita tamen, vt ad characterem adsumi non possit. Similis quoque caligo apud Tertullianum ad Scapulam: *Nam & Sol ille in conuentu Uticensi, extincto pene lumine, adeo portentum fuit, vt non potuerit ex ordinario deliquio hoc pati, positus in suo hypsomate, & domicilio.* Hæc Tertullianus. quanquam quod dicit de hypsomate Solis & domicilio, ego non intelligo. Scimus quidem quid sint hypsومات Planetarum & domicilia, sed Solis hypsoma impedire, quo minus deficiat, ingenue fateor me ignorare. Rursum consideret Chronologus, initia Imperatorum Romanorum, post tempora Antoninorum, vsque ad Consulatum Ausonij, confusionis, & tenebrarum plena esse: eaque ex methodo nostra, quantum poterit, castiganda esse. Nam ex disputationibus nostris, initium Diocletiani male ad initium æræ Martyrum referri, & ex illo errore infinitos in Fastis propagatos esse, satis constat, præsertim in historia persecutionis. Si qua Eclipsium diagrammata, aut disputationem longam alicuius epochæ controuersæ proponere velit, caueat eam in contextum Fastorum recipere. Hoc enim plane est non solum rerum seriem interrumpere, sed etiam animum Lectoris in diuersa distrahere. Olympiadem quanque signet sua die, nempe quintadecima mensis Hyperberetæi Olympici, cum ipsa die Iuliana, item die mensis Attici, qui nunquam cum mense Olympico congruit: & quemadmodum in omnibus mensis Cælestis apponendus est, ita nunquam mensis Cælestis vsurpandus, nisi prius præmisso caractere Zygonos, & die Iuliana, cui neomenia Zygonos competit. Hæc enim omnia naturalia sunt, priscorum ciuiliū temporum, non autem ficta, neque arbitrij nostri. Nunquam mensem popularem Atheniensium sine mense prytanias Metonico, aut Calippico producat. Cum feriam ab auctore notatam referet, diligenter examinet, an error sit in notatione siue ab auctore, siue a librario. Quemadmodum enim falso defectus luminum annotant, vt supra diximus, ita etiam per *ἀλογισίαν*, falsum characterem diei aliquando apponunt; quod contingit in lapide Romæ Christiano, in quo vii Kalend.

ζ

Nouem-

Nouembris dicitur esse feria sexta Consulatu secundo Stilichonis. ex quo sequeretur, Consulatum secundum Stilichonis fuisse anno Dominico 406, non 405, contra seriem Consulum, & Chronicon Consulare Marcellini Comitis. Consulatu Stilichonis primo, xxvi Octobris fuit dies Veneris, non Consulatu secundo. Cum illi faxo fidem haberem, annum primi Toletani Concilij dixi fuisse post Consulatum primum Stilichonis. quod falsum est: & locus corrigendus in capite de Æra Hispanica. Eiusmodi falsas annotationes feriarum confutauimus in fragmento persecutionis Diocletianæ, quod Eusebio assutum est, cum tamen Eusebij non sit. Reliqua per se conditor Annalium, aut Fastorum animaduertere potest.

Vale candide Lector. Lugduni Batauorum.

A D D E N D A
PROLEGOMENIS.

FOLIO 64. lin. id est 27. Adde. id est 27. Nam aliæ erant μεγάλοι ήμέραι, proinde vt & 27. Sic Tertullianus magnos dies dixit, quos Hebræi 27 vel 27. Eius verba sunt ex v in Marcionem: *Dies obseruatis & menses, & tempora, & annos, & Sabbata, vt opinor, & cenas puras, & ieiunia, & dies magnos.* Sed quid Tertullianum aduoco? Ecce Biblia Græca ita vertunt ex primo cap. Isaïæ: τὰς νεμύσιαις ἡμερῶν, καὶ τὰ Σάββατα, ἐν ἡμέραις μεγάλῃσι ὅσα ἀνέχομαι. Quod Hebraice est 27, vertunt μεγάλην ἡμέραν, quod idem est quod 27 & quidem manifesto Sabbata distinguuntur a magnis diebus. Quare perperam quidam μεγάλην ἡμέραν interpretantur Sabbatum apud Iohannem, ἦν ὁ μεγάλη ἡμέρα Σάββατα ἐπέινου. de quo infra. Quin & Tertullianus ipse 27, quas cenas puras vocat, a diebus magnis, & a ieiuniis, & a sabbatis distinguit. De Cena pura, præter id quod diximus ad Festum, ita reperi in veteri & peroptimo Glossario Latinoarabico: *Parasceue, cena pura, id est, preparatio, quæ fit pro sabbato.* Conditor Annalium Ecclesiasticorum turbat de cena pura, & negat esse parasceuen, quia cena pura apud Festum habeat offam suillam. Sed ipse, (pace docti viri dixerim) non aduertit Puram dici, non quia careat carnibus, sed quia religionis & dicis causa fit. Nam & parasceuæ Iudaicæ habent carnes, & nihilominus dicuntur cenæ puræ, quod dicis causa coquebantur, coquunturque hodie pro sabbato, quia in sabbato coqui non liceat. Non negabis, &c.

ADDENDA

In Prolegomenis pagina duodecima ternionis γ linea Igitur, pro 27 27 præposterum, corrige 27 27 διὰ τὴν ἀντιθέσιν.

CONSPECTVS

OMNIVM CAPITVM

QVÆ HIS LIBRIS CONTINENTVR.

PRIMVS LIBER,

QVI EST

DE ANNO ÆQVABILI MINORE.

D E Horis & partibus diei reliquis. 4	De Periodo Macedonum Alexandria autumnali. 47
De Diebus. 6	De Periodo Bithynorum. 49
De Mensibus. 9	De Periodo Delphorum Pythica. 50
De Anno. 12	De Periodo Thebana. 52
De Anno æquabili minore Græcorum. 22	De Periodo Syracusana. 54
De Octaeteride. 28	De Periodo Laconum. 55
De Mensibus Atticis. <i>ibid.</i>	De Periodo Samiorum & aliarum Græciæ ciuitatum. 56
De Periodo Olympica. 35	De anno commentitio Herodoti. 57
De Periodo Attica. 40	
De Periodo Macedonica æstiuæ. 45	

SECVDVS LIBER,

QVI EST

DE ANNO LVNARI.

De Octaeteride Cleostrati. 62	De Anno Hegira. 131
De Octaeteride Harpali. 64	De Cyclo Iudeorum Karraim. 143
De Octaeteride Eudoxi. 67	De Cyclo Tessareskedecaetitarum, & vetustissimorum Asiæ Christianorum. 144
Elenchus Octaeteridis. 69	De Octaeteride & Tessareskedecaeteride Paschali. 145
De Anno magno Metonis, siue Enneadecaeteride. 70	De Hekkedecaeteride Hippolyti Episcopi. 146
De cyclo Metonis Philippeo. 80	De Cyclo Paschali Alexandrinorum. 148
De Periodo Calippi Attica Solstitiali. 81	De Cyclo Paschali Occidentalium, siue Latinorum. 150
De Periodo Lunari Calippica ab autumno. 88	De Periodis Paschalibus Theophili, Cyrilli, Victorini, Victoris, Dionysij Exigui. 151
De Periodo Syromacedonum Alexandria. 89	De falso Cyclo Paschali. 156
De Periodo Chaldaeorum Alexandria. 94	De Periodo Philolai Pythagorei. 159
De Periodo Iudeorum Alexandria. 99	De magno Anno Democriti. 160
De Periodo Hipparchi & vero anno Lunari. 105	De magno Anno Oenopide Chij Astronomi. 161
De Periodo Arabum Hagarenorum. 107	De Cyclo Lunari veterum Saxonum. 162
De Periodo Samaritanorum. 111	De veterum Gallorum Anno. 164
De Anno Arabico soluto epochæ Julianæ. 114	De veteri Anno Romanorum. <i>ibid.</i>
De Anno Iudeorum nouitio. 117	
De Anno veterum Hebræorum autumnali. 130.	

LIBER

LIBER TERTIVS,

QVI EST

DE ANNO ÆQVABILI MAIORE.

De Anno Ægyptiaco. 185	De Anno Armeniorum. 203
De Annis Nabonassari Ægyptiacis. 189	De Anno Priscorum Hebræorum Abrahamo. 206
De Neuruz periodico veterum Persarum. 196	De nouarum Indiarum Anno. 210
De Anno Vago Iezdegird. 199	

LIBER QVARTVS,

QVI EST

DE ANNO SOLARI, TRIBVTVS IN PARTES QVATVOR.

PRIMA PARS.	De Anno ωρηγήςσεως Ισημερινης. 265
De Anno Romanorum Juliano. 212	De Anno μεταμπτώσεως ηλιουαιης. 272
De Anno Ægyptiorum Æthiaco. 221	TERTIA PARS
De Anno Syrogræcorum & Antiöchenorum Juliano. 225	DE PERIODIS SOLARIIBVS.
De Anno Iuliano Atheniensium. 227	De Salchodai Neuruz veterum Persarum. 275
De Anno Samaritanorum Iuliano. 228	De magna periodo Chaldaica. 278
De Anno Damascenorum priscorum Solari. 229	De Heled veterum Hebræorum. <i>ibid.</i>
De Anno Iuliano Damascenorum recentiorum. <i>ibid.</i>	De Seculo Romano. 279
De anno Juliano Hispanorum. <i>ibid.</i>	De Periodo magna Dionysiana. 281
De Anno Iudeorum Solari. 230	QVARTA PARS
De Anno Cælesti. 246	DE ANNIS TROPICIS ET
De Parapegmate Attico. <i>ibid.</i>	LVNARIIBVS EMENDATIS.
De Parapegmate Chaldaico. 251	De Anno Tropico Persarum siue Neuruz Gelaleo aut Sultanæ. 284
De Parapegmate Philadelphii Dionysiano. <i>ibid.</i>	De nouo Anno Cælesti. 288
De Anno cælesti Muhammedanorum. 253	De caussis ωρηγήςσεως σελλωαιης ηημετεμπτώσεως. 301
SECVND A PARS.	De emendatione Periodorum Lunarium. 305
De Annis emendatis. 255	Ifacij Argyri de emendatione cycli Paschalis. 306.
De Anno ωρηγήςσεως εννεαδεκαετηρινης. 256.	De emendatione cycli Paschalis. 311
De Anno Rabbi Adda. 261	De Anno Niceno. 314
	De Annorum Harmonia. 323

LIBER QVINTVS,

QVI EST

PRIOR DE EPOCHIS TEMPORVM.

De Periodo Iuliana. 337	De Diluio. 348
De Epocha Iudaica artificiali, siue de primo Tisri Iudaico. 339	De Exodo Hebræorum. 350
De Epocha artificiali Constantinopolitana Paschali. 341	De primo Anno Sabbatico. 352
De conditu Mundi. 343	De Anno Sabbatico Samaritarum commentitio. 353
	De Ilij excidio. <i>ibid.</i>

ζ 3

De com-

De conditu Templi Solomonici.	357	De initio Simonis Iudaeorum Etbnarchae.	ibid.
De Encaniis templi.	358	De primis Kalendis Januarij Iuliani.	411
De initio Olympiadum & primo anno Iphiti.		De anno caedis Caesaris.	414
ibid.		De initio Caesaris Augusti.	415
De primis Palilibus Urbis.	362	De Era Hispanica.	417
De primo Thoth Nabonassari.	367	De initio Herodis Magni.	421
De initio Merodach, sive Mardokenpad.	371	De Cyclo Lunari Romano.	423
De excessu Romuli.	ibid.	De Aetiaca Victoria.	424
De initio Nabopolassari Regis Chaldaeor. ib.		De primo Thoth Augustorum, sive Aetiaco.	425.
De Anno capti Iechoniae Regis Iudae.	375	De primo anno Augustorum Romano.	426
De initio Nabuchodonosori Regis Babyl.	376	De primo agone Aetiaco.	427
De anno excidij Templi & casu Sedekiae.	377	De Bisexto ab Augusto correcto.	430
De anno primo Hewilmerodach.	ibid.	De excessu Herodis.	433
De initio Cyri.	378	De excessu Augusti & initio Tiberij.	435
De initio Cambysae Cyri F. Regis Persarum. ib.		De initio Caligulae.	436
De initio Darij filij Hytaspis, Regis Persarum.	379	De initio Claudij Caesaris.	437
De anno Consulatus Iunij Bruti, & Regis fugj.	ibid.	De initio Neronis.	438
De clade Persarum Marathonica.	382	De primo agone Neroniano.	440
De initio Xerxis.	ibid.	De Roma a Nerone incensa & persecutione Christianorum.	441
De transitu Xerxis.	383	De initio Vespasiani.	442
De clade Xerxis & initio Artaxerxis Longimani.	384	De Hierosolymorum & Templi secundi excidio.	444
De Solstitio Metonis, & primo anno Eneadecaeteridos eiusdem.	ibid.	De initio Titi Vespasiani.	445
De initio belli Peloponnesiaci.	386	De initio Domitiani.	ibid.
De excessu Artaxerxis Longimani, & initio Darij Nothi.	387	De primo Agone Capitolino, & aliis Agonibus.	446
De initio Artaxerxis Memoris.	388	De ludis secularibus Domitiani.	455
De Cyri minoris expeditione.	389	De initio Neruae.	456
De pugna Aliensi.	ibid.	De initio Traiani.	457
De Leuctrica pugna.	391	De Triumpho Dacico Traiani.	ibid.
De initio Alexandri Magni.	ibid.	De initio Hadriani.	458
De memorabili clade Carthaginensium in Sicilia.	392	De initio Antonini Pij.	459
De clade ad Cheroneam.	ibid.	De ludis secularibus imperatoris Seueri.	460
De euerfis ab Alexandro Thebis Boeotius.	393	De initio Imp. Seueri Alexandri.	461
De pugna ad Arbela & initio imperij Asiatici Alexandri.	395	De initio Gordiani.	ibid.
De periodo Calippi.	397	De ludis secularibus Philipporum Imp.	462
De primo Thoth annorum Philippi & mortis Alexandri.	398	De initio Imp. Probi.	453
De primo Hyperberetao Alexandreo.	399	De epocha Aegyptiorum Diocletianea.	ibid.
De anno Alexandreo Iudaeorum.	403	De initio Diocletiani.	466
De primo anno Chaldaeorum.	405	De Persecutione Diocletianea.	467
De initio Ptolemai Philadelphi & eius era celesti.	407	De initio Constantini Magni.	469
De initio Ptolemai Philometoris.	408	De Indictione prima Constantiniana.	470
De Encaniis Macabaei.	409	De Maxentio a Constantino Magno deuictio.	475
		De Encaniis Urbis Constantinopoleos nouae Romae.	477
		De excessu Constantini, & anno primo Constantij eius filij.	478
		De excessu	

De excessu Imp. Constantij & initio Iuliani	480	De primo Muharram Hegira.	ibid.
παραλίτε.		De primo Phruridin Iez degird Persae, uel potius Othmen Arabis Caliphæ Babyloniae.	488
De initio Valentiniani.	481	De anno primo Constantini Copronymi.	490
De Consulatu Ausonij.	ibid.	De initio Erae Calecutiensium.	491
De morte Valentiniani Iunioris.	ibid.	De primo Phruridin Gelali.	ibid.
De secundo Consulatu Stilichonis.	482	De anno Constantinopoleos a Muhammede Turca captae.	494
De v II Consulatu Honorij.	483		
De Roma ab Alarico capta.	484		
De primo Sahami Armeniorum.	485		

LIBER SEXTVS,
QUI EST
POSTERIOR DE EPOCHIS TEMPORVM,
IN DVAS PARTES TRIBVTVS.

PRIOR PARS.		ALTERA PARS DE DVABVS QUESTIONIBVS DANIELIS.	
De anno Natalis Domini.	506	De Regibus Babyloniis, & solutione captiuitatis.	538
De quinque Paschatibus a baptismo, ad resurrectionem.	516	Reliquum Danielis de temporibus Antiochi Epiphanis.	547
Primum Pascha.	517	De Hebdomadibus Danielis.	549
Secundum Pascha.	519	Epocha XIII Adar Mardochei, & institutionis Templi ac Hierosolymorum.	559
Tertium Pascha.	521	Epilogismus Hebdomadum Danielis.	562
Quartum Pascha.	523	Residua temporum, & de primordiis prisca Francorum imperij.	571
Quintum Pascha.	525	Reges Francorum, quorum gesta x lib. Greg. Episcopi Turonensis comprehenduntur.	585
Veterum uelitationes de die Passionis Dominicae.	526		
Quae obiciunt Iudaei.	530		
Residua Passionis Dominicae.	531		

SEPTIMVS LIBER,
QUI EST
DE COMPTIS ANNALIBVS NATIONVM.

COMPTVS annalis Iudaeorum hodiernus Hebraice & Latine cum Notis.	587	Canon Paschalis Hyppolyti Episcopi Graecae cum Notis.	677
Typus anni Samaritani cum eorum Chronologia Hebraice characteribus Samaritanis. cum Notis.	616	Excerpta ex Computo annali magno Maximi monachi Graecae cum Notis.	691
Computus annalis Ecclesiae Habassena sive Aethiopicæ lingua Habassena, & Latina. cum Notis.	629	Computus anni Arabici Hegira Muhammedanae cum Notis.	716
Computus annalis Ecclesiae Elkypti, ex Arabico.	661	Computus annalis Persarum & Armeniorum Arabice.	722
Computus annalis Arabicus Ecclesiae Antiochena. cum Notis.	664	Computus Persarum Gelalaus.	726
		Computus nouus annalis Ecclesiae Romanae.	730.

ERRATA
& a calamo & ab operis typographicis
ita corrigito.

6. d. torib. *Scribe*: Regula-
res, quæ cum concurrentib.
id est Epactis Solarib.
18. b. maior. plusquam 26.
20. b. ea. xxii.
30. b. erit. proinde octauus.
61. d. tyranno. sex dies de
360.
62. d. num. xxii Martij.
63. b. Zodiaci. Lunæ xviii
Item Scebat 4. 1. 76.
66. b. dum. Pentaeteris &
Trieteris.
84. a. racter. 3. 22. 13.
86. b. 7. Iulj.
87. a. 22. Iulj.
90. a. datus est. data est.
92. mali. Scebat Syriaco.
Est 26. embolimus com-
munis.
108. c. decursu. 84. embo-
lismos.
119. a. æquinoctij. autum-
nalis Cæsariani.
119. c. catur. מברית.
121. rum. 4105. & ita in-
fra.
121. mensis. 1. 12. 793. item:
momenta 793.
123. linea 22. lege 6. 15. 391.
ibid. lin. 27. lege: 4. 12. 957.
linea 28. lege 5. 10. 466.
124. linea 113. lege 1. 2. 149.
135. c. anno. xvi. Iulj.
136. a. let. aufer a 1489. 500.
140. a. nono. Dulhagia.
158. c. vicesima. vicesima
prima tenus.
159. a.prehendit. 76. anno.
160. b. qualis. & quantus.
166. c. excusis. Varronis
libris legitur.
169. d. Poenica egisse.
172. c. cim. anni Iuliani.
178. c. ite. Craftina si radiis.
179. c. enim. ad eam rem.
181. ante. 1461.

201. in linea xi anni lege. 29.
18. 726.
204. a. Dionysiano: neo-
menia Ab αὐτῶν.
223. 38C :: Hadar.
תשנ"א: Tafschas.
226. c. xandri. 1906.
261. c. Iudaicum. vi. Octo-
bris.
229. b. loco. Christi. 140.
ibid. DAMASCENORVM
RECENTIORVM.
231. a. Ægyptij. αἰγῶν eos
quadrantes, alteri αἰγῶν voca-
bant.
250. b. Metonis. xxiv.
272. c. æquinoctium. pe-
riodus minor.
278. b. حسيه *ibid.*
c. decaeteris. exactis decem.
283. supra annum xi. lege
xv April.
294. a. interuallum. anni
4046.
303. a. non fit. in 323 fit.
312. c. syzygiis. Nisanin.
315. c. ἐκβολῆ. anno 1614.
331. c. tur. 621 annos.
338. calem. calem DC.
341. b. quod non. qui non.
372. c. Ianuarium. Iuanua-
rium & Februarium fuisse.
374. a. σεν. ἀντὶ βασιλείας.
375. d. Iudaico. dele verba
DANIEL ET.
377. d. tatis. septemdecim.
381. a. Iuliano. Iulianæ.
389. c. faciunt. profecti.
398. a. lianæ. 418.
401. a. tes. ἡγαλῶν.
405. caeteridis. lib. secundo.
417. a. muni. totius.
422. b. τὸν Σόασιον. ἡμέρα
αὐτῶν.
428. habebat. ἡρασιτεία.
ibid. in. κατεκρίσθη.

465. b. magnæ. deductus.
481. c. est. tres solidos.
500. a. lianus. lianus 28.
504. b. qui. Ναζαράοι.
523. Sabbatum. dicitur.
529. a. concurrisse. cxciv.
531. c. Matthæus. immo-
labant.
539. d. tinuandi. Iulianæ,
4173. q. c. d. t. septimus Iph.
& quartus Olymp. quinquag-
esimæ nonæ.
542. c. Claudianum. belli
pro Beli.
544. c. מלכות.
548. Antiochi. ad profan.
551. a. dem. Græcos.
561. a. dem. istum.
563. c. lianæ. quadragesi-
mus sextus.
567. c. iterum. dicuntur.
568. a. παπαύσ. abolebit.
573. c. Sed. qui anni 362.
annis.
583. a. ordinatus. indictio-
ne viii.
594. a. cise. 37. 5. 204.
596. a. rum. cyclis.
599. c. incurrant. Saadia.
608. c. ἡ βασιλοφύρα. SEPTIMA
συνωπτηγίας.
612. d. se. סתתקת.
615. a. אבןשן.
616. b. 36379. N.
item סתתקת. *ibid.* c. OB-
SIGNATIO. SEPTIMI IN
SEMITH.
649. c. manuelis. ex xxxix.
ibid. PAGOMEN. intercalari.
656. a. est. introitus ieiunij
Æthiopicus.
674. c. abiicias. annos.
Christi.
705. 5. c. cics. 6. 23. 444.
729. c. At. 7. 16. 50.
738. Alexandreo. 1908.

A I O S E P H I
S C A L I G E R I
I V L I I C A E S A R I S F.
D E
E M E N D A T I O N E
T E M P O R V M
B LIBER PRIMVS.

I V E R V M est, quod sciscit Stoicorum schola,
Tempus esse normam rerum, & custodiam, quia
veritatis index atque examen est, & rerum gesta-
rum memoriam, ac diuturnitatem posteritati tue-
tur: ij non vulgari laude digni sunt, qui temporum
rationes conscribere, atque fugitiuam antiquita-
tem retrahere conantur. Qua in re cum tam pri-
scis scriptoribus, quam æqualibus temporum nostrorum opera egre-
gie nauata sit. dolendum tamen, aut ferius, quam oportebat, antiquos
C sese ad id studium contulisse, aut pauciora ea de re monumenta, quam
ab ipsis auctoribus relicta sunt, ad nos peruenisse. Nam vt omnia ex-
tent veterum Græcorum scripta, ea tamen paucorum temporum in-
teruallum complectebantur. Græcis enim ante initia Olympiadum
suarum nihil plane exploratum est: & quod dolendum est, de illorum
scriptis, quæ ad Chronologiam spectabant, nihil nobis præter deside-
rium relictum est. Nam quæ Eusebij exstant, quamuis è Græcorum
monumentis hausta sunt, & multa egregia ac cognitu digna nobis
conseruarunt: tamen dissimulandum non est, multa in illis reperiri,
quæ castigatoribus iudiciis non satisfaciant. Quod si Thalli, Casto-
ris, Phlegontis, Eratosthenis canones exstarent, perparua, aut nulla po-
D tius ratio haberetur librorum quorundam, qui hodie in penuria me-
liorum nobis in pretio sunt. Apud Romanos vero, ea scriptio infeli-
citer cessit, quod eam cognitionem ferius amplexi sint. Nam ante
Consulatum Bruti nihil certi apud illos: omnia fabulosa: & si rem
propius spectemus, ne ipsius quidem Bruti Consulatum, ac tempus
Regifugij satis exploratum habentur. Quibus, ut perdidit Censorinus,
Varro collatis diuersarum ciuitatum temporibus, & interualla rete-
xens, verum in lucem protulerit, & viam repererit, qua certus anno-

rum Urbis conditæ numerus iniri posset. Sed, vt suo loco disputabitur, non magis constabat Varroni de initiis Urbis, quam Græcis de anno excidij Troiæ. Nam ea demum est vera demonstratio, quæ cogit, non quæ persuadet. Soli sacri libri supersunt, ex quorum fontibus certa temporum ratio hauriri possit. Sed omnis temporum cognitio inutilis est, nisi certa epocha in illis deprehendatur, ad quam omnium temporum contextus tam antecedentium, quam consequentium referri possit. Nam, vt præclare dixit vetus inter Christianos scriptor Tatianus, apud quos temporum notatio non cohæret, apud illos neque veritatis & fidei historiciæ ratio vlla constare potest. Quod si aliquis sacriæ historiæ peritissimus, hoc est, qui interualla rerum gestarum nobilissima certissimis ratiociniis ex Mose, & reliquis sacris Bibliis explorata habeat, nihil tamen ex illis ad certam epocham historiæ Græcæ, aut Romanæ referre possit: quodnam adiumentum is ex eiusmodi diligentia adferre potest aut sibi, aut studiosis rerum antiquarum? Nam omnis cognitionis finis ad vsum aliquem spectat, quem si ex medio literarum sustuleris, ingratus est omnis labor & opera, quæcunque in omne studium impenditur. Eiusmodi est Iudæorum scientia, qui in ratiociniis quidem sacrorum temporum colligendis tantum studio & diligentia consecuti sunt, vt proxime à veritate abesse possint: sed dum nullam aut saltem deprauatam rerum exterarum cognitionem tenent, multum errant, quod sine externa historia sacram tractare aggrediuntur. Venio ad nostros, recentiores dico, qui hodie summo cum fructu, sacriæ, Græcæ, & Romanæ historiæ tempora digesserunt. Ij heroica virtute chronologiam negligentia & contemptu maiorum intermortuam ac sepultam, è tenebris & obliuionis silentio quotidie eruere conantur. Certe meum semper iudicium fuit, eam rem maiorem cum laude ab illis restitutam, quam ab antiquis proditam fuisse. Nam non solum pleraque in ratione temporum pristiniæ integritati reddiderunt, sed & longe meliora effecerunt. In multis tamen iudicium, in quibusdam etiã diligentiam requiro. neque enim dum verum adepti sunt. Argumento fuerint omnium, quotquot de his rebus tractarunt, dissensiones: vt inter tot millia Chronologorum vix inter duos de eadem re conueniat. Quanta adhuc contentione de Septimanis Danielis, de initio, medio, & fine earum velitantur? Tamen nihil planè eorum, quæ volunt, assecuti sunt. Ab eorum lectione incertior atque indoctorum sum, quam dudum. Quis vnquam eorum veram epocham Exodi Hebræorum ~~_____~~? ~~_____~~? ~~_____~~? ~~_____~~? ~~_____~~? Ecce trita, obuia, vulgaria, vt nobis videtur, ignoramus, & remotiorum ac reconditorum indicium promittimus! Quis eorum Danielis Hebdomadas interpretandas

suscepit,

A suscepit, qui inscitiam suæ latebram non quæsuerit, & reges Persidis, qui nunquam in rerum natura fuerunt, non commentus sit? Quod si Daniele accuratissime legissent, eis ad negotium explicandum non aliis regibus Persidis opus fuisset, quam iis, quos Herodotus, Diodorus, & omnis Græcorum antiquitas nouit. Sed quo non progressa est ~~_____~~? Berosos, Metasthenes, & nescio quos Catones, ac Philones consulunt, qui ante hos centum annos ex officina nescio cuius indocti & impudentis prodierunt. Et sese Criticos in temporum notatione profitentur, quibus tam facili genere, tam pueriliter vnus homo otiosus in tanta luce literarum quotidie imponit. Cuius hominis inscitiam si nihil aliud, certe illud arguere possit, quod Metasthenem pro Megasthene posuit. Si Iosephum Græce, aut Strabonem, aut Athenæum legisset, is Megasthenem vocari deprehendisset, quem Metasthenem vocat. Si Græce scisset, nunquam *μεταδέν* in illa lingua reperiri, neque hanc compositionem in eadem probari intellexisset. Vt igitur ij resipiscant, qui & novos reges in Perside crearunt, & Assueros Priscos, Assueros Longimanos, Assueros Pios, duos Cyros, & nescio quæ alia somnia Annij Viterbiensis in medium producunt, primum vno verbo indicabo fontem erroris eorum: deinde qui medicina huic morbo fieri possit, docebo. Quod igitur in veri inuestigatione eos ratio fugerit, duas summam causas reperio: vnã, quod veterum tempora ciuilia, annorum, mensium formas, status, ac genera ignorarunt: alteram, quod characterem, & notationem ei anno, quem sibi proposuerant, non adhibuerunt. Ex vtraque quidem causa temporum confusio manauit, sed diuerso genere. Ex priore causa ignoratus est annus, mensis & dies multarum nobilium epocharum. Huius enim rei cognitio pertinet ad tempus ciuile nationum. Ex altera causa Palilia urbis Romæ nunc tertio anno Olympiadis, nunc quarto attribuuntur. Item Consulatus Bruti nunc in hunc, nunc in illum annum Olympiadis confertur. Vt igitur nouam rationem emendationis temporum ineamus, duo illa præcipue nobis discutienda sunt: sed prius de omnium nationum temporibus ciuilibus: quam assequi perdifficile est, nisi prius tempore in sua principia, hoc est ab annis, periodis, mensibus in vltimum terminum, dies, horas, ac scrupula resolutis. Nam qui ante nos hanc prouinciam aggressi sunt, si modo hanc nostram, non aliam aggressi sunt, ij satis de tempore, & eius natura disputarunt. Sed hanc disputationem melius interpres *Φωκῆς ἀνεργασίας* sibi vindicasset. Neque vero nos id agimus, vt definiamus tempus esse hoc secundum Peripateticos, aut illud secundum Stoicos, aut Academicos. Qui istis definitionibus diu immorati sunt, & hac sola scientia Chronologiæ scribendæ modum termina-

runt, illi satis verborum quidem, sed rerum nihil definiuerunt. Ne- quid tamen ἀμεθ' οὐδὲν τῶν transfigatur, decreui singularum, vel minima- rum temporis partium prius conspectum aliquem dare, quam ad de- scriptionem ἰσορικῶν temporum ciuilium, & eorum methodum ag- grediar. Incipiam igitur ab ultimo termino, a die scilicet, & eius par- tibus, hoc est hora, & scrupulis. Ab hora igitur, si libet, princi- pium esto.

DE HORIS ET PARTIBVS

DIEI RELIQVIS.

VETERIBVS statim ab initio has diei partes, quas H O R A S vo- camus, in vsu non fuisse, argumento fuerint prisca locutiones, quibus dies non in partes secatur, sed actionibus quotidianis distin- guitur: vt cum βελυρὴν vesperam vocabant, nimirum, vt poëta inquit, Demeret emeritis cum iuga Phæbus equis. Item quod tempus ante- meridianum designantes dicebant πληθυσσῆς vel πληθῆσῆς ἀγορῆς, con- uenientibus scilicet eo tempore in Comitium viris: vt Hesiodus dicit, δὲ τ' αὖ ἀληθείῳ λαοὶ κελόντες ἀγῶσιν. Quod tamen longe aliter in- terpretes Græci illius poëtæ exponunt. Aiunt enim Hesiodum in- tellexisse de tricesima mensis Lunaris: & sensum loci Hesiodi esse perinde ac si dixisset, Quando homines veram τριακάδα Lunarem agunt, & non secundum vsum politicum, sed secundum motum Lu- næ. Quod tamen nobis valde coactum videtur: & mentem Hesiodi hanc fuisse dicimus: τριακάδα esse valde idoneam rebus gerendis ea hora, qua homines ad ius in forum conueniunt. Quæ sane interpre- tatio melior vulgari. Sic etiam paulo post dicit, ἡμᾶθ' ἐν πλείε, lo- quens de vndecima: cuius partem designat, cum dicit ἡμᾶθ' ἐν πλείε. Quod nos interpretamur iam adulto die. Sic Homerus meridiem designat, δὲ ταν δρυτόμθ' ἀνῆς δόρυπον ὀπλίωσαθ'. Porro neque hoc verbum ὄρυ id, quod nunc, valebat. Sed tempus actuum quotidianorum illo notabatur: vt cum dicebant ὄρυ δόρυπε, ὄρυ δείπνε. Latinis vero Tem- pestas dicebatur. In Legibus Decemvirum Atticis fuit: S O L O C C A S V S S V P R E M A T E M P E S T A S E S T O. Neque recte quidam hinc D expungunt T E M P E S T A S. quod S V P R E M A absolute diceretur, vt apud Plautum. Nam plane in legibus Solonis, vnde illud caput tra- ductum, scriptum fuit, ὁ ἡλιθ' ἔπι πάν ὄρυδν ἐχάτη ὄρυ ἐσω. Stoicus scriptor apud Stobæum loquens de Socratis iudicio capitali: καὶ τελῶν ἡμερῶν αὐτῶν δορυφῶν, τῆ πρώτῃ ἔπιν, ἔ' παρσέμφεν τ' τρίτης ἡμέρας τλεῖ E S X A T H N Ω P A N ὡδρατρῆν, εἰ ἐσὶν ΗΛΙΟΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΟΡΩΝ, ἀλλ' ὠδραρσῶς τῆ πρώτῃ. Idem censeas de veteribus Hebræis, qui

A qui diei nullas alias partes, quam mane, meridiem, & vesperam no- rant, & ita dies diuiditur Psalmo LV, commate κν ι ι ι. Sic Homero, ἡὸς, ἢ δείλη, ἢ μέλν ἡμαρ. Sed hic dies intelligitur Lux, exclusa nocte. Nam totum νυχθήμερον Hebræi in quatuor partes diuidebant, quas vi- gilias vocabant. Prima vigilia erat à vespere: secunda à media nocte. tertia à mane. quarta à meridie. Alioqui nomen hoc ηγῶ quo hō- die horam designant, ne notum quidem illis erat: quod apud Danie- lem aliud significat. Posterorum inuentum est Horologium, & ἡλιο- τρέπα, quibus dies per lineas, & interualla umbrarum distinguebatur. vnde prodiit locutio σάδεκάποις σκια, pro hora cœnæ. vel ἐνδεκάπεν σοι- χῆον: quia notis literarum singularium horæ distinguebantur. Te-

B statur & Epigrammatium de Horologio:

ἔξ ὄρυ μὸχθοῖς ἰκανῶτα. αἰ δ' μετ' αὐτᾶς. γραμμασι δ' κινύδρα ΖΗΘΙ λέγασι βεθῶις. Nam ante Z, H, Θ, I, erat A, B, Γ, Δ, E, ς. Arabibus, Persis, & reliquis Orientis

gentibus non horologiis, sed naturalibus matutini, me- ridiani, & vespertini temp- oris interuallis diem notare, etiam hodie cōsuetudo ma- net. Astronomis propria est diuisio diei in sexagesi- mas primas, secundas, ter- tias, & sic deinceps. Artifi- cibus computi annalis in- horas, puncta, ostenta, mi- nuta, partes. Hora est pun- ctorum 4. minorum 40. partium 480 momentorum 1760. ostenta autē sunt arbi- traria, quibus libet aliarum diuisionum in illa resolutis. Orientalibus vero Compu- tatoribus compendiosa ho- rarum resolutio est. Non enim in sexagesimas assem- diuidunt, sed in 1080 partes, ita vt 18 particulæ vni mi- nuto horario respondeant. Hac diuisione hodie Iudæi, Samaritani, Arabes, Persæ,

TABVLA CON- VERTENDI OSTEN- ta in sexagesimas.

Table with 4 columns: Ostenta, Sexag., Sexag., Sexag. containing numerical conversions.

TABVLA CON- VERTENDI SEXAGE- simas in ostenta.

Table with 4 columns: Sexag., Sexag., Ostenta, Ostenta. containing numerical conversions.

A 3 & alia

& aliæ Orientis nationes vtuntur. Quorum in sexagesimas, & A
contra sexagesimarum in hæc conuertendarum Tabellas duas po-
suimus.

D E D I E B V S.

TO *νοχθήμερον*, quod est spatium viginti quatuor horarum, Da-
niel eleganter vocat *בְּרַב קָרָב* quasi dicas *ὄψιπρωϊον*, initio diei ciui-
lis sumto Iudaice ab eo tempore, quod proxime Solem occasum sequi-
tur. Nam illud interuallum, quatenus vigintiquatuor horarum est,
naturale est: quatenus aliud atque aliud initium habet, dicitur ciuile,
Atticis & Iudæis ab occasu Solis: Ægyptiis & Romanis à media nocte:
Chaldæis Genethiacis ab ortu Solis: Vmbris à meridie initium su- B
mentibus. Dierum notationes duplices: aut secundum numerum, &
ordinem: vt prima, secunda, tertia mensis. aut secundum *ἐπωνυμίαν*,
qua dies alicui rei cognomines. vt dies mensis Persici sunt cognomines
regum priscorum, & dies mensis Mexicanorum animalium, aut alia-
rum rerum, & *ἐπαγόμωραι* Ægyptiorum nominibus singulorum Deo-
rum vocatæ. & dies festi, vt quinquatrus, *κρόνια*, *θαργήλια*, Quirinalia.
& ab euentu, dies Alliensis, Regifugium. à stellis, dies Septimanæ.
Ecclesia Romana vocat ferias. quia veteris anni Ecclesiastici initium
à Pascha. Et Pascha dicebatur annus nouus, vt etiam hodie ab Eccle-
sia Antiochena: à Constantinopolitana autem *διακαινισμῶ ἐβδομάς*,
ab eadem mente. Illius autem Hebdomadis dies omnes septem erant C
feriati, vt testis est Hieronymus, & alij veteres. Hinc obtinuit, vt reli-
quarum hebdomadam dies etiam Feriæ vocarentur, præcipuo quo-
dam principis septimanæ Paschalis auspicio & omine. Solon autem
primus omnium *τῶ τετρακάδα ἔτη ἐ νέαν* vocauit, cum antea *ἔτη* esset
prima mensis. Hesiodus: *Πρῶτον ἔτη τέρας τε καὶ ἐβδόμη ἱερὸν ἡμῶν.*
Diei diuisio summa ab actibus quotidianis, in fastos, nefastos, atros,
religiosos, intercisos, iustos: vt Græcis *εἰς ἐνεργῆς, ἔ ἀέργους*, vel, vt alij,
ἀνεσίμους ἡμέρας ἔ δνοφρεδάς, καὶ ἐοξασίμους. aut ab æquatione annui
temporis, Solaris, & Lunaribus, in *προδεταιῆς ἡμέρας, ἐπακτίας, ἔξαιρεσίμους,*
ὑπεβάτους, ἐμβολίμους, ἐπαγομώρας, προδεταιῆς. *Προδεταιῆς ἡμέρας* Computa-
toribus Græcis dicuntur, quæ Latinis Regulares, & Concurrentes, D
quæ cum Epactis Solaribus compositæ dant characterem Kalenda-
rum, aut alius diei mensis. *Ἐπακτίαι* sunt duplicis generis, Solares, &
Lunares. Solares fiunt abiectis septenariis ex cyclo Solari, addito præ-
terea die bifextili. Lunares producuntur, excessu Solis, qui est xi die-
rum, in numerum aureum ducto, abiectis tricenariis. Præterea vtra-
rumque Epactarum sua methodus: Solarium ad characterem dierum:
Lunarium ad ætatem Lunæ, vt Computatores Latini loquuntur, vt
Græci

A Græci autem, *εἰς ποσὶνὴν σελήνης*. *Ἐξαιρεσίμους* sunt, quæ eximuntur de
mense, duplici ex causa: aut vt rationes Solis cum Lunaribus con-
gruant, vt in anno veteri Græcorum: & in enneadecaeteride Paschali
Saltus Lunæ Latinis dictus, Græcis *ὑποτομή σελήνης*. aut vt solennia
festa cum feria Septimanæ, vt in anno Iudaico. *ὑπερθεῖς*, vel *ὑπεβάτοι*,
sunt, quæ ex causa religionis transferuntur, & dissimulantur per spe-
ciem comperendinationis, vt in anno Iudaico, & olim in prisco Ro-
mano. In Iudaico enim *ὑπερθεῖς* & comperendinationes institutæ, ne
feria secunda, quarta, sexta in caput anni incurrat. in Romano prisco
comperendinabantur Nundinæ, vt à religiosis diebus summouerentur,
auctore Macrobio. *Ἐμβολίμους* sunt, vt notio verbi declarat, insititij
B dies: & erant naturales, aut ciuiles. Naturales, qui ex scrupulis, &
horis appendicibus colliguntur, vt quarto quoque anno exeunte vnus
dies ex quadrantibus anni Iuliani, quod **B I S E X T V M** vocatur, item
in periodo Arabica vndecies vnus dies intercalatur in fine Dulhagia-
thi, qui est vltimus mensis anni Hagareni Muhamedici. Ciuiles sunt,
qui præter naturalem anni rationem & modum inseruntur, vt vnus
dies in fine Marcheschwan Iudaici, anno, qui dicitur superfluus, aut
abundans. *Ἐπαγόμωραι*, quæ explendis spatiis anni adiciuntur potius,
quam inseruntur, vt quinque, quæ anno æquabili extra ordinem men-
sium adiectæ Ægyptiis dicuntur **N I S I**, Persis, & Armeniis **M V S T E -**
R A K A: item duæ, quæ extra modum anni Attici in calce Posideonis
C appensæ, *ἀναρχοὶ ἡμέραι* dicebantur, aut *ὑπεβάλλισσαι*, aut *δραχαιέσαι*.
At *προδεταιῆς ἡμέραι* locum habent in anno mobili. Est autem inter-
uallum inter epocham & caput anni, vtroque termino excluso. Hoc
constat semper in annis, quorum caput nunquam epocham anteuertebat.
Vt in anno Attico caput Hecatombæonis nunquam ante Sol-
stitij veterem epocham statuebatur. Itaque quod inter Solstitium, &
propositum Hecatombæonem interiacet spatij, vtroque termino ex-
cluso, dicebantur *προδεταιῆς ἡμέραι*. Idem obseruabatur in annis magnis
Metonis & Calippi. Rursus Romanorum sacri dies Kalendæ, Nonæ,
Eidus: Græcorum autem *ἔτη, τετραῆς, ἐβδόμη*. Quod ex versu Hesiodi à
nobis adducto constat. Sunt præterea nomina imposita diebus men-
D sium singulis, vt suo loco referetur. Sunt & secundum hebdomadas,
vt infra subiecimus.

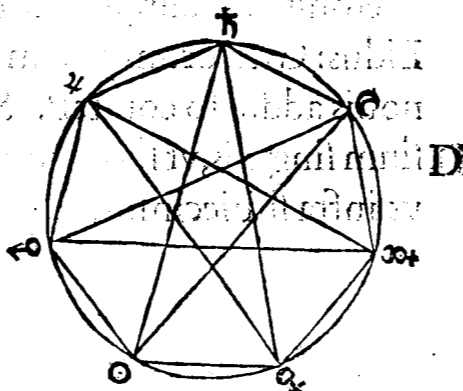
DIES HEBDOMADIS ALITER PERSICÆ A PERSICÆ.

יבשנבד	یکشنبه	1	Ruz iache
דושנבד	دوشنبه	2	Ruz duiemi
סהשנבד	سهشنبه	3	Ruz siumi
נהרשנבד	چهارشنبه	4	Ruz iZeharmi
בנגשנבד	پنجشنبه	5	Ruz pengemir
אדינה	و ادینه	6	Ruz schesmin
שנבד	شنبه	7	Ruz haphthemi.

TYRGICÆ HEBDOMADIS SECUNDVM PLANETAS. DIES.

גמעה	جمع	רוז זחל	روز زحل
גמעה ארתסי	جمع ارثسي	רוז משתרי	روز مشتري
בזר כוה	بزرگه	רוז מריה	روز مریح
בזר ארתסי	بزرگ ارثسي	רוז אפתאב	روز افتاب
צלי	صلي	רוז זהר	روز زهر
נהרשנבד	چهارشنبه	רוז עטראד	روز عطارد
בנגשנבד	پنجشنبه	רוז מר	روز مریخ

Cura autem dies cognomines Planetarum non sequuntur ordinem & situm siderum, quorum cognomines sunt, ut scilicet post diem Saturni non sequatur dies Iouis, sed dies Solis, hæc causa est. Septem Planetæ per Circulum secundum ordinem suum dispositæ æquabili intervallo constituunt septem Triangula isoscele ad peripheriam, quorum bases sunt latera Heptagoni circulo inscripti, ut habes in circulo proposito, ad cuius peripheriam septem errantes sunt secundum seriem suam sitæ, constituentes triangula isoscele. In quibus Triangulis dexter angulus ad basim est prima stella Trianguli, secunda in angulo ad verticem, tertia angulus sinister ad basim: ita ut omnis stella anguli dextri habeat oppositam.

A positam stellam anguli in vertice, stella autem anguli à vertice stellæ anguli sinistri ad basim sit opposita. Sequentur igitur sese omnes septem Planetæ non per seriem suam, sed per interualla laterum, quæ veræ sunt oppositiones. Sit igitur Triangulum in primo ordine. in angulo basis dextro præibit. sequetur Luna ei opposita in vertice, eam oppositus Mars in angulo sinistro basis. qui quidem Mars cum in Triangulo in sinistro angulum basis occupet, in triangulo occupabit dextrum basis angulum, habens oppositum Mercurium, Mercurius autem oppositum Iouem in angulo sinistro. qui Iuppiter faciet angulum dextrum in Triangulo, habens oppositam in vertice Venerem, ut ea opposita est Saturno in angulo sinistro. Sed angulus ille rursus erit dexter in Triangulo. Et sic erogati sunt septem planetæ in totidem dies, quas Ecclesia Romana vocat ferias. Hæc est vera harum appellationum ratio.

DE MENSIBVS.

Ex diebus fiunt σύσηματα ή ομάδες, quæ notationes & epochas temporum constituunt. Primum σύσημα ex diebus dicitur Septimana, res omnibus quidem Orientis populis ab vltima vsque antiquitate vsitata, nobis autem Europæis vix tandem post Christianismum recepta. De ea iam dictum est. Tum Romanorum ογδοάς: cui successit hebdomas nostra. Nam nono quoque die Nundinæ erant. & spatium illud in Kalendario vetere Romano notatum est literis ab A ad H, ut in nostro Kalendario Hebdomas notata est ab A ad G, inclusiue, ut loquuntur. Mexicanorum τελοκαιδεκάς sequitur. Quod enim spatium nobis septenis diebus, illis finitur ternis denis. Ita Iudæorum est επταήμερον, veterum Romanorum οκταήμερον, Mexicanorum τελοκαιδεκαήμερον. Proximum ab hoc σύσημα dierum est Mensis: qui & naturaliter, & ciuilitè sumitur. Naturalis mensis & ipse duplex. Aut enim Lunaris, aut Solaris. Rursus Lunaris triplicis generis: aut quatenus Luna ab eodem puncto Zodiaci profecta, ad idem reuertitur. qui dicitur περιπατος, item περιοδος σεληνης. quod interuallum minus est, quam viginti octo dierum: maius quam viginti septem. Secundum genus est eiusdem sideris à Sole profecti ad eundem reditus. Hæc dicitur περιοδος σεληνης. Tertij generis mensis est secundus dies από τ' σνωόδης, quæ dicitur φάσις, φεγγαριον, & απόκρησις σεληνης. Secundum & tertium genus in temporibus ciuilibus locum habent. Nam Athenienses από τ' σνωόδης neomenias suas putabant: hodie vero Hagareni από τ' φάσεως. Græcorum enim neomenias ab ipso iugo Lunæ putari solitas testis Vitruuius ex Aristarcho Samio, his verbis, loquens

loquens de Luna: *Quot mensibus sub rotam Solis radiosque primo die A
antequam praterit, latens obscuratur. & cum est sub Sole, noua vocatur.
Postero autem die, quo numeratur secunda, prateriens à Sole, visitatio-
nem facit tenuem extrema rotundationis.* Vbi etiam dixit visitationem
extremæ rotundationis, quam ille Samius sine vlllo dubio φάσιν μλωσι-
δῆ vocabat. Sed & Onomacritus, qui sub nomine Orphei τελετάς
scripsit, in opere, quod ἡμέρας vocauit, mensẽm Lunarem à iugo Lu-
næ incipit. Cuius versus apposui:

Πᾶσι ἐδάσῃς Μωσαῖα θεοφραδῆς. εἰδέ σ' ἀνώγῃ
θυμὸς ἐπ' ἀνωμίας μλωσῆς κτ' μοῖρα γ' ἀκούσαι,
ρεῖά τοι ἔξερέω, (ὅ δ' ἐνὶ φρεσὶ βάλλει σῆσιν,
οἴλω τάξιν ἔχοντα κυρεῖ. μάλα γ' ἔστιν ἔστιν
ἰδμεναι, ὡς αὐτὴ πᾶρ ἔχῃ κλέθ' ἀντυγὶ μλωσῆς.
πρώτῃ μὲν εἰ πρώτῃ ἐνὶ ἡματι φαίνε' ἀρῆς,
μλωσῆ δ' ἐστ' ἀρῆς ἑπιτέλες), ἴαρο δ' ἔργων
τὸν ὃ παρεξάνυσσα φύσιν δίκρων ἀναφαίνει.
αὐτὰρ ἑπὶ τείτον ἡμαρ δ' ἀπόπερθεν ἡελίοιο
πᾶσιν ἑπιχθονίοισι φυτῶσιν αἰτὴν ἀλκῆς.
τελέθῃ δ' ἀξομῆν πολυφειγῆα λαμπάδα τείνει.

Sed Neomenia Arabica, excedit modum φάσεως vt plurimum. ita vt
ciuilis neomeniæ mensium Lunarium sint non vnus generis: Atticæ
ἀπὸ τ' σιωδῆς: Iudaicæ sæpe ἀπὸ τ' ἀποκρύσεως. Arabicæ semper ἀπὸ τ'
μλωσιδῆς γήματ' ὅ, à tertia, inquam, die. Mensis Solis naturalis est, C
qui naturalibus circuli cœlestis segmentis definitur, qualis est transitus
Solis à signo ad signum. Hi, & Lunares, sunt vere cœlestes menses.
Mensis ciuilis Solis est, qui non naturali modo, sed æqualiter tributus
est: vt in anno Ægyptiaco & Græco omnes æqualiter sunt τελακονθῆ-
μεργι: & in Lunari alternis pleni, & caui. in anno Mexicano εἰκοσαήμε-
ργι, cum ex xviii. mensibus eorum annus constituatur. Apud Al-
banos Martius erat sex & triginta dierum, Maius viginti duum, Sex-
tilis duodeuiginti, September sedecim. Tusculanorum Quintilis ha-
buit triginta sex, October triginta duos, Aricinorum October trigin-
tanouem. At rationes Lunæ non patiuntur, vt menses sint alternis D
perpetuo pleni, & caui. sed hoc ad methodum ciuilis temporis institu-
tum. Sunt & alij menses ex superfluis diebus collecti, qui Embolimi
dicuntur: iique aut naturales, aut ciuiles: ambo autem ad æquatio-
nem Solis directi. Naturales embolimi sunt, qui ex Solis excessu col-
lecti ad spatia Lunæ complenda adhibentur. cuiusmodi est Iudaicus
Adar prior, & Samaritanus Adar alter. isque mensis est semper trice-
num dierum. Ciuilis embolimus, qui ex diebus Solis superfluis con-
surgens fulciendo anno cauo adiicitur. Eiusmodi erat Merkedonius
prisci

A prisci anni Romani alternis binum & vicenum, item trinum & vice-
num dierum. Eiusmodi & Posideon Atticus. Neque enim Posideon
naturalis esse potest, quamuis triginta dierum, cum neque Lunaris
esset, quod eius neomenia longe à Lunari discederet: neque Solaris,
quod pars esset illius anni, qui ad Solis cursum descriptus non esset.
Idem de Merkedonio dicas, qui neque ad Solarem annum, neque ad
Lunarem pertineret, neque modum eum haberet, qui iusto mensi
competit, cum esset tantum xxii, aut ad summum xxxiii, dierum.
Mensis diuisio Atticis in δεκάδας. prima δεκάς dicebatur μὲν ἰσα-
μυθ', secunda μὲν μεσθῶν, tertia μὲν φθίνων. Idque factum, quia
illorum menses omnes erant τελακονθήμεργι. Persæ vero in πεμπτάδας,
B non solum, quia eorum menses omnes τελακονθήμεργι, sed etiam, quia
totus annus constat ex quinariis tribus & septuaginta. In mense ἑξαι-
ρησιμαῖω Athenienses pro δουτέρα ἰσαμύς dicebant τετμ ἰσαμύς.
Quamuis enim mensẽm vno die mutilabant, tamen cum tertia men-
sis pro secunda dicebant, non videbantur mensẽm mutilare, cuius
τελακάδα numerabant. Meton vero & Calippus eam diem eximunt,
quæ post duas syzygias & dies quatuor succedebat. Mensium no-
mina in antiqua Hebraici anni forma nulla fuerunt, neque in hodie-
na Sinarum, Iaponensium & Indorum. Menses enim illi ab ordine
primi, secundi, tertij dicuntur. In anno Romano mistæ sunt appel-
lationes, ex cognominibus, & ordine numerario. Quidam etiam co-
gnomines imperatorum Romanorum, vt Cyprii Καισάρειθ', Σεβαστός,
C Αὐτοκρατορικὸς. Romanis ipsis Iulius, Augustus: & temporibus Domi-
tiani Germanicus pro Septembri, Domitianus pro Octobri. Martialis:
Dum Ianus hiemes, Domitianus M. A V R. A V G. L I B.
autimnos, &c. Sed Statius omnes A G I L I O. S E P T E N T R I O
Kalendas vindicat Domitiano, N I. P A N T O M I M O. S V I
præter Iulium, & Augustum, T E M P O R I S. P R I M O. S A C E R D O
— Non dum omnis honorem T I. S Y N H O D I. A P O L L I N I S. P A
Annus habet, cupiunt que decem tua R A S I T O. A L V M N O. F A V S T I N A E
nomina menses. Insania quoque A V G. P R O D V C T O. A B. I M P. M.
Commodi idem cōsecuta esset, si A V R E L. S O N N A M Q U I D A M A N T O N I
longior vita monstro illi data fuisset. Augustum enim Cōmodum, N O. P I O. F E L I C E. A V G V S T O
Septembrem Herculeum, O c t o b r e m I n u i c t u m, N o u e m b r e m O R N A M E N T I S. D E C V R I O N A T
Exuperatorium, D e c e m b r e m D E C R E T O. O R D I N I S. E X O R N A T O
Amazonium vocari edicit. Extat E T. A L L E C T O. I N T E R. I V V E N E S
quoq. lapis Lauinij, in quo men- S. P. Q. L A N I V I N V S
tio Iduum Commodarum. vbi & A latere dextro saxi.
I D V S. C O M M O D A S
E L I A N O. C O S.
nomen.

nomen Commodi Senatusconsulto prius deraſum, poſtea alia manu A
incifum.

Quædam nationes etiam geminos menſes cognomines habent. An-
nus Syrochaldaicus habet geminum Tiſrin, item geminum Conum.
Annus Hagarenuſ geminum Regiab, & geminum Giumadi. Annus
Saxonicus geminum Giuli, & geminum Lida. Sed in anno emboli-
mæo Lida eſt tergeminus. Et tunc annuſ ille dicebatur Trilida. Item,
diuerſarum nationum iidem menſes communes. Nam Panemuſ in
anno Macedonico fuit, item Corinthiaco, & Thebano. Artemiſiuſ
communis fuit Laconum, & Macedonum: Carneuſ Syracuſaniſ, &
Cyrenenſibuſ uſitatuſ. Sed differebant ſitu anni & tempore: ut ſuo
loco diſputabitur. Sic Martiuſ primuſ erat Romanorum: ter-
tiuſ Albanorum, Aricinorum, Formianorum: quartuſ Forenſium,
Pelignorum, Sabinorum: quintuſ Faluſcorum, Laurentum:
ſextuſ Hernicorum: decimuſ Æquicolorum. Hæc in genere de
menſibuſ:

DE ANNO.

MAXIMUM *Κύσμη* dierum annuſ, ſed qui multipliciter dictuſ
fit. Tot enim conſtitui poſſunt, quot ſunt ſiderum errantium
periodi. Eſt enim annuſ circuituſ eiꝰſ periodi, cuiuſ cognominis ipſe
eſt. Ut annuſ Solaris eſt cognominis circuituſ eiꝰſ ſideris, qui quidem C
circuituſ dupliciter ſumitur, aut à Solſtitio ad Solſtitium, à bruma ad
brumam: & eſt minor anno Iuliano. aut à puncto Zodiaci ad idem
punctum Zodiaci. qui eſt maior anno Iuliano. hoc eſt maior $365 \frac{1}{4}$
diei. quo ad id punctum Zodiaci redit, unde profectum erat. Eadem
fere quantitaſ qua & Soli, attribuitur Veneri & Mercurio. Saturni
perioduſ eſt dierum 10747. 18'. 59". 13". Hoc eſt annorum
Ægyptiorum 29. dierum 162. Iouiſ annuſ dierum 4330. hora-
rum 17. 14'. Id eſt annorum Ægyptiorum 11.315. Martiſ annuſ die-
rum 686. horarum 22. 24'. annorum Ægyptiorum 1.321 dierum. Lu-
næ, dierum 29. 31'. 50". 8". Obtinuit tamen vulgo, ut duorum ſiderum, D
Solis & Lunæ, labentem celo qui ducunt annuſ, ratio in tempori-
buſ ciuilibuſ haberetur. Et Lunæ quidem primuſ vnus circuituſ
pro anno habebatur, ut apud Ægyptioſ. deinde treſ, ut apud eoſdem
Ægyptioſ & Arcadeſ. Tandem duodecim periodi Lunareſ annuſ
ciuilem conſtituerunt dierum 354 cum triente, & paulo pluſ quam
duum trientem horariorum. Duodecim quoque ſegmenta Zodiaci
componunt annuſ Solarem tantum, quantum diximus. Sed igno-
ratio motuum vtriuſque ſideriſ aliaſ atque aliaſ anni formaſ veteribuſ
peperit:

A peperit: quarum vetuſtiſſima eſt ea, qua annuſ quidem ad curſum
Lunæ deſcribebat: ſed incertiſ neomeniſ, qua non prodeunt ex ob-
ſeruatiõne motuſ Lunæ, qualeſ vulguſ ruſticorum obſeruare ſolet, &
qua proprie ciuilem menſem conſtituere non poſſunt. Cum igitur
hoc modo incertæ eſſent neomeniæ, conuenit primuſ, ut menſeſ om-
neſ triceniſ diebuſ explicarent, annuſque dierum ſexaginta & tre-
centum conſtituerent. quod genuſ longe deſciſcebat à modo anni
Lunariſ. Hæc diu ſeruata fuit apud Græcoſ anni forma. In Oriente
ſeptuageſima ſecunda parſ illiuſ anni, hoc eſt quinque dieſ, acceſſerunt
annuſ Græco: ut anni moduſ fuerit dierum trecentorum ſexaginta quin-
que: qua ratione ab anno ſolari ſe minimum diſcedere arbitrati ſunt.

B Vnde duo præcipua genera anni apud veteres fuerunt neque Lunaria,
neque Solaria, ſed ambigui inter vtrumque generiſ. Prior forma in
Græcia reſedit: altera in Oriente. Græci vero non vna via ad emen-
dationem ſua aggreſſi ſunt. Difficile erat menſeſ plenuſ omneſ ad
Lunæ rationeſ exigere: & tamen in quibuſdam actibuſ ciuilibuſ opuſ
habebant motuſ Lunæ. Nam ſemper Olympiæ plenilunio, & xv
die menſiſ celebrabatur. Ut igitur annuſ Græcuſ æquabilis Olym-
piadem deprehenderet in xv menſiſ, hoc difficile non erat. Ut autem
xv menſiſ in xv Lunæ incidat in menſibuſ æquabilibuſ, hoc fieri non
poſteſt, niſi poſt ſingula quadrienniæ, adiectiſ vniciuique anno ſinguliſ
biduiſ, quaſ *ἀνάρχουſ ἡμέραſ* vocabant. Hæc Tetraeteriſ Elidenſibuſ
C vocata eſt Olympiæ, Delphiſ Pythiæ. eiꝰſque menſiſ primuſ dunta-
xat erat Lunariſ: reliquorum ratio claudicabat. Primuſ Cleoſtratuſ
eum annuſ in Lunarem modum reformare conatuſ eſt, excogitata
octaeteride dierum 2922, cuiuſ menſeſ alterniſ pleni & caui: anni vero
ſinguli cõmuneſ 354 dierum: embolimæi 384. cõmuneſ quidem quin-
que, embolimæi treſ. Syzygiæ autem nouem & nonaginta. Octaeteri-
duſ vitio deprehenſo Meton enneadecaeterida excogitauit dierum ſoli-
dorum 6940. Cui caſtigandæ perioduſ Calippica ſucceſſit dierum 27759,
ſine vlliſ ſcrupuliſ appëdicibuſ, annuſ ab editione Metonica centeſimo
tertio. Hanc excepiſ vltimuſ, tanquam ſecutor quidam, Hipparchuſ,
anniſ circiter centum octoginta octo ab epocha Calippica, periodo
D publicata dierum 111035: qua minor eſt Calippiciſ ratioſibuſ die vno,
Metonicis autem quinque. Quare duæ caſtigatiõneſ adhibitæ annuſ
æquabili Græco. Altera eſt coniugatio alterna vel interrupta men-
ſium plenuſ & cauorum, ut cum ipſa Luna congruerent, quod
annuſ Græcuſ maior eſſet Lunari. altera eſt emboliſmuſ menſium, ut
cum ſole æquaretur, quod annuſ Lunariſ minor eſt Solari. Sed alter-
natio plenuſ & cauorum menſium aliquando variat: idque fit aut
naturaliter, aut ciuilitate. Naturaliſ varietateſ committitur propter em-
B boluſmuſ.

bolissimum aut mensis, aut diei. Vtroque enim modo duo menses pleni A
 continentur. Ut in anno Iudaico cum intercalatur mensis Adar, tunc
 Schebat, & Adar embolimus ambo sunt pleni. In anno vero Arabico
 cum accedit dies mensi ultimo, qui Dulhagiathi dicitur, tunc & ipse
 Dulhagiathi, & antecedens Dulkaadathi ambo fiunt tricenu dierum.
 Sed in Samaritano sæpe continentur tricenarij menses, & in antiquo
 Iudaico, ut ex Talmud & Iad Mosis cognoscimus: & menses Harpali,
 Metonis, & Calippi non semper alternis continuati sunt. sed sæpe bini
 pleni cōtinuati, nunquam autem bini caui. Quin etiam cum dies ac-
 cedit ultimo mensi Arabico, tres continui menses sunt pleni, Dulkaa-
 dathi, Dulhagiathi, & Muharam sequētis anni. Isque annus ab Arabi-
 bus dicitur *كبيسة* hoc est embolimæus. Sic etiam anno Iudaico ple- B
 no tres menses continui sunt pleni, Tisri, Marcheswan, Casleu. Ciuilis
 varietas accidit anno Iudaico tantū, accrescente mensi Marcheschwan
 die vno: & Marcheswan ex cauo fit plenus. Rursus & in embolismo
 mensium differentia situ, & tempore. Situ, si aut in medio, aut in calce
 intercalatio fiat. ut in anno Attico vltimus mensis intercalabatur, qui
 dicebatur *ποσδεών περτέε*. In Iudaico sextus mensis intercalatur, &
 dicitur Adar prior. In anno Hagareno mēsis embolimus erat defultor,
 qui omnes menses anni percurrerat in annis 228, quæ sunt enneade-
 caeterides duodecim. qua intercalatione memoria proauorum no-
 strorum vtebantur Turcæ Cilices, donec annum Hegiræ simplicem
 Muhamedicum vsurpare cœperunt. At in anno prisco Romano C
 rum situs embolismi longe diuersus ab aliis. non enim is inter duos
 menses intericiebatur, ut alias solet: sed in mensem ipsum, tanquam
 furculus in truncum infindebatur. Inter xxiii enim, aut xxiiii,
 aut inter xxii, & xxiii Februarij inferebatur. neque vero sine causa.
 Hoc enim semper obseruabant, ut mēsis proximus Martio semper esset
 dierum xxviii. eratque Februarius ordinarius. at interuallum inter exi-
 tum Ianuarij, & Kalendas Februarij ordinarij imputabatur Merkedo-
 nio. & Kalendæ Februarij ordinarij in anno embolimæo nunc in Re-
 gifugium, nunc in Terminalia, incurrebant. Neque enim semper in-
 ter Terminalia, & Regifugium intercalabatur, ut vult Censorinus.
 quia hoc pacto Februarius ordinarius nunc viginti octo; nunc vnde- D
 tricenum dierum fuisset. Quod tamen falsum ex Varrōne conuinci-
 tur. Tempore differt intercalatio, quatenus Iudæi nunquam interca-
 lant, priusquam *ὑπεροχὴ ἡλιακῆ*, qui sunt dies decem cum horis paulo
 magis quam vna & viginti, eo rationes Solis deduxerint, ut commode
 mensis Lunaris conflare possit. Quod spatium nunquam maius est
 triennio, nunquam minus biennio: & in xix. annis semper septies fit.
 At in Calippico & Metonico anno aliquando citius, aliquando serius
 inter-

A intercalabatur, quam ratiocinia *ὑπεροχὴς ἡλιακῆς* postulare videntur.
 quandoquidem hoc vnum cauent præcipue Athenienses, ne Heca-
 tombæonis neomenia Solstitij prisecam epocham anteuertat: cum in
 anno Iudaico ut plurimum neomenia Tisri æquinoctium autumnale,
 neomenia vero Nisan æquinoctium veris antiquum, si ratio Iuliani
 anni habeatur, anteuertat. Anni Lunaris non vnum genus est: sed
 summa diuisio in duo fastigia discedit: in annos periodicos, & sim-
 plices. Anni periodici dicuntur, qui certo annorum orbe, interuen-
 tu embolismorum, recurrunt. Huius interualli modum veteres certo
 definire non potuerunt, quippe Cleostratus dierū 2922, Harpalus 2924,
 Eudoxus plusquam 2922, minus quam 2924: Meton aliter: & ab om-
 nibus diuersè Calippus, & deniq. ab eo discedens Hipparchus. Cuius
 sententia, sed cælestibus rationibus leuiter castigata, enneadecaeterida
 Lunarem minorem Iuliana statuit, hora vna cum scrup. paulo plus
 quam viginti septem. Simples anni & ipsi quidem sine remedio
 intercalationis in pristinam epocham recurrunt, sed longo interuallo,
 annorum scilicet Iulianorum 228, qui sunt anni simplices Arabici 235,
 scrupuli diurni quinquaginta. Sunt & in annis Lunaribus caui, su-
 perflui, æquabiles. Annus cauis is est, cui competit *Ἐλαίσεις ἡμέρας*.
 Ideo à nobis *Ἐλαίσεις μῶν ἐτ* vocabitur. ex eo enim eximitur dies
 vel propter ciuile institutum, cuiusmodi est annus Iudaicus, quem de-
 fectiuum Computatores Iudæorum vocant. (In eo quippe Casleu, qui
 C natura est plenus, instituto fit cauus.) vel naturali de causa: ut anno
 decimonono Cycli Paschalis Dionysius diem vnum eximit, quem
 vocauit Saltum Lunæ: Græci vero Computatores *ἑποτρύω Ἐελώνης*.
 quanquam inepte annum vltimum enneadecaeteridis constituit die-
 rum duntaxat 353, cum eiusmodi annus natura nullus sit. Superfluus
 annus vocetur à nobis *ἔτος ὑπερήμερον*. Accedit enim illi *ἡμέρα ἐμβόλι-
 μ* tam ex causa ciuili, ut in anno Iudaico Marcheschwan naturali-
 ter cauus, ciuilitate fit plenus: quam ex causa naturali: ut vndecim anni
 in Triacontaeteride Arabica augentur singulis diebus ex ratiociniis
 Lunæ collectis. Annus æquabilis vocetur *ἔτος ὀμαλόν*. Iudæis compu-
 tatoribus dicitur annus ordinarius. Is est, cui nihil accedit, nihil dece-
 dit. Huc vsque ad annum Lunarem deduxit nos æquabilis minoris
 disputatio. Nunc de altero æquabili maiore disputandum, quo Ægy-
 ptij, Persæ, & Armenij, Mexicani, & Perusiani vsi. Hic antiquitus
 Orientis nationibus vnus idemque fuit: præterquam si quando *ἐπα-
 γομύλαι* quinque in alium locum traductæ, diuersum anni caput con-
 stituebant. qua *ἐπαγομύλων* tralatione vtebantur ij, qui post annos 120
 æquabiles mensem solidum intercalabant, ut Persæ: qui quidem *ἐπα-
 γομύλαι* suas in æquinoctium vernum semper reiciebant. Terminum

autem vocabatur NEVRVZ. & habebant mensē desolutorem. A
εμβόλιμον, omnes menses anni peruagantem, donec in primum
 mensē recurreret. qui orbis non redibat, nisi anno æquabili 1461
 vertente, qui sunt anni Iuliani perfecti 1460. Hic est magnus annus,
 cuius menses sunt annorum æquabilium tricenum, quot dierum sim-
 plex mensis. *επαγόλιμον* autem sunt quinquies quatuor annorum, ut
 illæ simplices quinque dierum. Quod autem illa anni forma retenta
 sit, in causa fuit non tam ignoratio anni solaris, quam facilis, & tra-
 ctabilis, ac vere popularis eius usus. Alioqui nulla fere natio fuit, quæ
 quadrantem anni Solaris ignorauit: sed modum illius dispensandi
 nesciebant. præterea à mensibus superfluis, qui sunt maiores tricenis
 diebus, refugiebant, quos necesse est retineri, quadrante illo retento. B
 Ægyptij singulis quadrienniis exactis diem intercalabant in ortu Ca-
 niculæ, & quadriennium illud exactum *ετθ ήλιακόν, ετος θεου, ετθ
 κωνικόν*, vocabant. Attici diem quarto quoque anno exacto interca-
 labant inter septimum & octauum diem Ianuarij. Elidenfes inter
 octauum, & nonum Iulij. Syromacedones, Chaldæi, & Iudæi inter
 septimum & octauum Octobris. Eamque diei intercalationem à Se-
 leucidarum temporibus vsque ad imperium Constantini & infra reti-
 nuerunt Iudæi: quam utique simul cum anni Calippici forma à victo-
 ribus Syromacedonibus acceperant. Romani Atticos secuti brumæ
 fidere confecto intercalabant, quæ ipsis Olympiadum mysteria voca-
 bantur. Nam & Attici & reliqui omnes Græci annum Solarem in C
 quatuor quadrantes diuidebant, quæ *κέντρα* vocabant, singulis dies 91.
 hor. $7\frac{1}{2}$ attribuentes. quod à temporibus Seleucidarum ad hanc vsq.
 diem Iudæi constanter obseruant. Itaque viii Iulij erant *τεσπαι θεο-
 και*, vii Octobris *ισμηεια οπωρην*: vii Ianuarij *τεσπαι χμειρηναι*, viii
 Aprilis *ισμηεια εαρινη*. Quare cum legis *τεσπας θεωνας, & χμειρηνας*,
 nullas alias intellige; præter has. quod & *αει ισμηειων* quoque intel-
 ligendum. Hæc *κέντρα* Iudæi Tekuphoth vocant. Germani, Celtæ,
 Saxones, inter xxv & xxvi Decembris intercalabant: quam noctem
 vocabant MVDRANECHT. Tartari hodie inter ultimam Ianuarij,
 & Kalendas Februarij. quas Kalendas patrio sermone Festum Albo-
 rum vocant: quia albis vestibus eam diem colunt. Denique quauis D
 Lunari anno, aut alio longe diuerso à Solari vterentur, tamen tacita
 quadam obseruatione post dies 1460 vnum diem intercalandum esse
 sentiebant. Neque enim aliter Hebræi quatuor Tekuphas suas tueri
 potuissent, nisi quadrante post quartū quemq. annum rationibus ac-
 cedente. Et sane vnaquæq. Tekupha est dierū 91, horarum $7\frac{1}{2}$ Vnde
 quatuor tantæ Tekuphæ fiunt dies 365 $\frac{1}{4}$. Displicuit tamen hæc qua-
 drantis obseruatio Græcis Astronomis, propter causam admodum fu-
 tilem.

A tilem & puerilem, qua Solis quantitatem ad Lunæ ratiocinia exige-
 bant, & cum vtriusque sideris exactum motum adhuc non tenerent,
 ex Lunæ comparatione Solares rationes eliciebant. Itaque tantam
 censuerunt Solis quantitatem, quantam summam dies periodi in an-
 nos periodi distributæ relinquebant. Metonis periodus est dierum
 6940. Diuisa per 19 annos relinquit quantitatem anni Solaris Me-
 tonici dierum 365. scrup. diurnorum 15. Calippi periodus dierum
 27759 per 76 annos diuisa relinquit modum anni Calippici Solaris
 dierum 365 $\frac{1}{4}$, qualis est annus noster Iulianus. Periodus Hipparchi
 est dierum 111035, annorum 304. Sed neglectis illis 4, trecentesima
 pars diei detrahatur de quantitate anni Calippici Solaris, ut fiat an-
 nus Solaris Hipparcheus dierum 365. hor. 5. 55. 12. quæ etiam
 fuit sententia Ptolemæi. Itaque ex sententia Hipparchi & Ptole-
 mæi annus Tropicus, est annus Iulianus, vel Calippicus nonadesi-
 ma parte differentia enneadecaeteridis Lunaris & Iulianæ distinctus;
 qui est verus annus Rabbi Ada: de quo alibi. Philolai Pythagorei ma-
 gnus annus dierum 21505 $\frac{1}{2}$ per 59 annos diuisus constituit modum
 Solarem dierum 365. Oenopidæ annus magnus dierum 21557 itidem
 per 59 annos diuisus dat modum anni Solaris dierum 365 cum parte
 dierum duum & viginti vndesexagesima. Harpali octaeteride per 8
 annos diuisa remanet modus anni Solaris dierum 365 $\frac{1}{4}$. Annus ma-
 gnus Democriti dierum 29950 $\frac{1}{2}$ per 82 annos diuisus relinquit an-
 num Solarem dierum 365, cum quadrante & centesima sexagesima-
 quarta parte vnius diei. Denique nullus veterum non putauit ratio-
 nes Solis ad Lunam exigendas esse. Et quotiescunque ex certa col-
 lectione dierum vtriusque sideris rationes congruerent, dies illi per tot
 annos diuisi, quot ex illa summa dierum constitui poterant, visi sunt
 illis certam anni Solaris quantitatem definire posse. Sapientiores vero,
 quauis incomprehensibilem illam existimarēt, tamen pro vero quod
 proximum putabant amplexi sunt, dies trecentos sexaginta quinque
 cum quadrante, qui est modus anni Iuliani. cui singulis quadrienni-
 nis exactis vnus dies accrescit. sed hic annus comparatione Ægy-
 ptiaci est Solaris: comparatione autem Tropici est æquabilis. Maior
 enim est vera anni ratione scrup. horariis 11. 6. 40. secundum
 Gelalæam formam, aut 10. 44. fere, ut Alfonso docent. Ne-
 que Prutenicæ tabulæ multum abluunt, quæ constituunt motum
 æqualem Solis ab æquinoctio. Dierum 365. Hor. 5. 49. 15. 46.
 Itaque hinc nasci possunt aliquot genera anni Solaris. Æquabi-
 lis, ut Iulianus. Tropicus, ut Persarum Gelalæus. Rursus Tropicus
 aut æquabilis, aut cælestis. Æquabilis Tropicus, cuius quantitas
 Tropica est, partes autem, hoc est menses, æquales & ciuiles: ut is,

quem modo dixi, Gelalæus. Descriptus est enim mensibus æqualibus, omnibus tricenum dierum, cum epagomenis appendicibus, quæ in communi anno sunt quinque, in embolimæo sex. Cælestis Tropicus, eius partes in naturalia Zodiaci segmenta tributa sunt. Rursus & annus Solis æquabilis in ciuilem & cælestem diuidi potest. Ciuilis, ut Iulianus Romanorum, Syrogræcorum, Græcorum Elkupti. Cælestis, ut Dionysianus Ptolemæi Philadelphi. Nam & is quoque quadrantem Canicularum quadriennio exacto accipiebat. Finis vero omnis periodi is est, ut caput recurrat & reuoluatur in idem principium, quam *εποχὴ* Græci vocant: quæ quidem passim iuerit tandem, non seruata veri anni Tropici mensura. & quia annus Iulianus suam tueri non potuit, manifestum est Kalendas Ianuarias ab **V I I I** B parte Capricorni, in qua statuerat eas Cæsar, in vicesimam primam fere reductas esse hodie. Sed nihilo commodius epocha in enneadecaeteride seruari potest. Nam enneadecaeteris Tropica est velocior Lunari horis plusquam duabus. Contra enneadecaeteris Iuliana maior Lunari hora vna, & scrup. plusquam 27. Cum vero peccatur vtraque ratione, Tropica & Iuliana, Luna, cuius rationes mediæ sunt inter illas duas, fines epochæ suæ tueri non potest: ut in cyclo Dionysij Paschali accidit, cuius neque rationes ad enneadecaeterida Lunarem collectæ sunt, neque epocha ad Solis motum castigata: sed eius forma potius tota mere Calippica est. ita ut eius statum post trecentos annos variare necesse sit. Quare ut epochas suas seruarent illi veteres, **C** immanes periodos excogitauerunt, quales illæ Calippi, Philolai, Democriti, Oenopidæ. Sunt etiam periodi, quæ omnem modum excedant. Et cum in omnibus illis orbibus annorum præcipuam vtriusque sideris rationem haberent, tamen nescio quæ confidens eos incessabat opinio, non solum vtriusque sideris, sed etiam omnium *ἀπλανῶν διακατάσασιν* illo circuitu fieri. Sic Harpalus & Eudoxus putarunt in sua Octaeteride omnes *ἀναβάσεις* & *δύσεις* in orbem redire. Idem etiam censet fieri Aratus in Metonica enneadecaeteride, Eudoxum suum secutus, qui in fabrica Sphæræ suæ eam planetarum & inerrantium harmoniam in eorum orbibus ostendit esse, ut sequente restitutione vtriusque sideris, necessario & omnium inerrantium **D** reditum contingere concluderet. Propterea tot Sphæras *ἀστῶν* commentus est, quot narrat Aristoteles libro *χ ι τῶν υψὲρ τὰ φυσικὰ* quem consulas licet. Quin etiam Calippus alios orbis præter Eudoxum addidit, ea ratione, ut *διακατάσασιν τῶν φαινομένων* adstrueret, *τὰ φαινόμενα: εἰ μέλοι τις διαδώσει*, ut Aristoteles de ea re scribens pronuntiauit. Ataque *τῶν φαινομένων* nomine intelligendum ortus, & occasus *τῶν ἀπλανῶν*, non autem *τῶν πλανητῶν καὶ τὰς Ἰπσημασίας*, hoc est significationes

A cationes eorum: quas in orbem redire cum Luna & Sole in enneadecaeteride Meto quidem, Calippus, & Hipparchus putarunt, & aliis persuaferunt, donec deprehenso vero anni Tropici modulo vitium harum periodorum castigatum est. Cicero quoque apud Macrobius, sexto de republica, annum illum immanem, quem ex tot millibus annorum simplicium componit, non aliter in orbem rediturum cum omnibus errantibus & inerrantibus censet, quam si eadem defectio Solis in eodem loco, eodem tempore fiat: quanuis defectiones cyclo enneadecaeterico recurrant non raro. Et tamen ea eclipsi putat non tantum Solis & Lunæ, sed etiam quinque errantium ad eandem inter se comparisonem, confectis omnium spatiis, reditum fieri, quo **B** eadem cæli positio, siderumque, quæ ab initio maxime fuit, rursus existit. Quare eclipses ad eam rem notabant veteres, ut etiam *ἐκλειπικὰς ἐποχὰς* excogitarint. *Ἐξελιγμὸς* vocabant. Eorum vetustissimus fuit dierum 6585 $\frac{1}{3}$, qui sunt anni Arabici 18, syzygiæ 7. in genere vero sunt syzygiæ 223. Quamobrem in secundo libro Plinij perperam legimus siue culpa ipsius Plinij, siue librarij, defectus luminum ducentis viginti duobus mensibus redire. Hipparchus ~~aliam epocham longe~~ maiorem excogitauit dierum 126007, syzygiarum 4267, annorum Arabicorum 355 cum syzygiis 7: annorum Iulianorum 344 cum diebus 361. Quæ sunt tolerabiles periodi. Nam à causis naturalibus, nempe à defectioibus Luminum proficiscuntur. quemadmodum **C** etiam enneadecaeteris Lunaris, & Cyclus Solis: quorum illa Lunam Soli restituit, hic Solem Septimanæ. & præterea periodus Mexicanorum constans annis LII, quæ restituit *τὴν τελοσκαίδεκαήμερον*, quæ est ipsis vicem nostræ Hebdomadis. Neque alia fuit periodus magna Persarum veterum, quam Salchodai vocabant. Sunt & aliæ, sed ciuiles, & Indictio, Aliæ inanibus coniecturis insistant, ut Dodecaeteris Chaldaica Genethliacorum, item Heracliti, Lini, Orphei, Dionis, & Magorum: quorum periodus ad motum octauæ sphæræ composita est annorum 360000 à conditu Mundi, ut ipsi putant. quorum annorum hic est centies octagies quater millesimus, sexcentismus nonagesimus quartus. Sed longe illa Sinarum prodigiosior, iuxta quam hic annus **D** Christi 1594 est à conditu rerum octingenties octagies quater millesimus, septingentesimus septuagesimus tertius. Bonziorum vero Iaponensium periodus annorum 470 desinit cum anno Christi 1561. & 1562 cœpit sequens. eiusque hic est vicesimus currens. Ea vertente scelera extirpatum iri: reliquum tempus omnia pacata fore credunt. Taceo diuersas Christianorum, Iudæorum, Samaritanorum de conditu rerum opiniones: item Romanorum lustrum quinque annorum, sæculum centum & decem. Sunt & periodi Computatorum: ut Iudæa

annorum 6916, quæ constat cyclis Lunaribus 364, Solaribus 247, pe-
 A riodis magnis Dionysianis 13. Habetque tot cyclorum septimanas,
 quot dierum septimanæ sunt in anno Solari: tot periodos Dionysia-
 nas, quot menses annus embolimæus: tot cyclos Solares, quot cyclos
 Lunares magnus cyclus Iudaicus. Itaque elegantissima est, & artifi-
 ciosissima. eiusque hic agitur annus 5354, anno Christi vulgari 1594.
 Et inibit 1595 annus eiusdem proximo autumno, vnde omnes epilo-
 gismi neomeniarum Iudaicarum. Periodus Dionysiana & ipsa ad
 annalem computum pertinet, annis constans 532, ducto in sese vtro-
 que cyclo. Veræ quidem periodi magnæ caput incurrit in annum
 primum vtriusque cycli, pertinetque ad methodum Lunæ & Solis, &
 locum habet dumtaxat in anno Iuliano, hoc est in eo, cui præter 365 B
 dies quadrans attribuitur. Itaque eius initium est à Kal. Ianuariis in
 anno Romano: in anno Constantinopolitano à Kal. Septembris. in
 Antiocheno à Kal. Octobris. in Alexandrino & Samaritano ab a. d.
 1111. Kal. Septemb. Periodus vero Dionysij pertinet ad methodum
 neomeniæ Paschalis, initio sumto ab anno primo natalis Christi, ~~et~~
~~ab anno primo~~ item ab anno decimo cycli Solis Iuliani, & ab
 ea neomenia, cuius quartadecima dies proxime post XXI, aut in XXI
 Martij conficeretur. Hactenus à minimis initiis ad summa tempo-
 rum incrementa, quam *ὁμάδα χρόνων*. Græci vocant, Chronologum
 perduximus, & eum in conspectu totius antiquitatis collocauimus.
 Superest nunc, vt quæ carptim & obiter perstrinximus, ea vberius C
 suis locis explicentur. Resumamus igitur eos annos, ex quibus tan-
 quam elementis, ad tot tamque diuersa genera annorum progressus
 factus est. Ex anno Græco, qui est æquabilis minor, omnes anni Lu-
 naris formas propagatas esse vidimus: vt ex Ægyptiaco, qui est æqua-
 bilis maior, omnes Solares. Non igitur confuse, & per saturam hæc
 tractanda, sed suo quæque & loco & ordine. Quatuor igitur libris
 quatuor genera anni summa explicare decreuimus. Primus erit de
 anno æquabili minore. Eo enim omnis Græcia vsa tam diuersis ge-
 neribus, quam multæ fuerunt eius terræ nationes, & *πολιτεῖαι*. Itaque
 ea erit reliqua pars huius libri. Secundum locum sibi vindicat annus
 Lunaris, quia ex illo priore deriuatus. Tertius liber complectetur anni D
 æquabilis maioris formas, *ιδιότητες*, & differentias. Quartus illius anni
 traduces & propagines persequetur, diuersa nempe anni Solaris gene-
 ra, & mutationes. Hæc est pars prior, quam initio huius diatribæ
 Chronologo promisimus, de annorum & temporum Ciuium gene-
 ribus. Altera pars est de caractere, qui necessarius est notandis tem-
 porum interuallis, quæ sequentibus libris tractabimus, item diuersis
 computis nationum annalibus, de quibus librum singularem ad cal-
 cem.

A cem operis adiciemus, non tanquam appendicem, sed partem vnam
 operis nostri. Quis igitur sit vsus characteris temporum, docet nos
 Dionysius ex Ephoro, qui cum annum excidij Troiæ ex Olympi-
 dum epocha notare non posset, cum is casus aliquot seculis antiquior
 sit prima Olympiade, dixit id accidisse eo anno Attico, quo viginti
~~ἑξήκοντα~~ *ἡμέρας* annum explebant. Statim peritis anni Attici subole-
 bat, quo anno id accidere potuerit. Sciebant enim quoties in quan-
 to interuallo annorum id fieri posset. Exemplo Ephori aut Dionysij
 erit nobis character excogitandus, quo animus anceps in triuio con-
 stitutus quæsitum ad fontem manu deducatur. Erit igitur primum
 totius instituti nostri fundamentum annus Iulianus, quem fingimus
 B ante multa millia annorum fuisse. Characteres vero illi duos dabi-
 mus; cyclum Lunæ Dionysianum, cuius hic est annus xviii. & cy-
 clum Solis Iulianum, cuius hodie annus vii currit. Tertium etiam,
 vbi ratio temporum patietur, Indictiones non aspernabimur. Nam
 qui his characteribus semel vti institerint, illi, quæ sit constantia, & fi-
 des illius methodi pulcherrimæ in ratione temporum, experientur. Si
 quis hoc anno Christi 1594. incertus, quot annos natus sit, tamen &
 maiorem se quadraginta nouem annorum, & minorem quinquagin-
 ta sex sciat, is imitatur imperitiâ Chronologorum Græcorum, qui
 circiter illius, & illius regis tempora illud, & illud accidisse dicunt, an-
 num vero certum non definiunt. Sed cum idem adiicit natum se No-
 C nis Augusti, feria quinta, is addit characterem certum & indubita-
 tum, quales sunt viginti ~~ἑξήκοντα~~ *ἡμέρας* Ephori. Nam feria quinta non
 potuit incurrere in Nonas Augusti, nisi cum litera Dominicalis est C.
 Ante 49 autem annos id accidit anno Domini 1540, cyclo Solis nono.
 Itaque hoc characterismo constantissime affirmamus eo anno homi-
 nem natum, & proximis Nonis Augusti Iulianis illi quinquagesi-
 mum quintum natalem initurum. Idem vsus cycli Lunaris adhibi-
 ta castigatione, vt à prima Olympiade ad annum Domini 1400 tot
 dies neomeniis adhibeas, quoties 304 annos reperies. Exemplum.
 hic est annus à prima Olympiade 2370. In quibus annis septies re-
 peritur numerus 304. septem igitur dies neomeniis hodiernis adii-
 D ciendi. Verbi gratia. anno primo cycli epactæ sunt xi. nouilunium
 Martij xviii. additis vii. diebus, nouilunium, vel potius coniunctio
 luminarium erat in xxv. Martij anno quarto ante primam Olympi-
 dem, aut quindodecimo post eandem primam Olympiadem, & de-
 inceps ad 304 annos. Sed ab hoc sæculo nostro post 150 annos mi-
 nuendæ erunt neomeniæ totidem diebus, quoties 304 anni reperien-
 tur post annum Christi 1700. & fortasse citius. Sed quia nullam epo-
 cham veterem certiore Olympiadum capite habemus: illud autem
 cum.

cum vetustate comparatum nouitium esse videtur: inutiles erunt characteres cyclorum & Indictionis, nisi à quadam remotissima epocha initium temporum instituamus. Excogitemus igitur periodum, quæ & vtrumque cyclum, & Indictionem contineat: quod fiet, si periodum Dionysij Exigui quindecies multiplicemus: qui fient anni 7980. Ita periodus illa incipiet ab anno primo tum vtriusque cycli, tum Indictionis: & proinde eiusdem vltimus annus definit in vltimis vtriusque cycli, & Indictionis. Sed annus Christi, vt vulgo putamus, 3267 definit in vltimum vtriusque cycli, & Indictionis: Ergo deductis 3267 de 7980 annis, relinquetur epocha anni ante vulgarem Christi, nempe 4713. Ita vt 4714 sit primus annus Christi vulgaris: cycli Solis x, Lunæ 2, Indictionis 4, à Kal. Ianuarij: quamuis & indictio B autumno proxime antecedenti, Cyclus autem Lunæ Martio sequenti cæperit. Quare annus iste, qui ~~putatur~~ putatur 1594, est 6307 periodi huius, quam Iulianam vocamus, quod ad Iulianam anni formam accommodata sit. Ideo 6307 diuisis per 28, per 19, per 15, habebimus huius anni 6307: periodi Iulianæ, vel vulgaris Christi 1594, cyclum Solis septimum à Kal. Ianuarij: Lunæ decimum octauum à Martio sequente: Indictionis septimum Cæsarianæ quidem ab ante d. VII Kal. Octobris antecedentis anni 6306: Pontificiæ vero à Kalendis Ianuarij anni propositi 6307. Non prædicabo laudes huiusce periodi. Chronologi & astrologi, qui omnia *Πησιμονικῶς* disputare volunt, non poterunt eam satis laudare. Qui igitur eclipses ex Tabulis Prutenicis putare volent, ex anno periodi Iulianæ auferant 2408. & cum residuo toto excerpant tempora epochæ diluuij. Exemplum: Eclipsis Lunaris accidit in Septembri anno Olympiastico 446, qui est annus periodi Iulianæ 4383. Deductis 2408, remanent 1975. Excerpto primum 1900 ex epocha Diluuij: deinde 75, ex filo annorum expansorum. Postremo menses vsque ad Septembrem. Et reliqua vt ex methodo Prutenica. Qui omne dubium ex temporum ratione tollere volet, vti debet hac periodo, sine qua nihil vnquam certi in notatione temporum adferre poterit.

D E A N N O Æ Q V A B I L I D
M I N O R E G R Æ C O R V M.

Cum quidam veterum, vt Macrobius & Solinus, annum Græcorum merum Lunarem fuisse prodiderint: neque solum in ea hæresi fuerit vir eruditissimus Theodorus Gaza, sed & vetustissimum scriptorem Herodotum opinionis suæ testem adhibeat: equidem non temere ab eius auctoritate discedendum esse censuissim, nisi hominem.

A nem clarissimum, atque vtriusque linguæ vindicem in re manifesta pueriliter errasse deprehendissem. Is igitur vt probet menses Græcorum Lunares, & alternis plenos & cauos fuisse, hæc verba ex Herodoto producit: *ἐς γ' ἑβδομήκοντα ἔτα εἶργον τ' Ἰσῆς ἀνδρῶν πωροτίθημι. ἔτι ἔόντες ἐνιαυτοὶ ἑβδομήκοντα παρέχον ἡμέρας δικασίας καὶ πεντακισχίλιας τε δισμυρίας, ἐμβολίμω μὲν δὲ μή γρομύς.* Videamus, an vera sit summi viri sententia: & dies vicesies quinquies mille ac ducentos per septuaginta annos partiamur. Prodit modus vnus anni, dies trecenti sexaginta. Perperam igitur Lunarem annum definit, cuius menses omnes fuerunt solidi. Duodecim enim menses omnes *τετακονθημέρους* annum habuisse, prodit Herodotus, non, vt ipse vult, alternis plenos B & cauos. Sed cum ea fuerit Gazæ sententia, mirum, non contentum fuisse hominem, vnum Herodoti testimonium contra se produxisse, nisi & Aristotelis altero ex libris *ζῶων ἰσορίας* loco magnam iniuriam existimationi suæ fecisset. Scribit enim Aristoteles eo, quem ipse Gaza adducit, loco, *ἐνιαυτὸν πάντων κωδῶν τίττασι πέμπτον μέρος ἐνιαυτοῦ, τοῦτ' ἔστιν ἡμέρας ἑβδομήκοντα τε δύο.* En quinquies LXXII dies est annus solidus Græcorum, hoc est totidem dierum, quot iam posuimus ex Herodoto, nempe CCC LX. Idem etiam Cleobuli ænigma canit, quod ex ipso Gaza confessionem expresserit. Id eiusmodi est:

Εἰς ὁ πατήρ. παῖδες δ' ἑξάδεκα. τὰν δ' ἑκάστω
παῖδες τετρήκοντα διὰ δίχρα εἶδ' ἔχουσαι.
αἱ μὲν λυθαὶ ἔασιν ἰδεῖν. αἱ δ' αὖτε μέλαιναί.
αἰθάνατοι δὲ τε ἔσαι λοποφθινύθασιν ἅπασαι.

Ænigma quidem: sed eiusmodi, vt ex eo vel pueri diuinent, annum Græcorum habuisse menses *τετακονθημέρους* omnes. Sed clarius Plinius, ac sine vlllo ænigmatate: *Nulli, inquit, arbitror plures statuas dicatas, quam Demetrio Phalereo Athenis. Siquidem CCC LX statuere, quas mox lacerauerunt, nondum anno hunc numerum dierum excedente.* Cuius loci Pliniani Varronem interpretem dare possumus, qui apud Nonium scribit Demetrium Phalereum tot statuas adeptum fuisse, quot lucas habet annus absolutus. Quare modus anni Græci fuit dierum CCC LX. Non igitur fuit Lunaris. Laërtius de Solone D scribit: *ἠξίωσε τε τὰς Ἀθηνάων τὰς ἡμέρας καὶ Ἰσῆς ἀνδρῶν ἀγῶν.* Ergo temporibus Solonis nondum Græcorum annus erat Lunaris. Alioqui si annus Lunaris fuisset, quomodo constaret id, quod scribit Plutarchus, scilicet defectionem Lunarem, quæ præcessit cladem Persarum ad Gaugamela, incidisse in noctem mysteriorum Atticorum, hoc est *εἰς εἰκάδα βοηδρομιῶν*? Nam si vicesima Boedromionis confectum est plenilunium, sane sexta, hoc est *ἕκτη ἔϊσαμύς*, fuit nouilunium. Non igitur Lunaris fuit ille Boedromion. Idem Plutarchus in Camillo

millo scribit, victoriam Atheniensium ad Naxum, duce Chabria, A contigisse βοηδρομιῶνος πέμπτη φθίνοντος, ἐν πανσελλῶ. Ergo duodecima Boedromionis fuit nouilunium. Thucydides ait eclipsim Solis contigisse νεμηνία κτ̄ Cελήνῳ. Ergo fuit quædam νεμηνία μὴ κτ̄ Cελήνῳ. Diodorus Siculus libro XII scribit Metonem astronomum primum nouilunium enneadecaeteridis suæ statuisse Σκίρροφοριῶνος τελοκαυδεκάτη, vt manifesto neomenia illius Scirrhophorionis non fuerit Lunaris. Annus igitur Græcorum Lunaribus mensibus descriptus non fuit, quod putauit Gaza, neque CCLIII diebus, vt annus verus Lunaris, sed CCLX finiebatur, vt iam probauimus. Minor autem fuit anni illius modus Solari diebus quinque solidis cum quadrante, maior Lunari diebus itidem quinque cum triente fere. Certis tamen tem- B porum epochis alligatos fuisse, neque temere in anteriora euagari solitos, argumento est, quod iidem menses semper propemodum æstiuui fuerunt, vt Hecatombæon, Metagitnion, Boedromion: iidem etiam semper verni, Munychion, Thargelion, Scirrhophorion. Idem de aliis censendum. Ex Aristotele quoque & Theophrasto discimus certis mensibus suas conuersiones anni attributas fuisse, vt τρηπὰς δευῶς Hecatombæoni: χμμευῶς Posideoni. Quod non fieret, nisi vnico intercalationis præsidio, & præterea certis annorum periodis. Periodum enim eam in hoc negotio vocamus, per quam rationes Solis & Lunæ pariant, & quæ, vt ita dicam, vtramque paginam facit: vt in periodo Calippica rationes Solis cum Lunaribus æquantur. Aut sane C periodus ea est, quæ nihil reliquum de ratiuncula facit: vt in ratione bisexti fit. Nam tum nihil de quadrantibus diei relinquitur. Propterea quadriennium bisexti Iuliani est periodus rationis Solaris. Quæ vero, & cuiusmodi fuerit Græcorum periodus, & quot annorum, operæpretium fuerit scire, si quidem veram huius præstantissimæ rei doctrinam consequi volumus. Et sane si qua fuit periodus, quæ anni Græci fines tueretur, vt quidem aliquam fuisse necessario statuendum est, aut Tetraeteris fuit, qualis Olympica, aut nulla. Quæ enim ratio fuerit Olympici quadriennij, si in ea nulla temporum ἀποκαλάσεις fieret, non video; præsertim, cum annus ille Græcorum Solaris non esset, neque in quadriennij legem cogeretur, nisi ita ratione periodicæ tem- D poris postulante. Sed initium & caput Olympiadis consideremus. Facile finem assequemur. Eius mensis primus habebat nouilunium verum: & in quintadecima eiusdem, confecto plenilunio, Olympicum ludicrum peragebatur. Hoc nos docet Pindarus in Olympionicis:

— ἤδη δ' αὖτ' ἔπειτα
 Πατὲρ μὲν βωμῶν ἀγιδέντων

Διχό-

A Διχόμυσις ὄλον χευσάρμαλθ
 Εσπέρας ὀφθαλμὸν αὐτέφλῳξε μήνα.
 Ibi scholion vetus: ἐπεὶ ἐν τῇ πανσελλῶ ὁ ὀλυμπιακὸς ἀγὼν ἄγε), & τῇ ἐκκαυδεκάτῃ τ' (ελλῶς ἄγε) κελίσι. & in eodem opere: ἐν δ' ἑσπερῶν ἔφλῳξεν δῶπιδθ Cελάνας ἐρατὴν φῶς. Manifesto declarat caput primi mensis Olympiadici in verum nouilunium incurrere, & ex omnibus mensibus, quos τελοκαυθημέρας fuisse iam docuimus, vnicum primum merum Lunarem fuisse. Reliquos Lunares esse nō potuisse, palam est, cum illi quidem pleni omnes fuerint: Lunares vero sint alternis pleni & caui. Inuestiganda igitur ratio & methodus, qua quadraginta octo mensibus vertētibus, qui omnes pleni essent, caput quadragesimi noni B in nouilunium incidere. vt hoc clarius intelligatur, ita proponemus exemplum familiare Computi nostri, vt vulgus loquitur. Hoc sæculo, in anno Iuliano nouilunium conficitur in XIX Iulij, anno cycli Lunaris sexto. Anno vero eiusdem cycli decimo, nouilunium confit in quinta Iulij, post quatuor nempe annos exactos à priore illo nouilunio. Et quia annus Græcus constabat 360 diebus tantummodo, anni quatuor erunt tantum 1440 dierum. Incipiat igitur primus annus à nouilunio, quod incidit in XIX Iulij, feria prima, cyclo Solis, exempli gratia, XXV, cum litera dominicalis est D. Sane quintus annus incipiet à XXVIII Iunij, feria sexta, cyclo Solis primo, cum litera dominicalis est F. Nam 1440 dies per VII diuisi, relinquunt feriam quintam, quæ C cum feria prima primi anni composita faciet feriam sextam, characterem anni quinti, vt diximus, in XXVIII Iunij. A qua die ad V Iulij, vbi est nouilunium posterius, interuallum est dies VII: qui sane adiciendi sunt ad 1440 dies: & ita Tetraeteris Græca, siue Olympiaca, erit dierum 1447. Quid igitur fiet illis septem diebus otiosis? an in exitu Tetraeteridis intercalabuntur? Minime. Sed conditor Tetraeteridis Græcæ duos dies sine annorum singulorum appendices reliquit, qui in quatuor annis octo facti extra numerum mensium erant, & tetraeteridem cum Lunæ rationibus conciliabant. Sed tamen illi dies adiectitij in tetraeteride Attica otiosi non erant. Decem enim tribus Attica habebat, quæ φυλαὶ dicuntur: ex quibus ④ πεντακόσιοι quod- D tannis creabantur, quinquaginta nempe ex vna quaque tribu. Singuli vero quinquaginta ex illis Quingentis per circuitum diem vnum imperabant, ita vt summa res ad eos deferretur. Sic fiebat, vt singuli quinquaginta anno vertente XXXVI dies imperarent. Hi dies dicebantur πενταετία illius, & illius Tribus, siue φυλῆς. Harpocratio: ἔστι δ' ἀριθμὸς ἡμερῶν ἢ πενταετία ἢ τοὶ τελοκαυτὰ ἕξ, ἢ τελοκαυτὰ πέντε. Ἐκαστὴ φυλὴ πενταεταί. διείλετο δ' αὖτ' ἑπτὰν Αἰεσοτέλης ἐν τῇ Ἀθηναίων πολιτείᾳ. Quod vero ait etiam XXXV dies dici πενταεταίαν, id infra explicatur.

Quot igitur erant φυλαί, toties xxxvi imperabant. Erant autem A decem. Ergo decies triginta sex dies imperabant, qui est modus anni terræ Atticæ, atque adeo totius Græciæ. Illæ vero dies duæ in calcem anni reiectæ dicebantur ὑπεβαλίσσαι, vel ὑπεβάλλισσαι ἡμέραι: in quas etiam comitia creandorum magistratuum differebantur. Itaque eo nomine illud biduum vocabatur δεχαιρεσίαι, vel ἀναρχοὶ ἡμέραι: quia scilicet per illud biduum Attica esset sine legitimis magistratibus. Atqui videmur nostri obliti. Binos enim dies contulimus in exitum anni, qui in fine Tetraeteridis fiunt octo: cum tamen dixerimus excessum Lunæ supra annum Atticum fuisse dierum septem dumtaxat. Vnus igitur dies abundat non quidem Lunæ supra annum, sed anni supra Lunam. Huic rei remedium excogitatum esse respondemus τὸ B δεχαιρεσίαι, quæ quidem non fiebat in illis bidui appendicibus, quos dies Comitiales vocatos esse diximus, sed in alio mense. Propterea dies, quæ eximebatur, vocata δεχαιρεσίαι ἡμέραι. Cicero in Verrem: *Est consuetudo Siculorum, cæterorumque Græcorum, quod suos dies mensesque congruere volunt cum Solis Lunæque rationibus, ut nonnunquam, siquid discrepet, excimant unum aliquem diem, aut summum, biduum ex mense, quos illi exaresimos dies nominant. item nonnunquam uno die longiorem mensem faciunt, aut biduo.* Hæc Marcus Tullius. quæ tum denuum locum habent, si δεχαιρεσίαι fit in mense eodem, qui habet biduum illud adiectitium. Nam si mensis idem habet ἀνάρχους ἡμέρας, & in eodem fiat δεχαιρεσίαι, in omni Tetraeteride mensis vltimus quarti anni habe- C bit vnum & triginta dies tantum: cum tamen in aliis annis idem mensis habuerit triginta & duos. Sed cum fit δεχαιρεσίαι, habet tantum xxxi. Atqui in anno Attico alij mensi competebat δεχαιρεσίαι, alij ἀναρχοὶ ἡμέραι, vt postea suo loco declarabitur. Videmus tamen Ciceronem velle in Tetraeteride Syracusana vltimo mensi competere καὶ τὸ δεχαιρεσίαι, καὶ τὰς ἀνάρχους ἡμέρας. Vltimo enim mensi deputabantur illæ ὑπεβάλλισσαι ἡμέραι, vt auctor est apud Macrobiū Glaucippus, qui de sacris Atheniensium scripserat. Ex hac exemptione contingebat annum quartum Tetraeteridis esse tantum dierum ccclix, præter ἀναρχοὶ ἡμέρας. Itaque in anno δεχαιρεσιμαίῳ vna tribus xxv tantum dies imperabat. Hoc plane est, quod dixit Harpocratio, πεντα- D νείαι esse tantum dierum triginta sex, aut triginta quinque. Hoc modo fiebat, vt quarto quoque anno exacto nouilunium in caput anni quinti præcisè incideret: quod necessario obseruabatur in Tetraeteride Elidensium, quam pleraque omnis Græcia, & Latium Olympiadem vocarunt. Quid est Tetraeteris Græca? Est interuallum quatuor annorum Græcorum inter duas coniunctiones siue syzygias Lunares interiectum. Nam primus tantum mensis Lunaris erat, & se-

Acundi πρώτη ἰσαμύς habebat merum nouilunium. in reliquis claudicabat ratio Lunæ, quod priorem epocham Luna anteuertit diei semisse, & aliquot scrupulis præterea. Considerandæ igitur sunt variantiæ nouiluniorum in mensibus solidis. Ex his primum colligitur syzygiam Græcorum, esse dierum xxix. hor. xii. scrup. xxx. annum vero Lunarem dierum 354. horarum 6. Et quatuor tales annos dierum 1417. & cum embolimo Lunari, dierum 1447. Deductis igitur diebus 29, horis 12, 30. de mense solido, hoc est de diebus xxx. supersunt dies o. hor. ii. scrup. 30. Porro prior annus excedit sequentem biduo propter ἀνάρχους, siue ὑπεβαλίσσας ἡμέρας. Verbi gratia: duodecimus mensis anni primi habet terminum nouilunij in xxvi die. B qui cum habeat appendices τὰς ὑπεβαλίσσας δύο, aufert à primo mense secundi anni biduum præter semissem diei, quo nouilunium mensis sequentis anteuertit nouilunium prioris. Itaque mensis primus secundi anni propter ὑπεβαλίσσας proxime καὶ ἀμείσως præcedentes, & vnum fere diem, quo nouilunia priora à sequentibus anteuertuntur, habebit nouilunium triduo citius, quam duodecimus mensis prioris anni. Et sic duodecimus secundi detrahit biduum primo tertij, & duodecimus tertij primo quarti. Quo nomine confecimus tibi Tabellam, vt quota die mensis nouilunium fieret, possis citra laborem assequi. Quia igitur in diebus 1417. sunt 48 syzygiæ, necessario vltima erit triginta dierum. Rursus quia annus Græcus maior est Lunari octo diebus, necessario in primo anno erunt tredecim neomeniæ. Nam præter 354 dies, qui continent duodecim menses alternis plenos & cauos, octo dies supersunt, ita vt in primo die oporteat fieri nouilunium. Quia verò illi dies distributi sunt per totos menses, omnino secundus habebit duas neomenias, in ipsa scilicet νεομηνία, & in τετρακάδι: quæ vere si qua alia, ἐν τῇ νεῖα vocari potest: vt vides in Tabella, ex qua patet nouilunium com- D mitti ἐν πρώτῃ ἰσαμύς primi anni, ἐν ὀγδόῃ φθίνοντος secundi, ἐν πέμπτῃ μεδόντος tertij, ἐν ἑβδόμῃ ἰσαμύς quarti, & rursus ἐν πρώτῃ ἰσαμύς quinti, vt ab initio. Hæ sunt rationes Tetraeteridis Græcæ, quæ Elidensibus Olympias, Phocensibus Pythias, vocabatur. Quod ne veteres quidem explicarunt. Nam qui Olympiadem meram Lunarem constituunt, fortasse venia digni sunt, cum Censorinus ob diem ex quadrantibus quarto quoque anno excrescentem, quod Romani bi-

NOUILVNIA IN MENSIBVS Tetraeteridis Græcæ.

Linea mensis.	Annus primus.	Annus secundus.	Annus tertius.	Annus quartus.
1	1.	23.	15.	7.
2	1.30.	22.	14.	6.
3	30.	22.	14.	6.
4	29.	21.	13.	5.
5	29.	21.	13.	5.
6	28.	20.	12.	4.
7	28.	20.	12.	4.
8	27.	19.	11.	3.
9	27.	19.	11.	3.
10	26.	18.	10.	2.
11	26.	18.	10.	2.
12	25.	17.	9.	2.

sextum vocant eam institutam scribat: quasi vero Olympias, quam A ex duabus Trieteridibus Lunaribus constare facit, etiam Solaris fuerit, quod perspicue falsum est. Nam vna Olympias sola nunquam cum Solis rationibus congruit, sed potius duæ: quæ quidem iunctæ Octaeterida constituunt. de qua nunc dicendum.

DE OCTAETERIDE.

QVI primus Tetraeterida instituit, hoc vnum dumtaxat spectauit, vt primus eius mensis incideret in verum mensē Lunarem, propter Olympicum agonem, qui semper fiebat in xv mensis, plenilunio. Sed hoc illi ad perfectionem deerat, nempe vt etiam cum Sole congrueret. Atqui id intra Tetraeterida contingere non potest, vt quæ dierum sit dumtaxat 1447: accedente nimirum mense embolismo: Solaris vero Tetraeteris sit dierum 1461. Differentia dies XIII. Esto nouilunium in xx Martij, quando epactæ sunt xi. Post quartum annum epactæ erunt xxv. Nouilunium vi Martij. Differentia vtriusque nouilunij, dies XIII. vt autem duæ Tetraeterides ad pristinam epocham reuocentur, opus est intercalatione. Nam si, vt iam statuimus, primi anni epactæ fuerint xi, noni anni epactæ erunt ix, quæ conuenient vicesimæ secundæ Martij. Ita interuentu embolismi annus summouebitur in pristinum situm. Nam absque embolismo foret, neomenia noni anni deprehenderetur in XIX Februarij; Ita ferre semper mensē civilem plenum alternis Tetraeteridibus intercalabant. quod interuallum nos quidem Octaeterida vocauimus. Nam certum est, nullam eiusmodi æquabilium annorum Octaeterida institutam ante Cleostratum, qui primus omnium æquabilem Octaeterida cum Lunari comparauit: & postea Calippus decem & nouem Tetraeteridas, quæ quidem sunt anni 76, cum totidem annis Lunaribus, quorum viginti octo erant embolimæi, comparauit: idque tempus iustam anni & Lunæ periodum esse iudicauit, vt suo loco dicetur.

DE MENSIBVS ATTICIS.

ANTEQVAM annorum Græcorum, præsertim Attici, methodum aperiamus, quam ne in somnis quidem odoratus est Gaza, illud merito in dubium vocari possit, an recte habeat ordo mensium Atticorum ita, vt ab ipso doctissimo Gaza proditus est. Primum enim illud omnino falsum est, quod ipse multum æstuans nobis persuadere conatur, Anthesterionem secundum mensē Autumni fuisse, vt Mæmacte-

Amacterionem primum eiusdem quadrantis autumnalis. vtrumque enim falsum conuincit priscorum scriptorum auctoritas, & quod Anthesterion secundus autumnalis quadrantis fuerit, & quod Mæmacterion primus. Nam de Anthesterione multa aduersantur. Sed antequam de Anthesterione loquamur, locus postulat, vt quot Διονύσια Athenis fuerint, dicamus: quia ad hanc rem non nihil faciunt, & lectori imperito imponere possunt. Trina igitur fuere Liberalia Athenis. prima mense Posideone, quæ dicta Διονύσια κατ' ἀγρῶς, aliter Λήναια. Secunda Διονύσια τὰ κατ' ἄστυ, mense Elaphebolione. Hesy chius: Διονύσια ἑορτὴ Ἀθλιώσιν, ἢ Διονύσιω ἤγετο τὰ μὲν κατ' ἀγρῶς μὲνός Ποσειδῶν (τὸ ἵππάλαι Λευαίων) τὰ δὲ ἐν ἄστυ, μὲνός Ελαφεβολίων. **B** Scribit enim Thucydides αὐτὰι αἱ σπονδαὶ ἐγγύοντο τελευτῶντος ἔχθρα μὲν, ἅμα ἦεν, ἐν Διονυσίῳ δὲ τὸν ἀστικῶν, αὐτὸ δεκαετῶν διελθόντων, ἡμέρων ὀλίγων παρενεγκριστῶν Πλεισόλα Σπάρτης ἐφορβῶντο, Ἀρεμισίς τελευτῶν δι φθίνοντο, Ἀλκαίς δ' Ἀθλιώσιν ἀρχόντος, ἐλαφεβολίων ἐκλή φθίνοντο. De his manifesto sentit Seneca his Anapæstis:

*Nos Cadmeis orgia ferre
Tecum solita condita cistis,
Cum iam pulso sidere bruma
Tertia Soles euocat aëtas.
Et spicifera concessa Dea
Attica Mystas claudit Eleusin.*

C Quibus notatur tempus fuisse circa finem hiemis, & præterea τελετωμαῖα fuisse: quæ & dicebantur minora mysteria. Nam maiora mysteria erant Pentaeterica: de quibus idem Seneca Hercule Furente.

*Quantus Eleum coit ad Tonantem,
Quinta cum sacrum reuocauit aëtas;
Quanta, cum longa redit hora noctis,
Crescere & somnos cupiens quietos
Libra Phæbeos tenet aqua currus,
Turba secretam Cererem frequentat,
Et citi tectis properant relictis
Attici noctem celebrare Mystæ.*

D Nimirum fiebant τῆ εἰκάδι βοηρογμῶν, post confectum sidus æquinoctij verni, quinto anno redeunte. Tertia Διονύσια dicebantur ἀθησῆλαι. de quibus prouerbiū: θύραζε Κάρες. ὄρα ἔτ' Ἀθησῆλαι. Hesy chius, Ἀθησῆλαι, Διονύσια. Hæc sunt, quæ ad rem pertinent; nimirum ita dicta, quod Anthesterione instaurarentur: & dicebantur Διονύσια τὰ ἀρχαῖα, item Διονύσια τὰ ἐν Λίμναις. Thucydides libro II. τὰ δὲ ἰερά ἐν αὐτῇ τῇ ἀκροπόλει καὶ ἄλλων θεῶν ἐστὶ, καὶ τὰ ἔξω πρὸς τοῦτο τὸ μέγεθος τὴ πόλεως μᾶλλον ἰδρυται, ἔ, τε δὲ Διὸς Ολυμπίας, καὶ τὸ Πυθιον, ἔ τὸ τὸ Γῆς, καὶ

τὸ οὐ Λίμναις Διονύσε, ὅτ' αὐτὰ ἀρχαιότερα Διονύσια τῇ δωδεκάτῃ ποιεῖται ἐν Ἀμύλῳ Ἀνθεστηριῶνι. Fuisse autem annua docet Demosthenes καὶ Νεαίρες: Καὶ διὰ ταῦτα ἐν τῷ ἀρχαιολογικῷ ἱερῷ ἔ' Διονύσε ἐν Λίμναις ἔστησαν, ἵνα μὴ πολλοὶ εἰδῶσι τὰ γεγραμμένα. ἀπαξ ἄρ' ἔ' ἐν ἑκάστῃ ἀνοίγεται, τῇ δωδεκάτῃ ἔ' Ἀνθεστηριῶν ὁ μῶος. Hunc igitur Anthesterionem, qui ab Anthesteriis Dionysiis dictus, aio fuisse alienum ab Autumno, ubi eum collocat Gaza. Neque est, cur adeo Philostrato iniquus sit, quod Anthesterionem videatur in tempus veris reicere. Neque enim solus Philostratus hoc scripsit. Scribit idem & Appianus, cum dicit Cæsarem dictatorem μῶος Ἀνθεστηριῶν ὁ ἀ coniuratorum factione in senatu oppressum & cæsum fuisse. Sed & Plutarchus grauiissimus scriptor illi obiiciendus, qui Athenas à Sulla captas prodit mense Martio, B eumque mensem ἀνθεστηριῶνα Athenis dici. Idem etiam scriptor in Symposiacis ita clare loquitur, vt per illum Gaza muto esse liceat. Καὶ μὲν οἶνον γε νέον ὁ πρῶταίτατα πίνοντες Ἀνθεστηριῶνι πίνεσι μὲν καὶ χειμῶνα. καὶ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἡμεῖς μὲν ἀγαθοῦ δαίμονος, Ἀθηναῖοι δὲ Πιθογιαν καλοῦσι. Mensem Ἀνθεστηριῶνα καὶ χειμῶνα collocat, non ante hiemem, vt Gaza. Cum igitur alterum mensem à Posideone Gamelionem Gaza ita, vti debuit, collocauerit, sane tertius à Posideone erit Anthesterion. proinde octauus ab Hecatombæone. Harpocratio: Ἀνθεστηριῶν ὄγδοος μῶος ἔ' παρ' Ἀθηναίους, ἱερὸς Διονύσε. Ἱερὸς δὲ ἐν τοῖς τ' σωμαγωγῆς κεκληθῆναι φησὶν αὐτὸν διὰ τὸ πλεῖστα τῶν ἐν γῆς ἀνθεῖν τότε. Ne Gaza quidem, si reuiuiscat, dubitare possit, Anthesterionem C mensem vernalem fuisse. Demosthenes αὖτε σεφάνε. Ἰπὶ ἱερέως Κλιναγόρε ἐαρινῆς Πυλαίας ἔδοξε τοῖς Πυλαγόροις. Subiicit Demosthenes: Λέγε δὲ ὅτι χερόνις, ἐν οἷς ταῦτα ἔγχετο. Χερόνι. Ἀρχῶν Μνησιθείδης, μῶος Ἀνθεστηριῶν ὁ ἕκτη Ἰπὶ δεκάτῃ. Vides ἐαρινὸν πυλαίῳ mense Anthesterione. quod non fieret, nisi Anthesterion fuisset ἐαρινὸς μῶος. Vnum locum producam, qui omnium instar esse poterat. Anno Nabonafari 465, Athyr die 29, ἀνθεστηριῶν ὄγδοη, qui est Calippicus Anthesterion, Timocharis obseruauit mediam partem Lunæ in medium Pleiadum inductam. Tempus congruit Ianuarij vicesimæ nonæ. Itaque neomenia Anthesterionis Calippici illius anni incidit in XXI I Ianuarij, & sequenti anno post embolismum eadem neomenia incurrit in X Februarij. Et quid tergiuersamur? Annus ille erat quadragésimus septimus primæ periodi Calippicæ, cuius Ecatombæon cæpit tricesima Iunij, cyclo lunæ tertio. A quo capite ad 23 Ianuarij sunt dies 206 præcise, quæ sunt syzygiæ septem. Ergo Anthesterion est octaua syzygia ab Ecatombæone. & proinde secundus mensis hibernus. Athenæus libro VII Ἀνθεστηριῶνα, καὶ Ελαφηβολιῶνα coniungit. Κατὰ δὲ τὸν Ἀνθεστηριῶνα, καὶ Ελαφηβολιῶνα λέγουσιν ὁ Ἰπὶ χερόνι, ὅτι

ἀπο-

Α ἀποπέμπει Βολύνη τὴν Ἀπόπυρον Ολυθῶ. Expungatur igitur Anthesterion ex Autumno, quo illum traduxit Gaza, vir alioqui maximus. De Mæmafterione pene persuaserat mihi, post Boedromionem locandum esse. Gazæ enim quartus ab Hecatombæone est Mæmafterion, quintus Pyanepsio, sextus Anthesterion. Sed vt hoc penitus negem, facit primum Plutarchus, qui in Cæsare scribit Posideonem esse Ianuarium, quod confirmatur verbis Anacreontis apud Eustathium:

Μεῖς μὲν δὲ Προσειθίων ἔσηκε.

νεφέλαι δ' ὕδατι βαρυῖον).

ἀγριοὶ δὲ χεμῶνες παλαγοδοῖ.

Eiusmodi tempestates in Græcia non occurrunt, nisi confecto brumæ B fidere. Idem Plutarchus αὖτε ἰσίδος afferit Pyanepsionem esse Athyr Augustalem, hoc est Nouembrem. Et in Demosthene hos menses continuat Μελαγειτιῶνα, Βοηδρομιῶνα, Πυανεψιῶνα. εἰ μὲν, inquit, Ἰπὶ πολὺν χρόνον ἀπέλαυσε τ' πατρὶδος κατελθόν. ἀλλὰ ταχὺ τῶν ἐπιλυτικῶν πραγμάτων σωτηρέωντων, μελαγειτιῶν ὁ μὲν ἢ αὖτε Κρανόνα μάχησιν ἐπέσε, Βοηδρομιῶν ὁ δὲ παρῆλθεν εἰς Μενυχίαν ἢ Φερερά. Πυανεψιῶν ὁ δὲ Δημοδένης ἀπέθανε. Quod si Posideon est Ianuarius, (vt sane omnino verum est, cum Posideon semper post brumam inciperet,) Pyanepsion autem est Nouember; sane Decembri quis mensis congruere debeat, præter Mæmafterionem, non video. Nam inter Πυανεψιῶνα, καὶ τροπῆς χειμεριῶνος, id est inter Πυανεψιῶνα, & Προσειθίωνα, spatium aliquod C interesse innuit Theophrastus αὖτε κοκκυμηλέας Αἰγυπίας differens: vt scias continuatos non fuisse. Αρχεται δ' ἀνθεῖν μῶος Πυανεψιῶν ὁ, τὸν δὲ καρπὸν πεπαίνει αὖτε τροπῆς χειμεριῶνος. Sane inter ἀνθεῖν καὶ πέπανσι, mensem interesse omnes concedent, id est, inter Pyanepsionem, & Posideonem. Et quis mensis intercedet, præter Mæmafterionem? Præterea idem Plutarchus vocat Pyanepsionem ἀπόρμον μῆνα, & circa Vergiliarum occasum collocat, cui adstipulatur interpres Aristophanis, qui ait rusticos in Attica τὴν ἀρηρόπον θυσίαν eo mense immolare solitos. Quod si ante arationem & sationem incipit Pyanepsion, manifestum est eum mensem à Decembri abfuisse, & in Nouembrem conuenisse. Diodorus Siculus libro III continuat hos duos D menses, Mæmafterionem & Posideonem. ἀπὸ δὲ μῶος, ὃν καλοῦσιν Ἀθηναῖοι Μαιμακτηριῶνα, τῶν ἐπιτῶν καὶ τὴν ἀρχὴν ἀσέων ἔδεναι φασὶν ὄρεσθαι μέχρι τ' πρώτης φυλακῆς. τῷ δὲ Προσειθίωνι μέχρι δευτέρως. Et dubitamus adhuc? Harpocratio ita scribit: μαιμακτηριῶν ὁ πέμπτος μῶος παρ' Ἀθηναίους. Si Boedromion est tertius ab Hecatombæone, Posideon autem sextus, quartus inter Boedromionem & Mæmafterionem erit Pyanepsion. Ac ne quis errorem librarij putet apud Harpocratonem, subiicit: ἀνόμασται δὲ ἀπὸ διὸς μαιμάκτης. μαιμάκτης δὲ ἐστὶν ὁ

C 4

ὁ θυ-

ἐν θουσιώδης ἔταρα γλυκός, ὡς φησι Λυσισμαχίδης ἐν τῷ περὶ τῶν Ἀθλιώσι Α
 μηνῶν. ἀρχὴ δὲ λαμβάνοντος ἔχει μῶν θ' ἐν τούτῳ τῷ μηνί, ὁ αἴης (αεράτιε)
 καὶ μεταβολὴ ἔχει. Autumnno præcipitato sub ipsum initium hiemis
 ponit Mæmaçterionem, quem in locum Pyanepfionem confert Gaza.
 Sed propter nomen & auctoritatem viri vix ab hominibus etiam do-
 ctis expressero, vt Gazam hic errasse fateantur, nisi illis testem locuple-
 tissimū obiecero. Timocharis igitur apud Ptolemæū anno Nabonaf-
 sari 466, qui erat 48 Calippi, Thoth vii, πυανεψιών θ' ἔτελευτῶν θ', ob-
 seruauit Lunam cōiunctam Spicæ Virgi-
 nis. Quod tempus conuenit diei octauæ
 Nouembris. Proinde Neomenia Pyane-
 pfionis Calippici xvi Octobris. Heca-
 tombæon autem illius anni cœpit xviii
 Iulij. Axviiii Iulij ad xvi Octobris
 sunt dies nonaginta: qui constituunt
 menses Lunares Calippi tres præteritos,
 & neomeniam quarti incuntis. Nam 89
 dies sunt menses tres Lunares, quibus si
 adieceris neomeniā quarti mensis, fiunt
 dies 90. Ergo neomenia Pyanepfionis
 erat quarta à neomenia Hecatombæo-
 nis. Antecedit igitur Mæmaçterionem
 Pyanepfio, & Posideonem Mæmaçterio:
 Gamelionem Posideo, & Anthesterio-
 nem Gamelio. Reliquorum mensium
 ordo recte seruetur à Gaza, quod non
 operosum erat: cum vno aut altero pri-
 scorum Græcorum testimonio id colligi
 possit. Quare per quadrantes anni ita, vt
 tempora putabant Attici, digerendi sunt
 menses hoc modo. Male igitur menses
 autumnales & hiberni à Gaza digesti
 erant. quod in hoc mensium Laterculo
 perspicere potes.

Laterculum mensium Atticorum se- cundum anni quadrantes.	
ΘΕΡΙΝΟΙ ΜΗΝΕΣ.	B
Εκατομβαιών.	
Μεταγειτνιών.	
Βοηδρομιών.	
ΟΠΩΡΙΝΟΙ ΜΗΝΕΣ.	
Πυανεψιών.	
Μαιμακτηριών.	
Ποσειδεών.	
ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΙ	C
ΜΗΝΕΣ.	
Γαμηλιών.	
Ανθεστηριών.	
Ελαφβολιών.	
ΕΑΡΙΝΟΙ ΜΗΝΕΣ.	
Μενυχιών.	
Θαργηλιών.	
Σκιρροφοριών.	D

Partibus anni explicatis, superest, vt ad totum ipsum, hoc est, ad
 annum veniamus. Duo autem summa in eo disputanda sunt. Æquatio
 & caput periodi. Æquationē hoc in negotio Græci περὶ ἀφαίρεσιν νο-
 cant, verbo ἐκ τῆς περὶ ἀφαιρέσεως ἢ ἀφαίρεσεως cōposito, quod elegatissimum
 verbum dissimulatum est apud Aristotelem Oecon. i. διόπερ δει ποιείαθ
 σκέψιν, ἔδιδανέμειν τε, ἔδιδαν κατ' αἰτίαν ἕκαστα ἔδοφιν ἔδιδαν, ἔδιδαν
 καὶ

A ἔκολλάσθαι, λόγῳ ἔργῳ μιμηθῆναι τὴν τῶν ἰατρῶν δυνάμιν ἐν φαρμάκῳ λόγῳ,
 περὶ ἀφαιρέσεως. Omnino enim legendū περὶ ἀφαιρέσεως, non περὶ ἀφαι-
 ρέντας. Igitur ἀφαιρέσεις fit in anno Attico aut dierum, aut mensis. Die-
 rum, vt earum, quas ὑπερβάλλουσας ἔανάεχουσας dictas fuisse iam monui-
 mus. Mensis, quem ἐμβόλιμον vocabāt. Αφαίρεσις vero fit aut vnus diei,
 in anno quarto Tetraeteridis, aut ad summum bidui, vt Cicero docet.
 Diodorus Siculus ἐμβολισμοῦ ἔαφαιρέσεως Græcorum, quæ sunt duæ
 partes æquationis anni Græcanici, ita meminit de Thebanis Ægypti
 loquens: ἐμβολίμοις δὲ μῆνας ὅσα ἀγασιν, ἔδ' ἡμέρας ὑφαίρεσιν κατὰ πρῶ-
 τὰ πλείστοι τῶν ἐλλιών. Ita ἐμβολισμὸς μῶν, & ὑφαίρεσις ἡμέρας sunt
 partes æquationis temporis ciuilibus Græcorum. Æquationis igitur par-
 tes sunt tres, ὑπερβάλλουσαι, siue ἀναρχοὶ ἡμέραι, ἐμβόλιμοι μῶν & ἔξαι-
 ρεσις. Quod αἱ ὑπερβάλλουσαι in exitum anni reicerentur, & ratio ipsa
 postulat, & Glaucippus priscus scriptor apud Macrobiū docet,
 quod supra strictim tetigimus. Sed Macrobius testem suū, quem
 producit, non intellexit, nec quæ essent illæ ὑπερβάλλουσαι, ἔδ' ὑπερβαίνου-
 σαι ἡμέραι. Deprehenso autem periodi Atticæ initio, facile quis esset
 exitus anni, & in quod tempus conferendus sit, suo loco tractabitur.
 Superfunt duo, περὶ ἐμβολισμοῦ ἔξαιρέσεως. An scilicet eidem mensi
 embolismus & exæresis attributa: an vero vtriusque rei diuersi fue-
 rint menses. Tria verba sunt, quæ vulgus confundit, ἐμβόλιμοι, ἐμ-
 βολιμαῖοι, ἐμβολισμός. Mensis, aut dies, qui intercalatur, ἐμβόλιμοι, vt
 C apud nos Bisextum est ἐμβόλιμοι ἡμέρα. Annus, cui competit inter-
 calatio, ἐμβολιμαῖοι. Res ipsa, & actus ἐμβολισμός. Εμβόλιμοι μῶν
 Atheniensium erat Posideon. Id nos docet Ptolemæus, qui anno Na-
 bonassari cccclxvii, θωθ' ιε', ἀρχόντος Ἀθήνησιν Ευάνδρου, μῶν Ποσι-
 δεών περὶ ἕξ Lunam defecisse scribit. Ergo ἐμβολισμὸς incidit in
 illum annum, qui ab eo dicitur ἔτος ἐμβολιμαῖον, & mensis ἐμβόλιμοι
 Posideon Metonicus prior. Nam in
 omni iusta ac legitima intercalatione, ex
 duobus cognominibus mensibus is est ἐμ-
 βόλιμος, qui prior est. Vt apud Hebræos,
 anno embolimæo ex duobus Adarin, is
 D Adar est ordinarius, qui secundus est, in
 quo & ieiuniū Ester obseruatur. Quod si
 Posideon Metonicus intercalatur, ergo &
 Tetraetericus. Subiecimus vero mensium
 Atticorum laterculum cum neomeniis
 Lunaribus comparatorum. Quod περὶ
 ἐμβολισμοῦ, ἐμβολίμου, ἐμβολιμαῖου diximus,
 idem censendum περὶ ἔξαιρέσεως, ἔξαιρε-

LATERCVLVM NEO-
 MENIARIVM LUNARIVM
 in mensibus Atticis.

1	1.	23	15	7	ἐκατομβαιών.
2	1.	22	14	6	μεταγειτνιών.
3	30	22	14	6	βοηδρομιών.
4	29	21	13	5	πυανεψιών.
5	29	21	13	5	μαιμακτηριών.
6	28	20	12	4	ποσειδεών.
7	26	18	10	3	γαμηλιών.
8	25	17	9	3	ανθεστηριών.
9	15	17	9	2	ελαφβολιών.
10	24	16	8	2	μενυχιών.
11	24	16	8	1	θαργηλιών.
12	23	15	7	1	σκιρροφοριών.

σίμω,

σίμω, Ἐξαίρεσιμαίω. Ἐξαίρεσιμαίω ἡμέρα est dies, qui eximitur. Ἐξαίρεσιμαίω μῶν, mensis, in quem incidit Ἐξαίρεσις ipsa. Mensis igitur Atheniensium Ἐξαίρεσιμαίω est Boedromion. Plutarchus συμποσιακῶν θ, segmento ν: καὶ ὁ Ὑλας ὡσπερ ἡδίων ἡρόδοτος ἐκείνο δέ σε εἶπεν, ὃ Μονέφυλλε, λέληθον, ὅτι καὶ τὴν δευτέραν Βοηδρομιῶνος ἡμέραν Ἐξηρηκαμῶν, ἔπειτα τὴν Ἐελήνω, ἀλλ' ὅτι ταύτη δοκῶσιν εἶσαι πρὸς τὴν χώραν. Sed causa Ἐξαίρεσις, quam ille reddit, tam ridicula, quam falsum, quod subiicit, eam diem Ἐξαίρεσις non Lunæ causa, hoc est eo nomine, ut annus cum Lunæ rationibus congruat, sed ob mythologiam. Quod sane verum fuerit, si & fabulæ veræ. Præterea & falsum, quod idem de eadem re loquens ἐν τῇ περὶ Φιλαδελφίας ait: τὴν δευτέραν Ἐβοηδρομιῶνος αἰὲν Ἐξαίρεσις. Nam non αἰὲν sed semel in Tetraeteride. Verba eius hæc sunt: ἀθλωαῖοι ἵ τὴν περὶ τὴν εἰρηδὸς τῶν θεῶν μύθον, ἀτῶπως πλάσαντες, ἐπανόρθωσαν τὴν ἀτῶπιας ἐφ' αὐτὸν ἐνέμιξαν αὐτῇ. τὴν γὰρ δευτέραν Ἐξαίρεσις αἰὲν Ἐβοηδρομιῶνος, ὡς ἐν ἐκείνῃ τῇ Ποσειδῶνι πρὸς τὴν Ἀθηνῶν ἡρόδοτος τὴν διαφορῆς. In sequentibus ob id censet Ἐξαίρεσιμον fuisse, quod esset μία τῶν διαφορῶν. Quod & ipsum vero aduerfatur. Beauit tamen nos, cuius indicio mensē Ἐξαίρεσιμαίω cognoscimus. Quare anno quarto Tetraeteridis pro δευτέρα Βοηδρομιῶν dicebant, τριτησιαμῶν. quomodo & computatores nostri in ratione Lunæ unum diem dissimulare præcipiunt: quem ipsi vocant Saltum Lunæ, Græcus computus ὑπομῶν Ἐλλωσ. At quare ultimam mensis potius non eximebant? Quia menses Attici, cum omnes fuerint τριακονθήμεροι, ij in tres δεκάδας diuidebantur. & tertiæ decadis dies retro κατ' Ἐξαίρεσις numerabantur, δεκάτη, ἐνάτη, ὀγδόη, ἑβδόμη, ἕκτη τελευτῶντες. Quod si vltima exemta fuisset, quomodo xxi dies vocari potuisset δεκάτη φθίνοντες? Adde, quod ἐνὶ καὶ νέα erat sacra. Propterea etiam neque πρώτῃ τριαμῶν eximebant, quod omnes Kalendæ & ἱερμῶν sacra essent. Itaque cum pro secunda die tertiam dicebant, nihil videbatur de mense decedere. Nam si mensis est triginta dierum, is demum videtur esse integer, cui ἡ τριακάς καὶ ἐνὶ καὶ νέα non deest. Cur Boedromione mense potius, quam alio, Ἐξαίρεσις fieret, equidem cum Plutarcho puto in causa fuisse mythologiam illam contentionis Minervæ cum Neptuno de Atticæ vindicatione. Sed Ἐξαίρεσις illam propter Lunā non fieri, id vero constanter nego, atq. adeo pernego. At Plutarchus harū rerum ubique sese imperitissimum prodit. Nam, ut diximus, in vna Tetraeteride, hoc est in diebus 1448, vel, si embolismus incidet, in diebus 1478, vna dies detrahenda erat, ut annus sequens rediret in gratiam cum Luna, quod primus dies Tetraeteridis semper deberet incurrere in interlunium. Sed in 76 annis necesse erat, ut ex vna Tetraeteride non dies vnus, ut solet, sed biduum eximeretur, idq. quater in-

ter in illis 76 annis fieri solebat. Quod iam ostendimus, & locus Ciceronis ex Verrinis id clare testatur. Sed puto Plutarchum sentire, quando fit Ἐξαίρεσις, eam semper τῇ δευτέρα Βοηδρομιῶν fieri, non alio mense. Fiebat enim anno quarto Tetraeteridos. Itaque Plutarchus pugnam Plataensem, quam certum est contigisse in anno quarto Tetraeteridos Atticæ, ut alibi ostendetur, confert in quartam Boedromionis in Aristide, in Camillo autem, in tertiam: vtrumque vere: quia πολιτικῶς erat τετρας, re vera τριτη, propter τὴν Ἐξαίρεσις. Alia vero erat ratio Ἐξαίρεσις ἡμερῶν in anno Lunari. Nam in quatuor annis Tetraeteridos fiebat vna, aut ad summum duæ Ἐξαίρεσις. In anno autem Lunari semper sex. Nam cum menses Lunares alternis pleni essent, & caui, omnes tamen τριακάδα habebant. Et propterea alternis vnus dies eximebatur, ut secunda secundi mensis non δευτέρα, sed τριτη vocaretur. & ita in reliquis. Aristoteles Oeconomicorum secundo, de Mnemone Rhodio tyranno Lampfaci: τῶν τε στρατονομῶν παρηγεῖτο τὰς Σιταρκίας, & οὐδ' αὖ μισθὸς ἐξ ἡμερῶν Ἐνιαυτοῦ, φάσκων ταύταις ταῖς ἡμέραις ἔτε φυλακῆ αὐτοῦς ἐδεμίαν, ἔτε πορείαν, ἔτε διαπάνω ποιείας, τὰς ΕΞΑΙΡΕΣΙΜΟΥΣ λέγων. Lampfacenorum igitur annus mere Lunaris erat: cuius pares menses, quanuis caui essent, tamen τριακονθήμεροι putabantur: hoc est τριακάδα habebant. Milites autem quot mensibus stipendium accipiebant ratione triginta dierum etiam mense cauo. At vaser tyrannus mensibus cauis rationem habebat τὴν Ἐξαίρεσις. Quod & sequentia declarant. τὴν τε πρὸς χρόνον διδύς τῶν στρατονομῶν τῇ δευτέρα τὴν νεμῶν τὰς σιταρκίας τῇ μὲν πρώτῃ μῶν παρέβη πρὸς ἡμέρας, τῇ δ' ἐχομῶν πέντε. Τοῦτον ἵ τρέπον πρὸς ἡμέρας, ἕως εἰς τὴν τριακάδα ἦλθε. Prius, inquit, solebat postridie Kalendarum dare. Cum vero esset Ἐξαίρεσις, in qua pro secunda mensis tertiam putabant, 29 dies tantum ad secundam sequentis putabat. Deinde, ut illiberalius faceret, aliud institutum tenuit. Nam primo mense 27 dierum metiebatur annonam: secundo 25, & ita deinceps hoc modo. 27. 25. 22. 20. 17. 15. 12. 10. 7. 5. 2. 0. Sic integrum mensē lucrabatur. Luculentus est hic locus Aristotelis.

D DE PERIODO OLYMPICA.

VETVSTISSIMA res est apud Græcos quadrantis diei supra CCCLXV dies obseruatio. Græcis consultantibus quomodo rite sacra obirent, responsum ab oraculo, ut καὶ τὰ πάτρια sacrificarent. Cum quærerent, quid esset καὶ τὰ πάτρια θύειν, iterum responsum, καὶ τεύα. A peritis interpretatum, θύειν καὶ τὰ πάτρια, & καὶ τεύα, esse θύειν κατ' ἐνιαυτοῦ, καὶ μῆνας, καθ' ἡμέρας. Si igitur annus Solaris tantum.

tantum obseruaretur, non per omnia satisfaceret oraculo. Nam κατ' ἑνιαυτῶς quidem sacrificaretur, sed non κατ' μῆνας, καὶ κατ' ἡμέρας. Annus enim Solis tantum est, menses Lunæ, dies vtriusque sideris. Visum igitur illis peritis, vt optimæ maximæ Panegyrides, quales erant Olympiades, & Pythiades, mense mero Lunari celebrarentur, & eæ certis circuitibus in orbem redirent, & metas Solis consequerentur: quod vnicō remedio embolismorum fit. Itaque statuerunt annum duodecim plenorum mensium, cui appendices dies duos annectebant, quorum annorum quatuor iustam periodum conficere visæ sunt ad neomeniam Lunæ adipiscendam, detracto vno die de illis appendicibus. Hoc tempus Tetraeterida vocarunt. Ita Olympias, quæ debebat celebrari plenilunio, præcise incidit in quintam decimam primi mensis. Et sic κατ' μῆνα sacrificatur, quia κατ' ἑλῶλεω. Rursus quia interuentu embolimi mensis secunda Tetraeteris consequitur curriculum Solis, sic κατ' ἑνιαυτῶν videbantur sacrificare, & proinde κατ' ἡμέρας, quia καὶ κατὰ ἑλῆνλεω καὶ κατὰ ἥλιον. Sed aliquanto post deprehensum aliquot Octaeteridas, quæ ex duabus Tetraeteridibus componuntur, abundare diebus singulis supra rationes Solis. Itaque cum omnibus Tetraeteridibus singuli dies detraherentur, oportebat aliquando binos detrahi. Isque annus, in quo hoc accidebat, vocatur à nobis διοξαιρεσιμαῖος. Cui enim mensi competeat ἑξαίρεσις vnius diei, eidem & bidui ἑξαίρεσις congruebat, vt diserte nos docuit Cicero. Cum igitur peritissime ab astrologis & Hierophantis illa bidui exemptio fieret, primus omnium Calippus animaduertit in nouemdecim Tetraeteridibus, qui sunt anni 76, quater biduum eximendum. Vidit enim iniuste quadrantem diei à Metone relictum, & 27760 dies, qui Metoni essent septuaginta sex anni, excedere annos totidem Solares vno die: vt veri 76 anni Solares sint dierum 27759. Sed xix Tetraeterides Græcæ, cum nouem mensibus plenis intercalaribus fiunt dies 27767, de quibus si detrahantur 27759 dies, relinquentur dies quatuor eximendi ultra xix ἑξαίρεσιμοις ordinarios. Iam 76 anni Græci sunt dies 27360, quibus si adieceris 270 dies nouem mensium intercalarium, fient omnes dies 27630: qui detracti de 27759 diebus, relinquunt dies δώδεκα, quos appendices vocauimus, 129. Illis 129 in 76 annos distributis, omnes nouemdecim Tetraeterides quidem erunt ἑξαίρεσιμαῖοι, sed quatuor inter illas διοξαιρεσιμαῖοι erunt istæ, prima, quinta, decima, quintadecima, hoc est annus quartus, vicesimus, quadragesimus, sexagesimus erunt διοξαιρεσιμαῖοι, ita vt nouilunia primi mensis Tetraeteridum mire quadrent: & sane elegantissima sit hæc forma in tanta ignoratione motus Lunaris, quod & quiuis deprehendere possit, qui volet periculum facere. Calippus quidem nihil

in ea.

A in ea re innouauit, sed, vt diximus, ostendit tantum in nouemdecim Tetraeteridibus quatuor ἑξαίρεσις fieri supra xix ordinarias, quomodo 23 ἑξαίρεσις totidem Tetraeteridibus competant. Ideo iustam periodum 76 annorum confecit, cui annorum ἑξαίρεσιμαίων καὶ διοξαιρεσιμαίων notas apposuit. Eamque periodum non solum Athenienses, sed & aliæ Græcæ nationes amplexæ sunt. Antiquissima vero omnium Tetraeteridum est Olympica. Ideo periodus Olympica ante omnes, & primo loco ponenda: præsertim cum reliquæ omnes ab hac deriuatæ sint, vt suis locis ostendetur. Merito igitur familiam ducet. Eius initium à diebus æstiuis, teste Censorino, & Statio, qui Solstitium vocat annum Pisæum — *domus improba frangit*

B *Frigora, Pisæumque domus non æstuat annum.*
Id est: Ea domus non percipitur solstitiali sidere. Mensis enim primus Olympicus, in cuius quintamdecimam incidebat ludicum Olympicum, incipiebat proxime post viii Iulij, vt citima neomenia esset in ix Iulij, remotissima in vi Augusti. Primum enim certamē Olympicum commissum anno periodi Iulianæ 3938, cyclo Lunæ quinto, Solis xviii, Neomenia Ab Iudaici 2985 feria tertia, Iulij ix. Character enim fuit 3.3.905. Ideo nunquam citra illos fines inibat mensis Olympiadis, sed ferius. Et tunc fere cardines mundi, hoc est τεσσαί, & ἰσημερία conficiebantur in octauis partibus signorum. Nam viii Iulij πλατυκάς tunc erat in octaua parte Cancri. Primus igitur agon Olympicus celebratus

C xxiii Iulij. Et omnes Græci τεσσαί δευνάς collocant in viii aut ix Iulij. Imo Ephorus apud Dionysium Halicarnassensem, ix Iulij vocat τεσσαί δευνάς: male, vt videbimus. Nam primi mensis Elidensis, siue Olympici, neomenia est in ix Iulij post Solstitium, quod statuebatur in viii, ita vt ix sit prima & citima neomenia, non autem Solstitium. Construatur igitur Tabula primi mensis Elidensium in annis totius periodi expansis. Primus ordo habeat numerum annorum periodi expansorum: secundus cyclum Lunæ: tertius dies annorum Græcorum collectos: quartus locum neomeniæ in mensibus Iulianis. quintus & vltimus δευτάς ἡμέρας in mense Iuliano. δευτὰ ἡμέρας in anno Iuliano est interuallum inter viii Iulij, & neomeniam

D sequentis Ecatombæonis Attici, aut primi mensis Elidensis, siue Olympici, cuius nomen ignoramus. Itaque deprehenso capite Ecatombæonis, quot δευτὰ ἡμέρας supersint de Scirrhophorione in anno Iuliano, nobis quidem deprehendere facile est, qui rationem tantum habemus anni nostri Iuliani. Sed Elidenses Hierophantæ, quos Βασίλας vocabant, intercalabant diem inter viii & ix Iulij, sine quarti anni Solaris, diebus 400 ante bisextum Iulianum. Ideo quartus annus Olympicus Solaris incipiebat 122 die post bisextum Iulianum,

D

& quin-

TABVLA NEOMENIARVM

PRIMI MENSIS ELIDENSIS

IN ANNIS PERIODI OLYMPICÆ.

Ann. pe- riodi.	Cyclos Lunæ.	Dies collecti.	Neome- nia i. mensis.	ἡμέρας ἑπιπέ- δου.	ἡμέρας ἑπιπέ- δου.
1	5	392	9 Iulij	0	ἔμβολ.
2	6	754	5 Aug.	27	
3	7	1116	2 Aug.	24	
4	8	1476	29 Iul.	20	ἔξαιρ.
5	9	1838	24 Iul.	15	
6	10	2200	21 Iul.	12	
7	11	2562	18 Iul.	9	
8	12	2923	14 Iul.	5	ἔξαιρ.
9	13	3315	10 Iul.	1	ἔμβολ.
10	14	3677	6 Aug.	28	
11	15	4039	3 Aug.	25	
12	16	4400	30 Iul.	21	ἔξαιρ.
13	17	4772	26 Iul.	17	
14	18	5124	23 Iul.	14	
15	19	5486	20 Iul.	11	ἔξαιρ.
16	1	5846	16 Iul.	7	
17	2	6208	12 Iul.	3	
18	3	6600	9 Iulij	0	ἔμβολ.
19	4	6962	5 Aug.	27	
20	5	7324	1 Aug.	23	ἔξαιρ.
21	6	7686	27 Iul.	18	
22	7	8047	24 Iul.	15	
23	8	8409	21 Iul.	12	
24	9	8770	17 Iul.	8	ἔξαιρ.
25	10	9133	13 Iul.	4	
26	11	9524	10 Iul.	1	ἔμβολ.
27	12	9886	6 Aug.	28	
28	13	10247	2 Aug.	24	ἔξαιρ.
29	14	10609	29 Iul.	20	
30	15	10971	26 Iul.	17	
31	16	11333	23 Iul.	14	
32	17	11694	19 Iul.	10	ἔξαιρ.
33	18	12056	15 Iul.	6	
34	19	12418	12 Iul.	3	
35	1	12810	9 Iul.	0	ἔμβολ.
36	2	13171	4 Aug.	26	ἔξαιρ.
37	3	13533	31 Iul.	22	
38	4	13895	28 Iul.	19	
39	5	14257	25 Iul.	16	
40	6	14617	21 Iul.	12	ἔξαιρ.

& quintus quadringētis diebus. Quare in anno quarto ipsi ponebant 21 ἡμέρας, cum in anno Iuliano sint tantum 20, propter bisextum Iulianum. Annus igitur primus Olympiadicus est embolimæus, die- rum 392. de quibus detracto anno Solari, nempe 365 diebus, remanent

ἡμέρας

A ἡμεῖς τὰς ἡμέρας 27. Itaque Scirrhophorion primus anteuertit Ecatombæonem primum diebus tribus. Annus sequens cum 392 facit dies 754. qui de duobus annis Solaribus detracti relinquunt περὶ τὰς ἡμέρας 24. Scirrhophorion ergo secundus anteuertit primi Ecatombæonis neomeniam sex diebus. Rursum tertius annus cum 754 diebus compositus facit dies 1116: qui de tribus annis Solaribus detracti relinquunt 21 περὶ τὰς, cum tamen in Tabula sint tantum 20, propter bisextum Iulianum. quatuor vero anni Iuliani, hoc est 1461 dies, de 1477 diebus detracti relinquerent 16 περὶ τὰς. Sed quia ille annus est δισεξαετησιαῖος, hoc est, duo dies de eo perimuntur, reliquet 15 περὶ τὰς: ut est in Tabula. Quod autem prima Tetraeteris sit δισεξαετη-

B μαῖος, ita demonstratur. Supra diximus 129 ἀναρχοῖς ἡμέρας tantum esse debere in 76 annis Græcis. quæ si in ipsos annos distribuuntur, habebis 1 ¹³/₇₆ diei in singulos annos. Ita primus annus habebit vnum diem cum ¹³/₇₆ diei: secundus 2 dies cum ¹⁰/₇₆. tertius item duos cum ⁷/₇₆. quartus vnum cum ⁶⁰/₇₆. Itaque primus, & quartus habent singulas ἀναρχοῖς ἡμέρας: & proinde tota Tetraeteris est δισεξαετησιαῖος. Sic progressus diei 1 ¹³/₇₆ ostēdet tibi quintam Tetraeterida, decimam, quin- tamdecimam esse δισεξαετησιαῖος. Quod autem primus annus pri- mæ Tetraeteridis non mutilaretur statim vno die, sed biduum in- quarto anno perimeretur, docet nos, ut diximus, Cicero, qui ex eo- dem mense extra ordinem vnum diem eximi solere scribit, ex quo or-

C dinarius dies eximeretur. Ita habes elegantissimam periodum, cuius neomeniæ primæ omnium Tetraeteridum sunt exactissime Luna- res. Nam primo nouilunio deprehensō, reliqua sequentur, tanquam catena quædam. Ita ut verissima hæc sit periodus, ad quam cæteræ omnes Græcæ periodi directæ sunt, tanquam ad certam regulam, id- que reuerentia cultus Olympici, mutatis tantum Tetraeteridibus, non- autem nouiluniis. Nam omnes omnium periodorum anni conue- niunt in cyclo Lunæ, non autem in tempore. Exemplum. Periodus Attica fingitur antiquior Olympica annis 38, qui sunt duo cycli. Ita- que cōueniet Attica cum Olympica cyclo, non tempore: quod ad me- thodum Attica fingitur antiquior, Olympica posterior, & annus pri-

D mus Tetraeteridis Atticæ sit tertius Olympicæ. Idem tamen est situs annorum, eadem neomeniæ, ut alibi videbitur. Quare omnes periodi inter se differunt 19, aut 57, aut 38 annis vno, tribus, aut duobus cyclis. Si periodus quædam differt ab Olympica vno cyclo, vicissim alterutrius: annus erit primus alterius, & ita quartus annus alterutrius Tetraeteri- dis erit primus alterius. Si differant duobus cyclis, tertius annus alter- utrius Tetraeteridis erit primus alterius tetraeteridis. Si denique dif- ferant tribus cyclis, annus secundus alterutrius Tetraeteridis erit pri-

mus alterius. Mensium vero Elidensium nonum Ελάφιον tantum reperi apud Pausaniam ἡλιακὸν α. κατ' ἔτος ἢ ἕκαστον φυλάττοντες Ὁ μάλιστα τὴν ἐνάτην ἢ δέκα ἔλαφίον μὲν κομίζουσιν ἐν ἔργων τὴν τέφρον. In Æquinoctium vernum eum incidere ait idem ἡλιακὸν β. Ἐπὶ ἢ ἔργων τῇ κορυφῇ εὐσιαν Ὁ Βασίλειον καλεῖσθαι τὸ Κρόνον καὶ ἰσημερίαν τὴν ἐν τῷ ἡλίῳ Ελαφίῳ μὲν ὡς Ἡλείοις. Ergo idem erat cum Elaphebolione, & proinde nonus à primo solstitiali.

DE PERIODO ATTICA.

PROXIMUM à periodo Olympica locum occupet Attica. sine cuius cognitione omne studium inutile est in ratione temporis Græci. Cum igitur de Anno Attico disputarem, & ὅλας duas partes fecimus, τὴν ἀρχαίαν, & caput periodi: quod duplicem interpretationem postulat. Nam videndum & à quo tempore, & à quo cyclo Lunæ deducendum. Cum autem naturalis ratio postulet, ut intercalatio in finem anni reiiciatur, recte illum anni mensem ultimum dicemus, qui intercalationi attributus est. Is vero est Posideon, ut antea demonstraui. Ergo Posideon est ultimus mensis, & Gamelion, qui proxime sequitur, princeps mensium. Quare initium anni Attici incurrit in tempus brumæ. Cui rei adstipulatur Terentius, qui in palliata Apollodori ita loquitur: *Aruspex vetuit ante brumam aliquid noui Incipere.* — quia scilicet priscus annus Atticus à bruma incipiebat. eamque Comoediam sine dubio Apollodorus docuit Διονυσίοις κατ' ἀγρῶν, mense Posideone, qui proxime antecedit mensem brumalem. Atqui, inquires, Hecatombæon est mensis Olympiadicus, à quo Græci propter Olympiadem putant sua tempora. Fateor. Tamen nihilominus quod dixi, verum est. Nam contextus veteris anni Attici deducitur à bruma. Vulgus vero cæpit putare tempora ab Hecatombæone, propter Olympiadicum agonem, qui proximo post solstitium plenilunio celebrabatur. Itaque cum vera nullum sit anni principium φύσις, sed potius θεός, ut in circulo: tamen liceat nobis principium naturale vocare id, unde putantur anni ratiocinia. Nam quod de circulo proposuimus, id omnino dissimile est in Græca periodo, quæ principium naturale habet, ut in Laterculo nouiluniorum Tetraeteridis supra posito videre potuisti. Nam primum prima Tetraeteris consideranda in periodo: deinde primus annus in Tetraeteride: quæ cum quatuor annis constet, omnes diuersa habent nouilunia, & principium eiusdem Tetraeteridis constituitur in eo nouilunio, unde cætera nouilunia, quasi quædam Fati Chrysipei catena, deducuntur. Illud igitur tale principium nos naturale vocamus;

A camus: alterum autem ab Hecatombæone, Populare dicatur. de quo principio Plato de Legibus sexto: ἐπειδὴν μέλλοι νέεσθαι ἐνιαυτός, ὡς θεοῦ τὸν ἔργον τὸ ἐπιόχον μὲν ἡμέρας. Quin etiam Dionysius ex Ephoro populariter Hecatombæonem constituit mensium principem, in ratione temporum. Scribit enim Ilion captum τελευτῶντος ἡδὴ ἔαρ, ἑπτακαίδεκα ἡμέραις πρῶτον τῆς θεοῦ τὸν ἔργον, ὅγδοη φθινόπωρον μὲν ὀργήλων, ὡς Ἀθῆναιοι εὐχόμενοι ἀγοσι. Sic duplex initium anni Iudaici: naturale ab autumno quia ab eo deducitur anni ratiocinium: alterum ciuile & Ecclesiasticum à Nisan. De naturali igitur principio loquimur, quod quidem, ut diximus, in bruma statuendum esse non solum rationes supra adductæ argumento sunt, sed & is, quem modo nominauimus, Dionysius. Is ait Ilion captum, xvii diebus ante Solstitium, vicesima tertia Thargelionis. Ergo Solstitium fuit decima Scirrophorionis. Post decimam Scirrophorionis scribit superuisse viginti dies anno complendo. περὶ τὴν ἡμέραν αὐτῆς ἐπὶ τὴν ἐπιόχον ἐπέπληθυσεν μὲν τὴν τριῶν ἐκοσι ἡμέραις. Si igitur post finem Scirrophorionis secutum est proxime caput anni alterius: sane Scirrophorion non habuit appendices ἀναρχοῦς ἡμέρας. Ergo Tetraeteris antiqua non instituebatur ab Hecatombæone. Nam, ut docebat Glaucippus, ὑπεβάλλεσθαι ἡμέρας conferebantur in calcem anni Scirrophorion eas dies non habet apud Dionysium: ergo Scirrophorion non est ultimus mensis anni. proinde neque Hecatombæon erit primus. Sequitur igitur eum mensem τὰς ὑπεβάλλεσθαι habuisse, qui erat ultimus in ratione periodi. Is autem est Posideon. quod cognouimus iam ex loco intercalationis. Ergo Posideon habuit τὰς ἀναρχοῦς, & consequenter Gamelion proximus ab eo fuit mensis primus in ratione Tetraeteridis priscae. Cum igitur Posideon habuerit τὰς ἀναρχοῦς ἡμέρας, quibus olim magistratus creabatur: non dubium est, quin, quantum obtinuit, ut ante νεμεσίδου γαμηλιῶν magistratus crearetur, Gamelion ipse esset caput anni. Sed postea reuerentia Olympici ludicri, Ecatombæon cæpit esse caput anni. His animaduersionibus, videndum, cui anno Olympico competat caput periodi Atticæ. Plutarchus scribit pugnam Chabriæ circa Naxum contigisse Βοηδρομιῶν πέμπτη φθινόπωρον, ὡς τὴν πανσέληνον. Hoc tempus confertur in annum primum Olympiadis centesimæ primæ apud Eusebiū, hoc est in annum Iphiti 401. Quod si plenilunium contigit vicesima sexta Boedromionis: Ergo nouilunium fuit quartadecima aut tertiadecima mensis. Et quidem Boedromion est tertius mensis. Ut autem nouilunium incidat in xiiii aut xiii mensis, id vero non potest contingere, nisi anno Tetraeteridis tertio, & proinde annus primus Olympiadis est tertius Tetraeteridis Atticæ. Ergo, secundum ea, quæ in fine diatribæ de periodo

Olympica demonstrauius, periodus Attica differt ab Olympica A duobus cyclis. Et ad methodum Atticæ periodi, 38 anni de periodo Olympica detrahendi erunt. Construximus igitur Tabulam eiusdem periodi instar Olympicæ, quam auximus omnibus neomeniis, & earum epochis in mensibus Iulianis: qua re nulla magis necessaria.

TABVLA NEOMENIARVM ATTICARVM IN MENSIBVS IVLIANIS.

Table with 14 columns representing months from Julij to Julij and 38 rows representing years. Includes marginal labels like Διπλ. and ξαυρ.

in ratione temporum Atticorum. Adiecimus etiam περιόδος ημέρας: quæ semper differunt, vt diximus, vnitate ab Olympicis in anno quarto, pro-

A to, propter bisextum Iulianum, & bisextum Olympicum. Nunc eius fidem periclitemur. Repetatur exemplum proximum à nobis adductum. Annus 401 Iphiti, abiectis 76, quantum fieri potest, est 21 periodi Olympicæ sextæ. de quibus si accommodata integra periodo, (vt fieri oportet, quoties maior numerus est, qui detrahitur, quam vn-

RESIDVVM TABVLÆ NEOMENIARVM ATTICARVM IN MENSIBVS IVLIANIS.

Table with 14 columns representing months from Julij to Julij and 38 rows representing years. Includes marginal labels like Διπλ. and ξαυρ.

de detrahitur) deducantur anni 38, relinquetur annus 59 periodi Atticæ in Tabula periodi. E regione annorum 59, in area Boedromionis; occurrit

occurrit neomenia Boedromionis in 12 Septembris. Ergo vicesima **A** sexta fuit in VII Octobris. quam non solum necessario fuisse plenilunium docet laterculus neomeniarum, sed etiam Tifri Iudaicus anni 3386. Cuius character 5. 14. 55. Septembris XXI I, feria quinta, Cyclò Solis 26. Ideo plenilunium VII Octobris, feria quinta, vt erat propositum. Rursus annus ab Illo capto erat 408 ante initium primæ Olympiadis. Deductis omnibus 76, remanent 28 anni. qui de 76 detracti relinquunt 48 annos absolutos periodi Olympicæ, quam fingimus tunc fuisse. Ergo 49 anno periodi Olympicæ captum est Ilion. Detractis ex methodo perpetua 38 annis, relinquitur annus vndecimus periodi Atticæ, in quo anno captum fuerit Ilion. Eum annum dicit Dionysius habuisse *πεντήκοντα ἡμέρας ἑκοσι*. Sed sine dubio aut ille fallitur, aut **B** codex est mendosus vbi est *ἑκοσὶν ἡμέρας*, pro *ἑκοσι μία ἡμέρας*. Sane is est annus, quem intelligebat Dionysius ex Ephoro. Ilion igitur captum *Θαργηλιῶν* & *δρόνη Φθινοῦτος*. Neomenia Thargelionis 31 Mai. Ideo XXI I Thargelionis congruebat vicesimæ secundæ Iunij, à qua ad IX Iulij, non XV I, vt vult Dionysius, sed XVI tantum dies erant. nisi forte ipse IX non autē VIII. Iulij *τρητὰς θερμὰς* vocet. quod fieri potest. Tunc conueniet: & 20 fuerint *πεντήκοντα ἡμέρας*. Quomodocumque res habet, vides & illum esse annum, quem habebat in animo Ephorus, & ad methodum perpetuam de periodo Olympica semper 38 deducenda, vt habeas annum periodi Atticæ. Anno secundo Olympiadis 75, id est, anno 298 Iphiti, Athenienses sextamdecimam **C** Munychionis Dianæ consecrarunt, quod plena lampade, hoc est plenilunio, pugnatum est eo die illius anni nauali certamine ad Salamina. Deductis 76, quantum potest, de annis Iphiti 298, remanet annus 70 tertiæ periodi Olympicæ. Abiectis igitur ex perpetua methodo 38, remanet annus 32 periodi Atticæ, cuius Munychion 16 Aprilis. qui, propterea quod est vltimus Tetraeteridis, fere Lunaris est, vt ex Laterculo neomeniarum Lunarium perspicui potest. Congruit ea neomenia Ijar Iudaico 3283, cuius character 5. 8. 124. decima septima Aprilis. Ergo Kalendis Mai plenilunium, in quas Kalendas incidit XVI Munychionis. Vide quam pulchre hæc respondent methodo. Plutarchi verba de ea re: *τὴν δ' ἔκτῳ τῆν δέκα Μηνυχιῶν* & *Ἀρτέμιδι καθεύρωσαν*, **D** *ἢ ἢ τοῖς Ἑλλησὶ κατὰ Σαλαμίνα νικῶσιν ἐπέλαμψον ἡ θεός*. Illud autem tempus Eusebius recte confert in secundum annum Olympiadis 75. Quod si non fecisset, aut si omnes Chronologi tacuissent, tamen ex methodo id diuinari poterat. Quod autem Diodorus scribit Metonem obseruasse nouilunium primi sui Ecatombæonis enneadecaeterici *σκιρροφοριῶν* & *τρίτη τῆν δέκα*, anno quarto desinente Olympiadis 86, scito, vt suo loco declarabitur, libro secundo, Metonem nouilunium

anti-

A anticipasse. Nullus enim *σκιρροφοριῶν* potest habere nouilunium in XII I, vt cognoscis ex laterculo neomeniarum Lunarium Atticarum. Sed in XV aut XII I I Scirrophorionis potest nouilunium committi. Annus quartus Olympiadis 86, erat 344 ab Iphito: & proinde 40 periodi quintæ Olympicæ. Deductis 38, remanet annus secundus periodi Atticæ. Scirrophorion III Iulij. Ab Iudaicus erat in XVI Iulij. At neomenia primi Ecatombæonis Metonici die XV. Itaque vno die anticipatum. In omnibus igitur mire constat methodus: quam studiosi Lectores in multis aliis exemplis periclitari possunt. Sed caueant, ne illis imponat Plutarchus, qui, vt alibi diximus, non raro in his rebus hallucinatur. Vno exemplo prudentior fieri potest **B** Lector. Plenilunium eclipticum, quod contigit anno Iphiti 446, Dario ad Gaugamela profligato, Plutarchus confert in *μυσηλιῶν* tempus, hoc est, vt ipse alibi interpretatur, *εἰς τὴν εἰκάδα τῆν θοδρημιῶν*. Abiectis 76 omnibus ex 446, remanet annus 66 sextæ periodi Olympicæ. Deductis 38, remanet annus 28 periodi Atticæ. Boedromion Kalendis Octobris. Metagitnion Kal. Septēbris. In cuius vicesimam, sequente vicesima prima, incidit illud plenilunium. Ergo non *τῆν εἰκάδι θοδρημιῶν*, aut *μυσηλιῶν*, vt vult Plutarchus, sed *τῆν εἰκάδι Μεταγίτων* contigit defectus Lunaris. Plutarchus autem habebat in animo Boedromionem Iulianum, cum hæc scriberet. Non enim raro ille confundit menses Iulianos cum antiquis vagis: vt in anno Aetiaci **C** ostendemus. Hæc satis fuerint de periodo Attica. Superest, vt reddamus rationem, quare quartum Boedromionem Tetraeteridis Atticæ *Ἐκατησμητιῶν* fecimus, & non secundum, aut tertium. Sane si nihil aliud, ratio ipsa docet in vltimo anno æquationem omnem fieri debere. Sed & id exemplis confirmatur. Plutarchus Plataensem pugnam contigisse ait *θοδρημιῶν* *ἰσαμῶν τετραδι*: eandem vero pugnam in Camillo scribit *τρίτην θοδρημιῶν* *ἰσαμῶν* contigisse. Erat annus secundus Olympiadis 75, teste Eusebio: proinde septuagesimus quartæ periodi Olympicæ, 32 autem Atticæ. Ergo Boedromion ille incidit in quartum annum Tetraeteridis Atticæ. Et quia Plutarchus tertiam vocat, quam antea quartam Boedromionis, non est dubium, **D** quin Boedromion quartus fuerit *Ἐκατησμητιῶν*.

DE PERIODO MACEDONICA

ÆSTIVA

OMNES ciuitates Græciæ periodum Olympiadicam ab initio amplexæ sunt religionis causa, mutato alias contextu, alias initio, cum aliæ ciuitates ab aliis mensibus anni, quam æstiuis, aliæ ab alio

alio anno, quam a primo Tetraeteridis, initium sumerent. Ideo fie- **A**
 bat, vt apud diuerfas ciuitates idem mensis easdem *ἀνάρχους ἡμέρας*
 siue *ὑπερβαλλέσας* retineret. De hac varia initij capiendi licentia ac
 prope lasciuia ita scribit Plutarchus in Aristide: *τὴν δὲ τῶν ἡμερῶν ἀνω-*
μαλίαν ἔθαυμαζόν, ὅτι καὶ τὸν διηκλειωμένων τῶν ἐν ἀστρολογία μάλλον,
ἄλλοι ἄλλω τῶ μὲν δὲ ἀρχὴ καὶ τελευτῶν ἄγασιν. Athenienses a die-
 bus quidem æstiuus incipiebant. sed eorum mensis cum Elidensium
 mensibus raro congruebant: imo nunquam neomeniæ mensium pe-
 riodicorum congruebant, quatenus Atheniensium Tetraeteris inci-
 piebat a tertio anno Olympiadis Tetraeteridis. Sic nunquam con-
 uenient. Quia primus mensis vniuscuiusque Tetraeteridis tantum **B**
 est Lunaris. At prisca Macedones nihil immutarunt in situ & conte-
 xtu periodi Olympice. Atque, vt vno verbo dicam, eadem fuit Ma-
 cedonica cum Olympica. Id docemur ex Decreto Atheniensium,
 quod in gratiam Hyrcani Iudæorum Pontificis Maximi emissum est.
 Ex quo hæc, quæ ad rem facere sunt visa, deprompsimus. *Ἐπὶ πεντά-*
τηρας, καὶ ἱερέως Διονύσου ἔσθ' Ἀσκληπιάδου, μὲν δὲ Πανέμω πέμπτη ἀπὸντῶ, ἐπε-
δόθη τῶς στρατηγῶς Ψήφισμα Ἀθηναιῶν, ἵνα Ἀγαθοκλέους ἀρχόντος. Euklēs
 Μενάνδρου Ἀλιμῶσι *ἔγραμμάτωε, Μενυχιῶν ^ἔ ἐνδεκάτη τῆς πρῶτης.*
 Munychion iste, quia est mensis *πρῶτης*, vt verbis decreti expres-
 sum est, erat Calippicus, & Lunaris: Panemus autem Macedonicus.
A Macedonibus enim subacti Athenienses, annum eorum, vt & iu-
 gum accipere coacti sunt. Quia igitur vicesima sexta Panemi perio- **C**
 dici erat undecima mensis Lunaris: Ergo nouilunium inciderat in se-
 xtamdecimam Panemi. In Laterculo mensium Lunarium Tetraete-
 ridos Atticæ, Munychion periodicus, qui est Panemus Macedonicus,
 habet nouilunium in sextadecima, in anno secundo Tetraeteridos At-
 ticæ. Igitur anno secundo Tetraeteridis emissum est illud Psephisma.
 Demonstratur ex ratione temporum, in quæ conferendum est decre-
 tum. Erat enim, vt scribit Iosephus, annus nonus sacerdotij Hyrcani,
 quod ipse, eodem auctore, iniuerat anno primo Olympiadis 177. Fuit
 igitur anno 714 Iphiti ad veris tempus decurrente; & proinde decimæ
 periodi Olympice tricesimo. Sed, vt diximus, Munychion incidit in **D**
 annum secundum Tetraeteridis. Fuit igitur Tetraeteris illa Olympi-
 ca, non Attica. & propterea tota periodus Macedonica mere Olym-
 pica, neque situ neque contextu mutato. Cum enim Tetraeteris Atti-
 ca incipiat a tertio anno Tetraeteridis Olympice, vt iam dictum est,
 semper annus secundus Atticus erit quartus Olympicus, & contra.
 Hinc sequitur omnino omnes Græcos, aut saltem maiorem eorum
 partem, in eodem mense *τὰς ὑπερβαλλέσας ἡμέρας* habuisse, hoc est in
 eodem mense, qui sextus esset a Tropico æstiuo, vt ipsi loquebantur.
 Cum.

A Cum vero Philippus Rex Macedoniae Amyntæ filius, Alexandri Ma-
 gni pater, menses Metonicos in periodum Macedonicam recepisset,
 periti Macedonum in eius gratiam periodum nouam orsi sunt a die-
 bus verni sideris, cuius initium caderet in annum septuagesimum
 secundum periodi Olympicæ, initio sumpto a Dæfio Macedonico,
 siue Munychione Attico, tam Metonis, quam Tetraeterico. Couene-
 runt enim in vnum neomenia periodica &
 Metonica: & fuit verus Nisan anni Iudaici
 3437. Cuius character 7. 21. 68. feria prima,
 Martij vicesima sexta, cyclo Lunæ primo, So-
 lis 22, anno periodi Iulianæ 4390. Et Hyper-
B beretæus sequentis Olympiadis 114 cæpit in
 24 Iulij. Quare, vt diximus, antecedens Pa-
 nemus conuenit in 26 Martij. Hæc est perio-
 dus, quam Philippeam vocarunt ab ipso Phi-
 lippo, qui tamen eius initium non vidit, vt ne-
 que filius eius Alexander autumnalem, quam
 illi instituerant Syromacedones. Nam vidit
 quidem finem, sed initium, quod eius cogno-
 mine fuit, non vidit. Menses periodi veteris Macedonicæ cum Atti-
 cis comparatos infra subiecimus.

MENSES Macedonum.	MENSES Atheniensium.
καρβεραῖοι δῖοι.	ἐκατομβαιῶν μετάχρτιων
ἑπληαῖοι.	βοηδρομιῶν.
αὐδωαῖοι.	πυανέσιων.
πέπιοι δῖοι.	μαμακτιῶν ποσειδεῶν.
ξανθικός ἀρτεμισῖοι δῖοι.	γαμλιῶν ἀνδρηῶν ἐλαθηβολιῶν.
παύμοι λώοι.	μηνχιῶν θαρηλιῶν
ροσπαῖοι.	σχιρροσεῶν.

C PERIODVS MACEDONVM
ALEXANDREA AVTVMNALIS.

HACTENVS Macedones integra periodo Olympica vsi sunt: do-
 nec Syromacedones aliam in gratiam Alexandri constituerunt,
 quam ipse, vt iam a nobis indicatum est, non vidit, cum eius initium
 incidat in annum Iphiteum 465. Calippus Cyzicenus, vt iam dixi-
 mus, cum ἐμβολισμὸς καὶ δισεξαίρεσις in nouem octaeteridibus, &
 semisse, hoc est in XIX Tetraeteridibus fieri animaduertisset, anno
 445 Iphiteo deprehendit. Lunæ coitum cum Sole conuenire in
 epocham veterem Olympiadis, hoc est, in IX Iulij, anno sexage-
D simo quinto periodi Olympicæ, vicesimo septimo periodi Atticæ.
 Fuit enim Ab Iudaici anni 3430. cuius character 6. 13. 217. feria
 sexta cyclo Solis XV, Lunæ XII I. Iulij nona. Igitur statuit Eca-
 tombæonem tam periodicum siue Tetraetericum, quam Luna-
 rem in IX Iulij, & retexuit veterem situm Olympiadis, & At-
 ticæ periodi. Nam pro sexagesimo sexto periodi sextæ Olympi-
 adicæ, & vigesimo octauo Atticæ primum annum instituit periodi
 suæ. Restituit igitur hoc modo in prisca epocham Olympicam
 neome-

neomeniam Lunarem: sed non propterea hinc exorsus est periodum, sed à Pyanepsione proximo, qui cæpit v i i Octobris propter pugnam ad Arbela, quæ in id tempus incidit: eoque nomine periodum suam Alexandream vocauit. Et quidem verisimile est ipsum non tacuisse, quasi diuinitus Lunæ πώροδον in veterem epocham Olympicam incurrisse eo anno, quo Darium Alexander vicerit. Quod enim ab Autumno eam instituerit, docet nos Ptolemæus. Nam apud eum eclipsis Lunæ obseruatur, Sole in Virgine posito, anno quinquagesimo quarto secundæ periodi Calippicæ. Post menses sex altera est obseruata, anno quinquagesimo quinto, Sole Pisces obtinente. En mutatio anni a Virgine ad Pisces. Rursus eodem anno quinquagesimo quinto, tertia Eclipsis in Virgine facta. A Piscibus ad Virginem non est facta anni mutatio. Non igitur cæpit a Solstitio. A Virgine ad Pisces fit mutatio. Ergo ab Autumno. Quod autem a Cyclo Lunæ x i i i cæperit, ita demonstrabitur. Eclipsis trium prima incidit in x x i i Septembris, anno l i i i i. desinente, qui erat decimus cycli Lunaris. Ergo quinquagesimus quintus cæpit ab eodem cyclo decimo. & propterea primus cæpit a cyclo x i i i: & consequenter x i i ad epocham Calippi autumnalem addenda, vt habeas cyclum Lunarem. Incipit igitur ab eodem Autumno, quo memorabilis clades Persarum ad Arbela contigit. Atque ita quidem Calippus. Sed non tamen ideo obtinuit, vt statim nomine Alexandri procederet. Cyclo enim Lunari vertente cæpta est putari, annis duodecim post mortem Alexandri, ideo, vt primus annus Tetraeteridis Alexandræ cum primo Tetraeteridis Olympicæ concurreret: & pro anno nono periodi Iphiteæ diceretur primus Alexandræ. Neque vero tantummodo in hoc mutatio facta, sed etiam in mensibus. Tunc enim Hyperberetæus a diebus æstiuis ad autumnales traductus est, & vt olim Olympiadi, ita postea Alexandrei anni caput factus. Antiochus Magnus in rescripto quodam de Iudæis, vt extat apud Iosephum, annuas pensiones remittit illi genti in triennium, vsque ad Hyperberetæum mensem: vt omnino mensis, qui annum claudit, sit is, qui Hyperberetæum antecedit: ἴνα ᾧ, inquit, θάττον ἢ πόλις κατοικιῶν, διδωμι τοῖς τε ἄνδρ, καὶ κατελευθερωμένοις, ἕως Ἰπέρβερεταις μηνός, ἀτελεῖς εἶναι μέχρι τετῶν ἐτῶν. Quod autem Antiochus Epiphanes Samaritanis scribens ita tempus notarit: ἐκατομβαιῶν μῆνος 15, equidem ingenue fateor me non intelligere: Nisi, quod credo, fuerit is ἐκατομβαιῶν Calippicus Lunaris. & sane non dubito, quin verum sit. Porro hanc epocham Syri tenuerunt ad hunc vsque diem a mense Octobri Iuliano, propter veterem Hyperberetæum: eamque epocham Aliscandria vocant, id est Alexandream. Sed Arabes, & quædam aliæ nationes diu vsurrunt.

A runt ab Elul, id est Septembri, propter Indictionem Constantinianam. Eaque epoche vocata est illis تاريخ دي القرنين Terich dilkarnain, hoc est εποχή & δικέρωτος. Alexandrum enim vocant δικέρωτος, vt infra dicitur. Quod autem Plutarchus in Alexandro scribit λῶν Macedonicum mensem esse eundem cum Ecatombæone, hoc verum fuerit, si λῶ Tetraetericus, Ecatombæon vero Lunaris, & Calippicus intelligatur. Nam secundo anno periodi Alexandræ Ecatombæon Lunaris vel Calippicus occupabat Iulium, λῶ vero inuadebat Augustum. Nam menses Tetraeterici sunt tardiores Lunaribus in annis secundo, tertio, quarto Tetraeteridos.

MENSES PERIODI ALEXANDRÆ Syromacedonum.	
Ἰπέρβερεται δῖο. ἀπὸ λαῖο.	πυανεψίων μαμακτικῶν ποσειδῶν.
ἄυδιαι ἀπειπ δῖο.	γαμλιῶν ἀνδρῆσιων ἐλαφθολῶν.
Ξανθικός ἀρτεμισ δαῖο.	μηνυχιῶν θαργηλιῶν σκιρροσειῶν.
σάνεμο λῶ γρηπαῖο.	ἐκατομβαιῶν μεταχτυτιῶν βοηδρομιῶν.

DE PERIODO BITHYNORVM.

ANNO a Nabonaffaro 840, Tybi ii absoluto, Agrippa astrologus in Bithynia obseruauit Lunam iunctam cum australi succedente Vergiliarum, qui erat annus xii Domitiani, Metroi secundum Bithynos die vii. Tempus, xxix Nouembris, anno Christi vulgari 92: Ergo neomenia Μητῶς congruebat vicesimæ tertix Nouembris: & proinde mensis æstiuus 26 Iulij. Erat annus Iphiteus 868, & periodi duodecimæ Olympicæ, 2. In qua mensis æstiuus ter competit vicesimæ sextæ Iulij, in annis 13, 30, 47. Sed cum annus propositus esset quartus Olympiadis, annum quoque Bithynicum aut quartum fuisse oportet Tetraeteridis Bithynicæ, aut secundū: quod aliter anni Olympici non vsurrantur in aliis periodis. Sed nullus quartus Olympiadicæ Tetraeteridis habet initium in 26 Iulij. Erit igitur annus 32 Olympiadicæ periodi, 30 autem Bithynicæ. Et propterea duo anni de Olympica periodo detrahendi ad methodum periodi Bithynicæ. Non dubium est, quin periodus hæc in gratiam Regum Bithyniæ constructa sit cum mensibus Calippicis. Nos autem subiecimus Laterculum mensium Bithynicorum, vt in manuscripto Græco reperi, eosque cum Atticis comparauimus:

MENSES Bithyniorum.	MENSES Atheniensium.
ἀεροδίσιο δημῆσιο πρωῖο.	ἐκατομβαιῶν μεταχτυτιῶν βοηδρομιῶν.
ἐρμῆο μηνυχιῶν δουδῖο.	πυανεψίων μαμακτικῶν ποσειδῶν.
ἡρόκλιο δῖο. βουδῖο.	γαμλιῶν ἀνδρῆσιων ἐλαφθολῶν.
στρατιῶν ἀρειῶν ἀπειπῶν.	μηνυχιῶν θαργηλιῶν σκιρροσειῶν.

DE PERIODO DELPHORVM

PYTHICA

PER octaeteridas tempora sua periodica transegisse Græcos, puto iam satis docilia ingenia capere posse. Sed διμεθοδουσίας gratia, nos circuitum embolismorum, quæ est vera διποκατάστασις temporum, orbe annorum 76 peragimus. quo interuallo cōprehenduntur octaeterides nouem cum dimidia, embolismi etiam nouem, quot scilicet sunt Octaeterides. Sane, vt Censorinus scribit, hunc circuitum vere annum magnum esse pleraque Græcia existimauit, quod ex annis octo vertentibus solidis eum constare existimarent. Adiiicit idem scriptor ob hoc multas in Græcia religiones hoc interuallo temporis summa cæremonia coli. Delphis quoque ludos, qui vocantur Pythia, post annum octauum olim instaurari solita. Verum quidē est de interuallo antiquorum Pythiorum. sed fallitur, cum existimat eam octaeterida meram Lunarem fuisse, quæ habuit τριακονθήμερους menses omnes, vt iam declaratum a nobis. Nam Pythiorum vetus institutio, octaeteridis autem Lunaris recentissima, si quidem cum illorum ludorum origine comparetur. Fallitur præterea interpres Pindari, qui inter duo Pythia antiqua ponit interuallum annos solidos Solares nouem. Nam octaeteris dicta est etiam εννεαετηρίς, quod nonno quoque anno recurrat. Itaque caput dicitur εννεαετηρίς: interuallum, οκταετηρίς: quemadmodum interuallum duarum Olympiadum, τετραετηρίς: caput vero vnius, πενταετηρίς. Quare & Olympias ipsa aliquando etiam Tetrapentaeteris dicta, vt est in Censorino Fr. Pithoei. Est enim initium quinti anni. quomodo etiam dicitur ab oraculo πενταετης ενιαυτης.

Τὴν αὐτῶν ῥυεῶν πάρευν, πολέμω δ' ἀπέχεσθε,
 Κοινοδίκας φιλίας ἠγάθηροι Ἑλλήεσσιν,
 Ἐς αὖ πενταετης ἔλθη φιλόφρων ενιαυτης.

Delphi igitur tres εννεαετηρίδας continuas celebrabant. Prima vocabatur Σεπήλειον, altera ἠρωίς, tertia χάρεια, vt scribit Plutarchus, quæ nunquam mutata fuerunt. Quarta εννεαετηρίς erat τῶν πυθίων, quæ postea in τετραετηρίδα redacta, vt Olympicus agon, anno, vt scribit Pausanias, Olympiadis 48 tertio. quo Amphictyones fidicinæ artis, vt antiquitus, præmia constituerunt, adiectis etiam artis tibicinæ. Sequenti Tetraeteride, qui erat annus Olympiadis 49 tertius, ἀγών ille σεφανίτης factus, vt Olympicus, vnde prima Pythias putari solet. Quare recte apud Eusebium anno 111 Olympiadis 49 prima Pythias attribuitur. Cui adstipulatur Scholiastes priscus Pindari in Pythionica, tum 111. καθίσατο δ, inquit, ὁ Ἰέρων βασιλεύς κτ' τὴν ἑβδομηκοστὴν ἔκτῳ

Ολυμ-

A Ολυμπιάδα τ' εικοστῆς ὀγδόνος Πυθιάδ' ὅ τῆ σφρακιμῶν Ολυμπιάδ. συγχερόντος. Si ab anno Iphiti 195 putatur Pythias, & annus primus 28 Pythiadis est annus 109 à prima Pythiade instituta, idem annus Pythicus erit 303 Iphiti. qui est annus tertius propositæ Olympiadis 76. Idem Scholiastes εἶδει Pythionicarum 1111. γέγραπται μὲν ἢ ὠδὴ Ἀρκεσιλάου Πολυμνήσε παιδὶ Κυβελαιῶ τ' ἄλλος τ' Λιβύης νικήσαντι τὴν τετρακοστὴν πρώτῳ Πυθιάδα. ἐνισι ἔ τὴν ὀγδοηκοστὴν Ολυμπιάδα. Ἀλλ' οὐκ ἔγραψεν εἰς τὴν Ολυμπιακὴν αὐτὴ νίκη, καὶ τὴν κτ' τὴν Πυθικὴν ἡρομῶν. Ait tricesimam primam Πυθιάδα esse priorem octagesima Olympiade. Nam tricesima prima Pythias celebrata est anno Iphiti 315, qui erat tertius Olympiadis septuagesimæ nonæ. Ab annis igitur Iphiti aufer 194. Habebis annos

B Pythicos. Cœpit enim, vt diximus, primus ἀγών Pythiorum σεφανίτης anno Iphiti Olympiadicō 195, periodi Iulianæ 4132, cyclo Lunæ decimo, Solis septimo decimo, sexta mensis, qui apud illos Βύσι, apud Athenienses Thargelion dicitur. Nam τῆ ἕκτη ἔ ἰσαμῶν Apollinem natum volunt. quamuis Θαργῆλια Athenis τῆ ἑβδόμη ἔ Θαργηλιῶν celebrari solita scribit Plutarchus libro Symposiacion octauo, capite primo: vnde Apollo dictus sit ἑβδομαχῆς. Pythiadum periodus ab initio Olympiadum contexta potest ab eo anno incipere, a quo Attica, hoc est a tertio Iphiti, cyclo Lunæ 11, Solis 20, tempore veris præcipitati. Pindarus Olympionicarum 1111. Πυθοῖτ' ἔχει σαδὶς πμᾶν, διαύλεθ' ἀλίω ἀμφ' ἐνί. Μηνός τε τ' παῦ ἔ κροναῖς ἐν Ἀθάναισι.

C Manifesto innuit eodem mense Panathenæa & Pythia instaurari solita. Quod si verum est, ergo Panathenæa Thargelione, non autem Ecatombæone celebrabantur: nisi forte dicamus aliud solenne Atticum hic intelligi. Tamen vtvt hæc intelligamus, videtur ex his quoque colligi posse Atticam periodū a tertio anno Tetraeteridis Olympiacæ cæpisse: vt supra a nobis demonstratum est. An vero idem caput ea periodus cum Attica habuerit, nimirū a Bruma, an a Solstitio, id vero nobis hæctenus incompertum est. Sed cum veteres scribant Apollinem τῆ ἕκτη τ' Σελλῶν, vt Herculem τῆ τετραδὶ natum, verisimile est periodum cæpisse a vere adulto: hoc est a mense secundo verno, eumque mensē, vt omnes primos Tetraeteridis, mere Lunarem

D fuisse. Pythiorum ætate sua celebratorum meminit Plutarchus ἐν τῷ σφει ἐκλεροπότων χησηρίων. Nemea autem & Isthmia erant trieterica, non pentaeterica, vt auctor est Scholiastes Pindari. Quare fallitur Aufonius, qui Agonas quatuor omnes pentaetericos constituit.

*Hæc quoque temporibus quinquennia sacra notandis
 Isthmia Neptuno data sunt, & Pythia Phæbo.*

Aliud vero est quinquennium, aliud tempus quinquennale. Quinquennium est interuallum quinque annorum solidorum: quinquennale

52

IOSEPHI SCALIGERI

nale est, quod quinto anno incipit. In eundem lapidem offendit A Ouidius, qui Olympiada ex solidis quinque annis constare dicit, vt alibi ostendimus. Sed quare Latinis succenseamus, cum Pausanias scribat Olympicum agonem ob id ab Hercule διὰ πέμπτης ἔτης celebrari constitutum fuisse, quod ipse cum fratribus, essent numero quinque? Hoc verum poterat esse, si interuallum vnius Olympiadis essent anni quinque. Et Græci dicunt τῶν Ὀλυμπιάδων διὰ πέντε ἔτην ἄρχεσθαι, non autem μετ' ἑπτὰ ἔτη. Quare non solum errauit Ausonius, quod Isthmia & Nemea post totidem annos cum Olympiade instaurari putat, sed etiam quod Olympiada vocat quinquennium.

DE PERIODO THEBANA. B

VETUSTISSIMORVM Bœotiorum annus capit a Vergiliarum ortu matutino, in Thargelione Attico. Hesiodus:

Πλειάδων ἀτλαχμέων ἀνατελλομύρων
ἀρχεσθ' ἀμηνῶν, δρόσιο ἢ δυσομύρων.
αἱ δὲ τοι νυκτὰς τε ἠμαρτα τεσσαράκοντα
κεκέρφα). αὐθις ἢ πεπλομύρα ἐνιαυτοῦ
φαίνον) —.

Dies viginti ante, quam Sol Taurum ingrediatur, & totidem post, assignat occultationi Pleiadum, & postea incipere dicit annum Thebanum: quamuis neque Proclus, neque eius Mastix Tzetzes mecum C faciunt. Sed clarius idem poeta alibi:

Ταῦτα φυλασόμενοι τετελεσμένον εἰς ἐνιαυτὸν
ἰσοῦσθαι νυκτὰς τε καὶ ἡμαρτα, εἰσόκεν αὐθις
γῆ πάντων μήτης καρπὸν ὑμμικτὸν ἐκείνης,
ὅτι αὐτὸν ἐξήκοντα μετ' ἑπτάς ἡελίοιο
χειμέρι ἐπέλεσθαι ζῶς ἡμαρτα. —

Manifesto vocat τετελεσμένον ἐνιαυτὸν ver adultum, nimirum ἀπὸ τῶν Πλειάδων Ἰππολῆς: vt omnino videatur idem annus Hesiodus cum Pythio Delphorum fuisse, nempe a Thargelione. Quare Virgilius præceptorem Hesiodum, vt in agricultura, ita in anni principio instituyendo, sequitur:

Candidus auratis aperit cum cornibus annum
Taurus. —

Neque enim hæc interpretes Virgiliani magis assequuntur, quam illa Hesiodica Proclus, & Tzetzes. Sed hæc ante tempora Olympica, si quidem Hesiodus vetustior prima Olympiade. Nunc loquendum de anno periodico Thebanorum, florentibus rebus Atheniensium, Lacedæmonum, & ipsorum Thebanorum. Is igitur capiebat initium μετ' ἑπτά

A πὰς χιμυεινάς. Arbitror igitur duodecimum, qui erat idem cum Posideone, τὰς ἀνάρχους ἡμέρας habuisse: quod fine anni magistratus crearetur. Plutarchus Pelopida: καὶ τοὶ χιμυεινοὶ ἦσαν αἱ αὐτὴ τριπὰς ἀκμαὶ μὲν δὲ τῆς τελευταίας φθίνοντες ὀλίγα αὐτῶν ἡμέραι, καὶ τῶν ἀρχαίων ἔδει ἀναλαμβάνειν ἑτέροις διδύς ἰσαμύρας ἔπειτα μὲν δὲ θνήσκοντες οὐ μὴ ἀναδιδόντας. Quare, vt dixi, ibi erant αἱ ὑπεβάλλουσαι ἡμέραι, vt Athenis sine Posideonis. Cur enim alibi, si mensis sequens est initium anni? Primus mensis dicebatur Βυκάπιον, respondens Gamelioni Attico. Plutarchus ibidem: ἔνομον κελδόνιον ἐν τῷ πρώτῳ μὲν ἀναδιδόναι τῶν Βοιωτῶν ἑτέροις, ὃν Βυκάπιον ὀνομαζέσθαι. Hunc autem eundem, quem Hesiodus ληναίωνα vocat, esse putat Plutarchus. Hesychius, Ληναίων. Οὐδένα μὲν τῶν μηνῶν Βοιωτῶν ἔτα καλεῖσθαι, εἰκάσει ἢ Πλάταρχος Βυκάπιον. καὶ γὰρ ψυχρὸς ἐστίν, &c. Secundus mensis erat Ερμαῖον. Sequitur apud Hesychium: ἐνιοὶ ἢ τὸν Ερμαῖον, ὃς μετ' τὸν Βουκάπιον ἐστίν. Καὶ γὰρ Ἀθηναῖοι τῶν τῶν Ληναίων ἐορτῶν ἐν αὐτῷ ἀγοῦσι. Septimus mensis Ἰπποδρομῖος, si Plutarcho homini Bœotio credimus: qui ait pugnam Leuctricam contigisse, Bœotiis Ἰπποδρομίου μηνός, Atheniensibus Ἐκατομβαιῶνος ἰσαμύρου τῇ πέμπτῃ. Nonus Πάνειμος respondens Boedromioni. Decimus Δαμάτειος idem cum Pyanephione. Undecimus Αλακκομύριος idem cum Mæmaeterione. Reliquos menses nondum reperi. Caput autem & situm huius periodi difficile est inuestigare, propter penuriam exemplorum. Plutarchus in Aristide de pugna Plataensi: ταύτην τῶν μάχην ἐμαχέσαντο τῇ τετραδῇ τῆς Βοηδρομῖωνος ἰσαμύρου κατ' Ἀθηναίους, κατ' ἢ Βοιωτῶν τετραδῇ τῆς Πανέμου φθίνοντος. Erat annus secundus Olympiadis LXXV, & proinde 298 Iphiteus, Periodi Atticæ 32: cuius Boedromion xvi Septembris, vtique Ἰξαιεσμαῖος. ac propterea quarta Boedromionis politica erat vera tertia: quod & ipse Plutarchus, tanquam interpret nos docet in Camillo: Πέρσαι μηνός Βοηδρομῖωνος ἕκτη μὲν Μαεραθῶνι, τρίτη δ' ἐν Πλαταιαῖς ἄμα καὶ αὐτὴ Μυκάλην ὑπέστησαν. Hic τρίτῳ vocat, quam in Aristide τετραδά, nimirum propter Ἰξαιεσιν. Boedromion illius anni xvii Septembris, & propterea ἢ τετραδῇ, habitatione τῆς Ἰξαιεσεως, hoc est, ἢ τρίτῃ, xix Septembris. Ergo, cum D xix Septembris fuerit xxvii Panemi Thebani, Neomenia Panemi congruit vicesimæ quartæ Augusti. & proinde xxv Iulij fuerit neomenia mensis primi æstiu, quem Plutarchus dicit Hippodromion a Thebanis nominari. Sed bis tantum mensis æstiu caput in periodo Olympica incidit in xxv Iulij, nempe anno trigésimo nono, & sexagesimo quarto. Annis igitur periodi Atticæ addenda sunt 32, vt habeas annos periodi Thebanæ: aut de annis Olympiacis deducendi sunt anni 6. & sic falsum fuerit, Panemum verum esse Boe-

dromionem, sed medium inter Metagitnionem & Boedromionem. **A**
Rurfus idem Plutarchus de pugna Leuctrica, quæ conicitur in tem-
pus secundi anni Olympiadis 102 ita scribit: τοῦτο μὲν Σωέβη Βοιωτοῖς
Ἰπποδρομίας μιλῶς, ὡς δ' Ἀθλωαῖοι καλεῖται, Ἐκατομβαιῶν ὁ ἰσαμῶν πέμπτη.
Manifestum enim, vt Ἐκατομβαιῶν ὁ, ita etiam, Ἰπποδρομίας ἰσαμῶν
intelligi. Sed quia non apposuit τῶν ποσειάων ἔξ Ἰπποδρομίου, nihil pos-
sumus statuere.

D E

P E R I O D O S Y R A C V S A N A.

A NNO quarto Olympiadis 91, qui erat decimus nonus ab initio **B**
belli Peloponesiaci, Demosthene & Nicia Atheniensium du-
cibus bellum in Sicilia administrantibus, defecit Luna; nocte, quæ
secuta est vicesimam septimam Augusti, anno periodi Iulianæ 4301.
Et statim nocte altera Nicias inhoneste sese recipiens ex superstitione
defectus, hostibus se cum toto fere exercitu interficiendum obiecit.
Polybius Excerptis libri 1 x. Καὶ μὲν Νικίας ὁ τῶν Ἀθλωαίων στρατη-
γὸς ἀλωαῖοι ὡς δὲ τὰς Συρακῶνας στρατόμα, καὶ λαῶν τῶν
ὑπὲρ ἀερόζοντα κειρῶν εἰς τὸ λαθεῖν οὐδὲ πολεμίας, ἀποχωρήσας εἰς ἀσφα-
λῆς, καὶ πῶς τῶν Σελωῶν ἐκλιπέσας, ὡς πὲρ ἀφὸν ἀερόζοντα, ἐπέχε τῶν
ἀναζυγῶν, &c. Hæc autem eclipsis confertur a Plutarcho in Καρνείου
μιλῶς τέταρτη φθίνοντῶ. & postea Carneum eundem cum Metagit- **C**
nionem facit. Erat annus periodi Olympicæ 60, ac propterea Atticæ
vicesimus secundus: cuius Ecatombæon 25 Iulij: Metagitnion 24
Augusti. Contigit igitur eclipsis nocte, quæ secuta est quartam diem
Metagitnionis. hoc est, τετάρτη μετὰ γιγνῶντῶ ἰσαμῶν. iccirco neo-
menia Καρνείου incidit in Kalendas Augusti. Fuit igitur Καρνεῖοι
illius anni aliquantum particeps Metagitnionis. sed ipse re vera est
Ecatombæon Atticus. Vt autem neomenia Ecatombæonis incidat
in 10 Iulij, hoc non potest contingere, nisi in anno periodi Olym-
picæ 60. Atqui is annus erat sexagesimus periodi Olympicæ. Ergo
indubitate periodus Syracusana eadem fuit cum Olympica. quam
postea Archimedes mensibus Calippicis illustravit, edito de ea re **D**
libro cum fabrica Sphæræ, exemplo Eudoxi, & Calippi, quorum
alter in sua Octaeteride, alter in sua periodo 76 annorum aliquot
circulos excogitavit, vt illis τὰς ἀποκαταστάσεις τῶν φαινομένων ob ocu-
los proponeret. In hoc nihil de suo attulit, præter fortasse maiorem,
aut minorem numerum circulorum, vt facile est ab aliis inuenta ex-
polire. Huius Sphæræ, præter vetustissimos, meminit & Claudia-
nus luculento epigrammate. Et sane falluntur, qui scribunt, sphæram
siue

A siue *σφαιρῶν*, siue *κεκωρωτῶν*, ab Archimede inuentam: quo nihil falsius
excogitari potuit. Propter vtilitatem periodi & sphæræ *περὶ αἴθρη*, in-
memoriam tanti beneficij, Syracusani tumulo Archimedis a Roma-
nis militibus interfecti Sphæram insculpi curarunt: quo indicio de-
prehensus eius tumulus a Cicerone quæstore, cum iam non solum
neglectus, sed & ignoratus ciuibus suis esset. Meminit periodi Ar-
chimedæ & Virgilius:

In medio duo signa, Conon, & quis fuit alter,

Descripsit totum radio qui gentibus orbem,

Tempora quæ messor, quæ curuus arator haberet?

Nam Archimedes descripsit Fastos, quos adiunxit fabricæ Sphæræ,
B exemplo familiaris sui Cononis Samij, quem cum ipso Archimede
coniunxit Virgilius. Orbis enim hic significat periodum, vt Mani-
lio de Metone loquenti Orbis est *ἀείδιον ἑννεδεκαετηρικόν*:

— *Calumque nouum versabit in orbem.*

Interpretes non bene affecuti sunt mentem Virgilianam. Pappus vlti-
mo libro scribit, ab Archimede in mechanicis nihil scriptum præter
opus de Sphæra. At quanuis eum librum nobis eripuerit vetustas, ta-
men scimus, in eo opere non solum de fabricanda Sphæra periodica
tractatum fuisse, sed etiam fastos annorum septuaginta sex illo libro
complexum fuisse, nimirum Tempora, quæ messor, quæ curuus ara-
tor haberet: quod parapegma vocari alibi docemus. Porro Agragan-
Ctinis erat idem mensis Καρνεῖοι cum Syracusanis communis, &, vt
puto, geminus, vt Posideon Athenis. Nam, ni fallor, *διμῆνοι Καρ-
νεῖοι* eo nomine intelligitur in veteri inscriptione Græca, ΕΚΤΑΣ.
ΔΙΜΗΝΟΥ. ΚΑΡΝΕΙΟΥ. ΕΞΗΚΟΝΤΟΣ. hoc est, sexta
bimēstris Carnei desinentis. τῆς ἑκτῆς διμῆνου Καρνείου φθίνοντῶ.

D E

P E R I O D O L A C O N V M.

A NNO tertio Olympiadis octagesimæ nonæ sub finem hiemis,
vere ineunte, foedus annorum quinquaginta inter Athenienses
D & Lacedæmonios ictum est. quod tempus ita designat Thucydides,
scribens τὰς ἀποστάσεις πενήτηκον ἑξήκοντα initas fuisse, Πλεισόλα Σπάρτης ἐφο-
βόλιος, Ἀρτεμισίου τετραδὶ φθίνοντος, Ἀλκαίου ὁ Ἀθήνησιν ἀρχόντος, Ἐλαφ-
βολιῶνος ἑκτῆ φθίνοντος. Erat annus 11 periodi Olympicæ, XIII Atticæ.
Elaphebolion xxv Martij. Ergo Alcæus Laconicus xxvii Martij.
In periodo Olympica hoc non accidit, nisi annis, 38, 63. Sed non con-
gruit cum 38, quia is annus est secundus Tetraeteridis, hic vero est ter-
tius. Ergo annus Tetraeteridis Laconicæ idem fuit cum anno Olym-
picæ:

picæ: ac proinde 12 addenda annis periodi Olympicæ, vt habeas annum Laconicum. Sed non propterea congruerit cyclo. Quare hæc ignota sunt nobis. Studiosi possunt menses Laconum ex veteribus scriptoribus colligere. Nam mihi quidem nullus succurrit, præter Phliasion. Stephanus in φλιῆς. Ὀνόμασται ἡ ἀρχὴ τὸ φλιῆν, ὅ ἐστιν ἀκαρπείν. Λακεδαιμόνιοι ἡ τῶν μιλῶν ἕνα Φλιάσιον καλεῖσιν, ἐν ᾧ ὄν τῆς γῆς καρπὸς ἀκμάζειν συμβέβηκεν. Sed & Κάρνηθ' videtur esse mensis primus, in cuius πανσελλῶν celebrabantur τὰ Κάρνεια. Euripides Alcestide:

Πολλάσε μεθόλοισι
Μέλψουσι, καὶ ἐπιπλέον τ' ὀρείαν
Χέλυν, ἐν τ' ἀλύρσις κλείοντες ὕμνοις,
Σπάρτα κυκλάς ἀνίκα Κερνείου
Περνίωσέ) ὄρα
Μιλῶς, ἀειρομῆνας
Πρωύχου (ελάνας.

Vulgo male editum κύκλ' pro κυκλάς. Hic τῶν ὄραν κυκλάδα intelligit τῶν τετραετηρίδα, qua vertente recurrebat ἡ πανσελλῶς in eandem diem eiusdem mensis. Poteris & aliarum nationum periodos conferre cum Olympica, quæ est certissima & exactissima omnium reliquarum regula.

PERIODVS SAMIORVM,
ET ALIARVM GRÆCIÆ CIVITATIYM.

SAMITIS suis periodum instituit primus omnium Aristarchus, anno quinquagesimo periodi primæ Calippicæ, octo cyclis Metonicis post obseruationem solstitij a Metone & Euctemone factam, anno Iphiteo currente 496. Et propterea cum fuerit vltimus Olympiadis 124, & post mensem incipere debuerit Olympias 125, non est dubium, quin periodus Samiorum Aristarchea inde cæperit, hoc est, vt annus 41 periodi Olympicæ sit primus Samiæ. Accommodauit igitur illi menses Calippicos κτ' (ελῶλω, & ita ciuibus suis proposuit, donec quinquaginta septem post annis Conon popularis Aristarchi Fastos edidit, & parapegmata, hoc est, φαινομένων ἀποκαταστάσεις, illi periodo apposuit. Quod non obscure innuit Virgilius, *In medio duo signa, Conon,* &c. Sed clarius de Fastis & phænomenis Catullus ex Callimacho: *Qui stellarum ortus comperit atque obitus.* Porro & ad hoc exemplum reliquæ omnes ciuitates suas periodos habuerunt, & omnes τὰς ἀνάεχους ἡμέρας mensi vltimo autumnali annectebant. Neque vero impedit, quod legimus, magistratus alios aliis temporibus creari solitos. Nam ij menses erant Lunares τ' πρὸς ἀνείας. Sic Polybius de Ætolis lib. 1111. τὰς γ' ἀρχαίεσσις Αἰτωλοὶ μὲν ἐποίουν κτ' τῶν

B

C

A τῶ φθινοπωρινῶ ἡμερῶν ἀρχῆς. Ἀχαιοὶ ἡ γὰρ τῶ πλειάδος ἡμερῶν. Nota illud τότε. Hoc enim designat non semper eo tempore creari solitos, sed sine dubio ante brumam, ἐν ταῖς ὑπερβαλλέσαις ἡμέραις δύο. Sed & idem in v. manifeste id docet: τὸ μὲν οὖν κτ' τῶν Ἀχαιῶν ἡ νεωτέρου στρατηγίαν ἔτ' ἐτύγχανε διεληλυθὸς ἀεὶ τῶν τ' πλειάδος ἡμερῶν. ἔτω γ' ἦγε ὄν χρόνοις τὸ τῶν Ἀχαιῶν ἔθνηθ'.

DE ANNO COMMENTITIO
HERODOTI.

NON mirum, si docti ætatis nostræ viri, propter & librorum bonorum penuriam, & immania temporum interualla, aliquando pro veris & compertis rebus ridicula commenta, & coniecturarum somnia afferunt, cum etiam veteres de re præsentī aliquando verba faciētes, non solum mendacium loqui, sed etiam consulto mentiri videantur. Eiusmodi est, quod historiæ Græcæ pater Herodotus de anno Græco scribit, in illo scilicet post biennium confectum intercalari solitum, ita vt secundus annus Græcorum semper haberet dies 390, & omne biennium, 750. Primum enim cum scripsisset annum Græcorum esse dierum 360, & 70 annos constare diebus 25200, si intercalatio non interueniat, subiicit, si quis velit eos annos secundum intercalationis Græcæ consuetudinem accipere; ex 70 annis 35 fore embolimæos, & 35 menses τριακονθημέρους, qui fiunt dies 1050. quos ad illos priores adiectos constituere summam annorum 70, dierum 26250. Addit præterea hoc solere fieri à Græcis, ἵνα αἱ ὄρα συμβαίνοσι ἀδραγνόμεναι ἐς τὸ δέον, & libro secundo: ἔλλωες, inquit, διὰ τρίτε εἴτος ἐμβόλιμον ἐπεμβάλλουσι τῶν ὄρέων εἴνεκεν. Locum plane intercalationis vtrobique designat, nempe alternis bienniis vertentibus. Quod eiusmodi est, vt non solum propter absurditatem explodendum sit, sed etiam tanquam temere pronuntiatum, prætereundum. Primum ὄρέων εἴνεκεν non opus erat tertio quoque anno ineunte intercalare. Nam ad Solis curriculum assequendum, biennio Græco defunt dies decem cum semisse tantum, hic vero vnde viginti cum semisse supersunt, interuentu embolismi. Quare in duobus bienniis excurrent supra Solis ratiocinia dies solidi 39. & intra octo annos caput anni solstitialis traductum erit in autumnum, & in 31 annis iterum accedet ad solstitium, non tamen eadem die, qua antea, sed longo adhuc interuallo. Deinde ponamus hoc Græcos factitasse, (vt non negamus potuisse fieri) non igitur ὄρέων εἴνεκεν. Si non ὄρέων εἴνεκεν. Ergo non fiebat omnino. Nam omnis intercalatio fit ὄρέων εἴνεκεν. Quod si quis obiiciat Trieteridas Græcorum: ego respondeo, eas nihil ad formam anni,

anni, sed ad religiones tantum pertinuisse. Quare Nemeacus agon, A
Isthmiacus, Orgia Thebanorum, Dionysia ἐν Λίμναις anno tertio Te-
traeteridis celebrabantur, non autem ipsa peculiarem periodi Triete-
ricæ formam constituebant: sed bis in iusta & legitima Tetraeteride
observabantur. Quod igitur Herodotum mouerit, vt tam absurdam
anni formam Græcis attribuerit, puto; quia quanuis annus esset die-
rum 354, tamen 360 dierum putabatur, cum omnes menses habe-
rent τριακάδα, quanuis non omnes essent τετακονθήμεροι: quia ἑξάεσις
alternis interueniebat. Quod cum Herodotus non consideraret, pu-
tauit reuera annum non 354, sed 360 dierum fuisse. Sed tamen non
nego antiquitus eam anni formam in usu fuisse, præsertim cum Ge-
minus accuratissimus scriptor idem testetur, ὁ μὲν οὐκ ἀρχαῖοι, in- B
quiens, ἑὺ μῆνας τετακονθήμεροις ἦγον, ἑὺ δ' ἐμβολίμοις παρ' ἐνιαυτόν.
Postea subiicit ab hac anni forma destitisse victos veritate rei, & ab-
furditate instituti. Nam apud illum παρ' ἐνιαυτόν est, quod apud He-
rodotum διὰ τεῖτε ἔτεσσι. Superfunt fortasse & plura, & maiora de
anno Græco, quam ea, quæ in præsentem Diatribam coniecimus. Sed
mihi plura hæcenus aut meliora non succurrebant. Equidem ab
æquis Lectoribus tantum, vt hæc boni consulant, non etiam vt lau-
dent, expecto.

IOSEPHI

A I O S E P H I
S C A L I G E R I
I V L I I C A E S A R I S F.
D E
E M E N D A T I O N E
T E M P O R V M
B
L I B E R S E C V N D V S.

ANNVM Græcum antiquitus Lunarem fuisse, vt
alia temporum & mensium descriptio in Græcia
non fuerit, quam quæ Lunæ rationibus congrue-
ret, non solum recentiores homines scripserunt,
sed non paucos veterum idem in literas retulisse
tam compertum esse puto, quam falso eos sensisse
conuincit ratio Tetraeteridum a nobis libro pro-
ximo disputata. Præterea ex eadem disputatione nostra satis constat
C naturale anni principium antiquitus non ab Hecatombæone, sed a
Gamelione, & ex diebus brumalibus duci solitum. Quandiu igitur
Athenienses Gamelionem & temporibus auspicandis & rerum acti-
bus principem mensem habuerunt, tunc semper Comitibus magistrati-
bus creandis in calcem Posideonis reiciebant, vbi erant ἀναρχοὶ ἡμέ-
ραι δύο, extra ordinem mensium tricenariorum positæ, ita vt annus
esset dierum non solum 360, propter menses τετακονθήμεροις, sed & 362,
propter illas appendices ὑπερβαλλούσας, quæ, quia per illud biduum
omnes magistratus annui abdicabantur, propterea dicebantur ἀναρ-
χοὶ ἡμέραι. præterea quod in illis Comitibus nouorum magistratuum
D creandorum habebantur, ideo ἀρχαιρεσίαι, etiam dicebantur. Atque
hoc fuit quidem magistratibus creandis dicatum biduum, donec anni
Lunaris formam Astronomi illorum temporum publicarunt. Tunc
pro bruma, solstitium: pro Gamelione Hecatombæonem vulgus
principium anni cœpit statuere. & menses, in quibus singulis Comi-
tia terna agebantur, quas κυρίας ἐκκλησίας vocabant, pro Tetraeteri-
cis, Lunares: pro solidis, alternis caui usurpari cœpti. Quod vt planius
intelligatur, sciendum Athenis duos summos senatus fuisse, alterum,
τῶν δημοκρατικῶν, qui erant iudices vt plurimum rerum capitalium &
quidem

quidem magni momenti: alterum autem ordinariarum, ciuilium & A
 bellicarum, & summæ denique reipublicæ. Sed Areopagitarum con-
 fessus perpetuus erat. hic Senatus quotannis forte creabatur, olim
 utique, *ἐν ὑπεβαλλέσαις ἡμέραις*, postea anno Lunari admissio, in vlti-
 mis quatuor diebus anni Lunaris, hoc est in illis quatuor, qui sunt su-
 pra 350. Decem enim Tribus Attica habuit, quales Roma xxxv.
 Ex singulis Tribubus quinquaginta magistratus sorte creati rebus ge-
 rendis admittebantur. Ita ex decem Tribubus quinquageni Sena-
 tum Quingentorum constituebant, qui ab eo *πεντακόσιοι* diceban-
 tur, item *ἡ βελή τῶν πεντακοσίων*. Porro vnaquæque tribus forte vnum
 diem summam rem gerebat & imperabat. Ita cum per 354 dies, quot
 nimirum habet annus Lunaris, singuli quinquaginta diem suam per
 orbem imperassent, fiebat, vt 35 dies ex toto anno vnaquæque Tri-
 bus rerum potiretur: & quia decem erant Tribus, sequitur, vt trecen-
 tos quinquaginta dies simul omnes imperarent. Reliquæ sunt ex anno
 Lunari *ἀναρχοῦ ἡμέραι* quatuor. Hæ igitur quatuor dies vicem illarum
ὑπεβαλλουσῶν magistratibus creandis referuatæ. Hoc ita esse, testis VI-
 ripianus Rhetor, vetus Demosthenis interpres *ἐν τῷ κτ' Ανδροτίων* *ἔχθ*
ροῦ, inquit, *ὁ ἐνιαυτός κτ' ἐν Σελλωιακῶν δρόμον, τριακοσίας πεντήκοντα τέσ-*
σάραις ἡμέραις. καὶ τὰς μὲν δ' ἡμέρας ἐκάλεν *Ἐθλωαῖοι ἀρχαιεσίας. ἐν*
αἷς ἀναρχος ἡ Ἀθηναῖα λῶ. ἐν ταύταις παρεβάλλοντο οὗτοι ἀρχοντας. ἦρχον οὖν
Ἐπεντακόσιοι τὰς τριακοσίας πεντήκοντα ἡμέρας. Trecentos igitur &
 quinquaginta dies simul imperabant, qui in decem Tribus diuisi dant
 vnicuique dies triginta quinque. Nam, exempli gratia, heri ἡ αἰαντῖς φυλὴ
 imperabat, hodie ἡ κεκροπίς, cras ἡ ἀκαμαιτῖς. & sic deinceps vna quæque
 suam *ἡμερίαν* imperabat, prout sorte ducta erat. Neque sane quin-
 quaginta simul imperabant, sed ex singulis Tribubus singuli forte
 duobus viri, qui dicebantur *πρωτόεδοροι*. Illi enim Comitibus habendis præsi-
 debant. Nam quingenti simul dicebatur ἡ τῶν πεντακοσίων βελή, Tri-
 bubus illis decem in vnum corpus confusis. Quinquaginta autem
 per Tribus distincti dicebantur *πρυτανεῖς*. Decem vero vocabantur
πρωτόεδοροι, qui erant principes quadraginta nouem reliquorum, singuli
 scilicet in sua Tribu. Nam vnus *πρωτόεδορος* erat quinquagesimus sui
 corporis *τῶν πρυτανέων*: vt in castris Romanis Decurio erat decimus
 illius decuriæ, cuius ipse caput erat. Menses igitur Lunares proprii
 erant horum & omnium denique magistratuuum, & dicebantur *πρυ-*
τανεῖαι, vt in lege Atheniensium apud Demosthenem, *ἐν τῷ κτ' Τιμο-*
κράτους, ἔστι δ' πρώτη πρυτανείας τῇ ἐνδεκάτῃ. Hoc est vndecima mensis
 primi Lunaris, id est, Hecatombæonis Metonici. Dicebatur etiam,
ἔστι ἀρχόντος Μνησιφίλης, Εκατομβαιῶν ἔτη καὶ νέαι, φυλῆς πρυτανεύσεως
Πλωδιονίδος. Neque enim est alius Hecatombæon, quam Lunaris, & eo
 die.

A die ἡ δὲ γῆ pertinerebat ad Tribum *πλωδιονίδα*. Hoc est, is dies erat *ἔφημε-*
εῖα δ' πλωδιονίδος φυλῆς. & τρεῖς ἐκκλησίαι κύρια in omni prytania, siue
 mense Lunari, agebantur ter stata die mensis *τῇ ἐνδεκάτῃ, τῇ εἰκάδι, τῇ ἔτη*
ἔνεαι. Quare hæc anni forma tantum ad magistratus pertinerebat. neq.
 ea vnquam populus vsus est, a quo menses *τετρακονθήμεροι*, & Tetracte-
 rides extorqueri nunquam potuerunt, ne tunc quidem, cum annus Lu-
 naris ab Hipparcho emendatior editus esset. Primus itaq. mensis He-
 catombæon fuit a solstitio. & quia per vndecim dies Hecatombæon
 huius anni anteuertebat caput præteriti, inde fiebat, vt sæpe Hecatombæon
 in Scirrhophorionē Tetraeteridis incidere, in quo sæpe *πρυτανεῖς*
& ἀρχόντες magistratum inibant. Demosthenes *πρὸς Τιμόθεον* *ἔστι* *Ἐ*
 B *χρόνοι ἦσαν πρὸς Θαρρηλιῶνα μῆνα ἐπ' Ἀσεῖς ἀρχόντος. τῶν δ' ὑστέρων ἐπ' ἀφικο-*
μῆνα Φιλῶνδε, &c. Si Thargelion Tetraeteridis erat vltimus mensis an-
 ni *πρυτανείας*, ergo *ὑστέρων* illud ἐπ' *Ἐ* incipiebat a Scirrhophorionē, in
 quem incurtebat mensis Metonicus. Et reuera Scirrhophorion Meto-
 nicus illius anni, qui erat 62 periodi Atticæ, incidebat in 13 Thargelio-
 nis Metonici: Ecatombæon autem in 12 Scirrhophorionis. Idem Ora-
 tor *ἐν τῷ κτ' Μειδίου* *τῶν τελευταίων* *ἔ* *Θαρρηλιῶν* *ἔ* ait fuisse in negotio
δαιτητῶν, vltimam anni, scilicet *πρυτανείας*. Φυλάξας, inquit, *τῶν τελευ-*
ταίων ἡμερῶν τῶν δαιτητῶν, τῶν *ἔ* *Θαρρηλιῶν* *ἔ* ἢ *ἔ* *Σκίρροφοριῶν* *ἔ* *γνο-*
μῆνα, &c. Quem locum non assequitur interpres. Nam orator di-
 ferte indicat, Metonicum mensem *πρυτανείας* nunc in Schirrophorio-
 C nem popularem, nunc in Thargelionem incidere, ac consequenter
 Hecatombæonem Metonicum nunc in Scirrhophorionem Tetraete-
 ridis, nunc in ipsum Hecatombæonem. Thucydides: *Αἰνησίου ἐν Σπάρ-*
τῇ ἐφόρου, καὶ Πυθοδώρου ἐπὶ δύο μῆνας ἀρχόντων Ἀθλωαῖοις, μετὰ τῶν ἐν
Πυθιδαία μάχῃ, μῆνι ἕκτῳ ἢ ἅμα ἦεν ἀρχομῆνα, &c. Ab initio statim
 Veris, hoc est, a Munychione, ait duos adhuc tantum superfuisse men-
 ses magistratui Pythodori. Desinebat igitur ille annus *πρυτανείας* in
 Scirrhophorionē, & fere conueniebat anno Tetraeterico. Porro neo-
 menia illæ dicebantur *νομωῖαι κτ' Σελλῶν*, ad differentiam *τετρακον-*
θήμερων. Τῆ δ' αὐτῆς *θέρους*, inquit Thucydides, *νομωῖα κτ' Σελλῶν, ὡσπερ*
καὶ μόνον δοκεῖ γίνεσθαι διωατῶν, ὁ ἦλιος ἐξέλιπε μετὰ μεσημβρίαν. Alibi:
 D *ἔ* *δ' Ἐπιγνομῆνου θέρους, οὕτως τῶν τε ἡλίος ἐλλίπες ἢ ἐχέτο πρὸ νομηνίαν, καὶ*
αὐτῆ ἰσαμῆρου ἔσφσε. Νομηνίαι hic intelliguntur Metonica, & *πρυτανεῖαι*.
 Cum autem menses Lunares alternis pleni & caui sint, semper pro
δωτέρω ἰσαμῆρου dicebant *τέττη ἰσαμῆρου*, & quæ in illis mensibus cauis
 vocabatur *ἐνδεκάτη πρυτανείας*, ea re vera erat ἡ δεκάς. Huius rei ratio-
 nem reddidimus in Boedromione *ἔξαιρεσιμαῖω*, item in exemplo
 Oeconomicorum Aristotelis supra a nobis producto de Mnemone
 tyranno Lampfaceno. in quo diferte ostenditur sex dies, &c. 360 alter-
 nis

niseximi solitos, item τὴν τρίτην ἰσαμῶν pro τὴν δούτερον alternis mensibus dici solitum fuisse. Quare hic repetenda non sunt. Diu autem mensibus Lunaribus vsi sunt Græci, adeo vt Theon Arati interpres dicat suis temporibus etiamnum aliquot nationes Græcorum eam anni formam retinuisse. τὰς δὲ τῶ μηνί ἐξ ἑσῶν ὡς τὴν τῶν πολιτικῶν ἡμερῶν διαγωγὴν, καὶ καὶ ἐπὶ ἑσῶν πολλοὶ τῶν ἑλλήνων.

DE OCTAETERIDE CLEOSTRATI:

P R I M U S Solon auctor fuit Atheniensibus τὰς ἡμέρας καὶ ἑλληνικῶν αἰώνων, vt scribit Laertius. Quod tamen frustra proposuit, cum Atheniensibus menses omnes pleni, ἢ τετρακοθήμεροι, agerentur. Tandem Cleostratus Tenedius Octaeteride Lunari edita, ab Atheniensibus scripto expressit, quod Solon eloquentia impetrare non potuerat. Cum enim iam omnibus persuasum esset, annū Lunarem esse dierum trecentorum quinquaginta quatuor, Solarem vero Lunari maiorem esse diebus vndecim præcise cum quadrāte, Cleostratus animaduertit octo Lunares annos cum totidem excessibus Solaribus conficere syzygias nonaginta nouem, id est dies 2922: quot scilicet diebus octo anni Solares constant. Ergo in octo annis Solaribus totidem syzygias præcise transigi existimauit: quarum syzygiarum quadraginta octo sint caua, reliquæ plenæ καὶ τετρακοθήμεροι. Atque hoc interuallo dierum & syzygiarum putauit τῶν φαινομένων ἀποκατάσσειν fieri, & Lunam cum Sole itemque omnium φαινομένων ortus & occasus ad idem punctum redire, a quo cæperint primum. Iste autem Cleostratus (alibi Leostratum inuenio, sed male, vt puto) primus Græcorum & signorum partes in Zodiaco notauit, & initia Arietis ac Sagittarij, vt ex Plinio & Hygeno colligimus: idque circa Olympiadem L X I. Instituit autem caput Octaeteridis a brumalibus diebus necessario, tum quia eius castigator Harpalus postea idem tempus seruauit, tum quia ποσειδεῶν δούτερος ostendit Gamelionem hæctenus fuisse mensem primum anni Attici, cum omnis intercalatio debeat fini anni, Posideon autem δούτερος sit intercalaris. Sed Brumam intelligendum est non ἀστρονομικῶς, sed πολιτικῶς, quomodo dies ciuiles agebant Attici. Sæculo enim Iphiti, qui primam Olympiada instaurauit, æquinoctium verum conficiebatur in xxix Martij: Sostitium Kalendis Iulij. Sed neomenia primi mensis Olympici incidit in ix Iulij, hoc est, in viii, aut ix gradum Cancrī, neque vnquam illam epocham anteuertebat. Quare primus omnium Cleostratus ostendit Græcis popularibus suis cardines mundi esse in v i i i partibus Signorum: idque omnis posteritas credidit adeo, vt Sosigenes idem Cæsari, Cæsar posteritati persuaferit.

A ferit. Quod si octauus gradus Cancrī in viii Iulij, ergo octauus gradus Capricorni in sexta Ianuarij, cum interuallum sit dierum 182, cum dimidio. Quod si primus annus Olympiadicus non fuisset intercalaris, neomenia mensis brumalis, qui est Gamelion Atticus, conuenisset in vii Ianuarij, statim post octauum gradum Capricorni. Nam a capite Ecatombæonis ad caput Gamelionis, sunt præcise sex menses, & duæ præterea ἀναρχοὶ ἡμέραι: qui fiunt dies 182, quot scilicet ab v i i i gradu Cancrī ad v i i i Capricorni. Ergo citima neomenia mensis brumalis est in v i i Ianuarij, quos fines nunquam superabit, sed embolismi interuentu in Februarium summouebitur. Omnes igitur menses alternis sunt pleni & caui: Ποσειδεῶν etiam δούτερος plenus. Scripta est **B** autem Octaeteris, vt diximus, anno secundo Olympiadis sexagesimæ primæ, annis decem post obseruatam ab Anaximandro obliquitatem Zodiaci. Erat cyclus Lunæ xviii, Solis viii. anno Iudaico 3227, cuius Tebeth 4. i. 66. Ianuarij viii, anno periodi Atticæ quinquagesimo secundo, ποσειδεῶν ἔτη, ἢ νέα. Hæc Octaeteris primum fuit initium annorum & mēsiū Lunarium πενταετίας: quam ipse cum Canone stellarum Orientium & Occidentium & earum significationibus publicauit. Eum Canonem veteres Græci ἀστροπύγμα vocant. Geminus: αἱ δὲ γνώμῃσι ποσειδέων τῶν Ἰσημασιῶν ἐν τοῖς ἀστροπύγμασι δὲ ἀπόπνων ἀστρογελμάτων γίνοντ. Hic ἀστροπύγματα vocat τὰς ποσειδέων τῶν Ἰσημασιῶν, Tempora qua messor, qua curuus arator haberet. Vitruuius libro nono: Quorum inuenta secuti, siderum ortus, & occasus tempestatumque significatus Eudæmon, Calippus, Metro, Philippus, Hipparchus, Aratus, inuenerunt, caterique ex astrologia, parapegmatorum disciplinas inuenerunt, & eas posteris explicatas reliquerunt. Quorum scientia sunt hominibus suspicienda, quod tanta cura fuerunt, vt etiam videantur diuina mente tempestatum significatus postfuturos ante pronunciare. Satis clare innuit, quid sit ἀστροπύγμα. In vulgatis editionibus Vitruuij legitur Eudæmon, Callistus, Melo; pro quo correximus Eudæmon, Calippus, Metro.

OCTAETERIS CLEOSTRATI.

Anniocteteridis.	Cyclus Lunæ.	Littera Dominicalis.		Dies collecti.
Εμβολ. 1	18	E	8 Ianua.	384
2	19	D C	27 Ian.	738
Εμβολ. 3	1	B	15 Ian.	1122
4	2	A	3 Febr.	1476
5	3	G	23 Ian.	1830
Εμβολ. 6	4	F E	12 Ian.	2214
7	5	D	30 Ian.	2568
8	6	C	19 Ian.	2922

DE OCTAETERIDE HARPALI.

A

OCTAETERIDIS Cleostratæ vitium cito deprehensum est, quod duæ Tetraeterides Olympicæ cum mense embolimo sint dierum solidorum 2924, Octaeteris autem Cleostrati dierum totidem, duobus minus. Atqui neomeniæ primæ Tetraeteridos, & tertiæ in-euntium incidunt in nouilunia, ut vberimæ a nobis libro priorè dis-putatum est. Quare neomenia Octaeteridis secundæ Cleostratæ in-cidens in diem penultimum Tetraeteridis secundæ, anticipabit noui-lunium biduo solido. Vitiosa igitur est Octaeteris Cleostrati. Cum igitur interuallum duarum Tetraeteridum inter duo nouilunia inter-iectum sit, nō dubitavit Harpalus, quin illud sit ex iustis syzygiis com-positum. Omne enim interuallum in idem punctum Lunæ desinens, a quo cæperat, est mere Lunare, hoc est meris mensibus Lunaribus constans. Nam nisi veteres Græci mensem Lunarem censuissent esse dierum 29, horarum 6 ½. nunquam spatio dierum 2924 iustas syzy-gias Lunares fieri posse existimassent. Hoc modo annus Lunaris est dierum 354. horarum 6. qui dies & horæ octies multiplicata dant dies absolutos 2834. qui de 2924 detracti relinquunt 90 dies, qui sunt menses tres pleni embolimi. Quod si dies 2924 per 59 dies diuidan-tur, habebimus in duabus Tetraeteridibus quadraginta nouem paria mensium alternis plenorum & cauorum, cum diebus præterea trigin-ta tribus. hoc est quinquaginta menses plenos, vnde quinquaginta cauos, & tres dies insuper. Igitur in Octaeteride, quæ constat dua-bus Tetraeteridibus Olympicis, sunt syzygiæ Lunares nonaginta-nouem: quæ si essent omnes plenæ, fierent omnes dies 2970: de qui-bus detractis 2924 diebus duarum Tetraeteridum, remanent 46, diffe-rentia cauorum & plenorum mensium. Quadraginta igitur & sex menses caui sunt in Octaeteride: & proinde quinquaginta tres erunt pleni. quæ œconomia mensium immane quantum discrepat a Cleo-stratæa. Nam in illa sunt menses alternis pleni, & caui: in hac ter-tius fere mensis est cauus, & aliquando quartus. Diuisis enim 99 per 46, remanent 2 7/46 id est duæ syzygiæ plenæ, cum 7/46 vnius syzygiæ. Igitur tertius mensis duntaxat est cauus, idque donec ex 7/46 confurgat integra syzygia. tunc enim non iam tertius, sed quartus mensis est ca-uus, ut & docet progressus arithmeticus, & potes ex subiecta tabella animaduertere.

MHNEΣ

A

MHNEΣ KOIΛOI.

εμβολ.	α	ελαφβολ.	δαρηνλ.	εκατομβ.	βοηδρομ.	μαιμακτ.	ποσειδ.	β.
	β	ελαφβ.	δαρηνλ.	εκατομ.	βοηδρομ.	μαιμακτ.		
εμβολ.	γ	γαμηνλ.	ελαφβ.	σκιρροφ.	μεταγειν.	πυανει.	ποσειδ.	α.
	δ	γαμηνλ.	ελαφβ.	σκιρροφ.	βοηδρομ.	μαιμακτ.		
	ε	αυδερη.	μηνυχ.	σκιρροφ.	βοηδρομ.	μαιμακτ.		
εμβολ.	ς	γαμηνλ.	ελαφβ.	δαρηνλ.	εκατομβ.	πυανει.	ποσειδ.	α.
	ζ	γαμηνλ.	ελαφβ.	δαρηνλ.	εκατομβ.	βοηδρομ.	ποσειδ.	
	η	αυδερη.	μηνυχ.	σκιρροφ.	μεταγειν.	πυανει.	ποσειδ.	

NEOMHNIAT THΣ OKTAETHPIΔOΣ

KAO' EKACTON ETOC.

MHNEΣ χρ̄ σαληρ̄ων.	έτος πρώτον.	έτος β.	έτος γ.	έτος δ.	έτος ε.	έτος ς.	έτος ζ.	έτος η.
γαμηνλιών.	α γαμηνλ.	κε ποσειδ.	ιη ποσειδ.	η γαμηνλ.	α γαμηνλ.	κε ποσειδ.	ις γαμηνλ.	η γαμηνλ.
αυδερηιών.	α αυδερη.	κγ γαμηνλ.	ιε γαμηνλ.	η αυδερη.	α αυδερη.	κγ γαμηνλ.	ις αυδερη.	η αυδερη.
ελαφβολιών.	α ελαφβ.	κγ αυδερη.	ιε αυδερη.	ζ ελαφ.	λ αυδερη.	κγ αυδερη.	ις ελαφ.	ζ ελαφ.
μηνυχιών.	λ ελαφβ.	κε ελαφ.	ιδ ελαφ.	ζ μηνυχ.	λ ελαφ.	κε ελαφ.	ιδ μηνυχ.	ζ μηνυχ.
δαρηνλιών.	λ μηνυχ.	κε μηνυχ.	ιδ μηνυχ.	ς δαρηνλ.	κε μηνυχ.	κε μηνυχ.	ιδ δαρηνλ.	ς δαρηνλ.
σκιρροφειών.	κε δαρηνλ.	κε δαρηνλ.	ιδ δαρηνλ.	ς σκιρρ.	κε δαρηνλ.	κα δαρηνλ.	ιγ σκιρρ.	ς σκιρρ.
εκατομβαιών.	κε σκιρροφ.	κα σκιρρ.	ιγ σκιρρ.	ς εκατ.	κε σκιρρ.	κα σκιρρ.	ιγ εκατ.	ε εκατ.
μεταγεινιών.	κη εκατομβ.	κ εκατ.	ιγ εκατ.	ε μεταγ.	κη εκατ.	κ εκατ.	ις μεταγ.	ε μεταγ.
βοηδρομοιών.	κη μεταγειν.	κ μεταγ.	ις μεταγ.	ε βοηδρ.	κη μεταγ.	κ μεταγ.	ις βοηδρ.	δ βοηδρ.
πυανειών.	κε βοηδρ.	ιβ βοηδρ.	ιβ βοηδρ.	ε πυαν.	κε βοηδρ.	κ βοηδρ.	ια πυαν.	δ πυαν.
μαιμακτειών.	κε πυανει.	ιβ πυαν.	ια πυαν.	δ μαιμ.	κε πυαν.	ιβ πυανει.	ια μαιμ.	γ μαιμ.
ποσειδειών α.	κε μαιμ.	ιη μαιμ.	ια μαιμ.	γ ποσειδ.	κε μαιμ.	ιβ μαιμ.	ια ποσειδ.	γ ποσειδ.
ποσειδειών β.	κε ποσειδ. α.	ο	ι ποσειδ.	ο	ο	ιη ποσειδ.	ο	

Subiecimus præter ea Tabulam neomeniarum Lunarium secundum menses anni politici æquabilis, id est secundum menses Tetraetericos. Hæc enim est vera Harpalæ Octaeteridis ψηφοφορία: quippe quæ nihil aliud est, quam mensium Lunarium cum æquabilibus comparatio. Ideo neomeniam Lunarum Gamelionis cum neomenia Gamelionis æquabilis in primo anno composuimus: non quod ita fecerit Harpalus: (Nullus enim Gamelion æquabilis eo seculo Lunarum fuit:) sed quia deprehenso anno primo Octaeteridis Harpali, non operosum erit diuinare quotæ diei Gamelionis æquabilis competat neomenia Gamelionis Lunarum. Nam si, verbi gratia, neomenia primi Gamelionis Lunarum Harpalei incidit in tertiam diem Gamelionis æquabilis, reliquæ omnes neomeniæ eundem pro-

gressum seruabunt: puta per triduum omnes neomeniæ promouendæ A
erunt. Sed non magis scimus epocham capitis illius Octaeteridis,
quam patriam ipsius Harpali. Constat tamen initium fecisse a bru-
ma, vt est testis Festus Auienus in Arateis:

Non ego nunc longo redeuntia sidera motu

In prisca memorem sedes. Habet ista priorum

Pagina, & incerta rerum ratione feruntur.

Nam quæ solem hiberna nouem putat aethere volui,

Ut Luna spatium redeat, vetus Harpalus, ipsa

Ocius in sedes, momentaque prisca reducit.

Ex quibus cognoscimus & a bruma incepisse, & *ἐνεαετηρίδα* quo-
que vocasse, non, quod annis nouem solidis constaret, vt hallucina- B
tur Festus, sed quia nono quoque anno in orbem rediret: quemadmo-
dum Pentaeteris & Trieteris dictæ sunt, non a numero annorū, quibus
constabant, sed eorum, quibus ineuntibus *δωκατάσασ* fiebat: quem-
admodum quartanam febrem dicimus, non quod interualla habeat
quaternum dierum, sed quod quarto quoque die in orbem redeat.
Igitur Harpali Octaeteris admissa fuit cum parapegmate & significa-
tionibus stellarum & hæc est periodus secunda *πενταετίας*, qua Athe-
nienfes vsi sunt. Plinius quoque significationes siderum & tempesta-
tum *ἠεροπνοεῖς* ex Harpalo citat in indice libri xviii: quæ non aliunde
petitæ, quam ex eius parapegmate. Cum autem hæc Octaeteris sit
dierum 2924: ipsi dies per octo diuisi dant quantitatem anni secun- C
dum Harpalum, dierum $365\frac{1}{4}$. siue horarum æquinoctialium 12.
Quare manifestum mendum est in Censorino, vbi differitur de anni
Solaris quantitate secundum Harpalum. Nam ibi legimus Harpa-
lum definisse annum Solis dierum trecentorum sexaginta quinque,
& tredecim horarum præterea æquinoctialium. Omnino enim le-
gendum duodecim horarum. Alioquin Octaeteridi Harpaleæ super-
essent horæ octo supra 2924. Atqui ita nulla fieret æquatio. Siqui-
dem omnis æquationis lex iubet nihil reliquum fieri de ratione hora-
ria, aut scrupularia. Imo tantum abest, vt illarum octo horarum ac-
cessionem rationes Solis cum Lunaribus parient, vt etiam sine illis iusto
longior sit Octaeteris, vt alibi demonstratur. Hanc Octaeterida ex D
clufit Enneadecaeteris Euctemonis, & Metonis: De qua proxime di-
cendum erat, nisi Eudoxi Octaeteris nos reuocaret, quæ Metonis qui-
dem periodo posterior est; propter cognationem autem materiæ in-
continenti reliquis Octaeteridibus subiiciendam esse arbitrati sumus.
De ea igitur prius dicendum.

A DE OCTAETERIDE EUDOXI.

EUDOXVS Cnidius, vir suo sæculo eruditissimus, & Mathemati-
corum princeps, in Ægyptum profectus, ibi annum & menses
præterea integros quatuor, sacerdotibus & astrologis operam dedit, &
Octaeterida suam conscripsit, vt docet nos Laertius: *καὶ τέτταρας μῆ-
νας πρὸς ἐνιαυτὸν διατέλει τὰ αὐτῶν ἐπιπέδον τε τῶν ἡλίου (lego ὑπὸ ἡλίου)
καὶ ὀφθαλμοῦ, τὴν ὀκταετηρίδα κατὰ πᾶσιν συλλέγειν*. Is igitur cum in Ægy-
pto esset anno tertio Olympiadis ciii, & eclipsium interualla, quas in
monimentis suis notatas habebant Ægyptij, inter se cōpararet, depre-
hendit syzygiam secundum Harpalum propius abesse a vero, quam
B syzygiam secundum Octaeterida Cleostratæam. Nam syzygia se-
cundum Harpalum est dierum 29, horarum æquinoctialium $12\frac{28}{33}$. At
secundum Cleostratum totidem quidem dierum & horarum, sed & $\frac{12}{33}$
duntaxat vnus horæ. Ratio igitur differentiæ Harpaleæ ad rationē dif-
ferentiæ Cleostratææ est dupla quadripartiens tricesimas tertias. Qua-
re cum maiuscula sit Harpalea, quam vera sit syzygia; putauit Eudo-
xus $\frac{4}{33}$ vnus horæ esse excessum Harpaleæ syzygiæ supra veram syzy-
giam Lunarem, quam definiuit 29 dierum, 12 horarum $\frac{28}{33}$ vel, quod
idem est, $\frac{8}{11}$ vnus horæ. Ideoque ratio differentiæ veræ syzygiæ ad ra-
tionem Cleostratææ differentiæ est dupla. Cum igitur in Octaeteride
fint syzygiæ nonaginta nouem, si in 29 dies $12\frac{8}{11}$ horæ ducantur, ha-
C bebis modum vnus veræ Octaeteridis dies 2923, horas 12, qui est dimi-
dius dies. Ideoque in duabus Octaeteridibus tres dies supererunt su-
pra rationes Solis: & consequenter in viginti Octaeteridibus, quæ sunt
ἑκαδεκαετηρίδες decem, superabunt dies triginta, qui est mensis inte-
ger. Quare Eudoxi periodus magna constat ex Octaeteridibus vigin-
ti, vel Heckædecaeteridibus decem, quarum vltima deminuenda sit
diebus triginta. Et proinde tota periodus Eudoxi est dierum 58440.
qui sunt præcise anni Iuliani 160. In annis igitur 160 melius putauit
mensem omitti posse, quam diem in xix. annis Metonicis. Quod ta-
men ineptum est. & tam inconsulte ausus est introducere octaeterida
post enneadecaeterida Metonicam, quam iuste Enneadecaeteris men-
D dosa Metonis omni Octaeteridi prælata est. Cum igitur scripserit
anno iiii Olympiadis ciii, cyclo Lunæ decimo sexto, Solis octauo,
instituerit vero initium Octaeteridis a solenni Ægyptiaco, quod voca-
bant *Ιαία*, vel *Ιαίαια*, quæ tunc incidebant in tempus sideris brumæ con-
fectæ, vt odoramus ex Gemino, non difficile erit diuinare, quis dies
Iulianus illi tempori competat, si consideremus, cui diei mensis *αὐγού-
στου* Eudoxus in parapegmate suo assignauit diem brumæ. Nam cum
Meto & Euctemon incipiant annum suum cælestem a xxvi i Junij,

Brumæ autem diem centesimum octagesimum secundum numerent A
a Solstitio, Eudoxus quartum diem a bruma Euctemonis dixit esse ve-
rum diem brumæ, vt notatum est in Parapegmate Attico. cui congruit
dies 28 Decembris. Si igitur *Iōia* tunc cadebant in brumam, ea ne-
cesse est incidisse in 28 Decembris, quamuis verus dies brumæ incidit
set in 27. Erat annus Nabonassari 383. Neomenia Toth 23 Nouem-
bris, feria prima. Neomenia Paophi 23 Decembris. Ergo *Iōia* in VI
Paophi. Sed duo aduersantur. quorum alterum est, quod non in men-
se Paophi videntur fuisse *Iōia*, sed in mense Athyr: qui, posteaquam
fixus fuit, incidit in Nouembrem Iulianum. Atqui in Nouembrem
Iulianum cōferuntur *Iōia* a veteri poeta in descriptione mensū, quam
reperies in Catalectis nostris. Ibi enim de Nouembri ita scriptum est: B

Carbaseo post hunc artus indutus amictu

Memphidos antiqua sacra, Deamque colit.

A quo vix avidus sistro compescitur anser,

Deuotusque sacris incola Memphidis.

Manifesto *Iōia* sunt in Athyr, non in Paophi. Alterum est, quod
Geminus reprehendens sui sæculi errorem, qui semper assignabat bru-
mam *Iōia* in anno vago Nabonassari, ait ante 120 annos brumam in-
cidisse in *Iōia*. Ergo a tempore Eudoxi ad tempus illud, quo suum li-
bram scribēbat Geminus, intersunt anni tantum 120. Proinde ille
annus a Nabonassaro fuerit 503. Ita Geminus fuerit longe antiquior
Hipparcho. quod non puto. longe enim posterior videtur. Ad prio- C
rem quidem dubitationem respondere possumus, solenne Memphi-
ticū Nouembris non esse *Iōia*, sed *Ἐρεσις Οσίειδος*. Nam *Ἐρεσις*
Οσίειδος celebrabatur XVII Athyr, teste Plutarcho, hoc est XIII No-
uembris: item *Ἐρεσις Οσίειδος* eodem mense celebrabatur, vt constat
ex Kalendario rustico, quod exstat Romæ, in quo in mēse Nouembri
cui Athyr respondet, festum EVRESIS notatum est. Et præterea erant
alia solennia *Iōidis*: vt ISIDIS NAVIGIVM mense Martio apud idem Ka-
lendarium & Lactantium & Apuleium lib. XI. item SACRVM PHARIÆ,
ET SARAPIA mense Aprili. Ad alteram autem dubitationem nihil quod
respondeamus, habemus. Sed vtcunque hæc fuerint, Eudoxus sum-
mum initium Octaeteridis suæ a proximo nouilunio post 28 Decembris, D
hoc est a Scēbat Iudaici anni 3396, cuius character 3. 23. 726, feria
quarta, Decembris XXXI, cum iam tamen neomenia Posideonis em-
bolimi Metonici moraretur præscam epocham die vno, & tunc esset
in Kal. Ianuarij. Igitur inde Octaeterida suam incepit, Ποσειδεῶν & Ἰου-
λίαν: cuius caput post annos Iulianos 161 præcipitatur vsque in
30 Ianuarij. Sed *Ἐρεσις* triginta dierum iterum in vltimam Decem-
bris reditur: & ita rationes Solis cum Lunaribus æquantur.

ELENCHVS OCTAETERIDIS.

NE HOC quidem modo constant rationes Lunares. Proxime
quidem abest a vero *ἐκκαδεκαετηρίς* Eudoxi. Nam vera *ἐκκα-
δεκαετηρίς* Iudaica est dierum 5847, vt & Eudoxea, & præterea horæ
1. 414, quo excessu superat Eudoxeam. Sed syzygia non est præcise
accepta dierum 29, horarum 12, $\frac{8}{11}$: vel, quod idem est, dierum $29\frac{1}{2}$ &
 $\frac{2}{3}$. (Nam tam dies 29 hor. 12 $\frac{8}{11}$, quam dies $29\frac{1}{2}\frac{2}{3}$ Octaeteridis syzy-
giam consummant. Error autem est in Gemino $\frac{6}{12}$ pro $\frac{6}{12}$, vt hoc obiter
moneam.) Syzygia enim præcise est dierum 29, hor. 12 $\frac{79}{108}$. Quare
vera *ὑπεροχή* Solaris anni supra Lunarem erit dierum 10, horarum 21.
B 204. quæ omnia si octies multiplicentur, fient dies 87, horæ 2. 472,
qui quidem dies non consummant menses tres Lunares. Ideo in octo
annis non possunt intercalari menses tres: quod ex enneadecaeteride
probat. Nam in octo enneadecaeteridibus fiunt intercalationes
quingenta sex: in XIX autem Octaeteridibus fiunt quingenta
septem. Vnus igitur mensis abundat post annos 152; non autem, vt
voluit Eudoxus, post annos 160. Et cur illi displicuit Enneadecaeteris
Metonis, non possum cōminisci: nisi quia semper sincerum volumus
vas in crustare, & potius reprehendere, quam discere. Octaeterida au-
tem Eudoxi Dositheus Archimedis familiaris correxit, & iterum cum
parapegmate castigatiore edidit. Vnde quoties sæpe veteres *ἐν Ἰωνί-
C μασίαις τῶν Φαινομένων* Dositheū testem producant, scito esse ex Eudoxi
quidē Octaeteride & parapegmate, sed a Dositheo correctis. Parape-
gma cum Octaeteride Lucanus vocat fastos, vel, vt ipse loquitur, fa-
stus. *Nec meus Eudoxi vincetur fastibus annus.* Geminus postquam ex
Dosithei parapegmate quædam produxit, statim subiicit etiam testi-
monium ex Eudoxo. Sed vtrumque est Eudoxi; prius quidem ex po-
steriore editione Dosithei, posterius autem ex priorē Eudoxi. Quare
multi veterum octaeterida Eudoxi Dositheo attribuunt, teste Cen-
forino. Illustravit etiam eandem Octaeterida commentario & exposi-
tione Eratosthenes Cyrenæus. Porro de Octaeteride ita legitur apud
Censorinum: *Hunc quoque circuitum vere annum magnum esse plera-
D que Græcia existimavit, quod ex annis vertentibus solidis constaret,
vt proprie in anno magno fieri par est. Nam dies sunt solidi vno mi-
nus centum, annique vertentes solidi octo.* Hæc a librariis mutilata
ita sunt supplenda: *Nam dies sunt solidi ducenti noningenti vi-
ginti duo, menses vno minus centum, &c.* Plinius vero de Octaeteri-
de intelligit, cum scribit libro XVIII, XXV cap. *Indicandum est &
illud, tempestates ipsas ardores suos habere quadrenis annis, & easdem
non magna differentia reuerti ratione Solis: octonis vero augeri easdem;*
cente-

centesima reuolvente se Luna, &c. Hoc enim ex parapegmatis Eudoxi & Dosithei hausit, quæ quidem erant edita vna cum octaeteride Eudoxea.

DE ANNO MAGNO METONIS, SIVE ENNEADECATERIDE.

QVIS status anni Lunaris Atheniensium esse potuerit, cum ad Canones Octaeteridis describeretur, ex comparatione vtriusque octaeteridis Tetraetericæ & Lunaris Harpalex, scire potuisti. Quamuis enim initia & tempus institutæ Octaeteridis πευλανείας Harpalex ignoramus, tamen in quadraginta annis magnam turbationē nouiluniorum necessario consecutam esse, potes ex eadem comparatione colligere. Itaque Aristophanes Olympiade 88, Amynia prætoris, Nephelas docens inducit Lunam cum Atheniensibus expostulantem, quod menses ad Lunam non describerent, sed ἀνω τε καὶ κάτω κυδοιδόπων ait. Nam putantes se solennes cultus & ferias ex Lunæ & Octaeteridis obseruatione obire, eas alieno tempore anni imprudenter celebrabant. Quod plane anomalix octaeteridis congruit: donec Metonis anno succedente ea penitus desita est. Meton igitur Pausaniæ filius, vt tunc captus erat Græcorum, insignis Mathematicus floruit ineunte bello Peloponnesiaco, vir non solum peritia motuum coelestium, sed & aquilicis, & librationibus nobilis. Itaque & fontes induxit Athenis, vt auctor est Phrynichus Comicus μονοτέπων.

Τίς ἐστὶν ὁ μὲν ταῦτα ταύτης φρεσίνων; Μέτων ὁ Λαδοκονοίδης ὃδ' ὁ τὰς κελύκας ἀγών.

Quare huc alludens Manilius noster in Apotelesmatis, sub Aquario Aquilices & Astronomos ait nasci:

Ille quoque, inflexa fontem qui proiicit urna, Cognatas tribuit iuuenilis Aquarius artes Cernere sub terris, undas inducere tectis. &c. Quippe etiam mundi faciem, sedesque mouebit Sidereas, cælumque nouum versabit in orbem.

Non est locus nobilior in toto Manilio, quamuis olim eum non satis capiebamus. Veteres, quæ fuit eorum hac in re imperitia, putabant omnium motuum coelestium & mundi ipsius integram conuersionem fieri, quando Sol & Luna in idem tempus recurrebant, in quo antea deprehendebantur. & quamdiu Octaeteridis fides suspecta non fuit, eam esse mensuram διποκατάστασις ἔπαντες non solum vulgus, sed & docti credebant. Itaque Festus Auienus ex Græcorum libris dixit:

Non ego nunc longo redeuntia sidera motu In prisca memorem sedes.

Innuit,

A Innuit, vt vides, de ortu & occasu τῶν μορφώσεων annuo. Nam si quæ est varietas, eius διποκατάστασις, quantocunque tempore illa reditura sit; omittit dicere. Subiicit:

— Habet ista priorum

Pagina, & incerta rerum ratione feruntur.

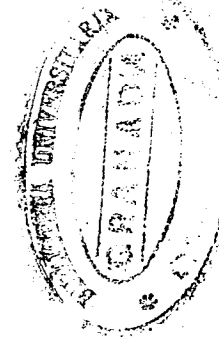
Diuerſa de istis scriptorum & Astronomorum iudicia, & libros extare dicit:

Nam quæ Solem hiberna nouem putat æthere volui, Vt spatium Luna redeat, vetus Harpalus, ipsam Ocuis in sedes, momentaque prisca reducit.

Putat διποκατάστασις inerrantium fieri, ita vt sidera, vt ipse loquitur, in prisca sedes longo motu redeant. Putat, in quæ, hoc accidere, quando cunque spatium Lunæ redit. Ipse interpretatur mentem suam: Quando, inquit, Luna in sedes & mometa prisca reducit. Quod intellectualum, inquit, Harpalus annorum nouem esse decreuit, sed male, cum ocior sit iusto ista periodus. Aperte igitur cenſet, conuersionem coeli vniuersalem fieri, quando neomenia redit in eandem diem, & horam, in qua antea fuit. Subiicit Festus Auienus, hanc periodum ob breuitatem fallere, ideoq. ei decennium additum a Metone. & veram διποκατάστασις τῶν φαινομένων intra ἐννεαδεκαετηρίδα fieri. De hallucinatione Festi super nomine Enneaeteridos, supra dictum est. Aratus quoq. volens ostendere omnium inerrantiū ἐποχῶν Solem ipsum esse, absurde quidem, sed tamen eius rei causam confert ad cyclum Metonis. quod intervallo, δρύσεων ἔανατολῶν τῶν φαινομένων fiat restitutio, orbis, & conuersio quædam mundi vniuersalis. Ita enim canit elegantius, quam verius:

Γνώσκεις τὰδε καὶ (ὅ. τὰ γ' στωαϊκῶν) ἤδη ἐννεακαίδεκα κύκλα φαινῶν ἡελίοιο.

Quem locum summum virum Theonem ex toto assecutum non esse mirum non est, cum Hipparchus, & post eum Astronomix Apollo Ptolemæus, quantitatem anni Tropici ex neomeniarum restitutione collegerint, quam restitutionem Hipparchus recte cenſet post annos 304 statim fieri. Sed de his libro quarto amplius. Apertius vero Diodorus Siculus docet illos veteres, τὰ φαινόμενα διποκατάστασις illis nouemdecim annis vertentibus, putasse. Libro enim duodecimo de illis nouemdecim annis loquens ita scribit: ἐν τῷ τοῖς εἰρημύοις ἔτεσι τὰ ἀστρα τῶν διποκατάστασις ποιεῖται, καὶ καθάπερ ἐνιαυτὸς πρὸς μέγαν τὸν ἀνακυκλισμὸν λαμβάνει. διὸ καὶ πινες αὐτῶν Μέτων ὁ ἐνιαυτὸν διομάζουσι. δοκεῖ δ' ἄνευ ἔτ' ἐν τῇ περὶ ἡμετέρας καὶ περὶ γραφῆ ταύτη θαιμάσας Ἰππάρχου λέγειν. τὰ γ' ἀστρα τῶν τε κινήσειν, καὶ τὰς Ἰππασμασίας ποιεῖται συμφάνως τῇ γραφῇ. διὸ μέγιστον τὸν κατ' ἡμᾶς χρόνον ὅ πλείστοι τῶν ἐλλήνων χρώμενοι τῇ ἐννεαδεκαετηρίδι ἐ διαψύδον τ' ἀληθείας. Quid melius potuit versus Arateos interpretari?

terpretari? Sed fallitur Diodorus. Nam *ἐννεαδεκαετηρίς*, quæ illius temporibus obtinebat, erat Calippica, non autem Metonica: cum Metonica plus quam quinque diebus, Calippica vno fere die illo sæculo iam anteuertisset, quo hæc scribebat Diodorus. Idem scriptor libro secundo eadem repetit, loquens de enneadecaeteride gentium Hyperborearum: λέγει ὅτι καὶ τὸν θεὸν (Apollinem) δι' ἐπὶ τὴν ἐννεακαίδεκα κατὰ τῶν εἰς τὴν νῆσον, ἐν οἷς ἔσσι τῶν ἀστέρων ἀποκατάστασις ἐπὶ τέλει ἄγονται. Ἐὰν δὲ τὸν ἐννεακαίδεκαετηρὸν χρόνον ὑπὸ τῶν ἐλλήνων μέγαν ἐνιαυτὸν ὀνομάζουσι. Huius meminit & *Ælianus* libro decimo. Nunc quid velit Manilius per te ipse potes intelligere. Ait Metonem cœlum versasse in nouum orbem, hoc est, conuersionem mundi ἑν ἀποκατάστασιν nouo orbe, & noua periodo *ἐννεαδεκαετηρίδος* definiuisse, cum orbis vetus **B** Harpali mendosus, & fallax tempore deprehensus sit. Hoc est, quod dicit, versare cœlum in nouum orbem. Et nouum orbem periodum *Μετονικὴν* intelligit, comparatione veteris, quàm *Ὀκταετηρίδα* Harpali esse ostendit *Festus Auienus*. Enneadecaeteris igitur Metonis celeberrima multis quidem nominibus commendatur: sed eam parum hæcenus notam fuisse, argumento sunt ij, qui eandem penitus cum cyclo Paschali, & nostro vulgari, quem numerum aureum vocamus, definiunt. Tantum enim septem embolismos, & nouemdecim annos cum nostro numero aureo communes habet, in reliquis immane quantum differt. Nam neque idem situs embolismorum, neque eadem anni Solaris quantitas: cum *Cyclus Metonis* sit absolute dierum **C** 6940, discedens à iusta periodo horis 7. 26'. 56". 40". Vnde in annis 76 moratur *Lunæ curriculum* die vno, horis 5. 47'. 46". 40". In annis denique 304 *Luna* anteuertit primam epocham Metonicam diebus solidis quinque. Annos autem embolimæos septem aut eorum situm, scire non possumus priusquam epocham cycli ipsius & caput indagemus. Veteres Græci à bruma, vt cognoscimus ex octaeteridibus *Cleostrati* & *Harpali*, tempora sua ordiebantur, & eos secuti Romani, quod facilius a decrementis vmbrae horas obseruarent, brumæ confecto die, quam ab incrementis, solstitio. Quare omnia horologia Græcorum semper ad rationes brumæ referebantur, vt & Romana: donec primus omnium *Meton* noster à capite anni populari, aut potius ab **D** eius epocha, horologium describere instituit, hoc est à solstitio. Vnde ipsum organon *ἡλιοτρόπιον* vocarunt Græci, a solstitij obseruatione. Quod instrumentum nobilissimum, atque priscorum hominum obseruationes longe subtilitate vincens, ipse in Comitio Athenarum dicauit, vt testis est priscus scriptor *Philochorus* apud interpretem *Aristophanis ὀργήθων*, instar *ἡλιοτροπίου* *Pherecydis*, quod in *Scyro* insula patria sua auctor dedicauit. Itaque videtur non solum a solstitio caput

Ennea-

A Enneadecaeteridis suæ deduxisse, sed etiam ab eo tempore, quo *Heliotropium* suum dicauit. Idem *Scholias* *Aristophanis* assentitur quidem *Philochoro* de *Heliotropij* positu: sed de tempore refragatur. *Philochorus* enim censebat *Metonem* ante *Pythodorum* *Archontem* *Heliotropium* posuisse. ipse post *Pythodori* magistratum aut saltem in magistratu ipso, non autem ante magistratum, positum contendit. Verba *Grammatici* de *Metone* hæc sunt: ὁ δὲ *Φιλόχορος* ἐν *Κολωνῶν* μὲν αὐτὸν εἶδεν λέγει θείναι, ψυδῶς δὲ πρὸς *Πυθόδωρον* ἡλιοτρόπιον ἐν τῇ νύκτι λέγοντο ἐκκλησίᾳ, πρὸς τὴν τείχει τῶν ἐν τῇ πύκτι. Lege: εἶδεν λέγει θείναι. ἐπ' *Αψιδῶν* δὲ πρὸς *Πυθόδωρον*. Sane verum est adhuc sub magistratu *Apsedis* illud *Heliotropium* dedicasse, & solstitium obseruasse 27 Iunij, diebus 36 **B** ante neomeniam sequentis *Ecatombæonis* *Tetraeterici*. Itaque adhuc erat in magistratu *Apsedes*: cui in sequenti anno successit *Pythodorus*. Parum igitur abest, quin & a *Solstitio* cyclum suum incepisse, & circa tempora *Pythodori* *Heliotropium* statuuisse credamus, optimi scriptoris auctoritate moti. Sed de *Solstitio* cur dubitemus, cum auctorem locupletem habeam *Festum Auienum*? qui post eos versiculos a nobis paulo ante adductos subiicit, loquens de *Harpalo*:

*Illius ad numeros prolixa decennia rursum
Adiecisse Meton Cecropea dicitur arte,
Inseditque animis. Tenuit rem Græcia solers
Protinus, & longos inuentam misit in annos.
Sed prima Meton exordia sumpsit ab anno,
Torreret rutilo cum Phæbus sidere Cancrum:
Cingula cum veheret pelagus procul Orionis,
Et cum caruleo flagraret Sirius astro.*

A solstitio igitur duxit citimum nouilunium. Remotissimum vero statuit ad æstus maximos *Caniculæ*. Iam igitur constat de exordio periodi *Metonicæ*. De tempore, hoc est anno obseruati a *Metone* solstitij, item de tempore & epocha ipsius *Solstitij*, habemus plene apud *Ptolemæum*, libro III, qui ait diserte *Solstitium* a *Metone* & *Euctemone* obseruatum anno *Nabonassari* 316, *Phamenoth* XXI, mane. Tempus congruit XXVI Iunij, cyclo *Lunæ* VII, cyclo *Solis* XXVI, feria prima, anno quarto *Olympiadis* 86 desinente, præfecto Athenis *Apsede*, *T. Verginio*, *Proculo Geganio Macerino* COSS. qui erat tertius annus periodi *Atticæ*. *Scirrhophorion* III Iulij. Ergo *Neomenia* *Hecatombæonis* *Metonici* σκίρροφοριῶν τριτὴ ἐπὶ δέκα. *Diodorus* libro duodecimo: ἐν δὲ ταῖς *Αθλήαις* *Μέτων* ὁ *Πανσανίς* μὲν ἦδ' εἰς, *Δεδοξασμῶν* δ' ἐν ἀστρολογία εἰζέτηκε τὴν ὀνομαζομένην ἐννεαδεκαετηρίδα, τὴν δὲ γὰρ ποισάμην δὲ πρὸς μὲν ὅς ἐν *Αθλήαις* σκίρροφοριῶν τρισεκαίδεκάτης. Proinde *Θαργηλιῶν* πέμπτη φθίνουτος obseruatum *Solstitium*.

G

a Meto-

a Metone. & proximo *πενταετίας* Hecatombæone Pythodorus iniuit A magistratum, nouem mensibus ante initia belli Peloponesiæ. Hæc igitur est Epocha cycli Metonici, non autem 1x Iulij, vt solebant vetustiores: neq. octaua pars Cancrj, vt Cleostratus. Quare mirari satis non possum, cur Columella dixerit, se, auctore Metone, solstitiũ in octaua parte Cancrj, sicut alia *κέντεγε* in octauis partibus signorum suorum, statuere, cum res ipsa eum satis refellat. Cur enim potius Columellæ de Metone, quam Metoni ipsi credam? De modo Enneadecaeteridis Metonicæ scribit Censorinus: *Præterea sunt anni magni complures: vt Metonicus, quem Meton Atheniensis ex annis vnde viginti constituit. eoque Enneadecaeteris appellatur: & intercalatur septies: in eoque anno sunt dierum sex millia, & quadringenti quadraginta.* Legendum: in eo- B que anno sunt dierum sex millia & noningenti quadraginta. Nam ex notis vulgaribus fluxit error: dierum sex millia, & cccc xl. Deest enim 10 nota quingentorum. Cum 6940 dies comprehenderet Enneadecaeteris Metonica, ea nullo modo potuit congruere cum vera enneadecaeteride Lunari, vt infra demonstrabitur. Seruata epocha in xxvii Iunij, facile embolismorum situs & tempora deprehendemus. Nulla enim Neomenia Hecatombæonis Solstitium anteuertebat. Quocirca secundus, quintus, octauus, decimus, tertiusdecimus, sextusdecimus, decimus octauus anni erant embolimæi; contra quam censent docti homines nostri temporis. Cum autem periodus ipsa 6940 diebus præcise explicaretur, in illis erant anni Lunares xix, C menses *τετρακονθήμεροι* septem, dies quatuor, scrupula nulla. Quare propter illos quatuor dies abundantes, quatuor quoque anni erant *ὕπερήμεροι*, dierum scilicet 355, vt postea videbimus. Anni autem Lunaris modus, secundum Metonem, est dierum $354 \frac{4}{19}$, aut $\frac{16}{76}$. Neomenia prima Ecatombæonis Metonici fuit Iulij xv. Quare cyclus Metonis constat non ex enneadeteride & decade, vt voluit Festus Auienus, sed ex Octaeteride & Hendecaeteride. Nam nullæ aliæ partes sunt enneadecaeteridis, quæ propius absint a modulo anni Solaris: nec quæ melius in se cohæreant. Quod enim Octaeteridi superest supra-rationes Solis, id deest Hendecaeteridi, & contra. Sed cum Meto videret accurata obseruatione septimam diem Ecatombæonis vicesimi D Tetraeterici semper in nouilunium concurrere; (verbi gratia, incipiat primus Ecatombæon 1x. Iulij, vt in principio periodi Atticæ; vicesimus incipiet in Kal. Augusti, & in vii mensis erit nouilunium; id quod me tacente indicat laterculus mensium Tetraetericorum antea a nobis propositus) cum igitur hoc videret Meto, animaduertit in hoc interuallo contineri duas Octaeteridas Harpali. id quod & puero procliu: item dies 1092. Sed ij dies est triennium Harpaleum, vel Cleo-

A Cleostratum, hoc est tres anni Lunares cum vno mense intercalari pleno. Duæ autem Octaeterides siue Harpaleæ, siue Tetraetericæ sunt dies 5848. quibus si adieceris 1092, consurget summa dierum 6940. Igitur iustam periodum confici posse ex duabus Harpali Octaeteridibus & triennio Lunari existimauit. Rursus in duabus Octaeteridibus, sex sunt embolismi; in triennio vnus. Ergo septem embolismi transigentur in ea periodo: & fient omnes syzygiæ 235: quia in duabus Octaeteridibus sunt 198, & in triennio Lunari 37. atque adeo decemnouem annis tota periodus explicabitur. Vnde eam *εννεαδεκαετηρίδα* vocauit. Si igitur omnes menses 235 huius periodi essent *τετρακονθήμεροι*, & pleni, ij fierent dies 7050. De quibus si detrahantur B dies 6940, quantitas nempe huius periodi, relinquentur menses caui 110, qui debentur huic periodo: & proinde reliqui 125 erunt pleni. Longe igitur maior erit numerus plenorum, quam cauorum: neque erunt alternis pleni & caui, vt nec in Harpali Octaeteride erant alternis pleni & caui. Si igitur 235 in 110 distribuuntur, habebimus syzygias 2. dies $4 \frac{1}{11}$. Eæ enim in 110 multiplicatæ faciunt 235 syzygias præcise: quas intelligimus omnes plenas. Itaque post duas syzygias & dies $4 \frac{1}{11}$, vtendum erit *Ἐαίρεσις*, vt pro 4 mensis, dicatur quinta. Item eodem modo post quatuor syzygias, pro quintæ syzygiæ octaua dicatur nona. & ita progrediendo erogabis omnes *Ἐαίρεσις*, donec vltima syzygia sit caua, & pro eius tricesima, dicatur prima Ecatombæonis primi secun- C dæ periodi. Id quod in conspectu tibi dedimus in duabus sequentibus Tabulis: in quarum priore omnes syzygiæ cum characteribus suis notatæ sunt. Nam Cella, quæ habet tres numeros, ea indicat mensem cauum. Puta in primo anno, tertio mense, in cella habes $\frac{45}{4}$ Duo priores numeri significant pro 4 mensis, dicendum 5: vel, vt Græci loquuntur, pro *τετάρτη ἰσαμύρις, πέμπτη ἰσαμύρις*. Ideo mensis est cauus. Inferior autem numerus est feria, vel character neomeniæ. Quæcunque autem neomeniæ habent vnum numerum, eæ sunt plenorum mensium. Reliqua facilia sunt. Ex quibus vides *Ἐαίρεσις* non fieri in vno die, sed pro vt coniugatio duarum syzygiarum postulat. Post binas enim syzygias fit *Ἐαίρεσις*, donec numerus ex $\frac{1}{11}$ accre- D scens addat diem prioribus diebus quatuor. Quare in omni vndecima syzygia accrescit dies vnus. Insigniter autem fallitur Geminus, priscus & eruditus auctor, qui scribit Metonem diuisisse 6940 dies per 110 syzygias: & quia 110 in 6940 continentur sexagesies ter, propterea censet Metonem statim post 63 dies *Ἐαίρεσις τῶν ἡμερῶν* fecisse. Hoc enim ratio ipsa confutat. Nam 63 dies sunt syzygiæ 2, & dies præterea 3. quæ omnia in 110 ducta producant syzygias 220, dies 330. hoc est syzygias vndecim, quæ cum 220 syzygiis compositæ dant

TABVLA CHARACTERISMI NEOMENIARVM ENNEADECAETERIDIS METONICÆ.

NIARVM ENNEADECAETERIDIS METONICÆ.

Main table with columns for months (Ephemeris) and rows for years (Anni Enneadeceteridis). Includes numerical data for syzygies and other astronomical markers.

tantum 231 syzygias plenas. Itaque calculus definet inducentesima prima syzygia. Reliquæ igitur quatuor erunt continue plenæ, & duæ primæ sequentis anni erunt & ipsæ plenæ. Ita fient sex continue plenæ syzygiæ. Quod est absurdum. Porro adiunximus Tabellam characterismi periodorum. qui characterismus cum

TABELLA Characterismi periodorum. A small table with two columns: Enneadeceterides and Character Enneadec.

chara-

TABVLA NEOMENIARVM METONICARVM IN MENSIBVS IVLIANIS.

CARVM IN MENSIBVS IVLIANIS.

Main table with columns for months (Ephemeris) and rows for years (Anni Enneadeceteridis). Includes numerical data for syzygies and other astronomical markers.

charactere neomeniæ compositus dabit feriam Neomeniæ. Exempli gratia. Volo scire feriam neomeniæ Metagitnionis Metonici in anno decimo periodi quintæ. In Tabella characterismi enneadeceteridis, siue periodi quintæ, habes 3. Ille character seruit toti periodo, & cum 4 caractere Metagitnionis anni decimi, abiectis septenariis, vbi opus erit, dat feriam secundam neomeniæ Metagitnionis. Adieci præterea Tabulam neomeniarum Metonicarum in mensibus Iulianis, vt citra laborem eas inuenire queas. Exemplum: Anno Nabonnassari 366, Θωθ κς, secundum Athenienses autem Φθως εράτε αρχοντος, μηνός Ποσειδεών, defecit Luna. Tempus xxii Decembris, sequente xxiii, feria secunda, sequente tertia, cyclo Solis xix, Lunæ xviii, anno periodi Iulianæ 4331. Erat annus Iphiti 394. Abiectis ex methodo perpetua annis 344, remanet annus quinquagesimus Metonis, id est duodecimus tertiæ periodi, cuius periodi tertiæ character 4 cum 6 caractere Posideonis anni xii compositus, abiectis 7, dat feriam 3.

G 3 In

In Tabula neomeniarum in annis Iulianis, Posideonis neomenia VIII A Decembris, feria secunda. Ergo quintadecima Posideonis, sequente sextadecima, contigit Deliquium. Eodem anno tam Nabonassari, quam Metonis, defecit idem sidus φαμενῶδ κδ, sequente κε, μηνός Σκίρροφοριῶν θ. Tempus xv i i i Iunij, sequente x i x, feria quinta, sequente sexta. Character 4 periodi tertiæ cum caractere 2 Scirrhophorionis in anno i 2, dat feriam v i characterem neomeniæ Scirrhophorionis: quæ cum ex altera tabula sit in 4 Iunij, feria quinta, cyclo Solis xx, Eclipsis contigit rursus xv mensis, sequente x v i. Denique anno sequente Nabonassari, & tertiodécimo tertiæ periodi Metonicæ idem sidus defecit Θωδ ις, sequente ιζ, secundum Athenienses Ευάνδρα ἀρχόντος, μινός Προσειδῶν θ παρ- B τέρη. Tempus x i i Decembris, feria septima, sequente prima. Regularis 4 cum 4 compositus, abiecto septenario, dat feriam primam neomeniæ Προσειδῶν θ παρτέρη. Ergo Luna defecit x i i i mensis, sequente xv. &c. Rursus anno secundo primi Metonici cycli, ineunte bello Peloponnesiaco, diebus æstiuus, νεμηνία κζ Cελήνω, ut loquitur Thucydides, defecit Sol. Hæc eclipsis contigit anno Iphiti 346, periodi Iulianæ 4283, Augusti tertia die, feria quarta, cyclo Solis 27, Lunæ 8, anno Nabonassari 317, Pachon v i i i, anno vno, & diebus 37, post obseruatum a Metone Solstitium. In Tabula neomeniarum habes in secundo anno Metonis νεμηνίαν μετ'αγεινιῶν θ i i i Augusti. Quod conuenit cum Thucydide, qui vocauit νεμηνίαν κζ Cελήνω. neque C de alia neomenia intelligit, quam Metonica. quæ etiam erat neomenia Elul Iudaici anni 3330: cuius character 4. 17. 609, eadem feria, ut vides. Rursus annus erat 42 periodi quintæ Olympiæ, & ideo quartus Atticæ. Cuius Ecatombæon cæpit 29 Iulij. Ergo defecit Sol ἑκατομβαιῶν θ τῆ ἑκτη ἰσαμῶν. Rursus Thucydides scribit de anno octauo belli Peloponnesiæ: ἔδ' Ἀπ. γνομῶν δέρας δίδυς, τέτε ἡλὶς ἐλλίπες π ἐλλίετο παρὶ νεμηνίαν, καὶ αὐτὰ μινός ἰσαμῶν ἐσεισε. Contigit ille defectus Solaris Augusti x v i, feria quinta, anno periodi Iulianæ 4290. Erat annus Iphiteus 353, quadragesimus nonus periodi quintæ Olympiæ, ideo vndecimus Atticæ. Ecatombæon i i i Augusti. Ergo x i i i contigit nouilunium. Rursus erat nonus annus Metonicus. Metagit- D nion x v i Augusti. Conuenit ergo. Elul quoque Iudaicus 3338 non aduersatur. Fuit enim 4. 21. 580. feria quinta. Quod autem supra diximus, quando in cella caui mensis scriptum est 4. 5, id significare pro quarta mensis, dicendum esse, quinta mensis, noli putare ita a vulgo usurpari solitum. Nam πολιτικῶς omnis mensis caui Δουτέρη dicebatur τῆσι. Sed intelligendum est Metonem tantum dixisse quartam pro quinta, methodi causa, ut hoc modo non ad arbitrium, sed ad pro-

A ad progressum numerorum syzygias erogaret. Statim autem post obseruationem Solstitij Metonici hic magnus annus receptus non fuit. Nam quarto anno ab eius editione Aristophanes docuit νεφέλας, ἀρχοντ' Αμυνίε, cum adhuc Athenienses Octaeterida suam mordicus retinentes τὰς ἡμέρας ὄκτ' ἦγον κζ τὴν Cελήνων, ἀλλὰ ἀνω τε ἑκάτω ἐκ τῶν δοιδόπων. Sed non multo post receptum fuisse testatur Auienus.

— Tenuit rem Gracia solers

Protinus, & longos inuentam misit in annos, Inseditque animis.

& celebritatem eius ignorare utique non possumus, Arato canente,

— Τὰ γ' σπασαίδε' ἤδη ἰνὸν ἀντιπάλαιον οὐκ ἔστιν ἐνεακίδεκα κύκλα φαεινὸν ἡελίοις.

B Neomeniæ vero Metonicæ, & Calippicæ aliquando neomenias Tetraeteridum anteuertunt mense integro, ut ex Demosthene supra annotauimus: aliquando paucioribus diebus. Præterea omnes πενταετίαι apud Oratores Græcos sunt Metonicæ, præterquam si quæ sunt veterum legum & sanctionum. Nam illæ sunt Octaetericæ, cuiusmodi quædam extant ἐν τῶ κζ Τιμοκράτῳ, quas non dubito esse Harpaleas. Deprehenso igitur apud Demosthenem anno Iphiti, qui incurrit in annum propositum πενταετίας, abiice annos Iphiti 344 pro perpetua methodo, ut iam diximus. Residuum sunt anni Metonis. Deinde vide quotus annus ille sit a Solstitij Meto-

C nici obseruatione: & confer illum in lineam μετ'απίσσεως, in numerum annorum scilicet collectorum præcisum, si fieri potest: sin aliter in proxime minorem. Columella, siue versus Dierum ostendet, quot dies accreuerunt epochæ Metonis. quos dies μετ'απίσσεως adiace neomeniæ præscæ Metonis. Habebis diem neomeniæ Metonicæ in anno proposito. Exemplum. Anno Christi vulgari 1582, æstiuus diebus iniit annus Iphiti Olympiadicus 2358. Abiectis 344, residuum anni Iuliani a Solstitio Metonis, 2014. Proxime minor D numerus annorum collectorum in linea μετ'απίσσεως, 1824. & e regione dies μετ'απίσσεως 30. Deductis 1824, de 2014, remanent 190. E regione eorum, in proposita linea μετ'απίσσεως, sunt dies 3. 7. 38. Qui cum triginta illis dant μετ'απίσσεως Metonicæ dies 33. 7. 38. Annus propositus Metonis, est, ut vides, vltimus cycli, in quo neomenia Ecatombæonis a Metone constituta fuit

LINEA μετ'απίσσεως Metonicæ.			
Anni colle- cti.	Dies.	seru. diur.	Mome- ta.
19	0	18	57
38	0	37	38
57	0	56	19
76	1	15	0
95	1	33	57
114	1	52	38
133	2	11	19
152	2	30	0
171	2	48	57
190	3	7	38
209	3	26	19
228	2	45	0
247	4	3	57
266	4	22	38
285	4	41	19
304	5	0	0
608	10	0	0
1216	20	0	0
1824	30	0	0
2432	40	0	0
2736	45	0	0

Iulij xxvii. Adiace ergo 33 μελαπλώσεως ad xxvii Iulij. Peruenitur ad A
 xxix Augusti, feria quarta. Tanta labes rationum Metonicarum fa-
 cta est ab initio huius cycli ad nostra tempora. Ex his vides, qua via
 insistendum sit in neomeniis Metonis apud Demosthenem, & alios
 priores Rhetores inuestigandis. Annus enim Solis Metonicus, præter
 365 dies cum quadrante, habet $\frac{1}{19}$, vt autem Hipparchus dicit, $\frac{1}{76}$. Verba
 Hipparchi apud Ptolemæum, ex eo libro, quem *περὶ ἐνιαυτοῦ χρόνου*
ἠμετέρας scripserat: *ὁ ἐνιαυτός κτ' ἔστω πέντε Μετωνα, καὶ Εὐκλήμονα πέντε ἡμέρας*
τξξ.δ', καὶ ὅς μίας ἡμέρας, &c. Nam si in 76 annis Iulianis accrescit
 vnus dies Metoni, annus ergo Metonis habuerit $\frac{1}{76}$ diei præter 365 $\frac{1}{4}$
 diei. Huic consentanea scribit Censorinus Fr. Pithoci, annum Me-
 tonis Solarem fuisse dierum ccc lxxv, & præterea dierum quin-
 que partis vndeicesimæ. Item Geminus de periodo Metonis: *ἐν τῷ*
τῷ περὶ τῆς ἀριστερῆς ταύτης δοκοῦσιν ὅτι μὲν μῆνες καλῶς εἰλήφθαι, καὶ ὅτι ἐμβόλι-
μοι συμφώνως τοῖς φαινομένοις διατελέσθαι. ὁ δ' ἐνιαυτός χρόνος ἐκ πλειό-
νων ἐπιπλεονεκτήσας συμπεφάνηκεν, ὅτι ἐστὶν ἡμερῶν τξξ, ἐνεακαίδεκά-
των ἑ. Hac ratione in annis xix Metonis Solaribus intercalatur bi-
 sextum quinquies: quarto, octauo, duodecimo, sextodecimo, deci-
 monono. & nihil relinquitur de ratiocinio scrupulario. Quare vt cy-
 clus Solis Iulianus propter quadriennia æquabilia, quater septem an-
 norum duntaxat est: sic Metonicus cyclus Solis propter inæqualitatem
 interuallorum bifexti, nouemdecies septem annorum est. neque feriae
 restituuntur ante exitum anni 133. Si quæ de hoc magno anno Meto-
 nis a nobis ignorata vel ommissa sunt, ea studiosis colligenda relinqui-
 mus. Tamen ea, quæ diximus, satis esse puto & ad doctrinam anni
 Metonici explicandam, & ad eorum iudicia castiganda, qui a nostro
 Lunari differre non putant.

DE CYCLO METONIS PHILIPPEO.

P A V C I S ante excessum Philippi annis, qui contigit Olympiade
 cxi, instituta est periodus in gratiam Philippi, cuius initium in-
 cidit anno tertio decimo ab eius morte, qui erat mortis Alexandri eius
 filij primus: ita vt hoc initium neque ipse, neque eius filius viderint. D
 Admissi iam cranteo viuente menses Metonici, qui & ab omnibus
 Græcis miro consensu recepti sunt, vt docet Festus Auienus:

*tenuit rem Græcia solers
 Protinus, & longos inuentam misit in annos.*

Neque solum hæc noua periodus in gratiam Philippi instituta, sed &
 menses Lunares sua serie luxati. Pro Dæstio enim nonus mensis Peri-
 tius sumptus, adeo vt neomenia Lunaris Peritij conueniret in Dæstium.
 Tetrae-

A Tetraetericum. Huius mutationis men-
 tionem facit Rex ipse epistola ad Pelopon-
 nesios: quæ *ἐν τῷ περὶ ἀριστερῆς extat. σικαντῶ-*

MENSES Tetraeterici.	MENSES METONICI.	
Δίασθ.	ἄρτεμις	Ἰλαθηβολίαν.
Πάνεμος.	Δίασθ.	Μινυχίαν.
Λῶσθ.	Ξανθικός.	Θαρρηλίαν.
ῤεργαίσθ.	ἄρτεμις	σκιρροφειαν.
Ἐσπερίταιος	Δίασθ.	Ἐρατομβαίαν.
Δίασθ.	Πάνεμος.	Μεταχρηστίαν.
Ἄπυλαισθ.	Λῶσθ.	Βουδρομίαν.
Ἄνδωαίσθ.	ῤεργαίσθ.	Πυανημίαν.
Ἐπιπ.	Ἐσπερίταισθ.	Μαιμακτησίαν.
Δίασθ.	Δίασθ.	Ποσειδεάν.
Ξανθικός	Ἄπυλαισθ.	Γαμηλίαν.
ἄρτεμις	Ἄνδωαίσθ.	Ἀνδρηνεσίαν.

MACEDONICI PHILIPPEI ATTICI

LUNARIS ANNUS.	CYCLVS METONIS PHILIPPEVS.	
1	26 Martij	ἑμβόλι.
2	13 Aprilis	
3	3 Aprilis	ἑμβόλι.
4	21 Aprilis	
5	10 Aprilis	
6	31 Martij	ἑμβόλι.
7	18 Aprilis	
8	7 Aprilis	
9	28 Martij	ἑμβόλι.
10	15 Aprilis	
11	5 Aprilis	ἑμβόλι.
12	23 Aprilis	
13	12 Aprilis	
14	2 Aprilis	ἑμβόλι.
15	20 Aprilis	
16	9 Aprilis	
17	30 Martij	ἑμβόλι.
18	17 Aprilis	
19	6 Aprilis	

B
 τε, inquit, μετὰ τῶν ὀπλων εἰς τὴν Φωκίδα, ἔχοντες Ἰπσιπομόν ἡμερῶν
 τε παρακοίτα, & ἐνεσῶτος μινυός Λός, ὡς ἡμεῖς ἀγομεν, ὡς ἡ Ἀθηναίων Βοη-
 δρημίων, ὡς ἡ Κορώνθιοι Πανέμω. Eo nomine posuimus menses Te-
 traetericos Macedonicos comparatos cum Philippicis Lunaribus, siue
 Metonicis, & Metonicis Macedonicis cum Metonicis Atticis. Sub-
 iecimus etiam filum cycli Metonis Philippei cum epochis neomenia-
 rum in mensibus Iulianis.

DE PERIODO CALIPPI
 ATTICA SOLSTITIALI.

ANTIQUISSIMA fuit fere apud omnes nationes opinio de modo
 anni Solaris, quod scilicet trecentis sexaginta quinque diebus
 cum quadrante explicaretur, nequis forte putet nostrum annum non
 solum a C. Iulio Cæsare publicatum, sed etiam excogitatum esse. Is
 eam anni formam, quam omnes sciebant quidem, sed quam in ciui-
 les usus admiserat, hactenus nemo, indixit. Ita vt usum eius edicto Cæ-
 saris, scientiam autem antiquorum, qui eam conseruarunt, monimen-
 tis debeamus. Hinc nonnulli veterum prodidere, Olympiadem illius
 diei gratia institutam, qui quarto quoq. anno vertente intercalabatur.
 Nam cum annum dierum tantum 360 haberent, singulorum bien-
 niorum exitu alternis x & xi dies intercalabant, vt annus ad princi-
 pia sua rediret. Itaq. biennium Tetraetericis sacris, quadriennium vero
 Olympicis claudebant. Atque hoc tandiu obtinuit, donec Tetrae-
 teridum principia in nouilunia conferrentur, quomodo libro proxi-
 mo de-

mo demonstrauius. Nam antiquiorem esse anni Solaris cognitionem apud Græcos, quam putauit Strabo, facile conuincit Romanorum consuetudo, qui propter quadrantem anni prius intercalationem instituerunt, quam vllus Græculus in Ægyptum peregrinaretur. Verba eius optimi scriptoris huc propterea adduximus, quia ad rem valde pertinere videntur. Ita enim libro xvii de Ægyptiis loquitur: *ἔτι δὲ τὰ Ἰππάρχου τὰ ἡμέρας καὶ τὸ νυκτὸς μόρια ταῖς τετρακοσίαις ἐξήκοντα πέντε ἡμέραις εἰς πλὴν ἐμπλήρωσαν ἔνιαυσίς χρόνος παρέδοσαν. ἀλλ' ἠγνοεῖτ' ἕως ὁ ἔνιαυσίς πᾶσα τοῖς Ἕλλησιν, ὡς καὶ ἄλλα πλείω, ἕως ἡμετέρῃ ἀστρολόγοι παρέλαβον πᾶσα τὰ ἐμμετρούτων εἰς τὸ Ἕλλησικὸν τὰ πᾶν ἱερέων ὑπομνήματα. καὶ ἐπὶ νῦν πᾶσα λαμβάνουσι τὰ ἀπ' ἑκείνων, ὁμοίως ἔτα πᾶν χαλδαίων.* Ab Ægyptiis & Chaldæis accepisse quidē fateor, sed *χθές ἔπεσόν*, vt vult Strabo, id vero non ego, sed consuetudo ipsa Græcorum refellit. Nam quicerto die *τρεπὰς* sciebant designare, quomodo id poterant sine 365 dierum numero, & quadrātis præterea accessione? Quare vetustissima est hæc ἀρρητος ἔπεσόν de anni Solaris quantitate doctrina. Calippus igitur, siue Callippus (vtrunque reperio) Cyzicenus Mathematicus, cuius Aristoteles in libris primæ Philosophiæ meminit, cum videret quadrantem integrum Metoni supra rationes Solis abundare in exitu Enneadecaeteridis, atque hinc progressu temporis magnam turbationem in anni statu consequi, animum ad anni emendationem appulit, rem pulcherrimam aggressus. vt non minor illi laus ex castigatione, quā Metoni ex inuentione accesserit. Sciunt enim omnes studiosi, quanto in pretio eius periodus fuerit, saltem quibus Ptolemæus notus sit. Sed non meliore iudicio de periodo Calippi, quam de Metonis Enneadecaeteride, pronuntiare solent. Quia, inquit, in quatuor annis vnus dies de ratiociniis Solis resultat ex quatuor diei quadrantibus confurgens, propterea cyclus Lunaris quadruplicandus, vt Solis *ψηφισμοὶ* cum illis Lunæ congruant: cum hoc interuallo tam Solis, quam Lunæ motus emendationem, qua vix exactior haberi possit, sortiantur. Nihil magis a vero alienum legere memini. Quid est æquatio Lunæ cum Sole? Est eo epilogismos Lunæ deducere, vt nulli scrupuli, si fieri possit, sin aliter, vt saltem quam paucissimi Lunari ratiocinio reliqui fiant. Quo pauciores igitur Lunæ relinquentur scrupuli, eo præcisior erit æquatio. Contra, quo maior summa scrupularia, eo longius æquatio abscedit a vero. Maxime præcisā æquatio Lunæ cum Sole fit in nouemdecim annis Solaribus Iulianis. Et tunc minor est Lunæ epilogismus Solari hora 1. 26'. 56". 40". Hic est excessus Solis supra Lunam in diebus 6939, horis 18: qui sunt anni nouemdecim Iuliani. In quatuor itaque cyclis excessus Solis supra Lunam erit horarum 5. 47'. 46". 40". Non igitur præcisior est ratio

A est ratio quatuor cyclorum, quam vnus: imo *ὑπεροχὴ* longe maior. Qui talia scribunt, nunc primum poterunt discere quid sit periodus Calippica. Periodus igitur Calippica, est orbis annorum sex & septuaginta, quo absoluto Calippus putauit nihil reliquum fieri de scrupulis Lunæ cum rationibus Solis: ita vt fini dierū 27759, nulla supersit *ὑπεροχὴ ἡλιακὴ* supra Lunam. Nam annus Solaris censebatur 365 dierum cum quadrante, qui quadrans a Metone neglectus anteuertebat epochas anni Metonici in 76 annis die vno. Quare Calippus de anno Metonis detraxit quadrantem, & ex quatuor periodis Metonicis, de quibus singuli quadrantes diurni detracti sunt, composuit periodum suam. Quatuor periodi Metonicæ sunt dierum 27760. De tractis quatuor quadrantibus, erit tota periodus dierum 27759: qui fiunt anni Ægyptiaci 76, dies 19: hoc est anni Iuliani 76. Et quia quatuor periodis Metonicis constat, vno die minus, in vna autem periodo Metonica sunt syzygiæ 235, necessario in quatuor erunt 940. quæ si essent omnes plenæ, καὶ τετρακοσθήμεροι, essent dies 28200: de quibus si detrahantur dies 27759: remanebit excessus syzygiarum plenarum, nempe 441. Totidem enim syzygiæ cauæ erunt: quas ita in totam periodum dispensauit. Vidit in Cyclo Metonis 110 cauas syzygias esse. Quæ quia, vt vidimus, erogatæ sunt per binas syzygias, & dies quaternos: hoc si fiat in quatuor cyclis, erunt syzygiæ 880, dies 1760. qui dies in menses plenos redacti, & cum 880 mensibus compositi faciunt syzygias 938, dies 20. qui quidem dies viginti rursus in 440 cauos menses erogati dant $\frac{1}{22}$. Itaque si post 22 coniuigationes Lunares & toties 4 dies, detrahatur vnus dies, erunt 938 syzygiæ, ita vt duæ supersint, quarum altera plena erit, altera caua: & ita, vt in Metonis cyclo, facile colligetur, qui menses caui, qui pleni erunt. Construximus igitur Tabulam Neomeniarum omnium totius periodi, cum characteribus suis. Si enim meministi quæ in Metonica periodo annotauimus, non opus habes iterum monitore. Cellæ enim hic, vt apud Metonem, quæ tres numeros habent, eæ indicant menses cauos. Superiores bini numeri excedentes sese vnitatem indicant pro priore numero dierum mensis, posteriorem sumendum. Si enim Diuensis 24. 25. intelligis nimirum, pro vicesima quarta mensis dicendum vicesimam quintam. Inferior numerus notat characterem neomeniæ, siue regularem, qui cum regulari periodi currentis compositus, abiectis septem, vbi opus erit, dabit characterem siue feriam neomeniæ. Denique methodus hic, vt in Metonica periodo, eadem est. Orsus est autem periodum suam ab octauo Ecatombæone Metonico periodi sextæ, 28 Iunij, qui est dies proximus post Solstitium a Metone & Euctemone obseruatum. Quod enim a Solstitio cæperit, fidem.

fidem fecerit primum institutum ipsius Calippi, qui ea mente prouin-
 ciam aggressus est, vt Metonis annum iam labantem fulciret: & pro-
 pterea sumpsit proximam post solstitium neomeniam, quæ tum op-
 portune statim post confectum solstitium contigit: quanquam ea neo-
 menia anticipata sit, cū vera neomenia Tamuz Iudaici 3431, cuius cha-
 racter 3. 21. 993, sequenti die iniuerit, feria quarta. Sed annus octauus
 cycli Metonis orditur Ecatombæonē a 28 Iunij: quod Calippus rectum
 esse putauit: & facile potuit notare quadrantem diei a Metone negle-
 ctum, cum intercalatio diei ex quadrantibus consurgens fieret inter
 27, & 28 Iunij. Deinde Ptolemæus aperte scribit, obseruationem sol-
 stitij ab Aristarcho factam incurrere annum Calippi quinquagesi-
 mum iam desinentē. Ita enim libro tertio de Hipparcho scribit: *συγκρί-
 νας τὴν ἐπὶ Αλεξάνδρῳ τετρασημῶν θερμῶν προπὴν πρὸ ἢ ἐτὶ λήγοντι τῷ πρώτῳ κτῆ*
Κάλιππον περιόδε. Primus igitur annus periodi Calippicæ est emboli-
 mæus. Alioqui secūdi anni neomenia anteuertet epochā Solstitij die-
 bus vndecim. Quod ne fieret, religiose cauebant Attici. Nullius enim
 Ecatombæonis neomenia apud eos anteuertebat sedem solstitij. Em-
 bolismi autē Calippici locum in Posideone non fuisse, patet ex xxxvi
 anno periodi, qui est embolimæus, cuius neomenia apud Ptolemæum
 circiter finem Nouembris cadit, non autem circiter finem Decembris.
 quod quidem contingere debebat, si Posideon alter intercalatus fuif-
 set: & quod magis ad coniecturam facit, neomenia Elaphebolionis
 illius anni, cæpit Februarij 22, non autem Martij 23: quod locum ha-
 bebat, si Posideon intercalatus fuisset. Rursus 47 anno embolimæo
 periodi, Anthesterionis neomenia competebat diei 22 Ianuarij: anno
 autem sequente, nempe 48, Pyanepsionis neomenia contigit xvi Octo-
 bris. Interuallum dies 266: qui sunt præcise menses nouem Lunares.
 Pyanepsion igitur fuit decimus ab Anthesterione. Atqui est nonus.
 Intercalatum igitur fuit inter Anthesterionem, & Pyanepsionem. At
 cui mensi magis competit intercalatio, quam Scirrhophorioni, qui est
 terminus anni solstitialis Atheniensium, & πενταγείας? Intercalatus igitur
 fuit Scirrhophorion alter in fine anni. Adiecimus etiam laterculum
 characteris periodorum Calippi. Characteres vocamus regulares, qui
 cum regulari, siue characterē neomeniarum compositi
 dant feriam neomeniæ. Si enim vis habere feriā neome-
 niæ Pyanepsionis in anno quadragesimo nono periodi
 tertiæ, acceptum regularem 4, respondentem tertiæ pe-
 riodo in Laterculo, compone cum 4 characterē Pyane-
 psionis. Is compositus e regione anni 49 in Tabula
 neomeniarum, in aræ communi angulo sub Pyane-
 psione, dabit feriam primam neomeniæ ipsius Pyane-

LATERCVLVVS characteris periodorum.	
Periodi.	Character periodi.
I	3
II	7
III	4
IIII	1
V	5
VI	2
VII	6

psionis.

A psionis. Sed experiamur ex Ptolemæo. Anno Nabonassari 466, Ti-
 mocharis obseruauit Lunam cum spica Virginis coniunctam, Θωθ ζ,
 anno primæ periodi Calippicæ 48, Πυανεψιδων θ ε φθίνοντες. Tempus
 Iulianum huic congruens, Nouembris v i i i, feria v i. Ergo neome-
 nia Pyanepsionis feria tertia, Octobris quintadecima. Periclitare in
 Tabula. Compose Regularem 3, respondentem primæ periodo in La-
 terculo cum 7 characterē Pyanepsionis, è regione 48 anni. Habebis 3
 feriam, vt propositum erat. Conuenit igitur. Et character Marche-
 swan Iudaici 3479 idem præstat. Fuit enim 3. 7. 598. Rursus anno
 Nabonassari antecedente 465, Αθυθ ρθ, Calippi autem 47, Ανθεστηριω-
 ν θ η, idem Timocharis obseruauit mediam partem Lunæ in medium
 B Pleiadum inductam. Tempus Iulianum, Ianuarij xx i x, feria tertia,
 cyclo Solis v i i. Regularis primæ periodi, nempe 3 cum 7 characterē
 Anthesterionis in anno 47 compositus dat feriam tertiam, vt pro-
 posuit Timocharis: & conuenit cum characterē Scebat Iudaici 3478.
 Fuit enim 3. 13. 22. Ianuarij xx i i. Anno Nabonassari 454, Τυθ ε ex-
 acto, sequente ε, Periodi Calippicæ 36, ελαφρολιων θ τε, idem Timo-
 charis obseruauit coniunctionem Lunæ cum Spica. Tempus Iulia-
 num, Martij ix, feria septima. Ergo neomenia Elaphebolionis xx i i i
 Februarij, feria septima. Regularis 3 primæ periodi cum 4 regulari
 Elaphebolionis in anno 36 compositus dabit propositam feriam septi-
 mam: qui tamen non conuenit cum characterē i. 10. 599 Adar Iudai-
 C ci 3467, feria prima, 24 Februarij. Denique eodem anno antea idem
 Timocharis obseruauit Lunam tangentem Septentrionalem earum-
 stellarum, quæ sunt in fronte Tauri, Paophi x v i, Posideonis x x i i i,
 feria quinta. Tempus xx Decembris. Ergo xx v i i i Nouembris
 neomenia Posideonis, feria quarta. Quod falsum est. Nam hoc mo-
 do interuallum a Neomenia Posideonis, ad neomeniam Elaphebo-
 lionis, hoc est a 28 Nouembris, ad 23 Februarij, fuerit dierum dun-
 taxat 87. qui sunt minores tribus syzygiis saltem vno die. Error igitur
 est in Codice Ptolemæi, quanquam cum characterē Iudaici Casleu
 3467 conuenit: qui fuit 3. 20. 380, feria quarta. Sed in Calippi me-
 thodo fuerit feria secunda, Nouembris 26. Nam 3 character pe-
 D riodi primæ cum 6 regulari Posideonis in anno 36 compositus abie-
 cto septenario, dederit feriā secundam. Necessè igitur omnino er-
 ratum fuisse.

H TABVLA

TABVLA NEOMENIARVM PERIODICA CALIPPICÆ.

RESIDVVM TABVLÆ NEOMENIARVM PERIODI CALIPPICÆ.

Table with columns for Annip. (Anno), Cyl. (Cylindri), Lun. (Lunæ), and various day counts (1-31) for the Calippic cycle. Includes letters A, B, C, D marking specific points in the cycle.

Table with columns for Annip. (Anno), Cyl. (Cylindri), Lun. (Lunæ), and various day counts (1-31) for the Calippic cycle. Includes letters A, B, C, D marking specific points in the cycle.

DE PERIODO LUNARIS CALIPPICA AB AVTVMNO.

CALIPPVM periodum suam in gratiam Alexandri instituisse, satis libro priore demonstratum. Exorsus enim fuit a neomenia...

Denique eodem anno 55, eodem etiam Nabonassari, Mesori 5, feria 3, Luna tertium defecit, Sole xv virginis obtinente. Tempus xi Septembris. Videmus hic a Virgine ad Pisces mutationem anni factam, a Piscibus ad virginem non factam. Ergo annus cepit ab Autumno: & proinde periodi annus primus a cyclo Lunæ XIII, non a XIII, ut annus primus periodi Atticæ. Sed quare Ptolemæus menses

Table with 2 columns: MENSES MACEDONICI and MENSES ATTICI. It lists Greek month names in two columns.

subtrahit, qui alibi tam curiosè illos citare solet? Sane vera & indubitata.

A tata caussa est, quod metuit ne si menses Macedonici, ita vt a Calippo transpositi fuerant, citarentur, hoc confusionem lectori pareret. Quod sane euitari non poterat. Sed nos reddamus his Eclipsibus menses suos. Anno 54 periodi Calippi Atticæ, Ecatombæon fuit 12 Iulij, in litera D. Fuit ergo feria quarta, cyclo Solis v. quæ cum characterismo Boëdromionis composita dat feriam VII neomeniæ Boëdromionis, die 1x Septembris. Incidit ergo eclipsis in XIII Boëdromionis Atheniensibus; Macedonibus autem noui Gorpici. Rursus quarta feria cum quinta characterismi Elaphebolionis composita, abiecto septenario, dat feriam secundam Elaphebolionis, vel noui Dystri Macedonici in v Martij. Igitur Neomenia Elaphebolionis, aut Dystri fuit in v Martij, & proinde Eclipsis xv Elaphebolionis, aut Dystri in anno 54 Attico, 55 Macedonico. Denique Ecatombæon 55 anni Attici & Macedonici Kalendæ Iulij, feria prima: quæ cum 3 characteribus Boëdromionis componit feriam 4 neomeniæ Boëdromionis Attici, Gorpici autem noui in 29 Augusti. Ergo Eclipsis 14 Boëdromionis, aut Gorpici. Rursus anno 37 tertiæ periodi defecit Luna 607 Nabonassari, Tybi die 2, sequente 3, feria 3, anno periodi Iulianæ 4573. Tempus 27 Ianuarij. Initium illius anni cyclo Solis 8. Neomenia Ecatombæonis 21 Iulij, feria secunda. quæ composita cum 2 characteribus Gamelionis dat feriam quartam neomeniæ Gamelionis in 14 Ianuarij, cum litera Dominicalis esset DC. Ergo Eclipsis incidit in 14 Gamelionis vel Audynæi noui.

C Quod autem notauimus de mensibus Tetraetericis apud Macedonas obseruatis, id est, quod Syromacedones duplici anno vterentur, mensium τριακονθημέρων & Lunarium, vt solebant Attici, præter alia, quæ firmandæ opinionis adducere poteramus, fidem fecerit locuples testis Iosephus, qui ita scribit: ὑπερβερεταίς τῆ δεκάτῃ κτ̄ Ἐελήνῳ νηθεύσαι. Dixit Hyperberetæum κτ̄ Ἐελήνῳ, quia erat ὑπερβερεταί̄ τετραετημικὸς τριακονθημέρ̄ μὴ κτ̄ Ἐελήνῳ. Ita etiam Thucydides dixit νεμηνία κτ̄ Ἐελήνῳ, quia scilicet alia erat νεμηνία μὴ κτ̄ Ἐελήνῳ, vtpote tetraeterica mensis τριακονθημέρ̄. Ex quibus etiam verbis Iosephi manifestum est ipsis Iudæis mensium Macedonicorum appellationem in vsu fuisse in contractibus scilicet, in quibus vtebantur æra Macedonica.

DE PERIODO SYROMACEDONVM ALEXANDREA.

BENE quidem Calippus, qui excessum vnus diei in 76 annis Metonicis primus deprehendit, indicauit, & emendauit. Sed ad œconomiam cauoꝝ mensium instituendam, tantisper sustinere, donec 64 dies transigantur, hoc vero est vim ipsi motui sideris facere. Nam hoc

pacto duo menses pleni statim in capite anni cōtinuantur: cum tamen **A**
 ab initio cuiuscunque periodi Lunaribus duo menses primi minores sint,
 quam sexaginta dies, scrupulis diurnis 56 fere, qui proxime absunt a
 magnitudine iusti diei. Atqui alternatio plenorum & cautorum men-
 sium magis & motui sideris, & vsui politico, & captui plebis accōmo-
 data est: quamquam non semper continuari potest illa alternatio, cum
 longe plures sint pleni menses in periodo ista, quā caui. Nam 499 sunt
 pleni, 441 autem caui. Ad quos cauos menses dispensandos non erunt
 expectandi dies 64, vt in periodo Calippica, & Metonica; quandoqui-
 dem hoc alienum est a motu sideris, & vsu politico: sed alia potius via
 tentanda. In Periodo Calippica sunt dies 27759, syzygiæ 940: quas si in
 dies periodi distribuere, erit interuallū vnus syzygiæ, dies 29, $\frac{499}{940}$ vnus **B**
 diei. Si igitur primum mensem anni plenum, vt ratio postulat, institu-
 amus, secundum autem cauum, alternatio æquabiliter procedet, donec
 ex excessu scrupulorū 940 supra diem vnum, componatur dies solidus,
 qui faciat annum cōmunem $\nu\pi\sigma\eta\mu\epsilon\rho\gamma\upsilon$, hoc est dierū 355, embolimæum
 autē dierum 385, ita tamen, vt tamen ille excessus vnus diei incidat in
 medium annum aut mensem, reiiciatur in calcem tam mensis, quam
 anni. His ita animaduersis repetenda sunt, quæ libro priore diximus de
 anno populari Græcorum. Annus popularis omnium Græcorum con-
 stabat mensibus omnibus plenis, cum appendice bidui, quas $\alpha\nu\alpha\rho\rho\chi\omicron\iota\varsigma$
 $\eta\mu\epsilon\rho\varsigma$ vocabant. & cū primi Ecatombæonis neomenia incidere sem-
 per in nouilunium, neomenia item quinti conueniebat rursus in noui- **C**
 lunium. Hoc spatiū Tetraeterida vocabant. Itaq. quoties de illo popu-
 lari anno Græcorū loquemur, vocabimus annum æquabilē, vel men-
 ses Tetraetericos. Erat autē & alius annus mere Lunaribus, quem $\pi\epsilon\nu\tau\alpha$
 $\nu\epsilon\iota\alpha\varsigma$ vocabant, ab auctoribus primum Octaeteridū institutus, deinde
 ab Enneadecaeteridibus Metonicis, Calippicis, & Hipparchicis refor-
 matus. Primus omnium Calippus vidit in 76 annis æquabilibus, 940
 syzygias cōprehendi præcise, vt putauit. ideoq. periodum totidem an-
 norum instituit Atticam quidē a Solstitio, Alexandream vero ab Au-
 tumno. Iam alibi diximus Hyperberetæum æquabilem traductum a
 Macedonibus a 1 x Iulij, ad v i i Octobris: hoc est ex Audynæo fa-
 ctum Hyperberetæum. Græci enim in Macedonia hanc periodum re- **D**
 nouarunt, quam annis x i x solidis antea instituerat Calippus. Itaque
 cum ipsorum annus inciperet a mense Olympiaco, cuius citima epo-
 cha erat in 1 x Iulij, ibi statuerunt neomeniam Hyperberetæi periodici
 in coitu luminarium neomeniæ. Ab Iudaici 3449, cuius character 5.
 812, feria secunda, 1 x Iulij, cyclo Solis v i, Lunæ x i i i. Conuenerunt
 igitur ambæ neomeniæ tam æquabiles, quam Lunares mensis Hy-
 perberetæi, idq. x i x annis vertentibus post cladem ad Arbela. Itaque
 visum

A visum Syromacedonibus Audynæū in Hyperberetæum mutare, atq.
 hinc periodum æquabilem auspiciari, quam Græci Macedones in Ma-
 cedonia tribus mensibus antea incipiebant. Fuit enim mere Olympi-
 ca, vt toties diximus. Quare Hyperberetæus æquabilis primus pe-
 riodi incidit in v i i Octobris. quod est $\kappa\epsilon\nu\tau\epsilon\rho\nu\ \mu\epsilon\tau\omega\pi\omega\epsilon\lambda\iota\omega\nu$ veterū
 Græcorum; Hyperberetæus autem Lunaribus in Septembrem: quomodo
 primus Ecatombæon Calippi æquabilis incidebat in 16 Iulij, Lunaribus
 autem in 28 Iunij. Itaque finis anni Solaris Syromacedonum incide-
 bat in v i Octobris, ibique intercalatio fiebat. Eorūque annus po-
 popularis nunquam hos fines anteuertebat. Quo factum, vt anno Iu-
 liano recepto Syromacedones, & reliqui Syri incipiant annum suum
B ab Octobri ad hanc vsque diem, propter diem v i i Octobris, in qua
 erat $\kappa\epsilon\nu\tau\epsilon\rho\nu\ \mu\epsilon\tau\omega\pi\omega\epsilon\lambda\iota\omega\nu$: Iudæi quoque anni illius Solaris vestigia ser-
 uent. Duplex igitur periodus Macedonum fuit, æquabilis, & Lunari-
 bus, qualis erat periodus $\pi\epsilon\nu\tau\alpha\nu\epsilon\iota\alpha\varsigma$ Athenis: & proinde duplex Hy-
 perberetæus, æquabilis in Octobri, Lunaribus in Septembri: cuius neo-
 menia in primo anno periodi incidit in neomeniam Boedromionis
 anni x i x primæ periodi Calippicæ, feria quinta; Septembris v i. Hinc
 confurgit initium celeberrimæ huius periodi, qua mæra Lunaribus Syro-
 macedones, Chaldæi, Iudæi, Hagareni, & reliqui Arabes vsi sunt. An-
 nus primus est embolimæus, quartus, septimus, nonus, duodecimus,
 quintusdecimus, decimus septimus, & ita deinceps in reliquis tribus
C cyclis. $\nu\pi\sigma\eta\mu\epsilon\rho\gamma\upsilon$ autē anni sunt in tota periodo quindecim. Septuaginta
 sex enim anni Lunares simplices fiunt dies 26904. qui de diebus totius
 periodi 27059 detracti relinquunt dies 855. qui sunt viginti octo menses
 pleni embolimæi, & quindecim dies præterea: qui quidem dies annos
 totidem $\nu\pi\sigma\eta\mu\epsilon\rho\gamma\upsilon$ faciunt: qui ex progressu syzygiarum, id est ex com-
 positione dierū 29 $\frac{499}{940}$ confurgentes faciunt hos annos periodi $\nu\pi\sigma\eta\mu\epsilon\rho\gamma\upsilon$,
 3, 10, 14, 19, 24, 30, 35, 40, 44, 51, 56, 60, 65, 70, 76. Nunc videamus, vbi sedes
 embolismi, & cui mensi attributa fuit. Lysias præfectus Syriæ libro
 secundo Macabæorum anno 148 Seleucidarum (qui tamen vere 150
 erat) scribit Iudæis se desideria eorum a Rege impetraturum. Episto-
 lium, quod scribit, datum est mense Dioscuro. Is mensis non est inter
D menses Macedonum ordinarios. Fuit igitur embolimus. Nam &
 annus ille est embolimæus, nempe septuagesimus quartus periodi: &
 ratio nominis valde rei accommoda, vt mensis geminus dicatur Dios-
 curos, quemadmodum Castores siue $\Delta\iota\delta\omicron\kappa\alpha\rho\gamma\iota$ Gemini dicuntur.
 Postquam igitur Lysias impetrauit a Rege Iudæorum postulata; re-
 scribit Rex tum ipsi Syriæ, tum Iudæis, mense Xanthico. En interca-
 latum inter autumnum & Xanthicum, & quidem longè ante Xan-
 thicum. Non enim tam repentino ea impetrari potuerunt. Retinue-
 runt.

runt igitur Syromacedones veterem situm embolismi in mense bru- A
 mali, qui respondet Posideoni Attico, & Tebeth Syriaco. Moses Me-
 redinæus sacerdos Syrus, inquit Andreas Masius, dixit illum mensē
 geminum Teboch vocatum. De quo cum scripsissem venerabili &
 doctissimo viro Ignatio Patriarchæ Antiocheno, mirum quanto risu
 exceperit, tum nomen Mosis Meredinæi, tum eius sententiam. Masius
 veromirifice hallucinatur, cum putat menses Syrorum Christiano-
 rum mera Lunares esse. Ait se reperisse scriptum in libris Syrorum,
 Bar Cepha decessisse anno Alexandri 1224, die XIII Scebat, Sabba-
 to. Sane is erat annus Christi vulgaris 913, cuius XIII Februarij erat
 Sabbatum. Masius tamen putat & illum annum Christi 914, & Sce-
 bat illum Lunarem esse. Vtrumque vero falsum. Hæc igitur est B
 epocha Alexandri, quam annos Alexandri Syri Christiani, Arabes
 vero dunc Terich Alesandriæ, nunc Terich dulkarnain vocant, id est
 ἐπὶ τοῦ ἑβδόμου διέσεως. Alexandrum enim διέσεως vocant: quod ita scul-
 peretur in nummis Cyrenæorum. Porro alibi notamus Syros quidem
 Christianos hanc epocham ab Octobri incipere, propter situm anti-
 qui Hyperbæretæ æquabilis, id est propter κέντρον μετὰ τοῦ ἑβδόμου in VI
 Octobris fixum. Arabas autem a Septembri, propter indictiones Con-
 stantinianas: nisi mauiis propter annos Diocletiani, quorum caput a 29
 Augusti, ita ut September totum pene Toth Diocletiani vindicet sibi.
 utroque autem nomine Alexandri, quamuis duodecim annis solidis
 a morte Alexandri cæperit. C

MENSES SYRORVM.	
لأين صوحا	Tifrin prior
لأين لافسلا	Tifrin posterior
دانس صوحا	Canun prior
دانس لافسلا	Canun posterior
عصا	Schebat
MENSIS EMBOLIMVS.	
ادو	Adar
نصف	Nisan
امد	Ijar
سامل	Haziran
لوكلا	Tamuz
اب	Ab
لكلا	Ilul

LATERCVLVS characterum pe- riodorum Syria- carum.	
Periodi	Regulæ
I	5
II	2
III	6
IIII	3
V	7
VI	4
VII	1

D

TABVLA PERIODI SYRORVM

ALEXANDREÆ.

Ann. pe- riodi.	Cyclos Lun.	Charact. ann.	Cyclos Solis.	Septemb. indict.	Ann. pe- riodi.	Cyclos Lun.	Charact. ann.	Cyclos Solis.	Septemb. indict.
Εμβολ.	1	13	5	G	6 Sept.				31
	2	14	4	F	25 Sept.				12
	3	15	1	E	14 Sept.				23
Εμβολ.	4	16	6	D C	3 Sept.				34
	5	17	5	B	22 Sept.				15
	6	18	2	A	11 Sept.				26
Εμβολ.	7	19	6	G	31 Aug.				37
B	8	1	5	FE	18 Sept.				19
Εμβ.	9	2	2	D	8 Sept.				29
	10	3	1	C	26 Sept.				11
	11	4	6	B	16 Sept.				21
Εμβ.	12	5	3	AG	4 Sept.				33
	13	6	2	F	23 Sept.				14
	14	7	6	E	12 Sept.				25
Εμβ.	15	8	4	D	2 Sept.				35
	16	9	3	CB	20 Sept.				17
Εμβ.	17	10	7	A	9 Sept.				28
	18	11	6	G	28 Sept.				9
	19	12	3	F	17 Sept.				20
Εμβ.	20	13	1	ED	6 Sept.				32
C	21	14	7	C	25 Sept.				12
	22	15	4	B	14 Sept.				23
Εμβ.	23	16	1	A	3 Sept.				34
	24	17	7	GF	21 Sept.				16
	25	18	5	E	11 Sept.				26
Εμβ.	26	19	2	D	31 Aug.				37
	27	1	1	C	19 Sept.				18
Εμβ.	28	2	5	BA	7 Sept.				30
	29	3	4	G	26 Sept.				11
	30	4	1	F	16 Sept.				21
Εμβ.	31	5	6	E	5 Sept.				32
	32	6	5	D C	23 Sept.				14
D	33	7	2	B	12 Sept.				25
Εμβ.	34	8	6	A	2 Sept.				35
	35	9	5	G	20 Sept.				17
Εμβ.	36	10	3	FE	9 Sept.				28
	37	11	2	D	28 Sept.				9
	38	12	6	C	17 Sept.				20
Εμβολ.	39	13	3	B	6 Sept.				31
	40	14	2	AG	24 Sept.				15
	41	15	7	F	14 Sept.				12
Εμβ.	42	16	4	E	3 Sept.				34
	43	17	3	D	22 Sept.				15
	44	18	7	CB	10 Sept.				27
Εμβ.	45	19	5	A	31 Aug.				37
	46	1	4	G	19 Sept.				18
Εμβ.	47	2	1	F	8 Sept.				29
	48	3	7	ED	26 Sept.				11
	49	4	4	C	15 Sept.				22
Εμβ.	50	5	1	B	5 Sept.				32
	51	6	7	A	23 Sept.				14
	52	7	5	GF	12 Sept.				25
Εμβ.	53	8	2	E	1 Sept.				36
	54	9	1	D	20 Sept.				17
Εμβ.	55	10	5	C	9 Sept.				28
	56	11	4	BA	27 Sept.				10
	57	12	2	G	17 Sept.				20
Εμβ.	58	13	6	F	6 Sept.				32
	59	14	5	E	25 Sept.				12
Εμβ.	60	15	2	DC	13 Sept.				24
	61	16	7	B	3 Sept.				34
	62	17	6	A	22 Sept.				15
	63	18	3	G	11 Sept.				26
Εμβ.	64	19	7	FE	30 Aug.				38
	65	1	6	D	18 Sept.				19
Εμβ.	66	2	4	C	8 Sept.				29
	67	3	3	B	27 Sept.				10
	68	4	7	AG	15 Sept.				22
Εμβ.	69	5	4	F	4 Sept.				33
	70	6	3	E	23 Sept.				14
	71	7	1	D	13 Sept.				24
Εμβ.	72	8	5	CB	1 Sept.				36
	73	9	4	A	20 Sept.				17
Εμβ.	74	10	1	G	9 Sept.				28
	75	11	7	F	28 Sept.				9
	76	12	4	ED	16 Sept.				21

En Tabulam periodi Syromacedonum, quæ etiam Chaldæis, &
 Iudæis communis fuit cum parapegmate τῶν φαινομένων, quod veteres

ἀδελφία ἀστρον vocauerunt. In Tabula sunt sex ordines, primus Annorum periodi, secundus cycli Lunaris, tertius characterismi neomeniæ primi mensis, quartus cycli Solis, quintus epochæ neomeniarum primi mensis in anno Iuliano, sextus *ἑπτὰν ἡμερῶν*, quæ sunt dies inter neomeniam primi mensis & *κέντηρον μετρωσῶν* interiectæ. *κέντηρον* autem *μετρωσῶν* alibi monuimus esse VII Octobris: quæ fuit sedes bisexti Antiochenis, Chaldæis, & Iudæis.

DE PERIODO CHALDÆORVM

ALEXANDREA.

VETVS est opinio, quicquid Græci in Mathematicis præstiterunt, id totum Chaldæis & Ægyptiis accepto referendum. Quod partim verum, partim falsum. Græci prisca observationes eclipsium a Chaldæis, figuras Geometricas ab Ægyptiis acceperunt. Sed eos neque astrologiam Chaldæi, neque Geometriam Ægyptij docuerunt. Quæcunque enim Thales & Pythagoras ab Ægyptiis *ἀναπόδεικα* didicerunt, ea Plato, & post Platonem alij demonstrarunt. Idem de astrologia dicas licet. Nam quæ Timocharis a Chaldæis obseruata accepit, ille popularibus suis Græcis Geometricè demonstrauit: quæ autem ipse inchoata reliquit, ea Hipparchus expoliuit. Quæ denique Hipparcho ignorata, ea nouissimus veterum Ptolemæus in lucem protulit. Hæc incrementa, hi gradus in melius proficiendi ostendunt Græcos nihil perfectum ab exteris accepisse: sed eos illa ita excoluisse, vt non amplius Græci *ἐν ἑσπία παῖδες* essent, quod ille Ægyptius exprobat apud Herodotum, sed potius magistros suos anteirent sapientia. Notum ex iis, quæ hoc, & superiore libro disputata sunt, quantum Græci illi veteres hallucinati sint in motu Lunæ deprehendendo, & quam diu frustra rem tentarint, dum non inueniunt modum curriculi Lunaris spatia finiendi, donec Tetraeterida, Octaeteris, Octaeterida Enneadecaeteris, illam periodus Calippica, Calippicam postremo Hipparchea emendauit, vt vltima ita omnium optima, & verissima. Hæc manifesto declarant gradatim quidem mathematica animis Græcorum insinuasse, nullo Chaldæo, nullo Ægyptio præeunte: ipsos vero Chaldæos duntaxat memoriam defectuum Solarium & Lunarium monumentis literarum conseruasse, quorum causas Græci quæsuerint, quas ab ipsis Chaldæis discere non potuerint, cum eas ipsi ignorarent. Cum igitur ipsi Chaldæi antiquitus mensibus mere Lunaribus vterentur, nulla peritia motus sideris hoc faciebant, sed tantum obseruatione *ἡ φάσεως*, cum longo rei vsu didicissent Lunam curriculum in vnde triginta,

Aginta, aut ad summum, triginta diebus conficere solere: neque prius neomeniam in vsum politicum ederent, quam *φάση* obseruassent. Quod adeo verum est, vt etiam hodie omnes Muhamedani, quamquam habent periodum annorum, & characterismos mensium in Armeniis suis descriptos; tamen nõ prius neomeniam admitti volunt, quam, siquidem fieri possit, Lunam nascentem contemplati sint: qua conspecta statim neomeniam indicunt. Idem faciebant & veteres Iudæi, vt alibi demonstrabitur. Idem denique, quod iam tetigimus, factitabant Chaldæi, qui ex obseruatione *φάσεως* duos menses nunc cauos, nunc plenos continuabant. Itaque satis etat incerta apud illos neomeniarum ratio, donec a Græcis periodum Calippicam, & cyclos enneadecaetericos didicerunt, anno decimonono post epocham Calippi, hoc est vicesimo anno primæ periodi Calippicæ, & secundo periodi Alexandræ, cyclo Solis septimo, Lunæ quarto decimo, anno periodi Iulianæ 4403, proxime ante epocham æquinocij autumnalis. Neomenia Tisri Iudaici 3451. 4. 4. 827. Septembris 25. Pyanepsion Calippicus anni 20, feria quarta, xxv Septemb. Itaque couenit cum Iudaico. quæ causa fuit, vt eo anno potius periodum suam ordirentur, quam superiore, in quo neomenia remotissima fuit ab æquinocio. Præterea annus Lunaris commodius incipere visus est Orientalibus veteribus ab autumno, quam aliunde, quia dimidium anni Lunaris sunt dies 177. ab autumnali autem æquinocio ad vernum, sunt dies 178. Itaque si a die sequente æquinocium cæpit prima neomenia, septima incidet in æquinocium vernum. Et sine dubio hanc communitatem spectarunt veteres illi in capite anni instituendo. Igitur prima neomenia primi Hyperberetæi Chaldæici conuenit in neomeniam Hyperberetæi secundi Seleucidarum. Denique nihil differt hæc periodus a Syromacedonica, neque situ embolismorum, neque epocha neomeniarum, sed numero annorum duntaxat, & mensis embolimæ ordine. Nam hæc periodus incipit a secundo anno Seleucidarum: hoc est Hyperberetæus, primus Chaldæorum est Hyperberetæus secundus Syromacedonum. Embolimus autem mensis non sextus a Solstitiali mense, vt in periodo Syromacedonica, sed vltimus anni, hoc est proximus ante Hyperberetæum. Anno enim 82 Chaldæorum, Xanthici neomenia cæpit quatuor diebus ante Kal. Martias, anno Iuliano bisextili. Est autem Xanthicus septimus mensis. Erat autem annus v i i secundæ periodi Syromacedonum, vtique embolimæ: Septimo mense aut sexto non est intercalatum. Ergo fine anni intercalatum est. Hæc periodus Chaldaica celeberrima apud Græcos & Romanos fuit: quia proposita fuit cum doctrina ortuum & occasuum *τῶν φαινομένων*, & eorundem significationibus, quod *ἀδελφία* vocatum.

vocatum fuisse supra diximus. Itaque cum in significationibus stel-
 larum Columella, & Plinius producent testes Chaldaeos, aut Assyrios,

1	אדר	Tifri	ὑπερβερεται	0
2	שבט	Marcheswan	Δι	2
3	כסלו	Caslew	ἀπελλαι	3
4	חשוון	Tebeth	αὐδυνα	5
5	מרחשון	Scebat	ἀπειπ	6
6	אדר	Adar	ἀδης	1
7	ניסן	Nisan	Ξανθικός	2
8	סיwan	Siwan	δρεμισ	4
9	אייר	Iijar	δαι	5
10	תמוז	Thamuz	πάνευ	7
11	אב	Ab	λω	1
12	אלול	Elul	γορπαι	3
	אלול	Elul alter.	γορπαι δδτερ	5

aut dicunt eam stellam oriri, occidere mane aut vespere in Chaldaea,
 aut Assyria, noli dubitare ea omnia ex parapegmate huius periodi de-
 sumpta esse, & Syromacedonas quidem utroque anno æquabili scili-
 cet & mere Græco, item Lunari vsos fuisse, exemplo Atheniensium,
 Macedonum, & reliquorum Græcorum, qui duplici anno utebantur,
 ut diximus, vulgus quidem populari æquabili, magistratus vero Lu-
 nari, quem Attici ἔτος καὶ Ἰουλιανόν, item ἔτος πενταετίας vocabant. Sed
 Chaldaeos vsos non dubito vnico tantū Lunari, ut fecerunt etiam Iu-
 dæi, qui tum primum scriptum annū habere cæperūt, cum antea vsur-
 parent ex obseruatione aut alio modo. Vtriq. tamen tam Iudæi, quam
 Chaldæi hac periodo retenta retinuerunt epochā anni Solaris ineun-
 tis quidem ἀπὸ τῆς κέντης μετῴρηστος in vii Octobris, desinentis vero in
 vi. Itaque eandem epocham hætenus retinent Iudæi, ut sequenti ca-
 pite dicetur. Nunc periclitemur fidem periodi Chaldaicæ, ex iis quæ
 legimus apud Ptolemæum. Anno Nabonassari 512, Thoth 1x, Chal-
 dæorum vero 75, ἀπὸ δ, Sol deprehensus in 5. 10' Scorpij. Tempus,
 annus periodi Iulianæ 4477, Octobris 29, feria quinta, cyclo Solis 25.
 Ergo neomenia Dij fuit feria sexta. Annus 75 Chaldaeorum, ut iam
 didicisti, est 76, & vltimus periodi primæ Syromacedonum. Hyper-
 beretæus 16 Septembris, feria quarta. Ergo in Tabula periodi e re-
 gione 76 anni 4 composita cum caractere Δις 2, posito in Tabula
 mensium.

A mensium dabit feriam vi, ut propositum fuit. cui conuenit Marche-
 swan Iudaicus anni 3525. cuius character 6. 5. 375. Rursus anno Na-
 bonassari 519, Tybi 14, Chaldaeorum vero 82, Ξανθικός ε, Sol obtine-
 bat 6. 10' Piscium. Tempus annus periodi Iulianæ 4485, Kalendæ
 Martiæ, feria quarta. Ergo neomenia Xanthici fuit feria septima.
 Annus 82, abiectis 76, est sextus secundæ periodi Chaldaicæ, & pro-
 inde septimus secundæ Syromacedonicæ. Hyperberetæus 31 Augusti,
 feria quinta, cyclo Solis v. quæ composita cum regulari Xanthici 2 in
 Tabula mensium, dabit feriam septimam, ut erat propositum. Con-
 uenit etiam cum Adar gemino Iudaico anni 3532. cuius character 7. 12.
 221. Postremo anno Nabonassari 504, Thoth 27, secundum Chal-
 dæos 67, ἀπελλαις ε, Sol erat in 24. 50' Scorpij. Tempus annus periodi
 Iulianæ 4469, Nouembris 18, feria prima, cyclo Solis 17. Ergo neome-
 nia Apellæi 14 Nouembris, feria quarta. Hyperberetæus autē anni 68
 Syromacedonici 15 Septembris feria septima. Ergo neomenia Apel-
 læi feria tertia, non quarta: cui conuenit character Casleu anni 3517.
 Fuit enim 3. 5. 421. Itaque error est in Codice Ptolemæi, & pro ε.
 Hactenus quæ habuimus de anno Chaldaico. Quod autem apud
 Censorinum de Chaldaica Dodecaeteride scriptum exstat, quantum
 ad hanc rem nihil pertinet, tamen, quia res scitu dignissima visa
 est, eam nolui præterire. Verba Censorini: *Proxime hanc magnitudi-
 nem, quæ vocatur Dodecaeteris, ex annis vertentibus duodecim. Huius an-
 no Chaldaico nomen est: quem Genethliaci non ad Solis Lunæque cursus,
 sed ad obseruationes alias habent accommodatum: quod in eo dicunt
 tempestates frugumque prouentus, ac sterilitates, item morbos salubrita-
 tesque circumire.* Hæc vetus scriptor Censorinus. Intelligit autem
 Dodecaeterida, quam etiam nū retinent Caldæi, Persæ, Sinæ, Indi, Cha-
 taij, Turcæ, Syri, Arabes, Torari, siue Tartari. Ea vocatur شادكون
 Schäichun. Putant re vera sterilitates, morbos, prouentus cum ea redi-
 re, ut scripsit Censorinus. Ideo singulos annos Dodecaeteridis anima-
 lium nominibus appellant, quæ affectum eius anni indicent. puta
 annum pestilentem vocant annum Serpentis, annum fertilitatis, Le-
 porem, annum bellicorum tumultuum, Equum, annum felicitis agri-
 colationis, Taurum, annum famis, Murem. Non solum autem
 Censorinus declarat Genethliacorum propriam fuisse dodecaeterida,
 sed etiam Marcus Polus Venetus lib. 11. cap. xxv. Sciendum vero
 æram Tartarorum per Dodecaeteridas procedere. Primus annus Leo-
 nis titulo notatur, secundus Bouis: tertius Dragonis, quartus Canis, &
 ita deinceps, donec duodecim anni explicentur. Quare aliquis inter-
 rogatus à Genethliaco de anno natali, respōdet se natum, verbi gratia,
 anno Leonis, illa die, nocte, & hora, & momento. Idque diligenter
 a patribus

a patribus notatur edito in lucem puero, & in libro aliquo scribitur. **A** Explicito animali duodecimo, hoc est, anno duodecimo, rursus ad primum signum, hoc est, Leonem reditur. Hæc diserte Polus Venetus. Ex quibus non solum docetur vsus Dodæcaeteridos, sed etiam apparet, non per omnia illas nationes in nominibus animalium convenire. Nam Bos siue Taurus, est quidem secundus annus tam in Tartarica, quam in nostra Dodæcaeteride. Sed Draco est tertius Tartaricæ, cum sit quintus nostræ. Canis est penultimus nostræ, & quartus Tartaricæ. Leo vero est primus Tartaricæ, qui in nostra nusquam locum habet. Ignatius Patriarcha Antiochenus, vir perfectissimus, neque enim aliter eum vocare possum, cum fuerit doctrinæ, virtutumque omnium absolutissimum exemplar; is igitur summus vir ad me scribens anno Christi 1581, monebat eum annum esse sextum illius Dodæcaeteridis, & cognominem Serpentis. Adducerem etiam eius verba, nisi vererer ea detere culpa ingenij. Neque enim Latine assequar, quæ ille elegantissime idiomate suo Arabico profecutus est. Subiiciam tamen Diagramma illius periodi dodæcaetericæ, quinque linguis primum ab illo perscriptum, & Latine a nobis deinde redditum.

NOMINA ANNORVM SCHAICHVN
SIVE DODÆCAETERIDOS CHALDAICÆ.

Latini.		Syri	Arabes	Turcæ	Persæ	Chatai & Ieguræi.
MVS	I	ܡܘܨ	فار	سیجان	موس	ره
TAVRVS	II	ܩܘܠܐ	بقر	صغر	كاو	جيو
PABVS	III	ܢܡܪܐ	نمر	پارس	بور	دم
LEPVS	IIII	ܐܢܬܐ	ارنب	طاوسان	خرگوش	ماو
DRACO	V	ܕܪܥܐ	نمساچ	لو	نهنگ	جن
SERPENS	VI	ܫܘܡܐ	حیه	بیلمان	مار	صر
EQVVS	VII	ܫܘܡܡܐ	فرس	ات	اسب	اور
OVIS	VIII	ܚܢܐ	عم	قودین	کوسند	وی
SIMIA	IX	ܩܘܪܐ	قره	میمون	حاملونه	سین
GALLINA	X	ܠܦܩܐ	دجاجة	داقوت	مرع	دوو
CANIS	XI	ܩܠܒܐ	كلب	ایت	سگ	سو
PORCVS.	XII	ܫܘܡܢܐ	خزیر	طغور	خوس	چانی

A Gauisi itaque sumus ea quæ legeramus de hac Dodæcaeteride apud Censorinum, Polum Venetum, & alios, per omnia convenire descriptioni Ignatij Patriarchæ. Sed non possum me continere, quin proferam in medium suspicionem meam de anno Chaldaico & hac Dodæcaeteride. Arbitror enim antiquos Chaldæos primum annum Calippicæ suæ periodi a primo illius Dodæcaeteridis incepisse: & nisi me fallit coniectura, propterea distulisse computum suum in secundum annum periodi Syrorum, quia videtur ille annus periodi secundus, primus fuisse Dodæcaeteridos. Neque dubito, quin verum sit. Ita annus Christi 1581, qui erat 1892 Syrorum, 1891 Chaldæorum, erat non sextus sed septimus illius periodi. Et noli dubitare de hac re. **B** certo certius Chaldæos in Thematibus genethliacis nulla alia epocha annorum vsos, quam Syromacedonica, de qua locuti sumus. Et potest fieri annum septimum Dodæcaeteridos incepisse in medio anno Christi 1581, Ignatium autem tunc ad me scripsisse eodem anno, ante quam sextus ad finem decurrisset.

DE PERIODO IVDÆORVM

ALEXANDREA.

DICI non potest, quantum inter se velitentur veteres Magistri Hebræorum, cum ad illum locum Exodi xvi peruenerunt: **C** hic mensis erit vobis initium mensium. Nemo eorum est, quotquot in illum locum scripserunt (sunt autem infiniti) qui non ansam arripiat de veterum Hebræorum anno disputandi. Omnium consensus vnus, Lunarem eum fuisse. Et sane verum dicunt, sed mira dissensio in neomeniis determinandis, cum alij ex observatione, alij ex scripto, quod vocant *מנחה*, indici solitas prodant: & rursus vtrum *ליל* & *פאסעס*, an *ליל* & *סוודעס*, instituerentur, dubitant. In hoc opinionum biuio, quis intendet digitum? Confugiendum ad vetustiora eius gentis monumenta. In Pandecte Digestorum Thalmudicorum, Capite Ros haschana, omnino scriptum est, antiquitus neomenias *ליל* & *פאסעס* indici solitas: ad eamque rem testes, & **D** speculatores idoneos delegatos, scelerum & vitiorum puros, non ebriosos, non alciones, non nocturnos præmiatores: de quarum personarum delectu longas diatribas instituunt. Cum igitur reuersi renunciarent se Lunam nascentem vidisse, tum a iudicibus succlamabatur *קדוש מקדוש*, Sanctificata est, Sanctificata est Neomenia. Subaudiendum enim *ליל*, eoque nomine etiam hodie in Ritualibus Iudæorum extat vetus carmen Lunæ visæ sanctificandæ. Lunam visam Arabes vocant *هلال*, Halil: a qua omnes Mahumedani neomenias insti-

tuunt, non δὲ τὸ σῶδος. vox *הלל* vel *הל* est *Ἰεωλασμός*. *اجتماع* A
 est *σῶδος*. vocant etiam *τὴν φάσιν* *رويا*. Renunciata Lunæ visione, (ita
 loquitur Vitruuius) statim neomenia tubæ clāgore indicebatur. Quia
 igitur ab obseruatione neomenia instituebatur, propterea non raro
 accidebat, vt duo menses nunc caui, nunc solidi continuarentur, pro
 ratione τὸ φάσεως, aut τὸ ὑπερήσεως τῆς φάσεως: vt non immerito propter
 hanc anomalian dictum sit de Luna *פעם בארובה פעם בקצהה*. *ר'טע מלך*
אפולפומלך, ר'טע י' אפולפאנסא. Hoc verisimile est locum habuisse
 in vetustissimis Hebræis, quibus adhuc ratio motus & curriculi Lu-
 naris ignota erat. Non enim poterant, nisi ex obseruatione suas neo-
 menias in vulgus publicare. Sed putō hoc magis inter Iudices ipsos, B
 quam apud populum obtinuisse, & potius Ecclesiasticas, quam poli-
 ticas neomenias fuisse. Alioqui quomodo tot millia Iudæorum tan-
 tis locorum interuallis distita, in vallibus depressis, in locis Septentrio-
 nalibus, in quibus raro nascens Luna oculis hominum potestatem
 suæ speciei facit propter interuentum nubilorum, Lunam nascentem
 intueri, aut a Iudæa nuncium expectare potuissent? Oportet igitur eis
 aliquid præscripsisse, quod sequerentur in neomenia statuenda, cum
 Lunam nascentem videre aut tempestates, aut familiaria regionum
 nubila impedirent. Quare concludimus, eos longe ante tempora
 Messix designatam in libris anni formam habuisse: vt & hodie non
 solum ipsi Iudæi, sed etiam Samaritæ habent: quam vtrique עביר C
 vocant, hoc est *εμβολισμός*. Qui fit, vt Samaritani, qui abhinc plusquam
 bis mille annis nihil commune cum Iudæis nec diuini, neque huma-
 ni habent, habeant tamen idem nomen Hebræum, quo eandem rem
 notent. Sane hoc non fieret, nisi res vetustissima esset. *עביר* igitur pro-
 prie est *εμβολισμός*. Sed, vt dixi, anni ratio in libros redacta & scripto
 concepta, ita ab vtraque natione vocatur. Cui rei etiam fidem facit,
 quod in eodem capite Rosch haschana scriptum extat, Iudices, cum
 de neomenia speculatum homines delegarent, ipsos inante צורה הלבנה
 habuisse, id est figuram Lunæ, quod intelligo *ἠεροφορίαν* *Κελωιακῶν*
σῶδων, ad quam nimirum confugerent, quoties nubila, aut imbres
 visionem Lunæ oculis inuiderent. Sane magna me huius rei incessit D
 admiratio, quomodo hoc fieri posset omni tempore. Nam Luna
 pauculis horis a coitu videri potest, quanquam raro, idque potius cum
 est in Ariete, quam alias. Sequentis neomeniæ φάσις sæpenumero se-
 cundo die a coitu apparebit. Ita mensis instituendus foret vnus &
 triginta dierum, quod est absurdum in anno Lunari. Sed textus Thal-
 mud eodem capite dicit, vbi tricesima prima nocte Luna se videndam
 negaret, tunc neomeniam definiri solitam, quod sane alias computus
 ex scripto promittere poterat. Igitur בית דין, hoc est collegium vel
 confi-

A consistorium iudicum solum neomenias indicendi ius habebat: ad
 quod etiam pertinebat ius *εμβολισμός*, hoc est, menses intercalandi.
 Quamuis enim status ex scripto esset situs embolismi, tamen propter
 quasdam causas insuper habebatur. vt nos docuit summus Magister
 Moses filius Maimon in sua Iad, capite in Kiddusch Hachodesch:
 על שלשה סימנין מעברין את השנה על התקופה ועל האביב ועל פירות האילן. Propter
 tres casus intercalabant in anno, propter epocham anni solaris,
 propter fruges maturas, & propter fructus arborum. Subiicit:
 אם ראו בך שעדיין לא הגיע האביב אלא עדיין אכל הנה ולא צמחו פירות האילן שדרכן לצמח
 בזמן הפסח סומכין על שני סימנין אלו ומעברין את השנה, ואם עלפי שהתקופה קודמת לששה
 עשר במוסן הרי זה מעברין פרי שיהיה האביב מצוי לחקריב ממנו עומר התקופה בששה עשר.
 B Si iudices animaduertissent nondum
 maturas esse fruges, sed adhuc ferotinas esse, neque fructus arborum,
 quibus mos est tempore Paschali florere: illis duobus argumentis ni-
 tebantur, & intercalabant in anno. Ac quanquam epocha anni an-
 teuertebat sextamdecimam mensis Nisan, tamen intercalabant, vt
 frumentum maturum esset, ex quo offerretur manipulus in xvi
 Nisan, & vt fructus florent more omnium. Sed ad hanc rem
 faciebat epistolium a Iudicibus ad Galilæos & transiordanianos
 missum, quod cum multis aliis vetustatis monumentis in hanc mate-
 riam congefferamus, quæ omnia in Gallia reliquimus, neque nobis
 cum huc vlla studiorum præsidia attulimus. In illa epistola redditur
 C ratio, quare ex Nisan Adar secundum facere deberent: nimirum pro-
 pter fruges nondum maturas, & eas causas, quas supra adduximus.
 Pene iisdem verbis reperias apud eundem Mosem: בית דין מחשיבין זיודעין
 אם חתיה תקופת ניסן בששה עשר בניסן או אחר זמן זה מעברין אותה השנה ויעשו אותו ניסן
 אדר שני פרי שיהיה הפסח בזמן האביב ועל סימן זה סומכין ומעברין ואין חוששין לסימן אחר
 Iudices computo inito sciebant si Tekupha Nisan esset in sextadeci-
 ma Nisan, aut post: & intercalabant in eo anno, mutato Nisan in
 Adar geminum, nimirum vt Pesach incidere in tempus frugum ma-
 turarum: & cum huic signo inniterentur, ita intercalabant, neque
 alius vllius signi rationem habebant. Eadem hæc omnia reperies in
 Talmud. Ex quibus manifestum est, fieri posse, vt duo anni deinceps
 intercalarentur: quod in Talmud de Rabbi Akiba scriptum legi-
 D mus, qui duos continuos annos intercalauit. Nam supra dictum est,
 etiam si sextadecima Nisan peruenisset ad Tekupham, tamen interca-
 lari solitum. Si Tekupha Nisan erat in viii Aprilis; cum cyclus ef-
 set ix, eo anno Tekupha incidebat in Pascha, & tamen ille mensis
 vocabatur Adar posterior, & Nisan incipiebat in 23, aut 24 Apri-
 lis. Sed paragrapho tertio adducuntur aliæ necessitates intercalan-
 di, propter *Ἀρχιμασίαν*, propter tempestates, propter pontes euer-

fos, propter diluuiam, & pluuias, quando scilicet populus Hierosolyma. **A** conuenire non poterat: item propter fornaces, quæ agno affando con-
struebantur, dirutas: & propter alia, quæ prudens linquo iis, quod illa
ex Mose filio Maimon, aut ex Talmud petere possunt in Capite Pesach.
Iudæi igitur simul cum iugo Seleucidarum eorum annū & epocham
acceperunt, non tamen ἀπὸ τῆς φάσεως, vt hodie Hagareni, & vt ipsimet
Iudæi sæpe antea potuerunt facere, ex obseruatione τῆς φάσεως, ἢ τῆς φεγ-
γαρίε, sed ἀπὸ τῆς σιωδύ: vt habes supra in periodo Syromacedonum.
Est enim eadem periodus Syromacedonica, Chaldaica, Iudaica, vt di-
ximus: cui additæ sunt αἰτιαὶ ἡμέραι, vt sciatur interuallum, quod est
a neomenia Tisri, ad κέντρον μετρωμένων, id est, Tekupham, nempe ad 7
Octobris, quod erat principium periodi Seleucidarum, siue Syroma- **B**
cedonum, vt toties demōstratum est.

Nam quatuor quadrantū diei maxi-
mam rationem habebant Iudæi, ha-
bentq. hodie, vt suo loco ostendetur
in Cōputo Iudaico. Quare Tekupha
Tisri erat in septima Octobris: Teku-
pha Tebeth in septima Ianuarij: Te-
kupha Nisan in octaua Aprilis: Te-
kupha Tamuz in octaua Iulij: om-
nes in litera G. Præterea adiecimus
hic laterculum characterismi men-
sium Iudaicorum tam in anno com-
muni, quam embolimæo. Sed in
vtraque differentia anni sunt ternæ
præterea differentiæ. Nam annus,
siue communis sit, siue embolimæus,

TABVLA CHARACTERISMI
MENSIVM IYDAICORVM.

	Communis.			Embolimæus,		
TISRI	0	0	0	0	0	0
MARCHESWAN.	2	2	2	2	2	2
CHASLEV.	3	3	4	3	3	4
TBBETH.	4	5	6	4	5	6
SCHEBAT.	5	6	7	5	6	7
ADAR PRIOR.	0	0	0	7	1	2
ADAR POSTE.	7	1	2	2	3	4
NISAN.	1	2	3	3	4	5
TIAR.	3	4	5	5	6	7
SIWAN.	4	5	6	6	7	1
THAMVZ.	6	7	1	1	2	3
AB.	7	1	2	2	3	4
ELVL.	2	3	4	4	5	6
	Defe- ctiuus.	Ordi- narius.	Abun- dans.	Defe- ctiuus.	Ordi- narius.	Abun- dans.

est aut ordinarius, aut abundans, aut defectiuus. Ordinarius commu-
nis 354 dierum, embolimæus 384. Abundans & defectiuus vocantur,
prout vnus dies accessit, aut decessit. Sedes autem τῆς αἰτίας est semper
in Caslew. Nam cum Caslew sit ordinarie plenus, extra ordinem fit
cauus, & locus αἰτίας est in Marcheswan, qui ordinate est cauus,
extra ordinem plenus. Differentiæ hæ nascuntur ex superstitione cha- **D**
racterismorum Tisri & Nisan. Nam characterismus Tisri nunquam
potest esse aut feria prima, aut quarta, aut sexta. Characterismus Ni-
san nunquam potest esse feria secunda, neq. quarta, neque sexta. Hinc
colligitur tantum hos characterismos competere neomeniæ quidem
Tisri, ferias 2, 3, 5, 7: Neomeniæ Nisan, 1, 3, 5, 7. Hinc rursus colligitur,
cum character Tisri est feria quinta, nunquam annum communem
esse defectiuum, nunquam Embolimæum ordinarium. Cum est feria
tertia.

A tertia, neque communis, neque Embolimæus vnquam est defectiuus,
neque communis vnquam abundans. Cum feria est secunda, nun-
quam communis aut embolimæus est ordinarius, vt neque cum feria
est septima. Alioqui Nisan incurreret in ferias, 2, 4, 6. Hæc periodus,
quam proposuimus, cum loqueremur de anno Syromacedonico, non
solum utilis est ad annos Iudaicos notandos, sed etiam sine illa nun-
quam illos deprehendere poteris. Hac Iudæi vsque ad tempora Con-
stantini Magni & infra illa tempora vsi sunt, cum iam Luna biduum
veterem epocham anteuertisset. Et hanc quidem epochen vocant
æram contractuum, vel סנהדרין. Nunc tempus est, vt eius fidem pe-
riclitemur. Primum igitur de translatione characterismi Tisri, quod
B quidam Rabbini dicunt post Thalmudis editionem excogitatum esse,
& quidam ex nostris sibi persuaferunt, omnino vtrosque ratio fugit.
Antiquitus enim & sub Seleucidis vsurpatum. Anno passionis Domi-
nicæ Neomenia Nisan incidit in Sabbatum: cum tamen eius chara-
cter ex hodierno epilogismo sit 5. 19. 95, feria sexta. Sed id demon-
strandum ex fide nostræ periodi Seleucidarum. Erat annus Contra-
ctuum, siue Alexandreus 344: & proinde quadragesimus annus perio-
di quintæ. Tisri 24 Septembris, feria quarta: quæ mutata in quintam
in anno communi ordinario dat feriam septimam neomeniæ Nisan.
Rursus anno Christi vulgari 70 neomenia Nisan fuit Kal. Aprilis, teste
Iosepho. Nam quartadecima Nisan conueniebat cum quartadecima
C mensis Iuliani. Erat annus primus sextæ periodi Contractuum, Tisri
6 Septemb. feria quarta, cyclo Solis 22. Ergo mutata in quintam
cum characterismo feriæ Nisan composita in anno Embolimæo defe-
ctiuo dabit feriam primam Neomeniæ Nisan in Kal. Aprilis, Cyclo
Solis 23. In vtroque igitur exemplo translatio feriæ fuit politica. Imo
nunquam ex epilogismo hodierno illam neomeniam reperire possis.
Nam vt Iudæi hodie putant, fuerit Neomeniæ Nisan characterismus
6. 19. 409, Sabbato, vltima Martij. Quo epilogismo si vsi fuissent illis
temporibus, neomenia Nisan, vt vides, fuisset in feria septima, non, vt
Iosephus vere scribit, in feria prima. Sed & fidem huius excellentissi-
mæ periodi pluribus argumentis muniamus. Iosephus scribit, ante
initia belli Iudaici, hoc est, circa annum Christi vulgarem 67 plus mi-
D nus, multa portenta visa: inter quæ narrat de fanatico quodam mira;
quæ ex illo petas licet: idque accidisse, quo tempore Pascha, hoc est,
quartadecima Nisan, conueniebat cum 8 Aprilis. Hoc non potuit ac-
cidere, nisi cum cyclus Lunæ esset 9, anno Christi 65, biennio ante ini-
tia belli Iudaici. quod mirifice menti Iosephi conuenit. Erat annus
contractuum 376. & consequenter 72 periodi. Tisri Kalend. Septem-
bris, Sabbato, cyclo Solis 17. Quare Neomenia Nisan in anno em-
bolimæo

bolimæo, feria tertia, Martij XXVI. at *ἡ πρώτη τῶν ἀζύμων* VIII Aprilis, vel Xanthici Iuliani, vt propositum est apud Iosephum. Hoc etiam conuenit epilogismo hodierno. Nam character Nisan fuisse 2,21.723, feria tertia, vt iam dictum est, anno Iudaico vulgari 3825. Vides, quam certa sit fides methodi. Sed nihil agimus, nisi porro confirmemus. Idem Iosephus ait M. Tullio Cicerone, C. Antonio C O S S. Hierosolyma capta a Pompeio fuisse *ἐν τῇ νηθείᾳ*, hoc est XVII Thamus. Dion narrans hunc casum ait eam diem Sabbatum fuisse. neque more Gentium quoduis solenne Iudaicum Sabbatum vocat: sed adeo Sabbatum fuisse dicit, vt hinc disputandi occasionem aucupet, quare a Planetis nomina diebus indita sint. Tempus a Iosepho designatur, cum ait vicesimum septimum annum fuisse ante consultum M. Vipsanij Agrippæ, & L. Caninij Galli. Illud par Consultum confertur in annum nonum Iulianum. Fuit ergo cyclus Lunæ tertius. Sed falsum est, interfuisse XXVII annos a captis Hierosolymis a Pompeio, ad eadem a Sosio capta. vno enim anno plus dicit, cum vicesimum septimum annum pro viginti sex annis dicit: vt contra Gregorius Turonensis semper dicit vicesimum sextum annum, pro eo qui vicesimus septimus erat. Annus captorum Hierosolymorum a Pompeio in periodo Iuliana 4651. Rursus annus captorum Hierosolymorum a Sosio 4677. Differentia, anni XXVI solidi, non vtique XXVII, vt voluit Iosephus. Erat annus XXI periodi quartæ Contractuum, ordinarius communis. Tisri XXVI Septembris feria V, C cyclo Solis III. quæ quidem feria cum characterẽ Tamuz coniuncta, dat feriam quintam. Ergo XVII fuit Sabbatū, vt voluit Dio. Sed quid magis periodo nostræ fauet, quam exemplum apud Iosephum illustre sane, & quod sine piaculo præteriri non potest? Refert igitur ille optimus scriptor ex Nicolao Damasceno, ea, quæ contigerunt Iudæis & eorum Ethnarchæ Hyrcano, initio imperij Anthiochi eius, qui *σιδήτης* dictus est. Anthiochus igitur *σιδήτης* obsedit Hyrcanum, anno primo eius sacerdotij. Foedus deinde icit cum eo post *σηνοπηγίαν*. Hyrcanus secutus est Regem Anthiochum in expeditionem in Parthos. Forte incidit festum Iudaicum, quo Hyrcano obiecta est religio iter facere. Adit Regem: contendit ab eo, ne eo die expeditio suscipiatur, aut exeat: quod sibi homini Iudæo non liceret patrio festo aliquid facere, aut iter suscipere. Iudæorum enim *ἑορτὰς ἀνεκδημήτους, ἔαν ἔξοδῶτος εἶναι*. Impetrat a Rege. Verba Damasceni: *πρόπειον ἡ σήσας Αντιόχῳ Ἰππάρχῳ Λόκω ποταμῶ, νικήσας Ἰσραήλων Πάριθων στρατηγόν, αὐτῶν ἐμεινεν ἡμέρας δύο, δευτέρως Ἰερικανῶν ἔξοδῶτος, διὰ πνα ἑορτῶν πάριον, ἐν ἡ τῶν Ἰσραήλοισι ὄκ ἡ νόμιμον ἔξοδῶτον*. Ecce duo continua solennia, aut saltem duo continui feriatii dies, propter quos abstinetur ab opere. Iosephus interpretans

A terpretans verba Damasceni subiicit: *ταῦτα μὲν εἰ ψεύδεται λέγων. εἰ ἐστὶ γὰρ ἡ πεντηκοστὴ ἑορτὴ μὲν τὸ Κάβατον*. Duo igitur festiui dies, Sabbatum & Pentecoste. Sexta Siwan est semper Pentecoste. Quod si Pentecoste secuta est Sabbatum, id est, si quinta Siwan fuit Sabbatum, ergo neomenia Siwan fuit feria tertia. Nunc inuestigandum est tempus. Hyrcanus anno primo sacerdotij sui obsessus fuit ab Anthiocho statim post cædem patris Simonis. Simon autem interfectus fuit mense Adar, anno contractuum 177, Anno Sabbatico. Igitur 177 annus Anthiochenus erat Sabbaticus, anno Iudaico hodierno 3626. Anno autem sequente 178, Anthiochus foedus iniuit cum eo, solenni *σηνοπηγίας*. Sequenti æstate, vt diximus, neomenia Siwan incidit in feriam tertiam. B Videamus, an periodus nostra hoc promittat. Annus 178 contractuum est 26 periodi. Tisri 31 Augusti, feria 3. Erat annus embolimæus communis. Ex laterculo characterismi mensium habes feriam tertiam in neomenia Siwan. quod erat propositum. *Ψηφοφορία* hodierna Iudæica hoc præstare non posset post annos Christi, quia vna periodus Hipparchea a Seleucidarum epocha iam præterierat, & Luna in anteriorem vnum diem solidum enisa erat. Quid opus est pluribus hanc periodum commendare? Iam tuto potest Lector omnia gesta Machabæorum ad suas epochas & verum diem referre, si diligenter methodum nostram tenuerit, ac comperendinationes neomeniæ Tisri obseruauerit.

C

DE PERIODO HIPPARCHI

ET VERO ANNO LVNARI.

HIPPARCHVS, quem & *ἀστροφιλαλήτης* Ptolemæus & Plinius consiliorum naturæ participem vocat, non solum multa emendauit in motuum cœlestium doctrina, sed etiam ex Chaldaicis obseruationibus & Calippicis rationibus cum veris & mediis syzygiis collatis, primus ex Græcis deprehendit *μετάπρωτον* cursus Lunaris intra quatuor periodos Calippicas fieri. Quod illi facile fuit, cum eo tempore menses Calippici in vsu essent. Obseruauit enim non raro Lunam duobus trientibus diei sæculo suo præscas Calippi neomenias anteuertere. Vixit autem ille, & floruit etiam post CC annum Calippi. Vnde si intra CC annos *μετάπρωτον* duorum trientium fieri solet, in CCC igitur fiet vnus solidi diei. Quatuor autem periodi Calippicæ CCCIIII annis explicantur. Quare si intra illud intervalum quatuor periodorum *μετάπρωτον* fit, resoluendum erit illam quantitatem temporis in tot syzygiis, quot constant XVI cycli *ἐννεαδεκαήμεροι*, qui constituunt quatuor periodos Calippicas. Quatuor periodi Calip-

Calippicæ sunt dierum 111036. quos dies, vno minus, si distribuieris. A
 3760 syzygias, fiet vna syzygia dierum 29 ¹²²/₇₃₂. Quæ sunt, præter dies
 29, scrupula diei plusquam 31'. 51". 42'''. 7'''. hoc est, horæ 12. 44'. 41''.
 6''. Cyclus autem Hipparchi erit dierum 6939 ¹¹/₁₆. Comparatione
 igitur cyclorum xvi Metonis, Calippi & Hipparchi facta, non ma-
 gnus labor est differentiam eorum constituere. Scribit igitur Hip-
 parchus ἐν τῷ ἀεὶ ἐνιασίῃ χρόνῳ. Ημεῖς ἡ μῆνας μὲν ὅλοις διεσκομῆν, πε-
 ρεχομένης ἐν τοῖς 19 ἔτεσιν, ὅλοις καὶ κείνοι (intelligit Metonem & Calip-
 pum) τὸν δ' ἐνιαυτὸν ἐπὶ καὶ 3 τετραετημοσίῃς
 ἑλαττον. Ἰππάρχου τὰ μάλιστα μέγροσ μιάσ
 ἡμέρας. ὡς ἐν τοῖς 7 ἔτεσιν ἐλλείπειν ἀδὰ μὲν
 τὸν Μέτωνα ἡμέρας πέντε, ἀδὰ ἡ τὸν Κάλιπ-
 πον ἡμέρας μίαν. Malim legere ἐν τῷ ἔτεσιν,
 potius quam ἐν τῷ ἔτεσιν. Neque aliter scri-
 psit Hipparchus. Sed in ratione μεταπίω-
 σεως ἐνιαυσίας ipse & Ptolemæus contenti
 sunt ccc annis. Hoc potes ex collatione
 ipsa trium magnarum periodorum colli-
 gere. Magna periodus Hipparchi dierum
 111035. Cui respondet Metonis dies 111040.
 Differentia v dies. Rursus differentia 111035
 Hipparchi, & 111036 Calippi, dies vnus.
 Quin etiam codex Cenforini manuscri-
 ptus ait annum Metonis Solarem fuisse
 dierum 365, & dierum item quinque par-
 tis vndeicesimæ. Quinque dies fiunt
 horæ 120. Resolutæ in 19 dant horas 6 ⁶/₁₉. Duc igitur dies 365, horas
 6. ⁶/₁₉. in 304. Habebis dies 111040. Periodus igitur Hipparchea con-
 stat quatuor periodis Calippicis, vno die minus; quemadmodum pe-
 riodus Calippica quatuor Metonicis; vno item die minus. In periodo
 Calippica, præter annos quadraginta octo communes, & 28 emboli-
 mæos, sunt etiam, vt dixi, quindecim ὑπερήμεροι, id est, quorum σκίρρο-
 φορέων est plenus, vel vterque Scirrhophorion est plenus; si est annus
 embolimæus. Annus autem vltimus, siue 76, est ὑπερήμερος. Igitur
 cum periodus Hipparchea constet ex quatuor periodis Calippicis, de-
 bet habere quater quindecim annos ὑπερήμερους. sed vltimus annus,
 hoc est trecentessimus quartus, non erit ὑπερήμερος. Et ita in periodo
 Hipparchea sunt anni ὑπερήμεροι vnde sexaginta. Cum igitur prima
 neomenia periodi Calippicæ cæperit in 29 Iunij, prima neomenia
 quintæ periodi ascendet in 28 Iunij, quod annus vltimus quartæ pe-
 riodi Calippicæ non fuerit ὑπερήμερος, vt in prioribus tribus, sed die-

CYCLI Hyparchi.		CYCLI Calippi.		CYCLI Metonis.	
Dies col- lecti.	Seru- pula 16	Dies col- lecti.	Seru- pula.	Dies col- lecti.	Seru- pula.
6939.	11	6939	45	6940	
13879.	6	13879	30	13880	
20819	1	20819	15	20820	
27758	12	27759	0	27760	
34698	7	34698	45	34700	
41638	2	41638	30	41640	
48577	13	48578	15	48580	
55517.	8	55518	0	55520	
62457	3	62457	45	62460	
69396	14	69397	30	69400	
76336	9	76337	15	76340	
83276	4	83277	0	83280	
90215	15	90216	45	90220	
97155	10	97156	30	97160	
104095	5	104096	15	104100	
111035	0	111036	0	111040	

B

C

A rum dumtaxat 354. Incipit autem hæc nobilissima periodus anno
 Nabonassari 606 neomenia Thoth, cum Tisri anni 3619 esset 6. 18.
 601. in vltima Epagomenon, sequente neomenia Toth, feria sexta,
 sequente septima, 28 Septembris. Æquinoctium autem tunc erat in 26
 Septembris, ex obseruatione ipsius Hipparchi, eodem anno. Hoc est
 verum caput periodi Hipparcheæ, in qua neomenia Pyanepsionis
 Calippici, aut Hyperberetæi noui in vnum conuenerunt cum neome-
 nia Toth Nabonassari, 36 anno tertix periodi Calippicæ, cuius Eca-
 tombæon Kal. Iulij, feria secunda, quæ cum caractere Pyanepsionis
 composita dat feriam septimam neomeniæ Hyperberetæi, aut Pya-
 nepsionis in ipsa neomenia Toth, biduo post æquinoctium autumnæ.
 B le. Ab obseruatione Timocharidis, qua coniunctio Lunæ cum Spi-
 ca Virginis deprehensa est, ad obseruationem Hipparchi, qua non so-
 lum Lunæ coniunctionem cum Spica, sed etiam æquinoctium au-
 tumnale indagauit, anni sunt 152, quæ sunt periodi Calippicæ absolu-
 tæ duæ, cum Timocharidis obseruatio in 36 annum primæ periodi
 Hipparcheæ in 36 secundæ incidit. Hinc facile fuit obser-
 uare μεταπίωσιν Pyanepsionis Metonici, Calippici, & veri. Edidit &
 ipse Hipparchus hanc periodum cum παραεγμате, ex quo Plinius,
 & Columella Ἰππάρχου μεταπίωσιν τῶν φαινομένων non raro produciunt.

DE PERIODO ARABVM HAGARENORVM.

C Q VEMADMODVM
 ex periodo Olym-
 pica omnium Græciæ
 populorū periodos pro-
 pagatas fuisse priore li-
 bro vidimus, ita ex perio-
 do Hagarena omnium
 Arabiæ populorum an-
 nos & epochas profectas
 fuisse, iisdem argumentis
 probari potest, quibus &
 de Græcorū annis a no-
 bis disputatū est. Latissi-
 me enim patet Arabum
 appellatio, quorū vnum
 nomen, cognomina au-
 tē infinita. Sed præcipui
 sunt Hagareni, & Sara-
 ceni. Hagareni etiam ab

0	محرم	Muharrama
2	صفر	Tzepharu
3	ربيع الاول	Rabiu prior
5	ربيع الاخر	Rabiu posterior
6	جمادى الاول	Giumediyu prior
1	جمادى الاخر	Giumediyu posterior
2	رجب	Regebu
4	شعبان	Saabenu
5	رمضان	Ramadhani
7	شوال	Schewals
1	ذوالقعدة	Dulkaidathi
3	ذوالحجة	Dulhagiathi

Hebræis dicuntur עֲבֵדָה ab ancilla Saræ vxoris Abrahami, & ab Arabibus ipsis عِبْرِيّ Erabelhagiari. Dicuntur etiam المجرين Elmagarin. & fortasse inde Græcis recentioribus μαγαρίων pro μαομερίων, & μαγαρίσμός pro μαομεπισμός. Sed dubitari potest. Nam μαγαρίσμός hodie in idiotismo Græco est Macula, στίλβη. At aliud Magar lingua Turcica. Hoc enim nomine Hungaros omnes comprehendunt. Et quidem scriptores recte Hagarenos ab Hagar, sed in epte Saracenos a Sara. Neque enim etymon, neque historia conuenit. Nam verum esset Saracenos ab illa dictos, siquidem ipsa Saraca, non Sara dicta fuisset. Sed neque vlla historia illorum iudiciis fauet. Cur enim ab ea Arabes dicti Saraceni, quibus nunquā imperauit, quos non genuit? Saraceni igitur etiam hodie a vicinis dicuntur السرق Essarak, hoc est ληστρικοί & νομαδικοί, vt vere sunt. Hagareni igitur ciuiliores reliquis fuerunt: quorum arx munitissima Petra: omnesque eorum principes siue φύλαρχοι Aretæ dicti, vt Ægyptiorum Ptolemæi. Vsi sunt anno Seleucidarum, vt mihi videtur, accuratissimo, cum neomeniæ mensium cum rationibus Lunæ congruerent. Mensium princeps, sine dubio, fuit Rabi prior, vt Syrorum Tissi prior. Sed Syrorum initium ab æquinoctio autumnii, horum a verno: quod non tacuit Simplicius. Mens geminum intercalarem non habebant. sed in prima intercalatione mensis secundus erat primus mensis, in secunda intercalatione mensis tertius itidem erat primus anni: quæ quidem defultoria intercalatio redibat in orbem post tres periodos Calippicas, qui sunt anni absoluti 228, cycli Metonici duodecim. Exemplum: Incipiat annus a Ramadhan. Proxima intercalatione Ramadhan, qui annum ducebat, erit anni vltimus & tertius decimus. sequens vero annus incipiet a sequenti mense, puta a Scewal. & hic Sceval erit tantisper caput anni, donec altera intercalatione fiat tertius decimus anni, sequenti mense, nempe ipsi Dulkaidathi transcripto munere suo annum ducendi. Ita omnes menses tanquam lampada: decursu sibi tradent, donec post 56 embolismos, Ramadhan redeat in in caput anni, & in eandem epocham Solarem. Nam Ramadhan, quidem alias redibit in caput anni, sed non in eandem epocham, siue in eundem cyclum Lunæ, nisi post 228 annos Solares. Construximus igitur tabulam periodi Hagarenæ, vt esset exemplum reliquarum Arabicarum periodorum, quemadmodum Olympica erat Canon reliquarum Græciæ.

TABVLA PERIODI MAGNÆ

HAGARENORVM.

Annus	Cyclus Lunæ	Character anni	Cyclus Solis	Periodus prima	Periodus secunda	Periodus tertia	
1	14	1	F	31 Martij	Sephar	Giumadi posterior	Scewal
2	15	5	E	20 Martij	Sephar.	Giumadi posterior	Scewal
3	16	3	D C	9 Martij	Sephar	Giumadi posterior	Scewal
4	17	2	B	28 Martij	Rabie prior	Regeb	Dulkaidathi
5	18	6	A	17 Martij	Rabie prior	Regeb	Dulkaidathi
6	19	3	G	6 Martij	Rabie prior	Regeb	Dulkaidathi
7	1	2	FE	24 Martij	Rabie posterior	Sahaben	Dulchagiathi
8	2	6	D	13 Martij	Rabie posterior	Sahaben	Dulchagiathi
9	3	5	C	1 April.	Giumadi prior	Ramadhan	Muharam
10	4	3	B	22 Martij	Giumadi prior	Ramadhan	Muharam
11	5	7	AG	10 Martij	Giumadi prior	Ramadhan	Muharam
12	6	6	F	29 Martij	Giumadi posterior	Scewal	Sephar
13	7	5	E	18 Martij	Giumadi posterior	Scewal	Sephar
14	8	1	D	8 Martij	Giumadi posterior	Scewal	Sephar
15	9	7	CB	26 Martij	Regeb	Dulkaidathi	Rabie prior
16	10	4	A	15 Martij	Regeb	Dulkaidathi	Rabie prior
17	11	3	G	3 April.	Sahaben	Dulchagiathi	Rabie posterior
18	12	7	F	23 Martij	Sahaben	Dulchagiathi	Rabie posterior
19	13	5	ED	12 Martij	Sahaben	Dulchagiathi	Rabie posterior
20	14	4	C	31 Martij	Ramadhan	Muharam	Giumadi prior
21	15	1	B	20 Martij	Ramadhan	Muharam	Giumadi prior
22	16	5	A	9 Martij	Ramadhan	Muharam	Giumadi prior
23	17	4	GF	27 Martij	Scewal	Sephar	Giumadi posterior
24	18	2	E	17 Martij	Scewal	Sephar	Giumadi posterior
25	19	6	D	6 Martij	Scewal	Sephar	Giumadi posterior
26	1	5	C	25 Martij	Dulkaidathi	Rabie prior	Regeb
27	2	2	BA	13 Martij	Dulkaidathi	Rabie prior	Regeb
28	3	1	G	1 April.	Dulchagiathi	Rabie posterior	Sahaben
29	4	5	F	21 Martij	Dulchagiathi	Rabie posterior	Sahaben
30	5	3	E	11 Martij	Dulchagiathi	Rabie posterior	Sahaben
31	6	2	D C	29 Martij	Muharam	Giumadi prior	Ramadhan
32	7	6	B	18 Martij	Muharam	Giumadi prior	Ramadhan
33	8	3	A	7 Martij	Muharam	Giumadi prior	Ramadhan
34	9	3	G	27 Martij	Sephar	Giumadi posterior	Scewal
35	10	7	FE	15 Martij	Sephar	Giumadi posterior	Scewal
36	11	6	D	2 April.	Rabie prior	Regeb	Dulkaidathi
37	12	3	C	23 Martij	Rabie prior	Regeb	Dulkaidathi
38	13	7	B	12 Martij	Rabie prior	Regeb	Dulkaidathi

TABVLA
DE PERIODO HAGARENORVM

IOSEPHI SCALIGERI
RESIDVVM TABVLÆ MAGNÆ PERIODI A
HAGARENORVM.

Annus Julianus	Cyclus Lunaris	Charact. Lunaris	Cyclus Solis.	PERIODVS prima.	PERIODVS secunda.	PERIODVS tertia.	
39	14	6	AG	30 Martij	Rabie posterior	Sahaben	Dulchagiathi
40	15	4	F	20 Martij	Rabie posterior	Sahaben	Dulchagiathi
41	16	1	E	9 Martij	Rabie posterior	Sahaben	Dulchagiathi
42	17	7	D	28 Martij	Giumadi prior	Ramadhan	Muharam
43	18	4	CB	16 Martij	Giumadi prior	Ramadhan	Muharam
44	19	2	A	6 Martij	Giumadi prior	Ramadhan	Muharam
45	1	1	G	25 Martij	Giumadi posterior	Scewal	Sephar.
46	2	5	F	14 Martij	Giumadi posterior	Scewal	Sephar
47	3	4	ED	1 April.	Regeb	Dulkaidathi	Rabie prior
48	4	1	C	21 Martij	Regeb	Dulkaidathi	Rabie prior
49	5	5	B	10 Martij	Regeb	Dulkaidathi	Rabie prior
50	6	4	A	29 Martij	Sahaben	Dulchagiathi	Rabie posterior
51	7	2	GF	18 Martij	Sahaben	Dulchagiathi	Rabie posterior
52	8	6	E	7 Martij	Sahaben	Dulchagiathi	Rabie posterior
53	9	5	D	26 Martij	Ramadhan	Muharam	Giumadi prior
54	10	2	C	15 Martij	Ramadhan	Muharam	Giumadi prior
55	11	1	BA	2 April.	Scewal	Sephar	Giumadi posterior
56	12	6	G	23 Martij	Scewal	Sephar	Giumadi posterior
57	13	3	F	12 Martij	Scewal	Sephar	Giumadi posterior
58	14	2	E	31 Martij	Dulkaidathi	Rabie prior	Regeb
59	15	6	DC	19 Martij	Dulkaidathi	Rabie prior	Regeb
60	16	4	B	9 Martij	Dulkaidathi	Rabie prior	Regeb
61	17	3	A	28 Martij	Dulchagiathi	Rabie posterior	Sahaben
62	18	7	G	17 Martij	Dulchagiathi	Rabie posterior	Sahaben
63	19	4	FE	5 Martij	Dulchagiathi	Rabie posterior	Sahaben
64	1	3	D	24 Martij	Muharam	Giumadi prior	Ramadhan
65	2	1	C	14 Martij	Muharam	Giumadi prior	Ramadhan
66	3	7	B	2 April.	Sephar	Giumadi posterior	Scewal
67	4	4	AG	21 Martij	Sephar	Giumadi posterior	Scewal
68	5	1	F	10 Martij	Sephar	Giumadi posterior	Scewal
69	6	7	E	29 Martij	Rabie prior	Regeb	Dulkaidathi
70	7	5	D	18 Martij	Rabie prior	Regeb	Dulkaidathi
71	8	2	CB	7 Martij	Rabie prior	Regeb	Dulkaidathi
72	9	1	A	26 Martij	Rabie posterior	Sahaben	Dulchagiathi
73	10	5	G	15 Martij	Rabie posterior	Sahaben	Dulchagiathi
74	11	4	F	3 April.	Giumadi prior	Ramadhan	Muharam
75	12	1	ED	22 Martij	Giumadi prior	Ramadhan	Muharam
76	13	5	C	11 Martij	Giumadi prior	Ramadhan	Muharam.

A DE PERIODO SAMARITANORVM.

PERIODVS, cuius antea exemplum dedimus, potest deduci ab anno primo Seleucidarum, nimirum a vere sequente, quanquam neomeniæ anticiparint vnum diem. Sed dedita opera hoc fecimus, vt ratio annorum cum reliquis nationibus conueniret. Prima, vt puto, aut celeberrima mutatio incidit in initium Herodis Magni, hominis Idumæi. qui cum regnum a Romanis accepisset, eorum quoque annum amplexus Iudæis edicto publicauit, annis 38 ante epocham Christi vulgarem, cyclo Lunæ primo, anno Iuliano septimo, periodi Hagarenæ quadragesimo quinto. E cuius regione neomenia Giumadi posterioris incidit in 25 Martij, vbi æquinoctium statuerat Cæsar. Quanquam vero minime dubium est, multis nationibus in vsu periodum Hagarenam fuisse: earum tamen duæ præcipue sunt, quarum ratio nobis habenda, Samaritana & Indica. Quod igitur Samaritani periodo Hagarena vsi sint, fidem fecerit appellatio Arabica mensium Lunarium, manifestum veteris anni Hagareni argumentum, & præterea periodus 210 annorum Arabicorum, qua vtuntur. Duplex illis annus est: Ciuilis Solaris Iulianus a 29 Augusti incipiens, quod est caput anni Ægyptiaci: Item Ecclesiasticus Lunaris a syzygia verna. Menses prorsus ad numerum dierum Iulianæ formæ descripti, cum appellatione veterum mensium Iudaicorum: quorum primus Elul, a 29 Augusti, vt dixi, triginta dierum, vt September noster. secundus Tisri a 28 Septembris vnus & triginta dierum, vt October Iulianus: & ita deinceps. Mensis primus Ciuilis vernus Adar a 26 Februarij: cuius mensis Lunaris semper dicitur Dulchagiathi, vt secundus Muharram incidens in mensem Paschalem. Subiecimus igitur tibi exemplum anni Samaritani, qui conueniebat in annum Christi 1584, vt mihi a Samaritanis Ægyptiensibus in Galliam transmissum fuit.

COMPVTVS ANNI SAMARITANI
CONVENIENTIS IN ANNUM CHRISTI
CIC. IC. LXXXIIII, QUI ERAT SEXTVS CVRRENS
Hebdomadis Samaritanæ.

COMPVTVS ANNI אָדָר.

Nouilunium ELHAGIATHI supra x. hor. & dimidium, & decimam partem, a die II, III IN VI. ADAR. V. XXXI.
 Nouilunium MVHARRAM supra III hor. & dimidium, & decimam partem a nocte IIII IN PESACH IIII NISAN I. XXX
 Nouilunium TZEPHAR supra VI hor. trientem & decimam partem a nocte in IIII IAR V. XXXI

Nouilunium RABIE supra x hor. & tricesimam partem decimæ, A
 a nocte VII, I, in III SEBIN VI. XXX
 Nouilunium RABIE supra xi hor. & tricesimam partem quintæ,
 a nocte II in II THAMVZ. I. XXXI
 Nouilunium GIVMADI supra xi hor. & dimidiam & tricesimam
 quintæ a die III, III AB. IIII. XXXI.

NEOMENIÆ SEPTIMI (anni) IN SEMITA. הַסְּכֹרֶת

Nouilunium GIVMADI supra ix hor. & tricesimam partem, a
 nocte v, in xxx AB. IIII. XXXI
 Nouilunium REGB supra viii hor. & trientem & tricesimam
 partem quintæ, a die v I, VII in solenni (σικνηνοπηγίας) xxi B
 ILVL. VII. XXX. סְכֹרֶת
 Nouilunium SAHABEN supra v hor. & tricesimam quintæ, a no-
 cte in xxviii TISRI II. XXXI.
 Nouilunium RAMADHVN supra quinque hor. & tricesimam de-
 cimæ, a die II in xxvi MARSCHBAN. V. XXX
 Nouilunium SCEWAL supra v hor. & tricesimam decimæ a no-
 cte IIII, in xxvi CASLIM VII. XXXI
 Nouilunium ELKAIDATHI, supra III hor. & tricesimam par-
 tem, a nocte v, in xxiiii TIBETH III. XXXI.

ILVL. TISRI. MARCHE SCHBAN
 CASLIM. TEBITH. SCEBAT.
 ADAR. NISAN. IIAR.
 SEBIN. THAMVZ. AB.
 ADAR POSTERIOR.

Ita vertimus ex Samaritanorum schedio. Sciendum vero hunc an-
 num, qui incidebat in 1584 Christi, notari ab illis 210 periodi hebdo-
 madicæ Lunaris Hagarenorum, qui anni Lunares putantur ab edi-
 tione anni Iuliani. Sed multa a nobis ignorantur, & nisi ipsi Samari-
 tani docuerint, perpetuo ignorabimus. Primum nescimus hunc
 computum Lunarem. Deinde non satis confidimus nos fideliter
 istam ὕποφωρίαν expressisse. Quod potuimus, præstitimus. Ex-
 pectamus aut meliore ingenio, qui hæc nobis interpretentur, aut D
 meliore fato, qui plura a Samaritis habere poterunt. Cur in
 octavo mense, & in Titulo secundo sit סְכֹרֶת scio, vt inquit ille,
 iuxta cum ignarissimis. Nam סְכֹרֶת quidem, id est σικνηνοπηγίας, esse
 scio. Sed quare in titulo? Nam quod Succoth positum in secundo
 mense, causa in promptu est: quia videlicet σικνηνοπηγία nunc in Ilul,
 nunc in Tisri incidit. vt in illo anno 1584 Christi σικνηνοπηγίας se-
 rius celebrarunt, quam Iudæi, vno mense, secuti veterem cyclum.
 Christia-

A Christianorum. Nam proprius mensis Tabernaculorum est Tisri; ideo
 a Samaritanis ille mensis dicitur σικνηνοπηγίας, id est solenne σικνηνοπηγίας, quemad-
 modum Nisan dicitur נִסָּן quod ille mensis proprius est Paschalis. so-
 lennitatis, non autem Adar, quanquam in ipsum Adar aliquando Pa-
 scha incidat. In hoc etiam diagrammate habes numerum dierum
 vniuscuiusq. mensis Iuliani. vt, verbi gratia, in Adar appositi sunt nu-
 meri I. XXXI. quia Adar est XXXI dierum, nempe Martius. sed vnitas,
 quæ præcedit, sunt concurrentes, siue regulares mensium, vt puto. & ita
 in reliquis. Subiecimus etiam Tabellam nouiluniorū, vt in vno con-
 spectu omnia habeas, cum momentis suis. Horam fecimus momen-
 torum 1800, vel 300, quia Iudaica momenta 1080 non admittebant.
 B omnes diuisiones. Itaque in primo nouilunio cum in Diagrammate
 superiore notatum sit esse dimidium horæ, & decimam partem horæ
 supra x horas: hoc plane exprimitur per $\frac{180}{300}$. & ita in reliquis.

TABELLA NOUILVNIORVM SAMARITA-
NORVM IN ANNO CHRISTI CIO. IO. LXXXIIII

Menses Lunares.	Feria.	Horæ. Scru- pula 1800.		Menses Samarit. Iuliani.		Menses Iuliani Samarit.	Neomenia in men- sibus Iul.	Feria Neo- menia- rum.
Dulchagia	2. 3	10. 180	D	Adar 6	3 Martij	Adar	26 Feb.	5
Muharram	4	3. 180	N	Pesah Nisan 4	1 April.	Nisan	29 Martij	1
Sephar	6	6. 130	N	Ijar 4	1 Maij	Ijar	28 April.	3
Rabie prior	7. 1	10. 1	D	3 Siban.	31 Maij	Siban	29 Maij	6
Rabie posterior	2	11. 2	N	Tamuz 2	29 Iunij	Tamuz	28 Iunij	1
Giuedi prior	3. 4	11. 152	D	Ab 1	28 Iulij	Ab	29 Iulij	4
Giuedi posterior	5	9. 10	N	Ab 30	27 Aug.	Ilul	29 Aug.	7
Regeb	6. 7	8. 152	D	Hag Ilul 29	26 Sept.	Tisri	28 Septem.	2
Sahaben	1	5. 2	N	Tisri 28	25 Octobr.	Marchesbā	29 Octobr.	5
Ramadhan	2	5. 1	D	Marchesban 28	23 Nouéb.	Caslim	28 Nou.	7
Schewal	4	5. 1	N	Caslim 26	23 Decem.	Tebith	29 Decem.	3
Dulkaida.	5	3. 10	D	Teibeth 24	21 Ianuarij	Scebat	29 Ian.	6

In prima columna habes menses Lunares Samaritarum: in secun-
 da feriam, horas, & momenta horaria neomeniæ. Vbi autem est du-
 plex feria, significat transferri a priore ad secundam. vt in prima neo-
 menia, feria transfertur a secunda ad tertiam: quia dies ciuilis puta-
 tur a principio noctis. Quare vbi calculus peruenit ad 18 horas, tunc
 præterierit meridies, & transfertur neomeniæ feria in sequentem. Sic
 in mense primo horæ 10 cum horis noctis fiunt 22 horæ. Quare feria
 a secunda ad tertiam transfertur. In quo conuenit illis cum Iudæis.
 Istam autem ὕποφωρίαν Lunæ penitus ignoro, cum omni ratione
 astronomica careat. Sequuntur literæ D. N: quarum prior significat

A Diem, altera Noctem. Itaque prima neomenia fuit feria secunda, sequente tertia, horis diei 10, momentis 180. secunda neomenia fuit feria quarta, hora tertia noctis, momentis 180: & ita in aliis. Sequuntur epochæ neomeniarum in mensibus solaribus Samaritanorum, & Iulianis. Sexto loco indicatur neomenia mensis Solaris Samaritani, cui diei mensis Iuliani congruit. In postrema columella sunt feriæ, quibus notatæ sunt neomeniæ mensis Samaritani. Verbi gratia, neomenia Adar Solaris Samaritani cæpit 26 Februarij, feria quinta, in litera A, quandoquidem litera Dominicalis Romana erat D, cyclo Solis 25. Hic manifesto animaduertimus Pascha semper in Solari Nisan, Scenopagian in Solari Tisri celebrari. Ideo in toto cyclo disceditur a Iudæa consuetudine saltem septies. Præterea notandum, eos non curare translationes Iudaicas. Nam cum Pascha incurrat semper in Muharram Lunari, hoc anno neomenia Muharram cæpit a feria quarta, quæ tamen in mense Paschali reicula est in ratione Iudaica. Rursus pleni & caui menses non alternant. Nam Muharram & Sephar pleni, uterque autem Rabie est cauius continuo, ut ambo Giuedi sunt & ipsi continenter pleni: Regeb autem & Sahaben caui. Reliqua de hoc anno alibi dicentur.

DE ANNO ARABICO SOLVTO
EPOCHÆ IULIANÆ.

QUINTVS Curtius de Indis loquens libro VIII ita scribit: Menses in quinosdenos descriperunt dies. Anni plena spatia seruantur. Lunæ cursu notant tempora, non, ut plerique, cum orbem sidus impleuit, sed cum se curuare cæpit in cornua: & iccirco breuiiores habent menses, qui spatium eorum ad hunc Lunæ motum dirigunt. Hæc Curtius. Sane verum est breuiiores menses esse, quam aliorum, cum quinis denis tantum diebus constant. Sed quomodo a Luna corniculata, si non etiam a plenilunio alternatim? & si a plenilunio, quomodo constantea, quæ dicit, non ab eo tempore putari, cum impleuit orbem sidus? quid enim aliud est, quam a plenilunio? Rursus, si quinideni dies mensi attribuuntur, quomodo constanter seruabitur ille numerus, ut tandem rationes Lunæ non labascant, si quidem Lunares menses alternis pleni & caui? De his rebus ita temere etiam doctissimi veterum pronunciarere solent. Si igitur semper a Luna corniculata, ergo menses non quinis diebus, ut perperam scribit auctor aliquin facundissimus, sed tricenis & vndetricenis alternatim constabant. Et sane ὁ μακαρίτης Ignatius Patriarcha Antiochenus, vir eximiæ doctrinæ & probitatis, scribebat olim mihi Indos & Sinas annum ad Lunæ

A Lunæ cursum describere, eorumque neomenias putari من روية *من روية*, id est *ἀπὸ τῆς φάσεως φεραπτε*. Augustiniani Monachi, qui primi omnium Europæorum annis superioribus certa de regno Sinarum reportarunt, scribunt Sitis (quos ~~quosdam~~ omnes Hispani Chinas vocant) omnes neomenias festiuas esse, in eisque exercitum semper recenferi & lustrari: initium vero anni esse a neomenia Martij; item eo anno, quo ipsi fuerunt in Sinarum regno, qui putabatur a Christo 1575, neomeniam fuisse in 111 Septembris. Denique plenilunia illis omnia sacra esse, in eisque epulas publicas celebrari. Itaque eodem anno 1575, xx Augusti se splendidissimo epulo acceptos, quod ea dies sacrata esset plenilunio. At non solum Sinæ, sed & reliqui omnes tam Indi, quam supra Indiam, mensibus Lunaribus tempora sua describunt, ut Iaponenses, de quibus Aloisius Froes Iesuita Anno 1565 in quadam epistola sua ex insula Iapan ita scribit: Incidit meus aduentus in ipsum noui anni initium: quod hac hieme Iaponij a Kal. Februariis annum auspicati sunt. Varius est enim in his regionibus anni cursus: longe alia, quam apud nos ratio temporum, atque descriptio. Vetus est autem gentis mos, ut anno ineunte, ab die nono Lunæ, ad usq. vicesimum, Regni proceres & Bonziorum principes ad regem quisq. suum salutandum non sine donis accedat. Ex his, & Augustinianorum verbis, constat omnes tractus Orientales anno Lunari uti, sed & Iaponensium annū vagum esse, ut Arabum: præterea plenilunia ubiq. obseruari, & tempus rerum agendarum esse a nona Luna crescente ad tertium quadrantem. Sane neomenia Augusti conuenit cum neomenia Giuedi prioris anni Arabici 983, feria septima, Augusti vi. propterea xx Augusti fuit plenilunium: ut fieri potuerit, quod ipsi Augustiniani subiiciunt, neomeniam sequentem fuisse 3 Septembris: cum a XXI Augusti ad eam diem, sint 14 dies. Sed ciuilitèr neomenia Giuedi posterioris fuit Septembris v, feria secunda. Non solum hæc, quæ iam adduximus, probant Indorum annum Lunarem esse, sed & Polus Venetus id quoque testatum reliquit, de prouincia Tangut ita loquens: Totum anni circulum per Lunationes cōputant: nec alios habent menses, aut hebdomadas, quam Lunares. Sed si neomeniæ Sinarum cum Arabicis congruunt, non videntur tamen Iaponensium cum illis paria facere. Nam neomenia Februarij anni 1565, quæ incidit in Kalendas, feria v, præcessit feriam Regeb Arabici die vno, in anno Hegiræ 972. Nicolaus Contius Venetus in Itinerario suo scribit æram Indorum ab Octauio Cæsare deduci: & quo anno illa scribebat, qui erat Christi 1400, eum fuisse dicit secundum Indos 1490. Sane anno 1400 cæpit annus Hegiræ 803, Augusti xx 11, feria prima. Differentia igitur Hegiræ, & annorum Indicorum, 687: qui anni simplices Lunares,

cum octo syzygiis, quæ a fine Decembris anni præteriti ad Augustum A
 mensẽ fluxerunt, conficiunt annos absolutos Iulianos 666. Annus
 primus Hegiræ est 622 currens Christi. Aufer annos 621 præteritos ab
 annis 666. Remanent anni 45; quæ est differentia primi Ianuarij
 Iuliani, & Ianuarij annorum Christi. Ergo Indi non ab Octaui
 Cæsare, sed a Iulio Cæsare annos suos putant. Annus confusionis
 incidit in annum periodi Iulianæ 4668, cyclo Solis 20, Lunæ 13.
 Erat annus Seleucidarum 268, a Septembri, & proinde 38 periodi
 secundæ magnæ Hagarenorum (quæ constat tribus periodis Calip-
 picis:) idque a Martio. Rabie prior 12 Martij, feria quinta. Mu-
 harram, vndecimus a Rabie priore, fuit feria VI, Kal. Ianuarij primis,
 cyclo Solis 21, litera dominicali priore C. Hagareni vero antiquitus B
 feriam sextam sacram habent, propter Venerem, quam impense
 colebant, CHOBAR vocantes. Inde orsi sunt annum suum, qui in
 diem sacrum, & caput annorum Iulij Cæsaris inciderit. Atque hæc
 est, sine dubio epoche Indorum ab Hagarenis accepta. vt appareat an-
 num solutum Arabicum antiquiorem esse, quam ab Hegira. Nam
 tum primum non cyclis decemnouennalibus, sed annis simplicibus
 Lunaribus cæptum est tẽpora describere. Est autem eorum annorum
 triginta periodus iusta, quantum ad Lunæ ratiocinia: quantum ad fe-
 riarum orbem, septies triginta annorum: vt tota magna periodus con-
 stet 210 annis Arabicis. Tunc enim feria redit in orbem. & neome-
 nia Muharram anni 211 incipit ab eadem feria, a qua neomenia primi C
 anni de annis 210 cæperat. Quod si ab illa neomenia, id est a feria
 sexta, hodie Indi annos suos solutos putant, multum a veris ratiociniis
 medijs motus Lunaribus eos desciscere necesse est, propter causas non
 paucas, sed propter duas præcipuas. Prior est, quod nouilunium Mu-
 harram Kalendarum Iulianarum fuit secundum Iudæos 7. 1. 940.
 Erat enim Schebat anni 3716. Ergo non fuit feria VI, sed VII. Et
 propterea vno die medias coniunctiones anteuertunt. Altera causa
 est, quod post annos 2102 Arabicos nouilunia anticipabunt vnum
 diem: quod annus tricesimus relinquat momenta 360, quæ in annis
 2102 confurgunt in horas 24. Itaque hodie illa epocha anteuertit noui-
 lunia biduo. Iam enim agitur annus Indorum 1690: qui aufert diem. D
 fere: siquidem post annos 12 conflatus erit dies integer. Cum igitur
 magna periodus Indorum incipiat a feria VI, vt & periodus Muhame-
 danorũ, eadem sunt vtriusq. ratiocinia in feriarum doctrina. Experia-
 mur igitur. Annus primus Hegiræ, vt diximus, est 688 Indorum: &
 proinde est 38 magnæ periodi, cuius character est feria 3. At medium
 nouilunium Ab Iudaici anni 4382 fuit 4. 7. 112, Iulij 14. cum tamen
 prima neomenia Hegiræ sit feria VI. Rursus anno hoc Christi 1594,
 quo

A quo hæc scribebamur, cæpit annus Hegiræ 1003, Septembris 6, feria
 sexta. Tisri Iudaicus anni 5355, est 53, 904. Erat annus Indicus 1690, &
 propterea 10 periodi magnæ, feria 3. Ergo biduum anticipauit, propter
 scrupula, quæ anno tricesimo negliguntur. Sed de his alibi plenius
 in anno Muhamedico. Nunc quomodo annis Iulianis datis Arabici
 fiant, & contra, quomodo dati Arabici in Iulianos conuertantur, ape-
 riam. Sunt anni dati Iuliani 666, a Kalendis Iulianis primis. Volo eos
 in Arabicos redigere. In linea cyclorũ Iulianorum
 præcisè non inuenio. Accipio proxime minorem
 numerũ 456. quo de 666 deducto, remanent 210.
 Proximo minore 209 deducto, remanet annus
 B vnus. Ita tres numeri sunt, qui datam summam
 conficiunt 456, 209, 1. quibus respondent anni
 Arabici 470, 215, cum mensibus quatuor, & an-
 nus vnus simplex. Summa: anni Arabici 686, &
 menses 5 iam lapsi de anno 687 inchoato. Con-
 uersa doctrina vtendum, si dati Anni Arabici in
 Iulianos conuertendi sint. Rursus esto datus an-
 nus Indorum 1690, cuius Mucharram ostenden-
 dus sit in mensibus Iulianis. Anni Arabici 1690
 sunt anni Iuliani 1639 cum 9 mensibus Arabicis,
 vtiq. putandi a Kalendis primis Iulianis. Tabula
 C periodi Hagarenorum incipit ab epocha Seleuci-
 darum. Interuallum ab ea epocha ad primas Ka-
 lendas Iulianas, anni 265, cum quatuor fere men-
 sibus. Neglectis mensibus, iungantur anni 265 cum 1639. Fiunt om-
 nes anni 1904, a Seleucidarum epocha: de quibus si deduxeris 1824,
 nempe octo periodos magnas annorum 228, remanebunt 80 anni pe-
 riodi nonæ; id est annus quartus periodi secundæ, cuius neomenia
 mense Martio in Regeb. A Regeb Muharram est mensis septimus.
 Ideo Muharram anni propositi 1690 incidet in mensem septimum a
 Martio, hoc est in Septembrem. Sed de hoc plenius alias in anno
 Muhammedico, & in Computo Samaritano.

Cycli Iuliani.	Anni Arabi- ci.	Menses Arabi- ci.	Num- erus cyclo- rum.
19	19.	7	1
38	39.	2	2
57	58.	9	3
76	78.	4	4
95	97.	11	5
114	117.	6	6
133	137.	1	7
152	156.	8	8
171	176.	3	9
190	195.	10	10
209	215.	5	11
228	235.	0	12
456	470.	0	24
684	705.	0	36
912	940.	0	48
1140	1175.	0	60
1368	1410.	0	72
1596	1645.	0	84
1824	1880.	0	96
2052	2115.	0	98
2280	2350.	0	105
4560	4700.	0	112

D DE ANNO IVDÆORVM NOVITIO.

I AM manifesta erat bidui ἀπέμνησις in periodo Seleucidarum Iu-
 daica, cum post imperium Constantini Cæsaris, Romani ab Indi-
 cionibus Constantinianis, idq. a 24 Septembris, tempora sua putare
 instituisent. Tunc enim plusquam duæ periodi Hipparchæ a Seleu-
 cidarũ initio fluxerant, & propterea duos dies Luna anteuertat pri-
 stinam sedem. Anno enim Christi 344, qui erat Seleucidarum 656, &
 quadra-

quadragesimus octauus post duas periodos Hipparcheas, Tifri Iudæo-
rum Alexandreus erat in 26 Septembris, feria 4: cum tamen ex epilo-
gismo hodierno neomeniæ character 2, 4, 204 statueret caput mensis
in 24 Septembris. En labes bidui. Nondum enim rationem Calippi-
cam de sede sollicitauerant Iudæi, sed eam adhuc incolumem seruaue-
rant. Sero tandem cognito errore periodi Calippicæ ratiocinia abdi-
carunt, & ad tutiora præsidia confugerunt, adhibita in auxilium
astrologia, ad cuius examen rationes mensium exigentes deprehende-
runt labem, quæ ex cyclorum enneadecaetericorum successione fit.
Nam cum mensis Lunaris constet diebus 29, horis 12, scrupulis 793,
qualium tota hora est 1080, cyclus autem componatur ex 235 syzygiis,
manifestum est cyclum integrum dierum 6939, hor. 16, scrup. 595 esse. B
Enneadecaeteris autem Iuliana est dierum 6939, horarum 18, 0. de
quibus deducta Lunari Enneadecaeteride, remanet $\nu\pi\epsilon\sigma\chi\eta$ Solaris
supra Lunam dierum 0, 1, 485. sexdecim vero $\nu\pi\epsilon\sigma\chi\alpha\iota$ sunt dierum 0,
23, 200. hoc est diei vnus, scrupulis 880 minus. Post 16 igitur cyclos,
Lunæ fiet $\omega\epsilon\theta\epsilon\mu\pi\iota\omega\sigma\iota\varsigma$ in anno Iuliano, hoc est a VII Octobris, in qua
erat $\kappa\acute{\epsilon}\nu\tau\epsilon\sigma\upsilon\nu\ \mu\epsilon\tau\omega\pi\omega\epsilon\lambda\omega\upsilon\nu$. Quare cum in anno 48 periodi Calippicæ a
neomenia Hyperberetæi Seleucidarum, ad Tifri, vndecim dies $\pi\epsilon\tau\iota\lambda\alpha\iota$
putarētur, duodecim $\pi\epsilon\tau\iota\lambda\alpha\iota$ putandæ fuerint: & post alteros sexdecim
cyclos tredecim $\pi\epsilon\tau\iota\lambda\alpha\iota$ & ita deinceps in omnibus primis mensibus
totius periodi. Dolendum igitur erat non solum quod pauciores dies,
quam opus erat, a neomenia Hyperberetæi, ad neomenias Tifri puta-
bantur, sed etiam quod alias Tekuphas ab Alexandro, alias a Cæsare
habent: & cum quatuor Tekuphis annus explicetur, octo nume-
rarent. Castigatio igitur eiusmodi adhibita. Tekupha Tifri Iuliana
C
XXIIII Septembris. Neomenia Hyperberetæi Alexandrei vel $\kappa\acute{\epsilon}\nu\tau\epsilon\sigma\upsilon\nu\ \mu\epsilon\tau\omega\pi\omega\epsilon\lambda\omega\upsilon\nu$, VII Octobris. Interuallum, 13 dies. Tot dies eximendi sunt
de anno Solari, vt respondeat æquinoctio Iuliano. Iam diximus ex-
cessum enneadecaeteridis Iulianæ supra Lunarem esse hor. 1, 485. Ergo
ducentarum sexdecim excessus erit dierum 13 hor. 1. Qui sunt anni
4104, quo interuallo Luna anteuertit pristinam Seleucidarū epocham
septimæ Octobris, cyclo Lunæ 3. Vt igitur idem cyclus Lunæ in eun-
dem Solis redeat, opus est periodo annorum 532, ducto scilicet cyclo D
annorum 28 in cyclum annorum 19. vt autem feriæ neomeniarum in
orbem redeant, hoc vero non cōtinget, nisi post 13 cyclos. Ductis igitur
annis 532, in 13, fiet magna periodus annorum 6916. Quia igitur diuisis
annis 4104 per 19, remanet nihil, per 28, remanet 16, per 247, qui sunt
cycli 13, remanent 148, per 7, supersunt 2: manifestum est annum 4105
ineuntem fore primum cycli Lunæ, 17 Solis, 149 periodi terdenariæ,
tertium Sabbaticum. Hæc vniuersa simul non competunt, nisi anno
Christi

A Christi 344. Itaque cum annus Christi 344 sit 4105 iniens a Tifri pe-
riodi maximæ annorum 6916, ergo annus natalis Christi, vt vulgus
putat, fuerit 3760 eiusdem periodi, & annus Seleucidarum 3450. Iam
nouilunij sedem tenemus, abiectis 13 diebus $\omega\epsilon\theta\epsilon\mu\pi\iota\omega\sigma\iota\varsigma$ de 37, qui
a Kal. putandi sunt. Remanent enim 24 a Kalendis, quæ erat sedes
æquinoctij verni Cæsariani. Cyclus Lunæ, vt diximus, erat 3, Solis 17.
Erat igitur feria secunda. Nouilunium a meridie 23, horis 10, 204,
Hierosolymis, quanquam ex epilogismis Prutenicis fuerit a media no-
cte, 22 die exacta, horis 22. 2. 39. Hoc est post meridiem diei 23. horis
10. $\frac{47}{1080}$. Maior igitur calculus Iudæorum scrupularius Prutenico mo-
mentis 157. Sed Iudæi, qui anno Lunari vtuntur, eius initium proti-
B nus capiunt ab ineunte nocte. Itaque nouilunium fuit hora 4, 204, ab
initio noctis. Porro cyclorum 216, per quos Luna dies 13 anticipauit,
character est 6, 23, 0. hoc est feria sexta, horæ 23. scrupula, seu momen-
ta nulla. Atqui nouilunium incidit die 23, sequente 24, feria 2, horis
4, scrup. 204. Ergo ad characterem 6, 23, 0, apponendus character
epochæ 2, 5, 204. Et ita fiet character 2, 4, 204 nouilunij Tifri, in anno
Christi 345 ineunte. Igitur 2, 5, 204 erit perpetuus character epochæ
Iudaicæ: ita vt ante 4104 annos nouilunium contigerit in VII Octobris;
quod est $\kappa\acute{\epsilon}\nu\tau\epsilon\sigma\upsilon\nu\ \mu\epsilon\tau\omega\pi\omega\epsilon\lambda\omega\upsilon\nu$ Seleucidarum, feria 2, cyclo Solis primo,
Lunæ tertio, anno periodi Iulianæ 953. Quanuis vero epocha huius
noui Computi incidit in annum Christi 344, tamen fieri potest, vt ali-
C quot annis posterius institutus sit. Neque magis necesse, vt anno
Christi 344 cæperit, quam annis ante 4104, cū ex anno periodi Iulianæ
953 initium capiat. Hunc Computum Iudæi vocant $\epsilon\mu\beta\omicron\lambda\iota\sigma\mu\omicron\nu$, id est $\epsilon\mu\beta\omicron\lambda\iota\sigma\mu\omicron\nu$. Rabbi Moses filius Maimon in præclaro suo opere IAD, capite
de mense sanctificando: $\text{השבון שצרכו מחשבתי היום הנה הנקרא עבר}$ Com-
putus, quo hodie computamus, is est, quem EMBOLISMVM vocamus.
Neque vero solum ille Rabbinus, sed & omnes deinceps asserunt, in-
stitutum post editionem Talmud. At Iudæi iam ab illis temporibus,
& fortasse ante Christum, putarunt, putantque hodie diem VII Octo-
bris fuisse primum mundi conditi: eoque nomine Computus iste vo-
catur השבון מקראת העולם : Computus a conditu mundi. In quo ridiculi
D sunt, cum hic annorum epilogismus minor sit iusto annis paulominus
ducentis. Præterea quomodo poterit esse prima dies a conditu rerum,
cum ea fuerit prima feria? at huius computi prima dies est feria secun-
da. Viden manifestam repugnantiam? Sed maiorem risum tollunt,
cum primum mensem diluuij statuunt in eadem VII Octobris, secun-
dum autem in VI Nouembris: & in XVII mensis, quæ incidebat in
XXII Decembris, volunt diluuium cæpisse, vt habetur Genesios VII,
11. ac propterea institutam fuisse השאלה : vnde vides quanta rerum
ignora-

ignoratione laborabant iam tum ipsi, quia Græcorum, & Gentilium, **A**
 vt ipsi vocant, literas contemnerent: quas si legissent, nunquam
 neomeniam Hyperberetæi Syromacedonum diem primum mundi
 esse existimassent. Cum igitur Iudæi a septima hora æquinoctiali
 meridiana putent dies suos, necesse est in reliquis mensibus horas esse
 inæquales, & minimas quidem totius anni in Tebeth, longissimas in
 Tamuz. Constat tamen computus astronomicus, si epilogismo Iu-
 daico sex horæ addantur. Tunc enim horæ æquales in totum annum
 putabuntur a meridie, quæ est epocha ἐν πνακικοῖς ψηφισμοῖς veterum
 astronomorum vsitatissima, & omnium tutissima. Cyclus vero eorum
 a prisco Alexandreo non differt, nisi capite aut initio, quatenus cyclus
 Alexandreus incipit a tertio decimo, hodiernus autem a tertio. In emb- **B**
 bolismis vero cōueniunt, ita vt citimus Tisri sit in cyclo 19, & proxime
 citimus in octauo. Quare in illis Pascha anteueniebat epochā vernam
 tam sub Seleucidis, quam diu vsi sunt periodo Calippi Alexandria,
 quam in hoc Computo. Propterea contingebat eos, in cyclis octauo,
 & decimo nono Pascha bis in eodem anno celebrare. Id quod tangit
 Imperator Constantinus apud Eusebiū in quadam ad Episcopos epi-
 stola: & repetitur in veteribus Canonibus. *ἐπι τῆς πρεσβυτέρου, ἡ δίακονου
 τῶν ἀγίων ἔ Παύλου ἡμέραν αὐτῆς ἑαρινῆς ἰσημερίας μετὰ Ἰουδαίων Ἰππετέλεος,
 καθουσίῳ.* Non enim hoc semper fiebat, sed bis in annis XIX, & VIII.
 imo & de octauo cyclo dubitari potest temporibus Niceni concilij,
 cum æquinoctium statueretur in XXI Martij. Tunc enim poterat **C**
 Pascha in ipsam XXI incidere. Quod autem diximus horas inæqua-
 les intelligi πολιτικῶς in hoc computo, cum tamen ἀστρονομικῶς sint
 æquinoctiales, hoc etiam ad ipsas Tekuphas extenditur, quæ putan-
 tur per duodenas horas, a principio noctis, aut diei, quamuis ipsarum
 ratiocinia putentur per horas æquales. Et quemadmodum ratiocinia
 neomeniarum incipiunt a Tisri, ita etiam ratiocinia Tekupharum a
 Nisan, vbi bisextum collocatur inter 25, & 26 Martij. Nam initium
 anni Solaris Iuliani ipsis est semper a 26 Martij in litera A, in hodierno
 computo. Intercalant autem, anno integro post bisextum nostrum.
 Anno Christi 1592, qui erat Iudaici computi 5352, intercalatum est in
 anno Iuliano. Erat enim annus bisextilis. Anno sequenti, Iudaico au- **D**
 tem 5353, intercalatum est inter 25, & 26 Martij. Itaq. annis Iudaicis per
 quatuor diuisis, si vnitas remanserit, scito in eo anno intercalatum esse.
 Et sane cum annus primus huius Computi fuerit primus cycli Solis in
 anno 935 periodi Iulianæ, sequenti anno periodi Iulianæ, nimirum 934,
 intercalatum esse intelligendum est *κατὰ ἀλάφην* ante 26 Martij. Et
 quia ipsa vicesima sexta dies est caput anni Solaris, Tekupha incipiet
 a principio noctis, sequenti anno a media nocte, tertio a Sole oriente,
 quarto

A quarto a meridie, quinto, in anno bisextili Iudaico, iterum a principio
 noctis. At Tekupha Tisri semper progreditur per horas 9, aut 3. Ita-
 que semper ante bisextum Iudaicum Tekupha Tisri est nouem hora-
 rum nocturnarum: vt erat anno correctionis 4104. Anticipationis
 enim dies, vt diximus, conflati erant 13, cum hora: qui erant demendi
 a Kalendis Septembris ad Tekupham Hyperberetæi: hoc est, a Ka-
 lendis Septembris, ad Tekupham Hyperberetæi, erant dies 37, cum
 hora, vel 36 dies cum 25 horis. Nunc vt inueniam nouem horas Te-
 kuphæ Constantinianæ, hoc est in 24 Septembris, oportet necessario,
 vt præter 24 dies Septembris, relinquuntur horæ 4, 876, quæ cum epo-
 cha neomeniæ anni 4104 horarum 4, 204, faciat 9 horas Tekuphæ.
B Igitur, vt hoc possit fieri, de diebus 36, horis 25, demendi erunt dies 12.
 horæ 20, momenta 204, vt relinquuntur de diebus Septembris, dies
 24, horæ 4, momenta 876. quæ cum horis & scrupulis neomeniæ, anni
 4104, nempe cum 4, 204, componant horas 9 Tekuphæ Tisri noctur-
 nas. Hinc vides, quare a computo reiiciendi sint dies 12, 20, 204, quo-
 ties inuestiganda est Tekupha. Quod tamen Iudæi ignorant, vt alia
 multa, quæ illorum intererat eos potius scire, quam nos. Et mirum
 est, Iacob filium Asser in libro magno, cui titulū fecit Via Vitæ, capite
 428; scribere, ad inuestigationē Tekuphæ Tisri, de cyclis Tekupharum
 deducendos dies 10, horas 21, momenta 204. cum dies 12, non autem 10,
 horæ itē 20, non autem 21 sint deducendæ. Atqui dies 10, horæ 21, scrup-
 ula 204 est excessus Solis supra annum Lunarem. Quod si dies illi 12
C cum horis 20, 204 non essent deducendi, alia via ad inuestigationem
 Tekupharum aggrediendū esset. Nam 3 horæ, momenta 876 tantum
 addenda forent ad nouilunium, non autem dies detrahendi. Primum
 nouilunium Computi est 2, 5, 204. Additis horis 3, 876, fiunt horæ 9
 Tekuphæ primi Tisri. Secundum nouilunium accidit horis 14, 0.
 Quibus adde excessum vnus anni. Fiunt dies 11, 11, 204. Postremo
 adice horas 3, 876. Fiunt horæ 15. Id est hora tertia diei, Tekupha
 nempe secundi Tisri. Nunc ad methodum aggrediamur. Syzygia
 Lunaris est dierum 29, horarum 12, momentorum 793. De quibus
 diebus 29, deductis omnibus septenariis, remanet character vnus
D mensis 1, 12, 763. id est feria prima, horæ 12, momenta 1080. Quare si
 semper hæc componas ita, vt ex momentis horas facias, quando exce-
 dent 1080, ex horis dies, cum excefferint 24, ex diebus autem semper
 abicias septenarios omnes, inuenies anni communis characterem 4, 8,
 876. embolimæi autem 5, 21, 589. Quare character cycli vnus erit 2,
 16, 595, nempe coniunctis vna 12 annis communibus, & septem em-
 bolimæis. His ita in infinitum propagatis, si vis scire nouilunium Tisri,
 videndum quot cycli & quot anni de reliquo cyclo currente præterie-
 runt.

T A B V L A N O V I L V N I O R V M T I S R I

I N A N N I S E X P A N S I S C Y C L O R V M V I .

runt. His omnibus aggerendus est character primi Tisri, 2, 5, 204. **A** Et prodibit neomenia Tisri. Quod vt facilius assequare, duas Tabulas construximus. In priore continentur anni 114 expansi, qui sunt sex cycli, incipientes a primo nouilunio Tisri. Secundus annus ergo compositus ex charactere vnus anni communis, & characteri primi Tisri, hoc est ex 2, 5, 204, & 4, 8, 876, dabit characterem 6. 14. 0. Cui si iterum adicias characterem anni communis, componet characterem Tisri tertij, 3, 22, 876. Huic si adieceris 5, 21, 589, characterem anni embolimæ, conflabitur character Tisri quarti 2, 20, 385. Hoc continue procudendo, propagabitur tota Tabula annorum expansorum. In altera Tabula continentur anni collecti per senos cyclos sine characteri, vt apparet: hoc est sine nouilunio **B** primi Tisri. Cum igitur voles scire neomeniam Tisri propositi, si numerus annorum maior fuerit, quam 114, accipe proxime minorem in Tabula annorum collectorum, & characterem ei respondentem compone cum characteri respondentis annis reliquis in Tabula annorum expansorum. Exemplum: Annus Iudaicus 5355 cæpit hoc Septembri Iuliano. Volo scire characterem neomeniæ eius Tisri. Accipe proxime minorem in Tabula annorum collectorum, nempe 5244. Cuius character est 7, 8, 60. Reliquos 111 quære in Tabula annorum expansorum. E quorum regione character 4, 19, 844 cum 7, 8, 60 compositus dabit characterem Tisri anni 5355 ineuntis, 5, 3, 904, hoc est feriam quintam horas 3, 904, post Solem occasum. Sed si horæ fuerint **C** 18, aut amplius, tunc transfertur feria. vt si fuerint 7, 18, 304, tunc pro septima feria accipe primam. Cum enim Iudæi putent a principio noctis, hora decima octaua perueniet ad meridiem. Ita vt ille dies iam censeatur transisse. vt enim horæ duntaxat supersunt ad principium noctis. Sed non satis est characterem Tisri adipisci, nisi epocha ipsius in mense Iuliano deprehenditur. Eius rei gratia epactas vnique anno expanso congruentes, apposuimus, vt earum officio citra vllam molestiam locum neomeniæ Tisri in mense Iuliano inuenire possis. Coniunge epactas annorum 5244, & 111, simul: id est, 15, 22, 925, & 16. 15, 1020. Componuntur dies 32, horæ 14, momenta 865. Et quia numerus hic excedit Syzygiam integram, nempe dies 29, 12, 793, deducis illis, remanebunt epactæ Tisri anni dati dies 3, 2, 72. In Tabella Epactarum Tisri inuenio epactam 3 bis, nempe e regione quartæ Octobris, & e regione quintæ Septembris. Sed nullus Tisri hodie incipit ab Octobri. Ergo erit in Septembri. Sed quia epactæ vno die ferius aut citius nouilunium indicare sæpe solent, vide quæ sit feria Tisri. Est autem propositi anni neomeniæ feria quinta. Diuide annum Iudaicū per 28. Reliquum est annus Cycli solis Iulianus. Itaque **D** anni

Nouilunium Tisri						Nouilunium Tisri											
EPACTA TISRI						EPACTA TISRI											
Anni expulsi.	Cyclus Lunæ	Feria	Horæ	Scrupula tobo.	Dies	Horæ	Scrupula tobo.	Anni expulsi.	Cyclus Lunæ	Feria	Horæ	Scrupula tobo.	Dies	Horæ	Scrupula tobo.		
	1	3	2.	5.	204	0.	0.	0	43	7	5.	14.	291	14.	2.	993	
	2	4	6.	14.	0	10.	21.	204	Emb.	44	8	2.	23.	87	25.	0.	117
Emb.	3	5	3.	22.	876	21.	18.	408	45	9	1.	20.	676	6.	8.	608	
	4	6	2.	20.	385	3.	2.	899	Emb.	46	10	6.	5.	472	17.	5.	812
	5	7	7.	5.	181	14.	0.	23	47	11	5.	2.	1061	28.	2.	1016	
Emb.	6	8	4.	13.	1057	24.	21.	227	48	12	2.	11.	857	9.	11.	427	
	7	9	3.	11.	566	6.	5.	718	Emb.	49	13	6.	20.	653	20.	8.	631
Emb.	8	10	1.	20.	362	17.	2.	922	50	14	5.	18.	162	1.	20.	42	
B	9	11	6.	17.	951	28.	0.	46	51	15	3.	2.	1034	12.	14.	246	
	10	12	4.	2.	747	9.	8.	537	Emb.	52	16	7.	11.	834	23.	11.	450
Emb.	11	13	1.	11.	543	20.	5.	741	53	17	6.	9.	343	4.	19.	941	
	12	14	7.	9.	52	1.	17.	152	54	18	3.	18.	139	15.	17.	65	
	13	15	4.	17.	928	12.	11.	356	Emb.	55	19	1.	2.	1015	26.	14.	269
Emb.	14	16	2.	2.	724	23.	8.	560	56	1	7.	0.	524	7.	22.	760	
	15	17	1.	0.	233	4.	16.	1051	Emb.	57	2	4.	9.	320	18.	19.	964
	16	18	5.	9.	29	15.	14.	175	58	3	3.	6.	909	0.	4.	375	
Emb.	17	19	2.	17.	905	26.	11.	379	59	4	7.	15.	705	11.	1.	579	
	18	1	1.	15.	414	7.	19.	870	Emb.	60	5	5.	0.	501	21.	22.	783
Emb.	19	2	6.	0.	210	18.	16.	1074	61	6	3.	22.	10	3.	7.	194	
	20	3	4.	21.	799	0.	1.	485	62	7	1.	6.	886	14.	4.	398	
C	21	4	2.	6.	595	10.	22.	689	Emb.	63	8	5.	15.	682	25.	1.	602
Emb.	22	5	2.	15.	391	21.	19.	893	64	9	4.	13.	191	6.	10.	13	
	23	6	5.	12.	980	3.	4.	304	Emb.	65	10	1.	21.	1067	17.	7.	247
	24	7	2.	21.	776	14.	1.	508	66	11	7.	19.	576	28.	4.	421	
Emb.	25	8	7.	6.	572	24.	22.	712	67	12	5.	4.	372	9.	12.	912	
	26	9	6.	4.	81	6.	7.	123	Emb.	68	13	2.	13.	168	20.	10.	36
Emb.	27	10	3.	12.	957	17.	4.	327	69	14	1.	10.	757	1.	21.	527	
	28	11	2.	10.	466	28.	1.	531	70	15	5.	19.	553	12.	15.	735	
	29	12	6.	19.	262	9.	9.	1022	Emb.	71	16	3.	4.	349	23.	12.	935
Emb.	30	13	4.	4.	58	20.	7.	146	72	17	2.	1.	938	4.	21.	346	
	31	14	3.	1.	647	1.	18.	637	73	18	6.	10.	734	15.	18.	550	
	32	15	7.	10.	443	12.	12.	841	Emb.	74	19	3.	19.	530	26.	15.	754
Emb.	33	16	4.	19.	239	23.	9.	1045	75	1	2.	17.	39	8.	0.	165	
	34	16	3.	16.	828	4.	18.	456	Emb.	76	2	7.	1.	915	18.	21.	369
	35	18	1.	1.	624	15.	15.	661	77	3	5.	23.	424	0.	5.	860	
Emb.	36	19	5.	10.	410	26.	12.	864	78	4	3.	8.	220	11.	2.	1064	
	37	1	4.	7.	1009	7.	21.	275	Emb.	79	5	7.	17.	12	22.	0.	188
Emb.	38	2	1.	16.	805	18.	18.	479	80	6	6.	14.	205	3.	8.	679	
	39	3	7.	14.	314	0.	2.	970	81	7	3.	23.	401	14.	5.	883	
	40	4	4.	23.	110	11.	0.	94	Emb.	82	8	1.	8.	193	25.	3.	7
Emb.	41	5	2.	7.	986	21.	21.	298	83	9	7.	5.	786	6.	11.	498	
	42	6	1.	5.	495	3.	5.	781	Emb.	84	10	4.	14.	582	17.	8.	702

RESIDVVM TABVLÆ NOUILVNIO RVM

TISRI IN ANNIS EXPANSIS PER SENOS CYCLOS.

Table with columns: Nouilunium Tisri, EPACTÆ TISRI, FERIA, HORÆ, SCRUPULA, ANNI EXPANSI.

Table with columns: Nouilunium Tisri, EPACTÆ TISRI, FERIA, HORÆ, SCRUPULA, ANNI EXPANSI.

anni 5355 cyclus Solis est Septimus. ideo litera dominicalis F. Igitur Tisri incidit in literam c. quæ cum sit e regione epactæ, quæ congruit anno proposito, sine dubio Tisri anni huius 1594, qui est Iudaici 5355, cepit in quinta Septembris. Hæc methodus elegantissima est: quæ nunquam tibi imponet, modo rite, & ordine præscripto feceris. Sed non deterior est altera, quam afferemus. Epactas, quas collegisti, aufer a diebus 36, 23, 1080. Reliqui erunt dies a Kalend. Septembris. Ergo epactas, quas collegisti, nempe 32, 13, 380, aufer a 36, 23, 1080. Remanent dies 4, 10, 700. Itaque nouilunium Tisri anni 5355 accidit post 4 diem a Kal. Septembris: & quia est feria quinta, erit ergo in v. Septembris. Hæc methodus meo iudicio melior est altera: quia expeditior. Superest doctrina Tekupharum, quam nobis promptum est scire, qui Iuliana forma vtimur: modo neomeniæ Tisri sedem in mense Iuliano statuere sciamus. Semper enim Tekupha Tisri est 24 Septembris. Sed ne quid doctrinæ Computi Iudaici desit, id quoque nobis tractandum. Quod facilius erit ex his duabus Tabulis, quam ex aliis Computis Iudaicis. Annorum 5254, & III epactæ simul compositæ, vt iam vidimus, conflant dies 31, 37, 380. ex illis semper abiice dies 12, 20, 204 supererunt dies 19, horæ 17, 176. quibus adice horas & scrupula nouilunij Tisri. Conflunt dies 19, 21. Igitur Tekupha Tisri anni 5355 incidit in diem 20, hora 21, ab initio noctis, id est, hora 9 diei.

Nunc

TABVLA ANNORVM COLLECTORVM PER SENOS CYCLOS.

Large table with columns: CHARACTER annorum collectorum, EPACTÆ TISRI, CHARACTER annorum collectorum, EPACTÆ TISRI, ANNI COLLECTI, FERIA, HORÆ, SCRUPULA, ANNI COLLECTI, FERIA, HORÆ, SCRUPULA.

B

C

TABELLA EPACTARVM TISRI.

Table with columns: Dies Septembris, Litera Dominicalis in Septembris, Epactæ Septembris, Dies Octobris, Litera Dominicalis in Octobris, Epactæ Octobris.

Nunc de translationibus feriarum in neomenia Tisri dicendum. Translatio feriæ triplex est, aut Lunarum, aut politica, aut mixta. Lunarum, quando epilogismus attingit horas 18. Nam omnes Orientales nationes, Indi, Sinæ, Chataij, veteres Assyrij, Syri, Chaldæi, Arabes, Damasceni, calculum Lunæ a meridie instituunt: noctem autem a Sole occaso. Eo pacto nunquam variat neomenia Lunarum, quacunque cœli inclinatione habitas. Nam tuus meridianus est semper idem, cum ortus & occasus diuersi diuersa constituent diei ciuilibus initia & exitus, & inæquales

les horas ciuiles faciant. Nam æstate longiores sunt dies, breuiores noctes. in bruma aliter. Meridiani vero tui punctum idem est in tua habitatione: cum meridies cuiuscunque diei sit dimidium, & sexta hora secundum veteres. Quare ab epocha constante & fixa ducitur epilogismus astronomicus; ab inconstanti autem, dies ciuilis. Vnde inter calculi astronomici, & diei ciuilis initia sunt semper interiectæ horæ sex inæquales. Quare in fine horæ sextæ a meridie tu putas initiũ primæ diei ciuilis, cum de calculo Lunæ astronomico iam sex exactæ sint. Porro *רבעה עשר* Hebræorum diuiditur in duas partes: in *ערב*, uesperam: & in *בקר*, mane. Præterea neomeniam politicam putant ab initio noctis. Quare necesse est, ut calculus Lunaris semper incidat in eam partem, quæ dicitur *ערב*, quæ est ab occaso Sole, ad orientem. Atqui 18 hora a meridie putata definit in ortum Solis, & initiũ *בקר*. Non igitur potest attribui *רבעה עשר* præterito. Ergo transfertur in *ערב* sequens. Translatio politica fit, ne duo dies feriatu simul continuentur, ut plenius infra dicetur. Annus Lunaris communis diuiditur in duos semisses æquales, singulos dierum 177. Nam in anno æquabili a Tisri ad Nisan sunt 177, totidem a Nisan ad Tisri. In anno intercalari, a Tisri ad Nisan 207. Nam intercalatur solidus Adar prior. A Nisan ad Tisri 177. Sed non semper a Tisri ad Nisan sunt 177 dies in anno communi, neque in anno embolimæo 207. Sed in anno communi etiam aliquando aut 176, aut 177. in anno embolimæo aut 206, aut 208. Cum annus communis habet 176, aut embolimæus 206, dicitur annus defectiuus. cum habet 177, aut 207, dicitur annus ordinarius. cum habet 178, aut 208, annus superfluens, aut abundans. Ita fiunt anni communis tria genera: totidem anni embolimæi. Anni communis trium generum characteres sunt, 3, 4, 5. Hoc est: Anni communis differentia sunt dies 3, defectiuus: aut 4, æquabilis: aut 5, abundans. Embolimæi characteres sunt 5, 6, 7. Exemplum: Anno Iudaico 5340 neomenia Tisri cœpit feria secunda. Neomenia sequentis anni 5341 cœpit feria 7. Differentia, dies v. Ergo dictus annus 5340 est communis abundans. Vterque enim est communis, cum alter sit primus cycli, alter secundus. Porro primus abundans est quia habet differentiam, v dies: quæ est longissima differentia anni communis. Proinde ille annus habuit dies 355. Vnde *רבעה עשר* vocari potest. Rursus annus 5342, est tertius cycli, & consequenter Embolimæus. Eius neomenia incepit feria tertia. Sequentis anni, qui erat quartus cycli, erat feria secunda. Differentia, dies vi. Est igitur annus æquabilis embolimæus. Sic in aliis. Quare autem aliis annis decedat dies, aliis accedat, alij anni æquabiles sint, hæc causa est: quod nimirum nunquam uoluerint neomeniam Tisri statui in prima, quarta & sexta feria: neque

A que neomeniam Nisan in prima, quarta, sexta, ne duæ festiuitates simul concurrant, ut in Computo explicabitur. Si igitur, uerbi gratia, nouilunium Tisri fuerit, 1, 5, 570, quamuis nullus est excessus horarum 18, ut propter illum Astronomica translatio fieri debeat: tamen, quia Tisri nunquam incipit feria prima, transfertur, & fit *ὑπέροια* *ἡμέρα*, traducenda in feriam secundam. Annus uero ille, cui hoc accidit, iam non 354 dierum erit, sed 353 dumtaxat. In anno igitur defectiuo, sicut apud Athenienses *Ἐαρίσις* fiebat mense Boedromione, ita apud Iudæos, eadem *Ἐαρίσις* fit in Casleu: qui, cum sit solidus mensis, tunc fit cauius. Contra, anno abundante, *Ἐαρίσις* fit in Marcheswan: qui cum sit natura cauius, tunc extra ordinem fit solidus: B Hoc modo in anno defectiuo, tres continui menses caui sunt, Marcheswan, Casleu & Tebeth. In anno abundante item continui solidi tres: Tisri, Marcheswan, Casleu. Quis est annus defectiuus? qui habet Casleu cauum. Quis annus abundans? qui habet Marcheswan solidum. Quis æquabilis? qui habet Marcheswan cauum, Casleu solidum. Translationes igitur, *καὶ ὑπέροιας ἡμερῶν* sunt causa *Ἐαρίσις*, aut *Ἐαρίσις*. Politica *ὑπέροιας*, de qua nunc loquimur; & secunda est ordine, fit propter ferias reiculas; & non idoneas capiti anni & neomeniæ Nisan. Ferias reiculas Tisri Hebræi notant his tribus numeris *יה*, Aleph est prima feria, Daleth quarta, Wau sexta. Feriæ reiculæ Nisan, *בדו*, Badu: feria secunda, quarta, sexta. Mixta translatio est, quæ ex utroque genere composita est, ex astronomica & politica. Exemplum: Anno primo cycli, qui erat 5340, nouilunium Tisri fuit, 1, 23, 1079. Hæc neomenia non solum *πολιτικῶς* transferenda propter Adu, (quod scilicet habet vnam ex feriis Adu. Habet enim feriam primam) sed etiam *ἀστρονομικῶς* propter excessum horarum. In hoc enim nouilunio excessus 18 horarum est. Rursus Translatio autem in sequentem diem fit, aut in perendinum. Quod accidit, cum translatio astronomica incurrit in vnam ex Adu, aut Badu. Exemplum: Esto neomenia proposita 3, 19, 453. Propter nouilunium uetus; quod excedit 18, est transferenda in sequentem. Sed sequens est feria quarta, & non idonea. Itaque comperendinetur, & pro quarta statuatur quinta. Propter hanc comperendinationem, neomenia Iudaica abest a coniunctione media triduo solido. Politica translatio est vnius generis. Nam feria transfertur, aut comperendinetur *πολιτικῶς* tantum in Tisri quidem propter A D V, in Nisan autem propter B A D V. Astronomicæ uero translationis causa triplicis generis est. Prima est *ה' יא ה*, hoc est, 18 horæ. de qua satis iam dictum. Secunda *ה' יג*, G A T R A D, in anno communi. Cum enim in anno communi nouilunium fuerit 3, 9, 204; hoc uocant *ה' יג* G A T R A D. Si enim illud nouilunium

retineatur in anno communi, pro anno sequenti epactis anni commu- A
 nis, nempe 4, 8, 876, ad 3, 9, 204 adiectis, consurget nouilunium anni
 sequentis 7, 18, 0. Quod cum ἀστρονομικῶς transferendum sit propter
 n̄, igitur transferetur in feriam primam. Sed illa feria reprobata &
 reicula est, propter A D V. Comperendinetur igitur, & statuatur
 in feria secunda. Quoties igitur incidit nouilunium 3, 9, 204 aut
 maioris eō, pro feria tertia comperendinetur caput anni in feriam quin-
 tam. Tertia causa ὑπερβάσεως ἀστρονομικῆς, ὑπὲρ ἰσῶν, BATV TAKPHAT
 post embolismum. cum scilicet annus, qui proxime embolismum se-
 quitur, habuerit neomeniam 2, 15, 589. nam ita posito nouilunio, annus
 antecedens habuerit nouilunium 3, 18, 0. quod scilicet cognosces, chara-
 ctere anni embolimæi 5, 21, 589, de 2, 15, 589 deducto. Ariam dictum B
 est 3, 18, 0, esse reiculum tum ἀστρονομικῶς, tum πολιτικῶς. Quoties igitur
 aut in anno cōmuni 3, 18, 0, aut post annum embolimæum secuta
 fuerit neomenia 2, 15, 589, in utroque casu tertia feria in quintam, erit
 comperendinanda, & tunc in utroque casu annus erit defectiuus, ne
 annus embolimæus sit 386, dierum, communis autem 356. Hactenus
 de Translationibus. Sed quanuis expeditissimum neomeniarum
 computum instituerimus, aliam tamen methodum excogitauimus. Sci-
 ant igitur studiosi adolescentes, in 247 annis, hoc est cyclis XIII,
 omnes neomenias in eadem feriis recurrere. Nam periodus Iudaica
 est annorum 6916, qui per 28 diuisi dant 247 annos, in quibus fit orbis
 neomeniarum & feriarū, sicut feriarum tantum in 28 annis
 Solaribus. Abiice igitur ab an-
 nis Iudaicis omnia 247, donec
 aut 247 tantum supersint, aut
 minus. Coniice annos in fron-
 tem Indicis sequentis. Et si
 quidem præcise fuerint, is est
 annus vltimus cycli, non in eo
 versu cui prænotatus est, sed in
 præcedenti. Exemplum: Ab-
 iectis omnibus 247 de annis
 Iudaicis propositis, reliquatur
 114. Is est annus vltimus versus
 non utique septimi, cui præ-
 notatus est, sed sexti, vbi est 95.
 Eiusque character in calce
 eiusdem versus sexti est 8. Est
 enim annus cycli vltimus. Sic

INDEX CHARACTERVM
TISRĪ ET QUALITATVM ANNI.

Anni Cycli Iudaici 0. 19. 38. 57. 76. 95. 114. 133. 152. 171. 190. 209. 228

1	1	2	3	1	2	4	2	3	1	2	3	5	6
2	6	1	2	3	1	2	4	2	6	1	2	3	5
3	5	6	4	7	3	1	8	4	5	6	1	8	3
4	1	2	3	5	6	1	2	3	1	2	4	2	3
5	3	1	2	3	5	6	1	2	3	1	2	4	2
6	7	6	1	8	3	5	6	4	7	3	1	8	4
7	5	8	4	2	3	1	8	3	5	6	1	2	3
8	3	5	8	4	7	6	1	8	3	5	6	4	7
9	6	1	2	3	5	8	4	2	3	1	2	3	5
10	5	6	1	2	3	5	8	4	2	3	1	2	3
11	3	5	6	4	8	3	5	8	4	7	6	1	8
12	3	1	2	3	2	3	1	2	3	5	8	4	2
13	2	3	1	2	4	2	6	1	2	3	5	8	4
14	4	7	6	1	8	4	5	6	1	8	3	5	8
15	3	5	8	4	2	3	1	2	4	2	3	1	2
16	2	3	5	8	1	2	3	1	2	4	2	6	1
17	1	8	3	5	6	4	7	6	1	8	4	5	6
18	4	2	6	1	2	3	5	8	1	2	3	1	2
19	8	4	5	6	1	8	3	5	6	4	7	3	1

si præ-

A LATERCVLVM NEOMENIÆ MENSIVM EX QUALITATE ANNI.

Char-acter anni.	Quali-tas an-ni.	Tisri.	Mar-ches-van.	Chaf-lev.	Te-beth.	Sche-bath.	Adar em-bol.	Adar ordi-nar.	Nisan.	Iar.	Sivv.	Tha-muz.	Ab.	Elul.
1	A	2	4	6	1	2		4	5	7	1	3	4	6
2	O	5	7	1	3	4		6	7	2	3	5	6	1
3	A	7	2	4	6	7		2	3	5	6	1	2	4
4	D	2	4	5	6	7		4	3	5	6	1	2	4
5	O	3	5	6	1	2		4	5	7	1	3	4	6
6	D	7	2	3	4	5		7	1	3	4	6	7	4
8	A	5	7	2	4	5		7	1	3	4	6	7	2
COMMUNIS ANNI.														
1	A	2	4	6	1	2	4	6	7	2	3	5	6	1
3	A	7	2	4	6	7	2	4	5	7	6	3	4	6
4	D	2	4	5	6	7	2	4	5	7	1	3	4	6
5	O	3	5	6	1	2	4	6	7	2	3	5	6	1
6	D	7	2	3	4	5	7	2	3	5	6	1	2	4
7	D	5	7	1	2	3	5	7	1	3	4	6	7	2
8	A	5	7	2	4	5	7	2	3	5	6	1	2	4
EMBOLIMÆI ANNI.														

si præcise remanent 19, eius character est in calce primi versiculi e re-
 gione anni 19. Estque is character 8. Vel breuius. Tamen si præcise
 numerus inuenitur, tamen aufer proxime minorem. Ita 95 de 114
 denti relinquunt 19 sub columna 95. Quod si numerum præcise non
 inuenis, accipe proxime minorem. Residuum sume in latere Indi-
 cis, in annis cycli Iudaici. Exemplum. Abiectis 247 omnibus de
 annis propositis 5334 periodi Iudaicæ, reliquantur, verbi gratia,
 147. Numerus proxime minor est 133. Residuum 14 anni. Quos
 à latere Indicis persequens peruenio ad versum, cui prænotatus est
 numerus proxime minor 133. Vbi in cella communi offert sese 6
 character anni 147 propositi. Annus est embolimæus, vt non solum
 scis ex Indice, sed etiam, quia est quartusdecimus cycli. Confer
 in Laterculum mensium annorum Embolimæorum. In versu pri-
 mo characterum anni reperis primum characterem 6. in secundo
 versu literam D. quæ significat annum illum esse defectiuum. Se-
 quuntur deinde omnes neomeniæ mensium. Puta Tisri illius anni
 incipit feria 7. Marchesvan feria 2. & cætera. Rursus Propona-
 tur annus Iudaicus præsens, quem Iudæi ipsi notant esse ordina-
 rium. Abiectis omnibus 247, reliquantur 168. Numerus proxi-
 me minor in fronte Indicis 152. quo de 168 abiecto, remanent 16.
 Est ergo annus cycli sextusdecimus: qui est annus communis, vt
 ex indice scis, & ex cyclo ipso. In Indice e regione anni 16, in cella
 communi sub numero 152, quem abiecti ex æra proposita, offertur
 character 2, qui in Laterculo annorum communium dat literam O.
 quæ notat annum esse ordinariū, & sequentem feriam Tisri quin-
 tam.

tam. vt supra notatum est. Est enim character illius Tisri 5, 3, 904. A
Eandem constantiam methodi in quouis anno proposito experieris.
Nihil est breuius & expeditius hoc compendio: quod quidem in gra-
tiam bonorum adolescentum excogitauimus. Sane hoc possumus
constanter affirmare, non vulgari diligentia, & industria indicem &
laterculum, constructum fuisse. Cum dico neomeniarum ferias in
orbem redire periodo 247 annorum, intelligo feriam, nō autem horas.
Nam in decem millibus aut amplius annorum, nunquam reperies
duas neomenias, feria, horis, & scrupulis inter se conuenientes.

DE ANNO VETERVM HEBRÆORVM

AUTVMNALI.

DISERTE expressum est Exodi xii, autumnale fuisse caput anni
Hebræorum, quia ex autumnali mutari in verum præcipitur:
item xxiii capite, solenne Scenopegiæ confertur in finem anni. Annus
igitur incipiebat ab autumno, siquidē exitus anni est
in autumno. Igitur fine anni, vt solet, intercalabatur
mensis. Ideo eueniebat, vt primus mēsis nunc in Tisri
hodiernū, nunc in Marcheswan incidere. Conie-
cimus igitur in vnum cyclum caput primi mēsis au-
tumnalis, cum hodiernis nominibus: cuius cycli ini-
tium a mundo deduci debebat; sed nos a primo an-
no Iudaico ordimur illum, cuius primus annus inci-
dit in tertium cycli Lunaris, vt ex antecedenti capite
cognoscere licet. Hic igitur cyclus locū habet a pri-
mo anno Iudaico ad tempus Exodi, quod incidit in
annum Iudaicum 2264, anno cycli Iudaici tertio: ac
propterea primus mensis congruebat Marcheswan
hodierno. Proxime minor numerus in Tabula an-
norum Iudaicorum collectorum est 2166, & reliqui
sunt expansi 98, quibus competit neomenia Tisri
2, 0, 401. epactæ autem 28, 22, 882. cyclus Solis erat
24. Ergo neomenia Tisri incidit in literam G. Epactæ vero 28, in Ta-
bella Epactarum Tisri congruunt diei nonæ Septembris. Sed primus
mensis erat Marcheswan, vt patet ex cyclo hic proposito. Si igitur
characterem vnus mensis 1, 12, 876 cum 2, 0, 401 composueris, ha-
bebis primum mensem Hebræorum illius anni, nempe 3, 13, 114,
Octobris viii: qui erat proximus a die æquinoctij. Ergo addito cha-
ractere sex mensium, habebis septimum mensem, hoc est Nisan ho-
diernum illius anni, 5, 17, 552. Aprilis secunda. Ex quo tempore men-
sis septi-

CYCLVS VETERVM Hebræorum.	
Anni cycli Iudaici	
1	Tisri
2	Tisri
3	Marcheswan
4	Tisri
5	Marcheswan
6	Marcheswan
7	Tisri
8	Marcheswan
9	Tisri
10	Marcheswan
11	Marcheswan
12	Tisri
13	Marcheswan
14	Marcheswan
15	Tisri
16	Marcheswan
17	Marcheswan
18	Tisri
19	Marcheswan

sis septimus captus est putari primus, & post eum institutum interca-
lari. Hoc est, vetus mensis sextus, duodecimus fuit, & inter decimum,
& vndecimum mansit sedes embolismi in hunc vsque diem.

Satis autem constat ex iis, quæ supra a nobis demonstrata sunt, in-
uentum Græcorum esse cyclum Lunarem. Auctor enim eius Metro-
Ideo veteres Hebræi non poterant ex scripto neomenias notare, aut ex
computo: sed ex obseruatione. Quin ne horarum quidem vlla apud
eos mentio. Nam diem, id est, τὸν ἡμέραν, in xxiiii horas partiri
& Græcorum est commentum, & longe post tempora Solonis in He-
liotropiis Græcorum notatum, & tandem sub Romanorum imperio
ad Iudæos a Romanis translatum. Itaque antiquior, vt mea fert opi-
nio, feriarum appellatio a planetis, quam vt ab horis, quæ singulæ
Planetam suum sibi vindicant, nominatæ sint. Ideo libro primo huius
operis aliam eius rei causam proposuimus. quæ si morosis non placet,
sequantur per me licet tritam & vulgarem horarum planetarum
appellationem. Nam scio quam difficile sit tot Aristarchis satisfacere.
Porro ab Exodo ad tempora Sedekia ultimi Regis potes tuto
æra Iudaica vti. Neque vnquam errabis.

DE ANNO HEGIRÆ.

Ex iis, quæ antea a nobis accurate de anno Hagareno inuestigatæ
sunt, satis constat, quæ fuerit ratio embolismi in mensibus desul-
torii, cum Hagareni mensem geminum non intercalarent, vt Iudæi
geminum Adar, Athenienses προσειδῶνα δὲ ἄντερον: sed is, qui primus
anni fuerat, in embolismo fiebat postremus anni: ita vt idem mensis
annum aperiret & clauderet, quasi quidam Ianus Patulcius, & Clu-
sius. Et contra qui secundus fuerat, is erat caput anni post embolif-
mum. Satis de hac re suo loco supra dictum est. Hoc anno Cilices
siue Caramanni, & quædam aliæ Muhamedicæ nationes ad memo-
riam proauorum nostrorum vsi sunt: cuius rei vestigia non solum in
libris Mussulmanorum, sed & apud quosdam Turcas hodie super-
sunt, qui mera periodo Hagarena Calippi vtuntur, cum tamen interea
constet illis ratio anni Hegiræ, non minus, quam aliis Mussulmanis.
Quemadmodum vero Muharram primarum Kalendarum Iuliana-
rum apud Orientales periodi Hagarenæ nexibus solutus est: ita etiam
idem Muharram apud Petræos Hagarenos caput annum vagum du-
cere, quo tempore Muhammedes pseudopropheta, ridicula lege sua
publicata, coactus est fugam sibi consciscere, vt fit in nouis rebus, præ-
sertim in illis, quæ ad ἑρπνησίαν pertinent. Quo nomine Epocha Mu-
hamedis vocatur Hegirathi, hoc est διαγωγὸς ὑπὲρ τῆς ἑρπνησίας. Hoc enim
signifi-

significat **هجرة**, a verbo **هجر**, hoc est *ἐκδιώκεσθαι ὑπὲρ τῆς θρησκείας*. quod verbum frequentissimum occurrit in Alcorano. Et Arabes ipsi scribunt hanc **تاريخ**, hoc est *ἐποχὴν*, esse **من هجرة محمد من مكة** a fuga Muhammedis ex Mecha. Quia vero Muhammedes simia Christianorum est in multis, is principium æræ suæ eadē appellatione notavit, qua Christiani suam a Diocletiano. Vt enim æra Diocletiani dicta est **ÆRA MARTYRII**, ita etiam Æra Muhammedis dicta est **Hegira**. quod nihil aliud est, quam martyrium, aut *διωγμὸς ὑπὲρ τῆς θρησκείας*. Incidit autem tēpus illius auspiciatissimæ fugæ in xvi Iulij, anno Christi 622, feria vi: anno autem Alexandreo 933, & proinde vicesimo primo periodi quintæ Hagarenæ. Caput anni erat Ramadhan, 20 Martij, B feria septima, cyclo Solis xv. Ergo Muharram quintus a Ramadhan cæpit in feria vi, Iulij xv, vt diximus: cum tamen Ab Iudaicus anni 4382 biduo integro anteuertit neomeniam Hagarenam, feria quarta, Iulij xiiii. Character eius 4, 7, 112. Hæc est sola ratio, cur Musulmani eo tempore tam sero neomeniam suam orsi sint: quod nimirum hoc ex præscripto periodi fecerunt. Luna enim iam corniculata erat, quod Arabice vocari **هلال** supra diximus. Vnde sine dubio

hodie omnes Muhamedistæ in fastigiis summis turrium illarum, e quibus Lunam nascentem speculantur, imponunt Lunam corniculatam pro insigni, quemadmodum Christiani crucem. Tunc enim nulla neomenia Muharram fuit, in qua non esset *φάσις*, vtpote cum biduo ferius inciperet, quam neomenia Iudaica. Sed hodie non ita: & post aliquot annorum centurias conueniet in neomeniam Iudaicam, & post alias anticipabit illam, vt infra aperietur. Quod Mucharrā Hegiræ cæperit a feria sexta, ideo

MENSES HEGIRÆ MVHAMEDICÆ, SOLVTO CYCLO HAGARENO.		
		Character mensium.
محرم	Muharramu.	0
صفر	Tzepharu.	2
ربيع الاول	Rabie prior.	3
ربيع الاخر	Rabie posterior.	5
جمادى الاول	Giumadium prior.	6
جمادى الاخر	Giumadium poster.	1
رجب	Regiabu.	2
شعبان	Sababenu.	4
رمضان	Ramadhanu.	5
شوال	Schewalu.	7
ذوالقعدة	Dulkaidathi.	1
ذوالحجة	Dulchagiatbi.	3

eam.

A eam diem sacram illis dicunt ab eo tempore. Ego scio antiquiorem superstitionē esse, propter Venerem quam **CHOBAR** vocabant. & summa superstitione antiquitus venerabantur. Cæterum feria sexta illis dicitur **آدم** hoc est *πρώτης, ἐκκλησία, ὀμιλία, ἡγευ*: quæ ea reuerentia illis est, qua Iudæis Sabbatum, Christianis Dies Solis. Postquam τὰ ἰσοξέρημα huius anni tradidimus, superest, vt methodū eius, & ratiociniū quoddam instituiamus. Veteres Arabes, qui propius ab ætate illius nebulonis abfuerunt, periodū quandam huius anni vagi cōstituere volentes, nullam rationem aliam eius inire potuerūt, quam si vnum scrupulum de ratiocinio mensis Lunaris deducerent: qui, præter dies vndetriginta, & semissem, cū 793 scrupulos insuper habeat, semper relinquit aut horas aut scrupula in annis collectis. ita vt nulla periodus ex annis communibus Arabū inde constitui præcise possit. Itaque ex 793 scrupulis vnum detraxerunt. Quare annus Arabicus habet dies 354, horas 8, mo-

Anni Arab.	LINEA PERIODI Arabicæ.			LINEA CHARACTERISMI periodi.		
	Dies corniculati.	Sexagesime diebus.	Character anni.	Triacas tendit.	Anni Arabici collecti.	Regularis periodi.
1	0	22	4	1	0	2
2	0	44	1	2	30	0
3	1	6	6	3	60	5
4	1	28	3	4	90	3
5	1	50	7	5	120	1
6	2	12	5	6	150	6
7	2	34	2	7	180	4
8	2	56	6			
9	3	18	4			
10	3	40	1			
11	4	2	5			
12	4	24	3			
13	4	46	7			
14	5	8	5			
15	5	30	2			
16	5	52	6			
17	6	14	4			
18	6	36	1			
19	6	58	5			
20	7	20	3			
21	7	42	7			
22	8	4	5			
23	8	26	2			
24	8	48	6			
25	9	10	4			
26	9	32	1			
27	9	54	5			
28	10	16	3			
29	10	38	7			
30	11	0	4			

menta, siue ostenta Chaldaica, 864. Deficit enim tot scrupulis ab anno Chaldaico siue Iudaico, quot menses sunt in anno. Ea ostēta Chaldaica 864 sunt sexagesimæ horariae 48' præcise. Porro horæ 8, scrup. 48, si ad rationem scrupulorum diurnorū redigatur, ij fiunt scrupuli diurni 22: vel quantitas ostentorū diurnorum 396. Secundus annus est dierum 355, scrupulorum diurnorum 44. Itaq. annus est *ὑπέήμερος*. accessit enim illi dies, vt bisextū solet quarto quoque anno exacto in forma Iuliana. Hunc

annum Arabes vocant **سنة كبيسة** Senathi Chebisah, hoc est *ἐπιχρὸν ἐμβολιμαῖον*. Huiusmodi autē anni *ὑπέήμεροι* vndecim sunt in vna periodo. Vndecimus vero *ὑπέήμερος* est penultimus *τριάκας* Arabicæ. In tricesimo autem nihil remanet de scrupulis diurnis. Hæc præcisa æquatio, vt diximus, nata est ex vnius scrupuli exēptione in mense Lunari Iudaico. ita vt in vno anno desint duodecim scrupuli: in triginta, 360. qui reperiuntur in annis communibus Chaldaicis, siue Iudaicis. Anni igitur *ὑπέήμεροι* sunt hi in Triacade Arabica, 2, 5, 8, 10, 13, 16, 19, 21, 24, 27 & 29, natura quidem est *ὑπέήμερος*, cum sequens annus debeat habere v pro caractere, non quatuor. Sed *ὑπέημερος* dilata est in tricesimum, vt fiat præcisa æquatio totius ratiocinij Lunaris. Quod mira solertia ab ipsis

M factum.

factum esse animaduertimus. Alioqui in paucis annis characteres A
 prauertissent nouilunia. Exemplum. Esto annus Arabicus ab Hegira
 990. Est, vt apparet, vltimus *τριακονταετηρίδ* & tricesimæ tertię. Regula-
 ris periodi currentis est vnitatis, quæ adiecta characteri vltimi anni perio-
 di, dedit quintam feriam anni, 25 Ian. anno Christi 1582. Annus vero
 ille constitutus est *πρεσημεσ*, & reliquit tertiam feriam characterem
 anni primi *τριακάδ* & sequentis. Quod si, vt ratio scrupulorum postu-
 labat, character anni vltimi fuisset v, annus vero ipse vltimus æqua-
 bilis, tunc reliquisset tantum feriam secundam characterem sequentis
 anni, & in fine periodi idem character moraretur nouiluniū vno die.
 Nam relinqueret septimam feriam pro prima. & consequenter hoc
 modo neomenia primi Muharram Muhamedici non cœpisset a feria B
 sexta, sed quinta. Oportet igitur, vt annus *τριακονταετηρίδ* vltimus
 habeat eandem feriam, quam primus. Annos igitur Hegiræ diuide
 per 210. Residuo aufer semper numerum proxime minorem, quem
 habes in linea characterismorum periodi, tametsi præcise eum reperis.
 Exemplum. Anno, qui putabatur a Christo, 1582, cœpit, vt dixi-
 mus, 990 annus Hegiræ, die 25 Ianuarij. Abiice primum omnia 210.
 Remanent 150, qui numerus præcise reperitur in linea characterismi.
 Abiice itaque proxime minorem 120. Remanent 30. Accipe regula-
 rem e regione 120, nempe vnitatem. Eum coniice in characterem
 anni 30 Triacontaeteridos. Fit feria quinta. Itaque annus proposi-
 tus 990 Hegiræ cœpit litera D, cyclo Solis 23, in 25 Ianuarij. Omnis C
 enim ratio scrupulorum Lunarium æquatur in anno vltimo *τριακά-
 δ*, vt iam diximus, & omnis varietas feriarum in septies triginta an-
 nis Arabicis circuit: qui fiunt anni 210. Contumacissimus vero hic an-
 nus est, neque facile redit in gratiam cum anno Iuliano. Tricesimus
 tertius propius abest a Sole. Nam 33 anni Hegiræ dant 32 annos Iu-
 lianos, & dies præterea v1, scrupulos totidem. Contra anni Iuliani
 65 dant Arabicos 66, dies 354. scrupulos 6. hoc est, annos Arabicos
 67, minus 16 scrupulis. Sed hæc iustam, & emendatam periodum ef-
 ficere non possunt. Anni quidem 33 Hegiræ peragrunt totum con-
 textum anni Iuliani, sed non redeunt in orbem. Superfunt enim dies
 6. scrup. 6, vt iam dictum est. Nam exempli gratia, annus primus D
 Hegiræ cœpit die 16 Iulij, cyclo Lunæ xv. Tricesimus quartus incepit
 sexto die post: hoc est 22 Iulij, cyclo Lunæ ix. Quod verissimum est.
 Quare nulla methodus hinc confici potest. Tutior magna periodus,
 quam excogitauimus annorum 228, enneadecaeteridum duodecim.
 Sequamur igitur huius periodi compendium in annis Christi, de qui-
 bus deductis omnibus 228, vnitatis præterea adiecta, vt solet fieri in
 numero aureo inuestigando, si residuum præcise in fronte Laterculi
 reperiat, &

A reperiat, abiice ab eo proxime minorem. Vt, si reperis 152, abiice 133
 proxime minorem, & residuum 19 quære in latere laterculi sub dictis 133.
 Communis angulus offeret
 mensẽ Lunarem Kalen-
 darij Iuliani. Vt in exemplo
 proposito, angulus com-
 munis offert 10. Muhar-
 ram igitur incipiet ab ea
 Luna, quæ est decima a
 Martio, nempe a mense De-
 cembri. Si autem præcise
 B non inuenis, tamen secun-
 dum propositam doctri-
 nam aufer semper proxime minorem. Proponatur annus Christi 1582.
 Adiecta vnitatis, vt iubet methodus aurei numeri, & abiectis omni-
 bus 228, remanent 215. Abiicio 209 proxime minorem: remanent 6.
 A sinistro latere quæro 6, & ingrediens dextra vsque ad communem
 angulum sub numero 209, reperio 11. Aio igitur anno Christi 1582
 proposito, Muharram Hegiræ anni 990 cœpisse Luna vndecima a
 Martio, hoc est Ianuarij 25. Nihil est expeditius hoc Canone. Quia
 vero nouilunia Arabica *φάσεως* non conueniunt cum ipsis synodis
 Lunaribus, vel potius epactis nostris, habes Methodum inuestigandæ
 C feriarum supra in exemplo Triacontaeteridis. Nam ipsa indicat diem in
 anno Iuliano. hic vero Laterculus docet mensẽ. Porro huic anno
 Christi 1594, adiecta vnitatis, & deductis omnibus 228, relinquuntur
 227. Deducto proxime minore 209 de fronte Tabulæ, relinqui-
 tur annus cycli Dionysiani 18, qui a latere sub 209 in communi cella
 ostendit septimum mensẽ a Martio. Itaque hoc anno Christi 1594,
 annus Hegiræ cœpit cum anno Iudaico in mense Septembri. Rursus,
 anno Christi 622 cœpit primus Muharram Hegiræ, xv Iulij, quæ est
 quinta Lunatio, vt Computatores nostri loquuntur. Adiecta vnitatis
 annis Christi, deductis omnibus 228, remanent 167. Abiecto
 numero proxime minori 152, remanent xv. qui sinistro latere
 D sub dicto numero 152, deducunt te ad angulum communem. in quo
 habes v. Ergo quinta Luna a Martio cœpit primus Muharram Mu-
 hammedicus. Aliter. Proponatur annus Christi Dionysianus 1446.
 Abiice ab eo numerum proxime minorem in subiecta Tabula, sub
 numeris Iulianis, nempe 1368. Remanent anni Iuliani 78. A qui-
 bus abiicio numerum Iulianum proxime minorem, 76. Relinquun-
 tur 2 anni Iuliani, qui dant annos Arabicos totidem, & dies 22 in-
 super ex Tabula annorum expansorum. Nunc collige numeros Ara-
 bicos

LATERCVLVM NEOMENIÆ
M V HARRAM.

		0	19	38	57	76	95	114	133	152	171	190	209
5. 4.	3	5	10	3	8	1	6	11	4	9	2	7	12
7. 6	4	9	2	7	12	5	10	3	8	1	6	11	
10. 9.	8	3	8	1	6	11	4	9	2	7	12	5	10
13. 12. 11		2	7	12	5	10	3	8	1	6	11	4	9
16. 15. 14		1	6	11	4	9	2	7	12	5	10	3	8
18. 17		12	5	10	3	8	1	6	11	4	9	2	7
2. 1. 19		11	4	9	2	7	12	5	10	3	8	1	6

bicos Iulianis respondentes, nempe, 1410 annos, dies, 6, item annos 78, dies 118. quibus adice duos annos cum diebus 22. Conflantur anni Arabici 1490, dies 146. Quare a Kal. Ianuarij primi anni Christi Dionysiani, ad exitum anni 1446, fluxerunt anni Arabici, & dies totidem. Nunc volo scire quotus ille sit annus Hegiræ. Abiice annos Arabicos 640, dies 220, a 1490. 146. Et quia non potes, accommodata integritate, ut solet, a 1489 aufer 500. Relinquuntur anni Arabicæ Hegiræ 849, dies 280. Itaque anno Christi 1446 neomenia Muharrâ incidit in neomeniam Lunæ Martij. Nam 280 dies retro retexti de anno Iuliano desinunt in nouilunio Martij. Isque erat annus Hegiræ 850 iniens. Abiectis quater 210, remanent 10. qui est annus 10 periodi quintæ. Regularis primæ Triacontaeteridis est 2. qui additus decimi anni characteri componit feriam tertiam. Itaque 29 Martij fuit neomenia Muharram 850.

TABELLA REDIGENDI ANNOS Arabicos, in Iulianos, & contra.

Enne-deca-eterides.	Anni Iuliani.	Anni Arabici.	Dies.	Scrupul. diei.
1	19	19.	207.	0
2	38	39.	59.	0
3	57	58.	266.	0
4	76	78.	118.	0
5	95	97.	325.	0
6	114	117.	177.	0
7	133	137.	30.	0
8	152	150.	236.	0
9	171	176.	89.	0
10	190	195.	295.	0
11	209	215.	148.	0
12	228	235.	0.	50
234	456	470.	1.	40
36	684	705.	2.	30
48	912	940.	3.	20
60	1140	1175.	4.	10
72	1368	1410.	5.	0
84	1596	1645.	5.	50
96	1824	1880.	6.	40
108	2052	2115.	7.	30
120	2280	2350.	8.	20
132	2508	2585.	9.	10
144	2736	2820.	10.	0

TABVLA ANNORVM Expanforum.

Anni Iuliani.	Dies.	Mora.	Scrupul.
1	10.	21.	204
2	21.	18.	408
3	32.	15.	612
4	43.	12.	816
5	54.	9.	1020
6	65.	7.	144
7	76.	4.	348
8	87.	1.	552
9	97.	22.	756
10	108.	19.	960
11	119.	17.	84
12	130.	14.	288
13	141.	11.	492
14	152.	8.	696
15	163.	5.	900
16	174.	3.	24
17	185.	0.	228
18	195.	21.	432
19	206.	18.	636

Contra conuertamus annos Arabicos in annos Christi. In eodem exemplo 849 anni Arabici absoluti, cum diebus 280, deducto numero proxime minori 705, relinquunt annos Arabicos 144, dies 277, scrup. 30. Rursus numerus proxime minor annorum Arabicorum 137, cum diebus 30 relinquit annos 7 Arabicos, cum diebus 247. Anni septem Arabici sunt minores Iulianis totidem, diebus 76, ex Tabula annorum expanforum. qui deducti de 247 relinquunt dies 170. 30'. Accipe numeros Iulianos congruentes Arabicis, nempe pro 705 Arabicis, 684 Iulianos: pro 137 Arabicis, 133 Iulianos. quibus adice septem illos, quos æquasti cum Iulianis. Fiunt anni Iuliani 824, cum illis residuis diebus 170, 30'. Itaque a primo Muharram Muhammedico ad exitum anni Christi 1446, tot annos & dies fluxisse certum est. Quibus adde radicem, annos 621, dies 195. Conflantur anni Iuliani a Christo, 1446, cum 30' scrup. diei, ut antea. Memineris tamen in Laterculi Muharram.

A harram methodo, cum Lunatio Martij fuerit ante duodecimam Martij, tunc a Luna Martij, ad calcem anni, vndecim neomenias esse: ne forte mensem Decembrem pro vna Lunatione accipias, cum possint duæ in eodem mense contingere: ut in cyclo v, cum epacta est 25. Quod in annis Christi & cyclo Dionysiano expertus es, idem potes in annis & cyclo Iudaico, cum hac Tabula, quam tibi proponimus, eamque vocamus Tabulam conferendi neomeniam Tisri

TABVLA CONFERENDI NEOMENIAM TISRI IUDAICI CVM MENSIBVS HEGIRÆ.

Anni cycli Iudaici.	0	19	38	57	76	95	114	133	152	171	190	209
3. 2. 1	9	4	11	6	1	8	3	10	5	12	7	2
6. 5. 4	10	5	12	7	2	9	4	11	6	1	8	3
8. 7	11	6	1	8	3	10	5	12	7	2	9	4
11. 10. 9	12	7	2	9	4	11	6	1	8	3	10	5
14. 13. 12	1	8	3	10	5	12	7	2	9	4	11	6
17. 16. 15	2	9	4	11	6	1	8	3	10	5	12	7
19. 18	3	10	5	12	7	2	9	4	11	6	1	8

conferendi neomeniam Tisri cum mensibus Arabicis. Annus hic agitur Christi 1594, Iudaicus 5355, ab hoc Septembri, in quo hæc scribebam. Volo scire, cui neomeniæ mensium Hegiræ conuenit Tisri anni 5355 propositi. Abiectis omnibus 228, remanent anni 11: de quibus deductis proxime minoribus 95 in fronte Tabulæ propositæ, remanet annus 16 cycli Iudaici, qui a latere in aream Tabulæ sub frontali numero 95 in communi cella ostendit tibi mensem primum Arabum, id est Muharram, conuenientem mensi Tisri. Hæc, quia facilia sunt, pluribus exemplis non confirmabo. Itaque dices Muharram 1003 Hegiræ, hoc anno Christi 1594, contuenire in Tisri 5355. Sed Iudaicus Tisri capit feria quinta, Muharram feria sexta. Abiectis omnibus 210 de 1003, remanent 163. de quibus rursus deductis proxime minoribus 150 ex Tabula Characterismi periodi, remanet annus 13 Triacontaeteridos. Character numeri 150 est 6, qui cum caractere anni 13 compositus, hoc est cum 7, dat 6 feriam. Ergo Muharrâ 1003 capit secunda Tisri. Hac expeditissima methodo recte neomeniam Arabicam cum Iudaica conferes. Sed & aliud exemplum adferamus, in quod omnes has methodos coniiciamus. Erasmus Oswaldus, post cuius excessum publicatum est eius opus de septem Calendariis, scribit se vidisse commentarium Aben Rascht in Hebraicum sermonem conuersum, in cuius calce ita scriptum reliquerat Paraphrastes Iudæus

וְיִתְחַלּוּ הַשְּׁלֵמוֹת בְּעֵשֶׂת הַבְּיָאוֹר הַזֶּה וְיִתְחַלּוּ הַיְּמֵי הַשָּׁבָת הַרְּאִשׁוֹן לַחֹדֶשׁ רִגְבַּ אֲשֶׁר שֶׁל שְׁנַת הַקָּטָה לְחֶשְׁבוֹן הַשְּׁמַעְיָאִילִים Absolui hoc opus enarrationis huius die Sabbathi, neomenia Regeb, anni æræ Ismaëlitarum 10. LXV. In libro Oswaldi est, הַשְּׁמַעְיָאִילִים non הַקָּטָה. quæ menda magnas tenebras mihi offudit in priore editione. Experiamur igitur in nostra methodo: Ex Tabula redigendi annos Arabicos in Iulianos, detrahe annos Arabicos proxime minores 470, diem vnum, de annis

M 3 Arabicis

Arabicis 564 præteritis. Remanent anni Arabici 93, dies 353, de quibus **A** rursus demptis annis Arabicis proximè minoribus 78, diebus 118, remanent anni Arabici 15, dies 235. Iam ex Tabula annorum expansorum, 15 anni Iuliani sunt totidem anni Arabici cum diebus 163. Deductis 163 de 235, remanēt dies 72 cum annis 15 Iulianis. quos si iungas cum annis 456, 76, qui competunt omnibus annis Arabicis, fiēt anni Iuliani 547, dies 72. Quibus adde radicem Hegiræ ab annis Christi, annos nempe 621, dies 195. Fiunt anni Iuliani a Christo absoluti 1168, & dies præterea 267 de anno 1169. Dies 267 a Kal. Ian. desinūt in 24 Sept. Ergo 25 Sept. cæpit annus Hegiræ 565, feria quinta. Abiectis de 565 omnibus 210, remanent anni 145. Numerus proximè minor 120 ex Tabula characterismi periodi habet characterem 1. qui cum characterē 25 anni **B** Triacontæteridis compositus, nempe cum 4 dat feriam quintam Muharram 565, vt propositum erat. Ergo ille annus cæpit cum Tisri Iudaico. Quod si Muharram cæpit feria quinta, ergo Regeb fuit Sabbathum. Nam character Regeb in Tabula mensium Hegiræ est 2: qui cum characterē Muharram compositus facit feriam septimam. Fuit igitur Regeb Nisan Iudaicus anni 4930. Abiectis omnibus 228, remanent anni Iudaici 142. Abiecto deniq. proximè minore numero 133 de fronte Tabulæ conferendi Tisri cum mensibus Iudaicis, remanet annus nonus cycli Iudaici, qui a latere inuentus in angulo communi sub 133, dat primum mensem Hegiræ, id est Muharram conuenientem in Tisri Iudaicum, vt iam dictum est. Character illius Tisri 3, 8, **C** 616, feria tertia, Septembris 23. Anteuenit ergo neomeniam Muharram biduo. Nisan Iudaicus anno Christi sequente 1170 fuit 19 Martij, feria quinta, cyclo Solis 3. Ergo tertia die Nisan absolutus fuit liber Paraphrastæ illius. Sed aliquot exemplis methodum Triacontæteridos Arabicæ illustremus. Nam qui ex Tabulis Alfonsois veram neomeniam mensium Arabicorum se haurire posse arbitrantur, tam frustra sunt, quam qui annos Arabicos sine characterē neomeniæ inuestigant; vt mittam errorem Alfonsois, qui notam vel characterem primi Muharram Hegiræ ponunt feriam v, quæ fuit vi, quamuis ita sit in codice Albateni. Anno Domini Dionysiano 1548, Nouembris 3, celebratum est Pascha Muhammedicum, anno Hegiræ 955. **D** Priusquam hoc exemplo methodum nostram examinemus, sciendum est duplex Pascha ab illo nebulone institutum. Pascha maiusculum, quod ipse Behiram elkabir vocat; & Pascha minusculum, quod Behiram elzaguer dicitur. Prius celebratur semper neomenia Schewal: alterum autem in x Dulchagia mensis vltimi. Interuallum, menses duo solidi, dies x. Et sane amici nostri, qui hoc Constantinopoli obseruarunt, tantum interuallum inter vtrunque Pascha notarunt. quod

& nos

A & nos aliunde scimus. Porro Pascha minusculum vulgus illius ridiculæ & impuræ sectæ, vocat etiam Behiram Arraphoth. Is est mons non multum distans ab oppido Mecha, apud quem peregrinantes vota suscipiunt solempni illius minusculi Paschatis. Vnde etiam illud Pascha eo nomine Cazilar Behiram a Turcis vocatur. Quia Cazi Turcica lingua dicuntur peregrinantes homines & voti rei. Puto autem ab illo Plano Behiram institutum imitatione Christianorum: quod Christianorum Quadragesima semper maiore ex parte in Martium incurrit, cui Ramadhan Damascenus eo anno respondebat, quo cæpit Hegira. propterea ille nebulo reliquit Paschale solempne in neomenia illius mensis, qui Ramadhan proximè sequitur, quianquam iam soluto cyclo Hagareno vetere, & habenis anno vaganti laxatis. Alterum vero Pascha imitamentum τῆς νηστείας ἀγίων ἀποστόλων instituit: quæ νηστεία hodie in Ecclesiis, Constantinopolitana, Antiochena, & Alexandria seruatur. Redeamus nunc ad Turcas nostros, quos diximus iam, anno Hegiræ 955, Christi autem 1548, Nouembris die tertia, feria septima, cyclo Solis 17, Pascha maiusculum celebrasse, neomenia Schewal. Abiectis omnibus 210 de 955, remanet annus 25, periodi 90, cuius Regularis 3 characteri 4 anni 25 Triacontæteridis adiectus dat neomeniæ Muharram characterem, feriam 7. Schewal autem semper incipit ab eadem feria, qua Muharram. Itaque certa est methodus. Rursus anno sequente 23 Octobris idem Pascha Constantinopoli celebratum, feria quarta, cyclo Solis 18. Adde 3 regulares vnitati anni 26. Redditur feria quarta neomeniæ Muharram. Ergo neomenia Schewal feria quarta. Sequenti anno Pascha tertio celebratum, Octobris 12, feria prima, cyclo Solis 19. character anni 27 est 5. qui cum regularibus 3, abiecto septenario, reddit feriam primam in neomenia Muharram, & Schewal. Denique anno Christi 1560, Iunij 25, feria tertia, cyclo Solis primo, anno Hegiræ 967, idem Pascha celebratum. Erat annus 7 periodi 120. Regularis, vnitatis. character anni 7, binarius. Ergo neomeniæ mensium Muharram, & Schewal, feria tertia. Nicolaus Clenardus, vir ad linguarum cognitionem & instaurationem natus, scribit ex Africa in quadam epistola sua, anno Domini 1540, die Sabbathi, quod eo anno in 17 Aprilis incurrebat, fuisse Pascha Muhammedistarum. Videamus, quotus annus Hegiræ fuerit; deinde vtrum Pascha, maiusculum, an minusculum. Anni Christi præteriti 1539. De quibus deducta radice 621, 195, remanent anni Iuliani 917, dies 170. De quibus rursus deduco proximè minores Iulianos 912. Quibus respondent anni Arabici 940, dies 3. Relinquuntur anni Iuliani v, dies 170. Ij anni sunt maiores Arabicis totidem, diebus 54, & ad 170 additi, constituunt annos Arabicos quinque,

M 4

dies

dies 224. Quibus iunge annos 940, dies 3. confit: summa annorum. **A** Arabicorum Hegiræ præteritorum, 945, dierum 227. Erat ergo annus currens Hegiræ 946, cuius neomenia Muharram incidit in Lunam Maij, cyclo Lunæ primo: & fuit Pascha minusculum. Præterea erat annus sextus decimus periodi 90, cuius regulares 3 appositi characteri 6 anni sextidecimi, relinquunt feriam secundam neomeniæ Muharram, in 18 Maij. Et sane 227 de 365 deductis, remanent dies 138, qui respōdent 18 Maij. Rursus secunda feria Muharram apposita characteri Dulchagia dat feriam v neomeniæ, octaua Aprilis, cyclo Solis nono. Quare xvii Aprilis fuit decima Dulcaida, & proinde Pascha minusculum, & feria septima. Ita satis probauimus fidem methodi nostræ. Rursus in Chronico Arabico legitur primum certamen Muhammedi fuisse cum hostibus suis, qui legem eius reiiciebant, ad urbem Meham; Ramadhan 13, feria 6. Ergo caput eius neomenia feria prima. Proinde annus ille caput a feria 3. Itaque fuit secundus Hegiræ, qui re vera caput a feria tertia; & in eo anno contigit pugna illa. Aliter potes annos Arabicos præteritos per 354 multiplicare, & quot Triacontaeterides fluxerint, toties vndecim dies addere, & reliquos quoque periodi *ὑπερηέρως*. Deinde congeriem illam per annos Iulianos diuidere, & quadrantes annorum Iulianorum de summa Arabica dierum, aut annorum detrachere. Exemplum: Dantur anni absoluti Hegiræ 989. Qui per 354 multiplicati producant dies 350106. Rursus sunt Triacontaeterides 32. quæ vndecies ductæ faciunt 352. deinde supersunt anni 29, in quibus sunt *ἡμέραι αὐτῶν* decem annorum scilicet *ὑπερηέρως*. Summa, dies *αὐτῶν* 362. Qui cum reliquis conficiunt summam dierum a Muharram Muhammedico, 350468. Rursus ij per 365 diuisi, dant annos Ægyptiacos 959, dies 433. Qui anni in Iulianos reducendi, pariunt de quadrante diurno dies 239, horas 18. qui dies, neglectis horis, de 433 detracti, relinquunt annos Iulianos absolutos 959, dies 194. Adiecta Radice annorum 621, dierum 195, fiunt anni Iuliani a Christo 1581, dies 24 absoluti. Aio ergo vltimum diem anni 989 Hegiræ desuissse in 24 Ianuarij, & 25 eiusdem Ianuarij esse neomeniam Muharram anni 990 ineuntis. quod verum est. Iam si vis scire feriam Muharram 990, abiice omnes septenarios a summa **D** dierum 350468. Remanent 6. quibus adiace radicē, feriam 6. Fiunt 12. Abiecto septenario, vt semper fit in methodo feriæ, relinquitur character Muharram, feria 5, Ianuarij 25 anni M. D. LXXXII. Nam quod in hac methodo annorum Hegiræ absolutorum Muhammedes Albateni Aractensis præcipit 5 tantum, non autem 6, adiacere, equidem non capio: cum certissimum sit, primum diem primi Muharram incurrisse in feriam 6, eamque diem antiquitus Arabibus omnibus sacram esse. Alioqui

A Alioqui si mendum non est in interuallo Terich Hegiræ, & Terich Iezdagird, nempe dies 3655, primus mensis Hegiræ fuerit non Muharram, sed Dulchagia, feria 5, vt ipse vult, 17 Iunij. Sed puto mendum esse 3655, pro 3625. Nam & Abdalla auctor Alkabitij habet 3624. Neque vero dubitandum est de veritate lectionis. Nam Albumasar ait Iezdagird interfectum anno xi Elhegiræ, die 22 Rabe prioris, feria tertia. Regularis periodi 0 est 2. Additus characteri anni xi dat feriam septimam. Proinde neomenia Rabe prioris, feria tertia. Et 22 Rabe itidem feria tertia, qua interfectus est Iezdagird rex Persarum. Atque hæc est historia & methodus annorum Hegiræ, **B** quorum neomeniæ cum caperint biduo integro post coitum, hoc est tertio die a coitu, oportet illas multum ab ipso coitu vtriusq. sideris ab initio abfuisse: Sed quia, vt inueniretur quædam præcisa methodus, vnus scrupulus exēptus est de 793 scrupulis mensis: fit, vt in anno pro 876, tantum 864 putētur: quod iam antea tetigimus. Quot igitur anni erunt, toties duodecim scrupulis anteuertet neomenia. motus medij. Atque adeo in 90 annis vna hora Lunæ motus medius in anteriora enitetur: & cum hodie vi Septembris Iuliani anno Dominico 1594 cæperit annus Hegiræ 1003: non dubium est, quin quot anni Arabici præterierunt, tot duodenariis scrupulorum Luna præcise epocham neomeniarum anteuertet, nempe horis 10. $\frac{124}{1080}$ Hoc videntes studiosi Mussulmanorum **D** conficiunt sibi tabulas Triacontæteridis Arabicæ secundum medium motū, hoc est, vt anni character sit 4, 8, 876: non autem 4, 8, 864. Deinde collectarum Triacontæteridum aliam Tabulam conficiunt. Quarum ambarum Tabularum hæc methodus. volo scire nouilunium Mu-

TABVLA CHARACTERISMI NEOMENIARVM MVHARRAM a coniunctionibus medijs.

Anni expati.	Feria.	Horæ.	Scrup. 1080.	Feria.	Horæ.	Scrup. 1080.	Anni collecti.
1	4.	8.	876	5.	0.	360	30
2	1.	17.	672	3.	0.	720	60
3	6.	2.	468	1.	1.	0.	90
4	3.	11.	264	6.	1.	360	120
5	7.	20.	60	4.	1.	720	150
6	5.	4.	936	2.	2.	0.	180
7	2.	13.	732	7.	2.	360	210
8	6.	22.	528	7.	4.	720	420
9	4.	7.	324	7.	7.	0	630
10	1.	16.	120	7.	9.	360	840
11	6.	0.	996	7.	11.	720	1050
12	3.	9.	792	7.	14.	0.	1260
13	7.	18.	588	7.	16.	360	1470
14	5.	3.	384	7.	18.	720	1680
15	2.	12.	180	7.	21.	0	1890
16	6.	20.	1056	7.	23.	360	2100
17	4.	5.	852	1.	1.	720	2310
18	1.	14.	648	1.	4.	0	2520
19	5.	23.	444	1.	6.	360	2730
20	3.	8.	240	1.	8.	720	2940
21	7.	17.	36				
22	5.	1.	912				
23	2.	10.	708				
24	6.	19.	504				
25	4.	4.	300				
26	1.	13.	96				
27	5.	21.	972				
28	3.	6.	768				
29	7.	15.	564				
30	5.	0.	360				

harram anni 1003 in hoc anno Christi 1594: quem Muharram supra ostendimus incurrere in Tifri Iudaicum 5355, cuius Tifri characterem supra exhibuimus 5,3,904. In Tabula annorum collectorum accipe numerum proxime minorē, quam 1002 anni præteriti: hoc est numerum 840. quo de 1002 deducto, supersunt 162. de quibus iterum deductis proxime minoribus 150, supersunt anni 12 præteriti expansi. Iam collige characteres annorū 840,150,12. hoc est 7,9,360.4,1,720.3,9,792. qui compositi simul fiunt 7,20,792. His aggere characterem Radicis Hegiræ 4,7,112. Confurgit neomenia Tifri 5,3,904: cum tamen, ut diximus, Muharram vno die serius secutus sit. Sed si vis ratiociniorum Arabicorum $\omega\rho\epsilon\mu\pi\tau\omega\sigma\iota\upsilon$ perspicere, hoc potes ita. Hoc anno Christi 1594 syzygiæ Septembris cōgruit neomenia prima anni Indorum 1690. Ex epilogismo Arabico debebat esse feria VI in VI Septembris. ex epilogismo autem superioris Tabulæ, siue Iudaico, qui idem est, debuit contingere feria V, Septembris quinta. Sed primus Muharram Indicus incidit in feriam VI, Kal. ipsis Iulianis, utique citius vno die, quam æquum erat. Igitur eandem periodum esse oportet annorum Indicorum & Arabicorum: siquidem amborum eadem feria sexta est initium. Abiectis omnibus 210 de 1690, remanet decimus annus, cuius character vnitas cum 2 caractere primæ Triactæridis compositus dabit feriam tertiam anni Indorum propositi 1690, Septembris 3. Sed quia coniunctio primi Muharram Iuliani incidit in Sabbatū, propterea addatur vnitas. Tunc esset neomenia anni 1690 in quarta Septembris vno die citius, quam Tifri Iudaicus. Causa est, quod in annis Arabicis 1690, tot $\frac{11}{1080}$ omittuntur de rationibus Lunæ, quot anni præterierunt. Ductis igitur annis præteritis 1689 in 12, sunt horæ 18,828. hoc est fere 19 horæ. Proemptosis igitur fere vnus diei facta est in periodis Arabicis, a Kal. Ianuarij Iulianis ad hanc vsq. diem. In 2160 enim annis Arabicis, iusta vnus diei fit $\omega\rho\epsilon\mu\pi\tau\omega\sigma\iota\upsilon$. Propterea ut dixi, studiosiores Muhamedani, siue Mussulmanin vtuntur epilogismis iis, quos habes in Tabula proposita, ut manifesto extant in meo Kalendario Persico: in quo menses duodecim positi sunt primo ordine; sed cum epocha. Nam primi mensis character est 4,1,86. Reliqui vndecim per adiectionē 1,12,793. hoc est vnus syzygiæ compositi sunt. Secundo ordine sunt viginti anni expansi. Sed primi character est 1,2,160. Deinde reliqui 19 per adiectionem 4,8,876. qui est character vnus anni, crescunt. Tertio ordine sunt anni collecti per 3,8,240 crescentes, qui est character viginti annorum Arabicorum. Sed primi anni character est 5,14,586. Ita & menses & anni tam expansi, quam collecti habent Radicem suam. Quod sane mirum est: cum vna epocha, siue, ut vocant, Radix, satis sit cuius anno-

rum.

A rum collectioni quantumuis immani. Hæc ego non intelligo, quemadmodum multa alia, quæ sunt in eo calendario. ut neque id, quod magis miror, nempe quod in Calendario anni semper digesti sunt per 19, isque annorum numerus vocatur سنة , hoc est periodus Lunaris. Sed anni illi, quorum primi character est 5,14,586, quique per adiectionem viginti annorum crescunt, vocantur quoq. سنة . quasi tam xx anni, quam xix sint periodus Lunæ. Hæc ego illis, qui meliore ingenio sunt, inuestiganda relinquo. Est autem Kalendarium illud impeditis characteribus exaratum, ut non nisi peritissimos admittant.

B DE CYCLO IVDÆORVM KARRAIM.

H EBRÆORVM, & Mōsicalarum summa $\epsilon\delta\lambda\alpha\gamma\epsilon\eta\sigma\iota\varsigma$ diuisio est in eos, qui $\pi\alpha\tau\epsilon\rho\omega\delta\alpha\delta\omega\tau\epsilon\varsigma\ \delta\delta\omega\tau\epsilon\gamma\omega\sigma\epsilon\iota\varsigma$ obseruant, & eos, qui ab eis alieni sunt. $\delta\delta\omega\tau\epsilon\gamma\omega\sigma\epsilon\iota\varsigma$ sunt scita & traditiones Magistrorum. Qui sanctiones Magistrorum sequuntur, eorum duo genera extant in Ægypto in numerosam plebem diffusa: eaq. inter se neque cultu numinis, neque fide diuersa, sed rituum tantum aliquot, & lectionum annuarum œconomia. Alteri eorum dicuntur Arabice الساميين , Damasceni siue Syri. Alteri الاعرقيين Græci. Sed & vtrique appellationibus etiam Hebræicis distinguuntur. Nam Damasceni יהודים id est Israelitæ, vel Hebræi dicuntur. Græci autem בבלים , Babylonij: qui antiquitus a Ptolemæo Inagora Ægyptum tradidit, & sub Philadelpho Biblia tantum Græca in Synagogis ceperunt legere, quæ in Ptolemæo coacti sunt, venire ad eos, ut prius inter illos Hebræice scirent, quod non inuitus crediderit, qui Philonem eximitum Iudæum ex ipsiusmet scriptis Hebræice nescisse cognouerit. Græci vero vel Ἑλληνοί cur dicantur, nunc ignorare non potest, qui sciuerit eos Græce tantum Biblia legere solitos: Babylonij autem, sunt cognominati, quod sint ex reliquiis eorum, quos ex Chaldæa in patriam reduxit Esdras: tametsi nihilominus Babylonienfes erant etiam alteri. sed cognomine Hebræorum siue Israelitarum distincti, quod semper Hebræicis lectionibus operam dederunt. Syros cognominarunt, quod ex Syria recenter post excidium Hierosolymorū sub Romanis Imperatoribus in Ægyptum sponte, an vi immigrarunt. In Actis Apostolorum non semel vtrumque genus distinguitur Ἑβραίων & Ἑλληνοί appellatione. Isti meri Iudæi sunt, neque inter se vlla capitalia odia exercent, eorumque vnus est computus anni, quamuis in lectionibus & precibus immane quantum discrepent. Alterius generis Hebræorum, qui Magistrorum scita auersantur, alij legem tantum amplectuntur, nempe

nempe Samaritæ, alij præter Legem reliqua etiam Biblia. quæ cum vno nomine dicantur מקראות id est lectio, vel Textus: propterea ex illis alij dicti sunt מקראות, id est Lectioarij, Scripturarij, Textuarij, vt alteri, qui scripta Rabbinorum non minore reuerentia, quam Legem ipsam sequuntur, dicti sunt מקראות Rabbinistæ, Magistrales. Arabice alteri ab alteris ita vocantur القرائون & الربانيون Sed pauci sunt Karraim, pro portione Rabbanijm, qui per totam Europam diffusi sunt. Isti, quamuis meri Iudæi sunt, tamen inexpiabilia odia inter se exercent, neque ab alterutris exprimas, vt alteros saltem alloquantur. Et sunt isti Karraim de reliquiis veterum Sadducæorum. Quia igitur vtrique nullum inter se commercium, nihil commune habent, præter Bibliorum textum, isti Karraim, ne cum Iudæis facere videantur, rationem neomeniarum diuersam a Iudæis habent, cum Iudæi a coitu luminarium, illi ἀπὸ τῆς φάσεως neomenias putent. Quare eorum neomeniæ puræ putæ Arabicæ sunt, mensium nominibus tantum cum Iudæis conuenientes. Qui igitur Arabicas neomenias tenet, is tenet & neomenias Karraim: & ex Laterculo neomeniæ Muharram, mensis Paschalem Karraim cum Lunatione Dionysiana comparare potest. Quare id docere, hoc esset actum agere. Porro horum Karraim synagoga etiam hodie est Constantinopoli. Aliæ sunt in Palestina.

DE CYCLO TESSARESKÆDECATITARVM ET VETVSTISSIMORVM ASIÆ CHRISTIANORVM.

~~_____~~
~~_____~~
~~_____~~
Commodo ii, qui Iudaice Pascha celebrabant, damnati sunt hæreseos à Victore Romano Episcopo, & aliis, quos ipse in synodū conuocauerat. Differentia autem huius celebrationis duplex est. Aut enim in ratione Lunæ, aut in ritu. Rationis Lunæ irem duplex differentia est. Aut enim in neomenia, quatenus neomeniæ tripliciter vsurpatæ sunt à veteribus, vt in anno Græco disputauimus: aut in embolismo. Neomeniæ enim aut καὶ πύλον, quales prisorum Atticorum, aut καὶ Ἰερωασμόν, quales veterum Chaldæorum, aut καὶ ἄρμα μλωειδῆς putantur, quales sunt Arabum. Embolismi differunt pro ratione capitis cyclorum: quandoquidem alij aliunde cyclos suos ordiuntur. vt Iudaici cycli annus primus est tertius nostri in Tisri, & quartus in Nisan. Hoc modo Christianorum mensis Paschalis aliquando incurrit in Ijar Iudaicum, idque in cyclo 8, & 19. Ritus autem τῆς ἀρεσκαιδεκατίτων differebat interdum solo tempore a ritu Europæorum: quod Europæi Dominica die πάσχα ἀναστάσιμον celebrandum.

cenferent

A cenferent, τῆς ἀρεσκαιδεκατίτων autem πάσχα ἀναστάσιμον XIII Luna celebrabant: Interdum Lunationibus, in cyclis 8, 19, vt diximus. Quis autem, aut cuiusmodi fuerit cyclus iste τῆς ἀρεσκαιδεκατίτων, etiam me tacente sciunt, qui Eusebium, & auctores Ecclesiasticæ historiæ legerunt. Nam qui per omnia Apostolos hac in re imitarentur, & permulti ex illis ex Iudaismo ad Christianismum transissent, non obscurum est, eorum cyclum merum Iudaicum fuisse, & de periodo Alexandria Iudæorum peti solitum. Porro perperam scribit Epiphanius, τῆς ἀρεσκαιδεκατίτων gloriari solitos se compertum habere ex Actis Pilati, Christum passum fuisse v III Kal. Aprilis. cuius opinionis fuit Augustinus. Sed qui hoc potuit? cum neomenia Nisan incidat in 12 Martij, quoties 25 Martij est 14 Nisan. Atqui æuo illo hoc non potuit contingere nisi cyclo 13, idque in anno Hagareno, in annis 19, 38, 57, periodi. Atqui tunc Iudæorum neomeniæ vno die tardiores erant propter ἀερέμωσιν. Non igitur potuit accidere. Quod si cyclo 13 passus esset Christus, duos tantum annos prædicasset: quod est absurdum, quamuis id multi patrum crediderint, & scriptis prodiderint. Eiusmodi plura extant apud illum eruditum Patrem, & alios veteres, præsertim Eusebium: quæ sane cum delectu sunt legenda.

DE OCTAETERIDE

E T

TESSARESEDECAETERIDE PASCHALI.

ERRORES in celebratione Paschatis, item dissensiones, quæ ex hoc fonte in Ecclesias deriuatæ sunt, non ex solis Quartadecimanis propagati sunt, sed a diuersis cyclis Lunæ. Nam fuerunt, qui Octaeteridem vsurparent ex syzygiis Philolai, quæ fuerunt vndetricenū dierum cum semisse. annus autem Lunaris ex illis constitutus erat dierum 354 præcise sine vllis appendicibus horarum, aut scrupulorum. Octo huiusmodi anni communes erant dierum 2832. Quibus accedebant embolismi menses tres τρίακονθήμεροι. Summa dierum Octaeteridis Paschalis 2922. Iam octo anni Iuliani cum quadrantibus totidem dies efficiunt. Hinc putarunt præcisam ἀποκατάστασιν fieri. Sed hæc Octaeteris solido biduo deficit a vera Lunari: Est autem mera Octaeteris Cleostrati, vt supra demonstratum est. Quare non mirum, si propter errores, qui hinc sequebantur, factum, vt sæpe rixæ & tumultus suborirentur. Meminit huius Octaeteridis Ecclesiastica historia, item Epiphanius contra Audianos. Sed non melior Tessaresdecaeteris, quam non solum, vt probam & legitimam adducit idem Epiphanius, sed Iudæos non aliam rationem in anno Lunari sequi vult, quam illius

N

Metho-

methodum. Verba eius de Iudæis hæc sunt: *αριθμέσιν γὰρ τῶν ἡμερῶν καὶ ἀριθμῶν τὰς τετακοσίας πενήτην τεσσαράς ἡμέρας καὶ ἄλλας κατ' ἕτος τεσσαράς ὥρας, ὡς εἶναι εἰς τὰ τεῖλα ἕτη ἡμέραν μίαν.* Manifesto intelligit horas, quantarum duodecim est τὸ νυχθήμερον. At falsum erit vnam tantum diem post triennium accrescere, cum relinquuntur post triennium dies duo, horæ 18, quantarum 24 est totum; aut 9, quantarum 12. Adicit: *διὸ παρ' αὐτοῖς πέντε μῶνες τελεῖν ἑμβόλιμοι εἰς ἕτη τεσσαράς.* Quatuordecim ergo annis cyclum Iudaicum definit, cum in illo interuallo ὑπεροχὴ Solaris sit dierum quatuor, hor. 16, 1051. Sed neque vlla præcisa ratio ita confici ex illa Tessaresdecaeteride potest. Quatuordecim anni Iuliani fiunt dies 5113, horæ 12. Anni Lunares totidem simplices 4956. Differentia dies 157, 12. De quibus intercalentur *τετακονθήμερον* menses v. Remanent dies 7 1/4. Deinde quatuor horæ quatuordecies constituunt diēs quatuor, horas 8. quæ summa de diebus 7 1/2 detracta relinquit differentiam veræ Tessaresdecaeteridis, & falsæ, dies 2 1/4. En ratio præcisa. Tamen & in Palæstina, & inter Iudæos & Samaritanos adeo illum ex eius scriptis versatum patet, vt ex illis scire potuerit, quisnam eorum anni ciuilis status & forma esset. Sed omnes veteres scriptores hac in parte negligentia culpa liberare non possum.

DE HECCÆDECAETERIDE
HIPPOLYTI EPISCOPI.

OCTAETERIDA primam fuisse institutam ante omnes alias periodos Lunares, ex iis, quæ supra strictim demonstrauius, constare potest. Dionysius quoque Alexandrinus etiam post alios Octaeterida instituit: in qua ostendit Pascha ante xxii Martij rite celebrari non posse, in epistola, quam ad Domitium & Didymum scripsit, & Canoni Octaeteridos suæ præfixit. In qua, vt inquit Eusebius, *ἡ κανὼνα ἐπιτέθει' ὀκταετηρίδου, ὅτι μὴ ἄλλοτε, ἢ μὲν τὴν εἰαρινὴν ἡμερῶν ἀποσθῆ- καὶ πάχα ἑορτὴν Ἰησοῦ παρ' ἀμφοτέρων.* Producebat enim, vt puto, vetustissimum Canonem, *εἰ τις πρεσβύτερος, ἢ διάκονος τῶν ἁγίων ἔπαχα ἡμέραν ἀπὸ τῆς εἰαρινῆς ἡμερῆς μετὰ Ἰουδαίων Ἰπτελέσθαι, καθαιρεῖσθαι.* Cor-
D
rexit igitur annum quendam Octaeteridis, quem ex communi embolismum fecit, vt manifesto ostendit Epistola; ne Pascha ante xxii Martij celebraretur. An post hunc Dionysium, an vero ante periodum suam xvii annorum scripserit Hyppolytus, hoc vero diuinare est. Id vnum exploratum habemus, hunc nostrum Hippolytum nihil noui ad hanc rem attulisse; vt aliquid in embolismis, aut neomeniis innouauerit. Sed vidit ille in duabus Octaeteridibus aliquam feriem
C
D
feriarum

A feriarum esse, vt semper xvii annus incipiat a feria proxime antecedente illam, a qua primus annus cæperat. Exemplum. Incipiat primus annus a feria prima. Annus decimusseptimus incipiet a feria proxime antecedenti, nempe a Sabbato; deinde annus tricesimus tertius a feria sexta: quadragesimus nonus a feria quinta: & ita per orbem, donec compleantur xiiii octaeterides, quæ sunt septem *ἑκκαίδεκαετηρίδες*. Etiam hoc habet insigne hæc periodus, quod annus vltimus incipiat ab eadem feria, a qua primus. Quæ omnia potes videre in subiecta Tabula Canonis. Hoc modo & capite & calce sibi tota similis est periodus *ἑκκαίδεκαετηρίκη*. Nam series feriarum capitis Z, 5, E, Δ, Γ, B, A, occurrit eadem serie immutabili in limbo. Hæc ratio fuit, quare *ἑκκαίδεκαετηρίδα* potius, quam *ὀκταετηρίδα* amplexus sit. Quæ omnino puerilis est, vt suo loco demonstrabitur, & vitia huius periodi declarabuntur.

HECCÆDECAETERIS PASCHALIS									
HIPPOLYTI EPISCOPI,									
ab anno primo Imperatoris									
Alexandri.									
EMBOL.	EIDIB. APRIL.	G	F	E	D	C	B	A	I
	IIII. NON. APRIL.	D	C	B	C	B	A	G	II
BISSEX.	XII. XI. KAL. APRIL.	A	G	F	E	D	C	B	III
EMBOL.	V. EID. APRIL.	G	F	E	D	C	B	A	IIII
	IIII. KAL. APRIL.	D	C	B	A	G	F	E	V
	XV. KAL. APRIL.	A	G	F	E	D	C	B	VI
EMBOL. BISSEX.	NON. APRIL.	G	F	E	D	C	B	A	VII
	VIII. KAL. APRIL.	D	C	B	A	G	F	E	VIII
EMBOL.	EIDIB. APRIL.	C	B	A	G	F	E	D	IX
	IIII. NON. APRIL.	G	F	E	D	C	B	A	X
BISSEX.	XII. XI. KAL. APRIL.	D	C	B	A	G	F	E	XI
EMBOL.	V. EID. APRIL.	C	B	A	G	F	E	D	XII
	IIII. KAL. APRIL.	G	F	E	D	C	B	A	XIII
	XV. KAL. APRIL.	D	C	B	A	G	F	E	XIIII
EMBOL. BISSEX.	NON. APRIL.	C	B	A	G	F	E	D	XV
	VIII. KAL. APRIL.	G	F	E	D	C	B	A	XVI

DE CYCLO PASCHALI

ALEXANDRINORVM.

QUANTVM antiquitus in Ecclesia turbatum sit propter Paschalis cultus obseruationem, & ij sciunt, qui historiam Ecclesiasticam legerunt, & nos quædã paulo ante delibauimus, cum ostendimus in hac celebratione dissensum fuisse dupliciter: in die, & in mense. In die, cum Tessarescædecatis omni plenilunio, reliqui dominica proxima post pleniluniũ Pascha celebrarent. In mense, cum alij plenilunio proximo post æquinoctiũ vernali, alij plenilunio ante æquinoctium. Quæ diuersitas contingebat ex embolismis, cum aliis gentibus idem annus embolimus esset, qui aliis communis. Diuersitas vero embolismorũ nata ex eo, quod alij Octaeteridas amplecterentur, alij Tessarescædecaeteridas, alij Heccædecaeteridas. Hoc videtes periti Alexandrinæ Ecclesiæ, ita tumultus & turbas in ecclesia componi posse putarunt, si ratio & modus periodorũ Lunarium, quibus hæctenus utebatur Ecclesia, mutaretur. Itaque ad veterum Græcorum atque adeo Iudæorũ epilogismos confugerunt, præsertim cum quotidie Iudæi Christianis merito exprobrarent Paschatis celebrandi nullam aliam rationem iniri posse, quam eam, quæ inter ipsos vsitata erat. Quam Iudæorum ostentationẽ stomachabundus castigat Imperator Cõstantinus epistola ad Ecclesias de Actis Concilij, ἐστὶν, inquit, ὡς ἀληθῶς ἀποστολῶν ἐκείνης ἀρχαί, ὡς ἀρα παρεκτός τ' αὐτῶν διδασκαλίας ταῦτα φυλάττειν ὅτι ἡμεῖς ἰκανοί. Sed Iudæi recte Christianorum supinitatem arguebant, inter quos hæctenus nemo extitisset, qui rem Iudæis, Chaldæis, Syris, Hagarenis, Samaritanis, Græcis tritissimam ignorarent, Lunæ ἀποκατάστασιν in XIX annis Iulianis fieri. Non tulerunt igitur hoc Ecclesiæ Ægypti, & abrogatis Octaeteridibus, Heccædecaeteribus, & aliis ineptis periodis, Enneadecaeterida construxerunt, cuius primus annus incidit in 314 Actiacæ victoriæ, cyclo Dionysiano XIX, cyclo Solis XIII. Neomenia Lunaris & Toth conueniebant in vnum, feria VI.

Neomenia hodierna Tisri 4045 translata fuisset in secundam Toth propter Adu. Ab hoc principio cæptum ab Ægyptiis putare initia imperij Diocletiani, eoque ad hanc vsque diem vtuntur Ecclesiæ tam Ægypti, quam Æthiopiæ in epilogismo Paschali, propter cyclum

Die Toth.	Cyclus Lunæ.	Die Paophi.	Cyclus Lunæ.
1		1	
2		2	
3		3	
4		4	XVI
5		5	V
6		6	
7		7	XIII
8		8	II
9		9	
10		10	X
11		11	VIII
12		12	XVIII
13		13	VII.
14		14	
15	XV	15	
16	IIII	16	
17		17	
18	XII	18	
19	I	19	
20		20	
21	IX	21	
22		22	
23	XVII	23	
24	VI	24	
25		25	
26	XIII	26	
27	III	27	
28		28	
29	XII	29	
30	XIX	30	

Toth

A Toth Diocletiani. Adeoque Ecclesiis omnibus hæc ratio placuit, vt non solum ipsæ cyclos sibi similes instituerint, sed & si quando controuersia de solenni Paschatis incurreret, ea de re ad Alexandrinam Ecclesiam referretur: quod alibi tetigimus. Imo cura denunciandæ solennitatis Paschalis Romano Episcopo delegata fuit Alexandrino antistiti, vt luculentissime traditur a Beda, XLII cap. de ratione temporum. Huius cycli plerique veterum meminerunt: sed & inter alios Ambrosius epistola LXXXIII, lib. X, in hæc verba: Anno LXXX, ex die imperij Diocletiani, cum XIII Luna esset IX Kalend. Aprilis, nos celebrauimus Pascha prid. Kalend. Aprilis. Alexandrini quoque & Ægyptij, vt ipsi scripserunt, cum incidisset XIII Luna XXVIII die Pharmuthi mensis, celebrarunt Pascha quinta die Pharmuthi mensis, quæ est pridie Kal. Aprilis. & sic conuenere nobiscum. Hoc accidere non potuit, nisi anno Christi 373. Tunc enim terminus Paschalis fuit 24 Martij, cyclo Lunæ 13, litera dominicali F, cyclo Solis 18. Quare error est LXXX ex die imperij Diocletiani.

B differet XIII Luna XXVIII die Pharmuthi mensis, celebrarunt Pascha quinta die Pharmuthi mensis, quæ est pridie Kal. Aprilis. & sic conuenere nobiscum. Hoc accidere non potuit, nisi anno Christi 373. Tunc enim terminus Paschalis fuit 24 Martij, cyclo Lunæ 13, litera dominicali F, cyclo Solis 18. Quare error est LXXX ex die imperij Diocletiani.

C cum est excessus mensis Solis supra duodecim dies, qui de mensis relicto relinquuntur, x. epocham nouilunij. Secundo anno excessus erit bis xi. qui detractus de mense relinquit epocham nouilunij in VIIII mensis. Tertio anno ter xi dies sunt maiores mense. Detracto mense, relinquuntur III dies excessus, qui de mense deducti relinquunt epocham neomeniæ in XXVI mensis. Ita semper proceditur per incrementum XI, & deductionem mensis Lunaris, vbi opus est. Hæc dies ὑπεροχῆς ἡλιακῆς vocatæ sunt ab Alexandrinis ἐπακταί: quæ cum detractæ fuerint de mense, reliquum vocatur ἀποκομή a Græcis, voce Geometrica, vt vsurpatur ab Euclide proposit. LXXIIII libri X.

D Arabes vocant عبيس. Epactarum dictæ ideo, quod vt Luna Solem consequatur, adiiciendæ sunt: quasi ascititias dicas. Hæc fuit prima origo Epactarum, quæ temporibus Diocletiani antiquior non est: cum tamen hodie quidam acuti eas a Cæsare simul cum anno Solari excogitatas dicant. Imo ne vsus quidem earum statim in vulgus. Longe enim posterior illa res, quam cyclus. Sed & Eusebius alium postea cyclum Græcis instituit, qui nihil aliud est, quam Alexandrinus. Non enim vllum commentus est: sed Alexandrinum Græcis publicauit: quod ex XII capite Bedæ de ratione temporum.

constat. Itaque ex Ambrosio cognoscimus semper Græcis cum Alex-
 andrinis de celebratione Pascha conuenisse, Occidentales autem ab
 ipsis discrepasse in cyclo 8, & 19. De quorum Occidentalium cyclo
 dicendum. Vfus Epactæ & Apotomes hic est. Detracta Epacta de
 diebus mensis, reliquum dicitur Apotome, eique apponitur cyclus.
 Exemplum. Quando cyclus est ~~14~~ 14, quæ detracta de
 30 diebus mensis relinquit 16 diem mensis apotomen, cui apponitur
 IIII nota cycli. Sic cum cyclus est xv 11, Epacta 7 de 30 diebus de-
 tracta relinquit apotomen 23 diem mensis: cui apponitur xv 11, cyclus
 nempe illius anni. Apotomæ igitur notant nouilunia in diebus men-
 sis. Et hoc per totum annum, ac deinceps singulæ notæ per totum
 cyclum.

DE CYCLO PASCHALI OCCIDENTALIVM
 SIVE LATINORVM.

~~_____~~
~~_____~~
~~_____~~
~~_____~~
~~_____~~
~~_____~~

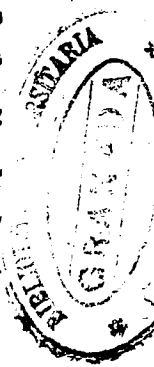
In omnibus igitur conueniebat inter utrosque, præterquam
 in cyclis 8, & 19 Alexandrinorum. Nam cum ij sint Embolimæi, in
 Occidentalium cyclo erant communes, utpote
 cum octauus Alexandrinus sit quintus Occi-
 dentalis, 19 autem Alexandrinus sit sextusdecim-
 us Occidentalis. Ita Occidentales Itali, Hispani,
 & Galli Pascha in Nisan Iudaico celebra-
 bant, Alexandrini autem & Græci in Ijar Iudai-
 co. Quare annis Christi 330, 349, 387, in quibus
 currebat cyclus Alexandrinorum octauus, item
 in annis 341, 379, qui inciderunt in annum 19
 eiusdem cycli Alexandrini, Latini Pascha in Ni-
 san, Alexandrini, & Græci in Ijar celebrarunt.
 Victorinus in Prologo suæ magnæ periodi ita
 scribebat: *Latini a IIII Nonarum Martiarum,*
ad IIII Nonas Apriles, diebus scilicet xxix, ob-
seruandum maxime censuerunt, ut quocumque eorum die Luna fuerit

	Cyclus Alex- drin.	Cyclus Occi- dentalium
	1	17 Emb.
	2	18
Emb.	3	19 Emb.
	4	1
	5	2
Emb.	6	3 Emb.
	7	4
Emb.	8	5
	9	6 Emb.
	10	7
Emb.	11	8 Emb.
	12	9
	13	10
Emb.	14	11 Emb.
	15	12
	16	13
Emb.	17	14 Emb.
	18	15
Emb.	19	16

D

nata

*A nata, efficiat primi mensis initium, cuius Luna decima quarta si feria
 sexta prouenerit, subsequens dominicus, id est Luna decima sexta, fe-
 stiuitati Paschali sine ambiguo deputetur. Sin autem die Sabbati ple-
 nilunium esse contigerit, & consequenti Dominico Luna decimaquinta
 reperiri, eadem Hebdomada transmissa, in alterum diem Domini-
 cum, id est, Lunam vicesimam secundam, transferri debere Pascha
 dixerunt: ne minus eiusdem Dominici peragendo mysterio destina-
 rent, quam sextamdecimam, nec amplius, quam vicesimam secundam
 Lunam aliquando reciperent, eligentes potius in Lunam vicesimam
 secundam diem festi Paschalis extendi, quam dominicam Passionem
 ante Lunam quartamdecimam ullatenus inchoari. Quartadecimas
 B porro Lunas mensis eiusdem a xv Kalendarum Aprilium usque in
 xvi Kalendas Maias asserunt esse seruandas. Hactenus Victorini-
 nus. Vbi vides manifesto quartamdecimam vocari plenilunium:
 quia neomeniæ Christianorum Paschales sunt ἀπὸ φάσως. Porro
 multa sunt in verbis Victorini, quæ merito reprehendas, si ad examen
 conferantur.*

DE PERIODIS PASCHALIBVS THEOPHILI,
 GALLI, VICTORINI, VICTORIS, DIONYSII EXIGVI.

QVAMVIS de Paschatis prisco ritu apud Christianos aliquid su-
 periore capite tetigimus, tamen locus hic postulat, vt de ea re
 amplius dicamus. Omnes veteres Christiani Pascha ad annum Lu-
 narem dirigebant, hoc solo ad eam rem κατονισμῶς vtentes, atque eo
 putantes se vestigiis Mosis & Iudæorum insistere. Sed duplex erat dif-
 ferentia. Altera est, quod alij citius, alij serius aliis menses intercala-
 bant. Nam Asiani, qui Ioannis Euangelistæ, & aliorum, qui Apo-
 stolorum æquales fuerunt, vestigia ~~reperiebant~~ ^{reliqua asseriebant} mero anno Iudaico
 utebantur. Europæi vero cyclum suum ad æquinoctium compone-
 bant, & proximo post æquinoctium plenilunio Pascha celebrabant.
 Hæc erat differentia in mensibus. Altera differentia erat in die: quod
 alij videlicet Iudaice in xiiii Nisan, alij proxima post quartamde-
 cimam Lunam die Dominica, solemnitatem Paschalem indicebant.
 Imo aliud tertium genus erat hominum, qui priuatum & proprium
 morem haberent. Nam quia veteribus persuasum erat Christum
 passum viiii Kal. Aprilis, Gallicanæ Ecclesiæ, quacumque die viii
 Kal. Aprilis fuissent, in ea die Pascha celebrabant. Auctor Beda de
 Temporibus ratione cap. XLIII. Hinc contentiones ortæ a temporibus
 vsq. Victoris Episcopi Romani hactenus Ecclesiam agitarunt, donec
 vtrique malo per patres Nicenos occurreretur. Hi differentiam pri-

mam, quæ erat in Embolismis, ita composuerunt, ut Paschalem quartamdecimam eam statuerent, quæ proxime æquinoctium sequeretur, quod tunc deprehendebatur in XXI Martij. Alteram differentiam, propter quam capitalia odia in Ecclesiis succreuerant, nihilominus sustulerunt, indicta celebritate Paschatis in eam Dominicam, quæ XIII diem Paschalem sequeretur. Ita duo sublata à confessu Niceno, diuersitas embolismorum, & diuersitas diei. Nam antea non conueniebat inter Ecclesias Orientis, & Occidentis. Europæi πάχατος ἀνασασίμωv rationem habebant: Asiani πάχατ' σαρωσίμωv: quod Christiani πάχα νομικόν & πάχα ἰσδαϊκόν vocant. Huic generi hominum nomen factum αἰρεσις τεσσαρεσκαίδεκαπτόν, ut iam diximus. Neque tamen statim post Nicenam synodum à dissensionibus temperatum. Iam sexcenta millia cyclorum, Octaeteridum, Tessareskæ-decaeteridon ab hominibus otiosis edita nihil aliud quam inscitiam auctorum detegebant. Cyclus quidem Lunaris ostendebat epochas quartarumdecimarum Paschalium, quos Terminos Paschales Computatores vocant. Sed quotiescunque ipsi Termini in dominicam incidebant, maxima pars Ecclesiarum in ipsa quartadecima πάχα ἀνασασίμωv celebrabant: reliqui autem in dominicam proxime sequentem transferebant. Ita nullus finis erat dissentiendi. Tandem Computatoribus visum non aliter has lites componi posse, quæ si ut Terminorum Paschalium, ita feriarum quædam periodus, aut cyclus institueretur, quo vertente, omnis ratio feriarum & Terminorum Paschalium in orbem rediret. Primus omnium; quod quidem sciamus, eam rem aggressus est Cyrillus Alexandriae Episcopus, excogitata annorum nonagintaquinque periodo, quam ob id ἐνοήτων τριεννέσμη ἰδὰ vocauit, eamque ad-

ditis festiuitatis Paschalis rationibus Ecclesiis publicauit: cuius periodi initium consergebat ex anno Diocletiani centesimo quinquagesimo tertio, anno Christi vulgari, 380, Postumio Syagrio v. c, Fl. Annio Eucherio c o s s. cum anno antecedente cæpisset dictus annus Diocletiani. Sed eam rursus castigauit Theophilus eiusdem vrbs Episcopus, edita totidem annorum, sed castigiore, ut ipsi videbatur, sumpto initio ab anno Christi 437, qui erat Diocletiani 210, Fl. Sigeuulte v. c, Fl. Aëtio v. c. Mag. vtr. milit. c o s s. Dionysius Abbas cognomine μικρός scribit periodum ipsius Cyrilli cæpisse ab anno

ELENCHVS PERIODI THEOPHILI ET CYRILLI.			
Cyclus Solis.	Litera Domin.	Cyclus Solis.	Litera Domin.
12	G	20	D
23	G	3	D
6	G	14	D
17	AG	25	ED
28	A	8	E
11	A	19	E
22	A	2	E
5	BA	13	FE
16	B	24	F
27	B	7	F
10	B	18	F
21	CB	1	GF
4	C		
15	C		
26	C		
9	DC		

Diocle-

A Diocletiani 153, ut quidem a nobis positum est. Sed quidam Chronologi contrarium in suis indicibus temporum annotarunt: inter quos Florentius Wigorniensis monachus ait Theophilum orsum periodum suam anno Diocletiani 153, Christi 380, Cyrillum autem suam anno Christi 437. Nos melioribus auctoribus, Dionysio & Gennadio, contrarium secuti sumus: quorum alter, ut diximus, ait eam periodum inire ab anno Christi 380, id est Diocletiani 153. alter vero ait Theophilum eam obtulisse Theodosio iuniori. Id vero plane conuenit anno Christi 380. Sed non solum vitiosa, sed ridicula est hæc periodus. Nam 84 annis, qui sunt tres cycli Solares, detractis de 95 annis remanet annus cycli vndecimus. Itaq. si anno XII cycli, a quo proxime **B** sequitur bisextum, perpetuo addantur vndecim, primus annus primæ periodis, secundæ, tertiæ, & quartæ incipiet a litera G. annus vero primus quintæ, sextæ, septimæ, octauæ inibit a litera proxime sequente, nempe ab A. & sic deinceps, ut habes in Tabella superiori. quod potes periclitari in annis Christi. Anno Christi 535, cyclus Solis XII, litera dominicalis G, Terminus 2 Aprilis feria secunda. Hoc continuatur annis sequentibus 630, 725, 820, cyclis Solis 23, 6, 17. Sed annis sequentibus 915, 1010, 1105, 1200, erit feria prima, cyclis Solis 28, 11, 22, 5. Reliqua per te potes experiri. Hac Theophili & Cyrilli hallucinatione deprehensa, Victorinus (Victorius dicitur Bedæ, & aliis) natione Aquitanus, inuitatus ab Hilario Sardo Romæ Episcopo, cõmentus est **C** periodum satis elegantem, ductis annis cycli Solaris in annos cycli Lunaris, qui fiunt omnes anni 532, quorum orbe feriæ, & Termini Paschales ad initium suum recurrunt. Quod sane prudenter ab eo factum, siquidem neomeniæ vni diei affixæ essent in Calendario, neque vno die in anteriora per 304 annos eniterentur. Initium huic magnæ periodo a Kalend. Ianuarij anno, in quem contulit baptismum Christi, qui erat, ut ipse putauit, xv Tiberij, consulatu duorum Geminorum, cyclo Solis vndecimo, Lunæ duodecimo, anno periodi Iulianæ 4743. Eamque periodum continuauit circiter vsque ad tempora sua, appositis a latere paribus Consulatum, ut vidimus in peruetusta magni illius Cuiacij membrana, maiusculis literis, quas capitales vocant, perscripta. Sed foedissimi errores erant, tam in Consulatum nominibus, culpa librariorum; quam in terminis Paschalibus & dominicis resurrectionis, negligentia ipsius Victorini. Neque melior est codex, quem penes nos habemus. In vtroque codice nomen Victorini, non Victorij præferebatur. His erroribus tam Paschalium Terminorum, quam τῶν κλειτῶν ἀνασασίμων manum admouit Victor Capuæ Episcopus, qui huius periodi elenchum scripsit anno Christi 550, qui erat nonus post Consulatum Basilij Iunioris. Hoc enim colligimus ex verbis

ex verbis ipsius Victoris. *Cum*, inquit, *Paschalis veneranda solennitas quam die potissimum proveniret, per anni presentis Indictionem tertiamdecimam, a nobis solite quereretur, & iuxta Patrum venerabilia Constituta octavo Kalendarum Maiarum diceremus resurrectionem Domini proculdubio celebrandam: aliquibus minime rationabilis visa est nostra responsio: eo quod Victorius quidam in circulo Paschali, quem edidit, aliter diem dominica resurrectionis affixerit, licet & hunc designaverit, quem nos celebrandum pariter profiteremur. Post: Sed nunc, inquam, ordo expetit, ut cyclorum, quos Victorius edidit, patefaciam evidenter errores, dum nescit legitimum diem definire Paschalem: ut cum in preteritis ostensus hoc modo fuserit deliquisse, in presentibus ac futuris, & auctoritate careat, & occasionem pravae persuasionis amittat.* Hæc omnia igitur non potuere concurrere, nisi in annum Christi 550, nempe ut indictione tertiadecima Pascha ἀναστάσιμον conveniret in xxiiii Aprilis. Igitur scripsit, post tempora Iustiniani, & quidem post Dionysium μικρόν. Mirum igitur, cur Dionysij nullam fecerit mentionem, si Dionysius Victorini, siue Victorij periodum emendavit. Hæc igitur Victoriniana, siue Victoriana periodus interpolata est a Dionysio non solum in Terminis Paschalibus & Dominicis resurrectionis, sed etiam in capite, quod quidem non a baptismo, ut Victorinus, sed a prima Paschali quartadecima deducit, in mense Martio. Itaque periodi auctor Victorinus, emendator autem Dionysius, qui hac interpolatione precium eius accendit, & dignitatem illi commendatione sua quæsiuit: adeo ut apud posteritatem non Victoriniana ab auctore, sed Dionysiana a recensitore dici meruerit. Sero tamen in Ecclesiis Galliarum locum habuit, quæ adhuc Victorini priorem editionem retinebant, ut constat ex Gregorio Turonensi, Aimoino monacho, & Adone Viennensi. Itaque nescio an apud illos Victoris cyclus perperam aut Victorij, pro Victorini. Nam scio nunc Victorinum, nunc Victorium vocari, non autem Victorem. Victor enim Victorinum emendavit, ut iam vidimus. Scripsit igitur cyclum suum Dionysius anno Christi 526, ut ipsemet testatur his verbis: *Presentis anni monstremus exemplum. Indictio quippe quarta est, & Lunaris cyclus undecimus, & decemnouen-* **D** *nalis quartusdecimus. Et quia Hendecadis est sextus annus, eum ἐπεσόλιμον esse necesse est. A quintadecima itaque Luna præteriti festi, usque ad quartadecimam presentis, quot dies sunt, diligentius inquiramus, & inueniemus proculdubio, quando Pascha celebrare debemus. Transacto anno per Indictionem tertiam, Pascha quartadecimam Lunam, nono die Kalendarum Aprilis, id est vicesimaquarta die mensis Martij, fuisse, quis dubitat?* Anno igitur Christi quingentesimo vice-

A limo sexto cyclum Victorini recensere Dionysius, incipiens suum cyclum ab anno ultimo illius, id est ab anno quingentesimo tricesimo secundo. Præcipit enim annis Domini unitatem addere, reliquum in xix partiri: quod scilicet annus primus cycli secundum Alexandrinos, est is, cuius neomenia incidit in 22 diem Martij. Cum autem ecclesia admiserit natalem Christi in xxv Decembris, Dionysius putavit eum natalem incidisse in annum, cuius xxii Martij habuit neomeniam, & proinde fuisse primum cycli. Itaque sequens Martius, qui competit primo anno Christi currenti, habuit cyclum secundum. De quo postea satis loco suo. Magnus igitur iste cyclus **B** constat enneadecaeteridibus xxviii, aut cyclis Solis xix: Enneadecaeteris vero diebus 6935, & quatuor præterea diebus, quæ in quatuor bifextis intercalantur. Nam horæ 18 appendices ex tribus quadrantibus diei conflatae eximuntur fine cycli: quod Græci vocant ἑποθύμιον σελήνης, nostri Computatores saltum Lunæ. Alioquin absque illa successione esset, dies ultima cycli pessum iret in xxii Martij: a qua potius incipere debet cyclus. Terminorum epochas coniecimus in laterculum, quas iam Luna diem unum a temporibus Nicenæ synodi, biduum autem a Christo **C** anteverterat: id quod ipse Dionysius indicat, cum alium cyclum Lunarem, alium Paschalem instituat. Ad methodum cycli Lunaris sæculo Dionysiano convenientis tria detrahenda sunt de cyclo Paschali. Proinde anno Christi 526, cyclus Paschalis erat quartusdecimus, Lunaris undecimus. Manifestum est autem, ubi periodus Cyrilli ἐνενηκονταπέτασμα ἐκὴν definit, inde Dionysianam incipere. Annus primus ἐνενηκονταπέτασμα ἐκὴν Cyrillianæ est annus Christi 437. Ergo nonagesimus quintus est 532 Christi. Hoc etiam monet ipse Dionysius: *Hoc monemus, inquit, quod cyclus iste nonaginta quinque annorum, quem fecimus, non per omnia in se ipsum reuertitur.* **D** *Et ideo post expletionem nonaginta quinque annorum, non ad quintum cyclum sancti Cyrilli, qui incepit cyclos suos ab anno centesimo quinquagesimo tertio Diocletiani, quorum quintum cyclum necessario nobis præposuimus, sed ad nostrum primum cyclum, quem nos ab anno ducesimo quadragesimo octavo eiusdem Diocletiani incepimus, lector adcurrat.* Continuavit autem totam periodum ad annum 1063, ut ait Beda. Hinc ipse Beda ad annum 1596. Sed ineptissimum tres periodos continuare, cum vna sufficiat, siquidem in vna

LATERCVLVM
TERMINORVM
Paschalium in cyclo
Dionysiano.

Linea annorum cycli Dionysiani	TERMINI Paschales.
1	v. Aprilis
2	xxv. Martij
3	xiiii. Aprilis
4	i. Aprilis
5	xxi. Martij
6	x. Aprilis
7	xx. Martij
8	xviii. Aprilis
9	vii. Aprilis
10	xxvii. Martij
11	xv. Aprilis
12	iiii. Aprilis
13	xxiiii. Martij
14	xiii. Aprilis
15	Kal. Aprilis
16	xxi. Martij
17	x. Aprilis
18	xx. Martij
19	xvii. Aprilis

omnes feriæ & Termini Paschales recurrunt. Sed ipse Dionysius, qui nihil aliud, quam Victorianam periodum recoxit, ne ipse quidem per omnia se tutum a reprehensione præstitit. Ecce in illis verbis, quæ supra adduximus, ait anno Christi 525, indictione tertia, terminum Paschalem incidisse in XXIIII Martij, cum tamen esset in XXIII. Dicit enim nono Kalendarum Martiarum, cum vere fuerit decimo Kalendarum; & vicesima quarta, cum fuerit vicesima tertia. Neque vero putes errorem librariorum. Plura enim & talia & maioris momenti peccata sunt ab eo. Ecce in eius cyclo primus annus a Christo habet, vt debet, terminum Paschalem v Aprilis: e regione vero literam dominicalem E, hoc est cyclum Solis VIIII. Atqui eo tempore primus annus cycli Lunaris respondebat nono Solari; secundus, qui est primus annus Christi vulgaris, conueniebat in decimum, non in octauum, vt vult Dionysius. Rursus primus annus secundæ periodi est 532 Christi. Recte notatur Terminus in v Aprilis, & litera dominicalis B item recte. cur non in priore eodem modo? Sed & ineptè vnitatem adiiciendam præcipit ad methodum cycli. Nam in omni æra primus annus potest esse primus cycli tam Lunæ, quam Solis. Anno primo Nabonassari cyclus Lunæ erat xv. Itaque qui in ratione Paschæ est quintusdecimus, in ratione annorum Nabonassari est primus. Quod enim dicatur primus cyclus Lunæ, non magis potest esse primus, quam principium esse in circulo. Omne principium in circulo est *δέσει, νό φύσει*. Sed quia prima enneadecaeteris Christiana cæpit ab initio Diocletiani, propterea is annus est primus cycli Christiani.

~~.....~~
~~.....~~
~~.....~~
Porro periodus hæc, quia a natali Christi initium capit, propterea periodus annorum gratiæ vocata est. Æthiopes vocant annos gratiæ. Ea, vt diximus, ante tempora Caroli Magni in Galliis locum non habuit, cyclo Victoriano regnum in Ecclesiis Gallicis obtinente.

DE FALSO CYCLO PASCHALI.

ERAT genus hominum, cui nomen impositum nullum memini. Tantum eorum methodum, qua utebantur in cyclo suo Paschali, Maximus Monachus vocat *ἐξάπλωσιν* & *πεντάπλωσιν*, quod vno verbo poterat dicere *ἐνδεκάπλωσιν*, vel *ἐνδεκάπλασιασμόν*. Nam primum aliquid sexies, deinde idem quinquies multiplicare, aut diuidere, tantundem est, ac semel vndecies id facere. Ij igitur homines, vt ait Maximus, primo annum suum Lunarem supra 354 dies, quinque etiam scrupu-

A scrupulorum diurnorum æstimabant. Deinde quot dies a Kal. Ian. putantur ad terminum Paschalem Eusebianum, hoc est, ad terminum in omnibus Ecclesiis receptum, tot scrupulos dierum colligebant. Denique singulis annis cycli vndenos dies imputabant. Tandem a congerie illorum vndecim dierum, scrupulorum, & dierum a Kal. Ianuarij collectorum, abiectis omnibus tricenariis, reliquum pro termino Paschali accipiebant. Hoc modo aliquando XXIIII Luna exibat, aliquando xv, & xvi. Quod si abiectis 30, reliquum esset xvi Luna, & in secundam feriam incideret, *πάρχα ἀναστάσιμον* in præcedenti celebrabant, quæ erat feria prima. Nam, inquebant, si xvi Luna incurrit in secundam feriam, XXIIII incidit in vii. Sequenti igitur, quæ est feria prima, licet per Canonem Nicenum Pascha ἀπαισίως celebrare. Sed merito illos reprehendit Maximus Monachus. Quia quæ nobis est XXIIII Luna, illorum epilogismus eam aliquando xv, aliquando etiam xvi constitutebat. Quare cum feria secunda incidebat in xvi, quæ nobis est XXIIII, tantum abest, vt contra Canonem non peccarent, qui *συνέμπλωσιν* interdicit, vt etiam *πεντέμπλωσιν* Pascha ante XXIIII Lunam celebrarent. Multum de hoc genere hominum disputat idem Maximus, & quidem ita obscure & intricate, vt vix & a doctis ipsis intelligi possit.

Nos expeditius & planius explicare conabimur, si prius primi cycli eorum magnæ periodi Tabellam proposuerimus. In cuius versu primo posuimus filum cycli Paschalis Dionysiani, siue Eusebiani: in secundo cyclum horum hominum, quibus nullum nomen fecit antiquitas, tantum eos vocans *ἐξάπλωσιν* & *πεντάπλωσιν*. Tertius versus continet dies collectos ex Solis supra Lunam excessu, quos quidam epactas anni Solaris vocant, vt re vera sunt. Quartus scrupulos collectos, quos diximus quinos anno Lunari attribui, supra dies 354. Quinto continentur dies a Kal. Ianuarij ad terminum Paschalem vsitatum collecti. Sextus complectitur terminos Paschales illius cycli. Septimus & vltimus cyclum Solis. In annis igitur cycli sui, 1, 2, 3, 4, 18, quartamdecimam colligunt ex ratiociniis suis. In quibus annis dumtaxat cum termino vsitato cōueniunt: in reliquis vero annis cycli, neutiquam. Nam

Cyclus Dionysiani	Cyclus Victorianus	Epactæ anni Solaris	Scrupuli diurni	Dies a Kal. Ianuarij collecti	Termini Paschalis cycli vsitati	Cyclus Solis
4	1	21	5	92	14	FE
5	2	22	10	81	14	D
6	3	33	15	100	14	C
7	4	44	20	89	14	B
8	5	55	25	108	15	AG
9	6	66	30	97	15	F
10	7	77	35	86	15	E
11	8	88	40	105	15	D
12	9	99	45	94	15	CB
13	10	110	50	83	15	A
14	11	121	55	102	15	G
15	12	133	0	91	15	F
16	13	144	5	80	15	ED
17	14	155	10	99	15	C
18	15	166	15	88	15	B
19	16	177	20	107	16	A
1	17	188	25	95	15	GF
2	18	199	30	84	14	E
3	19	210	35	103	15	D

in XVI, pro 14 Luna 16 colligunt: in cæteris XV. Eorum primus annus A congruit cum quarto cycli Dionysiani. Proponatur igitur exemplum ex XVI anno magnæ illorum periodi. hoc est, quando annus XVI Lunæ & Solis concurrunt, quod semel accidit in 532 annis. Is annus XVI est 19 cycli Dionysiani. Terminus Paschalis 17 Aprilis. Ponamus esse feriam secundam, vt re vera est, secundum illorum periodum magnam. Ecclesiæ, quæ ex decreto Patrum Pascha celebrauerint, solennitatem ἀναστάσις πάσχα in proximam Dominicam conferent, hoc est in XXI 11 Aprilis. Quid illi faciant, vide. Ex vndecies sedecim colliguntur 177 dies. A Kalend. Ianuarij, ad 17 Aprilis, summa dierum collectorum 107. Summa in genere 284. Rursus quot dies putantur a Kal. Ian. ad 17 Aprilis, tot scrupulos assume. Summa scrupulorum 127. qui sunt dies duo, scrup. 7. Summa igitur dierum omnium 286, neglectis residuis septem scrupulis. Diuisi per 30 relinquunt Lunam 16, feria secunda. Nam iam constat esse feriam secundam. Quare 15 præcedens est Dominica, in qua rite licet Pascha celebrare, quando quidem sequitur XIV Lunam, quæ ex hoc epilogismo incidit in Sabbathum. Hæc eorum methodus. Sed merus est stupor. Nam quam illi 16 Lunam ex ratiociniis suis colligunt, ea est 14 Dionysiana. Et consequenter quam ipsi 15 putant, ea est 13. Vnde ante terminum vsitatum Pascha celebrant. Quod si 16 fuerit Dominica, tunc transferunt in Dominicam sequentem: vt Pascha celebretur 23 Luna secundum eos. Quod per absurdum est. Canon enim Nicenus C vicesima Aprilis tenet iubet diem septimanæ promouere. Ultra nõ licet. Ipsi, vt vides, etiam extra 22 extendunt. Sed cum hæc ὑπέβασις fit, non peccant in Canonẽ Nicenum. Nam quoties hæc translatio fit in eorũ cyclo, fit & in Dionysiano termino. qui cum sit semper 14 Luna, illis fit 16 Luna in anno cycli sui 16. Et cum adduntur 7 dies ὑπέβασεως, peruenitur ad 24 Aprilis, in qua omnibus Ecclesiis fas est celebrare Pascha ἀναστάσιμον. Quare in hoc non peccant contra Canonem Nicenum. sed quatenus 24 Aprilis tunc est 23 eorum mensis Paschalis, tunc peccant in Canones suos. Quia ridiculum est a 14 Luna ad 23 vsque diem septimanæ extendere, cum maxima extensio sit tantum ad 21 Lunam. Quare quemadmodum in priore exemplo celebrantes πάσχα ἀναστάσιμον ante Pascha Iudaicum, committunt in legem Nicenam τῆ ἑβδομημίωσι: ita etiam in hoc exemplo extendentes septimanam ad 23 vsque Lunam, peccant in leges cycli sui τῆ παρεμβάσει, quanquam concurrunt in solennitatis cultu cum cæteris Ecclesiis. Anno 403 iuxta Theophili magnam periodum, 24 Martij fuit Luna XI 111, aureus numerus V: Litera dominicalis D. Ideo Pascha statuendum in 29 Martij. Sed Innocentius Episcopus Romanus eandem Lunam

A nam XVI esse censebat, ideoque Pascha rite celebrari posse 22 Martij. In quo vides eum secutum fuisse hanc ~~ἐξάπλωσιν~~ ἐξάπλωσιν καὶ πεντάπλωσιν, aut aliquam methodum proximam: quod & videtur fecisse Leo Papa scribens ad Iulianum Episcopum, qui eo nomine reprehendit Theophilum, quod in 78 anno secundi magni cycli sui, qui erat Christi 455, terminum Paschalem posuerit in 17 Aprilis, Dominicam resurrectionis in 24. Nam Pascha celebrari debuisset eadem die, qua posuit terminum. Ergo censuit illam fuisse quintamdecimam Lunam, non quartamdecimam. Videtur igitur nescio quid simile huic methodo imitatus fuisse. Hæc clarius & breuius a nobis explicata sunt, & Tabella cycli illustrata, quæ Maximus implicatissime tradit in libro suo, qui nondum editus est. Ac quanquam horum hominum inepta erat ratio, tamen propter antiquitatem omit- tendam non erat.

DE PERIODO PHILOLAI

PYTHAGOREI.

QVÆ fuerit Philolai Pythagorici magna periodus, declarat Censorinus his verbis: *Est & Philolai Pythagorici annus ex annis quinquaginta novem: in quo sunt menses intercalares viginti & unus.* Philolai igitur, & omnes æquales eius putarunt mensem Lunarem esse tantum vndetriginta dierum cum semisse, quomodo & Christiani C quidam postea suos menses Paschales eiusmodi definierunt. Hoc modo duo menses Lunares erant dierum 59 præcise. Totidem annorum periodum excogitavit Philolai, hoc est dierum 21505, horarum 12. quæ sunt syzygiæ 729, ex quibus 21 intercalantur. Nam posita quantitate mensis Lunaris dierum 29, cum semisse, annus Lunaris erit dierum 354 præcise. Multiplicentur 354 per 59. Producentur dies 20886. Intercalationes sunt 21. Multiplicentur dies 29, horæ 12 semel & vicesies. Fiunt dies 619, horæ 12. Quæ quantitas cum 20886 conficit summam prius propositam dierum 21505, hor. 12. Hoc pacto annus Solaris Philolai erit dierum 364 $\frac{1}{2}$. Quod experire verum, si D 364 $\frac{1}{2}$, vt propositum erat. Deficit hic epilogismus a veris syzygiis & 21 embolismis, diebus 22, horis 0, 793. Nam 21505 $\frac{1}{2}$ dies sunt anni Lunares dumtaxat 60 Arabici, menses 8, dies 7: anni vero Iuliani 58, dies 325 $\frac{1}{2}$. Et sane Philolaum annum Solarem definiuisse dierum 364 $\frac{1}{2}$ testis est Censorinus. qui de modo anni Solaris verba faciens ita scribit: *Hoc tempus quot dierum esset, ad certum nondum Astrologi reperire potuerunt. Philolai annum naturalem dies habere prodidit trecentos sexaginta quatuor & dimidiatum.* Ergo constant

fibi ratiocinia nostra. Vides illos veteres, vbicunque illis videbatur **A** quoddam tempus præcisum, eam statim iudicabant esse motus Solis, aut aliorum siderum *ἀποκατάστασιν*. Nam si constat mensis Lunaris modum esse dierum $29\frac{1}{2}$, eam iudicarunt iustam esse *ἀποκατάστασιν*, quæ ex talibus syzygiis composita proxime abesset a 365 diebus Solaribus. Non dubium est recte a nobis huius periodi rationem initam esse. Philolai vitam habes apud Diogenem Laertium. De hac periodo intellexit Plutarchus in Placitis Philosophorum: τὸν ὃ μέγαν ἐνιαυτὸν οἱ μὲν ἐν τῇ ὀκταετηρίδι τίθεν, οἱ δὲ ἐν τῇ ἐννεαδεκαετηρίδι, οἱ δὲ ἐν τοῖς ἐξήκοντα ἑνὸς δέξασιν. Nam vndesexaginta annorum periodus est hæc Philolai.

DE MAGNO ANNO DEMOCRITI. **B**

INTER libros Democriti Abderitæ Diogenes Laertius ponit opus cui titulum fecerat auctor, *μέγας ἐνιαυτός, ἢ ἀστρονομία, Παράπηγμα*. Qualis autem & quantum fuerit annus ille, docet Censorinus: *Est & Philolai Pythagorici annus ex annis quinquaginta nouem*. Mox: *Et Democriti, ex annis octoginta duobus, cum intercalares sint duodetriginta*. Democritus igitur sine vlllo dubio existimauit annum Lunarem esse dierum 355, vt multi alij veterum, ita vt ex eorum sententia, vna syzygia sit dierum 29, horarum 14. vel, quod idem est, scrupulorum diurnorum 35. Neque alia fuit veterum Romanorum opinio. Annus igitur Democriti Solaris fuit merus Iulianus, qualis apud Græcos eo tempore, & Romanos etiam censebatur, dierum nempe $365\frac{1}{4}$. Qui dies per 82 multiplicati fiunt 29950, cum horis 12. Porro syzygiæ *τριακονθήμερον* 28, hoc est dies 840, de 29950 deducti relinquunt 29110. qui per 82 diuisi dant 355 dies præcisè. Sed illas 12 horas insuper habuit, & neglexit Democritus. Quod si triginta intercalationes fuissent, quæ naturali ex causa tot annis competunt ad spatia Lunæ explenda, annus Lunaris Democriti merus Arabicus, aut sane proximus Arabico fuisset. Nam 29950 dies cum horis 12 fiunt anni Arabici solidi 64. dies 6. scrup. 42. Non longe a vero abfuit epilogismus ille. Et sane Democritus tantus vir fuit, vt etiam in quibus fallitur, ingenij **D** tamen eius magnitudo elucescat. Tantum abest, vt in hoc præclaro inuento, quo veteres superauit, non eandem vim iudicij admirari debeamus. Quanto enim melior hæc, quam Philolai periodus, quæ neque Solis, neque Lunæ rationibus congruebat? Edidit autem annum hunc Democritus duobus libris: Prior, vt cognoscimus, ex Laertio, vocabatur *μέγας ἐνιαυτός*, aut *ἀστρονομία*, in quo scilicet rationibus astronomicis demonstrabatur modus illius periodi magnæ, quam

A quam *μέγαν ἐνιαυτὸν* vocauit. Altero libro continebatur descriptio stellarum *ἀπλανῶν*, cum ortibus, occasibus, & significationibus suis, quod *ἀστροπηγμα* vocari supra monuimus in Octaeteride Cleostrati. Et sane Geminus, Plinius, & alij quædam annotantes ex Democrito ad *Ἰσημασίας τῶν φαινομένων*, non ex alio libro, quam ἐν τῷ ἀστροπηγματὶ Δημοκρίτου depromferunt.

DE MAGNO ANNO OENOPIDÆ CHII ASTRONOMI.

IN Collectaneis Stobæi Physicis, quæ ex Bibliotheca clarissimi viri Sambuci prodierunt, capite de Tempore, hæc confarcinata partim **B** ex Plutarcho *ἀπὸ ἀρεσκόντων τοῖς φιλοσόφοις* leguntur: τὸν ὃ μέγαν ἐνιαυτὸν οἱ μὲν ἐν τῇ ὀκταετηρίδι τίθεν, οἱ δὲ ἐν τῇ ἐννεακαίδεκαετηρίδι, οἱ δὲ ἐν τοῖς τετραπλασίοις ἔτεσιν, οἱ δὲ ἐν τοῖς ἐξήκοντα, ἐν οἷς οἰνοπίδης καὶ πυθαγόρας. Hæc mutila apud Plutarchum leguntur: quorum partem supra adduximus, in periodo Philolai. At falsum est illam *ἐξήκονταετηρίδα* fuisse annorum solidorum 60, sed 59. sexagesimo autem vertente inire alteram periodum. quomodo & Olympias quatuor annis constans dicta *πενταετηρίς*. Sed non dubium legendum esse, οἱ δὲ ἐν τοῖς ἐξήκοντα ἑνὸς δέξασιν, ἐν οἷς. Nam ἑνὸς, & ἐν οἷς sunt fere similia. Manifesto periodum Pythagoræ attribuit, quam Philolai Pythagorei fuisse probauimus. At Oenopides Chius 59 quidem annos **C** tribuit suæ periodo, sed non eadem ratione. Annum enim Solarem definit dierum 365, cum parte dierum duum & viginti vndesexagesima. Vndesexaginta igitur annis constat periodus Oenopidæ, vt illa Philolai. Vndesexagies 365 dies, fiunt 21535. quibus adde 22. Confiunt dies omnes 21557. qui sunt anni Arabici 60. syzygiæ 10. Itaque in illa periodo cum sint syzygiæ 730, intercalatur bis & vicesies. Censorinus Francisci Pithoei: *Philolaus annum naturalem dies habere prodidit trecentos sexaginta quatuor, & dimidiatum. Aphrodisius trecentos sexaginta quinque, & partem diei octauam. Calippus autem CCCLXIII*, & Aristarchus Samius tantundem, & præterea diei partem mille DCXXIII. Meton vero CCCLXV, & dierum quinque vndesicesimam partem. Oenopides CCCLXV, & dierum duum & viginti partem vndesexagesimam*. Ex illis igitur verbis Censorini quantitas anni Solaris indagata secundum Oenopidem eiusdem Oenopidæ periodum aperit. Itaque annus Solaris, secundum Oenopidem, præter 365 dies habuerit præterea horas $8\frac{16}{19}$. Hæc periodus maior est 59 annis Iulianis, diebus 7, hor. 6. De hac Ælianus lib. x *ποικίλης*. vbi non solum scribit hanc periodum annorum quinquaginta nouem fuisse, sed etiam Olympiis ludis publice in Tabula propositam. *Οἰνοπίδης*, in-

quit, ὁ ΧιϞ ἀσεργόγϞ ἀνέθηκον Ολυμπίοις τὸ χαλκῆν γραμματεῖον, ἄ
 ἐργεΨας ἐν ἀπὸ τῶ ἀσεργόγῆν τῶν ἐνὸς θεόντων ἐξήκουλα ἐτῶν, φήσας τὸν
 μέγαν ἐνιαυτὸν εἶναι ἴσθτον. Per ἀσεργόγῆν manifeste intelligit τὰ φαινόμε
 ρα, ἔ τὸ ἀξάπηγμα, vt de anno Democriti diximus.

DE CYCLO LVNARI VETERVM
 SAXONVM.

VETERVM Gallorum, & Germanorum annum Lunarem fuisse
 ex Cæsare & Cor. Tacito cognoscimus. De Germanis ita scripsit
 Tacitus: *Coeunt, nisi quid fortuitum & subitum inciderit, certis diebus,
 cum aut inchoatur Luna, aut impletur. Nam agendis rebus hoc auspici-
 simum initium credunt.* Quin Germani non pugnabant decrecente B
 Luna, auctore Iul. Frontino lib. II. At veterum Saxonum & Danorum
 mira anni ordinatio fuit ex affectibus Oceani, cuius littora accolebant
 illi. Notissimum ad eius sideris incrementa & decremēta Oceani quo-
 que vices recurrere. Sed in pleniluniis amborum æquinoctiorum duæ
 fiunt ingentes πλημύραι, ad quarum obseruationem annum suum
 digesserunt. Eas πλημύρας maiores Malinas, Minores autem Ledu-
 nas, vel Lidunas vocabant. Nulla est natio, quæ, quamuis anno Lu-
 nari vteretur, tamen & Solaris anni progressus interea non obseruaret.
 Hoc illi facientes,

principium anni
 ciuile semper a
 xxv Decembris
 capiebant, idque a
 nocte, quæ sequi-
 tur xxiii, in qua
 antiquitus Chri-
 stiani, hodieque,
 peruigilia natali-
 tia faciebāt. Eam
 noctem Modra-
 nect vocabant,
 quasi dixeris νυκτ-
 μήρα, & quasi
 illa esset parens &
 princeps omnium
 reliquarum no-
 ctium: vtpote a
 qua caput anni
 ciuilis sumeretur.

MENSES PRISCORVM Danorum.	MENSES VETERVM SAXONVM.	
Fischemaanet	SEPTEMBER.	Halegmonath.
Seemaanet	OCTOBER.	Wintyrfullith.
Slaectmaanet	NOVEMBER.	Blothmonath.
Christmaanet	DECEMBER.	Giuli prior.
Glugmaanet	IANVARIVS.	Giuli posterior.
Bludemaanet	FEBRVARIVS.	Solmonath.
Aoormaanet	MARTIVS.	Rethmonath.
Faaremaanet	APRILIS.	Chosturmonath
Maimaanet	MAIVS.	Trimilchi.
Hoemaanet	IUNIVS.	Lida prior.
Ornumaanet	IVLIVS.	Lida posterior.
EMBOLIMVS	O O	Lida embolimus
Hooftmaanet.	AVGVSTVS.	Weidenmonath.

C

D

A (Nam, vt apparet, non dies, sed noctes numerabant; vt de Gallis scri-
 bit Cæsar) Principium vero naturale cycli a Malina Autumni, &
 plenilunio instituebatur: quia, inquit Plinius lib. II. 97, autumnali
 magis æquinoctio tumescunt fluctus. Annum enim in duas Malinas
 diuidebant, autumnalem, & vernalem. quintus vero mensis huius &
 alterius semicirculi erat cognominis antecedenti: ita vt quartus &
 quintus Malinæ autumnalis vnum nomen & commune haberent,
 Giuli, id est προπικόν: quod Sol tunc in autumnum flecteret: eodemque
 modo, quartus & quintus cognomines essent, vocarenturque Lida:
 quia vero is erat exitus anni Lunaris, annis embolimæis tertius Lida
 penultimo loco intercalabatur. Vnde annum embolimæum hoc no-
 mine Trilida vocabant. Significat autem Lida tranquillū, vt Beda do-
 cet. Proprie est, quod Græci πλώϊμον dicunt. Est enim de mari dictum,
 cum ridet blandi pellacia Ponti, vt loquitur Lucretius. Inde etiam
 minores æstus maris Lidunas vocabant, quod tunc æstus, & fluctus
 molliores essent. Nomina mensium Saxonorum Bedæ accepta re-
 ferimus, qui, vt Saxo genere, de illis satis multa, & cognitu digna re-
 tulit. Reliqua inde hautias licet. Videtur hæc anni ordinatio pul-
 cherrima fuisse. quæ non ad Solarium & Heliotropion Metonis um-
 bras Gnomonis sequeretur, sed ipsas admirabiles Oceani ἀξομειώσεις.
 Sane mirum, quod Beda tradit alibi, de æstu Oceani loquens, perio-
 dum ἐννεαδεκαετηρικῶν in illis ab accolis Oceani obseruari. Nam id
 C quidem potius ab illis hominibus obseruatum miror, quam hoc ita
 accidere. Si enim Oceani mutationes secundum Lunam; Lunæ au-
 tem progressus secundum ἐννεαδεκαετηρίδα: proculdubio & Ocea-
 ni mutationes sequuntur ἐννεαδεκαετηρίδα ipsam. Diodorus Siculus de
 Enneadecaeteride illarum nationum ita scribit libro secundo: Εκα-
 ταῖϞ, καὶ πινες ἕτεροι φασὶν ἐν τοῖς ἀντιπέρασιν τῆς Κελτικῆς ἴσθμους καὶ τὸν ὠκεα-
 νὸν εἶναι νῆθον οὐκ ἐλάττω τῆς σικελίας, &c. Aliquanto post: φασὶ ἢ καὶ τῶν
 Κελτικῶν ἐν ταύτης τῆς νήσου φαίνεσθαι πηλυτελῶς ὀλίγον ἀπέχουσαν τῆς γῆς, καὶ τι-
 νας ἔξοχὰς γαῖδας ἔχουσαν φθινεράς. λέγει ἢ καὶ τὸν θεὸν δι' ἐτῶν ἐννεακαί-
 δεκα κατὰντῶν εἰς τὴν νῆθον, ἐν οἷς καὶ αἱ τῶν ἀστῶν ἀποκαταστάσεις ἐπιτέλϞ
 ἄγονται. ἔ δὲ διὰ τῆς τὸν ἐννεακαδεκαετη χρόνον ὑπὸ τῶν ἐλλήνων μέγαν ἐνιαυ-
 D τὸν ὀνομάζεισθαι. καὶ ἢ τῶν ἐπιφθόριων ταύτων τὸν θεὸν καθαρίζειν τε καὶ χο-
 ρεῖν. Ὡς γὰρ τὰς νύκτας ἀπὸ ἰσημερίας ἑαρινῆς, ἕως πλειάδϞ ἀνατολῆς ἐπι-
 τοῖς ἰδίοις ἐνημερήμασι τεσπόμενον. Hæc vltima declarant tempus semicir-
 culi a mense Rethmonath vsque ad mensem Halegmonath. Non
 miraris, gentem Romanam orbis victricem & dominam, ineptissima
 anni forma ad tempora vsque Iulij Cæsaris vsam; eam vero, quæ Ro-
 manis videbatur barbara, non solum annum Lunæ ad naturæ regu-
 lam, Oceanum dico, direxisse, sed etiam anni Solaris cursum tenuisse?

(Nam

Quomodo enim Capricorni initia, & xxv noctem Decembris tam exacte notassent, nisi quadrante diei 365 diebus Solis apposito? Nam quod ab autumno incipiebant, sciebant arcum illum a principio Libræ ad principium Arietis, respondere semissi anni Lunaris, vt in Chaldaico anno diximus. Quare non omnis sapientia penes Chaldæos & Orientem fuit. Etiam Occidentis aut Septentrionis homines fuerunt λογικά ζῶα. In veteribus Codicibus Bedæ mensium appellationes leuiter immutata leguntur. Giuli, Solmonath, Hredmonath, Esturmonath, Drimilchi, Lida, Lida, Veodmonath, Halegmonath, Vintirfillit, Blotmonath, Giuli.

DE VETERVM GALLORVM ANNO. B

VETERES Galli in ratione temporum non dies, sed noctes putare solebant, ita vt noctem semper dies sequeretur, inquit Cæsar. Neque mirum. Eorum enim annus mere Lunaris erat, vt Saxonum & Germanorum. Sed Saxonum anni Lunares ad Solis regulam reuocabantur embolismis, & periodo decemnouennali. Gallorum vero anni sine embolismis erant, & mere Arabici, vtpote quorum sæculum triginta annis Lunaribus finiretur. Nulla enim periodus Lunaris triginta annorum finiri potest, nisi cum embolismi ratio non habetur, vt apud Muhammedanos. Nam si triginta annorum est sæculum, & in illis triginta annis intercalatur, ea periodus constaret ex eneadecaeteride & hendecaeteride. Sed illæ neque Lunæ, neque Solis iustam periodum efficere possunt. Ergo sæculum Gallicum mera περιαννοζαμελις Arabica fuit. Plinius xvi libro de visco: *Petitur ante omnia sexta Luna, quæ principia mensium annorumque vis facit, & Sæculi, post tricesimum annum.* Sed quod dicit a sexta Luna eos neomenias ordiri solitos, non verisimile est, sed eos a sexta Luna opera auspiciari, vt Sinæ hodie, & olim Lacones & Germani a plena.

DE VETERI ANNO

ROMANORVM.

ANNVM veterum Romanorum ante ordinationem Iulianam a Numa institutum fuisse, omnes fere prisci Romani persuasum habebant, qui omnes ritus & alia eiusmodi ad Numam referre solent. M. quoque Varro, & alij annum ante ordinationem Pompilianam, non solum decimestrem fuisse, sed a Romulo cum ipsa Roma conditum prodiderunt. Causam afferebant suspicionis suæ, cur decimestrem fuisse crederent: quod nimirum Martius antiquitus fuerit primus,

Amus, de quo nemo vnquam dubitauerit, decimus autem ab illo est December. qui cū à numero & ordine ita appellatus sit, nullus autem post eum a numero cognominetur: ex eo sequi, nullū mensem post Decembrem fuisse. Plutarchus etiam hanc suspicionis illius causam fuisse scribit, his verbis: *ὅτι ἔδῃ ἔπαρέστησιν οἰεῖσθαι καὶ λέγειν, ὡς ἔδωδεκα μηνῶν, ἀλλὰ δέκα συνεπλήρου οἱ τότε Ῥωμαῖοι τὸν ἐνιαυτόν.* Sed hanc futilem & puerilem coniecturam refellit primum ratio. quia si inde sequitur, nullum mensem post Decemb. fuisse, quia nullus post Decembrem notatus sit a numero: sequitur & Martium, Aprilem, Maium, & Iunium antea non fuisse, quia Martius non dicitur primus, Aprilis secundus, Maius tertius, Iunius quartilis. Deinde optimi, & vetustissimi scriptores, Fenestella, & Licinius Macer hanc opinionē vt antiquitati aduersantem confutarunt. Contendunt enim annum Romanorum veterem statim ab initio xii mēsum fuisse, & a Latinis petitem, apud quos totidem mensibus, iisdem appellationibus, eodemq. situ annus ante Urbem conditam in vsu fuerit, & ad vltima vsque tempora Reip. Rom. durauerit. Si quid ex veteri cōsuetudine petitem huic opinioni fauere potest, ego nihil aliud video, quam quod Saturnalia virorū mense Decembri erant, matronalia vero Saturnalia Kal. Martiis. vt propterea in illos duos menses vtraq. Saturnalia coniecta esse videretur, quod continui essent. Deinde quod Laurentes omnibus Kalēdis a Martio ad Decembrem Iunoni sacrificabant, quia omnes Kalendæ dicatæ essent Iunoni, vt nemo nescit. Quod si duodecim mēses fuissent, duodenis Kalendis, non denis antiquitus sacrificassent. Fauere etiam huic sententiæ videntur veteres Critici Græci, qui diuinant annū veteribus Æolibus decimestrem fuisse, freti testimonio Homeri, quem Æolem fuisse volunt. Apud eum enim Neptunus Nympham a se compressam ita adfatur: *χαίρε γαῖα φίλῳπι, ἀεπλομυρὸς δ' ἐνιαυτὸς Τέξαις ἀγλαὰ τέκνα*— Nam si, inquiunt, a cōpressu ad partum est ἀεπλομυρὸς ἐνιαυτός, ergo annus tot mensium est, quot menses vterum gestat mulier: & propterea Romulus, vt scribit Ouidius, *Quod satis est, vtero matris dum prodeat infans, Hoc anno statuit temporis esse satis.* Ausonius quoque mensium decem annum veteri Æolidi fuisse testatur: *Aut ter vt Æolidi D menses tenet ignicomus Sol.* Sed hæc friuola sunt. Quia igitur explorato illo decimestri anno ad omnia & per omnia inutilissimo, præterea exhibita sententia, quæ Romulum ex Pastore & rustico Metonem, & Calippum constituebat, ad veras rationes confugiendum est, nos veram & antiquitati consentaneam viam insitemus, quæ conuincit, annum ab initio non solum duodecim mensibus, sed & iis ad Lunæ cursum descriptis constitutum fuisse. Testis appellatio Nonarum, Eiduum & Kalendarum. Nam Nonæ dies dictæ, quæ antecedeabant Eidus

Eidus, siue plenilunium. Quippe διὰ τὸ διχομῆος χρόματι, εἰς τὸ πρῶτον A
 σέλιων, octo dies interiecti sunt solidi, ita vt dies primus τὸ διχομῆος sit
 nonus retro ab Eidibus. διὰ τὸ πανσελιῶος, hoc est ab Eidibus, ad in-
 termenstruum tempus, sunt nunc XVI, nunc XV dies. Ab intermen-
 struo, ad Nonas, siue τὸ διχομῆων, nunc septem, nunc sex. Hæc satis
 aperiunt veterem anni descriptionem Lunarem. Præterea cur Ro-
 mani a media nocte diem ordirentur, nisi Lunam nocturni temporis
 ducem in dierum ciuiliū diuisione sequerentur? Hinc natæ illæ lo-
 cutiones: A. D. IIII EID. hoc est, Ante diem quartum Eidus. item E X
 A. D. IIII, EX ante diem IIII. Eidus. Nam dies vulgariter est tem-
 pus inter ortum & occasum Solis interiectum. Locutio autem illa,
 ANTE DIEM, comprehendit etiam tempus proximum ante ortum, B
 imo a media nocte ad ortum. Ergo ANTE DIEM KALENDAS: quia
 nimirum a media nocte principium diei. Cuius moris eruditissimum
 interpretem dabimus Aufonium nostratem. Is igitur ad Paulinum
 scribens primum hos versus apponit:

*Transferant Idus. medius suprema December
 Tempora venturo properabat iungere Iano.
 Et nonas decimas ab se nox longa Kalendas
 Iupiter acciri celebranda ad festa iubebat.*

Deinde illos versus ita interpretatur. *Jam prima nox erat ante diem
 nonumdecimum Kalendarum Ianuariarum, cum reddita sunt mihi li-
 teræ tuæ oppido quam literatæ.* Vides manifesto quid sit ante diem C
 Kalendarum, aut Kalendas: a nocte scilicet. Præterea anno Ro-
 mano deprauato, opus fuit Lunæ dies populo per Pontificem ca-
 lari, quos ante deprauationem ex ordine mensium etiam rustici ipsi
 tenebant. Nam anno in menses imparis numeri dierum redacto,
 Pontifex in Curia Calabra, si Nonæ septimanæ futuræ erant, hoc
 significabat populo, septies dicto, KALO IANA NOVELLA. si au-
 tem quintanæ essent, quinquies dicto, KALO IANA NOVELLA.
 Apage apage IVNO COVELLA quod in veteribus tam scriptis, quam
 exculis legitur. Nam tametsi Kalendæ Iunoni erant dicatæ, tamen
 Nonæ nulli Deo erant dicatæ, de quibus agitur. De Luna quippe, non
 de Kalendis hic sermo. Præterea illud COVELLA, quod pro cælesti D
 accipiunt, qui hanc lectionem defendunt, quam ridiculè faciunt?
 COVVM quidem veteribus erat cælum, non autem cæleste. Nam
 si Couus a veteribus vsurpatum esset pro cælesti, tunc fortasse COVEL-
 LV S posset deriuari. Sed, vt dixi, viri docti hic non sunt audiendi.
 De Luna igitur est sermo, non de Iunone. IANAM enim Lunam vo-
 cabant. Varro in libris Rerum rusticarum: *Nunquam rure audisti,
 OCTAVO IANAM CRESCENTEM, & contra SENESCENTEM?*

& quæ

A *& quæ crescente, & quæ senescente fieri oporteret? & tamen quadam
 melius fieri POST OCTAVO IANAM, quam ante? Vbique semper
 in Varronianis editionibus appositum est glossema, LVNA, & in te-
 xtum irrepsit. Nam IANA est Luna: & adiecto DEA, facta DEIANA:
 & cum DEIVA erat DEIVIANA. Vnde Varro Diuianam potius, quod
 diuia Luna, in latitudinem, & altitudinem, quam quod Deiuia Iana.
 Sed norunt studiosi omnes, quis & quanti pretij sit Varro in Etymo-
 logiis. Eodem modo IANVS erat Sol. qui, vt illa DEIVAIANA,
 sic DEIVOS IANOS in carmine Saliari vocabatur: DVONOS MANOS
 CERVSES DEIVOS IANOS VENET. Non dubium igitur, veterem
 annum Romanum Lunarem fuisse, quatenus illorum temporum in-
 B genia motum Lunæ medium deprehendere quiuerunt. Quid? mo-
 dus dierum illius anni Romani, cuius generis annum propius referre
 videtur? Lunarem, an Solarem? Lunarem profecto, si quid in his
 rebus videmus. Annus Lunaris verus est dierum 354 cum triente, &
 paulo plus quam duorum horæ trientium. Modus anni Romani est
 maior vero anno Lunari horis 15, 16. non admodum magna differen-
 tia, saltem quæ possit diuersum genus constituere anni Romani &
 Lunaris, inter illos veteres rupices, & Asyli incolas. Quisquis igitur
 annum Latinum, vnde Romanus propagatus est, 355 dierum consti-
 tuit, is eum Lunarem facere in animo habebat, quem utique putauit
 esse dierum 355, quemadmodum tribus sæculis postea Democritus to-
 tidem dierum definiuit, vt supra disputatum est. Quare mensis Lu-
 C naris, secundum Democritum & conditorem anni veteris Romani,
 erit dierum 29, horarum 14. Ad eum modum menses prius dispositi
 erant. Primus, secundus, tertius, quartus, quintus, sextus alternis caui,
 & pleni: septimus, octauus, nonus, decimus, vndecimus alter-
 nis pleni, & caui. Februarius vlti-
 mus plenus, ita postulante hora-
 rum ratione, vt vides in Diagram-
 mate, in cuius prima columna Mar-
 tius est dierum 29, cum 14 horis:
 Hic numerus duplicatus constituit
 D secundum mensem triginta dierum
 cum quatuor horis appendicibus.
 Atque hoc modo adhibita modica
 & uelut Lunarem cursum assequi po-
 terant. Nam in triginta annis, 19
 diés eximèdi erant, quemadmodum
 in totidem Arabicis vndecim sunt
 addendi. Postea siue Pompilius Numa, siue quis alius superstitione
 imparis*

MENSES ROMANI.	Dies col- lecti.	Horæ.	Dies men- sium pri- scorum.	Dies men- sium Ro- manorum.
Martius.	29	14	29	31
Aprilis.	59	4	30	29
Maius.	88	18	29	31
Iunius.	118	8	30	29
Quintilis.	147	22	29	31
Sextilis.	177	12	30	29
September.	207	2	30	29
October.	236	16	29	31
November	266	6	30	29
December.	295	20	29	29
Ianuarius.	325	10	30	29
Februarius.	355	0	30	28

imparis numeri omnes pares numeros ex illis mensibus sustulit, aliis **A**
 in alios menses inuicem traductis. Nam semper pro 29, posuit 31: &
 contra 29, pro 30, vsque ad Decembrem, qui cum esset 29 dierum, non
 potuit fieri 31, quia iam plures 31 dierum fieri non poterant. Itaque
 mansit 29. At 30 Ianuarij itidē, vt in aliis, facti sunt 29. De Februario ne-
 cessario eximēdi fuerunt duo. quia alioquin annus fuisset 357 dierum.
 Hæc profecto est ratio, quam secutus est emendator ille anni Romani
 superstitiosus, quisquis tandem is fuit. Nam ex hac positura men-
 sium antiquorum videmus, cur Martius, Maius, Quintilis, interiectis
 singulis cauis, pleni manserint: solus autem October binis vtrinque
 cauis lateronibus stipatus plenus ipse relictus sit. Cuius rei rationem
 sine diagrammate proposito nemo reddere possit. Nam ad omnes **B**
 impares menses efficiendos, ex 29 facti sunt 31, ex 30 autem, 29, præter-
 quam in Decembri. quia hæctenus nullus mensis fieri potuit 31 die-
 rum. Si hoc considerasset Varro, vt debuit, & veriora de hoc anno
 protulisset, & fortasse quædam hodie nobis ignota ex antiquitate de-
 promississet. Hic situs & status fuit veterum mensium Romanorum.
 Nunc intercalationis modum consideremus. Macrobius, & alij eius
 notæ scriptores, aiunt Romanos a Græcis didicisse modum alternis
 bienniis mensē intercalandi, nunc **xxii**, nunc **xxiii** dierum: quia
 excessus Solis supra Lunam est dierum **xi**, cum quadrante. Vndecim
 autem dies post biennium fiunt viginti duo cum semisse. Post qua-
 driennium fiunt viginti tres dies solidi. Sed siue Macrobius legit **C**
 Græcos eiusmodi intercalatione vsos; siue hoc finxit ipse, vt vete-
 rum scriptorum alter fucus Solinus: qui ambo hac in re multum
 mentiti sunt, multum hallucinati, præsertim in iis, quæ de Græcorum
 intercalatione scribunt: si, vt ipsi scribunt, Græcorum annus merus
 Lunaris fuit, quid opus fuit 22 & 23 dies alternis bienniis intercalare,
 vt Lunæ rationes cum Solaribus componerentur? Nam si illa in-
 tercalatione Solis cursum assequebantur, ergo ille annus Lunaris non
 fuit. nunquam enim facies, vt intercalatis 22, aut 23 diebus post vnum
 biennium Arabicum, annus Lunæ cum Solari in gratiam redeat, nisi
 anno 19 exacto. Romani igitur mensē alternis bienniis viginti
 duum & viginti trium dierum intercalabant: quem mensē Plutar- **D**
 chus a Numa institutum & ab eodem **MERKEDONIVM** vocatum.
 scribit in Numa. Νεμῆς ὁ ἰσθμιακὸν ἀνωμαλίας ἡμερῶν ἕνδεκα
 λογιζόμενος, ὡς ἔμηνον Ἰουλιανὸς τετρακοσίας πεντήκοντα τέσσαρας ἡμέρας
 ἔχοντες, ἔστι ἡλιακοῦ τετρακοσίας ἕξ κόντα πέντε, τὰς ἕνδεκα ταύτας ἡμέρας
 διπλασιάζων, ἐπήγαγε παρ' ἐνιαυτῶν ἑπτά τῷ Φεβρουαρίῳ μῆνα τὸν ἐμβόλιμον
 ὑπὸ Ῥωμαίων ΜΕΡΚΕΔΙΝΟΝ καλεῖσθαι ἕκαστος καὶ δύο ἡμερῶν ὄντα.
 In Cæsare vocat Μερκεδόνιον. οἱ δ' ἰερεῖς, inquit, μόνοι τὸν καιρὸν εἰδότες,
 Ἰξάφνης

A Ἰξάφνης καὶ παρθητικῆς μηδενός, τὸν ἐμβόλιμον παροξύγραφον (παραιο-
 γραφον) μῆνα, ΜΕΡΚΗΔΟΝΙΟΝ ὀνομάζοντες, ὁ Νεμῆς ὁ βασιλεὺς
 πρώτος ἐμβαλεῖν λέγει. Mirum hoc nomen apud vnum Græcum
 scriptorem rerum Romanarum existare: apud ipsos Romanos huius ne
 vestigium quidē apparere, nisi nescio quid apud Festum: quod quidem
 eiusmodi est, vt huic loco nullam lucem afferat. Scribitur autem an-
 tiquitus Merkedonius, & Merkedinus per κ. Neque mensē tan-
 tum Merkedonium, aut Merkedinum, sed & dies Merkedinos fuisse
 constat ex Festo. Ij dies in veteri Kalendario Romano signati sunt,
 ΜΕΡΚ: vt prid. Eid. Iulij, & aliquot sequentibus diebus: item **xii**
 Kal. Octob. & sequentibus. Denique **xiii** Kal. Decemb. & se-
B quenti biduo. Dicti a dea ΜΕΡΚΕΔΟΝΑ, quæ præerat mercedibus,
 & pensionibus soluendis: vt apparet in mense Iulio, in quo inquilini
 τὸ ἐνοίκιον pendebant, & migrabant ex ædibus in alias. Similiter in
 Teutonismo Zinstag, dies mercedonius, dies census. In veteribus
 Glossis: *Mercedonius, qui soluit mercedem*. Intercalabant autem post
 Terminalia, hoc est post vicesimum tertium diem Februarij. Varro:
 TERMINALIA: quod is dies anni extremus constitutus. Duodeci-
 mus enim fuit mensis Februarius, ἔστι cum intercalatur, inferiores quin-
 que dies demuntur mense. Ex quibus verbis constat primum post
 Terminalia intercalari: deinde Terminalia esse **xxiii** diem Februa-
 rij: quia quinque dies de viginti octo relinquunt viginti tres. Postre-
C mo, qui mensis Merkedonius Plutarcho, is in his verbis Varronis di-
 citur Februarius, qui tamen proprie est intercalaris. Anno igitur
 embolimæo, de **xiii** mensibus, is, qui propior erat Martio, hoc est
 tertiusdecimus, is, inquam, dicebatur intercalaris, siquidem verum,
 dicit Varro, anno intercalario mensē duodecimum fuisse Februa-
 rium, quamuis mutilum, & nunc **xxii**, nunc **xxiii** dierum.
 Quod sane verum est. Nam Asconius Pedianus in illa pro Milone
 scribit Pompeium **cos. III** creatum ab interrege Ser. Sulpitio, v
 Kal. Martias, mense intercalario. Legimus in veteribus monumen-
 tis P. Scipionem Asiaticum anno **DLXIV** triumphasse, mense interca-
 larii, Prid. Kal. Martias. Item P. Cornelium Lentulum Caudinum,
D anno **DXVII** de Ligurib. Eidib. interc. anno v. c. **DXV**. Denique C.
 Duillium **cos.** primum triumphum naualem de Siculis, & classe
 Poenica egit, anno **CDXCIII**. κ. interkalar. Idus intercalares ac-
 cipio, quæ ante Martium proxime erant, in **xiii** mense. Et vetustis.
 Iurisconsultus Cato de Verb. Signif. etiam testatur, cum ait, mensē
 intercalarem constare ex diebus **xxviii**. Quæ verba si intellexisset
 Tribonianus, non ea in suo Pandecte posuisset, cum illa locum non
 habeant hodie in Kalendario Iuliano. Cicero ad Leptam, lib. v i Epi-
 P stolarum,

stolarum, manifesto Kal. priores intercalares, diem primum Merkedonij vocat, tanquam vterque mensis intercalaris diceretur. *Cum*, inquit, *ad vi Kal. intercalares priores rogatu fratrum tuorum venissem.* Ea epistola scripta fuit anno Confusionis, in quem intercalatio Merkedonij ex consuetudine inciderat, teste Suetonio. Sane anno embolimæo dies Merkedonij mensis putabantur ex ante diem Terminalia. Cicero ad Atticum lib. vi, statim initio: *Accepi literas tuas A. D. quintum Terminalia, Laodicea.* Scribit enim Cicero tanquam eo anno intercalatum esset. Quare eadem epistola ita scribit: *Quinto togam puram Liberalibus cogitabam dare. mandavit enim pater. Ea sic observabo, quasi intercalatum non sit.* Dubitabat autem Cicero, Romæ intercalatumne esset eo anno. Nam in illa, quæ ante hanc scripsit, rogat B Atticum, certiore se faciat, intercalatū sit, necne. Ex verbis Varronis cognoscimus, mensē tertiumdecimum fuisse iustū Februarium, hoc est, xxviii dierum. Quare non semper Terminalia erant dies xxii Februarij. Cum enim Merkedonius erat xxii dierū duntaxat, tunc Terminalia erant in xxii, & Regifugiū semper erant Kalendæ mensis xiii, quemadmodum Terminalia erat vltimus dies Merkedonij. Quando autem Romæ primum intercalatum sit, ne Varro quidem ipse sciebat, qui scripsit mentionem intercalationis fieri in quadam ænea tabula sub *cos. L. Pinario & Furio*, anno A. V. C. ducentesimo primo. Cicero Numam eius rei autorem facit, quemadmodū ea omnia, quæ propter vetustatem ignorantur, ad auctorem Numam referri solent, etiam C quæ ante, aut post, facta sunt. Scribit enim Cicero in libris de Legibus, diligenter habendam rationem intercalandi. idque institutum perire a Numa posteriorum Pontificum negligentia dissolutum esse. Haftenus de intercalatione Romana. Omnes autem illæ veteres nationes, quanuis anno Solari non vterentur in tributione temporum ciuiliū, tamen annum illum in arcanis obseruabant, & 365 $\frac{1}{4}$ diebus constare sciebant. Testes Græci, qui modum intercalationis ad Epocham Solstitij temperabant. Quomodo autē Solstitij diem tenere potuissent illo numero dierum non obseruato? Sane & anno Solis dies cccclxv attribuebant, & quarto quoque anno exacto diem intercalabant post cccclxv illos dies. eumque obseruabant Hierophan- D tæ Athenis, Pontifices Romæ, eodem anno, quo Merkedonius xxiii dierum intercalabatur, ante initium anni primi Olympiadis. Quod enim diem intercalarent Romani extra Merkedonios suos, testis Macrobius, qui scribit a quibusdam veteribus scriptoribus non solum mensē apud Romanos, sed etiam diem intercalatum fuisse. quamquam Macrobius ea non intelligit. Quod autem Olympiadibus intercalaretur, & ratio postulat, propter quadriennium Solare, cui accrescit

A crescit dies: & quia a Græcis id accepisse videntur. Sed Cicero discrete ac clare ita expressit, vt dubitandum amplius non sit. Eius verba apponam ex libro xv ad Atticum: *De meo itinere varia sententia.*

Multi enim ad me. Sed tu incumbe queso in eā curam. Magna res est. An probas, si A. D. Kal. Ian. cogitamus? Meus

B *animus est æquus: sic tamen, ut si nihil offensionis sit. Et tu etiam scito, quod die Olympiadū mysteria. Illicet, ut ut res sit, casus consilium nostri itineris indicabit.*

C *Dubitemus igitur. Est enim hiberna navigatio odiosa. eoque ex te quaesieram mysteriorum diem.*

		PERIODVS PRIOR.				PERIODVS ALTERA.					
		ANNI ROMANI.			DIES SOLARES.		ANNI ROMANI.			ANNI SOLARES.	
An. ni.		Dies collecti.	Dies superflui.	Horæ.	Dies collecti.	Horæ.	Dies collecti.	Dies superflui.	Horæ.	Dies collecti.	Horæ.
Emb.	1	355	11	6	365	6	355	11	18	365	18
	2	732	0	12	730	12	733	0	0	731	0
	3	1087	11	18	1095	18	1088	11	6	1096	6
Emb.	4	1465	0	0	1461	0	1466	0	12	1461	12
	5	1820	11	6	1826	6	1821	11	18	1826	18
Emb.	6	2197	0	12	2191	12	2198	0	0	2192	0
	7	2552	11	18	2556	18	2553	11	6	2557	6
Emb.	8	2930	0	0	2922	0	2931	0	12	2922	12
	9	3285	11	6	3287	6	3286	11	18	3287	18
Emb.	10	3662	0	12	3652	12	3663	0	0	3653	0
	11	4017	11	18	4017	18	4018	11	6	4018	6
Emb.	12	4395	0	0	4383	0	4396	0	12	4383	12
	13	4750	11	6	4748	6	4751	11	18	4748	18
Emb.	14	5127	0	12	5113	12	5128	0	0	5114	0
	15	5482	11	18	5478	18	5483	11	6	5479	6
Emb.	16	5860	0	0	5844	0	5861	0	12	5844	12
	17	6215	11	6	6209	6	6216	11	18	6209	18
Emb.	18	6592	0	12	6574	12	6593	0	0	6575	0
	19	6947	11	18	6939	18	6948	11	6	6940	6
Emb.	20	7325	0	0	7305	0	7326	0	12	7305	12
	21	7680	11	6	7670	6	7681	11	18	7670	18
o	22	8035	0	12	8035	12	8036	0	0	8036	0

Cicero profecturus, non audet itineri accingere se ante quam dies Olympiadum intercalatus esset. quod omnis intercalationis dies religiosus, nefastus, & infaustus haberetur: vt patet ex Macrobio, & Ammiano. Ideo cum dies Olympiadum, hoc est dies ex quadrantibus D horæ conflatus, intercalaretur, quædam mysteria fiebant, ante quæ nefas esset aliquid suscipere. Idem Cicero ad Atticum libro v: *Cum scies Romæ intercalatum, velim ad me scribas certum, quod die mysteria futura sint.* Et lib. 6. *Sed vt tibi placebit. Faciesque me, in quem diem Romana incidant mysteria, certiore, & quomodo hiemaris.* Indicat post brumam eum diem intercalari solitum, vt Athenis fiebat ante Gamelionem. Alibi ipse Cicero vocat Olympia; propria notione. Ita enim scribit lib. xv. *Pisonem ferebat in cælum:*

se autem latari, quod effugissem duas maximas vituperationes. Unam, A quam itinere faciendo me intelligebant suscipere, desperationis, ac derelictionis Reip. Paulo post: Alteram, de qua Brutus, & qui una erant, latabantur: quod eam vituperationem effugissem, me existimari a. d. Olympia. Hæc ille. Si Cicerò migrasset ante diem Olympia, quod is dies ἀνέκδησται sit, & peregrinationi non idoneus, difficile fuisset ipsum Ciceronem effugere vituperationem populi religionem illi obiciendis. Quia vero iam effugisset, propterea Brutum, & qui una erant, latari. Nihil est manifestius, quam ea mysteria Olympiadum, quæ Romæ obibantur post intercalationem, vt ex Cicerone declarauimus, & ante quæ nefas esset iter suscipere, fuisse quadriennia arcana a Pontificibus tam Romanis, quam Atticis obseruata, quibus exactis diem B intercalabant, vt anni solaris cursum, Solstitij, æquinoctiorum, & brumæ metas tuerentur. Romani igitur ad annum Solarem suum ciuilem exigebant, vt ex illius excessu Merkedonios suos colligerent. Habebat enim annus Romanus menses XII, dies XI, horas VI. Sed illi appendices dies, & horæ cum alteris totidem, biennio desinente, intercalabantur, & annus præter duodecim menses, habebat dies XXI, horas XII. Ex viginti duobus diebus mensis fiebat, quem vocabant Merkedonium. XII vero horæ reseruabantur. Itaque sequenti biennio exeunte, bis XI dies, & bis XII horæ fiebat dies XXII, hoc est Merkedonius secundus. & sic deinceps, vt in Tabula superiore annotatum est. Hoc modo singulis bienniis, quibus mensis intercalabatur, duo dies C supra rationes Solis succrescebant. Exemplum. Ponamus ab ordinatione huius anni sex biennia fluxisse. Colliguntur dies 4395. Duodecim anni Iuliani fiunt dies 4383. Differentia, 12 dies; tot nempe, quot sunt anni. Quod si semper continuentur intercalationes per singula biennia: breui fiet, vt menses brumales traducantur in sedes æquinoctiorum, & sic vicissim reliqui menses non competent temporibus anni definitis. Hoc ita temperatum. Expectarunt, donec iustus Merkedonius ex illis diebus accresceret, quem omitterent. Nam si plus, aut minus intercalarent, quam iustus Merkedonij modus postulat, hoc esset semper actum agere. Diximus singulis annis diem succrescere. vndecim ergo biennia producent dies XXII, qui est iustus modus Merkedonij. Hic omittetur intercalatio iusti Merkedonij, dierum D XXII. Retinentur XII horæ, quæ in sequenti biennio cum diebus XXII, horis XII, producent Merkedonium XXIII dierum. Quare legitimus locus omittendæ intercalationis competit fini anni XXI, vbi annus Romanus exæquatur cum Sole. Quia vero XII horæ Soli supersunt supra dies anni, nunquam exæquabuntur, nisi alteris XXI annis, post quos nihil relinquatur. Itaque periodus

A dus Romana fuit annorum XXI. Liuius de Numa: *Atque omnium primum ad cursum Luna in duodecim mensibus describit annum. Quem, quia tricenos dies singulis mensibus Luna non explet, desuntque dies solido anno, qui Solstitiali circumagitur orbe, intercalares menses interponendo, ita dispensauit, vt vicesimoquarto quoque anno ad metam eandem Solis, vnde orsi essent, plenis annorum omnium spatii dies congruerent.* Plena spatia vocat intercalationes Merkedonij, quibus inania spatia anni Romani expleantur, vt cum Solstitiali cursu æquentur. Vult autem interuentu intercalationis vicesimi quarti anni, & vt ipse loquitur, omnibus spatiis anni ad finem vsque vicesimi quarti expletis, annum Romanum ad metas Solis redire. Quod falsissimum est. Nam non B omissa intercalatione vicesima quarta, tot dies superant, quot sunt anni, vt iam explicatum est. Sane ipse disertè ait plenis omnium annorum spatiis vicesimo quarto æquationem fieri. Quod si verum est, quod quidam interpretantes hunc locum, annotarunt, hic intelligi omittendam esse intercalationem vicesimi quarti anni: quomodo hoc fiat non video. Nam omittebatur Merkedonius: qui cum XXI dies nunquam excedat, minor est dierum XXI. Ita vnus dies abundaret, aut duo, si in XXI annum incidere Merkedonius XXI dierum. Atqui, vt dixi, Romani tot annos sustinebant, donec iustus Merkedonius omitti posset. Id autem fiebat XXII anno. Ergo vicesimus secundus annus, fuit periodus Romanorum. in qua decem erant C biennia ἐμβόλιμα, & vnum sine embolismo. Hoc modo fiebat, vt ex XII horis residuis anni XXI, Merkedonius primus secundæ periodi esset XXI dierum, cum Merkedonius primæ fuisset tantum dierum XXI, horarum XII. Atque ita deinceps Merkedonij dispensabantur, vt ex anni Solaris ratione nihil reliquum esset, quod Merkedonij paris & imparis commutatione non compensaretur. Quia vero lustrum Romanum erat minor periodus, vt Olympias Græcorum: periodus, quæ aliunde incipiebat, quam a primo anno lustris, erat imperfecta. Prima periodus incipiebat ab anno primo lustris: secunda a tertio: tertia a quinto: quarta a secundo: quinta a quarto. In sexta Lustrum redibat in orbem suum. Atque hoc tempus D Romani vocabant SÆCVLVM: quod erat lustrorum XXII, periodorum quinque, annorum centum, & decem. Horatius in Carmine Sæculari:

Certus vndenos decies per annos

Orbis vt cantus referatque ludos.

Ob eam enim causam anno centesimo decimo vertente, ineunte centesimo vndecimo, ludi Sæculares instituti, quo tempore annus in Solem, lustrum in annum, periodus in lustrum conueniret. Quam rationem verissimam & a nulla fabularum affectatarum origine petitam,

neque Varro, neq. omnis Senatus Criticorum intellexit. Nam interual-
lum illud cētum & decem annorum summa veneratione a veteribus
Romanis obseruatum fuisse constat, cum eo confecto ex Quindecim-
uirum cōmentariis ludi instaurarentur. Ab illis enim ludis, quos libri
Quindecimuirales primos celebratos prodiderunt, anno CCXCVIII,
M. Valerio, Sp. Verginio cō s. s. ad alteros, qui anno CCCCVIII repetiti
sunt, M. Valerio Coruino, C. Poetelio coss. anni præcisè interiecti sunt
cx. Totidem anni ab istis, ad tertios, P. Clodio Pulchro, L. Iunio Pullo
coss. anno A. V. C. quingētesimo decimo octauo. A tertiis ad quartos sub
coss. Aimilio Lepido, L. Aurelio Oreste, vt Quindecimuirū libri an-
notarunt, teste Censorino, anno A. V. C. sexcentesimo vicésimo nono,
idem interuallum est annorum cx. Totidem anni ab his, ad illos, quos B
Augustus Cæsar edidit, anno Urbis DCCXXXVII, C. Furnio, Pub. Iunio
Silano coss. Octauos autem ludos sæculares celebrarunt Impp. Septi-
mius, & M. Aurelius, Chilone & Libone cō s. s. auctoris Nummis,
& Cēsorino. Horū mentio est in hac veteri inscriptione agri Casinatis.

MEMORIÆ

SEX. VIGELLI. AQUINAT. QVI
ANN. ATTIGIT. CENTENS
SET. ALTERVM. ET NONAGENS
PERPET. IN OFFENSA. VALETVD.
EXEGIT. RELIQVOS. SEPTEM. ET. DIES. XIIX
DECVBVIT. ET. OCCVBVIT.
NAT. LVD. SÆCVL. VII. OBIIT. SEQVENT.

Hactenus Sæculi Romani interuallum recte a Romanis obseruatum.
Qui secuti sunt Principes, Sæculi modū libidine sua finiuerunt. Primi
Sæculares ludi editi, anno Urbis CXCVIII. De quibus deducto vnus
Sæculi interuallo, relinquitur annus Urbis CLXXXVIII, qui erat annus
Serui Tulli Regis decimus. quo tempore non dubitamus, primum lu-
strum ab eo cōditum. Nam quod scriptum exstat apud Censorinum, a
lustrum primo ad vltimū, quod conditum est anno Urbis DCCCVI, Impe-
ratore Vespasiano Patre quintum, Filio tertium coss. annos interfuisse
paulominus sexcentos quinquaginta: id potius librarij, quā Censorini
error est. Nam hoc modo Seruius Tullius initio regni sui lustrū condi- D
disset. quod falsum esse omnes mihi cōcedent. Nos omni asseueratione
contendimus, nō solum primum lustrum conditū anno Tullij decimo,
sed etiam hinc repetendam esse originē ludorum Sæcularium. Quod
enim origo ludorū Sæcularium huc referēda sit, quid melius probaue-
rit, quā tempus præcisum, & interuallum Sæculi definitum a primo
lustrum ad primos ludos Sæculares? Lustrum autem primum eo anno,
quo diximus, conditum, patet ex monumentis Fastrorum Capitolino-
rum.

A rum. Nam in illis, anno A. V. CDLIII Lustrū XLVI cōditum; & DLXXIII, Lustrum quin-
quagesimum. Quinquaginta Lustra fiunt anni 250: qui ab
annis 574 abiecti relinquunt 324. Rursus abiice 189 annos
Vrbis, post quod tēpus proxime cēsemus primum lustrum
conditum. Remanent anni 135. Quæ sunt lustra 27 inter-
B missa, post primum illud Ser-
uianum. Vnde colligimus,
lustra, quæ ab Augusto cōdi-
ta sunt, longe differre ab illis
Seruianis. Quippe in instau-
randis lustris nullā rationem
habuit lustrorū Seruianorum,
sed annorū Urbis. Nam, verbi
gratia, lustrum Augustus con-
didit, C. Martio Cēsorino, C.
Asinio Gallo coss. cum octo

SERIES SÆCVLI ROMANI,
IN ANNIS, ET LVSTRIS SVIS.

Anni Sæculi.	Anni Lustr.	Lustra.	Anni Sæculi.	Anni Lustr.	Lustra.	Anni Sæculi.	Anni Lustr.	Lustra.	Anni Sæculi.	Anni Lustr.	Lustra.	
1	1	1	23	3	41	5	67	2	89	4		
2	2		24	4	46	1	10	68	3	90	5	
3	3		25	5	47	2		69	4	91	1	
4	4		26	1	6	48	3	70	5	92	2	
5	5		27	2		49	4	71	1	15	93	3
6	1	2	28	3		50	5	72	2		94	4
7	2		29	4		51	1	11	73	3	95	5
8	3		30	5		52	2		74	4	96	1
9	4		31	1	7	53	3	75	5		97	2
10	5		32	2		54	4	76	1	16	98	3
11	1	3	33	3		55	5	77	2		98	4
12	2		34	4		56	1	12	78	3	100	5
13	3		35	5		57	2		79	4	101	1
14	4		36	1	8	58	3	80	5		102	2
15	5		37	2		59	4	81	1	17	103	3
16	1	4	38	3		60	5	82	2		104	4
17	2		39	4		61	1	13	83	3	105	5
18	3		40	5		62	2		84	4	106	1
19	4		41	1	9	63	3	85	5		107	2
20	5		42	2		64	4	86	1	18	108	3
21	1	5	43	3		65	5	87	2		109	4
22	2		44	4		66	1	14	88	3	110	5

C ante annis ludos Sæculares edidisset. Quod non conuenit instituto
Seruij Regis, quem constat primo lustro periodi censum egisse. Dispu-
tatis embolismi & periodi Romanæ rationibus, nunc spectandum
caput anni. Et quidem a bruma cœpisse tum Ouidius testis est, tum
etiam Cæsar ipse, qui vetus initium anni Romani obseruauit in ordi-
natione sua. Præterea & alia exstant huius rei argumenta non leuia.
vt sidus Palilitium. quod dictum, quia Palilia in eius ortum incide-
bant, qui temporibus Iulianis incurrebat circiter XXI diem Aprilis.
Quare non dubium, quin Cæsar veterem anni epocham in nouo con-
dendo obseruauerit. Accedit ad hæc veterum Criticorum, in his etiam
Varronis de etymo Aprilis sententia. Qui cum censeant ab aperiendo
D dictum, manifesto indicant, Aprilem vernum mensem fuisse, qualem
etiam Cæsar statuerit. Sed & obseruatio fabæ refriuæ non parum
hæc illustrare videtur. Nam fabam è frugibus domum referre mos
erat auspicij causa. Hoc autem fiebat Kal. Iuniis. quo nomine dictæ
Kalendæ fabariæ; quod hoc mense fabæ adultæ diuinis rebus adhi-
bebantur. Quod non fieret, nisi Ianuarius in brumæ tempus incide-
ret. Denique Vinalia, quæ & aliter Veneralia, mense Sextili redeun-
tia, quæ ob pendentem vindemiam celebrabantur, fati arguunt Sex-
tilem.

tilem mensē in tempus pendentis vindemiæ incurrere non potuisse, A nisi Ianuarius a bruma incepisset. Non dubium igitur, si rite intercalationem obibant, quin Merkedonij interuentu annus in caput suum recurreret. Sed eam non rite obiri solitam, testis M. Tullius in iis, quæ ex libris de Legibus supra produximus: nempe intercalationem recte a Numa institutam, vitio Pontificum deprauatam fuisse. Quo tandem modo? Suetonius, Censorinus, Macrobius scribunt, Pontifices, ad quos intercalandi, atque annum corrigendi cura traducta erat, ob odium, vel inuidiam, quo quis magistratu citius abiret, aut fungeretur, aut quo publici redemptores in lucro damnose essent, dum plus minusve ex libidine sua intercalant, rem sibi mandatam vitiose tractasse. Itaque ingens turbatio inde consecuta est in anno B Romano, adeo, ut neque messium feriæ æstati, neque vindemiarum autumno competere. Nam ex hac licentia omittendæ aut celebrandæ ex libidine intercalationis, nunquam anni Romani ratio constabat. Ideo Cicero scribens Attico sæpe rogat, ne intercalando sibi prorogetur imperium in annum sequentem. *Per fortunas*, inquit, *quoniam Roma manes, primum illud præfulci, atque præmuni, quæso, ut simus annui: ne intercaletur quidem.* Alibi: *Memento curare per te, & per omnes nostros, in primis per Hortensium, ut annus noster maneat suo statu, nequid noui decernatur. Hoc tibi ita mando, ut dubitem, an etiam te rogem, ut pugnes, ne intercaletur.* Cælius Ciceroni: *Leuissime Curio: quia de intercalando non obtinuerat, transfugit ad populum, & pro Casare C loqui cœpit.* Si igitur ita impune intercalabant Pontifices, ut intercalandi fines non tempus ipsum, sed voluntatem suam statuerent, vix aliter fuerit, quam ut annicaput prisca epocha luxatum in contraria tempora pessum ierit, neque feriæ messium æstati, neque vindemiarum autumno competere, quod iam ex Suetonio dicebamus. Atque hoc quidem verum est. Anno primo Olympiadis xcviii Roma a Gallis capta, referente Dionysio Halicarnassensi, xv Kal. Sextilis, auctore Liuius, plenilunio circiter solstitium imminente, teste Plutarcho. Iam ea Olympias erat tertia periodi. Si plenilunio solstitiali primi anni Olympiadis casus hic contigit: ergo capta fuit ipso die ludicri Olympici. Neomenia mensis Olympici xi Iulij. Ergo xxv Iulij sine dubio capta fuit Vrbs. ut vanum & futile sit, quod ait Plutar- chus, plenilunium in Solstitium incidisse. Nam solstitium Græcia vocabat viii Iulij, id est τὸ κέντρον χειμῶνος, ut constat ex iis, quæ libro primo capite de periodo Olympica diximus. Nam cum omnis neomenia Olympica, & aliarum Græciæ ciuitatum post viii Iulij inciperet, nunquam efficietur, ut plenilunium solstitiale in solstitium incurrat. Sed quanta fides, & quatenus Plutarcho in istis adhibenda, alibi

A alibi docuimus. Alij dicunt mensē vltimo anni quarti Olympiadis 97 captam. Ergo xv Scirrophorionis, quæ incidebat in xxv Iunij nō longe a loco Solstitij. Sed Plutarchus nullum aliud Solstitium norat præter Olympicum. Fortasse, (quod verisimile est) cum quidam retulissent tempus captæ vrbs competere diei xxv Iunij Iuliani, in quo Cæsar statuit Solstitium, propterea Plutarchus dixerit circa solstitiū captam vrbs. Ab ante diem xv. Kal. Sextiles in anno vetere, ad exitum anni, dies 160. A plenilunio illo, id est a xxv Iulij in anno Iuliano, ad exitum anni, dies 159. Differentia dies vnus. Vno die igitur tantū luxatus erat annus. Et fortasse ne vno quidē die. Nam hoc potuit in xxiiii Iulij accidere, iam plenilunio prope confecto. Apud Catonem quoque lex vini pendens huiusmodi exstat: *Locus vinis ex a. d. Kal. Octob. primas dabitur. Si non ante exportauerit, dominus vino quod volet facito.* En vindemiam pendentem Kal. Octobris, tēpore Catonis, quæ antiquitus Veneralibus pendebat, & Volcanalibus calcabatur. Item Lex vino in doliis apud eundē Catonem. *Vinum accipito ante Kal. Ianuar. primas. Si non ante acceperit, dominus vinum admetiatur.* Ex his cognoscimus eo sæculo Octobrem Romanū in Septēbrem Iulianum, & Ianuariū in Decembrem conuenisse. Anno a. v. c. dlxi, Manio Acilio Glabrione, Publico Cornelio Scipione Nasica c o s s. defecit Sol a. d. v Eid. Quintil. anno periodi Iulianæ 4524, xiiii Martij, feria v i. Ex a. d. Eid. Quint. ad exitum anni, sunt dies clxii, qui a xiiii Martij putati desinunt in xxiiii Augusti. Ergo Ianuarius sequēs cœpit xxv Augusti Iuliani. Rursus anno a. v. c. dlxxxiii, L. Aimilio Paulo ii, C. Licinio Crasso coss. defecit Luna pridie Nonas Septembris, anno periodi Iulianæ 4546, Iunij xx i, feria tertia. A prid. Non. Sept. ad exitum anni Romani, dies cxiiii: qui a xxi Iunij putati desinunt in xii Octobris Iuliani. Ergo Ianuarius vetus tunc cœpit xiii Octobris Iuliani. Temporibus Ciceronis, cum Iulius emendationē suam aggressus est, sine dubio idem fuit caput Ianuarij, nempe circiter xiiii, aut xiiii Octob. Quare lib. ii. ad Quintum fratrem ita scribit: *Cura, mi Frater, ut valeas. &, quanquam est hiems, tamen Sardiniam istim esse cogites.* Scribebat xv Kal. Martias. Sequenti Epistola scribens post ii i Eid. Mart. *Spero, inquit, nos ante hiemem conduberna: es fore.* Si Martius est hibernus, Ianuarius fuit autumnalis. Attico scribēs post Martium: *Infero mari nobis, incerto cursu, hieme maxima nauigandum est.* Ecce hiems maxima post Martium. Eodem libro: *Non esse nobis faciles ex Italia exitus, cum ea tota armis presidis que teneatur, hieme præsertim.* Scripsit hanc post illam superiorem. Libro sequenti ait milites in hiberna deduci mensē Aprili. Et libro v, a Sextili incipit putare menses æstiuos. Tanto interuallo abfuit finis anni Romani a prisca metis brumæ. Postremo idem scribens ex a. d. xvii Kal:

Kal. Iun. ait se æquinoctium moratum esse, quod valde perturbatum. A
 erat. Ut appareat illis temporibus, Ianuarius Romanum in Octo-
 brem Iulianum incurrisse. Sed verba sunt apponenda: *Nunc quidem*
æquinoctium nos moratur, quod valde perturbatum erat. Id si cras erit.
Vtinam idem maneat Hortensius, si quidem adhuc erat. Liberalius esse
nihil potest. Scribe: *Nunc quidem æquinoctium nos moratur, quod valde*
perturbatum erat. Id. Si cras erit, utinam idem maneat. Hortensio (si
quidem adhuc erat,) liberalius esse nihil potest. Quo anno scribebat hæc
 Cicero, intercalatum fuerat. Ait Idib. Mais æquinoctium fuisse. Idus
 vero Maiæ, quo tempore intercalabatur, a Kalendis Ianuarij putatæ
 desinunt in diem 154. Æquinoctium Iulianum xxv Martij. Aufer
 a diebus 154 dies 84, nempe a Kal. Ianuarij, ad xxv Martij. Super- B
 sunt dies 70. qui deducti de 366 diebus anni bisextilis (erat enim cycli
 Solaris annus xv 11,) relinquunt dies 296, hoc est diem 23 Octobris.
 Ergo cum intercalabatur, annus Romanus desinebat in 23 Octob. Iu-
 liani; & sine intercalatione in 13. Annus primus Iulianus est quintus ab
 eo, quo hæc scribebat Cicero. Annus Confusionis habuit dies 444.
 Anni duo Iuliani sunt 730 dies: de quib. 444 deducti relinquunt 286,
 nempe diem 13 Octob. Iuliani. Quare in Cōmentario de bello Africa-
 no scribitur, post Ianuarium cōfectum sidus Vergiliarum fuisse, & in-
 gentem grandinis nimbū ingruisse. Quod autem in exemplo a nobis
 adducto Cicero dixit, SI CRAS ERIT, hoc idem est cum eo Catulliano:

Nam si fluxerit, ad librariorum *Currant serinia.* — C
 item cum Virgiliano: *Postera si radiis Aurora retexerit orbem.*

Quæ interpretatio loci Ciceroniani mirifice cōfirmatur tempore scri-
 ptionis. Data enim fuit epistola xvii Kal. Iunij. Hæc est mens Cicero-
 nis. Si cras erit, utinam idem maneat. Id est, utinam sudum sit, ut qui-
 dem nunc est. Atque is erat anni Romani status, cum C. Cæsar ei ma-
 num admouit: qui ex Lunari non malo in pessimum a Numa, aut alio
 rupice, & rustico deprauatus, vitio intercalationis, veteres fines suos ta-
 men tueri non potuit. Ut nō semel miratus sim, orbis terrarum domi-
 nam gentem, quæ generi humano leges dabat, sibi vnam legem anni
 ordinati statuere non potuisse. ut post hominū memoriam nulla gens
 in terris ineptiore anni forma vsa sit. Si tamen vitio Pontificū interca- D
 latio deprauata non fuisset, facile erat tempora, & Fastos Romanos ex
 illius anni obseruatione propagare. Cum igitur ex iis, quæ supra dispu-
 tata sunt, pateat Ianuarius priscum in Octobrem Iulianum tempo-
 ribus vltimis conuenisse: miraberis tamen Ciceronem Tironi scriben-
 tem mense Nouembri hibernam nauigationem eo tempore timere,
 atq. adeo ipsi Tironi interdiceret, Nouembri hiberno mense, nauigare.
 Quod quid cuiusve modi sit, quærendum relinquimus.

IOSEPHI
SCALIGERI

IULII CAESARIS F.

DE

EMENDATIONE

TEMPORVM

LIBER TERTIVS.

N Astronomicis ὁμαλαὶ κινήσεις vocantur eæ,
 quibus ex Anomaliarum Canonibus competen-
 tes παραφαιρέσεις adhibitæ non sunt. Ideo illis
 motibus aut deest semper, aut superest aliquid.
 Sic in ratione anni eum annum æquabilem voca-
 mus, cui propter commodiorem vsum aut abest,
 aut superest aliquid. Exempli gratia: Persico anno
 quadrans de Solis ratiociniis deest. At Græco supra Lunæ ratiocinia
 dies fere sex supersunt. Vtrique hoc contigit propter & commodio-
 rem mensium in triginta dies tributionem & æquabilem dierum de-
 scriptionem: qua quidem æquabilitate mensium Græci volebant
 Lunæ motum assequi. Sed hoc erat vltra fines iaculum expedire. Plus
 enim dierum ad eam diem assumebatur, quam modus anni postula-
 bat. Contraria ratione Orientis nationes, cum eodem anno antea
 vterentur, atque ad vitandum tædium embolismorum eum castigare
 vellent, primum illum a Solis propius, quam a Lunæ rationibus ab-
 esse animadvertenterunt: quod videlicet populares temporum errores
 magis in Luna, propter illius sideris celeritatem, deprehenduntur,
 quam in Sole: deinde conuenit inter eos, ut ex modulo anni sui, qui
 D 360 dierum tantum erat, partem 72 decerperent, atque eam anno ap-
 penderent. Diuisa itaque anni quantitate in 72, excerptæ sunt dies v,
 & in calcem anni post 360 dies reiectæ: quas ἐπαγομένης Græci vo-
 cant, Ægyptij prisca lingua NESI: Persæ & Arabes مسترقه MVSTE-
 RAKATH. Æthiopes corrupto Græco vocabulo etiamnum hodie PAGO-
 MEN appellant. Cum ita annum 365 dierū constituisent, non dubita-
 runt eum Solarem appellare: cum tamen non ignorarent, illi anno ad
 perfectionem quadrantem diurni temporis deesse. quo neglecto in 120
 annis

annis per mensem integrum recedit caput anni ab epocha Solari. **A** Verbi gratia: Caput anni, quod hodie fuerit in Kal. Mai Iuliani, id post 120 annos, incidet in Kal. Aprilis. Quare duodecim mensibus vertentibus disceditur a prima epocha, dies 360. quod tempus est annorum duodecies 120, hoc est, 1440. Post viginti annos receditur dies 365. Et summa annorum fit 1460 anni æquabiles. quo interuallo caput anni huius totam ordinationis Iulianæ seriem peruagatur. Id spatium annum magnum vocabant. Constat enim ex duodecim magnis mensibus, qui singuli sunt annorum 120, vel decies duodecim, & quinque magnis *ἐπαγομύαις*, vel quinquies quater annis. Sed quod Censorinus huiusmodi magnum annum *κωικόν* vocari ait, id verum est, si spectes neomeniam Thoth. Quoties enim neomenia Thoth in ortum caniculæ incidit, is dicitur recte *κωικός ἐνιαυτός*. Idque iterum, ut accidat, non paucis annorum centuriis opus est. Sed quod illud interuallum, quo Thoth redit ad ortum Caniculæ, vnde profectus erat initio, constet annis 1460, id vero perabsurdum est. Nam quem Thoth Canicularem dicit fuisse, Vlpio & Brutio Præsente c o s s. is post 1460 annos Canicularis esse non poterit, nimirum anno Christi, 1599. qui erit annus æquabilis 1460 absolutus ab illo Thoth Caniculari Censorini. Ut enim Solstitia & æquinoctia intra illud tempus anteuertunt circiter dies xi, ita ortus siderum tardius oriuntur: quia annus sidereus, ut vulgus astronomorum loquitur, tardior est anno Iuliano, Iulianus anno Tropico. Quare si circa annum Christi 138 Caniculæ ortus incidit in xx Iulij, anno Christi 1598 incidet in xxix Iulij, siquidem Thebithio anni siderei auctori credimus. Sed, inquires, nondum veteres illi *τὴν ἀλήθειαν ἐξηκείβωσαν*. Itaque magnus illorum annus, qui constabat ex 1460 Iulianis, erat potius magnus orbis anni Ægyptiaci æquabilis, in epocham Iulianam restituti, quam caniculæ ad Thoth vagum redeuntis. Sed & Dio Cassius, hunc magnum annum in animo habens, iniecta mentione intercalationis Bifexti Iuliani, pueriliter admodum de ea re pronuntiauit. Putat in illo interuallo 1460 annorum, vnum diem adiciendum esse, præter illum ordinarium, quod **B I S E X T V M** dicitur. Quod tantum abest, ut verum sit, ut in totidem annis Iulianis vndecim potius dies excreuerint, **D** quam ut vnus desit. Verba Dionis: *τὴν μὲν μίαν τὴν ἐν πᾶν τεταρτημορίων συμπληρωμὴν διὰ τεσσάρων ἐ αὐτὸς ἐπὶν εἰσήγαγον, ὥστε μηδὲν ἐπιτάσσειν αὐτῶν, πλὴν ἐλαχίστου, ὡς ἀλλὰ πειν. ἐν γοιῶ χιλίοις ἐ τετρακοσίοις, καὶ ἐξήκοντα, ἐ ἐνὶ ἐτὶ μίας ἄλλης ἡμέρας ἐμβολίμω δέον*). Vide quot errores. Ait διὰ τεσσάρων ἐπὶν embolismum bifexti fieri. Quod Græce proprie est, tertio anno exacto. Sic Herodotus significans Græcos singulis bienniis exactis intercalare, dicit, *ἐλλωες διὰ τρίτα ἐτε* **Q** *ἐμβόλιμον*

A *λιμον ἐπεμβάλλει*. Hoc est inter secundum annum exactum, & tertium ineuntem. Deinde arbitratur præter quadrantem diei aliquid superesse. Postremo post annos mille quadringentos sexaginta vnum, celebrandam vnus diei intercalationem. Nam si id, quod ille male intellexit, verum erat, vnus annus supra 1460, ad intercalationem non pertinet. Sed post 1460 Iulianos exactos, anno proxime ineunte, Thoth Ægyptiacus redit iterum in eam diem mensis Iuliani, in qua ante 1460 annos æquabilis fuerat. Præterea anni æquabiles 1461 sunt 1460 absoluti Iuliani. Ego sane in hoc loco Dionis immorandum, amplius esse non censuissem, nisi is locus magnum virum Gazam, in eundem errorem impulisset: qui eum quanquam non iisdem verbis, in suum libellum de Mensibus traduxit. Cuius verba necessario apponenda esse iudicavi. *δοκῶσιν Ὁ Αἰγύπτιοι πρῶτον μὴσὶ χηήσαδς καὶ ἡλίον τριακονθημέροισ δώδεκα, καὶ πέντε ἡμέρας ἐπαγαγεῖν καὶ ἐνιαυτὸν ἕκαστον, τὸ τε Ἰπτερέχον μόριον τῆς ἡμέρας εἰς ἐμπλήρωσιν ἔ ὄλε ἐνιαυτὸ ἐκπεριόδων πλειόνων ἐπὶν ἀπολαβόντες σωθεῖσ μίαν ἡμέραν*. Aperte ex Dionis expiscatus est, ut vides. Et *περιόδων πλειόνων ἐπὶν* intelligit mille quadringentos sexaginta annos. Error sane in Philosopho potius, quam historico castigandus. Non ergo *μίαν ἡμέραν σωθεῖσ*, sed *ἐν ἔτε*. Sed quid Iulio Firmico facias, qui ita in proœmio operis sui scribit? *Quantis etiam conuersionibus maior ille, quem ferunt, perficeretur annus, qui quinque has stellas, Lunam etiam, ac Solem locis suis, originibusque restituit, qui mille quadringentorum, & sexaginta vnus annorum circuitu terminatur*. An nõ plane ἀποκατάστασιν omnium planetarum illo circuitu anni Canicularis fieri putat? Quid imperitius potuit dici? Hæc sunt, quæ de anno æquabili Ægyptiaco homines eruditi tradiderunt. Superest nunc, ut methodum Lunæ in hoc anno reperiamus, si qua periodus proxime cursum eius sideris cum anno Ægyptiaco exæquare possit. Quæ sane deprehensa est esse viginti quinq. annorum, ut quemadmodum enneadecaeteris in anno Iuliano, ita *εἰκοσιπενταετηρίς* in anno æquabili proxime ad præcisam æquationem accedat. Enneadecaeteris Iuliana maiuscula est Lunari hor. 1, 485. *εἰκοσιπενταετηρίς* autem Ægyptiaca relinquit supra ratiocinia Lunæ, hor. 1, 123. Tanto præcisior est *εἰκοσιπενταετηρίς* **D** Enneadecaeteride. Modus anni Ægyptiaci, siue æquabilis, dies 365. Annus Lunaris 354, 8, 876. Differentia, dies 10, 15, 204. Duc igitur vicefies, quinquies hanc *ὑπερχλω*. Prodeunt dies 265, hor. 19, scr. 780. Mensis Lunaris 29, 12, 793. quos multiplica nouies. quia tot embolismi sunt in hac periodo. Producuntur dies 265, 18, 657. Deducantur de illo excessu anni Ægyptiaci. Remanent dies 0, 1, 123. Nunc videamus, quomodo & quando intercalandum. Tres *ὑπερχω* anni Ægyptiaci fiunt dies 31, 21, 612. Deducto mense Lunari, remanent epactæ anni tertij, **Q** 2, 8, 899:

2, 8, 899. quæ cum triplicato iterum excessu, abiectio mense Lunari, A
 relinquunt epactas anni sexti, 4, 17, 718. Tertio triplicatur excessus:
 qui cum epactis anni sexti, deducto mense Lunari, relinquit epactas
 anni noni, 7, 2, 537. Quas si cum triplicato excessu iunxero, deducto
 mense Lunari, epactæ, quæ hinc prodibunt, nimium quantum exce-
 dent. Contenti sumus igitur duplicato excessu, 21, 6, 408. Cum epactis
 proxime præcedentis embolismi fiunt dies 28, 8, 945. En Lunæ ratio-
 nes maiores anno Ægyptiaco. Nam mensis Lunaris excedit illam
 summam, ut scis. Deducatur igitur nunc summa anni Ægyptiaci, de
 summa Lunari. Relinquuntur epactæ vndecimi embolismi. Item
 triplicetur excessus, neque iungatur superioribus epactis: quia iam
 non anni Ægyptiaci excessus est, sed Lunaris. Ex triplicato excessu B
 Solis prodeunt epactæ 2, 8, 899. Et quia hæ epactæ anni Ægyptiaci
 maiores sunt proximis epactis Lunaribus, aufer Lunares 1, 3, 928, ab
 Ægyptiacis 2, 8, 899. Exeunt 1, 4, 1051, epactæ 14 embolismi. Tri-
 plica iterum excessum. Iunge epactas proximas. Abiice mensem
 Lunarem. Habes 3, 13, 870, epactas anni 17. Triplica excessum. iunge
 epactas. Abiice mensem. Prodeunt epactæ vicesimi embolismi, 5, 22,
 689. Iunge triplicato excessui. Abiecto mense Lunari, remanent
 epactæ vicesimi tertij embolismi, 8, 7, 508. quæ cum duplicato excessu,
 deducta syzygiæ vnus quæritate, relinquunt in vicesimo quinto anno
 differentiam anni Ægyptiaci, & Lunaris, dies 0, 1, 123. Nouies igitur
 intercalatur: Ternis quidem annis, tertio, sexto, nono, quartodeci- C
 mo, decimo septimo, vicesimo, vicesimo tertio: Binis autem, vndeci-
 mo, & vltimo. Rursus quemadmodum ex Solis excessu supra Lunam
 in cyclo enneadecaeterico epactæ formantur ad indicandam ætatem
 Lunæ: ita etiam in hac periodo ex anni Ægyptiaci excessu Epactæ
 produci possunt. Epactæ igitur primi anni erit excessus ipse anni
 Ægyptiaci, 10, 15, 204. Secundi anni, duplum illarum 21, 6, 408. Ter-
 tij triplum. Et sic deinceps. Hæ epactæ in anno Ægyptiaco eum
 usum habent, quem illæ nostræ in anno Iuliano ad ætatem Lunæ, ut
 Computatores nostri loquuntur, ad *ποσιάν*, ut Græci, indicandam:
 nempe ut Kalendarum Regulares cum die proposita mensis, & cum
 epactis simul, abiectis tricenariis, cum opus erit, ostendant *ποσιάν τῆς* D
σελήνης. Sed hoc differunt Regulares Ægyptiaci a regularibus Iulia-
 nis: quod omnium Kalendarum Regulares Iuliani in methodo epa-
 ctarum adhibeantur: ut, verbi gratia, in Februario, qui est duodeci-
 mus mensis Paschalis, cum inuestigatur ætas Lunæ, duodecim regula-
 res mensium adhibentur: tot nimirum, quot sunt Kalendæ a Martio.
 At in anno æquabili alterni regulares adiiciuntur. Nam omnium
 mensium paris numeri nulli sunt regulares. Sed illorum vicem ante-
 cedentium.

A cedentium mensium regulares funguntur. Exempli gratia: Paophi
 est secundus mensis, ideo paris numeri. Proinde regularis vnus erit
 Thoth præcedentis, & Paophi sequentis. Volo nouilunium illi com-
 petens inuestigare in anno, in quo epactæ Lunares erunt v. Non binos
 Regulares, quod binæ Kalendæ fluxerint, sed vnus tantum assumo: &
 inuenio nouilunium in XXIII Paophi. Ratio huius hæc est: Nouilu-
 nium in mensibus *τριακονθήμεροις* binis in eadem die semper deprehen-
 ditur, quamquã semisse die prius præuertitur a sequenti. Primus itaq.
 & secundus mensis habent nouilunium in eadem die: tertius item &
 quartus. Et sic deinceps bini menses in eodẽ die conficiunt nouilunia.
 quod non *ἀκεραῖς*, sed *πλατῆς* dictum velim, quatenus patitur popu-
 B larium Epactarum ratio. Nam hac in re in anno Iuliano peccatur.
 Suntu epactæ Lunares 25. XXIIX dies Aprilis erit XXVI Lunæ. Et
 XXX dies eiusdem erit XXVI Lunæ. Quare Kal. Mai Luna erit
 XXVIII, ut docent Epactæ. At assumptis regularibus trinarum Kalenda-
 rum, prima dies Mai erit XXIX. Fallit ergo regula epactarum in mensibus
 illis, quos præcedunt menses *τριακονθήμεροι*. Propter regulares igitur fit
 ὑπερβατ̄ vna dies. Cui errori occurrendum est. Nam antecedente
 mense tricenario non videbantur assumendi regulares sequentis. In
 anno igitur Ægyptiaco menses, qui sunt pari numero, nullos regula-
 res habent. In mensibus vero imparibus, quot neomeniæ fluxerint
 imparium, tot regulares assumendi. ita ut numerus mensium dimi-
 C diandus sit, & productum sint Regulares. Hic est vsus epactarum,
 quarum diagramma infra subiecimus. Cuius duplex vsus. Nam epa-
 ctæ eatenus nomen hoc retinent quandiu descendunt. Ascendentes
 autem sunt termini nouiluniorum. Exemplum: Epactæ primi anni
εἰκοσιπενταετηρίδ̄ in annis Nabonassari sunt, 5, 22, 689. quas reperies
 in 20 anno diagrammatis. Sequentis anni epactæ sunt in 21 anno
 diagrammatis, nempe, 16, 13, 893, & ita deinceps. Contra terminus
 nouiluniorum primi anni Nabonassari est in eo anno, qui ascendens
 proxime præcedit annum primum Epactarum, nempe in anno 19
 Diagrammatis: in quo notatus est terminus 24, 20, 198. Dies igitur v
 Epactarum, cum vno regulari Thoth constituit nouilunium in 24 die
 D Thoth, qui est Terminus nouilunij. Eadem methodus in aliis. Quæ
 facilima est, dummodo Epactas scias descendere, Terminos autem
 ascendere: item proximum annum ascendentem a primis Epactis, esse
 primum Terminorum. Hæc ratio expedita erat, si Epactæ præcise
 essent dierum certorum, neque horas & scrupulos appendices habe-
 rent. Quo fit, ut dies tantum terminorum, exclusis horis, & scrupulis
 progressu temporis nouilunij fines non attingant. Nam in 23 periodis
 Luna anteuertit cyclum anni æquabilis die vno. Itaque castigatio
 adhi-

adhibenda, quoties summa annorum Ægyptiorum, aut Armenio- rum, aut Persicorum excedit 500 annos, aut paulo amplius. Melius igitur per characterem & feriam diei methodum Lunæ tractabis. Cuius rei gratia Tabulas duplices tibi confecimus in mensibus, annis expansis & collectis per periodos suas. Cuius usus duplex, vt & ipsa

TABELLA MENSIVM.							
PARS PRIOR.				PARS POSTER.			
Dies col- lecti.	Feria.	Hor.	Scrup.	Dies.	Hor.	Scrup.	
1	29	1	12	793	0	11	287
2	59	3	1	506	0	22	574
3	88	4	14	219	1	9	861
4	118	6	2	1012	1	21	68
5	147	7	15	725	2	8	355
6	177	2	4	438	2	19	642
7	206	3	17	151	3	6	929
8	236	5	5	944	3	18	136
9	265	6	18	657	4	5	423
10	295	1	7	370	4	16	710
11	324	2	20	83	5	3	997
12	354	4	8	876	5	15	204
13	383	5	21	589	6	2	491

TABELLA ANNORVM COLLECTORVM.						
Anni collecti.	Dies.	Hor.	Scrup.	Feria.	Hor.	Scrup.
25	0	1	123	3	22	957
50	0	2	246	7	21	834
75	0	3	369	4	20	711
100	0	4	492	1	19	588
125	0	5	615	5	18	465
150	0	6	738	2	17	342
175	0	7	861	6	16	219
200	0	8	984	3	15	96
225	0	10	27	7	13	1053
250	0	11	150	4	12	930
500	0	22	300	2	1	780
750	1	9	450	6	14	630
1000	1	20	600	4	3	480
1250	2	7	750	1	16	330
1500	2	18	900	6	5	180
1750	3	5	1050	3	18	30
2000	3	17	120	1	6	960
2250	4	4	270	5	19	810
2500	4	15	420	3	8	660
5000	5	2	570	6	17	240

ctionem res tractatur. Quod suo quidq. loco explicandū relinquimus.

DE

TABELLA ANNORVM EXPANSORVM.						
EPACTÆ.				NOVILVNIA.		
Anni collecti.	Epact.	Hor.	Scrup.	Feria.	Hor.	Scrup.
1	10	15	204	4	8	876
2	21	6	408	1	17	672
3	2	8	899	7	15	181
4	13	0	23	4	23	1057
5	23	15	227	2	8	853
6	4	17	718	1	6	362
7	15	8	922	5	15	158
8	26	0	46	2	23	1034
9	7	2	537	1	21	543
10	17	17	741	6	6	339
11	28	8	945	5	3	928
12	9	11	356	2	12	724
13	20	2	560	6	21	520
14	1	4	1051	5	19	29
15	11	20	175	3	3	905
16	22	11	379	7	12	701
17	3	13	870	6	10	210
18	14	4	1074	3	19	6
19	24	20	198	1	3	882
20	5	22	689	7	1	391
21	16	13	893	4	10	187
22	27	5	17	1	18	1063
23	8	7	508	7	16	572
24	18	22	712	5	1	368
25	0	1	123	3	22	957

duplex. Aut enim per partem anteriorem, aut per posteriorem operari potes. Et pars quidem anterior, cum collecta fuerit, auferenda est de 30 diebus, vt suo loco dicitur. Residuum erit exactissimum nouilunium, in horis, & scrupulis: vt Abacus Astronomicus certius daturus non sit. Contraria methodus in posteriore parte. Nam per adiectionem, non per detractionem res tractatur. Quod suo quidq. loco explicandū relinquimus.

DE

DE ANNO ÆGYPTIACO.

ANTIQUISSIMA, & simplicissima anni forma, ac popularibus temporibus accommodatissima, est ea, quæ in tricenarios numeros tribuitur. Nam sane antiquitus, præsertim apud Ægyptios, annus constabat tantum diebus trecentis sexaginta. qui numerus propter æquabilitatē diuisionis est aptissimus. Ægyptij vero Hierophantæ, cum scirent anno populari ad perfectionē deesse dies integros quinque ac quadrantem, eum annum perfectum si quando significare vel- lent, Serpentem in orbem ac circulū conuolutum, cauda ore admorsa pingebant in suis Hieroglyphicis monumentis, tanquā Sol perfectum & absolutum Zodiaci curriculum non conficiat, si quinque illæ dies appendices desint. Eum Serpentem νεσί vocabant: quomodo hodie Coptitæ, & Ægyptij vetustissimi Christiani τὰς ἐπαγομύρας vocare solent lingua prisca Ægyptiaca, qua sacros vtriusque Testamenti libros conscriptos habent, & sacra itidem in templis obeunt. Inuenio enim illas dies ڤسي ab illis, Arabice denotari. Nam Horus Apollo Serpentem illum κοσμοειδῶς ἐγρηματισμόν, quo annum, mundum, Regem, & alia significabant, scribit vocari Μεσί. Sed mendum esse librarij puto. Nam, vt dixi, finem anni Solaris etiamnum hodie Ægyptij Christiani Νεσί vocant. Porro nomen ἐπαγομύρων dictum est κτ̄̄ σέσησιν, tanquam olim annus 360 dierum simpliciter fuisset. Quod, vt dixi, Hierophantæ ipsi non solum in libris suis scriptum habebant, sed & fabulam origini & causæ τῶν ἐπαγομύρων adiciebant: Mercurium scilicet alea cum Luna ludentem vicisse, & septuagesimam secundam partem anni ab ea extorsisse, quam postea 360 diebus, qui erat modus anni prisca, adiecerit. Plutarchus ita rem narrat: Τῆς Ρέας, φασί, κρύφα τῷ Κρόνῳ συγενομύρας, αἰδομένον ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τὸν Ἡλίον αὐτῇ, μήτε μὴ, μήτε ἐνικωτῶ τεκεῖν. ἐρῶντα ὃ τὸν Εἰμῶ τ' θεοῦ σσελεθεῖν. εἶτα παῖξαι τὰ πέτλια πρὸς τὴν ἑλῖνῶν, καὶ ἀφελόντα τῶν φώτων ἐκάσθε ἐβδομηκοσὸν ἑξήκοντα, ἐν πύτων ἡμέρας πέντε σσελεῖν, καὶ ταῖς ἐξήκοντα καὶ τριακοσίαις ἐπαγαγεῖν, ἃς νῦν ἐπαγομύρας Αἰγύπτιοι καλεῖται, καὶ τῶν θεῶν χρυθλίαις ἀγεσι. Ergo ab initio ἐπαγομύρων nullæ erant. & solo verbo indicatur priuatio earum antiquitus, quod mirum antea non fuisse videantur, eo quod adiectæ sint: Ἐπαγομύρων autem Ægyptiacarum hæc cognomina erant, vt infra subiecta sunt. Annus ergo Ægyptiacus fuit dierum trecentum sexaginta quinque;

ΕΠΑΓΟΜΕΝΑΙ ἢ ΤΙ ΝΕΙΣΙ.

Πρώτη, ΟΣΙΡΙΣ. Frater Isis.
 Δεύτερα, ΑΡΟΥΗΡΙΣ. Putamus esse Anubim.
 Τρίτη, ΤΥΦΩΕΥΣ, vir Isis.
 Τετάρτη, ΙΣΙΣ.
 Πέμπτη, ΝΕΦΘΗ, ἢ ΤΙ ΑΠΟΦΡΑΣ. Firmico de errore profanarum religionum dicitur ΝΕΦΘΟΤΝΗ, Soror Isis.

κοσίαις ἐπαγαγεῖν, ἃς νῦν ἐπαγομύρας Αἰγύπτιοι καλεῖται, καὶ τῶν θεῶν χρυθλίαις ἀγεσι. Ergo ab initio ἐπαγομύρων nullæ erant. & solo verbo indicatur priuatio earum antiquitus, quod mirum antea non fuisse videantur, eo quod adiectæ sint:

Ἐπαγομύρων autem Ægyptiacarum hæc cognomina erant, vt infra subiecta sunt. Annus ergo Ægyptiacus fuit dierum trecentum sexaginta

quinque, sine quadrantis adiectione. Cuius Thoth primus necessario A
 coepit ab ortu Caniculæ, Sole in Leonem transeunte, nouilunio. Quia
 obseruatio anni & temporum in Caniculæ ortu ab Ægyptiis statue-
 batur: eaque erat ipsis cursus Solaris epocha. Et quamuis eorum
 Thoth laxis habenis in anteriora fugeret, tamen quarto quoque anno
 diem intercalabant, vt testatur Diodorus Siculus libro primo, cum de
 Thebanis Ægypti loquitur: τὰς γὰρ ἡμέρας, inquit, οὐκ ἄγουσι καὶ σελή-
 νῳ, ἀλλὰ καὶ τὸν ἥλιον, τετακονθήμερον μὲν πηδμήροισι τὰς μετώας, πέντε δὲ
 ἡμέρας, καὶ τέταρτον τοῖς δώδεκα μηνῶν ἐπάγουσι. καὶ τέταρτον τὸν ἐνιαύ-
 σιον κύκλον ἀναπληροῦσιν. Id autem fiebat hoc modo: Esto neomenia
 Thoth, Kalendis Augusti, Canicula oriente: post quartum annum
 Thoth superatis Kal. Augusti ascendet in xxxi Iulij. Quare Ægypti- B
 ptiorum Hierophantæ quinto anno ineunte, annum suum ἱερογλυφι-
 κὸν a secunda die Thoth auspicabantur. & spatium illud quadri-
 ennij κωικὸν ἐνιαυτὸν vocabant, item ἡλιακὸν ἔτϠ, item ἔτϠ Θεοῦ, id est
 Solis. Sic secundo quadriennio exacto, noni anni principium a tertia
 Thoth putabant. & quot quadriennia præterierant, tot ἐνιαυτὸς κωι-
 κὸς putabant; quadriennium quidem exactum ἔτϠ Θεοῦ vocantes, an-
 num autem æquabilem labentem, QVADRANTEM. Verbi gratia:
 Proponatur vicesima sexta dies Paophi, qui est secundus mensis. A
 Neomenia Thoth, ad vicesimam sextam Paophi, fluxerunt dies quin-
 quaginta quinque solidi, qui per quatuor diuisi dant tredecim ἐνιαυτὸς
 Θεοῦ, cum trib. quadrantib. & vicesima sexta dies est quartus quadrans C
 anni xiiii Canicularis. Itaq. hoc modo in literis subsignabant, & fa-
 ctis libris: ACTVM ANNI DEI QVARTI DECIMI QVADRANTE QVARTO.
 Et quia annum, vt dixi, æquabilem vocabant QVADRANTEM, pro-
 pterea illum ἱερογλυφικῶς designare volentes, quartam partem modi
 arualis, seu iugeri pingebant. Horus Apollo: ἔτϠ τὸ ἐνισάμηνον γρά-
 φοντες, τέταρτον ἀερέας γράφουσιν. ἔστι δὲ μέτρον γῆς ἡ ἀερεα, πηχῶν ἑκατόν.
 βουλόμηνό τε ἔτϠ εἶπεν, ΤΕΤΑΡΤΟΝ λέγουσιν. ἐπειδὴ, φασί, καὶ τὴν
 ἀνατολὴν ἔσσεσθαι τὴν Σώθειας, μέχρι τὴν ἄλλης ἀνατολῆς, τέταρτον ἡμέρας
 πλεονάζει, ὡς εἶναι τὸ ἔτϠ ἔτϠ Θεοῦ τετακονθίων ἐξήκοντα πέντε ἡμερῶν.
 ὅθεν ἔτι διὰ τετραετηρίδϠ πρῶτον ἡμέραν ἀριθμοῦσιν Αἰγύπτιοι. τὰ γὰρ τέσσα-
 ρα τέταρτα ἡμέραν ἀπαρτίζει. Dilucide & plane non solum ex quadri- D
 ennio Ægyptiaco, & quadrante κωικὸν ἐνιαυτὸν constare dicit, sed etiam
 simplicem annum QVADRANTEM vocari. Sed minus proprie, imo
 falso dixit, διὰ τετραετηρίδϠ πρῶτον ἡμέραν numerare, imo διὰ τετραε-
 τηρίδϠ, hoc est anno quarto absoluto, quinto ineunte. Videntur vero
 manca scriptoris Græci verba, & legendum, ὡς εἶναι τὸ ἔτϠ ἔτϠ Θεοῦ
 τετακονθίων ἐξήκοντα πέντε ἡμερῶν, καὶ ἐπὶ πλεονάζει. Quare errat
 Censorinus dupliciter, cum de hoc anno loquitur: primum, quod κω-
 νικὸν

A νικὸν ἐνιαυτὸν vocari tantum dicit, eum qui ex multis centuriis anno-
 rum constet. sed etiam, qui putet 1460 anno Iuliano vertente Thoth
 in eundem Solis reuolui locum, vnde ante tot annos profectus fuerat.
 Nam vt paulo ante disputauimus, Thoth profectus ab ortu Caniculæ
 Kal. Augusti, post 1460 annos aberit ab ipso ortu Caniculæ in conse-
 quentia diebus plus minus nouem. Quod autem quarto quoque
 anno diem intercalarent Ægyptij, & in ipso ortu Caniculæ, satis
 constat ex obseruatione Eudoxi, qui periodos & ambitus tempesta-
 tum putabat confici quarto quoque anno. eoque fine ille lustrum
 suum circumscripsit, anno intercalari. Plinius libro ii: *Omnium
 quidem, si libeat obseruare minimos ambitus, redire easdem vices quadri-*
 B *ennio exacto Eudoxus putat, non ventorum modo, verum & reliquarum
 tempestatum magna ex parte. Est principium lustrum eius semper interca-*
lari anno, Caniculæ ortu. Haftenus Plinius, qui & libro xvi i i ait tem-
 pestates ipsas quadrennis annis suos ardores habere, & easdē non magna
 differentia reuerti ratione Solis: octonis vero augeri easdem, centesi-
 ma reuolvente Luna. quod nihil aliud est, quam quatuor annis Iu-
 lianis fieri ὑποκατάστασιν τῶν Ἰπσημασιῶν, eamque geminari bis totidem
 annis. Non solum autem in Ægyptum profectum fuisse Eudoxum
 ex Laertio & aliis constat, sed etiam diei quarto quoque anno exacto
 intercalandi methodum Græcis prodidisse auctor est Strabo. quan-
 quam multo antea Græcis vsurpatā scio. Quomodo enim epocham
 C primi mensis Iphitei seruare potuissent? Quare vel hinc clarū est, lu-
 strum Eudoxi nihil aliud, quam quadrienniū Caniculare Ægyptio-
 rum fuisse. idque ipsum Eudoxum a sacerdotibus Ægyptiis didicisse,
 cum eorum gratia in Ægyptum profectus esset, ibique suam Octae-
 terida conscripsisset. Sed omne dubium tollit Canicularis ortus adie-
 cta mentio. Vt autem maximus annus Canicularis reuertatur, fateor
 equidem, opus esse, vt Thoth in ortum Caniculæ incurrat, non au-
 tem, vt anni Ægyptiaci solidi 1460 elabantur. Hoc accidisse Vlpio;
 & Brutio Præfente c o s s. testis est idem Censorinus. quo tempore
 Thoth incidit in xx Iulij, Sole in Leonem transitum faciente, & Cani-
 culæ ortu iam imminente, anno a Nabonassaro 886, Christi 138. Verus
 D igitur ἐνιαυτὸς Θεοῦ, siue κωικὸς, constat quatuor annis Ægyptiacis, &
 die ex quatuor quadrantibus diurni temporis conflato. Magna autem
 periodus, quem κωικὸν ἐνιαυτὸν frustra vocat ab ortu Caniculæ Censo-
 rinus, constat annis Canicularibus solidis 365, quot nempe dies sunt
 in anno æquabili. Et hic est vere annus magnus Canicularis, dictus
 quia ex tot Canicularibus annis constet, quot dies habet æquabilis an-
 nus absolutus: non autem quod eius Thoth incidat in ortum Cani-
 culæ. Nam vnde vnde libuerit, Periodum illam magnam constituere

potes. Triplex igitur fuerit annus Canicularis. Magnus constans A quatuor annis & quadrante: ita dictus, quod quadrans eius obseruatus sit in ortu Caniculæ. Item maior Canicularis ex 365 magnis compositus. Et maximus, mense Thoth in ortum Caniculæ incidente. Quod si annus ille, qui incidit in Consulatum Vlpj, & Brutij Præsentis, fuisset verus annus vertens periodi magnæ Canicularis, iam nihil obstaret nobis, quominus possemus caput veræ periodi Ægyptiæ inuestigare. Nunc cum Censorinus referat caussam anni Canicularis magni ad ortum Caniculæ, in quem Thoth forte eo anno inciderat, manifestum est, eam non esse periodum, quam ipse intelligit. quamuis non dubium est, primum Thoth ab ortu Σωθιοσ, siue Caniculæ, repetendum esse. Apud Herodotum in Euterpe, de B anni Ægyptiaci antiquitate hæc exstant: Temporibus ipsius Herodoti, Ægyptios a mundi conditu putare annos 11340. eosque dicere intra illud tempus Solem bis ortum, & occasum mutasse. Quod quamuis prima fronte fabulosum videtur, habet tamen implicitam speciem veri. Nam in vna magna periodo Sol mutat sedem semel in mensibus Ægyptiacis, vt qui principio in Thoth Solstitium ingrederetur, post 730 annos in brumam incideret in aliqua parte eius mensis. Sed hoc non fuerit occasum & orientem mutari.

Missa igitur illa mendacia & somnia Ægyptiorum faciamus. Necessè est periodum illorum desinere in eundem diem Iulianum, vnde profecta erat, non autem in ortum Caniculæ. & contra principium periodi fuisse ab ortu Caniculæ, quandoquidem quadrantes in ortu Caniculæ intercalabantur, & ab eodem ortu putabantur. quamuis, vt diximus, anni siderei ratio hoc non patitur. Ex his apparet in illa magna periodo quatuor annos pro vna die maximi anni Canicularis accipi, & triginta eiusmodi dies, siue annos Caniculares, esse mensẽ illius maximi anni, qui cõstaret annis æquabilibus 120. Sed de his amplius in anno Persico disputabitur. Menses autem Ægyptiorum, cum characteribus suis in hunc laterculum coniecimus.

MENSES ÆGYPTIORVM.	Dies mensium collecti.	Character mensium.
Θωθ.	30	0
πιοφι.	60	2
δίου.	90	4
χοιακ.	120	6
πυθ.	150	1
μεχαιρ.	180	3
φαιμονωθ.	210	5
θουμυθι.	240	7
πιχων.	270	2
πιυι.	300	4
δισφι.	330	6
μεσοει.	360	1
επιγεμεναι.	365	3

DE

DE ANNIS NABONASSARI ÆGYPTIACIS.

VETERES Ægyptij innouarunt interualla annorum suorum, quoties a nouis regibus & victoribus legem accipiebant. Itaque eos id sæpe factitasse dubium non est. Antiquissimæ eorum epochæ, quæ quidem ad memoriam nostram peruenerunt, sunt hæc: Nabonassari, Philippi, vel mortis Alexandri, & Philadelphi. Mox anno vago fixo accepta est epocha Augusti Actiaca: & postrema omnium Diocletiani, quam etiamnũ hodie retinent Ægyptij Christiani القبط Elkupt. Primus Thoth Nabonassari feria quarta, Februarij 26, anno B periodi Iulianæ 3967. Ideo cum annos & dies Iulianos in Ægyptiacos Nabonassari rediges, semper aufer 56 de diebus, & bisextis Iulianis. Exemplum: Annus vulgaris Christi, scilicet a natali, est 4713 periodi Iulianæ. Deductis 3967 de 4713, remanent 747 anni Iuliani, a fine Decembris anni 3967, ad finem Decembris anni 4713: sed ratione epochæ Nabonassari, a 26 Februarij 3967, ad 26 Februarij 4713. Detrahitur igitur 56 diebus, remanent anni solidi Iuliani 746, dies 309. Bisexta Iuliana annorum 746, id est dies 186, componantur cum diebus 309. Fiunt dies 495, id est annus vnus Ægyptiacus cum diebus 130. Ergo a primo Toth Nabonassari, ad finem anni 4713 periodi Iulianæ, sunt anni Ægyptiaci absoluti 747: diesque C 130 præterea de anno 748 inchoato. Deduc 130 de 365, nempe de anno integro. Remanent dies 235 a Kal. Ianuarij desinentes in 23 Augusti inclusiuè. Ergo Thoth 748 Nabonassari incidit in illud tempus. Semper adice 3 ad annos propositos Nabonassari. Habebis feriam Thoth, abiectis scilicet omnibus septenariis. Ergo Thoth 748 caput feria secunda, cyclo Solis 1x, Augusti 23. Proinde a Thoth Nabonassari, ad finem Decembris anni 4713 periodi Iulianæ, anni sunt Ægyptiaci, vt diximus, absoluti 747, dies 130: qui fiunt simul dies 272786, vt volunt quoque Alfonsini. Rursus vt annos Ægyptiacos in Iulianos conuertas, bisexta, quæ tot annis Iulianis competunt, quot anni Ægyptiaci propositi sunt, deducantur de annis & diebus propositis. Reliquum erunt anni & dies Iuliani. Exemplum: Proponantur anni Ægyptiaci 747 absoluti, dies 130 in annos Iulianos & dies redigendi. Bisexta, quæ competunt annis 747, id est dies 186, deducantur de annis Ægyptiacis 747, diebus 130: vel de annis 746, diebus 495. Remanent anni Iuliani absoluti 746, dies 309, vt antea. Rursus, cum solos annos Nabonassari inuestigas, vt locum Thoth in anno Iuliano inuenias, quadrantem annorum Nabonassari abiice a 56, siquidem quadrans minor sit. Reliquum sunt dies Iuliani a Kal. Ianuarij. Volo

Volo scire locum neomeniæ Thoth in anno Nabonassari 120. Quadrans 30 deductus de 56 relinquit 27 Ianuarij, diem vltimam anni 119. Ergo 27 Ianuarij erit neomenia Thoth. Si quadrans excefferit 56, aufer 56 a quadrante. Reliquum sunt dies retro numerandi ab vltima Decembris: vel, quod idem est, deducendi de quantitate anni Iuliani 365. Relinquetur vltima dies anni præteriti. Alexander decessit anno Nabonassari 425. Nam a Thoth Nabonassari, ad Thoth Philippi, siue mortis Alexandri, Ptolemæus ponit interual- lum, annos 424 præcisos. Quadrans 106, deductione facta, relinquit 50. Ea porro 50 a 365 diebus Iulianis detracta relinquent vltimam diem anni 424 in xi Nouembris. Itaque Thoth annorum Philippi debetur duodecimæ Nouembris, feria prima. Rursus annis Nabonassari adice 18, siquidem non excefferint 228. Reliquum per 28 diuisum relinquit cyclum Solis Iulianum. Si excedunt 228, adice 17. Denique si excedunt 1688, adice 16. Sed ne quis error incautis iuuenibus obrepat, præstat Laterculum characteris omnium mēsiū in annis Nabonassari proponere cum cyclo Solis Iuliano. Eius Laterculi exemplar infra subiecimus. Diuisis annis Nabonassari per septem, adiectis tribus, diximus relinqui characterem Thoth Nabonassari, qui characteri sequētium mēsiū adiectus, quos in capite de anno Aegyptiaco posuimus, indicabit feriam om-

LATERCVLVVS CHARACTERIS MENSIVM
IN ANNIS NABONASSARI, PER CYCLVM
Solis Iulianum.

Cyclus Solis Nabonassari.	Θεβ.	Παρεσι.	Αβύ.	Χοιρ.	Γεβ.	Μεση.	Φαυβ.	Φαρεσι.	Περγ.	Πλου.	Εμεσι.	Μερε.	Εμεσι.	Chara-cter cycli Solis Iuliani.	Cyclus Solis Iulianus intra 228.	Cyclus Solis Iulianus intra 1028.	Cyclus Solis Iulianus intra 3148.
1	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	E	19	18	17
2	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	D	20	19	18
3	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	CB	21	20	19
4	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	A	22	21	20
5	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	G	23	22	21
6	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	F	24	23	22
7	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	ED	25	24	23
8	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	C	26	25	24
9	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	B	27	26	25
10	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	A	28	27	26
11	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	GF	1	28	27
12	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	E	2	1	28
13	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	D	3	2	1
14	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	C	4	3	2
15	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	BA	5	4	3
16	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	G	6	5	4
17	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	F	7	6	5
18	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	E	8	7	6
19	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	DC	9	8	7
20	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	B	10	9	8
21	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	A	11	10	9
22	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	G	12	11	10
23	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	FE	13	12	11
24	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	D	14	13	12
25	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	C	15	14	13
26	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	B	16	15	14
27	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	AG	17	16	15
28	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	F	18	17	16

quos in capite de anno Aegyptiaco posuimus, indicabit feriam omnium

A nium mensium illius anni. Sed si vis characterem illum cum cyclo Solis Iuliano comparare, tunc ingressus faciendus in hunc laterculum. Itaque cōsiderabis, an summa annorum propositorum sit intra 228, an vero excedat, & cyclum Solis Iulianum ei cōgruentem pro neomenia Thoth assumes. Annos igitur Nabonassari per 28 diuide. Reliquum est annus cycli Solis Nabonassari in latere sinistro. E regione illius habes omnes characteres omnium mēsiū anni propositi: & a latere dextro cyclum Solis Iulianum ei congruentem. Exemplum. Volo scire characterem Thoth anni 120 a Nabonassaro, & cyclū Romanum illi competentem. Abiectis 28, remanent 8, qui est octauus annus cycli Solis Nabonassari. A latere sinistro habes 8 annū cycli Nabonassari, feriam Thoth 4, Paophi 6, &c. Et quia anni 120 sunt intra 228, in latere dextro cyclus Iulianus ei respondēs est 26. Litera Dominicalis C. Feria ergo 4 erit F. Proinde Thoth cœpit litera F, 27 Ianuarij, vt antea explicauimus. Dici nō potest, quam tutus & expeditus sit vsus huius Laterculi illis, qui Ptolemæū legunt. Quod si numerus annorum Nabonassari excefferit 228, tunc secunda columna cycli Iuliani assumēda est, vt eius titulus indicat. Verbi gratia: in anno 232 erit idē cyclus Nabonassari viii. In secunda columna ei respondet cyclus 25 Iulianus. Propterea litera Dominicalis erit ED. Feria quarta, quæ in anno 120 erat in litera F, tunc erit in litera G, Decembris 30. Sed quia reliqui menses Nabonassari pertinent ad cyclum Solis Iulianum 26, diligēter cauere debent adolescentes, ne putent semper eundē cyclum per totum annum vsurpari. Hoc tantū accidit in quatuor annis, nempe 224, 225, 226, 227, in prima columna. In secūda, in annis 1684, 1685, 1686, 1687. In tertia columna, in annis 3144, 3145, 3146, 3147. In omnibus reliquis annis semper bini cycli Iuliani vindicant sibi annū Nabonassari. Quare is cyclus Iulianus, qui e regione cycli Nabonassari respondet, is, inquam, est cyclus Thoth, & si qui sunt alij menses, intra illum annū cycli. Nam constat non totum annū Nabonassari vno cyclo Iuliani attribui. Censorinus scribebat aureolum libellū suum de die Natali anno Christi Dionysiano 238, cyclo Solis xxiii, Lunæ xi: quod cognoscimus ex anno Iphiti 1014, quo ineunte a diebus æstiuis ea scribebat eximius ille & doctissimus temporum & antiquitatis vindex. Is igitur scribit eo anno Thoth Nabonassari noningentesimum octagesimum sextum incurrisse in a. d. v i i Kal. Iulias: hoc est in xxv Iunij. Abiectis 28 de 986, remanet annus cycli Solis Nabonassari sextus. In secunda columna sinistra est cyclus Solis 23, vt proposuimus. Feria Thoth secunda. Litera Dominicalis cycli 23, est G. Ergo secunda feria A, qui est character xxv Iunij. Præterea quadrans annorum 986, nempe 246, deductis 56, relinquit 190. Quæ & ipsa de anni Iuliani quantitate deducta relin-

quunt.

quunt 175, vltimam diem anni 985 in 24 Iunij. Ergo Thoth 986 in 25. **A**
 Quod autem scribitur apud eundem Censorinū, Vlpio & Brutio Præ-
 sente coss. anno Nabonassari 886, neomeniam Thoth incurrisse in XII
 Kal. Augusti, mendum est librarij, non error Censorini. Centum enim
 quadrates Ægyptij dant annos Caniculares xxv. hoc est, dies xxv. Ad-
 ditis 25 ad 25 Iunij, incidis in 20 Iulij. Periclitemur ex methodo nostra.
 Quadrans annorum 886 est 165, detractis 56. Rursus 165 de 365 detracta
 relinquunt 200, nempe 19 Iulij, vltimam diem anni 885. Quare Thoth
 886 cœpit die Iulij 20. Abiectis 28 de 886 relinquitur cyclus Solis Na-
 bonassari 18. qui in latere sinistro indicat feriam Thoth 7: in latere
 dextro, secunda columna cyclum Solis Iulianum v i i. Feria igitur se-
 ptima E, qui est character x x Iulij. Sed expeditius, & dicto citius ad- **B**
 dita tria ad annum Nabonassari dabunt feriam neomeniæ Thoth,
 abiectis omnibus septenariis. Nunc ad methodum Lunæ in men-
 sibus Nabonassari veniamus. Cui rei maiori ex parte satisfacimus,
 cum generaliter *εικοσιπενταετηρίδα* anni æquabilis explicauimus. Pto-
 lemæus libro v statuit nouilunium primi Thoth Nabonassari *κδ. μδ.*
ιζ. hoc est, Thoth x x i i i i. scrupulis diurnis 44', 17", quæ ad rationem
 Chaldaicam redacta fiunt 24 dies Thoth, horæ 17, 770. Terminus igitur
 Thoth primi anni *εικοσιπενταετηρίδα* Nabonassari est x x i i i. Iam
 diximus initio, epactas descendere, cōtra Terminos ascendere. Si x x i i i
 est primi anni Terminus, x i i i i, qui proxime antecedit, erit Terminus
 secundi, & sic deinceps ascendendo. Quibus terminis per ordinem & **C**
 contextum suum digestis, facile situs embolismi in periodo annorum
 Nabonassari deprehendetur. Is enim annus est *εμβολισμῶν*, quem se-
 quitur Terminus maior. Vt, verbi gratia, annus tertius habet i i i pro
 Termino, quem sequitur x x i i, Terminus nempe maior antecedente.
 Ergo i i i est *εμβολισμῶν*. Quibus animaduersis, periodus Nabonaf-
 sari, & eius embolismi nihil differunt ab ordine, situ & progressu en-
 neadecaeteridis: quatenus septē priores embolismi sunt in annis tertio,
 sexto, octauo, vndecimo, quartodecimo, decimosextimo, & nonodeci-
 mo, vt in Enneadecaeteride. reliqui duo sunt principiū Enneadecaete-
 ridis. Nam embolismus vicesimus secundus est primus embolismus en-
 neadecaeteridis in anno tertio. Embolismus autem vltimus, est secun- **D**
 dus in anno sexto enneadecaeteridis. Quare noua periodus instituenda
 fuit, cuius annus primus habet *εποχῶν* primi nouilunij Nabonassari.
 Reliqui anni sunt vere Chaldaici, quandoquidem pertinent ad en-
 neadecaeterida Chaldaicam: neque alio differunt, nisi quod epochen
 Nabonassari implicitam habent. Tabulam autem *εικοσιπενταετηρίδος*
 duplicem fecimus, vt pugillar bipatens, quod vocat Aufonius. Prior
 pars continet, vt diximus, annos periodi, quorum primus est mera
 epocha.

A ANNI PER CYCLOS COLLECTI.

Anni per Cyclos collecti.	Pars anterior.			Pars posterior.		
	Feria.	Hor.	Scrup.	Dies.	Hor.	Scrup.
25	3	22	957	0	1	123
50	7	21	834	0	2	246
75	4	20	711	0	3	369
100	1	19	588	0	4	492
125	5	18	465	0	5	615
150	2	17	342	0	6	738
175	6	16	219	0	7	861
200	3	15	96	0	8	984
225	7	13	1053	0	10	27
250	4	12	930	0	11	150
275	1	11	807	0	12	273
300	5	10	684	0	13	396
325	2	9	561	0	14	519
350	6	8	438	0	15	642
375	3	7	315	0	16	765
400	7	6	192	0	17	888
425	4	5	69	0	18	1011
450	1	3	1026	0	20	54
475	5	2	903	0	21	177
500	2	1	780	0	22	300
525	6	0	657	0	23	423
550	2	23	534	1	0	546
575	6	22	411	1	1	669
600	3	21	288	1	2	792
625	1	20	165	1	3	915
650	4	19	42	1	4	1038
675	1	17	999	1	6	81
700	5	16	876	1	7	204
725	2	15	753	1	8	327
750	6	14	630	1	9	450
775	3	13	507	1	10	573
800	7	12	384	1	11	696
825	4	11	261	1	12	819
850	1	10	138	1	13	942
875	5	9	15	1	14	1065
900	2	7	972	1	16	108
925	6	6	849	1	17	231
950	3	5	726	1	18	354
975	7	4	603	1	19	477
1000	4	3	480	1	20	600
2000	1	6	960	1	17	120
3000	5	10	360	1	13	720

TABELLA OPPOSITIONIS LUMINARIVM PER MENSES.

Men- fes.	Dies men- sum.	Pars anterior.			Pars posterior.		
		Feria	Hor.	Scrup.	Dies	Hor.	Scrup.
1	14	7	18	396	15	5	684
2	44	2	7	109	15	16	971
3	73	3	19	902	16	4	178
4	103	5	8	615	16	15	465
5	132	6	21	328	17	2	752
6	162	1	10	41	17	13	1039
7	191	2	22	834	18	1	246
8	221	4	11	547	18	12	533
9	251	6	0	260	18	23	820
10	280	7	12	1053	19	11	27
11	310	2	1	766	19	22	314
12	339	3	14	479	20	9	601

CYCLVS NABONASSARI PER ANNOS EXPANSOS.

Anni Nabo- nassi.	Feria.	Hor.	Scrup.	Pars anterior.			Pars posterior.		
				Dies.	Hor.	Scrup.	Dies.	Hor.	Scrup.
1	24	6	17	770	5	6	310		
2	14	4	2	566	15	21	514		
3	3	1	11	362	26	12	718		Emb.
4	22	7	8	951	7	15	129		
5	11	4	17	747	18	6	333		
6	1	2	2	543	28	21	537		Emb.
7	20	1	0	52	9	23	1028		
8	9	5	8	928	20	15	152		Emb.
9	28	4	5	437	1	17	643		
10	17	1	15	233	12	8	847		
11	7	6	0	29	22	23	1051		Emb.
12	25	4	21	618	4	2	462		
13	15	2	6	414	14	17	666		
14	4	6	15	210	25	8	870		Emb.
15	23	5	12	799	6	11	281		
16	12	2	21	595	17	2	485		
17	2	7	6	391	27	17	689		Emb.
18	21	6	3	980	8	20	100		
19	10	3	12	776	19	11	304		Emb.
20	29	2	10	285	0	13	795		
21	18	6	19	81	11	4	999		
22	8	4	3	937	21	20	123		Emb.
23	27	3	1	466	2	22	614		
24	16	7	10	262	13	13	818		
25	5	4	19	58	24	4	1022		Emb.

194 IOSEPHI SCALIGERI
 epocha Nabonassari, reliqui sunt anni communes, aut embolimæ, vt A
 ordo postulat, cum ipsa epocha impliciti. Posterior pars, quæ & dex-
 tra, habet illos annos inuersos. quo nomine posteriorem partem voca-
 uimus. Deducta enim priore parte 24, 17, 770, relinquitur posterior
 pars, 5, 6, 310. Porro prior pars indicat feriam nouilunij, posterior
 diem mensis. Vtraque horas, & scrupulos. Hanc periodum antece-
 dit Tabella oppositionum in mensibus Nabonassari. quam in gra-
 tiam eorum confecimus, qui Ptolemæum legunt: vt sine magno ne-
 gotio & labore, deliquia Lunaria ab antiquis obseruata, quæ exstant
 apud illum scriptorem, reperiant. Coniunctiones autem lumina-
 rium petendæ sunt ex Tabella mensium, quam initio huius libri po-
 suimus, vbi methodum anni æquabilis tradimus. Postremo antepo- B
 sita est Tabula per periodos expansas collecta, quam ad 3000 annos ex-
 tendimus. Hoc quoque studiosorum laborem leuabit in nouiluniis,
 & oppositionibus colligendis. Methodi summa hæc est: Ab annis
 Nabonassari propositis abiice semper minorem numerum annorum
 in sinistro latere Tabulæ maioris, etiam si præcise inueniuntur. Vt si
 propositus sit annus Nabonassari 225: quamuis is numerus præcise in
 latere Tabellæ inuenitur, tamen proxime minor 200 abiicitur. Re-
 liqui 25 petendi ex Tabula annorum expansorum. Si vis igitur scire
 nouilunium Thoth illius anni Nabonassari: accipe numeros partis
 anterioris annorum 200, quos a 225 abiecisti. nempe 3, 15, 96. item
 numeros anni 25 in Tabula annorum expansorum, 4, 19, 58. Com- C
 pone simul. Prodit nouilunium Thoth 1, 10, 154. Adde tria annis
 Nabonassari. Abiice 7 omnia. Reliqua est feria 4, neomeniæ Thoth.
 Terminus nouilunij v, e regione anni 25, indicat nouilunium confici
 in dicta die quinta Thoth, quæ est feria prima, vt recte collectum est.
 Quod si Terminus non indicaret, tamen numeri partis posterioris rem
 explicassent. Numerus partis posterioris annorum 200, est 0, 8, 984.
 Item numerus eiusdem partis e regione anni 25, est 24, 4, 1022. Com-
 pone. Prodeunt 24, 13, 926. Abiice illa a 30. Relinquuntur 5, 10, 154.
 dies nempe quinta Thoth, hora 10 post meridiem, scrup. Chald. 154.
 Memineris autem, scrupulos a 1080 abiici, horas a 24, feriam a 7,
 dies a 30. Et cum colliguntur dies partis posterioris, semper triginta. D
 abiiciuntur in excessu tricenarij. Vt exploratius tibi constet de fide
 methodi, periclitare, an eclipsin Lunæ, quæ eodem anno 225 contigit,
 deprehendere possis. Ea confecta est hora 10, 100 post meridiem, 17
 Phamenoth, hor. 1, 280 post mediam oppositionem. Ergo media
 oppositio fuit hora 8, 988. Dies 17 Phamenoth est 197 dies a neome-
 nia Thoth. Aufer igitur Terminum, hoc est v, a 197. Relinquuntur
 192. Sume oppositionem numeri proxime minoris 191. Numerus an-
 terior

A terior 2, 22, 834. Iunge cum nouilunio Thoth 1, 10, 154. Prodit op-
 positio Phamenoth, 4, 8, 988, vt propositum fuit. Annus coepit feria
 quarta. Adde characterem anni characteri Phamenoth ex later-
 culo mensium Ægyptiacorum. Neomenia Phamenoth fuit feria 2.
 eadem feria in xv. Ergo xvi Phamenoth feria 4, vt indicat epilo-
 gismus. Quod si nescirem feriam, tamen per numeros posteriores id
 collegissem. Numerus posterior oppositionis 191, est 18, 1, 246. Iun-
 ge cum 24, 13, 926 nouilunij Thoth. Abiice 30, (quod semper fa-
 ciendum, si opus est.) Exeunt, 12, 15, 92. Deducta de 30, relinquunt
 dies 17, 8, 988. Ergo die 17 Phamenoth, feria 4, hora 8, scrup. 988,
 fuit media oppositio luminarium. Quare si Termini iidem semper
 B esse possent, non opus fuisset methodo posterioris & inuersæ partis.
 Sed in 500 annis ij mutantur. Anteuertit enim eos Luna horis 22.
 Quare confugiendum ad numeros vniuersos. Exemplum: Anno Na-
 bonassari 547 defecit Luna, Mefori 16, circiter hor. 7, post meri-
 diem, horis duodecim ante mediam oppositionem. Ergo media con-
 iunctio non abfuit ab hora 19 post meridiem. Colligo primum nu-
 meros 525 annorum proxime minorum, scilicet, 6, 0, 657. & in Ta-
 bula annorum expansorum e regione anni 22, numeros 4, 3, 957.
 Conficitur nouilunium Thoth, 3, 4, 534. Iam 16 Mefori est 346 dies a
 neomenia Thoth. Terminus anni 22, nempe 8, deductus de 346, re-
 linquit oppositionem 338 in mense 12. Cuius mensis numerus ante-
 C rior, 3, 14, 479, cum neomenia Thoth constituit oppositionem Mefo-
 ri 6, 18, 1013. Fuit igitur nouilunium feria sexta, Neomenia Thoth
 feria quarta. quæ characteri Mefori adiecta constituit eius neome-
 niam, & 15 eiusdem mensis feriam 5. Ergo 16 Mefori fuit oppositio
 media circiter 19 horam, vt propositum erat. Iam si secutus fuisssem,
 Terminum, superassem fines oppositionis die solido. Nam terminus 8
 ad 339 appositus conficeret 347. quæ est 17 dies Mefori, non 16. Ita-
 que in annis 547 Termini excedunt fines Lunæ die vno. At per nu-
 meros posteriores tutissima est methodus. Numeri posteriores anno-
 rum 525, & 22 adiecti fiunt 22, 19, 546. Quibus adiciantur numeri
 oppositionis 339 ex parte posteriori, nempe 20, 9, 601. Conflantur
 D 13, 5, 67. Deducti de 30, relinquunt 16, 18, 1013, verum diem oppo-
 sitionis Mefori. Fac periculum omnium defectionum Lunarium,
 quæcunque exstant apud Ptolemæum. Semper eandem constan-
 tiam experieris. Vnum tantum excipio, quod inuitus epocham Na-
 bonassari a Ptolemæo præscriptam apposui, ne viderer aut arrogans,
 qui eam contemsissem, aut supinus, qui non animaduertissem, vt in-
 genia horum temporum nihil non in bonis mentiuntur. Nam ex
 vero eclipsium illarum epilogismo epocha primi nouilunij Nabonaf-
 sari,

fari, fuit 24, 18, 423. Differentia illius, & Ptolemaicæ epochæ, scrup. A Chald. 733. quæ in ratione defectuum non est contemnenda. Itaque si quis illa adiiciat epilogismo Lunari, perueniet semper ad fines mediarum coniunctionum, a quibus tot scrupulis aberit, duce epocha Ptolemæi. Hæc interea admonere volui. Cætera palam est a nobis recte tradita fuisse.

DE NEVRVZ PERIODICO VETERVM PERSARVM.

OMNIBVS nationibus, quæ anno æquabili vsæ sunt, ab initio idem caput anni fuit. Itaque easdem neomenias mensium habebant, hoc vno excepto, si quid mutatione *ἐπαγομῶν* variabat. Nam illæ quinque appendices dies aliis aliam sedem habebant, Chaldæi, Persæ, Armenij, Ægyptij vnum, eundemque annum norant. Sed collocatio quinque extremarum dierum nonnihil statum illorum anni inter se dissimilem faciebat. Persarum antiquitus idem annus fuit, qui hodie, tricenariorum mensium duodecim, & quinque appendicum dierum. Q. Curtius libro tertio: *Magi proximi patrium carmen canebant. Magos trecenti & sexaginta quinque iuuenes sequebantur, puniceis amiculis velati, diebus totius anni pares numero.* Hæc Curtius. Quemadmodum igitur Ægyptij annum suum Canicularem vocabant, qui ex quatuor annis simplicibus & die aduentitio constabat: ita etiam Persæ veteres suum quadriennium NEVRVZ vocabant. enim illis est initium veris; quod ad verbum est, NOVVS DIES, quasi diceret *νεμυεβαν*. Nam vt Ægyptij ortum Caniculæ, propter quem Nili incrementa fiebant, obseruarunt: ita etiam Persæ ad hanc vsque diem, principium veris non solum temporum ciuiliū epocham & titulum statuunt, sed etiam epulis, & pompa prosequuntur. Sane Fernandus Lopez Castagneda libro Indicarum rerum sexto, Cap. XLVI, scribit Lusitanorum legatum Baltazarem Personam a præfecto Xequæ Ismaelis Regis in quodam oppido Persidis detentum, quod Rex celebraturus esset solenne festum, quod lingua Persica NEVRVZ vocari dicit, idque significare solenne verni temporis. *Baltazarem Personam detinuerat Præfectus, vt omnem apparatus solennitatis NEVRVZ, & pompam regiam videret.* Hæc ille. Legimus etiam apud antiquos scriptores, Persis matrimonia legitima non videri, nisi quæ tempore verno contracta essent. Hodie illud nomen NEVRVZ non solum apud Persas plurimum est in ore, sed etiam apud alias nationes, adeo vt Turcæ annum Solarem Neuruz vocent: & cum ætatem alicuius indicare volunt, tot Neuruz dicunt eum habere, quot annos

A annos natus est. Persæ igitur annum suū Neuruz vocabant, vt Ægyptij Canicularem. Quin etiam vt Ægyptij *ἐνιαυτὸν 9ε8*, sic illi *سال* Sal Chodai, annum DEI, hoc est Solis. Vnde periodum annorum Solariū in *ἀφ᾽ ἐπιτοῖς* vitæ humanæ Astrologi vocant SAL CHODAI. In Kalēdario meo Persico Enneadecaeteris vocatur *سالها* Salmea. hoc est periodus Lunarum. Sed hoc differebant Ægyptij a Persis & Chaldæis. quod illi suo Thoth habenas permitterent, neq. intercalatione intra suos fines coercerent. Nam quot erant dies a neomenia Thoth primi, tot quadriennia & annos Cani-

روزهای ماه	روزهای ماهی	D I E S MENSIVM.	NOMINA DIERVM MENSIS.
اورمزد	ا	I	Oromazda
بهمن	ب	II	Behemen
ادربهشت	ج	III	Adarpahschib
شهریور	د	IIII	Schahariuz
اسفندارمز	ه	V	Asphādaramaz
خرداد	و	VI	Chardad
مرداد	ز	VII	Mardad
دیبادر	ح	VIII	Dibadar
اذرآبان	ط	IX	Adhar aban
خورماه	ی	X	Choramah
تیرخوش	یا	XI	Thirchusch
دهمهر	یب	XII	Dehambar
مهرسروش	یج	XIII	Maharsersusch
رشن	ید	XIIII	Rasch
فروردین	یه	XV	Phruridin
بهرام	یو	XVI	Bebiram
رام	یز	XVII	Ram
باد	یج	XVIII	Bad
دبیدین	یط	XIX	Debidin
دین اراد	ک	XX	Dinarad
اشناد	کا	XXI	Aschnad
اسمان	کب	XXII	Asman
رامیاد	کج	XXIII	Ramiad
ماراسفید	کد	XXIIII	Marasphid
انیران	که	XXV	Aniran
اهنود	کو	XXVI	Ahnud
اشنود	کز	XXVII	Aschnud
اسفندامد	کج	XXVIII	Aspandemad
وهشت	کک	XXIX	Wahascht
هشنوش	ل	XXX	Haschnusch

culares, siue *ἐνιαυτὸς Θεοῦ* putabant. Chaldæi vero & Persæ, quia A
singuli dies vnus mensis appellationibus Heroum, aut regum cogno-
minabantur, primum quadriennium nomine diei primi vocabant:
secundum quadriennium, nomine secundi. Exemplum: Primi anni
magnæ periodi, siue SAL CHODAI, caput in NEVRVZ, hoc est, æquinoctio
statuebatur. Quatuor primi anni vocabantur Oromazda, quia ita
vocatur dies primus mensis. Secundum quadriennium appellabant
Behemen. Is est secundus dies mensis. Idque faciebant addito nomi-
ne mensis. Ut si diceretur: Factum est in Behemen Phrurdin mensis,
intelligebant eum esse secundum quadriennium, quod inciderat in
Phrurdin mensem. Sciebant deinde quotus esset mensis Phrurdin, &
a neomenia primi mensis, ad secundam ipsius Phrurdin, quot dies B
sunt, tot quadriennia præterisse non ignorabant. Sed post annos 120,
mensum integrum intercalabant: quia in tot annis, 30 diebus caput
periodi anteuertit præscam epocham. Nam si Thoth Ægyptius hoc
anno cœpit incurrere in Kal. Mai, post 120 annos confectos ipse Thoth
deprehendetur in Kal. Aprilis. Ut igitur caput periodi in antiquas fe-
des summoueretur, vnum *ماه ذرورج* Mahe bezurg, hoc est, ma-
gnum mensum fluxisse notabant, qui esset annorum 120. & vt labem
ac spatium inane replerent, quadrantem eius, hoc est, 30 dies, interca-
labant, hoc modo: Post 120 annos, qui est mensis magnus Persarum,
primus mensis intercalabatur, puta Adar. & anno intercalationis duo C
Adar erant. Secundo magno mense exacto, hoc est, post 240 annos,
secundus mensis intercalabatur, puta Di. tunc Di fiebat geminus.
Post tertium magnum mensum, hoc est, annos 360, tertius mensis in-
tercalabatur, & annus XIII mensium habebat geminum Behemen.
Sic omni magno mense absoluto intercalabantur ordine omnes
menses, donec periodo exacta ad primum mensum rediretur. Muste-
raka autem, hoc est *ἐπαγόμηναι*, non in calcem anni reiciebantur, sed
in finem eius mensis, qui intercalatus erat. Quare annus magnus
Dei, siue SAL CHODAI Persicus, constabat annis Iulianis absolutis
1460, vt annus magnus Canicularis Ægyptiorum. Apposuimus igitur
lineam nominum dierum mensis Persici, qui sunt indices qua-
drantum. Resumantur, quæ diximus, tamen si inuiti *δὲ τὰ αὐτὰ εἰπεῖν* D
adigimur. Cum caput Salchodai instituendum esset iterum, statue-
bant illud in die æquinoctij, quod ab ipsis *ذرورج* dici iam monuimus,
ab Arabibus *الاعتدال* Elinthidal. Per quatuor annos integros vo-
cabant illud Neuruz Oromazda, quia illud erat quadriennium pri-
mum, quod cœpit a primo die mensis. Secundus dies mensis vocatur
Behemen. Quadriennium secundum erit illi cognomine, quia eius
caput

A caput incidit in Behemen mensis. A quinto anno igitur, ad exitum
octaui, Behemen vindicat sibi secundum quadriennium. Mox annus
æquabilis anteuertit vnum diem, & nonus annus reperiebatur in
Adarpahascht ipsius mensis, vsque ad exitum duodecimi. Dehinc
tertiusdecimus annus incipiebat a Schehariuz vsque ad exitum sexti-
decimi. Hoc fiebat, donec ad Haschnusch perueniretur, quæ est tri-
cesima dies mensis, & consequenter tricesimum quadriennium. Quo
exacto mensis integer Persicus in anteriora euagatus erat. Nam qui,
exempli gratia, fuisset in Kal. Martij initio quadriennij Oromazda,
post finem quadriennij Haschnusch reperiebatur in Kal. Aprilis. Po-
namus illū mensum fuisse Adar, qui a Kal. Mai, ad Kal. Aprilis per 120
B annos transitum fecerit: Alter Adar eo anno intercalandus erit. Nam
a Kal. Aprilis, ad Kal. Mai, is erit Adar prior, & Musteraka applica-
buntur illi in fine. Annus vero sequens, Adar nimirum posterior, erit
primus mensis anni, donec 120 annis iterum exactis Musteraka appli-
centur Di mensi priori, & Di alter incipiat annum sequentem. Hinc
fiebat, vt ex loco Musteraka sciretur quot magni menses transferant de
periodo. Verbi gratia: Si Muste-
raka erat in fine quarti mensis, hoc
indicabat quatuor magnos men-
ses fluxisse, hoc est, quater annos
120. Itaque non opus erat indica-
C re, quotus magnus mensis esset ille.
Hoc satis ordo Musteraka indica-
bat. Rursus cum dicebant: Scri-
ptus est hic liber anno tertio Neu-
ruz Asphandaramaz: quia As-
phandaramaz est quinta dies men-
sis, ex eo intelligebant de magno
mense currente quatuor quadriennia fluxisse, & eum esse tertium an-
num æquabilem Quadriennij quinti. Id melius ex superiori Dia-
grammate assequeris. Nam temporibus Iezdegird Musteraka a fine
Aban mensis, ad finem Adar traducta sunt.

Anni pe- riodi.	EMBOLISMI MAGNI NEVRVZ.	MVSTER- AKA.
0	Adar. 28 Martij	23 Martij
120	Adar. 28 Martij	23 Martij
240	Di. 27 Aprilis	22 April.
360	Behemen. 27 Mai.	22 Mai.
480	Asphandar. 26 Iuni	21 Iuni.
600	Phrurdin. 26 Iuli	21 Iuli.
720	Adarpahascht. 25 Aug.	20 Aug.
840	Chardad. 24. Septembris	19 Sept.
960	Thir. 24 Octobris	19 Octob.
1080	Mardad. 23 Nouembris	18 Nou.
1200	Seheheriz. 23 Decembris	18 Decemb.
1440	Mehar. 22 Ian.	17 Ian.
1460	Aban. 21 Febr.	16 Febr.

D

DE ANNO VAGO IEZDEGIRD.

HACTENVS incolumis manserat status veteris periodi magni
Neuruz, donec Othman, filius Ophan, Amiran Scenitarum
Arabum, Calipha Babel, Regem Persarum prælio victum interfecit.
Ei regi Persarum nomen erat IEZDEGIRD, qui ita vocatur ab Ara-
bibus: *يزدگرد ابن شهریار بن کسری* Iezdegird eben Scheha-

riar ben Cufui. hoc est, filius Sirois, filij Cosrois. Nam quem Persæ A Schahariar, eum historiæ nostræ vocat Siroen: item Cosroen quem illi Cufui. Sed Haiton Armenius vocat Cossorassath. Persæ ita nominat: Iezdegird pasar Schehariar pasari Cufui. Hunc Iezdegirden Haiton nominat Ascaiorth, eumq. victum scribit anno Dominico DCXXXII, ad oppidum, cui nomen Marga. Quod verum est. Sed quare illi nomen mutavit, nescio. Eo igitur victo, & interfecto, Saraceno victori Othmano, filio Ophan cessit imperium Persicum, eo ipso anno, quem scribit Haiton, 632, Iunij die XVI, cyclo Solis XXV, Lunæ VI. Is erat annus secundus imperij Iezdegird. Musteraka erant in fine Aban mensis, cum is Iezdegird accessit ad imperium, vt scripsit mihi Ignatius Patriarcha Antiochenus, vir linguæ Persicæ peritissimus. Ipse B transtulit ipsa in XXI Martij, vt Adar incideret in 18 Martij, in quo die conficiebatur illo tempore æquinoctij sidus: & hinc inciperet magna periodus NEVRVZ Iezdegirdici. Sed Muhamèdici soluerunt illam periodum, quod annis decem antea fecerant in cyclo Arabico. Quare Musteraka translata in finem Asphandar, vt neomenia Phrur-

din esset primus dies anni, quia is fuit primus imperij Saracenicum in Perside. Improprie igitur vocatur annus Iezdegird, qui potius est annus Othman Caliphæ primus, & Hegiræ vndecimus, Rabie prioris die XXI. vt in anno Hagareno adnotauimus. Ab eo tempore semper anno solutiore, quam antea, vtuntur Persæ. Nam illorum annus, vt Ægyptiacus, libere vagatur, & post 1460 annos Iulianos reuertetur neomenia. Phrur-

فزوردین ماه	Phruridin Mensis	0
ادر بهشتماه	Adar Pahaschth Mensis	2
خرداد ماه	Chardad Mensis	4
تیر ماه	Tbir Mensis	6
مرداد ماه	Marded Mensis	1
شهریز ماه	Schehariz mensis	3
مهر ماه	Mehar mensis	5
ابان ماه	Aben mensis	7
ادر ماه	Adar mensis	2
دی ماه	Di mensis	4
بهمن ماه	Behemen mensis	6
اسفندر ماه	Asphandar mensis	1
مسترکه	Musteraka, ἐπαγομένη	3

C
D

A in 16 Iunij. Diximus Chaldæos, Persas, Armenios, Ægyptios eodem anno, iisdemque neomeniis vsos fuisse. quod verissimum esse annus Persicus docet. Nam quando Iezdegird interfectus fuit, eadem neomenia Di Persici & Thoth Ægyptiaci fuit. Thoth enim 1380 Nabonassari coepit 18 Martij, feria quarta. Item neomenia Di Persici in illam diem incurrebat translatis propter æquinoctium epagomenis a fine Aban, ad finem Adar. Itaque si quid variabat textus anni apud eas gentes, quæ anno æquabili utebantur, hoc fiebat tantum ratione τὸν ἐπαγομένων: quod alius alium finem anni sibi statueret. Itaque vbi inter se differebant, ea differentia erat dierum quinque dumtaxat: vt antiquitus vna eademque series mensium omnibus communis necessario fuerit. Explicatis iis, quæ ad ἰσοπέδωτα pertinebant, non ma-

NOVILVNIA PHVRDIN									
IEZDEGIRD IN ICOSIPENTERIDE									
ALEXANDRIÆ.									
PARS ANTERIOR					PARS POSTER.				
Anni cycli	Feria	Horæ	Scrupul.		Feria	Horæ	Scrupul.		
Emb. 1	7	2	19	98	22	4	982		
2	26	1	16	687	3	7	393		
3	16	6	1	483	13	22	597		
Emb. 4	5	3	10	279	24	14	801		
5	24	2	7	868	5	16	132		
6	13	6	16	664	16	7	416		
Emb. 7	3	4	1	460	26	22	620		
8	21	2	22	1040	8	1	31		
Emb. 9	11	7	7	845	18	16	235		
10	30	6	5	354	20	18	726		
11	19	3	14	150	10	9	930		
Emb. 12	8	7	22	1026	21	1	54		
13	27	6	20	535	2	3	545		
14	17	4	5	331	12	18	749		
Emb. 15	6	1	14	127	23	9	953		
16	25	7	11	716	4	12	364		
17	14	4	20	512	15	3	568		
Emb. 18	4	2	5	308	25	18	772		
19	23	1	2	897	6	21	183		
20	12	5	11	593	17	12	487		
Emb. 21	1	2	20	489	28	3	591		
22	20	1	17	1078	9	6	2		
Emb. 23	10	6	2	874	19	21	206		
24	29	5	0	383	0	23	697		
25	18	2	9	179	11	14	901		

gnum opus est reliquam methodum tradere, cum similis, imo eadem sit cum illa annorum Nabonassari. Differentia tantum est in vtroque cyclo Solis & Lunæ. Sed cyclum Solis in Armeniorum annum distuli-

distulimus: quia idem est. Cyclus Lunæ, hoc est εικοσινοετασμελις, A
differt a cyclo Nabonassari, situ embolismorum. Nam primus
Terminus Phruridin Perfici est 7. Quare primus annus emboli-
mæus est. Reliqui, quomodo digesti sint, ex forma, quam subie-
cimur, discere potes. Primus annus εικοσιπεντασμελις Iezdegirdi-
cæ est nouilunium ipsum, feria secunda, hor. 19,98, Alexandria,
vii Phruridin. Ab annis Nabonassari abiiciendum annos 1379.
dies 90. Relinquitur neomenia Phruridin. Nam, vt diximus, neome-
nia Di Perfici, & Thoth Nabonassari conueniebant. Sed interfecto
Iezdegird, Musteraka siue Wahak a xxiiii Martij, ad xi Iunij translata.
Itaque xxvi χοιακ est neomenia επαγομυρων Iezdegird. Sed recta
methodus, vt ab annis Christi perfectis abiiciantur anni 631, dies B
166. & quadrans annorum reliquorum adiciatur diebus, si qui re-
sidui sunt. Esto annus Christi Dionysianus 1582. Abiice ab an-
nis 1581 iam præteritis Radicem a nobis propositam. Remanent
anni Iuliani 949, dies 199. Quadrans 237 diebus adiectus con-
ficit dies 436. de quibus abiecta quantitate anni æquabilis, & nu-
mero annorum addito, prodeunt anni Iezdegirdici 950, dies 71.
qui dies de 365 detracti relinquunt 21 Octobris, vltimum nempe
diem anni 950. Itaque neomenia anni 951 cœpit 22 Octobris,
feria prima. Adde duo ad 951. abiice septena. Relinquitur fe-
ria prima. Præterea annus Nabonassari 2330 cœpit 24 Iulij. Dif-
ferentia, dies 90. Ad conuertendos annos Iezdegird in annos Chri- C
sti, conuertendus & Canon est. Quadrantem annorum præterito-
rum Iezdegird abiice a diebus residuis Iezdegird, accommodata
integritate anni, cum opus erit. Habebis tot annos Iulianos,
quot fluxerunt a morte Iezdegird. Quibus adice radicem, an-
nos Iulianos 631, dies 166. Proponantur igitur anni Iezdegird 950,
dies 71 conuertendi in annos Christi. Quadrans 237 non potest
detrahi de 71. Accommodo integritatem 365. Itaque abiectis
237 de annis 949, diebus 436, relinquuntur anni Iuliani abso-
luti 949, dies 199. Quibus adicio Radicem, annos Iulianos 631,
dies 166. Prodeunt anni Christi absoluti 1581. Mensium nomi-
na, quæ interpretes Muhamedis Albatenij insigniter deprauauit, D
nec meliora Alfonsini ediderunt, ea nos ita, vt Persæ scribunt, iis-
dem literis, eademque forma concepta in laterculum coniecimus.
Solent autem Persæ nominibus mensium adicere 86 quod eo-
rum lingua mensē significat, vt nomina mensium a nomini-
bus dierum mensis distinguant. Nam duodecim mensium no-
mina pertinent ad aliquem ex diebus mensium. Phruridin, verbi
gratia

A gratia, nomen mensis primi in anno hodierno est cognominis quin-
tædecimæ diei mensis. Cum voce 86 accipitur pro mense. sine illa
est dies xv mensis. Rursus Adarpahschth est secundus mensis Iez-
degird. Eius cognominis est dies tertia mensis. Sic denique omnium
mensium nomina eadem sunt & dierum mensis notæ. Ea autem nomi-
na sunt Heroum, aut veterum Regum Persidis. Vt primus dies mensis
Oromazda est nomen proprium, quod Græcis effertur ορμιάδας, vel,
vt in quibusdam inuenio, ορμαζδης. Quo nomine etiam Solem ap-
pellabant, vt ipsi Græci prodiderunt. Neque secus de aliis nomini-
bus dierum mensis iudicandum. Eæ appellationes dierum etiam
hodie apud illam gentem in vsu sunt. In editione Latina Albateni
B mire detorta sunt nomina Persica, vt iam diximus. Ibi Iezdegird
vocatur filius Kiste. Interpres tamen scripserat Kistre. كسرى quod
Chusrui efferendum, χουσερνης. Infra tamen editum est KISRE. Rursus
illa mendosa: *Et dies, in qua finietur, erit prima dies Efrordmeh, quæ est
dies Eueirur. Lege, erit prima dies Efrordin meh, quæ est dies Euebruz.*
اول روز Persice est prima dies. Interpres nesciebat Persice. Efror-
din meh pronuntiat pro Elfrordin meh cum articulo Arabico
الفروردين ماه Nam ante quasdam literas L articuli est ἀνεκφώνητον,
in quibus tamen Phe non est. Sunt alia apud eundem auctorem, quæ
ita deformata sunt a typographis, vt sine Codice Arabico agnosci non
C possint.

DE ANNO ARMENIORVM.

DIXIMVS non solum antiquissimam anni formam Persarum,
Chaldæorum, Ægyptiorum in duodecim menses æquabiles,
& quinque appendices dies sine vllis scrupulis descriptam fuisse,
sed etiam aut parum, aut etiam nihil inter se neomenias mensium
discrepasse. Nam aut penitus easdem neomenias fuisse, aut si di-
screparent, id transposito quinque appendicum dierum contigisse.
Quod Armeniorum etiam obseruauit antiqua consuetudo. Nam
eorum mensis primi, quem SAHAMI vocant, neomenia incurre-
bat in vi χοιακ. quia Musteraka incipiebant a neomenia Choiac.
D Harwatsis vero, Nawafari, & Huri, hoc est decimus, vndecimus,
& duodecimus mensis, concurrebant cum Thoth, Paophi, & Athyr,
nulla plane differentia. Hunc anni cursum integrum conserua-
runt, quamdiu intercalationem Perfici Neuruz, & Salchodai re-
tinuerunt. Tandem anno Nabonassari 1300, periodi suæ statum
turbarunt. Nam cum eorum Musteraka, vt ordo postulabat,
a neomenia Choiac incepissent, neomeniæ Sahami locus con-
gruebat

gruebat VI eiusdem Choiac. Ipsi vero in quarta Musteraka neo-Ameniam Sahami locarunt, & annum illum biduo mutilum habuerunt. Cur hoc facere illis in mentem venerit, nondum expiscari potui, illorum historiis, & monumentis destitutus. Hoc tantum scimus, illum fuisse annum Nabonassari 1300. Cuius neomenia Thoth, Aprilis VI, feria prima. Neomenia vero Sahami Armeniaci, Choiac IIII. Differentia annorum Nabonassari, & Armeniorum, anni æquabiles 1299, menses III, dies IIII. hoc est, dies 94. Rursus differentia annorum Armeniorum, & Iezdegird, anni æquabiles 79, dies 3. Primi Sahami neomenia, feria I II, Iulij 9, cyclo Solis primo: anno Christi Dionysiano 552. anno Iudaico 4312, neomenia Tamuz. An *Οάρις* *Cerlewis* eos hinc annum suum auspiciari, & biduum temporis suffurari B coegerit, equidem nescio: quamvis eo inclinatus animus, ut eam causam innouationis vnicam fuisse credam. Methodum conuersionis annorum Armeniorum in annos Christi Dionysianos, & contra iam ignorare non potes, qui hoc facere in annis Iezdegird didicisti. Detra-

cta igitur Radice Armeniaca 551, 190, ab annis Christi, exempli gratia, 1581, remanent anni Iuliani 1029, 175. Quorum quadrans diebus residuis appositus constituit annos æquabiles epochæ Armeniacæ præteritos 1030; dies 67, anni 1031 labentis. Qui dies de quantitate anni Iuliana detracti relinquunt 25 Octobris anni Christi 1581. Anno Armeniaco ineunti 1031 adde 2. Abiice septenarios. Remanet feria quarta anni propositi Armeniaci 1031, in 25 Octobris, cyclo Solis 22, in litera D. Hinc manifestam differentiam vnus

MENSIVM ARMENIORVM NOMINA.			
I	سَاهَمِي	Sahami	30
II	تَرِي	Theri	60
III	كَغوتش	Agustsch	90
IIII	ارَاتس	Arats	120
V	مَاهِيك	Mahich.	150
VI	ارِيك	Arich	180
VII	أَهْلِي	Abili	210
VIII	مَارِيرِي	Mariri	240
IX	مَارِكَاتس	Marchats	270
X	هَرَوَاتسِيس	Harwatsis	30
XI	نَاوَأَسَارِي	Nawasari	330
XII	هَوْرِي	Huri	360
	مُسْتَرَاكَة	Musterkath.	365

C

D

tridui

A tridui vides inter annos Armeniacos, & Iezdegirdicos. Ut ex anno Armeniaco Persicum constituas, detrahe 3. Ut ex Persico Armeniacus fiat, adde 3. Laterculum neomeniarum mensium Persicorum, & Armeniorum vnum fecimus: quia conueniunt in caractere; discrepant in cyclo Solis Iuliano.

Cum igitur anni propositi Iezdegird aut Armeniorum, & mensium eiusdem anni caracterem scire uoueris, accurate caue, ne excedas numerum annorum, B qui cyclo Iuliano superscriptus est in annis Persicis & Armeniacis. Esto, verbi gratia, annus Armeniacus currens 1031. Abiectis 28, remanet annus cycli Solis Armeniorum 23. Quia igitur numerus 1031 excedit numerum annorum primæ columnæ 760, transeo ad secundam columnam, in cuius fronte superscriptus exstat numerus 2224. Intra quem annus propositus est. E regione anni 22 sinistri lateris, columna dextra annorum 2224 dat annum cycli Iuliani 22. Ita in annis Iezdegird operaberis. Postremo *εικοσιπενταετηριδα* Armeniorum adiecimus: quæ embolismos omnes

D naturales habet, ut exigit *ὑπεροχὴ* anni æquabilis supra Lunarem. Radix nouilunij Armeniorum 2, 16, 72, in Armenia superiore. Periclitare exemplum vnum in nouilunio Octobris 27, ineunte anno Armeniaco 1031. Numerus anterior annorum 1000, & 25, & 6, est, 6, 3, 202, feria sexta, ut vides. Ergo 27 Octobris. Numerus posterior eorundem annorum 3, 3, 202. Abiciatur autem a Sahami primo mense Armeniorum. Relinquitur dies Sahami 3, 3, 202, in 27 Octobris. Iam methodum exacte

LATERCVLVM NEOMENIÆ																												
OMNIVM MENSIVM, IN ANNIS Armeniorum & Iezdegird.																												
Armen. & Pers.	Armen.	Pers.	Armen.	Pers.	Armen.	Pers.	Armen.	Pers.	Armen.	Pers.	Armen.	Pers.	Armen.	Pers.	Armen.	Pers.	Armen.	Pers.	Armen.	Pers.	Armen.	Pers.	Armen.	Pers.	Armen.	Pers.	Armen.	Pers.
1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1
2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2
3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3
4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4
5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5
6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6
7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7
8	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1
9	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2
10	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3
11	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4
12	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5
13	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6
14	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7
15	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1
16	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2
17	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3
18	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4
19	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5
20	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6
21	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7
22	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1
23	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2
24	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3
25	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4
26	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5
27	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6
28	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7

S in annis

in annis Nabonassari, & Iezdegird tradidimus, vt titubare non possis. Menses autem Armenios, ita vt Arabice scriptos inuenimus, hic adposuimus. Nam si sciremus quomodo Armeniacis characteribus describendi essent, non commissemus, vt in hoc diligentia nostra desideraretur. Sed Armenij hodie prorsus ignorant ea nomina mensium, cum mero anno Iuliano vtantur, mensiumque Iuliana descriptione & nominibus. Non dubito autem, quin hæc æra Armeniaca ab eo tempore incipiat, cum primum Christo nomen dedit Armenia cum Rege suo.

ΕΙΚΟΣΙ ΠΕΝΤΑ ΕΤΗΡΙΑΣ ARMENIACA.									
Anni expansi.	Termini nouiliorum.	Fe- ria.	Ho- re.	Scrup.	Dies	Ho- re.	Scrup.		
1	28	2	16	72	1	7	1008		
2	18	7	0	948	11	23	132		
3	7	4	9	744	22	14	336	Emb.	
4	26	3	7	253	3	16	827		
5	15	7	16	49	14	7	1031		
6	5	5	0	925	24	23	155	Emb.	
7	24	3	22	434	5	1	646		
8	13	1	7	230	16	22	850		
9	2	5	16	26	27	7	1054	Emb.	
10	21	4	13	615	8	10	465		
11	10	1	22	411	19	1	669	Emb.	B
12	29	7	19	1000	0	4	80		
13	18	5	4	796	11	19	284		
14	8	2	13	592	21	10	488	Emb.	
15	27	1	11	101	2	12	979		
16	16	5	19	977	13	4	103		
17	6	3	4	773	23	19	307	Emb.	
18	25	2	2	282	4	21	798		
19	14	6	11	78	15	12	1002		
20	3	3	19	954	26	4	126	Emb.	
21	22	2	17	463	7	6	617		
22	12	7	2	259	17	21	821		
23	1	4	11	55	28	12	1025	Emb.	
24	2	3	8	644	9	21	436		
25	9	7	17	440	20	8	640	Emb.	C

DE ANNO PRISCORVM

HEBRÆORVM ABRAHAMEO.

MIRA persuasio non solum Iudæorum, sed hominum pietatis Christianæ, annum Hebræorum priscorum fuisse vnicum tantum, qui hodie est, hoc est Lunarem. idq. adeo asseuerat, vt non solum ita rem habere credant. sed etiam aliquid necessitatis imponant veteri illi populo annum habēdi vnicum Lunarem, aut nullum. Sed tamen, si illis ostendero habuisse annum mensibus tricenum dierum distinctum, non habebunt, quare vnicum annum Lunarem statuunt. Nam aut vnicum æquabilem habuisse, qualis est Ægyptiacus, aut D duos, æquabilem & Lunarem, omnino necesse est. Quis melius hoc docuerit, quam Moses ipse? Is scribit, Diluuium cepisse decima septima mensis secundi: centum quinquaginta dies aquas inualuisse: & diem proximum a centesimo quinquagesimo, hoc est centesimum quinquagesimum primum, fuisse decimum septimū mensis septimi. Iam quadraginta sex dies ante diluuij initium fluxerant, & post vsque ad decreta aquarum centum quinquaginta & vnus: qui fiunt mani-

A manifesto 197. & per triginta diuisi relinquunt menses sex præteritos, & diem xvii mensis septimi. Quid clarius dici potuit? Mirum verò est, nusquam in scriptura embolimi mensis vllum vestigium aut memoriam extare. Quod fortasse vt plurimū in ciuilibus negotiis anno hoc æquabili, in sacris Lunari vterentur. Hoc hariolantes dicimus. Quid enim aliud affirmare possumus? Certe in mensibus tricenum dierum continuis Luna locum habere non potest: neque annus Lunaris esse, qui 365 dies haberet: quos ita in descriptione diluuij æquus lector inuenire poterit. Die primo mensis decimi, hoc est, die 271 a capite anni, iuga montium nudata sunt, & ex aquis in emersum prodierunt. Expectauit 40 dies Noah, cum iam 311 dies a capite anni fluxissent. Mox emisit coruum: quem libere ire redire permisit, donec aquæ omnino exuctæ fuissent. Non designat hoc longum spatium Moses, sed prudenti lectori ex simili loco coniciendum relinquit, quantum interuallum illud fuerit. Nam eodem modo postquam expectasset septem dies, tunc emisit columbam, & reuersam iterum post alteros septem dies emisit. Sic sane alteri quadraginta dies ad illos priores addendi, & sic fient dies 351. Quibus adde xiiii posteriores, quibus bis columba emissa. Fiunt sine dubio dies 365. Post illos xiiii dies, ex quo columba non rediit, ab illa, inquam, vesperat putat diem primum anni sequentis Moses his verbis statim: *Anno vno est sexcentesimo atatis Noe, prima die primi mensis, aqua desiccata sunt.* Sane quem annum Lunarem isti Metones conficere possint ex mensibus æqualibus & plenis, non video, & quod maius est, ex duodecim mensibus sine intercalari. Annus igitur priscorum Hebræorum merus Chaldaicus, aut, quod idem est, Ægyptiacus fuit: cumque Hebræi ipsi vocabant *שנה ימים*, annum dierum, hoc est æquabilem, *ομαλόν*. Constabat enim ex æquali tributione dierum sine scrupulis. Similiter mensē æquabilem *και τριακονθημερον* *מים ויין* vocabant, mensē dierum, vtpote qui perpetuo, ac constanter diebus tricenis distributus esset. Hac sane interpretatione nihil verius esse poterit. Testimonia, & locutio nota illis, qui Scripturæ operam dant. Quod autem quadrantem annotarent, vt Ægyptij in Caniculæ ortu, D Chaldæi & Persæ in æquinoctio Veris, omnino ratio ipsa fateri cogit, cum omnes eæ gentes hoc facerent, quæ quidem hac anni forma vtebantur. & sane mensē intercalabant post 120 annos, quem Persæ Mensē magnum vocabant, Hebræis vero id erat seculum, & spatium vitæ humanæ; quod alibi explicaturi sumus. Genesios cap. vi. 3. Quia vero eorum menses vagabantur, propterea a numero dictos puto post Exodum: cum Deus Mosi præcipiat eum mensē primum anni constituere, qui æquinoctio verno proximus esset.

Ab eo tempore videntur nomina mensium suorum abieciſſe, vel for-
 taſſe ab initio nulla fuerunt. De quo nihil certi conſtituere poſſumus.
 Nam Bul, Æthanim, & Ziu nomina mensium extant quidem in libro
 primo Regum: ſed videntur Sidoniorum, & Tyriorum non ſolum
 Hebræorum fuiſſe. Quapropter Hebræi habebant epocham ſuam
 capitis anni in Libra. Et cum caput anni triginta dies integros ſupe-
 raſſet, eos dies vnum meſem embolimū faciebant, inter cuius finem,
 & caput anni ſequentis, ἐπαγομένας ſuas collocabant: vt ſemper vnus
 embolimus meſis in eodem loco, & eodem tempore intercalaretur,
 non autem ſinguli meſes, vt apud Perſas fiebat. Quod anni epocha
 eſſet in Libra, oſtendit Moſes, qui iubet τὴν σκηνοπηγίαν ſolemnitatem
 celebrari הַשָּׁנָה הַקֹּרְבָּה anno vertente. & alibi de eadem re loquens di-
 cit: הַשָּׁנָה הַקֹּרְבָּה in exitu anni. exitum anni ponit in Libra, poſt quem
 exitum iubet σκηνοπηγίαν celebrari. Et commodum tempore Exodi
 neomenia anni Autumnalis æquinoctium proxime ſecuta eſt. Quare
 ἐπαγομένας Hebræorum, & הַשָּׁנָה הַקֹּרְבָּה erant perpetuo in autumnno,
 neque vltra triginta dies epocham anni anteuertebant, ac poſt 120
 tantum annos meſis intercalabatur: vt merito historia prodiderit,
 duodecim tantum Præfectos e numero mensium anni a Dauide & So-
 lomone creatos: quod annus Hebraicus in 120 annis nullum embol-
 imum meſem haberet. Cæterum vt aliarum nationum, quibus
 in vſu hic annus fuit, eadem forma mensium, eademque neomeniæ
 fuerunt, niſi ſicubi ἐπαγομένας diſcrimen exiguum conſtituebant: ſic
 Hebræorum idem annus cum Ægyptiaco fuit: niſi fortatte vbi ἐπα-
 γομένας differentiam quinque dierum conſtituebant inter quaſdam
 Hebræas & Ægyptiacas neomenias. Certiſſimum eſt meſem illum,
 quo egreſſi ſunt filij Iſrael ex Ægypto, cœpiſſe feria v. Nam primum
 Sabbatum, cuius celebratio indiſta fuit, erat 22 dies ſecundi meſis.
 Auſtor ipſe Moſes Exodi xv i. Ergo primus meſis cœpit feria quin-
 ta. Præterea ſcimus ex epilogiſmo accuratiſſimo, vt alibi diſcutietur,
 annum Exodi incidere in annum Iudaicum 2264. Quare Thoth anni
 2264 ad finem decurrentis cœpit Kal. Septembris, feria prima. Sem-
 per autem etiam poſt Exodum appendices dies quinque in æquino-
 ctio, aut proxime æquinoctium manſiſſe, ſatis notum ex iis, quæ ſu-
 pra ex Moſe diſputauimus. Porro Kalendæ mensium vocantur ὡρίη,
 quod νεμηνίαν ſignificat: quamuis nulla noua Luna in illis obſerua-
 retur, non magis quam in Kalendis mensium Ægyptiorum, quas ta-
 men νεμηνίαν vocat Ptolemæus, & idem dixit νεμηνία τῶν ἐπαγομένων
 æquinoctium obſeruatum ab Hipparcho. Thucydides quoque, vt
 alibi notamus, νεμηνίαν καὶ Καλιώνη dicit, quaſi quaſdam νεμηνία ſit
 ἀσέλμη, quales omnes Græcorum mensium ciuiliū erant, præter
 primam

A primam & ſecundam Tetraeteridis. τριακάδα autem, ſiue ἐν τῷ καὶ νέας
 vocabant אָרְבָּעָה, aut אַרְבָּעָה. Id ſignificat numerum. Thema, אָרְבָּעָה, nu-
 merare. quod vltra triceſimum nullus numerus mensium admittere-
 tur. niſi potius quod Luna tecta eſſet & ſilens: ſi vltima meſis Lu-
 naris etiam vocabatur אַרְבָּעָה. Ea dies feſtiua erat, & per tubicinem
 indicebatur. In Pſalmo octageſimo primo: וְיָגֵד לְךָ הַתְּבִיעִי
 Καλιπίζετε ἐν νεομηνία, ἐν ἐνῆ καὶ νέας, ἐν ἡμέρᾳ τῆς ἑορτῆς ἡμῶν. In Proverb.
 cap. vi i eſt אָרְבָּעָה per Aleph. In cap. xv i i Exodi diſerte dicitur אַרְבָּעָה
 reſoluto Segol in iod. Vltima meſis ſecundi, Amaleki cōπιᾶ deletæ.
 Exodi capite xi x. Propterea Moſes erexit cippum in memoriām illius
 τριακάδ, ſiue ἐν τῷ καὶ νέας, cum epigraphe: ÆTERNVM BELLVM
 B FORE INTER POPVLVM DEI ET AMALEK. Ad verbum: σήλη
 ὑπὲρ τῆς ἱερομηνίας (ſiue τριακάδ, mauiſ, ſiue ἑορτῆς) πόλεμ, ἀσσουδ,
 καὶ ἔ Αμαλέκ. Nam η̄ eandem notionem habet hic, quam Samue-
 lis primo, cap. xv. 12. vbi dicitur Saul ſibi erigere trophæum, & cip-
 pum triumphalem. Interpretes aliter hunc locum accipiunt, neſcio
 quam iuriſiurandi formulam ſuper throno Dei concipientes. & non
 ignoro, hæc dicere, id eſſe bellum Grammaticis indicere: aut potius
 Grammaticos bellum mihi indicere. Sed vtantur ſenſu ſuo. mihi ne
 meum commentum inuideant. Anno Lunari accepto, Iudæi morem
 illum priſcum retinuerunt, vt triceſimam meſis, & neomeniam per
 tubicinem indicere ſoleant, ad hanc vſque diem. Philo ἐν τῷ φεῖ τῶν
 C δέκα λογίων: Τὴν ἱερομηνίαν, καὶ Καλιπίζετε ἑποσημαίνουσι. Quare אָרְבָּעָה di-
 citur ἑποσημαίνουσι Iudith vi i i, 6. Ego exiſtimo, quod iam tetigi, אָרְבָּעָה,
 regendo dictum, quod ſit tunc interlunium, vel ἐν τῷ καὶ νέας: quod alibi
 dicitur אַרְבָּעָה, alibi אַרְבָּעָה. vt אַרְבָּעָה pro אַרְבָּעָה. item אַרְבָּעָה pro אַרְבָּעָה con-
 ſumptio. Inde Horatius τὴν τριακάδα Iudaicam vocauit triceſima
 Sabbata. Nam omnem feſtiuitatem Iudaicam non ſolum Iudæi, ſed
 & gentiles Sabbatum vocant. Iudæi quidem, cum dicunt Tiſri nun-
 quam incipere a feria prima, quarta, ſexta, ne duo Sabbata conti-
 nentur. Gentiles autem non alio nomine omnes eorum ſolemnita-
 tes vocabant. Iuuenalis: *Obſeruant vbi feſta mero pede Sabbata
 Reges.* Nudipedalia enim Iudaica, quæ nona Ab, & alias, etiam
 D extra Sabbati diem, ſi ita contingat, celebrantur. Sabbata igitur
 triceſima Horatius dicit τὴν τριακάδα, quæ erat ἑορτῆ, ἱερομηνία, &
 feſtiua dies Iudæis. Quare ſemper coniunguntur hæc, ἑορτῆ καὶ ἱερομη-
 νία, καὶ ὡρίη. Apoſtolus altera ad Coloffenſes: μὴ ἐν τῷ ὑμᾶς κενεῖται
 ἐν μέρει ἑορτῆς, ἢ νεομηνίας, ἢ Καλλῶτων, ἀ ἐστὶ οἰαὶ τῶν μελλόντων, τὸ ὅ Κα-
 μα ἔ Χερσοῦ. Hic ἑορτῆ vocat אָרְבָּעָה. Iosephus etiam temporibus ſuis
 Sabbati initia, quod tempus Iudaico idiomate dicitur παρείσθαις
 Καλλῶτων: Item exitum eiufdem Sabbati a Sacerdotibus claſſico
 S 3 ſignificari

significari solitum scribit his verbis libro quarto *ἀλώσεως: ὑπὲρ κορυφῶν*. *κατεσπύδατο τῶν πασσοφορέων, ἐνθά τῶν ἱερέων εἰς ὅξ' ἔθους ἰσάμην* ἑκάστην *ἑβδομάδα εἰσοῦσαν πρεσβύτανε* *ἑλπίγι δείλης, ἑτελθθεῖσαν αὐθις πρὸ* *ἑσπέρας, ὅτε μὲν ἀνείργη τῶ λαῶ κατὰ γέλλων, ὅτε δ' ἔργων ἀπέχεσθ.* Quando autem omnino hanc anni formam abiecerint Iudæi, vtrum temporibus Abrahami tantum vñ sint, an vero ad tempora Nabopolassari, equidem nihil statuo. Sed studiosi quærant. Nam plura nobis reperient. Tantum eam opinionem de solo vsu anni Lunaris ex animis hominum euellere poterimus. qui etiam Noam in arca epactas Lunares, & excessum Solis supra Lunam obseruasse diuinant. Nunc moniti nullas epactas inuenient.

DE NOVARVM INDIARVM ANNO.

NON potuit opportuniore loco mentio iniici anni Mexicanorum, & totius illius magnæ Perusianæ continentis, quam hic. Nam habent aliquid commune cum æquabili anno, vt pote cum

MENSES MEXICANI.	APPELLATIONES DIERVM MENSIS MEXICANI.
1 Tlacaxipeualiztli	1 Cipatl. Xiphias.
2 Tozcuiztli	2 Hecat. Aer.
3 Hueitocuztli	3 Calli. Domus.
4 Toxcatl. vel Tepupocthuiztli	4 Cuezpals. Lacertus.
5 Ecacalcoatliztli	5 Coualt. Coluber.
6 Tecuilhuicintli	6 Mizquintli. Mors.
7 Hueitecuilhuitl	7 Maçatl. Ceruus.
8 Miccailhuicintli	8 Tochtli. Cuniculus.
9 Uexmiccailhuitl	9 Atl. Aqua.
10 Uchpaniztli. vel Tenaualiztli	10 Izcuintli. Canis
11 Pachtli, vel Hecoztli	11 Ozumatli. Simia.
12 Huiepachtli. vel Pachtli.	12 Malinalli. Scopa.
13 Quecholli	13 Acatlh. Canna.
14 Panqueçaliztli	14 Oceloti. Tigris.
15 Hatemuztli.	15 Coautli. Aquila.
16 Tititlh	16 Cozcaquahuiti. Buteo.
17 Izcalli	17 Olin. Temperamentum
18 Coanitleuac. vel Cinailhuitl.	18 Tecpatlh. Cochlear.
	19 Quianiti. Plumia.
	20 Xuchiti. Rosa.

eorum annus 365 diebus constet, vt Ægyptiacus, & Persicus, & nomina

A mina diebus mensis indiderint; vt olim Prisci Persæ. Annus autem eorum in duodeuiginti menses tribuitur. Mensis vicenis diebus explicatur. Ita fiunt 360 dies. in fine adiiciuntur *ἑπαγομῶμαι* vitulationibus & publicæ lætitiæ dicatæ. Porro vt nos anni aliam diuisionem facimus, cum in septimanas tribuimus, ita illi per *χιιιι* dies distinguunt. neque alium locum apud eos habet *ἡτελοκαδεκαήμερο*, quam apud nos *ἡ ἑπταήμερος*, quæ nunquam redit in orbem, nisi post quater tredecim annos, qui sunt *λιιι*. quæ est eorum maxima Periodus. vel Salchodai constat quatuor minoribus, quarum singulæ sunt tredecim annorum. Prima vocatur Tochtli, Cuniculus. Secunda Acatlh, Canna. Tertia Tecpatlh, Culter. Quarta Calli, domus. Et vocantur B primum, secundum, tertium, quartum annum periodi ita, Ce Tochtli, ome Acatlh, Ei Tecpatlh, Naui Calli. Vt igitur Cuniculus, *τελοκαδεκαήμερος*, & annus redeat in orbem, opus est *λιιι* annis. quæ est magna periodus; vt diximus, vel sæculum Mexicanorum, vt 532 anni magna periodus Paschalis. De hoc quoque anno intelligit Petrus Martyr, cum scribit: *Annus ab occasu heliaco Vergiliarum incipiunt, & mensibus claudunt Lunaribus. Mensem a Luna nominant Tona. Quum menses signare intendunt, Tonas inquirunt. Lunam eorum lingua Tonam dicunt. Dies autem a Sole Tonaticos. Unde quot Soles, tot Tonatici. Eorum idiomate Sol Tonaticus dicitur. Alicubi tamen aliter. Sed nulla ratione moti annum distribuunt in menses duodeuiginti. Menses autem etiam diebus viginti claudunt.* C Quod iste Tonaticum vocat, Gomara TONELLI dicit, & Tonelli magnum vocat vnam ex quatuor periodis minoribus, cuius primi anni hecatombe captiuorum. Maximus vero TONELLVS constans ex *λιιι* annis fine anni vltimi multis Hecatombis celebrabatur. Quinque *ἑπαγομῶμας* cuiuslibet anni ebrietatibus dicant, vt diximus, tanquam earum nulla ratio habenda sit in numero dierum anni. Habebant etiam rationem bisexti. quod accurate obseruabant. Vides sensum huius anni ad illas gentes barbaras peruenisse. Plura poteram dicere. Sed quæ ad rem, hæc fere.

I O S E P H I A
 S C A L I G E R I
 I V L I I C A E S A R I S F.
 D E
 E M E N D A T I O N E
 T E M P O R V M
 L I B E R Q V A R T V S. B

QUAEADMODUM ex duplici anni æquabilis genere, alter 360 dierum, Lunarum anni, alter 365, Solaris naturam imitabatur: ita etiam ex duplici naturali, alter Lunarum est, alter Solarum. Ac Lunarum quidem anni menses tantum naturales sunt, annus autem ipse est ἑξάμηνη : quatenus interuallum inter duas synodos Lunares, id dicitur naturali ex causa mensis Lunarum: duodecim autem eiusmodi interualla dicitur annus Lunarum instituto hominum. At Solarum, qui & Tropicum dicitur, quatenus ab vno puncto æquinoctiali, ad idem conuersione definitur, mere naturalis est: item quatenus in partes naturales tribuitur: vt in formas duodecim Zodiaci. Nam ij sunt cœlestes menses, vt & ipsi Lunares hoc nomine cœlestes dicuntur Censorino. At annus in partes aut æquabiles tributus, qualis Ægyptiorum vel Copti, Æthiopum, & Gelalæus: aut in alias inæqualiter cauas, plenas, superfluas, vt Romanorum Iulianus, is improprie naturalis dicitur. Hinc igitur confurgit duplex anni naturalis, siue Tropici, genus, & quidem ratione mensium. Nam annus Tropicum aut æquabilis est, aut cœlestis. Æquabilis, qui menses aut tricenarios, vt annus Elkopti, aut propter aliquam rationem inæquabiles habet, vt Romanus. Cœlestis, qui partibus Zodiaci, inæqualibus quidem illis, sed natura talibus, descriptus est. Eum autem annum Tropicum Ægyptij dierum trecentorum sexagintaquinque & quadrantis definerunt. Obseruantes enim accuratissime ortum Caniculæ, quia ab eo tempore Nilus intumere solet, ab vno ortu ad alterum ortum Caniculæ præter 365 dies, quadrantem superesse deprehendebant. Nam cum Caniculam ἀκρόνυχος orientem notassent: sequenti anno, media nocte: tertio, horis sex post mediam noctem: quinto, iterum ineunte nocte.

A nocte oriri videbant. Quare $\text{ἀπὸ τῆς ἀκρόνυχος ἀνατολῆς πρῶτος, ἢ τῆς ἀκρόνυχος ἀνατολῆς δευτέρας}$, præter quater 365 dies, vnum solidum diem accreuisse animaduertebant. Neque est, cur hoc inuentum Ægyptiis tribuamus, cum Chaldæi id in ortu Caniculæ Ægyptios docuerint, quod ipsi in æquinoctio verno annotabant. Et facile fuit illis gentibus hoc notare, qui æquabili anno utebantur. Nam exempli gratia, si $\text{ἀκρόνυχος ἀνατολή Σάδιος}$, vel Caniculæ, notata fuit Paophi die secunda, feria quarta: eadem ἀνατολή ἀκρόνυχος anno quinto deprehendebatur Paophi die tertia, feria secunda. Itaque præter quatuor annos solidos Ægyptiacos, dies vnus rationibus anni accedebat. Cæsar igitur, deuicto Pompeio, postquam Sapientibus Ægypti

B aliquot dies operam dedisset, ab iisque anni Canicularum modulum didicisset, ex eo tempore in animo habuit annum emendare, cuius apud Romanos nulla alia forma certa erat, nisi quam Pontificum libido præscribebat. Quod quidem parturiens Cæsar non prius potuit parere, donec quarto a Pharsalica pugna anno, ipse quartum Consul, opus diu cogitatum ad exitum perduxit, anno cycli Solarum XXI, Lunarum XIIII, Olympiadis centesimæ octagesimæ tertiæ quarto: anno periodi Iulianæ 4669, a quo incipit primus Ianuarius Iulianus. Is, vt dixi, erat quartus Cæsarum Consulatus, qui abdicato magistratu sibi Q. Fabium Maximum, & C. Trebonium suffecit. Sed annus confusionis, qui antecessit, erat tertius Consulatus Cæsarum, M. Aimilio Lepido collega: qui annus confusionis habuit menses, vt Suetonius scribit, quindecim: dies, vt auctor est Macrobius, & alij, 444. Cum de anno Romano veteri disputarem, aperuimus anni Romani caput circiter 13, aut 23 Octobris, prout annus intercalaris erat, aut communis, Iulianis temporibus, incidisse, circa initia belli ciuili Pompeiani. Cæsar autem anno confusionis intercalauit primum dies 67, tum Merkedonium parem, qui ex consuetudine forte in illum annum inciderat. Fiunt dies intercalares omnes 89. Quibus adiace modum anni Romani, scilicet dies 355. Colliguntur dies confusionis 444. Iam abiice modulum anni confusionis, hoc est 444, a duobus annis Iulianis, nempe 730. Relinquuntur dies 286: qui ab anni noui Iuliani Kalendis deducti desinunt in 12 Octobris. qui fuit dies vltimus anni eius, qui Ianuarium confusionis proxime antecessit. Tertius decimus autem Octobris fuit primus dies, atq. adeo Kalendæ Ianuarij confusionis. Vltimus Decembris confusionis cæpit a tertia Decembris Iuliani. LXVII dies a Cæsare inter finem Nouembris & Kal. Decembris interiecti a 3 Decembris Iuliani retro putati desinunt in 27 Septembris Iuliani. A Kalend. anni Romani ad finem Nouembris, sunt dies 326. quibus coniuncti dies XXI Merkedonij fiunt

vna 348 dies, qui a 26 Septembris retro retexti desinunt in XIII Octo-
bris Iuliani. Hoc est, Ianuarius confusionis cæpit a XIII Octobris
vt erat propositum. Tertia igitur die Decembris Iuliani iniuit De-
cember Romanus, atque is quidem vltimus vltimi anni Romani,
anno cycli Solaris vicesimo desinente, & vicesimo primo anno cycli
in primis Kalendis Iulianis initium sumente, in literis Dominicali-
bus CB, vt quidem nunc putamus. Nam tunc neque litera Domi-
nicalis nota erat, neque cyclus vllus hebdomadicus Solis. Fingimus
præterea eo anno Bisextum fuisse: quod nullum fuit. Annus enim
confusionis exæquationis vicem est, quæ fieri debebat intercalatio-
ne vnus diei post Terminalia, in litera F insititia, ante literam ean-
dem ordinariam, quæ est in 24 Februarij, estque vetus sedes Regi-
fugij Romani, sexto Kalend. Martias. vnde prius intercalatitium
dicitur BISEXTVM. Solinus, vt est auctor valde futilis, putat Merke-
donium tantum eo anno intercalatum: eumque annum 344 dies
duntaxat habuisse: Merkedonium vero dies 21. qui de modo anni
Iuliani deductus relinqueret annum confusionis dierum 344, vt eius
ratiocinia postulant. Quod monstri quid, cuiusmodi sit, equidem
non video. Sed ille fucus in illis eclogis, quas mala fide ex bonis au-
ctoribus in suum Polyhistorem transtulit, multa eiusmodi sine dele-
ctu confarcinare solet. Dio contendit Cæsarem LXVII tantum dies
adiecisse: addit etiam, falli, qui plures ab eo intercalatos proderent.
Quod verissime dictum ab eo. Nam Merkedonius, quem interca-
lavit, non erat Cæsaris, sed consuetudinis. Dies autem LXVII a se,
non a consuetudine, adiecit. His consentanea scribit Suetonius: an-
num confusionis fuisse xv mensium. Nam XXI dies mensis Merke-
donij, item LXVII Cæsaris, fiunt simul dies LXXXIX. qui est iustus mo-
dus mensium trium Lunarium. Sic annus Iulianus habuit dies 365,
cum quadrante. Quare autem ita menses impares constituit, vt bi-
nos continuos *ὑπερημέρους*, Quintilem, & Sextilem: Decembrem, &
Ianuarium constituerit, hæc ratio est. Cæsar voluit Solstitium, Bru-
mam, & vtrumque æquinoctium a Kal. eorum mensium incipere, in-
quos octauas partes anni incurrere arbitrabatur. Opinio autem illo-
rum Romanorum simul, & Græcorum fuit, ea tempora confici in
octauis partibus signorum suorum. Quare principium Capricorni
statuit in a. d. VIII Kal. Ianuarij. Ergo octaua pars Capricorni incidit
in Kal. Ianuarij sequentis, in qua parte sidus brumæ confici putabat
Cæsar cum vulgo. Initium Arietis in a. d. VIII Kal. April. Æquino-
ctium igitur in Kal. Aprilibus. Initium Cancræ in a. d. VIII Kalend.
Quintil. Solstitium & octaua pars Cancræ in Kal. Quintilib. Initium
Libræ in a. d. VIII Kal. Oct. Æquinoctium autumnale & octaua pars
Libræ

A Libræ in Kalend. Octobrib. Neque aliud fuit consilium C. Cæsari
in anni tributione. Nam etiam post Cæsarem annis plusquam CL,
vulgus putabat quatuor tempora circa octauas partes Signorum con-
fici. mendose. Id enim, si exactius rem putemus, octingentis fere an-
nis ante primam Olympiadem contingebat. Hoc beneficium,
quamuis a posteritate auidissime arreptum est, tamen tantum abest,
vt statim vulgo acceptum sit, vt etiam palam correctori anni obtrecta-
retur. Est enim genus hominum, quibus inuitis bene fit, & quos
seruare idem est atque occidere: qui illo dicto aures bonorum verbe-
rant: τὸ κακὸν δὲ κέρδιον ἔκινητόν. Neque enim defuerunt, vt iam
diximus, qui illud incomparabilis viri diuinum factum reprehende-
rent. Inter quos M. Tullius Cicero, homo potius virtutum Cæsaris
obtrektor, quam vitiorum castigato, cum anno primo Iuliano qui-
dam diceret, Cras Lyra orietur: Ex edicto, inquit, orietur: tanquam
coactus illam ordinationem non solum acciperet, sed audiret. Plu-
tarchus in Cæsare: ἔ μὴ ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τοῖς βασιλεύουσι, ἔ βαρνω-
μήσις τὴν δυνάμιν αἰτίας παρεῖχε. Κιέζων γὰρ ὁ ῥήτωρ, ὡς εἶπες, φησὶ δυνὲς π-
νθ' αἰώνον ἔπατέλεθ' ἰδὲν ναι, εἶπον, ἐν διατάγματι. ὡς ἔ τὸν ἀπὸ ἀνα-
γκῶν τῶν ἀνθρώπων δεχομένων. Hoc etiam animaduertere licet ex qua-
dam epistola ad Atticum, lib. xvi: *Itane? Nonis Iulias? quicquamne
turpius, quam Bruto Nonis Iulias?* Sed Cicero Pompeias Nonas vete-
ris anni ineptissimi amasset, qui Iulias anni castigati auersatur. At
nos fruamur tanto beneficio Cæsaris, etiam inuitis omnibus Pom-
peianis. Nam sane tres triumphus Cæsariani, tota Gallia, Ægyptus,
Africa, Asia, denique Pompeius ipse deuictus contra hanc ordina-
tionem anni, meræ nugæ sunt. Quæ si ita, vti eam ediderat Cæsar,
& edicto sanxerat, inuiolata mansisset, Cæsari Augusto opus non
fuisset iterum eam emendare. Cæsare enim anno secundo Iuliano
interfecto, Sacerdotes eius mentem minime affecuti, non post annum
quartum, vt ille præceperat, sed quarto quoque anno bisextum inter-
calabant. Quatuor enim quadrantes post quatuor annos constituunt
diem vnum, quem Cæsar intercalari iussit inter Terminalia & Regi-
fugium. Quatuor quadrantes non attribuuntur nisi quadriennio
exacto: & consequenter dies ex quatuor quadrantibus compositus
non intercalandus, nisi cum exacti sunt quadrantes illi. Tunc is dies
intercalatur post Terminalia ante eum diem, qui est sexto Kal. Mar-
tias. Ideo eo anno bis dicitur, sexto Kal. Martias. Vnde nomen BI-
SEXTO. Primum bisextum celebratum est anno secundo a cæde Cæ-
saris desinente, qui erat quartus Iulianus incipiens, post tres quadran-
tes confectos. Itaque pro xviii horis, xxiiii intercalatæ. Hoc
vitium sero deprehensum, anno Iuliano xxxviii, C. Martio Cen-
forino;

forino, C. Asinio Gallo c o s s. correxit Cæsar Augustus hoc modo: In xxxvii annis Iulianis duodecies intercalatum est, cum tamen ei interuallo nouenæ intercalationes dumtaxat congruerent. Tres igitur illæ intercalationes, quæ supra nouem celebratæ erant, duodecim annis sine bisexto transire iussis, emendatæ sunt. Postea reditum est ad iustum intercalandi modum. Nam annus primus post illos duodecim, qui fluxerunt sine bisexto, is fuit primus, cui imputatus est quadrans. Ideo quartus ab illo exactus accepit bisextum, anno Iuliano quinquagesimo tertio, cycli Solis decimo septimo, qui erat, vt vulgus putat, octauus a nato Christo Filio Dei. Idque bisextum primum omnium rite celebratum fuit: cum a pri-

B

Anni Iuliani.	CYCLVS SOLIS EMENDATUS.		CYCLVS SOLIS VITIOSUS.		Anni Iuliani.	CYCLVS SOLIS EMENDATUS.		CYCLVS SOLIS VITIOSUS.	
1 21	C	B		B	28 20	D		B	A
2 22		A		A	29 21	C	B		A
3 23		G		G	30 22		A		F
4 24		F	F	F	31 23		G	E	D
5 25	E	D		D	32 24		F		C
6 26		C		C	33 25	E	D		B
7 27		B	B	B	34 26		C	A	G
8 28		A		A	35 27		B		F
9 1	G	F		F	36 28		A	D	E
10 2		E	E	E	37 1	G	F		D
11 3		D		D	38 2		E		C
12 4		C		C	39 3		D	B	A
13 5	B	A	A	A	40 4		C	A	G
14 6		G		G	41 5	B	A		F
15 7		F		F	42 6		G		E
16 8		E	D	C	43 7		F	D	C
17 9	D	C		B	44 8		E		B
18 10		B		A	45 9	D	C		B
19 11		A	G	F	46 10		B	A	G
20 12		G		E	47 11		A		F
21 13	F	E		D	48 12		G		E
22 14		D	C	B	49 13	F	E		D
23 15		C		A	50 14		D		C
24 16		B		G	51 15		C		B
25 17	A	G	F	E	52 16		B		A
26 18		F		D	53 17	A	G		A
27 19		E		C	0				

C

mis Kalendis Iulianis, ad illam vsque diem, rationes Bisexti conturbatæ fuissent. Nos eius rei exemplar in laterculo supra proposuimus, vt ex eo quid in ratione Bisexti peccatum sit, quid item emendatum, perspiciatur. Edictum autem, quo Iulius annum suum publicauit, item illud, quo Augustus Bisexti vitium correxit, maiorum supinitate, ac negligentia periit. Quod vtinam ad nos peruenisset! In Laterculo vides anno quarto Iuliano intercalationem præcipitatam fuisse, cum a Kal. Ianuarij primi, ad tempus primi Bisexti, vitiosi tres tantum.

A tantum quadrantes supra rationes Solis excurrerent. quæ quantitas diem solidum constituere non potest. Vides præterea anno 37 Iuliano competere duodecimam intercalationem vitiosam: postquam intercalationem, hoc est anno Iuliano 38, Cæsar Augustus, C. Martio Censorino, C. Asinio Gallo c o s s. edicto sanxit, vt duodecim anni sine intercalatione transigerentur. Iam, vt testatur Plinius, annus cœperat sidera morari. C. enim Cæsar statuerat initium Arietis in 25 Martij. Atqui anno Iuliano xxxviii illud tempus descenderat in 28 Martij. Nam eo anno in cyclo Solis emendato 25 Martij erat feria iiii. In vitioso, feria vi. Differentia, triduum. Iussis ergo annis xii sine bisexto transire, vt triduum illud tolleretur, eorum duodecim annorum vltimus desinit in xlix Iuliano. Post quem sequens, hoc est, quinquagesimus, cœpit cum quadrante putari. Propterea quarto hinc anno quatuor quadrantes conflati diem confecerunt, qui primus omnium rite intercalatus est, anno Iuliano 53, cycli emendati decimo septimo. Exemplar autem Hemerologij ab Augusto emendati, quod in saxum incisum Romæ repertum est, infra subiecimus.

B

HEMEROLOGIVM ANNI IVLIANI.

A. K. IAN. F	H. K. FEB. N	D. K. MAR. NP
B. F	A. N	E. F
C. C	B. N	F. C
D. C	C. N	G. C
E. NON. F	D. NON	H. C
F. F	E. N	A. NP HOC. DIE. CÆSAR.
G. C	F. N	PONTIF. MAXIM. FACT. EST
H. C	G. N	C. F
A. AGON	H. N	D. C
B. EN	A. N	E. C
C. CAR. NP	B. N	F. C
D. C	C. N	G. C
E. EID. NP	D. EID. NP	H. N
F. EN DIES. VITIOS.	E. N	A. EQ. NP.
G. CAR	F. LVPER. NP	B. EID. NP
H. C	G. EN	C. F
A. C	H. QVIR. NP	D. LIB. NP
B. C	A. C	E. C
C. C	B. C	F. QVIN. N
D. C	C. C	G. C
E. C	D. FERAL. F	H. C
F. C	E. C	A. N
G. C	F. TER. NP	B. TVBIL. NP
H. C	G. REGIF. N	C. Q. REX. C. F
A. C	H. C	D. C
B. C	A. N	E. C
C. C	B. EQ. NP	F. NP HOC. DIE. CÆSAR.
D. C	C. C	ALEXAND. RECEPIT
E. F	F. N	G. C
F. C	G. C	H. C
G. C	A. C	A. C
XXXI	B. C	B. C
	XXXIX	XXXI

t

C. R.

C.K. APR. N
DC
EC
FC LVDI
MARI MAG.
GNON. LVD
HNP LVDI
AN LVDI
BN LVDI
CN LVDI
DN LVD. IN CIRC.
EN
FN LVDI CERERI
GEID. NP LVDI
HN LVDI
AF ORD. NP LVD
BN LVDI
CN LVDI
DN LVDI
ECER. N. LVD.
IN CIRC
FN
GPAR. NP
HN
AVIN
BC
CROB. NP
DF
EC
FNPL. VCD. FLOR
GC LVDI
HC LVDI
XXX

H. K. IVN. N
A FMART. CAR. MO-
NET
B C
CC
D NON
EN
FN
G MENTI. IN. CA-
PIT
H vsT. NF. PR.
AN
B MAR. N.
CN
D EID. N.
EN
F Q. ST. DF
GC
HC
AC
BC
CC
DC
ECC
FGC
HC
AC
BC
CC
DF
EC
XXX

E. K. AVG. N
CFER. HOC DIE
C. CASAR. HISP. VICIT
G C
HC
ANON. F
BF
CC
DC
E NP HOC DIE. CASAR
HISPALIN. VIC.
FC
GC
HC
AEID. NP
BF
CC
DC
E PORT. NP.
FC
GVIN. F. P.
HC
A CONS. NP
B EN
C VOLC. NP
DC
E OPIC. NP
FC
G VOLT. NP
H NP H. D. ARA VICTORIA
IN. CVRIA DEDIC. EST
AF
BF
CC
XXX

A
B

B. K. OCT.
CF
DC
EC
FC
GC
HNON. F.
AF
BC
CC
DMEDITR.
E AVGVST. NP
F FONT. NP
GEN
HEID. NP
AF
BC
CC
D ARM. NP
EC
FC
GC
HC
AC
BC
CC
DC LVD. VICT.
E CLVDI
F CLVDI
G CLVDI
H CLVDI
XXXI

A. K. NOVEM. N
B
C
D
ENON. F
FF LVDI
GCLVDI
HCLVDI
ACLVDI
BCLVDI
CC LVDI
DC LVDI
E EID. NP EPVL.
INDICT.
FF EQVOR. PROB.
GCLVD. PLEB. IN
CIRC.
HCIN CIRC.
ACIN CIRC.
BCMEREK.
CCMERK.
DCMERK.
EC
FC
GC
HC
AC
BC
CC
DC
EF
FC
XXXI

G. K. DEC. N
H
A
B
C NON. F
D
EC
FC
GC
HC
A AGON. NP
B EN
C EID. NP
DF
E CONS. NP
FC
GSAT FERIA
SATVRN.
HC
A OPAL. NP
BC
CDIV. NP
DC
E LAR. NP
FC
GC
HC
AC
BC
CF
DF
EC
XXXI

A. K. MAL. N
BF COMP
CC
DC
EC
FC
GNON. N
HF
ALEM. N
BC
CLEM. N
D NP LVD. MART.
IN CIRC
E LEM. N
FC
GEID. NP
HF
AC
BC
CC
DC
E AGON NP
FN
G TVB. NP
HQ. REX. C. F
AC
BC
CC
DC
EC
FC
GC
XXXI

F. K. IVL. N
GN
HN
ANP
B POPLIF. NP
CN LVDI APPOLLIN
D NON. N LVDI
EN LVDI
FN LVDI
GCLVDI
HCLVDI
AN LVDI
BC LVD. IN. CIR.
CCMERK.
DEID. NP MERK
EFMERK.
FCMERK. NP
GCMERK.
HLVCAR. NP MERK
AC LVD. vict. CAE
SAR.
B LVCAR. LVD
CCLVDI
D NEPT. LVDI
EN LVDI
FFVRR NP LVDI
GCLVDI
HCIN CIRC.
ACIN CIRC.
BCIN CIRC.
CCIN CIRC.
DC
XXXI

D. K. SEPT. N
HOC DIE FER. NEP.
EN
FN
GCLVDI. ROMANI
HNON. F. LVD
AFLVDI
BCLVDI
CCLVDI
DCLVDI
ECLVDI
FCLVDI
GNLVDI
HEID. NP
A F. F. EQVOR. PROB.
B LVD. ROM.
IN. CIRC.
CCIN CIRC.
DCIN CIRC.
ECCIN CIRC.
FCIN CIRC.
GCMERK.
HCMERK.
ACMERK.
BNP MERK. H. D.
CC AVGVSTI. NATALIS
DCLVD. CIRC.
EC
FC
GC
HF
AC
XXX

D

Dies anni Iuliani, vt vides in exemplari, notati sunt per octonarios vs-
que ad literam H: quia Romanorum ogdoas in tributione dierum
feruabatur propter Nundinas, vt apud Iudæos Hebdomas propter
Sabbatum, a quibus nos didicimus. Nam post tempora Theodosij,
imo a temporibus tantum Dionysij Exigui, Kalendaria Romana in
hebdomadas tributa, & cyclus Lunæ in margine appositus, quem
aureum numerum vocamus, exemplo Kalendarij Alexandrini. Antea
nondum Kalendaris Iulianis annotabatur numerus aureus. Nam
plane inuentum est Christianorum post confessum Nicenum. vt satis
mirari non possim doctos viros, qui asseuerant etiam epactas a Iulio
in Kalendario suo impressas. Diceres eos cum Sosigene in consilium
a Dictatore adhibitos. Quid? nonne doctissimus Mathematicus
Germanus scribit se apud Baronem Germanum vidisse commenta-
rium amplissimum in aureum numerum C. Casaris, eumque com-
mentarium in codice vetustissimo fuisse descriptum? Adeo peregri-
nus est in harum rerum origine. Aiunt igitur a C. Casare Kalendis
Ianuarij vnitatem appositam: quia is esset primus annus cycli Lunaris
Iuliani, quod in Kal. illas nouilunium concurreret. Sed ne verum
quidem, coniunctionem luminarium fuisse in Kal. Ianuarij primi.
Nam, vt in anno Indorum diximus, nouilunium non Kal. vt neome-
nia

nia Mucharam Indici, sed secunda Ianuarij fuit, feria septima: Cuius A
 nouilunij Character, 7, 1, 940. Atqui Cæsar non magis nouit vsum
 epactarum, quam hebdomadis Iudaicæ. Potuit igitur in Fastis suis
 nouiluniorum notas apponere, vt stellarum ortus & occasus, sed non
 per enneadecaeteridas. Nam absque controuersia Paschatis fuisset,
 quid esset cyclus Lunæ, hodie solum Iudæorum vulgus, & docti dun-
 taxat Christiani scirent. Cyclus, inquam, Lunæ Paschalis hanc Me-
 thodum nobis peperit, quam frustra attribuunt Cæsari. In Chronico
 Eusebij, anno septimo Iuliano annotatur, cursum Lunæ eo tempore
 deprehensum fuisse. Quid sit, nescio. Porro ex vetustissimis scripto-
 ribus, qui quidem exstant, Marcus Varro vtitur ordinatione temporis
 Iuliani in libris rerum rusticarum. Eius verba sunt ex libro primo. B
*Dies primus est Veris in Aquario, æstatis in Tauro, autumnus in Leo-
 ne, hiemis in Scorpione. Cum vnusquisque horum quatuor Signorum
 dies tertius & vicesimus quatuor temporum sit primus, efficitur, vt Ver
 dies habeat xci, Æstas xciiii, Autumnus xci, Hiems lxxxix.
 Quæ redacta ad dies ciuiles nostros, qui nunc sunt, primi verni temporis
 a. d. vii Eid. Sext. hiberni ex a. d. iiii Eid. Nouemb.* Manifesto dies
 ciuiles Iulianos intelligit. Sed & Cicero & Brutus, ac Cassius paulo
 antequam hæc scriberet Varro, eadem descriptione vtuntur: quia,
 quod Ciceroni dolebat, ἐν διατάγματι hoc facere cogebantur. ver-
 tens enim locum Oeconomici Xenophontei, vbi auctor Græcus se-
 rere vetat ante, quam Deus signum dederit, Cicero Nouembris imbre C
 fieri interpretatus est. Non erat igitur Nouember priscus, qui illo sæ-
 culo incurrebat in Augustum Iulianum, sed nimirum Iulianum No-
 uembrem intelligit. Et profecto Oeconomicum vertit post editionem
 Iulianam. Cætera de appellationibus mensium, Iulij, & Augusti, &
 si qua sunt id genus, notiora sunt, quam vt iterum recoquenda sint.
 Porro locus exigebat, vt parapegma Sofigenis huc coniceremus, hoc
 est ortus & occasus siderum, atque, vt Ouidius dicit, Lapſaque sub ter-
 ras orta que signa: quod ex Ouidio ipſo, Columella, & Plinio haurire
 licebat. Sed tanta est inter illos tres auctores in hac re discrepantia, vt
 melius visum fuerit ab hac re abſtinere, quam incerta pro certis pro-
 ponere. Immane enim quantum in multis differunt Plinius & Oui- D
 dius, cum tamen vterque editionem Cæsaris sequi videatur. Habes
 præterea optimum Commentarium Cl. Ptolemæi de inerrantium
 stellarum significationibus, a Nicolao Leonico olim Latine conuer-
 sum. Eius libri meminit Suidas, cum scribit inter alia Ptolemæum
 edidisse *ἡμετέρας καὶ Ἰουλιανῶν ἀστέρων βιβλία β.*

A
 DE ANNO ÆGYPTIORVM
 ACTIACO.

Q V O D nationes ac Prouinciæ Romani orbis ex edicto Iuliano
 annum ciuilem Romanorum statim non acceperint, in causa
 fuit præpropera mors C. Cæsaris, quæ incidit in Idus Martias anni se-
 cundi Iuliani. Quare anno tricesimo septimo a cæde Cæsaris, C.
 Octavius Cæsar emisit secundum Edictum anni corrigendi, quo &
 nationibus imperij Romani hanc anni formam indixit. Sed Ægyptij
 iam acceperant, anno Nabonassari 719, quo Antonius & Cleopatra
 ab Augusto nauali prælio ad Actium promontorium victi sunt. Pto-
 B lemæus a meridie Nabonassari, ad Thoth Philippeum mortis Alexan-
 dri, colligit annos 424. Hinc ad Thoth Actiacum, annos 294. Sum-
 ma anni Ægyptiaci perfecti 718. Ergo Thoth 719 Nabonassari est
 Thoth Actiacus. Censorinus ait annum Augustorum Actiacum
 267 esse 1014 Iphiti, & 986 Nabonassari. Ergo Actiacus annus eur-
 rens incidit in 747 annum Iphiti, & 719 Nabonassari. Rursus,
 quantum colligere potes ex illis, quæ de anno Iuliano disputaui-
 mus, Kalendæ primæ Iulianæ inciderunt in annum Nabonassari curren-
 tem 703. Quod si annus Actiacus congruit anno 719, ergo is fuit an-
 nus Iulianus 16, cuius Augusto Thoth Actiacus competit. Antius
 Nabonassari 719 est 19 cycli Solis Nabonassari. E cuius regione
 C character Thoth est feria prima. Cui in secunda columna dextra
 congruit annus cycli Solis Iuliani octauus. Litera Dominicalis E, in
 vltima Augusti. Quadrans annorum Nabonassari 176, 18, detractis
 56 relinquit dies exactas 120. 18, anni 719. quæ proculdubio inci-
 piunt ab vltima Augusti. Hæc ratio vera erat, si Sacerdotes Romani Bisexti
 intercalationem recte obiuissent. Nunc qui Cæsarem anni corrigendi
 rectam formam docuissent, ipsi vitiosam secuti sunt, vt Romani:
 donec ex secundo edicto, quod emisit Octavius Cæsar, annis x i i sine
 intercalatione transire iussis, ipsi rectam viam intercalationis instite-
 runt. Igitur annus 16 Iulianus, in cuius Augustum Thoth 719 in-
 currebat, habuit bisextum vitiosum DC, vt habes in capite anni Iu-
 D liani, feria prima, in litera C. Itaque Thoth, cui debetur litera C,
 propter feriam primam, quæ eius character fuit, incidit in 29 Augusti,
 cum ex methodo emendati cycli deberet in vltima Augusti. Hæc
 est ratio, quare 29 Augusti est prima Thoth fixi Ægyptiaci. Quam-
 rem frustra tentassem, si cycli emendati, non vitiosi rationem habuis-
 sem. Tandem anno Iuliano 49, qui erat duodecimus currens eorum,
 quos Augustus sine intercalatione transegit, imputarunt quadrantem
 diei in fine 28 Augusti mensis, & anno quinquagesimo secundo in-

fine eiusdem 28 diei intercalatus est dies vnus ex quadrantibus qua- A
 tuor conflatus. quæ fuit prima recta intercalatio in annis Actiacis.
 Quare Thoth Actiacus incidit in tricesimam Augusti, feria III, cyclo
 Solis emendato xvi. Romani vero, centesimo octagesimo die post
 Ægyptios suum Bisextum rectum inter Terminalia & Regifugium.
 intercalarunt, anno Iuliano 53, vt supra disputatum est. Ab eo tem-
 pore, ad hanc vsque diem, Ægyptij, atque Æthiopes 180 diebus ante
 nos intercalationem suam celebrant, die 29 Augusti, quæ dicata est
 passioni Ioannis Baptistæ, & suum Thoth differunt in 30 Augusti:
 qui tamen semper incurrit in decollationem Ioannis. Vnde fit, vt
 anno Embolimæo eorum solemnitates, & festi dies postridie quam
 ab Ecclesiis Romana, Græca & Antiochena celebrentur. Plutarchus B
 ἄλλοι τῶν μυθολογῶν Ægypti loquens, non aliis vtitur, quam Actia-
 cis mensibus, hoc est fixis, non vagis. Nam in libro ἄλλοι ἰσίδου ἑοσί-
 ειδου, ταῦτα, inquit, προχθῆναι λέγουσιν ἐβδόμη ἡ δέκα μῆσος Αθῦρ,
 ἐν ᾧ τὸν Σκόρπιον ὁ ἥλιος διέξεισιν. Athyr, in quo Scorpium permeat Sol,
 est merus Athyr Augustorum, & Actiacus. At quo tempore ea facta
 finguntur, nullus erat Athyr fixus. Neq. vero putes Plutarchum ἄλλο-
 λητικῶς hæc fingere. Summus enim ille scriptor in his rebus puer est.
 Nam quidni hoc fateamur, cum ipse tam manifeste prodat se illis, quæ
 in eodem libro adiicit? διὸ μῆσος Αθῦρ ἀφανισθῆναι τὸν Οσείον λέγουσιν,
 ὅτε τῶν ἐπισημίων ἡλιπύοντων παντάπασι ὁ μὲν Νεῖλος ὑπονοσεῖ, γυμνοῦται
 ἢ ἡ χώρα. Post æquinoctium Autumni hoc contingere pueri Ægypti- C
 priorum sciunt. & merus Athyr Augustalis est ille. Item: ὀγδόη Παω-
 φὶ μῆσος μὲν τὴν ὀπωρινὴν ἰσημερίαν. Plutarchus nullos menses Ægypti-
 priorum agnoscit præter Augustales, vt vides. Sed ignoscet illi menses
 fixos Ægyptiis ab vltima antiquitate attribuenti, qui Lunares mox
 facit, quos iam fixos statuerat. Quis tam illius fautor inepte est, vt
 eum excusare velit? Loquens de mense Athyr, ἐβδόμη, inquit, ἡ δέκα
 τὴν Οσείδος ἡμέρας τελευτῶν. Αἰγύπτιοι μυθολογοῦσιν, ἐν ᾗ μάλιστα γίνεσθαι κα-
 τὰ δὴλος πληροθυμῆναι πρὸς ἑλῶς. En menses Lunares, quos τριακονθῆ-
 μέρης omnes sciebat, & quos antea, quod maius est, fixos faciebat.
 Par error infra: καὶ τῆ τριακάδι ἔπι μῆσος ἐορτάζουσι ὀφθαλμῶν Ὀσεί-
 ον, ὅτε ἑλλῶν καὶ ἥλιος ἡμῶν μῆσος διείσιν γεγόνασι. Atque in D
 eiusmodi rebus eandem inscitiam in summo scriptore experire sem-
 per. Verbi gratia, cum scribit Romulum conceptum xxi i i Choiac,
 anno primo Olympiadis secundæ, in coniunctione luminarium ecliptica.
 Hic quoque mensis est Actiacus, non Philippeus, aut Nabonassari.
 Tempus congruit xix diei Decembris. Coniunctio media
 luminarium fuit die antecedenti, cyclo Lunæ nono. Nulla omnino
 defectio fuit, anomalia latitudinis Lunaris adeo refragante. Id ta-
 men

A men profitetur Plutarchus se ex Varrone, Varronem ipsum
 ex L. Tarrutio Firmano, summo Mathematico, didicisse.
 Cum igitur Plutarchus menses Ægyptiorum fixos agnoscat,
 eosdemq. apud veterem scriptorem Christianum Clemen-
 tem Alexandrinum exstare videamus: denique cum con-
 stet ab Augusti temporibus fixos fuisse: quam falluntur ij,
 qui eorum Mensium autorem statuunt Diocletianum! Et
 cum sint Astronomicarum rerum peritissimi, cur non co-
 gitarunt, Thoth Nabonassari vagum, si anno primo Dio-
 cletiani fixus fuisset, non in 29 Augusti, sed in 10 Iulij sta-
 tui debuisse? Sed omnis orbis Romanus etiam post indi-
 B ctiones Constantinianas, ad tempora vsque Iustiniani im-
 peratoris, annis Diocletiani vsus est: qui & hodie in vsu
 sunt Ægyptiis siue Elkupti Christianis. Eorum annorum
 initium est a Thoth anni Christi Dionysiani 284, cyclo So-
 lis Iuliano x i i i, Lunæ x i x, cyclo Solis Actiaco v i, feria
 v i, anno Actiaco 314. Proinde illorum cyclus Solis inci-
 pit a 13 nostro. atque in methodo vtriusque cycli, breuitatis
 causa, non annos integros Diocletiani assumunt, sed
 annos periodi magnæ Dionysianæ. Anno Christi 1582,
 Thoth Elkupti, vt notum est, capit 29 Augusti. Eratque

Cyclos Solaris Elkupti.	Cyclos Solaris Iulianus.	Plinthion.	Feria Thoth.
1	13	3	6
2	14	4	7
3	15	5	1
4	16	7	3
5	17	1	4
6	18	2	5
7	19	3	6
8	20	5	1
9	21	6	2
10	22	7	3
11	23	1	4
12	24	3	6
13	25	4	7
14	26	5	1
15	27	6	2
16	28	1	4
17	1	2	5
18	2	3	6
19	3	4	7
20	4	6	2
21	5	7	3
22	6	1	4
23	7	2	5
24	8	4	7
25	9	5	1
26	10	6	2
27	11	7	3
28	12	2	5

LATERCVLVS MENSIVM ACTIACORVM				Character mention.	Alter character.
ÆGYPTIORVM MENSES.		ÆTHIOPVM MENSES.			
توت	Tuth	Θῶθ	ωηηζρ ::	Mascaram	0 3
بابه	Pape	Παωφι	φφρτ ::	Tikmith	2 5
هاتور	Hathur	Αθῦρ	τβγ ::	Hagar.	4 7
کيهک	Chiach	Χοιάκ	τδψρ ::	Tachsam	6 2
طوبة	Tube	Τυβί	φρ ::	Tir	1 4
امشير	Amschir	Μεχέιρ	ρηττ ::	Iachathith	3 6
برمهات	Parmahath	Φαμενάθ	ωγπτ ::	Magabith	5 1
برموده	Parmude	Φαρμυδί	ερπθρ ::	Mialia	7 3
بشنس	Paschnes	Παχών	τθρτ ::	Ginboth	2 5
بونه	Payne	Παυνί	ηε ::	Sene	4 7
ايب	Epip	Επιφί	ηρρ ::	Hamle	6 2
مصري	Mesori	Μεθεί	θδρ ::	Nahase	1 4
النسي	Nisi	ἑπαγόμυρα	ετστ ::	Pagomen.	3 6

annus ab initio Diocletiani 1299. De quibus iam fluxerunt duæ pe- A
riodi magnæ Dionysianæ, quæ fiunt anni 1064. Et relinquebantur
anni 235 periodi tertiæ, qui continuabantur vsque ad 532, qui est mo-
dus vnus periodi magnæ. diuisis 235 per 28, relinquitur annus XI
cycli Solaris Kopti, & Æthiopum, qui in linea subiecta respondet 23
cycli nostri. In tertia linea habes Regularem vnum, qui appositus se-
cundæ lineæ characteris mensium componit feriam quartam neome-
niæ Thoth anni a Diocletiano 1299, in anno Christi 1582. Anno se-
quenti 12, Regulares tres eidem characteri appositae constituent feriam
Thoth VI. & Thoth erit in 30 Augusti: in qua Decollationem Ioannis
celebrarunt, quæ in Ecclesiis Romana, Antiochena, Constantinopo-
litana pridie celebrabatur. Hos Regulares Elkupti, & Æthiopes B
Græco nomine Plinthion, hoc est Laterculum, vocant: vt in computo
Æthiopico explicabitur. In quarta linea est character Thoth, qui
characteribus prioris lineæ mensium adiectus efficit idem, quod regu-
lares alteri lineæ appositae. Apertum est, quare Character neomeniæ
Thoth vocetur dies Ioannis, cum neomenia Thoth semper dicata sit
memoriæ passionis Ioannis Baptistæ. Mensibus Elkupti veterem
appellationem Alexandrinorum adiecimus, vt eos comparare inter se
possis. Sunt enim iidem, aliquantum tamen a veteri appellatione,
desciscentes. Simul etiam vt eos haberes emendatiores. Nam & in edi-
tione Latina Albateni, & in Indicibus Alfonsoinis ioculariter depraua-
tæ sunt illæ mensium appellationes. Τας επαγομυρας Æthiopes etiam C
num PAGOMEN vocant: Coptitæ ΝΙ ΣΙ. Albateni dicit eas vocari LAG-
NAHIR. Sed multa apud illum auctorem deprauate leguntur, siue
interpretis incitia, siue Librariorum culpa. Vt cum apud eum legi-
tur Alkept pro Elkupti. Nam Cupti vox deprauata ex Αἰγυπτῶ: vt
Æthiopes adhuc dicunt Gibtu, pro Ægypto. Item cum legitur apud
eum scriptorem, Tarich Elkupti putari a morte Alexandri, & tamen
differentiam Tarich dilkarnain constituit annorum 587. Vtrumque
est falsum. Neque est error Albateni, sed librariorum. Nam si anni
Elkupti putarentur a morte Alexandri, ea Tarich esset annis 12 anti-
quior, quam Tarich Dilkarnain. Nunc vero e Tarich Dilkarnain iu-
bet abiicere 587 ad methodum Tarich Elkupti. Sed & numerus 587 D
falsissimus est. Nam differentia Tarich Dilkarnain, & Elkupti, est
annorum solidorum 595. Eaque differentia adiecta annis Diocletiani
producit Tarich Dilkarnain. & contra detracta de Dilkarnain consti-
tuit illam Diocletiani. Hæc æra utilis est Tabulis Theonis. Sed men-
sium Alexandrinorum nomina Arabica solis Christianis Elkupti ho-
die in vsu sunt. Nam Muhammedanorum vulgus ea ignorat. Ne mi-
rere vero, quod AMSCHIR pro μεχαιρ̄ scribunt. Quoties enim χ
Græcum

A Græcum præcedit literas ε, ι, ο, αι, η, υ, Arabes exprimunt χ per suum.
شيني notatum triplici apice. Cuius pronunciatio est qualis Galli-
licum CH in CHETIF, CHIFRE, & Hispanorum X in XARAVE, EN-
XVTO, ENXERIR: & omnino qualis est sonus Hebraici פח, cui re-
spondet شيني Arabica. Vtraque etiam in suo idiomate pro numero
trecentorum ponitur. Idem vero sonus est Græci χ, in ἀχιλλῶς, χε-
λώνη, χείρες, &c. vt quidem hodie pronunciat vulgus Græcorum: quod
adeo in ea gente vetustum est, vt δερχέλαος, βαραχίας in Euangelio pa-
raphrastes quidam Arabs (tres autem diuersos penes me habeo) lite-
ram χ reddiderit per suum شيني. Sed hoc mirum videri non debet.
B Illud miror magis, quod in Paschnes litera χ ante ω μέγα reddita sit
per شيني, & quidem genitiuus παχῶνος, non autem nominatiuus
παχῶν. Non enim Paschnes sed Paschunos legendum est, siquidem
apices Grammatici adderentur پشنس. Parmañath autem multum
distat a primigenio φαρμαθῶ. Reliqua omnia pene incolumia
retenta sunt. His mensibus Elkupti congruentes singulos Æthiopi-
cos e regione addidimus, quos ab vrbe Kairo ad nos transmisit bonus
quidam sacerdos Æthiops manu sua exaratos.

DE ANNO SYROGRÆCORVM
ET ANTIOCHENORVM IVLIANO.

C M A C E D O N E S, qui sub Seleucidis in Syria & Asia fuerunt, vo-
cantur a Græcis Συροέλληνες, ab Arabibus اليونانيين id est
Græci. Ij antiquitus vtebantur in Syria anno veteris periodi Macedo-
nicæ, & Calippico Lunari: in Chaldæa, anno Chaldæorum Lunari:
Ægyptij putabant annos suos a morte Alexandri, & vocabant annos
Philippeos, de quibus libro primo & secundo. Quorum caput quam-
uis a morte Alexandri deduceretur, tamen Philippei ob id dicti, quia
hoc modo etiam antea appellabatur. Sic periodus Calippi Alexandria
locum habuit in Syria XI I annis post mortem Alexandri. Et quem-
admodum eam nominauerat Calippus auctor, ita etiam Seleucus
D & eius posteritas, qui ea simul cum periodo Macedonica vsi sunt, vo-
carunt Alexandream, vt re vera est. Condita enim periodus Calippi
in gratiam Alexandrei Imperij Asiæ: Atque hæctenus hoc nomine
vocatur ab iis, qui ea epocha vtuntur, Syris, Syrochaldæis, & aliis
Christianis, qui in Ecclesiam Antiochenam contributi sunt. Vo-
cant enim تاريخ السكندرية, hoc est: ÆRAM ALEXANDREAM.
Albateni nominat تاريخ دي القرنين Terik dilkarnain, εποχῶς & δι-
κέρωτος

ἡρώως, id est Alexandri. cuius rei rationem alibi reddimus. Eius autem Epochæ initium est ab Octobri Romano, qui est Hyperberetæus Macedonum. Nam id est initium Alexandrei imperij, vt suo loco notauimus, neq. necesse est repetere. Quidam tamen Christiani Antiocheno Patriarchæ subditi putant initium huius æræ, secundum ritum Ecclesiæ Constantinopolitanæ, a Kal. Elul, siue Septēbris. Hinc enim Ecclesia Græca anni sui caput tunc instituit, cum indictionum rationem habere cœpit. quippe quæ initium sumunt a Septembri mense, & Quinquennialibus Panegyribus, siue indictionibus Constantinianis. Quinetiam Samaritani annum Solis popularem instituunt ab Elul, hoc est a Septembri: & quidem in laterculo mensium, quem mihi miserunt, Elul familiam ducit, vt Tisri in anno Iudaico. Hæc igitur æra vocatur simpliciter æra Alexandri, vel æra Alexandria Seleucidarum, cuius annus 1905 incipiet proximis Kalendis Octobribus, anno Dominico vulgari 1594. Eius autem anni ex Lunaribus Calippicis & Chaldæis, item ex Periodicis Macedonicis facti sunt Solares Iuliani anno ipso publicationis Iulianæ, hoc est 45 annis ante Christi annum primum Dionysianum: anno ipsius æræ 267. Quod diserte testatur Eusebius. Ab illa enim editione Iuliana, annos suos putare instituerunt Antiochenes. Propterea ipse Eusebius annum Antiochenum 325 confert in annum Christi 280. Differentia, anni 45. quantum scilicet interuallum inter editionem anni, & natalem Christi ἐνσαρκον, secundum Dionysium, statuimus. Hunc annum Antiochenum Iulianum Epiphanius Συρογενήων vocare solet: Canones, qui vocantur Apostolorum, simpliciter ἔως καὶ τὰς Ἐλλώας nominant. Iosephus in notatione temporum & rerum Romanarum vtitur Macedonicis appellationibus mensium Iulianorum: idque tantum in postremis libris ἀλώσεως. Per omnia

MENSES SYROGRÆCORVM.		
Tisrin prior	Hyperberetæus	October
Tisrin alter	Dius	November
Canum prior.	Apellæus	December
Canum alter	Audynæus	Ianuarius
Asbat	Peritius	Februarius
Adar	Dystrus	Martius
Nisan	Xanthicus	Aprilis
Ijar	Artemisius	Maius
Haziran	Desius	Iunius
Tamuz	Panemus	Iulius
Ab	Lous	Augustus
Eilul	Gorpiæus	September

B

C

D

conueniunt ij menses Romanis vtique numero dierum, sed solo capite differunt. Romani enim a Ianuario, illi ab Hyperberetæo siue Octobri incipiunt. Auifena in papauere meminit Nisan, & Tisri Solarium. Reliqua non indigent explicatione.

DE ANNO IULIANO
ATHENIENSIVM.

ANNI Attici, & Elidensium; principium id est neomeniam Hecatombæonis, in Iulium Romanum incidisse vt plurimum, constat ex iis, quæ libro primo disputauimus. Nam neomenia Hecatombæonis nunquam ceterior fuit nona Iulij. Accepta forma Iuliana caput Hecatombæonis fixum fuit in Kalendis Iuliis. Id diserte probatur ex Luciano in vita Peregrini. Nam statim ab Olympiaco ludicro, adhuc frequenti Panegyri, circa mediam noctem Peregrinus sese in exstructum rogam coniecit, Luna commodum exoriente. καὶ ἐπειδὴ, inquit, ἡ Σελλών ἀνέτηλεν (ἐδὲ γὰρ καίκεντο θεάσασθαι τὸ κάλλιπον τῶν ἔργων) ἀπέθανεν ἐκεῖνθ'. Mortem peregrini coniicit Eusebius in Olympiada 236. Cylus Lunæ erat XIII. Itaque xvii Iulij sine dubio erat Luna vicesima, aut vicesima prima. Et propterea oriebatur circa mediam noctem. Atqui ex libro primo huius operis notum est Olympicum certamen celebrari solitum quintadecima mensis primi. Itaque cum eo sæculo Hecatombæon idem esset, qui Iulius, quintadecima Iulij celebratus est agon, & tertio die a certamine finito Luna erat vicesima. Hecatombæonem dixi pro primo mense Elidensium: quod ambo essent solstitiales. Mensium vero Atticorum appellatio omnis a solennibus & sacrificiis, qualia erant ἀνθεήρια, ἐλαφιβόλια, βομβόρμια, μαιμακτήρια, &c. Qui autem ἀνθεήριον Aprilē verteret, non ablueret ab etymo. Nam vt Aprilis ab aperiendo, quod tunc aperiantur flores, & germina, ita etiam ἀνθεήριον, quod tunc primum floreat anni tempus. Rursus μαιμακτηρίων Latine plane esse Februarius. Quamuis enim Februarius Romanus, & Mæmaçterio Atticus differunt situ, tamen plane conueniunt in ritibus, sacris, & solennibus, quæ in vtroque obibantur. Nam μαιμακτήρια ad verbum Februa. & vt in Februario Feralia Deum Manium dies, ita in Mæmaçterione Πομπαῖα, ei diei respondebant, γὰρ ἔ Πομπαῖα Ἐρμού, a Mercurio animarum & Manium deductore. Denique vt Lupercalibus eæsæ capræ pelle Vrbs lustrabatur, ac februebatur, ita etiam pelle victimæ februebantur Athenæ. Eam pellem ΔION vocabant. Eustathius: φασὶν, ὅτι ΔION ἐκάλεσαν κώδιον ἱερεῖς τυθούτθ' Διὶ μελιχίῳ ἐν τοῖς καθαρμοῖς φθίνοντθ' Μαιμακτηρίωνθ' μὲνός

μηνός, ὅτε ἤγοντο τὰ Παιμπάια, καὶ καθαρῶν ἐμβολαὶ εἰς τὰς περιόδους ἐγένοντο. Interpres vero Demosthenis Vlpianus non constat sibi, cum mensēs Atticos apud Demosthenem cum Romanis comparat. Nam in ea *ὡς ἐφάνε*, ubi Orator dicit, *μηνός Ελαφβολιῶν* ἔκτη φθίνοντος, Vlpianus exponit, *Σεπτεμβεῖς εἰκοσιτετάρτη*, quasi Hecatombæon sit Ianuarius. Item *μέχρι τῶν Ἰδρυηλιῶν* μινός, ille, *Ἀπριλίς*. Ergo non iam Hecatombæon, sed Anthesterion erit Ianuarius. Denique *μινός Μενυχιῶν* ἔτη καὶ νέα, ipse interpretatur *Ἰδρυαρίς τριακοστῆ*. En tres Ianuarios Vlpiani Sophistæ, Hecatombæonem, Anthesterionem, Mynychionem. Quo teneam vultus mutantem Protea nodo?

DE ANNO SAMARITANORVM B
I V L I A N O.

MENSES SOLARES SAMARITARVM.

ⲁⲗⲁⲛⲏ	Elul	29 August.	C	September
ⲙⲁⲩⲏ	Tisri	28 Sept.	E	October
ⲉⲛⲁⲙⲁⲛⲏ	Marcheschban	29 Octob.	A	November
ⲉⲛⲁⲙⲁⲛⲏ	Castim	28 Novem.	C	December
ⲛⲙⲁⲃ	Tebith	29 Decemb.	F	Januarius
ⲉⲛⲁⲙⲁⲛⲏ	Schebat	29 Jan.	A	Februarius
ⲉⲛⲁⲙⲁⲛⲏ	Adar	26 Feb.	A	Martius G
ⲉⲛⲁⲙⲁⲛⲏ	Nisan	29 Martij	D	Aprilis
ⲉⲛⲁⲙⲁⲛⲏ	Iiar	28 April.	F	Maius
ⲉⲛⲁⲙⲁⲛⲏ	Sebin	29 Mai	B	Junius
ⲉⲛⲁⲙⲁⲛⲏ	Tammuz	28 Junij	D	Iulius
ⲉⲛⲁⲙⲁⲛⲏ	Ab	29 Juli.	G	Augustus.
ⲉⲛⲁⲙⲁⲛⲏ	Adar alter.			

Samaritarum Kalendæ Adar instituunt initium paschalis anni. Nam alioquin Elul est primus mensis antiqui anni Constantiniani propter Indictiones. Quod & Græci faciunt. Adar tot dies habet, quot Martius Iulianus: Nisan, quot Aprilis: Iiar quot Maius. Et sic deinceps. Quare autem eundem numerum dierum in mensibus Iulianis diuerso situ vsurpent, nescio. Nisi forte, quod verum puto, quia sequuntur caput anni Actiaci, qui incipit a 29 Augusti. Primus enim eorum mensis politicus, ut habes in Diagrammate, est Elul, ut ecclesiasticus Adar. Neque profecto melior ratio reddi potest. Cum autem mensis lunaris Dulkaida apud eos intercalatur, non vocatur Dulkaida alter, sed Adar alter.

A DE ANNO DAMASCENORVM
PRISCORVM SOLARI.

ARABES, ut tetigimus libro II, & Simplicius quoque notat, initium anni capiebant ab æquinoctio verno. Temporibus ipsius Simplicij & Epiphaniij videtur id initium in XXI Martij situm fuisse; Arabas autem illos menses suos tricenarios habuisse. Neomenia enim *Αγλαθαβαϊθ* fuit in XVI Octobris: & proinde XXI *Αγλαθαβαϊθ* incidit in VI Nouembris, auctore Epiphanio. Neomenia vero *Αλειωμ* fuit in XVI Decembris. Itaque XXI eiusdem mensis competeat sextæ Ianuarij, ut refertur ab eodem scriptore Ecclesiastico. A XVI Octobris, ad XVI Decembris præcise, sunt dies absoluti LX. Fuerunt igitur menses illi tricenarij, ut Alexandrinorum Actiaci. Quare Neomeniæ duorum sequentium attributæ fuerunt diei XVI Ianuarij, & XV Februarij. Neomenia *επαγομδρων* Arabicarum XVI Martij. Neomenia primi mensis dies XXI eiusdem, in loco æquinoctij Ptolemæi obseruati anno Christi 1409. Non dubito, quin hoc verum sit, præsertim cum a vere eos initium anni sui instituisse satis vetus scriptor Simplicius prodiderit.

DE ANNO I V L I A N O
D A M A S C E N O R V M.

QVOD Damascenis & Hagarenis non solum olim fuerit, sed & hodie in vsu sit Iulianus annus, testis locus ex Lexico Persico, in quo Mucharam Lunaris incidens in Augustum dicitur Murragiab. Nam si Regiab fixus est Augustus, Rabie prior est October, respondens Hyperberetæo Alexandreo, & Tisrin priori Syrochaldæico. Anno enim duplici vtuntur, anno mensium Lunari, & anno dierum Solari.

DE ANNO I V L I A N O H I S P A N O R V M.

ANNVM Iulianum non statim a gentibus & prouinciis imperij Romani acceptum fuisse, iam monuimus. Hispani certe hanc formam acceperunt anno 7 Iuliano. Eosque annos Cæsaris vocarunt. Ea est AERA nominatissima Hispanorum. Qui AERA dictum putant quasi A. E. R. A. annus erat Augusti, primum in scitia linguæ Romanæ refelluntur, qui nesciant ea compendia scribendi nusquam veteribus vsurpata, neque vsurpari posse. Deinde imperitia rerum Romanarum, qui nesciant eos annos Augusto attribui non posse, qui sunt Iulij Cæsaris, & quos etiam veteres Hispani Iulio Cæ-

fari non Augusto tribuunt. Tertiam adde ignorationem vocis Æræ. A De qua vide libro sequenti.

DE ANNO IVDÆORVM SOLARI.

D VPLICI anno vtuntur Iudæi, Lunari, & Solari, quem tanquam trama subtemen ipse Lunaris percurrit; itque reditque viam. interuentu embolismi ab alienis finibus ad suos summotus. Ante Exodum non est dubium, quin Iudæorum dies intercalatitius, quem Bisextum vocamus, eo loco infereretur, quo & mensis Lunaris embolimus, nempe ante Tisri, quamuis non Tisri, sed primus mensis vocaretur. Deinde mense verno pro capite anni sumpto traductum bisextum in veris tempus, quia & ante ver proxime mensis Lunaris intercalatio instituta. Postquam autem anni formam & periodum Lunarem Calippicam a Seleucidis acceperunt, nihil mutatum est in ratione anni Solaris. Nam bisextum eorum inferebatur inter primam & secundam Aprilis: quæ erat Tekupha Nisan. Postea accepta Iuliana forma, Bisextum captum intercalari inter xxv & xxvi Martij. quæ ratio hæctenus apud eos obtinuit. Et quia a xxv Martij ad secundam Aprilis, quæ erat sedes prisca bisexti, supersunt dies vii, propterea totidem dies hodie eximuntur ad Tekupham Nisan inuestigandam, quemadmodum tredecim detrahuntur, quoties inuestigatur Tekupha Tisri. Tekupham vocant quadrantem anni Iuliani, qui constat diebus 91, horis 7 1/2. Temporibus Mosis Tekupha vnica tantum dicebatur punctum interiectum inter finem anni antecedentis, & caput succedentis: idque in autumnno: circa quod tempus quam proxime σκηνοπηγίαν celebrari præcipit Deus. Est igitur Tekupha, momentum, aut punctum temporis, in quo, finito quadrante anni, alius statim quadrans incipit. Id punctum adeo superstitiose obseruant, vt si latum pilum excederent, magnum vitæ discrimen se adituros putarent. Vnicuique enim Tekuphæ suum elementum tribuunt. Verbi gratia Tekuphæ Tamuz solstitiali attribuunt ignem. Ex elementorum excessu putant periculum rebus imminere. puta, ex Tekupha Tamuz ἐκπύρωσι: & qui in momento illius Tekuphæ biberet, aut ederet, illum ardentissima febre correptum iri. Apposui hic Laterculum omnium Tekupharum quadriennij vnus: quæ quadriennio confecto redeunt in orbem. Anno Iudaico per quatuor diuiso facile scies quæ Tekupha

TEKUPHÆ QVADRIENNII IVDÆICI.								
	I.		II.		III.		IIII.	
	Horæ	Scrup.	Horæ	Scrup.	Horæ	Scrup.	Horæ	Scrup.
TISRI	9	0	3	0	21	0	15	0
TEBETH	4	30	10	30	4	30	22	30
NISAN	0	0	6	10	12	0	18	0
TAMVZ.	7	30	13	30	19	30	1	30

A pha cuius anni sit. Si enim post diuisionem relinquatur vnitas, Tekupha Tisri est 9. 0. si duo, Tekupha Tisri est 3. 0. Et ita deinceps. Quando hora est infra 12, tunc incidit in noctem: cum maior, in diem: & abiiciendæ sunt horæ xii. Tekuphæ solæ fixæ sunt & statæ in Computo Iudæo, vtpote cum sint Solares. Vnus præterea dies status in 22 Nouembris, nempe ἡβωνη pro pluuiis instituta, quia diluuium incidit in xvii secundi mensis, cuius neomenia fuit in vi Nouembris, cum primi mensis neomeniam in conditu Mundi in vii Octobris fuisse asserant. Est autem Tekupharum antiquissima obseruatio, & cognitu propter vetustatem dignissima, præsertim cum Græci & Ægyptij partes annorum quatuor notarent, quorum alteri κέντρα eos, alteri quadrantes ὠρῆς vocabant. Annum enim simplicem Ægyptij in quatuor ὠρῆς, & annum Canicularem in quatuor annos simplices tribuebant. Neque Græcorum κέντρα, neq. Ægyptiorum ὠρῆς, alij sunt a Tekuphis Iudæorum. ὠρῆς enim ἐαρινὸν vocabant ἐμβασιν Οσίειδθ, item ὠρῆς θερινὸν, ὀφθαλμῶν Ωρεα χυθελιον. ὠρῆς ὀπωρινὸν, βακτηρίας ἡλίε, ὠρῆς χειμερινὸν, ζήτησιν Οσίειδθ. Atque vt Hæbræi incrementa anni per hos quadrantes notantes, a Nisan incipiebant, propter annum nouum Mosis Paschalem: ita etiam Ægyptij a Canicula quadrantes suos auspicabantur (quod iam tetigimus,) propter incrementa Nili, quæ tum primum incipiebant fieri: tum etiam, quia ex ortu caniculæ anni statum coniciebant, pestilens, an salubris, sterilis, an frugifer futurus esset. Orus Apollo: ἐνιαυτὸν ἧ βελόμηροι δηλώσαι, Ἰσιν, ἔτ' ἔστι γυναικα, ζωγραφοδοσι. τὰ δ' αὐτῶ καὶ τὴν θεὸν σημαίνουσιν. Ἰσιν ἧ πᾶς αὐτῶ ἐστὶν αἰσῆς Αἰγυπτίσι καλῶμεθα ΣΩΘΙΣ, ἐλλῶσι ἧ ΑΣΤΡΟΚΥΟΝ, ὃς καὶ δοκεῖ βασιλεῦν τῶν λοιπῶν αἰσῶν, ὅτε μὲν μείζων, ὅτε ἧ ἡσῶν ἀνατέλλων. καὶ ὅτε μὲν λαμπερότερος, ὅτε δ' ἔχ' ἕτας. ἐπὶ ἧ καὶ διότι καὶ τὴν ἧ πρῶτος αἰσῆς ἀνατέλλω σημαίμεθα πᾶσι πάντων τῶν ἐν τῶ ἐνιαυτῶ μελλόντων τελείαθ. διόπερ ὅσθ' ἀλόγως τὸν ἐνιαυτὸν ἸΣΙΝ λέγουσιν. Manilius de Cilicibus idem dicit, quod Orus de Ægyptiis:

Hanc qui surgentem, primo cum redditur ortu,
Montis ab excelfo speculantur vertice Tauri,
Euentus frugum varios, & tempora dicunt;
Quæque valetudo veniat, concordia quanta, &c.

D Cicero ex Heraclide Pontico idem Ceis attribuit, libro de Diuinatione primo: Ut enim Ceos accepimus ortum Canicula diligenter quot annis solere seruare, coniecturamque capere, vt scribit Ponticus Heraclides, an pestilens annus futurus sit, &c. Ex hac exactissima obseruatione Caniculæ quadrantes reliqui pendebant, vt ex Tekupha Nisan reliquæ. Qui de temporibus olim scribebant, a vetustissimis Græcis dicti sunt ὠρογράφοι. Alij scribunt eos esse annalium scriptores.

ΠΑΡΑΠΗΓΜΑ ΑΤΤΙΚΟΝ Α

ΜΕΤΑ ΝΟΥΜΗΝΙΩΝ ΠΡΥΤΑΝΕΙΑΣ

ΚΑΛΙΠΠΙΚΩΝ.

ΚΑΡΚΙΝΩΝ ήμέρας λα.

- A ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΙΑ. ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΞΗ.
Καρκίνος ἄρχεται ἀνατέλλει. Τεσσαράκοντα. Εποσημαίνει. ΚΑΛΙΠΠΟΣ.
- B ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ Α. Κ. ΛΘ. ΝΗ.
- Γ
- Δ ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ Θ. ΚΗ. ΜΖ.
- E ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ ΛΣ. ΝΕ. ΟΔ.
- ς ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ ς. ΙΗ.
- Z ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ ΚΕ. ΜΔ. ΞΓ.
- H ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ ΙΑ. ΟΑ.
- Θ ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ ΛΓ. ΝΒ.
Νότος πνεύει. ΕΥΔΟΞΟΣ.
- I ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ Γ. ΚΒ. ΜΑ. ς
- ΙΑ ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ ΙΑ. Λ.
Ωριων ἑὸς ὅλος ἔπιπέλλει. ΕΥΔΟΞΟΣ. ΕΥΚΤΗΜΩΝ.
- ΙΒ ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ ΜΘ. ΞΗ.
Στέφανος ἑὸς ἄρχεται δύνει. ΔΟΣΙΘΕΟΣ.

ΚΕΝΤΡΟΝ ΘΕΡΙΝΟΝ.

- ΙΓ ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ ΙΘ. ΛΗ. ΝΖ. Ος.
- ΙΔ ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ ΚΖ. Μς.
- ΙΕ ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ Η. ΞΕ
- Ις ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ Ις. ΛΕ. ΝΔ.
- ΙΖ ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ ΞΒ. ΟΓ.
- ΙΗ ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ Ε. ΚΔ. ΜΓ.
- ΙΘ ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ ΛΒ. ΝΑ. Ο.
- Κ ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ Β. ΙΓ.
Κύων ἐμφανής γίνεσθαι ἐν Αιγύπτῳ. ΔΟΣΙΘΕΟΣ.
- ΚΑ ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ ΚΑ. Μ. ΝΘ.
- ΚΒ ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ Ι. ΞΗ.
- ΚΓ ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ ΚΘ. ΜΗ.
- ΚΔ ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ ΙΗ. ΛΖ. ΝΖ. ΟΕ.
- ΚΕ ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ Ζ. Κς.
Κύων ἔπιπέλλει ἑὸς. ΜΕΤΩΝ.
- Κς ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ ΜΕ. ΞΔ.
- ΚΖ ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ ΙΕ. ΛΔ.
Κύων ἔπιπέλλει, ὅταν ἐπιπέλλει ἡμέρας νῆς ἔτησι πνεύσῃ. αἱ δὲ πέντε αἱ ἡμέραι ΠΡΟΔΡΟΜΟΙ καλεῖσθαι. ΕΥΔΟΞΟΣ.
- ΚΗ ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ ΚΓ. ΜΒ.
Αετός ἑὸς δύνει. χιμῶν καὶ θαλάσσης ἔπιπέλλει. ΕΥΚΤΗΜΩΝ.
- ΚΘ ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ Δ. ΞΑ.
- Λ ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ ΙΒ. ΛΑ. Ν.
Λέων ἄρχεται ἀνατέλλει. Νότος πνεύει. Κύων ἀνατέλλων φανερός γίνεσθαι. ΚΑΛΙΠΠΟΣ.
- ΛΑ ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ ΞΘ. ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ ΝΗ.

V. KAL. IVL.

III. KAL. IVL.
III. KAL. IVL.
PRID. KAL. IVL.
KAL. IVL.
VI. NON. IVL.
V. NON. IVL.
III. NON. IVL.
III. NON. IVL.

PRID. NON. IVL.
NON. IVL.

VIII. EID. IVL.

VII. EID. IVL.
VI. EID. IVL.
V. EID. IVL.
III. EID. IVL.
III. EID. IVL.
PRID. EID. IVL.
EID. IVL.

XVII. KAL. AVG.

XVI. KAL. AVG.
XV. KAL. AVG.
XIII. KAL. AVG.
XIII. KAL. AVG.
XII. KAL. AVG.

XI. KAL. AVG.
X. KAL. AVG.

IX. KAL. AVG.

VIII. KAL. AVG.
VII. KAL. AVG.

VI. KAL. AVG.

B

C

D

LEON-

A

ΛΕΟΝΤΩΝ ήμέρας λα.

- A ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ Α. Κ. ΛΘ.
Κύων ἐμφανής. Πίνυρος ἔπιπέλλει. Εποσημαίνει. ΕΥΚΤΗΜΩΝ.
- B ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ ΚΗ. ΜΖ. ςς.
- Γ ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ Θ. ΟΔ.
- Δ ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ ς. ΙΖ. Λς. ΝΕ.
- E ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ ΜΔ. ΞΓ.
Αετός ἑὸς δύνει. ΕΥΔΟΞΟΣ.
- ς ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ ΚΕ.
- Z ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ ΙΑ. ΛΓ. ΝΒ. ΟΑ.
- H ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ Γ. ΚΒ.
- Θ ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ ΜΑ. ς. ΞΑ.
- B I ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ ΙΑ. Λ. ΜΘ.
Στέφανος ἑὸς δύνει. ΕΥΔΟΞΟΣ.
- ΙΑ ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ ΙΘ. ΛΗ.
- ΙΒ ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ ΝΖ. Ος.
Λέων μέσος ἀνατέλλει. Πίνυρος ἔπιπέλλει. ΚΑΛΙΠΠΟΣ.
- ΙΓ ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ Η. ΚΖ. Μς.
- ΙΔ ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ ΝΒ. ΞΕ.
Πίνυρος γίνεσθαι. ΕΥΚΤΗΜΩΝ.
- ΙΕ ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ Ις. ΛΕ. ΟΓ.
- Ις ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ ΚΑ. ΜΓ. ΞΒ.
Εποσημαίνει. ΕΥΔΟΞΟΣ.
- ΙΖ ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ ΕΟ.
Λύρα δύνει. Τετός. Ἐτήσιον πνεύσῃ. Ἰπὸς ἔπιπέλλει. ΕΥΚΤΗΜΩΝ.
- C ΙΗ ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ ΙΓ. ΑΒ. ΝΑ.
Δηφίς ἑὸς δύνει. ΕΥΔΟΞΟΣ.
Προφύνητηρ ἀκρόνοχος ἔπιπέλλει. ΔΟΣΙΘΕΟΣ.
- ΙΘ ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ Β. Μ. ΝΘ.
- Κ ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ Ι. ΚΑ.
- ΚΑ ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ ΚΘ. ΜΗ. ΞΖ.
- ΚΒ ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ ΙΗ. ΟΕ.
Λύρα ἑὸς δύνει. Εποσημαίνει. ΕΥΔΟΞΟΣ.
- ΚΓ ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ ΑΖ. Νς.
- ΚΔ ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ Ζ. Κς. ΜΕ. ΞΔ.
- ΚΕ ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ ΙΕ. ΛΔ.
- D Κς ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ ΝΓ. ΟΒ.
- ΚΖ ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ ΚΓ. ΜΒ.
- ΚΗ ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ Δ. Ν. ΞΑ.
- ΚΘ ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ ΙΒ. ΛΑ. ΞΘ.
Εποσημαίνει. ΕΥΔΟΞΟΣ.
Παρθένος ἔπιπέλλει. Εποσημαίνει. ΚΑΛΙΠΠΟΣ.
- Λ ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ Κ. ΛΘ. ΝΗ.
- ΛΑ ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ Α. ςς.

V. KAL. AVG.

III. KAL. AVG.
III. KAL. AVG.
PRID. KAL. AVG.
KAL. AVG.

III. NON. AVG.
III. NON. AVG.
PRID. NON. AVG.
NON. AVG.
VIII. EID. AVG.

VII. EID. AVG.
VI. EID. AVG.

V. EID. AVG.
III. EID. AVG.

III. EID. AVG.
PRID. EID. AVG.

EID. AVG.

XIX. KAL. SEPTEMB.

XVIII. KAL. SEPT.
XVII. KAL. SEPT.
XVI. KAL. SEPT.
XV. KAL. SEPTEMB.

XIII. KAL. SEPTEMB.

XII. KAL. SEPT.
XII. KAL. SEPT.
XI. KAL. SEPT.
X. KAL. SEPT.
IX. KAL. SEPT.
VIII. KAL. SEPT.

VII. KAL. SEPT.
VI. KAL. SEPT.

V 3

ΠΑΡΘΕ-

- A ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ Θ. ΚΗ. ΜΖ.
- B ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ ΛΣ. ΝΕ. ΟΔ.
- Γ ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ Σ. ΙΖ.
- Δ ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ ΚΕ. ΜΔ. ΞΓ.
- E ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ ΙΔ. ΟΑ.
*Ανεμος μέγας πνεύ. Επιβροντά. ΕΥΔΟΞΟΣ.
Ωμοί τ' Παρθένε δ'πιτέλλουσιν. Ετήσιαι λήρον). ΚΑΛΙΠΠΟΣ.*
- Σ ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ ΛΓ. ΝΒ.
- Z ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ Γ. ΚΒ. ΜΑ. Ξ.
- H ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ ΙΑ. Α.
- Θ ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ ΜΘ. ΞΗ.
- I ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ ΙΘ. ΛΗ. ΝΖ. ΟΣ.
*Προφύμητηρ φαίνε). Αρκτῶρες δ'πιτέλλει. Οἰσός δ'έως) ὄρθρη.
Χειμῶν κ'τ' θάλασσαν. ΕΥΚΤΗΜΩΝ.
Υει. Βροντά. Ανεμος μέγας πνεύ. ΕΥΔΟΞΟΣ.*
- ΙΑ ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ ΜΣ.
- ΙΒ ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ Η. ΚΖ. ΞΕ.
- ΙΓ ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ ΙΣ. ΛΕ. ΝΔ.
- ΙΔ ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ ΞΒ. ΟΓ.
- ΙΕ ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ Ε. ΚΔ. ΜΓ.
- ΙΣ ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ ΛΒ. ΝΑ. Ο.
- ΙΖ ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ Β. ΙΓ.
*Παρθένε) μέση δ'πιτέλλει. Επισημαίνει. Αρκτῶρες ἀνατέλλων
φανείας. ΚΑΛΙΠΠΟΣ.*
- ΙΗ ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ ΚΑ. Μ. ΝΘ.
- ΙΘ ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ Ι. ΞΖ.
*Αρκτῶρες ἑώος δ'πιτέλλει. Τὰς ἐπομίδας ἡμέρας ζ' ἀνεμοί πνέουσιν.
Ευδίη αἰς τὰ πολλά. Λήροντες τὸ χροῖον, ἀπ' ἡδὲ πνεύμα
γίνεται. ΕΥΔΟΞΟΣ.*
- Κ ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ ΚΘ. ΜΗ.
*Αρκτῶρες ἐμφανής. Μετ'ωρὸς ἀρχή. Αἰξ ἀσὴρ μέγας ἐπὶ τὸ ἡνίο-
χε δ'πιτέλλει. Επισημαίνει. Χειμῶν κ'τ' θάλασσαν. ΕΥΚ-
ΤΗΜΩΝ.*
- ΚΑ ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ ΙΗ. ΛΖ. ΝΣ. ΟΕ.
- ΚΒ ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ Ζ. ΚΣ.
- ΚΓ ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ ΜΕ. ΞΔ.
- ΚΔ ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ ΙΕ. ΛΔ. ΝΓ. ΟΒ.
Στάχες τ' Παρθένε δ'πιτέλλει. ΚΑΛΙΠΠΟΣ.
- ΚΕ ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ ΜΒ.
- ΚΣ ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ Δ. ΚΓ. ΞΑ.
- ΚΖ ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ ΙΒ. ΛΑ. Ν.
- ΚΗ ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ ΞΘ. ΠΥΑΝΕΨΙΩΝ ΝΗ.
- ΚΘ ΠΥΑΝΕΨΙΩΝ Α. Κ. ΛΘ.
- Λ ΠΥΑΝΕΨΙΩΝ ΚΗ. ΜΖ. ΞΣ.

- V. KAL. SEPTEMB.
- IIII. KAL. SEPTEMB.
- III. KAL. SEPTEMB.
- PRID. KAL. SEPT.
- KAL. SEPTEMB.
- III I. NON. SEPTEMB.
- III. NON. SEPTEMB.
- PR ID. NON. SEPT.
- NON. SEPTEMB.
- VIII. EID. SEPTEMB.
- VII. EID. SEPTEMB.
- VI. EID. SEPTEMB.
- V. EID. SEPTEMB.
- IIII. EID. SEPT.
- III. EID. SEPTEMB.
- PRID. EID. SEPT.
- EID. SEPTEMB.
- XVIII. KAL. OCTOB.
- XVII. KAL. OCTOB.
- XVI. KAL. OCTOB.
- XV. KAL. OCTOB.
- XIIII. KAL. OCTOB.
- XIII. KAL. OCTOB.
- XII. KAL. OCTOB.
- XI. KAL. OCTOB.
- X. KAL. OCTOB.
- IX. KAL. OCTOB.
- VIII. KAL. OCTOB.
- VII. KAL. OCTOB.
- VI. KAL. OCTOB.

A B C D

ΖΥΓΩΝ

- A ΠΥΑΝΕΨΙΩΝ Θ.
*Ισημερία μετ'ωρὸς ἐπισημαίνει. ΕΥΚΤΗΜΩΝ.
Ο Κεῖος ἀρχὴ) δ'υῖον. Ισημερία μετ'ωρὸς ἐπισημαίνει. ΚΑΛΙΠΠΟΣ.*
- B ΠΥΑΝΕΨΙΩΝ ΙΖ. ΛΣ. ΝΕ. ΟΔ.
- Γ ΠΥΑΝΕΨΙΩΝ Σ. ΞΓ.
- Δ ΠΥΑΝΕΨΙΩΝ ΚΕ. ΜΔ.
Αἰξ ἀνεμόνυχος δ'πιτέλλει. ΕΥΔΟΞΟΣ.
- E ΠΥΑΝΕΨΙΩΝ ΙΔ. ΛΓ. ΝΒ. ΟΑ.
*Πλειάδες ἐσπείρου φαίνον). ΕΥΚΤΗΜΩΝ.
Εκ τὸ πρὸς ἑω Παρθένε) λήρη δ'πιτέλλουσα. ΚΑΛΙΠΠΟΣ.*
- Σ ΠΥΑΝΕΨΙΩΝ Γ. ΚΒ.
- B Z ΠΥΑΝΕΨΙΩΝ ΜΑ. Ξ.
Στέφανε) ἀνατέλλει. Χειμαίνει. ΕΥΚΤΗΜΩΝ.
- H ΠΥΑΝΕΨΙΩΝ ΙΑ. Α. ΜΘ. ΞΗ.
Πλειάδες δ'πιτέλλουσιν. ΕΥΔΟΞΟΣ.
- Θ ΠΥΑΝΕΨΙΩΝ ΙΘ. ΛΗ.
- I ΠΥΑΝΕΨΙΩΝ ΝΖ. ΟΣ.
Στέφανε) ἑώος ἀνατέλλει. ΕΥΔΟΞΟΣ.
- ΙΑ ΠΥΑΝΕΨΙΩΝ Η. ΚΘ. ΜΣ.
- KENTRON METOPWRINON.
- ΙΒ ΠΥΑΝΕΨΙΩΝ ΝΔ. ΞΕ.
*Σκορπίος ἀνεμόνυχος ἀρχὴ) δ'υῖον. Χειμῶν ἐπιγίνεται. Ανεμῶ
πνεύ. ΕΥΔΟΞΟΣ.*
- ΙΓ ΠΥΑΝΕΨΙΩΝ ΙΣ. ΛΕ. ΟΓ.
- C ΙΔ ΠΥΑΝΕΨΙΩΝ ΚΔ. ΜΓ. ΞΒ.
- ΙΕ ΠΥΑΝΕΨΙΩΝ Ε. Ο.
- ΙΣ ΠΥΑΝΕΨΙΩΝ ΙΓ. ΛΒ. ΝΑ.
- ΙΖ ΠΥΑΝΕΨΙΩΝ Β. ΝΘ.
*Σκορπίος ὄλθε) ἀνεμόνυχος δ'υῖον. Αἰξ δ'υῖον. ΕΥΔΟΞΟΣ.
Χηλαὶ ἀρχὴ) ἀνατέλλουσιν. ἐπισημαίνουσιν. ΚΑΛΙΠΠΟΣ.*
- ΙΗ ΠΥΑΝΕΨΙΩΝ ΚΑ. Μ.
- ΙΘ ΠΥΑΝΕΨΙΩΝ Ι. ΚΘ. ΜΗ. ΞΖ.
- Κ ΠΥΑΝΕΨΙΩΝ ΙΗ. ΟΕ.
- ΚΑ ΠΥΑΝΕΨΙΩΝ ΝΖ. ΝΣ.
- ΚΒ ΠΥΑΝΕΨΙΩΝ Ζ. ΚΣ. ΜΕ. ΞΔ.
Υάδες ἀνεμόνυχος δ'πιτέλλουσιν. ΕΥΔΟΞΟΣ.
- ΚΓ ΠΥΑΝΕΨΙΩΝ ΙΕ. ΛΔ.
- D ΚΔ ΠΥΑΝΕΨΙΩΝ ΝΓ. ΟΒ.
- ΚΕ ΠΥΑΝΕΨΙΩΝ Δ. ΚΓ. ΜΒ.
- ΚΣ ΠΥΑΝΕΨΙΩΝ Ν. ΞΑ.
- ΚΖ ΠΥΑΝΕΨΙΩΝ ΙΒ. ΛΑ. ΞΘ.
- ΚΗ ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ Κ. ΛΘ. ΝΗ.
Τὸ Ταύρου κέρως δ'υῖον. Επισημαίνει. ΚΑΛΙΠΠΟΣ.
- ΚΘ ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ Α. ΞΣ.
Βορέας καὶ Νότος πνέουσιν. ΕΥΔΟΞΟΣ.
- Λ ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ Θ. ΚΗ. ΜΖ.
Χειμῶν κ'τ' θάλασσαν πολὺς. ΕΥΚΤΗΜΩΝ.

- V. KAL. OCTOB.
- IIII. KAL. OCTOB.
- III. KAL. OCTOB.
- PRID. KAL. OCTOB.
- KAL. OCTOB.
- VI. NON. OCTOB.
- V. NON. OCTOB.
- IIII. NON. OCTOB.
- III. NON. OCTOB.
- PRID. NON. OCT.
- NON. OCTOB.
- VIII. EID. OCT.
- VII. EID. OCT.
- VI. EID. OCT.
- V. EID. OCT.
- IIII. EID. OCT.
- III. EID. OCT.
- PRID. EID. OCTOB.
- EID. OCTOB.
- XVII. KAL. NOVEMB.
- XVI. KAL. NOVEMB.
- XV. KAL. NOVEMB.
- XIIII. KAL. NOVEMB.
- XIII. KAL. NOVEMB.
- XII. KAL. NOVEMB.
- XI. KAL. NOVEMB.
- X. KAL. NOVEMB.
- IX. KAL. NOVEMB.
- VIII. KAL. NOVEMB.
- VII. KAL. NOVEMB.

V 4 ΣΚΟΡ-

ΣΚΟΡΠΙΩΝ ημέρα λ.

A

- A ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ ΝΕ. ΟΔ.
- B ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ ΙΖ. ΛΓ. Ν.
- Γ ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ ς. ΚΕ. ΜΔ. ΞΓ.
Χειμαίνει. ΔΟΣΙΘΕΟΣ.
- Δ ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ ΙΔ. ΟΑ.
Πλειάδες δύνωσιν άμα ήσ. Άνεμοι χειμέριοι ώς τή πολλά και ήύ-
χι, ήδη ή άρχή ήπιπνείν φιλεί. φυλλορροείν άρχή) τή δέν-
δρα μάλισα. ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ.
Τξ Σκορπίω τή μέτωπον ήπιτέλλει πνύματάδης. ΚΑΛΙΠΠΟΣ.
- E ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ ΛΓ. ΝΒ.
Αριούερος έσώει (θ) δύνε). Άνεμοι μεγάλοι πνέωσιν. ΕΥΚΤΗΜΩΝ.
- ς ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ Γ. ΚΒ. ΜΑ. Ξ.
- Z ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ ΙΑ. Α.
- H ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ ΜΘ. ΞΗ.
Αριούερος άκεβνυχος ωρώι (θ) δύνει. Επσημαίνει. Άνεμος πνεί.
ΕΥΔΟΞΟΣ.
- Θ ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ ΙΘ. ΛΗ. Ος.
Τξ Ταύρι δύνει κεφαλή. Υεΐσία. ΚΑΛΙΠΠΟΣ.
- I ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ Μς. ΝΖ.
Λύρα έδος ήπιτέλλει. Επχειμά(ε) ύετα). ΕΥΚΤΗΜΩΝ.
- ΙΑ ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ Η. ΚΖ. ΞΕ.
- ΙΒ ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ Ις. ΛΕ. ΝΔ.
Ωρίων άκεβνυχος άρχή) ήπιτέλλειν. ΕΥΔΟΞΟΣ.
- ΙΓ ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ ΞΒ. ΟΓ.
Λύρα ήπιβάλλει άμα ήλίω άνίχοντι. Ο άηρ χειμέρι (θ) γίπ) ώς
ήπι τή πολλά. ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ.
- ΙΔ ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ Ε. ΚΔ. ΜΓ.
Υετία. ΕΥΔΟΞΟΣ.
- ΙΕ ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ ΛΒ. ΝΑ. Ο.
Πλειάδες δύνωσιν. Επσημαίνει. Ωρίων άρχή) και μεσσην, και
λήγοντι ήπχειμά(ε)ν. ΕΥΚΤΗΜΩΝ.
- Ις
Ο έν τή Σκορπίω λαμωρός άσήρ ανατέλλει. Επσημαίνει. Πληά-
δες δύνωσι φανερά. ΚΑΛΙΠΠΟΣ.
- ΙΖ ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ Β. ΚΑ. Μ. ΝΘ.
- ΙΗ ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ Ι. ΜΗ. ΞΖ.
Σκορπί (θ) άρχή) ήπιτέλλειν έδος. ΕΥΔΟΞΟΣ.
- ΙΘ ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ. ΚΘ.
Πλειάδες έδώ δύνωσιν. Ωρίων άρχή) δύνειν. χειμα(ε)ει. ΕΥΔΟΞΟΣ.
- K ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ ΛΖ. Νς. ΟΕ.
- ΚΑ ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ Ζ. Κς.
Λύρα έδος ήπιτέλλει. ΕΥΔΟΞΟΣ.
- ΚΒ ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ ΜΕ. ΞΔ.
- ΚΓ ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ ΙΕ. ΛΔ. ΟΒ.
- ΚΔ ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ ΜΒ. ΝΓ.
- ΚΕ ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ Δ. ΚΓ. ΞΑ.
- Κς ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ ΙΒ. ΛΑ. Ν.
- ΚΖ ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ ΞΘ.
ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ ΝΗ.
Υάδες δύνω). Υει. ΕΥΚΤΗΜΩΝ.
- ΚΗ ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ Α. Κ. ΛΘ.
- ΚΘ ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ ΚΗ. ΜΖ. Ξς.
Τξ Ταύρι τή κέφατα δύνε). Υετία. ΚΑΛΙΠΠΟΣ.
- Α ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ Θ.
Υάδες δύνωσι. χειμαίνει σφόδρα. ΕΥΔΟΞΟΣ.

- VI. KAL. NOVEMB.
- V. KAL. NOVEMB.
- IIII. KAL. NOVEMB.
- III. KAL. NOVEMB.
- PRID. KAL. NOVEMB.
- KAL. NOVEMB.
- IIII. NON. NOVEMB.
- III. NON. NOVEMB.
- PRID. NON. NOVEMB.
- NON. NOVEMB.
- VIII. EID. NOVEMB.
- VII. EID. NOVEMB.
- VI. EID. NOVEMB.
- V. EID. NOVEMB.
- IIII. EID. NOVEMB.
- III. EID. NOVEMB.
- PRID. EID. NOVEMB.
- EID. NOVEMB.
- XVIII. KAL. DECEMB.
- XVII. KAL. DECEMB.
- XVI. KAL. DECEMB.
- XV. KAL. DECEMB.
- XIIII. KAL. DECEMB.
- XIII. KAL. DECEMB.
- XII. KAL. DECEMB.
- XI. KAL. DECEMB.
- X. KAL. DECEMB.
- IX. KAL. DECEMB.
- VIII. KAL. DECEMB.
- VII. KAL. DECEMB.

B

C

D

ΤΟΞΩΝ ημέρα κθ.

A

- A ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ ΙΖ. Λς. ΝΕ. ΟΔ.
- B ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ ς. ΞΓ.
- Γ ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ ΚΕ. ΜΔ.
- Δ ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ Γ. ΛΓ. ΝΒ. ΟΑ.
- E ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ ΚΒ.
- ς ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ ΜΑ. Ξ.
- Z ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ. ΙΑ. Α. ΞΗ.
Κύων δύνε). Επχειμά(ε) ΕΥΚΤΗΜΩΝ. Ο Τόξωτης άρχεται ανα-
τέλλειν. Ωρίων άρχεται δύνειν φανεράς. χειμαίνει. ΚΑ-
ΛΙΠΠΟΣ.
- H ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ ΛΗ. ΜΘ.
Ωρίων έδος δύνει. ΕΥΔΟΞΟΣ.
- Θ ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ ΙΘ. ΝΖ. Ος.
- I ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ Η. ΚΖ. Μς.
Τξ Σκορπίω τή κέφατα ήπιτέλλει. ΕΥΚΤΗΜΩΝ.
- ΙΑ ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ ΝΔ. ΞΕ.
- ΙΒ ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ Ις. ΛΕ. ΟΓ.
Κύων έδος δύνει. χειμαίνει. ΕΥΔΟΞΟΣ.
- ΙΓ ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ ΚΔ. ΜΓ. ΞΒ.
- ΙΔ ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ Ε.
Υετία. ΕΥΔΟΞΟΣ.
- ΙΕ ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ ΙΓ. ΛΒ. ΝΑ. ΞΑ. Ο.
Αετός ήπιτέλλει. Νόθος πνεί. ΕΥΚΤΗΜΩΝ.
- Ις ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ Α. ΝΘ.
Αετός ήπιτέλλει άμα ήλίω. Επσημαίνει φιλεί βεντιω, και άσρα-
πιω, και ύδατι και άνέμω, ή άμφοτερα, ώς ήπι τή πολλά. ΔΗ-
ΜΟΚΡΙΤΟΣ.
Κύων άκεβνυξ ήπιτέλλει. ΕΥΔΟΞΟΣ.
Οι Δίδυμοι μετίασι δύνωμοι. Υετία. ΚΑΛΙΠΠΟΣ.
- ΙΖ ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ ΚΑ. Μ.
- ΙΗ ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ Ι. ΚΘ. ΜΗ. ΞΖ.
- ΙΘ ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ ΙΘ. ΟΕ.
Αίξ δύνει. ΕΥΚΤΗΜΩΝ.
- K ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ ΛΖ. Νς.
- ΚΑ ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ Ζ. Κς. ΞΔ.
Σκορπίος έδος ήπιτέλλει. χειμαίνει. ΕΥΔΟΞΟΣ.
- ΚΒ ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ ΛΔ. ΜΕ.
- D ΚΓ ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ ΙΕ. ΝΓ. ΟΒ.
Αίξ έδα δύνει. ΕΥΔΟΞΟΣ.
- ΚΔ ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ Δ. ΚΓ. Μς.
- ΚΕ ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ Ν.
- Κς ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ ΙΒ. ΛΑ. ΞΘ.
Αετός έδος ήπιτέλλει. ΕΥΔΟΞΟΣ.
- ΚΖ ΓΑΜΗΛΙΩΝ Κ. ΛΘ. ΝΗ.
- ΚΗ ΓΑΜΗΛΙΩΝ Α. Ξς.
- ΚΘ ΓΑΜΗΛΙΩΝ Θ. ΚΗ. ΜΖ.

- VI. KAL. DECEMB.
- V. KAL. DECEMB.
- IIII. KAL. DECEMB.
- III. KAL. DECEMB.
- PRID. KAL. DECEMB.
- KAL. DECEMB.
- IIII. NON. DECEMB.
- III. NON. DECEMB.
- PRID. NON. DECEMB.
- NON. DECEMB.
- VIII. EID. DECEMB.
- VII. EID. DECEMB.
- VI. EID. DECEMB.
- V. EID. DECEMB.
- IIII. EID. DECEMB.
- III. EID. DECEMB.
- PRID. EID. DECEMB.
- EID. DECEMB.
- XVIII. KAL. IANVAR.
- XVII. KAL. IANVAR.
- XVI. KAL. IANVAR.
- XV. KAL. IANVAR.
- XIIII. KAL. IANVAR.
- XIII. KAL. IANVAR.
- XII. KAL. IANVAR.
- XI. KAL. IANVAR.
- X. KAL. IANVAR.
- IX. KAL. IANVAR.

ΑΙΩΝ

ΤΟΞΩΝ

ΑΙΓΩΝ ήμέρας κθ.

- A ΓΑΜΗΛΙΩΝ ΝΕ.
*Τεσσαλ χιμειναί. Επισημαίνουσιν. ΕΥΚΤΗΜΩΝ. Τοξότης λή-
χ' ανατέλλων. Τεσσαλ χιμειναί. Χειμαίνει. ΚΑΛΙΠΠΟΣ.*
- B ΓΑΜΗΛΙΩΝ ΙΖ. Λς. ΟΔ.
Δυφίς ἐπιτέλλει. χειμαίνει. ΕΥΚΤΗΜΩΝ.
- Γ ΓΑΜΗΛΙΩΝ ς. ΚΕ. ΜΔ. ΞΓ.
- Δ ΓΑΜΗΛΙΩΝ ΙΔ. ΟΑ.
Τεσσαλ χιμειναί. Χειμαίνει. ΕΥΔΟΞΟΣ.
- E ΓΑΜΗΛΙΩΝ ΑΓ. ΝΒ.
- ς ΓΑΜΗΛΙΩΝ Γ. ΚΒ. ΜΑ. Ξ.
- Z ΓΑΜΗΛΙΩΝ. ΙΑ. Α.
Ασπίς ἐσπείρος δύνει. χιμαίνει. ΕΥΚΤΗΜΩΝ.
- H ΓΑΜΗΛΙΩΝ ΜΘ. ΞΗ.
- Θ ΓΑΜΗΛΙΩΝ ΙΘ. ΑΗ.
Στίφας ἀκερύνουχος δύνει. ΕΥΔΟΞΟΣ.
- I ΓΑΜΗΛΙΩΝ Μς. ΝΖ.
- ΙΑ ΓΑΜΗΛΙΩΝ Η. ΚΖ. ΞΕ. Ος.
- ΙΒ ΓΑΜΗΛΙΩΝ Ις. ΝΔ.
Νότος πνεύει, ἀς ἐπιτέλλει. ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ.
- ΙΓ ΓΑΜΗΛΙΩΝ ΛΕ.
- ΙΔ ΓΑΜΗΛΙΩΝ Ε. ΚΔ. ΜΓ. ΞΒ. ΟΓ.

ΚΕΝΤΡΟΝ ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΝ.

- Μίσος χειμών. Νότος πολὺς ἐπιπνεύει χειμεινός κ' ἰθάλασαν. ΕΥΚΤΗΜΩΝ.*
- ΙΕ ΓΑΜΗΛΙΩΝ ΝΑ. Ο.
Αιγόνες ἀρχὴ ἀνατέλλει. Νότος. ΚΑΛΙΠΠΟΣ.
- Ις ΓΑΜΗΛΙΩΝ Β. ΙΓ. ΑΒ.
Νότος χειμεινὸς κ' ἰθάλασαν. ΕΥΚΤΗΜΩΝ.
- ΙΖ ΓΑΜΗΛΙΩΝ ΚΑ. Μ. ΝΘ.
- ΙΗ ΓΑΜΗΛΙΩΝ Ι. ΞΖ.
*Ο Περσὺς ἀκερύνουχος ἐπιδύνει. Νότος πνεύει **
- ΙΘ ΓΑΜΗΛΙΩΝ ΚΘ. ΜΗ.
- Κ ΓΑΜΗΛΙΩΝ ΙΗ. ΑΖ. Νς.
- ΚΑ ΓΑΜΗΛΙΩΝ Κς. ΞΔ. ΟΕ.
- ΚΒ ΓΑΜΗΛΙΩΝ Ζ. ΜΕ.
- ΚΓ ΓΑΜΗΛΙΩΝ ΙΕ. ΑΔ. ΟΒ.
- ΚΔ ΓΑΜΗΛΙΩΝ ΜΒ. ΝΓ.
- ΚΕ ΓΑΜΗΛΙΩΝ Δ. ΚΓ. ΞΑ.
- Κς ΓΑΜΗΛΙΩΝ ΙΒ. ΑΑ. Ν.
- ΚΖ ΓΑΜΗΛΙΩΝ ΞΘ.
Δυφίς ἐσπείρος δύνει. ΕΥΚΤΗΜΩΝ.
- Καρκίνος λήγ δύνει. χειμαίνει. ΚΑΛΙΠΠΟΣ.*
- ΚΗ ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ Α. Κ. ΛΘ. ΝΗ.
- ΚΘ ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ ΜΖ. Ξς.

- VIII. ΚΑΛ. ΙΑΝΥΑΡ.
- VII. ΚΑΛ. ΙΑΝΥΑΡ.
- VI. ΚΑΛ. ΙΑΝΥΑΡ.
- V. ΚΑΛ. ΙΑΝΥΑΡ.
- IIII. ΚΑΛ. ΙΑΝΥΑΡ.
- IIII. ΚΑΛ. ΙΑΝΥΑΡ.
- PRID. ΚΑΛ. ΙΑΝΥΑΡ.
- KAL. ΙΑΝΥΑΡ.
- IIII. NON. ΙΑΝΥΑΡ.
- III. NON. ΙΑΝΥΑΡ.
- PRID. NON. ΙΑΝ.
- NON. ΙΑΝΥΑΡ.
- VIII. ΕΙΔ. ΙΑΝΥΑΡ.
- VII. ΕΙΔ. ΙΑΝΥΑΡ.
- VI. ΕΙΔ. ΙΑΝΥΑΡ.
- V. ΕΙΔ. ΙΑΝΥΑΡ.
- IIII. ΕΙΔ. ΙΑΝΥΑΡ.
- III. ΕΙΔ. ΙΑΝΥΑΡ.
- PRID. ΕΙΔ. ΙΑΝΥΑΡ.
- EΙΔ. ΙΑΝΥΑΡ.
- XIX. ΚΑΛ. FEB.
- XVIII. ΚΑΛ. FEB.
- XVII. ΚΑΛ. FEB.
- XVI. ΚΑΛ. FEB.
- XV. ΚΑΛ. FEB.
- XIIII. ΚΑΛ. FEB.
- XIII. ΚΑΛ. FEB.
- XII. ΚΑΛ. FEB.
- XI. ΚΑΛ. FEB.

A

B

C

D

ΤΑΡΩΝ

ΥΔΡΩΝ ήμέρας λ.

- A ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ Θ. ΚΗ.
- B ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ ΙΖ. Λς. ΝΕ. ΟΔ.
*Λίαν ἀρχὴ δύνει. Υγία. ΚΑΛΙΠΠΟΣ. ἀλδς χιμίων.
ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ.*
- Γ ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ ς. ΞΓ.
- Δ ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ ΚΕ. ΜΔ.
Δυφίς ἀκερύνουχος δύνει. ΕΥΔΟΞΟΣ.
- E ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ ΙΔ. ΑΓ. ΝΒ. ΘΑ.
- ς ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ Γ. ΚΒ.
- Z ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ ΜΑ. Ξ.
- H ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ Α. ΞΗ.
- B Θ ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ ΑΗ. ΜΘ.
- I ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ ΙΘ. ΝΖ. Ος.
- ΙΑ ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ Η. ΚΖ. Μς.
Λύρα ἀκερύνουχος δύνει. Υγία. ΕΥΔΟΞΟΣ.
- ΙΑ ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ ΝΔ. ΞΕ.
- ΙΓ ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ Ις. ΑΕ. ΟΓ.
- ΙΔ ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ ΜΓ. ΞΒ.
Ευδία. Ενίοτε κ' ἰθάλασαν πνεύει. ΕΥΔΟΞΟΣ.
- ΙΕ ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ Ε. ΚΔ.
- Ις ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ ΙΓ. ΑΒ. ΝΑ. Θ.
*Ζέφυρος πνεύει ἀρχὴ, κ' ἰθαλασαν πνεύει ἡμέρας Γ κ' ἰθαλασαν πνεύει.
ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ.*
- ΙΖ ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ Β. ΝΘ.
Νεα Ζέφυρος πνεύει. ΕΥΚΤΗΜΩΝ.
- ΙΗ ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ ΚΑ. Μ.
Υδροχόος μίσος ἀνατέλλει. Ζέφυρος πνεύει. ΚΑΛΙΠΠΟΣ.
- ΙΘ ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ Ι. ΚΘ. ΜΗ. ΞΖ.
- Κ ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ ΙΗ.
- ΚΑ ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ ΑΖ. Νς. ΟΒ.
- ΚΒ ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ Ζ. Κς. ΞΔ.
- ΚΓ ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ ΑΔ. ΜΕ.
- ΚΔ ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ ΙΕ. ΝΓ. ΟΒ.
- ΚΕ ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ Δ. ΚΓ. Μς.
Υδροχόος ἐσπείρος δύνει. Σφοδρα ἐπιχίμαζει. ΕΥΚΤΗΜΩΝ.
- Κς ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ Ν. ΞΑ.
- D ΚΖ ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ ΙΒ. ΑΑ. ΞΘ.
- ΚΗ ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ ΔΘ. ΝΗ.
- ΚΘ ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ Α. Κ. ΞΘ.
- Α ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ Θ. ΚΗ. ΜΖ.

- X. ΚΑΛ. FEB.
- IX. ΚΑΛ. FEB.
- VIII. ΚΑΛ. FEB.
- VII. ΚΑΛ. FEB.
- VI. ΚΑΛ. FEB.
- V. ΚΑΛ. FEB.
- IIII. ΚΑΛ. FEB.
- IIII. ΚΑΛ. FEB.
- PRID. ΚΑΛ. FEB.
- KAL. FEB.
- IIII. NON. FEB.
- III. NON. FEB.
- PRID. NON. FEB.
- NON. FEB.
- VIII. ΕΙΔ. FEB.
- VII. ΕΙΔ. FEB.
- VI. ΕΙΔ. FEB.
- V. ΕΙΔ. FEB.
- IIII. ΕΙΔ. FEB.
- III. ΕΙΔ. FEB.
- PRID. ΕΙΔ. FEB.
- EΙΔ. FEB.
- XVI. ΚΑΛ. ΜΑΡ.
- XV. ΚΑΛ. ΜΑΡ.
- XIIII. ΚΑΛ. ΜΑΡ.
- XIII. ΚΑΛ. ΜΑΡ.
- XII. ΚΑΛ. ΜΑΡ.
- XI. ΚΑΛ. ΜΑΡ.
- X. ΚΑΛ. ΜΑΡ.
- IX. ΚΑΛ. ΜΑΡΤ.

ΙΘΥΩΝ

ΙΧΘΥΩΝ ἡμέρας λ.

- A ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ ΝΕ. ΟΔ.
- B ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ ΙΖ. Λς.
- Γ Χελιδόνα ὡρα φαίνεται. Ορνιθία πνεύσιν *
- ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ ς. ΚΕ. ΞΓ.
- Δ ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ ΙΔ. ΜΔ.
- Ποικίλα ἡμέρα γίνον) ΑΛΚΥΟΝΙΔΕΣ καλέμεθα. ΔΗΜΟΚΡΙ-
ΤΟΣ. Αρκτέως ἀκρόνυξ ἐπιτέλλει. Υετός γίνε). χελιδών
φαίνε). τὰς ἐπομείδας ἡμέρας ἄ βορέαυ πνεύσει, μάλιστα οἱ ΠΡΟ-
ΟΡΝΙΘΙΑΙ καλέμεθοι. ΕΥΔΟΞΟΣ.
- Ε ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ ΛΓ. ΝΒ. ΟΑ.
- ς ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ Γ.ΚΒ. Ξ.
- Z ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ ΙΑ. Δ. ΜΑ.
- H ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ ΜΘ.
- H ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ ΞΗ.
- Θ ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ ΙΘ. ΛΗ. ΝΖ. Ος.
- I ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ Μς. ΞΕ.
- ΙΑ ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ Η.
- ΙΒ ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ Ις. ΛΕ. ΝΔ.
- ΙΓ ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ Ε. ΟΓ.
- Αρκτέως ἐσπέρη) ἐπιτέλλει. Πεφρυγική ἐκφανής. ἐπιπνεῖ βο-
ρέας ψυχρός. ΕΥΚΤΗΜΩΝ.
- ΙΔ ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ ΚΔ. ΜΓ.
- Ἄνεμοι πνεύσει ψυχροὶ οἱ ΠΡΟΟΡΝΙΘΙΑΙ καλέμεθοι, ἡμέρας μάλ-
ιστα θ. ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ.
- Ιππ) ἑὸς δύνει. ἐπιπνεῖ βορέας ψυχρός. ΕΥΚΤΗΜΩΝ.
- ΙΕ ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ ΙΓ. ΝΑ. Ο.
- Ις ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ ΚΑ. ΛΒ.
- ΙΖ ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ Β. Μ. ΝΘ.
- Χεμαίνει. Ικτίν) φαίνε). ΕΥΔΟΞΟΣ. Τὰν ἰχθύων ἀλοπος ἐπι-
τέλλει. Λήγῃ βορέας. ΚΑΛΙΠΠΟΣ.
- ΙΗ ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ Ι. ΚΘ.
- ΙΘ ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ ΜΗ. ΞΖ.
- Κ ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ ΙΗ. ΛΖ. Νς. ΟΕ.
- ΚΑ ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ Κς. ΜΕ.
- Στέφαν) ἀκρόνυχος ἐπιτέλλει. Αρχον) Ορνιθία πνεύσιν,
ΕΥΔΟΞΟΣ.
- ΚΒ ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ Ζ. ΝΓ. ΞΔ.
- Ικτίν) φαίνε). Ορνιθία πνεύσει μέχρι ἰσημερίας. ΕΥΚΤΗΜΩΝ.
- ΚΓ ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ ΙΕ. ΛΔ. ΟΒ.
- ΚΔ ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ ΜΒ. ΞΑ.
- ΚΕ ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ Δ. ΚΓ.
- Κς ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ ΙΒ. ΛΑ. Ν. ΞΘ.
- ΚΖ ΜΟΥΝΤΥΧΙΩΝ Α.
- ΚΗ ΜΟΥΝΤΥΧΙΩΝ Κ. ΑΘ. ΝΗ.
- ΚΘ ΜΟΥΝΤΥΧΙΩΝ Θ. ΜΖ. Ξς.
- Τξ Σκορπίου οἱ ἀρδῆσις δύνει. ἐπιπνεῖ βορέας ψυχρός.
ΕΥΚΤΗΜΩΝ.
- Λ ΜΟΥΝΤΥΧΙΩΝ ΙΖ. ΚΗ.
- Τὰν ἰχθύων βορέα) ἐπιτέλλων λήγει. Ικτίν) φαίνε). βορέας
πνεῖ. ΚΑΛΙΠΠΟΣ.

- VIII. KAL. MART.
- VII. KAL. MART.
- VI. KAL. MART.
- V. KAL. MART.
- III. KAL. MART.
- III. KAL. MART.
- PRID. KAL. MAR.
- PRID. KAL. MAR.
- KAL. MART.
- VI. NON. MART.
- V. NON. MART.
- III. NON. MART.
- III. NON. MART.
- PRID. NON. MAR.
- NON. MART.
- VIII. EID. MART.
- VII. EID. MART.
- VI. EID. MART.
- V. EID. MART.
- III. EID. MAR.
- III. EID. MART.
- PRID. EID. MART.
- EID. MART.
- XVII. KAL. APR.
- XVI. KAL. APR.
- XV. KAL. APR.
- XIIII. KAL. APR.
- XIII. KAL. APR.
- XII. KAL. APR.
- XI. KAL. APR.
- X. KAL. APR.

A
B
C
D

ΚΡΙΩΝ ἡμέρας λα.

- A ΜΟΥΝΤΥΧΙΩΝ ΚΕ. Λς. ΝΕ. ΟΔ.
- Συώδισμος τῆς ἰχθύων ἀνατέλλει. Ἰσημερία ἐαρνή. Φεκάς λεπτή
χρμαίνει σφόδρα. Ἐπισημαίνει. ΚΑΛΙΠΠΟΣ.
- B ΜΟΥΝΤΥΧΙΩΝ ς. ΞΓ.
- Γ ΜΟΥΝΤΥΧΙΩΝ ΜΔ.
- Κεὶς ἀρχε) ἐπιτέλλει. Υετός, ἢ νιφετός. ΚΑΛΙΠΠΟΣ.
- Δ ΜΟΥΝΤΥΧΙΩΝ ΙΔ. ΛΓ. ΝΒ. ΟΑ.
- E ΜΟΥΝΤΥΧΙΩΝ ΜΑ.
- ς ΜΟΥΝΤΥΧΙΩΝ Γ. ΚΒ. Ξ.
- Ἰσημερία. Υετός γίνε). ΕΥΔΟΞΟΣ.
- Z ΜΟΥΝΤΥΧΙΩΝ ΙΑ. Λ. ΜΘ. ΞΗ.
- B H ΜΟΥΝΤΥΧΙΩΝ ΛΗ. ΝΖ.
- Θ ΜΟΥΝΤΥΧΙΩΝ ΙΘ. Ος.
- I ΜΟΥΝΤΥΧΙΩΝ Η. ΚΖ. Μς. ΞΕ.
- Πλειάδες ἐσπέρηοι κρύπτον).
- ΙΑ ΜΟΥΝΤΥΧΙΩΝ ΙΘ.
- ΙΒ ΜΟΥΝΤΥΧΙΩΝ Ις. ΛΕ. ΝΔ. ΟΓ.
- Πλειάδες ἀκρόνυχος δύνει. Ωρίων ἀρχε) δύνει. Απὸ ἀκρό-
νυχου ὑετός γίνε). ΕΥΔΟΞΟΣ.
- Πλειάδες κρύπτον) ἄμα ἡλίου ἀνίχοντι, καὶ ἀφανεῖς γίνον) νυκ-
τας μ. ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ.
- ΙΓ ΜΟΥΝΤΥΧΙΩΝ Ε. ΜΓ.
- ΙΔ ΜΟΥΝΤΥΧΙΩΝ ΙΓ. ΚΔ. ΞΒ.
- ΙΕ ΜΟΥΝΤΥΧΙΩΝ ΛΒ. ΝΑ. Ο.
- C Ις ΜΟΥΝΤΥΧΙΩΝ Β. ΚΑ. ΝΘ.

ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΑΡΙΝΟΝ.

- ΙΖ ΜΟΥΝΤΥΧΙΩΝ Μ.
- ΙΗ ΜΟΥΝΤΥΧΙΩΝ Ι. ΚΘ. ΜΗ. ΞΖ.
- ΙΘ ΜΟΥΝΤΥΧΙΩΝ ΙΗ. ΛΖ.
- Κ ΜΟΥΝΤΥΧΙΩΝ Νς. ΟΕ.
- Τάδες ἀκρόνυχος δύνει. ΕΥΔΟΞΟΣ.
- ΚΑ ΜΟΥΝΤΥΧΙΩΝ Ζ. ΜΕ. ΞΔ.
- ΚΒ ΜΟΥΝΤΥΧΙΩΝ ΝΓ.
- Τάδες κρύπτον). Χάλαζα ἐπιγίνε). Ζεφυρος πνεῖ. ΕΥΚΤΗΜΩΝ.
Ζυγός ἀρχε) δύνει. Πολλαχῆ χάλαζα. ΚΑΛΙΠΠΟΣ.
- ΚΓ ΜΟΥΝΤΥΧΙΩΝ ΙΕ. ΛΔ. ΟΒ.
- ΚΔ ΜΟΥΝΤΥΧΙΩΝ Δ. ΚΓ. ΜΒ. ΞΑ.
- ΚΕ ΜΟΥΝΤΥΧΙΩΝ ΞΘ.
- Κς ΜΟΥΝΤΥΧΙΩΝ ΙΒ. Κς. ΛΑ. Ν.
- Λόρα ἀκρόνυχος ἐπιτέλλει. ΕΥΔΟΞΟΣ.
- ΚΖ ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ Α. ΛΘ. ΝΗ.
- ΚΗ ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ Θ. Ξς.
- ΚΘ ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ ΜΖ.
- Λ ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ ΙΖ. ΝΕ. ΟΔ.
- ΛΑ ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ ΚΕ. Λς.

- IX. KAL. APRIL.
- VIII. KAL. APRIL.
- VII. KAL. APRIL.
- VI. KAL. APRIL.
- V. KAL. APRIL.
- III. KAL. APRIL.
- III. KAL. APRIL.
- PRID. KAL. APRIL.
- KAL. APRIL.
- III. NON. APRIL.
- III. NON. APRIL.
- PRID. NON. APRIL.
- NON. APRIL.
- VIII. EID. APRIL.
- VII. EID. APRIL.
- VI. EID. APRIL.
- V. EID. APRIL.
- III. EID. APRIL.
- III. EID. APRIL.
- PRID. EID. APRIL.
- EID. APRIL.
- XVIII. KAL. MAI.
- XVII. KAL. MAI.
- XVI. KAL. MAI.
- XV. KAL. MAI.
- XIIII. KAL. MAI.
- XIII. KAL. MAI.
- XII. KAL. MAI.
- XI. KAL. MAI.
- X. KAL. MAI.
- IX. KAL. MAI.

A ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ ς. ΜΔ. ΕΓ.
Ωρίων ἀκρόνυχος δώσει. Υετία. ΕΥΔΟΞΟΣ.
 Ο Κείος λίγη ἔπιτέλλων. Υετία. Πολλαχὴ χαλάζα. ΚΑΛΙΠΠΟΣ.

B ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ ΙΔ. Λς.
Κύων κρύπτει. Χαλάζα γίνε. ΕΥΚΤΗΜΩΝ.
Λύρα ἔπιτέλλει. Κύων ἀκρόνυχος δώσει. Υετός γίνε. ΕΥΔΟΞΟΣ.
 Τε Ταύρε ἡ κέρκος ἔπιτέλλει. Νοτία. ΚΑΛΙΠΠΟΣ.

Γ ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ ΝΒ. ΟΕ.
 Δ ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ Γ. ΚΒ. ΜΑ. Ε.
 Ε ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ Α. ΜΘ.
 ς ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ ΙΑ. ΕΗ.
 Ζ ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ ΙΘ. ΛΗ. ΝΖ. Ος.
Υετός γίνετα. ΕΥΔΟΞΟΣ.

H ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ ΕΕ.
Αξ ἑάδα ἔπιτέλλει. ΕΥΔΟΞΟΣ.

Θ ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ Η. ΚΖ. Μς.
 Ι ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ ΛΕ. ΝΔ.
 ΙΑ ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ Ε. Ις. ΟΓ.
Σκορπίος ἑάδος δώσει ἀρχε. Υετός γίνε. ΕΥΔΟΞΟΣ.

ΙΒ ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ. ΚΔ. ΜΓ.
 ΙΓ ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ ΙΓ. ΝΑ. Ο. ΕΒ.
Πλειάς ἔπιτέλλει. Θέρος ἀρχή. Επισημαίνει. ΕΥΚΤΗΜΩΝ.
 Η τε Ταύρε κεφαλή ἔπιτέλλει. Επισημαίνει. ΚΑΛΙΠΠΟΣ.

ΙΔ ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ ΚΑ. ΛΒ.
 ΙΕ ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ Β. Μ. ΝΘ.
 Ις ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ Ι. ΚΘ.
 ΙΖ ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ ΝΗ. ΕΖ.
 ΙΗ ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ ΙΗ. ΑΖ. Νς. ΟΕ.
 ΙΘ ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ Κς. ΜΕ.
 Κ ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ Ζ. ΕΔ.
 ΚΑ ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ ΙΕ. ΛΔ. ΝΓ. ΟΒ.
Σκορπίος ἑάδος ἄλ δώσει. ΕΥΔΟΞΟΣ.

ΚΒ ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ ΕΑ.
Πληγάδες ἔπιτέλλουσιν. Επισημαίνουσιν. ΕΥΔΟΞΟΣ.

ΚΓ ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ Δ. ΚΓ. ΜΒ.
 ΚΔ ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ ΛΑ. Ν. ΕΘ.
 ΚΕ ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ ΙΒ. ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΠΡΟΤΕΡΟΣ Α.

Κς ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ ΠΡΟΤΕΡΟΣ Κ. ΠΡΟΤΕΡΟΣ ΑΘ. ΠΡΟΤΕΡΟΣ ΝΗ.
Αετός ἑάσει δώσει. ΕΥΚΤΗΜΩΝ.

ΚΖ ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ Κ. ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΠΡΟΤΕΡΟΣ Θ. ΠΡΟΤΕΡΟΣ ΜΖ. ΠΡΟΤΕΡΟΣ Ες.
 ΚΗ ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ ΚΗ. ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΙΖ. ΚΗ.
 ΚΘ ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΠΡΟΤΕΡΟΣ Λς. ΠΡΟΤΕΡΟΣ ΝΕ. ΠΡΟΤΕΡΟΣ ΟΔ.

Λ ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΠΡΟΤΕΡΟΣ ς. ΠΡΟΤΕΡΟΣ ΚΕ.
Αετός ἑάσει ἔπιτέλλει. ΕΥΚΤΗΜΩΝ.

ΛΑ ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΠΡΟΤΕΡΟΣ ΜΔ. ΠΡΟΤΕΡΟΣ ΕΓ.
 ΛΒ ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΠΡΟΤΕΡΟΣ ΙΔ. ΠΡΟΤΕΡΟΣ ΑΓ. ΠΡΟΤΕΡΟΣ ΝΒ. ΠΡΟΤΕΡΟΣ ΟΑ.
Αρκτὺρος ἑάδος δώσει. Επισημαίνει. ΕΥΚΤΗΜΩΝ.
 Ο Ταύρος λίγη ἀνατέλλων. ΚΑΛΙΠΠΟΣ.
 Υάδες ἑάσει ἔπιτέλλουσιν. Επισημαίνουσιν. ΕΥΚΤΗΜΩΝ.

VIII. KAL. MAI.
 VII. KAL. MAI.
 VI. KAL. MAI.
 V. KAL. MAI.
 IIII. KAL. MAI.
 III. KAL. MAI.
 PRID. KAL. MAI.
 KAL. MAI.
 VI. NON. MAI.
 V. NON. MAI.
 IIII. NON. MAI.
 III. NON. MAI.
 PRID. NON. MAI.
 NON. MAI.
 VIII. EID. MAI.
 VII. EID. MAI.
 VI. EID. MAI.
 V. EID. MAI.
 IIII. EID. MAI.
 III. EID. MAI.
 PRID. EID. MAI.
 EID. MAI.
 XVII. KAL. IVNI.
 XVI. KAL. IVNI.
 XV. KAL. IVNI.
 XIII. KAL. IVNI.
 XIII. KAL. IVNI.
 XII. KAL. IVNI.
 XI. KAL. IVNI.
 X. KAL. IVNI.
 IX. KAL. IVN.
 VIII. KAL. IVNI.

B

C

D

A

A ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΚΒ. ΠΡΟΤΕΡΟΣ ΜΑ.
 Β ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΠΡΟΤΕΡΟΣ Γ. ΠΡΟΤΕΡΟΣ Ε.
Οι Δίδυμοι ἀρχε) ἔπιτέλλουσιν. Νοτία. ΚΑΛΙΠΠΟΣ.

Γ ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΙΑ. ΠΡΟΤΕΡΟΣ Δ. ΠΡΟΤΕΡΟΣ ΜΘ.
 ΠΡΟΤΕΡΟΣ ΕΗ.
 Δ ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΛΗ. ΝΖ.
 Ε ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΙΘ.
Υάδες ἑάδα ἔπιτέλλουσιν. ΕΥΔΟΞΟΣ.

ς ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΚΖ. Μς. ΕΕ. Ος.
 Ζ ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ Η.
Αετός ἀκρόνυχος ἔπιτέλλει. ΕΥΔΟΞΟΣ.

B Η ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ Ε. Ις. ΑΕ. ΝΔ. ΟΓ.
 Θ ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΜΓ.
 Ι ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΙΓ. ΚΔ. ΕΔ.
Υάδες γίνε. ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ.

ΙΑ ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΛΒ. ΝΑ. Θ.
 ΙΒ ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΚΑ.
 ΙΓ ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ Β. Μ. ΝΘ.
Αρκτὺρος ἑάδος δώσει. ΕΥΔΟΞΟΣ.

ΙΔ ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ Ι. ΚΘ. ΜΗ. ΕΖ.
 ΙΕ ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΙΗ. ΑΖ.
 Ις ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΟΕ.
 ΙΖ ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ Ζ. Κς. ΜΕ. Νς. ΕΔ.
 ΙΗ ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΝΓ.

C Δύψις ἀκρόνυχος ἔπιτέλλει. ΕΥΔΟΞΟΣ.
 ΙΘ ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΙΓ. ΛΔ. ΟΒ.
 Κ ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΚΓ. ΜΒ. ΕΑ.
 ΚΑ ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ Δ. ΕΘ.
 ΚΒ ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΙΒ. ΛΑ.
 ΚΓ ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ Ν. ΔΕΥΤΕΡΟΣ Α. ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΑΘ.
 ΚΔ ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΔΕΥΤΕΡΟΣ Θ. ΔΕΥΤΕΡΟΣ Κ. ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΝΗ. ΔΕΥΤΕΡΟΣ Ες.
Ωρίωνος ἄμος ἔπιτέλλει. ΕΥΚΤΗΜΩΝ.
Ωρίων ἀρχε) ἔπιτέλλει. ΕΥΔΟΞΟΣ.

ΚΕ ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΚΗ. ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΜΖ.
 Κς ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΙΖ. ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΟΔ.
 ΚΖ ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΔΕΥΤΕΡΟΣ Λς. ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΝΕ.
 ΚΗ ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΔΕΥΤΕΡΟΣ ς. ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΚΕ. ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΜΔ. ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΕΓ.
 ΚΘ ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΙΔ.
Ωρίων ἀρχε) ἔπιτέλλει. Φίλει ἔπισημαίνει ἐπ' αὐτῶν. ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ.

Λ ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΟΑ.
 ΛΑ ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΔΕΥΤΕΡΟΣ Γ. ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΚΒ. ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΑΓ. ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΜΑ. ΔΕΥΤΕΡΟΣ Ε.
 ΛΒ ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΔΕΥΤΕΡΟΣ Α. ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΜΘ.

VII. KAL. IVNI.
 VI. KAL. IVNI.
 V. KAL. IVNI.
 IIII. KAL. IVNI.
 III. KAL. IVNI.
 PRID. KAL. IVN.
 KAL. IVNI.
 III. NON. IVN.
 III. NON. IVN.
 PRID. NON. IVNI.
 NON. IVN.
 VIII. EID. IVN.
 VII. EID. IVN.
 VI. EID. IVN.
 V. EID. IVN.
 IIII. EID. IVN.
 III. EID. IVN.
 PRID. EID. IVN.
 EID. IVNI.
 XVIII. KAL. IVLI.
 XVII. KAL. IVLI.
 XVI. KAL. IVLI.
 XV. KAL. IVL.
 XIII. KAL. IVL.
 XIII. KAL. IVLI.
 XII. KAL. IVL.
 XI. KAL. IVL.
 X. KAL. IVL.
 IX. KAL. IVL.
 VIII. KAL. IVL.
 VII. KAL. IVL.
 VI. KAL. IVL.

TABVLA NEOMENIARVM PRYTANIAS CALIPPICARVM IN MENSIBVS IVLIANIS.

Table with columns for months (Iul., Aug., Sept., Oct., Nov., Dec., Ian., Febr., Mar., Apr., Mai., Iunij.) and rows for years (Emb. 1-38). Includes a header row with Greek month names and a column for the day of the month.

RESIDVVM TABVLÆ NEOMENIARVM PRYTANIAS CALIPPICARVM IN MENSIBVS IVLIANIS.

Table with columns for months (Iul., Aug., Sept., Oct., Nov., Dec., Ian., Febr., Mar., Apr., Mai., Iunij.) and rows for years (Emb. 39-76). Includes a header row with Greek month names and a column for the day of the month.

DE ANNO COELESTI.

A

ANNVM cœlestem vocauimus, cuius partes secundum quid naturale sunt, non ex hominum instituto. Eius duas species fecimus: Solarem, & Lunarem. Lunarem quidem, cuius partes naturali quodam interuallo Lunæ definiuntur, quale est tempus a nouilunio, ad nouilunium. item cuius ῥ' ὅλον aliquo numero earum partium constituitur, vt est ἡ δωδεκάμηνος Ἑλληναϊκή: quanquam in ea est aliquid θέσφ' potius, quam φύσφ'. Solarem autem annum cœlestem vocamus, cuius partes aliquo Solari spatio describuntur: quale est interuallum, quo Sol vnumquodque signum in Zodiaco percurrit. Quanquam si reluctandum est, ne illæ quidem partes naturales sunt. **B** Ex enim τῆς ἀσεισμῶν definiuntur. ἀσεισμοὶ autem sunt θέσφ', non φύσφ': quatenus illa segmenta πρὸς κατάληψιν imaginibus quibusdam notata sunt. Vnde quatuor tantum ex illis naturalia fuerint ea, quæ Tropica dicuntur. Ex partes duodecim numero, inæquales sunt. Proinde & menses, qui ex illis constituuntur, inæquales. Eiusmodi sunt quibus parapegmata sua descripserunt veteres illi Græci; quorum princeps Cleostratus, eumque sequutus Harpalus, postea Meton, Euctemon, Eudoxus, Conon, Archimedes, Democritus, Naufiteles, & alij innumeri, parapegmata cum Fastis publicarunt popularibus suis. Nos veri parapegmatis Attici exemplar supra proposuimus cum neomeniis πρυτανείας Calippicis, ortus & occasus tantum a Gemino mutati. Reliqua sunt industriæ nostræ. Cuius parapegmatis quantus sit fructus in ratione temporum, postea aperietur.

DE PARAPEGMATE ATTICO.

HOC Parapegma Atticum vocamus, propter menses πρυτανείας appositos. Alioquin, vt vides, ex diuersis Parapegmatis conflatum est, ex Atticis tribus Metonis, Euctemonis, & Calippi; Ægyptiacis duobus, Eudoxi, Dosithei; Abderitano vno Democriti. Singula enim parapegmata nationibus suis publicarant veteres illi summi Astronomi: quod & Syracusis suis Archimedes, Samiis Cononem fecisse digito indicat Virgilius: **D**

In medio duo signa, Conon, & quis fuit alter,

Descripsit totum radio qui gentibus orbem,

Tempora qua messor, qua curuus arator haberet.

Primum apponebant annum Solarem distinctum in menses suos cœlestes, & per totum eius contextum Neomenias magistratus, quas Νεμηνείας πρυτανείας Attici vocabant, adiectis siderum ortibus & occasibus. Deinde ex altera parte alium cōtextum mensium ciuiliū, siue popularium.

Alarium, qui sunt singuli dierum tricenum, cum Fastis, solennibus, & cultibus, appositis etiam, vt in anno Solari, epochis neomeniarum prytanias. Verbi gratia, Νεμηνία Μεταγνηϊῶνος πρυτανείας τῆ ὀγδοῇ ἑκατομῆτωνος φθίνοντος, & sic deinceps in omnibus. In priore proposito abunde tibi satisfactum est. Nam & annum Solarem mensibus cœlestibus Euctemonis, Calippi & Metonis descriptum proposuimus, & præterea ortus & occasus siderum, vt descripsit Geminus, neomenias quoque prytanias adiecimus, in quo opere labor cum industria certant. His cumulus accessit epocha dierum Iulianorum e regione respōdentium. In altero proposito tu ipse per te tibi consulere potes ope Tabulæ alterius Neomeniarum Prytanias in mēsis Iulianis. Exemplum adducā, si prius; **B** quæ notanda sunt, indicauero. Menses Prytanias sunt notati numeris, qui numeri significant annum periodi Calippicæ. Vt in prima die, verbi gratia, Σκορπιῶν Θ', notatus est μαιμακτηριῶν νε. ὀδ. Hoc significat, in primo die Scorpionis Mæmacterionem Prytanias incidere in annis LV, & LXXIIII periodi Calippicæ, cui diei Scorpionis respondet e regione dies a. d. vi Kal. Nouemb. Dices igitur in annis LV, & LXXIIII periodi Calippicæ nouilunium prytanias fuisse in a. d. vi. κ α λ. Nouemb. hoc est in xxvii Octobris. Volo igitur scire, cui mensi populari, & quotæ mensis congruit illa neomenia. Primus annus periodi Calippicæ incidit in 28 desinentem periodi Atticæ. Ergo quinquagesimus quintus periodi Calippicæ erit septimus periodi Atticæ politicæ. **C** In tabula neomeniarum Atticarum libro primo, e regione septimi anni, sub titulo Πυανεψιῶν Θ', habes 16 Octobris, epocham neomeniæ Pyanepsonis popularis. A qua vicesima septima Octobris, in qua caput neomenia prytanias, est duodecima mensis ciuilis. Proinde duodecima mensis Pyanepsonis popularis fuit neomenia Pyanepsonis prytanias. Dices igitur νεμηνίαν πυανεψιδνος πρυτανείας cæpisse τῆ δωτέρα Ἰπὶ δεκάτῃ πρὸς τέρα & Πυανεψιδνος. Cum dico δεκάτῃ πρὸς τέρα, intelligo decimam mensis a neomenia. quemadmodum δεκάτῃ δωτέρα, aut ὑτέρα, erat ἡ εικάς, vicesima dies. Inde in Decreto Atheniensium in Zenonem Cittensem legitur, Μαιμακτηριῶνος δεκάτῃ, ὑτέρα. id est, τῆ εικάδι. Contra in Testamento Epicuri, legimus Γαμηλιῶνος δεκάτῃ πρὸς τέρα. id est decima a neomenia. Nam, vt omnes fere sciunt, menses populares, quia omnes tricenum dierum erant, diuidebantur in tres δεκάδας. Prima δεκάς erat ἰσαμῆς, secunda μεθιώτης, tertia φθίνοντος. Sed vltima ἰσαμῆς, vt diximus, erat δεκάτῃ πρὸς τέρα, vltima μεσέντος, δεκάτῃ ὑτέρα. In prima decade dicebatur πρώτη, δωτέρα, ἰσαμῆς. In secunda, πρώτη, δωτέρα Ἰπὶ δεκάτῃ. In tertia retro dicebant δεκάτῃ φθίνοντος, ἐνάτῃ φθίνοντος, ὀγδοῇ φθίνοντος, vicesima prima, vicesima secunda, vicesima tertia. Raro aliter. Inuenitur tamen, vt apud Demosthe-

nem, *ἕκτη ἐν εἰκάδι*. Rursus annus LXXIIII Calippicus est xxvi Atticus. In Tabula neomeniarum Atticarum libro primo, e regione 26 anni Pyanepsionis, neomenia 8 Octobris. Ergo Pyanepsion prytanias fuit XIX Pyanepsionis popularis, hoc est, τῆ ἐνάτη μεβουῶτες. Quod autem primus annus Calippicus sit vicesimus octauus desinens Atticus, ita demonstratur. Annus primus Calippicus est 446 Iphiteus desinens, hoc est 66 sextæ periodi Olympicæ. Abiectis 38, ex methodo perpetua, remanet annus 28 desinens periodi Atticæ. Nihil refert annis periodi Olympicæ detrahas 38, aut addas. Eodem enim recidit methodus periodi Atticæ. Conuerte exemplum. Volo scire in anno LV periodi Calippicæ, cui diei cælesti in parapegmate cōpetit Neomenia Mæmaeterionis prytanias. In Tabula Neomeniarum Prytanias, quam Parapegmati subiecimus, e regione anni 55, sub Mæmaeterione, anno 27 Octob. hoc est v Kal. Nouemb. Itaque in Parapegmate, diem v Kal. Nouemb. video notatam e regione primæ Scorpionis. Quare pronuncio prima Scorpionis neomeniam Mæmaeterionis prytanias fuisse. Sed nobilius exemplum adferamus. Libro primo notauimus Decretum Atheniensium in gratiam Hyrcani Iudæorū Ethnarchæ scriptum fuisse 26 die Panemi Macedonici, vndecima Munychionis Calippici. Præterea periodum Macedonicam eandem fuisse cum Olympicæ. Erat annus 714 Iphiti, & proinde 30 periodi decimæ Olympicæ. Erat præterea annus quadragesimus quartæ periodi Calippicæ. In Tabula Neomeniarum Calippicarum, e regione anni 40, sub titulo Munychionis, in communi angulo, habes 9 Aprilis. Id est, 9 Aprilis fuit neomenia Munychionis Calippici prytanias. Si vndecima Munychionis incidit in 26 Panemi popularis, ergo neomenia Munychionis incidit in XVI mensis popularis: & proinde 9 Aprilis fuit XVI mensis popularis. & consequenter 25 Mart. fuit neomenia ipsius mensis popularis. In libro primo, in Tabula neomeniarum Atticarum, e regione 30 anni, neomenia Elaphebolionis incidit in 25 Martij, qui conueniebat tunc in Panemum Macedonicum. Quare, quod propositum fuit, demonstratum est. At eo anno in periodo Attica alia ratio fuisset. Si quidem neomenia Munychionis prytanias incidit eo anno in δὲ δεύτερον ἐλαφβολιώνος ἰσαμήνου. Erat enim is annus sexagesimus octauus periodi Atticæ. Quid elegantius hac methodo? quid suauius cognitione harum rerum? Reliqua per te tuo ductu percipies. Quanto vsui sit & parapegma, & Tabula mensium Prytanias in ratione temporum, quiuis, qui laborem non grauabitur, periclitari poterit. Quomodo autem neomeniæ πρυτανείας erogatæ sint per contextum totius periodi, ex libro secundo discere potuisti. Neque enim vulgata adhuc erat ea methodus: quam ex vestigiis sententiæ Gemini odorati sumus.

Sciendum.

A Sciendum autem, in mensē Februario a nobis positum bis PRID. KAL. MART. propter bisextum, quia altera dies PRID. KAL. MART. est 29 Februarij in anno bisextili: & propterea bis posuimus octauam mensis Solaris in parapegmate, hoc est bis, Η ΙΧΘΥΩΝΟΣ. Hoc monui, ne quis erratum putet. Vbi autem est simpliciter ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ, scito eum annum esse communem. Vbi vero adiungitur ΠΡΟΤΕΡΟΣ & ΔΕΥΤΕΡΟΣ, is annus est ἐμβολιμαῖος. Itaque ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΚΒ indicat annum XXI in periodo habere Schirrhophorionem priorem & posteriorem, &c. Ex his vides veram descriptionem mensium cælestium, ex sententia Metonis, Euctemonis, Calippi: a qua discrepat Eudoxus, quem sequuti sunt **B** Dositheus, & Eratosthenes. Nam πρώτη Αἰγώνος Eudoxei est τελευταία αἰγώνος Metonici, Euctemonici, & Calippici. Rursus πρώτη Κελώνος Eudoxei est ἕκτη Κελώνος Metonici, Euctemonici, Calippici. Neque hoc mirum videri debet. Nam Octaeterida cum parapegmate suo conscripsit in Ægypto Eudoxus. Ægyptij autem, quantum diuinare licet, nullum aliud æquinoctium vernū hactenus norant, præter illud Nabonassari, quod incurrebat in xxviii Martij, quæ fuit sedes Neomeniæ Paophi initio Nabonassari. vbi hodie est neomenia Nisan Solaris Samaritarum. Nam & quibus temporibus Eudoxus scribebat suam Octaeterida, non solum opinio erat, eo anno Isiorū solenni brumæ sidus confectum fuisse, sed etiam in posterum omnes fere Ægyptij etiam doctiores crediderunt in Isis semper brumam confici, cum tamen menses Ægyptiorū vagi essent: quem errorem tandem castigare conatus est Eratosthenes commentario suo in Octaeterida Eudoxi: sed frustra, quantum ex verbis Gemini odorari possumus. Æquinoctium vero autumnale huius Parapegmatiss Attici est verum Æquinoctium Hipparchi, instrumentis Sciotericis ab eo deprehensum: vnde ipse Hipparchus incepit magnam suam periodum 304 annorum, & parapegma suum. Plinius libro xviii multa fideliter ex hoc parapegmate Attico producit, sed fere omnia vno die citius, quam habet descriptio huius Parapegmatiss. Quod verum per omnia esse comperies, si quidem Pliniana cum illis contendas. At quæ ex Cæsaris Parapegmate ab eo adducuntur, fere in omnibus ab Ouidianis discedunt. Quod nec ipsum mirari debemus. Nam Ouidius parapegma multorum veterum, non autem Sosigenis, sequi se profitetur. Cum enim in eorum laudes, qui parapegmata scripserunt, laxius expatiatus esset, subiicit tandem:

Nos quoque sub ducibus calum metabimur illis,

Ponemusq, vagos ad sua signa dies.

Extat liber nomine Ptolemæi de ortu & occasu siderum, Latine a Nic. Leonico conuersus, qui cum Ouidio ita conuenit, vt alterutrum ex altero

altero mutuatum credas. Et sane mirum, si foetus Ptolemæi est ille. **A** liber, vt titulus fert, & confirmat Suidas, qui factum, vt ille Romanis potius, quam Actiacis Alexandrinorum suorum vsus sit mensibus? Hoc ego satis mirari non possum: & mihi potius parapegma Romanum videtur, quam Ægyptiacum, & vltra sæculum Ptolemæi. Vtinam vero editus esset Græce, siquidem hodie in quibusdam Italiæ bibliothecis extat. Sed cum Suidas dicat Ptolemæum duos libros scripsisse *τῆς φάσεως ἀπλανῶν*, non videtur esse hic liber, qui vulgo extat. Quare nunquam adduci potero, vt credam Ptolemæi esse; & vetustior, vt iam dixi, videtur. Mendose autem Περθερώνα triginta tantum dies habere in parapegmate Attico. quo factum, vt æquinoctium vernum Metonis statuatur in xxv Martij, cum deberet in xxvi: bruma autem in xxv Decembris, non, vbi debebat, in xxvi. Æquinoctium vero autumnale in 27 Septembris, (quod est æquinoctium Hipparchi) non autem in 28. At Sosigenes Metonis & brumam, & æquinoctium vernum retinuit, cum subinde ter se corrigeret, nihil aliud quam dubitare professus. Sed vide hallucinationē illorum omnium, nedum vnus Sosigenis. Hæserat in eorum animis, æquinoctia, brumam, & solstitium confici in octauis partibus Dodecatemiorum. Itaque quia in xxv Martij cōficitur sidus æquinoctij, ergo, inquebant, xxv Martij est octaua pars Arietis: & propterea xviii Martij est initium Arietis, xvii Iunij initium Cancri, xvi Septembris initiū Libræ, xviii denique Decembris initium Capricorni. Hæc fuit opinio Sosigenis, **C** Varronis, Quidij, Columellæ, & Plinij, & Ptolemæi in illo libro inerrantium stellarum, (si quidem Ptolemæus est.) In quo Sol ingreditur Aquarium xvii kal. feb. & xv kal. mart. ingreditur Pisces. Quod si ita putauit Sosigenes, quare persuasit Cæsari Kalen. Aprilis esse octauam partem Arietis, Kal. Iulij itidem octauam partem Iulij? Neque enim aliunde pendet ratio descriptionis mensium Iulianorum, quam ex ea opinione. Et sane vero verius est, primum ita visum Sosigeni. Post editionem vero anni Iuliani, atque adeo post cædem Iulij, ipse, vt Plinius notat, trinis commentationibus nunquam cessauit addubitare de toto hoc negotio, quo tempore sine dubio mutauit sententiam, & octauas partes signorum a Kal. mensium, in antecedentia, **D** summouit. In quo prodidit incertam non solum suam, sed aliorum æqualium sui sæculi sententiam. Quod autem vetustissima res sit opinio de æquinoctiis, solstitiis & brumali sidere, ea confici in octauis partibus signorum, argumento fuerit vetustas ipsius rei. Nam circa aut paulo ante initium Olympiadum id accidebat; quo tempore dodecatemoria in tot partes, quot hodie, non diuidebantur. Primus omnium Græcorum eas octauas partes Cleostratus Tenedius in suo para-

A parapegmate prodidit. quod ex Plinio & Hygino suspicari potius, quam colligere licet. quanquam non dubitamus, quin vere colligi possit. Porro notabis in methodo Calippi in xix annis eandem neomeniam bis reperiri in eadem die: quod tamen ex motu medio Lunæ nunquam accidit. Exemplum. In anno xxx Periodi Calippicæ, Elaphebolionis neomenia committitur in vii Ichthyonis. At in anno xli iterum neomenia Elaphebolionis in eadem die, cum tamen interuallum sit xi annorum duntaxat, non autem xix annorum. Tantum enim interuallum debet esse, vt nouilunium in eundem diem incurrat. Atqui videbis contra accidisse in hoc parapegmate, idque propter methodum Calippi, de qua satis in libro ii.

B

DE PARAPEGMATE CHALDAICO.

CHALDAICVM parapegma propositum fuit Assyriis & Babylo- niis, & Syris cum periodo Calippica. Plinius libro xviii de hac re loquens, *Addidere, inquit, difficultatem & auctores diuersis in locis obseruando, mox etiam in iisdem diuersa prodendo. Tres autem fuisse secta, Chaldaea, Ægyptia, Græca. His addidit quartam apud nos, Cæsar Dictator, annos ad Solis cursum redigens, Sosigene perito eius scientia adhibito.* Manifesto indicat trium illarum sectarum, quas vocat, obseruationes in menses quidem Solares descriptas, sed cælestes, vt Cæsarianam in ciuiles. Quoties autem idem Plinius in Assyria aliquod astrum oriri aut occidere notat, scito ex parapegmate Chaldaico hoc hausisse, quod alibi obiter monuisse meminimus. Poteramus ex Plinio & aliis veteribus obseruationes in parapegma Assyrium coniicere cum neomeniis Syrorum & Syromacedonum Calippicis, nisi tædium lectoris veriti essemus, cum interea per nos liberum sit vnicuique, exemplo Attici parapegmatis Chaldaicum construere:

DE PARAPEGMATE PHILADELPHI

DIONYSIANO.

DEXEMPLO Metonis, Euctemonis, & Calippi, Dionysius mathematicus Ptolemæo Philadelpho charus parapegma Ægyptiacum descripsit, in quo parapegmate nihil putamus noui excogitatum ab eo, sed tantum ex illo annū instituisse ciuilem, initio ducto a primo anno ipsius Philadelphi: cuius quidem epochæ annorum ciuilis meminit Iesus filius Sirach sapientissimus inter Hebræos Gnomographus, in prologo, his verbis: *ἐν γὰρ τῷ ὀγδόῳ ἑκατακοσῶ ἔτει Ἰππὶ & Εὐεργέτῃ βασιλείῃς ἀναρχηθεὶς εἰς αἴγυπτον, καὶ ἐπ' ὀλίγον χρόνον συγχευόντας δὲ ἐγὼ* (διεῶν)

(δ'ετων) ε' μικρο'ς παιδειας αφομοιον (εφοδιον) αναγκαιότατον ε'δ'εμω, &c. A
 Evergetes regnavit tantum xxv annis. Itaque isti anni non possunt
 intelligi de iis, quibus regnavit Evergetes: sed tricesimus octavus Phi-
 ladelphi erat initium ipsius Evergetæ. Istius autem Dionysij mentio
 est per transennam apud Plinium lib. vi, cap. xxvii. *Megasthenes*,
 inquit, ε' Dionysius a Philadelpho missus cum Regibus Indicis morati
 sunt. Anni igitur civilis sui initium, ut diximus, sumpsit a primo an-
 no Philadelphi, qui incidebat in annum 463 a meridie Toth primi
 Nabonassari, anno tertio Olympiadis 123. Denique satis constat non
 solum Ægyptios, Chaldaeos & Athenienses πίνακας ε' παρ'απήγματος,
 sed & alias gentes suis popularibus edidisse. Cuius rei, ut non semel
 monuimus, auctor fuit Cleostratus Tenedius, eumque secutus Harpa- B
 lus Metoni & Euctemoni fenestram aperuit ad prædictionem Πησι-
 μασιών των Φαινομένων. Quod & Theo vetus Arati interpres aperit,
 cum dicit, οί τ' μετα Μέπανα αεργνόμοι ε' πίνακας εν ταίς πόλεσιν ε'δηκων
 κω'ε' των ε' ήλιε' κω'ε'φορών των εννεακαιδεκαετηρίδων, ο'τι κα'θ' ε'κασον ενιαυτ'ον
 τριόςδε ε'σαι χ'αμ'ων, κα' τριόνδε ε'αρ, κα' τριόνδε θ'εργς, κα' τριόνδε φθινόπωρον,
 κα' τριόςδε άνεμοι, κα' πολλα κω'ε'ς βιωφελείς χ'είρας ανθρώποις. Quæ ma-
 nifesto dicta sunt de parapegmatis diversarum nationum. Nunc
 ipsum annum Dionysianum discutiamus. Primum anno a Nabon-
 assaro 476, α'θ'υ'ε' κα', qui erat secundum Dionysium xiii, α' γ'ω' ε' κα',
 Sol medius erat in 23. 54' Capricorni, hoc est in 24. Capricorni fere.
 Tempus Iulianum Nabonassari, 18 Ianuarij. Neomenia igitur αιγ'ω' C
 ε' ε' in 26 Decembris. quod est serius vno die, quam Atticum Parape-
 gma. Rursus anno Philadelphi Dionysiano vno & vicesimo, σκορπιών
 ε' κα', qui erat Thoth 18 anni a Nabonassaro 484, hoc est 14 No-
 vembri, Solis medius motus erat in gr. 20. 50'. Scorpionis. Neomenia
 igitur σκορπιών ε' Dionysiani fuerit in 24 Octobris. mendose. Is error
 potius fuerit librarij, quam Dionysij. Nam hoc modo ab initio Scor-
 pionis, ad initium Capricorni, essent dies solidi 62, cum & mediocri-
 ter harum rerum periti sciant intervallum illud esse tantum dierum
 59. Differentia est tridui. Anno Nabonassari 486, χ'οι'άκ' ιζ', Philadel-
 phi 23, υ'δ'ρ'ώνος κβ', Sol in 18. 10' Aquarij. Tempus Iulianum, 11 Fe-
 bruarij. Manifestum mendum, κβ', pro ιθ'. Quod & puero patet. D
 Neomenia igitur υ'δ'ρ'ώνος 24 Ianuarij. Et hic quoque serius vno die,
 quam in Attico anno. Anno eodem Nabonassari φαμ'ρ'ώθ' Λ, Dio-
 nysij 23, τ'αυ'ρ'ώνος Δ, Solis medius motus in 23. 30' Arietis. Tempus con-
 gruit 25 Mai. Absurdissimum mendum. Nam φαμ'ρ'ώθ' Λ, pro φα-
 ρ'ω'ώθ' Δ. Δ & Λ hic, & ιθ', & κβ' in superiore exemplo commutata.
 Sed ne sic quidem constat de veritate. Nam 26 Aprilis fuit neome-
 nia Phamenoth. Nihil vero absurdius, quam 23 gradus Arietis illis
 tempo-

A temporibus in 26 Aprilis locare, quæ erat in 16 Aprilis. Ego huic loco
 desperato opem ferre non possum. Anno eodem Nabonassari 486,
 πα'ώνι Λ, qui erat annus Dionysij 24, λεοντών ε' κα', Sol medius in 27.
 50' Leonis, hoc est in 28 gradu fere. Tempus Nabonassari Iulianum
 23 Augusti. Ergo neomenia λεοντώνος 27 Iulij. quod vno die citius,
 quam in anno Attico. Anno Nabonassari 491, φαμ'ρ'ωθ' ε', Dionysia-
 no 28, διδυμώνος ζ', Sol medius erat in 2. 50' Geminorum, hoc est, in 3
 gradu fere. Tempus, 28 Mai. Et hic quoque absurdum mendum.
 Nam hoc modo neomenia Didymonis fuerit in 22 Mai. Denique
 anno Nabonassari 507, Epiphi 17, Dionysij 45, παρ'αθ'ώνος ι', Sol me-
 dius in 9. 56' Virginis, hoc est in 10 gradu fere. Tempus, 3 Septem-
 B bris. Neomenia Parthenonis in 26 Augusti. quæ tamen erat in 28 in
 parapegmate Attico. Mendosi igitur fuerunt menses illi.

DE ANNO COELESTI
 MVHAMMEDANORVM.

P ERVENIT in manus nostras Ephemeris Persica elegantissimis
 ductibus linearum a quodam accurato artifice designata, sed lite-
 ris adeo impeditis, ut ne
 multi quidem Muham-
 medani illam legere pos-
 sint. Nam cum anno 1583
 C Tolosæ essem, eamque
 ostēdissem Cypriano mo-
 nacho Benedictino, qui
 ex Muhammedano Chri-
 stianus factus erat, & opti-
 me Arabice scribebat, &
 loquebatur, tamen ne
 vnum quidem apicem de-
 signare potuit, quamvis
 per horam integrā omnes
 ductus characterum rima-
 tus esset. Nos omnia qui-
 dem legimus, & non pau-
 ca in illis perplexissimis
 apicibus assequimur: sed
 longe plura ignoramus: ut
 sine magistro omnia intel-
 ligere desperauerimus. Sa-
 ne is liber tanti est, ut si in-

LATERCVLVS MENSIVM CÆ- LESTIVM MVHAMMEDANORVM.			
حمل	v	Hamal	31 11 Martij
ثور	ϑ	Thaur	31 11 Aprilis
بوزي	ii	Buzi	32 12 Mai.
سرطان	ε	Sartan	31 13 Iuni.
اسد	δ	Esid	31 14 Iuli.
سنبل	ιη	Sunbal	31 14 Augusti.
مازان	π	Muzan	30 14 Septemb.
عقرب	ιθ	Ekrab	30 14 Octob.
قوس	τ	Quus	29 13 Nouemb.
جدي	κ	Gedi	29 12 Decemb.
دلو	μ	Delew	30 10 Ianua.
حوت	σ	Hauth	30 9 Febru.

telligeretur, magnus ex illo fructus ad nos manare potuisset. Primum **A** eius menses ciuiles sunt Iuliani appellationibus Chaldaicis Iudæorum, initio ducto ab Adar, hoc est Martio. Singulis paginis sui menses dicati cum sex filis. In tribus prioribus filis primi sunt dies Mensis Romani, deinde character cycli Solis; postremo dies anni cælestis, cuius initium ab xi Adar, siue Martij Iuliani cum his verbis **دهار نوروز سلطانی** Dies æquinoctij Imperatorij. Intelligit annum Gellali, de quo infra. Item **دخول افتاب بحمل** Ingressus Solis in Arietem. De reliquis tribus filis, in primo erant horæ, quæ aliquando excedunt numerum centenarium; in secundo filo E pactæ. In tertio cyclus decemnouennalis, qui ibi vocatur **سال مہا سے سال**, **B** id est periodus. Cuius methodum nunquam assequi potui. A latere ternorum filorum varia annotata sunt, Persice, & semiarabice. Persice quidem a latere cycli decemnouennalis, quæ non intelligo. Persice partim, partim Arabice, partim semiarabice e regione dierum mensis Romani notati erant ortus & occasus siderum ex parapegmatis Græcis. aliquando etiam historica quædam Muhammedica, vt Decessus Phetimæ prophetissæ, cuius meminit Leo Africanus in sua Africa. is dies notatus est e regione 27 Canun prioris, id est Decembris **وفات فاطمہ رضی اللہ عنہا** Decessus Phetimæ. propitietur ei Deus. Item e regione x Canun posterioris, id est Ianuarij **وفات ابوبکر** Decessus AbuBoker. Propitietur ei Deus. Et alibi aliquot aliorum pseudoprophetarum commemoratio extat. E regione xvi Tifrin posterioris, hoc est Nouembris, **ابتداء صوم کفار** Initium Ieiunij Caphar. Per Caphar intelligunt Christianos negantes prophetiam Muhammedis. Hoc ieiunium plane Christianorum est. Nam illud est vnum ex quatuor ieiuniis, quod Æthiopes ELIAS vocant, Moschouitæ PHILIPPVS. Longum esset, quæ ad eiusmodi cultus & ritus pertinent, annotare. Sunt enim alia multa. Sed, quod mireris, ibi & quædam Christiana sunt. Nam e regione xxv Canun prioris, hoc est Decēbris, perspicue scriptum est **ميلاد عيسى** **D** Natalis Iesus, item e regione xxv Adhar, id est Martij, scriptum est, **دنازله سمارت فریح** Quæ omnia Christiana sunt. E regione xviii Nifan. **ذول انجیل سید مبارک** Descensus Euangelij Domini benedicti. Quid per hæc intelligit? Nam Euangelium Christi manifesto intelligit. Item in xvii Canun posterioris **مولود**

A **مولود موسی** Natus Moses. At quæ pertinent ad Parapegma, & annum celestem, longe plurima sunt, quæ omnia si intelligeremus, multum inde iuuaremur. Multorum siderum occasus, multorum ortus referuntur. Occasum vocat **ذول** descensum, **انقلاب** طلوع **انقلاب** e regione vii Canun posterioris, siue Ianuarij. quanquam proprie **شرف** est apparentia, item **ψωμα**, vt e regione xxix Ab, id est Augusti, **شرف عطارد**. **ψωμα** ερημ. e regione xxix Adhar, id est Martij, **شرف افتاب**. **ψωμα** ηλίας. E regione xiiii Nifan, aut Aprilis, **شرف قمر** **B** **σελήνης**. In xxviii Martij **نوروز حرارت** NEVRVZ HARARATH. æquinoctium Chararath. Scimus hic quidem æquinoctium Nabonassari designari. Nam primo anno Nabonassari neomenia Thoth fuit initio Piscium, neomenia Paophi initio Arietis. Sed quare HARARATH, nescio. & eo quidem æquinoctio, vt alibi diximus, vsus est Eudoxus. In xiiii Septembris, vel Elul: **نوروز مهر جان** NEVRVZ MEHARGIAN. Ita vocat Persice æquinoctium Autumni. In xxi Ijar, aut Mai, **طلوع ثریا وغروب الکلیل**, **انقلاب** των υάδων και δύσεις & σεφάνου. Sed ortus & occasus, **αναστολαι** και **δύσεις**, item **αναστολαι** και **δύσεις** των **απλανων**, ibi accuratissime vbique annotatæ sunt: neque hoc solum, sed & affectus temporum, ventorum, caloris, frigoris, humiditatis, siccitatis **Προσημασία**, vt in parapegmate Græco scriptæ sunt: vt, Kal. Mai **αρχη** της **αύχμης** **αρχη** της **αύχμης** **αρχη** της **αύχμης**. In v Nouembris, **αρχη** της **αύχμης** **αρχη** της **αύχμης**. Denique interesset studiosorum illam ephemeridem non ignorari. Nos menses cælestes supra in laterculum coniecimus cum numero dierum & epochis Iulianis. Hoc tantum est, quod potuimus. Reliqua sine magistro interpretari velle, hoc vero est frustra æstare. Porro menses cælestes Arabes vocant **شهوری بروج** item **شهوری کو بین**

D

DE ANNIS EMENDATIS.

HACTENVS eos annos recensuimus, qui æquabiles dicuntur. Nam Persicus, Ægyptiacus, Armeniacus annus æquabilis dicitur comparatione Iuliani. Iuliano enim ad exæquationem temporis quadrans adhibetur. Illi autem ultra 365 dies nihil præterea superest. Contra Iulianus annus æquabilis est ratione Tropici. Quod por-

254

IOSEPHI SCALIGERI

tio, quæ superat dies 365, quam Hipparchus vocat τὸ Ἰππάρχου μόριον, A minor fit modo quadrantis. Hoc omnium primus animaduertit Hipparchus emendator errorum popularium Astronomiæ. Primus enim vidit μετάπλωσιν fieri anni Tropici supra illum annum, cui quadrans attributus esset. μετάπλωσις autem est motus a fixo puncto: & fit dupliciter. aut enim in anteriora, aut in consequentia: vt Astronomi loquuntur, εἰς τὰ προηγμένα, καὶ εἰς τὰ ἐπόμενα. μετάπλωσις εἰς τὰ προηγμένα dicitur προέμπλωσις. μετάπλωσις εἰς τὰ ἐπόμενα est μετέμπλωσις. προέμπλωσις fit, cum annus anteuertit priscam epocham. Vt Lunares enneadecaeterides in 304 annis anteuertunt priscam epochen die solido, æquinoctia autem in 135. μετέμπλωσις fit, cum annus priscam epochen moratur. Vt in cyclo Bisexti vitiosi, in xxxvii annis, B ordinatio Iuliana incipiebat morari sidera toto triduo, vt testatur Plinius. Item Octaeteris Harpali in 152 annis, mense integro relinquebat ante se epocham Brumæ Atticam, vnde profecta erat. Item 21 Merkedonij totidem diebus morabantur antiquam epocham anni Romani, quot erant Merkedonij. Ex hac diuisione nascitur triplex genus anni emendati: Annus προεμπλώσεως ἐννεαδεκαετηρικῆς: Annus μετεμπλώσεως ἰσημεριῆς, Annus μετεμπλώσεως σελευαϊκῆς. Primus & tertius pertinent ad Lunam. Vterque enim fit per μετάπλωσιν Ἑλληνῆς. Secundus totus est Solis. De quibus singillatim dicendum est.

DE ANNO ΠΡΟΕΜΠΤΩΣΕΩΣ

ENNEAΔΕΚΑΕΤΗΡΙΚΗΣ.

A N N V S προεμπλώσεως ἐννεαδεκαετηρικῆς est annus Iulianus deminutis nonadecima parte differentia enneadecaeteridis Iulianæ, & Lunaris. Differentia vtriusque enneadecaeteridis, hor. 1, 485. Nonadecima portio differentia scrup. 82, momenta enneadecaeterica 7. vel, quod idem est $\frac{12}{76}$. Quæ detracta de quantitate anni Iuliani relinquunt modum anni μετεμπλώσεως ἐννεαδεκαετηρικῆς, dierum 365, hor. 5, scrupulorum Chald. 997, momentorum 48. Quæ sunt sexagesimæ horariæ 55', 23", 20", $\frac{7}{19}$. Quare in 17 cyclis enneadecaetericis fiet προέμπλωσις Ἑλληνῆς, dici vnus, horæ 0, 685. Quod verum experire D si cyclos 17, hoc est annos 323, in dies 365, hor. 5, scrup. 997, momenta 28 duxeris, & totidem annos Iulianos, nempe 323, cum illis comparaueris. ὑπεροχὴ enim annorum Solarium supra Lunares eadem exhibit, diei scilicet vnus, hor. 0, 685. Hipparchus disputans de modo anni Tropici supra æquabilem, hoc est Iulianum nostrum, deprehendit annum verum Tropicum habere minus quadrante scrup. 4', 48". Hoc est quantitatem anni veri, præter 365 dies, esse hor. 5, scrup. 55', 12".

Quod

A Quod ipsemet testatur his verbis: Σωτήραχα ὃ καὶ ἀεὶ ἔνιαυσίς χρόνος ἐν βιβλίῳ ἐνι, ἐν ᾧ ἀποδεικνύω, ὅτι ὁ καθ' ἡλίον ἐνιαυσίς (τὸ ὃ γίνεται ὁ χρόνος, ἐν ᾧ ὁ ἥλιος ἀπὸ τροπῆς Ἰππάρχου αὐτὸ πρὸς πρὸς ἀναγίνε), ἢ ἀπὸ ἰσημερίας Ἰππάρχου αὐτὸ ἰσημεριαν) ἀεὶ ἔχεται ἡμέρας 365, καὶ ἔλαττον ἢ τετραμύριον ἡμέρας, τριακοσίων ἑξήμισα μέρη μιᾶς ἡμέρας, καὶ νυκτός. Vnde autem colligat hoc, rationem reddit alio loco: ἡμεῖς ὃ μιλίας μὲν ὅλοις ἀρίστοις ἀειχομύρις ἐν τοῖς 16 ἔτεσιν, ὅτις καὶ αἰνοί, (Calippus & Meton) τὸν ὃ ἐνιαυτὸν ἐπὶ ἔ τὸ τετραμύριον ἔλαττον Ἰππάρχου αὐτὸ μάλισα μέρη μιᾶς ἡμέρας, ὡς ἐν τοῖς 17 ἔτεσιν ἐλλείπειν τὸ μὲν Μετῶνα ἡμέρας 5, τὸ δὲ ὃ τὸν Κάλιππον ἡμέραν 1. Hæc verba supra etiam in anno Lunari adduximus. Sed necessario hic repetenda fuerunt. Prodidit causam B suspicionis suæ Hipparchus, quare ea quantitate quadrantem anni Iuliani deminueret: quia scilicet in 16 cyclis Calippicis Luna anteuertet epocham Calippicam die solido. Calippus vero enneadecaeteridas quatuor Lunares cum totidem Iulianis exæquauerat: ac ne pilum quidem vtranque inter se differre arbitrabatur. At Hipparchus in quatuor periodis Calippicis, hoc est annis 304, diem vnum προεμπλώσεως Lunæ deprehendit. Quare neglectis 4 annis, diuisa quantitate vnus diei in 300 annos, inuenit vno anno detrahenda scrupula 4', hoc est 4', 48". Hinc non solum collegit eum esse modum anni veri, & Tropici, sed etiam Ptolemæo 286 annis post se persuasit, Solis quantitatem ἐν τῷ ἀποκατάστασις συζυγῶν æstimandam esse. Quare Astronomi C nostræ ætatis, quamuis eruditissimi, nunquam animaduertent, quare Ptolemæus post Hipparchum censuerit de quadrante Solis, supra 365 dies, detrahenda esse scrup. 4', 48". Id enim serio putant ab eo, & ante eum, ab Hipparcho ex obseruatione æquinoctiorum instrumentis astrolabiacis obseruatum: cum id non solum ex cyclis enneadecaetericis obseruatum sit, sed ea sit differentia non anni Iuliani & Tropici, sed portio nonadecima differentia inter vtranque enneadecaeteridem Iulianam, & Lunarem. Quid? non doctissimi ætatis nostræ astronomi scribunt, Hipparchum anni metas huc vsque fluctuantes apud omnes nationes ab æquinoctiis ex Solis conuersione diebus trecentis sexagintaquinque, horis quinque, scrup. 55', easque potissimum ex Metonis, & Eudemonis obseruationibus cum suis denuo collatis determinasse? Adeo supine & oscitanter legerunt Ptolemæum suum. Apud eum enim verba Hipparchi sonant, ex syzygiis enneadecaetericis collectam fuisse eam quantitatem anni. Sed sciant isti, & omnes hæcenus, qui hæc non animaduertent, non solum Hipparchum cum veteribus ipsis, Metone, & Calippo, sed etiam Ptolemæum ipsum cum Hipparcho veram quantitatem anni Tropici eruere conatos ex collatione enneadecaeteridum Lunarium, & æquabilium Iulianarum. In 16 enim, Y 3 cyclis

cyclis nihil reliquum de ratione scrupularia Solis & Lunæ fieri arbi- A
 tratus est Hipparchus. Quare hanc quantitatem differentiæ, vt dixi-
 mus, per 300 diuisam, putauit esse differentiam anni Iuliani & Tropi-
 ci. Denique vbicunque illi veteres ἀποκατάστασις συζυγιῶν fieri puta-
 runt, ibi & πρὸς τὴν Solis esse statuerunt. quod quam absurdum sit, Solis
 motum ex Lunari æstimare, nemo non videt. Igitur quantitas anni
 Tropici ab Hipparcho primum, deinde Ptolemæo assignata nihil
 aliud est, quam modus anni Iuliani nonadecima parte differentiæ
 vtriusque enneadecaeteridis mutilatus. Ea, vt diximus, est scrup. 4',
 48". nostra 82, $\frac{7}{19}$. hoc est 4', 33", 20", $\frac{7}{19}$. Differentia: scrup. 0', 14", 39", $\frac{12}{19}$.
 Hic annus constat mensibus duodecim alternis plenis & cauis, & die-
 bus præterea vndecim. Ij menses nunquam congruunt cum Lunæ B
 cursu, nisi anno primo enneadecaeteridis. In reliquis variant nouilu-
 nia: quæ designantur per terminos nouiluniorum, siue residua epac-
 tarum. In primo anno enneadecaeteridis, epactæ nullæ sunt: Ter-
 mini 30. In secundo epactæ x i, Termini x i x. & sic deinceps, do-
 nec ad caput enneadecaeteridis denuo redeatur. Denique primus an-
 nus numeri aurei huius anni est 19 nostri semper. Neque vnquam
 variat ratio in epactis: quod tamen fit in hoc nostro anno Iuliano,
 propter ἀεμίωσις Lunæ. Caput autem huius anni est in secunda
 Aprilis, anno primo periodi Iudaicæ, feria quarta, cyclo Solis secundo,
 cyclo Lunæ Dionysiano quarto. Operæ pretium igitur videre πρὸς
 ἀεμίωσις ἐελώνης in tot annis, quot a capite periodi Iulianæ putantur. C

~~_____~~
~~_____~~
~~_____~~

Subiiciam igitur Tabulam
 primum annorum expansorum, ex methodo Rabbi Adda vetustissi-
 mi Iudæorum Doctoris, vsque ad 114 annos, vt in nouiluniis Iudai-
 cis fecimus. deinde similem annorum collectorum addemus. Postre-
 mo amplius vtilitates huius doctrinæ explicabimus.

TABVLA

A TABVLA ANNORVM EXPANSORVM RABBI ADDA.

Anni ex- pan- si.	Q V A N T I T A S A N N I S O L A R I S R A B B I A D D A.				D I F F E R E N T I A.			Anni ex- pan- si.	Q V A N T I T A S A N N I S O L A R I S R A B B I A D D A.				D I F F E R E N T I A.		
	Fe- ria.	Ho- re.	Scrup. 1080.	Momen- ta 76.	Ho- re.	Scrup. 1080.	Momen- ta 76.		Dies. 1080.	Scrup. 1080.	Momen- ta 76.				
1	1	5	997	48	0	82	28	44	5	20	695	60	3	384	16
2	2	11	915	20	0	164	56	45	7	2	613	32	3	466	44
3	3	17	832	68	0	247	8	46	1	8	531	4	3	548	72
4	4	23	750	40	0	329	36	47	2	14	448	52	3	631	24
5	6	5	668	12	0	411	64	48	3	20	366	24	3	713	52
6	7	11	585	60	0	494	16	49	5	2	283	72	3	796	4
7	1	17	503	32	0	576	44	50	6	8	201	44	3	878	32
8	2	23	421	4	0	658	72	51	7	14	119	16	3	960	60
9	4	5	338	52	0	741	24	52	1	20	36	64	3	1043	12
10	5	11	256	24	0	823	52	53	3	1	1034	36	4	45	40
11	6	17	173	72	0	906	4	54	4	7	952	8	4	127	68
12	7	23	91	44	0	988	32	55	5	13	869	56	4	210	20
13	2	5	9	16	0	1070	60	56	6	19	787	28	4	292	48
14	3	10	1006	64	1	73	12	57	1	1	705	0	4	375	0
15	4	16	924	36	1	155	40	58	2	7	622	48	4	457	28
16	5	22	842	8	1	237	68	59	3	13	540	20	4	539	56
17	7	4	759	56	1	320	20	60	4	19	457	68	4	622	8
18	1	10	677	28	1	402	48	61	6	1	375	40	4	704	36
19	2	16	595	0	1	485	0	62	7	7	293	12	4	786	64
20	3	22	512	48	1	567	28	63	1	13	210	60	4	869	16
21	5	4	430	20	1	649	56	64	2	19	128	32	4	951	44
22	6	10	347	68	1	732	8	65	4	1	46	4	4	1033	72
23	7	16	265	40	1	814	36	66	5	6	1043	52	5	36	24
24	1	22	183	12	1	896	64	67	6	12	961	24	5	118	52
25	3	4	100	60	1	979	16	68	7	18	878	72	5	201	4
26	4	10	18	32	1	1061	44	69	2	0	796	44	5	283	32
27	5	15	1016	4	2	63	72	70	3	6	714	16	5	365	60
28	6	21	933	52	2	146	24	71	4	12	631	64	5	448	12
29	1	3	851	24	2	228	52	72	5	18	549	36	5	530	40
30	2	9	768	72	2	311	4	73	7	0	467	8	5	612	68
31	3	15	686	44	2	393	32	74	1	6	384	56	5	695	20
32	4	21	604	16	2	475	60	75	2	12	302	28	5	777	48
33	6	3	521	64	2	558	12	76	3	18	220	0	5	860	0
34	7	9	439	36	2	640	40	77	5	0	137	48	5	942	28
35	1	15	357	8	2	722	68	78	6	6	55	20	5	1024	56
36	2	21	274	56	2	805	20	79	7	11	1052	68	6	27	8
37	4	3	192	28	2	887	48	80	1	17	970	40	6	109	36
38	5	9	110	48	2	970	0	81	2	23	888	12	6	191	64
39	6	15	27	48	2	1052	28	82	4	5	805	60	6	274	16
40	7	20	1025	20	3	54	56	83	5	11	723	32	6	356	44
41	2	2	942	68	3	137	8	84	6	17	641	4	6	438	72
42	3	8	860	40	3	219	36	85	7	23	558	52	6	521	24
43	4	14	778	12	3	301	64	86	2	5	476	24	6	603	52

Anni collecti.	QUANTITAS ANNI SOLARIS RABBI ADDA.				DIFFERENTIA.		
	Fe. ra.	Ho. re.	Scrup. 1080.	Momen. 1276.	Ho. re.	Scrup. 1080.	Momen. 1276.
87	3	11	393	72	6	686	4
88	4	17	311	44	6	768	32
89	5	23	229	16	6	850	60
90	7	5	146	64	6	933	12
91	1	11	64	36	6	1015	40
92	2	16	1062	8	7	17	68
93	3	22	979	56	7	100	20
94	5	4	897	28	7	182	48
95	6	10	815	0	7	265	0
96	7	16	732	48	7	347	28
97	1	22	650	20	7	429	56
98	3	4	567	68	7	512	8
99	4	10	485	40	7	594	36
100	5	16	403	12	7	676	64
101	6	22	320	60	7	759	16
102	1	4	238	32	7	841	44
103	2	10	156	4	7	923	72
104	3	16	73	52	7	1006	24
105	4	21	1071	24	8	8	56
106	6	3	988	72	8	91	4
107	7	9	906	44	8	173	32
108	1	15	824	16	8	255	60
109	2	21	741	64	8	338	12
110	4	3	659	36	8	420	40
111	5	9	577	8	8	502	68
112	6	15	494	56	8	585	20
113	7	21	412	28	8	667	48
114	2	3	330	0	8	750	0

TABVLA ANNORVM COLLECTORYM RABBI ADDA.

Anni collecti.	QUANTITAS ANNI SOLARIS RABBI ADDA.				DIFFERENTIA.		
	Fe. ra.	Ho. re.	Scrup. 1080.	Momen. 1276.	Dies.	Hor.	Scrup. 1080.
114	2	3	330		0	8	750
228	4	6	660		0	17	420
342	6	9	990		1	2	90
456	1	13	240		1	10	840
570	3	16	570		1	19	510
684	5	19	900		2	4	180
798	7	23	150		2	12	930
912	3	2	480		2	21	600
1026	5	5	810		3	6	270
1140	7	9	60		3	14	1020
1254	2	12	390		3	23	690
1368	4	15	720		4	8	360
1482	6	18	1050		4	17	30
1596	1	22	300		5	1	780
1710	4	1	630		5	10	450
1824	6	4	960		5	19	120
1938	1	8	210		6	3	870
2052	3	11	540		6	12	540
2166	5	14	870		6	21	210
2280	7	18	120		7	5	960
2394	2	21	450		7	14	530
2508	5	0	780		7	23	300
2622	7	4	30		8	7	1050
2736	2	7	360		8	16	720
2850	4	10	690		9	1	390
2964	6	13	1020		9	10	60
3078	1	17	270		9	18	810
3192	3	20	600		10	3	480
3306	5	23	930		10	12	150
3420	1	3	180		10	20	900
3534	3	6	510		11	5	570
3648	5	9	840		11	14	240
3762	7	13	90		11	22	990
3876	2	16	420		12	7	660
3990	4	19	750		12	16	330
4104	6	23	0		13	1	0
4218	2	2	330		13	9	750
4332	4	5	660		13	18	420
4446	6	8	990		14	3	90
4560	1	12	240		14	11	840
4674	3	15	570		14	20	510
4788	5	18	900		15	5	180
4902	7	22	150		15	13	930

A

Anni collecti.	QUANTITAS ANNI SOLARIS RABBI ADDA.				DIFFERENTIA.		
	Fe. ra.	Ho. re.	Scrup. 1080.	Momen. 1276.	Dies.	Hor.	Scrup. 1080.
5016	3	1	480		15	22	600
5130	5	4	810		16	7	270
5244	7	8	60		16	15	1020
5358	2	11	390		17	0	690
5472	4	14	720		17	9	360
5586	6	17	1050		17	17	30
5700	1	21	300		18	2	780
5814	4	0	630		18	11	630
5928	6	3	960		18	20	960
6042	1	7	210		19	4	210
6156	3	10	540		19	13	540
6270	5	13	870		19	22	210
6384	7	17	120		20	6	960
6498	2	20	450		20	15	630
6612	4	23	780		21	0	300
6726	5	3	30		21	8	1050
6840	7	6	360		21	17	720

B ut mirari satis non possim, quomodo homo Iudæus, sæculo barbaro natus, diuinare potuerit annum Adda esse annum Hipparchi. Idem autem Rabbi Haie vocat hunc nostrum רב אדא בר אבהו Magistrum ADA Filium Ahaba. Huius anni initium cadit in noctem, quæ secuta est Kalendas Aprilis, litera A, anno primo periodi Iudaicæ, Iulianæ autem 954, cyclo Solis secundo, Lunæ quarto. Ratio hæc est. Annus Solaris Seleucidarum, quo vtuntur hætenus Iudæi, vt toties diximus, incipit a nocte, quæ sequitur vii Octobris. Annus autem primus Iudaicus hinc incipit, & sequenti Nisan intercalatur bisextum Iudaicum. Quare si statim a nocte, quæ sequitur vii Octobris, in litera A statuatur neomenia Tisri, vt postulat ἀρχη της neomeniarum in methodo Iudaica: Neomenia Nisan incipiet a nocte, quæ sequitur proxime diem Aprilis. Hinc igitur incipit vsus neomeniarum Ecclesiasticarum, atque adeo Tekupharum. Vsum dixi. Nam computus, siue epilogismus Tekupharum incipit ab Autumno. Sed Tekupha Nisan prima est, & ideo familiam ducit. Quare quemadmodum Tekupha vernalis est in secunda Aprilis, ita Solstitialis in secunda Iulij, autumnalis in Kalendis Octobris: Brumalis in vltima Decembris. Atque hæc quidem initio periodi Iudaicæ. Nam hodie propter

DE ANNO RABBI ADDA.

E n tabulas duas duplici pagina con-
struximus, annorum expansorum,
& collectorum. In priore pagina conti-
netur quantitas anni Solaris ἀρχη της
σεως Σελευιακής, in altera differentia illius
anni & Iuliani, hoc est ἀρχη της
σεως Σελευιακής. Rabbi Ada, vel, vt Epiphanius
scribit, Αδδα, videns in 600 annis & am-
plius, a Calippo ad sua tempora, ratio-
nes periodi Seleucidarum in peius ruere,
vt biduum integrum epocham neomenia-
rum morari inciperent, collatis Hippar-
chi cum Calippicis neomeniis, depre-
hendit hoc vitium receptum ex vsu anni
Iuliani, qui iusto Solari longior esset:
Quare Hipparchum sequutus, eam an-
ni Solaris quantitatem, quam protulimus, definiuit, dierum 365,
hor. 5, scrup. $\frac{997}{1480}$. momentorum $\frac{48}{76}$. Itaque verum est, quod scri-
bit Rabbi Haie Hispanus, annum Solarem, qui definitur a Rabbi
Adda, esse eum ipsum modum anni, quem Hipparchus terminauit:

pter *αεμπίωσι* Lunarem, xvii dies in antecedentia illæ Tekuphæ A promotæ sunt, vernalis quidem vsque in xv. Martij, Solstitialis in xv Iunij, autumnalis in xiiii Septembris, brumalis in xiiii Decembris. Contraria prorsus est ratio Tekupharum Rabbi Samuelis. Nam illæ semper hærent in eodem situ dierum Iulianorum. Nihil enim aliud sunt, quam epochæ æquinoctiorum, & solstitorum Sosisigenis. Quare fit, vt menses propter *αεμπίωσι* recedant ab illis. Nam ex prolepsi & fictione mathematica, initio periodi Iulianæ, Tekupha Tisri erat in xvii Elul in primo anno cycli Iudaici, in secundo in xxviii aut xxvii Elul. Hodie in primo anno cycli Tekupha est in iiii Tisri, in secundo anno peragitur circiter xxv, aut xxiiii Tisri, nisi quid vitij obtulerint Translationes ciuiles. Nam hoc semper excipiendum est in hoc quidem negotio.

At contra in ratione anni *αεμπίωσι* semper Tekuphæ in eadem die mensis reperiuntur in omnibus primis annis cycli, in alia die immutabili in omnibus secundis annis, nisi, quod iam dixi, aliquid turbauerit Translatio feriæ politica. Nam in primis omnibus annis cycli ordinaria Tekupha est in xiiii Elul: in omnibus secundis in v Tisri: & ita in omnibus annis immutabilis est situs Tekupharum in diebus mēsiū, quatenus per Translationes liceat: Cuius rei Laterculum infra subiecimus.

Isti Termini, vt diximus, semper immutabiles manerent, absque translationibus esset. Sed & interuentus bisexti Iudaici turbat ordinem, & alia quoque occurrere transuersa possunt, quæ Tekupham de sedibus suis sollicitent. Nunc ad methodum inuestigandæ Tekuphæ veniamus. Diximus vsum ecclesiasticum inire a Tekupha Nisan. Sed computus in-

TERMINI TEKUPHARVM
RABBI ADDA, IN ANNIS
CYCLI LUNARIS.

	Tekupha Autumnalis.	Tekupha Brumalis.	Tekupha Vernalis.	Tekupha Solstitialis.
1	24 Elul	26 Casleu	28 Adar	2 Tamuz
2	5 Tisri	8 Tebeth	12 Nisan	14 Tamuz
3	17 Tisri	19 Tebeth	22 Adar posterioris	25 Siwan
4	27 Elul	28 Tebeth	3 Nisan	5 Tamuz
5	9 Tisri	10 Tebeth	13 Nisan	16 Tamuz
6	19 Tisri	22 Tebeth	25 Adar posterioris	28 Siwan
7	1 Tisri	3 Tebeth	7 Nisan	9 Tamuz
8	12 Tisri	14 Tebeth	17 Adar posterioris	19 Siwan
9	22 Elul	24 Casleu	26 Adar	28 Tamuz
10	3 Tisri	5 Tebeth	9 Nisan	11 Tamuz
11	14 Tisri	17 Tebeth	20 Adar posterioris	23 Siwan
12	25 Elul	28 Casleu	28 Nisan	3 Tamuz
13	7 Tisri	9 Tebeth	12 Nisan	15 Tamuz
14	18 Tisri	19 Tebeth	21 Adar posterioris	25 Siwan
15	27 Elul	18 Tebeth	5 Nisan	7 Tamuz
16	10 Tisri	13 Tebeth	16 Nisan	18 Tamuz
17	22 Tisri	23 Tebeth	25 Adar posterioris	29 Siwan
18	2 Tisri	3 Tebeth	6 Nisan	9 Tamuz
19	12 Tisri	15 Tebeth	18 Adar posterioris	21 Siwan

cipit

A cipit a Tisri. Primus annus intercalat diem ex quadrantibus collectum. Et tunc Tekupha Nisan nulla scrupula, nullas horas appendices habuit. In omni anno Iudaico, qui sequitur proxime quaternarium, semper dies intercalatur, secundum methodum Samuelis. Puta in annis, 5, 9, 13, 17, 21, 25. & ita deinceps progrediendo per numerum quaternarium. Diuisis itaque annis Iudaicis per quatuor, quantum potest, si vnitas relinquatur, ille est annus, cui competit intercalatio diei. si binarius reliquus est, is est annus secundus a bisexto; & sic vsque ad quartum annum absolutum. Itaque in ratione Tekuphæ Samuelis, in anno cui competit intercalatio, nulla scrupula, nullæ horæ appendices reliquæ fiunt in Tekupha Nisan, hoc est in nocte, B quæ sequitur xv Martij. Ita etiam in anno Rabbi Adda primus Nisan nulla habuit scrupula reliqua de ratione horaria. Annus est 365 dierum, horarum 5, scrup. 997, momentorum 48. Abiectis omnibus septenariis dierum, relinquatur character vnus anni 1, 5, 997, 48. hoc est, feria prima, horæ 5, scrup. 997, Momenta 48. Quia igitur in primo anno Tekupha Tisri est hora nona in nocte, Tekupha autem Nisan in principio noctis, sine vllis horis, aut scrupulis, interuallum erunt duæ Tekuphæ absolutæ, duo nempe quadrantes dierum, 365, 5, 997, 48. hoc est, 182, 14, 1038, 62, vt habes in Laterculo. Adiectis horis 9 Tekuphæ Tisri, fient C omnes horæ 23, 1038, 62. Sed nulla debebant superare scrupula. Tekupha enim Nisan primi anni nihil aliud est, quam dies solidus ex quatuor quadrantibus conflatus, *κτ' αεμπίωσι*. At horis 23, 1038, 62, ad diem solidum, defunt horæ 0, 41, 14. Ergo Tekupha Tisri fuit horarum 9, scrup. 41, momentorum 14, feria tertia, Kal. Octob. in litera A, cyclo Solis tam Romano, quam Iudaico primo. Ideo Radix, vt vulgus loquitur, harum Tekupharum Rabbi Adda est 3, 9, 41, 14, semper adiicienda annis præteritis ex vtraque Tabula collectis. Anno igitur 5355, Tisri fuit 5, 3, 904, feria quinta, Septembris v. Iudæi Palæstini notant Tekupham Rabbi Adda feria 7, hor. 8, scrup. 760, moment. 50, in decima die Tisri. Ex Tabula annorum collectorum accipe numerum, annorum præteritorum proxime minorem 524, eique respondentem numerum 7, 8, 60, 0. Reliquos autem annos 110 accipe ex tabula annorum expansorum, eique e regione congruentes numeros, 4, 3, 659, 36. Quæ summa collecta erit 4, 11, 719, 36. cui adiecta Radix pro anno currente aut ineunte, conflabit characterem Tekuphæ Tisri

TEKUPHÆ.

Dies.	Hor.	Scrup.	Momen- ta 1080.	1075.
91	7	519	31	
182	14	1038	62	
273	22	478	17	
365	5	997	48	
Σ 3,	9,	41,	14	

D norum collectorum accipe numerum, annorum præteritorum proxime minorem 524, eique respondentem numerum 7, 8, 60, 0. Reliquos autem annos 110 accipe ex tabula annorum expansorum, eique e regione congruentes numeros, 4, 3, 659, 36. Quæ summa collecta erit 4, 11, 719, 36. cui adiecta Radix pro anno currente aut ineunte, conflabit characterem Tekuphæ Tisri

5244	7, 8, 60, 0	16, 15, 1020, 0
110	4, 3, 659, 36	0, 8, 420, 40
5354	4, 11, 719, 36	17, 0, 360, 40
	3, 9, 41, 14	
	7, 20, 760, 50	

7, 20, 760, 50, hoc est feriam septimam, horas viginti ab occasu So-
 lis antecedente, hoc est, horam 8 ab ortu diei sequentis in feria septi-
 ma, scrupulis 760, momentis 50, vt propositum erat. Iam cum is
 fuerit annus cycli sextusdecimus, in Tabula Terminorum Tekupha
 Tisri in anno XVI cycli incidit in X Tisri. Cum deniq. character huius
 Tekuphæ fuerit feria septima, & X Tisri fuerit itidem feria VII, pro-
 culdubio ea est vera sedes Tekuphæ, vt etiam notatum est in Kalendario
 Palæstino. Fuit igitur Tekupha in XIII Septembris. Quod
 si ignorarem, hoc ex numeris differentiæ collectis deprehenderem,
 qui sunt dies 17, 0, 360, 40, vt habes in Diagrammate. Detrahis enim
 17 diebus ex 31, hoc est ex integro Septembri, & Kalendis Octobris, re-
 manent 14 dies absoluti de Septembri. Iam deprehensa Tekupha
 Tisri, reliquæ per adiectionem horarum 7, 519, 31, crescunt. Chara-
 cteri igitur Tekuphæ Tisri, hoc est 7, 20, 760, 50 adice, hor. 7, 519, 31.
 Habes feriam 1, 4, 200, 5 characterem Tekuphæ brumalis. Nam
 in hoc negotio, vt ex 76 momentis fit vnum scrupulum, & ex 1080
 scrupulis vna hora, sic ex 24 horis fit feria: & cum horarum nu-
 merus excedit 12, reliquum horarum deputatur diei. Rursus in
 eodem Kalendario Palæstino Tekuphæ vernalis character est 1, 11,
 709, 36. Adiectione hor. 7, 519, 31, habebis feriam 1, 11; 719, 36,
 characterem Tekuphæ vernalis. Et ita in infinitum. Hæc est vera
 methodus harum Tekupharum, rei sane pulcherrimæ, in qua depre-
 hendenda sudauimus aliquantum, quod negare non possumus. Suspi-
 cor autem, neque me fallit coniectura, huius præclari inuenti diatri-
 bam aut disputationem Rabbi Adda extare apud Orientales Iudæos.
 Vnde enim diuinasset Rabbi Haie Hispanus annū Adda esse annum
 Hipparchi, nisi Adda ipse indicasset? Et sane Hipparchus, vt iam di-
 ximus, intra sexdecim cyclos Lunares vnum diem de rationibus Ca-
 lippicis perire sentiens, hoc argumento putauit se iustum anni modum
 deprehendisse, nempe vt de quadrante pars $\frac{1}{102}$ detrahenda sit, vel pro-
 pter commodiorem vsum calculi $\frac{1}{100}$. quod & Ptolemæus credidit ve-
 rum. Atque vt Aristarchus octo cyclis absolutis ab Euctemone &
 Metone solstitium obseruauit, ita Hipparchus xv cyclis ab eadem ob-
 seruatione idem fecit: Ptolemæus autem xv cyclis absolutis æquino-
 ctium vernū indagauit post Hipparchi obseruationem: Vt manifeste
 appareat tres illos summos Mathematicos, cyclorum orbis expectaf-
 se, vt ad eas obseruationes aggredierentur; eamque methodum ideo
 affectasse, quia ex reditu Lunæ ad Solem in eadem die, crediderunt
 se veram anni quantitatem assequi posse. Hinc igitur est, quod ex
 quadrante diei annuo vnam $\frac{1}{104}$, aut $\frac{1}{100}$ detrahendam esse censuerunt.

DE ANNO ΠΡΟΗΓΗΣΕΩΣ

ΙΣΗΜΕΡΙΝΗΣ.

QUOD Basilæ Olympiæ, Hierophantæ Athenis annum semper
 definerint dierum CCC LXV, cum quadrante, & quarto quo-
 que anno exacto diem ex quadrantibus excurrentem (quem Cicero
 mysteria Olympiadum vocat) Basilæ quidem inter VII, & IX Iulij,
 Hierophantæ autem inter VII, & VIII Ianuarij intercalarent, satis
 ex iis, quæ ante a nobis demonstrata sunt, exploratum esse puto. Et
 quidem σημεῖον θερινόν ipsis erat in VII Iulij, vt toties diximus, vbi
 erat octaua pars asterismi Cancri, paulo ante initium Olympiadum.
B Vnde puto natum, vt vulgo crederetur solstitia in octauis partibus si-
 gnorum confici: quod quidem primus Græcorum deprehendisse vi-
 detur Cleostratus Tenedius: cum alioqui nulla necessaria aut natu-
 ralis causa fuisse videatur, cur sedem solstitij octauæ diei Iulij assigna-
 rent, nisi quia neomenia mensis Lunaris illius, in cuius plenilunio
 prima Olympias ab Iphito celebrata est, incidit in nonam Iulij. Quia
 igitur ante illam epochem nunquam neomenia primi mensis statue-
 batur, inde factum, vt octaua dies, qui ipsis erat citimus terminus neo-
 meniarum Olympicarum, σημεῖον θερινόν, item τροπῆς θερινῆς diceren-
 tur. Neque apud veteres Græcos per τροπῆς θερινῆς aliud intellige-
 quam octauam diem Iulij. Sane ea opinio tandiu hominum men-
 tes occupauit, donec certis posterorum obseruationibus verum eru-
 tum est: cum Thales Milesius primus Græcorum doctrinam æquino-
 ctiorum & solstitiorum aperuerit, dicatis ei studio voluminibus duo-
 bus. Laërtius: κατὰ πῶς ὁ δύο μόνα (βιβλία) συνέγραψε περὶ τροπῆς καὶ
 ἰσημερίας, τὰ ἄλλα κατάληπτα εἶναι νομίσας. Ego lego ἀκατάληπτα. Vti-
 nam illi libri extarent iam tum primum nascentis astrologiæ! Sed
 Meton & Euctemon, Olympiade Octagesima septima deprehende-
 runt solstitium duodecim diebus ab ἑσπέρῃ εἰς τὰ ἀστρονομία ab illo signo
 æstiuo vulgari, quod κέντρον θερινόν vocatum fuisse diximus. Quo in-
 iccta est hominibus illis præcis non solum suspitio de mendo, sed
 etiam voluntas veri eruendi, Aristarchum dico, & Timocharin. Quid
D illi suis obseruationibus prodiderint, eius rei quedam apud Ptole-
 mæum extant reliquiæ. Hipparchus vero Timocharidis premens ve-
 stigia, sensit singulas asterismorum stellas, seruata eadem semper
 distantia inuicem, eodemque interuallo, progressu temporis, ultra
 æquinoctialem circulum promotas, cum a vetustioribus astrologis
 antea eas citra æquinoctium sitas fuisse obseruatum esset. Quare non
 sine admiratione collegit, particulam diei, quæ accedit modulo anni
 supra CCC LXV dies, minorem esse quadrante, ratione solstitiorum.

& æquinoctiorum, ratione vero asterisiorum, maiorem: hoc est, re-
 ditum Solis ab æquinoctio, ad idem æquinoctium; aut a bruma, ad
 brumam, minorem esse reditu Solis a stella fixa ad eandem stellam.
 Nam hoc volunt illa verba Ptolemæi, quæ omittenda non erant. ἄγει
 γὰρ μάλα καὶ τῶν (Ἰππάρχου) εἰς τὴν τοιαύτην ἀπορίαν τὸ, διὰ μὲν τῶν
 πρὸ τῶν τροπῶν καὶ τῶν ἡμερῶν φαινομένων ἀποκατάστασιν, ἐλάσσονα τὸν
 ἐνιαυτὸν χρόνον δεικνύσασθαι τῶν τῶν ἡμερῶν ἢ τῶν ἀπλανῶν. διὰ τὸ τῶν
 πρὸ τῶν ἀπλανῶν ἀστέρων θεωρημάτων, μείζονα. His adductus, inquit,
 infert, octauam sphaeram moueri motu quodam tardo. Debemus igitur
 illi vnico Naturæ consiliario, quod μεταβάσις τῶν τροπικῶν καὶ ἡμε-
 ρινῶν ἡμερῶν animaduersa sit. Inde nata est duplicis generis periodus
 Solaris, καὶ τροπικῆς, καὶ κατ' ἀστέρους. ergo annus, qui nihil aliud est, B
 quam πρὸ τῶν ἡλίου ἀπὸ τῶν ἡμερῶν εἰς τὸ αὐτὸ ἡμερῶν, & ipse quoque ne-
 cessario duplex erit, Tropicus, & astricus: quo verbo utitur Varro,
 cum dicit, Cæli choreas astricas. Tropicum ita definit ipse Hippar-
 chus ἐν τῶν πρὸ τῶν ἐμβολίμων μηνῶν καὶ ἡμερῶν: ὁ κατ' ἡλίον ἐνιαυτὸς ἐστὶ χρόνος,
 ἐν ᾧ ὁ ἥλιος ἀπὸ τροπικῆς ἡπὶ τὴν αὐτὴν τροπικὴν πρὸ τῶν ἀστέρων, ἢ ἀπὸ ἡμερῶν εἰς
 τὴν αὐτὴν ἡμερῶν. His vestigiis insistentes definiemus annum astri-
 cum: χρόνον, ἐν ᾧ ὁ ἥλιος ἀπὸ τῶν ἀπλανῶν ἡπὶ τὸν αὐτὸν πρὸ τῶν ἀ-
 στέρων. Annus igitur tropicus minor est anno Iuliano siue Hierophanti-
 co: vt contra annus astricus maior eodem. Quod quidem in admira-
 tionem rapuit eruditissimum scriptorem, vt inquit Ptolemæus,
 cum videret solstitia & æquinoctia confici, antequam Sol ad idem C
 punctum Eclipticæ, vnde profectus erat, reditionem faceret. Igitur
 puncta æquinoctialia sunt mobilia, & cōsequenter circulus maximus
 ad ipsa descriptus, & ad eclipticam obliquus, est mobilis: & proinde
 ambo tropici illi circulo paralleli sunt mobiles. Polus ergo trium pa-
 rallelorum cōmunis est mobilis. Non igitur idem est polus mundi, qui
 & parallelorum circulorum; neque hæcenus vnquam idem polus
 mundi fuit, qui & parallelorum. Stella illa, quæ est in cauda Cynosu-
 ræ, a veteribus credita est esse polus mundi arcticus: neque immerito.
 Nunquam enim nobis moueri ne minimum quidem videtur. Hip-
 parchus vero reprehendit Eudoxum, qui de ea stella ita in suo ἐνόπιῳ
 scripserit: ἐστὶ δὲ τις ἀστὴρ μόνος αἰεὶ καὶ τὸν αὐτὸν τόπον ἔχει τὸ ἀστὴρ πόλος ἐστὶ D
 τῆς κόσμου. At contra Hipparchus hæc reprehendens, ἡπὶ τῆς πόλου, in-
 quit, ἐστὶ εἰς ἀστὴρ καίτοι, ἀλλὰ κενός ἐστι τόπος, ᾧ πρὸ τῶν ἀστέρων τρεῖς ἀστέρους, μεθ'
 ὧν τὸ ἡμερῶν τὸ καὶ τὸν πόλον τετραγώνον ἐγίσα χῆμα πρὸ τῶν ἀστέρων, καθάπερ ἔ-
 Πυθέας φησὶν ὁ Μαοσαλιώτης. Quæro, quomodo potuit scire Pytheas
 Massiliensis, vbi sit polus mundi, vt Eudoxo silentium indiceret? &
 quare illi potius Hipparchus credit, quam Eudoxo? Longe validior
 est ratio, cur credamus stellam illam, quæ moueri non videtur, esse po-
 lum,

A lum quam aliam. Nam quem Pytheas & Hipparchus credunt esse
 polum mundi, is eorum sæculo erat polus parallelorum: saltem Hip-
 parchus comperit obseruationibus suis, polum æquinoctialis, quem
 ipse eundem cum mundano credebat, sæculo suo, ab illa caudæ cyno-
 suræ stella abfuisse gradib. 12, 24'. Hoc enim testatur Ptolemæus libro
 primo Geographiæ: πρὸ τῶν ἀστέρων, inquit, ὑπὸ τῆς Ἰππάρχου, τῆς μικρῆς
 ἀρκτὸς ὁ νοτιώτατος, ἔχατος τῆς ἐξῆς ἀστὴρ, ἀπέχεται τῆς πόλου μοίρας 12 καὶ
 δύο πέμπτια. At hodie, vt a peritis obseruatum est, ea stella distat a polo
 circuli æquinoctialis grad. 3, 24'. A sæculo igitur Hipparchi, ad nos
 polus æquinoctialis & parallelorum promotus est ad stellam cynosu-
 ræ gradus nouem fere, & ita progrediendo tandem idem erit polus
 B parallelorum cum polo mundi, siue is est stella illa, siue alius locus,
 quem omnino proxime ab ea stella abesse necesse est. Nam cur ea
 stella sit polus mundi, rationem si non veram, at veri simillimam
 adferre possumus, quod moueri non videatur. Quod autem eadem
 stella non sit polus mundi, nulla omnino causa paulo tolerabilior
 adferri potest. His igitur animaduersis, constat æquinoctialia puncta
 moueri, ideoque circulos ad ea descriptos, & consequenter polos eo-
 rum esse mobiles: & quia propius ad eam stellam gradum faciunt per
 λόξωσιν eclipticæ, & hodie maxima solis declinatio ibi sit, vbi vici-
 nior est illi stellæ λόξωσις eclipticæ, necessario hodie λόξωσις Solis lon-
 ge minor erit, quam antea. Quo enim λόξωσις eclipticæ propior
 C illi stellæ, eo minor erit Solis declinatio, quæ a temporibus Ptole-
 mæi, ad hoc sæculum, decreuit scrupula prima 22' fere: atque sem-
 per decreset, donec polus parallelorum in polum mundi conue-
 niat, vbi maximam periodum contingere necesse est. Quia vero
 certum punctum poli mundani ignoramus, ideo neque tempus illius
 maximæ & notabilis periodi apprehendere possumus. Neque enim
 nobis exploratum est, stellam in cauda Cynosuræ esse verum po-
 lum Mundi, neque si constaret, propterea verum annum illius ἀπο-
 καταστάσεως assequeremur. Deus Optim. Max. hoc æternæ prou-
 dentia suæ, ἔτι ἀνιχνύτω consilio excepit, & curiositati humanæ om-
 nem inuestigationis viam præclusit. Quod enim semper polus
 D Æquinoctialis circuli ad polum Mundi progreditur, hoc vtique
 experientia, & obseruatio longi temporis docuit, docetque quoti-
 die. Postquam autem vterque polus in vnum conuenerit, quæ de-
 inceps mutatio consecutura sit, hoc vero nulla ratio humana, nulla
 scientia eruere potest. Sed vt vnde digressa est, illuc reuertatur ora-
 tio nostra, Hipparchus, quod videret stellas fixas a termino æqui-
 noctialis circuli alium situm obtinere ab eo, quem Timocharis ob-
 seruauerat,

feruauerat, Ptolemæus autem alium ab illo, quem Hipparchus de- **A**
terminauerat, propterea ambo eosque sequuti posterius ἀπλανῆ Sphæ-
ram, non autem circulum æquinoctialem, moueri existimarunt.
quod perinde est, ac si quis subtemen, non tramam moueri dixerit.
Sed cum Sol prius puncta tropica & æquinoctialia designet, quam eas
metas, a quibus profectus est, contingat; non ideo vllus nouus motus
erat assignandus octauæ sphaeræ, præter ordinarium ab oriente ad
occidentem: quæ primum quidem Hipparchi suspicio, posterorum
fuit asseueratio. Non enim nouus motus comminiscendus, ideo
quod Sol prius Solstitia conficiat, quam locum, vnde profectus erat,
contingat: vt neque quod Luna celeriuscule Solem conueniat post
xix annos, quam ad eum locum perueniat, vnde a Sole discessum. **B**
antea fecit. Quod si vlla μεταβάσις esset octauæ sphaeræ ab occasu ad
ortum, vt volunt: sequeretur, vt quæ stellæ olim stringebant orizon-
tem alicuius loci, ex non comparerent; & contra comparerent, quæ
antea ne orizontem quidem stringebant. Denique puncta conta-
ctus ἡ κύκλος ἀειφανερῶν, id est circuli Arctici, variarent. Quod ridicu-
lum est. Eadem enim puncta contactus circuli Arctici sunt hodie
in inclinatione Romæ, & Hellepontii, quæ olim. Cum dico circu-
lum Arcticum, non intelligo illum fabulosum & iocularem Ioannis
de Sacrobosco, & recentiorum: sed veterum circulum Arcticum in-
telligimus vtilissimum ad θεωρίαν τῶν ἀπλανῶν ἀειφανερῶν, cuius polus
est polus mundi, non æquinoctialis, finitio autem contactus orizon- **C**
tis: cui hætenus contingere non potuit, vt esset parallelus æquino-
ctiali. Quod cum ego ex vltima antiquitate in lucem reuocarem, præ-
dagogulis vapulaui, & pene tanquam Euripides a canibus miser dis-
cerptus sum. τὴν ἀτοπίαν illius motus octauæ sphaeræ excepit non mi-
nus ridiculum commentum motus Trepidationis: quia collatis Ti-
mocharidis, Hipparchi, Ptolemæi, & Muhammedis Albateni Ara-
ctensis obseruationibus, stellæ fixæ nunc celerius, nunc tardius progre-
di, seruata eadem tamen distantia, nunc etiam consistere videantur, &
si diis placet, etiam repedare, vt planetæ solent. Et hoc aiunt postero-
rum obseruationibus valde confirmari, quod per illas animaduersum
sit æquinoctia nunc citius, nunc tardius confici. Sed quis locus istis **D**
θεοῖς διὰ μηχανῆς, sublato patre horum portentorum motu octauæ
sphaeræ? Illum sustuleris, & hæc quoque vna opera peremeris. Cele-
ritatem, tarditatem, σινηγμὸν, καὶ ἀναποδοσμὸν super inæqualitate æqui-
noctiorum, tanquam incude, fabricarunt. Tardiora enim, inquit,
solstitia, & æquinoctia ab Aristarcho Samio, ad Hipparchum, ab eo
ad Ptolemæum; quam a Ptolemæo, ad Muhammedem Albateni. Sed
amabo,

A amabo, discutiamus eam inæqualitatem, eiusque causam eruamus.
Si enim vlla est inæqualitas eiusmodi, vt volunt, ea non statim, sed
post aliquot sæcula contingit, quod & ipsi concedunt, & periodos ano-
maliarum huic rei dedicarunt. Anno xvii tertiæ periodi Calippi,
xxx Mesori, circa occasum Solis, obseruatum æquinoctium autumnii
ab Hipparcho. Triennio post, hoc est xx anno, νεμυλία τῶν ἐπαγοιδῶν,
obseruatū æquinoctium ab eodem, mane, cum, vt notat ipse Hippar-
chus, debuisset meridie. Rursus anno sequente, τῇ αὐτῇ νεμυλία, sexta
hora diei, obseruatio facta est, quæ dissidet a prima, conuenit autem
antecedenti. At xxxi anno, τῇ τρίτῃ τῶν ἐπαγοιδῶν εἰς τὴν τετάρτην,
media nocte, obseruatum, cum deberet mane. Atqui hanc æquino- **B**
ctij obseruationem ἀκελεβесаτῆς vocat Hipparchus. Anno sequente,
τῇ τρίτῃ τῶν ἐπαγοιδῶν (εἰς τὴν τετάρτην) æquinoctium commissum
mane. Hoc conuenit proxime antecedenti, non autem vltioribus.
xxxvi anno, τῇ τετάρτῃ τῶν ἐπαγοιδῶν, vespere. Atqui ratio postulabat
media nocte. Si igitur quotannis fere inæqualitas contingit, quid opus
sæculorum anomalias excogitare, cum in xix annis tot inæqualitates
contigerint? Qui retrocessionem & ἐποχὰς admittunt, & aut motus tre-
pidationis, aut libramēta architectati sunt, nihil aliud causantur ad in-
æqualitatem æquinoctiorū adstruendam, præter obseruationes. Atqui
Hipparchus negat obseruationes inæqualitatū idoneas esse ad inæqua-
litatem vllam æquinoctiis assignandam. Τοιαύτας μεγίστας, inquit Ptole-
mæus, ἐχρήσατο ἡπάρχος ἀξιόπιστος πρὸς τὴν ὑποψίαν τῆς ἀνισότητος τῶν ἐπι-
ασίων χρόνων. διὰ δὲ τῶν τῆς Κελήνης ἐκλείψεων Ἰππάρχου ζοιδῶν, &c. Nimi-
rum non fidit organis, quibus æquinoctia & solstitia indagantur, cum
illa fallere possint, & sæpenumero æquinoctia & solstitia contingant
media nocte. Itaque coniectura potius, quam certa obseruatione sæpe
æquinoctiorum momenta examinantur. Quod si vlla repeditio,
siue ἀναποδοσμὸς æquinoctiorum esset, esset utique & λοξώσεως, siue
maximæ declinationis Solis, quæ tamen a temporibus Ptolemæi, ad
hoc sæculum, deprehensa est semper decrescere, ita vt Albateni mino-
rem deprehenderit, quam Ptolemæus, Elzarakeel minorem, quam
Muhammedes Albateni; Prophatius Iudæus minorem, quam Elza-
rakeel; & ita deinceps ad nostra tempora. Quæ constantia decremen- **D**
ti ostendit nunquam æquinoctia retrocessisse. Quod si tam facilis ef-
set via æquinoctia indagandi, quam facile declinatio Solis maxima
examinatur, eandem materiam in æquinoctiorum anticipationibus
comperiremus, quam in maxima Solis λοξώσεως. Nunc vero per instru-
menta non semper tuta est via illa. Quare recte Hipparchus per ob-
seruationes Eclipsium Lunarium & longas periodos motuum Luna-
rium, quos ἐξελιγμὸς vocabant, ad rem perueniri posse putauit. ἐξελ-
αμω,

λιγμὸς veteres appellabant circuitus vniuersales quatuor motuum. **A** Lunæ, anomaliarum, syzygiarum, περιπάτων, & latitudinum. Antiquiores Hipparcho commenti erant exeligmum annorum Hierophanticorum, siue Iulianorum, vt nos vocamus, xviii, dierum 10,49'. quo interuallo putabant præcise confici 223 syzygias, 239 anomalias, 242 latitudines, 241 longitudes, siue περιπάτους, aut ζωδιακούς, ὡς τὸ κατὰ σάσεως αὐτῶν πρὸς τὰς ἀπλανεῖς ἀστέρας θεωρημάτων. Sed & triplum eius, quod nonnulli postea excogitarunt, & totam eam rationem Hipparchus damnauit, excogitato exactiore, vt ipse putabat, exeligmo, sed longiore, annorum Hierophanticorum 345, qui sunt dies 1206007, syzygiæ 4267, cum vna hora æquinoctiali. Eo interuallo putauit restitui anomalias 4573, Zodiacos 4612, minus grad. $7\frac{1}{2}$ fere. Verum **B** quidem in totidem annis Hierophanticis, aut, vt nos loquimur, Iulianis, totidem syzygias comprehendi. Sed abundant dies 3,36. Totidem vero anomalias, & περιπάτους, quot ipse putauit, restitui, id vero falsissimum: vt ne addam periodum nullam latitudinis in eo restitui. Sed ipse deprehensio errore non exspectauit correctorem, at alium longe maiorem, quem accuratiorem putarit, priore damnato, subrogauit, syzygiarum 5458, cum periodis πλατύς 5923. Hic modus temporis respondet annis Ægyptiacis 441, diebus 213, cum vno scrupulo diei fere, annis autem Arabicis 454, cum syzygiis 10, annis Hierophanticis 441, diebus 102. Cycli Lunares sunt 23, cum annis appendicibus Arabicis 4, syzygiis v. Sed longe mendosissimus est, & inutilior priore: atque, vt **C** vere dicam, ἐλιγμὸς est, non ἔξιλιγμὸς. Et sane, vt testatur Ptolemæus, οὐκ ἔστιν ἀπλοῦν τὸ πρᾶγμα, οὐ τε διπλόεισιν. Mihi vero prorsus & ἀδωιάτον videtur. Nunquam enim assequeris, vt περιπάτους Lunæ cum syzygia conueniat: vt alia præteream ἀπορα, quæ inde cōsequuntur. Quod si vllus ἔξιλιγμὸς esset πορείας, non est dubium, quin vberimi fructus hinc ad nos emanarent, præsertim in ratione temporum. Eo enim deprehenderetur vera reuersio Solis a stella, ad stellam: neque desperandum esset, quin & puncta æquinoctialia, & solstitialia eo modo adipisci possemus. Nunc nihil aliud scimus, quam annum κατ' ἀστρονομὸν esse longiorem anno κατ' ἡροπάας. Duplicis igitur anni tam Tropici, quam astrici μεταβάσις alterius est εἰς τὰ θερηγέμματα, astrici autem εἰς **D** τὰ ἐπόμματα. quæ quidem μεταβάσις dupliciter consideratur, ὁπικῶς, καὶ ἡρονικῶς. Et localem quidem notamus partibus sumptis in longitudine Zodiaci: temporalem autem diebus in contextu politico anni Iuliani, qui medius est quodammodo inter Tropicum & astricum. Localem quidem μεταβάσιν anni Tropici Ptolemæus putauit fieri vno gradu in annis centum. Sed longissimi temporis obseruatione per ipsa φαινόμενα compertum est, in 72 annis propernodum vnius gradus εἰς τὰ

A θερηγέμματα progressum fieri: vt in 2025 annis absolutis per 28 gradus æquinoctia prægressa sint a prima stella Arietis, a temporibus vsque Euctemonis & Metonis, ad annum Christi 1594. Totidem enim putamus ab anno 317 Nabonassari, quo Heliotropium a Metone in Porticu πρυκί constitutum est, ad annum Christi 1594. Illo enim sæculo principium dodecatemorij Arietis incidebat in primam stellam Arietis. At iuxta Epilogismos Ptolemæi $20\frac{1}{4}$ gradus tantum promotæ fuissent solstitia. De temporali autem mutatione hæctenus periti non cessant addubitare. Nam quod intra 304, aut 300 annos æquinoctia vnum diem promoueri putauit Hipparchus, & eum sequutus Ptolemæus, eam non esse θερηγέμωσιν ἰσημεριῶν, sed θερηγέμωσιν ἑλλωσιακῶν, **B** validissime demonstraui in anno Rabbi Adda. Hanc Hipparchi & Ptolemæi hallucinationem primus & deprehendit & confutauit Muhammedes Albateni, qui collatis suis cum Ptolemaicis obseruationibus, comperit a temporibus Ptolemæi, ad sua, per annos 743, æquinoctia gradum in anteriora fecisse dies septem fere. Hinc collegit per annos 106 diem vnum in anno politico Romano æquinoctia sedem suam anteuertere. Sed Elzuphi & Elzarakeel in 131 annis id fieri asseuerarunt, vt docet longe doctissimus Hebræorum Rabbi Aben Ezra in suo libro, cui Titulus Initium Sapientiæ. *Est etiam, inquit, quidam ex illis, qui dixit diminutionem de quadrante, qui unicuique anno competit, esse partem centesimam sextam vnius diei,* (intelligit Albateni) **C** *quidam ex illis partem centesimam decimam. At qui constat, iuxta sæculum nostrum esse partem centesimam tricesimam vnam. Nitimur enim loco Solis (id est æquinoctio) qui erat temporibus Elzuphi: cui similem artificem nullum audiui in epilogismo astrorum. Et ipse quidem ita docuit. Sequutus est eum Abraham Elzarakeel (puto quem vocant Arzakel) cui nemo temporum suorum comparandus fuerit. Ipse inuestigauit locum Solis (æquinoctium) in sæculo suo: qui quidem conueniebat obseruationi Elzuphi.* Hæc doctissimus Iudæus, qui ea scribebat anno Iudaico 4908, vt ipsemet prodidit, hoc est abhinc annis 448. Persæ vero in 648 annis quinque dies de bisextis Iulianis perimunt, Alfonsini in 134 fere. His animaduersis concludimus, annum θερηγέμωσιν ἰσημεριῶν esse **D** annum Iulianum deminutum differentia conuersionis annuæ Iulianæ, & conuersionis æquinoctialis, qui est iustus modus anni Tropici: Eius duo genera facimus. Aut enim conuersione sola censetur ab æquinoctio, ad idem æquinoctium, & proprie annus Tropicus dicitur: aut præter conuersionem etiam in partes naturales describitur, quæ sunt signa cælestia, aut dodecatemoria: quo nomine vocabimur annum cælestem. Sic anni Iudaici non solum naturales sunt, sed & duorum generum. Sola conuersio enneadecaeterica eos Solares facit: &

descriptio vero mensium Lunaris. Differentia autem detrahenda de A quadrante inter tot peritorum discrepantia iudicia, quænam accipienda sit, adhuc delibero. Nam res perardua est, & intuta, cum propter instrumenta necesse sit aliquem falli. Itaque Muhammedes Albateni cap. LI scribit Hipparchum & Ptolemæum per instrumenta decipi potuisse. Ego vero Ptolemæum potius crediderim, quam Hipparchum. Hipparchicæ Observationes conueniunt cum recentioribus. Nullæ autem magis discrepant, quam Ptolemaicæ. Ut omnes inter se conciliet doctissimus Copernicus minimas, medias, máximas *αιξομειώσεις* commentus est. Quæ omnia nos eadem putamus, cum motu terræ & libramento; hoc est ingeniosiora commenta, quam veriora. Interea modum anni Tropici iuxta sententiam Alfonso-**B**rum assumemus, dum ratio longioris temporis aut illum confirmauerit, aut confutato, meliorem repererit.

DE ANNO ΜΕΤΕΜΠΤΩΣΕΩΣ

ΗΛΙΑΚΗΣ.

ANNVM Solarem vulgus vocat etiám annum Iulianum. Hipparchus quidem reditionem ab æquinoctio, ad idem æquinoctium, annum Solarem vocat. Sed & Solis ab eodem puncto Zodiaci, ad idem punctum, conuersio, proprie est annus Solaris. Reliqui igitur anni nomine quidem tenus sunt, re autem non sunt periodi solares. **C** Reditus Lunæ a Sole, ad Solem, est periodus maior periodo Lunari, quæ dicitur *πρίπατος*. Contra reditus Solis ab æquinoctio, ad idem æquinoctium, est periodus maior periodo Solari, quam vocamus *πρίπατον ήλιος κατ' άσεισμόν*, aut κατ' άσειρα: aliter annum astricum verbo Varroniano. Nam *άσεραδής* vocare cum doctissimo Copernico, religio est. Non enim magis *άσεραδής* dici potest annus astricus, quam *τροποδής* annus Tropicus. Vtrunque barbarum & ineptum. Annus igitur astricus non magis determinari potest, quam tropicus. Imo difficilior longe, & incertior eius inuestigatio. quæ si in nostra esset potestate, nullo firmiore munimento ratio temporum insisteret. Postquam neque Hipparchus, qui primus eius rei suspicionem quandam in-**D**iecit potius, quam certam scientiam professus est, neque vllus alius post eum, ad tempora Thebith filij Coræ, de modo illius anni definiuit, contenti erimus eo, quem ipse Tebith sciuit. Is igitur putat reditum Solis a stella fixa, ad eandem, esse dierum CCCLXV, hor. VI. scrup. 9, 12". En Tabulam subiecimus *αρηγήσεως ίσημερινης κτ' επον*, και κτ' *χρόνον*, vna cum modo *μετεμπίσεως ήλιακης*. Motum siue *μετάβαση* æquinoctiorum & Solstitiorum in anteriora *κρηολόγως* *αρη-*

A *αρηγήσειν* vocamus. Vera enim illa est anticipatio tam loco, quam tempore. Sed tardio-rem motum Solis ad consequendos fines stellæ,

TABVLA ANNORVM TROPICI ET ASTRICI.

Linea ἀριθμοῦ Iuliano- rum.	αρηγήσεως ίσημε- ρινη τοπική.			αρηγήσεως ίσημερινη χρόνική.			μετεμπίσεως ήλιακή.		
	gr.	'	"	D.	H.	"	D.	H.	"
1	0	0'	50"	0	0	10 44"	0	0	9' 12"
2	0	1'	40"	0	0	21 28"	0	0	18 24"
3	0	2'	31"	0	0	32 12"	0	0	27 36"
4	0	3'	21"	0	0	42 56"	0	0	36 48"
5	0	4'	11"	0	0	53 40"	0	0	46 0"
6	0	5'	1"	0	1	4 24"	0	0	55 12"
7	0	5'	52"	0	1	15 8"	0	1	4 24"
8	0	6'	42"	0	1	25 52"	0	1	13 36"
9	0	7'	32"	0	1	36 36"	0	1	22 48"
10	0	8'	22"	0	1	47 20"	0	1	32 0"
20	0	16'	45"	0	3	34 40"	0	3	4 0"
30	0	25'	7"	0	5	22 0"	0	4	36 0"
40	0	33'	29"	0	7	9' 20"	0	6	8 0"
50	0	41'	51"	0	8	56 40"	0	7	40 0"
60	0	50'	14"	0	10	44 0"	0	9	12 0"
70	0	58'	36"	0	12	31 20"	0	10	44 0"
80	1	6'	59"	0	14	18 40"	1	12	16 0"
90	1	15'	21"	0	16	6 0"	0	13	48 0"
100	1	23'	44"	0	17	53 20"	0	15	20 0"
200	2	47'	27"	1	11	46 40"	1	6	40 0"
300	4	11'	11"	2	5	40 0"	1	22	0 0"
400	5	34'	54"	2	23	33 20"	2	14	20 0"
500	6	58'	38"	3	17	26 40"	3	4	40 0"
600	8	22'	21"	4	11	20 0"	3	20	0 0"
700	9	46'	5"	5	5	13 20"	4	11	20 0"
800	11	9'	49"	5	23	6 40"	5	2	40 0"
900	12	33'	32"	6	17	0 0"	5	18	0 0"
1000	15	20'	59"	7	10	53 20"	6	9	20 0"
2000	27	54'	32"	14	21	46 40"	12	18	40 0"
3010	40	51'	47"	22	8	40 0"	19	4	0 0"
4000	55	49'	3"	29	19	33 20"	25	13	20 0"
5000	69	46'	19"	37	6	26 40"	31	22	40 0"
6000	88	7'	18"	44	17	20 0"	38	8	0 0"
7000	100	28'	17"	52	4	13 20"	44	17	20 0"

a quibus prius profectus est, *άκρηολόγως αρημήσειν* vocamus. Ea enim

enim *μετάβασις* tantum τῷ πρὸς ἡ confideratur, nempe ratione aut A
 ciuiliū dierum Iulianorum, aut Tropicorum. Vtroque enim
 anno Tropico, & Iuliano tardior est. Ortus stellarum duplex est,
 ἐὼς καὶ ἀκρόνυχος. Rursus ἐὼς duplex. Aut enim stella oritur
 cum Sole, & vocatur Ἰππελὴ ἀληθινή: aut ex Solis radiis explicatur,
 & vocatur Ἰππελὴ φαινόμενη, siue Ἰξωγασμός. Prior ortus confi-
 deratur cum Sole: ideo tardior erit, quam alter. De ortu Eoo ve-
 ro & adparente stellarum, vide quæ Geminus erudite tradidit. Ca-
 niculæ longitudo a prima stella Arietis est grad. 71. Ergo tempo-
 re Metonis Sol in XI, aut XII gradu dodecatemorij Geminorum,
 circiter Kalend. Iunij positus coniunctus erat Caniculæ (cuius ta-
 men latitudo est plusquam 39 grad. sed improprie dicitur Sol con- B
 iunctus cum Canicula.) Sed *μετάβασις* Ἰππελὴ facta est ab illis tem-
 poribus, grad. 28. 15. 28", vt colligere potes, ex prima Columna. Ita-
 que hodie ille locus est nonus gradus dodecatemorij Cancrī. Hæc
 vero longiore tractatu, & maiore otio discutienda erant. Vfus ta-
 bulæ patet. Annis a latere collectis, *μετάβασις* πρὸς ἡγήσεως, tam tem-
 poralis, quam localis colliguntur. Exemplum: A tempore obser-
 uati a Metone Solstitij, cyclo Lunæ VI, ad annum Christi hunc,
 quo hæc scribebamus, 1595, anni fluxerunt 2026. quibus debentur
 πρὸς ἡγήσεως Ἰππελὴς 2000 quidem annis grad. 27. 54. 32, viginti
 annis, grad. 0. 16. 45". Sex denique annis grad. 0. 5. 1". Qui fiunt
 simul gradus 28. 16. 18" πρὸς ἡγήσεως Ἰππελὴς, a tempore obseruati a C
 Metone Solstitij. Sic eadem methodo colliges *μετάβασις* χρονικῶν, die-
 rum 15. hor. 2. 25. 44". πρὸς ἡγήσεως denique ἡλιακῆς dierum 12. hor. 22.
 39. 12". Hipparchus obseruauit æquinoctium autumnale exactissime,
 annis 285 absolutis post tempora Metonis, idque deprehendit in illud
 tempus incidere, quod conuenit 27 Septembris, cum iam biduum
 πρὸς ἡγήσεως χρονικῆς factum esset. Itaque æquinoctium autumnī
 tempore Metonis incidebat in 29 Septembris; cum tamen ille id po-
 fuerit in 27, eodem die scilicet, quo Hipparchus, mendose. quia sol-
 stitium vno die citius pronunciauit, quam oportebat: deinde quia
 dodecatemorio Virginis 30 dies tantum attribuit, cum opoteret 31.
 Quod autem Solstitium male ab eo obseruatum sit, ostenderunt D
 Hipparchus, & Ptolemæus, qui eam obseruationem ὀλοχρεσῆ, non
 autem ἀκρίβη vocant. Verba Ptolemæi: ἐνεκεν τῆς καθόλου τε τὰς τῶν
 τρηπῶν τηρήσεως δυσδιακρίτους εἶναι, καὶ πρὸς τὰς τῶν ὑπὲρ ἐκείνων (Μέ-
 τωνος καὶ Εὐκλήμου) πρὸς ἀδιορίστους ὀλοχρεσέεσθαι εἰλημμένας, ὡς καὶ τῶν
 Ἰππέλων ἀρκεί, φαίνεσθαι. Duo igitur dies perperam sumpti præcipita-
 runt.

Arunt æquinoctium autumnale, vnus quidem anticipatus solstitio, al-
 ter autem Virgini demptus. Quare sequentia dodecatemoria claudi-
 cant, vt verbi gratia, initium veris in 24 Martij, cum debuisset in 26.
 Vnde recte obseruatum ab Hipparcho æquinoctium incidit in 24
 eiusdem. Sed de his hæctenus.

DE PERIODIS SOLARIBVS,

ET PRIMVM

DE SALCHODAI NEVRVZ VETERVM PERSARVM.

B ANNORVM alij mere Lunares sunt, vt Arabici, alij mere Solares,
 vt illi, qui epocha æquinoctiali insistent, aut solstitiali, aut bru-
 mali: alij ex vtroque genere mixti: cuiusmodi est Iudaicus, quem men-
 sium plenorum & cauorum alternatio Lunarem, periodus autem en-
 neadecaeterica Solarem arguunt. Alij simpliciter ciuiles, nulla ratio-
 ne alterutrius sideris fulti, sed tacito consensu, aut lege recepti, qui ta-
 men habent aliquid, quod ad alterutrum sidus referri possit. Vt, exem-
 pli gratia, annus prisca Romanorum ad Lunarem formam descri-
 ptus videri poterat, quatenus numerus dierum proxime aberat a modo
 duodecim mensium Lunarium: ad Solarem etiam componi videba-
 tur, interuentu Merkedonij intercalatitij post singula biennia verten-
 tia. Ita enim duo anni Romani singuli per se considerati Lunares pene
 C videbantur, cum Merkedonio autem simul Solares erant, vt qui pau-
 xillis horis a biennio Iuliano discreparent. Rursus anni Persarum,
 quatenus tricenarios menses, & sine duodecim mensium quinque
 epagomenas vsurpabant, nihil de alterutro sidere referebant: quate-
 nus vero post centum viginti annos, regulari triginta dierum, hoc est
 vnus mensis solidi intercalatione, ad prisca epocham reuocabantur,
 mere Solares ex periodo ipsa centum viginti annorum censi possunt.
 Quare singuli vtique per se considerati neque Lunares sunt, neque
 Solares: καὶ ὁμάδα autem, hoc est contemplatione totius periodi, mere
 Solares sunt, vtpote qui a metis iterum ad carceres reuertebantur.
 D Hæc periodus centum viginti annorum, vt libro III disputatum est,
 lingua Persica سال كوداي SAL CHODAI dicebatur, hoc est, AN-
 NVS DEI. Deus autem Persarum est Sol, vt sciunt mediocriter docti.
 Ita SAL CHODAI est annus magnus Solaris constans ex 120 annis
 Iulianis solidis, & totidem Ægyptiacis, siue Persicis, cum vno præterea
 mense æquabili. Si igitur hodie neomenia Phurudin in Kalendis Mai
 inciperet, ea post 120 annos in Kalendis April. deprehendetur. neome-
 nia autem ἐπαγομένη hærebit in 27 Martij. Pro neomenia igitur ἐπαγο-
 μένων

μηνῶν dicendum erit, neomenia Phrurdin. In 26 autem Aprilis, cui A
 competebat vicesima sexta Phrurdin, ea erit neomenia epagomenon.
 Itaque annus ille habebit x i i i menses, in quibus sunt duo Phrurdin,
 primus & tertiusdecimus, idem aperiens, & claudens annum tan-
 quam Ianus Patulcius, & Clusius in sacris Romanis. Itaque idem est
 λοχαγός καὶ ἄρχηγός, ducens & cogens agmen. Sic prisca epocha neo-
 meniam primam secundæ periodi auspicabatur, sed non eiusdem
 mensis. Nam primo anno periodi, neomenia Phrurdin incidebat in
 epocham: anno vero 121, neomenia sequentis mensis in eandem con-
 ueniebat. Rursus in 241 anno, neomenia tertij mensis: in 361, neome-
 nia quarti. Denique omnium mensium neomeniæ in epocham in-
 currentes periodum ordiebantur, totum contextum anni Romani B
 peruagantes: donec post 1440 annos Iulianos, iterum neomenia primi
 mensis consequebatur ipsam epocham. Porro mensium dies singuli,
 ut ostensum est libro 111, erant heroum, aut regum cognomines.
 Etiam epagomenæ ipsæ nominibus regum notabantur. sed illa nomi-
 na erant etiam communia quinquæ ultimis diebus omnium men-
 sium. Erant autem hæc: Ahnud, Afchnud, Asphandemad, Wahascht,
 Haschnusch. Hæc, inquam, nomina communia sunt tam quinque
 epagomenis, quam quinque ultimis diebus mensium, 26, 27, 28, 29, 30.
 Quoties igitur translatio ἐπαγομένων fiebat, pro Oromazda, cui erat
 cognominis omnis neomenia mensium, assumebatur Afchnud, ut
 esset neomenia mensis intercalaris, quæ fuerat antea neomenia C
 ἐπαγομένων. Ipsæ autem ἐπαγομένην eorum lingua vocabantur, vocan-
 turque hodie وَحْفٌ WAHAK, ut Ægyptiorum نِسِي NISI. Arabes
 autem vocant مَسْتَرِقَةٌ MYSTERIKATHVN, vel MYSTERAKATHVN, id est
 obreptitios, & furtiuos dies, quasi ad verbum dixeris κλοπιμαίους. Sunt
 enim dies adscititiæ: quo nomine Græcis ἐπαγομένην dictæ. Intercala-
 bant autem quadrantem, quod nos Bisextum dicimus, post quatuor
 annos ita: Primus quadrans, siue Bisextum, ut nos loquimur, diceba-
 tur Oromazda, a primo die mensis: anno quarto exacto secundus qua-
 drans dicebatur Behemen, de nomine secundæ diei mensis. Tricesi-
 mum deniq. Bisextum cognominabatur Haschnusch de nomine tri- D
 cesimæ diei mensis: tricesimo primo ineunte cōstabat 120 annos æqua-
 biles ab epocha fluxisse: ideoque neomeniam eius mensis, qui fuerat si-
 gnifer periodi, triginta dies epocham priscam post se reliquisse. Tunc igitur
 triginta dies intercalabantur, & ipsæ WAHAK a fine proxime ante-
 cedentis mensis, in finem triginta dierum reiciebantur: ut mensis, qui
 hactenus a centum viginti annis fuerat secundus, in totidem annos de-
 inceps esset primus, & familiam duceret. Hoc erat magnum NEVRVZ
 veterum.

A veterum illorum Persarum, quod regifico luxu, circensibus, & lucu-
 lentis Panegyribus celebrabatur, utpote quod vna ætas humana tan-
 tum visura esset semel. quod Romani suis sæcularibus ludis facere so-
 lebant, quos cum indiceret præco, inuitabat populum ad ludos, quos
 nunquam amplius visuri essent, ut merito Ouidius de illis dixerit,

— *Ætas quos videt vna semel.*

His propter epocham Solarem locus erat: sed non plane distincta erant
 lib. III. Vbi falsum est, quod Laterculum mensium habet, τὰς ἐπαγομένην
 per omnes menses traici. Verum est quidem traici per omnes menses,
 sed non in illa Panegyri Sal chodai, cum potius hoc fieret in Encæniis
 noui alicuius Regis. Nam quoties ἐνθρονισμός Regis noui celebrare-
 B tur, Epagomenæ a fine mensis illius, vbi hactenus fuerant, ad finem
 illius mensis traiciebantur, in quem competebat ἐνθρονισμός, indicta
 Panegyride, & epulo, quod eorum lingua ΤΥΚΤΑ vocabatur. Nam
 Arabes de hac تاریخ id est æra, loquentes, ita scribunt: وكانت
 عادتهم بان يجدونه في زمان كل سلطان عظيم يقوم لهم
 Erat consuetudo instaurandi eam (ÆRAM) quoties potens aliquis Rex
 ipsis præficietur. Hoc factum est tempore Iezdegird. Epagomenæ
 a fine Aban, ad finem Adar traiecitæ. Rursus cæso Iezdegird, Othmen
 filio Vphen imperium Persicum inuadente, eadem Epagomenæ a fine
 Adar, in finem Asphandar traductæ. Ab eo tempore, ad nos vsque,
 C Asphandar est ultimus mensis Persici anni, & Phrurdin primus, cuius
 antea nullus esset certus ultimus mensis, nisi is, qui appendices Epago-
 menas habebat: nullus item certus primus mensis, nisi qui post Epago-
 menas proxime sequebatur. Ægyptiorum diuersa erat ratio. Nam
 tamen si quadrantes, siue bisexta singulis diebus mensis descendendo
 notabant, tamen nullam periodum instituebant, nisi eam, quæ fiebat
 post 1461 annos Ægyptiacos, qui erant anni 1460 Iuliani. Toth au-
 tem semper erat primus mensis, non autem incertus, ut apud Persas, a
 quorum ratione omnino dissentire se omnibus argumentis profite-
 bantur. Quotannis enim, solenni ad eam rem instituto, Apim suum
 deducebant in locum, qui dicebatur ADYTOS. Ibi iureiurando adi-
 D gebantur, neque diem, neque mensem intercalaturos, quem in festum
 diem immutarent, sed CCCLXV dies peracturos, sicut institutum est
 ab antiquis. Quæ totidem verbis referuntur a Scholiaste Germanici
 Cæsaris. Vbi vides eos perstringere intercalationem mensis Persici,
 Persicumque SAL CHODAI cum intercalatione mensis irridere. Igitur
 propter caput periodi Persicæ, & vetus NEVRVZ, hic erat locus de ea
 re disputandi, cum ea epocha, ut nomen Neuruz ostendit, esset Solaris,
 utiq. instituta primum in ipso verno æquinoctio, quod incidebat in 28

Martij Iuliani. Hanc epocham hodierni Persæ vocant **نوروز حررت** ^A
 NEVRVZ CHARIRATHIN, quare autem, causam me ignorare alibi
 dixi. Ea epocha fuit vna periodo integra ante Nabonassar, cum ta-
 men Nabonassari enthronismo epagomenæ traducendæ fuerint a fi-
 ne Mefori, ad finem Thoth, si periodi modum seruare, & fines priscae
 epochæ tueri voluissent, quod sine vilo dubio ab ipsis Chaldæis facti-
 tatum. Ægyptiis autem hoc mutare religio fuit, propter illud solenne
 iusiurandum, quod iam retulimus. Si igitur Magis Persarum, in quo-
 rum potestate erat intercalatio, tanta religio fuisset suas WAHAK
 finibus illius mensis, qui annum clauderat, semper coërcere, quan-
 ta fuit Ægyptiis semper in fine Mefori illas continere, neque in-
 de illas licenter in Encæniis Regum luxare, facilis fuisset via, ad ^B
 initia & causas illius SALCHODAI penetrandi. Nunc, quia in
 Encæniis omnis imperatoris Persici τὸν ἐπαγομύριον fiebat traductio,
 prorsus turbata sunt vestigia verum indagandi. Nam quod in Arabi-
 cis literis notatum inueni, prorsus ignoro. **وابتدا تریحهم فی زمان**
 Initium eorū æræ tempore Gemshid. Quærant igitur studiosi.

DE MAGNA PERIODO CHALDAICA.

QUOD Chaldæi iisdem æquabilibus annis, quibus Ægyptij &
 Persæ, vsi sint, fidem fecerint anni Nabonassari æquabiles. Na-
 bonassar autem erat Rex Chaldæorum. Quia igitur singulis dode-
 caeteridibus omnes significationes stellarum in orbem redire crede-
 bant, hoc non fecissent, nisi illas dodecaeteridas a certa epocha nota-
 rent. Notabant igitur per bisexta nostra. Hoc est, cum quarta die
 mensis notabatur quartus quadrans, id est, quartum bisextum, tunc
 Dodecaeteris Chaldaica redierat in orbem. Cum autem decima Do-
 decaeteris signata erat in tertiadecima mensis, tunc exactis duodecim
 dodecaeteridibus, solidus mensis intercalabatur, & caput priscae epo-
 chæ iterum neomeniam mensis primi nanciscebatur. Magna igitur
 periodus Chaldaica decem dodecaeteridibus Chaldaicis constabat,
 annis æquabilibus 120, mense vno, annis Iulianis 120 absolutis. De
 Dodecaeteride Chaldaica, quæ primi omnium publicauimus, vide ^D
 libro ii.

DE HELED VETERVM HEBRÆORVM.

VETERES Hebræos Chaldææ terræ inquilinos alia anni forma,
 quam Chaldaica vsos tam absurdum credere, quam difficile
 demonstrare. Imo nihil procliuius, quam contrarium demonstrare:
 quod faceremus, nisi id iam libro iii præstitissemus. Nam, vt reliqua
 argu-

A argumenta omittam, menses diluuij, qui referuntur a Mose, meri tri-
 cenarij sunt. Præterea appellatio anni omne dubium tollit. Vo-
 cabant enim **שנה ימים**, Annum dierum, hoc est annum, quem
 non æquabili tributione mensium ciuilium describere possis, sed die-
 rum tantum numero complecti. Præter xii enim menses, abundant
 quinque, epagomenæ quæ mensem non constituunt, & tamen sine
 illis annus dierum constare non possit. Vocabant etiam **שנה** simpli-
 citer, id est dies. Hoc enim nomine totam Solis conuersionem intel-
 ligebant. Qua in re Græcos imitatores habuerunt, qui **ἡμερῶν** no-
 mine periodum Solarem, aut **ἔτος καὶ ἡλίον** intelligebant. Sciscitantibus
 oraculum de modo placandi Deos respondit Pythius, placari posse, si
^B **καὶ μῆνας, καὶ καὶ ἡμέρας** sacrificaretur. **καὶ μῆνας**, est **σελευιακῶς**, καὶ
ἡμέρας autem **ἡλιακῶς**. Etiam nos meminimus ab Arabibus annum
 Romanorum Iulianum **أيام رومي** Dies Romanos dici. Laban ho-
 mo Chaldæus **xxiiii** Geneseos, *Maneat*, inquit, *puella apud nos*
dies, aut denarium. Per dies, annum Solis vertentem, per denarium,
 menses decem hoc est, 300 dies, intelligit. Quod autem in illa anni
 forma intercalatione vterentur, testis vox **שנה**, quæ annum verten-
 tem significat, vt Græcis **τρητή**. Hoc autem non vagum, sed certum,
 καὶ ἐμπεδωθεσμον tempus significat. Ita accipiendum Exodi **xxxiiii**,
 cum Deus præcipit **σκηνοπηγίαν** celebrari **שנה שנה**, anno vertente:
 quod apud Samuelem dicitur **שנה שנה, τρητή ἡμερῶν**, aut **ωείοδθ ἡμε-**
^C **ρῶν**. In anno igitur æquabili non potuerunt tueri fines epochæ, vt tem-
 pus ciuile ad illam dirigerent, nisi officio intercalationis. Ecquem
 modum habere potuerunt, nisi Chaldaicum? A Chaldæis annum
 habuerunt: ab iisdem intercalationem retinuerunt. Habuerunt igitur
 ipsi suam magnam periodum, qualis fuit Salchodai Persarum, aut
 denarius Dodecaeteridum Chaldaicus. Quod sane vero verius. Nam
 120 annis definiebant sæculum, vt vitam humanam, Geneseos **v**, 3.
 Hoc spatium Hebræi vocant **שנה**, id est durationem vitæ humanæ:
 Arabes autem **العمر** item **الدهر**. Atque id tempus erat Hebræis, vt
 Romanis Sæculum. Caput eius magnæ periodi erat in 26 Octobris,
^D vt alibi demonstratur.

DE SÆCVLO ROMANO.

NON dubium est, quin aliquando apud Græcos vel aliquos, vel
 vniuersos modus anni fuerit 354 dierum, & singulis bienniis ex-
 actis, hoc est, vt Herodotus loquitur, **διὰ τριεῖς ἔτεσθ**, **xxii**, & **xxiii**
 dies alternis intercalarentur. Nam & eius rei Solinus disertim me-

minit (quanquam apud illum perperam XXI dies pro XXII excusum. A est) & ea, quæ refert Herodotus de intercalatione mensis solidi *δακτύλιος ἔτεος* satis aperit, etiam sæculo Herodoti apud quasdam Græcas nationes illam formam adhuc resedisse. Sed imposuit Herodoto modus loquendi Hierophantarum, qui in mensibus cauis pro *δωτέρα* *ἱσαμύς* dicebant, & præcipiebant dici, *τεῖν ἱσαμύς*, ne vllus mensis esset sine tricesima die, quam *τελακάδα* vocabant, & religioso cultu obseruabant, vt manifesto docet nos Aristoteles in Oeconomicis, cuius verba produximus, & interpretati sumus, libro primo. Cum igitur omnes menses habuerint *τελακάδα*, propterea Herodotus putauit, omnes menses *τελακονθημέρις* esse. Rursus cum intercalabant XXI dies, pro secunda dicebant, *ἐνάμι ἱσαμύς*: cum autem XXIII B intercalabantur, pro *δωτέρα* dicebatur *ὀγδόη*. Hinc natæ sunt *τρεσμείδες* & *πεντασμείδες*. Trieteris erat biennium cum XXI, aut XXIII diebus intercalaribus. Pentaeteris erant quatuor anni cum 45 diebus intercalaribus, qui consurgebant ex illis insitiuis XXI, & XXIII. Neque vlla alia melior ratio adferri potest horum duorum temporum. Tetraeteris igitur erat dierum 1461. quod est verum lustrum bisexti Iuliani, aut Eudoxei, vt Plinius notat. At Trieteris erant dies alternis 730, & 731. Hanc rationem prisca illi Aborigines siue ab Euandro, siue ab Ænea edocti annum suum 354 dierum definierunt, donec superstitione impari numeri 355 pro 354, cæpti vsurpari: in intercalationis autem modo & situ nihil immutatum. Alternis enim XXI, & XXIII C dies sine biennij intercalabant. Itaq. eorum biennia alternis erant 732, & 733 dierum, biduo aut triduo Græcorum bienniorum modum excedentia. Hinc fiebat, vt sine XI bienniorum, dies XXI, aut XXIII supra rationes Solis excreverent. Quibus animaduersis, vnus Merkedonius (ita vocabant numerum XXI aut XXIII dierum insitiuorum) mittebatur. Et sic XXI anni cum Sole æquabantur. Igitur vndecim biennia prisca Romanorum fiebant dies 8057. Vndecim autem biennia Iuliana sunt dies 8035: neglectis scilicet horis 12 appendicibus. Itaque differentia est 22 dies, nempe vnus iusti Merkedonij modus. Hunc igitur omittentes iustam periodum XI bienniorum conficiebant, quorum decem habebant singulos Merkedonios suos, vltimum autem D constabat duobus annis communibus, nempe diebus 710. Hæc erat periodus anni Romani. Quia verò apud Romanos spatium quinque annorum id erat, quod Græcis Tetraeteris, iustam periodum æquationis annorum existimarunt esse eam, in qua periodus XI bienniorum ab omnibus annis Lustrum inciperet: quod non potest accidere, nisi in quinque periodis exactis. Prima periodus incipit ab anno primo lustrum, secunda a tertio, tertia a quinto, quarta a secundo, quinta a quarto. cuius rei

A rei tabulam consule libro secundo, capite de anno Romano. Ita fiebant quinquaginta quinque biennia, hoc est anni CX. in quibus quinque anni Romani rationes cum Solaribus pariabant, periodi autem ipsæ cum lustrum. Hoc tempus SÆCULVM dictum, cum Circensibus ludis, & pompa indici solebat, ne omissione eius turbaretur anni ratio. Sed & cum piaculo omissum instaurari iussum a Sibylla.

*Αλλ' ὅποταν μήκισ' ἴκη χρόν' ἀνθρώποις,
Ζωῆς εἰς ἑτέων ἑκατὸν δέκα κύκλον ὀδύων,
Μεμῆσθ' Ῥωμαῖε, &c.*

Nota sunt de Publico Valerio Poplicola & ara Terenti & Trinocetio sæculari. Huic Panegyri diuersum caput ab anno. Nam anni caput a diebus brumalibus. Sæculares autem ludi cõmittebantur diebus æstiuis. Zosimus: *κτ' ἢ τὴν ὥραν ἔθέρους, πρὸ ἡμερῶν ὀλίγων ἔτι τὴν θεωρίαν ἀχθῆναι, &c.* In quo Elæos imitati sunt, qui initium prisca anni a bruma, ludicrum autem Olympicum a diebus æstiuis inibant. Hæc est ratio; cur sæculum Romanum CX annis constaret, vt Horat. cecinit,

*Certus vndecim decies per annos
Orbis vt cantus referatque ludos.*

Et Sibyllæ testimonium iam a nobis productum: *εἰς ἑτέων ἑκατὸν δέκα κύκλον ὀδύων*. Omissio igitur vndecimi Merkedonij & ignoratio causæ Sæculi Romani, eam perturbationem in Fastos induxit, quam exposuimus libro secundo, quem de reliquis huius rei causis consulas licet.

C DE PERIODO MAGNA DIONYSIANA.

O MNIVM periodorum finis, est æquatio rationum anni ciuilis cum rationibus Solis. Nam & Salchodai Persicum, & denarius Dodecaeteridum Chaldaicarum, & Cheled Hebraicum, & Sæculum Romanum hoc vnum agunt, vt quæcunque labes per omissionem, aut dissimulationem interuenit in vsu temporum ciuiliū quotidiano, ea tandem obice æquationis fulciatur. Insitio enim vnus mensis solidi caput anni centesimi vicesimi primi ineuntis in pristinas sedes summouebat veteribus Persis, Chaldæis & Hebræis. Contrario remedio Romanis omissio vnus Merkedonij annum centesimum vndecimum ineuntem in veteris epochæ possessionem restituebat. *Αμεθοδουσία* Terminorum Paschaliū, & incerta eius rei apud veteres Christianos doctrina fenestram aperuit eruditioribus aliquam periodum ineundi, cuius explicatione rationes Solis cum Lunaribus pariarent. Et quidem Theophilus, & alij quasdam excogitarunt. Sed Victorinus acute animaduertit, nullam fieri neque aliter posse, quam ductu cycli Solaris in cyclum Lunarem, qui sunt anni 532. Sed eam periodum reformauit Dionysius Exiguus, capto initio eius a primo

TABVLA PERIODI MAGNÆ DIONYSIANÆ.

anno Christi, vt ipse & sibi, & posteritati persuasit, non autem a bapti- A
 smo Christi, vt fecerat Victorinus. Vnde hactenus non ab auctore
 Victoriniana, sed ab interpolatore Dionysio, Dionysiana dicta.
 Quo interuallo quædam tantum accidunt semel, quædam quater,
 quædam pluries. Semel incidit in 532 annis, vt Terminus Pascha-
 lis in dato aureo numero in eundem annum cycli Solaris incurrat.
 Exemplum: Esto, si ita videtur, datus annus præsens 1596. Annus est
 primus periodi quartæ Dionysianæ, item primus cycli. Terminus Pa-
 schalis v Aprilis. Annus cycli Solus nonus. Aio Terminum Pascha-
 lem nunquam amplius concursurum cum cyclo Solis IX, & numero
 aureo primo, per totum periodi tempus. Rursus quædam quater tan-
 tum accidunt in tota periodo. Citimum Pascha est in XXI I Martij, B
 cum numerus aureus est XVI, litera autem Dominicalis C. Hoc acci-
 dit quater, nempe in annis periodi 35, 130, 225, 472. Contra remotissi-
 mum Pascha est XXV Aprilis, aureo numero VIII, litera Dominicali
 C. Hoc accidit quater, in annis nempe 46, 141, 388, 483. Denique
 quædam pluries. Hoc anno 1596, qui est, vt dixi, primus quartæ perio-
 di ineuntis, Matthiæ festum erit prima dies ieiunij post Quinquagesi-
 mam. Hoc omnino accidere non potest, nisi cum litera Dominicalis
 est C. præterea hoc accidit in aureis numeris, 1, 6, 9, 12, 17. Quater au-
 tem in vno quoque horum numerorum accidit. Vicesies igitur intra
 532 annos Festum Matthiæ orditur primam diem ieiunij τῶν δ' ὑποκρεῶν
 ἡμερῶν. Itaque qui abstinent ab esu carniū, vno die plus abstine- C
 bunt, quam in reliquis annis, propter vigiliam Matthiæ, quæ incidit in
 diem Martij, vltimam τῶν κρεῶν φάγων ἡμερῶν: quæ erit crastina die, cum
 hæc scribebam. Rara occurrit historia in Cedreno, & aliis, quæ non
 indigeat ope huius periodi. Ideo illius maxime habenda ratio, tametsi
 fero recepta est in Ecclesiis Occidentis. Nam temporibus Caroli Mar-
 telli Galliarū Ecclesiæ vna tantum Victoriniana vtebantur, vt ex Fre-
 degario didicimus, Adone Viennensi, & aliis. Sed & neque statim post
 editionem Constantinopoli admissa. Nam eius editio incidit in an-
 num vltimum Imp. Iustini, circa initium Iustiniani. Tamen confu-
 sio incidit circa Pascha anno Christi 546, cyclo Solis XXIII, aureo nu-
 mero XV. quod non contigisset, si plane in vsū admissa fuisset editio D
 periodi. quanquam, si propius rem putemus, hoc contigerit ex edicto
 Iustiniani, quantum verba Cedreni assequi possumus, quæ apposui-
 mus: τὰ ἅ ἐπὶ (Ιασηνιανῶν) γέγονε λείψις (ἵτις ἔοινε, καὶ χειμῶν πολὺς ἐν
 τῷ Βυζαντίῳ, καὶ διαστροφὴ ἔαγις Πάργα. καὶ ἐποίησαν ὁ δὴ μοι τὴν ὑπό-
 κρεῶν μηνί. Φεβρουαρίῳ (ΙΔ) ὁ βασιλεὺς παρεσέταξεν ἑτέραν ἑβδομαδα πᾶσα-
 δεῖναι κρέας. Ἐ πάντων τῶν κρεῶν πωλῶν παρεβαλόντων, εἰδὲς ἡγόρασαν, εἰ
 ἡδίων. τὸ δὲ Πάργα γέγονε καὶ τὸ βασιλικὸν πᾶσαγμα. Ἐ δὲ ἐξήθη ὁ λαὸς νη-
 σῦσας

Litera Ter- mini.	D	G	E	A	D	B	E	C	F	B	G	C	F	D	G	C	A	D	B
Terminus Paschalis.	v. April.	xxv. Martij	xlii. April.	li. April.	xxii. Mar.	x. April.	xxv. Mar.	xviii. April.	v. April.	xxvii. Mar.	xv. April.	lii. April.	xxiiii. Mar.	xii. April.	Kalen. April.	xxi. Mar.	ix. April.	xxix. Mar.	xvii. April.
Numerus aureus.	I	II	III	IIII	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	XIII	XIIII	XV	XVI	XVII	XVIII	XIX
D C	IX	I	II	III	IIII	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	XIII	XIIII	XV	XVI	XVII	XVIII
B	X	XXVIII	I	II	III	IIII	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	XIII	XIIII	XV	XVI	XVII
A	XI	XXIX	XX	XXI	XXII	XXIII	XXIV	XXV	XXVI	XXVII	XXVIII	XXIX	XXX	XXXI	XXXII	XXXIII	XXXIV	XXXV	XXXVI
G	XII	X	XXI	XXII	XXIII	XXIV	XXV	XXVI	XXVII	XXVIII	XXIX	XXX	XXXI	XXXII	XXXIII	XXXIV	XXXV	XXXVI	XXXVII
FE	XIII	I	II	III	IIII	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	XIII	XIIII	XV	XVI	XVII	XVIII
D	XIIII	XX	XXI	XXII	XXIII	XXIV	XXV	XXVI	XXVII	XXVIII	XXIX	XXX	XXXI	XXXII	XXXIII	XXXIV	XXXV	XXXVI	XXXVII
C	XV	XXI	XXII	XXIII	XXIV	XXV	XXVI	XXVII	XXVIII	XXIX	XXX	XXXI	XXXII	XXXIII	XXXIV	XXXV	XXXVI	XXXVII	XXXVIII
B	XVI	XXII	XXIII	XXIV	XXV	XXVI	XXVII	XXVIII	XXIX	XXX	XXXI	XXXII	XXXIII	XXXIV	XXXV	XXXVI	XXXVII	XXXVIII	XXXIX
AG	XVII	XXIII	XXIV	XXV	XXVI	XXVII	XXVIII	XXIX	XXX	XXXI	XXXII	XXXIII	XXXIV	XXXV	XXXVI	XXXVII	XXXVIII	XXXIX	XL
F	XVIII	XXIV	XXV	XXVI	XXVII	XXVIII	XXIX	XXX	XXXI	XXXII	XXXIII	XXXIV	XXXV	XXXVI	XXXVII	XXXVIII	XXXIX	XL	XLI
E	XIX	XXV	XXVI	XXVII	XXVIII	XXIX	XXX	XXXI	XXXII	XXXIII	XXXIV	XXXV	XXXVI	XXXVII	XXXVIII	XXXIX	XL	XLI	XLII
D	XX	XXVI	XXVII	XXVIII	XXIX	XXX	XXXI	XXXII	XXXIII	XXXIV	XXXV	XXXVI	XXXVII	XXXVIII	XXXIX	XL	XLI	XLII	XLIII
CB	XXI	XXVII	XXVIII	XXIX	XXX	XXXI	XXXII	XXXIII	XXXIV	XXXV	XXXVI	XXXVII	XXXVIII	XXXIX	XL	XLI	XLII	XLIII	XLIV
A	XXII	XXVIII	XXIX	XXX	XXXI	XXXII	XXXIII	XXXIV	XXXV	XXXVI	XXXVII	XXXVIII	XXXIX	XL	XLI	XLII	XLIII	XLIV	XLV
G	XXIII	XXIX	XXX	XXXI	XXXII	XXXIII	XXXIV	XXXV	XXXVI	XXXVII	XXXVIII	XXXIX	XL	XLI	XLII	XLIII	XLIV	XLV	XLVI
F	XXIIII	XXX	XXXI	XXXII	XXXIII	XXXIV	XXXV	XXXVI	XXXVII	XXXVIII	XXXIX	XL	XLI	XLII	XLIII	XLIV	XLV	XLVI	XLVII
ED	XXV	XXXI	XXXII	XXXIII	XXXIV	XXXV	XXXVI	XXXVII	XXXVIII	XXXIX	XL	XLI	XLII	XLIII	XLIV	XLV	XLVI	XLVII	XLVIII
C	XXVI	XXXII	XXXIII	XXXIV	XXXV	XXXVI	XXXVII	XXXVIII	XXXIX	XL	XLI	XLII	XLIII	XLIV	XLV	XLVI	XLVII	XLVIII	XLIX
B	XXVII	XXXIII	XXXIV	XXXV	XXXVI	XXXVII	XXXVIII	XXXIX	XL	XLI	XLII	XLIII	XLIV	XLV	XLVI	XLVII	XLVIII	XLIX	L
A	XXVIII	XXXIV	XXXV	XXXVI	XXXVII	XXXVIII	XXXIX	XL	XLI	XLII	XLIII	XLIV	XLV	XLVI	XLVII	XLVIII	XLIX	L	LI
GF	I	XXXV	XXXVI	XXXVII	XXXVIII	XXXIX	XL	XLI	XLII	XLIII	XLIV	XLV	XLVI	XLVII	XLVIII	XLIX	L	LI	LII
E	II	XXXVI	XXXVII	XXXVIII	XXXIX	XL	XLI	XLII	XLIII	XLIV	XLV	XLVI	XLVII	XLVIII	XLIX	L	LI	LII	LIII
D	III	XXXVII	XXXVIII	XXXIX	XL	XLI	XLII	XLIII	XLIV	XLV	XLVI	XLVII	XLVIII	XLIX	L	LI	LII	LIII	LIIII
C	IIII	XXXVIII	XXXIX	XL	XLI	XLII	XLIII	XLIV	XLV	XLVI	XLVII	XLVIII	XLIX	L	LI	LII	LIII	LIIII	LIIII
BA	V	XXXIX	XL	XLI	XLII	XLIII	XLIV	XLV	XLVI	XLVII	XLVIII	XLIX	L	LI	LII	LIII	LIIII	LIIII	LIIII
G	VI	XL	XLII	XLIII	XLIV	XLV	XLVI	XLVII	XLVIII	XLIX	L	LI	LII	LIII	LIIII	LIIII	LIIII	LIIII	LIIII
F	VII	XXXI	XXXII	XXXIII	XXXIV	XXXV	XXXVI	XXXVII	XXXVIII	XXXIX	XL	XLI	XLII	XLIII	XLIV	XLV	XLVI	XLVII	XLVIII
E	VIII	XXXII	XXXIII	XXXIV	XXXV	XXXVI	XXXVII	XXXVIII	XXXIX	XL	XLI	XLII	XLIII	XLIV	XLV	XLVI	XLVII	XLVIII	XLIX

σῦσας ἑβδομαδα πᾶσα. Locus est insignis. Quoties terminus Pa-
 schalis est dominica, constat solenne Resurrectionis in sequentem do-
 minicam diffundi. Hoc enim sciunt & mediocriter harum rerum pe-
 riti:

riti. Anno igitur Christi 546, qui erat quintusdecimus aurei numeri, A
 viceſimus autem tertius cycli Solis, terminus Paſchalis incidit in do-
 minicam, Kal. Aprilis. Itaque populus putauit Paſcha eodem die ce-
 lebrandum cum Termino Paſchali, cum octaua potius die Aprilis
 celebrandum fuiſſet. Quod ſane factum eſt vtique ex edicto Princi-
 pali. Ita contigit LIII dies populum ieiunare, & ab eſu carnum ab-
 ſtinuiſſe, cum ex conſuetudine 46 tantum dies ieiunio attributi ſint.
 Hoc igitur indicat, nondum plane receptam fuiſſe periodum illam,
 aut ſi receptam fuiſſe concedamus, perperam ab Episcopis, & presby-
 teris interpretatam fuiſſe. Iam propoſuimus Tabulam huius periodi,
 cuius uſus perneceſſarius in ratione eorum temporum, quæ imperium
 Constantini Magni ſecuta ſunt, uſque ad tempora vltimorum Con- B
 ſtantinopolis Cæſarum. Creberrimi caſus in illis hitoriis occurrunt,
 quorum ratio ſine hac periodo nunquam explicari poteſt. Ab annis
 igitur Chriſti vnitatis auctis, vt præcipit regula Dionyſiana, ab iſte 532,
 quantum poteſt, ſi quidem numerus annorum Chriſti maior fuerit
 532 annis. Reliquum eſt annus currens periodi. Exemplum: eſto an-
 nus Chriſti ſupra propoſitus 546. Addita vnitatis, abiectis 532, remanet
 annus currens xv ſecundæ periodi Dionyſianæ. In cella, vbi eſt annus
 15, infra ipſos annos 15, habes xxiii, hoc eſt viceſimum tertium annum
 cycli Solis. A latere autem ſecundæ columnæ, e regione xxiii, habes
 literam Dominicalem G, in prima columna. Ergo anno xv periodi
 cyclus Solis fuit 23, litera dominicalis G. Supra 15 annum habes Ter- C
 minum Paſchalem Kal. April. in litera G. Ergo cum litera domina-
 calis fuerit G, Terminus Paſchalis incidit in Dominicam, & propterea
 diffundenda eſt ſolennitas Reſurrectionis in Dominicam proxime ſe-
 quentem. Igitur Paſcha in viii Aprilis. Proinde vulgus errauit anno
 xix Juſtiniani, qui putauerit Paſcha cum termino in Kal. Aprilis ce-
 lebrandum eſſe. In Cedreno ſatis conſtat etiam mediocriter docto, pro
 Δ Φεβρουαρίου, legendum ΙΔ Φεβρουαρίου. De vitio huius periodi, & aliis,
 quæ ad eam rem pertinent, ſatis ſuo loco libro ſecundo.

DE ANNO TROPICO PERSARVM,
 SIVE NEVRVZ GELALÆO, AVT SVLTANÆO. D

A CÆDE Iezdegird, ad hæc tempora, idem ſemper fuit ſtatus anni
 Perſici, ſolutis habenis, nulla intercalatione diei, aut menſis ſer-
 uata. Neque alium annum popularem habent omnes illi, qui magno
 Sultano, Zophi hodie parent, quanquam in iis, quæ ad eorum religio-
 nem, ritus, & cultum pertinent, Lunaribus menſibus Hegiræ vtantur.
 Quia vero ſaſtidiſe, atque ſuperſtitioſe diem, & tempus æquinoctij
 inueſti-

A inueſtigant, propter panegyrim, quam ex antiquiſſimo Perſarum in-
 ſtituto in ipſo momento, in quo æquinoctij ſidus conficitur, celebrari
 opus eſt, vt abunde docuimus libro III. in illa autem forma vaga an-
 ni Iezdegirdici difficile eſt id aſſequi, tam propter neglectum in anno
 Perſico quadrantem, quam propter prægreſſionem æquinoctiorum. :
 ob eam rem, Imperator Coraſan, ſiue Meſopotamiæ, conuocatis peri-
 tiſſimis aſtologiæ viris curam noui anni inſtituendi delegauit. Impe-
 ratoris, qui id edixit, & ſanxit, nomen eſt, Albu Arſalan Elſelegeuki
 Elhawaraz, Muſchahi Sultan Coraſan. Conuenerunt ad edictum
 Regium octo præſtantiſſimi viri, Omar Elhaïamu, Abu Hali, Haſen
 filius Haitham, Elbiruni, Abu Elwapha Elbuzgiani, Ellukari, Iudex
 B iuriſdictionis Elphakati, & Aben Sina, quem vulgo Auifenam vo-
 cant. Hi octo رروس id eſt primates viri, ſciuerunt, in 130 annis pro-
 pmodum æquinoctia priſcas ſedes anteuertere بالايام رومى in die-
 bus Romanis, hoc eſt in anno Iuliano: ita vt in 648 annis Romanis
 præciſe quinque intercalationes Biſexti Romani, quod ipſi كيسة
 اليوم vocant, omittendæ ſint. Caput autem anni ſtatuert in æqui-
 noctio ab ipſis obſeruato, in die quartadecima Adar Rumi, hoc eſt
 Martij Iuliani, hora 2 ¹⁸/₁₀₀₀ poſt meridiem dictæ diei, feria quinta, xviii
 Phrurdin Iezdegirdici, anno 448 a cæde ipſius Iezdegird, ſexta Ra-
 madhan, anno Hegiræ 471. Erat annus Chriſti Dionyſianus 1079,
 C cyclus Solis xxiiii, Lunæ xvi. Ille dies vocatus Oromazda Phrurdin
 Neuruz Eſſultani. Hoc eſt, neomenia æquinoctij imperatorij. Men-
 ſium enim appellationibus non aliis vtuntur, quam popularibus Iez-
 degirdicis. Nunquam vero intercalatur dies, niſi ſumma ex ſcrupu-
 laria ratione collecta horas 24 conſummauerit. Hinc fit, vt non raro,
 quinto anno exacto intercaletur. Tunc ELWAHAK, hoc eſt επαγόμηναι,
 fiunt vi dierū, vt ſolet quarto quoq. anno exeunte in anno Actiaco El-
 kupti. Hac anni forma vtuntur in Panegyribus Neuruz, in annalibus,
 & Chronologiis, & in Almenichis, & Ephemeridibus ſuis: ne vlla
 temporū interueniat perturbatio, quæ in anno populari Iezdegirdico
 euitari non poteſt, propter neglectam veteris Neuruz Salchodai perio-
 D dum magnā. Nomen huic anno factum تاريخ الجلالية النجومية
 Æra Auguſta aſtronomica. Nam جلال eſt maietas. Vocatur etiā
 تاريخ الملكي Æra Regia, maſculino genere, vt antea feminino:
 Tabulam huius formæ ſubieciimus.

TABVLA MAGNÆ PERIODI NEVRVZ GELALI.

Table with columns for CHARACTER ANNI, Feria, Hora, Scrup. etc. and a smaller table for Periodi collecta. Includes a small table at the bottom with 5 columns: 5, 2, 158.

IN 27 annis, vt vides, nulla scrupula de horis fiunt reliqua: in viciesies quater 27 annis, hoc est in 648, nullæ horæ superfiunt: & feria redit in orbem: quæ est periodus magna constans ex minusculis 24, quarum singulæ annorum 27. METHODVS. Scribebamus hæc anno Christi Dionysiano 1595, Decembris Iuliani 23, feria 111. Pro perpetua methodo, abiice semper de anno Christi currente annos 1079. Relinquuntur anni præteriti Gelalæi. Si annorum præteritorum summa residua excefferit 648; abiectis 648; remanent anni periodi magnæ annorum 648. Abiectis igitur ex methodo, 1079 annis, de anno Christi currente 1595, remanent anni Gelalæi præteriti 516. Volo scire, cui diei Gelalææ respondet.

Table with columns: Menses Gelali, Dies collecta, CHARACTER NEOMENIARVM. Lists months like Phrurdin, Adarpahafcht, Chardad, Thir, Mardad, Schehariz, Mehar, Aban, Adar, Di, Behemen, Asphandar, Wahak.

A

B

C

D

A det dies proposita Iuliana. Annis proxime minoribus collectis 513 congruunt de caractere anni, 7.7.0. Item ωρηγησως χρονικης 3.18.0. Reliquis autem tribus congruunt characteris 3.17.480. ωρηγησως autem 0.0.600. Summa: character 4.0.480. ωρηγησως: 3.18.600. Radix 5.2.158 cum caractere 4.0.480 composita dat 2.2.638, neomeniam Phrurdin Gelalæi, nempe feriam secundam hor. 2. 638, a meridie Phrurdin. Tempus igitur incidit post meridiem x diei Martij Iuliani. Et id demonstratur etiam ex modo ωρηγησως χρονικης dierum 3.18.600. Tot enim dies, horas, & scrupula antegressum est æquinoctium meridiem XIII Martij Iuliani, ab editione Gelalæa. A meridie x Martij, ad propositam diem XXII Decembris, sunt dies B 289, inclusive. In laterculo mensium, numerus proxime minor 270 e regione Adar mensis noni, de 289 abiectus relinquit 19 diem Di mensis Gelalæi decimi. Character anni est feria secunda, vt iam vidimus. Ergo ex Laterculo mensium neomenia Di fuit feria VI. Et proinde XIX Di fuit feria III, nempe dies proposita 23 mensis Decembris Iuliani. Quod fuit propositum. Hæc anni forma & elegantissima est, & commodissima propter periodum absolutam: neque eius ratio-cinia multum absunt ab obseruationibus Hipparchi. Nam si retro instituantur periodi Gelalææ 648 annorum, vt ab anno periodi Iulianæ 4496, a quo anno ad Phrurdin Gelalæum sunt anni 1296, quæ sunt duæ periodi magnæ: annus 73 periodi prioris incidet in annum periodi Iulianæ 4568, in quo obseruatum æquinoctium ab Hipparcho, feria 3, 18 horis post meridiem ipsius feriæ tertię. Atqui 72 annis periodi competunt de caractere 5.10.720. Quibus adiectus character Gelalæus, siue Radix, 5.2.158, componit characterem anni obseruati æquinoctij Hipparchici feriam 3.12.878. vt post mediam noctem æquinoctium contigerit ex epilogismo Gelalæo, quod Hipparchus obseruauit circa ortum Solis.

PORRO sciendum, periodum 648 annorum non extare in collectis annis Gelalæis, quos habemus Arabice scriptos: sed nos eam periodum excogitasse. Nam illorum anni, vt diximus, sunt collecti per 30 annos tantum. Nos vero tandem animaduertimus, ex 648 eiusmodi annis periodum elegantissimam fieri, in qua, premissis quinque bisextis in anno Iuliano, feria redit in orbem. Quare si Persis ea periodus hodie est in vsu, est cur gaudeamus, id a nobis nullo indicante animaduersum fuisse. Sin autem, esto illa periodus nostra anni Gelalæi, non Gelalæa. Subiecimus etiam motum Lunæ μετεωρολογικης, in hac anni formæ. Annus Gelalæus est dierum 365. hor. 5. 880. Deductis diebus 354. hor. 8. 876, qui est modus anni Lunaris, remanent dies 10. 21. 4, Epactæ vnius anni. Triplicatæ, deducto mense.

menſe Lunari, relinquunt dies 3. 2. 299. Et ita ſemper propagando, & menſem Lunarem, cum res poſtulat, deducendo, tandem epactæ anni 9 fiunt dies 29. 10. 718. quæ ſumma minor eſt menſe Lunari, nempe 29. 12. 793. Deductis igitur 29. 10. 718 de 29. 12. 793, remanent dies 0. 2. 75. exceſſus Lunæ ſupra Solem. quæ eſt *μετέμνησις* Lunæ in anno Gelalæo. Igitur Luna in 12 cyclis, hoc eſt annis Gelalæis 228, deſcendet vna die. Verbi gratia, ſi nouilunium fuerit in neomenia Phrurdin, poſt 228 annos, erit in ſecunda Phrurdin: poſt 456, in 3 Phrurdin. Et ſic deinceps. De qua re amplius diſputabitur in nouo anno cæleſti.

EPACTÆ LUNARIS IN CYCLO GELALÆO.			
Anni epactæ	Dies	Hora.	Scrup. 1080.
1	10	21	4
2	21	18	8
Emb.	3	3	299
4	13	23	303
5	24	20	307
Emb.	6	6	598
7	17	1	602
8	27	22	606
Emb.	9	9	897
10	20	3	901
Emb.	11	1	112
12	12	9	116
13	23	6	120
Emb.	14	4	411
15	15	11	415
16	26	8	419
Emb.	17	7	710
18	18	13	714
19	29	10	718

CYCLI ΜΕΤΕΜ- ΝΗΣΙΩΣ.			
Cycli	Dies	Ho- ρα.	Scrup. 1080.
1	0	2	75
2	0	4	150
3	0	6	225
4	0	8	300
5	0	10	375
6	0	12	450
7	0	14	525
8	0	16	600
9	0	18	675
10	0	20	750
20	1	17	420
30	2	14	90
40	3	10	840
50	4	7	510
60	5	4	180
70	6	0	930
80	6	21	600
90	7	18	270
100	8	14	1020
200	17	5	960
300	25	20	900
400	34	11	840

A

B

DE NOVO ANNO CÆLESTI.

C

Ex his, quæ proxime diſputauimus, ſatis acceptum eſt, annum Tropicum eſſe duplicis generis. Aut enim ſola conuerſione cenſetur: vt ab æquinoctio, ad idem æquinoctium: aut non ſolum caput naturale habet, ſed etiam partibus naturalibus deſcriptus eſt: qualia ſunt naturalia circuli ſegmenta, quæ Dodecatemoria dicuntur. Ideo iure a nobis Cæleſtis vocetur. Prioris generis eſt Gelalæus a nobis proxime demonſtratus. Alterius forma a nemine hæcenus edita fuit, nēdum apud gentem aliquam recepta. Totius negotij duo præcipua, deſcriptio menſium, & caput anni. Menſes totidem, quot Signiferi Dodecatemoria. Sed quatuor tantum ex illis vere naturales dici poſſunt, qui a quatuor cardinibus deſcribuntur, vtroque æquinoctio, bruma & ſolſtitio. Ptolemæus demonſtrauit & a ſe & ab Hipparcho, maiorem arcum a Sole confici ab æquinoctio verno, ad autumnale, quam ab autumnali, ad vernum: item maiorem eſſe quadrantem ab initio Arietis, ad initium Cancri, quam reliquum, ad initium Libræ: duos autem reliquos alterum altero pauxillo maiuſculum eſſe, ſed quæ differentia nullius momenti futura ſit in ratione ciuiliū temporum.

D

Rurfus

A Rurfus arcum ab initio Arietis, ad initium Libræ eſſe paulo minorem dierum 187: ſed ita, vt tuto integri dies 187 aſſumi poſſint. Quadrans igitur prior incipiens ab Ariete, nullo erroris periculo, dierum 94 ſumi poſteſt: ſequens vero 93. In hoc enim diſcedimus ab Euctemone, Metone, Eudoxo, Philippo, Dionyſio, Doſitheo, & reliquis parapegmatum artificibus, qui circulum æſtium totidem quidem dierum definiuerunt, ſed illis in menſium tributione ratio claudicat, attributis tam Tauroni, quam Didymoni 32 diebus, ac vno de Parthenone præter ius detracto. Nos ſapientiffimos Arabas ſequimur, qui vni Didymoni duos ſupra triginta, reliquis quinque ſingulos ſupra tricenos dant. In altero ſemicirculo Arabibus cum veteribus Parapegmatum **B** auctoribus conuenit, deſcriptis Toxone & Ægone vndericenum, cæteris quatuor tricenum dierum. Quod ſi quis obiiciat, hæc mutari poſſe propter apogeuſ Solis, aut aliam neſcio quam cauſam, nã ille, quid ſit ciuilis annus cæleſtis, ignorat, qui ab emendatore Chronologiæ exigat, quod ab aſtologo, aut ſummo mathematico præſtari non poſteſt. Præterea τὰ φαινόμενα oſtendunt hanc rationem adhuc conſtare, & cum veterum obſeruationibus æquinoctialibus congruere. Super eſt Caput anni. Huius quoque duo ſaſtigia, Epocha Solis, & interuallum temporis. Epochas Solis quatuor naturales tantum diximus, vt runque æquinoctium, & vt runque punctum Tropicum. Sed tutius alterutrum æquinoctium. Nam obſeruatio Solſtitiorum ope-roſiſſima, & alex pleniffima, quod Sol per Tropicum plurimos dies immoretur: quo fit, vt incrementa & decrementa dierum circa illa puncta diutiſſime ſint ἀνεπαίδητα. Itaque veteres Græci ſcribunt, Solſtitiali & Brumali tempore per quadraginta dies, extremum Gnomonis vmbrae in lineis horologiorum tropicis morari, ita vt nulla aut certe parua admodum ὀψόμενος per 40 dies percipiatur: vt verum fuerit, quod de illo tempore anni Manilius dixit: *Statque vno Natura loco.* Hinc eſt, quod Hipparchus diſſidit, non ſolum Euctemonis, Metonis, Ariſtarchi, & Archimedis, ſed & ſuas quoque ſolſtitiorum obſeruaciones vitio carere. Adeo difficilis res, Solſtitij momentum deprehendere. Si igitur interuallum temporis ſtatuemus, poſtea epocham Solis, quam viſum fuerit, aſſumemus. Eſto igitur annus periodi Iulianæ 764, in quo ſtatuemus caput & epochæ noſtræ, & anni cæleſtis. Deinde eligatur ex veteribus obſeruacionibus æquinoctialibus accuratiſſima omnium, ad cuius regulam rationes noſtras componamus. omnium vetuſtiſſimæ æquinoctiorum obſeruaciones ſunt Hipparchæ. Sed omnium accuratiſſima, & quam adeo ἀνεπιβεβητοῦ ipſe obſeruator Hipparchus vocat, eſt illa, qua æquinoctium notatum eſt in tertia ἡμερομηνία, ſequentē quarta, in media nocte anni 601 deſi-

B b

hentis

nentis a meridie Toth primi Nabonassar, anno 32 tertiæ periodi Calippicæ; quod tempus congruit horis 12 a meridie 26 Septembris anni 4567 periodi Iulianæ, feria septima, sequente prima. Hæc profecto omnium æquinoctialium obseruationum accuratissima, & maiori parti posteriorum obseruationum cõuenientissima comperta est. Ideo non solum ex commendatione auctoris, sed etiam ex eius fide, quæ nobis explorata est, omnibus aliis anteponetur. Ab ea igitur retro putanda sunt æquinoctia. quod fiet, si prius, quem modum anni sequemur, definiuerimus. Nam duo tantum sunt, qui alios omnes excludunt, Alfonsinus, & Gelalæus. Sed Alfonsinus longe melior, & tutior: quia posterior Gelalæo, ideoque certior. Nam a temporibus Ptolemæi, artifices posteriores anni modum maiorem pronunciarunt, quam priores. Albateni in annis 106 vnum bisextum de diebus Romanis, ut ipse loquitur, perire putat. Sapientes Persidis formæ Gelalææ conditores in annis 129, aut 130. Elzuphi, & Alzarakeel in annis 131. Alfonsini postremi omnium, in annis 134. Hic progressus incrementorum nimirum inde est, quod a longinquiore interuallis certior est rei examinatio. Itaque hoc satis nobis acceptum est, de modo anni Tropici, de quo nemo hactenus quicquam certi definire potuit, nullum meliorem Alfonsino inueniri posse. Annus igitur ex Alfonsino præscripto est dierum 365. hor. 49'. 16" prope. Abiectis omnibus septenariis dierum, relinquitur character vnus anni 1. 5. 49'. 16". hoc est, feria prima, hor. 5. 49'. 16". duplum eius est 2. 11. 38'. 32". Ita potest Tabula characteris anni in infinitum propagari. Iam ab epocha a nobis instituta, nempe ab anno periodi Iulianæ 764, ad annum eiusdem periodi 4567, in quo æquinoctium autumnale ab Hipparcho obseruatum, anni sunt præcisi Iuliani 3803. Quibus congruunt de characterẽ iam dicto 7. 9. 28'. 27". Hoc est, si toties assumas characterem anni 1. 5. 49'. 16". quot sunt anni interualli, habebis feriam 7. hor. 9. 28'. 27". Character autem æquinoctij Hipparchæi fuit 7. 12. 0. 0. de quo deductis 7. 9. 28'. 27", remanent 7. 2. 31'. 33" character æquinoctij autumnalis anni 764 periodi Iulianæ, hoc est feria 7, hor. 2. 31'. 33". post meridiem dictæ feriæ septimæ, idq. Alexandriæ. Quod si modum anni Alfonsini 365. 5. 49'. 16", ex modo anni Iuliani 365. 6. 0. 0" deduxeris, habebis hor. 0. 10'. 44", differentiam anni Iuliani & Alfonsini, quæ est *ωθρηγητης ισημερινη χρονικη*. quam si per 3803 annos multiplicaueris, habebis dies 28. hor. 8. 31'. 33", *ωθρηγησεως χρονικης* ab æquinoctio anni 764, ad æquinoctium Hipparchi, in anno 4567. Igitur compositis 28 diebus horis 8. 31'. 33". cum 26. 12 Septembris, peruenies ad meridiem 25 Octobris, feria septima, vbi fuit æquinoctium ciuile anni nostri cælestis, in anno epochæ nostræ 764, ad meridianum Alexandriæ.

Quare

A Quare a Zygone anni 764 sumemus initium epilogismorum nostrorum. Confecimus igitur Tabulam anni Solaris Tropici primum per annos expansos 76, qui anni sunt compositi cum characterẽ Zygonos anni propositi 764. Æquinoctium fuit feria 7. 2. 31'. 33". hoc est hora secunda post meridiem feriæ septimæ. Sed quia nos astronomice feriam instituiamus a meridie, ciuilitate autem ab occasu Solis, character noster erit 1. 2. 31'. 33". cum quo si composueris characterem vnus anni 1. 5. 49. 16, habebis characterem anni secundi 2. 8. 21'. Ita propagando habebis 76 annos characteri anni implicitos. Deinde sequitur Tabula annorum collectorum per 76, sine characterẽ. Adiecti quatuor laterculi neomeniarum cælestium singuli ab vno quatuor naturalium mensium incipientes cum characteribus suis. vt patet in subiectis exemplis.

TABVLA ANNI TROPICI IN ANNIS EXPANSIS.

Anni expansi	CHARACTER ANNI.			ωθρηγητης χρονικη.			ωθρηγητης τροπικη.		
	Fe. dia.	Ho. re.	Scrup. I.	Dies.	Hor.	Scrup. I.	Gr.	Scrup. I.	Scrup. II.
1	1	2	33	0	0	11	0	0	50
2	2	8	21	0	0	21	0	1	40
3	3	14	10	0	0	32	0	2	30
4	4	19	59	0	0	43	0	3	20
5	5	1	49	0	0	54	0	4	10
6	6	7	38	0	0	4	0	5	0
7	1	13	27	0	1	15	0	5	50
8	2	19	16	0	1	26	0	6	40
9	4	1	6	0	1	37	0	7	30
10	5	6	55	0	1	47	0	8	20
11	6	12	44	0	1	58	0	9	10
12	7	18	33	0	2	9	0	10	0
13	2	0	23	0	2	20	0	10	50
14	3	6	12	0	2	30	0	11	40
15	4	12	1	0	2	41	0	12	30
16	5	17	51	0	2	52	0	13	20
17	6	23	40	0	3	2	0	14	10
18	1	5	29	0	3	13	0	15	0
19	2	11	18	0	3	24	0	15	50
20	3	17	8	0	3	35	0	16	40
21	4	22	57	0	3	45	0	17	30
22	5	4	46	0	3	56	0	18	20
23	7	10	35	0	4	6	0	19	10
24	1	16	25	9	4	18	0	20	0
25	2	22	14	0	4	28	0	20	50
26	4	4	3	0	4	39	0	21	40
27	5	9	52	0	4	50	0	22	30
28	6	15	42	0	5	1	0	23	20
29	7	21	31	0	5	11	0	24	10
30	2	3	20	0	5	22	0	25	0
31	3	19	10	0	5	33	0	25	50
32	4	14	59	0	5	43	0	26	40
33	5	20	48	0	5	54	0	27	30
34	7	2	37	0	6	5	0	28	20
35	1	8	27	0	6	16	0	29	10
36	2	14	16	0	6	26	0	30	0
37	3	20	5	0	6	37	0	30	50
38	5	1	54	0	6	48	0	31	49
39	6	7	44	0	6	59	0	32	30
40	7	13	33	0	7	9	0	33	20
41	1	19	22	0	7	20	0	34	10
42	3	1	11	0	7	31	0	35	0
43	4	7	1	0	7	42	0	35	50
44	5	12	50	0	7	52	0	36	40
45	6	18	39	0	8	3	0	37	30
46	1	0	29	0	8	13	0	38	20
47	2	6	18	0	8	24	0	39	10
48	3	17	7	0	8	35	0	40	0
49	4	17	56	0	8	46	0	40	50
50	5	23	46	0	8	57	0	41	40
51	7	5	35	0	9	7	0	42	30
52	1	11	29	0	9	18	0	43	20
53	2	17	13	0	9	29	0	44	10
54	3	23	3	0	9	40	0	45	0
55	5	4	52	0	9	50	0	45	50
56	6	10	41	0	10	1	0	46	40
57	7	16	30	0	10	12	0	47	30
58	1	22	20	0	10	23	0	48	20
59	3	4	9	0	10	33	0	49	10
60	4	9	58	0	10	44	0	49	0
61	5	15	48	0	10	55	0	50	50
62	6	21	37	0	11	5	0	51	40
63	1	3	26	0	11	16	0	52	30
64	2	9	15	0	11	27	0	53	20
65	3	15	2	0	11	38	0	54	10
66	4	20	54	0	11	48	0	55	0
67	6	2	43	0	11	59	0	55	50
68	7	8	32	0	12	10	0	56	40
69	1	14	22	0	12	21	0	57	30
70	2	20	11	0	12	31	0	58	20
71	4	2	0	0	12	42	0	59	10
72	5	7	49	0	12	53	1	0	0
73	6	13	39	0	13	4	0	50	50
74	7	19	28	0	13	14	1	1	40
75	2	1	17	0	13	25	1	2	30
76	3	7	7	0	13	36	1	3	20

TABVLA ANNI TROPICI IN ANNIS COLLECTIS.

Table with columns: ANNI collecti, CHARACTER ANNI, and various numerical columns representing day counts for different months and seasons.

Table with columns: ANNI collecti, CHARACTER ANNI, and various numerical columns representing day counts for different months and seasons.

LATER-

LATERCVLVM

ZYGNOS.

Table for ZYGNOS with columns 1-7 and 30-31, and rows for Zygon, Scorpion, Toxon, Ægon, Hydron, Ichthyon, Krion, Tauron, Didymon, Karkinon, Leonton, Parthenon.

LATERCVLVM

ÆGNOS.

Table for ÆGNOS with columns 6-7 and 10-11, and rows for Ægon, Hydron, Ichthyon, Krion, Tauron, Didymon, Karkinon, Leonton, Parthenon, Zygon, Scorpion, Toxon.

LATERCVLVM

KRIONOS.

Table for KRIONOS with columns 4-7 and 31-32, and rows for Krion, Tauron, Didymon, Karkinon, Leonton, Parthenon, Zygon, Scorpion, Toxon, Ægon, Hydron, Ichthyon.

LATERCVLVM

KARKINONOS.

Table for KARKINONOS with columns 1-2 and 22-23, and rows for Karkinon, Leonton, Parthenon, Zygon, Scorpion, Toxon, Ægon, Hydron, Ichthyon, Krion, Tauron, Didymon.

Tabula, vt vides, duplex est annorum expanforum, & collectorum, vtraque trinum ordinum. primus ordo annorum expanforum continet characterem anni. Hoc est, anni expansi habent implicitum characterem primi Zygonis in anno 764; progredientes per appositionem characteris vnus anni 1. 5. 49. 16. At primus ordo in annis collectis habet tantum simplices annos sine characterem. Secundus ordo est differentia anni Iuliani, & anni Tropici, quæ est αεθήνησις χρονική. Tertius ordo est αεθήνησις τροπική. Sequuntur quatuor Latercula incipientia singula ab vno ex quatuor naturalibus mensibus, cum suis characteribus feriarum: item cum characterem æquinoctij vtriusque, brumæ, & solstitij in anno primo epochæ nostræ. Zygonos enim. Æquinoctialis character, vt vidimus, est 1. 2. 31. 32. Ægonos est 6. 10. 20. 3. Quem colligimus ex obseruatione Lunæ coniunctæ cum Spica Virginis in anno primo Imperatoris Traiani, Christi autem 98 ineunte. Ex qua obseruatione comperimus Solis ingressum in Capricornum fuisse Alexandriae horis 18. 20. 1, feria 6 post meridiem 22 Decembris anni Christi 97. qui erat annus periodi Iulianæ 4810.

Interuallum ab epocha nostra, anni 4810. Itaque character illis conueniens de modo anni Alfonsini, nempe 1. 7. 59. 27, detractus de characterē 7. 18. 20', relinquit characterem neomeniæ *Ægonos*, aut *brumæ* in anno 764, nempe 6. 10. 20'. 33". Character æquinoctij *Krionos* est ex æquinoctij verni obseruatione *Hipparchea*, quæ secuta est autumnalem anni 32 periodi tertiæ *Calippicæ*. quam & ipse *Hipparchus* ἀρκεστάτω vocat. Denique character Solstitij *Karkinonos*, nempe 1. 22. 49'. 29", est ex *Ptolemæi* obseruatione in anno Christi 140. Sed tardior est vno die, vt sunt omnes *Ptolemæicæ* obseruationes. Quare qui anni caput a *Karkinone* instituere volet, vnum diem de feriæ characterē minuere debet: & ita recte congruet epilogismus cum phænomenis. Nam vt *Metonis* Solstitium saltem vno die maturius fuit iusto, ita *Ptolemæicum* tardius est vno die. Quemadmodum autem *Hipparchus* damnat obseruationem *Metonis*, ita *Albateni* suspectas habet *Ptolemæicas*, & causam erroris in instrumenta confert. Hæc autem tabula vt est duplex, ita compendio duarum tantum ingressionum cõtenta est.

Itaque sine vlllo labore neomeniam *Zygonos* adipisceris. Methodus hæc est: Semper ab anno

5472	2	4	49	40	19	11	76	18	0
73	6	13	39	0	13	4	1	0	50
5545	1	18	28	41	8	15	77	18	50

currente periodi *Iulianæ* abiice annos 763. Residuus numerus est annus currens ab epocha nostra, hoc est annus, qui inire debet, & cuius *Zygonos* neomeniam inuestigamus. Accipe proxime minorem numerum in annis collectis, reliquum in annis expansis, & numeros eis congruentes. Habebis characterem neomeniæ quæsitæ, dies ἀρκεστάτω χρονικῆς, gradus ἀρκεστάτω ἑπικῆς. Exemplum esto annus Christi 1595, qui est periodi *Iulianæ* 6308. Abiectis 763, residui 5545 significant annos 5544 abiuisse ab epocha, & 5545 iam incipere. Numerus proxime minor in annis quidem collectis 5472, reliquus autem 73 in annis expansis. Quorum omnium e regione numeri collecti dant characterem *Zygonos* feriam 1. 18. 50'. Fuit igitur æquinoctium ciuile *Alexandriæ*, hora 18 post meridiem feriæ septimæ, in die 13 Septembris. a qua meridie ἀρκεστάτω putamus feriã primam. Itaque æquinoctium ciuile incidit scrup. 50' post ortum Solis. **D** XIIII Septemb, is, feria prima. Porro dies ἀρκεστάτω χρονικῆς 41. 8. 15', significant totidem dies anticipasse æquinoctium a 26 Octobris, qui retro putati desinunt in 14 Septembris. Denique 77. 18'. 50'. grad. æquinoctium anteuertit in antecedentia. Adeptus characterem neomeniæ *Zygonos*, ex *Laterculo* reliquorum mensium neomenias colliges, vt patet: neque monitore opus est. Qui igitur volet instituere caput anni a *Zygone*, vt nos, aut ab *Ægone*, meminerit de periodo *Iuliana*.

A *Iuliana* semper minuere annos 764. Reliqui erunt anni præteriti. Qui autem ordietur annũ suum a *Krione*, aut *Karkinone*, deducere debet annos 765, vt reliqui sint anni præteriti. Quod si instituit tabulam annorum expansorum cum *Radice* implicata, vt nos fecimus, quia tunc annus expansus sumitur pro anno currente, pro methodo *Zygonis* & *Ægonis*, 763 duntaxat detrahendi erunt, vt nobis factum est: pro methodo autem *Krionos* & *Karkinonos*, 764. Hac anni forma, quam proponimus, neque melior, neque elegantior, neque tutior excogitari potest, vtpote quæ obseruationibus veterum, & rationibus astronomicis nititur. His ita animaduersis, *Hemerologium*, siue *Kalendarium* ex *laterculi* præscripto construendum est cum septuplici **B** columna. Prima continebit numerum dierum mensis, secunda characterem dierum: tertia epactas *Lunares* anni *Tropici*: quarta cyclum *Iudaicum*: quinta omnium capacissima neomenias *Iudaicas*: Sexta dies mensium *Iulianorum*. Septima & vltima epactas *Lunares* in anno *Iuliano*.

Table for ZYGON m̄ DIES XXX. Columns: Dies, Chara, Epacta, Cyclus, MENSES IVDAICI, Epacta Iuliana. Rows 1-30.

Table for TOXON n̄ DIES XXIX. Columns: Dies, Chara, Epacta, Cyclus, MENSES IVDAICI, Epacta Iuliana. Rows 1-29.

SCORPION m̄ DIES XXX.

ÆGON n̄ DIES XXIX.

Table for SCORPION m̄ DIES XXX. Columns: Dies, Chara, Epacta, Cyclus, MENSES IVDAICI, Epacta Iuliana. Rows 1-30.

Table for ÆGON n̄ DIES XXIX. Columns: Dies, Chara, Epacta, Cyclus, MENSES IVDAICI, Epacta Iuliana. Rows 1-29.

Table for HYDRON n̄ DIES XXX. Columns: Dies, Chara, Epacta, Cyclus, MENSES IVDAICI, Epacta Iuliana. Rows 1-30.

Table for KRION v̄ DIES XXXI. Columns: Dies, Chara, Epacta, Cyclus, MENSES IVDAICI, Epacta Iuliana. Rows 1-31.

ICHTHYON x̄ DIES XXX.

TAVRON v̄ DIES XXXI.

Table for ICTHYON x̄ DIES XXX. Columns: Dies, Chara, Epacta, Cyclus, MENSES IVDAICI, Epacta Iuliana. Rows 1-30.

Table for TAVRON v̄ DIES XXXI. Columns: Dies, Chara, Epacta, Cyclus, MENSES IVDAICI, Epacta Iuliana. Rows 1-31.

A

A

B

B

C

C

D

D

A Superest, vt Hemerologium nostrum Tabula lunari instruamus, ac menses Iudaicos in eo designemus. Construatur igitur Tabula primum ad 76 annos expansos, vt factum est in Solari, deinde in annos collectos, vt patet in exemplo subiecto.

TABVLA NOUILVNIOIVM ZYGNOS IN ANNIS EXPANSIS.

Table with columns for 'Annus panis', 'Character nouilunij', 'Cycli Juliani', 'Neomenia in mensib. Iulianis', 'Epactae Julianae', 'Cycli Indictionis', 'Annus panis', 'Character nouilunij', 'Cycli Juliani', 'Neomenia in mensib. Iulianis', 'Epactae Julianae', 'Cycli Indictionis'. Rows are labeled with 'Emb.' and numbers 1-40.

DIDYMON II DIES XXXII. Table with columns: Dies Leontionis, Chara. det., Epactae Iud., MENSES IYDAICI, Epactae Iulianae. Rows 1-32.

LEONTON Q DIES XXXI. Table with columns: Dies Leontionis, Chara. det., Epactae Iud., MENSES IYDAICI, Epactae Iulianae. Rows 1-32.

PARTHENON III DIES XXXI.

KARKINON S DIES XXXI. Table with columns: Dies Karkinon, Chara. det., Epactae Iud., MENSES IYDAICI, Epactae Iulianae. Rows 1-32.

Table with columns: Dies Parthenon, Chara. det., Epactae Iud., MENSES IYDAICI, Epactae Iulianae. Rows 1-32.

Supereft,

AVLA

TABVLA NOVI LVNIORVM IN ANNIS COLLECTIS.

Table with columns: Anni Collecti, Character nouilunij, Merismos, Perismos. Rows include years from 76 to 3040.

Table with columns: Anni Collecti, Character nouilunij, Merismos, Perismos. Rows include years from 3116 to 6080.

Tabula annorum expansorum septuplex. Primus versus continet annos expansos in cyclos quatuor, hoc est in annos 76. Secundus characterem nouilunij Zygonos. Exemplum: In primo anno epochæ nostræ, hoc est, in anno 764 periodi Iulianæ, nouilunium Zygonos fuit 2. 5. 243. hoc est, feria secunda, hor. 5. 243. Et quia erat Cyclus Solis Iulianus v i i i, Litera dominicalis E, vnde sequitur nouilunium incidere in literam F, propterea nouilunium fuit in 27 Octobris, vt habes in quarto

A in quarto versu Tabulæ, vt in tertio cyclum Solis Iulianum. Quia vero neomenia Zygonos fuit 26 Octobris, ergo nouilunium confectum fuit secunda Zygonis. Quare in Kalendario, e regione secundæ Zygonos, habes epactam Tropicam 29, vt in versu quinto Tabulæ; item epactam 26 Iulianam e regione eiusdem secundæ Zygonos, & 27 Octobris, vt etiam habes eandem in versu sexto Tabulæ. & in versu vltimo 2 cyclum Iudaicum, vt in Kalendario. Volo nunc scire neomeniam anni centesimi epochæ nostræ, hoc est anni 864 periodi Iulianæ. Duobus ingressibus hoc expeditur, vt supra in methodo neomeniæ Zygonos. Primo ingressu quæritur numerus proxime minor annorum collectorum. Reliquus numerus habetur in annis expansis. Vt hic in exemplo nostro, proxime minor numerus est 72, cui respondet character neomeniæ 3. 18. 220. In annis expansis 24, character 4. 10. 528. Summa annorum 100, character 1. 4. 748. Itaque nouilunium Zygonos fuit feria prima. Cyclus Iudaicus e regione anni 24, est 6: Epacta Tropica 14: Iuliana 11. Quare in Hemerologio, siue Kalendario, in mense Zygone. Hæc omnia sunt e regione 17 diei Zygonos, vndecima Octobris. Sed quia hæc variare possunt, propter celerem medium motum nouiluniorum, & propter characterem neomeniæ Zygonos, quare prius characterem Zygonos ex Tabula Solis. Fuit igitur character neomeniæ Zygonos 5. 2. 49. hoc est feria quinta. A quinta feria, ad primam inclusiue, sunt 3. Itaque quare in Kalendario 3, in columna characteris. Atque is numerus est e regione 13 Zygonos, qui compositus cum 5, abiecto septenario dat feriam primam nouilunij Zygonos. Ergo nouilunium contigit non in 14 Zygonos, vt ostendebat Tabula annorum expansorum, sed in 13 die. Itaque in nouiluniis inuestigandis semper doctrina characteris neomeniæ Zygonos antecedere debet. Nam neomenia Zygonos variat epactas. Neque solum neomenia, hoc est cyclus Solis, variat epactas, sed etiam μετέμνησις Lunæ in anno Tropico, vt μετέμνησις in anno Iuliano. De quibus nunc dicendum.

76 | 3 18 220
24 | 4 10 528
100 | 1 4 748

76 | 3 10 24
24 | 1 16 25
15 | 2 49

DE CAVSIS ΠΡΟΕΜΠΤΟΣΕΩΣ

Γεωγραφικῆς καὶ μετεμνήσεως.

Ex iis, quæ de anno Rabbi Adda, & periodo magna Hipparchi diximus, iam constat de proemptosi Lunari in anno Iuliano: Contrarium accidit in anno Tropico, in quo epactarum numerus decrescit, & Luna moratur dies anni: vt contra in anno Iuliano epactarum

rum numerus crescit, & annus Iulianus moratur nouilunia post annos 304, vno die. μετέμπλωσις, inquam, dicta relatione anni Tropici, quem moratur Luna: quemadmodum & μετέμπλωσις Ἑλληναίων ratione anni Iuliani, quem anteuertit cyclus Lunarum. Quæcunque enim μετέμπλωσις Lunarum fit, siue illa est in anno Iuliano εἰς τὰ ἑσπερία, & vocatur ἑσπερία μετέμπλωσις, siue in anno Tropico εἰς τὰ ἐπόμενα, & vocatur μετέμπλωσις, ea, inquam, nunquam consideratur neque cernitur, nisi in periodis Lunaribus, quæ proxime a Solis rationibus absunt. Eæ autem sunt Enneadecaeterides. Si quid enim, vtriusque sideris rationes variant, hoc in exitu Enneadecaeteridos potius, quam alibi, spectatur. Neque enim diuersa inter se comparamus, sed similia, paria, & æqualia. Modus anni Tropici est dierum 365. hor. 5, 886. de quibus deducto anni Lunarum modo 354, 8, 876, relinquuntur dies 10, 21, 10 epactæ anni primi in anno Tropico. Duplicatæ fiunt 21. 18. 20. Triplicatæ, deducto mense Lunari, fiunt 3. 2. 317. Sextuplicatæ, deducta semper syzygia vna, fiunt 6. 4. 634, Epactæ anni sexti. Ita propagando, & syzygiam deducendo, vbi ratio exigit, epactæ decimioni anni fiunt 29. 10. 832, quæ sunt minores vna syzygia, nempe diebus 29, 12, 793. Quare, non, vt in anno Iuliano, deducendum erit spatium syzygiæ de excessibus Solis, sed contra, hic epactæ Solis, nempe 29, 10, 832, deducendæ de 29, 12, 793. Et remanent dies 0. 1. 1041, epactæ, non iam ἑσπερία μετέμπλωσις, vt in anno Iuliano, sed μετέμπλωσις anni Tropici. Igitur enneadecaeteris Lunarum maior est enneadecaeteride Tropica Solari, diebus 0. hor. 1. 1041. Hoc est, quod vocamus μετέμπλωσις. Subiecimus igitur Laterculum Epactarum Iulianarum μετέμπλωσις, cum Epactis Tropici μετέμπλωσις per annos

Annus Enneadecaeteridos.	Epactæ Ἑσπερία- σις.			Epactæ Μετέμπλω- σις.		
1	10	21	204	10	21	10
2	21	18	408	21	18	20
3	3	2	899	3	2	317
4	14	0	23	13	23	327
5	24	21	227	24	20	337
6	6	5	718	6	4	634
7	17	2	922	17	1	644
8	28	0	46	27	22	654
9	9	8	537	9	6	951
10	20	5	741	20	3	961
11	1	14	152	1	12	178
12	12	12	356	12	9	188
13	23	8	560	23	6	198
14	4	16	1051	4	14	495
15	15	14	175	15	11	505
16	26	11	379	26	8	515
17	7	19	870	7	16	812
18	18	16	1074	18	13	822
19	0	1	485	29	10	832

B

C

Linea cyclo- rum.	Cycli Ἑσπερία- σις.			Cycli Μετέμπλω- σις.		
1	0	1	485	0	1	1041
2	0	2	970	0	3	1002
3	0	4	375	0	5	963
4	0	5	860	0	7	924
5	0	7	265	0	9	885
6	0	8	750	0	11	846
7	0	10	155	0	13	807
8	0	11	640	0	15	768
9	0	13	45	0	17	729
10	0	14	530	0	19	690
20	1	4	1060	1	15	300
30	1	19	510	2	10	990
40	2	9	1040	3	6	600
50	3	0	490	4	2	210
60	3	14	1220	4	21	900
70	4	5	470	5	17	510
80	4	19	1000	6	13	120
90	5	10	450	7	8	810
100	6	0	980	8	4	420
200	12	1	880	16	8	840
300	18	2	780	24	13	180
400	24	3	680	32	17	600

D

vnius

A vnus Enneadecaeteridos: vt possis inter se epactas tropicas cum Iulianiscōparare. Adiunctum est Laterculum cyclorum primum expansorum, deinde per denarios, postremo per centenarios collectorum. Iam scimus ex demonstratione periodi Hipparchæ, & anni Rabbi Adda, in 304 annis προέμπτωσιν fieri diei vnus, qui sunt cycli 16. & colliguntur dies 0. 23. 200. Deficit ab vno die, hor. 0. 880. Quare in 304 annis non fit iusta προέμπτωσις. Sed in 247 fit paulo maior vno die. Hoc exemplo vetustissimæ alicuius obseruationis demonstrandum est. Anno 28 Nabonassar, qui erat secundus Mardokempadi Regis Chaldæorum, obseruata Eclipsis Babylone. quod tempus incidit in annum 3994 periodi Iulianæ, Martij viii, sequente ix, feria vi, sequente vii, hora ii. 45. Alexandria. Rursus anno Christi 1504, vltima Februarij, sequente prima Martij, feria v, sequente vi, obseruatum eiusdem sideris deliquium: quod Alexandria fuerit hora 14. 25, post meridiem diei vltimæ Februarij, anno bisextili periodi Iulianæ 6217. Interuallum: cycli enneadecaeterici 117 absoluti, dies 7, hor. 2. 720. Vtrumque enim nouilunium eodem aureo numero, nempe quarto, accidit. Aliter προέμπτωσις notari non posset. Ergo in cyclis enneadecaetericis 117 fit προέμπτωσις dierum 7, hor. 2. 720. quæ sunt periodi Hipparchæ vii, cycli v. Tabula cyclorum προέμπτωσις proxime a nobis proposita promittit dies 7. 1. 585. At in ratione anni tropici, in annis 247, id est cyclis xiiii, fit ἑσπερία μετέμπλωσις dierum 0. 23. 1065. Deficit xv momentis ab vno die solido. Quare in annis 2090, qui sunt cycli 110, fit μετέμπλωσις dierum solidorum 9. hor. 0. 32. Hæc est maxima periodus μετέμπλωσις. Aliter habent rationes ἑσπερία μετέμπλωσις in anno Gelaxo, vt suo loco dictum est. Anno igitur xviiii epochæ nostræ, qui est 781 periodi Iulianæ, neomenia Tebeth decimioni in cyclo Iudaico contigit in xxii Scorpionos. In anno igitur 2091 epochæ, qui fuit 2854 periodi Iulianæ, neomenia eiusdem Tebeth anni xix in cyclo Iudaico descendit in neomeniam Toxonos. Atque adeo hinc colligitur, vt ex æquatione Solis & Lunæ fiunt ἐμβολίμοι menses, ita ex metemptosi Lunari nasci menses ἐκβολίμοι. Nam Tebeth decimus nonus cycli Iudaici non fuerit amplius nouiluniū Scorpionos, sed potius is mēsis, qui proxime ipsum Tebeth antecedit, nimirū mensis Casleu. Itaq. ambo in anno xix cycli Iudaici in eandē epactam inciderunt, nempe xxix, hic quidem in neomenia Scorpionos, alter autem in neomenia Toxonos. Cum vero in Kalendario notatus sit Casleu cycli secundi Iudaici e regione neomeniæ Scorpionos, in anno 2090 debuerit notari Casleu cycli xix Iudaici. Nam Casleu ille secundi cycli, qui notatus est initio epochæ in neomenia Scorpionos, is, inquam, pessum iit descendendo vsque ad decimum diem Scorpionos, anno 2091 epochæ, eo loco, vbi

Cc 2

notatus

notatus Casleu cycli XII initio epochæ. Cum dicimus cyclum pri- A
 mum, secundum Iudaicum, aut Dionysianum, intelligimus annum
 primum, secundum cycli Iudaici: in quo vulgus Computatorum se-
 quimur, & ad eorum institutum nos componimus. Propter hanc
 μετεμπίλωσι, appositæ sunt epactæ tam *μετεμπίλωσεως*, quam *μετεμπίλω-*
σεως in Tabula annorum collectorum Lunæ, vt patet in exemplo
 ipsius Tabulæ. Epactæ *μετεμπίλωσεως* sunt adiiciendæ epactis Iulianis.
 Contra epactæ *μετεμπίλωσεως* sunt detrahendæ de epactis tropicis. Epa-
 ctas Iulianas, & tropicas, vt iam didicisti, vocamus eas, quæ in Kalen-
 dario notatæ sunt, nimirum epactas æquabiles, hoc est, per vndenarium
 æquabiliter progredientes. Epactas autem *μετεμπίλωσεως* & *μετεμ-*
πίλωσεως vocamus eas, quæ in tabulam annorum collectorum conie- B
 ctæ sunt, hoc est epactas emendatas. Rursus epactæ æquabiles alter-
 nant per 30, & 29 in Calendario. Cum igitur numerus maior epactæ
μετεμπίλωσεως deducendus est de epacta tropica minore, ac commodari
 debet epacta antecedens. Verbi gratia: Epactæ Scorpionos sunt vnde-
 triginta. Ergo antecedentes, nimirum epactæ Zygonos, sunt triginta.
 Si igitur epacta Zygonos in anno proposito fuerit 12, & detrahendæ
 fuerint, exempli gratia, 23 Tropicæ epactæ de 12: adiectis 29, de sum-
 ma confecta detrahenda erunt illa 23. Contrario modo, quando epa-
 ctæ *μετεμπίλωσεως* cum epacta Iuliana propositi anni compositæ exces-
 serint 30, tunc deducenda erunt 29, aut 30, prout mensis Iulianus, quo
 de agitur, habet 30, aut 29 epactas. Hæc quidem perpetuam fidem C
 præstarent, nisi neomenia mensis Solaris epactas nunc moraretur,
 nunc præcipitaret. Itaque vno die citius, aut serius, epacta sæpe noui-
 lunium indicabit. Sed raro hæc methodus fallit. Exemplum: anno
 Christi 1599, periodi Iulianæ 6312, absoluti erunt cycli Lunares ab
 epocha nostra 292. Deductis enim

5548	5	15	13	41	8	47	77	21	25
	1	1	2	33	0	0	11	0	50
5549	6	17	46	41	8	58	77	22	15
	14 Septemb.								
5548	1	8	940	23	21	492	17	15	140
	1	2	5	243	0	0	0	0	0
5549	3	14	103	23	21	492	17	15	140
	9 Octob. Marcheswan.			Epacta v.	Epacta XIII.				

763, ex perpetua regula, de 6312, remanet annus currens epochæ
 nostræ 5549. Neomenia Zygo-
 nos, 6. 17. 46, XIII Septembris,
 cyclo Solis Iuliano XII. Nouilu-
 nium Marcheswan 3. 14. 103, IX
 Octobris: e cuius regione Epacta
 XIII. Ergo fuit XXVI Zygo-
 nos: e cuius regione Epacta v. Colliguntur Epactæ *μετεμπίλωσεως* fe-
 re 24, deducendæ de veteri Epacta 29. Remanent Epactæ v anni
 propositi. Scis enim primum nouilunium fuisse in XXV r Octobris
 e regione epactæ 29. Eodem modo colliguntur epactæ *μετεμπίλωσεως*
 17. quæ coniunctæ cum epacta Iuliana veteri XXVI componunt 43.
 de qui-

A de quibus detrahenda 9. propterea quod epacta Iuliana in Octobri
 est 29. Ergo antecedens fuit 20. Itaque remanet epacta 14
 Iuliana anni propositi. Propterea omnes numeros Tabulæ tan Soli
 riqum Lunæ in duobus diagrammatis coniecimus, vt docilis lector
 etiam pene haurire remanentia per hanc methodo affuecat, qua nihil
 tuæ subtilitas. Quod si epacta conuerteretur in Iulianam, aut præcipitaret
 vno die, hoc non in Iuliana non est sed in Iuliana esse efficit, vt epactas
 quæ ante illa sunt, in perpetuum vadimur non nouilunium instans.
 Optima hæc ratio anni est, quæ in Iuliana non potest, vt docet
 non in Iuliana, nisi in Iuliana, ut in Iuliana, ut in Iuliana, ut in Iuliana.
 B suis factis. Calippus inuenit, quæ in Iuliana, ut in Iuliana, ut in Iuliana.
 Talem Regis, quæ in Iuliana, ut in Iuliana, ut in Iuliana, ut in Iuliana.
 diuinitas, ut in Iuliana, ut in Iuliana, ut in Iuliana, ut in Iuliana.
 ille non potest, quæ in Iuliana, ut in Iuliana, ut in Iuliana, ut in Iuliana.
 illa diuinitas, ut in Iuliana, ut in Iuliana, ut in Iuliana, ut in Iuliana.
 de suis factis, ut in Iuliana, ut in Iuliana, ut in Iuliana, ut in Iuliana.
 lancia, ut in Iuliana, ut in Iuliana, ut in Iuliana, ut in Iuliana.
 de his factis, ut in Iuliana, ut in Iuliana, ut in Iuliana, ut in Iuliana.
 in prima puncta signorum.

DE EMENDATIONE PERIODORVM
 LVNARIVM.

C QVOD periodus Calippi elegantissima opus habuerit castigatio-
 ne Hipparchi, sed sero a Iudæis accepta, a Christianis autem
 cyclorum & Octaeteridum Paschialium conditoribus ne intellecta
 quidem, nedum accepta fuerit, satis constare puto ex iis, quæ libro
 secundo & de Hipparchi periodo, & de cyclis & Octaeteridibus Pa-
 schalibus disputata sunt. Temporibus igitur Diocletiani, Rabbi Ad-
 da, & alij eius sæculi æquales Iudæi doctissimi, adhibitis in consilium
 Hipparchi rationibus, vt testatur Rabbi Haije Hispanus, periodum
 veterem Calippi Alexandream, qua hætenus vsi erant, ab initio Se-
 leuci, maiorem quarta parte diei fere pronunciarunt, vt in quatuor
 D periodis pene vnus dies supra rationes Lunæ excurrat. Vt igitur ali-
 quibus pomceriis neomenias suas finirent, animaduenterunt id per
 dies simplices ciuiles fieri non posse, vt hætenus factum erat in Ca-
 lippica periodo. Id autem melius se adepturos putarunt per medij
 motus Lunaris epilogismos. Quare eum luculentissimum Compu-
 tum, quo hodie vtuntur, & quo nihil præstantius in eo genere excogi-
 tari potest, instituerunt. Hæc fuit prima forma anni ciuilis castigata:

[Redacted text]

Non memini de hac re ab ylllo scriptore ante 300 annos mentionem iniectam. Hinc autem multos scimus tam Latini nominis, quam Græci multa de anticipationibus Terminorum Paschalium questos, multa etiam ad reformationem in medium protulisse: ex nostris quidem Ioannem de C. Sacro Busto, aut Sacro Bosco, Linconiensem, Petrum de Dacia cognomine Philumenam, Ioannem de Saxonia, viros eruditos: ex Græcis vero Nicephorum Gregoram, & Isaacium Argyrum. Cuius verba ex eius Computo Græco excerpta huc inferere non minus utile, quam iucundum fore censuimus.

ISACII ARGYRI DE EMENDATIONE CYCLI PASCHALIS;

Excerptum ex eius computo Græco, post Canonion Paschale.

Et hæc quidem fati. Ab his autem proxime necessarium est, ostendere causam, cur Canon ille Paschalis mendose editus est: & utrum ita a principio editus fuerit, necne: item, cum ita sit, quando contingat Pascha a nobis rite celebrari, & quando ab exacta regula deficit. Horum, quæ diximus, nulla alia causa est, præter quam quod Luna ad eundem locum per decem & nouem annos Romanos redi-

tus non

A tus non exacte a nobis assumptus est, quemadmodum in processu per aliam temporum conuersionem ostendemus, quæ per annos viginti quinque Ægyptiacos fit, & qua mirabilis Ptolemæus in opere constructionis vsus est, facta vtriusque conuersionis inter se comparatione. Comparamus autem sic. Decemnouennalem Lunæ conuersionem quadruplamus, quod per quadriennium annus Romanus ex quadrantum diurnorum accessione restituatur. Ita fiunt. anni Romani LXXVI. Triplamus etiam eodem modo viginti quinque annorum Ægyptiacorum lustrum. & facit annos LXXV. Hos LXXV Ægyptiacos annos exacta Lunæ restitutio anteuenit scrupulis diurnis sexagenariis 8'. 21". Quia vero LXXVI anni Romani LXXV annos Ægyptiacos superant diebus CCLXXXIII, ut ex appositis ratiociniis constat: illis si adiecerimus portionem diurnam de exacta Lunæ conuersione, scrupula 8'. 21", & de conflatis diebus 384. 8'. 21", deduxerimus mensium tredecim Lunarium dies appendices 383. 53'. 52": habebimus exactam Lunæ restitutionem, qua decemnouennales quatuor orbis Romanos anteuenit scrupulis diurnis 14'. 29". quæ quidem est portio diei minor quadrante. Sed interea esto quadrans fere. In quatuor ergo lustris septuaginta sex annorum, hoc est in trecetis quatuor annis

Anni Ægypt.	Anni Romani
75	76
Dies 365	365. 5r.
<hr/>	
Dies 27375.	27759
Excessus	
Dies	
384	

B Romanis, quæ per denos nouenos annos fit restitutio, nõ ad amissim superat exactissimam die vno solido. Atque iccirco facile deprehendi potest, Canonem deficientem hodie duabus diebus a plenilunio Pascha Iudaici, ante bis trecentos quatuor annos Romanos constructum fuisse. Quod si Paschalium pleniluniorum dies exactissimum ostenderet oppositionum tempus, possemus accuratius ratiocinari ante quot annos talis Canon compositus fuerit. Interea tamen ut cognoscamus post quot annos a præsentis integræ dies duæ, quæ desciscunt ab examine, consummandæ sint, plenilunij Pascha Iudaici præsentis cyclo apppositi, quod decimam Aprilis diem scriptam habet, rationem iniuimus. Deprehendimus autem, propter non accuratam, ut dictum est, conuersionis Lunarum rationem, qua Canon utitur, desciscere in octauam Aprilis post horas tres æquinoctiales ab ortu Solis, qui in eadem die contigit. Quia vero tres horæ æquinoctiales sunt octaua pars temporis nocturni & diurni, si annorum CCCIII Romanorum, in quibus integram noctem & diem exacta conuersione non exactam, quæ fit in XIX annis, anticipat, octauam partem assumpserimus, id est, annos Romanos XXXVI: habebimus post quot annos a præsentis integræ erunt dies duæ ab examine deficientes. Post illam

C Romanis, quæ per denos nouenos annos fit restitutio, nõ ad amissim superat exactissimam die vno solido. Atque iccirco facile deprehendi potest, Canonem deficientem hodie duabus diebus a plenilunio Pascha Iudaici, ante bis trecentos quatuor annos Romanos constructum fuisse. Quod si Paschalium pleniluniorum dies exactissimum ostenderet oppositionum tempus, possemus accuratius ratiocinari ante quot annos talis Canon compositus fuerit. Interea tamen ut cognoscamus post quot annos a præsentis integræ dies duæ, quæ desciscunt ab examine, consummandæ sint, plenilunij Pascha Iudaici præsentis cyclo apppositi, quod decimam Aprilis diem scriptam habet, rationem iniuimus. Deprehendimus autem, propter non accuratam, ut dictum est, conuersionis Lunarum rationem, qua Canon utitur, desciscere in octauam Aprilis post horas tres æquinoctiales ab ortu Solis, qui in eadem die contigit. Quia vero tres horæ æquinoctiales sunt octaua pars temporis nocturni & diurni, si annorum CCCIII Romanorum, in quibus integram noctem & diem exacta conuersione non exactam, quæ fit in XIX annis, anticipat, octauam partem assumpserimus, id est, annos Romanos XXXVI: habebimus post quot annos a præsentis integræ erunt dies duæ ab examine deficientes. Post illam

D ut dictum est, conuersionis Lunarum rationem, qua Canon utitur, desciscere in octauam Aprilis post horas tres æquinoctiales ab ortu Solis, qui in eadem die contigit. Quia vero tres horæ æquinoctiales sunt octaua pars temporis nocturni & diurni, si annorum CCCIII Romanorum, in quibus integram noctem & diem exacta conuersione non exactam, quæ fit in XIX annis, anticipat, octauam partem assumpserimus, id est, annos Romanos XXXVI: habebimus post quot annos a præsentis integræ erunt dies duæ ab examine deficientes. Post illam

illam autem conuersionem, rursus alius diei scrupulis incipiet exacta A
 restitutio non exactam anticipare. Post annos autem triginta octo a
 presenti erit annus 6919. His ita animaduersis, consideremus, an &
 singulis annis peccat dies, in qua nos sacrosanctum Pascha celebra-
 mus, aut alias quidem peccat, alias non. Patebit vero, si ad vnum
 diem mensis dumtaxat Pascha nostrum exigeretur, & non opus esset
 illud Dominica die celebrare, singulis annis peccaturum illud, quem-
 admodum & Iudaicum Pascha, & quidem duabus diebus, quemad-
 modum & illud. Sed quia Dominica die celebratur, propterea non
 semper peccat. Sed subtilius res putetur: Quotiescunque Iudaicum
 Pascha, quod vni diei mensis subiectum est, contingit Dominica, aut
 feria secunda, aut tertia, aut quarta, aut quinta, tunc nostrum Pascha B
 non peccat, cum sequenti Dominica celebratur. Quando vero feria
 sexta, aut Sabbato, tunc vero vel nimium quantum a recto desciscit.
 Incidente enim in feriam sextam, cum deberemus proxime sequente
 dominica Pascha celebrare, in eam Dominicam, quæ post illam se-
 quitur, transcendimus, quandoquidem Pascha Iudaicum, quod in
 Canone assumitur, biduo, quod a nobis demonstratum est, Pascha a
 Iudæis celebrari solitum præuertit. In sabbatho quoque idem contin-
 git propter eandem causam. Cum enim deberemus, interueniente
 postridie Dominica, Pascha celebrare, in illam, quæ post eam sequi-
 tur, transitum facimus. Vno quidem hoc casu peccatur, propter cau-
 sam, quam diximus, non exactæ restitutionis Lunaris. Est & alius C
 casus, (quanquam hoc quidem raro accidit,) propter verni æquino-
 ctij luxationem. Retro enim progreditur, & ipsum quoque post con-
 uersiones annorum, propter eam causam, quam dicemus, quæ ita
 habet: Solem interuallo 365 dierum & quadrantis ab eodem puncto
 ad idem reuerti, pinguius acceptum est: secundum vero subtilem ra-
 tionem, aliqua diei portione minus, vt quidem Ptolemæus in Com-
 positione ait, trecentesima: vt autem Persarum Mathematici, & nos
 solstitium per plures dies obseruantes, deprehendimus portionem
 illam maiorem ducentesima parte, quam quidem a diebus 365 &
 quadrante auferre oporteat. Æquinoctium enim vernum ait Ptole-
 mæus sæculo suo confici XXI Martij. Nos autem ipsum deprehendi- D
 mus ante XV Martij, ex Solstitij obseruationibus ipsum putantes.
 Quia vero lex Mosaica proximo post vernum æquinoctium plenilu-
 nio statim Pascha celebrare Iudæis præcipit: quo tempore Canon Pa-
 schalis constructus est, cum scilicet vernum æquinoctium in XXI, aut
 XX Martij propemodum conficeretur: Pleniluniorum dies in Cano-
 ne notati & Iudaicum Pascha indicantes, prima quidem sunt rite post
 æquinoctium plenilunia. Non enim reperies Canonem transgredi pleni-

A plenilunium vicesimæ primæ Martij, quod quidem tunc erat pri-
 mum post æquinoctium, aliud autem vicem eius substituere. Nunc
 vero cum vernum æquinoctium sex aut pluribus diebus retro progres-
 sum fuerit, possent esse alia prima plenilunia ante XXI Martij, in qui-
 bus Iudæi quidem Pascha celebrent, nos vero plenilunia Canonis se-
 quentes integrum mensē a congruo tempore desciscamus. Ante
 annos enim quinquaginta, cum adhuc ætate iuuenis essem, & in qua-
 dam Thraciæ vrbe, cui nomen Ænos, degerem, vidi loci inquilinos
 Iudæos vicesima Martij Pascha suam obiuisse: nos vero nostrum san-
 ctum Pascha vicesima tertia Aprilis celebrauimus, secuti diem Pleni-
 lunij Canonis in XVIII Aprilis notatam. Ego quidem tunc rem-
 B admiratus sum adhuc rudis Mathematicarum rerum. Postea vero
 causas rei ex astronomicis disciplinis edoctus, percepi hoc rite conti-
 gisse. Ex his igitur constat, quoties proxime exactum vernum æqui-
 noctium, hoc est XV Martij, vsque ad XX eiusdem, contingit pleni-
 lunium fieri, nos a regula deficere, quod ad plenilunia Aprilis transgres-
 sum facimus. Et quidem ante nos doctissimus Gregoras de hoc scri-
 psit, edito libro, in quo nullam eruditionem desideres, & transforma-
 to canone, & in eum, qui huic sæculo competit, statum restituto. Qui
 & in populo, & in conspectu Imperatoris, & ipsius senatus & lectis-
 simorum ecclesiæ virorum ab omnibus laudatus est: & vniuersi Pa-
 scha, si fieri posset, ex emendatione Canonis celebrandum esse de-
 creuerunt, ipsa veritate verborum confutati. Nos vero, non quod so-
 lenne Pascha mutandum esse censeamus, hunc sermonem institui-
 mus: neque ideo, vt eos, qui hunc Canonem construxerunt, crimina-
 remur; tanquam imperite & vitiose principium eius ediderint, in hæc
 verba effusi sumus. Apage eiusmodi verba: neque vitiligatores ca-
 lumniosam in nos linguam vibrent. Hoc enim solum studuimus
 ostendere, quomodocunque edatur Canon, euitari non posse, quin
 a tempore vitiosum fiat, efficiens, vt decemnouennalis Iustri discrimen,
 quod in exiguo tempore paruum dictu, & insensibile videbatur,
 multorum annorum processu nequaquam negligendum sit.

Hactenus Argyrus.

D Est autem plana methodus Canonis. Numeri, qui sunt in dupli-
 cibus cellis frontalibus, indicant cyclum Solarem Græcorum. Nam
 cyclus Græcorum incipit a cyclo XVIII Latinorum, in litera F.
 Quare & XVIII Græcorum habebit eandem literam F. Et propterea
 congeminati sunt I. XVIII. propter communem literam F. quæ est
 in VII Aprilis, & in XXI Martij, & ita deinceps descendendo per
 numerum Cycli aurei. Eodem modo cycli VII. XV habent eandem
 literam F. Consequenter XIII. XXI habent literam E. quæ etiam
 est in.

est in VI. Aprilis, XXI Martij, & ita deinceps descendendo. in singulis cellis Pascha Christiani subiecti sunt numeri feriales I. II. III. IIII. V. VI. VII. significantes feriam, in quam incidit Pascha legale, siue Iudaicum. Exemplum. In primo anno cycli, Pascha legale est in XXXI Martij. Christianum in VII April. in cuius cella est nota I, id est feria prima. Ergo Pascha legale est in feria prima. Quod verum est. Nam litera Dominicalis est F, in vlt. Martij.

IN METHODVM CORRECTIONIS PASCHALIS ISACII ARGYRI.

Quo tempore hoc scripserit Argyrus, non longius quaerendum. Ipse notam apposuit annum Graecorum 6881: hoc est Christi 1372. ut ab eo ad hunc 1596, fluxerint anni CCXXIIII. Quod vero ait ante quinquaginta annos se, cum in vrbe Thraciae Aeno esset, obseruasse a Iudaeis Pascha celebratum fuisse vicefima Martij, quo anno Christiani in XXI Aprilis Pascha resurrectionis celebrarint, sequentes, ut ipse ait, Terminum Paschalem appositum Canonis in XVI Aprilis: manifesto quidem indicat annum cycli Lunaris fuisse VII, literam autem Dominicalem A. Haec non potuerunt concurrere, nisi in anno Christi 1318. Cyclus Lunae fuit VII, Solis XI. Ideo terminus Paschalis Dionysianus XVI Aprilis: litera dominicalis A. Interuallum ab epocha Argyri retro ad illum annum,

CANON PASCHALIS EMENDATIONIS, AVCTORE NICEPHORO GREGORA, cuius Argyrius in superiore Methodo differit.

Cy. clu.	Pascha Legale.	1 7	2 13	3 14	9 15	10 21	11 22	17 23	18 28	Epacta.
1	M. 31	A. 7	A. 6	A. 5	A. 4	A. 3	A. 2	A. 8		XIIII
2	M. 20	M. 24	M. 23	M. 22	M. 21	M. 27	M. 26	M. 25		XXV
3	A. 8	A. 14	A. 13	A. 12	A. 11	A. 10	A. 9	A. 15		VI
4	M. 28	M. 31	M. 30	M. 28	A. 4	A. 2	A. 2	A. 4		XVII
5	A. 16	A. 21	A. 20	A. 19	A. 18	A. 17	A. 23	A. 22		XXVIII
6	A. 5	A. 7	A. 6	A. 12	A. 11	A. 10	A. 9	A. 8		IX
7	M. 25	M. 31	M. 30	M. 29	M. 28	M. 27	M. 26	A. 1		XX
8	A. 13	A. 14	A. 20	A. 19	A. 18	A. 17	A. 16	A. 15		I
9	A. 2	A. 7	A. 6	A. 5	A. 4	A. 3	A. 9	A. 8		XII
10	M. 22	M. 14	M. 23	M. 29	M. 28	M. 27	M. 26	M. 25		XXIII
11	A. 10	A. 14	A. 13	A. 12	A. 11	A. 17	A. 19	A. 15		III
12	M. 30	M. 31	A. 6	A. 5	A. 4	A. 3	A. 2	A. 1		XV
13	M. 19	M. 24	M. 23	M. 22	M. 21	M. 20	M. 26	M. 25		XXVI
14	A. 7	A. 14	A. 13	A. 12	A. 11	A. 10	A. 9	A. 8		VII
15	M. 27	M. 31	M. 30	M. 29	M. 28	A. 3	A. 2	A. 1		XXVIII
16	A. 15	A. 21	A. 20	A. 19	A. 18	A. 17	A. 16	A. 22		XXIX
17	A. 3	A. 7	A. 6	A. 5	A. 4	A. 10	A. 9	A. 8		X
18	M. 23	M. 24	M. 30	M. 29	M. 28	M. 27	M. 26	M. 25		XXI
19	A. 11	A. 14	A. 13	A. 12	A. 18	A. 12	A. 16	A. 15		II

annum, sunt anni LV. Ideo recte dixit ante annos quinquaginta. Plus enim sunt, quam quinquaginta. Erat annus Graecorum 6826, Iudaeorum 5078, incipiens ab autumno anni Christi 1317. Tisri 4.8.286, feria quinta, in VII Septembris. Nisan sequens 6.12.724, feria septima, in III Martij. Ergo quintadecima Nisan in XVIII Martij. Quod si annus fuisset plenus, incidisset in XIX Martij. Quomodo igitur constabit fides auctori de Pascha a Iudaeis in XX Martij celebrato? An alia vsi sunt anni forma, quam ea, qua alij Iudaei? Habuimus autem duo exemplaria Graeca eiusdem Argyri: in quibus constanter notata erat vicefima Martij: ut non sit error librarij, sed potius ipsius Argyri. Quod vero ait aequinoctium vernum obseruatum a Ptolemæo in XXI Martij, falsum est. Obseruatio enim confertur ab ipso Ptolemæo in Pachon VII, anni a meridie Nabonassari 887, feria secunda. Erat annus Christi 140. Litera Dominicalis DC. Ergo feria secunda in D, & proinde in XXI Martij. Itaque anno 143 aequinoctium peruenerat ad XXI eiusdem Martij. Tantum abest, ut in XXI obseruatum sit a Ptolemæo. Habemus & alias Paschales correctiones Ioannis de Saxonia, Ioannis de Dacia cognomine Philomenæ, & aliorum, qui temporibus Argyri, aut ante, scripserunt. Sed hac sola Argyri contenti simus.

DE EMENDATIONE CYCLI PASCHALIS.

Atque hæc quidem Isacius Argyrus homo Graecus, qui non tam suam, quam Gregoræ castigationem adducit. Sed & ipsius Gregoræ diatribam de ea re produxissem, nisi indigna visa esset, quæ hic locum haberet, propter aniles quasdam de æquinoctiis opiniones. Si quis vero tanti facit, ut in ea legenda horam perdere non recuset, adeat ipsius Gregoræ librum VII. Sed & ipse Argyrus, & alij tam nostri, quam Graeci, qui hoc saxum volutarunt, nihil aliud suis scriptis consequuti sunt, quam ut negligerentur, & eorum ratio non haberetur: donec memoria auorum nostrorum id denuo agitatum his superioribus annis obtinuit. In hac re duo sunt, castigatio cycli Paschalis, & obfignatio æquinoctij in die Iuliana. Vtrique rationi vitium oblatum ex anticipatione vtriusque sideris in forma Iuliana. Alteram vocauimus *ωθέρησιων* *κελωαινω*: alteram *ωθέρησιων* *ιονμενω*. De vtraque iam satis a nobis dictum. Easdem causas vitiati cultus Paschalis pronunciarunt primi illi, qui de hac re disputarunt, ut habes apud Argyrum. Sed & Ioannes de Saxonia easdem causas prodit, atque eadem remedia. *Modus*, inquit, *corrigendi hunc errorem secundum Linconensem est, ut verificetur quantitas anni, ut ex precedentibus patet, & verificata Kalendario inseratur. Aut aliter: Considerare*

tur tam dies æquinoctij vernalis, quam plenilunij primi secundum veritatem: & ibi ponatur Terminus Pasche. Et sic absque omni errore in proxima Dominica celebrabitur ipsum Pascha. Voluit igitur, in Calendario Iuliano apponi diem ingressus Solis in Arietem, id est, neomeniam Krionos annotari. Ita enim fiet, vt dignoscantur reiiiculi menses, quos ἐβολίμοις vocamus, a veris Paschalibus. Ex iis autem, quæ superius demonstraui, potes colligere, quia quosdam menses ἐβολίμοις diximus, hoc nihil aliud esse, quam fieri posse, vt qui hoc sæculo menses Paschales sunt, aliquando non sint Paschales, propter μετέμπλωσιν Lunarem. Et quidem primis aliquot sæculis epochæ nostræ, hoc est, ab anno periodi Iulianæ 764, & deinceps, nullus Nisan hodiernus fuit mensis Paschalis, præter Nisan III, XI, & XIII, in cyclo Iudaico. Nam is Paschalis mensis est, cuius quintadecima, siue solenne Azymorum Iudaicum saltem incurrit in neomeniam Krionos. quemadmodum ille mensis est verus Tisri, cuius quintadecima, siue σκλωπονηγία Iudaica incidit saltem in neomeniam Zygonos. Et contra, hodie in cyclo Iudaico duo Nisan sunt, nonusdecimus, & octauus, qui migrarunt in locum Ijar. Quare sequitur, vt annis XIX, & VIII cycli Iudaici, qui sunt anni III, & XI nostri aurei numeri Dionysiani, pro Nisan assumatur Adar posterior. Itaque omnino hic locus est τῆ ἐβολῆ. Cum primum autem fit ἐβολῆ, tunc ille cyclus habet tantum 234 syzygias, cum tamen cyclus enneadecaetericus constet syzygiis 235. Imo quia duo Adarin in vno cyclo pro duobus Nisan assumendi sunt, cyclus Iudaicus, quando duorum mēsiū fieret ἐβολῆ, esset tantum 233 syzygiarum. Igitur ne per ἀεθρήγησιν fiat fraus neomeniæ Paschali, non satis est cyclum Iudaicū sequi, nisi etiam τῆ ἐβολῆ illorum duorū Nisan in duos Adarin posteriores in locum eorum sufficiamus. Altera castigatio, vt diximus, est ἀεθρημπίωσιν Lunaris, quæ post XVII cyclos in anno Iuliano percipitur: & tunc epacta Iulianæ diei apposita augenda est vnitatem. Sed neque hoc satis. Epactæ enim vulgo æquabiles vsurpantur, per vndenarium numerum crescentes, abiectis triginta, quoties numerus congestus eam summam conficit. Hæc enim ratio quanquam expedita, & tractabilis, atque vulgi vsibus accommodata, tamen non raro fallit. Aliquando enim epactæ etiam per duodecim, aliquando per decem tantum progrediuntur. Quæ variantia in orbem redit post quatuor cyclos, siue annos 76. Nam diuersitas hæc aliquando ex bisexto Iuliano nascitur. Quare necesse omnino, ex præscripto epactarum æquabilium Dominicam ἀναστάσις aliquando plenilunium anteuertere. quod accidit anno 1598. qui est error vt crassus, ita & manifestus. Instituenda igitur est periodus 76 annorum, appositis characteribus nouiluniorum Pascha-

A Paschaliū, siue Nisanin Iudaicorum. vt illis ducibus veras epactas Iulianas nanciscamur.

TABVLA NOUILVNIOIVM PASCHALIVM.

RESIDVVM TABVLÆ NOUILVNIOIVM PASCHALIVM.

TABVLA ÆQVATIO- nis Epactarum.

Linea Annotum.	Fe- ria.	Ho- rz.	Scrup- toso.	Cycl. Rom- nus.	Novilunij Paschale in dieb. Iulia- nis.	Epacta Iu- liana.	Linea An- notum.	Fe- ria.	Ho- rz.	Scrup- toso.	Cycl. Rom- nus.	Novilunij Paschale in dieb. Iulia- nis.	Epacta Iu- liana.	Anni co- llecti.	Dies epac- tarum.			
Emb.	1	4	7	551	D C	24 M. VII	Emb. 41	5	22	1046	C B	1 Ap. XXVII	76	0	0			
	2	1	16	247	B	13 M. XVIII		42	3	7	842	A				21 M. X	152	0
	3	7	13	936	A	1 Ap. XXVIII		43	7	16	638	G				10 M. XXI	228	0
	4	4	22	732	G	22 M. IX		Emb. 44	6	14	147	F				29 M. II	304	0
Emb.	5	2	7	528	F E	10 M. XXI	Ijar	45	3	22	1023	E D	18 M. XII	323	1			
	6	1	5	37	D	29 M. II		46	2	20	532	C	6 Ap. XXIII			399	1	
	7	5	13	913	C	18 M. XIII		47	7	5	328	B	26 M. V			475	1	
	8	4	11	422	B	6 Ap. XXIII		48	4	14	124	A	15 M. XVI			551	1	
Emb.	9	1	20	218	A G	26 M. V	Emb. 49	3	11	713	G F	2 Ap. XXVII	627	1				
	10	6	5	14	F	15 M. XVI		50	7	20	509	E			23 M. VIII	646	2	
	11	5	2	603	E	3 Ap. XXVI		51	5	5	305	D			12 M. XIX	722	2	
	12	2	11	399	D	23 M. VIII		Emb. 52	4	2	894	C			31 M. O. XXIX	798	2	
Emb.	13	6	20	1050	C B	12 M. XIX	Emb. 55	53	1	11	690	B A	19 M. XII	874	2			
	14	5	17	784	A	30 M. I		54	5	20	486	G	9 M. XXI			950	2	
	15	3	2	580	G	20 M. XI		55	4	17	1075	F	27 M. III			969	3	
	16	7	11	376	F	9 M. XXII		56	2	2	871	E	17 M. XIII			1045	3	
Emb.	17	6	8	965	E D	27 M. VI	Ijar	57	1	0	380	D C	4 Ap. XXV	1121	3			
	18	3	17	761	C	16 M. XV		58	5	9	176	B	24 M. VII			1197	3	
	19	2	15	270	B	4 Ap. XXV		59	2	17	1052	A	13 M. XVIII			1273	3	
	20	7	0	66	A	25 M. VI		Emb. 60	1	15	561	G	1 Ap. XXVIII			1292	4	
Emb.	21	4	8	942	G F	13 M. XVIII	Emb. 63	61	6	0	357	F E	21 M. X	1368	4			
	22	3	6	451	E	1 Ap. XXVIII		62	3	9	153	D	10 M. XXI			1444	4	
	23	7	15	247	D	21 M. X		63	2	6	742	C	29 M. II			1520	4	
	24	5	0	43	C	11 M. XX		64	6	15	538	B	18 M. XIII			1596	4	
Emb.	25	3	21	632	B A	29 M. II	Ijar	65	5	13	47	A G	6 Ap. XXIII	1615	5			
	26	1	6	428	G	18 M. XIII		66	2	21	923	F	26 M. V			1691	5	
	27	7	13	1017	F	6 Ap. XXIII		67	7	6	719	E	15 M. XVI			1767	5	
	28	4	12	813	E	26 M. V		Emb. 68	6	4	228	D	3 Ap. XXVI			1843	5	
Emb.	29	1	21	609	D C	15 M. XVI	Emb. 71	69	3	13	24	C B	22 M. IX	1919	5			
	30	7	19	118	B	3 Ap. XXVI		70	7	21	900	A	12 M. XIX			1938	6	
	31	5	3	994	A	23 M. VIII		71	6	19	409	G	31 M. O. XXIX			2014	6	
	32	2	12	790	G	11 M. XX		72	4	4	205	F	20 M. XI			2090	6	
Emb.	33	1	10	299	F E	30 M. I	Emb. 74	73	1	13	1	E D	8 M. XXIII	2166	6			
	34	5	19	95	D	20 M. XI		74	7	10	590	C	27 M. III			2242	6	
	35	3	3	971	C	9 M. XXII		75	4	19	386	B	17 M. XIII			2261	7	
	36	2	1	480	B	28 M. III		Ijar	76	3	16	979	A			4 Ap. XXV	2337	7
Emb.	37	6	10	276	A G	16 M. XV	Emb. 77	77	6	10	276	A G	16 M. XV	2413	7			
	38	5	7	865	F	4 Ap. XXV		78	5	7	865	F	4 Ap. XXV			2489	7	
	39	2	16	661	E	24 M. VII		79	2	16	661	E	24 M. VII			2565	7	
	40	7	1	457	D	14 M. XVII		80	7	1	457	D	14 M. XVII			2641	8	

Tabulam nouiluniorum Paschaliū per 76 annos construximus, vt varietas nouiluniorum perspici possit: quæ quidem aliquando propter bisextum accidit, aliquando etiam propter motum ipsum Lunæ medium. Propter bisextum, vt exempli gratia, anni primi & vicesimi, qui sunt in eodem numero aureo, epactæ non sunt eadem. Nam in anno primo epacta est VII, in anno autem 20 epacta est VI. idque pro-

pter bifextum. Nam in annis 39, & 58 iterum epacta est VII, nullo A scilicet interueniente bifexto. Propter ipsum motum Lunæ variat etiam epacta, nullo interuentu bifexti: vt in annis 4, & 23, in eodem aureo numero diuersæ sunt epactæ. Tutius igitur est per epilogismos nouiluniorum agere, vt Iudæi faciunt. Nullus alius est modus vera nouilunia Paschalia nanciscendi. Ita nullus error occurret in inuestigatione verni nouilunij. Primationem vocant nostri Computatores, id est primam Lunam, siue primum nouilunium Paschale. Nouilunium autem illud est neomenia Nisan: cuius quartadecima est ἡ πρώτη τῶν ἄζυμων ἰσθαική. quintadecima autem est ἡ ἑορτὴ τῶν ἄζυμων. Vtriusque fit mentio apud Ioannem statim initio XIII cap. Nam illud τῆς ἑορτῆς comprehendit καὶ τὴν πρῶτον καὶ τὴν δευτέραν, quæ est XIII Nisan, καὶ B τὴν ἑορτὴν, quæ est XV. Sed Christianorum quartadecima est quintadecima Iudæorum. Quintadecima Iudæorum est plenilunium, vt omnes sciunt. Quartadecima item Christianorum est plenilunium. Itaque computatores Græci quartadecimam vocant nunc πληροσέλιον, nunc προσωέλιον. Latini autem nunc terminum Paschalem, nunc plenilunium. Inter illos Ioannes de Saxonia vir eruditus, eruditi Computi conditor ita scribit: *Cum Luna dicatur quartadecima in ipso die plenilunij, ipsa debebat dici prima, non in die coniunctionis eius cum Sole, sed in proximo die sequenti, quo possibile est, vt primo appareat accensa a Sole. Quia si inciperet tempus primationis ab hora coniunctionis, necessario in die plenilunij Luna quintadecima diceretur.* C Non potuit clarius demonstrari, Quartadecimam Christianorum esse XV Nisan Iudaici, id est τὴν πρῶτον. Sed & ipse Dionysius Exiguus, conditor periodi magnæ Paschalis hoc melius ostendit. Aliam enim instituit methodum nouiluniorum, aliam neomeniæ Paschalis. Quartadecima Paschalis apud eum est sextadecima nouilunij. Atqui debebat esse quintadecima. Sed propter ἀεμπτωσίω vnius diei, quæ debebat esse quintadecima, ea est sextadecima. His ita constitutis, hoc sciendum ἐν ἀεμπτωσίας λόγῳ, nouilunia, quæ hic apposita sunt, incipere a primo anno cycli Dionysiani: hoc est, hic apposita esse nouilunia Paschalia annorum 76, a primo anno cycli Dionysiani, cuius secundus annus, est primus annorum vulgarium Christi. Annis igitur D Christi addenda vnitas, vt solet in methodo periodi magnæ Dionysianæ. De summa deducendus est numerus proxime minor in Tabula æquationis epactarum. Exemplum. Esto annus Christi 1595. Volo scire quotus annus sit periodi annorum 76, quam constituimus. Adde vnitatem annis Christi. Abiecto proximo minore numero in Tabula æquationis epactarum, nempe 1520, relinquuntur 76, nempe annus vltimus periodi. Dico igitur annum Christi propositum 1595 esse

A esse vltimum periodi. Siquidem periodus est annorum 76. Volo scire, quæ sit epacta. Numerum ἀεμπτωσίας e regione annorum 1520, quos deduxisti de annis Christi, nempe numerum 4, coniunge cum epacta, quæ est e regione anni 76, nempe cum 26. Habes 30. hoc est 0. Ergo anno proposito 1595, epacta est 0 in anno Iuliano. Sciendum præterea omnes menses ἐμβολίμους esse in XI appendicibus diebus solaribus, quæ excrescunt supra rationes Lunæ. Ideo in Computo Paschali semper epactæ debent incipere a mense Paschali, nimirum a Martio. Itaque XI dies, quæ excurrunt supra annum Lunarem, incipiunt a XVIII Februarij, in quibus XI diebus semper, vt dixi, embolimi menses sunt. Cum autem vtendum est ἐμβολῆ, hoc est, cum B vsurpandus est Adar posterior pro Nisan, epacta erit in illis XI diebus Februarij postremis. Vsurpatur enim tunc mensis embolimus pro Nisan. Mensis autem embolimus est in XI excurrentibus diebus. Epacta igitur in illis quærenda est. Quoties ergo ἐμβολῆ vtendum est, epacta retro numeranda erit ab vltima Februarij. Exemplum. Esto annus Christi 1598. Addita vnitate, vt præcipit regula Dionysiana, & abiecto numero proxime minore 1520, relinquuntur annus tertius magnæ periodi annorum 76. Epacta est 29. Adice numerum ἀεμπτωσίας 4 e regione 1520. Fiunt 33. Deductis 30, vt fit semper in methodo epactarum, relinquuntur 3, epacta nempe anni propositi 1598. quæ numeranda est retro a 28 Februarij, in anno communi, a C 29 autem, in anno bifextili. Itaque quintadecima mensis Paschalis erit in XII Martij, hoc est in secunda Krionos. Dominica autem resurrectionis erit in nona Krionos, siue XXI Martij Iuliani. Hic est facta ἐμβολῆ Nisan, pro quo assumptus Adar posterior. Sic anno 1616, eadem methodo inuenies epactam I, ab vltima Februarij ineundam. Vbi rursus erit vtendum ἐμβολῆ, vt posterior Adar in Nisan succedat. Tabula æquationis composita est per progressum quinarium. Quinarium constat annis 323. hoc est cyclis XVII. quia in tot cyclis fit ἀεμπτωσίας in anno Iuliano, non in XVI, vt sciscit Hipparchus, qui tamen non ignorauit eandem periodum non iustam esse: sed dixit ἔδειν perire vnum diem in quatuor periodis Calippicis. Hoc est, quod D comminisci potuimus ad methodum epactarum, quæ tolerabilior, hoc est vero propior esset. Nam veram instituere velle, sine methodo Iudaica, hoc vero est frustra fatigari. Cur autem methodum Iudaicam veteres Christiani neglexerint, nulla alia videtur causa afferri, præter odium ἀλογον in Iudæos conceptum.

DE ANNO NICEÑO.

A

SED hæc omnia locum habent in forma Iuliana, in qua tamen apparet manifesta *περίληψις χρονική*, puta xv dierum, a temporibus Metonis, ad nostra, vt suo loco demonstratum est. Et quamuis Pascha recte obeatur plenilunio proximo post æquinoctium, vbicunque tandem fuerit illud in anno Iuliano, tamen multi hæcenus censuerunt Decreto Niceno non plane pareri, nisi æquinoctium semper in XXI Martij hæreat, vbi illud statuerant Patres illi. Quod si fingendum est æquinoctium semper in XXI Martij deinceps hæsisse, hæsurumque: eadem ratione fingendum retro quoque in eadem XXI Martij fuisse. Si igitur in anno Iuliano æquinoctium erat in XXI Martij, hoc est in anno Christi 325, ergo in anno primo Christi fuit in XXI. In totidem enim annis bidui absoluti *περίληψις* facta est in anno Iuliano: qui quidem annus Iulianus erit nobis examen anni Niceni: vt quota feria sit litera C in anno Niceno; ea sit nota æquinoctij in anno Iuliano. Exemplum. In anno Niceno esto litera Dominicalis A. Ergo C, quæ est tertia ab A, erit feria tertia: & proinde æquinoctium erit in feria tertia. quæcunque igitur fuerit litera Dominicalis in anno Iuliano, cum tertia ab ea debeat esse feria tertia, in illa erit æquinoctium. Vt hoc anno 1596, litera dominicalis Iuliana est D C. Fingatur exempli gratia litera Nicena G F. litera C est quinta ab F. Quare æquinoctium erit in feria quinta. Erit ergo in litera G in anno Iuliano, quæ quinta est a C litera dominicali Iuliana. Ita, vt dixi, annus Iulianus erit regula Niceni. Sed quæ via ineunda est huius instituti? Duæ sunt tantum, anni modus, & periodus quædam, quæ cyclum quendam Solarem constituat: quia necesse est cyclum Solarem Iulianum interrumpi, omittendo bisextum post aliquot annos, vt iubet *περίληψις χρονική*. Duo tantum modi annui a nobis probantur, Alfonso & Gelalæus. reliquos ipsa *φαινόμενα* satis refellunt. Vter nobis eligendus sit, id periodus, quæcunque potuerit constitui, ostendet. In modo anni Alfonso duæ constitui possunt, aut quadringentorum annorum, aut 924. Nam bisextum vnum perit in 132 annis fere. Et septies tot anni sunt 924. In 132 annis sunt cycli Solares Iuliani quatuor absoluti, & viginti præterea anni cyclo quinto inchoato. Ergo in vicesimo anno peribit vnum bisextum. Quartus igitur annus erit bisextilis, hoc est præditus litera duplici dominicali: quarum posterior incipiet alium cyclum post annum 132, in eunte scilicet anno 133. Exempli gratia: si annus 132 debuerit ex consuetudine habere literam duplicem G F, habeat tantum G: litera autem F sit initium cycli sequentis. Ita in periodo annorum 400, in annis 132,

Anis 132, 264, 400, pro litera duplici assumetur prior, altera autem differetur in annum sequentem. Itaque tres periodi minores sunt duæ quidem priores annorum 132, tertia autem annorum 136. in duabus prioribus vicesimus annus cycli quinti omittit bisextum, in tertia vicesimoquarto anno fit omissio illa bisexti. Quia vero iam indicauimus nobis fingendum esse retro semper æquinoctium in XXI Martij fuisse, & deinceps futurum, satis est, si ab annis Christi Computus noster incipiat: vt taceam, annos Christi valde idoneos illi esse, quia quartus quisque eorum annus est bisextilis. Cum autem annus primus Christi necessario secundum hypothese[m] Niceni Canonis habuerit æquinoctium in XXI Martij, fuit ergo æquinoctium feria quarta. **Nam** litera dominicalis Iuliana erat B. Ergo in anno Niceno litera dominicalis fuit G. Siquidem C est quarta a G. Primus igitur annus periodi annorum 400 habuit literam dominicalem G. Annus vero 132, qui erat vicesimus cycli quinti, debebat habere ex consuetudine duplicem literam E D. Sed quia *περίληψις χρονική* tollit bisextum, litera D differetur in annum 133, retenta sola E pro duplici E D. Rursus anno 264, nempe vicesimo cycli quinti, competeat litera duplex B A. Sed B sola manebit: A vero incipiet cyclum anni 265. Denique anno 400, annus vicesimus quartus cycli quinti ex consuetudine habuerit literam duplicem A G. Sed A manebit secunda in suis sedibus: G autem rursus incipiet periodum secundam annorum 400. Noster est ille versus Technicus ad methodum cycli Solaris Iuliani institutus;

Gaudet Flaccus equo, Dorus cane, Bosporus agno.

Methodus vero cycli Solaris Iuliani statuit primum annum bisextilem, quintum, nonum, tertiumdecimum, decimum septimum, & sic deinceps. Sed non ita est, si cyclum instituas ex annis Christi. Nam non primus, sed quartus quisque est bisextilis. Itaque cum periodus annorum 400 constet ex tribus minoribus, earum primores literæ sunt G D A. Cum ergo G incipiet periodum, tunc methodus incipiet a prima voce versiculi, nempe a GAUDET: quæ statuatur in ima radice indicis: FLACCVS in ima radice medij: EQVO in ima radice medici digiti: DORVS CANE in ima radice auricularis: quia **D**ibi est bisextum. Ita percutres omnes articulos, donec orbem annorum 28 consummaueris, semper bisextum in minimo digito statuendo. Ab annis igitur Christi semper abiicienda sunt 400, quantum fieri potest: a reliquis autem 264, si numerus excesserit 264, aut 132, si minor fuerit. Reliqui anni diuidendi per 28. Exemplum: Annus Christi 325, abiectis 264, relinquit 61. Abiectis 28, remanent 33. Quia abiecti 264, ergo relinquitur vltima minor periodus annorum 136, incipiens a litera A: hoc est a voce AGNO, quam

quam statues in ima radice indicis. Itaque cum numerus diuisus per **A** 28 reliquerit v, litera dominicalis Nicena erat c, in anno 325. Fuit ergo æquinoctium feria prima. Erat autem litera quoque dominicalis Iuliana c. Tam igitur in anno Iuliano, quam in anno Niceno æquinoctium erat in **xxi** Martij, quæ habet literam c. Sed a nobis exigitur, vt æquinoctium anno Christi 325 fuerit in **xxi** Martij Iuliani, hodie vero sit in **xi** item Martij Iuliani. Decem igitur dierum *περίηγησις* facta est, a 325 anno Christi, ad hunc 1596. differentia, anni 1271, quæ sunt periodi tres absolutæ. ideoque ter tria bisexta tantum perierant, a 325 anno Christi, ad hunc præsentem 1596. Quare æquinoctium erit in **xi** Martij, non autem, vt volebamus, in **xi**. Quod examen ipsum probabit. Abiectis 400 de 1596, quantum potest, relinquuntur 396. **B** de quibus rursus deductis 264, relinquuntur anni 132. hoc est quatuor cycli, & vicesimus annus quinti inchoati incipientis ab **A**, hoc est, a voce **AGNO**. Litera Dominicalis Nicena erit **FE**. Cum autem **c** sit sexta ab **E**, secundum hanc hypothesim æquinoctium fuerit feria sexta. Erit igitur in **xi** Martij Iuliani. Atqui debebat esse in **xi**. Quod est absurdum. Igitur in hac periodo annorum 400, æquinoctium non potest esse **xxi** Martij tempore Niceni Concilij simul, & in **xi** eiusdem Martij in hoc sæculo. Quod si per centenarios tres tollantur bisexta, eodem recidet methodus, & eandem absurditatem incurret. Rursus si hoc sæculo statuamus æquinoctium in **xi** Martij; literæ periodi debent esse **AEB**. Sed tunc anno 325 litera dominicalis fuerit **D**. æquinoctium vero in **xx**, non autem in **xxi** Martij. Quod ipsum est cōtra hypothesin. quæ absurditas iterum euitari non potest, etiam si per cētenarios bisexta perimantur. Quare periodus annorum 400 locum in forma anni Niceni habere non potest, nisi ludibrium lectoribus debere volumus, & *ωδύρολιζέας*. Restat periodus annorum 924. cuius literæ essent **GDAEBC**. Sed illa incipit statuere æquinoctium in **xi** Martij anno tantum 1584. Itaque neque hæc commoda est instituto nostro. Alfonso ergo anni quantitas ab hoc instituto longe alienissima est. Confugiendum igitur ad Gelalæam: cuius periodus elegantissima est annorum 648: quo interuallo pereunt bisexta quinque: vt in anno Gelalæo vidimus. Quam si instituamus a capite **D** annorum Christi, literæ eius erunt **GDAEB**, hoc tecnico versiculo comprehensæ,

Gaudentes donis audebunt esse beati.

In illa semper vicesimus annus cycli quinti omittit literam vnam ex duplici, præter vltimum annum, qui est octauus cycli, non autem vicesimus. Ea igitur periodus æquinoctium in **xxi** Martij, tempore Niceni confessus, & in **xi**, hoc sæculo statuit, quamquam anno tantum.

A tum 1560 incipit illud traduci in **xi** Martij. Nihilominus propositi compotes sumus, & nullum *ἀρπυια* consequitur, quod euitari non poterat in periodo annorum 400, quæ per omnia inutilis est & ineptæ huic instituto, vtpote quæ æquinoctium statuens in **xxi** Martij, anno Christi 325, illud locabit in **xi** Martij, ab anno 1524, ad annum 1600. & contra statuens æquinoctium hoc sæculo in **xi** Martij, illud traduxit in **xx** Martij, anno 325, hoc est tempore confessus Niceni. Amplectamur igitur periodum Gelalæam annorum 648, cuius laterculum infra subiecimus, vt vel imperitis harum rerum vsus eius expeditissimus sit. A propositis igitur annis Christi abiice semper minorem numerum laterculi, quantum fieri potest. Litera a latere numeri; **B** quem deduxisti de annis Christi, ea erit prima litera cycli Solaris currentis. Exemplum. Esto annus Christi præsens 1596 propositus. Deduco primum numerum proxime minorem 1296. Remanent anni 300. de quibus iterum deduco proxime minorem 292. Remanent 8. id est octauus annus cycli Solaris, cuius cycli prima litera est **A**, e regione numeri 292, quem ab annis Christi abiici, notata. Quia igitur litera prima huius cycli currentis est **A**: ergo vox **AGNO** illi congruens statuatur in ima radice Indicis: **GAVDET** in ima radice medij: **FLACCVS** in ima radice medici: **EQVO**, **DORVS** in ima minimi. **C** Et ita inuenies in media radice minimi, in octauo anno **GAVDET FLACCVS**. Ergo hoc anno litera dominicalis Nicena duplex est **GF**. Esto rursus annus Christi 1296, qui inuenitur præcisus in Laterculo. Ab eo igitur dedue proxime minorem 648. Remanent itidem 648. De quibus iterum proxime minor numerus deducendus est, nempe 640. Remanent 8. Ergo annus Christi 1296 fuit octauus cycli Solaris currentis, cuius cycli prima litera erat **B** adiuncta scilicet numero 640, quem vltimum abiici. qui annus cum sit quaternarius, haberet ex consuetudine duplicem literam **AG**. Sed quia est vltimus periodi, vt patet, erit contentus priore litera **A**, altera **G** in annum sequentem reseruata. Assumimus igitur periodum, quæ tempore Niceni confessus statuit æquinoctium in **xxi** Martij Iuliani, nostro autem sæculo in **xi** eiusdem Martij Iuliani: quod periodus 400 annorum præstare non poterat, quæ statim in limine fidem suam decoquit. His constitutis superest methodus epactarum: quæ per incrementa vndenarij numeri sumptæ vulgo quidem sunt vtilis, quia tractabiles, Paschali autem cultui vt plurimum aduersantur, nunc præcipitantes, nunc vero morantes

LATERCVLVM		PERIODI NICENÆ.			
3240	G	508	E	244	D
2592	G	480	E	216	D
1944	G	452	E	188	D
1296	G	424	E	160	D
648	G	396	E	132	D
640	B	376	A	112	G
612	B	348	A	84	G
584	B	320	A	56	G
556	B	292	A	28	G
528	B	264	A	0	G

nouilunia. Quia igitur vix est, vt aliter, quam per incrementa vndenarij numeri a vulgo capi possint, potest tamen quædam earum methodus iniri, quæ non omnino supra captum vulgi sit. Primum igitur instituenda periodus annorum 76, quia in totidem annis epactæ redeunt in orbem, cum bisexti interuentu earum ordinarius progressus interturbetur. Eorum autem annorum 76 initium esto a primo cyclo Dionysiano: vt in superiore capite fecimus. Itaque annis Christi semper addenda erit vnitas ad methodum cycli, vt alias dictum est. Quadruplici autem versu constructa est Tabula periodi: Primus versus habet annos expansos per 76. Secundus literam dominicalem cycli Solaris Niceni. Tertius nouilunium in Martio, aut Aprili Niceno, quale debebat esse sæculo Christi, si semper æquinoctium hæssisset in XXI Martij. Quartus denique versus habet epactam Nicenam sæculi Christi: quomodo notata est in Calendario, ita vt ipsæ epactæ incipiant a Martio. Sunt enim Paschales. Martius autem mensis Paschalis. In Kalendis Martij, Epacta 0 notari debet. id est epacta nulla. In 31 autem Martij 0. 29. in Kalendis Aprilis 28. & ita semper alternis debent 0. & 0. 9 ordinari, donec in XVIIII Februarij ponatur Epacta 0. in vltima autem Februarij 20, anno communi, anno autem bisextili 19. Ita nulla confusio interueniet propter bisextum, quæ omnino occurreret, si epactæ inciperent a Kal. Ianuarij.

Atque hæc est quidē periodus: quæ non semper habebit nouilunia in iisdem sedibus, propter μετέμπίωσιν Lunæ. Itaque post aliquot cyclos, decrescunt epactæ, quia nouilunia pessum eunt in anno Tropico, quemadmodum in anno Iuliano sursum enituntur. Itaque vt in anno Iuliano κ̅ μετέμπίωσιν epactæ crescūt, ita in anno Tropico κ̅ μετέμπίωσιν minuuntur.

NOUILVNIA PASCHALIA
IN ANNIS LXXVI.

Ann. Niceni.	Littera Dominica Niceni.	Nouilunij Paschale.	Epacta.	Ann. Niceni.	Littera Dominica Niceni.	Nouilunij Paschale.	Epacta.
1	BA	22 M.	9	39	C	22 M.	9
2	G	11 M.	20	40	B	12 M.	19
3	F	30 M.	1	41	AG	30 M.	1
4	E	20 M.	11	42	F	19 M.	12
5	DC	8 M.	23	43	E	8 M.	23
6	B	27 M.	4	44	D	27 M.	4
7	A	16 M.	15	45	CB	16 M.	15
8	G	4 Ap.	25	46	A	4 Ap.	25
9	FE	24 M.	7	47	G	24 M.	7
10	D	13 M.	18	48	F	13 M.	18
11	C	1 Ap.	28	49	ED	31 M.	0.29
12	B	21 M.	10	50	C	21 M.	10
13	AG	10 M.	21	51	B	10 M.	21
14	F	28 M.	3	52	A	29 M.	2
15	E	18 M.	13	53	GF	17 M.	14
16	D	6 Ap.	23	54	E	5 Ap.	24
17	CB	25 M.	6	55	D	25 M.	6
18	A	14 M.	17	56	C	15 M.	16
19	G	2 Ap.	27	57	BA	2 Ap.	27
20	F	23 M.	8	58	G	22 M.	9
21	ED	11 M.	20	59	F	11 M.	20
22	C	30 M.	1	60	E	30 M.	1
23	B	19 M.	12	61	DC	19 M.	12
24	A	9 M.	22	62	B	8 M.	23
25	GF	27 M.	4	63	A	27 M.	4
26	E	16 M.	15	64	G	16 M.	15
27	D	4 Ap.	25	65	FE	3 Ap.	26
28	C	24 M.	7	66	D	24 M.	7
29	BA	13 M.	18	67	C	13 M.	18
30	G	1 Ap.	28	68	B	1 Ap.	28
31	F	21 M.	10	69	AG	20 M.	11
32	E	10 M.	21	70	F	10 M.	21
33	DC	28 M.	3	71	E	29 M.	2
34	B	18 M.	13	72	D	18 M.	13
35	A	6 Ap.	23	73	CB	5 Ap.	24
36	G	26 M.	5	74	A	25 M.	6
37	FE	14 M.	17	75	G	15 M.	16
38	D	2 Ap.	27	76	F	2 Ap.	27

A tur. Hæc autem μεταβάσις μετέμπίωσιν fit quidem per 228, aut 247 annos Gelalæos, vt suo loco dictum est. Sed hoc æqualiter non procedit, vt ex collatione ipsorum nouiluniorum constat. Itaque construximus Tabulam æquationis epactarū generatim per periodos Gelalæas & membratim per minores periodos annorum 132, in quarum vltimo anno bisextum omittitur. Primus igitur versus Tabulæ continebit annos earum minorum periodorum collectos, quorum initium confurgit a primo anno Christi, cyclo Dionysiano secundo. Secundus versus continet literam dominicalem Nicenam. Tertius indicat, quotus annus sit periodi Lunaris magnæ, quam proxime antehanc posuimus. Exemplum: E regione anni Christi 1561, in versu B tertio, habes 42. hoc est: Annus Christi 1561 est quadragesimus secundus periodi: in qua periodo, sæculo Christi, nouilunium paschale erat in 19 Martij, in typo Niceno. Quartus versus continet distantiam cyclorum, ab anno periodi notato in versu tertio, ad annum Christi propositum. Exemplum. Annus Christi 1561 habet e regione, in versu tertio, 42 annum periodi. Igitur demptis 41 de 1561, remanent anni 1520. hoc est cycli 80. Ergo ab anno Christi 41, ad annum Christi 1561, sunt cycli absoluti 80. In hoc enim negotio, ad methodum cycli, additur vnitas annis Christi, vt scis. Ergo pro 42 annis, 41 tantum demendi de annis 1561. Quintus versus continet characterem cyclorum interualli. vt in anno Christi supra proposito 1561, interuallum erat, cycli 80. quorum character est 5. 4. 80. Sextus versus habet characterem nouilunij anni in primo versu comprehensi. Exemplum: Annus Christi 1561, in versu quinto, habet characterem interualli, 5. 4. 80. qui quidem character cum characterem anni 42 in periodo paschali Iuliana compositus dat characterem.

TABVLA ÆQVATIONIS
EPACTARVM.

Anni Christi.	Littera Dominica Niceni.	Annus periodi di annor 76	Cycli interualli.	Character cyclorum interualli.	Character nouiluniorum Paschali.	Nouilunia Paschalia.	Epacta.	Distantia liter.
1	G	2	0	0 10 20	1 16 247	11 M.	20	0
133	D	58	4	3 18 220	2 3 396	23 M.	8	1
265	A	38	12	4 6 660	2 14 445	3 Ap.	26	1
397	E	18	20	4 19 20	1 12 781	16 M.	15	2
529	B	74	24	1 13 240	1 23 840	28 M.	3	3
649	G	42	32	2 1 680	5 9 442	22 M.	9	3
781	D	22	40	2 14 40	5 29 491	3 Ap.	26	4
913	A	2	48	3 2 480	4 18 727	16 M.	15	5
1045	E	58	52	6 20 700	3 23 540	26 M.	5	5
1177	B	38	60	7 9 60	5 16 925	7 Ap.	22	5
1297	G	6	68	7 21 500	2 2 537	2 Ap.	27	6
1429	D	62	72	4 15 720	1 0 873	15 M.	16	7
1561	A	42	80	5 4 80	1 11 922	26 M.	5	7
1693	E	22	88	5 16 520	1 22 971	7 Ap.	22	8
1825	B	2	96	6 4 960	7 21 127	20 M.	11	9
1945	G	46	100	2 23 100	5 19 632	13 Ap.	16	9
2077	D	26	108	3 11 540	4 17 968	25 M.	6	9
2209	A	6	116	3 23 980	5 4 1017	6 Ap.	23	10
2341	E	62	120	7 16 120	4 1 273	19 M.	12	11
2473	B	42	128	1 4 560	4 12 322	30 M.	1	11
2593	G	16	136	1 16 1000	7 21 1014	25 M.	6	12
2725	D	66	140	5 13 140	1 10 1063	5 Ap.	24	12
2857	A	46	148	6 1 580	1 22 32	17 Ap.	12	13
2989	E	26	156	6 13 1020	2 10 452	31 M.	0.29	14
3121	B	6	164	7 2 380	1 7 417	10 Ap.	19	14
3241	G	50	168	3 20 600	4 17 29	4 Ap.	25	14

cterem nouilunij Paschalis 1. 11. 922, in anno Christi proposito 1561. A In superiore Capite, In Tabula nouiluniorum Paschaliū, e regione anni 42, habes characterem nouilunij Paschalis, 3. 7. 842. qui cum caractere 5. 4. 80 compositus facit eum, quem versus sequens continet, characterem, 1. 11. 922. Septimus versus comprehendit nouilunia Paschalia in Martio, aut Aprili Niceno. Octauus continet epactam. Nonus, qui & vltimus, numeros exemptiles: hoc est de epacta detrahendos. Epacta enim decrefcit, vt diximus. Exemplum. Annus Christi 1561 est 42 periodi. In Tabula nouiluniorum Paschaliū in annis 76, quam proxime ante hanc posuimus, e regione anni 42, habes 19 Martij, cum epacta 12. Hic vero e regione anni 1561, habes 26 Martij: Epactam 5: numerum exemptilem 7. Hoc est: de epacta 12 sæculi Christi, quæ erat in anno 42 periodi, detrahenda sunt 7. Remanebunt 5 pro epacta anni propositi 1561. Imo ab anno Christi deinceps, ad annum 1693, semper 7 erunt detrahenda de omni epacta. Methodus hæc est. Primum vide, quotus periodi sit annus Christi propositus. epactam ei e regione positam seorsim serua. Rursus accipe numerum annorum proxime minorem in Tabula æquationis Epactarum. e cuius regione positum numerum exemptilem detrahe de epacta. seorsim serua. Si epacta fuerit minor, quam numerus detrahendus, componantur 29 cum epacta. deinde fiat deductio. Exemplum. Esto annus Christi 1598 propositus. Addita vnitate, abiectis omnibus 76, remanet annus tertius periodi. In tabula proxime ante hanc posita, e regione anni tertij, habes 30 Martij Niceni, item vnitatem pro Epacta. Rursus in Tabula æquationis numerus proxime minor est 1561. Dies exemptiles 7. Componatur vnitas, hoc est epacta anni 3, cum 29. Fient 30. detractis 7, relinquitur epacta 23 anni 1598. aut iidem dies cum 30 Martij continuati sistent nouilunium in vi Aprilis. Quod verum est. Nam character illius nouilunij erit 2. 12. 156, Hoc est feria secunda. Litera vero Dominicalis Nicena erit D. Itaque nouilunium erit in vi Aprilis, vt iam ostensum est. Sed illud nouilunium est reuiculum, & Adar posterior pro Nisan assumendus. E regione vi Aprilis Epacta est 23. Quare cum eadem sit e regione viii Martij, igitur neomenia Adar posterioris, hoc est nouilunium D verum Paschale, erit in viiii Martij. Quintadecima Paschalis, hoc est, quartadecima Christianorum, in xxii Martij. Dominica Resurrectionis in xxix Martij. Quod autem epactam vnicam cum 29, non autem cum 30 composuerimus, ratio in promptu est: quia a 31 Martij, & deinceps, mensis Lunaris est dierum 29 duntaxat. Propterea incipit ab 0. 29. non autem ab 0, puro. Hæc sunt, quæcumque de Epactarum æquatione, & nouiluniis Paschalibus dici potuerunt.

Nam,

A Nam sane, me auctore, ad illorum methodum computo Iudaico tutius vtetur, quam alia via. Nulla enim tutior, aut expeditior. Sed hic tandem modus esto.

DE ANNORVM HARMONIA.

A ANNORVM omnium, qui quidem ex vltima vsque antiquitate erui potuerunt, descriptiones generatim membratimque hæ sunt. Restat nunc, vt tot discrepantium typorum veluti concilium quoddam, & concordiam instituiamus. Nam & diuersa eorum genera, vt Solaris & Lunaris, & congenerum non eadem forma: & vniuersorum non idem principium, aut certe raro: & si quando hoc, non vtique eodem tempore: vt periodi Olympicæ, & Atticæ, item cycli Paschalis Samaritarum, & Iudæorum. Denique omnes formæ a Iuliana hoc differunt. Nam Indorum vetus annus Lunaris initium quidem habuit a Kalendis primi Ianuarij Iuliani: sed omissio embolismi non patitur eum suis sese finibus continere, saltem intra periodum enneadecaetericam, quæ ne ipsa quoque post xvi, aut xvii cyclos ad idem principium redire potest. Quomodo igitur anni aut ad vnum typum Iulianum reuocari, aut in eo aliquam epocham obtinere possint, suo quidque loco accuratissime demonstratum est. Periodorum Olympicæ, Atticæ, & Calippicæ, quorum vsus pernecessarius est, vt methodus parabilis esset, summo studio elaborauimus. Et sane speramus in eo diligentiam nostram ab æquo lectore minime desideratum iri. Tabulæ enim peculiare ei rei a nobis dicatæ sunt. Quatuor vero formæ contumacissimæ vix tandem in ordinem coguntur, Tropica, Iudaica, Ægyptiaca, & Arabica. Vt igitur vna earum cum reliquis tribus, & rursus omnes inter se conuenire possint, Tabulas expeditissimas duas confecimus, priorem annorum expansorum 76, alteram collectorum, vt in hoc negotio fieri solet. Vsum earum ad calcem apposuimus, vtilitatem & necessitatem in rationibus temporum passim aperiemus.

D

TABVLA

TABVLA ANNORVM COLLECTORVM.

A

A

Table with 4 main columns: ANNORVM TROPICORVM, ANNORVM IVDALICORVM, ANNORVM AEGYPT. ARMEN. PERSIC., ANNORVM ARABICORVM. Each column has sub-columns for year, day, month, and leap year status.

B

B

C

C

D

D

RESIDVVM TABVLÆ ANNORVM COLLECTORVM.

Table with 4 main columns: ANNORVM TROPICORVM, ANNORVM IVDALICORVM, ANNORVM AEGYPT. ARMEN. PERSIC., ANNORVM ARAB. HAGAR. INDIC. Each column has sub-columns for year, day, month, and leap year status.

Ec 2

HARMO-

HARMONIA MENSIVM.

MENSES LVNARES.

Table with columns: IVDAEORVM, ANNI COMMUNES, ANNI EMBOLI, SYROCHALDAEO-RVM, HAGARENORVM, MACEDONVM SYROGRACORVM, Dies collecti. Rows include months like Tisri, Marcheswan, Casleu, Tebeth, etc.

A

MENSES AEQVABLES

VAGI.

MENSES AEQVABLES

TETRAETERICI.

Table with columns: ARGYPYTORVM, ARMENIORVM, PERSARVM, ATHENIENSIVM, MACEDONVM, BITHYORVM, THEBANORVM. Rows include months like Toth, Paophi, Athyr, etc.

A

B

B

MENSES IVLIANI.

Table with columns: ROMANORVM, ANNI COMMUNES, ANNI BIFEXI, ATHENIENSIVM, ANNI COMMUNES, ANNI BIFEXI, SYRO-RVM, MACEDONVM, HAGARENORVM, ANNI COMMUNES, ANNI BIFEXI. Rows include months like Ianuarius, Februarius, etc.

C

MENSES LVNARES.

Table with columns: IVDAEORVM, ANNI COMMUNES, ANNI EMBOLI, ATHENIENSIVM, Dies collecti, SAXONVM, DANORVM, Dies collecti. Rows include months like Ab, Elul, Tisri, etc.

C

ANNI ACTIACI

MISCELA MENSIVM.

Table with columns: Dies a Kalen. Ianua., ELKYPTE, HARACI, Dies collecti, SAMARITARVM, GELALI, METONIS, HEGIRAR. Rows include months like Toth, Papa, Athur, etc.

D

Tabulæ duplicis, annorum scilicet expansorum & collectorum, A
 quinae columnæ sunt. In prima sunt anni Iuliani. In secunda anni
 Tropici. In tertia anni Iudaici. In quarta anni æquabiles Nabonaf-
 far, Armeniorum, & Iezdegird. In quinta anni lunares vagi Hagare-
 ni. Vtilitas & vsus per se patet. Sunt in exemplo anni 24 Iuliani.
 Illis respondent totidem anni Tropici, cum diebus 0. hor. 4. 18'. item
 totidem Iudaici, cum diebus 24. hor. 22. 712. & sic de reliquis. Neque
 vsus eorum obscurus. Annus Hegiræ cæpit, vt disputatum est, anno
 Christi 622, Iulij xvi. Hic est annus Christi 1596. Volo scire, quando
 inibit neomenia Muharram. Aufer semper 622 ab anno currente
 Christi. Habebis annos Iulianos præteritos a xvi Iulij. Itaque ab-
 iectis 622 de 1596, habes annos Iulianos absolutos 974 a xvi Iulij. B
 Quibus congruunt de Tabula annorum, e regione numeri proxime
 minoris 912, anni Arabici 940, dies 3. 20. & de Tabula annorum ex-
 pansorum, e regione reliqui numeri 62, anni Ara-
 bici 63. dies 320. 46. Summa: anni Arabici 1003
 absoluti, a die xvi Iulij anni Christi 622, ad ean-
 dem diem xvi anni 1596, cum diebus 324. scrup. 6.
 Itaque dicemus hoc anno 1596, in die xvi Iulij, absolutum iri annos
 1003 Hegiræ, & dies præterea 324 de anno currente 1004. Defunt
 adhuc dies 30 anno absoluendo, qui a xvi Iulij putati desinunt in
 xv Augusti. Itaque dicemus anno hoc 1596, in xv, aut xvi Augusti
 inituram neomeniam Muharram anni 1005 Hegiræ. Nam xv, an- C
 xvi die Augusti inceptura sit neomenia, non potes scire, nisi per cha-
 racterem anni Arabici, qui erit feria prima. Et hoc anno litera domi-
 nicalis Iuliana est C. erit ergo in xv Augusti. Vides quam expedita,
 sit methodus. Eodem modo volo scire annum Iudaicum huius anni
 1596. Annus Iudaicus cæpit anno 953 periodi
 Iulianæ, 7 Octobris. & hic est annus periodi
 Iulianæ 6309. Deductis 953, reliqui erunt
 anni Iuliani absoluti 5356, a 7 Octobris,
 ad eandem 7 Octobris anni propositi 1596, quibus congruunt
 ex Tabula annorum collectorum proxime minoris numeri 5320,
 anni totidem Iudaici absoluti, cum diebus 16 hor. 21. 800: & de D
 Tabula annorum expansorum reliqui numeri 36, totidem anni Iu-
 daici, cum diebus 7. hor. 21. 275. Summa, anni Iudaici absoluti 5356,
 cum diebus 24. hor. 18. 1075. Ergo hoc anno Christi 1596, in xvi
 Octobris, erunt absoluti anni Iudaici 5356. Et præterea current dies
 24 de Tisri anni inchoati 5357. Cæpit ergo neomenia Tisri die xiii
 Septemb. Rursus Toth Nabonassar iniiit 26 Februarij, anno pe-
 riodi Iulianæ 3967. quibus annis de præsentis anno periodi Iulia-
 næ 6309

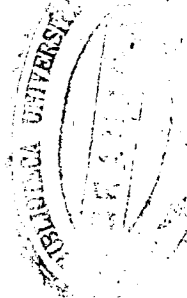
912	940	3	20
62	63	320	46
974	1003	324	6

5320	5320	16	21	800
36	36	7	21	275
5356	5356	24	18	1075

Anæ 6309 deductis, relinquuntur anni Iuliani absoluti 2342, a 26 Fe-
 bruarij: qui fiunt anni æquabiles absoluti 2343, cum 220 diebus, ho-
 ris 12: vt habes in diagrammate. Superfunt anno absoluendo dies 145,
 qui a 26 Februarij bisextilis putati desinunt in 19
 Iulij. Quare annus 2344 a Nabonassar desinet
 in 19 Iulij anni huius Christi 1596. Itaque annus
 2345. inibit mox 20 eiusdem mensis Iulij, feria ter-
 tia. Quod etiam demonstrabitur, si ex perpetua regula tria adieceris
 annis 2345, & totum per vii diuiseris. Remanet enim feria 3 anni
 2345 ineuntis. Denique annus epochæ nostræ
 Tropicæ cæpit anno 764 periodi Iulianæ, 26
 B Octobris. Deductis 764, de 6309, præsentis sci-
 licet anno, relinquuntur 5545 anni absoluti, a
 26 Octobris anni 764, ad eandem 26 Octobris anni præsentis 6309.
 Quibus congruunt totidem anni Tropici cum 41 diebus, horis 8, 15.
 qui retro numerati a 26 Octobris, desinerent in xv Septembris. Sed
 propter bisextum ascendunt ad xiiii Septembris. Hæc est metho-
 dus concordia annorum, vt sine vilo labore, aut tædio & maximo
 cum fructu Chronologus annos inter se conciliare possit. Contra, si
 velim redigere annos Hegiræ 1003 in annos Iulianos, accipiam nume-
 rum expressum, si possim inuenire, in columna quinta: sin autem, pro-
 xime minorem. Numerus proxime minor est, anni 940. 3. 20, qui-
 bus de 1003 annis deductis, remanent anni Arabici 62. 3540. Quo-
 C eundem numerum in columna annorum expansorum, aut proxime
 minorem. Offerunt se anni Arabici 62. 309. 53. qui deducti de 62.
 350. 40, relinquunt dies 40. 47. Iam e regione 940. 3. 20 habeo an-
 nos Iulianos 912. Item e regione 62. 309, 53 habeo annos Iulianos
 61. qui simul fiunt anni 973. Pronuncio igitur, annos Iulianos 973
 minores esse, quam annos Arabicos 1003, diebus 40. 47. Si igitur
 adiecero tempori Iuliano annos Epochæ Hegiræ, scilicet 62 an-
 nos Iulianos completos, habebis annos Christi absolutos 1594. De-
 sunt igitur anno Arabico 1003 complendo dies 40. 47. Et proinde
 anno Christi 1595 currenti defuerunt 40. 47 dies absoluendo anno
 D Hegiræ 1003, a xvi Iulij. Huic Tabulæ duplici adiecimus menses
 nationum comparatos inuicem & membratim distinctos: Lunares
 quidem bis cum Iudaicis conlatos, & Solares cum Iulianis. Reliqua
 per se patent. Cum harum Tabularum fructus semel perceperis, non
 te poenitebit operæ in illos conlatæ, neque, quod equidem spero, di-
 ligentiam nostram desiderabis.

2280	2281	205	0
62	62	15	12
2342	2343	220	12

5472	5472	40	19	11
73	73	0	13	4
5545	5545	41	8	15

I O S E P H I
S C A L I G E R I
I V L I I C A E S A R I S F.
D E
E M E N D A T I O N E
T E M P O R V M
L I B E R Q V I N T V S.

VID antea, quam natus sis, acciderit, ignorare, id est semper esse puerum, inquit togatorum disertissimus. Sed quid acciderit, scire, quando autem, nescire, id vero est semper peregrinum esse. Hoc verum esse, fidem fecerint prisci Græci, qui antiquitatis commemorationem regulam esse dixerunt, ad quam res omnes, & actiones dirigantur. Eam qui ignorant, non solum pueri sunt, ut vult ille, sed & rerum suarum & actionum ignari. Non immerito igitur a principio veteres, obseruatis notatisque temporibus, annorum multorum memoriam in vnum conspectum coniecerunt. Sed quia in eo negotio nihil agit, qui certis interuallis tempora non distinguit, aut non ab vno certo interuallo, ad reliqua indaganda progreditur, sero tandem posteriores animaduenterunt, historiam quidem actionum humanarum esse animam, historiæ autem temporum notationem. Quare hoc genus scriptionis ex simplici duplex factum, *ισοετικόν* & *χρονολογικόν*, alterum quidem alterius indigens, sed magis historicum Chronologici. Prioris scriptionis duo vetustissimi Græcorum etiam hodie supersunt, Herodotus, & Thucydides. Alterius auctores pene omnes tam sibi, quam nobis inuidit tempus: qui tamen non pauci fuerunt, & quidem maximi viri, Ephorus, Eratosthenes, Thallus, Castor, Apollodorus, Thrafsyllus, Phlegon, alij. Supra omnes Dionysius Halicarnassensis Canones temporum Eratostheneos magnificat: qui si hodie extarent, per eos solos reliquorum desiderium patienter ferre liceret. Illi omnes nihil, aut pauca admodum certa definiunt ante primam Olympiadem. Hinc omnia certa & explorata tradiderunt, beneficio Olympiadum, quæ in publica tabularia referebantur, additis & nominibus & præmiis

A præmiis Hieronicarum, & quidem in delubro Iouis Olympij, quod Plinius eleganter ait ludorum claritate fastos Græciæ complexum fuisse. Et merito tempus deinceps a capite primæ Olympiadis *ισοετικόν* vocarunt, cum omne, quod illud antecessit, bifariam diuisissent, a capite Olympiadis retro ad Cataclysmum *μυθικόν*, aut *ηρωϊκόν* vocantes, hinc totum deinceps in anteriora, *ἀδελον*. Quicquid igitur hodie certum est in definitione temporum, totum Olympiadi accepto referendum, sine qua corruissent rationes historiæ. Romani vtrunque genus sero aggressi sunt. Alterius meo iudicio auctores Piso Frugi, & Fabius Pictor omnium aut vetustissimi sunt, aut in vetustissimis. Alterius primus est M. Porcius Cato, qui omnes gentium Italicarum origines & urbium initia in lucem eruit, tanta diligentia, tam accurato studio, ut in hac parte, ne Græcis quidem inferior sit, quantum quidem ex Dionysio Halicarnassensi coniecere possumus. Eum secuti sunt extra aleam positi M. Terentius Varro, Pomponius Atticus, Corn. Nepos, C. Verrius Flaccus. Et M. quidem Cato ex Censorii tabulis gradum sibi struxit ad initia urbis perueniendi: M. autem Varro ex Olympiadi, & rerum Græcarum comparatione. Sed ne vtrique quidem inter se satis constat. Serius enim Cato, quam Varro, anno vno, Urbis primordia repetit. Tempus quidem exactorum Regum certissimum deprehensum est ex Tabulis Censorii. Sed tempora, per quæ a septem regibus in vrbe imperatum est, pro exploratis & concessis assumunt, quæ iure in dubium vocari possint. Nemo enim, qui quidem proxime ab illis temporibus abfuerit, aut interuallum, per quod regnatum est, scriptum reliquit, aut quotus esset annus urbis conditæ is, in quem incidit primus consulatus Bruti. Itaque confugit Varro ad defectum Solis, quem in excessu Romuli contigisse, non ex vlllo veterum scripto, sed ex maiorum fide vulgo persuasum erat. Sed & si concessero solem in excessu Romuli defecisse, non tamen propterea concedam, xxxvii annos regnasse. Quis enim hoc docuit? Quo auctore id credam? Sed & concessis initiis Urbis, non tamen propterea constat series Consulium: quod de multis ignoratur, quoto anno a Regibus exactis magistratum iniuerint. Hinc accidit, quod reliquias Saxonum Capitolinorum rimanti mihi succurrit de quibusdam dubitare, de quibusdam etiam constet erratum esse. Sed & in annalium Romanorum scriptoribus diligentiam non raro requiro. Secundum Varonis inuestigationem annus urbis dccx cæperit ab illis Palilibus, quæ in cædem Cæsaris inciderunt, anno secundo Iuliano: & proinde annus dccxxv, erat xvii Iulianus, in quem annum recte confert Dio consulatum llll C. Cæsaris Octauiani. Sed si illum de anno triumpho Cn. Domitij Caluini de Thracibus & Getis audias, dubites,

tes, an verum tempus rei expresserit, quum in annum vr̄bis DCCXVII A Saxum Capitolinum confert. Sed de Velleio Paterculo tacere non possum. A Consulatu Claudij Marcelli, & Cornelij Lentuli, ad Consulatum M. Vinitij Quartini, & C. Cassij Longini, anni sunt præcise LXXVI. At Velleius putat LXXVII, duobus amplius. Quare cum recte putet ab vr̄be condita, ad Consulatum Vinitij annos DCCCLXXXII, vt annus DCCCLXXXIII incidat in ipsum Consulatum Vinitij: quot annos largitus est interuallo a consulatu Marcelli, & Lentuli, ad Consulatum Vinitij, neesse, vt tot minus definiat interuallum ab vr̄be condita, ad eundem Consulatum Marcelli & Lentuli. Itaque constituit illud interuallum annorum DCCIII dumtaxat, cum sint tamen DCCVI. Et hinc ad Consulatum Quartini LXXVI, ad Palilia: vt B a Palilibus eiusdem anni incipiat annus DCCCLXXXIII secundum Varronem. Nam diserte ipse alibi a Palilibus primis, ad Consulatum Vinitij, putat annos præcise DCCCLXXXII. Quod verum est, secundum Varronem, vsque ad Palilia eiusdem anni, anno Iuliano LXXV. Parhallucinatio est, cum ait, occisis Hirtio & Pansa C O S S. in eorum locum successos esse C. Cæsarem Octavianum & C. Pedium, anno vr̄bis DCCIX. Atqui ex iis, quæ supra relata sunt, cædes Cæsaris incidit in annum vr̄bis DCCIX desinentem. & proximis Palilibus iniit annus DCCX. Et sequenti anno DCCXI, a diebus æstiuus iniit Consulatum primum Octauius. Quare biennio minus dixit. Et propterea biennio amplius terminat tempus, quod hinc ad Consulatum Vini- C tij. LXXII enim annorum tantum definit, nimirum hoc spatium eodem biennio donat, quod alterum spatium defraudauit. LXX enim tantum sunt anni a primo Consulatu C. Octauiani, ad dies æstiuos Consulatus Vinitij. Denique a Consulatu Sex. Ailij Cati, & C. Sentij Saturnini, ad Consulatum Vinitij, sunt anni XXVII secundum Velleium, biennio amplius, quam verum est, vt in superioribus fecit, in quo hætenus constantiam quandam in errore tenuit. Sed ab vr̄be condita, ad consulatum Cati, & Saturnini, tantum ponit annos DCCCLIII, triennio minus, non, vt solebat, biennio: nisi dicamus perperam editum DCCCLIV, pro DCCCLV. quod non dubito, vt semper eadem constantia seruetur biennium hinc detrahendi, illuc adiu- D ciendi. Vides, cum illi errores illis viris excidunt, quibus tot monumenta vetustatis suppetebant, quid putemus nostri æui doctis hominibus accidere potuisse, & nobis ipsis, qui omnibus præfidiis antiquitatis destituti sumus? Sane post tempora M. Aurelij Antonini, multa in fastis inexplorata sunt. Pauci sunt imperatores, quorum initia ad suum tempus referre possis, vsque ad initia Iustiniani. Adeo omnia caliginis plena sunt. Paucula excipimus. Nam
initium.

A initium Alexandri Seueri incidit in annum Christi Dionysianum. C.CXXII Consulatus Vlpij Criniti, & Proculi Pontiani in CCCCXVIII. sub quibus C O S S. ambo Maximini cæsi, quod fuit initium Gordiani. Initia Diocletiani Christiani conseruarunt, quæ cadunt in annum Christi CCLXXXIII. Sed non esse illud initium Diocletiani, suo loco demonstrabitur. Stiliconis secundus consulatus in CCCCVI. Transitus Martini Episcopi Turonensis, in CCCCXV. Et tamen nulla harum epocharum suis temporibus reddita est apud Chronologos nostros, saltem quos viderimus. Quæ quidem interualla, cum reliquis, quæ a nobis diligenter obseruata sunt, poterunt manu deducere Chronologum ad reliqua eruenda. Et vt omnia non possit, in non paucis B tamen operam non luserit. Nam si fides interuallorum dubia est, quomodo toti contextui consuletur? Quantum peccatum sit in historia Regum Francorum veterum, ignoratione transitus Martini, vnde ferriem annorum putare solet Gregorius Turonensis? Quam nobiles epochæ ignorantur? Quis scit verum annū, quo Attila in campis Catalaunicis ab Aëtio & Theodorico Gotho fusus est, vbi & Theodoricus ipse cæsus sit? Quam imperite etiam campos illos prope Tolosam constituunt? Imo quidam iniuriam sibi fieri credunt, si in territorio Catalaunensi eos collocemus. Pari ignoratione occultatum est verum tempus, quo Gotthi a Chlodoueo rege Francorum delati, item quo Sarracenorum multa millia a Carolo Martello. item quando nepotes C Karoli Magni ad Fontenacum multo sanguine nobilium Franci nominis decertarunt. Hæc sane nunquam eruentur, propter penuriam monumentorum. Quid vetera querimus? Ecce adhuc verus annus & dies captæ a Muhammede Turca Constantinopoleos ignoratur. Itaque quærant viam studiosi, qua posteritatis gratiam promereri possint & in Fastis Consulū corrigendis, & in reliquis, quæ ad temporum doctrinam faciunt, inuestigandis. Nos quod potuimus, præstitimus, & hætenus quatuor libris omnium nationum annos & tempora ciuilia non solum descripsimus, quantum quidem ea æterno obliuionis silentio obruta in lucem eruere potuimus: sed etiam viam quandam munuimus, qua illarum gentium rationes cum Iulianis & D ciuilibus diebus nostris congruere, & comparari apte possint. Superest nunc, vt Chronologum toto orbe peregrinantem, & retro omnem temporum antiquitatem, & origines peruagantem, errantemque tanquam hospitem, aliqua methodo duce, primum quasi domum deducamus: vt, cum veterum acta, Annales, Fastos legerit, possit aliquando, vbi sit, cognoscere, ne semper peregrinari cogatur. deinde vt hæc copia Fastorum instructum eius animum in specula omnium temporum collocemus. Quemadmodum igitur interualla locorum certis
signis

signis distinguere publico quasi gentium consensu receptum est: ut A
 puta in Italia millibus passum: in Græcia stadiis: in Perside parasan-
 gis, quod nomen hodie in ea gente remanet: in Syria schœnis: in Gal-
 lia & Hispania Leucis, quod adhuc retinetur: in Germania Rustis, ut
 est apud Hieronymum: sic quædam signa sunt, quibus interualla tem-
 porum distingui possunt: non utiq. quod æqualibus interuallis transi-
 gi res possit, quemadmodum mensuræ illæ, quibus itinera diximus
 a nationibus distingui, æquales sunt: sed quia idem est officium inter-
 uallorum in temporibus notandis, quod insignibus urbibus ad diui-
 dendas regiones. Illarum autem urbium interualla æqualibus men-
 suris metiri solemus. Quod igitur Chorographi per stadiasmos ab
 vrbe, ad aliam urbem, faciunt, idem nobis faciendum per annos, ab B
 interuallo, ad interuallum. Ea interualla Græci *εποχαις* vocant,
 quod illis sistantur, & terminentur mensuræ temporum. Censorinus
 Titulos, & Indices. Eorum termini sunt aut ab insigni euentu, ut a
 Diluuiio, aut a loco nobili, ut ab excidio Troiæ, ab urbis Palilibus,
 a conditu templi Salomonici, a colonia deducta. aut ab initiis illu-
 strium Regum, & principum, ut a Nabonassaro, a Diocletiano: aut
 a religionis & ceremoniarum instituto, a primo ludico Olympico,
 ab Hegira. Eiusmodi nos, non utique omnia, sed nobiliora selegi-
 mus: ut illorum terminis obseruatis, cætera interiecta ab aliis melius
 notari, aut inuestigari possint. Quemadmodum autem veteres pue-
 ris expositis monumenta & crepundia alligabant, quibus, cum adulti C
 essent, agnoscerentur, quæ ab ea re Græcis *παιδια* vocata sunt: ita
 etiam in harum epocharum notatione eorum sedulitatem imitari de-
 bemus, & *παιδια* ad manum habere, quibus annus, de quo age-
 tur, ita statim a lectore agnoscat, ut pueri a parentibus per crepun-
 dia. Nam omni epochæ characterem suum & signum apponere de-
 bemus, utrumque cyclum scilicet, Solis & Lunæ, & cum ratio po-
 stulabit, etiam Indictiones. Ut enim olim hospites sine tessera non
 admittebantur, ita Chronologo sine symbolo credi intutum est. Hac
 diligentia non solum maiorum nostrorum errata corrigemus, qui hac
 pulcherrima methodo nunquam vsi sunt, sed etiam hoc consequemur,
 ut in posterum erudita ingenia simili exemplo excitata diligen- D
 tius & certius, quam maiores nostri fecerunt, interualla temporum,
 & eorum terminos inuestigent. Ne autem aliquis error propter lon-
 gam seriem, & contextum epocharum succresceret, omnia ad dies Iu-
 lianos referre instituiimus, quod quidem a nobis hæcenus factum est:
 & ad certiore methodi fidem, periodum nostram Iulianam tan-
 quam *βασανον* adhibuimus, sine qua tam inutilis est annus Iulianus,
 quam Chronologica scriptio sine anno Iuliano. Magno enim bene-
 ficio

A ficio a C. Cæsare ad nos delata est ea anni forma, non solum omnium
 a Cæsare, sed etiam ante Cæsarem retro temporum fidissima custos,
 qua nihil potuit neque vsui populari conuenientius, neque memoriæ
 rerum conseruandæ accommodatius excogitari. Antequam vero in-
 terualla temporum digerimus, computos quosdam annorum artifi-
 ciales proponere, eorumque rationes reddere decreuimus. Sunt au-
 tem ij quatuor, periodus nostra Iuliana, computus Iudaicus, computi
 duo Constantinopolitani.

DE PERIODO IULIANA.

B PERIODVM annorum DXXXII ex utroque cyclo Solis & Lunæ
 in se ducto primus omnium excogitauit Victorinus homo Aequi-
 tanus. Ea periodus si quindecies multiplicetur, fient anni 7980. At-
 que hæc erit maxima periodus ad methodum vtriusque cycli, & In-
 dictionis: quam vnaquæque natio, quæ vnum diem quarto quoque
 anno exacto intercalare solet, in vsum computo sui annalis conuerte-
 re potest. Sed diuersa illius possunt institui initia, quatinus a diuersis
 annis cycli vtriusque principium iniri potest. Nam Ægyptiorum &
 Æthiopū cyclus Solaris incipit ab alio capite ac Græcus, Græcus ab
 alio ac Latinus. Primum quadriennium Æthiopicum est E, D, C, B, A.
 Græcum A, G, F, E, D. Latinum G, F, E, D, C. Idem dicas de cyclo Paschali,
 C cuius aliud est initium in Ecclesia Romana, aliud in Ecclesia Con-
 stantinopolitana. Cyclus Solis Romanus dicitur, qui incipit a duplici
 litera G, F, quod is fuerit cyclus tempore dimissi concilij Niceni, anno
 Christi 328. Nam cum annus Imperij Constantini cæperit xxiiii die
 Septemb., & deinceps magna religione illud initium obseruatū fuerit
 a sequentibus Imperatoribus, vsque ad tempora Iustini, aut Iustinia-
 ni, primus annus cycli Romani Solaris est is, qui simul cæpit cum In-
 dictione Constantiniana, & statuit feriam primam in xxxiiii Septē-
 bris, quod accidit anno 327, a quo incipit annus, qui imputatur anno
 Christi 328. Nam anno 327, indictio secunda cæpit xxiiii Septemb.
 feria prima. Itaque in Calendario Romano, litera Dominicalis fuit
 D G a Kal. Ian. ad xxiiii Februarij: inde F, propter bisextum, ad finem
 anni Romani. Merito igitur Ecclesia Latina hunc vocauit annum
 primū cycli, qui cum anno primo Indictionis concurreret, & quidem
 a nobili epocha concilij dimissi, a quo tempore incipit emendatio
 anni Ecclesiastici, & Paschalis solennis, ex sententia Patrum. Primum
 annus cycli Paschalis dicitur idē, qui est primus in Ecclesia Ægyptia-
 ca, quæ prima omnium cyclum enneadecaetericum instituit, sumpto
 initio a Toth Diocletiani, anno Christi 284. Cuius quartadecima
 F f Luna

Luna incidit in v Aprilis, anno sequenti Christi 285, Pharmuthi decima anni primi currentis Diocletiani. Eum cyclum enneadecaetericum Eusebius Græcis Ecclesiis proposuit, quæ cum Latinis eum amplexæ sunt, eodem annorum ordine seruato, vt scilicet primus annus cycli esset apud illas, qui fuerat apud Ecclesias Ægypti. Quare Ecclesia Romana, Æthiopica, & Ægyptiaca eundem cyclum primum vocant etiam hodie, non tantum Dionysium Exiguum, quantum veterem consuetudinem secutæ. Nos quoque, qui poteramus diuersa capita vtriusque cycli instituere, nihil in ea re innouauimus, sed primum cyclum tam Solarem, quam Paschalem eum intelligimus, qui habetur in Ecclesia veteri Romana. Quare caput huius periodi annorum 7980 a Kal. Ianuarij habet primum annum cycli Solis, cum literis GF. a mense autem Martio primum cyclum Paschalem, cuius epactæ xi, quales sunt hoc anno 1596. & rursus a Kal. Ianuarij primam Indictionem. Nam vt cyclum vtrumque Romanum, sic Indictionem Romanam retinuimus, quæ incipit semper a Kal. Ianuarij, non a xxiiii Septemb. antecedentis, quæ est Indictio Cæsarea. Fingimus enim & annum Iulianum, & indictionem semper ab initio obtinuisse. Quare his positis, inutilis erit hæc periodus & Græcis, qui initium anni a Kal. Septembris, & Antiochenis, qui a Kal. Octobr. instituunt. Nunc eius usum aperiamus. Videamus, quoto anno istius periodi incidit annus Christi primus vulgaris. Annus, in quem natalis Christi vulgo putatur incidisse, habebat literam duplicem dominicalem GF, ideoque erat ix cycli Solaris Romani. Præterea habebat epactas Paschales xi. proinde erat primus cycli Niceni Paschalis. Si igitur instituatur Periodus annorum 532, incipiens a primo anno vtriusque cycli, annus 457 eius periodi habebit annum cycli Solaris ix, & primum cycli Paschalis, vt erat in anno, in quem vult Dionysius Exiguus natalem Christi incidisse. Sed indictio non conuenit. Nam indictio illius anni erat quarta imperatoria a proximo Septembri, Romana a Kal. Ianuarij. At 457 per xv diuisa relinquunt 7, non 3, vt volebamus. Quatuor igitur plus hic sunt, quam opus fuit. Itaque si xi ad illa 7 adiiciantur, abiectis xv, relinquetur indictio iii, quam quærimus. Toties igitur 532 anni componendi sunt, donec per dxv diuisi relinquunt xi. Hoc fit, si octies 532 assumamus, qui sunt anni 4256, qui cum 457 compositi dant annum 4713 nostræ periodi, in quem incidit natalis Christi, secundum Dionysium, & receptam opinionem. Itaque 4713 per 19, 28, 15 diuisa dant cyclum Paschalem primum a Martio, cyclum Solarem Romanum ix, a Kal. Ianuarij, Indictionem Romanam iii ab iisdem Kal. Ianuarij. Quare hic annus, quo hæc scribebam, qui erat Christi 1596 Dionysianus, est 6309 periodi

A periodi Iulianæ: capit igitur hæc periodus diē xviiii Paophi Ægyptij, siquidem fingimus annum Ægyptiacum ante hanc periodum fuisse, cui absoluendæ adhuc supersunt anni 1671. & rursus ad caput redeundum erit: quod accidet anno Christi Dionysiano 3267. Itaque Kal. Ianuarij anni 3268 erit initium nouæ periodi. Iulianam vocauimus, quia ad annum Iulianum accommodata, & quidem a Kal. Ianuarij. Est enim, vt diximus, iis inutilis, qui aliud anni Iuliani initium instituunt, quam Kalendas Ianuarias. Commodissima est hæc periodus ad omnes epochas, quæ præter cyclum vtrumque, & Indictionem, habet annum quoque Sabbaticum. Hoc anno incipiet annus secundus Sabbaticus a Tisri proximo, anno Iudaico 5357 ineunte. B Diuide 6309 per 7. Habebis duo pro anno Sabbatico a Tisri proximo. Quemadmodum Chronologus hac sola vtens multis molestiis defungi potest, ita sine hac irritus est eius conatus, siquidem ad annum Iulianum omnia reuocare velit. Quis sit huius periodi vsus in Tabulis Prutenicis, libro primo indicatum est.

DE EPOCHA IYDAICA ARTIFICIALI,
SIVE DE PRIMO TISRI IYDAICO.

ANNO Iphiti 465, qui erat primus Olympiadis cxvii, & tertiusdecimus a morte Alexandri, neomenia primi mensis Elidenfis, C qui erat Hyperberetæus apud Macedonas, incidit in x Iulij, vt habes in tabula neomeniarum Olympicarum, libro primo. Neomenia Audynæi viii Octobris, statim post κέντηρον μετόπωρον. Syromacedones in gratiam Alexandri Audynæum in Hyperberetæum mutarunt: vt inde noua epoche periodi Calippicæ inciperet. Quare vltima dies anni Solaris, ad quem dirigebant periodum suam, erat ipsum κέντηρον μετόπωρον, hoc est septima Octobris: & ea erat sedes diei intercalaris quarto quoque anno exacto: quod etiam Iudæi retinuerunt: qui periodo Calippica, ad tempora vsque Diocletiani plus minus, vsi sunt. Sed cum Calippicæ neomeniæ biduo veras neomenias morarentur, Synedrium Tiberiadense, conuocatis peritis astronomiæ magistris, inter quos, vt existimo, Rabbi Adda fuit, vsu Calippicæ periodi simul cum computo annorū Alexandri abrogato, nouam rationem anni instituit, vt neomeniæ nō per periodos, sed per ipsum mediū motum Lunarem putarentur, vt suo loco demonstratū est. Cum igitur diem ubi erat locus diei intercalandi, hoc est septimam Octobris, putarent fuisse primam diem, in qua mundus conditus, hinc computum suum inire decreuerunt. Et quia dies æquinoctij, & ideo Tekuphæ autumnalis, erat in xxiiii Septembris, considerarunt, in quot annis neomenia

Tisri a centro Macedonico, id est a VII Octobris, ad XXIII in anteriora A progressus fecerit, quod non potuerunt deprehendere sine doctrina anni Rabbi Adda. A VII igitur Octobris, ad XXIII Septembris, dies sunt XIII præcisè: quibus competunt anni 4104 ex doctrina Rabbi Adda. Totidē enim anni dant *αετηνῆσεως* *Κελωναιῆς* dies XIII, horam vnam. Sed hodie sæpenumero totus Tisri est extra illam Tekupham, vt potest accidere, cum annus incidit in vltimum annum cycli Dionysiani, qui est XVII cycli Iudaici. Quare iterum hodie alius computus statuendus esset, siquidē Tekupham figere vellent in XIII Septembris, vbi hodie conficitur æquinoctium. Anno igitur Christi Dionysiano 1604, Tisri erit 5.22.956, feria sexta, cyclo Solis XVII, cyclo Lunæ IX, qui erit VII cycli Iudaici. A VII Octobris, ad XIII Septembris, sunt dies XXIII, quibus B debentur cycli *αετηνῆσεως* 381. Totidem enim cycli fiunt dies *αετηνῆσεως*, 23.0.105, anni 7239. Ergo si instituendus esset nouus computus a VII Octobris, annus Christi vulgaris 1604 esset annus 7240 noui computi. Quare ipsi Iudæi animaduertent in anno contractuum ineunte 656, qui erat Christi 344, X I I dies cum hora Lunam promotam in anteriora a VII Octobris, ad XXIII Septembris. Itaque mutatus est cyclus. Nam antea primus annus cycli respondebat tertio decimo Cycli Dionysiani: in nouo autem computo respondet tertio anno eiusdem cycli Dionysiani. At si in anno 1604 instituendus esset nouus computus, primus annus illius computi responderet nono Dionysiano. Iste computus institutus est ante tempora Constantini, sæculo Rabbi Adda. C

~~Quemadmodum autem Periodo nostræ Iulianæ accidit, vt diuisa per 7 semper relinquat annum Sabbaticum, quamuis id non affectauerimus, ita etiam quod Iudæi non captarunt, iste computus nouus per VII diuisus relinquit quoque annum Sabbaticum. Quia vero annus istius computi 4105 incidebat in annum Christi 344, ex eo possumus colligere primum annum competere anno periodi Iulianæ 953, cyclo Solis primo, Lunæ tertio. Imperite vero fecerunt, qui primum nouilunium a VII Octobris instituunt, qui dies erat D vltimus anni Solaris. Sed ipsi Iudæi nesciebant, quare V I I Octobris esset terminus anni Solaris. Igitur annis 4104 debetur character 6.23.0. Et quia annus sequens, nimirum 4105, qui erat Christi 344, debebat incipere a feria secunda, & non a meridie, sed politice post occasum Solis, radicem suam instituerunt 2.5.204. quæ ad 6.23.0. addita componit nouilunium Tisri, 2.4.204. in anno Christi 344. Sciendum autem potuisse ipsos carere illis scrupulis 204. Sed ipsi consulto ea addiderunt.~~

Quemadmodum autem Periodo nostræ Iulianæ accidit, vt diuisa per 7 semper relinquat annum Sabbaticum, quamuis id non affectauerimus, ita etiam quod Iudæi non captarunt, iste computus nouus per VII diuisus relinquit quoque annum Sabbaticum. Quia vero annus istius computi 4105 incidebat in annum Christi 344, ex eo possumus colligere primum annum competere anno periodi Iulianæ 953, cyclo Solis primo, Lunæ tertio. Imperite vero fecerunt, qui primum nouilunium a VII Octobris instituunt, qui dies erat D vltimus anni Solaris. Sed ipsi Iudæi nesciebant, quare V I I Octobris esset terminus anni Solaris. Igitur annis 4104 debetur character 6.23.0. Et quia annus sequens, nimirum 4105, qui erat Christi 344, debebat incipere a feria secunda, & non a meridie, sed politice post occasum Solis, radicem suam instituerunt 2.5.204. quæ ad 6.23.0. addita componit nouilunium Tisri, 2.4.204. in anno Christi 344. Sciendum autem potuisse ipsos carere illis scrupulis 204. Sed ipsi consulto ea addiderunt.

A derunt propter Tekupham. Nam 204 cum 876 componunt horam, vt videbimus in computo Iudaicò. Sic si nouus inuentus esset computus anno Christi 1604, inducenda esset noua Radix 3.4.1061. Nam si annus Christi foret 7240 noui computi, computus ille cæpisset cyclo Solis Romani secundo, in quo litera Dominicalis esset E. Itaque feria tertia esset in V I I Octobris, vt postulat radix. Imperite vero, vt alia, hanc epocham referunt ad initium mundi: cum minor sit decem cyclis, anno vno minus, & præterea incipiat a feria secunda: cum initium rerum cæperit a prima.

DE EPOCHA ARTIFICIALI CONSTANTINOPOLITANA PASCHALI.

B ECCLESIA, vt diximus, putabat indictionem, & cyclum Solarem ab anno dimissi concilij Niceni, siue ab anno Christi 327, hoc est a tempore Paschatis a Patribus correcti. Nam Indictio & cyclus literæ Dominicalis vtrumque Solare est. Sed Ecclesia Constantinopolitana post tempora Arcadij, & infra, instituit nouum computum, quod non solum Indictionem, sed etiam cyclum Paschalem cõtineret. Eum igitur cycli Paschalis primū annum instituit, cuius nouilunium in ipsam Indictionem incideret, hoc est in XXIII Septembris, cuius annus 5509 est annus is, in quem natalis Christi inciderit, secundum Dionysium. Igitur primus annus cycli Paschalis Constantinopolitani est idem cum anno primo cycli Iudaici, tertius autem cycli Dionysiani. C Quare anno primo cycli Dionysiani congruit XVIII annus cycli Constantinopolitani. Diuide igitur 5509 per XIX. Relinquitur annus XVIII cycli Constantinopolitani respondens primo cycli Dionysiani. Rursus diuide 5509 per XV. Relinquitur indictio IIII in anno natalis Christi. Eorum autem cycli Solaris annus primus respondet XVI anno cycli Solaris Romani. Ideo XXI annus cycli Solaris Constantinopolitani est IX annus cycli Romani. Diuide 5509 per 28. Remanet annus 21 cycli Græci respondens nono Romani. Potuissent & veterem cyclum Romanum retinere, si annum natalis Christi statuissent 3229 computi sui. Sed nimium breuis fuisset, vtique minor annis mundi. D Quare illum computum maiorem composuerunt, quem posteri indocti a mundi conditu repetunt eadem imperitia, qua Iudæi suum. Valde necessaria est hæc epoche in historia Constantinopolitana, & rebus Græcorum Ecclesiasticis. Paschalem vocauimus, quod eius primus annus cycli Paschalis incidit in principium anni veteris Indictionis. Ideoque ea appellatione distinguetur a sequenti epocha, quam Lunarem cognominamus. Anno hoc Christi 1596 incipiet annus 7106 a Kal. Sept. proximis, & secundū Græcos annus Christi 1597.

D E E P O C H A A R T I F I C I A L I
C O N S T A N T I N O P O L I T A N A L U N A R I.

DIONYSIUS Exiguus, cum animaduerneret epactam Paschalem inutilem esse ad nouilunia vulgo deprehendenda, de annis cycli Paschalis iubet deduci tria. Reliquum est annus cycli Lunaris. Ita apud Dionysium alius est cyclus Paschalis, alius Lunaris: ~~Epacta Paschalis Dionysiana est xi. Epacta Lunaris est xiiii. Nouilunium Paschale est in Martio. Nouilunium Lunare est in Martio.~~ Nouilunium Paschale, cum epacta est xi, est in xiiii Martij. Sed hoc accidebat sæculo Diocletiani, a quo temporibus Dionysij Exigui Luna anticipauerat diem vnum. Itaque Luna noua deprehendebatur in xxii Martij, non autem in xxiiii, vt in sæculo Diocletiani. Opus est igitur epacta vii, quæ cum vnitata composita, & cum xxii Martij dabit triginta, nempe nouilunium. Itaque pro xi epacta, assumenda septima, hoc est pro primo cyclo, assumendus cyclus decimus septimus. Et proinde recte monet Dionysius Exiguus, tria de cyclo Paschali deducenda, vt habeas cyclum Lunarem. Exemplum: Anno xvi cycli Paschalis deductis iii de xvi, remanent xiiii, cyclus Lunaris, cuius epacta xxiiii cum vnitata composita statuet nouilunium in vi Martij, tempore Dionysij, quod tunc epacta Paschalis est xxvi. Contrarium accidit in Græco computo, cuius annus incipit a Kal. Septembris. Anno, in quem incidit secundus annus Diocletiani, id est, anno Christi 285, epacta Paschalis Dionysiana erat xi, statuens nouilunium in xv Septembris. Sed temporibus Iustiniani nouilunium erat in xv. Quia igitur Septembris est primus mensis anni Constantinopolitani, opus est epacta xiiii, quæ cum vnitata composita statuet nouilunium in xv Septembris. Pro xi igitur assumpsumus xiiii, & ideo pro cyclo primo assumendus cyclus quartus, cuius epacta est xiiii. Non igitur iiii detrahenda de cyclo Paschali Dionysiano, vt in Martio, qui est initium anni Ecclesiastici Romani, sed contra, iiii cum corrente cyclo componenda, vt habeas cyclum Lunarem Constantinopolitanum. Annus computi Paschalis Constantinopolitani, in quem incidit natalis Christi, est 5509, vt superiore capite demonstratum est. Cyclus Paschalis Dionysianus primus. Constantinopolitanus autem decimus octauus. Epacta Dionysiana xi. Oportet, vt computus diuisus per xix relinquat iiii, pro cyclo Lunari. Sed relinquit 18. Vt igitur relinquat iiii, aut v addenda, aut xiiii detrahenda. Igitur xiiii detra-

tracta

Atracta sunt de 5509. & remanserunt 5495, annus primus epochæ Lunaris, in quem Natalis Christi incidit. Ne igitur cogherentur semper detrahare xiiii de computo Paschali, minuerunt computum xiiii annis in perpetuum, & ita duplici epocha vtuntur, priore, quam Paschalem, & hac quatuordecim annis deminuta, quam Lunarem vocauimus, quod ad Methodum Lunæ excogitata sit. Vtramque putant a conditu mundi imperitissime, & hac posteriore vtitur semper Cedrenus, nisi vno aut altero loco, vbi oblitus sui altera pro hac vtitur: quod & accidit Maximo Monacho. In exemplis igitur Cedreni, semper 5494 de corrente epocha detrahenda, non autem 5508, vt habeas annum Christi, & quidem a Kal. Septembris. Nam iiii mensibus citius annum Christi putat Ecclesia Græca, quam Ecclesia Latina. Vtuntur & alij Græci Constantinopolitanæ historiæ conditores hac epocha. In quo caute agendum Lectori, ne alteram pro altera accipiat. Alioqui mira perturbatio in historia consequeretur: Cæterum hæc epocha methodum tantum Lunæ in sæculo Iustiniani promittit, non autem methodum cycli Solis, & Indictionis. Est autem computus Paschalis Constantinopolitanus, de quo supra disputatum est, maior vero computo a conditu mundi, annis 1559. Computus autem Iudaicus est minor annis 189. Hinc fit, quia vtriq. computos illos a conditu rerum deducunt, vt alteri maiora interualla contra fidem sacrorum Bibliorum, isti vero breuiora faciant. Sunt & alij computi, vt ille, quem vetus Ecclesia statuit ex ratiocinationibus septuaginta interpretum, longe iusto maior, quem Christiani Arabes vocant تاريخ من هبوط آدم, hoc est, Æram a casu Adami. ~~...~~

D E C O N D I T V M V N D I.

QVAM VIS inter veteres illos de primordiis rerum non conueniebat, cum alij homines ab initio semper fuisse, alij esse quidem cepisse dicerent, sed quando cæperint, non constare: tamen omnium nationum tacitus consensus in id conspirauit, vt & cataclysmum fuisse crederent, & quantum hominum fuit, ex illius Diluuij pusillulis reliquiis propagatum fuisse, vt quidem alij mare tantum & faminam, alij plures, sed intra modicum numerum, superfuisse crederent. Nulla est tam barbara natio, quam illius rei opinio quædam non imbuerit. Sed veris monumentis historiæ destituti, neque quid ante, aut post illum casum contigerit, sciunt, neque quod contigisse concedunt, quo referendum sit, vllam rationem inire possunt.

sunt. Hinc multa annorum millia, & quædam immania temporum. **A** interualla expressit ab illis tam temporum incertitia, quam vetustatis affectatio. Hinc natæ sunt infinitæ Ægyptiorum Dynastiæ, etiam ante illos priscos populos, quos Hycsos, hoc est Pastores vocabant. Hinc Sinatum (Chinas vocant Hispani,) a prisco rege suo Vitey, ad regem Honog, qui anno Christi 1572 viuebat, annos putant 4282. Nam a Vitey, ad Tzintzom postremum ex stirpe Vitey, numerant annos 2257. Is est, qui muro perpetuo Tartaros a Sinis disclusit circa tempora belli Peloponnesiaci. Ab eo, ad Honog, putant annos 2025. Quæ summa colligit annos 4282, ad annos Christi circiter 1571, 1572. Quare Vitey fuerit longe antiquior Abrahamo, cum ea summa longe epocham diluuij post se relinquat. Æthiopes quoque habent anti- **B** quissimos suos Reges, sed quorum annos ridicule putant, vt ex eorum dinumeratione nihil certi colligere potuerim. Sic Græci inepte eorum vetustatem mentiuntur, quorum initia ignorant. Vnde Seruius in illud, Vrbs antiqua ruit multos dominata per annos, ANTIQVA, inquit, *vel nobilis, vel quia duobus millibus, & octingentis annis regnasse dicitur.* quod tempus paulo maiusculum est initiis rerum. Et ita Troia condita fuerit illo tempore, quod ἀδινδον. Varro ex Græcorum lectione vocat. Sed verba Censorini necessario adducenda, quæ ad hanc rem maxime pertinere visa. *Nunc vero id interuallum temporis tractabo, quod historicon Varro appellat. Hic enim tria discrimina temporum esse tradit. primum ab hominum principio, ad Cataclysmum priore: quod propter ignorantiam vocatur ἀδινδον. Secundum a Cataclysmo priore, ad Olympiadem primam: quod, quia in eo multa fabulosa referuntur, μυθικόν nominatur. Tertium a prima Olympiade, ad nos: quod dicitur ἰσοεικόν, quia res in eo gesta veris historiis continentur. Primum tempus, siue habuit initium, siue semper fuit, certe quot annorum sit, non potest comprehendere. Secundum non plane quidem scitur, sed tamen ad mille circiter, & DC. annos esse creditur. A priore scilicet Cataclysmo, quem Ogygium dicunt, ad Inachi regnum, anni circiter CCCC. Hinc ad Olympiadem primam, paulo plus CCCC. quos solos, quamuis mythici temporis postremos, tamen, quia memoria scriptorum proximos, quidam certius definire voluerunt. Et quidem Sosibius scripsit esse CCCXCV. Eratosthenes autem septem & CCCC. Timæus CCCCXVII. Aretes LXXIII. & præterea multi diuerse: quorum etiam ipsa dissensio incertum esse declarat.* Hactenus Censorinus. Primum numerus annorum. CLO IOC ab ipso propositus arguit legendum, *ad Inachi regnum, anni circiter CLO CC, pro CCCC.* Tempus autem, a quo ad primam Olympiadem Eratosthenes putat annos CCCC VII, & mediocriter docto patet putari ab excidio Ilij, quod ipse nescio quare putat ab Inacho. Nam illud

tempus

A tempus neutri Inacho, Argiuo, aut Sicyonio congruere potest. Igitur Varro, vel Græci, quos Varro sequitur, tempus mythicon definiunt. annis 1600, cuius terminum primam Olympiadem faciunt. & cuius caput LXXX annis posterius fuerit diluuium. quæ sententia quo propius a vero abfuit, eo melior, & tolerabilior. In quo videmus penitus non ignota fuisse rerum initia priscis Græciæ scriptoribus, aut ipsi togatorum doctissimo Varroni. Rursus Simplicius scribit, Chaldæos Callistheni de vetustate gentis percontanti annorum tantum millenongentorum trium numerum edidisse, quo tempore capta Babylon ab Alexandro. qui annorum numerus sexaginta tantum annis posterior diluuium. Itaque non longe a vera epocha diluuij ab- **B** fuere. vt videas in tanta rerum ignoratione parum discriminis esse inter Varronem, & ipsos Chaldæos: & paruum errorem illis condonandum esse, qui nulla adminicula vetustatis ad harum rerum inuestigationem, habebant. Nobis vero, quibus diuina monumenta facem ad hæc allucent, minus venia danda, si in tanto lumine cauti sumus: quod hactenus tamen nobis omnibus contigit, vt nemo aut veterum aut recentiorum adhuc rem ipsam tetigerit. Veteres Christianos prætereo, quibus ~~visum fuit~~ ^{visum fuit} fuit interuallum a conditu rerum, ad diluuium, longe maius statuere, quam ex dinumeratione annorum a Mose definitorum colligi potest. quem ~~numerus~~ ^{numerus} auxit artificialis epocha Constantinopolitana, annis 1559 excedens fines; quos Moses præscribit. in qua vt peccatur largiendo, ita in Iudaica detrahendo: **C** Hodie vero doctissimis hominibus, qui multum studij ad hæc discutienda posuerunt, per omnia conuenit in interuallo a conditu rerum, ad Exodum, ab Exodo item ad captum Sedekiam. Qui enim accurate rationem horum temporum putarunt, ab Adam, ad Exodum, annos ponunt absolutos 2453. Hinc ad captum Sedekiam, annos absolutos 907. Summa, a conditu rerum, ad captum Sedekiam, anni 3360 præcise. Neque reperias, qui ab his finibus discedat, saltem eorum, qui Chronologica cum laude attigerunt. Neque enim epilogismus temporum a Mose & reliquis sacris libris definitorum plus aut minus colligere patitur. Quod si in vno anno plus, aut minus alius ab alio dissentit, hoc contingit ex diuersis mundi initiis, cum alij mundi initia ab Autumno, alij a Vere repetant. quam litem si deciderimus, reliqua plana erunt. Nemo enim dubitat duplicem fuisse veterum Hebræorum de mundi conditu sententiam. Alij enim in Libra conditum volunt, argumento, quod antiquitus etiam ante Exodum Tekupha fuerit proxime æquinoctium. Eius sententiæ adhuc vestigia supersunt in synagogis Iudæorum, & quidem vetustissimi instituti: Nam in Sabbato, quod postremum est in mense Tisri, incipit Lectio-

narium

narium Iudaicum, cuius caput primum, quod פּרָשָׁה vocant, est initium libri Geneleos. Recentior opinio eorum, qui mundi conditum in æquinoctium vernum conferunt: quia, inquiunt, tunc omnia germinant, quæ contra in Autumno marcescunt. Alioquin quorsum, aiunt, terra germinare iussa, vt statim primis Autumni frigoribus exolesceret? Sed futile est argumentum, quamuis ea etiam fuerit olim opinio nostra. Nam si hoc verum est, cum Deus iubet arbores fructum producere, oporteret vuas, & reliquos fructus, qui non nisi autumno maturefcunt, iam in ipso verno æquinoctio fuisse. Quod est absurdissimum. Deinde quæ temeritas est initium rerum instituire, diuersum ab initio Hebræorum prisco? primus mensis in historia diluuij incipit ab autumno, Tekupha anni dierum est in autumno, Lectionarium vetustissima consuetudine incipit ab autumno. Quare igitur nobis commentum nostrum placet, & aliud initium institui-
A mus aduersus verbum diuinum, & veteris anni vsu? Igitur mundi primordia fuerunt in æquinoctio autumnali. Accedit priscorum Ægyptiorum sententiã, quæ mundi initium statuit in vltimis partibus Libræ. Quas posteriores partes Libræ, & quomodo accipere debemus, paulo post exponetur. Non vtique aduocamus fidem Ægyptiorum ad fulciendam verbi diuini veritatem. Satis enim per se ipsa firma est. Sed ostendimus in hoc miram Dei summi prouidentiam, qui in tanta re etiam Ethnicorum consensum cum sacris rationibus paria facere voluerit. Cum igitur ratiocinia Mosis a conditu rerum, ad exodum, annos colligant 2453, præcise, vt annus exodi sit 2454 iniens & quidem a vere; mense septimo anni dierum: Ergo primus mensis illius anni adhuc labentis 2453 cæpit ab autumno antecedente. Depræhensa igitur epocha Exodi in anno periodi Iulianæ, leuis labor erit annum conditi mundi in periodo Iuliana inuenire. Incidit igitur Exodus in annum periodi Iulianæ 3217, vt suo loco demonstratur. Ergo primus mensis anni dierum, quem אֶתְחָנִים Æthanim vocabant, cæpit in anno 3216. Et quia is erat, vt diximus, annus 2453 currens ab Adam, manifesto annus 764 periodi Iulianæ fuit primus mundi, a quo putauimus primam neomeniam Zygonos, xxvi Octobris. Neomenia igitur primi Æthanim in anno dierum vetere fuit in xxvi Octobris: Tekupha ergo in xxv, de qua Exodi xxxiv. 22, quod erat primum Sabbatum, in quo Deus requieuit ab opere Hexaemeri, quæ dies in parapegmate Ægyptiaco Dionysiano erat vltima Zygonos. Vnde Ægyptij, cum dicebant tempore Firmici, mundum in xxx parte Libræ conditum, proculdubio in animo eum diem habebant, quod nondum $\text{αὐτοχρονόσις ἰουδαϊκῆς}$ obseruauerant. Verba Firmici, libro septimo, capite 111, vbi de vltimis partibus Libræ:

Cætera

A Cætera enim numero ad xxx collocantur. In istis enim posterioribus partibus, terra dicitur esse composita, vt Barbarica ratio confirmat. Barbaricam rationem, vt in Manilio diximus, Ægyptiacam astrologiam vocat. Scis vero ex libro tertio, Ægyptios in anno suo Nabonassari etiam bisextum notare solitos, cum quarto quoque anno exacto in secunda die mensis notarent, quod in prima antea notatum erat, & nono anno in tertia, quod antea in secunda. Hoc modo conseruabant memoriam omnium rerum. Itaque cum a multis sæculis hanc diem in anno vago signatam haberent, factum est, vt accepto parapegmate Philadelphi Dionysiano, ea in vltimum diem Zygonos inciderit. Prima igitur dies post ἐπιδήμιον , fuit feria prima, xxvi Octobris, neomenia Zygonos, quartadecima Phamenoth Ægyptiãci, tricesima Tisri, 189 annis Iulianis, & 19 diebus ante Tisri Iudaicum, anno 1560 epochæ Constantinopolitanæ. Cyclus Solis Romanus viii, Lunaris 1111. Vt hæc est verissima mundi epocha, ita nemo eam hactenus obseruauit, sed omnes xvi, aut xviii annis antiquiorem produunt; qui error ex ignoratione anni Exodi manauit. Loci autem fines, vbi hominem primum statuit Deus, digito designat Moses, a duobus fluminibus ingentibus, Euphrate & Tigri, ad sinum Persicum. Describit enim Moses fluuium exeuntem, hoc est manantem ex Eden, diuisum in quatuor capita, Phison, Gehon, Tigrim, Euphratem. Sciunt enim omnes Tigrim & Euphratem commisceri, & ingenti alueo in mare Persicum exonerari, sed antequam excipiantur sinu Persico, iterum in duo ingentia fluentia scindi instar Padi, & Rhodani. Ipsa autem fluentia multas paludes efficiunt, vt non solum scribit Arrianus, sed etiam mercatores, qui ante x annos ea loca adierunt, idem testantur. Fluentum igitur orientale Moses vocat פַּרְסַי , hoc est, πάρσιμον , proter paludes ingentes, quas efficit, cuiusmodi est Padusa, quam Padus fluuius facit. alterum, quod occidentem spectat, vocat עִבְרַי , id est emissarium. Est enim porrectius altero, & propterea dictum emissarium, quod illud magnus ille alueus ex se emittat, vt Mincium lacus Benacus, Adduam Larius, Ticinum Verbanus, Rhodanum Lemanus. Quare ab eadem causa riuus, quem Piscina Hierosolymitana emittebat, dicebatur עִבְרַי Hebraice, quod idiotismo Hierosolymitano erat אֶתְחָנִים , id est emissarium. Nihil est apertius hac expositione, quæ etiam fuit sententia summi nostri temporis sacrarum literarum interpretis: quo nihil potest verius nihil doctius dici: quamquam rationem nominum Phison & Gihon nõ reddidit. Extitit quidam vir apprime doctus, & pius, cuius Chronicon ante vndecim annos editum fuit. Is mire æstuat, vt lumen Soli foeneret. Itaque mirum non est, si monstrum interpretationis adduxit. Et postquam ridicule inter-

interpretatus est verba Mosis, tandem nouam Geographiam proponit A vt quæ nunquam fuerunt in rerum natura, ea ipse creauerit. Nihil est inutilius eo libro, imo, si verum dicere fas, nihil, quod pluris interfit Chronologiæ, nunquam legi, aut ignorari, si duo, aut tria excipias. Quod si aliorum errores insectandi maius nobis studium esset, quam nudam veritatem eruendi, immane volumen nasci posset ex confutatione illius libri. Mirum est diuinam doctissimi viri de illis quatuor fluminibus sententiam illius famelicum iudicium non expleuisse, vt opus fuerit inanibus, futilibus, & ineptis coniecturis nouam Chorographiam comminisci. Quid? nonne multi sunt, qui eius exemplo nihil aliud conantur, quam ostendere se melius intelligere Hebraice, quam Mosem ipsum? Eiusdem temeritatis est, cum vult persuadere B $\eta\psi$ non esse Nilum. Exempla, quæ ad hoc producit, aduersus eum faciunt. Æthiopica lingua postulat, vt $\eta\psi$, Sihri diceretur. Propterea Nilus $\sigma\acute{\alpha}\iota\epsilon\iota\varsigma$ dictus est a veteribus Ægyptiis, teste Dionysio de situ orbis. cuius quidem nominis vestigia clara supersunt in nominibus propriis Osiris, Busiris, Petosiris, Calasiris. Quantum est hominum, quibus nihil placet, præter commenta sua! Quod partim inuidia accidit, partim quod nullus illis inest sensus veritatis. Sed hæc nihil ad institutum nostrum. Sunt enim & alij $\kappa\omicron\rho\rho\upsilon\beta\alpha\rho\mu\alpha\varsigma\alpha\iota$, qui nouum paradysum architectati sunt. Sed eorum præclarum opus mors nobis inuidit. In Geographia Arabica duo sunt flumina nomine Gihon جیحون . alter est, quem Cydnum Græci vocant. Nam dicit abluere C urbem, quæ dicitur Mamistra, & exonerari in mare Romanum, id est sinum Issicum. Iam Mamistra est Tarsus. Alter Gihon est ingens fluuius ex sex totius orbis terrarum maximis: quorum nomina sunt hæc, vt ab ipso doctissimo Geographo ponuntur: Nilus: Degilah, id est Tigris: Phrath, id est Euphrates: Mahran fluuius Synadarum, Ganges: Bagnun Sinarum: Gihon Corasan.

DE DILVIO.

A CONDITV rerum, ad diluuium, annos 1656 absolutos esse, ex epilogismis annorum, quibus natalis & mors ab Adami & posterorum eius a Mose signata sunt, tam certum est, quam nemo hactenus dubitauit. Diluuium igitur incidit in annum 1657 a conditu mundi, periodi autem Iulianæ 2420, cyclo Solis XII, Lunæ VII. Cuius Neomenia Zygonos 7. 18. 12', Octobris XIII. Marcheswan 5. 20. 349, feria VI, Octobris XIX, anni Iudaici 1468. Anni 1656 absoluti sunt XIII periodi Neuruz Persicæ, quas Hebræi הלדמים Heladim, id est secula vocabant, & præterea anni 96 supererant de Heled, siue seculo

A culo decimo quarto. quo interuallo neomenia mensis אֶתְחִיָּמֵן Æthanim ascendit in anteriora, dies XXI I I. quibus de XXVI Octobris detrahitis, superest secunda Octobris neomenia Æthanim, a qua cæpit שָׁנָה שֶׁבַע annus dierum Hebraicus tempore diluuij. Epagomenæ Hebraicæ in XXVI I Septembris. Neomenia Bul mensis secundi, Kalendæ Nouembris, feria quinta. Diluuium ergo XVII Nouembris, feria septima, Scorpionos VI, Neomenia Casleu. Geneleos VI I. I I, I 2, I 3. Mensis septimi die XVII aquæ decreuerunt. Geneleos VI I I. 4. hoc est, XV Aprilis anni periodi Iulianæ 2421, anno bisextili, litera dominicali

Menses æquabiles Anni dierum Hebraici.		Menses Iudaici.		Menses calæni.	
<i>Æthanim</i>	2 Octob.	<i>Marches.</i>	19 Octob.	Ⲁ	13 Octob.
<i>Bul</i>	1 Nou.	<i>Casleu</i>	17 Nou.	Ⲁ	12 Nou.
<i>Tertius</i>	1 Dec.	<i>Tebeth</i>	17 Dec.	Ⲁ	12 Dec.
<i>Quartus</i>	31 Dec.	<i>Schebat</i>	15 Ian.	Ⲁ	10 Ian.
<i>Quintus</i>	30 Ian.	<i>Adar</i>	14 Feb.	Ⲁ	8 Feb.
<i>Sextus</i>	29 Feb.	<i>Nisan</i>	14 Mar.	Ⲁ	9 Mar.
<i>Septimus</i>	30 Mar.	<i>Ijar</i>	13 Apr.	Ⲁ	10 Apr.
<i>Ziu</i>	29 Apr.	<i>Siwan</i>	12 Mai	Ⲁ	11 Mai
<i>Nonus</i>	29 Mai	<i>Tamuz</i>	11 Iuni	Ⲁ	11 Iuni
<i>Decimus</i>	28 Iuni.	<i>Ab</i>	10 Iuli	Ⲁ	13 Iuli
<i>Vndecimus</i>	28 Iuli.	<i>Elul</i>	9 Aug.	Ⲁ	13 Aug.
<i>Duodecimus</i>	27 Aug.	<i>Tisri</i>	8 Sept.	Ⲁ	13 Sept.
<i>Epagomena</i>	26 Sep.	o	o	o	o

FE. Post XVII secundi mensis, hoc est, a XVII I Nouembris, ad XVI Aprilis, dies sunt CL. Geneleos VIII. 3. Hoc est, aquæ incipientes crescere a XVII I Nouembris, in XIII I Aprilis desuerunt. Quod est interuallum idem, quod posuimus, dierum CL. vt potest ex præposita Tabella colligi. Cæpit igitur Diluuium neomenia Casleu, XXV Paophi Ægyptiaci, VI Scorpionos. Decreuerunt aquæ tertia Ijar, XXV Phamenoth, quo tempore Arca in montibus Armeniæ requieuit. Culmina montium incipiunt apparere, neomenia X mensis, Iunij 28, XVIII Ab, quæ erat etiam XVIII I Didymonos, IX autem Payni. Quadragesimo die a neomenia decimi mensis, hoc est, decima vndecimi mensis, VI Septembris, feria septima, emittitur coruus. Geneleos VIII. 7. Et reliqua possunt perpendi ex Tabella. Sequenti anno 1658, neomenia Æthanim Kal. Octobris, feria secunda. Neomenia Zygonos, XIII Octobris. Neomenia Marcheswan, VIII Octobris anni Iudaici

daici 1469. Neomenia Toth xxiiii Septemb. qua die vidit Noë su- A
perficiem terræ penitus ab aquis exaruisse. Geneleos viii. 23. Die xxvi
Nouembris, quæ erat 27 secundi mensis, vi autem Athyr, xvi Scor-
pionos, xxi Casleu, feria quarta, Noa Soteria immolauit Deo opt.
max. eademque die Deus admonuit eum foederis sui. Veteres Græci,
vt diximus, octaginta annis propius absunt ab hac epocha, Chaldæi
autem sexaginta. quamquam Chaldæi videri possint putasse annos
suos ab imperio Nemrod. Quod autem perperam ab omnibus rela-
tum est tempus huius tam nobilis casus, eadem causa fuit, quæ & pec-
candi in epocha mundi.

DE EXODO HEBRÆORVM. B

ADILUVIO, ad natum Abraham, anni 292. Geneleos cap. xi. 10.
ad finem. A nato Abraham, ad eius vocationem in terram
Canaan, anni 75. Geneleos xi. 4. Summa a diluuiio ad Abrahami ad-
uentum in terram Canaan, anni 364 absoluti. Hactenus recte Chro-
nologo. Rursus recte hinc putant annos 430 ad Exodum. quod non
solum docti Chronologi huius sæculi, sed & Iudæi prisca sequuntur.
Illos enim 430 annos non a descensu Iacobi Patriarchæ in Ægyptum
putant, sed ab ingressu Abrahæ in Canaan, & eius in Ægyptum mi-
gratione: quia interuallum a descensu Iacob in Ægyptum, ad tempus
Exodi, angustius est, quam vt 430 annos complecti possit. Quod C
enim illos 430 annos ab ingressu Abrahæ in Canaan, non a Iacobi de-
scensu putauerint veteres Iudæi, testis Iosephus libro iii. cap. v. Κατέ-
λιπον ὃ τὴν Αἴγυπτον μὴν Ἐανθικὴ πέμπτῃ καὶ δεκάτῃ κτ' Ἐλθὼν, κτ'
ἔτη τετράκοντα ἔ τετρακόσια, ἢ τὴν ἀεθρόνον ἡμῶν Ἀβραάμον εἰς τὴν Χαναανίαν
ἔλθειν, τ' ὃ Ἰακώβ μετὰ μεταστάσεως εἰς τὴν Αἴγυπτον ἡμοδύης, διακοσίους ἀεθρὸς
τοῖς δεκαπέντε ὀνια τοῖς ὕσερον. Ex istis igitur colligitur, a conditu mun-
di, ad tempus Exodi, annos esse absolutos 2453. Annum autem mundi
2454 esse ipsum annum Exodi. Quod ita demonstramus. Duo sunt
Characteres huius epochæ. Prior, feria neomeniæ mensis Paschalis,
quæ fuit quinta. Alter, quod quadragesimus annus huius epochæ,
quadragesimus sextus, quinquagesimus tertius, sunt Hebdomadici. D
Denique quod annus 908 ab eadem epocha & Hebdomadicus est, &
tertius Olympiadis 47. Hæc simul non possunt concurrere nisi anno
3217 periodi Iulianæ, qui erat Iudaicus 2264, ideoque mundi 2453.
Character Zygonos 2.19. 46, Octobris septima. Marcheswan, 3.4.113,
octaua Noueb. Erat annus incipiens 53 sæculi, siue Heled Hebrai-
ci. Epagomenon neomenia, viii Octobris. Neomenia Æthanim,
xiiii Octobris. Nisan Lunaris 5.17. 552, Secunda Aprilis. Neomenia
Krionos,

AKrionos, hoc est æquinoctium vernum, itidem secunda Aprilis. Me-
rito igitur Deus pro veteribus mensibus dierum æquabilibus, Luna-
res instituit, & pro septimo primum, in quo & seruitutis iugum
a ceruicibus Hebræorum depulit, & cuius neomenia cum neomenia
æquinoctiali concurrebat. Quadragesimus igitur annus huius epo-
chæ in anno Iudaico est 2303, qui est numerus septenarius, ideoque
ille annus & Sabbaticus. Et rursus annus ab Exodo 908 est 3171 Iu-
daicus, qui & ipse est septenarius, vel Sabbaticus. In sacris Bibliis non
est epocha insignita caractere præter Exodum, & casum Iekoniæ
Regis. In nouo autem testamento vna tantum epocha characterem
habet, nempe Passio Domini. Itaque omnium epocharum, quæ in-
B dubitatae sunt, & characterem habent, Exodus est vetustissima, 721
annis antiquior prima Olympiade, initio autem Nabonassari 750.
Ab hoc tempore vsus anni Lunaris in Ecclesiam inductus, reseruatis
mensibus æquabilibus populo. Nam eos sæculo Solomonis adhuc
in populari anno locum habuisse fidem fecerit mentio Æthanim &
Ziu, in primo libro Regum. Egressi igitur sunt Hebræi ex Ægypto
tertia decima Nisan, quæ incidebat in xiiii Aprilis, feria tertia, xvii
Pharmuthi. sequente vespera, a qua caput xiiii Nisan, mactatus
agnus τὸν διαβατέων victima. xxii Ijar, quæ incidit in xxi, Mai
obseruatum primum Sabbatum, quæ erat xiiii Ziu in anno prisca
dierum. Geneleos xvi, 27. & per totum caput: ex quo deprehensum
C etiam a Iudæis neomeniam Ijar illius anni incidisse in Sabbatum, &
proinde neomeniam Nisan feria v contigisse. quæ est egregia obser-
uatio, quæ frenat licentiam Chronologorum, qui nullum modum
faciunt novos annos, novos reges, novas epochas comminiscendi.
Mirum vero extitisse, qui aduersus verba Mosis negent secundi men-
sis neomeniam in Sabbatum incidisse. Hebræi peruenerunt in deser-
tum Sin xv mensis secundi. Exodi xvi. 1. Sexta die ab illa iuberet po-
pulus colligere duplum demensum Mannæ; comate 5. Ea dies igitur
erat xxi mensis. Atqui erat pasceue, & profabbatum. Commate
22. 23. Ergo neomenia mensis erat Sabbatum. Atqui Hebræi non
migrassent die Sabbati. Egregiam animaduersionem. Quid est magis
D contra sabbatum, quam Sabbato colligere Manna? Atqui multi pro-
fecti sunt colligendi causa die sabbati. Commatibus 27, 28. Isti Critici
non meminerunt adhuc legem datam non fuisse. Dicant mihi: Quo-
modo 12 mensis est sabbatum, vt est in Commate 26, & tamen neo-
menia mensis non est sabbatum? Valeant ergo, & commenta sua
imperitis venditent. Neomenia igitur secundi mensis fuit sabbatum,
& neomenia primi feria quinta, eadem cum neomenia mensis æqui-
noctialis. Quæ est luculenta obseruatio. Quamuis autem hac epo-
chæ

cha characterem suum non habuisset feriam quintam, tamen ex epo- A
cha Nabopolassari facile indagari potuisset, aut ex obseruatione anni
sabbatici. Qui aliter hoc tempus indagarunt, mire hallucinati sunt.

DE PRIMO ANNO SABBATICO.

EA commoditas est periodi Iulianæ, annorum mundi, epochæ Iu-
daicæ, ut per diuisionem septenarij annum Sabbaticum indicent.
Anno Christi 1575, a quo cæpit Tisri Iudaicus 5335, Iudæi Palæstini in
suo Calendario notarunt illum annum esse primum Hebdomadis an-
nalis. quorum verba hæc sunt: *זוהי שנת ראשונה לשמיטה לרצות הרמבם זל והגאונים*
וימנה בני ארץ ישראל. Hoc est: Is est annus primus Semitah, secundum opi- B
nionem Magistri Mosis, filij Maimon, & popularium terræ Israel. An-
nus igitur Iudaicus 5335 per 7 diuisus relinquit annū primum Semitah.
Idem faciet annus mundi illi respōdens 5524, item annus periodi Iulia-
næ 6287, & quidem ab autumno eiusdem anni currentis. Ptolemæus
affinis Hyrcani obsessus fuit in castro Dagon, anno Seleucidarum 177,
qui respondet Iudaico 3626. Eum annum Iosephus scribit fuisse Sab-
baticum. Quod verū esse numerus ipse 3626 per septem diuisus osten-
dit. Idem Iosephus scribit Hierosolyma ab Herode capta M. Vipsa-
nio Agrippa, L. Caninio Gallo c o s s. quem annum dicit fuisse sab-
baticum. Porro illi Consules inciderunt in annum Iulianum no-
num, cyclo Lunæ tertio. Proinde fuit annus Iudaicus 3724, a conditu C
mundi 3913. qui plane sunt numeri septenarij. Erat autem annus pe-
riodi Iulianæ 4677, qui per septem diuisus relinquit vnitatem, hoc est
annum primum Hebdomadis incipientem ab Autumno eiusdem
anni. Quare æstas, in qua capta Hierosolyma, incidit in annum
Sabbaticum currentem. Anno Seleucidarum c x l i x, qui erat se-
cundus ab excessu Antiochi Epiphanis, Antiochus Eupator Iudam
Macabæum in arce obsidebat. Is annus erat Sabbaticus, auctore eo-
dem Iosepho, & libro priore Macabæorum. Erat autem 5598 Iudaicus,
a mundi conditu 3787. Vterque numerus est septenarius. Annus pri-
mus Sabbaticus est septimus *γεωργίας*, postquam filij Hebræorum
pedem in possessionem terræ Chanaan posuerunt. Videndum, quo D
tus annus Iudaicus, aut mundi is fuerit. Caleb libro Iosue, capite xiiii,
ait se missu Mosis terram explorasse, anno secundo a migratis finibus
Ægypti, eumque annum, quo sorte diuidendi erant agri, fuisse a na-
tali suo octagesimum quintum: a profectioe autem, quam terræ ex-
plorandæ caussa iussu Mosis susceperat, quadragesimum quintum.
Missus vero fuerat a Mose annos natus, ut ipsemet profiteatur, quadra-
ginta. Ergo annus *κληρεγίας* fuit præcise quadragesimus sextus ab
Exodo

A Exodo. Quod clarius probat idem, commatē decimo, inquiens:
Deus hos totos quadraginta annos incolumem seruauit me. Quadrage-
simus vero sextus annus ab Exodo in periodo Iudaica est 2310, mundi
2499. Vterque est septenarius. Atque hic est annus *κληρεγίας*, quo
non agricolationi, sed assignationi opera data. Sequens igitur fuit pri-
mus *γεωργίας*, & septimus ab eo est primus Sabbaticus ab Hebræis
obseruatus qui cæpit simul cum anno Iudaico 2317, Mundi 2506, in-
cipiens utique ab autumni anni periodi Iulianæ 3269. Etiam si Iu-
dæorum hodierna obseruatio facem nobis non alluxisset, tamen ex
epocha Exodi annum Sabbaticum deprehendissimus: & rursus sine
ea etiam ex Iosepho & libro Macabæorum priore id tuto colligi po-
B tuit. Quam vero falluntur & veteres, & recentiores, qui Iubileum de-
finiunt spacio annorum quinquaginta absolutorum, non autem 49,
hinc animaduerti potest.

DE ANNO SABBATICO SAMARITARVM

COMMENTITIO

ILLVD in primis animaduertendum, Iudæos quantum extortes pa-
tria sua, non minus annum septimum Hebdomadis annuæ, quam
septimum diem Hebdomadis dierum firmum, & immutabilem ob-
seruasse: quæ sunt manifesta veteris & veræ Dei Ecclesiæ *γεωργίας*.
C Et sane post legem hodie Iudæi nihil habent vetustius anni Sabbatici
obseruatione. At Samaritæ nescio quare annum quartum Hebdoma-
dis Iudaicæ (quæ quidem est vera hebdomas) septimum statuunt Heb-
domadis suæ. Siquidem anno Christi 1584, in cuius autumno cæpit
Tisri Iudaicus 5345, ab eo Tisri cæperunt annum Semitah putare, ut
videbitur libro vi. Necessè est omnino, quæ eorum inscitia est, eos
uti æra quadam, cuius septenarios putent esse annos Sabbaticos. Ne-
que dubito, quin res ita habeat. & fortasse putant a Nabonassaro, a
quo annus Christi 1584, est 2331, & quidem septenarius. Sed hæc
incerta.

DE ILII EXCIDIO.

DPOSTREMOS annos mythici temporis veteres scriptores certatim
definire voluerunt, quod sint memoriæ scriptorum proximi, ut
scribit Censorinus. Sed quare ipse eos deducat ab Inachi regno, ad
primam Olympiadem, non autem a capto Ilio, ut reliqui, causam
non capio. Non potest dici, quam variis iudiciis lis ventilata sit. Et
quidem omnium sententijs in medium adferre, ambitiosum est: Ne-
que enim errores alienos triumphamus, sed quantum potest fieri, tol-
limus.

limus. Ea igitur est Tetraeteridis Græcæ commoditas, ut ex die A mensis sciatur quota sit prytania, modo constet quotus sit annus Tetraeteridis. Contra, datis diebus mensis & prytanias, deprehenditur, quotus sit annus Tetraeteridis. Ut in Decreto Atheniensium in gratiam Zenonis: *Ἐπ' Ἀρρενίδε ἀρχόντε, Πρὶ τ' Ἀκαμαντίδ' ὁ πέμπτης πρυτανείας, Μαμακτηρίων ὁ δεκάτη ὑσέξα, τρίτη καὶ εἰκοστὴ τ' Πρυτανείας.* Ut vicesima mensis Mæmaκτηρίων popularis sit vicesima tertia Prytanias, hoc non potest contingere, nisi anno primo Tetraeteridis. Tunc enim **xxviii** Pyanepfionis est nouilunium. Ideo **xx** Mæmaκτηρίωνis est **xxiii** Prytanias. Quare audacter possumus dicere, illud Decretum datum fuisse anno primo Tetraeteridis Atticæ. Quod si quota esset Tetraeteris periodi Atticæ sciremus, & diem verum in Calendario B Iuliano dare possemus. Itaque videmus quæ sit utilitas anni Attici & Olympici ad notationem temporum in rebus Græciæ. Quare ignorantio istius formæ non solum huic sæculo, sed & priscis temporibus nocēbat. Ex doctrina primi libri scimus neomenias anni Græci popularis peruagari mensem integrum in forma Iuliana. Hecatombæon, verbi gratia, aliquando incidit in **x** Iulij, aliquando in **vi** Augusti. Igitur sidus, quod vespere neomeniæ Hecatombæonis oritur, in primo anno periodi Atticæ, non orietur in eadem neomenia, quando Hecatombæon erit in **vi** Augusti. Propterea parapegmata ab artificibus proposita erant, ne vulgus in eadem neomenia semper idem sidus oriri aut occidere putaret. quod tamen vulgus negligebat, C adeo ut quidam dux apud Polybium, cum ad ortum, aut occasum Pleiadum (non memini vtrum fuerit) condixisset, non venit ad constitutum; falsus nimirum desultorio mensium situ; quem non considerauerat. Dux igitur de capto Ilio generaliter sunt sententiæ. Quidam enim multis annis supra quadringentos ante primam Olympiadem ponunt. Alij præter quadringentos, octo, septem, sex, & quinque tantum ponunt. Horum tantum nobis habenda ratio, & quidem inter eos eorum, qui Attica scripserunt: quorum vnus consensus est in mense & die mensis. Omnes enim *Θαργηλίων ὀγδὸν φθίνοντες* hoc contigisse dicunt. In annis Tetraeteridis variant. Vulgus solet diuidere mensem Lunarem in nouilunium, septimam Lunam, ple- D nilunium, & septimam a fine: quas diuisiones Quadrantes Lunæ vocant: aliter vocant primam, septimam, quintamdecimam, vicesimam secundam. Græci *φρυσάριον, διχόμελιον, παισιέλλιον, διχόμελιον ὑσέξαν.* Hæ quatuor Lunaris mensis diuisiones sunt in vicesima tertia, siue *ὀγδὸν φθίνοντες Θαργηλίων*. Primo quippe anno Tetraeteridos, vicesima tertia Thargelionos est prima Luna. in secundo anno est septima, in tertio est plenilunium, in quarto est vicesima secunda. Rursus in vicesima

A vicesima tertia Thargelionos, anni primi Luna occidit statim vespere. In anno secundo occidit media nocte. In anno tertio per totam noctem lucet. In quarto oritur a media nocte. Qui igitur 408 annis ante primam Olympiadem captum Ilio volunt, necessario anno tertio Tetraeteridos hoc contigisse volunt. Nam 408 anni retro putati desinunt in **xlix** annum periodi Olympicæ, siquidem fingimus retro semper eam periodum obtinuisse. Erat igitur **xi** annus desinens periodi Atticæ. Semper enim deducendi sunt 38 anni de periodo Olympicæ, ut habeas periodum Atticam: aut contra, adiciendi. Non enim refert vtro modo experiare. Ergo plenilunio hoc contigit. Et sane quosdam de vetustioribus idem sensisse scribit Clemens. *καὶ τινες τῶν Βτὰ Ἀττικά συληραψαμύρων, ὀγδὸν φθίνοντες (Θαργηλίων) βασιλεύοντες τὸ τελευταῖον ἔτ' Μενεδαέως, πληθυνέσης Ἑλλάδος.* Qui annos 407 ponunt a capto Ilio, ad primam Olympiadem, hi omnino censent captum Luna vicesima secunda. Auctor enim τ' *μικρῆς Ἰλιάδ' ὁ* ita scribit: *Νῦξ μὲν ἔλω μεσάτα, λαμπρὰ δ' ἐπέτελλε Ἑλλάνα.* Ex hoc versiculo Clemens nititur confirmare eorum sententiam, qui volunt plenilunio τῶν ἄλων ἰλίε contigisse. Sed pace eruditissimi scriptoris, *Ἰπτελλειν* non significat lucere, quod ipse aliud agens putat, sed oriri, & incipere apparere. In idiotismo Hispanico elegantissime dicitur *Assomar*. Latine existere. Qui annos 406, ut apud Eusebium, assignant, ij primo anno sequentis Tetraeteridis, hoc est **xiii** periodi, captum Ilio omnino volunt, hoc est nocte illuni. Sed nemo veterum noctem illunem fuisse prodit. Itaque audiendi non sunt. Postremo qui 405 annos putant, ij Septima Luna accidisse volunt, anno Tetraeteridis sequentis secundo, periodi **xiii**. Virgilius:

Et iam Argina phalanx instructis nauibus ibat

At Tenedo, tacita per amica silentia Luna.

Seruius: *Septima Luna capta est Troia, cuius simulacrum apud Argos constitutum. Hinc est quod dicit: Oblati per Lunam.* — Doctissimus Politianus hic hariolatur præter solitum de silentio Lunæ. Constat igitur omnibus de tempore anni, non de anno. Nam sine veris Ilio captum quidem volunt, paulo ante solstitium. Quod & Virgilius sequutus est. — *vix prima inceperat ætas:*

Et pater Aeneas dare ventis vela iubebat. — De anno vero non conuenit. Atqui doctissimi inter eos, qui hæc disquisuerunt, interuallum a capto Ilio, ad primam Olympiadem definiunt annorum 407 præcise, Ephorus, Callisthenes, Damastes, Phylarchos, Canones Eratosthenis, quibus multum tribuit Dionysius Halicarnassensis. Quare Diodorus omnium accuratissimus ait annum primum Olympiadis **xciii** desinentem, hoc est, annum **cccclxxiii** a primo Olym-

pico ludicro, esse ὀγδοηκσὸν αἰὲς τοῖς ἐπτακοσίοις μὲν τὴν τοῖα ἀλώσιν. **A** Deductis igitur 373 de 780, remanent anni 407, interuallum a capto Ilio, ad 95 Olympiadem ineuntem. Contigit igitur hic casus anno tertio tertiæ Tetraeteridos Atticæ, hoc est anno xi periodi Atticæ, plenilunio. Neomenia Thargelionos xxxi Mai. vicesima tertia Thargelionos in xxxii Iunij. Supererat ad caput anni sequentis, xxxvii dies, quorum xvi ad τοῖα θερμαῖς, id est viii Iulij exclusiue. Et proinde xxi erant αἰετῶν ἡμέρας, ad caput anni sequentis, vt habes libro primo, in Tabula neomeniarum Atticarum. Sed Dionysius Halicarnassensis dicit fuisse viginti tantum αἰετῶν, xvi autem ad τοῖα. Intelligit ergo inclusiue. Includit enim viii Iulij in illum numerum, quod & Plutarchum facere animaduertimus, qui pro τριακοντα dicit τριακοσόν, & contra ἐκατὸν pro ἐκατῶν. Neque ille solum, sed & alij Græci. Incidit igitur ille annus in 3531 periodi Iulianæ. Annus autem primus Iphiti incidit in annum 3938 periodi Iulianæ. Differentia, anni 407. quod erat propositum. Notabis autem in Tabula neomeniarum Atticarum, libro primo, αἰετῶν ἡμέρας pertinere non ad eum annum, cui appositæ sunt, sed ad sequentem. Exemplum: In primo anno periodi annotatur αἰετῶν nulla. Hoc significat, a fine anni antecedentis, qui erat vltimus periodi, ad initium primi anni, nullam esse αἰετῶν ἡμέρας. Rursus secundo anno appositæ sunt 27 αἰετῶν. Hoc est, a fine primi, ad initium secundi, sunt 27 αἰετῶν. Proinde anno xii 21 αἰετῶν attributæ significant, a fine anni xi, ad initium xii fuisse **C** αἰετῶν ἡμέρας 21, quas tamen Dionysius xx tantum esse censet, excludens nimirum viii Iulij ab illis. Rursus cum dicimus plenilunium fuisse, intelligimus secundum vsum periodi Atticæ, & vt Dionysius ait, ὡσπερ νῦν ὁ Αἰθιοπῶν ὁδὸν χρόνους ἀγασσι. quod prudentissime ab eo dictum. Periodus enim Attica accommodabat nouilunia Tetraeteridum sæculo Iphiti. Itaque a capto Ilio, ad primam Olympiadem, & sæculum Iphiti, facta erat Lunæ αἰετῶν horarum 32. A sæculo autem Iphiti, ad Dionysium Halicarnassensem, & Augustum, bidui solidi. Quare erraret, qui ad Lunæ rationes hæc exigere vellet. Captum igitur est Ilion anno periodi Iulianæ 3531, Iunij xxii. Anno mundi 2767, Didymonos quartadecima. Character Zygonos 1.9. **D** 35. Octobr. v. Anno Iudaico 2578, Tamuz xiiii, cuius character 3.14.910. Atque hic est verus annus & dies capti Ilij. Nam vt diximus, xxiii Thargelionis, in anno tertio Tetraeteridos habet plenilunium. In hoc anno Thamuz & Didymon concurrebant. Epocha igitur, quæ annos 407 absolutos ponit ante primam Olympiadem, est ex sententia Eratosthenis. Vocetur Eratosthenea. Ea omnium est certissima. In libro primo cum ageremus de periodo Attica, nos contu-

limus

A limus casum Ilij in 408 annum ante primam Olympiadem. sed hæc opinio de 407 annis longe certior. Ex his eruditus Lector potest aduertere, quanta vtilitas sit in anni Attici doctrina, & quam longe fallantur, qui menses Atheniensium populares ad Lunæ rationes reuocant, & neomeniam Hecatombæonis in Iunio vt plurimum statuunt. De variis circa hunc casum veterum sententiis adducam verba Clementis Alexandrini. Κατὰ τὴν ὀκτωκαιδέκατον ἔτος τῆς Ἀγαμέμνονος βασιλείας Ἰλιον ἐάλω, Δημοφῶντος ἔθης βουλῶντος Ἀθήνησι πρῶτον ἔτει, Θαρρηλιῶν μῶς δευτέρα Ἰπὶ δέκα, ὡς φησι Διονύσιος ὁ Ἀεῖος. Αἰγίας τὴν Δερχύλος ἐν τῇ τρίτῃ, μῶς Πανέμω ὀγδοὴ φθίνοντ. Ἐλλάνικος τὴν δωδεκάτην Θαρρηλιῶν μῶς, &c. Nos Atticos veriora protulisse putamus, **B** Θαρρηλιῶν τὴν ὀγδοὴ φθίνοντ.

DE CONDITV TEMPLI SOLOMONICI

A NNVS primus templi Solomonici est 480 iniens Exodi Hebræorum; priore Regum, cap. vi, 1. Erat annus mundi 2932, quinquagesimus secundus vicesimi quinti Heled, siue sæculi Hebraici. Epagomenon Neomenia in viiii Octobris: neomenia Æthanim xiiii Octobris: neomenia Ziu xi Mai, vt anno ante Exodum. 480 enim anni sunt quatuor sæcula Hebraica absoluta. Itaque eadem neomeniæ anni dierum erant tempore conditus templi, quæ fuerant anno mundi 2452, qui antecessit annum Exodi. Zygonis character 3.9.3, in quarta Octobris. Neomenia Tauronos xxx Aprilis. Erat annus 3696 periodi Iulianæ, Iudaicus 2743. cuius Siwan 4.0.790, Mai xxiii. Itaque cum capite vi prioris Regum dicatur templi fundamenta iacta mense Ziu, hoc tempus incidit in mensem Maium. Sed Chronicorum posteriore, cap. iii, 1, notatur secunda Ziu, quæ iacta fundamenta. quod tempus conuenit diei xii Mai, feria sexta. Animaduertendum vero, annos 2453 præcise esse a conditu mundi, ad Exodum, si a vere initia rerum repetamus. A verno enim æquinocetio anni 764 periodi Iulianæ, ad vernal æquinocetium anni 3217 eiusdem, sunt anni præcise 2453. Sed si ab autumno anni 764 ordiamur annos mundi, erunt tantum anni 2452, & menses sex. Id notamus, ne quis errorem putet. Nam aliter fieri non potest. Cum igitur annus, quo templum inchoatum, sit quadringentesimus octagesimus ab Exodo, manifesto is erat annus periodi 3696, vt a nobis demonstratum est: & propterea erat mundi annus labens 2932 ab autumno. Itaque ab initio rerum, ad initium Templi, sunt anni absoluti 2931, & menses septem præcisi. In his igitur prudenter agendum,

dum, & considerandum, vtrum ab Exodo hoc est a vere, annus inci- **A**
piat, an ab autumno antecedenti. Igitur fundamenta templi iacta,
anno periodi Iulianæ 3696, Mai xii, feria sexta. Thoth die viii: anno
mundi 2932, Tauronos xiiii, Ziu mensis dierum secunda. anno Iudai-
co 2743, Ijar xxvi, cuius character 2. ii. 1077. Rursus animaduerten-
dum, in referendis neomeniis, translationum Iudaicarum rationem
nos non habere, sed tantum medij motus Lunaris politici, hoc est anni
ordinarij Iudaici.

DE ENCÆNIIS TEMPLI.

CONSTRUCTIONI Templi anni septem dati solidi, cum men-
sibus sex. i. Regum, cap. vi, 37, 38. Ergo absolutum Tem- **B**
plum in autumno anni periodi Iulianæ 3703: qui erat mundi 2940, &
cuius iam vnus mensis elapsus erat. Neomenia Zygonos 5. 22. 42.
Octobris iiii. Erat annus sexagesimus vicesimi quinti Heled He-
braici. Neomenia Æthanim xii Octobris. Neomenia Bul. xi.
Nouembris. Annus Iudaicus 2751. Igitur anni Sabbatici mense se-
cundo encænia Templi celebrata. siquidem primus mensis anni Sab-
batici incidit in initium Autumni. Bul igitur est octauus mensis anni
Paschalis, secundus autem anni Sabbatici.

DE INITIO OLYMPIADVM ET PRIMO ANNO IPHITI.

CVM veteres Græci anni Lunaris modum scirent esse dierum 354,
eum autem ad Solis rationes componere vellent, expectabant
interuallum temporis, quo numerum dierum, qui propius abesset a
iusto mense, intercalarent. Bienniis igitur exactis, alternis xxii &
xxiiii dies intercalabant, pro secunda mensis nonam, aut octauam
mensis dicentes, ne mensis videretur *τριάκων* defraudari: quemadmo-
dum in cauis mensibus, tertiam pro secunda mensis dicebant. Ita fie-
bat, vt in anno communi duodecim *τριάκων* essent, in embolimæ
tredecim. Quia igitur menses omnes *τριάκων* habebant, ex eo He-
rodotus putauit annum 360 dierum esse, & singulis bienniis exactis, **D**
quod ipse vocat *διὰ τριῶν ἔτεος*, mensem *τριάκων* intercalari. In
quo pueriliter peccauit. Neque proculdubio alia fuit causa eum ita
putasse, nisi quod videret omnium mensium vltimam diem *τριάκων*
vocari. Quod igitur annus aliquot Græcorum priscorum cccliiii
diebus constaret, & singulis bienniis exactis xxii dies intercalaren-
tur, non solum fidem fecerit C. Iul. Solinus, qui ita scripsit, sed etiam
vetustissimorum Græcorum intercalatio, quæ singulis bienniis ex-
actis

A actis celebrabatur, xxii, & xxiiii alternis. Quod si quis obiiciat,
apud Solinum non xxii dies, sed xxi intercalari solitos, ex eoque
colligendum, annum Græcorum 360 dierum fuisse, & fine anni
quarti xxi dies fulciendæ epochæ adiici, concedemus id verum esse,
& locum habere in iis nationibus, qui Pentaeterica sacra instaura-
bant, non in iis, qui Trieterica tantum habebant, in quibus necessa-
rio annus erat dierum 354, & alternis xxii, & xxiiii dies intercala-
bantur. postquam intercalationem instaurabatur solenne Trieteri-
cum. Cum igitur xxii dies intercalabantur, tempus illud aliquo in-
signi cultu signabant, quod vocabant Trietericon. Cum autem xxiii
dies intercalati essent, hoc item tempus celebriore solenni notabant: vt
B Elidenses Olympiade, Phocenses Pythiade, Athenienses maiusculis
Quinquatribus, item maiusculis mysteriis. Habebant enim & mi-
nuscula *μυστήρια*. Ita fiebat, vt ex quater diebus cccliiii, & xlv
intercalaribus fierent dies 1461. quod est lustrum Solare Ægyptio-
rum, & Græcorum, vt etiam ex Eudoxo notat Plinius. Vt certum est,
multas nationes Græciæ, præsertim Asiaticas, hac intercalatione vsas,
ita non constat, an Elidenses ea vnquam vsi fuerint, aut, si illam ali-
quando vsurparint, quando eius vsum desuerunt. Nam semper eo-
rum sacra ludicra *πενταετηρικὰ* celebrabatur die xv mensis, & quidem
plenilunio. Erat igitur mensis mere Lunaris. Sed eorum menses erant
τριάκων. Itaque singulis quinquenniis incuntibus, mensis inci-
Cpiebat a nouilunio, vt accurate a nobis libro primo disputatum est.
Græci igitur primam putant Olympiada, quam Iphitus Praxonidæ filius
instituit, anno periodi Iulianæ 3938. Censorinus enim scribens anno
Christi vulgari 238, qui erat periodi Iulianæ 4951, ait eum annum fuisse
a prima Iphiti Olympiade 1014. Ergo prima Olympias celebrata an-
no periodi Iulianæ 3938, xv Ab, Iulij xxiiii, feria iiii, cuius neome-
nia characterem habuit 3. 3. 905, Iulij ix, anno Iudaico 2985. Inde ob-
tinuit, vt neomenia primi mensis Elidensium, qui erat Macedonibus
Hyperberetæus, nunquam promoueretur citra ix Iulij, obicem & ter-
minum ei statuendo viii Iulij, quam propterea vocabant *τριάκων*
τριάκων. Erat annus mundi 3174. Neomenia Zygonos: 2. 16. 45, Kalendis
D Octob. Neomenia Karcinonos Kalendis Iulij. Prima igitur Olympias
celebrata xxiiii Karcinonos, cyclo Solis xviii, Lunæ v, anno 722 ab
Exodo, anno 246 ab initio regni Solomonis, & proinde 36 Azariæ
Regis Iuda, qui & Vzzia dictus fuit. Hoc tempus vocatur lustrum a
Latinis, id est *περίοδος*. Sed quia a Græcis dicitur *πενταετηρίς*, (inepte
quidam etiam magni nominis viri Penterim vocant) propterea La-
tini putarunt esse annorum quinque solidorum. Nam & Aufonium
ita putasse demonstrauius, & Ouidius eodem offendit, cum ait:

Postque

*Postque meos ortus Pisæa vincit oliva
Abstulerat decies præmia victor eques.*

Hoc enim est quinquaginta annos decem Olympiadibus definire.
& alibi:

*In Scythia nobis quinquennis Olympias acta
Jam tempus lustrum transit in alterius.*

Eandem mentem Aufonij fuisse libro primo indicauimus. Sed non prætereundum, cum iam desitum esset ludicrum Olympicum, lustrum Iulianum, cæptum dici Olympiadem: ne cui forte id imponat. Aufonius:

*Mille annos, centumque Et bis fluxisse nouenos
Consulis Aufonij nomen adusque leges.
Fors erit, ut, lustrum cum se cumulauerit istis,
Confectam Proculus signet Olympiadem.*

Aufonij Consulatus incidit in annum Christi 379, indictione VII, auctore Marcellino Comite: quod & aliis argumentis demonstrari potest. Erat annus cycli Solis XXI I I, & proinde quartus lustrum Iuliani: quod quidem lustrum incipit semper ab anno bisextili. Nam & primus annus Iulianus habuit literas dominicales CB. Præterea alibi demonstrabimus, in magno Paschali Consules a Bruto primo Consule, ad sæculum Iustiniani, per quadriennia digestos fuisse, quorum quadrienniorum primus annus semper est bisextilis. Ergo digestum fuit per lustra Iuliana. Quod lustrum vocet Olympiadem Aufonius, hoc vero nouum non est, sed potius quod lustrum Iulianum illi dicitur Olympias: cum quadriennij vltimus annus, in quem incidit Consulatus Aufonij, sit quartus lustrum Iuliani. Hoc etiam confirmatur aliquot locis scriptorum illius sæculi. Constantinus Magnus decessit anno Christi 337, die Pentecostes, anno quarto Olympiadis Iphiteæ 278, duobus circiter mensibus ante initium Olympiadis Iphiteæ 279. Socrates ait decessisse anno secundo Olympiadis 278. Proculdubio intelligit annum secundum lustrum Iuliani. Erat enim cyclus Solis X, secundus a bisexto. Theodosius senior optimus, & Christianissimus Princeps, obiit anno Christi 396, anno 3 Olympiadis 293, Ianuarij die XVII, Olybrio & Probino Coss. Socrates vero scribit obiisse anno primo Olympiadis 294. Sane cyclus Solis erat XXI I, ideoque primus lustrum Iuliani, quam Olympiadem vocat. Arcadius decessit anno Christi 409, quarto Olympiadis 296, Basilio & Philippo Coss. Kal. Mai. Socrates autem ait anno secundo Olympiadis 297: quia nimirum erat annus Cycli Solis XXVI, & ideo secundus lustrum Iuliani. Hæc satis confirmant Olympiadem apud illos scriptores esse non solum spatium lustrum Iuliani, hoc est dierum 1461, sed etiam merum lustrum.

A

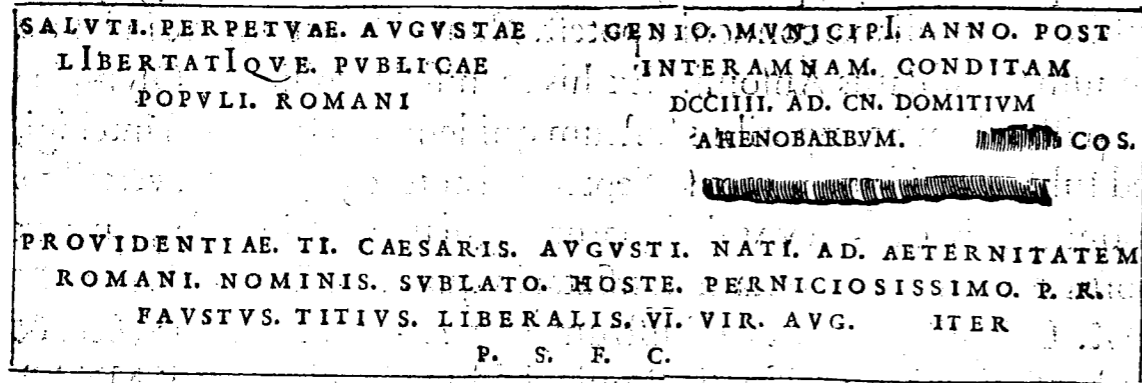
B

A lustrum Iulianum esse, cuius annus primus sit bisextilis duplici litera Dominicali præditus. Ostendimus vero libro IV, iam temporibus Luciani Ecatombæonem, aut primum mensis Elidensium, merum Quintilem Iulianum: & propterea interuallum Olympicum iam non, vt antea, vagum, sed stabile fuisse. Quare considerandum est, quod idem Socrates scribit, Constantium Chlorum Constantini Magni patrem obiisse anno primo Olympiadis 271, die Iulij XXVI: quod tempus congruit anno Christi 305, qui est secundus a bisexto. Si Olympias Socrati nihil aliud est, nisi lustrum Iulianum, secundum hæc, Constantius obierit anno Christi 304, non autem 305. Ego nihil definitio. & omnia quæ ad obitum Constantij Chlori, cædem Maxentij, initia Constantini Magni pertinent, omnia, inquam, multis tenebris inuoluta sunt: quanquam scimus cum Eusebio Constantium Chlorum anno Christi 307 decessisse. Constantius Constantini F. decessit Flauio Tauro & Florentio Coss., anno Christi 361, primo Olympiadis 284. Socrates primo anno eiusdem Olympiadis decessisse testatur. Quare hic Olympias non fuerit lustrum Cæsarianum. Denique Valens Imp. cæsus est a Gotthis, anno ante Consulatum Aufonij, hoc est, anno Christi 378, cycli Solis 23, & ideo anno tertio lustrum Romani, anno secundo Olympiadis 289. Socrates confert in annum quartum Olympiadis 289. Sed fallitur. Neutri enim Olympiadi, Iphiteæ, aut Iulianæ conuenire potest. Nam videtur conferre in ipsum annum Consulatus Aufonij. Ex his manifesto colligitur, Olympiadem illis vltimis temporibus lustrum quidem non Iphiteum intelligi, sed Iulianum, idque a mense Septembri antecedente. In veteribus monumentis LVSTRVM designatur singulari L. vt in stela, quæ ex portu Anconitano Romam translata: in qua K̄L. & ZKL. & HKL. & ΘK. L. significant XXVI Lustrum, XXVII, XXVIII, XXIX, &c. & creberrimum in numismatis Prouincialibus Græcis. vt Γ. ΚΑΙΣΑΡ. ΑΥΤΟΚΡΑΤΩΡ. ΑΡΧΙΕΡΕΥΣ. ΜΕΓΑΣ. Λ. Γ. id est, lustrum tertio. Item ΤΙ. ΚΛΑΥΔ. ΚΑΙΣ. ΣΕΒΑΣΤ. ΓΕΡΜ. ΑΥΤΟΚ. Λ. Α. id est, Lustrum primo. & ita in omnibus prouincialibus nummis Imperatorum Græcis, vsque ad filios Constantini. In Dillis nummis aliquando L. aliquando Λ sculptum est. vt: ΑΥΤ. ΝΕΡΟΝΙΑΣ. ΣΕΒΑΣΤ. ΓΕΡΜΑΝΙΚ. Α. Γ. id est, Ἀύγουστον Νερωνίαν Σεβαστὸν Γερμανικὸν Αὐτοκράτορα. & ΑΥΤ. ΝΕΡΟΥΑΣ. ΚΑΙΣΑΡ. ΣΕΒΑΣΤΟΣ. Α. Β. Ἀύγουστον Νερωναίον Καίσαρα Σεβαστὸν Αὐτοκράτορα. Id autem Lustrum intelligimus Lustrum indictionum aut illationum. In ara vetustissima Romæ legitur MINISTRI. LVSTRIS. SECVNDI. quod huic referendum. Sed quid volunt illa in numismatis prouincialibus Græcis? ΕΤΟΥΣ. ΙΕΡΟΥ. ΝΕΟΥ. ΗΡΩΤΟΥ. ΕΤΟΥΣ. ΙΕΡΟΥ. ΝΕΟΥ. ΔΕΥΤΕΡΟΥ. ΕΤΟΥΣ.

IEPOY. NEOY. I5. Quod idem est in Gellio, libro xviii, cap. A primo, *AState anni noui*. Non satis capio. Idem, nisi fallor, vult inscriptio vetus de Colonia Viminatio, vbi anni a primo, ad xiiii digesti sunt: COLON. VIM. AN. I. COLON. VIM. AN. II. & ita deinceps vsque ad xiiii inclusiuē. Neque aliter interpretor nummos Philipporum Augg. in quibus hæ notæ sunt, I. II. III. IIII. V. VI. Puto enim notari annos sæculi millenarij. Sed viderint docti. Nisi sint anni imperij: vt videmus in nummis Iustini, & Iustiniani. Nam & sunt nummi Iustiniani, in quibus notatur annus xxxviii imperij eius: qui & vltimus illi fuit.

DE PRIMIS PALILIBVS VRBIS. B

SERO Romani Fastos suos annis Urbis signarunt, vt nos vix tandem a Karoli Magni temporibus annum Christi Dionysianum in Fastos nostros retulimus. Psephum illud & primum Romanorum institutum, Consulibus, non annis Urbis tempora notare. At plerumque aliarum Italiae ciuitatum annus primus & exploratus erat, & ab eo tempora designabant. Extat hodie egregium vetustatis monumentum Interamnæ in basilica episcopali:

Hæc tabula manifesto gratulatur Tiberio Cæsari de cæde Seiani, quæ accidit anno ante Consulatum CN. DOMITI Ahenobarbi, & L. Vitellij, qui obiit in magistratu, & cuius nomen hic derasum est: Id tempus congruit anno 32 Christi Dionysiano, quem secutus est annus Passionis Dominicæ. Erat annus periodi Iulianæ 4745: de quo D detractis annis solidis 703, remanet annus primus Interamnæ conditæ 4042 in periodo Iuliana, qui est annus Iphiti 164, vltimus nimirum 26 Olympiadis. Rursus in Apocha Collicti cuiusdam Rauennatis ita scriptum est: *Imp. Domino Iustiniano P.P. Aug. Anno tricentesimo octaua Rau. P. C. Basilij, anno vicesimo: tertio Iduum Iuliarum. Ind. duodecima. Idem.* Erat annus Christi 564. Ergo Colonia Rauenna deducta anno Christi 256. Extat præterea vetus saxum Puteolanum cum

A cum anno xc a Colonia deducta, P. Rutilio, Cn. Manlio COSS. Ex quibus COSS. patet Coloniam Puteolos deductam A. A. V. C. DLX, vt etiam constat ex Liuij lib. xxxiiii. Cum igitur & coloniarum deductarum & natalium municipiorum annus singulis Italiae nationibus constaret, pudendum erat Romæ primordia eius hætenus ignorata fuisse, vt Ennius a primis vrbis Palilibus, ad sua tempora, septingentos annos putauerit, cum tamen nondum ad sexcentimum peruentum esset. Siquidem ita canebat:

*Septingenti sunt paulo plus, aut minus anni,
Augusto augurio postquam incluta condita Romast.*

Primum omnium togatorum M. Porcium Catonem puduit ignorantia rei simul, & supinitatis Romanorum. Is ex Censoriis Tabulis collegit annum primorum Consulum creatorum, & Regifugij; & inde retro dinumeratis annis 244, per quæ Romæ regnatum est a septem regibus, peruenit ad initia Urbis. In Tabulis enim Censoriis reperit anno penultimo ante Urbem a Gallis captam, lustrum Romæ actum L. Valerio Potito, T. Mallio Capitolino COSS. anno post exactos Reges centesimo vndeicesimo, *δουτέρω περύτερω ἐπὶ τῆ ἀλώσεως ἐνὸς δέοντι εἰκοσῶ καὶ ἐκατῶσῶ*, vt loquitur Dionysius: vt annus captæ Urbis a Brenno sit centesimus vicesimus primus iniens. Hæc accurata Catonis obseruatio magno adiumento fuit ad initia Urbis indaganda, siquidem constabat de interuallo, per quod regnatum est. Nam quomodo & ipse, & Varro, qui hæc postea diligentius perpendit, illud tempus explorauerint, nemo in literas retulit: quod tamen adinuuisse pluris intererat, cum antiquius sit, quam tempus captæ Urbis, quod propius erat memoriæ sæculi Catoniani. Igitur pro concesso, aut explorato habebant, a Palilibus vrbis, ad primos Consules, fluxisse annos, vt quidem Cato putabat, CCXLI, vt autem Varro, vno amplius. Et quia immutabilis est annus primorum Consulum validissime ex Censoriis Tabulis demonstratus, qui incidebat in annum Iphiti 267 currentem, hinc sequitur, secundum Catonem Romam conditam anno Iphiti 24, duobus mensibus ante initium 25: secundum Varronem autem, vt diximus, anno vno minus. Itaque Palilia Varroniana incidunt in annum Iphiti 23, qui est annus tertius sextæ Olympiadis. Hinc quasi in factiones duas res discessit. vt altera Palilia sint Catoniana, altera Varroniana. In Fastis Capitolinis, Consulatus C. Claudij Neronis, & M. Liuij Salinatoris II, confertur in annum Urbis DXLVI. Ergo Consules, qui proxime antecedeabant, M. Claudius Marcellus V, T. Quinctius Crispinus gesserunt magistratum anno vrbis DXLV, secundum illa saxa Capitolina. At Liuius illis COSS. ait ludicrum Olympicum celebratum, quam nemo negauerit fuisse

Olympiadem CXLIII. anno periodi Iulianæ 4506. Palilia igitur illorum COSS. incidunt in annum quartum Olympiadis CXLII, hoc est, in annum Iphiti 568. Ergo Roma condita anno Iphiti 24, secundum fastos Capitolinos. Et proinde Palilia Fastorum Capitolinorum sunt Catoniana. Rursus Liuius scribit, per eos dies, quibus profectus est ad bellum Consul L. Cornelius Scipio Africani frater, Iudis Apollinaribus, a. d. v. Eid. Quintil. cælo sereno interdiu obscuratam lucem fuisse, cum Luna sub orbem Solis subiisset. Hæc eclipsis proculdubio contigit prid. Eid. Martias Iulianas, anno periodi Iulianæ 4524, cyclo Lunæ secundo. At Fasti Capitolini consules L. Scipionem Asiaticum, & C. Lælium. C. F. Nepotem comparant in annum vrbs DLXIII. Ergo vrbs condita anno periodi Iulianæ 3961, vt supra, hoc est 24 Iphiti. Sed nodus restat. Nam Piso Consulatum Scipionis Asiatici, & Lælij coniicit in annum vrbs DXVI. Interuallum 33 Consules. At in Cassiodoro, & Fastis Onufriani 32 tantum. Quare vnum par Consulum hinc effugisset. Sed falsum est. Nam Fasti Capitolini comparant hos duos Consules in annum Vrbs DXCV, non autem DXCVI, vt Piso, & eum sequutus Onufrius. Fastos Capitolinos sequitur Solinus, cap. secundo. Is scribit, C. Pompeio Gallo, Q. Verannio COSS. anno vrbs DCCC I, Olympiadem CCVII actis publicis notatam fuisse. Olympias CCVII iniuit anno periodi Iulianæ 4762, cyclo Lunæ duodecimo. Ergo 9 addenda ad 801, vt diuisa per XIX relinquunt 12. & proinde Roma condita cyclo Lunæ decimo, anno periodi Iulianæ 3961. Et vetus Chronologus apud Clementem: *ἄπο τῆς πρώτης Ολυμπιάδος, ἦν τῆς Ρώμης κτίσιν σωάγει* ἔτη εἴκοσι τέσσαρα. Igitur Fasti Capitolini, & Solinus Catoniana Palilia sequuntur. Sed diligenter cauendum, ne annum vrbs currentem pro ineunte accipiamus. Hoc etiam prudentioribus imponere potest. Nam cum dicitur, consules illos iniisse magistratum Kalendis Ianuarij illius anni vrbs, dubitari potest, fluentis ne, an a Palilibus proximis incipiendi, intelligendum sit. Sane Paulus Orosius eadem Cæsaris confert in annum vrbs 710. videtur *καὶ ἀέληψιν* ita vocare annum, qui nondum inceptus erat. Apud Dionysium Halicarnassensem, anni, qui putantur ab Vrbe cōdita, sunt a Palilibus Catonianis. Varronis auctoritas plures sectatores habuit, quam Catonis, qui, vt ait Censorinus, *nunc diuersarum ciuitatum conferens tempora, nunc defectus eorum, & interualla retro dinumerans, eruit verum: lucemque ostendit, per quam numerus certus non annorum modo, sed & dierum iniri posset.* His accedit proluxa Ciceronis prædicatio: *Tu (Varrone) atatem patria, tu descriptionem temporum, tu sacrorum iura, tu sacerdotum, tu domesticam, tu bellicam disciplinam, tu sedem regionum, & locorum*

A corum, tu omnium diuinarum humanarumque rerum nomina, genera, officia, causas aperuisti. Velleius ait annum vrbs DCCLXXXIII cæpisse a Palilibus, in quæ incidit Consulatus Vinitij: & vrbs cæptam condi annis viginti duobus absolutis a primo ludicro Olympico, hoc est, anno vicesimo tertio currente Iphitheo. Censorinus annum Christi 238 ait fuisse 1014 Iphiti, 991 autem Vrbs, a Palilibus Varronianis. Plutarchus & anno XXXIII Iphiteo condi cæptam Vrbs scribit, & die, quo prima iacta fundamenta, Solem defecisse. *ἐκείνῳ δὲ τῷ ἡμέρῳ, ἐν ᾧ ὁ Ρωμύλῳ τῷ πόλιν ἐκπύει, ἀτρεκῆ τριακάδα τυχεῖν λέγεται, καὶ σωόδον ἐκλειπικῶν ἐν αὐτῇ ἡμέρῳ (εὐλήνης πρὸς ἥλιον, ἢν εἶδέναι ἐν Ἀντίμαχον οἶον) τὸν Τήϊον ἐποποιόν, ἔπει τρίτῳ τῷ ἔκτῳ Ολυμπιάδος συνεπέσαν.* Cicerone coniunctionis quidem luminarium meminit, sed nulla defectus Solaris mentione, libro secundo de Diuinatione: *L. quidem Tarrutius Firmanus familiaris noster in primis Chaldaicis rationibus eruditus Urbis etiam nostra natalem diem repetebat a Palilibus, quibus eam a Romulo conditam accepit: Romanque, cum in iugo esset Luna, natam esse dicebat: neque eius Fata canere dubitabat.* Si Kalendæ Ianuariæ anni prisici Romanorum eo tempore cæperunt a VI I Ianuarij, vt certissimum est aliquando hinc cæpisse, quæ fuit epocha prisici anni Attici, vicesima sexta Aprilis Iuliani conuenerit in Palilia prisici anni; cum Luna esset in iugo, cyclo Lunæ nono: quod conuenit sententiæ Tarrutij, in vicesimam primam Pharmuthi Actiaci natalem Vrbs conferentis, quæ est XXVI Mai, feria secunda, neomenia Siwa 3008. cuius character 2.7. 484. Sed nullam eclipsim Solis tunc potuisse contingere constat ex eclipsi Solis, quæ 38 anno post præcise, sequenti mense, eodem cyclo incidit. Nam interuallo vnus cycli deliquia luminarium possunt referri, non autem interuallo duorum cyclorum, vno mense amplius. Hinc colligere licet, quo iudicio legenda sint Solini scripta, qui scribit L. Tarrutium censuisse Romam conditam Sole in Tauro, Luna in Libra constitutis, & si Dis placet, Mercurio & Venere Soli oppositis in septimo signo a loco Solis. Plinius libro secundo, cap. XII. *Apud Græcos autem inuestigauit primus omnium Thales Milesius Olympiadis XLVIII anno quarto, prædicto Solis defectu, qui sub Astyage Rege factus est, Urbis condita anno CLXX.* Sane annus quartus Olympiadis XLVIII cæpit a cyclo Lunæ sexto. Quare si annus vrbs 170 currebat, cum ille annus Olympiadis cæpit, Palilia Vrbs centesima septuagesima inciderunt in cyclum VI. Igitur prima Palilia cæperint cyclo Lunæ octauo, anno Iphiti vicesimo secundo currente. Itaque iste computus esset antiquior Varroniano, anno vno. Quod falsum est: vt & illud falsum, illum Solis defectum contigisse anno quarto illius Olympiadis. Contigit enim vicesima octaua

Mai IIII annum proxime antecedentis, quem cum Eusebio putamus esse, qui a Thalete prædictus. Alius tamen defectus contigit anno II Olympiadis XLIX. Kal. Octobris. qui videtur conuenire 170 anno vr̄bis Catoniano. Itaque apud Plinium error esset XLVIII, pro XLIX Olympiade. & IV annum pro II. Porro quicumque Catonis Palilia sequuntur, ij omnes conferunt natalem Vr̄bis in annum primum Olympiadis VII, cum ex iis, quibus sententiam suam adstruunt, manifesto indicent, se intelligere Romam conditam Palilibus, quæ proxime initium Olympiadis VII antecesserunt. Aliter sentiunt, aliter dicunt. Certe Dionysius Halicarnassensis suauissimus simul, & accuratissimus scriptor ex iis, quæ colligit, nihil aliud quam docet, vnus tantum anni discrimen interesse inter Catonem & Varronem. B & tamen ait Romam conditam ἔτος ὄντος ὡς πρῶτον τῆ ἐβδόμης Ολυμπιάδος, ἢ ὡς πρῶτον Δαίκελης Μεσσηνίου, ἀρχόντος Αθηνῶν Χαροπῆς ἔτος τῆ δεκάστιας πρῶτον: Quemadmodum igitur duæ sunt optimæ sententiæ de Ilio capto, altera quæ annos 407, altera quæ annos 406 ante primam Olympiadem interuallum illud faciunt: ita sunt duæ optimæ de conditu Romæ: altera, quæ in annum tertium; altera, quæ in annum quartum Olympiadis V I hoc tempus conferunt. Qui igitur annis a capto Ilio utitur, debet prius admonere, vtram sententiam amplectitur, Eratostheneam, an alteram. Qui vero a Palilibus Vr̄bis rationes temporum putat, dicat vtra sequitur, Varroniana, an Catoniana. Anno Vr̄bis 800, Claudio Augusto Cæsare, L. Vitellio C O S S. celebrati sunt C sæculares ludi, anno Christi 47, a cuius Palilibus iniuit octagesimus natalis Vr̄bis Varronianus. Anno vero Christi 248, Philippo Augusto seniore III, & Philippo Augusto iuniore I I C O S S. (quod Cassiodorus Æmiliano & Aquilino C O S S. celebratos scribat, solens nugatur) celebratus est annus Vr̄bis millesimus absolutus Varronianus. & a Palilibus eiusdem anni cæpit natalis Vr̄bis vnus & millesimus. Et sane interuallum ludorum sæcularium Claudij Aug. & Philipporum Augg. sunt anni 201 præcisi. Ineuntem enim Octagesimum celebravit Claudius, cum debuisset anno sequenti primum post octagesimum celebrare. Quamuis igitur antiquitus veri sæculares ludi erant, qui anno centesimo vndecimo redeunte edebantur, tamen centenarium quenque Vr̄bis natalem SÆCVLVM vocabant. neque id tantum, sed omnem centenarium annorum. Hinc Claudianus inducens Romam Honorium alloquentem, sine anni, qui antecessit Consulatum VI ipsius Honorij, ita canit:

— iam flauescencia centum

Mesibus æstiuæ detonderit Gargara falces,

Spectatosque iterum nulli celebrantia ludos

Circumflexa rapit centenarius sacula Consul.

Erat

A Erat annus Christi 404, ad finem decurrens, cum hæc canebat Dea, cuius natalis 1157 iniuerat a Palilibus eiusdem anni 404. Hic nullus est centesimus annus, nullum sæculum rediens per centenos vndenos annos. Sed centum annos Dea dicit abiisse, ex quo ipsa in vr̄be suæ tantum suos Cæsares vidit. Reliquum tempus ipsos aut Constantinopoli defedis, aut in bellis externis occupatos fuisse. Quia verò qui centeno quoque anno ludi celebrabantur a Consule, (celebrabantur autem ab omni nouo Consule, quod dicitur ὑπατείας δαιῶναι, Prospero autem in minore Chronico dicitur Consulatum edere) illos nemo amplius visurus est, quia nemo tantum viuere solet, ideo dicit, ludos nemini amplius videndos. Denique non sæculares ludos celebratos B fuisse dicit anno Christi 404, sed sæculum præterisse, ex quo Augusti ab vr̄be absunt. Simplex est sensus: & tamen amicus noster, quem sine honore nominare neque possumus, neque debemus, Onufrius Panuinius putat ludos sæculares illo anno a Consulibus editos: cum tamen nulla causa subit neque centenarij natalis Vr̄bis, neque sæculi Romani. Nam vltimi ludi sæculares sunt ij, quos Philippi Augusti ediderunt: quod vt taceam, satis confirmat Aurelius Victor Andreæ Schotti. Et quoniam nomen admonuit, nostra quoque ætate post mille centesimus, Consule Philippo excessit, nullis, uti solet, solennibus frequentatus. Adeo in dies cura minima Romana Vr̄bis. Conqueritur, quod centenarius Vr̄bis annus celebratus non fit, qui cadebat in consulatum Philippi & Salia. At supersticiosior illo Zosimus, non quod Philippo, & Salia C O S S. sed decimo anno post dati nulli sint ludi sæculares, acerbissime exoptulat, vt interuallum a sæcularibus Seueri Augusti congrueret sæculo prisco. Tantum abest, vt postea vlli ludi sæculares commisi sint, vt voluit doctissimus Onufrius. Sed mentio Sæculi admonuit me loci, quem adducit Censorinus ex septimo Anali L. Calpurni Pisonis Frugi. Roma condita anno D X C V I, Sæculum occipit heis Consulibus, queis proxime sunt Consules M. Aemilius M. F. Lepidus, C. Popilius absens. Nam aliud sæculum hic intelligit. & cum Fasti Capitolini hos C O S S. in annum D X C V coniciant, qui est annus Catonianus: ergo D X C V I annus erit Varronianus. At Piso antiquior Varrone. Ergo Varro non est auctor illius sententiæ, quæ prima Palilia confert in 23 annum Iphiti. Hic hæreo.

DE PRIMO THOTH NABONASSARI.

D E anno æquabili Ægyptiorum fati a nobis dictum loco suo in III libro, & in IIII, cum de anno Gelaxo disputarem. Eius commoditatem reliquis omnibus typis annorum prætulerunt, quod

nulla intercalationis necessitate transigatur, & ab imperitissimis qui-
 busque etiam nemine præeunte sine errore obseruari potest. Tamen
 sine adiectione diei intercalabant, quod eorum Hierophantæ quinto
 quoque anno exacto pro prima Thoth, secundam assumebant, in omni
 obseruatione cælesti. Exempli gratia: si primo anno Σώθεις, id
 est Caniculæ ortus obseruatus esset neomenia Thoth, illa neomenia
 vocabatur Σώθεις per solidum quadriennium. quinto anno ineunte se-
 cunda Thoth vocabatur Σώθεις. & ita deinceps pergendo totum anni
 contextum peruagabantur per annos Ægyptiacos 1461. quibus abso-
 lutis iterum Σώθεις reuertebatur in neomeniam Thoth. Hoc satis a no-
 bis alibi demonstratum hic delibandum tantummodo fuit. Ergo
 fiebat, ut sine adiectione diei intercalatio procederet, quia Σώθεις sem-
 per in eadem epocha hærebat: quod ut obseruarent, dies mensium
 erant cognomines Deorum, Heroum, & veterum Regum, ut in anno
 Persico ostendimus. Itaque Σώθεις erat cognominis per totum qua-
 driennium eius Dei, aut Herois, in cuius diem inciderat. Ipsos quoque
 menses noli dubitare Deorum, & Heroum cognomines fuisse. Nam
 profecto Thoth primus mēsis est lingua Ægyptiaca, qui Εμής Græcis.
 Pharmuthi extat in nomine veteris Regis Ægyptij Mispharmutosi.
 Μεσείν autem est is Heros, qui Ægypto nomen dedit, quod nomen ad-
 huc retinet vulgo pars magnæ vrbs Kairum. Hebræis dicitur *μεσείν*
מֵסַיִן. Πάυμ proculdubio est *παύμ*, quo nomine Ioseph Patriarcha co-
 gnominatus fuit a Pharaone. Paophi & Pachon vestigia retinent in
 nominibus propriis Paphnutius, & Pachomius. Epiphi plane est, qui
 Επαφί Græcis dicitur, filius Isidis, quæ & Io. Nabonassar igitur,
 quem Nabonazaron vocat Censorinus, Babylonix Rex cæpit impe-
 rare anno periodi Iulianæ 3967, Iphiti 29: quod demonstratione non
 indiget, cum tot exempla eclipsium illis annis notata satis ostendant
 eius initium consurgere a cyclo Lunæ xv, Solis autem xix, Februa-
 rij xxvi, feria quarta. Erat annus mundi 3203. Neomenia Zygonos
 3.17.33, Kal. Octob. Neomenia Ichthyonos xxvi Februarij, feria iiii
 Itaque eadem cum neomenia Thoth. Neomenia Krionos xxviii
 Martij, feria vi: quæ conuenit cum neomenia Paophi. Itaque nobilis
 fuit ille annus Ægyptiacus neomeniis Thoth & Paophi, conuenienti-
 bus cum neomeniis cælestibus. Quare non est dubium, quin Chal-
 dæi illi principi nouum Neuruz instituerint, & neomeniam Epa-
 gomenon statuerint in xxiii Martij, ut solebat semper in Enthroni-
 smo magni alicuius Regis. Erat annus Iudaicus 3014. Adar 5. 23.
 734, feria sexta, Februarij xxi. Itaque neomenia Thoth incidit in vi
 Adar. Neomenia Nisan xxiii Martij. Neomenia igitur Paophi vii
 Nisan. Quemadmodum Olympiadibus historiæ, ita etiam annis
 Nabo-

A Nabonassari astrologiæ custodiam accepto referimus. Et quemad-
 modum delubrum Olympij Iouis ludorum claritate Fastos Græciæ
 complexum erat, ut scribit Plinius: ita etiam antiquitatem obseruatio-
 num cælestium hæc epocha continet: cuius memoriam Berofus, Hip-
 parchus, Epigenes & Ptolemæus nobis custodierunt. Quin hodie
 eius, absque Ptolemæo, & Censorino esset, neque vola neque vesti-
 gium appareret. Nam de Beroso & Epigene ita scribit Plinius, libro
 vii. cap. lvi. *E diuerso Epigenes apud Babylonios dccxx annorum
 obseruationes siderum coctilibus laterculis inscriptos docet, grauis auctor
 in primis. Qui minimum, Berofus & Critodemus cccclxxx anno-
 rum.* Anni cccclxxx a Nabonassaro sunt anni lvi a morte Ale-
 B xandri, circa quod tempus Berofus floruit, quod congruit xii plus mi-
 nus anno Antiochi & *Κωτήρης*. Dicauit autem tres libros *πῶν Βαβυλω-
 νιακῶν* Antiocho *πῶ Θεῶν*, qui Soteri successit. Auctor Tatianus. De
 Hipparcho idem Plinius libro ii. *Post eos utriusque sideris cursum in
 sexcentos annos præcinuit Hipparchus, menses gentium diesque, & horas,
 & situs locorum, & æcos populorum complexus.* Verum quidem usque
 ad sexcentos annos, & plusculos ulterius, eclipses denotasse, scilicet ab
 initio Nabonassar, ad ætatem suam, sed iam obseruatas ab aliis de-
 monstrauit, non autem præcinuit, quamuis & multas in posterum
 præcinere potuisset. Porro qui Salmanassarum eundem cum Nabon-
 C sed Niniuæ Regem fuisse. Nabonassar vero Babylonis Rex fuit.
 Cuius rei argumenta dabimus tria certissima. Primum, quod prima
 pars nominis NABO est Regum Chaldææ, non Assyriæ siue Cora-
 san. Et vicissim SALMAN, prima pars nominis SALMANASAR, est
 Regum Assyriæ non Chaldææ. Secundum argumentum, quod om-
 nes rationes Astronomicæ veterum non ex Assyria, sed ex Chaldæa,
 & quidem eius metropoli Babylone, petuntur. Quare epochæ tem-
 porum non ab Assyrio Rege, sed a Chaldæo ordiendæ sunt. Tertium
 illud est, quod Nabonassar successit Mardokempad, qui in libris Re-
 gum, & apud Esaiam Prophetam dicitur prima tantum parte nomi-
 nis Merodac, non autem Merodac-ken-pad. Is Merodac Esaiæ dici-
 D tur filius Beladan. Itaque Beladan & Nabonassar idem. Nomen
 regium est Nabonassar. Nomen autem, quod priuatus habuit, Bel-
 Adan. De quorum nominum impositione libro proximo, oppor-
 tuiore loco, disputabitur. Adiciam & alia duo argumenta *ἀναμφί-
 λεκτα*. Nabo-nassar est *נבון-סר*, cuius vestigia extant in Censorino,
 apud quem scriptum est, anni Nabonazaru, *Ναβωναζάρες*, non autem
Ναβωνασάρες. At Salman-Afar est *סלמן-אפר* nulla sane cognatione al-
 terius partis nominis, quæ tamen Græce & Latine iisdem literis prof-
 fus

fus eadem videtur. Alterum est, quod falso colligunt, Salmanasar A fuisse Regem Babylonæ, ex posteriore Regum, cap. xvii, vbi scribitur, regem Assyriæ ex Babylonia colonias in Samariam deduxisse. Nos vero dicimus, aliud esse, ex Babylonia deducere colonias, aliud ex vrbe Babylone. Nam potuit partem quandam Babylonæ obtinere Salmanasar, cum tamen non fuerit Rex Babylonæ. Sed vno solidissimo argumento illa omnia euerti possunt. Merodac, siue Mardokenpad cæpit imperare Babylone, anno periodi Iulianæ 3993, qui erat sextus annus Ezekix Regis Iudæ: quo tempore capta Samaria a Salmanasaro. Ergo secundum horum sententiam necesse erat, hos tres, Nabonassar, Salmanasar, & Merodac vnum eundemque Regem fuisse. Videmus absurditatem manifestam. Non tamen ne- B go potuisse huic regi Assyriæ, & Ægyptiorum regem parere: quod dubitabundi pronunciamus: vt & illud, Samaritas fortasse hinc olim annos suos putasse. Eius duo argumenta si non necessaria, non tamen futilia. Prius est, quod annorum Iulianorum a Nabonassaro deductorum septenarij conueniunt cum anno Samaritano Sabbatico. Annus Christi 1584 erat annus Iulianus 2331 a Nabonassaro, & annus Sabbaticus Samaritarum ab autumno eiusdem anni. 2331 autem esse septenarium numerum, palam est. Alterum argumen- tum, quod neomenia Nisan Solaris incipiat a xxix Martij proxime ab epocha veteri Nabonassari. Hæc vt sine demonstratione firmiori non admittenda, ita nec temere negligenda. Quoties mentio est Na- C *Ναβουαδαν* apud Ptolemæum, paraphrastes Arabs vertit *بختنصر* Bechatnezar, id est Nabuchodonosor. & ita inuenimus in quibusdam Tabulis scriptum. Quare in vetustissimo Almagesto Latino ita memini me legere: *Liber hic præcepto Maimonis Regis Arabum, qui regnavit in Baldach, ab Alhazer filio Iosephi filij Maire Arithmetici, & Serigo filio Elbe Christiano, in anno XII, & CC secta Saracenorum translatus est.* Ex quibus vetustatem illius translationis perspicere licet. Nam neomenia Muharram illius anni 212 incidit in annum Christi vulgarem 827, cyclo Lunæ xi, Aprilis secunda, cyclo Solis 24, feria tertia. Quare ea paraphrasis obseruationibus Albateni antiquior est annis plusquam quinquaginta: qui ab illa translatione didi- D cit Nabuchodonosor pro Nabonassar dicere: ne forte miremur, cur Alfonso ita vocent. Nam ij Magnum opus Ptolemæi Græce nunquam legerant, neque si copia fuisset, intelligere potuissent.

DE INI-

A DE INITIO MERODACH,
SIVE MARDOKENPAD.

NABONASSARO patri successit Mardokenpadus prima parte nominis Merodach dictus Efaix Prophetæ, & libro Regum, posteriore. Cuius nominis compositio hæc est *מֶרֹדַךְ בֶּן-בְּרַדְיָא* Merodach-ken-pad. Cum hic dicatur filius Bel-adan Efaix, Nabonassar manifestus est Bel-adan: nisi forte filium pro nepote posuit: quod non raro solet Hebraismus. Ita Nabonassar fuerit filius Beladan: Nabonassari Merodach. Quidam boni & diligentes viri scribunt hunc Merodach inuasisse regnum Babylonæ, atque per vim occupasse, cum is antea B cum Asaradone Assyrio regnasset: quasi vero Merodach fuerit Assyrius: quod satis antea a nobis confutatum. Hæc prodierunt ex illa porta eburna somniorum Annij Viterbiensis. *Μισηρετ νιε bonorum virorum, qui frugibus inuentis adhuc βαλανοφαιγοδον.* Initium Merodach consurgit ex anno 27 Nabonassari, cuius Thoth in xx Februarij, feria secunda, anno periodi Iulianæ 3993. Luna autem defecit 29 eiusdem Thoth, nocte, quæ secuta est 19 diem Martij, feria ii, sequente iii, cyclo Lunæ i ii, Solis xv ii, Adar posterioris anni Iudaici 3040, nocte, quæ secuta est xv, cuius character i. 18. 213, feria secunda, Martij v, Ichthyonos xx i, sequente xx ii, anni mundi 3229: cuius neomenia Zygonos character i. 0. 54, Octobris secunda. Rursus anno secundo C eiusdem Mardokenpadi Thoth xv ii, defecit idem sidus, anno periodi Iulianæ 3994, Martij v iii, sequente ix, feria vi, cyclo Solis xviii, Lunæ i i i i, Adar xv, sequente xv i, anni Iudaici 3041: cuius character 6. 3. 9. Februarij xx ii, Ichthyonos xi, anni mundi 3394. Neomenia Zygonos 2. 6. 43. Kal, Octobr.

DE EXCESSV ROMVLI.

FUIT vetus opinio ab vltima memoria ad posteros transmissa, Romulum excessisse e viuis defectiōne Solis. Seneca ad Lucillum libro xix. *Cum Ciceronis librum de Republica prehendit hinc Philologus aliquis, hinc Grammaticus, hinc Philosophia deditus; alius alio curam suam mittit. Philosophus admiratur, contra iustitiam dici tam multa potuisse. Cum ad hanc eandem lectionem Philologus accessit, hoc subnotat, duos Romanos Reges esse, quorum alter patrem non habet, alter matrem. Nam de Seruij matre dubitatur. Ancipater nullus. Numa nepos dicitur. Paulo post: Æque notat Romulum periisse Solis defectiōne.* Hæc Seneca. Locus vero Ciceronis, quem intelligit, superest hodie beneficio Macrobij ex reliquiis vi de Republica. Verba Cicero-

nis: *Namque ut olim deficere Sol hominibus, extinguique visus est, cum Romuli animus hac ipsa in templa penetravit: ita quandoque eadem parte Sol, eodemque tempore iterum defecerit: tum, signis omnibus ad idem principium stellisque reuocatis, expletum annum habeto.* Florus: *His ita ordinatis, cum repente concionem haberet ante Urbem apud Caprea paludem, e conspectu ablatu est. Discerptum aliqui a Senatu putant ob asperius ingenium. Sed oborta tempestas, Solisque defectio consecrationis speciem praeiuit.* Ouidius:

Est locus, antiqui Caprea dixere paludem.

Forte tuis illic, Romule, iura dabis.

Sol fugit, & remouent subeuntia nubila caelum, &c.

Oblitus sui postea dicit:

Lunaque fulgebant, nec facis usus erat.

Hem lunam fulgere interlunio? Ea vero defectio proculdubio contigit anno 33 Nabonassar, Choiac VIII, anno periodi Iulianae 3599, Maii xxvi, cyclo Lunae IX, feria VII, cyclo Solis xxiii, anno Iudaico 3046, in neomenia Siwan, cuius character 7.16.594, anno mundi 3235, Tauronos xxix Neomenia Zygonos i. ii. 50 Kal. Octobris. Cum ea defectio contigerit Maio, quomodo igitur Ouidius confert tempus mortis Romuli, in Quirinalia, mense Februarii, qui olim incidebat in idem tempus, in quod Februarius Iulianus? At quomodo alij coniciunt hoc tempus in Nonas Quintiles, ut Plutarchus, item Lampridius in vita Commodi? *Indutus, inquit, (Commodus) toga est Nonarum Iuliarum die, quo in terris Romulus non apparuit.* Rursus si Quirinalia instituta ob memoriam obitus Romuli, qui illo die contigit, quomodo dicunt Februarii tempore Romuli nullum fuisse? Sed qui non potuit esse, cum Lupercalia in eodem mense celebrentur, quae initium sumpserunt a Romulo & Remo? quorum duae factiones erant Fabiani, & Quinctiliani, alteri a comitibus Remi, alteri a comitibus Romuli dicti. Sed nonne par contradictio est, cum negant Ianuarii fuisse, in quo tamen Carmentalia omnium solennium vetustissima obibantur? Nugae sunt Varronis, & aliorum vetustiorum, quas libro secundo confutauimus, capite De anno vetere Romano. Si igitur verum est, Romulum & xxxvii annos regnasse, & defectio Solis periisse: ergo Urbs condita fuerit anno 24 Iphiti, ut Cato voluit, & post eum Fasti Capitolini, Eusebius, Chronologus apud Clementem, Solinus, & alij. Fortasse is annus attributus morti Romuli ex coniectura Astronomorum, praecipue L. Tarrutij Firmani, qui haec diligenter inuestigauit: cum tamen Romanis non magis constare poterit de morte Romuli, quam de natalibus Urbis. Quemadmodum iocularis fuit illa coniectura eiusdem Tarrutij de conceptu Romuli,

A Romuli anno 2 Olympiadis primae, mensis Choiac Aetiacy xxiii, Solis defectione: Anno periodi Iulianae 3942. Fuit igitur cyclo Lunae viii, Solis xxii. Decembris XIX, feria iii. Erat annus Iudaicus 2990. Neomenia Tebeth XIX Decembris, cuius character 3.8.240. xx Toxonos anni mundi 3179, cuius Zygon, i. 21. 51, Kalendis Octobris. Sed nulla fuit eclipsis Solaris eo anno. & frustra quaeritur. Quare ex his potest vere eludi vanitas matheseos Chaldaicae, cum tantus vir in illis Tarrutius tam strenue nugetur. Si igitur Roma condita xxiii Iphiti, cyclo ix Lunae, & Romulus eius conditor decessit eodem cyclo: ergo 38 solidis annis regnauerit. Quod autem in verbis Ciceronis ex vi de Republica dicitur, eclipsin ad eundem locum, eandemque partem Zodiaci, eundemque diem nunquam redituram, nisi magno orbe saeculorum vertente, falsum est. Eclipsis Lunae contigit anno Dominico 1558, Aprilis secunda. Cyclo vertente post, idem sidus defecit scrupulis 13 ferius, quam priore cyclo. Rursus anno 1581 defecit idem sidus, xv Iulij, cum cyclo eodem antea 1562 defecisset scrup. 51 citius, quam posteriore. Multa alia exempla dare possim, si vacaret, aut si necesse esset. Sed Cicero intelligit τὴν πάντων πληρωμένων ἀποκατάστασιν, qui dicitur μέγας ἐνιαυτός, quem multi τὴν ἐνσαδέκαμειδα putarunt. Igitur ex Tarrutij observationibus Romulus conceptus cyclo Lunae ix, eodem cyclo condidit Romam, eodem excessit e viuis.

DE INITIO NABOPOLLASSARI REGIS CHALDAEORVM.

NABOPOLLASSAR pater magni Nabuchodonosori a Ptolemaeo, & Eusebio dicitur Ναβοπολλάσαρ 𐤎𐤁𐤏𐤐𐤋𐤏𐤋𐤏𐤏𐤏𐤏𐤏𐤏, a Beroso Chaldaeo Ναβυλάσαρ 𐤎𐤁𐤏𐤐𐤋𐤏𐤏𐤏𐤏𐤏𐤏 extrita media syllaba. Is igitur totius Syriae, & Asiae domitor fuit. eoque nomine illi nouum Neuruz Chaldaei instituerunt. Et quemadmodum Alexandria ara duplex est, Syromacedonum, & Chaldaeorum vno anno serior: ita etiam Nabopollassari duplex epocha est, ἐνθρονισμὸς, & ipsius Neuruz. Enthronismos eius confurgit ab anno 123 Nabonassari. Annus enim eius quintus est 127 a Thoth Nabonassari apud Ptolemaeum. Eius Neuruz incipit ab anno 121 Thoth Nabonassari. Quare annus 149 Nabonassari est vicimus nonus a Neuruz Nabopollassari. Berosus: *Αλέσας δ' ὁ πατήρ αὐτῶν Ναβυλάσαρ 𐤎𐤁𐤏𐤐𐤋𐤏𐤏𐤏𐤏𐤏𐤏, ὅτι ὁ τεταγμένον Σατραπίης ἐν τῇ Αἰγύπτῳ καὶ τῷ περὶ τὴν Συρίαν τὴν κοίλιν καὶ τὴν Φοινίκην τοποῖς ἀποστάσεως γέγονεν, & διμάρτυρον αὐτῶν ἐπι κακοπαθεῖν, συστήσας τὸ ἕω Ναβυλάσαρ νοσοῦρον ὅτι ἐν ἡλικίᾳ μέρη πινὰ ἔδωκεν αὐτῷ ἐν αὐτῷ συμμίσας*

μίζας ὁ Ναβαχοδονόθωρος τῷ Διποσάτη, καὶ τῷ Ἰαζάμωρ, αὐτὸς τε ἐκνεύει- A
 σεν, καὶ τὴν χώραν ἐξ ἀρχῆς ἐπὶ τὴν αὐτὴν βασιλείαν ἐποίησεν, πᾶτε πα-
 τερὶ αὐτῶ σωβέη Ναβολασάωρ καὶ ἑδὼν τὴν καίρην ἀρρώσθησεν ἐν τῇ Βαβυ-
 λωνίῳ πόλει μετὰ τὴν βίον ἐπιβεβασιλευκότι εἰκοσι ἐνιαυτοῖς. αἰδοῦμεν ὁ
 μετ' ἐπὶ τὴν τῶν πατρῶν τελευτήν Ναβαχοδονόθωρος κατέστησας τὰ καὶ
 τὴν Αἴγυπτον, ἑθνῶν σωτάξας τισὶ τῶν φίλων, καὶ τὴν δυνάμειν καὶ τὴν λοιπὴν
 ὠφελείαν ἀνακομίσας, εἰς τὴν Βαβυλωνίαν αὐτὸς ἐμενήσας ὀλιγοσας πᾶρθεύει
 διατ' ἐρήμους εἰς τὴν Βαβυλωνίαν. Quamuis quaedam in his verbis sunt,
 quae paulo aliter in posteriore Regum, & Chronicorum referuntur,
 tamen maior pars conuenit cum sacra historia. Et manifesto intelli-
 gitur hic de capto Ioiachin, siue Iechonia, anno Nabonassar 148. Ita-
 que etiam 149 incunte obiisset Nabopollassar, anno xxix imperij sui B
 incipiente, ex eo exploratum habemus, nouum Neuruz ei dicatum
 fuisse. Nam anno Nabonassari 121, Chaldaei celebrarunt secundum
 Salchodai, cum Thoth Nabonassar iam a xxvi Februarij, ad xxvii
 Ianuarij gradum fecisset. Itaque Chaldaei τὰς ἐπαγορὰς iterum tra-
 duxerunt in xxiii Martij: & neomenia Choiae secundum Aegyptios
 capit ab antiquo Neuruz Nabonassari, nempe a xxvii Martij. a qua
 neomenia Chaldaei ceperunt putare annos Nabopollassar anno tertio
 post, qui fuit annus ἐνθρονισμοῦ: Aegyptij vero, a Neomenia sui
 Thoth, quae tunc incidit in xxvii Ianuarij, vt diximus. Initium igitur
 istius Regis est a 123 Thoth Nabonassari, anno periodi Iulianae
 4089: mundi 3325: Iudaeorum 3136. Luna autem defecit anno quin- C
 to Nabopollassar, qui erat 127 Nabonassar, Athyr xxvii, anno pe-
 riodi Iulianae 4093, Aprilis xxi, feria vi. anno mundi 3329, Krionis
 xxvi. Neomenia Zygonos 6. 7. i. Kal. Octobris. anno Iudaico 3140.
 Ijar xv. qui mensis debebat tunc esse Nisan, non Ijar. Sed est annus
 quintus cycli Iudaici. Ideo non fuit embolimæos. Quia istius Regis
 enthronismos incidit in quadriennium ipsius Neuruz, propterea
 hac Aera signabantur tempora apud Chaldaeos. Itaque Ezechiel
 propheta initio libri sui ita scribit: *Anno tricesimo, mense quarto, quinta
 mensis, cum essem in medio deportatorum, aperto caelo, vidi visiones Dei:
 Quinta die mensis, qui erat annus quintus deportationis Regis Ioiachin.*
 Plane annus quintus deportati Iechoniae erat tricesimus ab enthronis- D
 mo Nabopollassar, centesimus quinquagesimus secundus a Nabo-
 nassarō. Thoth Nabonassar xix Ianuarij, feria prima. Neomenia
 Choiae xx Martij, feria v, anno periodi Iulianae 4118, a qua erat in-
 itium Nabopollassar. Nisan 3165 anni Iudaici, 3. 16. 104, Kal. Apri-
 lis, Krionos vi, anni a conditu rerum 3354. Neomenia Zygonos 2. 8.
 32, xxx Septembris. Neomenia Karkinonos, & Tamuz Iunij xxix.
 Ergo verbum Dei factum Prophetae Kal. Iulij. Quia igitur iisdem
 annis

A annis vtitur Ezechiel in Babylonia, quibus ipsi tum Babyloniae vtiban-
 tur, imo quia nullam aliam notationē temporum habent victi, quam
 ipsam victoris: quis dubitat æram, qua tempora signat Ezechiel, esse
 æram Nabopollassari, praesertim cum eius initium incidit in tertium
 annum primi lustri ipsius Neuruz? Et sane hæc negare est hominis,
 cui neque pudor est, neque sensus humaniorum literarum. Itaque
 nobilissimus est ille locus. Et licet diligentissime tempora per annos
 Regum Iudae & Israelis notata sint in sacris libris, tamen tres sunt epo-
 chæ tantum, quæ suos characteres habent. Prima est Exodus, quæ
 duos characteres habet: priorem feriam quintam in neomenia Nisan,
 aut, quod idem est, feriam septimam in neomenia Ijar: alterum cha-
 B racterem habet, vt eius quadragesimus annus, aut 908 sit sabbaticus.
 Secunda epoche, annus capti Sedekiae est Sabbaticus. Tertia epoche,
 annus capti Iechoniae est xxvi, enthronismi Nabopollassar, cuius enthronismi
 annus quintus notatus est plenilunio ecliptico apud Ptole-
 mæum. Cum igitur hæc tria interualla certissima sint, ex illis reliqua
 examinari possunt, & vera temporum successio iniri a capto Sedekia
 retro ad Exodum, & hinc ad primordia rerum, vt a nobis factum est.
 Qui hæc intelligunt, magnam nobis habebunt gratiam veritatis ab
 obliuione vindicatae. Qui Annios Viterbienses solos admirantur, &
 auctores, quos profanos vocant, ignorasse sui sæculi res gestas hariolan-
 tur, illis, quia proprium sensum distinarum & humanarum literarum
 C habent, non mirum est, si alia a nobis pronunciant, quibus alia est
 historia sacra, alia etiam, vt ipsi loquuntur, profana. Epocha, inquam,
 Ezechielis, epocha illa, quam inepti Iudaei a libro legis inuento putant,
 quo nihil iocularius excogitari potest, illa, inquam, epocha est ab an-
 no primo Nabopollassar, & centesimo vicesimo tertio Nabonassar.
 Neque curamus, quid somniant profanarum literarum contempto-
 res. Nulla veritas profana est. In ore profani hominis omnis veritas
 sacra est.

DE ANNO CAPTI IECHONIAE
 REGIS IUDAE

D IECHONIAS, qui & Ioiachin, traductus est Babylonem, anno
 Lxxvi Nabopollassar Regis, vt aperte designat Ezechiel Propheta:
 qui erat annus a Nabonassar 148, periodi Iulianae 4114, mundi 3350,
 Iudaico 3161. In captiuis fuit Daniel, & Ezechiel ipse. Rex cum pro-
 ceribus Babylonem traductus est: Ezechiel cum plebe in partes Cha-
 borrae flumij, quem Ezechiel ipse τὸν vocat: Straboni & Ptolemæo
 χαβόρρας dicitur, qui cum distinguunt ab eo, qui Regium Flumen di-
 citur.

citur. Regium flumen, siue Nehar Malca est *διώευξ* Euphratis diducta A iussu regis cuiusdam Babylonij. Vnde nomen Syriace illi apud Am- mianum, & Plinium. Plinius: *Sunt, qui tradunt Euphratem Choba- ris Præfæti opere diductum, ubi eum diximus findi, ne præcipiti cursu Ba- byloniam infestaret: ab Assyriis vero uniuersis appellatum Armalcar: quod significat Regium flumen.* Sed in Plinio corrigendum NEHAR- MALCA. *ܢܗܪܡܠܟܐ*. Ex quibus verbis Plinij inceslere posset suspitio *Ποταμὸν βασιλικὸν, & Χαβόρραν* eundem esse: vt a Præfæto, qui diduxit, Chobar, a Rege, qui iussit, Regium flumen dictum videatur. Est & *Αβόρρας* iisdem auctoribus, qui Aborra Marcellino. Sed non est Cha- borras. Auctor Geographiæ Arabs locat Urbem Karkasia ad orien- talem ripam Euphratis, eiusque inferiores partes ait allui a flumine. B *الهراس المسمى بالحبور* Harias, vel Harbas, cognomine CHABOR. eiusdem Chabor, præter hunc locum, bis fit apud eundem auctorem, mentio.

DE INITIO NABUCHODONOSOR REGIS BABYLONIÆ.

NABUCHODONOSOR, cuius Strabo ex Megasthene meminit libro xv, & Berofus Chaldæus apud Iosephum, vt supra vidi- mus in capite de Nabopollaffaro, patri Nabopollaffaro in imperium successit. Patri autem anni xxix attribuntur a Berofio. Decessit anno Nabonassar 149. Nabuchodonosor autem decessit anno Na- bonassar 185, postquam regnasset annos 43, vt ait idem Berofus. Qua- re omnino septem annos regnauit cum patre, per quos annos absente patre bellum administrauit in Syria & Aegypto. De hoc ita Clemens meminit Stromate primo: *ἐν τῷ δευτέρῳ ἐπὶ τῆς Σεδεκίης βασιλείας Να- buchodonόσορ ἀπὸ τῆς Περσῶν ἡγεμονίας, ἄριστον ἔβδομηκόντα ἔτη Φοίνικας ἔ- δαιους ἐσέχθησεν, ὡς φησι Βηρωσὸς ἐν ταῖς Χαλδαϊκαῖς ἱστορίαις. Ἰοάβας δὲ ἐν Αἰγυπτίων γράφων ὁμολογεῖ τὴν ἱστορίαν ὡσαύτῃ Βηρωσὸς εἰληφέναι, μαρτυρῶν τὴν ἀλήθειαν τῆς ἀρετῆς.* Huius Regis nomen habet extremum idem cum extremo nominis paterni, & dupliciter in scriptura inuenitur, cum possit etiam tripliciter concipi *ܢܒܘܚܕܢܝܙܪ* Nebo- chad-netzar. *ܢܒܘܚܕܢܝܙܪ* Nebo- chad-retzar. Vnde *ܢܒܘܚܕܢܝܙܪ* & *ܢܒܘܚܕܢܝܙܪ* dicitur. Potest etiam *ܢܒܘܚܕܢܝܙܪ* Nebo- chad-letzar. Nam tres has literas liquidas confundunt Chaldæi veteres: L, N, R. Letzar, Netzar. Labonitus, Nabonidus. Megasthenes Persa *Ναβουχοδονόσορον* vocat, quem Megasthenem inepti homines, eoque secutus Annus ille *Ἀπολλο* summa imperitia in Metasthenem transfor- marunt.

DE ANNO EXCIDII TEMPLI ET CASV SEDEKIAE.

AB Exodo, ad conditum Templi, anni 479 absoluti. A conditu templi, ad casum Sedekiae, 428. Alij, ab Exodo ad conditum templi 480. hinc ad casum Sedekiae 407, quod eodem recidit. Sum- ma, anni 907 absoluti: qui si cum anno 327 periodi Iulianæ compo- nantur, habebimus verum annum capti Sedekiae 4124 in periodo Iu- liana. Erat igitur annus a mundi conditu 3360, Iudæorum 3171, qui ambo sunt septenarius numerus. Ergo fuit annus Sabbaticus. Quod etiam ab Ieremia diserte traditum, capite xxxiiii. Vbi propheta perspicue B aperit ipsa vrbe obsessa, primo quidem libertatem publicatam suafu ipsius Ieremiae, & seruos manumissos: paulo post vero in seruitutem retractos. Quare statim Nabuchodonosoro ex vicinarum vrbiuum ex- pugnacione reuerso, capta sunt Hierosolyma anno, quo diximus, Iu- daico 3171. Nisan, 4. 22. 266, feria quinta, Martij xxvii. Neomenia Ta- muz ergo feria tertia, Iunij xxiiii. Nona Tamuz ii Iulij, feria quarta, Karkinonos quarta. Neomenia Zygon 2. 19. 28. xxx Septembris ante- cedētis. Neomenia Ab, feria quarta, xxiiii Iulij. Ergo decima Ab, Kal. Augusti, quo templum conflagratum, feria sexta, Leontonos quarta, Phamenoth xv i, anno Nabonassar 158. Et tamen Iudæi ieiunio so- lenni & nudipedalibus nonum diem Ab cōsecrarunt, non decimum, C tanquam nona templum succensum sit. Et præterea in libro Anga- riarum, quas *תענית* vocant, diserte scribitur, Iudæos quinta Hebdo- madis ieiunare, quia eadem feria templum a Chaldæis destructum. Iosephus libro vi *ἀλώσεως*, cap. xxv in decimam Loi, hoc est Augu- sti, hunc casum confert. & sequenti capite, quasi quadam *πεπερωμένη* *αειόδη* idem sub Tito accidisse miratur, eadem die eiusdem mensis. Atqui Lous, de quo loquitur, est merus Iulianus, non Lunaris, vt men- sis quintus, quo casus Sedekiae contigit. Sed erat quarta decima Ab Lunaris, non autem decima. Sed verum est eandem feriam fuisse de- cimæ Loi, vel Augusti, quæ tempore capti Sedekiae erat decimæ Ab. Vtrobique enim fuit feria v i. Eusebius in Chronico hunc casum con- D dicit in annum tertium Olympiadis xlvii, qui est idem, quem posui- mus, periodi Iulianæ 4124. A primo anno Sabbatico, ad excidium templi, sunt anni 854, hoc est hebdomades 122.

DE ANNO PRIMO HEWILMERODACH.

NABUCHODONOSOR annos xliii solidos imperauit, (impu- tatis septem viui adhuc patris imperio,) auctore Berofio Chal- dæo apud Iosephum, & Eusebium. Porro tricesimus septimus annus

capti Iechoniæ est primus Hewilmerodachi eius filij, cui competit. A annus periodi Iulianæ 4150. Hewilmerodachi, & aliorum deinceps Regum meminit idem Berofus apud Iosephum.

DE INITIO CYRI

QVOTQVOT temporum rationes disputarunt, vetustissimi, & eruditissimi scriptores, nemo non eorum Cyri annum primum in primum Olympiadis LV confert, Diodorus Siculus, Thallus, Castor, Polybius, Phlegon, ut scribit auctor prisens & eruditus Tatianus. Idem testatur & Africanus apud Eusebium his verbis: Μετα δ' α' τ' αιχμαλωσίας εστι Κεργς Περσων εβασιλευσεν, α' ετ' Ολυμπιας Β ηχθη ης, ως εν των βιβλιοθηκων Διοδορου και των Θεολογ, η Κεισοργς Ισραηλ, επ' η Παλευς ε Φλεγοντος εστι δειν, αλλα και ετερων, ος εμπλησσει Ολυμπιαδων. Απασιν δ' ουνεφωνησεν ο χρονος. Tempus congruit anno periodi Iulianæ 4154, Mundi 3390, Iudaico 3201, Nabonassari 188, anno 47 post obitum Nabuchodonosori. Agathias libro secundo scribit Persarum prisicum regnum a Cyro per 228 annos durasse: quibus deductis de anno 4382 periodi Iulianæ; in quo victus fuit Darius vltimus, remanent anni 4154, initium Cyri videlicet, ut antea.

DE INITIO CAMBYSÆ CYRI F. REGIS PERSARVM.

ANNOS vertentes imperasse. Nam Cyro exponenti somnium suum Magi responderunt, ex triplici appetitione Solis xxx annos eum regnaturum portendi. Quod quidem contigit, inquit Cicero. Nam ad septuagesimum peruehit, cum quadraginta annos natus regnare cepisset. Totidem illi attribuuntur a Ctesia, & aliis. Peruenit igitur vsque ad finem anni Nabonassari 218. Itaque annus 219 Nabonassari est initium Cambysæ. Quod & confirmatur obseruatione deliquij Lunariss apud Ptolemæum, anno octauo Cambysæ, Nabonassari autem 225, Phamenoth xvii: anno periodi Iulianæ 4191, Iulij xv, feria quarta, cyclo Solis XIX, cyclo Lunæ XI: anno Iudaico 3238, Tadmuzi xv, sequente xvi, cuius neomenia 4. 9. 362, Iulij secunda; Kar- kinonos xviii anni a conditu rerum 3427: cuius Zygon 2. 1. 28, Septembris xxx. Ergo initium Cambysæ est annus 219 a Nabonassaro, Periodi Iulianæ 4185. Iudaicus 3238, a conditu rerum 3421. Sed & Theagenes Rhegiensis vetustissimus temporum scriptor sub hoc Rege vixit. Ex quo Græci veram huius Regis epocham haurire poterunt, & pudorem imponere nouis Chronologiæ Criticis, qui profanarum

A fanarum rerum scriptoribus valere iussis, soli ad penetralia veritatis admissi 80 annos mundo ademerunt, vt suos imaginarios Reges Persidis, inuito Iphito, furcillis in seriem annorum sacrae historiae intruderent.

DE INITIO DARIÏ FILII HYSTASPIS REGIS PERSARVM.

CAMBYSÆ annos septem, menses v attribuit Herodotus: qui putati a 219 Nabonassar desinunt in 226 eiusdem Nabonassar. Quod verum esse & obseruatio eclipsis Lunariss apud Ptolemæum conuincit, anno xx Darij, Nabonassari vero 246, Epiphi xxviii, sequente xxix: anno periodi Iulianæ 4212, Nouembris xix, sequente xx, feria secunda, sequente tertia, cyclo Solis XII, Lunæ XIII. anno Iudaico 3259, Casleu xv, sequente xv, cuius neomenia 2. 11. 194, Nouembris v. Scorpionos xxxi, anni Mundi 3449: cuius Zygon, 1. 9. 32, Septembris xxx. Rursus idem sidus defecit anno xxxi Darij filij Hystaspis, teste Ptolemæo, anno Nabonassari 257, Tybi iii, sequente iiii: anno periodi Iulianæ 4223, Aprilis xxv, sequente xxvi, feria quarta, sequente quinta: cyclo Solis XXI, Lunæ v: anno Iudaico 3270, Ijar xv, sequente 16, cuius character 3. 21. 971, feria quarta, Aprilis xi: Krionos xxxi anni a Mundo condito 3459: cuius Zygon 6. 19. 45, Septembris xxxix. Ergo initium Darij filij Hystaspis confurgit ex anno Nabonassari 227: periodi Iulianæ 4193: Iudaico 3240: a conditu rerum 3429. Eusebius libro x αερωδουσιδης, scribit secundum annum Cambysæ incurrere in annum primum Olympiadis LV, hoc est annum periodi Iulianæ 4194. Primus igitur annus erat 4193 vt iam demonstratum est.

DE ANNO CONSVLATVS IVNI BRVTI ET REGI FVGI.

VARRONIANORVM & Catonianorum Palilium discrimen est annus vnus: quod supra in Palilibus Urbis demonstratum est. Varro enim in eundem Lunæ cyclum conditum Urbis, & obitum Romuli confert: hoc est in cyclum nonum. Nam a primis Palilibus Varronis & L. Tarrutij Firmani, ad defectionem Solis, qua Romulus e medio sublatus, sunt cycli duo præcise, & mensis vnus. Regnavit igitur Romulus annos Iulianos 38 præcisos, & mensem solidum: qui erunt tantum Catoni anni 37. Hinc colligitur, quare a primis Palilibus, ad Reges exactos, alij annos ponunt 244 præcisos, alij totidem, vno minus: nimirum, quia alij Varronem, alij Catonem sequuntur.

Clemens Stromateo primo: *πάλιν δὲ τὸ πρῶτον Ολυμπιάδῃ ἐνίοι φασὶν ἅμα τῆς Πρώτης κτίσιν σωματέως ἐπὶ εἰκοσι τέσσαρα. ἐν τῷ δὲ τῆς τῆς Βαβυλωνος ἀναίρεσιν ὕπατοι ἐχρῶντο ἐπὶ ἑτη διακόσια τεσσαράκοντα τρία.* Ridiculum. Lege: *ἅμα τῆς Βασιλέων ἀναίρεσιν.* Mox: *δὲ τὸ Βαβυλωνος ἀλώσεως, ἅμα τῆς Αλεξάνδρου τελευτῆς, ἐπὶ ἑκατὸν ὀγδοήκοντα ἔξ.* Vetustissima est huius mendæ indoles, vt vides. Nam & hic quoque legendum, *δὲ τὸ Βασιλέων ἀλώσεως.* quam mendam scio doctis viris imposuisse. Ecce a prima Olympiade, ad prima Palilia, statuit annos solidos **XXIIII.** Catoniana Palilia sunt hæc: secundum quæ necesse ad primos Consules, annos interesse **CCXLIII** præcise. Quare a Palilibus Varronianis Palilia primorum Consulium sunt ducentesima quadragesima quinta, aut ducentesima quadragesima quarta a Palilibus Catonis, B cyclo Lunæ sexto, Solis quinto, anno periodi Iulianæ 4205, qui erat 267 currens Iphiti. Victorinus Aquitanus primus omnium Paschale magnum construxit, appositis suis annis paribus Consulium, initio capto a duobus Geminis, ad suum sæculum. Hunc alij imitati Paschale ab exactis Regibus, ad tempora Iustiniani contexuerunt, adiunctis & Consulibus, & notis feriæ Kalendarum Ianuariarum, &

Ex Paschali magno, quod extabat penes Job. Cuspinianum.

BRUTO. ET. COLLATINO. LVNA. XXIX.	SAT.	V	HA
PUBLICOLA. ET. TRICIPITINO. MAR. X.	LVNA.	VI	G
PUBLICOLA. III. ET. PVLVILLO. MER. XXI.	MAR.	VII	F
RVFO. ET. AQVILINO. IO. II.	MER.	VIII	E
VALERIO. ET. TVBERTO. SAT. XIII.	IOV.	IX	DC
PUBLICOLA. III. ET. TRICIPITINO. SOL. XXIII.	SAT.	X	B
TVBERTO. II. ET. LANATO. VEN. V.	SOL.	XI	A
.....	LVNA.	XII	G

epactis Paschalibus in Ianuario. Eiusmodi est, quod penes se habuit vir ornatissimus, eruditissimus & accuratissimus Ioan. Cuspinianus, cuius exemplum infra subiecimus. In eo Consules quaterni dispositi sunt cum notis feriæ, & epactis. Vult igitur Kal. Ianuarias illius anni, in quo magistratum iniiit primus Consul Brutus, fuisse diem Lunæ, & sequenti anno diem Martis: & ita deinceps. Igitur annus ille fuit sextus cycli Solis, in quo primi Consules creati. Sequuntur deinde epactæ Paschales, **XXIX** quidem in primo anno, **X** in secundo. Sed hæc sunt nugatoria. Nam epactæ **XXIX** non possunt conuenire illi anno, siue fuerit quintus cycli Solis, vt ratio docet, siue sextus, vt auctor huius Paschalis vult: quia epacta **XXIX** competebar anno sexto ante hunc. Quam igitur rationem secutus sit auctor Paschalis, nullam puto, nisi fuisse hallucinationem eius, qui descripsit illud Paschale. Nos a latere disposuimus characteres Kalendarum, conuenientes anno periodi Iulianæ

A Iuliano 4205. qui est verus annus Regifugij. Cæterum hoc Paschale docet nos, Consules per quadriennia digeri solitos. quod & Aufonius ostendit: cum dicit Consulatum suum esse quartum ab imo: quamuis satis obscure aut improprie loquitur. Præterea idem Aufonius digito indicat, quartum annum illius quadriennij, qui erat 24 cycli solaris, esse proximum ante bisextum, vt annus bisextilis sit primus lustri, quod ipse vocat Olympiada. Hieronymus quoque in supplemento Chronici Eusebiani Consules digerit per lustra Iuliana, idque vocat Olympiadem. Nam Consulatum Aufonij ponit anno quarto Olympiadis. Et sane primi Consules creati sunt anno bisextili, non autem anno post bisextum, vt vult auctor Paschalis. Non dubito esse idem. B Paschale, quod Cassiodorus in contexendis Consulibus suis secutum se profitetur: *A Bruto, inquit, & Tarquinio, vsque ad Consulatum vestrum, sicut ex Tito Livio, & Aufidio Basso, & Paschali virorum clarorum auctoritate firmato collegimus, anni sunt M. XXXI.* Longe discedunt a rationibus Varronis Polybius & Dionysius. Polybius ait *διὰ τὸν ἔσπερον* esse posteriorem funere Bruti, & Regifugio annis 28 vertentibus: qui de 297 annis Iphiti, quæ est epocha *διὰ τὴν ἀλώσεως*, deducti relinquunt annos 269, epochen Consulatus Bruti, & Regifugij. Dionysius scribit Bruti funus, qui in magistratu obiit, posterius esse pugna Marathonica annis **XVI.** Pugna Marathonica incidit in annum Iphiti 285. Deductis 16, relinquitur epocha Regifugij annus 269 Iphiti secundum Dionysium. Itaque biennio vterque serius ponit, quam Varro: & ratio est, quia Romam volunt conditam anno primo Olympiadis septimæ, duobus mensibus ante inuentem annum secundum eiusdem Olympiadis **VII.** Itaque iuxta hæc, annus Regifugij fuerit 4207 periodi Iulianæ, cyclo Solis **VII,** Luna octauo, quo epactæ Paschales sunt **XXVIII,** epactæ autem Lunares **XXIX:** cui subscribere videtur auctor Paschalis: sed error fuerit in nota feriæ. vt non **LVNA,** sed **SATVRNVS** ponendum sit. Neque vero dubitandum est eam mentem fuisse illius auctoris, qui Paschale condidit. In feria enim potius, quam in epactis, erratum esse videtur. Cyclo igitur Paschali **VIII,** epactæ Paschales sunt **XXVIII;** addita vnitate D epacta Lunaris erit **XXIX.** Anno sequenti epacta Paschalis **IX.** Lunaris **X.** quia sæculo Iustiniani quartadecima Paschalis erat quintadecima Lunaris, vt toties a nobis dictum, & ab ipso Dionysio Exiguo notatum. Igitur auctor Paschalis sequitur Dionysium & Polybium. Sed grauiter peccat, idque biennio, vt diximus. Melius eximius ille Chronologus apud Clementem: *δὲ τὸ Βασιλέων ἀλώσεως, ἅμα τῆς Αλεξάνδρου τελευτῆς, ἐπὶ ἑκατὸν ὀγδοήκοντα ἔξ.* Si ab eiectis Regibus, ad mortem Alexandri, sunt anni præcisi 186: ergo annus mortis Alexandri est

centesimus octagesimus septimus currens, aut iniens a Regibus ex- A actis. At Alexander obiit anno primo cycli Lunaris. Quatuor igitur addenda annis Regifugij ad methodum Lunæ. Proinde annus primus Regifugij fuit quintus Cycli Lunaris, nempe annus 4205 periodi Iulianæ, ut iam pronunciauimus. Indubitatus igitur est is annus, non is, quem Polybius, Dionysius, auctor Paschalis sequuntur.

DE CLADE PERSARVM MARATHONIA.

DARIUS imperauit annos xxxvi, ut testatur Herodotus. Ait enim eum anno sexto a Marathoniam clade obiisse in apparatu B expeditionis Ægyptiacæ. Quare necessario vno & tricesimo anno Darij commissa pugna Marathoniam, qui est annus Iphiti 286, hoc est, annus secundus Olympiadis 72. Cui argumento fidem facit Eusebius, qui in secundum annum illius Olympiadis hunc casum conii- cit. Sed & Herodotum sequimur, qui nos manu ducit ad annum xxxi Darij, qui erat 257 Nabonassari, quo etiam contigit defectio Lunæ, Aprilis xxv, cyclo v, qui est etiam character anni secundi ipsius Olympiadis 72. Anno vero Nabonassari 262 obiit Darius. Igitur casus Marathonius pertinet ad annum periodi Iulianæ 4223. Thucydides vno anno minus hoc tempus notat, cum *διάβασις Ξέρξου* in decimum annum a clade Marathoniam reiecit. Imo vno anno mi- nus notat *τὸ διάβασις*. Diem pugnae notat Plutarchus in Camillo, *ἕκτη Βοηρομιάων ἡ ἰσαμύρης*. Erat annus 58 periodi Olympicæ: proinde 20 periodi Atticæ. Neomenia *Βοηρομιάων* xxx Septembris. Ergo pugna Marathoniam contigit v. Octobris, *Ἀπελλαιίου δεκάτη φθίνου*. Anno mundi 3460, Zygonos vi. Itaque neomenia Zygonos conuenit in neomeniam *Βοηρομιάων*: cuius Zygonos character i. i. 34. neomenia Marchesvan; anni Iudaici 3271, cuius Marchesvan character 2. 2. 329: anno Nabonassari 257, Pharmuthi xvi: diebus 103 post defectum Lunæ.

IN INITIUM XERXIS

INITIUM Xerxis cum patre incipientis imperare sumendum ab anno, qui est quintus a clade Marathoniam, periodi autem Iulianæ 4227. Nam Darius pater in expeditione Ægyptiaca illum regem declarauit ex Persarum instituto, cuius instituti mentio extat apud Herodotum initio libri septimi. Cæpit autem imperare solus anno periodi Iulianæ 4228.

DE TRANSITV XERXIS.

ERATOSTHENES apud Clementem Alexandrinum, in Canonibus temporum, a prima Olympiade, ad transitum Xerxis, ponit annos ccxcvii. Idem facit Chronologus *ἀνώνυμ* apud eundem. *Ἰπὶ τῷ Ξέρξου διάβασις, ἐπὶ διακόσια ἑνεήκοντα ἑπτὰ*. Ergo transitus Xerxis contigit anno secundo Olympiadis lxxv. Nam annus ccxcvii Iphiti est primus illius Olympiadis. & proinde annus ccxcviii est annus, in cuius Vere contigit transitus. Sed hic peccatum est, quemadmodum in annis Romæ. Nam annus quartus desinens Olympiadis sumptus est pro ineunte sequentis Olympiadis. Ita hic includitur annus primus Olympiadis 75, in cuius mense nono Xerxes traiecerit. quod plane confirmari potest ex Dionysio. Prælium igitur nauale ad Salamina contigit anno secundo Olympiadis, qui erat quartus Tetraeteridis Atticæ: cuius tempus designat Plutarchus: *τὸ δ' ἕκτην Ἰπὶ δέκα ἔ Μενυχιῶνος Ἀρτέμιδι καὶ Ξέρξου, ἐν ἣ τῷ Ἑλλήσι πρὸς Σαλαμίνα νηῶσιν ἐπέλαμψεν ἡ θεὸς Πανσέλλω*. Nos libro primo demonstraui, hoc non potuisse accide- re, nisi anno Tetraeteridos quarto. Erat vero is annus 32 periodi Atticæ. Munychion xvi Aprilis, anno periodi Iulianæ 4236, cyclo Lunæ xviii. Ex quo sequitur, cum antecedenti anno periodi Iulianæ traiecerit Xerxes, *τὸ διάβασις* conferendam esse in annum periodi 4235: in cuius diebus æstiuis, duobus mensibus post, incepit annus secundus Olympiados 75, anno cycli Lunæ xviii. Sed turbat hic Herodotus. Is ait Xerxe Sardibus mouente Solem defecisse, & diem in noctem vertisse. Ego annos aliquot illius temporis examinans, nullam Eclipsim Solarem contingere potuisse deprehendi, nisi in anno quarto Olympiadis 74, *Δαισίου πέμπτη Ἰπὶ δέκα*. anno Nabonassari 267, Choiac xxx. anno periodi Iulianæ 4233, Aprilis xix, feria quarta, cyclo Solis v, Lunæ xv. anno Iudaico 3280, neomenia Ijar, cuius character 4. 16. 1023. Krionos xxv anni a conditu rerum 3469: cuius Zygon, 5. 5. 57, Septembris xxx. anno xxix periodi Atticæ, *Ελαθηβολίων ὀγδοὴ φθίνου*. Quare hoc modo verum fuerit, quod ait Thucydides, decem tantum annos interfuisse inter pugnam Marathoniam, & transitum Xerxis. Maior prope pars veterum conferunt transitum Xerxis in primum annum 75 Olympiados. & de Pindaro scribentes, aiunt eum natum anno primo Olympiadis lxxv, & in transitu Xerxis annorum fuisse xl. Sed, ut dixi, aliter sentiunt, aliter interpretantur. Proculdubio enim intelligendum est, desinente anno quarto transisse. & quia parum supererat ad initium Olympiadis, propterea in ipsam Olympiadem coniectum fuisse transitum Xerxis.

Hæc opinio, quæ certissima est, duobus locupletissimis testibus nititur, A Herodoto, & Thucydide: & Herodoto præsertim rei fides constare potuit, quo iam nato hoc contigit. Floruit enim ille circa initia & medium Peloponnesiaci belli. Ex his perspicuum est, quantum proficit character temporum, & præsertim doctrina anni Græci: qui apud omnes Græciæ nationes idem fuit, & ab eodem cyclo Lunæ incipiens, sed diuersis temporibus. Nam omnium primus annus periodi habet characterem cyclum Lunæ quintum, sed aliud principium alio posterius est duobus cyclis. Nam periodus Atticæ incipit a tricesimo nono periodi Olympicæ. Cum autem dicimus incepisse a 39, hoc ita intelligimus, annum primum Tetraeteridos Atticæ concurrere cum anno tertio Tetraeteridos Olympicæ. Nam potest habere quoduis principium artificiale, a quocunque cyclo, quia verum principium anni Attici pendet a primis Panathenæis, quæ celebrata sunt anno tertio Olympiadis LIII, hoc est anno CCXI Iphiti, teste Eusebio, nimirum tertio anno Olympiadicæ Tetraeteridos. Concurrerant igitur cum anno Pythiorum: quæ & ipsa tertio anno Olympiados celebrabantur.

DE CÆDE XERXIS, ET INITIO ARTAXERXIS LONGIMANI.

ANNO quarto Olympiadis 78, hoc est, anno Iphiti 312, Xerxes C ab Artabano interficitur, sextodecimo a traiectu Helleponti, cum indulgens libidini iam suis in contemptum venisset, anno periodi Iulianæ 4249. Regnavit igitur annis XXIII, ab expeditione patris Ægyptiaca: solus annis XXI, aut paucillo plus. Septem mensibus a cæde patris, Artaxerxes ὁ μακρότερος, occiso Artabano, iniuit imperium, cuius initium ab anno periodi Iulianæ 4250. Ex Diodoro.

DE SOLSTITIO METONIS, ET PRIMO ANNO ENNEADECATERIDIS EIVSDEM.

MAGNAM a posteritate gratiam ineunt, qui viam ad præclara D inuenta muniunt, tametsi ipsorum conatibus euentus desit. Metonis inuentum est, in ducentis, & triginta quinque, syzygiis Lunam ad idem punctum Solis restitui. Quod quamvis multis partibus vitiosum postea deprehensum est: tamen neque Calippus, qui Metonem castigavit, neque Hipparchus, qui periodum Calippi reformavit, pueriliter exultauerunt, & eximia epicheremata conuiciis traduxerunt, sed, ut ex reliquiis Hipparchi, quæ apud Ptolemæum extant, odora-

A odoramur, existimationis & Metonis & Calippi ratio habetur. quod genus humanitatis non experiare in Criticis nostri temporis. qui cum nullo sint cultu literarum politi, morum etiam inciuitatem cum summa literarum imperitia coniunxerunt. Et tamen si illos audias, ipsi soli ἀναμάρτυροι, ac propterea aliorum erratis iniquiores. Sed vereor, ne in tam nobili loco horum mentionem faciam, quibus maximus honor haberetur, si quomodocunque illorum nomen hic insererem. Meton igitur perspecto vitio Octaeteridis Harpaleæ, cuius rationes iam labascebant, ex duplici Octaeteride, & triginta septem syzygiis nouum orbem lunarem instituit: cuius caput non a bruma, ut Harpalus, sed a solstitio instituit. Ingeniose autem expectauit annum, in quo neomenia Gamelionis incideret in veterem epocham brumalem Atheniensium, a qua Octaeterida suam orsus erat Harpalus. Epocham enim brumalis vetus erat in VII & VIII Ianuarij. Tempore vero Harpali neomenia Γαμηλιώνος καὶ Γελήνιος incipiens proxime ab ea epocha, hoc est VIII, aut IX Ianuarij, cadebat in nostrum cyclum Lunæ octauum. Igitur & Meton ab eiusmodi cyclo & ipse suam periodum exorsus est, in quo Gamelion Lunaris incurreret in veterem epocham brumalem, aut proxime abesset. anno Nabonassari 317, Pharmuthi nona, Σκίρροφορμῶνος τρίτη Ἰθι δέκα, anno secundo periodi Atticæ: anno 40 periodi quintæ Olympicæ, Γορταῖς τετακάδι. anno periodi Iulianæ 4282, Iulij xv, feria quinta, cyclo Solis 26, Lunæ septimo. anno Iudaico 3329: cuius Ab 5. 20. 120, qui debebat transferri ἀσθρονομικῶς in feriam sextam, propter 20 horas. sed Meton statuit in feria v. Karkinonos xviii, anni a mundi conditu 3518: cuius Zygon 3. 3. 11, xxix Septemb. Gamelionos neomenia incidit in IX Ianuarij, vbi olim Octaeteridis Harpaleæ erat initium, & postea καὶ μετέμπερσι perfsum iuit. Quia vero anni prytanias a diebus æstiuis sumunt initium, ipse non solum improbauit epocham prisca Cardinis æstiuæ in VIII Iulij, sed etiam nouam induxit. Igitur adhibito Euctemone, obseruauit Solstitium eodem anno Nabonassari, Phamenoth XXI, feria prima, Θαργηλιῶν καὶ ἑκτὴ φθίνοντες, quæ congruit xxvii Iunij. Thamuz XII, Didymonos autem vltima: ut illa obseruatio vno die antecesserit D verum Solstitium: quo nomine ὀλοχερῆ illam obseruationem cum Hipparcho vocat Ptolemæus. Præterea ἡλιοτρόπιον in porticu Πυκνὴ statuit, quod Romani Solarium vocant. Nam olim omnia horologia τροπικὰ erant, Græcis quidem solstitialia, Romanis autem brumalia. at hodie omnia sunt ἰσημερινὰ. Hoc factum Apseude adhuc magistratum obtinente: cui sequenti Hecatombæone successit Pythodorus. Non est autem nouum, ὀνειαδεκατηρεῖδα vocari κύκλον, ut Computorum conditoribus dicitur cyclus Lunæ. Nam & Aratus ita vocauit:

ειναικαίδεκα κήλα φαεινοδιδέλιδο. **N**am sunt Athenienses. *περὶ τανείας* hac eneadecaeteride vsque ad editionem Calippicam. Nam anno Nabonassar 366, Thoth 27, defecit Luna *μηνὸς Ποσειδέωνος ἀρχόντος Φανοςράτη*. anno periodi Iulianæ 4331. Decemb. 23, feria 3, cyclo Solis 19, Lunæ 18. anno mundi 3568: Toxonos xxvi. cuius Zygon 2.6.14, die 29 Sept. anno Iudaico 3379, Tebeth xv, cuius character 3.0.803, die 9. Decemb. Erat annus 12 Cycli 3 Metonici. Neomenia *Ποσειδέωνος περὶ τανείας*, 8 Decemb. Ergo Eclipsis contigit xvi *Ποσειδέωνος* Metonici. Rursus eodem anno idem sidus defecit, Phamenoth 24 *Σκίρροφορῶνος μῦθος*: anno periodi Iulianæ 4332, Iunij 18, feria v, cyclo Solis 20, Lunæ 19. Didymonos 23. Tamuz xv. cuius character 5.5.161 die 4. Iunij. Scirrhophorionis neomenia 4 Iunij. Ergo xv Scirrhophorionos Metonici. Tertio defecit idem sidus anno sequente, Thoth 16, *μῦθος Ποσειδέωνος δαυτέρες, ἀρχόντος Αλλεῖσιον Ευάνδρου*. anno periodi Iulianæ 4333, Decembris 12, feria vii. anno mundi 3569, Toxonos xv. anno Iudaico 3379, xv Tebeth. cuius character 7.9.599, Nouembr. 28. Neomenia *Ποσειδέωνος δαυτέρες* anni 13 cycli 3, Nouembr. 27. Ergo defectio sideris contigit xvi *Ποσειδέωνος δαυτέρες*.

DE INITIO BELLI PELOPONNESIACI

INDUBITATVM est belli Peloponnesiaci initium, anno sequente post obseruatum a Metone Solstitium Anno primo Olympiadis 87 ad finem decurrente: Cyclo Solis xxvii, Lunæ octauio, quod etiam probatur deliquio Solis, quod statim ineunte aestate, id est *Ἐκατομβαιῶνος ἰσαμῶνος* cōtigat, vt testatur Thucydides, anno periodi Iulianæ 4283, Augusti iiii, feria quarta: anno 318 a Nabonassar, Pharmuthi 27, *Ἐκατομβαιῶνος ἔτη ἰσαμῶνος*. Erat enim quartus annus periodi Atticæ: anno 42 periodi Olympicæ, *Ἰπέρβερεταιῶνος ἐνάτη τελευτῶνος, νεμνίας Μεταγλιτιῶνος περὶ τανείας*, in anno secundo primi cycli Metonis: neomenia Elul: 3330: cuius character 4.17.709: Leontonos vi, anni a primordiis rerum 3519: cuius Zygon 4.9.0, Septembris xxix. Itaque neomenia Hecatombæonis eo anno cōcurrerebat cum neomenia Leontonos. Cæpit hoc bellum mense Munychione anni primi Olymp. 87, nempe ab incursione Lacedæmoniorum, duce Archidamo Rege Sparte: quo illud bellum veteribus scriptoribus dicitur *Ἀρχιδάμου πόλεμος*, vsque ad fœdus in initum, decimo anno illius belli vertente, quo paulum respicere Atheniensibus & Lacedæmoniis datum. Nullum est dubium in epochâ initij, neque in fine. Principium anno periodi Iulianæ 4283, finis 4310. Finem igitur cepit anno 28 labente ab incursione Archidami. Finem, inquam, imposuit Lyfandrus captis Athenis anno quarto

A quarto Olympiadis xciii, *Μουνυχῶνος μῦθος ἔτη Ἰπ. δεκάτη*, vt scribit Plutarchus. Erat annus 68. periodi Olympicæ, & proinde 20. periodi Atticæ, *Μαῖη xiiii, Πανέμου ἔτη ἰσαμῶνος*, feria quinta, cyclo cyclo Solis xxvii. Quemadmodum autem initium tanti belli signatum est deliquio Solari, ita alia eiusdem sideris defectione notatus est sextus mensis a fine illius belli, quo scilicet tempore oligarchiâ a Lyfandro Athenis inducta est, initio primi anni Olympiadis 94, quæ stadium vicit Crocinas Thessalus. quæ Olympias celebrata est eo anno xx Augusti. Eclipsis autem, quæ teste Xenophonte eo tempore contigit, incidit in vi Payni anni 344 a Nabonassaro, Septembris iiii, feria sexta, neomenia Tisri 3358, cuius character 6.ii.684. Parthenonos vii, Anno Mundi 3546, ad finem vergente: cuius Zygonis character 3.20.ii, Septembris xxix. *Ἰπέρβερεταιῶνος δαυτέρας τελευτῶνος, Μεταγλιτιῶνος τελευτῶνος ἰσαμῶνος. Ἐκατομβαιῶνος περὶ τανείας τριακάδι*, in x anno secundi cycli Metonici. Is erat, vt diximus, sextus mensis anni xxviii ab incursione Archidami. Monendus est Lector, quod iam alibi fecimus, in neomeniis Iudaicis nos negligere translationes: Nam anni celestis ciuilibus neomenias vsurpamus, non Iudaicas. Cum tempus & locus postulabit, vt de anno Iudaico dicamus, tunc *Ἰσραηλῶνος* neomenias putabimus. Rursus, quia caremus nominibus mensium Elidensium, in periodo Olympicâ, quæ eadem fuit prorsus cum Macedonica, Macedonicis appellationibus mensium vtetur, quorum Hyperberetæus est is, in quem incidebat Olympias, quem postea Syromacedones primum Autumnalem instituerunt. Itaque caueat accuratus Lector, ne Hyperberetæum Macedonum Olympicum, cum Hyperberetæo autumnali Syromacedonum confundat. Porro Diodorus Siculus a capto Ilio, ad inductam a Lyfandro oligarchiam, definit annos 779 absolutos. Annus capti Ilij 3531. Annus oligarchiæ Lyfandreæ 4310. Differentia 779 anni, quot nimirum statuit Diodorus.

DE EXCESSV ARTAXERXIS LONGIMANI,

DE INITIO DARIJ NOTHI
ARTAXERXIS, cui cognomen *μακρόχαις* fuit, quod alteram manum longiorem haberet, vt auctor est Plutarchus, vel quod vtrunque brachium longius, quam cōmensus corporis humani postulat, vt ait Strabo: ei ergo Artaxerxi xl annos attribuit Eusebius, & quidem melius, quam Ctesias, qui dat illi xlii. Nam eius obitus a Thucydide reicitur in annum vii belli Peloponnesiaci, principio hiemis: hoc est, exitu anni periodi Iulianæ 4288. Decessit ergo anno quadagesimo imperij. Annus vero 4289 est primus Darij Nothi, qui antea

Aρχος siue Ωρχος dictus, postquam ad imperium accessit, ex instituto, & consuetudine Persarum, mutato nomine Δαρειός dictus. Auctor Ctesias, qui sub eius filio Artaxerxe Περσικῶν sua scripsit. Huius initium confirmatur tum tempore obitus Artaxerxis ipsius patris, tum etiam vicesimo anno belli Peloponnesiaci, qui cum fuerit tertius decimus Darij Nothi, vt scribit Thucydides, eius initium pendet a septimo mōdum finito, hoc est, quantum ab hieme, ad Ver interest. Finis imperij colligitur ex Diodoro Siculo, qui eius mortem in annum III Olympiadis ΜCIII, circiter exitum belli Peloponnesiaci, ponit, qui erat annus XXVII ab incurfione Archidami. Imperauit igitur annos XI: quod & ab Eusebio annotatum est. Hoc tempus congruit anno periodi Iulianæ 4309. Adstipulantur Diodoro Eusebius, & Iustinus, B quod tempus obitus huius Darij cum expugnatione Athenarum, & victoria Lyfandri comparat. Sed quod idem Iustinus exilium Dionysij Siciliae tyranni in eundem annum conferat, peccat & tempore, & persona. Tempore, quod XLVII annis post illud exilium acciderit. Persona, quod non Dionysius senior Hermocratis filius in exilium actus sit, sed Dionysius iunior huius filius. Alioquin tantum abest, vt hoc filio competat, vt is annus fuerit primus tyrannidis Dionysij senioris, vt scribit Xenophon. Sed Troguſ, aut Iustinus habebat in animo, Dionysium eo anno victum a Carthaginensibus fuisse. Propterea cladem illius Dionysij cum filij exilio confudit.

DE INITIO ARTAXERXIS MNEMONIS.

ARTAXERXES, vel, vt est apud Plutarchum, Artoxerxes, ab altero Artaxerxe, cognomine Μνήμωνος distinguitur, vt ille ab hoc cognomine Μακροχρόνος. Nos Memorem vocamus: quod plane respondet Græco μνήμων: cum alioquin potius μνημονικός, quam μνήμων, & Memoriosus, quam Memor dicendus fuerit. Eius initium sumitur ab obitu Darij patris, anno periodi Iulianæ 4309, vt iam demonstraui- mus. Desinit vero in initio Achi Artaxerxis eiusdem filij, anno 4352. Interuallum, anni 43. Deceſſit ergo anno 44 imperij. Plutarchus illi attribuit annos imperij duos & sexaginta: vitæ quatuor & nonaginta: D puto, quia reliquos 19 supra 43, regnauerit cum patre. Sic Ctesias Darium Nothum, in cuius filij aula fuit, ait imperasse annos 35. Sed imputandum eos, qui sunt supra nouemdecim: quos non dubitamus cum patre communicasse.

DE CYRI MINORIS EXPEDITIONE.

SOCRATES ducto cicuta poculo sublatuſ est, anno primo Olympiadis 95. Auctor Laërtius. Eodem auctore Xenophon Grylli filius ἀναβέβηκε πρὸς Κύρον τῷ ἀρχόντῳ Σουμανέτῃ, ἐπὶ ἐπιπέδοις & Σωκράτης πελάγη. Socrates perit anno Iphiti 377. Igitur anno Iphiti 376 αἰεὶς ὁ Κόρος, qui erat periodi Iulianæ 4313, Artaxerxis autem tertius.

DE PVGNA ALIENSI.

BEX Tabulis Censorijs primus togatorum M. Porcius Cato deprehendit ab exactis Regibus, ad Urbem a Gallis captam, esse annos absolutos CXX. Hoc vt certum est, ita reliquum retro tempus, ad prima Palilia, est controuersum. Controuersia autem tota est in vno anno: quod alij per CXLIII annos, alij vno minus Romæ regnatum contendunt. Quarum duarum factionum altera Romam conditam vult tertio anno sextæ Olympiadis, cuius sententiæ princeps M. Terentius Varro & L. Tarrutius Firmanus: altera vno anno ferius repetit prima Palilia. cuius sententiæ auctor vnicus M. Cato. Antiquiores Varrone, qui Catonem secuti sunt, prima quidem Urbis Palilia deducunt a quarto anno sextæ Olympiadis, sed non aduertunt interuallum ad Reges exactos minuendum esse anno vno. At contra faciunt, & ab eodem initio Catoniano præfecti fines Regifugij vno anno promouent. Ita factum, vt Regifugium conferatur ab eis in annum primum Olympiadis 69: cum tamen inciderit anno ante. Hos sequuti Dionysius, Diodorus, alij, seruato eodem interuallo a primis Palilibus ad Regifugium, necessario coguntur statuere Romæ prima cunabula in primo anno VII Olympiadis. Aliter non constarent sibi. Quare periculosa est eorum in interuallis definiendis assertio. Ex horum igitur sententia Regifugium incidit saltem in 4206 periodi Iulianæ. Interuallum autem indubitatum a Regifugio, ad cladem Aliensem, annorum CXX, his adiectum constituit tempus urbis captæ a Gallis in anno 4326 periodi Iulianæ, Olympiadis D autem 97 quarto desinente, paullo ante initium Olympiadis 98, ἀρχόντῳ Ἀθλωνοῦ Περρῆωνος, siue vt est apud Diodorum, Περρῆωνος. Sed quia falsa est hypothesis, falsa erunt & consequentia. Si enim Regifugium contigit, vt a nobis supra demonstratum est, anno periodi Iulianæ 4205, annus captæ Urbis erit 4326, trecentesimus sexagesimus quintus a Palilibus Urbis Varronianis, vno autem anno minus a Catonianis: quam sententiam nostram firmat Plinius libro XXXIII, capite primo: cuius verba referam. Ergo vt maxime duo tantum milia

pondo, cum capta est Roma anno trecentesimo sexagesimo quarto, fuerit, **A**
 cum iam capitum liberorum censa essent CLII milia quingenti octaginta.
 Quia numerus verbis expressus est non autem nouis per scriptus, erit
 tam non esse a librario nobis constat debet. Idem uero a finis de
 367, relinquitur, annus, currens Regni regij ab eunte sumus quadragesi-
 mus quartus a Pallib. Cato niamis. Igitur anno Urbis 364 Cato niamis,
 365 autē Varroniano Urbis capta, anno periodi Iulianae 233, cyclo Lu-
 nae XII, Solis XIII, anno quarto Olympiadis 96, desinente. Plutarchus
 in Camillo: *ἤμετερον ἢ μάχης αὐτῆς τῶν περὶ τὴν Πανσέλιων. ἢ καὶ
 αὐτῆς ἐν ἡμέρᾳ μέγα πάθος συνέβη τῷ αὐτῷ τῶν Φαβίων. περιακόσιοι δὲ ἐν
 ἡμέρᾳ τῶν Τυρρηνῶν ἀνέβησαν. Σαπρὸς, καὶ ποτὶς dixi, Graeci per τῶν περὶ τῶν
 αὐτῶν nihil aliud intelligunt, quam uia Iulij characterem igitur apposuit* **B**
 plenilunium non longe ab octava Iulij. Eo die eo anno plenilunium
 fuit nocte, quae secuta est IIII Iulij, Tamuz xv, cuius character 14. 3.
 anno Iudaico 3372, Karthimonos VIII anni a mundi coeclitu 3367, cuius
 Zygon 713. 27, Septemb. xxviii. *Ἐφεσίου δεκάτη φθινότεος, Σκίρροφολέωνος
 ἐκτὴ ἡμέρᾳ, Σκίρροφολέωνος τεσσαρτάκωντα καὶ τὴν Περὶ τῶν αὐτῶν, xv diebus, ante
 magistratum Περὶ τῶν αὐτῶν.* Quod si, ut puto, contigit quinta decima, aut
 sextadecima Scirrhophorionos prythias Metonicae, biduo tantum
 aberit ἀπὸ τῶν περὶ τῶν αὐτῶν. Vbi rursus uidet, quanti referat & annum
 priscum Graecorum scite, & ad diuis characteres temporum notatio-
 nes, exigere. Nos enim, quibus nulla praesidia ueritatis adsunt, ex
 miserimis reliquiis, quae sparsim iacent, apud auctores, haec indaga-
 mus, & fugax tempusprehendimus, & cum veteribus, quibus omnia
 suppetebant, contendimus. Recte igitur Plutarchus *πρὸς αὐτῶν*, item
αὐτῶν περὶ τῶν αὐτῶν: quod v. i. i. Iulij biduo tantum aberat a xvi Scir-
 rhophorionos Metonici. Veteres autem ut plurimum xv i. potius
 quam xv mensis plenilunium assignabant. Quod si per Solstitium
 verum eius temporis indagare uoluissim, quod tunc erat in xxv ii Iu-
 nij, frustra fuissim. Nam, ut toties dixi, per solstitium veteres solam
 diem v. i. i. Iulij intelligunt, & a vero solstitio plenilunium non hoc,
 sed sequenti anno triduo abfuit. Linius ait hunc casum accidisse xv.
 Kal. Sextiles, quod & Seruius Commento v. i. i. confirmat. xv i. i. dies
 Quintilis erat 195 a Kal. prisci Ianuarij. Ergo tunc Kal. Ianuarij Ro-
 mani incidebant in xxi Decembris, & iam tunc uerum erat in Mer-
 kedonij intercalatione. Sed si xv i. i. die Quintilis Aliensis clades
 contigit, & alio tempore eodem die caesi sunt tertium ter Fabij, quo-
 modo igitur Quid. Fabiorum cladem in Februarium conicit? ALIEN-
 SIS veteres scribebant per vnum L. non ALLIENSIS. Seruius Commento
 Virgilij septimo: *Stane ait i. a. diuitar. cui additur unum L. propter me-
 ritum sui reliquias. L. uocant bene posuit. Quas Alia clades.*

DE LEUCTRICA PUGNA.
EPIRATO STHENEIS ab initio belli Peloponnesiacae ad Leuctricam,
 cladem, ponit annos absolutos LXXI. Initium belli Peloponne-
 siaci, annus 4283, periodi Iulianae. Ergo illa clades cecidit in 4344 an-
 num periodi Iulianae, cyclo Lunae XII. Fuit igitur aut annus secun-
 dus 102 Olympiadis desinens, aut tertius iniens. Et eundem Plutar-
 chus *Ἰπποδρωμῆς μὲν δὲ πέμπτη ἡμέρα* ait contigisse, quem mensem
 confert cum Hecatombaeone. Ergo in eunte anno tertio centesima
 secundae Olympiadis Leuctricum praelium contigit. At omnes conii-
 ciunt in secundum, *ἀρχόντος Αἰθιώσι Φερακλείδου.* Puto adhuc Phrafi-
 bidas magistratum in fine secundi obtinente. Nam Plutarcho de
 mensibus loquenti cum delectu credendum. Idem enim perperam
 Λαῶν Μακεδονικὸν dicit esse *Ἐκατομβαιῶνα* & in hac re raro est ido-
 neus sine satisfactione.
DE INITIO ALEXANDRI MAGNI.
PHILIPPVS Macedo Amyntae F. interfectus est anno primo
 Olympiadis cxi, Πυθοδῆμος ἀρχόντος, auctoribus Diodoro, &
 Arriano: quae quidem Olympias celebrata est die xviii Augusti. Na-
 tus est autem Alexander Olympiade 106 in eunte, sub ipsum tempus
 Claudiij. Plutarchus: *Ἐφρονήθη δ' αὖ Αλέξανδρος ἡμέρας μὲν δὲ Ἐκατομ-
 βαιῶνα, ὃν Μακεδόνες Λαῶν καλοῦσιν, ἐκτὴ καὶ ἦν ἡμέρα ἡ δ' Ἐφεσίου Ἀρετέ-
 μιδος ἐνεπεθήθη κεύς. Addit: Φιλίππου δ' ἀπέσι Ποτίδαιον ἠρηκότι τρεῖς ἡμέ-
 ραι ἀγέλιαι καὶ τὸν αὐτὸν χρόνον. ἢ μὲν Ἰλλυριῶν ἠπὶ τῆς μάχης μετὰ τὴν Παρμε-
 νίανος ἢ δ' Ὀλυμπιάσιν ἠπὶ τὴν κελῆν νενικηκέναι, τρεῖς δ' αὖ Αλέξ. ἡμέρας ἡμε-
 τῆς. Erat annus 41 periodi Olympicæ. Olympias celebrata Iulij xxx.
 Proinde erat tertius periodi Atticæ. Neomenia Ἐκατομβαιῶνα Augusti
 secunda Ἐκατομβαιῶνα Ἐπερὶ τῶν αὐτῶν ὁ γδοῦν φθινότεος, anno primo quinti cy-
 cli Metonici, cum esset μετέμνησις vnius diei. Ergo Alexander natus
 Augusti v. i. i. periodi Iulianae 4358, cyclo Solis xiiii, Luna vii,
 octauo die a ludico Olympico, quo equo singulari Philippus absens
 uicij Olympia: Leontonos xi, anni 3594, cuius Zygon 6. 17. 35, Se-
 ptembris xxv i. i. Quod autem Plutarchus Λαῶν Μακεδονικὸν
 dicit esse Ἐκατομβαιῶνα Atticum, nihil aliud quam solennia peccat in
 istis rebus. Obiit autem Alexander, ut ex Ephemeridibus ipsius mor-
 bi relatum est a Plutarcho, *Δαίσις τῆς τελευτῆς τῶν αὐτῶν*: anno periodi
 Olympicæ 73, quod tempus responderet xv i. i. Aprilis, feria quarta,
 cyclo Solis xxi i. i, Luna 11: anno periodi Atticæ 35, Ἐλαφθολίων
*τελευτῆς δέκα, Krionos xxv anni mundi 3627, cuius Zygon 5. 13. 41,**

xxviii Septembris. Arrianus ait imperasse annos xii, menses viii. **A** quod continet, si Philippus interfectus mense Hyperberetæo Olympico. Quare Eusebius natalem Alexandri in annum secundum Olympiadis 106 conferat, non video: cum id neque quis, quæ supra de eius natali ex Plutarcho retulimus, conveniat, neque annis eius vitæ. Ita enim xxxi tantum annos vixerit. Sed est error librationum. Nam ipsemet postea ait eum decessisse anno vitæ xxxiiii.

DE MEMORABILI CLADE CARTHAGINIENSIVM IN SICILIA.

MEMORABILIS fuit illa clades, qua Carthaginenses affecit B Timoleon in Sicilia. Tempus notat Diodorus Siculus, annum primum Olympiadis cx, & xxxi annum Philippi Macedonis. Plutarchus vero in Camillo ait fuisse *Θαρχηλιῶν* τὴν ἐβδόμην ἡμέραν, Σκίρροφορέων *πενταετίας ἐπικαυδεκάτην*, anno xvii quinti cycli Metonici. Erat annus xxxi periodi Atticæ: proinde xxv Iunij: anno 4375 periodi Iulianæ, feria iii, cyclo Solis vii: anno Mundi 3611, Didymonos xxxi. Zygon 6.16.33, Septembris xxviii. anno Iudaico 3412, Tamuz xviii: cuius character 7.11.837, Iunij viii. anno Nabonassari 409, Pharmuthi xii. Alij dicunt hoc accidisse Thargelione, qui præcessit annum primum Olympiadis cx. Quod si verum est, incidit ea clades xxviii Iunij, non xxv, die undecima Tamuz, cuius character 3.2.1041, Iunij xix: Σκίρροφορέων *πενταετίας δεκάτην*, anno xvii cycli quinti Metonici, ubi facta est μετέμπτωσης vnius diei.

DE CLADE AD CHÆRONEAM.

ANNO lxxi Olympiadis cx miram rem Græciæ vno eodemque die contigisse scribit Diodorus, anno xxiii Regis Philippi, quo die pugnatum sit ad Chæroneam Bœotiae, duce Charonda, eodem quoque cum Tarentinis & Philippo decertatum fuisse. Diem autem notavit Plutarchus in Camillo *Μεταρχηλιῶν* ἐβδόμην ἡμέραν. Erat annus xxi Periodi Atticæ. Tempus Iulianum, Kalendæ Septembris, anno periodi Iulianæ 4377. anno primo sexti cycli Metonici, *Μεταρχηλιῶν* *πενταετίας ὀδόν* τῆς δεκάτης. anno Mundi 3613, Parthenonos quinta. Zygonos character, 2.4.11, Septembris xxix. anno 3414 Iudaico, Elul xix, cuius character 6.19.648, feria vii, Augusti xiiii. anno Nabonassar 410, Rayni xxii.

DE EVERIS AB ALEXANDRO THEBIS BŒOTIIS.

THEBAS Bœotias captas & solo æquatas ab Alexandro refert Diodorus, Eueneto Athenis magistratu: hoc est Olympiadis cxi anno secundo: Nam expeditionem suscepit aduersus Thracas, & Illyrios, & postea aduersus Persas, anno vertente post Thebas dirutas, Ctesicle archonte. Eam autem expeditionem coniicit in annum tertium eiusdem Olympiadis Eusebius. Ergo anno secundo Thebæ dirutæ. Præterea character *ἀναμφίλεκτος* appositus a Plutarcho in Camillo, *μυῖδος Βοηδρομιῶν*, *ἅδι τὰ μυστήρια*. & idem in Alexandro ait Mystèria intermissa fuisse ob luctum captarum Thebarum. Iam ea mysteria, quæ cognominabantur *μεγάλα*, quæque quinto quoque anno redibant, semper celebrabantur *τῆς εἰκάδι* *ἡ Βοηδρομιῶν*, ut ait idem Plutarchus: qui anno secundo Olympiadis sequentis, nempe cxi, scribit Mystèriis, hoc est, *τῆς εἰκάδι Βοηδρομιῶν*, lunam defecisse. Quamvis falso ait lunam mysteriis defecisse, cum Metagitnionē hoc contigerit, non Boedromione, ut suo loco demonstrabitur: tamen & Boedromionos vicesima, & secundo anno Olympiadis celebrari solita, hinc discimus. Non dubium igitur anno secundo Olympiadis cxi eum casum congruere, anno periodi Iulianæ 4379, qui erat vicesimus quartus periodi Atticæ. Ideoque hoc contigit quarta Octobris, sequente v, cyclo Solis xi, Lunæ ix, *Βοηδρομιῶν* *πενταετίας τετῆς* *τῆς δεκάτης* *εἰς τὴν τετάρτην*, anno tertio cycli sexti Metonici. anno Mundi 3616, Zygonos vii: cuius character 5.21.39, Septembris xxviii. anno Iudaico 3427, Tisri xv, sequente xvi, cuius character 4.14.746, Septembris xx. Anno Nabonassar 413, Epiphi xxiii. Quod enim Autumno ineunte mysteria celebrarentur, docent ij versus, quos ex Seneca adduximus libro primo:

*Quanta, cum longa redit hora noctis,
Crescere & somnos cupiens quietos
Libra Phœbeos tenet aqua currus,
Turba secretam Cererem frequentat.*

D Quæ quidem quinquennalia fuisse docet Tertullianus in Valentinianos, non longe a principio: Nam & illa Eleusinia, hæresis & ipsa Attica superstitionis, quod tacent, pudor est. Idcirco & aditum prius cruciant: diutius inittant, quam consignant: cum & portas ante quinquennium instituant, ut opinionem suspensio cognitionis adificent: atque ita tantam maiestatem exhibere videantur, quantam præstruxerunt cupiditatem. Sequitur iam silentij officium. Attente custodiunt, quod tarde inuenitur. Caterum tota in adytis diuinitas, tot suspiria portarum, to-

tum signaculum lingue, simulacrum membri virilis reuelatur. Diuinorum A horum verborum splendor obsolescit duabus maculis a nemine ha-ctenus animaduersis: Cum & portas ante quinquennium instituant. Legendum enim, Cum Epoptas ante quinquennium instituant. Eodem modo infans suspiria pontarum. Nam & hic quoque legendum, suspiria Epoptarum. Nam cur siparia pro suspiria reponeret doctus Rhenanus, causa non erat. τῆ εικάδι Βονδερμίωνος τῆ εικάδι μυστήρια, (quod μυστήρια dicitur, Tertullianus dicit in somnare) uocabantur Μύσαι. Quinquennio autem ineunte, eadem εικάδι Βονδερμίωνος dicebatur ἐπόπται καὶ ἐφοροί. Hinc lux affulget verbis Tertulliani dicentis Epoptas ante quinquennium instituit, id est μυστήρια. Suidas ΕΠΟΠΤΗΕΙΝ, ὁ μυστήρια μυστήρια τῶν λαμπαδίωνος ΜΥΣΤΗΡΙΑ λέγουσι. B ἀπὸ ΕΦΟΡΟΙ, ἘΠΟΠΤΑΙ. Falsum, τῆ εἰκῆς ἐπιλαμβάνει. Non enim mysteria erant annua, imo τῆ εἰκῆς μυστήρια, nimirum anno quarto rededit. Itaque melius infra: ΕΠΟΠΤΗΕΙΝ ΚΟΤΩΝ. ὁ μυστήρια ἀνὰ τῆ εἰκῆς, ἐν τῆ δευτέρᾳ μυστήρια, ΕΠΟΠΤΗΕΙΝ ἐλέγοντο. Aliud est τῆ εἰκῆς μυστήρια: de quibus libro primo satis diximus. Hæc autem μεγάλα dicebantur, ut illa μικρά. Hæc quinquennialia. Illa triennialia. Et hæc semper, ut diximus, celebrabantur nocte, quæ sequebatur τῆ εικάδα Βονδερμίωνος, statim post occasum Solis, plenilunio. Vnde Plutarchus sciens illa mysteria plenilunio semper obiri, scribit defectionem Lunæ, quæ contigit ante prælium ad Arbela, incidisse in mysteria καὶ τῆ εικάδα Βονδερμίωνος: quanquam, ut monuimus, non τῆ εικάδι Βονδερμίωνος, sed τῆ εικάδι Μεταγειτωνίωνος defecit Luna. Omnino tamen verum est & plenilunio, & τῆ εικάδι Μεταγειτωνίωνος celebrari solita. Euripides Ione:

Αἰχμύομαι ἢ πολυύμοι. Ἐποπταί οἱ ἀπὸ τῶν ἐποπταίωνος
 Θεῶν, εἰ τῶν καλλιχόροισι πηγῶσι τῶν μυστηρίων ὁμοίων
 Λαμπάδα θεωρῶν εικάδων ὁμοίων οὐκ ἐπιλαμβάνει
 Οὐψὲς ἐνύχιος αὐπνοῶν, ὁμοίων οὐκ ἐπιλαμβάνει
 Οτε καὶ Διὸς ἀσεραπὸς ὁμοίων οὐκ ἐπιλαμβάνει
 Ἀνεχόμενοι αἰθήρ, ὁμοίων οὐκ ἐπιλαμβάνει
 Χορδαί ὁμοίων οὐκ ἐπιλαμβάνει

Nam θεωρῶν λαμπάδα quid sit, non ignorat, qui scit, quid sit λαμπάδα. D τῶν μυστηρίων ἰσαῶς. & θεωρῶν idem cum ἐπόπταις. Hic igitur uides τὰς εικάδας τῶν μυστηρίων: item τῆ χορείαν τῆς Ἑλλάδος, nimirum τῆ πρὸς ἑλλησπον. τὰς εικάδας autem veteres dicebant, pro τῆ εικάδα. Plutarchus Camillo; πέμπτη ὁ φθίνοντος (Βονδερμίωνος) ἐν Ἀρβήλοις Ἀθηναῖοι τῆ εικάδι Νάξου ἐνίκων ναυμαχίαν, ἢ Χαβείρας ἐστρατήγησεν, & Βονδερμίωνος τῆ εικάδι πρὸς ἑλλησπον. ἐκ τῆς Ἑλλάδος περὶ τὰς εικάδας, ὡς ἡμῖν ἐπιπέσει ἡμερῶν ἀποδείξει. Plenilunium autem non poterat conuincere αἰ εικάδι Βονδερμίωνος,

Α μύωνος, nisi quarto anno Tetraeteridis Atticæ, hoc est secundo Olympiadis. Quare recte a nobis casus Thebarum in secundum annum Olympiadis coniectus.

DE PUGNA AD ARBELA ET INITIO IMPERII ASIATICI ALEXANDREI

Q VEMADMODVM pugna ad Arbela, qua cum Dario Alexander ultima belli fortuna expertus est, nobilissimi & amplissimi imperij initium fuit, ita eam antecessit nobilissimus character, ut posteriorum cognitionem effugere non potuerit. Vndecim enim diebus, inquit Plutarchus, ante pugnam Luna defecit. Quod & Plinius testatur ita scribens: Nobili apud Arbela Magni Alexandri victoria Luna defecisse noctis hora secunda prodita est, eademque in Sicilia exoriens. Hæc defectio omnino contigit anno secundo Olympiadis cxii, cyclo Lunæ xiii, Nabonassari 417, Epiphi xi, feria secunda, cyclo Solis xv, cum Sol fere sextantem gradus 24 Virginis transmisset, horis 7. 42 in Prutenia: anno periodi Iulianæ 4383, Septembris xx, sequente xxi, anno mundi 3619, Parthenonos xxiiii. Neomenia Zygonos antecedentis 2. 15. 7, Septembris xxviiii. anno Iudaico 3431, Tisri xv, sub exitum τῆς σκηνωπηγίας: cuius Tisri character 2. 14. 723, Septembris vi. Erat annus 28 periodi Atticæ. Proinde contigit τῆ εικάδι Μεταγειτωνίωνος, non autem Βονδερμίωνος, ut plane hallucinatur Plutarchus. ἡ μὲν ἐν Ἑλλάδι, inquit, & Βονδερμίωνος ἐξέλιπεν, περὶ τῆ εικάδι μυστηρίων τῶν Ἀθηναίων δὲ χλωί. Sed nihilo sequius Ciceronem fugit ratio primo de Diuinatione: Idemque mittit & signa nobis eius generis, qualia permulta historia tradidit. Quale scriptum illud videmus: Si Luna paulo ante Solis ortum defecisset in Signo Leonis, fore, ut armis Darius, & Persæ ab Alexandro, & Macedonibus prælio uincerentur, Dariusque moreretur. Duæ hic hallucinationes. Nam neque in Leone fuit Luna, cum defecit, neque ante Solis ortum, sed Sole ipso occidente, in Calabria, aut pauxillo ante Solis occasum in Hetruria. Huic errori germanus est ille in libello de ortu & occasu siderum qui falso Ptolemæo attribuitur (est enim antiquior Ptolemæo) ubi a. d. 1111. EID. AVG. notatum est: Lunaris defectus in hanc diem incurrere solet. Habuit nimirum in animo hunc defectum, secutus opinionem eorum, qui Lunam in Leone positam defecisse scripserunt, quibus etiam assensum accommodauit Cicero, ut vidimus. Sed si hoc verum esset, oportebat hanc pugnam contigisse Sole Aquarium obtinente. Quod est falsum, cum certum sit exitu æstatis Darium uictum fuisse. Deinde si semel defectus Lunæ contigit a. d. 1111 EID. Aug. quid attinet

396

IOSEPHI SCALIGERI

attinet illud notare, quasi hoc soleat semper, aut sæpe accidere? Falso **A** autem hæc pugna ad Arbela contigisse dicitur, cum ad Gaugamela commissa sit. Sed nobilior locus obscuriori hanc gloriam abstulit. Plutarchus: *τὸ ἰ μέγαλιν μάχην πρὸς Δαρείον ὅτι ἐν Αἰθίοις, ὡς περὶ πολλοὶ γράφουσιν, ἀλλὰ ἐν Γαυγαμήλοισι γράφει σιωπέσειν.* Vocatus est autem locus ille ab intestinis Cameli ibi sepulti: quod & a quibusdam veteribus proditum. Id enim plane est *𐤎𐤍𐤃𐤕 𐤐𐤕* lingua Mesopotamitarum & Chaldæorum. Pugna igitur commissa est vndecima die a defectione Lunæ. Plutarchus: *ἐνδεκάτη ἡ δὲ τὸ ἔκλειψεως νυκτὶ τῶν στρατοπέδων ἐν ὄψει γεγονότων, &c.* Hæc nox secuta est Kal. Oct. Ergo vi Nonas commissum prælium. Ab hac clade Persarum, & victoria Macedonum, incipit imperium Alexandri Asiaticum. Plutarchus: *τὸ ἰ μάχης ἐκείνης λαβέσης τὸ πέρας, ἢ μὲν δρχὴ παλιάπασιν ἢ Περσῶν ἐδόκει καταλελυτῆς, βασιλεύς ἡ τὸ Ἀσίας Ἀλέξανδρος ἀνηγορεύθη ἔθους τοῖς θεοῖς μεγαλοπρεπῶς.* Quare & rursus Plutarchum fugit ratio, qui cum pugnae tempus conferret in duodecimam diem a defectu Lunæ, eam diem scribit fuisse *τὸ πέμπτην Βοηδρομιῶν φθίνοντος.* Quæ hac est Logistice, vt vndecim dies *μὲν τὸν εἰκάδα ἔ Βοηδρομιῶν*, dicantur *πέμπτη Βοηδρομιῶν φθίνοντος*? Non igitur *πέμπτη ἔ Βοηδρομιῶν φθίνοντος*, sed *δευτέρη ἰσαμῆς* pugnatum ad Gaugamela. Nam eo anno Kalendæ Septembris *τῇ νεομηνίᾳ ἔ Μεταγφτιῶν* conueniebant, & Kal. Octobris *τῇ νεομηνίᾳ ἔ Βοηδρομιῶνος*, vt apparet ex Tabula neomeniarum Atticarum, libro primo e regione 28 anni periodi. **C**

DE PERIODO CALIPPI.

CALIPPVS Cyzicenus, deprehenso vitio cycli Metonici, cuius rationes post 76 annos, pristinas epochas nouiluniorum vno die morabantur, non putauit dissimulandum esse errorem tum, qui subolescebat in mensibus *πρυτανείας* Metonicis, tum in Octaeteride anni popularis, in qua aliquando beneficio *ἐκβολῆς* succurrebatur capiti anni pessum eunti; aliquando beneficio contrario *ἐμβολισμοῦ* interius summouebatur. Ipse putauit periodum institui posse syzygiarum 940, easque circumscribi commode diebus 27759, sine villo vitij **D** teruentu, vt quidem ipse falso putauit. qui omnes dies fiunt anni 76 communes, dierum singuli 360: vt omnes sint dierum 27636, cum mensibus embolimis nouem, qui sunt dies 270. Reliqui dies 129 sunt, quas vocant *ἀναρχοὺς ἡμέρας*: quæ debebant esse 152, cum binæ attribuerentur singulis annis. Sed nouemdecim *ἑξαετοῦς* fiunt ordinariae, & quatuor extraordinariae. Ita viginti tres dies de 152 exempti relinquunt dies 129 superfluos tantum. Dixi 129 dies esse *ἀναρχοὺς ἡμέ-*

A *ερας*, cum tamen vere essent 152, sed 23 dies de Boedromione eximebantur, vt supra menses tricenarios, 129 dies tantum superflui superessent. Calippus igitur nihil in anno populari in nouauit, præter periodum, vt in 76 annis nouies intercalandum esse doceret, idque quando & quatenus: quod in Octaeteride ratio Lunæ, non regula vllius periodi ostendebat. Periodus igitur illa constat nouem Octaeteridibus, cum semisse. In prima & secunda, primus annus est embolimæus: in tertia & quarta, secundus: in quinta, sexta, & septima, tertius: in octaua, & nona, quartus. In omni autem quarto anno Tetraeteridis *ἑξαετοῦς* fit aut vnus diei, aut bidui: & quidem bidui in annis 4, 20, 46, 60: In reliquis quaternis vnus diei. Quia igitur illa vtiebantur **E**lidenfes in Olympiadum commissionibus, propter reuerentiam sacri ludicri eam publicauit, sed nomini Alexandri consecratam. Macedonum enim & Elidenfium eadem omnino fuerunt Tetraeterides, nullo, præterquam mensium appellationibus, differentes. eiusque initium erat Hyperberæus æstiuus idem cum Ecatombæone Attico. Quia vero Alexandri victoria ad Gaugamela incidit in secundum annum Olympiadis, non potuit, vt voluit, inde periodum Tetraetericam exordiri, sed eius initium indixit anno xix vertente, a neomenia *Αυδυναις*, qui idem est cum Pyanepsione Attico, cuius neomenia incidit in viii Octobris, proxime post *κέντηρον μεσπωλεων*, anno Iphiti 465. idque propter victoriam Alexandri, quæ 11 Octobris accidit. Itaque **C**eam periodum Athenienses Macedonibus subditi receperunt, vt constat ex Decreto Atheniensium in gratiam Hyrcani Ethnarchæ & Pontificis Maximi Iudæorum emisso, *μηνὸς Πανέμει πέμπτη ἀπιόντος*, qui erat annus 23 quartæ periodi Alexandræ. Ita enim eam vocauit Calippus, vt ei auctoritas ex dicatione accederet. Atque hoc beneficio de omnis Græciæ ciuitatibus optime meruit, quæ certatim illam periodum amplexæ sunt, sed omnes cum suis initiis. Non enim omnium, vt scimus, idem erat initium. Neque hoc contentus, vt periodum Tetraetericam in gratiam Alexandri, ita etiam annum prytanias in gratiam Atheniensium publicauit, initio sumpto proxime a solstitio. Nam anno victoriæ Alexandri, hoc est anno primo imperij Asiatici Macedonum, **D** qui erat octauus sexti cycli Metonici, animaduertit neomeniam Ecatombæonis prytanias Metonicæ vno die nouilunium morari, quia neomenia Ecatombæonis prytanias hærebat diei xxviii Iunij, anno octauo primi cycli. At eadem octauo cycli quinti pessum ierat, & in xxix eiusdem mensis descenderat. Quare Calippus inde auspiciens periodum suam Lunarem prytanias, iterum eam in xxviii Iunij transfouit, feria 11, quæ vnica debebat esse quarta, cum neomenia Tamuz anni 3469 fuerit, 22. 13, feria quarta, die xxix Iunij, Karkinonos, tertia.

omnes

LI

Nam

Nam neomenia Karkinonos vere tunc fuit in *xviii*, cum 106 annis **A** antea obseruatio solstitij Metonica & Euctemonica eidem diei comperat, frustra, vt etiam Hipparchus annotauit. Vno enim die verum Solstitium anteuertit. Hæc igitur est nobilis periodus Calippica, dierum 27759, mensium Tetraetericorum 921, dierum 129, syzygiarum autem Lunarium 940. Tetraetericorum quidem appellationibus Macedonum Olympicis, syzygiarum autem appellationibus prytaniarum Atticarum. Quod vtrumque obseruabis in Decreto Attico in Hyrcanum Ethnarcham. Itaque appellationes Macedonicæ Alexandream faciunt, prytaniæ autem Atticam. Annus 4384 periodi Iulianæ est primus periodi prytaniæ Calippicæ, anno Nabonassar 408, Phatmuthi 17.

DE PRIMO THOTH ANNORVM PHILIPPI ET MORTIS ALEXANDRI

QUAM periti Macedones Epocham annalem instituerunt Philippo suo Regi, non solum ipse videre non potuit, sed ne ipsius quidem filius Alexander, qui circa eius initium decessit. Hinc factum, vt anni ab excessu Alexandri vocentur Philippi, quod æra in gratiam Philippi instituta incidit in tempus mortis Alexandri. Theon commentatio sexto in magnum opus Ptolemæi: *ἀφείλοντο τὰν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς Νάβωνασσῆος καὶ Αἰγυπτίως ἐπὶ ἀπὸ τὰ μέχρι τῆς Αλεξάνδρου τελευτῆς* **C** *καὶ τὰ λοιπὰ Φιλίππου ἐπὶ χππ.* Meminit etiam annorum Philipeorum a morte Alexandri Censorinus, annumque, quo librum suum scribebat, qui erat a Nabonassaro 986, dicit fuisse 562 a morte Alexandri. Ergo differentia annorum Nabonassari, & Philippi sunt anni Ægyptiaci 424. Et proinde annus Nabonassari 425 est primus Philippi, aut mortis Alexandri. Ideo Ptolemæus libro 111: *ἀπὸ τῆς Νάβωνασσῆος βασιλείας, μέχρι τῆς Αλεξάνδρου τελευτῆς, ἐπισημαίνεται καὶ Αἰγυπτίως* **C** *καὶ.* Ergo Thoth 425 Nabonassari est primus Thoth excessus Alexandri, cyclo Lunæ primo, Solis 22, Nouembris *xii*, feria prima, anno periodi Iulianæ 4390. Qui hos annos Philipeos a Philippo Aridæo, non autem a Philippo patre Alexandri dictos volunt, pluribus **D** confutarentur, si tanti essent ij. Sed eos missos facimus. Nos veram rationem huius epochæ reddidimus libro secundo: vnde lector petere possit. Hæc epocha exclusit annos Nabonassari in Ægypto. Inde enim ab obitu Alexandri, non autem a Nabonassaro tempora putari cæpta. Et posteriores, vt Christiani & Arabes, annos a morte Alexandri putant cum mensibus syrorum Iulianis, idque a prima Tifri prioris Syriaci. Albateni obseruauit Aractæ defectum Lunæ, anno

A anno a morte Alexandri 1206, Tamuz *xxiiii*: qui est Iulius noster. Erat annus periodi Iulianæ 5596, Christi 883; Nabonassari 1631, Phamenoth *x*, mundi 4532, Leontonis *v*: cuius Zygon antea fuerat 4. 20. 3, Septembris 19. anno Iudaico 4643, Ab *xv*, sequente *xvi*, cuius character 3. 1. 316; Iulij *ix*. Anno Hegiræ 269, Ramadhan *xiiii*, sequente *xviii*. Rursum eodem anno Alexandri 1206 ad finem decurrente, idem Albateni obseruauit æquinoctium autumnale, *xix* Elul, (qui est duodecimus atque vltimus mensis Iulianus Syrorum) horis quatuor æqualibus cum semisse, ante ortum Solis, hoc est, horis *xiiii* cum semisse, paulo plus, post meridiem diei *xviii* Septembris, *viii* mensis Pachon, anno mundi 4532 deficiente, vltima Parthenonos: a **B** cuius meridiæ (quæ erat feria *v*) cæpit putari feria sexta sequentis Zygonos, cuius character 6. 1. 52. Ergo inter obseruationem Albateni, & neomeniam ciuilem Zygonos, interfuerunt horæ *x* fere. Erat annus Iudaicus 4644, Tifri Lunaris *xiiii*, cuius character 6. 2. 822, sexta Septembris, *ἀστρονομικῶς*, sed *πολιτικῶς*, feria sequente. anno Hegiræ 269, Dhilkadathi *xii*. Proximis autem Kal. Octobris cæpit putari annus 1207 a morte Alexandri. Nam Albateni hos non a Thoth Nabonassar putat, sed a Kal. Octobris: neque Ægyptiaci anni sunt, sed Iuliani. Alioquin si essent æquabiles Ægyptiaci, esset ille annus a morte Alexandri 1207, non autem 1206. Cum enim sit annus a Thoth Nabonassari 1631, deducta differentia Thoth Nabonassari, & **C** Thoth Philippi, hoc est, annis 424, remaneret annus currens Philipeus 1207, vt iam diximus. Scio hoc imposuisse etiam doctis viris.

DE PRIMO HYPERBERETÆO ALEXANDREO

A NNO, quo insigni prælio Darius ad Gaugamela profligauit Alexander, duo insignia notauit Calippus: nempe neomeniam Ecatombæonis prytaniæ conuenisse in antiquam epocham primi mensis Olympiaci, proxime post *κέντρον θεριῶν*, item neomeniam sequentis Ecatombæonis statim post verum solstitium incidisse. Itaque vtrumque conuenire putauit proposito suo, qui & nouo victori Alexandro **D** gratificari vellet, & Atheniensium populo, cuius neomeniæ prytaniæ Metonicæ iam laborare incipiebant, & pessum ire: quod a nobis supra discussum est. Itaque periodum quidem Lunarem instituit ab Audynæo autumni; Macedonico, quem Alexandream vocauit, cuius neomenia eo anno incidebat in *vi* Octobris: sed periodum Tetraetericam Macedonum distulit in annum decimum nonum, quam & Alexandream quoque cognominauit. Sed Athenienses Prytanæ suam inceperunt a sequenti Ecatombæone. Itaque anno

Iphiti 465, Hyperberetæus Olympiacus auspicatus est Olympiadem A
 117, Julij x. Audynæi autem neomenia incidit in VI TY Octobris, pro-
 xime post κέντρον μετ'πωλεμόν. Et quia hinc opportunum visum
 fuit Tetraeteridem auspicari, vt sciuerat Calippus; Syromacedo-
 nes pro Audynæo Hyperberetæum appellarunt, quia hæcenus Hy-
 perberetæus Tetraeterida Macedonicam semper ordiebatur a die-
 bus æstiuus. Victoria igitur Alexandri, quæ in illos dies inciderat,
 fecit, vt hinc inciperent annorum suorum computum: sed commodi-
 tas Tetraeteridis distulit in annum xix, vt neomenia inciperet statim
 post VI TY Octobris, vbi erat κέντρον μετ'πωλεμόν populare, & tempus vi-
 ctoriæ Alexandri hoc tam nobili annorum exordio præditum in Fa-
 stos referretur. Vide, quæ in libro secundo de periodo Calippica Ale-
 xandrea autumnali scribimus. Sane hodieque hæcenus Arabes Chri-
 stiani vocant تاريخ السكندرية, hoc est Æram Alexandream:
 eiusque initium est a Tisrin priore Syriaco, id est a Kalendis Octobris.
 Sed Arabes Muhammedani vocant تاريخ ذي القرنين Therik
 dhilkarnain. hoc est εποχὴ τῆς δικέρως, vel تاريخ اليونانيين aut
 εποχὴ τῶν Ἑλλήνων. Nam Alexandrū vocant ذو القرنين
 hoc est δικέρως. Sic vocatur in Alkorano Surath الكهف. Et
 ibidem paulo inferius: يا ذا القرنين O Alexander.
 Et auctor valde bonus Geographiæ in prima parte Climatis tertij ita C
 scribit: ذو القرنين اعنى السكندر. ο δὲ δικέρως, ἦγευ ὁ Ἀλέξανδρος.
 Notum est, quomodo ille Rex credi voluit filius Ammonis. Postquam
 ille pedem extulit ex oraculo Ammonis, ex eo tempore Cyrenæi, qui
 Iouem cornutum in numismatis suis sculpebant, ceperunt pro Ioue
 Alexandrum cornutū in illis cudere. vtriusq. formæ numismata subie-
 cimus. In quibus vides vetustiorenum nummum vultu Iouis cornuti &
 barbati percussum; recetiores autem vultu Alexandri cornuti & im-
 berbis. Ex vtriusq. vero altera parte Silphium est, vt figura docet simil-
 limū Angelicæ nostræ. Extant nummi Traiani cum vultu Iouis bar-
 bato & cornuto: item simili caractere vetustiores PINARI SCARPI, D
 qui ex magistratu obtinuit Africam. Sed illi nūmi sunt Africani, non
 Cyrenæi. Cyrenenses igitur pro Ioue barbato cornigero, imberbem
 Alexandrum cornigerum nummis suis sculpētes gratificati sunt stultæ
 Regis de se opinioni, & reliquis orientis populis exemplum dederunt
 idem faciendi. In Syrorum enim nummis est effigies regis imberbis,
 cornibus arietinis (non taurinis, vt vult Politianus) cum literis Græcis
 ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΛΥΣΙΜΑΧΟΥ. Quare puto successores Alexan-
 dri

AA

B

dri cornuta effigie in nummis sculpi solitos. Imo quem putamus Ly-
 simachum, sine dubio est Alexander. Ab eo igitur Bicornis potius
 Alexander, quam proprio nomine a barbaris illis vocatus est. Nam
 nullus est ex media facie Arabum, qui non potius agnoscat Alexan-
 drum de cognomine Bicornis, quam de proprio nomine. Hac epo-
 cha omnes Christiani Syri, & Arabes, vt dixi, vtuntur: sed Muham-
 medani non Alexandream, vt illi, sed Dhilkarnain vocant. Histo-
 ria Ecclesiastica aliquoties ea vtitur, & concilia aliquot, & quidem
 C Δὲ τῆς Ἀλεξάνδρου. Extat vero insigne monumentum Romæ in vinea
 Cardinalis Carpensis, cum mentione illius epochæ:

ΑΓΛΙΒΩΛΩ ΚΑΙ ΜΑΛΑΧΒΗΛΩ ΠΑΤΡΩΟΙΣ ΘΕΟΙΣ ΠΟΥΛΙ
 ΚΑΙ ΤΟ ΣΙΝΝΟΝ ΑΡΓΥΡΟΥΝ ΣΥΝ ΠΑΝΤΙ ΚΟΖΜΩ ΑΝΕΘΕΤΕ
 ΛΑΤΡ. ΗΑΙΟΔΩΡΟΣ. ΑΝΤΙΟΧΟΥ. ΑΔΡΙΑΝΟΣ. ΠΑΛΜΥΡΗΝΟΣ. ΕΤΩΝ. ΙΑΙΩΝ. ΤΗΕΤ
 ΩΤΗΡΙΑΣ. ΑΥΤΟΥ. ΚΑΙ. Τ. ΣΥΜΒΙΟΥ. ΚΑΙ. Τ. ΤΕΚΝΩΝ. ΕΤΟΥΣ. Ζ. Μ. Φ. ΜΗΝΟΣ. ΠΕΡΙΤΟΥ

Sequebantur characteres ignorabiles, sed qui a dextris sinistror-
 sum more Hebræorum legantur. Hic vides notas z. m. φ. esse nu-
 merum annorum IO XLVII ab Alexandro, a Kalendis Octobris,
 nempe a neomenia Hyperberetæi Alexandrei: qui erat annus Christi
 236, mense Febuario, cum Hyperberetæus cepisset a Kal. Octobris
 D anni 235. Notandum igitur Cyrenaicum esse Alexandrum Magnum
 sculpi in numismatis cornutum. Nam veræ effigies Alexandri & om-
 nium Regum Macedoniæ vt plurimum erant adopertæ capite Leo-
 nis, vt videtur in numismate argenteo: in quo hominis caput Leonini
 capitis spolio indutum: A tergo homo nudus galeatus sedens, dextra
 aquilam gestans, sinistra sceptrum, siue hastam regiam cum literis
 ΑΔΕΙΑΝΔΡΟΥ. Causam reddit Constantinus Porphyrogene-
 tes: ὅτι, inquit, ἡγοράσθησαν αὐτῶν. Ηγεμόνας ἐπὶ τὸν μὲν ἄλλο. Deinde. ἄλλο
 αὐτῶν

ἀντί τανίας ἐ σέμματος ἐ πορφύρας ἔδν βασιλεῖς τὰ δέμα π τ κεφαλῆς ἔ A
 λέοντος τανίας. Post: καὶ μάρτυς ἀξιόπιστος ὡς τὸ νόμισμα ἔ Μακεδόνας
 Αλξάνδρος τανίας τῆ εἰκόνι καλλιζόμενον. Annis Alexandri incipien-
 tibus adde xii. Habebis cyclum Lunæ Dionysianum a Kalendis
 Octobris, ad finem Decembris: hoc est, a neomenia Hyperberetæi,
 ad ultimam Apellæi. Hinc anno currenti Alexandri xiii addenda
 ad cyclum Lunæ. In nominibus Dei Ægliboli erratum a Quadrata-
 rio: qui scripsit ΑΙΓΛΙΒΩΛΩ pro ΑΓΑΙΒΗΛΩ. Est enim
 𐤀𐤂𐤁-𐤀𐤂𐤀, vel 𐤀𐤂𐤁𐤀𐤂𐤀. Nam eodem modo Μαλάχνης est
 𐤀𐤂𐤁-𐤀𐤂𐤀. Quæ planè Syriaca sunt, & forma nominum, & composi-
 tione. Consurgit igitur initium huius æræ ab anno periodi Iulianæ
 4402, cyclo Lunæ tertiodécimo, Solis vi. Eaque vitur Albateni; vt B
 cum annum a morte Alexandri 1206 dicit esse annum 1194 Dhilkar-
 nain, hoc est Alexandri. quo anno & Eclipsim Lunæ notauit x x i i i
 Tamuz, & æquinoctium Autumni x i x Elul. de quibus supra. Item
 ipse Albateni anno Dhil-karnain 1202 obseruauit defectum Solis
 Aractæ, Ab viii, feria prima, cyclo Solis iiii, Lunæ 18. anno periodi
 Iulianæ 5604, Augusti v i i i. anno Mundi 4840, Leontonos xxi. cuius
 Zygon fuerat 7.18.42, Septembris x i x. anno Iudaico 4651, neomenia.
 Ab: cuius character 1.15.618. anno Nabonassari 1639, Phamenoth 28.
 anno Armeniaco 340, Aratz 25. Anno Hegiræ 278, Rabie posterioris
 xxviii. anno Persico 260, Thir 28. Rursus defectus Lunæ iterum ob-
 seruatus ab eodem Albateni, anno Dhil-karnain, siue Alexadræo 1212, C
 Ab secunda, sequente tertia, feria prima, sequente secunda, cyclo Solis
 14, Lunæ 9. anno periodi Iulianæ 5614. anno Mundi 4850, Leontonos
 xv, sequente x v i: cuius Zygon fuerat 6.4.50, Septembr. x i x. anno
 Iudaico 4661, Ab xv, sequente x v i: cuius character, 1.9.35, anno
 Nabonassar, 1649, Phamenoth xxv. Anno Armeniaco 350, Aratz
 xxii. anno Hegiræ 288, Rabie posterioris x i i. anno Persico 270,
 Thir x x v. Hæc igitur Aera Alexandri, siue Terik Dhil-Karnain,
 quamuis non consurgit ab initio monarchiæ Alexandri Asiaticæ, ta-
 men ita eam vocari instituit is ipse, qui eam condidit, Calippus: vt de-
 finant Syros inscitæ insimulare, qui eos frustra hos annos ab Alexan-
 dri initio putare scribunt. Non enim aliter vocare possunt, quam D
 quomodo conditor illius æræ eos vocauit primus. Quia vero hinc
 consurgit initium annorum Seleucidarum, ideo veteres, & eos secuti
 recentiores aiunt primo anno æræ Alexandri Seleucum iniuisse im-
 perium suum, quod, inquit, eo anno Babyloniam cepit. Hoc est
 ariolarum non historiam scribere. Omnium successorum Alexandri
 imperia sumunt initium statim a morte ipsius Alexandri, etiam si con-
 trouersum est quomodo uis factum prætorum interuentu, quibus misere to-
 ta Asia

A ta Asia diu conflictata est. Annus Alexandreus primus Seleucidarum
 incipit ab anno Periodi Iulianæ 4402, & quidem a Kal. Octob. anno
 mundi 3668, Iudaico 3450. Quod autem vulgus mensibus Tetracte-
 ridos, id est tricenum dierum singulis uteretur, quos Solares vocabant,
 magistratus autem & docti Lunaribus periodi Calippicæ, patet ex
 iis, quæ supra, & alibi a nobis adducta sunt. Cuius rei argumentum
 manifestum exstabat in Stateribus Regum Syriæ. In illis erat caput
 regis cum diademate: a tergo homo nudus cum baculo in sinistra
 manu, dextra Solem gestans, Lunam vero in vertice capitis: is autem
 homo nudus est Annus, cuius menses Lunares sunt in capite, hoc est,
 penes magistratum: Solaris autem sunt 𐤀𐤂𐤁𐤀𐤂𐤀. expositi vulgi vsui.
 B Eiusmodi Stateres hodie extant cum literis, ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΑΝ-
 ΤΙΟΧΟΥ. ΕΠΙΦΑΝΟΥΣ.

DE ANNO ALEXANDREO

I V D Æ O R V M.

VETERIS æræ Seleucidarum duo apud Iudæos manifesta hodie
 supersunt vestigia, initium mensium quidem a Tisri, anni au-
 tem Solaris a cardine Syromacedonico autumnali, nempe a vii Octo-
 bris. Rursus duplex appellatio æræ. Nam aut 𐤀𐤂𐤁𐤀𐤂𐤀 dicitur,
 numerus annorum regni Græciæ, vt etiam Machabæorum primo:
 aut 𐤀𐤂𐤁𐤀𐤂𐤀 numerus contractuum. Per numerum intelligunt, quod
 C Hispani veteres Æram. Atque vt duplex epochæ appellatio, ita etiam
 vsus. Nam Æra contractuum incipit a Tisri, ineunte anno Alexan-
 dreo, vt ex multis locis constat Tractatus de Capitibus anni in Tal-
 mud, & ex verbis Rab Aha bar Huna in Capite Ros hassana, quod
 est aliud a tractatu de capitibus anni. Æra autem Græcorum a Ni-
 san. Quia enim ab Exodo mensis vernalis est primus, ab eo incipit
 annus politicus, vel potius Ecclesiasticus. Anno Græcorum c l i, De-
 metrius Seleuci F. aufugit Roma. i. Macab. cap. v i i. i. Eodem an-
 no, die x i i i Adar, Bacchides victus. eod. cap. 43. 49. Nisan sequens
 incipit annum c l i i. cap. v i i i. 3. Ergo Nisan est principium anni
 Græcorum apud Iudæos. Præterea cap. x. i. anno Græcorum c l x,
 D æstiuis diebus, Alexander Antiochi Epiphans F. cogit exercitum,
 obsidet Ptolemaida, quam tandem expugnat. Postea icit foedus cum
 Jonathan. defert illi summum sacerdotium. Tisri sequenti eiusdem
 anni c l x, Jonathan init Pontificium, solenni 𐤀𐤂𐤁𐤀𐤂𐤀. Eod. 21.
 Itaque æstas & autumnus continuant eundem annum c l x. Den-
 que Jonathan interfectus est hieme, cum multa nix cecidisset. cap.
 x i i i. 22, & quidem anno Græcorum c l x x, quo anno statim post
 cædem ei succedit Simon frater. Eod. 41. Sequenti Ijar currebat annus

A DE PRIMO ANNO CHALDÆORVM.

CLXXI. Eod. 51. Ergo ver incepit annum CLXXI, cum hiemis antecede- A
dens transacta sit anno CLXX. Omnino igitur Nisan erat principium
Epochæ Græcorum. Nam ab Exodo, ad reformationem vsque anni
hodierni Iudaici, Nisan fuit primus mensis. Præter Esdram, Nehe-
miam, librum Ester, Zachariam, confirmatur ipso libro priore Maca-
bæorum. in quo Schebat est mensis vndecimus, Casleu vero nonus.
Igitur aut Iudæi Antiochenes, aut contra ipsi Antiochenes Iudæos
sex mensibus præuertebant inputatione temporum. Et sane Iudaicus
annus præuertebat initium Antiocheni semestri intervallo. Anno
ca. Græcorum, Iuda obsidet arcem. Cap. vi. 20. Erat annus Sab-
baticus. Eod. 49. 53. Ergo erat æstas anni Iudaici hodierni 3598.
Atqui annus Iudaicus 3598 est annus 149 Alexandreus Seleucida- B
rum: hic autem est 150. Igitur annus Græcorum Iudaicus 150 cæ-
pit a Nisan anni Seleucidarum 149. Rursus anno Græcorum CLXX,
mense Schebat, cæsus est Simon, xvi. 14. Eius filius Iohannes statim
interfecto patre, obsidet Ptolemæum affinem suum Simonis socii in-
terfectorem, idque anno Sabbatico, teste Iosepho: nempe anno Iudai-
co 3626, cum longum tempus obsidio tracta fuisset. Si ante Nisan cur-
rebat annus 177: ergo a Nisan cæpit annus 178, & quidem Sabbati-
cus. Ergo annus primus Græcorum Iudaicus cæpit a Nisan anni 3449
Iudaici hodierni. Atqui demonstratum est, annum primum Seleuci-
darum cæpisse ab anno Iudaico hodierno 3450. Ergo annus Iudai-
cus Græcorum anteuertit Antiochenum Seleucidarum, siue Alexan- C
dreum, mensibus sex. Hæc possunt etiam circumspectissimis impo-
nere. Et nobis olim quidem hoc discrimen oboluit: sed tamen hæsi-
mus in luto. Quare qui ad annos Græcorum, quibus vitur prius
volumen Macabæorum, tempora exigere voluerit, prius consideret,
intra æstiuum, an intra hibernum semestre anni propositi consistant.
Nam satis a nobis demonstratum est, toto æstiuo semestri annum An-
tiochenum esse posteriorem Iudaico. Ideoque aliquis suspicari pos-
sit recte a Iudæis initium æræ contractuum conferri in annum Iudai-
cum hodiernum 3449. Quod tamen non certo iudicio, sed temere,
vt alia, ab illis pronunciatum est: Nam veræ contractuum æra est
ipsa Alexandria & DhilKarnain, cum epocha anni Solaris a VII D
Octobris & periodo Calippica, qua ad tempora Diocletiani vsi
sunt, donec eum Computum, quo hodie vtuntur, commenti sunt,

EVSEBIVS lib. viii *ἀποδείξεις* ait Seleucum Nicatora, capta
Babylone, anno post Alexandri excessum duodecimo vertente,
diadema totius Asiæ capiti suo imposuisse. atque ab initio Cyri ad
initium Seleuci esse annos absolutos 248. Est ergo annus Dhilkar-
nain, siue Alexandreus primus Hyperberetæus, a quo putetur initium
Seleuci. At si a Babylone capta, cur Chaldæi tempora sua non a pri-
mo Hyperberetæo Alexandreo, sed a secundo putant? Conspicit
enim initium eorum annorum anno periodi Iulianæ 4403, cyclo Lu-
næ xiiii, cum Hyperberetæus primus Alexandreus cepit anno
B 4042, cyclo Lunæ xiiii, cur igitur hoc Chaldæi fecerunt? Sic pro-
fecto est: Anni Chaldæorum non sunt politici, neque vnquam fue-
runt, sed sunt astronomici, vt anni Philadelphi Dionysiani, atque vt
annus noster cælestis. Anni Chaldaici, inquam, sunt non Babylo-
niorum, sed eorum, qui artem Genethliacam & Mathesin profiteban-
tur, qui ob commoditatem epilogismi Lunaris hinc ~~in ordinem sum-~~
pserunt. Nam mero anno Lunari vsi sunt: quanquam non ~~negari~~
tuisse etiam conuerti in vsum popularem, tamen ~~vsus~~ ~~suo~~ ~~utitur~~
Mathematici illos annos commenti essent. Syri quidem ~~in~~
anno embolimæo. At Chaldæorum cyclus annos embolimæos ha-
bet, 3, 6, 8, 11, 14, 16, 19. Præterea puto eos habuisse rationem De-
C caeteridis Genethliacæ, de qua suo loco, libro primo. Ipsi autem Ba-
bylonij eosdem menses habebant, quos Iudæi, cum Iudæorum men-
ses Babylonij sint: sed ij erant politici. At Chaldæorum cyclus vitur
mensibus Græcorum, non Babyloniorum: vt hinc *ἐλλήνων, καὶ ἐλλήνων*
ἑαυτὸν eum cyclum proprium, non autem Babyloniorum, ~~non~~ ~~popu-~~
larum, sed mathematicum fuisse, colligas. Obscuritas ~~in~~ ~~re~~ ~~quæ~~ ~~ubi~~
fit mentio annorum Græcorum in posteriore volumine Macabæo-
rum, fecit, vt putaremus eum auctorem vsum annis Chaldæicis, non
Alexandreis. Sed fallebamur. Neque enim popularis aut ciuilis fuit
ille annorum Computus, vt diximus, neque, si esset, propterea hinc
vlla lux tenebrosi illis locis affulgere potest. Auctor prioris libri
D coniiicit tempus excessus Antiochi Epiphani in annum Græcorum
cxl. iij. auctor vero posterioris voluminis in annum cxlvi. iij. vno
scilicet anno minus. Si Antiochus excessit e viuis intra semestre
æstiuum, recte a Iudæis anno 149 diceretur obiisse, qui annum 149
incepissent a Nisan, quando adhuc tantum annus 148 Alexandreus
curreret. Itaque non opus erat dicere obiisse anno Chaldæorum 148,
quod Chaldæorum epilogismus sit minor vno anno, quam Alexan-
dreus. Præterea si Iudæi a Nisan anteuertunt annum Alexandreum

DE PRIMO ANNO CHALDÆORVM. CLXXI.

sex mensibus, quare homo Iudæus non utitur anno Iudaico? Rursus Antiochus Eupator obsedit Hierosolyma anno 149 Alexandreo, Iudaico autem 150, qui erat Sabbaticus. At auctor posterioris voluminis ait anno 149 obsessa Hierosolyma. Non igitur est annus Chaldaicus, sed merus Alexandreus, ut superior obitus Antiochi. Quare haec tenentur recte, & proposito suo conuenienter, siquidem mero anno Alexandreo uti voluit, a Tisri scilicet, non a Nisan antecedente. Sed Eupator post *αλεξανδρικήν* pacem fecit cum Iudæis, anno Alexandreo 150: siquidem annus obsidionis erat 149, usque ad Tisri, vel Hyperberetæum. At Epistolia Lyfiæ & Antiochi Eupatoris ad Iudæos super hoc foedere, habent annum 148, non 150. cap. xi, 33. Quis Oedipus hæc soluerit?

Nam de superioribus duobus locis facile, ut dicamus mero anno Alexandreo usum a Tisri, non a Nisan antecedente.

Nam prius volumen Hebraice scriptum fuit ab auctore, ex quo omnem Macabæorum historiam hausit Iosephus. Utinam ipsum Hebraicum extaret! Iam diu est cum perit, cum eius ne nomen quidem inter Iudæos superfit, qui historia Macabæorum mendosissima utuntur.

Anno Nabonassari D III ΘΩΘ ΖΖ, Chaldaeorum autem LXVII, Απριλίου ε, Sol medius erat in 24. 50' Scorpionis. anno periodi Iulianæ 4469, Nouembris xviii, feria prima, cyclo Solis xvi. anno Mundi 3706, Scorpionos xxiiii. Zygon 5. 17. 33. Septembris xxvii, propter bisextum. anno 3517 Iudaico, Casleu vi: cuius character 3. 5. 421, Nouembris xiiii. Idem etiam in Alexandrææ periodi primæ anno 68. item idem in Marnacterione x anno secundæ Calippicæ. Secundum hunc medium motum neomenia Zygonos fuisset in 29 Septembris. Quod est ridiculum. Anno Nabonassari D XII, ΘΩΘ ΙΘ, Chaldaeorum autem LXXV, Απριλίου ε, Sol medius erat in 5. 10' Scorpionis. anno 4477 periodi Iulianæ, Octobris xxix, feria quinta, cyclo Solis xxv. anno Mundi

A 3714, Scorpionos iii. Zygon i. 16. 7, Septembris xxvii, ut supra, propter bisextum, cum deberet in xxviii in anno communi. At secundum Ptolemæum Zygonos neomenia fuisset in Kal. Octob. in anno communi. quod est consentaneum errori proxime demonstrato. Anno Iudaico 3525, Marcheschwan xiiii. cuius character 6. 5. 375, Octob. xvi. Ita etiam in 76 anno primæ periodi Alexandrææ, item in xviii secundæ periodi Calippicæ, Πυανεψιών Θ τετάρτη Τρι δέκα. Chaldaicus igitur mensis conuenit cum Calippico, & Iudaico tam veteri, quam hodierno. Denique anno Nabonassari D XIX, Τυβί ιδ, Chaldaeorum LXXXI, Ζανδύκ ε, Sol medius in 6. 10' Piscium, 4485 periodi Iulianæ, Kal. Martij, feria quarta, cyclo Solis 7. 3721 B Mundi, Ichthyonos viii. Zygon 3. 8. 52, Septembris xxix. At secundum Ptolemæum Zygon fuisset in 27 Septembris, anno communi, qui octo annis antea, anno communi fuisset in Kal. Octobris. Videtur manifestam *ατοπίαν*. Anno Iudaico 3532, Adar gemini vii. cuius character 5. 12. 178, Februarij xxiiii, die bisexti. Idem etiam in xxv anno secundæ periodi Calippicæ. Nam erat Ελαφθολιών Θ έβδομη. Quare corrigenda sunt, quæ diximus libro secundo, capite de anno Chaldaico. Nam frustra conciliare voluimus hunc locum. Est enim error in codice Ptolemæi Ζανδύκ ε pro ζ. Potuit esse facilis lapsus E, in Z. Neque dubito ita esse. Corrige igitur locum, ut posuimus in Erratis, in fine libri.

C DE INITIO PTOLEMÆI PHILADELPHI ET EIUS ÆRA CÆLESTI.

QUICQUID historici de prioribus Ptolemæis, & regibus Syriæ scripserunt, id coniectura potius quadam, quam *πληροφωρία*, ut verbum Apostolicum vsurpem, fecerunt. Ptolemæo Lagi, qui primus Ægyptum inuasit, & primus in ea imperium amplissimum condidit, ac posteris suis Ptolemæorum cognomen hereditarium cum imperio reliquit, annos xl attribuunt. bene sane: siquidem statim a morte Alexandri imperare cepit. Sin autem a morte Alexandri interuallum aliquod dandum proeliis, & euentibus belli, quæ inter proceres exercitus Macedonici intercesserunt, non statim a morte Alexandri imperium arripuisse videbuntur, saltem ut nomine regio digni videantur. quod etiam Seleuco Nicatori accidisse crediderimus, si qua fides Eusebio & aliis veteribus, qui xii anno post obitum Alexandri, hoc est, anno primo Syromacedonum Alexandreo imperium iniisse scribunt. Ptolemæi tamen Philadelphi initium constat nobis ex observationibus Dionysij Mathematici, anno Nabonassar 463 currente, periodi

periodi Iulianæ 4429. Vnde incipit annus cælestis Philadelphi Dio- A
 nyfianus cum parapegmate Ægyptiaco, quibus utitur ipse Dionysius:
 vt videatur esse tantum cælestis, non etiam politicus, nisi viderem Ie-
 sum filium Sirach eo ysum fuisse in procemio: ἐν γὰρ τῷ ὀγδόῳ καὶ τρια-
 κοστῷ ἐτὶ τῆς Εὐσεργέτης βασιλείας ὡσαύτην εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἐπὶ ὀλίγον
 χρόνον συγγενήσας, ὄντων ἕκαστος μικροῦ παιδείας ἐφόδιον, &c. Evergetes xxv i
 tantum annos imperavit. Quomodo igitur xxxviii anno ipsius
 se venisse in Ægyptum scriberet Sapiens ille Hebræus? Omnino isti
 anni aliunde initium capiunt, quam ab Evergete. Vnde autem, nisi a
 Philadelpho? & a quibus annis, nisi ab illis, qui parapegmata signa-
 bant? Non dubitandum igitur, quin sint anni Philadelphi Diony-
 siani. Scribebat igitur illa Iesus Gnomologus anno xxxviii, eoque B
 ultimo Philadelphi, primo autem Evergetæ, anno 530 Iphiti. Quare
 hoc modo Eusebius audiendus non fuerit, qui e regione anni primi
 Olympiadis 137, id est anno Iphiti 545 ita scribit: *Iudæorum Pontifex-
 maximus Simon Onia filius clarus habetur: sub quo Iesus filius Sirach
 Sapiaentia librum componens, quem vocant Panareton, etiam Simonis in
 eo facit mentionem.* xv annis hæc posteriora sunt anno 38 Philadelphi
 Dionysiano. Præterea cur dicit sub Simone Oniæ filio librum suum
 conscripsisse, eo argumento vnico, quod eius meminerit? An om-
 nium æquales sumus, quorum in libris nostris meminimus? Quid si
 ipse Iesus illius Simonis meminit, tanquam, qui diu ante esse desierit?
 Lege caput L. eius aurei libri. Videbis eum loqui de homine, qui eum C
 tot annis antecesserit, vt eum videre non potuerit. Locos medios Solis,
 quos ex anno Dionysiano citat Ptolemæus, nihil refert cum anno no-
 stro cælesti comparare, cum deprauatissimi sint.

DE INITIO PTOLEMÆI PHILOMETORIS.

APVD Ptolemæum observatur defectio Lunæ, septimo anno Phi-
 lometoris, Nabonassar 574, Φαμενώθ κζ. anno periodi Iulianæ
 4540, vltima Aprilis, feria sexta, sequente septima, cyclo Solis 1111,
 Lunæ xviii. anno mundi 3776, Tauronos vii. Zygon 1. 17. 6, Se-
 ptemb. xxviii. anno Iudaico 3587, Ijar xv, cuius character, 6.8.1004. D
 anno 4 tertiæ periodi Calippicæ, μισυχιών θ' ἕκτη τῆς δέκα. Quare
 conuenit cum Lunari Ijar, anno 61 secundæ periodi Alexandræ, xiiii
 Ijar politici. Nam Tifri fuit xxii. Septembris, feria 3. Alioqui si vsi
 essent anno hodierno, fuisset ille annus abundans. Nam Tifri fuisset
 feria secunda. Ne Nisan incideret in quintam, Marcheswan fuisset
 τριακονθήμερος. Ex his igitur colligitur, annum primum Philometoris
 incidere in annum Nabonassari 568, periodi Iulianæ 4533. hoc est in
 annum.

A annum quartum Olympiadis 149. In Chronico Eusebiano primus
 annus Philometoris e regione anni primi Olympiadis 150, non au-
 tem 4 Olymp. 149.

DE ENCENIIS
MACHABEI.

TEMPLVM expiatum est xxv Casleu anni Alexandrei 148, qui
 erat 72 periodi secundæ. Tifri Kalendis Septembris, feria se-
 cunda, cyclo Solis xlii, Lunæ octavo. anno periodi Iulianæ 4549.
 Erat annus embolimæus abundans. Neomenia Casleu xxxi Octo-
 bris, feria vi. Proinde xxv eiusdem xxiv Nouembris, feria secun-
 da. anno mundi 3786, Scorpionos xxi. Zygon 7. 3. 14, Septem-
 bris. xxviii. Anno Iudaico 3597, Casleu Lunaris 26: cuius neome-
 nia. 4. 23. 618, feria quinta, Octobris xxx. Cui respondet xxvi Mæ-
 macterionis πενταμηνίας anni xlii. tertiæ periodi Calippicæ. Anno
 Iphiti 612, νεομηνία Δίς. Erat enim quartus nonæ periodi Olympi-
 cæ: quadragesimus secundus Atticæ, Μαμακτηριών θ' πέμπτη τῆς δέκα.
 Iudæi hoc solenne vocant. תענית hoc est ἐγκαινισμόν. item תענית
 id est, λυχνοκαίαν: Iosephus etiam φάσα. Cuius verba: ὅς ἐκείνης, μέχρι
 δεδούσθαι, τὴν ἑορτὴν ἀγορεύει, καλοῦντες αὐτὴν ΦΩΤΑ, ἐν ᾧ παρ' ἐλπίδας,
 οἶμαι, ταύτης ἡμῖν φερῆναι τὴν ἑξῆς, τὴν ἀεθρολογίαν. Σεμνὸν ἑορτή. At-
 qui nos scimus per illos dies octo, tantum lucernarum ab illis accendi,
 vt nusquam alias plus. Itaque inde appellatio τῶν φωτῶν, καὶ ἡ λυ-
 χνοκαίαν.

DE INITIO SIMONIS IUDÆORVM
ETHNARCHÆ.

IVDÆI æram contractuum, quam a Tifri putabant in publicis tan-
 tum & legitimis actibus, tum primum desuerunt, cum Simon
 Hyrcanus summum iniuit sacerdotium Hierosolymis, anno Alexan-
 dreo 170. Tunc enim primum captum in actibus legitimis subscri-
 bi non, vt antea, ANNO GRÆCORVM ILLO AVT ILLO: sed,
 ANNO ILLO HYRCANI IVDÆORVM ETHNARCHÆ PONT.
 MAX. Autor liber prior Macabæorum, cap. xlii, 41: ac post illum
 Iosephus in Perek Ros hassana, ex sententia Rab Aha bar Huna.
 במלכות אורכהא סן שטרייא שגורה מלכות יון גורה שלא לתכור שם
 שמים על פיהם וכשגורה מלכות חשמונאי ונעוהם תקינו שיהיו מוכרים שם שמים אפילו
 בשטרות וכך היו כותבים בשם כך וכך ליותן מתן גורל לא עליון וכששמו חכמים בדבר

אמר למחר זה פורע את חובו ונמצא שטר מוטל באשפה בישרו ואחריו היום עשאוהו יום טוב
 id est: *Tertia Tisri abolita est mentio contractuum, edicti, quod edixerunt Reges Gracia, ne in ore suo commemorarent nomen Dei. Postquam vero praevaluit regnum Hasmonaeorum, & vicerunt eos, sanxerunt, ut commemorarent nomen Dei etiam in contractibus. Itaque sic scribebant: IN ANNO ILLO ET ILLO IOHANNIS SACERDOTIS MAGNI DEI SUPREMI. Quo audito sapientes dixerunt: Cras aliquis soluet debitum suum, & inuenietur chirographum proiectum in finem. Abolueruntque illud, & eum diem festum instituerunt. Verum quidem, appositum annum & nomen Simonis, sed cum anno Graecorum. 1. Macab. xiiii, 27. Nam ibi est actus legitimus. Eodem anno Graecorum Alexandro 170, Iudaico autem 171, Ijar xxiii, B institutum solenne ob depulsum ex arce Macedonum praesidium. Erat annus xviii tertiae periodi Alexandriae. Tisri 28 Septemb. feria vii, Marcheschwan pleno. Itaque Nisan feria 3, Martij xxv. Ijar xxiiii Aprilis, feria quinta, cyclo Solis viii, Lunae xii, anno periodi Iulianae 4572. Et proinde xxiij Ijar, Mai xvi, feria vi: anno mundi 3808, Tauronos xxiij. Ergo neomeniae Tauronos & Ijar ciuilibus concurrerunt, imo & Θαρρηλιών & περτανείας anni 36 tertiae periodi Calippicae. Zygon 6. ii. 17, Septembris xxvii. anno Iudaico 3619, Ijar & Γελάνλω xxv: cuius character 3. ii. 752, Aprilis xxii. Hinc puto verum computum annorum ciuiliu illius saeculi incipere. Nam Iosephus ait Hierosolyma a Pompeio capta, tertio mense, & C ηνεία. Tamuz sane est tertius ab Ijar. Alibi idem scriptor Adar vocat undecimum mensum, & Tebeth nonum, nimirum ab Ijar. Si enim ita non est, vincant rationibus, & ego manus dabo. Alioqui non video, cur haec non sit optima ratio. Ab hoc Hyrcano caepa est dici domus Hasmonaeorum, puto quia Iudaei חַסְמוֹנִיִּים interpretantur principes. ex lxxviii Psalmo. Rabbi Kimhi, & alij eo antiquiores, quod Matthathias summus Pontifex, inquiunt, progenitor ita vocatus sit. At neq. ita cognominatus fuit ille Matthathias, neq. fuit summus sacerdos, sed sacerdos de plebe, ex ephemeria Ioarim, & montanis Modim. Idem abusus in nomine Macabaeorum. Iudas enim filius Matthathiae solus cognominatus fuit Macabaus. At Graeci Macabaos vocant septē adolēscētes, qui ab Antiocho tormentis excruciatī sunt, quorum nomine extat Iosephi liber aureolus titulo εἰς τὸν Μακαβαίους. Sed quis concedat illos ita vocatos, cum vnus tantum, vt dixi, Iudas de gente sacerdotali ita cognominatus fuerit? Idem rursus abusus in tertio libro Macabaeorum, qui totus pertinet ad Iudaeos ἐπιλυσιῶν, & Aegyptios, non autem ad domum Hasmonaeorum. Ergo apparet πάντας εἶναι ὑπὲρ τῆς Ἰσραηλιτικῆς διακονίας vocatos Macabaos tam ab Hellenistis, quā a primis Christianis.*

DE PRIMIS KALENDIS
 IANVARI IULIANI

A NNV S Iphiti 1014, inquit Censorinus, erat 283 eorum, qui Iuliani vocantur, a Kal. Ianuariis, vnde anni a se constituti Caesar fecit principium. Porro annus idem Iphiti 1014 erat, vt ipsemet scribit, 986 Nabonassari. Proinde Kalendae Ianuarij Iulianae inciderunt in annum Nabonassari currentem 703. Neomenia Thoth iiii Septembris, feria vi. Ergo Kal. Ianuarij concurrerunt cum vltima Choiac, feria sexta. Itaque a meridie Nabonassari, ad meridiem primarum Kalendarum Iulianarum, anni sunt Aegyptiaci 702, dies 120. Cyclus Solis xxxi. Litera Dominicalis c.b. Cyclus Lunae xiv. anno periodi Iulianae 4669. anno mundi 3905: Aegonos ix. Neomenia Zygonos, 7. 23. 56, Septembris xxvi. anno Iudaico 3716, tricesima Thebeth Lunararis. Nam secunda Ianuarij caepit neomenia Schebat, cuius character, 7. i. 940. anno 39 quartae periodi Alexandriae, qui erat defectiuus embolimaeus, vicesima nona Thebeth, translatione neomeniae Tisri a prima feria, ad secundam, facta. anno 57 quartae periodi Calippicae, Ποσειδων & περτανείας ηδ. anno quadragesimo septimo decimae periodi Olympicae, Δύσσε δεκάτη αεγτέρα. anno nono periodi Atticae, Ποσειδωνος πέμμητη φθινόβοις. Anno periodi Iulianae 4667, Kalen. Ianuarij prisca caeperunt a xiiii Octobris Iuliani. Kalendae Merkedonij, C xii Nouembris. Kalendae Februarij, v Decembris Iuliani. Kalendae Nouembris, xxx Augusti. Desiuit igitur Nouember Romanus in xxv. i. Septembris Iuliani. Inde Caesar intercalauit dies lxxvi, qui desiuerunt in secunda Decembris Iuliani. Kalendae Decembris Romani in tertia Decembris Iuliani. Itaque 29, id est vltima Decembris Romani concurrebat cum tricesima prima & vltima Decembris Iuliani. Atque is fuit annus confusionis dierum 444, incipiens a xiiii Octobris Iuliani anni periodi Iulianae 4667, & desinens in vltima Decembris Iuliani anni 4668. Caepit autem ille annus confusionis, quo tempore C. Caesar cum Cn. Pompeio Cn. F. bellum in Hispania gereret. Romae quidem intercalatum fuit, vt vidimus: sed in prouinciis Romani non intercalauerunt. Nam autor Commentarij de bello Hispanico, Latinior, quam eloquentior (Non enim assentimur illi, qui barbarum auctorem vocant, cum sit scriptor purissimi sermonis, sed inconditi) is, inquam, scriptor ait, nocte, quae fuit pridie, quam Caesar Ventisponde oppidum oppugnaret, Lunam hora circiter sexta visam esse. Quia is auctor singulos dies, quibus quidquam gestum sit, recenset ordine, a xi Kal. Martij ex ea diuisione de alare parit eua fuisse 111 Kal. Martij. Erat annus 98 periodi Alexandriae. Neomenia

Caſeu xv Nouembris. Vt Luna oriatur circa mediam noctem, A oportet, vt fit vicesima ſecunda, aut vicesima tertia: nimirum vii, aut viii Decembris Iuliani. Itaque ſi Kalendæ anni Romani cæperunt a xiiii Octobris, & non intercalatum ſit, kalendæ Februarij concurrebant cum xii Nouembris. Ideo iii Kalend. Martias viii Decembris, Luna vicesima ſecunda: vt erat propoſitum. Non igitur intercalatum fuit. Et ſane magiſtratus, qui regebant prouincias, perinde ciuilibus diebus utebantur, ac ſi eo anno, quo adminiſtrabant prouinciam, intercalatum non fuiſſet. Id ex multis locis Ciceronis ad Atticum perſpicue conſtat: vt cum ait Cicero ſe togam Liberalibus Q. Ciceroni dediſſe perinde, ac ſi intercalatum non ſit. Non enim audebant intercalationem celebrare, niſi prius B Romæ celebratam accepiſſent. Ex his videmus, quantum luxata ſit vetus epocha anni Iuliani vitio intercalationis aut alieno tempore celebratæ, aut ſuo omiſſæ: quod iam multis annis ante correctionem Iulianam contigerat. Nam 122 annis ante editionem anni Iuliani, Luna defecit, nocte, quæ præceſſit pridie Nonas Septembris Romani, L. Aimilio Paulo, C. Licinio Craſſo coſs. qui defectus conuenit nocti, quæ ſecuta eſt xxi Iunij Iuliani, anno periodi Iulianæ 4546. Si igitur xxi Iunij Iuliani conuenit cum iii Septembris Romani, & adhuc defunt 116 dies abſoluendo anno Romano: ergo annus Romanus definit in xiiii Octobris Iuliani: quomodo fere erat anno confuſionis. Non dubium eſt autem, quin kalendæ I C Ianuarij Romani primum cæperint a viii, aut ix Ianuarij, quæ erat epocha κέντες χμμελινοδ Athenis. Diebus igitur 118 deficiebat a priſca epocha, anno confuſionis. Neque dubito, quin veteres Attici τὸ κέντερον χμμελινοδ vocarint νέον ἔτος, quod inde inciperet computus anni priſci Solaris. Nam & brumam ita vocabant Romani. Cenſorinus: *Iccirco aliis a nouo Sole, id eſt a bruma, aliis ab æſtino Solſtitio, plerique ab æquinoctio verno, &c.* Virgil.

Uel cum Sole nouo denſæ torrentur ariſta.

Seruius: *Novo. Prima æſtatis parte. Etiam Sol nouus eſt viii Kal. Ianuarij die.* Nescio, an locus Gellij lib. xviii. cap. i. *æſtate noui anni,* ita accipiendus ſit. Sed & Romani nouum Solem vocabant D kal. Ianuariis, propter nouos faſces Conſulum. Statius in xvii Conſulatum Domitiani

Inſignemque aperit Germanicus annum,

Atque oritur cum Sole nouo.

Cum autem ſeptem fuerint caui menſes in anno Romano, Ianuarius, Aprilis, Iunius, Sextilis, September, Nouember, December, quorum quinque ſinguli dies, reliquis autem duobus bini additi ſint a Cæſare:

non

A non immerito quis quæſiuerit, an feſta Romana eodem die menſis antiquitus fuerint, vt poſtea edita ſunt in anno Iuliano. Verbi gratia: Palilia erant in xxi Aprilis, hoc eſt xi kal. Mai in menſe Iuliano: Si ita erant in anno priſco; cum in eo Aprilis cauus eſſet, non erat xi, ſed x kal. Aut contra: ſi illud ſolenne fuit xi kal. non erat in xxi menſis, ſed in xx. Ita etiam de aliis merito dubitari poſſit. Sed dubium tollit Macrobius, qui de Saturnalibus ita ſcribit: *Apud maiores noſtros Saturnalia die vno finiebantur, qui erat ad quartumdecimum Kalendas Ianuarias. Sed poſtquam C. Cæſar huic menſi duos addidit dies, ſextodecimo capta celebrari.* Non igitur ſolennia ſolicitauit de ſedibus ſuis Cæſar. Sed explendo cauos menſes fecit, vt quod ſolenne antea erat, verbi gratia, xiiii Kal. poſtea eſſet xvi Kal. ſi quidem duo dies adiecti eſſent, aut xv, ſi vnus. Hoc modo Cæſar Auguſtus natus eſt ix kal. Octob. Suetonio, Kalendario Colotiano, Saxo Narbonenſi, ſed in forma Iuliana. At in forma veteri, viii kal. Itaque in fragmento kalendarij Romano ſub monte Trinitatis effoſſo, e regione xxi v Septemb. exaratum eſt: *MERC FLR. EX SC. QVOD JS. DIE S. IMP. CAESAR NATALIS EST.* Ergo ſecundum priſcum annum Romanum Auguſtus natus viii kal. Octob. Hanc formam ſtatim arripuerunt Orientales nationes, Antiocheni, Agareni, & aliæ vicinae gentes. Antiocheni quidem a Kalendis Octobribus Iulianis anni Confuſionis, Laodicensi ab iſtis Kalendis Ianuarij Iulianis, niſi cæperint a Martio, quod non abhorret a vero. Nam & hinc quoque ſumunt initium Lunarium menſium Samaritani, idque ab anno confuſionis, vt ſuo loco videbitur, feria ſexta. Indi a Kalendis iſtis Ianuarij Iulianis propter feriam ſextam. Nam inde videntur exorſi menſes ſuos Lunares ſolutos. Et quidem omnium vetuſtiſſimus auctor Iosephus in libris ἀλώσεως vtitur menſibus Iulianis Syromacedonicis. De diſtributione dierum in menſes locuti ſumus libro iiii. ſed de Merkedonio, aut Merkedino menſe quod delibauimus, hic fuſius explicandum, nimirum eo menſe olim mercedes exolui ſolitas: vnde menſi nomen. Iulius vero Cæſar eos dies, quibus mercedes exigebantur, & luebantur, qui teſte Feſto, Merkedini vocabantur, in tres menſes erogauit: ſex in D Quintilem: quatuor in Septembrem: tres in Nouembrem. qui omnes ita ſignati ſunt MERK. in Kalendario Colotiano. illi dies erant ſacri. Tertullianus de Idololatria: *Sunt quidam dies munerum, quæ apud alios honoris titulum, apud alios mercedis debitum expungunt. Nunc ergo, inquis, recipiam meum, vel rependam alienum. Si hunc morem ſibi homines de ſuperſtitione conſecrauerunt, tu extraneus ab eorum vanitate quid participas idololatria ſolennia, quaſi tibi quoque præſcriptum ſit de die, quominus id, quod debes, vel tibi ab homine debetur, citra diei obſervationem.*

luas, vel recipias? Da formam, in quam velis agi tecum. Non est factus A insignior ad hos Merkedinos, aut Merkedonios, dies explicandos.

DE ANNO CÆDIS CÆSARIS.

CIVILIS Cæsar interfectus est, se v, & M. Antonio c o s s. Is autem erat annus Iulianus secundus, ut etiam testatur Censorinus. Itaque character anni illius erat cyclus Solis xxii, Lunæ xv. Quidam docti viri ex defectione Solis, quam ex verbis Virgilij ἀπείροισι, conferunt annum cædis Cæsaris in 703 Nabonassari. Defectionem autem illam Solarem comparant cum 28 Pachon: quod tempus respondet cum 28 Mai. Fuit ergo cyclus Lunæ xiiii, feria vii: ut B clare constat ex epocha Nabonassari. Igitur Cæsar interfectus fuerit anno primo Iuliano. Quod quam abhorreat a vero, eorum ipsorum, qui ita censent, iudicium esto. Nam xiiii cyclus Lunæ fuit anno primo Iuliano, Cæfare quartum Consule. Interfectus autem est, se v Consule, M. Antonio collega, cyclo Lunæ xv. Vide, quam falluntur viri docti, ubi virgulam divinam, & characterem non apponunt. Præterea si liceat ἀνεργυρίτων & ἀνερόλογειας, ac motus cælestes consulere: nos constanter negamus ullam defectionem Solarem illo anno fuisse, quo cyclus Lunæ fuit xiv, neque adeo sequenti. Versus Virgiliani, ex quibus hanc defectionem hauriuntur, hi sunt:

Ille etiam extincto miseratus Cæsare Romanum, Cum caput obscura nitidum ferrugine texit, Impiaque æternam timuerunt sæcula noctem.

Nos vero his versibus ullam Solis eclipsim designari negamus. Potius intelligitur res prodigiosa, quæ circa Solem acciderit toto anno cædis Cæsaris. Plinius enim refert illum annum prodigiosum fuisse Solis pallore continuo, & quodam quasi eius defectu perpetuo: quod non tacuit Tibullus:

Ipsam etiam Solem defectum lumine vidit Iungere pallentes nubilus annus equos.

Neque aliter Ovidius, lib. xv Metamorphoseon:

Solis quoque tristis imago Lurida sollicitis præbebat lumina terris.

Annales Constantinopolitani notant, anno Dominico 798, Solem per dies xviiii ita obtenebrasse, ut naues in mari oberrarent. Quidam Ἐρεβιάζον, & hoc prodigium conferebant in crudelitatem Irenes, quæ filium Constantinum excæcasset. Sed quid vetera & externa exempla aduocamus? Ecce anno Christi 1547, me puero annorum vii, Sol fudo cælo, pallidus apparuit per solidum quadriduum.

Aprilis, per totam Galliam: quod & per Germaniam, & Britanniam accidisse constitit. Sane multa mala postea consecuta sunt: de quibus alienum hoc loco dicere. En defectionem, quam docti viri ex versibus Virgilianis expiscantur: quorum errorem fouit Seruij interpretis expositio. Constat, inquit, occiso Cæsare in Senatu, pridie Idium Martiarum Solis fuisse defectum ab hora sexta, usque ad noctem. Possit etiam suspicionem augere Sex. Aurel. Victor Andreæ Schotti: cuius verba hæc sunt: Dictator in perpetuum factus a Senatu, in curia, Cassio & Bruto cadis auctoribus, tribus & viginti vulneribus occisus est: cuius corpore pro nostris posito, Sol orbem suum celasse dicitur. Sed neque pridie Idium, quod vult Seruius, interfectus est Cæsar, neque pridie Idus, quibus interfectus, coniunctio Luminarium fuit. Annus extincti Cæsaris in periodo Iuliana est 4670.

DE INITIO CÆSARIS AVGVSTI.

AVGVSTVS natus est ix Kal. Octob. hoc est xxii Septembris antiqui, M. Tullio Cicerone, C. Antonio C o s s. Capricorno horoscopante; auctoribus Suetonio, nummis argenteis Augusti; & Cæsare Germanico in Arateis: cuius hæc verba de Capricorno: Hic, Auguste, tuum genitalem corpore numen Attonitas inter gentes, patriamque pauentem In calum tulit, & maternis intulit astris.

Ex quibus non solum Capricorno horoscopante, sed & tumultu Captilinario natum perspicue aperitur. Annus Romanus, quo M. Tullius, & C. Antonius Consulatum inierunt, capit ab Octobri anni periodi Iulianæ 4650. id est, aut a xiiii Octobris, si annus antecedens fuit communis, aut xxiiii eiusdem Octobris, si anno antecedente intercalatum fuit. Proinde priori modo totum Septembrem vindicat Iulius. Posteriore, vltima Iulij fuerit xxi Septembris Romani, iam sub Leone, non sub Cancro. Si igitur Augustus natus est horoscopante Capricorno, duo necessario concedenda, ut & anno communi, non intercalario, item ut post Solem occasum, non interdiu natus sit.

Nam ut mense antiquo Septembri sub Capricorno editus sit in lucem, genituram nocturnam omnino esse oportet. Et sane id videtur ex verbis Germanici colligi, qui dicit,

Maternis intulit astris.

Capricorni, quatenus est sidus, mater Nox est, sicut & aliorum omnium astrorum. Euripides:

Ὁ Νύξ μέλαινα χροσέων ἀστέρων τροφέ.

Tibullus: Ludite: iam Nox iungit equos, currumque sequuntur

Matris lasciuo sidera fulua choro. Ut recte olim emendauit A. M. Ant. Muretus. Ergo *Capricornus intulit maternis astris*, id est nocturnis, vitam Augusti nascentem. Ita etiam locutus est Claudianus de laudibus Serenæ: *Adderet astrorum radiis.* Id est cum tu prodiros in oras luminis. Sed Germanicus addendo *maternis*, id est nocturnis, ostendit genituram esse nocturnam. Imo etiam si non addidisset, tamen necesse ita fuisse. Quare manifestum mendum est in Suetonio, non utique librarij, sed ipsius Suetonij, qui scribit natum paulo ante exortum Solis. Si Augustus natus est ante exortum Solis, Capricorno horoscopante, ergo natus est Sole Capricornum obtinente: & proinde natus fuisset, mense Decembri Iuliano, aut Ianuario, & consequenter non Septembri antiquo, sed Martio. Quod est absurdum. Augustus ergo natus est circiter XXI, aut XXII Iulij, post Solem occasum, Sole vltimas partes Cancri obtinente. Proinde vltimis partibus Capricorni orientibus natus est, Sole occaso: nisi quis dicat vno aut altero gradu minus. Quod nihil refert. Hoc tantum constet, Augusti genefin cadere in Iulium mensem, siquidem natus est Septembri Romano: item nocturnam esse, siquidem Capricorno horoscopante: idque anno periodi Iulianæ 4651, cyclo Lunæ xv, Solis tertio. Post fastos a Cæsare correctos, omnes, qui nati erant sub anno Romano, putabant annos ætatum suarum in anno Iuliano, ab iisdem mensibus, quibus nati erant sub anno prisco. Exemplum manifestum est in xxiii Octobris Iuliani, cui attributus est dies natalis Augusti in Fastis Iulianis, Sole posito in finibus Virginis, cum tamen natus esset eodem quidem mense, sed Sole sito in finibus Cancri. Ita pereunt totus Leo & Virgo de tempore ætatis Augusti in ratione annorum vitæ eius: & cum eius anni incipiant a Iulio, imputentur tantum a Septembri. Dies 79 anno confusionis supra 365 excurrentes fraudi sunt fastis Romanis: quod illi insuper habeantur, & dissimulentur, tanquam nulli fuerint in rerum natura. Ante editionem Iulianam fere vno sæculo Kalendæ Ianuarij Romani cæperunt semper ab Autumno, vt supra a nobis demonstratum est. Ideo plusquam menses tres dissimulantur in Fastis Consularibus: & propter diuersos cyclos Lunæ, a quibus principium anni incipit, & cum quibus medium anni concurrit, non raro incidit perturbatio. Ne longe discedam: Velleius Paterculus ait anno cædis Cæsaris Augustum ingressum fuisse annum XIX, cum annus cædis Cæsaris habuerit eundem cyclum, quo natus sit Octavianus. Ergo annum vicesimum, non autem vndeicesimum agebat, idque a Iulio illius anni. Itaque Augustus ipse in Indice rerum a se gestarum dicit se tunc fuisse natum annorum vndeviginti. Annorum vnde-

ginti

A ginti est is, cui annus vicesimus currit: bimulus puer, cui tertius. Itaque hæc locutio multis imposuit, vt in Euangelio *ἐπὶ τριάντων ἔων*. Tot annorum dicimur, quot compleuimus, non imputato eo, qui instat. Et ita semper optimi scriptores omnium idiomatum vsurpant. Extat Index rerum ab Augusto gestarum Ancyra Galatiæ in lapideis stelis incisum: quem tamen in æneis tabulis ipse Augustus incidere voluit, quæ ante Mausoleum statuerentur, teste Suetonio, vt ipse eum scripserat paulo ante excessum suum, duobus Sextis, Apuleio, & Pompeio coss. Post eius decessum incisus est in duabus æheneis pilis Romæ. cuius exemplar Roma Ancyram translatum: quod is locus communi toties Asiæ delectus, in quo ad aram Genij Augusti publice sacrificaretur, vt in quibusdam locis Galliæ fiebat, puta Lugduni, & Narbone. In Edicto Augusti pro Iudæis apud Iosephum, libro x, ita legimus: *τὸ τε ψήφισμα τὸ δοθέν μοι ὑπὸ ἀπάντων ὑπὲρ τῆς ἐμῆς δισεβείας, ἧς ἔχω πρὸς πάντας ἀνθρώπους, καὶ ὑπὲρ Γαίης Μαρτίης Κουσαίνης, καὶ τοῦτο τὸ διάταγμα κελδῶ ἀνατεθῆναι ἐν Ἰερουσαλήμ ἐπὶ * Ἰησοῦ μοι ἐπὶ τῷ κοινῷ τῆς Ἀσίας ἐν Ἀγκύρῃ (male vulgo δεγύρη) ἐπὶ δὲ πρὸς τὰς ἐπισημοτάτας ἐπὶ τῷ κοινῷ τῆς Ἀσίας ἐν Ἀγκύρῃ) ἐπὶ δὲ πρὸς τὰς ἐπισημοτάτας ἐπὶ τῷ κοινῷ τῆς Ἀσίας ἐν Ἀγκύρῃ, δώσει δίκην ἔμελλον. ἐσηλογραφῆθη ἐν τῷ Καίσαρ Ὁυαῶ.* Extant igitur aliquot paginæ marmoreæ illius Indicis Ancyrae, quarum exemplar beneficio clarissimi viri Augerij Busbekij huc delatum, diligentia Andreæ Schotti publicatum est primum. Deinde ~~litterarum nostri sæculi~~ ^{human} Iustus Lipsius, & Isacius Casaubonus Cillius defectus multos supplerunt, menda indicarunt, & sustulerunt. In eo igitur Indice ita scribit ipse Augustus: *Annos vndeviginti natus exercitum priuato consilio, & priuata impensa comparavi.* vndeviginti annorum se vocat, vsque ad a. d. IX Kal. Octobr. eiusdem anni secundi Iuliani. Et hinc multi ordiuntur primum annum Imperij Augusti: alij ab anno sequente, a Consulatu eius. Duo enim imperij eius initia a scriptoribus vsurpantur. Prius a comparato exercitu, alterum ab Actiaca victoria: de quo suo loco. Sed, vt dixi, prius initium alij a cæde Cæsaris, alij a Consulatu ipsius Augusti, quem iniuit, collega Pedio, post cædem amborum coss. XIII Kal. Septemb.

D

DE ÆRA HISPANICA.

NON omnes nationes statim edicto reformationis anni paruerunt: sed maior pars moniti: alij victi, vt Ægyptij, qui illam formam non admiserunt ante victoriam Actiacam, postquam eorum regnum in Prouinciã redactum. Neque vero Hispani prius admiserunt, quam magna clade victi a Domitio Caluino Pfcos. vt scribit Dio. *καὶ τὸν αὐτὸν τούτων χρόνον ἐγένετο μὲν ἔν τῃ Ἐπιδαυρίῳ τῆς Παρθυνῆς κίνησις.*

κίνησις. καὶ αὐτῶν ὁ Παλίων μάχαις ἐπαύσαν. ἐχρητο δὲ ἐν Ἰβηρία Κερσητανῶν. A
 Ἐ αὐτῆς ὁ Καλεῖν κατερέψατο. Nescio, an mendum sit in Κερση-
 τανῶν, pro Καρπητανῶν, aut Ωρητανῶν. Hæc clades Hispanorum accidit
 anno Iuliano VII, L. Marcio Censorino, C. Caluisio Sabino C O S S.
 teste eodem Dione, cyclo Lunæ primo. Itaque anno sequente,
 qui erat VIII a Kalend. primis Iulianis, inierunt Computum
 annorum suorum, non autem ab anno primo reformationis, vt An-
 tiocheni, sed a Ianuario, qui proxime victoriam Calurni sequutus est,
 vt Alexandri annos Augustorum non a primis kal. Iulianis, sed a
 Thoth, qui proxime mortem Antonij & Cleopatræ sequutus est, an-
 nis 38 absolutis ante annum primum Christi Dionysianum. Et ta-
 men hanc Æram non Augusti, sed Iulij Cæsaris vocabant, propter B
 formam anni Iulianam. Et vt primus annus Iulij Cæsaris bisextum
 intercalauit, ita etiam primus annus Æræ Hispanicæ: quia cum anno
 & cyclum Solis vitiosum admiserunt. Fuit annus periodi Iulianæ
 4676. Itaque annis Christi Dionysianis semper addenda 38, vt habeas
 æram Hispanicam. Sic annus præsens 1596, quo hæc scribebamus,
 est Æra Hispanica 1634. Qui Æræ Hispanicæ mentionem fecerit, an-
 tiquiorem testem nancisci non potui, quam concilia Carthaginensia,
 & concilij Toletani librum, in quo in pertuetusta membrana ita scri-
 ptum fuisse testis est Ambrosius Moralis historiae Hispanicæ conditor
 diligentissimus: INCIPIUNT EXEMPLARIA PROFESSIONVM IN CONCILIO
 TOLETANO CONTRA SECTAM PRISCILLIANI. ERA CCCCXXXVIII: C
 Is erat annus Christi CCCC, Consulatu Fl. Manlij Theodori. non
 autem, Flauis, Stilicone & Aureliano C O S S. tametsi hos C O S S. pro-
 diderit idem Moralis. In veteribus Cippis Hispanicæ frequentissima
 est Æræ mentio, in quibus nunquam Æra sed Era scribitur. vt in agro
 Hispalensi: *Paula Clarissima Femina Famula Christi vixit annos XXIV
 Menses Duos. Receptit In Pace XVI Kal. Februarias. ERA DLXXXII.*
 In agro Eborensi: *Iulianus Famulus Christi Episcopus Ecclesie Eboren-
 sis H. Situs Est. Vixit Anno Plus Min. LXX. Rec. In Pace KAL. DECB.*
 ERA. DCIIII. In agro Hispalensi: *Macarius Famulus Dei Vixit
 Annos LII. Receptit in Pace Die XKAL. IAN. ERA. DLVIII.* In
 eodem agro: *Alexandria Clarissima Femina Vixit Annos Plus Mi-
 nus XXV. Receptit In Pace Decima KAL. IANVARIAS. ERA.
 DIIII.* Hæc est vetustissima, vt quæ incidat in sacellum Sidonij
 Apollinaris. In his omnibus testimoniis nunquam Æra, vt dixi, sed
 Era scribitur. Sepulveda Cordubensis in libello, quem de anni emen-
 datione edidit, ait vitiose interpunctum ÆRA, pro A. ER. A idque
 esse dicere: ANNVS. ERAT. AVGVSTI. Mirum mihi vultum, homi-
 nem doctissimum ac præterea Hispanum, cum tot monumenta extant

A in Hispania, in quibus huius rei memoria sculpta est, ne vnum quidem
 vidisse. In illis, vt diximus, nunquam ÆRA, semper ERA scriptum est.
 Sed esto: in omnibus exaratu fuerit ÆRA. Quis vnquam legit Annum
 singulari A in compendiis scriptiois antiquæ, aut in veteribus moni-
 mentis, nisi antecedente verbo VIXIT? Cur vero ERAT duabus li-
 teris, non singulari E, vt Annus notatus est? Denique cur ex duobus
 A A singulariis, alterum ANNVS, alterum AVGVSTI significat in tri-
 bus tantummodo verbulis? Ridicula, ridicula, & puerilia sunt ista.
 Tamen illi viro erudito adeo placuit commentum suum, vt eius rei
 gratia duntaxat scriptioem illius libelli De anni emendatione susce-
 pisse videatur. Deinde cum dicatur ERA CÆSARIS: quare CÆSA-
 B RIS AVGVSTI potius, quam CÆSARIS Dictatoris? Sciamus igitur
 vsu quidem obtinuisse, vt ERA scribatur, rectam tamen scriptio-
 nem esse ÆRA: quod nomen significat numerum. Faustus Reienfis
 Episcopus secundæ Prouinciæ Narbonensis, familiaris Sidonij Apolli-
 naris, ita scribit primo de Spiritu sancto: *Sacer numerus dicimus: quia
 trecenti in æra, siue supputatione signum crucis † &c.* ÆRAM dicit esse
 Supputationem, siue Computum. Rufus Festus v. c. in Breuiario
 rerum gestarum Po. Ro. *Parebo libens præceptis, quippe cui desit facul-
 tas latius eloquendi: ac morem secutus calculorum, qui ingentes summas
 aris breuioribus exprimunt, res gestas signabo, non eloquar.* ÆRAS sum-
 mas dixit. Isidorus ex Canonibus Euangelicis Græcis Eusebij Cæsa-
 C rientis semper ÆRAS dicit, quod Græcus scriptor δεξιμῆς. *Per singulos
 Euangelistas numerus quidam capitulis affixus adiacet: quibus numeris
 subdita est æra quadam minio notata, qua indicat, in quo (Canone positus
 sit numerus, cui subiecta est æra. Verbi gratia: Si est æra prima, in primo
 Canone, &c.* In vetere Breuiario Codicis Theodosiani: *Imperator
 Theodosius ERA XXII.* Vocat æram Titulorum numerum. Hilderi-
 cus Gallus æqualis Isidoro *æras dierum* dixit pro numeris dierum, Æra
 igitur, siue, vt vitiose scribitur, ERA, est numerus, computus, ψηφισμός.
 Quod nomen sæculum inficetum & ineruditum ex neutro in femini-
 num μεταπέλασατο: quemadmodum in veteri lingua Latina Ostiam
 oppidum ab ostiis Tiberis: Et Ecclesia Romana Æthera pluraliter
 D ab æthere. & æra ab ære: Fortunatus:

Æra temperie faueant tibi, tempora pace.

Sic idiotismus Epactam dicit pro epactis, quamuis sint plures vnica.
 Æras inquam, vocant, quod veteres Calculones Æra. Lucillius:

Hæc est ratio peruersa: æra summa subducta improbe.

Æra summæ vocat, quas Æras Rufus v. c. Neque aliter Cicero in
 Hortensio: *Quid tu, inquam, soles, cum rationem a dispensatore accipis,
 si æra singula probasti, summam, quæ ex his confecta sit non probare?* Hic

summam constare ex æribus dicit. Varro: *Veteris consuetudinis, ut A retro æra dicerent, ita, ut semisquintus, semisquartus, semistertius pronuntiarent.* Volusius Mætianus: *Sive denaria, sive sestertiaria ratio conficeretur, iisdem notis, id est Libellarum, & Singularum, & Tertiariorum præposita nota Denarij vel Sestertij, ut erat ratio, æra exprimebantur.* Quæ veteres ÆRA vocabant in rationibus, ea vulgus hodiernum ITEM vocat, a verbo, quod primum est in notatione ÆRÆ. Inde etiam sumebatur pro debito: Varro. *Mysteriis: Æs defraudasse coponem, Obuam luto obleuisse, tum portitores æra induxe.* Æra vocat portorium, quod pro vini subuectione debebatur. Inde verbum Adarare, in rationes referre. Eugenius Panegyristes: *Hoc ego salarium, quantum ad honorem pertinet, adaratum accipio, & in accepti ratione perscribo.* Male vulgo legitur *adoratum.* Ex his omnibus satis constat ÆERA, & postea ÆERAS esse τὴν κόλυβον καὶ τὴν κερματισμὸν. Quare vt ÆERA. Latinis est verbum mensariorum, camporum, collybistarum: sic etiã apud Hebræos recētioreς פרא, apud Arabas صرف. vnde صرف و كالمبىس. Et minutas summas, quæ maioribus subiiciuntur, Iudæi vocant פרא, vt iste annus Iudaicus 3356, vocatur ab eis annus 356 פרא 356 secundum æram minorem: quasi æra maior sit millenarius. ÆERA igitur, siue Era Cæsaris Hispanica, significat computum, & numerum annorum, quemadmodum Iudæi annos Alexandreos vocant numerum contractuum. Hæc est verissima de ÆERA Hispanica δεκαλογία: quæ cum triginta octo annis Computum Christi Dionysianum antecesserit, vix tandem in Aragonia desuit anno Christi vulgari 1338: in Castellæ Regno, anno 1383: in Portugallia, anno 1415. Quare hodie penitus desita est æra in Hispania: eiusque nomen in libris dumtaxat, & monumentis superest. Sed cum æra Cæsaris non solum Hispania vsa sit, sed etiam Africa, Gallia, & Italia, eius origo non videtur repetenda ex Hispania, neque ex triumpho Domitij Caluini. De Africa enim habemus testem synodum Carthaginensem secundam: cuius Titulus ita conceptus: *Concilium Carthaginense secundum habitum Æera ccccxxviii, circa tempora Siricy Pape.* Deinde: *Gloriosissimo imperatore Valentiniano Augusto quarto, & Theodosio viris clarissimis Consulibus, xiiii Kalendas Junij, Carthagine, in Basilica Perpetua Restituta.* Corrige: *Valentiniano Augusto quarto, & Neoterio Viris clarissim. Cons:* qui quidem Consulatus incidit in annum Christi Dionysianum 390: Indictione iiii. Rursus: *Concilium Arelatense tertium xiiii Episcoporum Æera cccclxi, Martiano Augusto Opilione, & Vincinialo coss. viii. Idus Iulij.* Consulatus ille incidit in annum Christi 453, indictione vi, teste Marcellino Comite. Quare legendum est: Æera. ccccxc. Item *Concilium*

quartum

A *quantum Carthaginense habitum ab Episcopis cccxiii, Æera ccccxxxvi Honorio Augusto quarto, & Eutyichiano Consulibus, sexto Idus Nouembris.* Recte. Erat enim annus Christi Dionysianus 398. Indictione xi. Autor Marcellinus. In Concilio Carthaginensi quinto annotata est Æera ccccxxxviii, Post consulatum Flauij Stiliconis viri clarissimi xiiii Kal. Iulias. Annus enim post consulatum illum erat Indictio xiv, teste eodem Marcellino Comite. Ergo erat tertius annus a proximo concilio quarto. Legendum igitur, Æera ccccxxxviii. De Gallia alius locus est illustris in concilio Arelatensi quarto. In quo ita initio scriptum fuit: *Cum anno quadragesimo sexto incliti & orthodoxi Domini & Principis nostri Caroli Imperatoris, sub die sexto Idus Maias,*

B *Æera dcccli, &c.* Nam annus xlvj Caroli Magni erat Christi 813, Æeræ Hispanicæ 851, vt hic ponitur. Non igitur vnus Hispaniæ peculiaris fuit ea Æera, & proinde neque inde initium fortasse eius petendum. De Italia Leo Papa Epistola xxix. *Data sextodecimo Kalendas Aprilis, Valentiniano Augusto septies, & Auieno viris clarissimis Consulibus, Æera ccccxlvi.* Sed error est librarij. Is enim Consulatus incidit in Æeram Dionysianam ccccl: Hispanicam cccclxxxviii. Et sane ita legendum pro ccccxlvi. In omnibus autem epistolis Æeram apposuerat Leo Papa. Itaque in fine xxiii, & sequentis ponitur *Asterio, & Protogene coss. Æera qua supra.* Ergo omnibus epistolis Æeram subiecerat. Denique nomine

C *Æeræ intelligitur Computus annorum ab viii anno Iuliano.* Itaque falsus erat quidam eximius Iurisconsultus, qui Æeram credidit esse nomen Hispanicum, quia sola Hispania illo vsa. Si igitur non cepit in Hispania sola, neque a victoria Caluini. Quærendum igitur amplius. Mihi in præsentia satis sit ad illustrationem rei ea protulisse, quæ a nemine antea producta.

DE INITIO HERODIS MAGNI.

I NITIVM Herodis dupliciter sumitur, quemadmodum Augusti. Aut enim ab anno periodi Iulianæ 4674, cum a Senatu Rex declaratus est, Cn. Domitio Caluino, C. Afinio Pollione coss. anno Iuliano sexto. Aut a captis Hierosolymis, & cæde Antigoni vltimi Hasmonæorum, anno periodi Iulianæ 4677, anno 4 Olympiadis 185, cyclo Lunæ tertio, qui quidem annus erat Sabbaticus, teste Iosepho, lib. xiiii. cap. xxviii, λιμὴν Καλαίτων ἀμύδροι, καὶ ἐπιάνει τῶν Ἰππιδέων. τὸν γὰρ ἐβδομαδικὸν ἐπιανὸν σωτέον καὶ ταυτέστιν. Erat igitur annus Iudaicus 3724. Capta est Vrbs, inquit idem, τὴν γ' μὲναι, τὴν εὐετην τ' ἡμερίας. Vocat καὶ ταυτοῖα. Tammuz, qui erat quartus a Nisan, sed tertius ab Ijar, vnde putabant annos Hasmonæorum, vt supra ostendimus. Et, ne quis

N n

erratum.

erratum librarij putet, primum ita habet Ruffinus vetus Iosephi in- A
terpres, deinde eodem modo loquitur, vbi agit de Hierosolymis a
Pompeio captis, eodem libro, cap. viii, ἀλώσεως τῆς πόλεως αὐτῶν
μὴ αὐτῶν, τῆς ἡμετέρας ἡμέρας. Tertium mensum ab Ijar hic putat. Erat an-
nus 47 quartæ periodi Alexandreae, embolimæus defectiuus. Tisri
Translatitius ix Septembris, Tamuz feria prima, vltima Iunij. Ergo
Hierosolyma capta xvi Iulij, feria tertia: anno Mundi 3913, Karkino-
nos xxiii. Zygon 3. 22. 30, Septembr. xxvi. Conuenit cum Tam-
muz hodierni computi, cuius character 6. 18. 1045, feria septima, Iu-
nij xxix. Nam in Computo hodierno facta esset translatio. Erat an-
nus Olympiadis 185 tertius deficiens. Nam obscura est notatio
temporis apud Iosephum, Ἰῆν τῆς ῥπέ Ολυμπιάδος. Qui enim Olym- B
piada nominant, non adiecta mentione anni, intelligunt primum an-
num illius Olympiadis. Duo igitur insignes errores in Dione, qui ait
hæc contigisse Claudio, & Norbanø coss. Et Sabbato. Nam anno
vno minus dicit, & feria tertia fuit dies illa, non Sabbatum. ἐάλωσαν
μὴ ὑπὲρ ἑτέρας μὴ ὑπὲρ ἑτέρας ἀμυνόμενοι, ἐπειτα ὃ ἔτεροι
ἐν τῇ ἑξέτει ἐ τότε ἡμέρα ὠνόμασθη. ἔσονται γὰρ τῆς Ἰηροσολύμας αὐτοῖς
αὐτοῖς, ὡς ἐστὶν ἑτέρας ἐστὶν ἑτέρας ἑτέρας ἑτέρας ἑτέρας ἑτέρας
τὸν Σάββατον, ἐπειδὴ ἡμέρα αὐτῆς ἢ ἑξέτει ἐξέτει, &c. Loquitur enim
more gentium, qui omnia festa Iudaica sabbata vocabant. Horatius:

— *Hodie tricesima sabbata.*

Sed insignius peccat Iosephus, qui a captis a Pompeio Hierosolymis, C
ad hoc tempus, interfuisse ait annos 27 absolutos, de capta a Sosio
Urbe ita scribens: ὅτε τὸ πάλαι αὐτῆς τῆς Ἰεροσολυμιτῆς πόλεως, ὑπατῶν
τῶν Ράμης Μάρκου Ἀγρίππας, ἔτερας Γάλλων, Ἰῆν τῆς ῥπέ Ολυμπιάδος,
τῶν τῆς μὴ αὐτῶν, τῆς ἑορτῆς τῆς ἡμετέρας, ὡς ἐστὶν ἑτέρας τῆς Ἰηροσολύμας
πῆς τῆς συμφορῆς. ἔτερας ὑπὲρ ἑτέρας τῆς αὐτῆς ἐάλωσαν ἡμέρας, ὡς ἐστὶν ἑτέρας. Sed
Iosephum fugit ratio, & me quoque, qui libro secundo illum secutus
frustra conatus sum demonstrare, xvii Tamuz illius anni, quem af-
signat Iosephus, fuisse Sabbatum. Non enim xvii, sed xxvi anni
tantum interfunt. Quod ex ipsius verbis conuincant ἀλώσεως τῆς πό-
λεως αὐτῶν τῆς ἡμετέρας ἡμέρας, τῶν τῆς ἑορτῆς τῆς ἡμετέρας, ὡς ἐστὶν ἑτέρας
τῶν τῆς μὴ αὐτῶν, τῆς ἑορτῆς τῆς ἡμετέρας, ὡς ἐστὶν ἑτέρας τῆς Ἰηροσολύμας
πῆς τῆς συμφορῆς. ἔτερας ὑπὲρ ἑτέρας τῆς αὐτῆς ἐάλωσαν ἡμέρας, ὡς ἐστὶν ἑτέρας. D
tum est, kalendas Ianuarias, quibus Consules isti magistratum inie-
runt, cepisse a xii, xiii, aut xiiii Octobris, cyclo Lunæ xiiii.
Itaque æstas illius anni incidit in cyclum xv, quæ æstate capta a Pom-
peio Hierosolyma, anno 21 quartæ periodi Alexandriae. Tisri x xv
Septembris, feria quinta, anno periodi Iulianæ 4651, anno communi
ordinario. Neomenia Tamuz xvii Iunij. Ergo Hierosolyma capta
xvi Iulij, feria vii, aliquot diebus ante natalem Augusti, de quo supra
suo

A suo loco. anno mundi 3887, Karkinonos x. Zygon. 6. 15. 9, Sept. xxvi.
Fuit sane Sabbatum, vt voluit Dio. quamquam non putō eam fuisse
eius mentem; sed casu diuinasse: cum, vt diximus, omnia Iudaica festa
Sabbata vocarent: quemadmodum τῶν ἡμετέρας, quæ erat feria vii sub
Sosio, vocat Sabbatum. Atqui libro secundo quærebamus, quod non
erat, & plane cum Iosepho hallucinati sumus: & præterea est ἀλογισία
in cyclo Solis: Corrigatur igitur & noster & Dionis & Iosephi error.
Et tam æquus nostris erroribus sit Lector, quam nos alienis, vt homi-
nes generosos facere oportet. Extant nummi ærei Augusti Cæsaris. In
vno latere caput Augusti cum his literis ΚΑΙΣΑΡ ΑΥΓΟΥΣΤ. In altero Vi-
ctoria alata palmæ arbori innitens, cernua in Clipeo scribens. In peri- B
pheria: ΙΟΥΔΑΙΑΣ ΕΛΛΗΚΥΙΑΣ. Ego intelligo de captis a Sosio Hieroso-
lymis, Eusebius notat Hierosolyma a Pompeio capta anno secundo
Olymp. clxxix: hoc est anno, quo cæpit annus quartus Olympia-
dis clxxix, qui erat periodi Iulianæ 4651: qui est is ipse, quem nos
assignamus: quo de 4677 deducto, remanebunt anni 26, interual-
lum a captis a Pompeio Hierosolymis, ad eadem a Sosio capta. Non
igitur 27 anni interfunt, vt voluit Iosephus. Sed sæpe & sibi & lecto-
ribus imponunt scriptores, cum vicesimum septimum annum vocant
viginti septem annos: vt hic annus captorum a Sosio Hierosolymo-
rum, qui est vicesimus septimus iniens ab iisdem a Pompeio captis,
vocantur viginti septem anni. Cum igitur duplex sit initium Herodis,
C aut a Consulatu Cn. Domitij Caluini, & C. Asinij Pollionis, anno Iu-
liano sexto, aut a Consulatu M. Vipfani Agrippæ, & L. Caninij Galli,
anno Iuliano nono, caute notandi huius Regis anni apud Iosephum.
Nam in libris Originum ait Herodem instaurasse templum anno re-
gni sui xvii. At in libris ἀλώσεως, id tempus confert in annum xv:
nimirum prius a sexto anno Iuliano, posterius a nono anno Iuliano,
& Hierosolymorum expugnatione. Alibi annum vii Herodis conii-
cit in annum primum Actiacæ victoriæ: a captis Hierosolymis videli-
cet. Hæc a nobis demonstrata sunt, quia huius regis tempora
tam initij, quam excessus pessima fide ab Eusebio relata, & ab ho-
diernis Chronologis non meliore iudicio tractata. Sciendum tum
D cyclum quidem Solis in anno Iuliano vitiosum fuisse, nos autem ad
cyclum emendatum tempus exegisse.

DE CYCLO LUNARI ROMANO.

Qvi de anno Iuliano hoc sæculo scripserunt, aiunt Cæsarem epa-
ctarum Lunarium habuisse rationem, & expectasse nouilu-
nium, vt in eo primas kalendas Ianuarij sui figeret. Sed aliud est de-
monstrare.

monstrare, aliud hariolari. Nos demonstravimus kalendas primas A
 Iulianas fuisse ultimam Thebeth; IIII autem Nonas, fuisse novilun-
 ium, feria septima. At anno Iuliano duodecimo, periodi Calippicæ
 quartæ sexagesimo octavo, *νομολογία* *Ἐπιπέδιον* incidit in kal. ipsas;
 & anno quinquagesimo periodi quartæ Alexandræ *νομολογία* *Περύτις*
 & *Ἐπιπέδιον* convenit cum iisdem kalendis, feria sexta; anno periodi
 Iulianæ 4680; cyclo Solis IIII, Lunæ VI, incipiente a Martio sequen-
 te. Cui convenit neomenia Schebat; cuius character 611.82, in anno
 Iudaico 3727, qui erat secundus Olympiadis 186, proinde LVIII pe-
 riodi decimæ Olympiadicæ, *Δουτὴς ἐνάτη Ἰπὶ δεκά* vicesimo anno
 periodi Atticæ, *Ποσειδέων* *Ἐκτη ἑξαμῦρου*. Error igitur est in Euse-
 bio, qui e regione anni tertij Olympiadis CLXXXVII posuit, B
Luna secundum Romanos cursum in ventus. Nam verum est eiusdem
 anni Iuliani novilunium fuisse in kal. Ianuariis, & initium anni IIII
 Olympiadis 187, a diebus æstivis. Sed hæc diuersa annorum capita
 & Dionysio Halicarnassensi in Palilibus Romæ definiendis, & Euse-
 bio in aliis non raro imposuit. Quare hic locus Eusebij, quamvis alie-
 no anno attributus, est insignis; vt ex eo conici liceat hinc inire pe-
 riodum Calippicam Lunarem Romanorum. Primus igitur annus
 cycli Lunaris Romani est embolimæus. Sed sciendum est non tunc
 inuentum fuisse hunc cyclum. Nam obstitisset cyclus Solis vitiosus:
 quod secundum cyclum vitiosum kalendæ Ianuarij incidebant in fe-
 riam VII. Proinde neomenia mensis Lunaris commissa est in ultima C
 Decembris antecedentis. Sed nouem annis ante excessum Augusti
 hoc animaduersum est, anno Iuliano 50. Quare *κτὲρ ἀστρονομία* Mathe-
 maticam eius principium statuerunt in anno Iuliano XII. Quæ om-
 nino vera sunt.

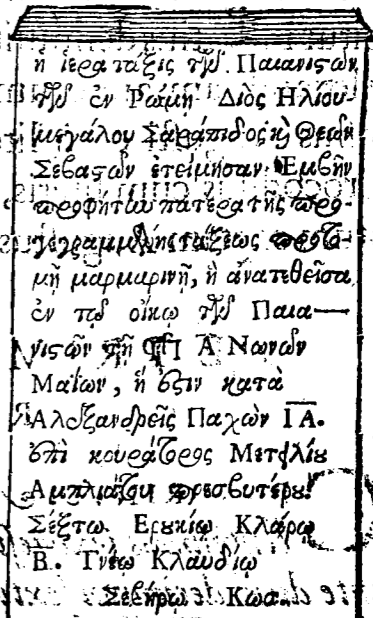
DE ACTIACA VICTORIA.

INFEIVM victoriae Actiacæ sumitur ab eo tempore, quo pugna
 nauali Antonius & Cleopatra victi, anno Iuliano XV, C. Cæsare
 Octauiano III, M. Valerio Messalla COSS. Cyclo Lunæ IX, Solis
 VII, anno periodi Iulianæ 4683. Diem autem designat Dio IIII No-
 nas Septembris. Verba eius sunt ex libro II. *Ἐπιπέδιον τῆς ἡμετέρας μάχης ἀποδόν,*
τῆ δ' αὐτῆς ἡμέρας ἐπὶ Σεπτεμβρίῳ ἐγένετο. Ἐπὶ τῷ ἡμέρας εἶπον (ὅδε γὰρ εἶωθα αὐτὸ
ποιεῖν) ἀλλ' ὅτι τότε πρῶτον ὁ Καῖσαρ τὸ κρείττον μόνον ἔρχεται, ὡς ἐκ τῶν
ἀποδείκνυται τῶν τῆς μοναρχίας αὐτῆς ἐπὶ ἀπ' ἐμῆς τῆς ἡμέρας ἀκροβόλου, &c.
 Quia tanti facit Dio hunc diem notare, & nos eius verba sine piaculo
 prætermittere non debuimus. Erat igitur annus Nabonassar 718,
 Thoth feria VII in vltima Augusti; cyclo Solis emendato; in 30 au-
 tem,

Atem, cyclo vitioso, qui habuit literam Dominicalem E, pro F. Ergo
 kalendæ Septembris feria III in cyclo vitioso; & victoria igitur feria
 IIII, Thoth quarta, Septembris IIII in cyclo emendato; anno Mundi
 3919, Parthenonos IX. Zygon, 4.9.26. Septemb. XXVI. anno Iudaico
 3730, Elul 14, cuius character, 4.2.829, Augusti XXI. Merito igitur,
 auctore Dione, notanda hæc dies, a quo initia consurgunt imperij
 Augusti.

DE PRIMO THOTH AVGVSTORVM
 SIVE ACTIACO.

BEIVM Alexandrinum Antonianum in veteri fragmento
 Dumuirum conicitur in tempus consulatus Imp. Cæsaris IIII,
 & M. Licini: qui erat sextusdecimus annus Iulianus, & 719 a Nabon-
 assaro. Itaque Ptolemæus a meridie Nabonassari, ad tempus, quo
 sibi manus Antonius attulit, ponit annos Ægyptiacos absolutos 718.
 Victus autem Antonius ad Pharum ab Octauiano, equestri prælio,
 Kal. Sextilib. auctore Orofio. Rursum accuratus Chronologus apud
 Clementem: *Ἀπὸ τῆς Ἀλεξάνδρου τελευτῆς, Ἰπὶ τῷ Αὐγούστῳ, ὅτε*
Ἀντώνιος ἀπέσφαξεν αὐτὸν ἐν Ἀλεξάνδρειᾳ, ἐπὶ διακόσια ἐπενήκοντα τέσσα-
ρα. Ἰπὸ τῶν Αὐγούστου τὰ τέσσαρα. Annus mortis Alexandri erat pri-
 mus cycli Lunaris. Annus mortis Antonij est ducentesimus nonage-
 simus quintus. Ergo erat annus cycli Lunæ decimus, & proinde sex-
 tusdecimus Iulianus, periodi Iulianæ 4684. Litera Dominicalis emen-
 data E. Neomenia Thoth feria prima, vltima Augusti. Sed in cyclo
 vitioso litera duplex DC. Proinde neomenia Thoth XXIX Sextilis.
 Ab eo tempore semper neomenia Thoth hæ-
 sit in XXIX Augusti anno communi, anno vero
 bisextili, in xxx. Non habemus vetustiorems
 Plutarcho, qui mensibus istis Ægyptiorum
 Solaribus vtatur. Nam ex apotelesmatis L.
 Tarrutij Firmani, quæ ille Mathematicus in
 alios dies ciuiles cõtulerat, ille in menses Ægy-
 ptiacos Augustorum confert. Et menses Ægy-
 ptiorum in libro *Ἐπιπέδιον*, c. *Ὀσείδος* meri-
 sunt Actiaci, vt suo loco monuimus. Secun-
 dum ab his vetustatis gradum obtinet vetus
 inscriptio, anno Christi Dionysiano CXLV,
 Antonij Pij Augusti octavo: cuius exem-
 plum subiicimus. In ea pridie Nonas Martias
 vndecima Pachon, quod verum est. Porro hæc illa annotabis

θεῖσα, pro ἡ ἀνετέθη dictum ἰδιωτικῶς. Item non, vt Græci loquuntur, **A** Σέξτε Ερουκίου, Κνέου Κλαυδίου ὑπάτων, sed consuetudine Latini sermonis, Σέξτω Ερουκίω Κλάρω β, Γνέω Κλαυδίω Σεβήρω Κωσ. quorum quidem coss. tempus, vt diximus, congruit anno Christi Dionysiano 145. sic in alia inscriptione, Τορκάτω, καὶ Ηρώδη Υπαί: pro Τορκουάτου, καὶ Ηρώδου. Ita Ægyptij, qui quotannis iurabant in templo Sarapidis, se neque mensi more Persarum, neque diem vllum more Græcorum intercalaturos, quintodecimo anno absoluto ab editione Iuliana, hanc formam admiserunt, quæ ad hanc vsque diem ab Elküpti Christianis & Habassinis obseruatur. Sed memoria annorum Diocletiani annos Actiacos sustulit, cum & Elkupti, & Æthiopes, non annis Augustorum Actiacis, sed Diocletianeis vtantur. Itaque hoc anno Christi **B** Dionysiano 1596, ab a. d. i v Kal. Septemb. inibit annus Augustorum Actiacus millesimis sexcentis, vicefimo sextus. Hoc anno igitur Alexandria recepta, Ægyptus in prouinciam redacta. Horatius:

*Nam tibi quo die
Portus Alexandria supplex
Et vacuam patefecit anclam,
Fortuna lustris prospera tertio
Belli secundos reddidit exitus
Laudemque & optatum peractis
Imperii decus arrogauit.*

Hic plane imperium Augusti orditur a cæde Cæsaris, anno secundo **C** Iuliano. Itaque tertium lustrum absolutum, id est quintodecimus annus a cæde Cæsaris est annus receptæ Alexandria, hoc est annus xvii Iulianus. In Calendario Colotiano Romæ, e regione vi Kal. Aprilis, notatum est: F N P HOC DIE CAESAR ALEXAND. recepit. Recte igitur Horatius definiuit tempus imperij Augusti, ad receptam vsque Alexandriam, annorum xv solidorum. In denario Augusti effigies ipsius Augusti cum literis, CAESAR. DIVI. F. COS. VI. A tergo Crocodilus cum literis, AEGYPTO. CAPTA. Sed biennio post Ægyptum captam Augustus vi. Consul fuit.

**DE PRIMO ANNO AVGVSTO-
RVM ROMANO.**

CENSORIVS: *At eorum, qui vocantur anni Augustorum, ducentisimis sexagesimis quintis, perinde ex Kal. Ian. quamvis ex ante diem decimum sextum Kal. Februarij Imperator Caesar Divi filius, sententia L. Munaci Planci a Senatu ceterisque civibus Augustus appellatus est, se septimum, & M. Vipsanio Agrippa tertium coss. Sed Ægyptij,*

A Ægyptij, quod biennio ante in potestatem ditionemque Pop. Rom. venerunt, habent hunc Augustorum annum ducentisimum, sexagesimum septimum. Si, vt antea dixerat Cenforinus, annus Augustorum Romanus 265 erat annus Iulianus 283: differentia annorum Iulianorum, & Augustanorum sunt anni 18. Ergo annus decimus nonus Iulianus est primus annus Augustorum Romanus a Ianuario. sed & idem annus vocatur Augustanus ab eodem Cenforino: *Qui autem Sextilis fuerat, ex S. C. Martio Cenforino. C. Asinio Gallo coss. in Augusti honorem dictus est Augustus, anno Augustano xx.* Differentia igitur annorum Augustanorum Ægyptiorum, & Romanorum, sunt dies 490 quod ex mense Augusto annus Augustorum Ægyptiacus competit. **B** xvii anno Iuliano, ex Ianuario autem annus Augustorum Romanus anno xviii. Mirum autem in Calendario Colotiano non annotatum diem, qua Cæsar Octavianus Augustus appellatus est. quod tempus Ouidius in Idus Ianuarias confert.

*Idibus in magni castus Iouis ade sacerdos
Semimaris flammis viscera libat ovis:
Reddit aque est omnis populo prouincia nostra,
Et tuus Augusti nomine dictus annus.*

At Cenforinus, in iis, quæ supra retulimus, a. d. xvii. Kal. Febr. Quis igitur finis contradicendi futurus, si de re insigni ne inter veteres quidem constat? Si quis locus coniecturæ, puto ab Alexandrinis suum annum Actiacum Augustorum dici, a Romanis autem suum Augustanum. Nam in Tabula Pæanistarum supra a nobis producta habes *παλαιστὰς Σαράπιδος καὶ Θεῶν Σεβαστῶν.* Vnde τὰ ἔτη Θεῶν Σεβαστῶν dicta putauerim. Neque improbanda hæc coniectura. Annus primus Augustorum Romanus congruit anno periodi Iulianæ 4686.

DE PRIMO AGONE ACTIACO.

A GON Actiacus metus Olympicus fuit. Strabo lib. vii: *Αποδείδει δ' ὁ ἀγὼν Ολύμπῳ τὰ Ἀκτια, ἱερὸς δ' Ἀκτίεσσι Ἀπόλλωνος. τὴν δ' Ἀθηνῶν ἐχουσιν αὐτὰ Λακεδαιμόνιοι, αἱ δ' ἄλλαι κατὰ κίαι ἀποπόλιοι τῆς Νικοπόλεως εἰσὶν. ἤγετο δ' καὶ τὸ ἀεθέρην τὰ Ἀκτια τῷ Θεῷ Σεβαστῆς ἀγῶνι ὑπὸ τῶν περὶ οὐκων. νῦν δ' ἐνπιμότερον ἐποίησεν ὁ Καῖσαρ.* Ergo hunc Agonem non instituit Augustus, sed auxit & illustriorem fecit propter victoriam ex nauali pugna, qua Antonium & Cleopatram vicit. Illustravit, inquam, condita vrbe Nicopoli & decuma de præda hostium Apollini consecrata. καὶ νεῶν μείζων ἀποδόμησεν, inquit Dion, ἀγῶνα τῆς ἀκτίας μεσικόν τε, γυμνικόν, ἵπποδρομίαν τε πενιπέμεκον ἱερῶν (ἀπὸ τῆς οὐκων) τῶν ἐχόντων οὐνομαζέσθαι καὶ εἰδέναι ἈΚΤΙΑ αὐτῶν ἀεθροσάγορδύσας. Diffinit

tit a Strabone, quamuis ab eo illa, quæ de decuma nauium ante scri- A
pserat, pene verbatim mutuatus erat. Et tamen ait Actia instituta ab
Augusto. quod, vt ex Strabone ostendimus, falsum est. Sacrum igitur
agonem ostendit ex eo, quod Hieronica de publico cænabant: quod
fiebat in omnibus sacris ludicris. Itaque vulgari ioco propterea ij, qui
habebant σίτησιν δημοτικῶν ἐν τῷ ἀξασίῳ, aut ἀρχαίῳ, vocabantur πρε-
χέδειπνοι: vtpote qui hora δειπνῶν alius alium prauertere conaretur
in occupando loco κατὰ κλύσεως, vt etiam in Theatris faciebant ὡς ἰσό-
μυροι, vt inquit Comicus Græcus, & pugnantes de loco, vt ait Roma-
nus Comicus. πρεχέδειπνοι vox extat in primo Dipnosophiston, si bene
memini. Hinc Iuuenalis iocus:

Rusticus ille tuus sumit trechedipna Quirine, B
Et ceromatico fert niceteria collo:

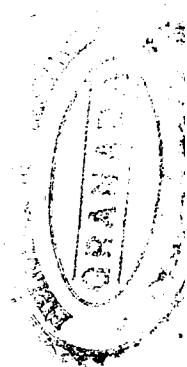
Res mere Græca est ἀγὼν ἱερῶν, ἢ σίτησις δημοτικῆ. Qui fruebantur epulo
publico, non temere admittebatur, nisi symbolo fidem facerent se esse
τῶν ἱερῶν σισίτων. Gestabant igitur niceteria de collo, quæ ridens treche-
dipna vocat Satiricus: tanquam eorum beneficio eas epulas, ad quas
currebant, perciperent. Hanc σίτησιν vocabant πρυτανεία. Antiphanes de
Parasitis:

Γέρα γ' αὐτοῖς ταῦτά τοις τ' Ολύμπια
Νικῶσι δίδου, χερσὸν ἴθι εἰνέκα
Σίτησις. ἢ γ' μὴ τίθει συμβολαί.
Πρυτανεία ταῦτα πάντα προσαγορεύε).

Interpres vetustissimus Aristophanis, postquam docuisset πρυτανεία C
esse pecuniam, quam duo se sponcione lacescentes in sacro, aut apud
iudicem deponebant, (quæ Sacramentum Latine Varroni dicitur)
postea addit Romanis vocari ἀπέθουλα. Verum quidem πρυτανεία vo-
cari Sportulam a Romanis, non vtique quando Sacramentum, & pe-
cuniam ex sponso depositam, sed quando σίτησιν τῶν ἱερῶν κῶν signifi-
cat: in qua notione accipienda in versibus Antiphanis. Itaque Ania-
nus vetus interpres Chrysostomi πρυτανεία vertit Sportulam in pryta-
neo, hómilia prima in Matthæum, in illis: *Præmia vero virtutum in*
istâ Rep. non ramus oleæ, nec corona oleæstri foliis immixta, nec in Pryta-
neo sportula, nec arca statua, &c. Vbi nō dubito, quin in Græco fuerit τὰ
πρυτανεία, pro quo Anianus dixerit, *Sportula in Prytæneo.* Igitur esuf-

modi erat Agon Actiacus: qui, cum pure Olympicus esset, cocurrebat D
cum Olympico Elidensi. Celebrabatur igitur eodem anno, eadem-
que die, quo Elidensis. Augustus Cæsar rediens ex Aegypto appulit
ad Amphacioticum sinum, anno tertio Olympiadis 187, & tunc om-
nia designauit condenda Nicopolcos, illustrando ludicris, templo
Apollinis ornando, vt nos docet Dion. Itaque anno eodem Olympi-
co, scilicet quinquies, & Apuleio c o s s. octauo Idus Ianuarias urbem tri-

plici triumpho ingressus est, teste Orosio, ac sequenti anno, se vi, &
M. Vipsanio Agrippa iterum c o s s. anno primo Olympiadis 188, pri-
mum agonem Olympicum Actiacum Romæ celebravit. Dio libro
LIII: καὶ τὴν πανήγυριν τὴν ἐπὶ τῆν νικῆν τῆν αἰετῶν τῶν Ἀκτιῶν ἡμοιδύων. ἡ φι-
δίασιν ἡ γὰρ ἐπὶ τῆν ἀρχαίαν ἐν αὐτῆν τὴν ἰπποδρομίαν διὰ τε τῶν παιδῶν καὶ
διὰ τῶν ἀνδρῶν τῶν καὶ ἡρώων ἐστὶ σίτησις ἢ ἀβλημυρία πέντε αἰῶν ἐπιμύχρη. ἢ ἐγχετο,
ταῖς πύλασιν ἱερῶν, ὡς ἐπὶ τῆν πύλιν μελαύσαι. In verbis, μέχρη ἢ ἐγχετο,
videtur interpres corrigere μέχρη νῦν. Melius μέχρη τε. Sane ille Agon
diu Romæ obtinuit: vt Suetonius scribat Tiberium puberem præse-
dise Romæ ludis Actiacis, & Troianis Circensibus, duotorem turmæ
maiorum puerorum, videtur autem desitum temporibus Dionis. Quia
B igitur & Olympicus erat, & Romæ anno ipso Olympiados 188 pri-
mo celebratus est, necesse omnino est, eodem anno ad Nicopolim
primum agonem Actiacum celebratum, anno Iuliano 18, periodi vero
Iulianæ 4686. Quare concludimus periodū Actiacam eandem fuisse
cum Olympiaca: & fortasse illa Olympiade, qua primus agon Actia-
cus celebratus est, Iulianam anni formam a Nicopolitanis acceptam.
Quod hariolabundi dicimus. Nam ne penitus asseramus, facit reli-
gio Olympiadis, quæ semper plenilunio celebrabatur. Sed cum Eli-
deses anni Iuliani formam admiserint, & in xv Iulij & xvi Olym-
piadem celebrauerint, non abhorret a vero Actiacum annum ex Te-
traeterico in mærum Iulianum mutatum fuisse. Alioquin plenilunio,
C vt diximus, semper celebrabatur Olympias, qui erat vltimus dies τῆς
ἐορτῆς e. quinque. Nam καὶ Luna incipiebant certamen gymnicon,
quintadecima erat vltima certaminis, sextadecima ἢ κελσις. Tertes in
Lycophronem: τὰδε Ολύμπια πέντε ἡμέρας ἐτελεῖτο, ἀπὸ ἰᾶ τ' σελήνης,
μέχρη ὅλης ἰῆ. αἰετὸν γυμνάζοντο τὴν πρῶτην ἡμέραν λ. Hoc Nicopolitarum
ludicrum a temporibus Constantini desitum Iulianus Apostata in-
stauravit, urbemque ipsam Nicopolim ruinis deformatam refecit, vt
testatur Mamertinus in luculentissimo illo suo Panegyrico: sed Olym-
piadem in lustrum Iulianum transtulit. Celebrata enim enim est
Olympias Actiaca post multa lustra desita, Flauis Tauro, & Floren-
tio c o s s. lustro Iuliano centesimo secundo. Erat enim annus Italia-
D nus 405, Christi Dionysianus 360, cyclo Solis v. In numismate Nero-
nis sculptum extat: ΑΠΟΛΛΩΝΙ ΑΚΤΙΩ ΝΕΡΩΝΙ: In alio
eiusdem: COL. NICOPOLIS. Item in alio eiusdem: ΑΚΤΙΑ ΠΥΘΙΑ.
Illa Pythia Isthmia Eusebius ait celebrata anno ii Olymp. c cxi. Et
nihil aliud erat, quam Musicum certamen. In victoria igitur Actiaca
quadruplex epocha: victæ classis, anno Iuliano xv: Thoth Augusto-
rum Actiaci, anno Iuliano xv i: primi Agonis Actiaci, anno xv i i i.
Augustorum anni Romani, qui erat Iulianus xix.

DE BISEXTO AB AVGVSTO
CORRECTO.

A

LIBRO secundo, & alibi non semel demonstrauius non solum barbaris, & Græcis, sed & Romanis quoque motum fuisse diem vnum intercalare: eamque intercalationem Romanis dictam fuisse OLYMPIORVM MYSTERIA: quod plane ostendit, eos a Græcis hoc didicisse. Eum autem diem intercalandi potestas erat Athenis quidem penes Hierophantas, Romæ penes Pontifices, quorum curæ Fasti permitti erant. Romani ex eo, quod alternis Merkedoniis xxii, & xxiii dierum intercalabant, satis aperiebant, se vnius diei intercalationem agnoscere. Sed non semper suo loco, hoc est alternis, Merkedonium B xxiii dierum intercalabant. Aliquando enim extra ordinem, hoc est anno comuni, illum diem singularem ex arbitrio dispensabant, idque si quando Nundinæ in Kalendas Ianuarias incidere, aut in Nonas cuiusvis mensis. Quia enim vtrumque infaustum habebatur, Pontifices vnum diem fini anni adiciebant, in quem mundinas reiciebant. Ita December, qui ex consuetudine debebat esse vndericentum dierum, fiebat dierum tricenum. Erat ergo ille annus *ὑπερήμερος*. Quid ergo fiebat illa die superflua? *Ἐκτρέψει* huic malo medebantur. Si enim ille annus esset communis, a cuius Kal. Ianuariis amotæ erant Nundinæ, pro xxii Februarij, dicebant xxiii. Hoc est Terminalia, quæ ex consuetudine sunt in a. d. vii. Kal. Martij, vno die anteuertebantur. Si autem annus esset intercalatitius pro Merkedonio xxii dierum, & xxi dies intercalabant, pro Merkedonio xxiii, tantum xxii. Idem fiebat & quoties Nundinæ incurrebant in aliquas Nonas. Tunc enim inter Pridie Nonas, & ipsas Nonas, diem intercalabant. Hoc perspicue patet ex illis auctoribus, ex quibus centones suos farsit Macrobius. Cuius verba: *Quotiens incipiente anno dies capit, qui additus est nundinis, omnis ille annus infaustis casibus luctuosus fuit: maximeque Lepidiano tumultu opinio ista firmata est. Nonis autem, &c. Postea: Unde dies ille, quo abundare annum diximus, eorum est permissus arbitrio, qui Fastis præerant, uti, cum vellent, intercalaretur: dummodo eum in medio Terminaliorum vel mensis intercalaris ita locarent, ut a suspecta die celebritates auerterent nundinarum. atque hoc est, quod quidam veterum retulerunt, non solum mensum apud Romanos, verum etiam diem intercalarem fuisse.* Macrobij verba, non alius veteris scriptoris. Male enim mentem eorum assecutus est. non enim quoties nundinæ a Kalendis Ianuariis, aut a Nonis quibusvis auerterentur, intercalandum erat post Terminalia; imo ante Terminalia vnus dies eximendus. Alioqui annus antecedens eum sequente habuissent vnum diem excre-

scientem

Ascientem supra numerum dierum conceptum. quod ne accideret, de sequenti anno is dies exemptus, qui superiori adiectus. Quod vero veteres dicebant præter mensum, etiam vnum diem intercalari, iam id a nobis demonstratum, hoc nihil aliud esse, quam quarto quoque anno Merkedonium xxiii dierum intercalari solitum, hoc est præter xxii dies Merkedonij ordinarij, vnum etiam extra numerum intercalatum. Quod autem semper Nundinæ a Kal. Ianuarij reicerentur, testis etiam Dio, qui annum illum, quo Clodius a Milone interfectus, infaustum eo nomine dicit fuisse, quod nundinæ Kalen. Ianuarij celebrata. *καὶ τὸ πρῶτον ἐπέκειντο χερσὸν σωέβη. ἢ ἀγορῶν ἢ διὰ τῶν ἐνέα ἡμερῶν ἀγορῶν ἐν αὐτῇ τῇ ἑλευθερίᾳ νεμελίᾳ ἤχθη.* Idque sub anno prisco. At sub anno Iuliano, idem accidisse refert idem anno Consulatus Pollionis & Calpurni. *ἐν τῷ πρῶτῳ ἐπέκειντο τὰ ἐνέα ἡμερῶν ἀγορῶν ἐν αὐτῇ τῇ ἑλευθερίᾳ νεμελίᾳ ἤχθη. ἢ ἀγορῶν ἢ διὰ τῶν ἐνέα ἡμερῶν ἀγορῶν ἐν αὐτῇ τῇ ἑλευθερίᾳ νεμελίᾳ ἤχθη.* Recte. Anno antecedenti diem adiectum, & eius vicem alium ex sequenti detractum, quæ plane Macrobij hallucinationem oppugnant. Sed hæc contigerunt sub vitioso cyclo Solis. At sub emendato aliud exemplum extat apud eundem, anno tertio Claudij, qui erat 89. annus Iulianus. Ita enim scribit libro CLX. *καὶ τῷ ἀγορῶν τῷ διὰ τῶν ἐνέα ἡμερῶν ἀγορῶν, εἰς ἐτέραν ἡμέραν, ἑστῶν πινῶν ἐκεῖνα μετέθεσαν καὶ οὐδὲν ἄλλοτε πολλὰ ἐχθρῶν.* Translatam autem celebritatem in alium diem, non autem diem intercalatum: ut a Kalendis Ianuarij, ad a. d. iiii. Nonas. Falsum igitur est, quod subiicit, *καὶ ἑτέροις πολλὰ ἐχθρῶν.* Nam non *ὑπερθεσις* fiebat *τῆς ἐορτῆς*, sed τῶν Καλανδῶν. Itaque hoc mala fide pronunciauit. Nundinæ inquam, non transferantur, sed Kalendæ Ianuariæ, & Nonæ omnium mensum: quamuis & nos quoque aliquando ita credidimus. Ita fiebat semper, ut Nundinæ essent nono die. Itaque in Calendario Colotiano literæ ab A, ad H, inclusivæ positæ sunt, ut in Calendariis Romanæ Ecclesiæ ab A, ad G, inclusivæ: quod Romani *ὀγδοσάδι ἡμερῶν*, vt nos *ἑβδομάδι*, tempora signarent. Hæc quæ in capite de anno Romano dicenda erant, nec dicta sunt, hic adiecimus, tum nequid de doctrina ciuiliū dierum veteris anni Romani desideraretur: tum quia opportune de intercalatione illius diei hic agi potest, vbi de mensura intercalatione bisexti agitur. Cuius igitur Iulius Cæsar edicto præcepit quarto quoque anno intercalari, quod ab ipso imperfecte positum perperam a Pontificibus exceptum est. Ille enim intelligebat annum quarto exacto, quinto redempto: illi interpretati sunt anno quarto

quarto

quarto ineunte, hoc est Terminalibus anni quarti ineuntis. Ita in A
 duodecim annis, in quibus Cæsar intelligebat tria bifexta intercalan-
 da, quatuor sunt intercalata: in xxxvi, duodecim, cum tantum oportu-
 uisset nouem. Igitur C. Iulius Cæsar Octavianus Augustus *annum a*
Diuo Julio ordinatum, sed postea negligentia conturbatum, atque con-
fusum rursus ad pristinam rationem redegit: in cuius ordinatione Sexti-
lem mensem e sua cognomine nuncupauit. Hæc Suetonius. Tempus vero
 indicat Cenforinus: *Qui autem antea Sextilis fuerat, C. Martio Cen-*
forino, C. Asinio Gallo coss. in Augusti honorem dictus est Augustus,
anno Augustano vicesimo. Erat ergo tricesimus octauus annus Iulia-
 nus, periodi autem Iulianæ 4706, cyclo Solis emendato secundo. Ergo
 ab editione Iuliana duodecim dies intercalati, & proinde tres extra iu- B
 stum modum. Itaque edictum emisit Augustus, vt ex Consulatu C.
 Martij Cenforini, & C. Asinij Galli non intercalaretur, nisi anno Iu-
 liano LII. vt quindecim annis Ægyptiacis, sine vlla intercalatione
 transmissis, deinceps ab anno LII, quinto quoque anno intercalare-
 tur. Sciendum autem in bifexti intercalatione non id obseruari, quod
 in gemino Adar Iudaico. Anno enim embolimæo Adar ordinarius
 est non prior, sed posterior. Contra in veteri anno Romano, mensis
 intercalaris, non Merkedonius vocabatur, sed ipse Februarius. quod a
 nobis ex Catone iuriconsulto alibi demonstratum est: l. Cum bifex-
 tum. De verb. sign. *Cato putat mensem intercalarem addititium esse, om-*
nesque eius dies promomento temporis obseruat, extremoque diei mensis C
Februarij attribuit. Q. Mutius. Mensis autem intercalaris constat ex
diebus viginti octo. Vnde intercalares Kalendas dictas fuisse alibi ad-
 monuimus non Kalendas Merkedonij, sed ipsius Februarij ordinarij.
 Nam ordinarium voco, quia xxviii dierum erat. Sic in bifextili
 anno cum bis dicatur vi Kal. non utiq. prior dies intercalaris censetur,
 sed posterior, ex eadem l. Cum bifextum. Itaque historici, astronomi,
 & Chronologi in cõparandis temporibus cum diebus Iulianis, cauere
 debent, ne intra hos LII annos, saltem intra XLVII, cyclo emendato
 Solis, pro vitioso vtantur. Hæc bifexti correctio ab Augusto facta fe-
 cit, vt Ammianus Marcellinus formam anni Iuliani non Iulio, sed
 Augusto attribuerit. In quo frustra est. Verba eius hoc manifesto D
 testantur: *Hæc nondum extentis fustis regnis diu ignorauere Romani, per-*
que secula multa obscuris difficultatibus implicati tunc magis errorum pro-
funda caligine fluctuabant, cum in sacerdotes potestatem transtulissent
intercalandi: qui libenter gratificantes publicanorum vel litigantium com-
modis, ad arbitriam suam detrahebant tempora vel augebant, hocque ex-
cepto, viderentur alia plurima, qua fallerant, quorum meminisse nunc su-
peruacuum puto. Quibus abolitis Octavianus Augustus Gracos secutus,
 hanc

A hanc inconstantiam correctâ turbatione composuit, spatiis duodecim men-
 suum & sex horarum magna deliberatione collectis: perque duodecim side-
 rum domicilia Sol discurrens motibus sempiternis, anni totius intervalla
 concludit: quam rationem bifexti probatam etiam victura cum seculis Ro-
 ma adiuumento numinis diuini fundauit. Hæc ita ille. Sed vt diximus,
 & nemo dubitat, fallitur.

DE EXCESSV HERODIS.

A DVERTENDVM Iudæos nunquam annos Regum aliunde,
 quam ab initio anni sui popularis ordiri, hoc est a Nisan, vsque
 B ad tempora Simonis Hyrcani, sub quo ab Ijar annos suos putabant,
 vt ex tribus, aut quatuor locis ex Iosepho colligitur. Hoc magnam
 lucem, affert non solum historiæ Iudaicæ sub Romanis, sed etiam sub
 Regibus Iuda. Nam a Tisri nunquam annum historicum orsi sunt
 Iudæi ante excidium secundi templi: sed contractus suos annis tantum
 Seleucidarum a Tisri signabant. Quare cum Herodes a Senatu Rex
 declaratus fuisset, cyclo Lunæ XIX, tamen Iosephus non orditur annos
 eius ante Nisan, aut Ijar cycli primi. Cum autem ipso Iosepho teste,
 annos solidos xxxvii regnauerit ex quo declaratus rex, xxxiiii
 vero, eosque solidos, a captis a Sosio Hierosolymis, decesserit vero ante
 Pascha, nondum Ijar instante, quem diximus fuisse principem men-
 C sium, tempore Iosephi: manifesto colligitur, proximo Ijar annum
 Herodis xxxviii initurum fuisse, qui re vera erat tricesimus nonus
 a diebus æstiuis. Itaque hoc modo Herodes decesserit anno cycli
 XIX exacto, primo ineunte. quod & confirmatur nono anno Arche-
 lai exacto, qui erat, vt ipse Iosephus scribit, Actiacæ victoriæ tricesi-
 mus septimus, anno Iuliano LII. Archelaus regnauit annos solidos
 nouem. Ergo annus Iulianus 44 exactus, aut 45 iniens est primus Ar-
 chelai, atque adeo vltimus Herodis, cyclo primo ineunte. Apud Io-
 sephum perperam excusum est, vitio librariorum, Philippum Tetrar-
 cham obiisse vicesimo anno Tiberij, postquam annos trigintasetem
 imperasset. Legendum enim sine vlllo dubio εικοσα & δολέω. Cui rei
 D argumento erit Vitellius, qui cum Fabio Prisco Consul fuit anno vi-
 cesimo imperij Tiberiani, qui erat octagesimus Iulianus. Missus vero
 fuit in Palæstinam a Tiberio post Consulatum, quo tempore obiisse
 Philippum Tetrarcham ait Iosephus, anno Iuliano octagesimo primo.
 de quibus deductis 37 annis Tetrarchiæ Philippi, relinquuntur anni
 Iuliani 44, absoluti circa initium Philippi Tetrarchæ, & excessum
 Herodis. Itaque hoc tempus competit initio anni Iuliani 45. Verba
 Iosephi ex xviii libro: ετε δὲ καὶ Φίλιππος (Ἡρώδης δ' ἦν ἀδελοφός) τε-

λαλῶν τὸν εἶλον εἰκοσὶ μὲν ἔνια τὰ τ' Τιβερῆος ἀρχῆς, ἢ γηνοσάμηνος δ' αὐτὸς ἐπὶ τὰ Ἐπειὰ καὶ Τραχυονίδος, ἔ Γαυλανίδος. Cum ante XIII annos in priorē editione legendum esse, ut supra posuimus, εἰκοσὶ καὶ δευτέρω μομφῆς, hodie consulimus veterem Iosephi interpretem Ruffinum, in quo legitur, *vicesimo secundo anno, imperante Tiberio*. Omnino igitur Herodes decessit anno Iuliano XLV ante Nisan, cyclo Lunæ primo in- eunte, Solis nono. Hæc solidis argumentis demonstrata characterem habenda Iosepho notatum, nempe defectiōnem Lunarem, quæ tem- pore morbi Herodis contigit, anno Nabonassari 747, Tybi XVII, sequente XIX, feria quinta, sequente sexta, Schebat XIII I, sequente XV, anni Iudaici 3760, cuius Schebat neomenia 6. 17. 332, Decembris XXVI, Ægonos XVI anni a mundo condito 3949: cuius Zygon, 6. 16. B 4, Septemb. XXV I, anno periodi Iulianæ 473, Ianuarij XIX in cyclo emendato, Ianuarij V I, in cyclo vitioso. Anomalia latitudinis me- diæ erat graduum 89. 7. 28'. Verba Iosephi de defectiōne Lunari lib. XV. I. καὶ τὸν ἕτερον Μάλθιαν, ὃς ἐξηγέρει τὴν σάβαν, ἔ ἀνδρας ἐν τὰν ἑταίρων αὐτὸς ἔκαυσε ζώντας. ἔ ἡ Ἐλὴνη δ' τῆ αὐτῆ νυκτὶ ἔξελιπον. Subiicit, quomo- do, ingrauescente morbo, tandem coniectus fuit in *θερμά λειρὰ* a me- dicis, post cædem Antipatri filij, & tetrum de occidendis proceribus aulæ in Hippodromo initum consilium. Denique scribit ipsum inter- dirissimos cruciatus violētam, & tyrannicam effudisse animam: quod quidem accidit paulo ante solenne Azyrnorum, cuius Iosephus me- minit capite sequenti. Duos igitur cyclos solidos regnavit Herodes, C initio capto ab anno Iuliano desinente VI, quo renunciatus Rex a Senatu. Detractis enim VI annis absolutis de 44 solidis, remanent anni solidi 38. Iosephus: βασιλεύσας ἀφ' ἑ μὲν ἀποκλείνας Αντίγονον ἐκρά- τισε τῶν πραγμάτων, ἐπὶ τέσσαρα ἔτεράκοντα. ἀφ' ἑ δ' ὑπὸ Ρωμαίων ἀπεδεί- χθη βασιλεύς, ἐπὶ ἔτεράκοντα. Quid faciemus igitur Eusebio, qui obitum Herodis confert in annum quartum Olympiadis 195, qui an- nus Olympadicus iniuit a diebus æstivis anni Iuliani LI? Ergo He- rodes decessit anno Iuliano LII. Detractis ergo 6 de 52, remanebunt anni 46 absoluti, quibus Herodes regnavit, secundum hunc Euse- bij Epilogismum. Quis non videt ἀλογισίαν? Nam cum attribuat 37 annos solidos regno Herodis, eius primus annus consurgeret ab anno D secundo Augustorum Actiaco. Et sane, nisi fallor, hoc habebat in- mente Eusebius, qui tanta absurditate sese traduxerit: Quid dicam- de illis, qui cum in priorē editione nostram de Herodis excessu senten- tiam, & de hac Lunari defectiōne legissent, erratū a nobis & in anno Herodis, & in tempore defectiōnis hariolati sunt? Nos illos iubemus frui iudicio suo. Nobis partes veri tuendi susceptæ sunt, quas nun- quam proderet certum est. Quid potuit melius demonstrari quam

hæc

A hæc a nobis demonstrata, sunt? Quod vero Annius ille ex persona Phi- lonis sui stramentarij scribit, Herodem quadraginta annos regnasse: XXXLIII quidem tyrannice, sex autem legitime: ~~.....~~ non tam miror ab eo homine confictum, qui bo- nis viris imponere statuisset, quam inuenisse sectatores viros non con- temnendos, qui illud ab homine confidentissimo fabricatum non ad- uertentes, non veriti sunt illud in scripta sua tanquam aliquod precio- sum emblemata transferre. Quid vocat legitimum Regem? An igno- rat, qui a Senatu Romano Rex declaratus fuerit, eum nunquam non legitimum fuisse? Doceat nos, quomodo Rex is legitimus non fuerit, B qui Regnum ex lege & Senatus decreto accipit. Tyrannicum vero eius ingenium in exitu vitæ fuisse, & circa vltima tempora impendio magis fuisse, quam initio regni sui, qui negauerit, idem & filios a patre interfectos, & puerulos innocentes sub matrum vberibus cæcos tyran- nicum facinus esse negauerit. Sed non tantum in eum planum dicta fuerint, quam in illos, qui hodie in tanta luce literarum ab eius libris videntes & prudentes sibi imponi patiuntur, qui putant nullum bo- num Chronicon esse, nisi quod ex Beroso, Metasthene, Xenophonte, Myrtilo, & similibus Annianis portentis confarcinatum sit. Haurire exempla, aut auctoritatem ex illis quisquiliis petere, est inscitiam suam per præconem prædicare. Quemcunque scripta Annij oblectant, ne- C que iudicium, neque sensum literarum vllum habere potest.

DE EXCESSU AVGVSTI
ET INITIO TIBERI.

A VGVS TVS natus est cyclo XV Lunæ, diebus æstivis, post occa- sum Solis, ἀγροκέρωτος ὠρῆσκοποδόντ. Decessit duobus Sextis, Pompeio & Apuleio COSS. neomenia Thoth anni 761 a Nabonassa- ro: anno Iuliano LIX, qui & ipse erat cyclo Lunaris XV. Eodem igitur cyclo natus & mortuus, cum iam illi septuagesimus septimus annus iniisset a diebus æstivis. Sed quia in anno Iuliano eius natalis putatur D ab eadem die eiusdem mensis, a qua putaretur in anno Romano pri- sco, si C. Iulius Cæsar annum non emendasset, nimirum a XXI I Septembris, propterea illi deesse videntur ad annum septuagesimum sex- tum tot dies, quot interfunt ab eius excessu, ad vicesimam tertiam Se- ptembris. Propterea Suetonius scribit eum decessisse anno ætatis se- ptuagesimo sexto, diebus quinque & triginta minus. Totidem enim interfunt a XIX Augusti, in qua decessit, ad XXI I Septembris, in qua eius natalis celebrabatur. Idem etiam dicit Dio, secutus Sueto- nium;

436
 niun, vt solet. Sed & eum decesse cyclo Lunæ xv, præter annum Iulianum LIX, in quem incidit Consulatus duorum Sextorum, Pompeij, & Apulei, firmatur etiam caractere *αναμνησκτω*, nimirum defectione Lunæ, qua post obitum Augusti contigit, seditione militum Pannonica, auctore Cor. Tacito, ac post illum Dione. Accedit igitur illa defectio anno periodi Iulianæ 4727, Septembris xxvii, feria quinta, cyclo Solis xxiii, Lunæ xv. anno Nabonassar 762, Paophi viii, Tifri xv anni Iudaici 3775: cuius caractes, 5. 6. 1018, Septembris xiii Zygonos secunda, anni a mundi conditu 3964. cuius Zygonos heomenia, 4. 7. 22. Quod vero Dio & Eusebius in Chronico aiunt *παλιανη θηλια εκλειψη* contigisse, id nos pertinaciter negamus. Neque toto illo, neque sequente anno Sol deficere potuit. Frustra igitur eam quidam *β* dam *β* boni & docti venantur. Porro & hoc insigne in Augusto: eodem cyclo, quo natus est, eodemque die mensis obiisse, quo primum Consulatum iniit, interfectis Hirtio & Pansa c o s s. a quo die quidam eius imperium ordiuntur. Vtrumque enim contigit a. d. xiiii Kal. Sept. & quod mireris, eodem cyclo Solis, Ergo eadem feria, nempe prima, neque solum feria prima, sed & anno Sabbatico primo deficiente iniit consulatum, & anno Sabbatico primo deficiente obiit. Annus Iudaicus, quo vterque Consul interfectus, 3718. Annus Iudaicus, quo obiit Augustus, 3774. Vterque est primus Hebdomadis annalis. Ergo vt eodem die hebdomadis diariæ, ita eodem anno Hebdomadis annalis. Vixit igitur annos 76 absolutos, qui sunt cycli Lunares quatuor, & præterea quantum interest ab extremis partibus Cancri, ad *β* xix Augusti, contra quam Suetonius ac Dio sentiunt, qui xxxv dies aiunt deesse anno septuagesimo sexto. Non frustra igitur sunt quidam ex veteribus, qui Augustum annos lvi imperasse scribunt. A die enim primi eius Consulatus, ad diem obitus, tot sunt anni Iuliani præcise.

DE INITIO CALIGULÆ.

TIBERIVS Cæsar natus est xvi Kal. Decemb. M. Aimilio Lepido ii, L. Munatio Planco c o s s. qui erat annus Iulianus quartus, ac proinde cycli decimus septimus. Ergo annis ætatis Tiberij addenda xvi, ad methodum Lunæ. Decessit anno ætatis 78, xvi Kalend. Aprilis, Pharmuthi iiii, feria vii, anno a Nabonassaro 784. Quare proximo Nouembri illi competeat annus 79 iniens. Si 16 cum 79 componas, habebis cyclum Lunæ 19, quo obiit Tiberius. Ideo erat annus periodi Iulianæ 4750, ex quo confurgit initium Caligulæ ex a. d. xvii Kal. Aprilis. Hac Methodo volumus emere verum, vt ei assuecant Chronologi, & Tabularum astronomicarum conditores. Nam alioquin simpliciter per annum Iulianum hoc indagari

Adagari poterat: cum decesserit Tiberius Cn. Acerronio Proculo, C. Pontio Nigro c o s s. qui Consulatus competit in annum Iulianum 82: hoc est in annum periodi Iulianæ 4750, vt supra. Imperauit igitur Tiberius annos Iulianos absolutos xxi, dies 209.

DE INITIO CLAVDI CÆSARIS.

METHODO nostra experiamur, quod alia via indagare potuimus. Caius Cæsar Caligula natus est patre suo Ti. Iulio Cæsare Germanico, C. Fonteio Capitone c o s s. prid. Kal. Septembr. anno Iuliano 57. Fuit ergo cyclus Lunæ xiii. Ideo 12 addenda ad ætatem Caligulæ ad methodum cycli. Cæsus est xxix ætatis anno, ix kal. Febr. Additis 12 ad 29, abiectis 19, remanet cyclus 3 in natali Caligulæ, prid. Kal. Septembr. Ianuarius vero, quo interfectus fuit, ordiebatur annum, cui competeat cyclus 4. Ergo cyclo 4 interfectus Caligula, eodemque iniuit imperium Claudius. Idem etiam eruetur continuando annos tres, menses x, dies vii ab a. d. xvii Aprilis anni Iuliani 82. Numerus enim desinit in a. d. ix. Kal. Febr. anni Iuliani 86, qui erat 788 a Nabonassar, Mechir xv, quo die interfectus Caligula, & cæpit regnare Claudius. Ergo initium Claudij a cyclo iv ex a. d. ix Kal. Febr. anno periodi Iulianæ 4754. Huic argumento fauet annus quintus eiusdem Claudij, in quo Sol defecit natali ipsius Imperatoris, hoc est Kal. Augusti, M. Vinitio ii, M. Statilio Coruino c o s s. anno Nabonassari 792, Mesori xxv, feria prima, Leontonos viii anni a conditu mundi 3994. cuius Zygon, 6. 14. o', Septembris xxv. Ab tricesima anni Iudaici 3805. Nam sequentis mensis neomenia fuit i. 23. 464, cyclo Lunæ viii, Solis xxvi. Quod si annus quintus Claudij cyclo viii: ergo primus cyclo 4. Rursus nonus annus Claudij habuit Consules Q. Veranium, C. Pompeium Gallum, sub quibus Olympias 207 publicis actibus signata est, teste Solino: hoc est a diebus æstiuus anni eorum Consulium. Ea vero Olympias, cum sit periodi Olympicæ duodecima, cadit in cyclum xii. Ergo primus annus Claudij cæpit a cyclo quarto, vt supra. Hæc nos per methodum nostram venamur, tametsi aliunde verum erui possit. Sed hoc ideo facimus, vt Chronologus, aut *παρανορησθη* deficientibus adminiculis ab historia, possit hac methodo tum verum aucupari, tum falsum arguere: quod quidem in hac diatriba contigit. Nam Sex. Aurelius Victor, quem edidit eruditus vir Andreas Schottus noster, scribit sexto anno Claudij octingentesimum Urbis natalem fuisse celebratum, intelligens ludos sæculares a Claudio editos, Claudio ipso iiii, L. Vitellio i c o s s. qui erat annus Christi 47, vt alibi demonstrauimus, cyclo Lunæ x. Si

erat sextus annus Claudij, ergo annus primus Claudij cæpit a cyclo v. **A** Atqui demonstratum est cæpisse a 1111. Ergo error est in Sex. Aurel. Victore, siue auctori, siue librario attribuendus. Apud Clementem Chronologus a morte Alexandri, hoc est a Thoth 425 Nabonassari, ad initium Claudij, putat annos 365. ἐν τούτῳ τῆν τὴν ἡγεμονίαν Γερμανικοῦ Κλαυδίου Καίσαρος, ἐπὶ τριακόσια ἐξήκοντα πέντε. Ergo annus primus Claudij est 789 a Nabonassaro. Atqui supra demonstratum est, initium Claudij cadere in 788 annum Nabonassari. Vno anno ergo plus dixit. Vides, quanto certior sit methodus per cyclos, quam per adiectiones annorum, vt etiam illa vetustissimorum scriptorum errores aperiat. Aliquando sola adiectione annorum cogimur vti, vbi defunt cætera præsidia. Sed potest fieri, vt vitium interueniat: vt in annis **B** Herodis. Nam ex dinumeratione solidorum annorum, quos non semel producit Iosephus, necessario sequebatur, Herodem obiisse cyclo Lunæ xix. Sed defectio Lunæ ab eodem optimo scriptore prodita, docet cyclo primo ineunte decessisse. Tametsi in methodo epactarum cyclo Lunæ incipit a Martio, tamen in methodo annorum illum ordinur a Kalendis Ianuarij, quod non semel monuimus.

DE INITIO NERONIS.

TEMPVS initij Neroniani non possumus ignorare, quia pendet ex fine Claudij, quod laterè nos non potest. Sed tempus exitus **C** ignoratum fuisse argumento fuerit tum Suetonij accuratissimi scriptoris de ea re silentium, haud præterituri, si sciuisset, quæ fuit eius diligentia, tum etiam aliorum, qui de ea re prodiderunt, discrepantes sententiæ Iosephi, Clementis, Eusebij, Zonaræ, Xiphilini. Sed Suetonio ignoratam non fuisse diem obiecerit quis ex eo, quod idem scribit, Neronem eodem die obiisse, quo Octauiam interemerat. Putabam diem ignorasse tolerabilius esse, quam cognitum præteruisse. Nunc vero negligentia absoluerè non possum. Quartodecimo anno imperij sui extinctus est Claudius. Quartusdecimus cyclo a quarto est decimus septimus, quo nempe Claudius decessit, 4767 periodi Iulianæ, 11 Idus Octobr. Quare rectè apud Eusebium decessus Clau- **D** dij confertur in annum 11 Olymp. cccviii. Hinc init imperium Neronianum. Confirmatur quinto anno eiusdem currente, quo contigit Solis defectio, C. Vipsanio Aproniano, L. Fonteio Capitone coss. anno periodi Iulianæ 4772, prid. Kal. Mai. feria secunda, cyclo Solis 12, Lunæ 8. anno mundi 4006, Leontonos v. iii. Neomenia Zygonos 2. 23. 30, Sept. xxv. anno Iudaico 3819, Nisan tricesima. Nam Ijar fuit 3i 2. 274, Kal. Mai. Si igitur quintus annus Neronis cyclo tertio, ergo primus

A primus cyclo xviii, a kal. Ianuarij, xvii autem ab Octobri antecedente. Rursus Iosephus scribit eadem Romanorum duce Cestio, quæ incidisset in solenne *Κινησηγίας*, mensè Octobri, incurrisse in annum Neronis duodecimum, scilicet ineuntem: septimam autem diem Septembris, qui proxime illum Octobrem antecessit, fuisse Sabbatum. Ergo fuit cyclo Solis 18: Litera Dominicalis F. Si annus periodi Iulianæ 4767 fuit primus Neronis a mensè Octobri, sane 4778 fuit duodecimus iniens. Ergo, vt diximus, fuit cyclo Solis xviii. Iosephus libro ii *ἀλώσεως, κεφαλ. λβ. Ταῦτα μὲν ἔκτη Γορταῖς μὲνός ἐπράχθη. Κατὰ δὲ τὴν Πιέσαν, &c.* Septima illa die Septembris, cohortem, quam ducebat Metilius Tribunus, trucidarunt, fide, quam dederant, **B** fracta. Ergo Iosephus subiungit: *ἐκασθὲ δὲ τῶν μετρίων ὡς αὐτὸς ὑπὲρ τῶν σασιασῶν δίκας δέστων ἐτέλερακε. καὶ δὲ δὴ Καββάτω σωθεῖν παραχθῆναι τὸν φόνον.* In sequentibus vero docet mensem Nouembrem incidisse in xii annum Neronis. Ergo September adhuc erat in xi desinente. Nec mirum est, qui consueisset annos omnes putare ab initio anni popularis Iudaici, eum hic a vero initio Neronis illius imperium putare. Tunc enim, cum scribebat libros suos, nullus erat annus Iudaicus, nulla republica Iudaica superstite. Idem videtur facere & in annis Caligulæ. Hæc nos methodo nostra tractauimus, cum alioquin possint expeditissime ex adiectione annorum. Claudius obiit anno Iuliano 99, 11 Id. Octob. cyclo Lunæ xvii. Rursus Nero natus anno **C** Iuliano, xvii Kal. Ian. cyclo Lunæ xix. Periit anno ætatis xxxii currente. Annis ætatis Neronis addenda xvii, ad methodum Lunæ. Igitur periit anno cycli xii: & proinde anno Iuliano 113. Iam si 99 annos Iulianos de 113 deduxeris, relinquentur anni Iuliani absoluti, quibus imperasset, si quidem continuasset vsque ad a. d. 111 Id. Oct. Hæc hæcenus tuto asserere possumus. Nam diem mortis tacuit Suetonius, qui tamen eodem, quo Octauiam vxorem interfecit, sibi manus attulisse scribit. Si Xiphilino credimus, Nero perierit die ix Iulij, anni Christi 68. Nam a morte Neronis, ad initium Vespasiani, id est, ad kal. Iulij anni Christi 69, dicit interesse annum solidum, dies xxii. Quam sententiam amplectimur: neque dubitamus veram esse: præ- **D** fertim cum Cassiodorus scribat imperasse annos xii, menses vii, dies xxviii: quod tempus desinit in ix Iunij. Itaque nullum dubium, Neronem v Eid. Iunij periisse: & male a Suetonio omissum.

DE PRIMO AGONE NERONIANO.

A

IN numismatis Neronis legitur: CERTAMEN QVINQVENNALE INSTITVTVM. quod non aliud intelligendum ab eo, cui nomen fecit NERONIA: in quo Eusebius scribit cithara vicisse. E regione enim anni IIII Olymp. CCIX scribit: *Nero Roma cithara contendens superat.* Et infra e regione anni IIII Olympiad. CCX. *Nero Roma in citharistarum agone contendens omnes superat.* Quatuor anni solidi interiecti sunt: & propterea quinquennale certamen appellatum. Cor. Tacitus Annali XIII, ait primum certamen Neronianum quinquennale institutum, Nerone quartum, Cornelio Cossocoss. qui inierunt magistratum post C. Vipsanium, & C. Fonteium, sub quibus eclipsim Solis contigisse supra demonstrauius, prid. Kal. Mai, cyclo Lunæ III. Ergo prima Neronia instituta cyclo Lunæ quarto, anno Christi LX; ac proinde quarto Olympiadis CCIX. Recte igitur apud Eusebium eodem anno vicisse Neronem cithara, notatum est. Secundum lustrum celebratum anno ultimo sequentis Olympiadis, ex eodem Eusebio iam demonstrauius. Circa initium annalis XVI, Cor. Tacitus scribit: *Ac forte quinquennale ludicrum secundo lustro celebrabatur: oratoribusque præcipua materia in laudem principis assumpta est.* Si primum lustrum erat cyclus quartus; ergo secundum fuit cyclus octauus, C. Lecanio, M. Licinio Coss. Atqui principium Annalis XVI pertinet ad Consules Silium Neruam, & Atticum Vestinum, sexto anno ab editione primi ludicri. Ergo Agon Neronianus fuit sexennalis. Atqui quinquennalem fuisse dicit. Contradicit igitur sibi. Quomodo illum tuebimur? Equidem nullam hic errori latebram video. An Nero in annum sextum distulit? Tantum abest, vt distulerit, vt etiam aliquando ante præstitutam diem reuocarit. Sueton. Nerone, XXI. De hoc certamine Suetonius: *Instituit et quinquennale certamen primum omnium Roma, more Græco triplex, Musicum, Gymnicum, Equestre, quod appellauit NERONIA.* Xiphilinus: *ὑπὲρ δὲ τῆς Καμείας τῆς τε διαμονῆς ἔκειτο αὐτῆς (ἔτα γὰρ πρὸς τὴν ἑρμῆν) ἀγῶνα πενταμελῶν καλεσθέντος, ΝΕΡΩΝΕΙΑ αὐτῶν ὀνομάσας.* Sex. Aurel. Victor. Andreae Schotti scribit Gordianum Gordiani filium certamen, quod Nero Romam inuexerat, auxisse, firmasseque. *Eoque anno, lustrum certamine, quod Nero Romam inuexerat, aucto firmatoque, in Persas profectus est.* Is fuit agon Neronianus quadragesimus sextus, celebratus anno Christi 240, cum primus celebratus fuisset anno Christi 60. Biennio ante hunc 46 agonem Neronianum, celebratus fuerat agon 39 Capitolinus, vt notat Censorinus. Quare Agon XLVI Neronianus incidit in Consulatum Vettij Sabini

B

C

D

AA biliti, & Venusti, anno secundo Gordiani. Primus agon Neronianus congruit anno periodi Iulianæ 4773. Alium Agonem Nero, quem vocauit Isthmia Pythia Actia, celebravit anno secundo Olympiadis CCXI. Sed non puto posteris continuatum. Pythium quidem Apollineum & AKTION AΠO ΛΑΩΝΑ sese vocari præcepisse testes sunt Xiphilinus, & nummi eius. *DE ROMA A NERONE INCENSA (ET PERSECVTIONE CHRISTIANORVM.)*

Areos Neronem auctor Cor. Tacitus idque tempus confert in Consulatum C. Lecani, & M. Licini: qui erat annus Iulianus 4777, cycli Lunaris VIII, Christi LXIII. Proinde eodem anno & secundum ludicrum Neronianum celebratum, & supplicium de Christianis sumptum. anno periodi Iulianæ 4777. Adicit idem Christianos aut feris & canibus obiectos, aut crucibus affectos, aut flammatos. Flammæ est, quod Hispani dicunt *Pringar.* Stantibus ad palum destitutis vnco (ne motatione capitis picem cadentem declinarent) gutture suffixo, e lamina ardente (legenda vocat Imper. M. Aurelius) pix aut vnguen in caput liquefiebat, ita vt riuus pinguedinis humanæ per arenam amphitheatri sulcum faceret. Iuuenalis ad hoc tormentum eandemque historiam alludens: *Pone Tigillinum, tada lucebis in illa, Qua stantes ardent, qui fixo gutture fumant, Et latum media sulcum deducit arena.* Locus contaminatissimus nec vlla hæctenus mendii suspitione perstrictus. Nam & in vetustissimis exemplaribus Iuuenalis inoleuit, & agnoscitur a Scholiaste. Lege: *Et latus mediam sulcus diducit arenam.* Pone, vbi stantes ad palum alligati suffixo gutture, lamina impendente fumant, & totos artus liquefiunt, ita vt pinguedo diducat arenam sulco facto. Vt memorabiles illos cruciatus fuisse necesse sit, quorum multo post tempore meminerit Iuuenalis. Nam hanc historiam in animo habuisse, fidem fecerit Tigillini mentio præposita. Et eius Tigillini præcipue meminit Tacitus, cum de incendio Urbis loquitur. Tertullianus in Gnosticos: *Orientem fidem Roma primus Nero cruentauit.* Neque solum Romæ sæuitum in Christianos, sed etiam in prouinciis. Extat vetus inscriptio in Hispania loco Pistergæ vocato: in quo sine dubio hæc crudelitas tangitur, siquidem vera est illa inscriptio. Nam dubito. Christianismum superstitionem

vocat, vt Suetonius Christianos homines, non ac maleficæ superstitio- nis. Quid autem Iuuenalis de Christianis intellexit, fabulavit etiam veteri interpreti, cum ait *Sed si* *Tigellinus loqueris, vivus ardebis, quem* *admodum multi imperant. Nerone* *Re-* *AC A B S I A T I U M* *AVGUSTI* *LIQUA,* quæ apud eundem interpretem sequuntur, non sunt nauci. Tempus incendiij apposuit Cor. Tacitus *XIIII Kal. Marti* *TAONIUM ET TRIS* *Sextiles.* Sexto demum die apud imas *Q V V O N O Y A M* *GE* *Esquillas finem incendio factum, hoc est* *NERI HVMANO* *circiter* *XXV diem Iulij.* Postea de Christianis supplicium sumptum. Ergo hæc *PERSECUTIONEM* *PERSECUSIO* capit circiter extremum Iulij, aut initium Augusti. Sed quæ scribit, *memendo laborant, aut a librario, aut, quod magis puto, ab ipso Cornelio. Feere, qui annotarent, XIII Kalen. Sextiles principium incendiij huius ortum, quo Senones captam urbem inflammaverant.* Omnes enim veteres non *XIIII*, sed *XV Kal. Sextil* hoc contigisse scribunt. Sequitur: *Alij eo usque cura progressi sunt, ut totidem annos menseseque dies inter utraque incendia numerarent.* Lego, *ut tot annos, menseseque dies inter utraque incendia numerarent.* Vera lectio. Mihi nunquam quasi ipsi ita digitis rationem temporum putarent. Tot anni, tot menses, tot dies sunt a capta Vrbe. Sed puerilia sunt. Nam si præcise eodem die eiusdem mensis incensa Roma a Nerone, quo a Senonibus, ergo inter incendium Senonum & Neronis, differentia præcise est annorum solidorum, nullis reliquis mensibus appendicibus, aut diebus. Quare Cornelius, qui *Eusebium* damnat in illis, ipse potius *Eusebium,* qui menses & dies excrecentes supra annos harioletur. Nisi quis dixerit habuisse rationem veteris anni Romani. Non puto vulgus tam doctum fuisse. Neque hæc fuit consuetudo illorum temporum, vt putarent tempora prisca secundum dies prisce sæculi, sed secundum Iulianos, vt supra in capite de Augusto diximus. Augusti enim natalis in anno Iuliano collocatus erat in extremis partibus Parthenonos, qui in anno Romano veteri erat in extremis partibus Karkinonos.

DE INITIO VESPASIANI.

QUAE AD MODUM nec diem, quo sibi manus intulit Nero, inscripta relatam habemus, sic ab eadem die, ad initium imperij Vespasiani, in tribus successoribus Neronis nihil certi notare possis. *Omnia tenebrosa.* Galba natus est M. Val. Messala, Cn. Lentulo

AA *COSS.* IX. Kal. Ianuarij, anno Iuliano *XLIII,* cyclo Lunæ *XVIII,* Perit, inquit Suetonius, anno tertio & septuagesimo ætatis. Hoc est, periit eo anno Iuliano, quo *XXIIII* dies Decembris initura erat eius quartum & septuagesimum annum. Si natus est cyclo *XVIII,* ergo eius annus *LXXIII* capite anno cycli *XV.* Ideoque annus Iulianus *116* erat annus *74* Galbæ *XXVIII* Decembris, anno tertio Vespasiani. Perit igitur anno Iuliano *116,* cyclo *XV.* Cor. Tacitus quoque *LXXIII* annos attribuit. Atqui interfectus est *señ.* *T. Vinio* *COSS.* anno Iuliano *114,* cuius anni extremo Decembri initurus erat illi annus ætatis *74.* Atqui Suetonius, & Tacitus eo anno periisse volunt, quibus *LXXIII* annus ei initurus erat ab extremo Decembri. Vides vnus biennij manifesta manifestam *ἀλογίαν.* Periit igitur anno ætatis primo & septuagesimo currente: non autem septuagesimo tertio, vt volunt Suetonius, & Tacitus; cyclo Lunæ *XIII,* Solis *XXII:* nisi dicas extremo Decembri anni antecedentis periisse. Quod parum refert. A natali enim Galbæ, ad Kal. Ianuarij, *VII* tantum dies inter sunt. M. Saluius Otho natus est, teste Suetonio, Cn. Domitio Ahenobarbo, Camillo Arruntio *COSS.* anno Iuliano *77,* *IIII* Kal. Mai, cyclo Lunæ *XIII.* Periit, auctore Suetonio, anno ætatis *XXVIII.* Ergo cyclo tertio decimo periit, anno Iuliano *CXXXII.* At Cor. Tacitus, *Hunc vitæ finem habuit, septimo & tricesimo ætatis anno.* Ergo anno Iuliano *113,* ante eadem Galbæ. Quod est absurdum. A. Vitellius natus est, Druso Cæsare, Norbano Flacco *COSS.* mense Septembri, aut, vt alij, Octobri, anno secundo ineunte imperij Tiberiani, qui erat sexagesimus Iulianus, cyclo Lunæ *XVI.* Periit, scribente Suetonio, anno ætatis *LVI.* Ergo periit in eo anno, a cuius autumno illi initurus erat annus ætatis *LVIII,* & proinde idem cyclus, in quo natus erat. Periit igitur anno Iuliano *CXVII,* tribus annis fere post eadem Othonis. Quod & ipsum est absurdissimum. At Cor. liberalior est, qui dicit non septuagesimo septimo cæsum fuisse, sed septimum & quinquagesimum expleffe. Ita occiderit anno Iuliano *118,* quadriennio post Othonem. Aut igitur minor natu occiderit, aut si tot annorum, non iis *COSS.* natus, quibus voluit Suetonius. Vides, quam æqui esse debemus huic sæculo, si qui **D** sunt, qui aut historiarum penuria, aut humana conditione peccant, cum in illo sæculo, re pene recenti, in tanta rerum luce, & tanta scriptorum copia, tot absurditates illis summis viris exciderint. Ex his, quæ iam disputauimus, nihil de istis tribus Imperatoribus colligere possumus præter argumenta, quæ incerta eorum Imperatorum initia & vacillantes scriptorum sententias magis prodant, quam explicant. De Vespasiano hoc ex Suetonio scimus, Tiberium Alexandrum Præfectum Ægypti primum in verba Vespasiani legiones adegisse Kalendis

dis Iulij: quem principatus diem in posterum obseruatam fuisse. A kal. igitur Iuliis confurgit initium Vespasiani. Rursus Hierosolyma deleta sine æstatis anni Iuliani 115, Christi 70, anno Vespasiani, ut Iosephus prodidit, secundo. Ergo anno Iuliano cxy, Christi lxx, a kal. Iulij, incidit secundus annus Vespasiani. Et proinde annus Iulianus cxliii, & Christi lxxix erat primus Vespasiani a kal. Iuliis, cyclo Lunæ xliii, Solis xxii, Imp. Ser. Sulpicio Galba iii, T. Vinio Crispino coss. anno periodi Iulianæ 4782.

DE HI ERO S O L Y M O R V M E T T E M P L I S E C V N D I E X C I D I O.

EX a. d. Kal. Iulij, cyclo Lunæ xliii, confurgit initium imperij Vespasiani. Anno secundo eius, teste Iosepho, Hierosolyma cum templo diruta, exitu æstatis. Ergo hic casus competit in cyclum xliii. Quod verum est. Eo enim anno, teste Iosepho, ἡ πρώτη ἀζύμων incidit εἰς τεσσαρεσκαίδεκάτω Ζανθινοῦ. Quartadecima Xanthici Macedonici congruit quartadecimæ Aprilis Iuliani. Ergo neomenia Nisan Iudaici Kalendis Aprilis. Nam sequens Tisri fuit xxv Septembris, feria tertia. Nisan igitur antecedens, feria prima, cyclo Solis xliii, Kal. Aprilis, anno primo periodi sextæ Alexandræ. qui est locus illustris ad probandam periodum Iudæorum Alexandream. Nam frustra calculo hodierno eam venatus fuisses. Erat enim annus Iudaicus 3830. C Nisan 6. 19. 409, feria septima translatitia dupliciter, ἀστρονομικῶς καὶ πολιτικῶς. Ergo ex calculo hodierno, neomenia Nisan prid. kal. Aprilis. Atqui fuit kalendis Aprilis. Ergo ἀστρονομικῶς facta est vnus diei. Proinde vsi sunt periodo Alexandræ. Erat decimus nonus annus sextæ periodi Calippicæ. Μενοχίων πρὸς Γαλιλαίῳ, Kal. Aprilis. Quid melius probauerit periodum veterem Iudaicam? Hinc Rabbi Adda anhum castigaturus dixit anni modum esse dierum 365. horarum 5. Scrupulorum Chaldaicorum 997. momentorum $\frac{4}{7}$. Poterat tamen dixisse $\frac{1}{3}$. Sed periodus Iudaica erat 76, non 19 annorum. At secundum medium motum Tabularum, nouilunium debebat esse in 30 Martij: cum tamen vsus politicus periodi Alexandræ statuisset D neomeniam ciuilem in kalendis, biduo nimirum serius, quam medius motus. Ita illo sæculo Iudaicus calculus hodiernus erat medius inter medium motum Lunarem, & neomeniam ciuilem Alexandream. Diruta igitur, & flammis conflagrata sunt Hierosolyma Sept. viii, vt scribit Iosephus sine lib. vi, die Sabbati. Elul politici Alexandrei xliii: Parthenonos xv anni a mundi conditu 4019. Zygon 2. 15. 32. Septemb. xxv: die septuagesima anni secundi Vespasiani: anno Iudaico 3830. Elul

A Elul xliii, anno primo Hebdomadis: anno 817 a Nabonassar, Paophi quinta deficiente. Rabbi Iosephus scribit Templum sub Tito dirutum, die nona Ab, vespera Sabbati, anno Sabbatico. Sane nona Ab fuit feria prima: Sed calculo hodierno erat septima. At nona Ab incidebat in iiii Augusti ex calculo hodierno, in v autem ex consuetudine anni Alexandrei. Atqui falsum est, Templum incensum, in v, aut v Augusti. Hic enim casus contigit decima die Augusti, vt Iosephus scribit. Præterea falsum, anno Sabbatico Templum incensum, vt demonstrauiimus. Pascha Exodi, anno periodi Iulianæ 3217, Aprilis xv. Porro Pascha vltimum Hierosolymorum, quo vrbs exercitu cincta, anno periodi Iulianæ 4783. Differentia: anni Iuliani absoluti, B vno die minus, 1566. qui sunt anni Arabici 614, syzygia vna, dies superflui tres.

DE INITIO TITI VESPASIANI.

VESPASIANVS pater Imperator natus est anno Iuliano LIV, Q. Sulpicio Camerino, C. Poppæo Sabino coss. quinquennio ante excessum Augusti, xv Kal. Decembris, cyclo Lunæ decimo. Decessit anno sexagesimo nono, a. d. ix. Kalend. Iulij: Igitur annus eius septuagesimus primus initurus erat eo anno Iuliano, in quo currebat cyclo Lunæ quartus: quod facile cognosces, additis nouem ad ætatem Vespasiani. Obiit igitur anno Iuliano 124, Christi Dionysiano 79. Xiphilius: Ἐχνοῦς ἦ ἐν ἐννεῶν καὶ ἐξήκοντα, ἔ μῆνας ὀκτώ. Ἐμοναρχήσῃ ἦ ἐν δέκα, ἡμερῶν ἐξ ὀκτώ. Plus dicit, quam Suetonius, sed tamen minus, quam oportet. quia non octo menses, sed solidos septem tantum vixit, cum diebus octo. Deerant illi ad initium septuagesimi primi, menses solidi quatuor, dies xxv. Itaque obiit anno Iuliano 124, Christi Dionysiano 79, cyclo Lunæ quarto, periodi Iulianæ 4792. Vnde confurgit imperium Titi.

DE INITIO DOMITIANI.

DITVS Vespasianus imperauit biennium solidum, menses duos, dies xx, initio eius ex a. d. viii Kal. Iulias putato, & toto principatus tempore in Idibus Septembr. deficiente. Obiit igitur cyclo Lunæ sexto, & proinde Christi 81. Vnde initium Imperij Domitiani, anno Nabonassari 829, Paophi 12. Quare huic rationi consentaneum est, quod Ptolemæus ex Agrippæ Mathematici obseruatione refert, anno Nabonassari 840, Tybi 2, Lunam iunctam cum Australi succedente Vergiliarum fuisse: anno periodi Iulianæ 4805, die xxix

Nouembris, feriâ quinta anno mundi 4402, Toxonos vi. Zygoni AA
 3. 5. 25, Septembris xxvi anno Iudaico 3853, Casten xxi: cuius chara-
 cter r. 81049, Nouembris xviii. Iosephus in fine magni sui operis
 scribit se absoluisse opus anno Domitiani 13, ætatis suæ 56: quod tem-
 pus incidit in Consulatum L. Nonij Asprenatis, M. Arricini Cle-
 mentis, cyclo Lunæ 19. Natus est autem Iosephus anno Caligulae
 primo, cyclo xlix. Vno anno minus dixit. Nam 57 annos, hoc est,
 cyclos tres absolutos intransisse oportebat. Anno enim Domitiani 13
 initurus erat illi annus quinquagesimus octauus, putaia Decembrii, si
 quidem in eo natus esset. Ita quotidie periclitando fidei nostræ me-
 thodi, alienos errores depræhendimus. Sed dicendum est, fuisse an-
 num antecedentem, a cuius autumno capit 13 annus Domitiani, & B
 56 ætatis Iosephi. Neque aliter putare debemus.

DE PRIMO AGONE CAPITOLINO,

ET ALIIS AGONIBVS.

SIONO ne ea penuria bonorum scriptorum esset, quæ hodie est apud
 nos, multorum veterum ludicrorum temporibus fastos signatos
 videremus, quorum memoria hodie tantum extat, tempora ignoran-
 tur. Nos præcipua ex auctoribus, & veteribus monumentis excerpe-
 mus, ut in illis inuestigandis operam haud studiosi. Ex historia præ-
 ludemus diatribæ de Agone Capitolino. At primum sciendum eo-
 rum ludorum alios annales, alios quinquennales fuisse. Et rursus alios
 Romanos, alios Prouinciales, alios municipales, alios regionales, quos
 vetus inscriptio Romana *δεματικας* vocat, quamuis non ignoro posse
 aliter accipi, & eosdem posse videri, quos *αγωνα δεματικας* vocabant.
 Ex eâ inscriptione, quæ ad rem facere visa, tantum hæc excerpimus:
 Αγωνιστῶν ἐν ἑθνεῖν ἑσῆσιν, Ἰταλίας, Ἑλλάδος, Ἀσίας, καὶ ἄλλων ἐθνῶν
 ὑπογεγραμμένοις πάντας παγκρατίας. Ολύμπια, τὰ ἐπιπύκνισσι, ἐν Ὀλυμ-
 πιάδι. Πύθια ἐν Δελφοῖς. Ἰσθμια δισ. Νέμεα δισ, τὸ δεύτερον ἑσῆσας ἐν ἄλ-
 ταγωνισίας, καὶ ἐν αἰσῶνι. Καπετωλία ἐν Ρώμῃ δισ, τὸ δεύτερον
 ἑσῆσας ἐν ἀλταγωνισίας. Εὐσέβεια ἐν Ποπόλοις δισ, τὸ δεύτερον ἑσῆσας ἐν ἀλ-
 ταγωνισίας. Σεβαστὰ ἐν Νεαπόλει τὸ δεύτερον καὶ τὸ τρίτον ἑσῆσας ἐν ἀλτα-
 γωνισίας. Ἀκτῶν ἐν Νεαπόλει δισ, τὸ δεύτερον ἑσῆσας ἐν ἀλταγωνισίας. Ἐπι-
 αθλεύσας, Ολύμπια, Πανελλήνια, Ἀδελφῶν δισ, Ζευῶν, ἐκωνάδων ἑσῆσας
 δισ, τοῖς δὲ ἄλλοις ἑσῆσας ἐν ἀλταγωνισίας. Ὀλοῖσι ἐν Ζευῶν. Ολύμπια καὶ
 Ἀδελφῶν, Ολύμπια, Πανγὰλας, Ἀδελφῶν ἑσῆσας, &c. Et in sequentiibus
 aliorum meminuit, quæ nec satis sincere repta sunt ab iis, qui scripse-
 runt. In iis meminuit *μακεδονικῶν καὶ Σαρδων*, quæ ut iam iam mentio
 in Pandectæ Digestorum, ite *μακεδονικῶν καὶ Σαρδων*. Sed videamus,
 mus,

Amus, quæ ex illis nobis ad hæc studia vsui esse possunt. Καπετωλία,
 est agō Capitolinus, de quo præfens diatriba instituta est, & suo loco
 referetur. *Εὐσέβεια Πάλια*. Fuit *αγὼν εἰσελαστικός* Puteolanorum, in-
 stitutus ab Imp. Antonino Pio, ut &
 nomen, & vetus inscriptio Melphæ
 reperta docet: cuius exemplar hic
 adiecimus, ut in ea & auctorem cer-
 taminis, & locum, vbi institutum
 fuit, videas eundem esse, qui est in
 hac inscriptione Græca. Vtraque
 enim inscriptio Puteolis institutum
B fuisse dicit. *SELASTICVM* au-
 tem pro *ISELASTICVM* exaratum
 fuisse nemo mirabitur, cui poterunt
 produci eiusmodi mille deprauatio-
 nes in vulgi sermone fieri solitæ.
 Alius Iselastici certaminis a Traiano,
 sed in Bithynia instituti, mentionem
 habes apud Plinium decimo Epistolarum. Sacrum autem hoc cer-
 tamen fuisse, & *σίμωιν* habuisse, apparet ex nomine. Non enim Isela-
 sticum vocaretur, nisi eius victores vocati essent Hieronicæ. Solis quip-
 pe Hieronicis *εἰσελαύνειν* fas erat, & diruta parte moenium pompa in
C urbem inuehi. Ideoque etiam quinquennale fuisse necesse est. Quo
 tempore institutum, cum Olympiade ne, an cum Pythiis concurreret,
 aut quando inciperet, id vero nescimus.

IMP. CAESARI
 DIVI. HADRIANI. FIL.
 DIVI. TRAIANI
 PARTHICI. NEPOTI
 DIVI. NERVAE. PRONEP.
 T. AELIO. HADRIANO
 ANTONINO. AVG. PIO
 PONTIF. MAX. TRIB. POT. V
 IMP. II. COS. III. P. P.
 CONSTITVTORI. SACRI
 CERTAMINIS. SELASTICI
 SOCH. LICTORES. POPVLARES
 DENVNCIATORES. PVTEOLANI.

Σεβαστὰ ἐν Νεαπόλει. Augustalia quidem Romæ celebrabantur
 IIII Eid. Octobr. postridie Meditrinalium, instituta Quinto Fabio
 Maximo, Iulio Antonio coss. auctore Dione, anno Iuliano tricesi-
 mo sexto, periodi Iulianæ 4706, biennio ante bifextum correctum.
 Sed hæc Σεβαστὰ sunt Neapolitana, non Romana. Neapolis & a Græ-
 cis condita, & multa in illa Græci instituti vestigia suo suo superuis-
 se scribit Strabo: *πλεῖστα δ' ἔχθη τ' Ἑλληνικῆς ἀγωγῆς ἐν ταῦτα* *ῶζεται*,
Γυμνάσια τε καὶ ἐφηβεία, καὶ φρετεία, τὸ ὄνομα τῶν Ἑλληνικῶν, καί τις ὄνομα Ρω-
D*μαίων*. Et Varro: *Fratria est Gracium vocabulum partis hominum, ut*
Neapoli etiam nunc. In Tabula Marmorea quadrata Græca Neapoli
 mentio extat τ' *φρητείας*, & τ' *φρητέλης* non semel, quod dictum est
 pro *φρητέλης*, asperitatis leniendæ literæ caninæ. quemadmodum *φρη-*
τεῖαν etiam pro *φρητεῖαν* dicebant, & *φρητεῖον*, pro *φρητεῖον*, ut in alia
 tabula marmorea Romana: *VESBINVS. AVG. L. PHETRIVM:*
AVGVSTALIBVS. MVNICIPI. CAERITVM. LOCO. ACCEPTO.
A. REP. SVA. INPENSAT OMNI. EXORNATVM. DONVM. DEDIT.
 P p 2 & passim

& passim in eadem luculenta tabula. Hæ Neapolitanæ Fratriæ, Gymnasia, Ephebeia ostendunt plane Græcam urbem. Itaque & Græcum certamen quinquennale Augusto instituerit, quod neq. cum Olympiaco, neq. cum Pythio cōcurreret. Celebrabatur enim a diebus æstivis anni secundi Olympiadis. Nam paucis diebus ante excessum Augusti celebratum, testibus Suetonio, & Dione, anno Iphiti 790, qui erat secundus Olympiadis 198. Sed quotum fuit illud lustrum a primi editione, nondū scire potui. Meminit huius Neapolitani lustrum non semel Papinius: *Protinus ad patrij raperis certamina lustrum*. Item: *Cum stata laudato caneret quinquennia versu*. Alibi de præmio: — *Chalcidica Cerealia dona, corona*. Videtur igitur corona aurea spicata victori dari solita. Fuit ergo *σεφανίτης ἀγών*. Inter Neapolitanum agonem & Actiacum intererat triennium. Nam Neapolitanus agō celebrabatur anno secundo Olympiadis: Actiacus anno primo Olymp. sequentis. Stadius:

Huc me post patrij latum quinquennia lustrum,

Cum stadio iam pigra quies, canis que sederet

Pulvis, ad Ambracias conuersa Gymnade frondes

Trans gentile fretum, placidi facundia Polli

Detulit. — Pigram quietem ludorum intelligit interuallum.

triennij solidi.

Ἀκλία ἐν Νεικοπόλι. De illis, & quando instituta, suo loco demonstratum.

ἑ Παναθηναία. Quina Panathenæa. Vetusissima sane omnium sunt Attica: quæ celebrabantur anno tertio Olympiadis: vnde ordiebantur Tetraeteridas suas Athenienses, vt libro primo demonstratum est. Cum autem quina Panathenæa numeret, quæ sint reliqua quadrina ignoro. Neque enim intelligit Quinquatrus Romanas, neque Quinquatrus Albanas. vtræque enim annales erant, non quinquennales, vt docent Suetonius, & Xiphilinus statim initio Domitiani. Præmium, Olea aurea. Stadius postquam se adeptum coronam Albanam dixit, (ter autem adeptus erat) subiicit:

Nam quod me mixta quercus non pressit oliua. Quod, inquit, coronam Capitolinam non coniunxi cum Albana. Martialis oleam Albanam, vocat Palladium aurum. *O cui Palladio flauescere contigit auro.*

Ἀδελάνια. Melius *Ἀδελάνεια*, Hadriana. Quomodo intelligenda hæc, infra dicitur.

ἑ Κοινὰ Ἀσίας. In multis quidem numismatis legitur ΚΟΙΝΟΝ ΑΣΙΑΣ. Sed quæ sint hæc ludicra certamina, quæ vocat QVINQVE COMMVNIA ΑΣΙΑΣ, studiosi quærant, & non est difficile inuenire. Sic *τεία κοινὰ Ὀθηκῶν* habentur in nummo Caracallæ: ΚΟΙΝΟΝ. ΘΡΑΚΩΝ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΙΑ. ΑΙΝ. ΦΙΛΙΠΠΟ. ΠΥΘΙΑ. Hoc est: Communia.

Ἀνια τρία Thraciæ, scilicet Alexandria, Ἄνι, Philippopolis celebrabant Pythia Thracica.

Ομοίως ἐν Σμύρῃ. Zmyrneorum Olympiorum meminit Pausanias Eliac. π. Pergamenorum Olympiorum Dio lib. l i. & Epigramma:

Ὀν Σμύρῃνα, ἔδρῳ Περγάμῃ καλῆσεφον,

Δελφοί, Κόρινθον, Ἡλῆς, Αργός, Ἀκλιον.

Ἀργέστα τείς. De quibus Augustalibus intelligat, cum in multis locis instituta essent, non est facile diuinatu.

Atque hæc quidem sunt ludicra, quæ in illo saxo leguntur. Ea omnia fere in Romanorum imperatorum honorem instituta fuisse non dubito. Sunt & alia ab ipsis imperatoribus instituta: vt Astyci ludi in Sicilia Syracusis a C. Cæsare Caligula, instar eorum, qui ἐν Ἄσει Athenis, qui erant ludi scenici. Recte autem *ἄσυκοί* per γ. Omnino *ἄσυκοί ἀγῶνες* sunt Græci instituti, vt ne mireris, quare *ἄσυκοί ἀγῶνες* in vrbe Græca Syracusis a Caligula instituti. Philostratus: *ἢν μὲν ὁ παλαιὸς τοῖς Νεαπολίταις ἀγῶν. ἢ ἡ πόλις ἐν Ἰταλία ἄρισται, γένετο Ἐλλῆνες ἔδρῳ καὶ ἄσυκοί, ὅθεν ἔτας σπῆδας τῶν λόγων Ἐλλῆνικοί εἰσι.* Ergo *ἄσυκοί Ἐλλῆνικοί*, & ludi astyci, *Ἐλλῆνίζοντες*, qualia omnino τὰ ἐν Ἄσει Διονύσια. Nam τὰ ἄσυκοί sunt vere Athenæ. Item misceli ludi ab eodem instituti in Gallia Lugduni ad aram Aug. Cæsaris. Misceli autem ludi vocantur Suetonio, qui Iuuenali Miscelanea: — *sic veniunt ad miscelanea Ludi*. Sic, inquit, fiunt ex senatoribus mimi, siue Ludi. Vnde transcurria vocat ludos, ad quos ex senatu transibant: id est, quando ex senatoribus fiebant scurræ, siue Ludi, aut histriones. Tria enim hæc idem sunt. Neque solum scenicos miscelos edidit, sed & Græcæ & Latinæ facundiæ. quo certamine ferunt victoribus præmia victos contulisse, eorundem & laudes componere coactos. Eos autem, qui maxime displicuissent, scripta sua spongia, linguaue delere iussos, nisi ferulis obiurgari, aut flumine proximo mergi maluissent. In libro ii Anthologiae *εἰς Ποιητῆς*:

Τὸ δὲ πᾶσι νεκρῶ χάριν, οἷα πάθοιν

Οἱ καλαίξαντες βιβλία ἔκαλάμοις.

Omnino legendum *οἱ καλαίξαντες*, qui delingunt scripta sua & calamos. Nihil sinistrius Poetæ aut Rhetori imprecatur, quam vt illi accidat, quod victis fit in Miscelaneis Lugdunensibus ad Aram Cæsaris. Neque in alium sensum accipiendum illud distichon ex eodem libro, *εἰς ἄσελγῆς*:

Οὐχ ὅτι τὸν κάλαμον λείχῃς, διὰ τὸτ' σε μισῶ,

Ἀλλ' ὅτι τὸτ' ποιῆς καὶ δίχα τ' καλάμῃς.

ἐκ τ' ἤτης, quæ illi contigit ad aram Lugdunensem, τὸν κάλαμον λείχῃς exprobrat. Ex consuetudine autem ait ipsum facere, quod Aufonius Græce maluit, ne Latium diceret opprobrium. Hæc Lugdunensia

erant annua, non quinquennalia. Dion eorum meminit: cuius beneficium annum institutionis ludorum scimus. Anno enim primo imperij sui eos ludos instituit Caligula: qui erat, ut suo loco dictum est, periodi Iulianæ 4750. Huc pertinet nummus Caligulæ cum his literis, COL. ROM. LVGDVN.

Agonem edidit Athenis Hadrianus: sed merus erat Olympiacus. Eusebius ad annum primum Olymp. 228: *Hadrianus, cum insignes & plurimas ades Athenis fecisset, Agonem edidit. Bibliothecamque miri operis extruxit.* Neque dubito, quin ille Agon vocatus sit Παναθηναία Ολύμπια Πανελληνία Αδριανεία. Et ita coniunctim legendum in inscriptione Romana. Xiphilinus: *Αδριανός ὁ τὸ, τὸ Ολύμπιον τὸ ἐν ταῖς Ἀθήναις, ἐν ᾧ καὶ αὐτὸς ἴδεν, ἔξεποίησε, ἔδρακοντα ἑς αὐτὸ ἀπὸ Ἰνδίας κομιθέντα ἀνέθηκε. τότε Διονύσια τὴν μεγίστην πᾶρ αὐτοῖς ἀρχὴν ἀρχῆς ἐν τῇ ἐδοῦν τῇ Ἰπχωρίῳ λαμπρῶς ἐπετέλεσε. τότε σκόν τὸν ἑαυτὸ Πανελλήνιον ὀνομασθέν οἰκοδομήσας τοῖς Ἑλλησιν ἐπέτερεψε, ἔα γωνὰ ἐπ' αὐτὸν κατεστήσατο, χεῖμαί τε πολλὰ καὶ σίτον ἐτίθειον.* In his verbis imperitiam Xiphilini notabis: *Διονύσια τὴν μεγίστην πᾶρ αὐτοῖς ἀρχὴν ἀρχῆς.* Imo Dion ita intellexit, *Διονύσια τὴν μεγίστην πᾶρ αὐτοῖς ἐορτὴν μνηθεῖς.* Ea mysteria contigerunt anno 11 Olymp. 331. Eusebius, *Hadrianus sacris Eleusina initiatus multa Athenis bona largitus est.* Sed apud Eusebium male primo anno, pro secundo, qui sine dubio est error Librarij. Inde aperitur, quare Hadrianus in veteribus inscriptionibus vocatur Ολυμπίῳ: ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΑ. ΚΑΙΣΑΡΑ. ΤΡΑΙΑΝΟΝ. ΑΔΡΙΑΝΟΝ. ΣΕΒΑΣΤΟΝ. ΟΛΥΜΠΙΟΝ. ΤΟΝ. ΣΩΤΗΡΑ. ΤΩΝ. ΙΔΙΩΝ. ΕΥΕΡΓΕΤΗΝ. Quia igitur primus agon Adriana-
lis editus Olympiade 228, ex eo Olympia vocata. quod & eadem Πανελληνία a templo ipso, & Παναθηναία eodem modo, quia Athenis. Nam vetera Παναθηναία non concurrebant cum Olympiade, sed cum anno tertio Olympiadis. Quod igitur, auctoribus Dione, & Eusebio, Athenas pulcherrimis ædificiis exornasset, ab eo puto novas Athenas dictas in veteri inscriptione Mediolanensi.

IMP. CAESAR. T. AELIVS. HADRIANVS. ANTONINVS
AVG. PIVS. COS. III. TRIB. POT. II. P. P.

AQVAEDVCTVM. IN. NOVIS. ATHENIS. COEPTVM. A. DIVO
HADRIANO. PATRE. SVO. CONSVMMAVIT. DEDICAVITQ.

Sed aliquis quæret, quid Mediolano cum novis Athenis Hadriani? Equidem nescio.

Agon Solis Romæ institutus ab Aureliano, anno tertio Olympiadis 263, auctor Eusebius: anno periodi Iulianæ 4988, Christi Dionysiano 275. Latinus quoque scriptor meminit templi Soli dicati.

Agon Pythicus Carthagine institutus ab Imp. Q. Septimio Seuero.
Tertul-

A Tertullianus Scorpiaco: *Agonas istos contentiosa solennia, & superstitiosa certamina Græcarum & religionum, & voluptatum quanta gratia saculum celebret, etiam & Africa licuit. Adhuc Carthaginem singula civitates gratulando inquietant donatam Pythico agone post stadij senectutem.* Sed præter Pythium, id est, Musicum agonem, additum præterea aliquid videtur ex indulgentia Cæsaris. Nam in nummo argenteo Caracallæ ex vna parte est caput ipsius Caracallæ imberbis. a tergo Cybele Leoni infidens, manu sinistra baculum gestans, dextra crocotalum. Literæ hæc præterea leguntur: INDVLGENTIA. AVGG. IN. CARTH.

Capitolinus Agon a Græcis passim vocatur Καπιτώλια, & Καπετώλια. In nummo Domitiani legimus: ΚΑΠΕΤΩΛΙΩΝ. ΣΕΒΑΣΤΩΝ. B Institutus autem a Domitiano, duodecimo eius & Seruij Cornelij Dolabellæ Consulatu. Censorinus scribit anno Iphiti 1014 celebratum vndequadragesimum Agonem Capitolinum. Hoc est: Centesimus quinquagesimus tertius annus Capitolinus cadit in millesimum quartumdecimum Iphiti. Quare consequens, ut primus Agon celebratus sit anno Iphiti 862. qui adiectis 4, & per 19 diuisus relinquit cyclum Lunæ xi, quo primus Agon editus. Rursus Censorinus scribebat librum suum cyclo Lunæ xi. Tunc a prima institutione Agonis Capitolini præterierant anni absoluti 152: qui sunt cycli octo. Quare annus Domitiani quintus, in quem competit duodecimus eius Consulatus, fuit xi cycli. Vetus eruditus Chronologus apud Clementem: *ἀπὸ τῆς Αλεξάνδρου τελευτῆς, Ἰπὶ τὴν Αὐγύστην νικῶ, ὅτε Ἀντωνίου ἀπέσφαξεν ἑαυτὸν ἐν Αλεξάνδρειᾳ, ἔτη διακόσια ἐνεήκοντα τέσσαρα. ὑπάτῳ ἐν Αὐγύστῳ τὸ τέταρτον, ἀφ' ἧς χρόνος, Ἰπὶ τὸν ἀγῶνα, ὃν ἔθηκε Δομετιανὸς ἐν Ρώμῃ, ἔτη ἑκατὸν δεκατέσσαρα.* Alexander obiit cyclo primo. Annus Augustorum Actiacus primus est decimus cycli & ducentessimus nonagesimus quintus a morte Alexandri, qui obiit cyclo primo. Diuisis 295 per 19, relinquitur cyclus decimus. Primus annus primi Agonis Capitolini est centesimus quintusdecimus a primo Augustorum Actiaco, & proinde a cyclo decimo. Ergo primus annus agonis Capitolini esset cyclus decimus, siquidem verum dicit Chronologus. Sed falsum est. Vno enim anno minus dicit. Quare ab anno primo Augustorum, ad primum agonem, sunt anni absoluti ἑκατὸν πεντηκῆδεκα, non autem δεκατέσσαρα. Hoc melius ex summa annorum conuincitur. Annus primus Capitolinus ex sententia Chronologi est quadringentesimus nonus a morte Alexandri, hoc est, a cyclo primo. Diuisis 409 per xix, relinquuntur x, non xi. Celebratus igitur primus agon Capitolinus anno periodi Iulianæ 4799. Vocatur autem Lustrum. semper in veteribus inscriptionibus, ut in illa egregia adducta ab eruditissimo Onufrio Panuinio.

L. VALERIO. L. F.

PVDENTI

HIC. CVM. ESSET. ANNORVM XIII. ROMÆ. CERTAMINE IOVIS. CAPITOLINI. LVSTRO SEXTO. CLARITATE. INGENI CORONATVS. EST. INTER POETAS. LATINOS. OMNIBVS SENTENTIIS. IVDICVM. HVIC. PLEBS. VNIVERSA HISCONIENSIVM. STATVAM AERE. COLLATO. DECREVIT.

In ea inscriptione manifesto Lustrum est Agon Capitolinus. celebratumque est illud Lustrum anno a Christo 106. Nam lustrum est tempus quadriennij. Ovidius:

In lustrum accedere debet,

Quæ cõsummat partibus, una dies. Sidonius ad Turnum, libro IIII. Sed, ut chirographo facto docetur, cauta centesima est feneratori, que per bilustre producta tempus, modum fortis ad duplum adducta produxit. Sed extat Romæ luculenta stele ex portu Anconitano deuecta, quæ tota pertinet ad hunc agonem. & quantum sit Græca, tamen pro Lustrum, littera L singularis apposita est. Etiam in numismatis Græcis nunc L, nunc A pro lustrum positum fuisse indicauimus. Magnam inscitiam suam aperuerunt, qui λυκαβαλια interpretantur. In hac igitur stela nunquam fatis laudata mentio fit Lustrorum XXVI, XXVII, XXVIII, quibus coronatus iste Baton. Porro ab eo petitur, vti Lustrum XXIX iterum præfit Gymnasio: quod quidem Lustrum celebratum fuit anno Christi 198, quadraginta annis ante illud, quod Censorinus eo anno, quo lustrum suum scribebat, celebratum fuisse prodit. ideo, inquam, totam appo-

Εδοξε τοῖς ἀλειφομένοις, ἐπεὶ δὴ Βάτων Φίλωνος ἀρότερον μὲν ἐφ' ἔτη δύο προχρημαθεῖς Γυμνασιάρχος προεστάτισε ἐνδόξως καὶ καταξίως αὐτὲς τε καὶ τῆς τῶν ἀλφομένων προσαρέσεως τῆς Γυμνασίας, ἀνθ' ὧν τὸ κοινὸν εὐδοκίμησαντα ἐσεφάνωσεν αὐτὸν ἐπὶ τὰ προειρημένα ἔτη δύο θαλλοῦ σεφάνωι, καὶ τὴν περὶ τούτων ἀναγραφὴν ὑπομνήματος χάριν εἰς τὸ Γυμνάσιον κατακεχώρηκεν φιλοπρίας ἐνεκεν καὶ τῆς λοιπῆς ἐπιμελείας, ἧς ἔχων διετέλεσεν εἰς αὐτοῦς. πάλιν τε εἰς τὸ ΚΣ L, & ΖΚ L, καὶ ΗΚ L, ἀξιοθεῖς ὑπέμνησε γυμνασιαρχήσασα, καὶ τὴν ἀρμόζουσαν ἐπιτάξιον αὐτὸς τε συνετήρησεν, καὶ τῆς τόπης καὶ τῶν ἀλειφομένων ἐκτενέστερον ἢ φιλοτιμότερον ἔτι πολλῶν προεστάτισεν. οὗς τε τῶν Ἑρμῆ καὶ Ἡρακλεῖ τιθεμένους ὑπὲρ τῆς βασιλέως Γυμνασίου ἀγωνίας σπουδαιοσύνης καὶ τὴν αὐτὴν δύναμιν κατ' ἰδίαν ἐπιθεῖς ἄλλα τὰ καθήκοντα τοῖς ἀγωνιζομένοις ἐφ' οἷς θεωροῦν τὸ κοινὸν πᾶσαν προθυμίαν & σπουδὴν ἐνδεδυμένον αὐτὸν ὑπὲρ τῆς τόπης σεφάνως τε χρυσούς ἀειτέθημεν ἢ χρυσῆς τετίμηκεν εἰκόνι Βάτων Φίλωνος γυμνασιαρχήσαντα τὸ τρίτον ἢ τέταρτον ἢ πέμπτον ἔξῃς, ἢ τὴν ἐν τῶν προειρηλωμένων χρόνῳ ἧς νέων προσασίαν ἐυχήμονά τε & πρόπευσαν ποιησάμενον. Δεδόχθαι δὲ ἢ νῦν ἐπαινεῖσαι τε αὐτὸν ἐπὶ τούτοις καὶ προσηπεφανώσασα πάλιν χρυσῶν σεφάνωι, ἢ τοὺς μὲν χρυσούς σεφάνους εἰς λυκαβαλια χορήσασα, τὸ δὲ δόγμα τόδε ἀναγράψαι εἰς στήλην λιθίνην, ἢ ἀναθεῖναι ἐν τῶν ἐπιφανεστάτων τόπων τῆς Γυμνασίας, προσαξιώσασα δὲ αὐτὸν ἢ εἰς τὸ ΘΚ L ἔτι γυμνασιαρχήσασα, διότι οὗτο πράξας ἔσται πᾶσι τοῖς ἀλφομένοις κεχαρισμένος.

A B C D

A appofuimus, quia illud gymnasium ad hunc agonem pertinebat. Gymnicum enim fuit teste Suetonio. Musicum etiam fuisse idem testatur: in quo præter citharistas, psilocitaristas, comprehenduntur etiam poetae, ut habes in inscriptione supra a nobis allata ex Onufrio. Onufrius quoque hanc, quam subieci- mus, inscriptionem, ad idem Lustrum confert: cum tamen possit etiam referri ad Quinquatria Albana: in qua erant oratorum, & poetarum certamina. Quod autem in ea inscriptione dicitur coronatus contra omnes scenicos, manifestum ostendit in commissione poematum hoc contigisse. Et qui ita coronati erant contra omnes, siue histiones, siue poetae essent, siue Hieronicae, omnes illi dicebantur paradoxoi. In veteri inscriptione Romana: Δημήτριον Ἐρμοπολίτην Ἀλεξάνδρῳ παγκρασιῶν, ἀειδοτικῶν, παλαιῶν, ἀδαξόν, ἀλφίων, τὸν δεξιερῶν, & ζυμπάτος Ζυσοῦ διὰ βίης Ζυσαρχῶν, καὶ ἑπὶ βαλαυείων Σεβ. τὸν πατέρα. Et alibi: Μ. Αὐρηλίῳ Δημητρίῳ, δεξιερῶν, τοῦ ζυμπάτος Ζυσοῦ διὰ βίης Ζυσαρχῶν, καὶ ἑπὶ βαλαυείων Σεβας. Ἀλεξάνδρῳ, Ἐρμοπολίτη, παγκρασιῶν, ἀειδοτικῶν, παλαιῶν, ἀδαξόν υἱός. Consultus Chirius Rhetor libro 111 Rhetoricorum: Paradoxon, quod nos opinionis mala possumus dicere: tamen si quidam parum diligenter Græce loquentes paradoxa pro his, quæ sunt bona opinionis, accipiunt. Unde etiam vulgo Olympionicas, & ceteros victores sacrorum certaminum vocant, magis consuetudine, quam ratione ducti. Cum Ioannes a Wouweren, iuuenis mihi propter mores & eruditionem carissimus, hunc huius auctoris locum ostendisset, quem ego nunquam legeram, ostendi statim verum esse, quod ille Rhetor scripsit, ex illius inscriptionis loco, quem produximus. In Lustrum igitur Capitolino committi poetas solitos, testis ipse, qui in eo victus fuit, Papinius Staius, cum ita se victum fatetur, ad Vxorem:

Tu, cum Capitolia nostra

D Inficiata lyra, seivum ingratumque dolebas Mecum victa Iouem. — In Epicedio patris addit, quando hoc contigit: Nam quod me mixta quercus non pressit oliua, Et fugit speratus honos, cum dulce parenti Inuida Tarpeio caneret te nostra magistro Thebais: vrebant, priscorum exordia Vatum. Quod, inquit, quercum Capitolinam multum mihi speratant non potui

potui coniungere cum oliua Albana, cum committerem Thebaida. A
 meam cum priscis poetis, id est, cum iis, qui iam alias coronas saepe vi-
 cerant, urebant me illi, & praegravabant splendore nominis & fama
 suae, ita, ut victus sum in committenda Thebaide. Propterea Epistola
 libri primi, manifesto ait se desertum fuisse a sua Thebaide. Verba
 haec sunt: *Quid enim oportet huius quoque auctoritate editionis onerari?
 quod adhuc pro Thebaide mea, quamvis me reliquerit, timeo.* In Epice-
 dio Patris, loco a nobis paulo ante producto, *Ἐξ ἁΐσιν* eleganti dixit
 Thebaidem invidiam Tarpeio parenti, hoc est, invidiosam: ut ingra-
 tum in utramque partem usurpamus. Vfus est autem verbo Horatia-
 no VREBANT.

Vrit enim splendore suo, qui praegravat artes, B
Infra se positas. — Rursus ibidem EXORDIA sunt, quae
 Graeci ἐνδοσίμα. Varro,
Qui fabularum conlocant exordia,
 ἢ ἰ αὐτῶν, inquit, ἔ με ἔ ἡλπισμὸς νικητῆς ἀμαρτείν, ὅτι τὰ τῶν παλαι-
 ποιητῶν ἐνδοσίμα με καλῆς ἐπέων. &c. Itaque male hodie ille locus &
 legitur & intelligitur. Legunt enim vulgo — *Parentis Invida*
Tarpei — nullo sensu: item *urgebant*, pro *urebant*. Perperam ac-
 cepimus olim illum locum Iuuenalis:

Postquam subsellia versu Frangit. — Reliqua verissima
 sunt: Statium victum fuisse committenda Thebaide. Nam omnino
 falsum est, Poetas nihil aliud commisisse nisi laudes illius Dei, in C
 cuius honorem institutus erat Agon. ut quia ter vicit Statius Quin-
 quatriis Albanis, propterea nihil aliud recitasset praeter laudes Palla-
 dis. Nimum foecundum oporteret esse ingenium, si illi, quoties com-
 mitteret, toties novum poema de eadem re instituendum esset. Tam
 aliena a vero sententia non indiget confutatione. En *μαρτυρὸς οἰκοθεν* ipse
 Statius, qui commissione nunc Germanici, nunc Dacici belli (quod
 opus perit) vicit in Albano certamine. Audiamus poetam ipsum in
 Eucharistico Epuli ad Domitianum:

*Saepe coronatis iteres quinquennia lustris,
 Qua mihi felices epulas, mensaque dediti
 Sacra tua. talis longo post tempore venit*

*Lux mihi, Troiana qualis sub collibus Alba,
 Cum modo Germanas acies, modo Dacia sonantem
 Prælia, Palladio tua me manus induit auro.*

Quid ni commiserit epos Thebaicum, ut epos Germanicum, & Da-
 cicum? Ergo poetarum Comœdiae, quae committebantur *διωνυσίοις ἀσυ-
 κοις*, aut *διωνυσίοις ἀγροῖς*, continebant tantum laudes ἔ Διονυσίος? Nemo
 paulo doctior hoc concesserit. Statius Quinquatriis Albanis vicit bello
 Dacico

A Dacico fortasse contra poetam, qui laudes Palladis canebat. Commi-
 sit igitur epos Thebaicum Statius Agone Capitolino, & in eo victus
 est contra veteres poetas poeta novus. Sic accipiendum poeta vetus
 & poeta novus in prologis Terentianis, ἢ *μακροῖς*. Onufrius noster
 vir optimus & eruditissimus Diocletiano III & Maximiano I, Coss.
 notat Agonem Capitolinum celebratum fuisse. Sed vir eruditus de
 coniectura hoc dicit, nullo veteri auctore, ut & illud, quod ait, agonas
 omnes sublato Constantino Magno, cum tamen Iulianus in epi-
 stola pro Argiuis perspicue doceat, etiam tunc agones illos celebra-
 ri solitos. Nam saeculo Aufonij adhuc ille agone obtinebat. Ita enim
 Aufonius de Delphidio Rhetore:

B *Tu pene ab ipsis orsus incunabulis
 Dei poeta nobilis,
 Sertum corona praefereus Olympica,
 Puer celebrasti Iovem.*

Præferre coronam, nihil aliud est, quam coronatum esse. Nulla alia
 erat nobilis corona Olympica ea tempestate, praeter Elidensem & Ca-
 pitolinam. Nam agonas omnes cessasse tunc perperam scribit Onu-
 frius. Quare enim Iulianus pro Argiuorum priuilegiis scripserit? Sed
 apud Aufonium Capitolinorum agonum coronam intelligimus po-
 tius, quam Elidensem. Bonus vir, qui commentarios suos in Auo-
 nium reconcinnauit, ut, quod solet, dissentiat a nobis, aliam interpre-
 tationem adfert, quae non est nauei. In omnibus tamen dissimulat, in
 quibus a nobis adiutus est: quamquam recte poenituit eum prioris
 editionis, & merito. Ego vero omnia æqui bonique consulo.

DE LVDIS SÆCVLARIBVS

DOMITIANI

D O M I T I A N V S, inquit Suetonius, *fecit ludos saeculares, computata
 ratione temporum ab anno, non quo Claudius proxime, sed quo olim
 Augustus ediderat.* Censorinus autem ait editos fuisse, Domitiano
 xvi, & L. Minutio Rufo Coss. anno. M. V. C. MCCCLVII. Men-

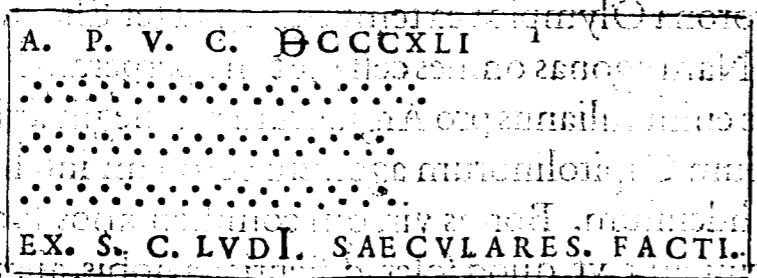
D dum est in his annis Urbis apud Censorinum: pro MCCXLII, item in
 Consulatu Domitiani, xvi pro xv, quanquam non 842, sed aut 846
 Catonianus, aut 841 Vatronianus Urbis annus fuit, tertius utique ab
 agone Capitolino, centesimus tricesimus tertius a Kalendis primis Iu-
 lianis, octagesimus octauus Christi Dionysianus. Ludi autem saecu-
 lares Augusti celebrati sunt duobus Caes, Furnio, & Silano Coss.
 anno Iuliano vicesimo nono. Differentia igitur ludorum Augusti &
 Domitiani, anni 1104. Atqui debebant esse 110, siquidem habita est

ratio eorum ludorum, non quos Claudius proxime, sed quos Augu-
 stus ediderat, ut vult Suetonius. In hoc ergo nullam aliam causam,
 præter animi sui libidinem secutus est Domitianus. Neque solus hoc
 Suetonius dixit. Zosimus quoque Domitiano rationem ludorum Au-
 gusti habitam scribit: Μετά τὸν Σεβαστὸν Κλαύδιον ἠγάγετο τὸ εὐαγγέλιον,
 ἡ ἀρχὴ τῶν ἀποστόλων ἐπὶ τὸν Δομιτιανόν, καὶ τὸν Κλαύ-
 διον ἀπέπεμψάν τε, καὶ τὸν Κλαύδιον ἐπέλεον τὸν ἐπὶ τὸν Σεβασ-
 τόν, ἡ ἀρχὴ τῶν ἀποστόλων ἐπὶ τὸν Δομιτιανόν, καὶ τὸν Κλαύ-
 διον ἀπέπεμψάν τε, καὶ τὸν Κλαύδιον ἐπέλεον τὸν ἐπὶ τὸν Σεβασ-
 τόν. Atqui ἀποδοθεὶς θεομῶς, ut ipse docuit, erant anni. ex absoluti.
 Hic tantum sunt GMII. Quid ergo hic dicit? Itaque hi Iudi melius
 congruebant anno Iuliano 139, Christi 94. De his ita Statius:

Nec tantum induerint Fastis noua sæcula crimen,
Aut instaurati peccauerit Ara Terenti. **B**

Et aliquot interiectis: — *Neque enim frustra mihi imper honora*
Carmina patricio pueri sonuistis in ostro.

Et in saxo Romano.

In eo saxo nomen Domitiani erasum. Rursus Statius in xvii Consti-
 latum Domitiani:

— mecum altera sæcula condes,
Et tibi longam reuocabitur ara parentis.

Lege, *Ara Terenti.* Et sane illi Consulatu melius conuenissent ludi
 seculares. Saltem vno tantum anno ferius celebrati fuissent, quam ὁ
 ἀποδοθεὶς θεομῶς postulat, de quo scribit Zosimus.

DE INITIO NERVÆ.

DOMITIANVS occisus est xiiii Kal. Octob. anno ætatis xlv,
 Imperij xv. Auctor Suetonius. Iniuit autem imperium Idib.
 Septemb. Ergo Domitianus imperauit annos xiiii solidos, dies xiiii, **D**
 ita ut quinto die anni xv imperij sui ineuntis perierit. Adde annis
 Imperij Domitiani v ad methodum Lunæ in mense Septembri. Ita
 Domitianus perierit anno cycli primo. Hoc est, annus Imperij Do-
 mitiani xv inibat ab Idibus Septembris illius anni, in quo currebat
 cyclus primus, qui erat periodi Iulianæ 4808, Nabonassari 843, Pao-
 phi xxvnde init imperium Neruæ. Qui Domitiani imperio attri-
 buunt annos xv, dies xv, minus prudenter facere videntur. Suetonius
 enim,

A enim, & Sex. Aurel. Victor recte scribunt, quintodecimo circiter im-
 perij anno periisse, de quo scilicet dies quinque duntaxat delibauerat.
 Sex. Aur. Victor scribit, eo die, quo Nerua obiit, Solis deliquium fuisse.
 Nos negamus vllum fuisse. In fine Domitiani & initio Traiani per-
 turbatio est Fastorum. In Fastis Siculis ἔδειν ὕγες. Nam in illis per to-
 tum fere tempus Domitiani omnia paria Consulatum confusa.

DE INITIO TRAIANI.

XIPHILINVS de Nerua: Περίξας τὸ ταύτα μετήλλαξεν, ἀρξας ἔτει
 ἐνὶ, καὶ μηνὶ τέταρτι, καὶ ἡμέραις ἐννέα. Annus vnus, menses qua-
 tuor, dies nouem ex initio Neruæ, nimirum ex a. d. xiiii Kal. Octob.
 cycli primi, desinunt in a. d. vi Kal. Febr. cycli tertij, anno Nabonaf-
 sari 844, neomenia Phamenoth, quatuor diebus ante nouilunium.
 Vnde conuincitur falsi Aur. Victor, qui scribit, eodem die, quo obiit
 Nerua, Solis defectionem fuisse. Nam neque nouilunio obiit, neque
 toto anno defectio Solis fuit. Huic argumento fauet obseruatio Me-
 nelai Mathematici apud Ptolemæum. Is enim obseruauit anno pri-
 mo Traiani coniunctionem Lunæ cum Spica Virginis, quem annum
 ait fuisse a Nabonassaro 845, Mechir xv, sequente xvi. Ergo erat an-
 nus Christi Dionysianus 98, Ianuarij 10, sequente 11, feria quarta, se-
 quente quinta: anno periodi Iulianæ 4811, cyclo Solis 23, Lunæ quar-
 to: anno mundi 4047, Ægonos 18, sequente 19. Neomenia Zygonos
 2. 10. 31, Septembris xxv. anno Iudaico 3858, Tebeth 18, sequente 19,
 cuius character 6. 19. 248, feria vii, Decembris 23. Itaque neomeniæ
 Ægonos & Tebeth concurrebant. Ergo hæc obseruatio contigit die-
 bus quindecim ante secundum annum Traiani. Hinc videmus in
 Fastis Onufrianis perperam duo paria Consulatum attribui imperio
 Neruæ. Vnum enim tantum par Consulatum interueniendum inter
 initium Neruæ, & eas Kalendas Ianuarij, quibus decessit. At Fasti
 Siculi vnum tantum par recte attribuunt. Alioqui præter quatuor
 menses, non annum, sed biennium imperasset. Corrigendi igitur Fasti.
 Præterea finis Domitiani, ut dixi, corrigendus in iisdem Fastis. Annus
 primus Traiani est 4810 periodi Iulianæ. **D**

DE TRIUMPHO DACICO TRAIANI.

IN nummo Traiani mulier sedens manibus post terga reuinctis,
 cum literis S. P. Q. R. OPTIMO. PRINCIPI. COS. V. Sub mu-
 liere hæc literæ DAC. CAP. Ergo Dacicus triumphus incidit in quin-
 tum Consulatum Traiani. Cum autem iste Triumphus incidit in v
 Qq Confu-

Consulatum Traiani, qui fuit annis xv absolutis post ludos Sæculares Domitiani, hoc tempus conuenit anno Christi 103, periodi Iulianæ 4816, annis quinque post obseruationem Menelai. Tamen in nummo æreo Traiani ex vno latere legimus: IMP. CAES. NERVAE. TRAIANO. AVG. GER. DAC. P. M. TR. P. COS. III. Et ex altero latere Victoria alata cum corona, in cuius medio VIC. DAC. & in peripheria S. P. Q. R. OPTIMO PRINCIPI. Sed nondum de Dacis triumphauerat, quanquam Dacicus cognominabatur.

DE INITIO HADRIANI.

XIPHILINVS de Traiano: *Ἐξαίφνης ἀπέψυξε μοναρχήσας ἔτη δεκάεντα, καὶ μῆνας ἕξ, ἡμέρας τε πενήντα τέσσαρα.* Sex menses cum diebus xv ex a. d. v i Kal. Febr. putati desinunt in a. d. i v. Eid. Augusti. Rursus, cum inierit imperium cyclo Lunæ tertio a xxvii Ianuarij, obierit autem vicesimo imperij, ergo eodem cyclo obiit, quo imperium iniuit. Cæpit autem imperare anno Christi 97. Ergo obiit anno Christi 117, a. d. i v. Eid. Augusti, anno Nabonassari 864, Thoth xv i i, feria v i, anno periodi Iulianæ 4829, cyclo Lunæ i i i, Solis xii. anno Iphiti 893, vt recte annotat Eusebius. Vnde confurgit initium Adriani. Ad hæc facit defectio Lunæ obseruata nono eiusdem Imperatoris anno, Nabonassari 872, Pachon xv i i, sequente xv i i i, feria quarta, sequente quinta, cyclo Solis xxii, Lunæ xii, anno periodi Iulianæ 4838, Christi 125, April. v, sequente vi. anno mundi 4074, Krionos xvi: cuius Zygon 7. 23. 42, Sept. xxiv, anno Iudaico 3885, Nisan xv, sequente xvi: cuius character 4. 18. 729, feria v, Martij xx. Sane si annus 864 Nabonassari est primus annus Hadriani: nonus igitur Hadriani erit 872, vt demonstratum est. Præterea si annus primus Hadriani est tertius cycli, nonus erit vndecimus cycli a Thoth, in diebus æstiuis, & extendetur in ver sequens, cyclo x i i. Quod erat demonstrandum. Rursus obseruatum æquinoctium anno xvii Hadriani, Nabonassari 880, Athyr vii, feria iv, hora secunda post meridiem, Alexandria, anno periodi Iulianæ 4845, Christi 132, cyclo Solis primo, Lunæ xix, Tisri xxi, anni Iudaici 3892: cuius character 5. 10. 245, Sept. v. anno mundi 4082, Parthenonos vltima. Nam Zygon sequens fuit 3. 22. 16. Obseruatio Ptolemaica, horis 26 a meridie xxiv Septemb. Zygon Mundi, horis 22 a meridie xxiii. Differentia, dies vnus, horæ quatuor. Tantum abnutant ab Hipparcheis obseruationibus Ptolemaicæ: quod Albateni, & nos cum eo instrumentis potius attribuimus, quam ipsi obseruatori. Nam sane fabulam Trepidationis, aut illa non meliorem Libramenti fabricam non moramur. Hoc ab initio exasperabit animos imperi-

A imperitorum, a quibus ægre extorquetur, quod ab initio illorum cerebris inoleuit. Sed illis opus est longa die. At a sapientibus ratio exprimit, quod longa dies a peruicacibus. Nam sane tandem illæ Trepidationes, illa Libramenta abibunt illuc, vnde pedem extulerunt. Iam audio stridores, & sibilos rudentum. Sed tempus, quod dixi, ab eis extorquebit, quod ratio non potest.

DE INITIO ANTONINI PII.

SPARTIANVS de Hadriano: *Vixit annis LXXXII, mensibus v, diebus xvii. Imperauit annis XXI, mensibus xi.* Paulo ante: *apud ipsas Baias periit, die vi Iduum Iuliarum.* Totidem anni & menses ab a. d. i i i i Eid. Augusti anni periodi Iulianæ 4829, cadunt in a. d. vi Id. Iulias anni 4850 periodi Iulianæ, Nabonassari 884. Mesori xxvi. hoc est, diebus decem ante initium anni 885: anno Iphiti 913, ineunte. Nam Eusebius ponit male annum 914. Anno Antonini iiii, Nabonassari 887, Athyr ix, feria v i, æquinoctium autumnii a Ptolemæo obseruatum, anno Christi 139, Periodi Iulianæ 4852, cyclo Solis v i i i, Lunæ vii, Septembris xxv i, hora post ortum Solis Alexandria, Tisri xv i anni Iudaici 3900: cuius character 5. 14. 116, Septembris xi. anno Mundi 4089, Parthenonos vltima. Nam Zygon sequens fuit 5. 15. i, Septembris xxv. Obseruatio Ptolemæi, a meridie xxv, horis 19. Zygon mundi, a meridie xxiv, horis 15. Differentia dies, hor. 4. vt in autumnii anni xvii Hadriani. Quare mire constans est dissensio. Error est in instrumento. Rursus eodem anno Nabonassari & Antonini obseruatum æquinoctium vernum ab eodem Ptolemæo, Pachon vii, feria secunda, anno Christi 140, Periodi Iulianæ 4853, Martij xxii, hora circiter post meridiem, cyclo Solis ix, Lunæ v i i i. Quindecim cyclis antea, hoc est annis 285 absolutis Hipparchus obseruauerat æquinoctium vernum a meridie feriæ tertiæ in xxiii Martij, hora 18. 0'. Annis 285 competit de Tabula Solari libri iv, character 4. 2. 59'. Cum quo si componatur character æquinoctij Hipparchi, 3. 18. 0'. habebimus 7. 20. 59'. hoc est, horas viginti a meridie feriæ v i i, hora secunda completa post Solem occasum feriæ primæ in xx i Martij. Differentia obseruationis Ptolemaicæ, & Krionos mundi, dies vnus, horæ paulo minus quinque. quæ differentia fere consentanea est prioribus duabus æquinoctij autumnalis obseruationibus. Hæc constans variantia magis confirmat opinionem de errore instrumentorum. Nam de diligentia Ptolemæi sequius iudicare, religio est. Obseruatum igitur æquinoctium vernum Ichthyonos vltima. Si nobis res fuerit cum æquo Lectore, is non poterit satis laudare annum cælestem Mundi, nisi

velit τῶν Ἰππαρχεῖων ἡμετέροις ὁμοίως χωρεῖν. Alias obseruationes A
Ptolemaicas sub Antonino factas poterunt studiosi iuvenes ad me-
thodum nostram exigere. Itaque aliquid relinquendum illis, in quo
se exercent. Nam solstitium eodem anno obseruatum ideo non exa-
minauimus, quia nullam super solstitio obseruationem Hipparchi ha-
bemus. Metonicam enim plane reiicimus, vt vno saltem die verum
solstitium anticipantem. At contra obseruatio Ptolemæi cum sit vno
die serior, cadit in secundam Karkinonos Mundani. Censorinus scri-
bebat librum suum anno Christi 238, Nabonassari 996, quo anno
scribit Thoth Nabonassari, fuisse ante diem septimum Kalend. Iulias:
centesimo autem anno antea, Imperatore Antonino Pio, & Bruttio
Præsente c o s s. fuisse ante diem x i i. Kal. Augusti, id est x x i Iulij. B
Quod falsum est. Fuit enim a. d. x i i i. Kal. Augusti, feria septima.
Hactenus referre potuimus initia principum Romanorum, quod nul-
lum nō ex illis caractere aliquo certo præditum esset. Ad reliquorum
principum tempora indaganda tantum abest, vt ab auctoribus ali-
quam opem sperare potuerimus, vt omnes coniurasse in id videantur,
ne idem sentirent, & ne aliquam facem nobis allucent. Paucula
quædam carptim notabimus, in quibus characterem aliquem depre-
hendimus.

DE LVDIS SÆCVLARIBVS

IMP. SEVERI.

CENSORINVS de ludis Sæcularibus: *Octauos* (fecerunt) *Impe-*
ratores Septimius, & M. Aurelius Antoninus, Chilone, & Li-
bone c o s s. anno 10 ccclvii. Scribebat hæc anno Christi 238, an-
no Urbis 991. Interuallum a ludis Sæcularibus Seueri, ad annum Ur-
bis 991, anni absoluti 34. Ergo ludi Sæculares Septimij Seueri celebrati
anno Christi 204, Iuliano 249. At ludi Sæculares Augusti facti duo-
bus Cajs Furnio, & Iunio Silano c o s s. anno Iuliano 29. Interuallum
Secularium Augusti & Seueri, anni absoluti 220. Ergo anno 221 a lu-
dis Augusti celebrati ludi Seueriani. Quare rationem habuit non
proximorum Domitiani, sed Augustanorum. In quo rectam viam D
tenuit, & vt Zosimus loquitur, τὸν ὡς αὐτοῦ ἐντὶ θεομόν obseruauit.

DE INI-

ALEXANDRI
DE INITIO IMP. SEVERI
ALEXANDRI

HIPPOLYTUS Episcopus in Canone Paschali: Εὐφροσύνη τῆς
ἑβδομηκονταϋφῆρας ἡμέρας ἀπὸ τῆς ἑβδόμης τοῦ Ἰουλίου μηνός.
Ἰούλιος ἡμέρας μὲν οὐκ ἔστιν ἡμετέρας. *Ut quartadecima Paschalis sit x i i i*
Aprilis, item vt x i i i Aprilis sit Sabbatum hæc duo non concurrunt,
nisi in anno Dominico Dionysiano 222, in quo cyclus Paschalis x i i i
solaris v i i. Ipse igitur Episcopus hæc scribebat eodem anno, quem
dicit fuisse primum Seueri Alexandri. neque potuit hoc ignorare.
Quare falsum est, quod scribit Agathias, ab Alexandro Macedone,
B ad quartum annum Alexandri Mamææ Imperatoris, fluxisse annos
538. Verba eius hæc sunt ex libro x v, de Sapore Persæ: ἐνεῖνο δὲ κόνον
παρθερίων ἐπὶ αὐτὰς, ὡς ἔτασιν ὕστερον, ὅτι καὶ τριὰς καὶ τεσσαρὰς ἑκατομύσιος Ἀλε-
ξάνδρου ἔργον ἔμακεδόνου, τὸ τελευταῖον δὲ ἐπὶ τῆς θάλασσας Ἀλεξάνδρου τῆς Μα-
μαίας ἀρχῆς, τῶν Περσῶν βασιλείας ἡπλασθησάντων ἀπὸ τῆς ἑβδόμης, καὶ ὡς
ἄλλοι αὐτὴν ἀπέκατον, ἀπέκατον ἡμέρας ἐπὶ αὐτῆς ἐπὶ αὐτῆς ἐπὶ αὐτῆς ἐπὶ αὐτῆς ἐπὶ αὐτῆς ἐπὶ αὐτῆς
ἐπὶ αὐτῆς ἐπὶ αὐτῆς. Hic duo insignes errores. primum quod annos Seleucida-
rum Alexandros ab initio monarchiæ Alexandri deduci existimat:
deinde quod d x x x v i i i interesse putat ab initio Seleucidarum, ad
quartum annum Alexandri Mamææ, Annus quartus Alexandri Ma-
mææ in periodo Iuliana, 4938. Annus primus Seleucidarum 4402.
C Differentia: anni 536. Duobus igitur annis plus dixit. Hoc enim
modo Alexandri Mamææ initium caderet in annum Christi 224:
quomodo quidam fasti Consulares habent. mendose. Hic Imperator
a multis dicitur Alexander Seuerus. Sed in veteribus inscriptionibus
vocatur IMP. CAESAR. M. AVRELIUS SEVERVS ALEXAN-
DER. Recte apud Eusebium in Chronico annus primus Alexandri
attribuitur anno secundo Olympiadis c c l.

DE INITIO GORDIANI.

IMP. Balbino & Maximo cæsis, Gordianus Iunior Imperator crea-
D tus Vlpio & Pontiano c o s s. ludis Capitolinis, non scenicis, vt scri-
bit Iulius Capitolinus. Eum autem agonem Capitolinum vnderice-
simum ait fuisse Censorinus. Quare quo anno Censorinus librum
suum scribebat, is fuit primus Gordiani, Christi 238, Iphiti 1014, pe-
riodi Iulianæ 4951, Nabonassari 986. Anno autem Gordiani secundo
celebratis Neronianis ludis, expeditio in Persas suscepta est: vt suo lo-
co ex Sex. Aur. Victore demonstrauimus. Iulius Capitolinus: *Sed in-*
dicium non diu imperaturi Gordiani hoc fuit, quod eclipsis Solis facta est,

ut nox crederetur, neque sine luminibus accensis quisquam agi posset. Hæc A
in signis defectio Solis contigit Perpetuo, & Corneliano coss. anno,
qui antecessit proxime imperium Gordiani, id est, ante Consulatum
Vlpj & Pontiani, die xxii Pajni anni a Nabonassaro 984, feria
quarta: anno Christi 237, periodi Iulianæ 4950, Aprilis xii, cyclo So-
lis xxii, Lunæ x. Nisan ultima anni Iudaici 3997, cuius character
3.12.674, Aprilis xiiii, anno mundi 4186, Krionos xxiii, Zygon,
7.3.39, Septemb. xxiiii.

DE LVDIS SÆCVLARIBVS

PHILIPPORVM IMPP.

CASSIODORVS. AMILLANVS ET AQVILINVS. His coss. B
Millesimus annus Urbis Romæ expletus est, ob quam solennitatem
innumerabiles Philippus cum filio suo bestias in Circo magno interfecit: lu-
dosque in Campo Martia theatrales tribus diebus ac noctibus populo per-
vigilante celebravit: quadraginta etiam missus natali Romæ Urbis concur-
rerunt, & Agon mille annorum actus. Mirum sub aliis coss. ludos
celebratos dicere, quam quibus nummi ipsorum Impp. præferunt. In-
nummis Philippi senioris, IMP. CÆS. PHILIPPVS. AVG. COS. III.
AVG. SÆCVLARES. Et in alio ab Onufrio producto; in vno quidem
latere: PHILIPPVS. AVG. COS. III. ÆTERNITAS. AVGG. in altero:
MILLENNARIVM. SÆCVLVM. In nummis Junioris: IMP. M. IVLIVS C
PHILIPPVS. COS. II. SACR. SÆCVL. Ergo Agon millenarius
urbis actus Imperatoribus Philippis patre iii, filio ii coss. anno de-
cimo post initium Gordiani: hoc est, anno Christi 248. At Claudius
anno Christi 47. Differentia anni cci. Recte. Nam male Claudius
anno Christi 47, qui erat octingentesimus Varronianus, & 799 Cato-
nianus. Debuerat igitur anno Christi 48. Ita inter ludos Claudij &
Philipporum interfuisse legitimum tempus, nempe anni cc solidi.
Annum igitur octingentesimum celebravit Claudius: nongentesi-
mum Antoninus Pius. Sex. Aur. Victor Andrea Schotti: *Denique an-
nis, quibus publica egit, viginti, idem mansit, celebrato magnifice urbis
nongentesimo.* Hoc retuli, quia nuspiam lectum. Post millesimum. D
annum, nullum alium centenarium natalem Urbis celebratum puto.
Saltem nemo eorum scriptorum, qui supersunt, hoc prodidit. Nam
quod anno Christi 404 sæculares ludos ex versibus Claudiani diui-
nar doctissimus Onufrius, hoc a nobis supra confutatum est. Ille
enim annus Christi neque veteribus ludis sæcularibus convenit, ne-
que centenariis natalibus urbis. Sed quomodo illi versus Claudiani
accipiendi, ibidem indicauimus.

DE INITIO IMP. PROBI.

EUSEBIVS e regione anni secundi Olympiad. 264: Secundo anno
Probi iuxta Antiochenos cccxxv annus fuit: iuxta Tyrios ccccl:
(vel ccccl secundum quosdam) iuxta Laodicenos cccxxiiii: iuxta
Edesenos cccclxxxviii: iuxta Ascalonitas cccclxxx. Antiocheni
annum Iulianum incipiunt a Kal. Octobribus, vt non semel a nobis
dictum est: Edeseni a Ianuario sequenti. Ideo annus Antiochenorum
anteuenit initium anni Romani, aut Edeseni mensibus tribus solidis.
Itaq. cū Antiocheni a neomenia sui Tifrin prioris, vel Hyperberetæi,
qui est noster October, inciperent putare annum 325, adhuc tamen
B currebat annus 324 Edesenis, & Romanis, cyclo Lunæ xiiii. Sed in-
eunte anno secundo Olympiadis 264, currebat cyclus xiiii tantum.
Ergo perperam apud Eusebium secundo pro tertio. Corrigendum
igitur: & e regione tertij non secundi ponenda illa verba, quæ iam
produximus. Non enim est error Eusebij, sed librarij. Quare annus
secundus Probi Imp. congruit anno iiii Olympiadis cclxxiiii, du-
centesimo septuagesimo nono Christi, trecentesimo vicesimo quarto
Iuliano. Et proinde vnum par Consulatum expunctum est ex serie Fa-
storum Onufrianorum, nempe Consulatus Probi Augusti & Paulini,
in primo anno Probi: quos Consules sequuntur Probus ii, & Lupus
in secundo anno Probi, qui erat, vt diximus, Christi 279. Sequuntur
C Probus iii, & Paternus. Quæ tria collegia Consulatum recte habent
in Fastis Siculis, qui tamen habent multa, quæ reprehendas, tamen
ope illorum multa menda de ratione temporum tolluntur, & longe
plura suppleuntur. In Cassiodoro quoque Consules Probus & Pauli-
nus leguntur. Quare non bene abdicati sunt a diligentissimo viro
Onufrio.

DE EPOCHÆ ÆGYPTIORVM

DIOCLETIANEA.

PROPAGATVS iam per orbem terrarum Christianismus nuspiam
D maiores radices egit, quam in Ægypto: nuspiam plures aut acio-
res Christianæ doctrinæ vindices. Post multas igitur de Paschatis cele-
bratione velitationes, & Octaeteridum ineptas fabricas, primi om-
nium Ægyptij ex doctrina Calippi cyclum enneadætericum Pa-
schalem instituerunt, neomenia Thoth anni Actiaci 314 incuntis, M.
Aurelio Probo Aug. ii, Furio Lupo coss. anno Christi Dionysiano
284, periodi Iulianæ 4997, periodi Constantinopolitanæ Paschalis
5792, tribus diebus ante annum eiusdem periodi 5793: anno 5778 pe-
riodi

riodi Constantinopolitanae Lunaris, triduo iridem ante annum 5779. **A**
 neomenia Tisri anni Iudaici ineuntis 4045, cuius character 6.8. 685, in
 neomenia ipsius Thoth, ubi Parthenonos annia conditur rerum 4233,
 cuius Zygon 2, 13, 14, Septemb. xxxiii anno Nabonassari 1033, Thoth
 xviii. Hac sane prima fuit institutio cycli Paschalis. Ex quo obtinuit,
 ut, is diceretur, annus primus cycli Paschalis, qui fuit primus cycli
 Aegyptiaci in Paschatis celebratione, hoc est qui competebat Nisan se-
 quenti, cuius character 3. 11. 836, Martij xxiv, Krionos quinta, cuius
 Zygon fuerat 3. 10. 3, in xxiii Septembris propter bifextum, cum in
 anno communi futurus esset in xxiv, & sequens Krión in xxi Martij.
 Hinc est, quod Theophilus cyclum suum magnum incepit ab anno
 Christi vulgari 380: quod is annus habeat eundem situm Lunae, quem **B**
 annus Christi 285. Unde, ut dixi, primus cyclus Lunae dicitur is, qui
 eandem quartamdecimam Nisan habet, quam annus 285. Non du-
 bium est, quin haec hucusque epocha annorum Actiaca, qui dicebantur an-
 ni Augustorum, usi fuerint: cum, ut dixi, is fuerit annus Augustorum
 iniens 314. Sed propter odium Christianismi, Achilleo, qui tyranni-
 dem Aegypti inuaserat, interfecto, Aegypto miserrimo seruitutis iugo
 oppressa, a domitore Diocletiano, haec Epocha Diocletiana vocata
 est, quamuis triennio ante imperium Diocletiani instituta fuisset. Atque
 hoc quidem verum est, & tam vere hoc dixerunt, qui de hac clade
 Aegypti loquuti sunt, quam falso, quod adiecerunt, ab eo tempore
 Aegyptios desuuisse usum annorum vagorum Nabonassari. Non con- **C**
 futassem hoc, neque mea haec est voluptas, ut hodie quorundam, de
 quisquiliis triumphare, nisi viderem homines harum rerum peritissi-
 mos id in literas retulisse. Thoth Nabonassari, ut ostendimus, erat in
 xiii Julij. Quomodo ergo retraxit eum fugitium Diocletianus in
 xxix Augusti? Deinde quomodo adhuc temporibus Diocletiani
 vtebantur Thoth vago, qui a primo anno Augustorum fixerunt il-
 lum in ea ipsa die, in qua contigit ipsum deprehendi tempore Actia-
 cae victoriae. Thoth siquidem ille est proprius Actiaca victoriae. Ne-
 que verum est, quod in vetustis auctoribus Martyrologiorum legitur,
 Festum Petri ad Vincula ideo Kalendis Augusti institutum, iussu Eu-
 doxiae Augustae Imp. Theodosij vxoris, ut populus reuocaretur a gen- **D**
 tilis superstitionis pompa, quam quotannis celebrabatur ea die, pro vi-
 ctoria Octauiani Augusti de Antonio & Cleopatra Kal. Augusti col-
 lara. Quam enim hoc verum sit, patet ex iis, quae de victoria Actiaca
 demonstrauius, quae iii die Septembris, non autem Kalendis Aug.
 contigit. Sed fortasse potuit aliud solenne veteris superstitionis fuisse.
 Plutarchus, utitur mensibus Augustorum Aegyptiacis fixis, & vetu-
 stissima inscriptio Graeca, quam protulimus supra in diatriba de anno
 Augu-

A Augustorum Aegyptiaco. Quid igitur dicent? Certum igitur est,
 hanc epocham propter cyclum Paschalem institutam, & cum eam
 aliquo titulo ex Christiana doctrina petito Ecclesia Alexandrina
 cognominasset, odio Christianismi a Diocletiano ex suo nomine
 vocatam Diocletianeam. Aethiopes haec hucusque vocant non annos Dio-
 cletiani, sed annos gratiae, & ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞. Sed epocham
 & caput ipsum computi ita vocant, non autem annorum seriem.
 Et quidem ratio in promptu est, quia non per annos Diocletiani
 eam epocham putant, sed per annos periodi vtriusque cycli, an-
 norum 532, quot annorum est periodus Dionysiana. Anno hoc
 Christi Dionysiano 1596, inibit annus huius epochae 1313. Ecclesia **B**
 Aethiopica tantum numerabit annos gratiae 249. quia duae periodi
 magnae Dionysianae, nempe anni 1064, de 1313 deducti relinquunt an-
 nos 249. & quia Dionysiana periodus incipit ab anno primo Gratiae,
 hoc est τ' ανσαρκυωσης, inde nomen huic epochae in Aethiopica ecclesia.
 Arabes Muhammedani vocant تاريخ القبط Terik elkupti: hoc est
 Aeram Aegyptiacam. quia soli Christiani ea vtuntur. Ipsi Christiani
 vocant تاريخ الشهداء ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞. Caussam sciscitanti ita
 olim respondit mihi ο μακαριστος Dominus Ignatius Patriarcha Antio-
 chenus, vir, quo doctiorem Oriens nostro saeculo non tulit: وايضا
 انكم قد سألتم عن تاريخ الشهداء المستعمل من القبط ان
 ما هو وما هو سبب تسميته بهذا الاسم فاعلم انه منى **C**
 من السنة التاسعة عشر لملك ديوقليطيانوس الكافر
 التي فيها زاد الاضطهاد علي النصاري وامر بهدم كناسيهم
 وبقتل كل من ما يدبح لاصنامه واستشهد بهذا الامر علي
 يده من مومنين ولاية القبط مايه واربعه واربعين الف
 وسبعماية نفر فمن هذا اليوم بيدي تاريخ القبط ويسمونه
 تاريخ الشهداء اي اولاً الدين اسفك دمهم ديوقليطيانوس
D Hoc est: Praterea quasuisstis super AERA MARTYRVM *visitata* ab
 Aegyptiis, qua nam illa sit, & ob quam caussam ita appellata. Scito eius ini-
 tium esse ab anno Regis Diocletiani impij (αδης) decimo nono, in quo auxit
 persecutionem contra Christianos, cum edixisset eorum ecclesias destrueri,
 item ut quicumque idolis non sacrificaret, interficeretur. Quocirca hoc
 edicto martyrio affecti sunt (εραρνειδνον) fidelium terra Aegypcia
 centum quadraginta quatuor millia: septingenta autem in fugam dispersa
 (δεκοης ιδονον) Ab eo tempore incipit Aera Elkupti, quam vocant

ÆRAM MARTYRVM, eorum nempe, quorum sanguinem profudit Diocletianus. Hæc ille vir eximius. Par ergo abusus æram vocare martyrū, quæ non incipit a primo anno persecutionis, atque Diocletiano attribuere, quæ eius initium triennio anteuertit. Omnino hæc æra Christianorum fuit semper, estque hodie, & vnius Ægypti, atq. Æthiopiæ. Nunquam enim veteres annos a Diocletiano putant sine mentione Ægyptiacorum mensium: vt apud Theonem, Commento in Ptolemæum sexto, pagina 284, Eclipsis Lunæ anno Diocletiani LXXXI, Athyr XXIX: a Nabonassaro autem M C X I I, Phamenoth VI. & in Actis Concilij Ephesini, 292: *Ανεγνώθη ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῶν μεταζόντων ἐν τοῖς ἑρημικοῖς, Φθωμβί πγ. ἰνδικτιῶνι δ. α. ἔτος Διοκλητιανοῦ ρδ.* Et hic quidem annus erat Christi 448, Aprilis XVI I. At eclipsis Theonis cadit in annum Christi 364, qui erat primus Valentiniani, Nouemb. xxv, feria v, periodi Iulianæ anno 5077, cyclo Solis IX, Lunæ IV, Toxonos quarta, anni a conditu rerum 4314. Neomenia Zygonos 5.4.45, Sept. XXIII. Casleu XV, anni Iudaici 4125, cuiu Casleu neomenia 5.7.21, Nouembris XVI I.

DE INITIO DIOCLETIANI.

PAVLVS Orosius: *Anno ab Vrbe condita millesimo quadragesimo primo, Diocletianus tricesimus tertius ab exercitu electus imperator annis viginti fuit.* Hoc est, annus V.C. 1041 incipiebat ab illis Palilibus Varronianis, a quibus imperium quoq. ipse Diocletianus iniuit. Nam ex Panegyriste nouimus a Palilibus putari initium Diocletiani. Ergo ille annus Varronianus incidit in XXI diem Aprilis, anni Christi 287, periodi autem Iulianæ 5000, & secundi Olymp. 266, cyclo Lunæ III, Solis XVI. Quare his cōsentanea scribit Eusebius e regione anni secundi eiusdem Olym. 266. *Diocletianus Dalmata scriba filius, imperator electus statim Aprum in militum concione percussit, iurans sine suo scelere Numerianum interfectum.* Item Beda lib. I. hist. Angl. ca. 6. *Anno incarnationis Domini CCLXXXVI, Diocletianus tricesimus tertius ab Aug. Imper. ab exercitu electus, &c.* Nempe a XXIX Aug. anni 286 putat initium imperij Diocletiani. Rursus annus Diocletiani XIX erat secundus cycli Lunaris, & proinde 305 Christi. Præterea idem annus XIX erat 350 currens Iulianus, atque ideo secundus cycli, vt supra. Denique vicesimus annus Diocletiani erat Christi 306, secundus Olym. 271, vt recte est apud Eusebium. Ergo primus Diocletiani erat 287. Et quidem tam errauerit, qui æram Martyrum Diocletianeam esse initium imperij Diocletiani existimaerit, quam qui æram Seleucidarum Alexandream initium imperij Alexandri, quod fecit Agathias, aut a Thoth Philippeo putaret initium regni Philippei in Macedonia. Zosimus: *ἀπὸ τῆς Χίλωνος ἑ Λιβωνος ὑπαλείας, καὶ ἦν Σεβήρας τῶν τῶν Σεκελαρίων ἠγαγὼν ἐοστῶ, ἀρχὴς ὅτε ὁ Διοκλητιανὸς ἐνάκις,*

A ἐνάκις, ὀκτάκις ὃ Μαξιμιανὸς γεύονασιν ὑπατοῖ, διέδραμον εἰς εἰναυτὸς πρὸς τοῖς ἐκατὴν καὶ ῥτε Διοκλητιανὸς ἰδιώτης ἐν βασιλείᾳ ἐγένετο. καὶ Μαξιμιανὸς ταυτὸ ῥῦθ ἐποίησε. Ludi sæculares Seueri anno Christi 204. cum quibus si componantur 101 anni: fient omnes anni simul a Christo 305. Quod si annus 305 Christi est vicesimus Diocletiani, ergo primus fuit 286 a Thoth Ægyptiaco. Sequitur igitur, imperium Diocletiani non inire a Thoth anni Christi 284, id est ab æra martyrū. Sed multa tamen errata sunt apud Zosimum præter ἀναχρονισμὸς. vt cum scribit Herculum morbo Tarsi periisse, quem certum est occisum Massiliæ. Item cum dicit Diocletianum conuentum ab Herculo Carnuti Galliarum. cum Diocletianus post abdicatum imperium nunquam pedem posuerit in Gallia, imo non extulerit Salonis Dalmatiæ. Et recte annus vicesimus Diocletiani notatus est e regione secundi Olympiadis 271, qui erat secundus persecutionis. Magna perturbatio est in Consulibus & annis Diocletiani, Constantini Magni, & filiorum eius in Fastis Onufrianis, non vtique culpa viri, quem vere nostra ætas patrem historiæ vocare potuit, sed difficultate rei. Ne nos quidem omnibus medicinam adferre possumus. Sed viam indicamus, quam studiosi insistant in eiusmodi rebus inuestigandis. Sex. Aurel. Victor vulgaris XXV annos imperij attribuit Diocletiano, nimis prolixè largitus de alieno. Ita enim eius imperium confurgeret anno aut biennio ante epocham Martyrum. Apud Cassiodorum initium Diocletiani, & finis anteriorum principum contaminatissima sunt.

DE PERSECUTIONE DIOCLETIANEA.

PERSECVTIO, hoc est, crudelitas in vitam & fortunâs Christianorum, capit prius ab euersione ecclesiarum. Eusebius in historia Ecclesiastica scribit edicto imperatorio Ecclesias subrutas fuisse, mense Martio, τῆς ἐοστῆς ἑ Παύλα εἰσελευνέσης. Idem in Chronico e regione anni primi Olympiadis 271: *Decimonono anno Diocletiani mense Martio in diebus Pascha Ecclesia subuersa sunt.* Vt Pascha inci-

DIOCLETIANVS. IOVIVS. ET. MAXIMI DIOCLETIAN. CAES. AVG.
ANVS. HERCVLIVS. CAESS. AVGG. GALERIO. IN ORIENTE. A
AMPLIFICATO. PER. ORIENTEM DOPT. SVPERSTITIONE. CHRISTI
ET. OCCID. IMP. ROM. ET. NOMINE VBIQVE. DELETA. ET. CVLTV
CHRISTIANOR. DELETO. QVI DEOR. PROPAGATO.
REMP. EVERTEBANT.

deret in mensem Martium, hoc non potuit accidere, nisi Terminus Paschalis fuisset in Martio. Non potuit igitur contingere cyclo primo, neque tertio. Contigit ergo cyclo secundo. Terminus Paschalis XXV Martij, anno Christi 305, feria prima, cyclo Solis VI. Quare eodem

dem die & quartamdecimam, & Pascha celebrarunt, quod non raro A fiebat eo tempore, ante Decretum Nicenum. Est ergo locus illustris, quo probamus ante Canonem Nicenum πάχα ἀναστάσιμον cōcurrere cum Termino. Error igitur est in Chronico Eusebij. Non enim anno primo Olympiadis 271, qui quidem annus cæpit a cyclo secundo, sed eodem anno Iuliano hoc contigit, a cuius diebus æstiuus cæpit annus primus Olympiadis 271. Quod verissimum est. Hæc sane fuit mens Eusebij, vt tres menses anticipet de anno sequente Olympiaco: quod non semel facit. Et sane si propius rem putemus, nondum inceperat annus XIX Diocletiani. Deerat enim mensis ad Palilia, vnde initium Diocletiani. Ecclesiæ igitur subuersæ sunt in Pascha illius anni, in quo cæpit annus XIX Diocletiani a sequentibus Palilibus, annus autem B primus Olympiadis 271 a diebus æstiuus. Fine anni, quo Antiochenes putabant annos 351 teste eodem Eusebio, cæptum proscriptionibus innocentum, cædibus martyrum crudeliter sæuiri. Si igitur persecutio cæpit ab illo autumno, a quo cæperunt putare annos 351 Antiocheni, is erat annus 350 editionis Iulianæ, & proinde secundus cycli: quod conuenit priori demonstrationi. Denique si annus primus Diocletiani cæpit anno Christi 287, cycli 3, ergo decimus nonus cæpit anno Christi 305, cyclo secundo, a Palilibus. Persecutionem vero in Oriente quidem aperuit Diocletianus, in Occidente autem Maximianus. Itaque eius rei testes adhuc exstant inscriptiones duæ in Hispania, quarum exemplum subiecimus. In Historia Græca Ecclesiastica Eusebij ex- C rat fragmentum, in quo dicitur persecutionem cæpisse in Pascha, Ζανθικὸς μῶος. Hoc modo contigerit hoc cyclo III, anni Christi 306. Sed quanta fides illis fragmentis adhibenda sit, sequentia declarant, in quibus nihil vere dictum est. Nam scribit eodem anno XIX Diocletiani, ὀγδοὴ Δαίσις πρὸς ἐπιπέδου Ἰερών, τετράδι Καβέλιαν Procopium primum in Palæstina martyrio coronatum fuisse. Atqui octaua Dæ- sifij non est VII Id. Iun. sed VI. Vt autem septima Iunij esset feria IIII, hoc non potuit fieri, nisi anno Christi 304. & anno 308, vt octaua eiusdem sit Sabbatum. Quod esset absurdum. Deinceps scribitur, Ἀρφηανὸν ἀδολέσκοντα ὀφθάλμῳ ἀποκτείνοντα ἕνεκα τοῦ ὀνόματος τοῦ κυρίου, πρὸς τὴν ἑβδόμη ἡμέραν τοῦ μηνὸς Ἀπριλίου, ἡμέρα πρὸς δέκα Καλιανδῶν Δεκεμβρίων ait D fuisse ἡμέραν πρὸς σαββάτου, hoc est, feriam VI. Igitur litera Dominicalis erat D, aut E D. Atqui D sola fuisset anno Christi 301. Ergo fuit E D, & proinde cyclo XIII, anno Christi 312. Ergo primus annus Diocletiani incidere in annum Christi 291. Quod falsum. Anno quinto

A διαγωγὸς, ait Pascha ἀναστάσιμον fuisse δευτέρα Ζανθικὸς. quod multis annis ante, & post, contingere non potuit. Denique omnes characterismi in illo fragmento mendosi sunt, non librario sed auctori ipsi adscribendi. Beauit igitur nos Eusebius, qui annum XIX Diocletiani cum 350 anno Iuliano comparat, hoc est, quo anno a Kal. Octobribus Antiocheni annum 351 putare cæperunt. Est enim character ἀναπλογητὸς. Sola igitur Ecclesia Antiochena nobis veram huius insignis calamitatis epocham conseruauit.

DE INITIO CONSTANTINI MAGNI.

B ANNO secundo persecutionis, imperij vicesimo, celebratis vicen-
B analibus, Diocletianus Iouius, & Maximianus Herculus abdicant se imperio. Vicesimus annus imperij Diocletiani, idemque secundus persecutionis, cadit in annum Iulianum 351, & Christi 306, secundum ea, quæ superius a nobis demonstrata. Quibus succedunt Constantius, Armentariusque, teste Aurelio Victore Schotti. Quod non ferens Constantinus anno 307 in Britannias profectus, ibi reperit patrem Constantium Chlorum vltimos vitæ spiritus agentem: qui decessit a. d. VIII Kal. Augusti. Constantinus vero, cunctis, qui aderant, annitentibus imperium cæpit VIII kal. Octobr. Et quia hinc ordiebantur annum ciuilem Constantinopolitani post imperium Constantini, propterea dictum, Constantium Chlorum obiisse anno C primo Olympiadis 271. hoc est, anno primo lustri Iuliani. quod lustrum incipiebat ex a. d. VII kal. Octobr. anni 307 secundum Constantinopolitanos, secundum Romanos, ex kal. Ianuarij. Eusebius e regione anni tertij Olymp. 271. *Constantius XVI imperij anno diem obiit in Britannia Eboraci. Post quem filius eius Constantinus ex concubina Helena procreatus regnum inuadit, quarto persecutionis anno.* Et annus tertius Olympiadis 271, & quartus annus persecutionis, competunt in annum Christi 308. sed adiuuandum est interpretatione: annum currentem Christi 308 esse primum Constantini Magni ab a. d. VII kal. Octobr. anni 307. Quod rectissimum est. Initium igitur Constantini ex a. d. VII kal. Octobr. anni 307 periodi Iulianæ, 5816 D computi Græcorum Paschalis, & 5802 computi Lunaris. Ex quibus possumus aduertere, quantum erratum sit in initiis Diocletiani & Constantini Magni apud Chronologos, & Fastorum conditores. In quo neque doctrina neque iudicium defuit illis, sed tempus, quod omnia aperit. Nos post illos hæc ex tenebris eruimus. Alij post nos meliora præstabant. Paulus Orosius: *Anno ab Urbe condita millesimo sexagesimo primo, Constantinus tricesimus quartus ab Augusto, gubernacula imperij a Constantio patre suscepit.* Sane Palilia Varroniana.

millesima sexagesima prima cæperunt ex a. d. xi kal. Mai anni Christi A 308. Quare sentit cum Eusebio, modo ab autumno antecedente eius anni sumatur initium. Non igitur dubium, quin annus primus Constantini ineat ex a. d. viii kal. Octob. anni 307, non 308.

DE INDICTIONE PRIMA
CONSTANTINIANA.

INDICTIONEM Græci vocant *Ἀνέμνησι*, nimirum ab editione ludicrorum Panegyricorum & spectaculorum Quinquennialium, Decennialium, & Vicennialium. Semper enim auctores ita loquuntur, Vicennalia dare, Decennalia dare. Marcellinus Comes: *Indi-* B *ctione* IIII, *Arcadio* VI, & *Probo* COSS. *Theodosius iunior* *Quinquennalia* dedit. Item: *Indictione* IX *Theodosius iunior* IIII COS. *Decennalia*, *Honorius* *Roma* *Vicennalia* dedit. Græci semper dicunt *πενταεμείδα*, *δεκαεμείδα*, vel *δεκαεμεικλιὸ πανήγυρι ἐπέδωκεν*. Namque aliter de Consulibus loquebantur. Ille Consul *ὑπατεῖαν ἐπέδωκεν*. *ὑπατεία ἐπέδωθη*, *ἐπενεμήθη*. Socrates: *ἐπτακαυδέκατῃ ὑπατεία ἔ βασιλέως Θεοδοσίου ἐδόθη*. Hoc verbo utebantur, quia quotannis Encænia Imperatorum & primus dies cuiusque Consulatus muneribus & largitione celebrabatur. Nam sane *Ἀνέμνησις* est largitio: quomodo editio ludi gladiatorij dicebatur *Munus*, in cuius locum successerunt profusæ *ὑπατεῖαι* & Encænia Imperatorum. Imperatores celebraturi *Quin-* C *quennalia*, pensiones, tributa, & residua debitorum aut tollebant, aut laxabant. Panegyristes Constantino dictus: *Quinque annorum nobis reliqua remisisti. O lustrum omnibus lustris felicius! O lustrum, quod merito hanc imperij tui æquavit atatem!* Per quinariorum annorum remissiones tributorum fieri solitas, satis patet multis locis ex XI lib. Cod. Th. Laxabantur & custodia. Eusebius de Vicennialibus Diocletiani: *καὶ τῶν νομιζομένων δωρεάν τῶν ἐν τοῖς δεσμοῖς πανταχῆ πάντων ἐλευθερίας ἀνακηρυχθείσης*. Sozomenus: *ἔθος Ῥωμαίοις δημολεῖν πανήγυρι ἀγῶν καὶ ἐκάστῃν δεκάδα ἐπὶ τῆς κραισιῶτῆς ἀρχῆς*. Quando primum hic mos cæperit, pete ex Dionis libro LIII. Per lustra quinquennalia, id est annorum solidorum quinque hæ Panegyries recurrebant. quod non indiget de- D demonstratione, cum ex Panegyriste supra a nobis adducto satis constet. Hinc Sidonius ad Maiorianum Aug.

Sic lustrum imperij perennis actum.

Quinquennalia Fastibus dicuntur.

Intelligit lustrum quinque annorum absolutorum, non autem lustrum bifexti Iuliani. Et Fastibus dixit pro Fastis, vt Lucanus:

Nec meus Eudoxi vincetur Fastibus annus.

Nam

A Nam male vulgo editum est *fascibus*. Ea lustra vocantur Indictiones, & in nummis principum prouincialibus scribuntur nunc per L, nunc per Λ, hoc est LVSTRVM. ΛΟΥΣΤΡΟΝ. Constantini Magni initium confurgit ex a. d. viii Kalendis Octobris, anno Christi 307. Igitur eius quinquennalia congruunt anno 312. Rursus anno 327, idem Vicennalia dedit. A Quinquennialibus, ad Vicennalia, anni xv solidi. Hinc mos captus putari tempora per trina Quinquennalia, siue per Indictiones, & totum tempus Indictio vocatur, & eius initium semper ex a. d. viii Kalendis Octobris. Hoc tempus in Fastis Siculis notatum e regione Olympiad. 273. Ολυμπ. σδδ. *Ἰνδικτιώνων Κωνσταντινιδῶν ἐν τῷ δὲ ἀρχῆ. Κωνσταντίνος Αυγ. τῷ γ, καὶ Δικηνίε* B *τῷ β.* Annus primus Olympiadis 273 incepit a cyclo x, anno Christi 313, quo currebat illa Indictio, a xxiiii nimirum Septembris anni 312. Quare a xxiiii Septembris semper xv addenda annis Christi, ad methodum Indictionis. A Kalendis autem Ianuarij tria tantum addenda. Proinde quatuor cum 312 compositis, abiectis omnibus xv, relinquitur vnitas, annus nimirum primus Indictionis primæ Constantinianæ. Non possum autem satis mirari duos summos viros, Pantagathū, & Onufrium, quorum alter primus hoc tempus confert in victoriam Constantini de Maxentio ex a. d. viii kal. Octob. anni Christi 313, alter vero illud ab eo persuasus in literas idem retulit. Sed quamuis verum est, Maxentium periisse anno Christi 313; C tamen falsum & propter illam victoriam institutū hunc Computum temporis, cum sint mera Quinquennalia Constantiniana, & primam Indictionem ex a. d. viii kal. Octob. anni 313 cæpisse, cum anno ante cæperit. Ex a. d. igitur viii kal. Octob. incipit Indictio: quod semper Romani Imperatores obseruarunt, obseruantque hæcenus Germani Impp. Quod quidem nemini ignotum esse potest, saltem qui Diplomata Cæsarea hodierna inspicere velit. In C. Th. libro xi. Tit. xxviii, ita scribunt Impp. Honorius & Theodosius Augg. *ex xiv Indictione Consulatus Valentini Aug. III. & Eutropi v. c.* Is erat annus Christi 370. quo nempe currebat Indictio xiiii. Hic vero Indictio xiv incipit ab eodem Septembri eiusdem anni 370. Rursus in synodo D quadam Hierosolymitana: *Post Consulatum Flauij Belisarij gloriosissimi, decimotertio Kalend. Octobris, Indictione quintadecima, in Colonia Ælia Metropoli, & Hierosolymis.* At postea additur, vbi agitur de iis, quæ eodem anno ante Kal. Sept. acta erant: *Post Consulatum Flauij Belisarij clarissimi, sexto Nonas Maias, Indictione decimaquarta.* Anno Christi 590, indictione nona, incipiunt epistolæ Gregorij Papæ. & sequenti Februarii anni 591, currit eadē indictio nona. quod per omnes libros epistolarum constanter retinetur. In transactione inter Imp. Lu-

douicum Balbum Caroli Calui F, & patrualem eius Ludouicum. A Ludouici F, ita memini me legere: Anno DCCCLXXVIII, Kalend. Nouembris, Indictione duodecima. Quatuor cum 878 compositis, abiectis xv, relinquitur duodecima Indictio. Cæpit igitur Septembri proxime antecedenti. In vsu vulgari est duplex $\omega\delta\gamma\chi\epsilon\theta\iota\varsigma$. Nam & Indictionem spatium quindecim annorum vocamus, cum sint tres Indictiones, id est tria lustra in xv annis. & præterea primam, secundam, tertiam Indictionem dicimus pro primo, secundo, tertio anno. Sic Iurifconsultus dicit in primo, secundo, tertio Edicto, pro prima, secunda, tertia parte Edicti. Et Theophilus prima, secunda Institutione. Et Grammatici, Cato prima, secunda, tertia Origine. Duplex autem initium Indictionum a Septembri: Imperatorum Romanorum, & qui eis successerunt hæctenus, Germanorum ex a. d. VIII Kal. Octobris: Imperatorum autem Constantinopolitanorum ex Kalend. Septembris. Quare hic caueat lector, ne in historiæ Constantinopolitanæ Annalibus, indictionis principium differat in a. d. VII kalend. Octobr. Ita enim error interueniret. Nam, verbi gratia, hoc anno Christi 1596, Indictio x Cæsarea Germanica incipiet ex a. d. VIII kal. Octob. At Indictio x Cæsarea Constantinopolitana incipiet ex kal. Septembris, vnde & anni initium. Et ita videbis semper in Patriarchæ Constantinopolitani formatis, aut Systaticis. Itaque qui leget Indictione x aliquid factum Constantinopoli, & putauerit post XXI kal. Octobris hoc contigisse, multum hallucinabitur. Ecclesiam vero Romanam, a kal. Ianuarij Indictiones suas putare, quia omnibus notum esse putamus, ideo demonstrandum non iudicauimus. Triplex igitur Indictio: Cæsarea Germanica, a XXIV Septembris, quæ est vera Constantiniana. Cæsarea Constantinopolitana a kal. Septembris. Pontificia Romana a kal. Ianuarij. Georgius Cedrenus de xvi anno Iustiniani, qui erat 543 Christi: $\omega\delta\gamma\chi\epsilon\theta\iota\varsigma$ $\mu\epsilon\omega\iota$ $\Sigma\epsilon\pi\tau\epsilon\mu\beta\epsilon\rho\iota\varsigma$ $\bar{\omega}$, $\eta\mu\acute{\epsilon}\rho\alpha$ $\bar{\alpha}$, $\text{Indiktionē } \bar{\omega}$. Anno Christi 543 nemo dubitat fuisse Indictionem vi Constantinianam quidem a XXIV Sept. anni 542, Pontificiam a Kal. Ianuarij ipsius anni 542. Et tamen hic vides vii Indictionem longe ante XXIV Sept. Cedrenus vtitur semper Computo periodi, quam Lunarem vocauimus, cuius & annorum Christi differentia semper sunt anni solidi 5494, vt suo loco ostendimus. Proinde annus 6566 huius epochæ erat annus Christi 1072, vsque ad Kal. Sept. quo anno currebat indictio decima. Ipse Cedrenus scribit Kal. Septembris fuisse Indictionem XI. $\omega\delta\gamma\chi\epsilon\theta\iota\varsigma$ $\mu\epsilon\omega\iota$ $\Sigma\epsilon\pi\tau\epsilon\mu\beta\epsilon\rho\iota\varsigma$ $\bar{\omega}$ $\eta\mu\acute{\epsilon}\rho\alpha$ $\bar{\alpha}$, $\text{Indiktionē } \bar{\omega}$. Certum est tunc Constantinopoli Indictiones a Kalendis Septembris putari solitas, quando primum ab eisdem kalend. annum suum Constantinopolitani orsi sunt, qui mos non est antiquior

A quior imperio Iustiniani. Paulus Langobardus lib. ii. cap. xxv: *ALBOIN igitur Liguriam introiens Indictione ingrediente tertia, tertio Nonas Septembris, sub temporibus Honorati Archiepiscopi, Mediolanum ingressus est.* En anno Christi 539, tertia Indictio incipit a kal. Septemb. non a xxiv. Itaque Chronologi male initium Alboini ab anno 540. Sed quid volunt illa verba supra a nobis ex Ephesino Concilio producta? *Ανεγνώθη ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῶν μοναζόντων ἐν τοῖς ἐρημικοῖς, Φαρμακίδι κτ. Indiktionē Δ. α. ἐτοῦς Διοκλητιανῆς ρξδ.* Quam vocat Indictionem quartam primam? Nam is erat annus Christi 448, Indictio prima. Quin enim tres indictiones, hoc est xlv annos præterisse intelligat, dubium non est, eumque esse annum primum quartæ indictionis. Itaque 45 annis de 448 deductis, annus Christi 403 erit primus primæ Indictionis, qui annus sine dubio conuenit anno, quo consulatum quintum gesserunt Arcadius & Honorius Augg. Sed quare hinc nouarum Indictionum initium? Neque dubium est eam Indictionem vocari Arcadiacam, & Honoriacam. quemadmodum lib. xi Cod. Th. Valentiaca dicitur, a Valentio. Sed de his quærant studiosi amplius. Nam dubium non est, Imperatoribus cognomines fuisse illas Indictiones, quarum caput in eorum imperio incipiebat. Sed datum soli Constantinianæ Indictioni, vt fastos signaret, quod primus Imperatorum Christianus fuerit: & Decreta patrum Nicenorum vim ceperunt habere ex anno primo Indictionis secundæ Constantinianæ ineunte, post Septembrem anni 327 Dionysiani. In Fastis Siculis ita scriptum fuit e regione Consulum Lepidi & Planci: *Αρχὴ Indικτιώνων.* Subiungitur interpretatio: *ἀπὸ ἁ ἐτοῦς Γαίης Ἰαλίας Καίσαρος, καὶ τῶν παροικημάτων ὑπάτων Λεπίδου & Πλάγκου ηγενοῦντο ἰβ (indictio ἰβ) ἐκ αὐτῆς & Ἀρτεμισίας μωός, Ἀντιοχείας τῆς ἐσωτῆρος χρονομοδοῖ: & αἱ Indictioὶ ἰ χρηματίζονται ἡξῆς ἀπὸ πρώτης & αὐτῆς (αὐτῆς) & Γορπαίας μωός.* Ita legitur *Indictio ἰβ*, pro *ηγενοῦντο ἰβ*. item *αὐτῆς* pro *αὐτῆς*: quæ rei cognitu dignissimæ tenebras offuderant. Sed falsum est, Consulibus Planco & Lepido indictionem fuisse xii, siquidem fingamus Indictionem semper in vsu fuisse, quod *παλαιῶς* fingit periodus nostra Iulianā. Nam Consulatus Planci & Lepidi incidit in annum confusionis, qui erat periodi Iulianæ 4668: & a quo monarchiam Cæsaris infima vetustas putare cæpit. Marcellus Comes: *indictione xiiii, Basilisco, & Armato coss. Hesperium Romana gentis imperium, quod septuagentesimo nono urbis condita anno primus Augustorum Octavianus Augustus tenere cepit, cum hoc Augustulo perit, anno antecessorum regni Imperatorum dxxii.* Erat annus Christi 476, periodi Iulianæ 5189. Deductis 521 absolutis de 5189, relinquitur annus periodi Iulianæ 4668, annus videlicet confusionis, qui est locus insignis. Nam primum Augustorum

Decessorem Imperij vocat C. Iulium Cæsarem, & primum eius annum, nimirum annum confusionis, a cuius Octobri annos Cæsaris putabant Antiocheni. Sed fallitur Marcellinus in annis Urbis. Nam septuagesimus nonus natalis Urbis Varronianus erat annus primus Iulianus, non annus primus confusionis, id est, annus periodi Iulianæ 4668. Quod si diuidas 4668 per 15, habebis ex methodo huius periodi, Indictionem tertiam Romanam a Kalendis Ianuarij. Ergo Indictio quarta Imperatoria capit ex a. d. VI II Octobris eiusdem anni 4668: & propterea cum inde annum Iulianum incipiant Antiocheni, illis 3 addenda semper annis Iulianis ad methodum Iulianam. Nam sane annorum Christi, & Iulianorum differentia sunt anni solidi 45, hoc est, indictiones tres. Itaque tam

annis Iulianis, quam annis Dionysianis Christi tria addenda ad methodum Lunæ. Sed non dubito, quin auctor scripserit *Ἰνδίκτ' β'*. Quod & ipsum falsum est. Nam non Consulatur Planci & Lepidi currebat a Kal. Ianuarij Indictio secunda, sed anno antecedente, Q. Fusio Caleno, P. Vatinio c o s s. Ita igitur melius scripsisset: *Ἀπὸ τῶν ἀρχαίων ἰσχυρῶν ὑπάτων Καλλιῶς, καὶ Βατινίως, Ἰνδίκτ' β', καὶ αὐτῆς Ἑ. Ἀρτεμισίως μινωῶς, Ἀποχρεῖς τῶς ἐαυτῶν χρόνοις ἀριθμοδοί. Καὶ αἱ Ἰνδίκτ' ἡ χρηματίζαν ἡξῶντ' ἀπὸ πρώτης ἔ. αὐταὶ Ἑ Γορπιαί μινωῶς.* Putassem hallucinatum quoque de mense Artemisio, id est Maio, nisi Dominus Ignatius Patriarcha Antiochenus, vir summus & integerrimus, mihi olim scripsisset, Indictionem in Ecclesia Antiochena a neomenia Ijar incipere. Postquam

enim de quibusdam periodis disputasset, subiungit: *وان من هذا النوع هو هذا الدور الذي الخمسة عشر الذي يسمى منا* Id est: *ومن اليونانيين اينديكترونا وبدوه هو من اول ايار* Ex hac autem specie est ea periodus quina denaria, que a nobis & Græcis vocatur INDICTIO: cuius initium est a neomenia Ijar, id est Mai, vel Artemisij. Præter triplicem igitur usum Indictionis, Constantinopolitanum a Kal. Sept. Imperatorium a xxiv Sept. Pontificium a Kal. Ianuarij, quartus accessit Antiochenus ex Kal. Mai, qui est Ijar Antiochenis, Artemisius Syromacedonibus. In fine Exemplaris Euangeliorum Arabi-

corum, quod penes nos est, ita legimus: *كمل هذا الانجيل* *المقدس بتصل ربنا ومخلصنا يسوع المسيح في الحادي* *وثلاثين من شهر نومبر يوم الثلاثاء التاريخ الثاني عشر سنة* *الف وسبعمائة وسبعة وثمانون* *Explicitum est hoc* *Euangelium sacrosanctum opo Domini nostri* *et Seruatoris nostri* *P E S V*

CHRISTI

A CHRISTI, die una & tricesima mensis Tamuz, feria tertia, Æra anno XII sexies millesimo, sexcentesimo octagesimo septimo Mundi. Vbi ÆRA est Indictio manifesto. Sed quamuis illi Christiani, qui hæc scripserunt, Arabice sacra celebrant, tamen duo argumenta in illis sunt, eos paruisse Patriarchæ Constantinopolitano, quod nimirum anno Græco vtuntur in Computo mundi, & quod in fine singulorum Euangelistarum, caput Græcum vltimum Euangelij scriptum est. Non igitur hæc Indictio incepit a neomenia Ijar, quia Ecclesiæ Antiochenæ non erant attributi, sed ab Elul, id est Gorpiaeo Syromacedonico, aut Septembri. Itaque ille annus erat Christi 1179: in quo currebat Indictio duodecima, vsque ad neomeniam Elul. vltima autem Tamuz, siue B Iulij, siue Panemi, erat feria tertia, cyclo Solis x i i. Prima Indictio Constantiniana confurgit ex anno periodi Iulianæ 5025. Græcorum Computi Paschalis 5821: Computi Lunaris eorundem 5807.

DE MAXENTIO A CONSTANTINO MAGNO DEVICTO.

P ANEGYRICVS Constantino Magno dictus ait mille sexaginta annorum opes a Maxentio ex toto orbe ad libidinis & tyrannidis suæ fomenta congestas fuisse. Igitur anno ab V. C. millesimo sexagesimo absoluto, hoc est, millesimo sexagesimo primo in eunte, Cæpit imperare Maxentius, vt & Constantinus, quod supra ex Orosio retulimus: anno Christi 307, ex autumno. Rursus idem Panegyristes addit sex annos solidos bellum illud ciuile protractum, neque datum Tyranno, vt ad septimum imperij annum perueniret, quod, inquit, is numerus sit sacer. Ergo finis imperij & vitæ Maxentio fuit annus Christi 313: imo annus 314, si Eusebio credimus, qui illum annum comparat cum secundo Olympiadis 272. Quod sane falsum est. Hoc enim contigit anno primo Olympiadis, non secundo. Onustius annum quidem hunc contendit cum anno Christi 313, sed quod eam victoriam conferat in a. d. VI II Kal. Octobris, frustra est. Is est enim dies Encaniorum Constantini. Et mirum proditum ab Onustio, D illam victoriam a Panegyrista in illud tempus conferri. Nullus enim eorum Panegyristarum, qui beneficio Rhenani edidit sine, vsquam illius diei conceptis verbis meminit. Sed & vir polyhistor etatus Pantagathus hoc ei persuaferat. Et longo post tempore, vt fit, accidit, vt a quodam scriptore se didicisse putarent, quod ipsi sibi persuaferant verum esse. Annus profligati Maxentij est 5026 periodi Iulianæ, Computi Græcorum Paschalis 5822, Lunaris computi eorundem 5808.

DE CONSESSV NICENO.

A

ANNVS Alexandreis Syromacedonum DCXXXVI est primus annus Concessus Niceni, auctore Socrate. Ille Hyperberetæus cæpit anno Christi 324, Kal. Octobris, vbi semper exordium anni Antiocheni; anno quarto Olympiadis 275, vt etiam recte notatum est in Chronico Eusebiano, anno Constantini decimo octauo ineunte. Primus concessus celebratus eodem anno Alexandreo, & Olympico, Δαισίε ἐννεακαιδέκατη, πρὸ δέκα πρῶτων Καλανδῶν Ιουλίε: nimirum mensis Iunij die XIX, feria VI, cyclo Solis XXVI. Canonibus ipsis Græcis hæc præmissa sunt: Κανόνες τῶν τριακοσίων δέκα ἔκτῳ ἀγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ συνεληθόντων, ἐν ὑπαλείᾳ Παυλίνου καὶ Ἰελιανοῦ τῶν λαμπεροτάτων, Β' ἔτος χλς ἀπὸ Αλξάνδρου, ἐν μὲν δαισίῳ ἐννεα καὶ δεκάτη, πρὸ δέκα πρῶτων Καλανδῶν Ιουλίων. Dimissum autem concilium anno tertio currente, postquam conuocatum fuit, anno Alexandreo 638, qui cæpit ab Octobri anni Christi 327, Vicennialibus Constantini, quibus cæpit secunda Indictio Constantiniana in Acta publica referri: Cyclo Solis vltimo Romano a Kalendis Ianuarij, sed primo anni Imperatorij illius sæculi a XXI V Septembris. Atque adeo ille cyclo, cuius prima duplex litera est GF, cæptus haberi pro primo, quod ab eo incipiunt Acta concilij, & feria prima a primo die anni Imperatorij, nempe a XXI V Septembris. Primum, inquam, cyclum vocarunt, cuius initium concurret cum prima feria, cum prima die anni Imperatorij, C cum primo anno Indictionis, cum primo tempore Actorum Synodiorum. Tunc dimissum ait Concilium Eusebius in Ecclesiastica historia, cum Constantinus Vicennialia dedit. In Chronico Eusebiano, e regione anni III Olympiadis 276, scriptum est: *Vicennialia Constantinii Nicomedia acta, ἔσ' ἑπομένη ἔτει Ῥώμῃ edita.* Eadem verba transcripsit in suos Fastos Cassiodorus, COSS. Ianuario & Iusto. Hoc est, Vicennialia sunt data ex a. d. VII I Kal. Octobris, illius anni Christi, a cuius diebus æstiuus inquit annus tertius Olympiadis 276, cyclo Lunæ quinto. Fuit igitur annus Christi 327. Et proinde primus annus Constantini fuit annus Christi 307, vt supra demonstratum est. Nam hæc in his omnibus peccatum est a Fastorum, & Chrono- D nologiarum conditoribus, quamuis summæ eruditionis, & magni in literis nominis.

A DE ENCÆNIIS VRBIS CONSTANTINOPOLEOS

NOVÆ ROMÆ.

CASSIODORVS: PACATIANVS, ET HILARIANVS. *His COSS. Civitas, quæ prius Byzantium dicta est, mutato nomine, a Constantino Constantinopolis dedicatur.* Illud par Consulatum est quintum a Vicennialibus Constantini, anno Christi 331. Ergo secundum Cassiodorum, anno Christi 331, celebrata Encænia Constantinopoleos, siue Natalis primus nouæ Romæ. Apud Suidam: τῆς χρονίης ἀπὸ τῆς Αὐγύστου Καίσαρος μοναρχίας διεληλυθῆσαν τῇ πρεσβυτέρῃ Ῥώμῃ, ἔτι τῶν πραγμάτων αὐτῆς εἰς τέλος ἀφίγηδων, Κωνσταντίνου ὁ Κων- B σαντίου πατρὸς τῶν σκήπτρων Ἰππυλάτου τῷ Ῥώμῃ τῷ νέαν ἀνίστησι. Sane si a Thoth Augustorum, ad Encænia nouæ Romæ, sunt anni absoluti 360, ergo annus 361 Actiacus est primus natalis nouæ Romæ: in cuius Payni currebat cyclus Lunæ decimus, anno Christi 332. Ita inter Cassiodorum & Suidam male conuenit. Rursus alibi apud Suidam: Δύο ἔτη καὶ ἑξήκοντα ἔτῳ τριακοσίων ἀπὸ τῆς Αὐγύστου Καίσαρος μοναρχίας διεληλυθῶτων ἐπισημάτων, Κωνσταντίνου τῷ νέαν Ῥώμῃ ἀνίστησι. hic liberalior, quam supra, duos insuper annos adiecit. Itaque hoc modo Constantinopoleos natalis celebratus anno Actiaco 363, qui cæpit anno Christi 333: ergo sequente Maio anni 334 Romæ nouæ Encænia celebrata. Nugæ. Encænia autem celebrata sunt XI Mai. Itaque in Horologio Ecclesiæ C Constantinopolitanæ, e regione XI Mai, notatum est: τὰ χροῖνια τῆς Κωνσταντίνου πόλεως, ἔτ' ἀγίας ἱεραρχίας Μωκίε. Sed quia quotannis Natalis Urbis nouæ celebrabatur, vsque ad vltima tempora imperij Constantinopolitani, non potuit ignorari initium Urbis, cum tot ac tot anni putarentur ab eius conditu, quoties solenne Encæniorum instauraretur. Scribit itaque Marcellinus Comes: INDICTIONE VMAYORTIO SOLO COS. Anno regia Urbis condita CXC VII, Iustinus Imperator Iustinianum ex sorore sua nepotem iandudum a se Nobilissimum designatum, regni quoque sui successorem creauit, Kal. Aprilis. Supererant adhuc anno CXC VII mensis, & dies IX. Itaque XI Mai sequentis cæptus numerari Natalis 198 nouæ Romæ, anno Christi 527, cyclo D Lunæ XV. Ergo annis 198 vrbis Constantinopolitanæ VII addenda ad methodum cycli Lunaris. Et proinde Constantinopoleos Encænia celebrata anno cycli VII I. Ergo anno Christi 330. Zonaras: ἡδη δ' ἀπαρτίσεως τῆς πόλεως, καὶ τῷ ἐνδεκάτῳ ἔτει Μαίου μηνός, τελεῖ τὰ ταύτης χροῖνια, ἢτοι ἐγκαίνια, ἔτος ἐπισαμῶν πεντακισχιλίου σὺν ὀκτακοσιοσὺν τριακοσὺν ὀγδοῦ. Sane deducta differentia annorum Christi, & Aera Paschalis Constantinopolitanæ, nimirum annis 5508, remanet annus currens Christi Dionysianus, 330, vt supra. Georgius Cedrenus: τὰ χροῖνια

(κε) ἐτὲ τῆς βασιλείας Κωνσταντίνου, πληρωθείσης τῆς πόλεως, ἐθεματίθη ὑπὸ
 Ουάκωντος ἀστρονόμου ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν ἐγκαίνων αὐτῆς ἐν παρθενίᾳ &
 βασιλείᾳ Κωνσταντίνου, μὲν Μαίῳ ια', ἡμέρᾳ β', Ἰνδ. γ', ἐτὲ δὲ ἀπὸ κτίσεως κόσμου
 ἑωλ. ἀειέχθ' ὅ τ' ὅλον συμπέρασμα ἐστὶ χγς. Hic oblitus fui Cedrenus
 sequitur Paschalem Æram, non, quam semper solet, Lunarem. Itaque
 idem sentit cum Zonara, anno Christi 330 Encænia celebrata. Et qui-
 dem verum est, tum Indictionem tertiam fuisse, tum xi Mai feriam
 secundam. Erat enim cyclus Solis tertius. τὸ συμπέρασμα vocat τὸ ἀπο-
 τέλεσμα illius Valentis astrologi, qui definierit, Urbem tantum 696
 annos duraturam, hoc est, ad annum Christi 1026. Quod fuit summæ
 vanitatis illius, tam qui consuluit, quam qui pronunciauit. Encænia
 igitur nouæ Romæ celebrata anno Christi Dionysiano 330, periodi B
 Iulianæ 5043, Mai xi. anno Augustorum Actiaco 359, Martyrum Dio-
 cletiano 46, Pachon xvi. anno Mundi 4279, Tauronos xxii. Zy-
 gon, 3. 17. 6', Septembr. xxiii. anno Iudaico 4090, Siwan viii.
 cuius character 2. 17. 530, Mai quarta. anno Nabonassar 1078, Mesori
 xiiii. Ex annis Christi Dionysianis deducantur anni 329. Reliqui
 erunt anni natalis Urbis Constantinopolitanæ, a xi Mai. Esto propo-
 situs annus Christi 1558. Ex hac methodo erit annus 1229 Constanti-
 nopolis iniens ex xi. Mai. Onufrius dicit tantum 1228.

DE EXCESSU CONSTANTINI ET ANNO

PRIMO CONSTANTII EIUS FILII.

HISTORIA Ecclesiastica prodit Constantinum decessisse die
 Pentecostes. Kalendarium, siue ἡμερολόγιον Ecclesiæ Constanti-
 nopolitanæ e regione xxi Mai hæc apponit: Τῶν ἁγίων μεγάλων βα-
 σιλέων, καὶ ἰσαποστόλων Κωνσταντίνου καὶ Ελένης. Satis prolixè de laudibus
 Apostolorum delibatum, vt communicaretur istis duobus. Ergo xxi
 Mai decesserit Constantinus, si qua fides Rituali Constantinopolita-
 no. Sed vno die minus e regione xx Ijar, id est Mai, Kalendarij Antio-
 cheni ita legimus: αὐτὸς ἰσοποστόλος ἰσὶ ἰσοποστόλοις καὶ ἰσοποστόλοις
 hoc est, & Κωνσταντίνου βασιλέως δικαίου, & τῆς Ελένης μητρὸς αὐτοῦ. Non magis
 mihi constat, cur Antiocheni vno die minus dicant quam Græci, quam D
 quare Constantinopolitani vna die anteuertant obitum eius. Non
 enim xxi, sed xxii obiit, feria prima, cyclo Solis decimo, solenni Pente-
 costes, cyclo Lunæ xv, anno Christi 337. Imperauit igitur annos soli-
 dos xxi x, menses vii, dies xxviii, ab a. d. viii kal. Octobris. Hinc
 confurgit initium imperij Constantij eius filij, qui fratribus mortuis
 superstes solus rem potitus est. In supplemento Chronici Eusebiani
 Hieronymus ita scribit: *Tricennialibus Constantini Dalmatius Caesar*
appella-

A appellatur. Deinde anno post notat eius obitum. Quomodo potuit
 Tricennialia celebrare anno ante obitum, qui obierit verno tempore
 illius anni, in cuius autumnum tricennialia eius cadebant? E regione
 anni vndecimi Constantij idem Hieronymus annotat Solis defectio-
 nem fuisse. Ea contigit anno Christi 347, Octobris 20, feria tertia, cy-
 clo Solis xx: cyclo Lunæ sexto, anno periodi Iulianæ 5060, Zygonos
 x xv i i, cuius character 5. i. 47', Septembris xxi i i i. anno Iudaico
 4108, Tisri vltima. Marscheschwan sequens 4. 8. 98, Octobr. x x i. &
 translatione politica fuisset in xxii: quia Tisri in xxii Sept. translatus.
 Anno Nabonassar 1095, Tybi xxv. Æræ Martyrum 64, Paophi xxiii.
 Si igitur annus Christi 347 est vndecimus Cōstantij: ergo initium Con-
 B stantij anno 337, a xxi Mai, vt antea demonstratum est. Ex hac
 eclipsi conuincitur falsi quod scribit Cedrenus, anno x Constantij
 fuisse defectioem Solis, Δασις 5, Iunij sexta. Nam quanuis ea die
 coniunctio fuit luminarium, tamen neque latitudinis Lunaris ano-
 malia, neque eclipsis illa, de qua iam locuti sumus, hoc patitur, cum
 a vi Iunij anni 346, ad xx Octobris anni 347, intersint tantum syzy-
 giæ xvi. Intra quod tempus anomalia latitudinis non est ecliptica.
 Mirum tamen, hominem imperitum dicere eam contigisse eadem die,
 qua coniunctio luminarium fuit. Sed & longius aberrat a vero Ma-
 rianus Scotus, qui hanc defectioem confert in a. d. xvi i i Kalend.
 Ianuarij. quo die coniunctio luminarium non potuit accidere, nisi
 C anno Christi 350, cyclo Lunæ ix: vbi nulla defectio fuit. Contigit igi-
 tur hæc defectio Solis anno xi Constantij, vt recte notat Hieronymus.
 Consules autem in hunc annum comparat Socrates lib. ii. cap. xx, Ru-
 finum, & Eusebium: post quos, anno sequente, Consules facti Philip-
 pus & Salia, anno Christi 348. Ad quos a ludis millenariis Philippi Imp.
 annos solidos centum interesse scribit Aur. Victor Andreae Schotti, in
 Philippo. Ludi Millenarij Philippi anno Christi 248. Consulatus Phi-
 lippi & Salia, anno 348. Differentia anni centum solidi. Quare c o s s.
 Philippo, & Salia iniuit natalis Urbis Varronianus millesimus cente-
 simus primus ex a. d. xi Kal. Mai anni Christi 348. Onufrius confert
 in annum 1100: quia nimirum sequitur Palilia Catoniana. Ammia-
 D nus Marcellinus statim initio libri xx. *Consulatu vero Constantij de-*
cies terque Iuliani in Britanniis, &c. & infra: Eodem tempore per Eoos tra-
ctus calism subtextum caligine cernebatur obscura, & a primo Auroræ ex-
ortu, usque ad meridiem, intermicabant iugiter stella. Vide reliqua. Hoc
 par Consulatum est tertium decimum à Consulatu Philippi, & Salia
 inclusiue, hoc est, à 348 anno Christi. Fuit igitur annus Christi 360. In
 eo anno sine dubio magna defectio Solis contigit, Augusti xxv i i i,
 mane: Parthenonos vii anni a conditu rerum 4309, cuius Zygon

480

IOSEPHI SCALIGERI

5. 19. 38, XXI Septemb. secunda Elul anni Iudaici 4120, cuius Elul A
character 1. 4. 117, Augusti XXVI, cyclo Solis v; Lunæ XI. anno
Nabonassar 1108, Choyac VI. anno 3 Olymp. 281. æræ Martyrum 76
desinente, ἐπαγομένην siue NISI quinta. Nam quod Hieronymus in
Supplemento Chronici Eusebiani scribit accidisse anno primo Olym-
piadis 282, vitur vitio sæculi sui, quo lustrum Iulianum sumebatur
pro Olympiade. Itaque annus Christi 360 erat primus lustris, siue
Olympiadis Iulianæ, non autem lustris Elidensis. Apud Orosium ini-
tium Constantij & excessus Constantini Magni confertur in annum
A. V. C. Varronianum 1092. mendose. Erat enim annus a Palilibus
Varronianis 1090. Biennio plus dixit, idque a Palilibus Urbis. Annus
excessus Constantini Magni & primus Constantij est 5050 periodi B
Iulianæ, 5845 Græcorum Paschalis, eorundem 5831 Lunaris; æræ Mar-
tyrum 54.

DE EXCESSV IMP. CONSTANTII ET
INITIO IULIANI ἔκστασις.

CONSTANTIUS Imp. Constantini Magni F. obiit Tauro & Flo-
rentio COS S. III Non. Octobris. Ammianus XXI. Illud par
Consulum sequitur Consules Constantium decies, Iulianum ter, hoc
est annum Christi 360. Igitur excessit Constantius anno Christi 361.
Extat apud Zosimum, & Ammianum fabula de spectro, quod Iulia- C
no Viennæ Allobrogum agenti hos Heroicos pronunciauit:

Ζῶς ὅταν ἐς πλατὺ τέρμα πέλῃ κλυτὸ Ἰδρυχοῖο,

Παρθεναῖκῆς ἢ Κρόνου μοῖρῃ βαίῃ ἐπὶ πέμπτῃ

Εἰκοστῇ, βασιλῆος Κωνσταντῆος Ἀσίδου αἰῆς,

Τέρμα φίλου βίοντος συγγερόν καὶ ἐπώδιον ἔξει.

Homo ἀείργου, quisquis is fuit, cui tantum superfuit otij ab re sua,
vt hos versus fabricaret, debebat cogitare, difficile esse iudicare de tem-
poribus per motum omnium tardissimorum Planetarum, Saturni, &
Iouis. Vix enim duodecimam partem vnus gradus conficit Saturnus
motu annuo. Quid anilius, quam hoc populo obtrudere? Ineptus
poëta, ineptiores historici, qui hæc retulerunt in libros suos, tanquam D
δαύμα καὶ ἑσπομῶσι πυθέει. Si dixisset: Quando Sol eam partem illius
Signi obtinebit, tunc Constantius morietur, euentus fidem probasset.
quod non potest in tam tardo motu Saturni. Sed hæc non sunt nauci.
Imperium igitur Iuliani ἔκστασις incipit ex a. d. III Non. Octob.
anni Christi Dionysiani 361, Martyrum Diocletianei 78.

DE INI-

DE INITIO VALENTINIANI

VALENTINIANVS electus Imperator die bifexti, cuius supersti-
tione, quamuis homo Christianissimus, totum illum diem non
solum actu rerum, sed & publico abstinuit. Fuit igitur annus Christi
vulgaris 364. Nam nemo sanæ mentis dixerit fuisse annum 368. Vide
reliqua apud Ammianum libro XXVI. Vnde Epiphano nonagesimus
annus Diocletiani, hoc est 374 Christi, est vndecimus Valentini-
ani. A Diocletiano deinceps caue credere Orosio annos Imperatorum in
Palilia vrbis Varroniana conferenti. Aliquando enim anno, aliquan-
do biennio plus dicit. Annus primus Valentiniiani est 5077 periodi
B Iulianæ, computi Paschalis Græcorum 5872, computi Lunaris eorun-
dem 5858, computi Martyrum Diocletianei 81.

DE CONSVLATV AVSONI.

CONSVLATVS Aufonij est quintusdecimus post Consulatum
Iouiani, & Varroniani Augg. Ergo consulatus Aufonij cadit
in annum Christi 379; Indictione septima, vt recte habet Marcelli-
nus, qui a Consulatu Aufonij & Olibrij sumit initium Chronici sui,
quod cum singulis collegiis Consulum suas Indictiones reddat, nihil
habemus hodie perfectius in eo genere. Vtinam totos Fastos Roma-
nos pari diligentia characterismis suis notatos haberemus. Itaque ille
libellus est norma temporum a consulatu Aufonij, ad vltima tempora
Iustiniani. Rursus annus duodecimus Valentis & Valentiniiani, no-
nus autem Gratiani, erat 92 Diocletiani, teste Epiphano. Hoc est: 93
Diocletiani cæpit a XXIX Augusti anni XI Valentis & Valentiniiani,
IX autem Gratiani, cyclo Lunæ XV. Consulatus vero Aufonij secutus
est hunc annum annos triennio solidos. Ergo cyclus XIX incidit in
Consulatum Aufonij. Proinde fuit annus Christi 379. Annus Consu-
latus Aufonij est 5092 periodi Iulianæ, 5887 Computi Græcorum Pa-
schalis, 5873 computi eorundem Lunaris, 96 computi Martyrum
Diocletianei.

DE MORTE VALENTINIANI IUNIORIS

EPIPHANIVS: ὡν τὰ ἐπι μέγιστον Ἰερραδὶς ὑπαλείας τὸ δούτερον καὶ
Ρεφίνε δεθμοῦται ἔξ: ἐφ' ὧν ἐτελεύτησεν ὁ Ουαλεντινιανὸς ἁμέστε-
ρεῦος Ουαλεντινιανὸς ἔμεγάλε διεθείε ἀφῶ ἐν τῷ παλατίῳ πεπνηγμῶς
ἰς λόγῳ, ἐν εἰδοῖς Μαίαις, ἀπὸ μιᾶς ἡμέρας τῆς πεντηκοστῆς, ἐν ἡμέρα Γαβ-
βάτα. αὐτῇ ἡμέρα τῆς πεντηκοστῆς, ἔξεκομίδη, ἦν ἡ κατ' Αἰγυπτίους ἑτά-
S f μλωδ

μηνός Παχών μία καὶ εἰκάς, καὶ δ' Ἑλλώας, Ἀρτεμισίς τρίτη εἰκάς. καὶ Ρω- A
 μάϊους ὃ πρὸ δεκαεπτά Καλανδῶν Ἰενίων. Vtinam ita omnes consulatus
 caractere suo præditi essent, vt est iste consulatus Arcadij ἡ & Ruf-
 fini. Ergo Valentinianus Iunior strangulatus xv Mai, die Sabbati,
 Vigilia Pentecostes. Ideo fuit annus Christi 392. Indictio v. Errauit
 Marcellinus Comes, apud quem indictione 1111, Titiano & Sym-
 macho interfectus est Idibus Mai. Vno enim anno minus dicit. Qua-
 re lapsus est memoria δ μνημονικῶς Onufrius, qui scribit a Marcel-
 lino quoque proditum, Valentinianum iuniorem strangulatum Ar-
 cadio ἡ & Rufino coss. Sed obscurum, quod addit Epiphanius,
 eam fuisse XXIII diem Artemisij secundum Græcos. hoc est Syro-
 græcos. Erat enim xvi, non xxi. Artemisius Syromacedonicus est B
 purus putus Maius Iulianus. Itaque ea dies fuit ἕκτη εἰκάς, non τρίτη
 εἰκάς. Sic κατ' ἀνοήτων. πρὸ ἐξ εἰδῶν Νοεμβρίων, καὶ Μακεδόνας Ἀπελ-
 λαίς 15. Nam hic decem dies supra formam Iulianam sunt, vt supra
 septem. Quare non intelligo.

DE SECVNDO CONSVLATV
 STILICHONIS.

MARCELLINVS Comes: Indictione 111, Stilichone 11. & An-
 themio coss. Ergo fuit annus Christi 405. Verus inscriptio
 Christiana huiusmodi extat Romæ. C

CONSVLATV. M. F. STILICHONIS
 SECVNDO CC DEPOSITVS PVER
 HELIAS. ARGENTARIVS. SEPTIMV
 KAL. NOBEMBRIS DIE BENERIS ORA QVARTA
 OVI BIXIT ANNIS TRIGINTA ET OVINOVE ET DIES
 VIGINTI ET TRES BENEMERENTI IN PACE.

Anno Christi 405, vii Kal. Octob. erat feria quinta, cyclo Solis xxii.
 At hic est feria vi. fuit ergo annus Christi 406, & consequenter Con-
 sulatus Stilichonis inciderit in annum illum Christi, non in 405, vt vo-
 luit Marcellinus Comes. Quod si verum est, vnū igitur par Consulatum
 fuerit expunctum inter consulatum Ausonij, & Stilichonis secundum. D
 Quid hic dicam nescio. Neque illa, quæ biennio ante secundum Con-
 sulatum Stilichonis scribit Cassiodorus, intelligo: ARCADIVS V. ET HO-
 NORIVS V. His coss. Polentia Stilichonem cum exercitu Romano Gothi
 victum acie fugauerunt. Atqui extat Panegyricus Claudiani de bello
 Getico, qui ad internecionem pæne cæsum Alarici exercitum ad Po-
 lentiam, ipsum autem Alaricum cum paucis fugisse canit. Quid hic
 dicas, vbi duo testes ita inter se pugnancia loquuntur? Sed cur eam

A memorabilem victoriam tacuit Zosimus, in laudes Stilichonis satis
 profusus, siquidem vera canit Panegyricus? Sane apud veteres altum
 de hac victoria silentium. Prosper videtur verba Cassiodori corrige-
 re, aut potius Cassiodorus perperam ea ex Prospero interpretatus: AR-
 CADIO V. ET HONORIO. V. Aduersus Gothos Polentia vehe-
 menter vtriusque partis clade pugnatum est. Victor igitur Stilicho. Sed
 fuit Καθμεία νίκη, propter quam integrum non erat Claudiano μαχηθῆς
 αὐλοῖς αὐλεῖν. Prudentius 11 in Symmachum vix verbo tenus deli-
 bavit: — Inhumata cadavera late,

Quæ Pollentinos texerunt ossibus agros.

B Claudianus ipse & Prudentius hanc cladem contigisse dicunt tricesi-
 mo, anno postquam Gotthi Danubio traiecto in Thraciam sese mo-
 re pelagi inundantis effuderunt.

DE VII CONSVLATV HONORII.

AVGVSTÆ Treuirorum in Basilica Pauliniana huiusmodi extat
 inscriptio, turpissime deformata, vt parer. quam vt legendam,
 putamus, infra posui-

ΕΥΘΑΔΕ ΚΑΙΤΑΙ ΕΥ-
 σεβία ἐν εἰρήνῃ ἔσα ἱεργ-
 κωμίτης ἀπὸ Κώμης Ἀδδα-
 νῶν, ζήσασα μικροῖ πρὸς
 ἔτων 16. ὑπατεία Ονωρίε
 τῆ Η, καὶ Κωνσταντίνε τῆ Α.
 μὲν Πανέμει 16 ἡμέρα.

ΚΙ. Β. ἐν εἰρήνῃ. Vltima
 verba videntur signifi-
 care καίται βεβαίως ἐν εἰρή-
 νῃ. Ἀδδάνων in Cilicia
 multi meminerūt, quæ
 hodie Episcopum habet sub Patriarcha Constantinopolitano, Tem-
 poribus igitur Honorij erat tantum Κώμη, & quidem cognomine

D ἱεργῶν, vnde vicani Addanorum vocati Hierocomitæ. Alij erant Hiera-
 comitæ in iurisdictione Pergamena, diuersi ab istis Addandcomitis.
 Quæro igitur, quis sit iste Constantinus collega Honorij in septimo
 Consulatu. Nam Marcellinus, Prosper & Cassiodorus cum Honorio
 septimum Consule comparant Theodosium iterum Consulem, imo
 in Cod. Th. ipsemet Honorius se vii comparat cum Theodosio ἡ.
 Scio in promptu esse commune & vsitatum perflugium, illum Con-
 stantinum fuisse suffectum. Mihi vero ita non videtur, & multa in-

ΕΝΘΑΚΕΠΕ ΕΥΣΕΒΙΑ ΕΝ ΕΙΡ
 ΙΝΙΟΤΣΑ ΙΕΡΟΚΩΜΙΤΙΑΠΩΚ
 ΩΜΗΣΑΔΔΑΝΩΝ ΖΗΣΑΣ
 ΜΙΚΡΟΠΡΟΣΕΤΩΝ 16 ΤΗΠΑΤ
 ΙΑ ΟΝΩΡΙΟΥ ΟΚΑΙ ΚΩΝΣΤΙΟΝΙ
 ΝΟΥ ΤΟ Α ΜΗΝΙ ΠΑΝΗΜΟΥ
 16 ΗΜΕΡΑ ΚΙ Β ΕΝ ΕΙΡΙΝΗ.

ΕΝΘΑΔΕ. ΚΕΙΤΑΙ. ΕΥΣΕΒΙΑ. ΕΝ. ΕΙΡ
 ΗΝΗΙ. ΟΥΤΣΑ. ΙΕΡΟΚΩΜΙΤΙΣ. ΑΠΟ. Κ
 ΩΜΗΣ. ΑΔΔΑΝΩΝ. ΖΗΣΑΣΑ
 ΜΙΚΡΟΝ. ΠΡΟΣ. ΕΤΩΝ. 16. ΤΠΑΤ
 ΕΙΑΙ. ΟΝΩΡΙΟΥ. ΤΟ. Η. ΚΑΙ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙ
 ΝΟΥ. ΤΟ. Α. ΜΗΝΙ. ΠΑΝΕΜΟΥ
 16. ΗΜΕΡΑΙ. ΚΙ. Β. ΕΝ. ΕΙΡΗΝΗΙ.

istis Consulibus prae addita, aut dempta existimo. Sic in Codice Th. A lib. XI. Tit. XXV III. Eutropius v. c. comparatur Consul cum Valentiniano Aug. III. At Marcellinus libro XXV III, Socrates lib. IV, Cassiodorus, & Fasti Siculi comparant Consulem Valentem Aug. III cum Valentiniano Aug. III. In constitutione Imp. Honorij, & Theodosij Augg. lib. XI. Cod. Th. cum ex Septembri anni Christi 370 recte putetur indictio XI V incipiens, postea a Septembri Consulatibus Honorij VII & Theodosij II, incipit indictio IV: quae competit anno Christi 405, & quidem ex Septembri, quo anno ponitur Consulatibus Stilichonis secundus. Nisi pro Indictione IV legamus VI, quomodo huic malo medeamur, non video, si hoc verum non est. Nam eodem Tit. Theodosius Iunior dicit, Consulatibus eodem Honorij VII, & suo B II, transactam fuisse Indictionem V. Ergo eodem anno sexta Indictio cepit ex Septembri. Quod autem in eadem Constitutione a Consulatibus II Valentiniani & Valentis, ad Consulatibus VII Honorij & II Theodosij, ponuntur anni XI: aut ἀλογισία est, aut κατάρχεσις. Sunt enim tantum XXXIX anni absoluti, nimirum ab XI Indictione transacta, ad V transactam.

DE ROMA AB ALARICO CAPTA.

OMNIBUS in hoc conuenit, Romam ab Alarico captam Varane, & Tertullo Coss. Marcellino Comiti, Prospero, Cassiodoro, & quidem Marcellino Indictione VII II. Ergo fuit anno Christi 410. Orosius: *Anno itaque ab Vrbe condita M. centesimo sexagesimo quarto, irruptio Urbis per Alaricum facta est.* Palilia illa Varroniana inierunt ex a. d. XI kal. Maii anni Christi 411, Indictione nona. Itaque vno anno plus dicit, quam Marcellinus. Cedrenus: *ἔπαρε ἡ πῶσις τῆς ἀλώσεως μὲν Ἀυγύστου πρὸς Ἰνδικλῶν ὁ ὅς, ἔτος δὲ ἀπὸ κλίσεως κόσμου ἐπέβη.* lege, Eue. Quia utitur Era lunari Constantinopolitana. 5494 de 5905 deductis, remanent anni Christi 411, ut apud Orosium. Ergo Orosio, & Cedreno Roma capta anno Christi 411, Indictione nona: & cum hic casus acciderit Varanis Consulatibus, videtur secundum hanc, Consulatibus secundum Stilichonis incidisse in annum Christi 406: D & quaedam turbata esse in istis Consulibus. Ego censeo, inter Consulatibus Ausonij & Stilichonis secundum vnum annum fuisse sine Coss. & tamen duo paria Consulibus tanquam contigua coniuncta, & tamen inter illa duo, quaecunque ea tandem fuerint, interiectum fuisse annum sine Coss.

DE PRIMO

A DE PRIMO SAHAMI ARMENIORVM.

PRIMVS Sahami Armeniacus, qui est primus mensis Armeniorum, cepit anno Christi Dionysio DLII, Iulij IX, feria III, cyclo Solis primo, periodi Iulianae 5265. Ex recta anni æquabilis ratione initium Sahami competebat diei XI Iulij, quæ erat neomenia Choiac. Armenij vero triduo anteuenerunt. Ij igitur annorum suorum Computum a XXVI anno Imp. Iustiniani ordiuntur, puto, ex quo tempore Christianismum amplexi sunt, quamquam sub Iustino Iunior Christianos factos scribant auctores Ecclesiasticæ historiæ. Et sane in Tabula Arabica est, *تاريخ الارمن من تنصرهم* ἐποχὴ τῶν Ἀρμενίων ἀπὸ τῆς χριστιανισμοῦ ἀναρχίας. Annus primus Armeniorum est 6060 computi Græcorum Paschalis, 6046 computi eorundem Lunaribus, Computi Martyrtum Diocletiani 269.

DE PRIMO MVHARRAM, HEGIRÆ.

EDICTO C. Cæsaris de anni reformatione emisso, omnes fere Orientales nationes formam anni amplexæ sunt, & quidem ab Autumno anni confusionis eæ, quæ initio Alexandreo utebantur, ut Antiocheni: a Vere autem Arabes, & Hagareni. Et Antiocheni quidem in contractibus cõputo annorum Iulianorum utebantur a Neomenia Hyperberetæi, computo autem annorum Alexandreorum a Tifrii priore. Idem fecerunt Arabes & Hagareni, quorum anni Iuliani confurgebant a Kal. Ianuariis, anni vero Hagareni & Lunares a Vere. Itaque periodum 228 annorum instituerunt ex a. d. III Iduum Martij anni confusionis, cyclo Lunæ XII I, Solis XX, incipientes nimirum a neomenia mensis Xanthici anni CCLXV Alexandrei. Cuius ætatis adhuc manifesta extant vestigia in computo Samaritanorum: qui cum mensibus Hagareni utantur in vsu Ecclesiastico, annis quoque mensibus Arabicis, hoc est solutis, nullo interuentu embolismi, illos annos a Vere anni confusionis putant, hoc est, a neomenia Xanthici CCLXV Alexandrei. Triplicem enim periodum habuerunt, minorem triginta annorum solutorum, quo intervallo nihil de horis & scrupulis Lunæ superesse putant. Maiorem vero annorum, compositam nimirum ex septem minoribus, quæ feria redeunt in orbem, quam propterea hebdomadicam vocamus. Maximam 228 annorum Solarium, 235 autem Arabicorum, quæ Mubassarim, per totum contextum anni Solaris vagatus redit ad eandem diem. Samaritani igitur a Nisan Iudaico anni confusionis, ad Nisan Iudaicum anni Christi 1582 putabant annos completos 109 de periodo hebdomadica octaua. Nam interuallum est annorum Iulianorum 1629, qui sunt anni Arabici completi

pleti 1679, dies x. de quibus deductis septies 210 annis, remanent 209 A
 anni completi Arabici periodi octauæ hebdomadicæ. Itaque ex Ni-
 san Iudaico incipiebant putare annum Lunarem 210 periodi octauæ.
 Utuntur igitur anno soluto, & periodis minoribus, maioribus, maxi-
 mis Agarenorum. Maxima periodus constat tribus periodis Calippi-
 cis: cuius exemplum habes libro secundo, initio propter commodita-
 tem, a primo anno Alexandreo instituto, cum tamen vno die neome-
 niæ discrepent ab Alexandreis, propter vnius diei *περόεμπίωσιν σεληνιαίων*,
 vt possit congruere cum initio annorum Iulianorum. Quia igitur a
 Vere, non ab Autumno antecedente incipit, semper annis Alexandreis
 addenda vnitas, de reliquo periodi omnes 228 annorum deducendæ.
 Remanebunt anni currentes periodi Hagarenæ ad nouilunia Iuliana. B
 accommodatæ. qui anni si fuerint pauciores, quam 77, pertinent ad
 primam periodum Calippicam, si pauciores, quam 153, detractis 76, re-
 liqui pertinebunt ad periodum secundam. Si denique plures fuerint,
 quam 153, detractis 152, reliqui pertinent ad tertiam periodum Calip-
 picam, vt plane habes in Tabula. Annus Christi 622 erat 933 Alexan-
 dreus. Addita vnitate, abiectis omnibus 228, remanet annus XXI pe-
 riodi Hagarenæ Iulianæ compositæ ex ter 76 annis, hoc est, ex tribus
 periodis Calippicis. qui quidem anni XXI cum sint intra 77, perti-
 nent ad primam periodum Calippicam. Cuius primus mensis Ra-
 madhan in x Martij, feria viii, cyclo solis xv. Ergo Muhar-
 ram sequens feria vi, in xvi Iulij. Hinc init annus primus Hegiræ C
 Muhammedicæ, anno periodi Iulianæ 535: anno Mundi 4571, Kar-
 kinonis xxvi. Zygon 2. 12. 49, Septemb. xxi. anno Iudaico 4382,
 Abertia, cuius character 4. 6. 112, Iulij xvi. anno Nabonassar 1370,
 Choriæ xxviii. anno Iuliano 667. anno 71 Armeniorum, Sahami
 xxv. Quod autem quidam scribunt, diem Veneris sacram sancitam
 a Muhammede, quia primus Muharram Hegiræ habet characterem
 feriam vi, frustra sunt. Non enim dies Veneris magis ex instituto
 Muhammedis, quam circuncisio. Vtrunque enim vetustissimum in
 ea gente. De qua re audi verba Christiani cuiusdam ex libro eius in
 Muhammedismo, vti citat Vincentius Belouacensis: *Duarum*
India gentium, qua vocantur Zechiam, & Albarachvma, anti- D
qua consuetudo fuit, nudos & decalvatos, magnisque volutibus perso-
nantes simulacra Daemonum circuire, angulos quoque osculari, & proici-
ere lapides in aceruum, qui quasi pro honore Diis extruebatur. Inde
emendest, quod in libro Solomonis dicitur: Qui proicit lapidem in aceruum
Amercaij. Faciebant autem hoc bis in anno, Sole scilicet existente in
primo gradu Arietis, & vltimo cum esset in primo gradu Libræ, hoc est,
initio Vasis, & Autumni. Itaque ergo consuetudo cum ab Indis ad Arabas
 descen-

A descendisset, eamque suo tempore apud Meham in honorem Veneris
 Mahomet celebrari reperisset, sic illam manere præcepit, cum tamen cate-
 ra Idolatria vestigia remouisset. Illud vero soli Veneri in illa celebratione
 dicitur exhiberi solitum, vt lapilli retro, id est, sub genitalibus membris, proii-
 cerentur, eo quod Venus illis partibus maxime dominetur. Vnde id adhuc
 hodie fit in domo Dei illicita, quam vocant. Hæc ille. Nullum autem
 expressum est præceptum in Alcorano de die Veneris celebranda.
 Sed reliquit ita, vt reperit in vsu vulgi. Nam ex eo sequeretur, Chri-
 stianam legem sancire cultum Lunæ, Martis, Mercurij, quod hodie in
 Septimana apud nos dies eorum sunt cognomines. Reliqua vero re-
 cte, lapides in aceruum a Muhammedanis iaci. Nam hodieque a
 B peregrinantibus obseruatur extra urbem Meham, ad montem Arra-
 photh, die x. Dilchagiathi, vt notamus libro secundo. Acerui lapi-
 dum Græcis dicuntur *έρμακες*. Mercurio enim a prætereuntibus eri-
 gebantur. vt in Epigrammate:

*Ιερὸν Ἐρμείη με ᾠδασείχοντες ἔχθραν
 Ἀνθρώποι λίθινον ἔωρον.* —

Vetustissimi Iudæorum propterea vocant *מלך מרקורי*, Merkolis, siue Mer-
 curium. In honoremne Veneris, an alius Dei hæc proiectio lapidum,
 facta ab antiquis Arabibus, non plane mihi constat. Sed certum est,
 Venerem præcipuum illius gentis numen fuisse. In Sarracenicis Frid-
 Sylburgij: *Ⓞ Σαρακλήνοι μέχρι τῶν Ηρακλείων ἔ βασιλέως χρόνων εἰδωλο-*
 C *λάτταν, ᾠδοσκωντες τῷ Εωσφόρῳ ἄστρον, καὶ τῇ Αφροδίτῃ, ἣν δὲ καὶ ΧΑΒΑΡ*
τῆ ἑαυτῶν ἐπονομαζοσι γλώττῃ. δηλοῖ δὲ ἡ λέξις αὐτῆ τὴν μεγάλην. Verum
 quidem est, CHABIR in ea lingua magnum significare. Sed quod
 scriptor ille Arabs in domo Dei illicita hoc fieri dicit, scito Meham,
 vocari *حرام* HARAM, in Arabismo. Hoc significat rem illicitam, &
 prohibitam, Vnde *محرّم* Muharram est illicitus, quo nomine primus
 mensis Sarracenorum vocatus, cuius rei causam ignoro. Semper Al-
 coranum Meham vocat *حرام* Haram. Sed nescio, an bene veritas
 rem illicitam, cum de Mecha intelligitur. Nam hoc nomine etiam
 peregrinantes Meham dicuntur, *حرم* Hirmun in Alcorano, id est
 D VOTITI, vt verbum Plautinum vsurpem, vel *βραχολιμαῖον*. Turcice
 vocantur CASILAR. Vnde etiam eorum peregrinatio in Alcorano
 dicitur *حرام* Haram. Sarracena Sylburgij vertunt *Ⓞ ᾠδοσκων-*
τήριον ἔ ᾠδοσμήματα, nō bene, cuiusmodi multa errata in illis Sarracenicis,
 perperam ex Alcorano traducta. Igitur ex his constat, cultum
 feræ sextæ, quam Arabes *حرام* Giama vocant, non esse institutum
 Muhammedis, sed a Muhammede ita relictum, vt erat in præcō vsu.

Quia vero ἀπὸ φάσεως neomeniam instituunt, imo tertio die a coitu, A propterea contingit in neomenia Muharram semper caelo sudo Lunam corniculatam videri. Ex eo deriuatum, vt quemadmodum Christiani in apicibus turrium & templorum crucem statuunt, sic Muhammedani ponant speciem Lunæ corniculatæ in apicibus Pyramidum suarum. Lunam corniculatam vocant *هلال*, Helal, quod & alibi monemus. Annus primus Hegiræ est 613o computi Græcorum Paschalis, 6116 computi eorundem Lunaris.

DE PRIMO PHVRDIN IEZDEGIRD PERSÆ VEL POTIVS OTHMEN ARABIS CALIPHÆ BABYLONIS.

Ex his, quæ libro secundo, & proximo demonstraui, didicisti Persas statim post 120 annos, mensem integrum intercalare solitos. quod tempus vocabant SALCHODAI. Fingamus menses Ægyptios esse Persicos. Anno primo Nabonassar Thoth erat in xxvi Februarij, Paophi in xxviii Martij. Annus primus Nabonassar esto nunc vltimus periodi Neuruz Persicæ, id est centesimus vicesimus. Epagomenæ erunt in xxvi Februarij. xxv autem dies singulorum mensium erant cognomines heroum. Sed quinque vltimi in xxvi erant singuli cognomines singulis Epagomenis, quas Epagomenas Ægyptij vocabant NISI, Persæ WAHAK. Eas Epagomenas Persæ & Ægyptij sacras putabant, in illisque certa obibant solennia quod & hodie remanent in Persis, apud quos Muhammedis non potuit has reliquias superstitionis abolere. Igitur anno 120, qui erat vltimus periodi Neuruz, in Epagomenis sacra illa solennia obiri solita mittebantur, & differrebantur in quinque vlti-

Menses Persici.	In fine Iezdegird	Initio Othmen.
Aban	12 Ian.	12 Jan.
Wahak	11 Feb.	11 Febr.
ADAR	16 Feb.	16 Feb.
Dj	18 Mar.	18 Mar.
Behemen	17 Apr.	17 April.
Asphandar	17 Maj.	17 Maj.
Wahak	16 Junj.	11 Junj.
PHVRDIN	16 Junj.	16 Junj.
Adarpahsch	16 Julj.	16 Julj.
Chardad	15 Aug.	15 Aug.
Thir	14 Sept.	14 Sept.
Mardad	14 Octob.	14 Octob.
Schehariz	13 Decemb.	13 Decemb.
Mechar	13 Decemb.	13 Decemb.
Aban	12 Ian.	12 Ian.
Adan	11 Febr.	11 Febr.
Dj	18 Mar.	18 Mar.
Behemen	17 Apr.	17 Apr.
Asphandar	17 Maj.	17 Maj.
Wahak	16 Junj.	11 Junj.
PHVRDIN	16 Junj.	16 Junj.

B

C

D

Amas dies mensis sequentis: quæ erant cognomines ipsarum ἐπαγομένων. Ita populus non mirabatur sacra fieri in diebus, qui erant cognomines τῶν ἐπαγομένων. Sic imprudente populo, quinque vltimæ mensis Thoth erant Epagomenæ, & anno sequente neomenia prisçarum ἐπαγομένων erat neomenia Thoth anno 120 desinente. hoc est xxvi Februarij, quæ erat neomenia ἐπαγομένων anno priore, facta est neomenia Thoth anno desinente. Rursus xxv Martij, quæ erat xxvi Thoth in anno priore, facta est neomenia nouarum ἐπαγομένων in anno desinente. Ergo anno 121 vertente neomenia Paophi erat neomenia anni noui, quem vocabant *نوروز* NEVRUZ. & duo Thoth fuerunt in anno antecedente, vnus quidem *λογαγός*, alter *εραγός*. Hic **B** status anni pulcherrimus est illis, qui bisextum non intercalant anno quarto exeunte. quem statum si incolumem conseruassent Persæ, hodie eorum tempora a nobis non ignorarentur. sed sub extremis Regibus Persarum turbatum in hac re, dum in omni enthronismo Regis Wahak, siue Epagomenas traducunt ante neomeniam eius mensis, in quo imperium ille Rex iniuit. Certe Iezdegird, vt scribunt Arabes, iniuit imperiū mense Adar Persico. Ideo initio eius imperij xxvi neomenia Aban putata est pro neomenia ἐπαγομένων. & tēpore cædis ipsius neomenia Aban erat in xii Ianuarij, vt habes in diagrammate. quo interfecto *عثمان بن عفان* Othman Sarracenus inuasit imperium. In cuius honorem a fine Aban traductæ sunt Epagomenæ ante neomeniam PHVRDIN, quo mense iniuit imperium. Non opus est declaratione, cum ipsum Diagramma plane loquatur statum anni Persici in fine Iezdegird, & initio Othmen, siue Othman. Ista Æra antea vocabatur *قارخ يزدرج* Æra Iezdegird, ex consuetudine. Sed mortuo Iezdegird, etiam translatis Epagomenis, remansit nomen Iezdegird, cum verius sit Æra Othmanica, non Iezdegirdica, propter duas causas: & quia hinc confurgit initium eius imperij, & quia sublata est sub hoc Othman licentia Epagomenas transferendi encæniis cuiusque noui Regis. Cuius rei ratio patet. quia sub imperio regum Persarum Idololatrarum, cura & arbitrium **D** Epagomenas transferendi permessa erant Magis & Sacerdotibus Persarum: quorum cum sacerdotia, potestas, & superstio sublata sint aduentu Othmen, obsoleuit consuetudo Epagomenas transferendi ad hanc vsque diem. Initium igitur Phrudin Iezdegirdici *καταρξενια κας*, Othmanici autem *κυρολογως*, confurgit ex die xvi Junj, feria tertia, anni Christi 632, periodi Iulianæ 5345, anno Mundi 4581, Didymonos xxvi. Zygon, 7. 22. 58, Septembris xxv. Siwan xxvii, cuius character 2. 01. 738, xxv Mai, anni Iudaici 4392. Epagomenon tertia anni

anni Armeniaci 80. neomenia Choiac anni 1380 a Nabonassaro. Neomenia igitur Choiac Ægyptiaci concurrit eo anno cum neomenia Phrurdin Encaniorum Othmen Caliphæ Babylonis, qui Iezdegird vltima belli fortuna deuicit. Haiton Armenius hunc Iezdegirdem vocat Afobarioth, eumque anno Christi 633 cæsum prodit, cum tamen vno anno plus dicat. Cedrenus vero Ormisdam vocat: apud quem Reges Persarum hoc ordine digeruntur: Chosroes, Siroes, Adefer Chosroæ F. Baram eiusdem filia, Ormisdæ. De hoc vero Ormisdæ, *τούτῃ, ἢ πρὸ Σαρακηνῶν διαχθέντος γίνετ' ἡ βασιλεία τῶν Περσῶν ὑπὸ τοῦ Αραβῶν μέγχι ἤμῃσιν.* Hodie vocamus Reges illos Sophi. quia *سوفي* Tzophi Arabice significat puræ religionis hominem, & in melius reformatum: cuiusmodi suam religionem esse contendunt, eoque nomine capitale illis cum reliquis Muhammedanis odium, vt Samaritis cum Iudæis. Quod quidam Sophi a flocco lanæ dictum volunt, hoc leuius est ipso flocco lanæ. Annus primus Persarum est 6140 computi Græcorum Paschalis, 6126 computi eorundem Lunarum.

DE ANNO PRIMO CONSTANTINI

COPRONYMI.

NON raro auctores fugit ratio, cum annos Regum sine caractere nullo delectu congerunt. Aliquando enim annos imperfectos pro solidis, & contra solidos pro inchoatis vsurpantes multam perturbationem temporibus offundunt. Propterea decreuimus, omnes annos Regum, qui caractere aliquo insigniti sunt, in has Epochas conuicere, vt exemplo nostro a nobis omissos obseruent studiosi. Non potest ignorari annus primus Constantini Copronymi, qui cæpit imperare ex die obitus patris Leonis. Obiit autem Leo cognomine *αἰκονομάχῳ* Indictione 1x, auctore Nicephoro. Fuit ergo anno Christi 741. Hoc quamuis certissimum est, tamen, quia caractere notatus est vicesimus annus Copronymi, ideo caractere illo demonstrandum. Nam Anastasius libro xxii scribit anno vicesimo Copronymi factum esse errorem in Pascha: & orthodoxos quidem in Oriente octauo Idus Aprilis Pascha celebrasse: erroneos vero hæreticos, vt ipse loquitur, Idibus Aprilis. Omnino igitur fuit litera Dominicalis E. Illo Imperatore, hoc nõ potuit accidere, nisi anno 760. Cyclus Solis erat xiiii cyclus aureus primus. Terminus Paschalis v. Aprilis. Quare recte postridie celebratum Pascha. Si 760 est xx annus Constantini Copronymi, ergo annus 741 fuit primus. Ex his apparet, sero acceptum fuisse ab occidentalibus magnum cyclum Dionysianum, & 11118

atque hætenus cyclo Victorini vsos fuisse. Annus erroris Paschalis sub Copronymo erat periodi Iulianæ 5473, computi Græcorum Paschalis 6278, eorundem computi Lunarum 6264.

DE INITIO ÆRÆ CALECUTENSIVM.

CALECUTENSES, qui emporium Indiæ nobilissimum incolunt, annos suos Lunares solutos a conditu ipsius Calecut ordiuntur: qui erat annus Christi Dionysianus 907, Iulianus 952, Indorum 984 a Semptembri, Hegiræ 297. Itaque 296 annis de Hegira deductis, remanet semper annus Calecutensis. Quod autem annis Hegiræ vtantur Calecutenses, quamuis non Muhammedis impietati, sed *διαβολολατρεία* addicti sunt, hæc causa est: Serma Rex Malabar a Mauris quibusdam persuasus Muhammedismum amplexus est. Is nepoti suo tractum illius peninsulæ dedit: qui ibi cum Mauris urbem Calecut condidit. Vnde ad hanc diem eos Mauros, eorumque consuetudinem secuti Calecutenses illud principium temporum ciuiliū a 297 anno Hegiræ, quo Calecutum conditum fuit, putare instituerunt. Tamen dubito, quauis vtantur ea æra, an meris neomeniis Hegiræ vtantur, quæ putantur *ἀπὸ τῆς φάσεως*, an potius neomeniis *ἀπὸ τῆς σιωδῆς*, vt reliqui omnes Indi, & orientis populi. Scribit enim Cadamustus, Calecutenses ex consuetudine cuiusdam Panegyris solennis conuenisse in templum quoddam vetustum in magno quodam lacu situm, die xxv Decembris, anno Christi MDV. Nam vespera illius diei omnes Indi cæperunt putare neomeniam mensis, vt & Iudæi neomeniam Schebat, feria vi. cuius character, 6. 2. 393. Conuenerunt ergo desinente Tebeth, ineunte Schebat: desinente vicesima nona Regeb, ineunte tricesima eiusdem Regeb anni 911 Hegiræ.

DE PRIMO PHRURDIN GELALI.

NEOMENIA Neuruz Elsaltani primi Phrurdin Gelalæi obseruata hora 2 ⁷⁹/₄₀ a meridie xiiii Martij Iuliani, anno Christi 1079 a cæde Iezdegird, anno 448, xviii Phrurdin, anno Hegiræ 471, sexta Ramadhan, feria v, cyclo Solis xxiv. a qua meridie confurgit calculus feræ sextæ secundum annum cælestem. Erat annus periodi Iulianæ 5792. annus vero periodi Iulianæ 4568, est is, in quo exactissime obseruauit æquinoctium Hipparchus, hora 18 a meridie feræ tertæ, quæ competeat vigesimæ tertæ Martij. Differentia æquinoctij Hipparchæi & Gelalæi, anni 1224: quibus ex annis collectis debetur character

racter 1.17.41. cum quo si componatur epocha obseruationis Hipparchæ 3.18.0, fiet character æquinoctij anni Christi 1079, nimirum 5.11.41, a meridie xiv Martij. Differt igitur ab obseruatione Gelalæa, horis 8, plus minus. Non multum interest hoc in anno ciuili. Neque enim hic videmus monstrosam parallaxin 28 horarum, vt apud Ptolemæum. Competit igitur hæc obseruatio feriæ vi. Et cōsequenter neomenia Phrurdin Gelalæi cōuenit cum neomenia Krionos anni a conditu Mundi 5028, nisi quod Persica neomenia incipit semper a momento in Ephemeride notato, quando cunq; illud inciderit, mane, meridie, vespere, media nocte. At neomenia Krionos cælestis, sicut omnes aliæ neomeniæ, statim a Sole occaso ciuilitur, a meridie secundū calculum. Neomenia Zygonos antecedentis illius anni 5028, fuit 3.8.58 Septembris xviii. Ergo neomenia Krionos feriæ vi, a Sole occaso post meridiem feriæ quintæ in xiv Martij, tribus horis paulo plus ab obseruatione Persica, anno Iudaico 4839, Nisan nona, cuius character, 4.2.212, Martij vi. Studiose & superstitione potius Persæ obseruant momentum *دخول الاقناب للحمل* ingressum Solis in Arietem, hoc est, *μὲν* periodi Gelalæa: & quacunque hora inciderit, tubarum sono indicitur Neuruz, & neomenia Phrurdin, qua Panegyres edit Imperator Sophi ex vetere Persarum superstitione. Vide de hoc amplius libro tertio. Quanquam elegans est periodus Gelalæa annorum 648, tamen annus Gelalæus multis partibus a nostro cælesti & mensium dispositu, & æquinoctij obseruatione superatur. Laudabunt illum aliquando viri probi & eruditi. Alioquin non dubitamus fore, qui distantias æquinoctiorum calumniabuntur, neque easdem semper in eodem statu hæsuras. quod & possunt ex obseruatione æquinoctij vtriusque Coperniciana cōvincere. Nam Copernicus obseruauit æquinoctium autumnale Frueburgi, hora 18.30 post meridiem feriæ v, diei xiii Septembris, anno Christi 1515. Anno sequente 1516, qui erat bisextilis, æquinoctium vernum hora 16.20, post meridiem feriæ secundæ, diei x. Martij. Interuallum vtriusque obseruationis, dies 178, hora 21.30. At Hipparchearum obseruationum vtriusque æquinoctij differentia est dierum 178. hor. 6.0. Nos vero respondemus, erratum esse in obseruatione autumnali, horis non minus xv, aut xv. Quod si alius eodem tempore in eodem loco idem æquinoctium obseruasset, non congrueret inter vtramque obseruationem. Sane obseruationi Copernicæ verni æquinoctij, cum obseruatione veteri Hipparchæa cōuenit. Interuallum vtriusque, anni 1661, nempe differentia annorum 629, & 4368, periodi Iulianæ. quibus 1661 annis competit character totidem annorum Tropicorum, 5.20.24 cum quo Radix Hipparchi

A parchi composita 3.18.0, dat characterem æquinoctij verni 2.14.20, Alexandria, in anno Christi 1516. Character vero Copernici 2.16.20, qui si referatur ad meridianum Alexandria, erit 2.17.15. hoc est, hora 17.15, a meridie feriæ secundæ x Martij. Differentia veri æquinoctij Copernici, & medij Hipparchei, horæ 2.55. quæ non est tanti momenti, si æquatio adhibeatur, cum æquinoctium nostrum sit medium duntaxat. Quare recta est obseruatio Copernicana æquinoctij verni: quæ minimum differt ab Hipparchæa. Quid dicent igitur? Cardinem vernum æquabiliter procedere, inæqualiter cardinem autumnalem? Hæc sane sunt nugatoria. Æquinoctium autumnale anni 1515 ita, vt est obseruatum a Copernico, congruit vltimæ Parthenonos, anni a conditu Mundi 5464. Zygon sequens fuit 7.8.47. hoc est horis 8.47 a meridie feriæ sextæ diei xiv Septembris. Quare magna est differentia. Obseruatio vnius hominis non potest conuellere ea, quæ aliunde validissimis rationibus innituntur. Si quantum est Mathematicorum omnes operas suas conferant, non poterit alia ratio iniri emendati anni instituendi, præter eam, quam sapientes Persidis in anno suo cælesti docuerunt. Non loquor de anno Gelalæo, qui tantum Tropicus est: sed de anno Cælesti orientalium, qui tot dierum menses suos cælestes constituunt, quot nos ipsis attribuimus. Nam vt Gelalæa ratio fortasse non deterior sit Alfonsina in modo anni definiendo, tamen falsa est primi Neuruz obseruatio, vt ex comparatione nostri æquinoctij cum Gelalæo primo constare potest. Præterea annus Christi 1516, quo æquinoctium vernum obseruatum a Copernico, erat 438 a primo Neuruz Sultanæo Gelalæo. Et quidem 437 annis completis competit character 3.21.80. cui adiecta Radix Gelalæa 5.2.158 componit æquinoctium anni 438 Gelalæi, 1.23.238, nimirum a meridie nonæ Martij. Obseruatio Copernici Babylone esset hora 18.5. a meridie x Martij. Differentia ergo Copernicani æquinoctij & Gelalæi, horæ 18.932. qui est magnus hiatus. Itaque errarunt in obseruatione æquinoctij. Alioquin modus anni Gelalæi, & periodus, annorum 648, quæ ex ea nascitur, accommodatissima est tempori ciuili, sed satis abhorret ab Alfonsina, post quinque periodos magnas, qui sunt anni 3240. In tot annis ex Alfonsina ratione xxv bisexta pereunt, xxv autem in ratione Gelalæa. Et certe isti Sapientes Persidis cum annum hunc Gelalæum instituerent, nunquam obseruationes suas cum Hipparcheis contenderunt, sed cum obseruationibus Ptolemæi, & Albateni. ex quibus etiam Copernicus inuestigare modum anni Tropici conatur, ita vt inde colligat, in cxxviii diebus vnum bisextum perire. qui modus est minor Gelalæo. Nam hoc modo in 640 annis peribunt quinque bisexta, cum Gelalæa ratio peri-

mat totidem bisexta in 648 annis. Nullam puto rationem meliorem **A** Alonfinā excogitari posse, quam cum multis veteribus obseruationibus collatam propius a vero abesse comperimus, reliquas autem omnes tantum abesse a vero, quantum ab Alonfina discrepant: quamquam proximā bonitatis post Alonfinam est Gelalæa. Sed, ut diximus, suspecta est obseruatio primi æquinoctij Gelalæi. In nostra autem ratione semper æquinoctium est a meridie antecedentis diei, ad meridiem ipsius neomeniæ. Idem dicas de solstitio & bruma: & omnis obseruatio extra hos terminos suspecta est: ut in exemplo æquinoctiorum amborum Copernici, quorum autumnale falsum est inter quintæ feriæ, & sextæ meridiem, cum deberet inter sextæ & septimæ; at contra verum rectum est inter feriæ secundæ & tertiæ meridiem. **B** Quod si æquinoctium Coperniciannum verum cum Hipparcheo conferamus, tempus *αερινήσεως ισημεριής*, erit dies 13. hor. 0. 45'. Ipse enim obseruauit æquinoctium horis 16. 20' a meridie x Martij: quod Alexandria esset hor. 17. 15'. ut supra dictum est. Adde dies 13. hor. 0. 45', diebus 10. hor. 17. 15'. habebis dies 23. horas 18. 0. a Kalend. Martij. quæ est epocha æquinoctij ab Hipparcho obseruati. Secundum hæc, excessus anni Iuliani supra Tropicum fuerit hor. 0. 11'. 10". 44". 26". Gelalæus modus, hor. 0. 11'. 6". 40". Differentiæ hor. 0. 6'. 4". 4". 26". quæ vtrique magna non est. Imo hac ratione modus anni secundum obseruationem Copernici fuerit idem fere cum Gelalæo. Nam in 884 tantum annis accrescit hora supra modum Gelalæum. **C** Quare 21216 annis dies excurreret supra rationem Gelalæam. Tanti momenti est etiam vnum momentum in hoc negotio. Annus primus Gelali est 6587 computi Græcorum Paschalis, 6573 computi eorundem Lunaribus.

DE ANNO CONSTANTINOPOLEOS

A MVHAMMEDE TVRCA CAPTE.

QUIS vnquam putasset tam illustis Urbis, ac dominæ Orientis tam infelix fatum fore, ut cuius calamitas ignorari non potest, dies calamitatis ignoretur? Omnes Christiani mense Maio captam **D** dicunt, & Græci etiam diem septimanæ notant feriam tertiam. In Patriarchica historia barbarogræca Martini Crusij viri optime de Hellenismo meriti ita legitur, *ἦσαν χρόνοι ἀπὸ Χριστοῦ χίλιοι τετρακόσιοι πέντωκα τρεῖς, Μαῖω εἰκοστῇ ἐννατῇ, ἡμέρα τρίτη*. anni a Christo mille quadringenti quinquaginta tres, Maio die vicesima nona, feria tertia. In historia Politica eiusdem Martini Crusij, *καὶ ἔτι γεγονός ἡ ἀλωσις τῆς πόλεως τῶν πόλεων ταύτης, ἐν ἔτι 594, μὲν Μαῖω καὶ, ἡμέρα τρίτη, πρῶτον*. Idem dicit,

A dicit, quod historia Patriarchica. Namanni Constantinopolitani 6961, sunt anni a Christo 1453. Et quidem conuenit in die septimanæ. Nam vicesima nona Mai in anno Christi 1453 erat feria tertia, cyclo Solis vi. In libro, qui inscribitur *ΑΒΘ*, ex fide Martini Crusij: *εἰς τοὺς χίλιους τετρακοσίους πέντωκα δύο, εἰς ταῖς εἰκοσιπέντα, 8 Μαῖω, ἡμέρα τρίτη*. Atqui anno Domini 1452, vicesima nona Mai fuit feria secunda, non tertia, quam tamen apponit etiam Laonicus libro viii. *βασιλεὺς ὧς ἐδόκη ὡρα εἶναι περιβάλλειν ἔωθεν (Αρεως δ' ἦν ἡμέρα) τότε κύμβαλα ἐσημαίνετο*. Annus igitur 1452 non conuenit, siquidem capta feria tertia, Mai vicesima nona. Atqui accedit testis particeps cladis Isidorus Cardinalis, qui in Urbis direptione vna cum multis aliis captus fuit. Is in annum 1452 **B** hunc casum confert. Item Philephus epistola quadam ad filium suum Mediolani scripta anno 1452 queritur Constantinopolim a Turca obsideri. Constat autem LIIII tantum dies obsessam fuisse. Non dubium igitur de anno 1452. quod etiam confirmatur Annalibus Turcicis, in quibus scriptum legimus, Urbem a Muhammedo Sultano obsessam, & captam anno Hegiræ 856: cuius Muharram neomenia xxiii Ianuarij anni Christi 1452, feria prima, cyclo Solis v. Sed valde eluditur opinio de mense Maio. Is enim annalium scriptor ait Constantinopolim captam Rabie prioris die vicesima: hoc est x Aprilis, feria secunda, postridie Pascha. Quid hic definiemus? Ego putarim ipsum scriptorem hallucinatum, & prima tempora obsidionis, pro ipsa irruptione Urbis perperam accepisse. **C** Differentia enim vtriusque sententiæ, sunt dies quadraginta nouem: qui proximè accedunt ad dies, quos obsidioni scriptores attribunt: neque dubito hoc verum esse: ut obsessam urbem pro capta interpretetur. Obsessa igitur videtur postridie Pascha, capta in die Pentecostes. Sed periculosum est hæc definire. De anno quidem non dubito, fuisse 1452, sed de mense delibero. Ab Enceniis Constantinopoleos, ad cladem eius, anni sunt præcisi 1122. Tot annis mansit sub Imperatoribus Christianis, 426 amplius, quam Valens Astrologus eius durationem finiuerat, qui annos tantum 696 mansuram urbem hariolatus erat. Annus captæ Constantinopoleos est 6960 Computi Paschalis Græcorum, **D** 6946 computi eorundem Lunaribus.

SCALIGERI

IULII CAESARIS F.

DE

EMENDATIONE

TEMPORVM

LIBER SEXTVS.

B

INFINITA res est epochæ & interualla temporum: sed in qua materia nulla iustior venia sit: siquidem nullius est, vt omnia nosse, ita omnia literis complecti. Nos proximo libro de multis pauca atque insigniora notauimus, vt ex illis alia propagare exemplo nostro Chronologus possit. Examèn enim temporum, non descriptionem dedimus. Iste liber paucis quidem, sed nobilissimis disputationibus dicabitur: de anno natalis & passionis Domini, item hebdomadibus Danielis: & si qua sunt præterea eiusmodi, quæ & prisca & hodierna ingenia exercuerunt: in qua palæstra tantum sibi permisit hoc sæculum, vt veterum Græcorum licentia in Deorum & heroum genealogiis modestia quædam videri possit, si cum horum hominum inceptis contendatur: qui & Græcos historias sui sæculi ignorasse volunt, & Reges, qui nunquam fuerunt, in folio Cyri collocant. Equidem scio nunquam mendacia definisse, nunquam qui ea aut loqueretur, aut scriptis mandaret. Parui referret mendaciorum scriptores extare, nisi etiam fautores, & sectatores nanciscerentur. Ea autem aut per incertam sui sæculi non animaduersa, aut a peritioribus dissimulata, & tractu temporis pro veris accepta, eas in mentibus hominum radices egere, vt nisi cum mentibus ipsis euelli ægre possint. Imperito sæculo impune fuerit Hunibaldo cuidam & Saxoni Grammatico, nascensibus autem literis Anno Monacho Viterbiensi fabulas suas Marrucinis illorum temporum probare. Sed quot sunt hodie, quos & Hunibaldus & Annius mirifice capit, in tanta luce literarum? Ecce ante hos paucos annos editæ *Βεγκεσελλωικη* nugæ, eruditæ illæ quidem, sed tamen nugæ, quam speciose illudunt animis parum & a doctrina

A doctrina & a iudicio paratis? Inuenias etiam non vulgaris doctrinæ inter illos plausores. Sed venio ad nostros Regum Persidis creatores. Si hos audimus, neque Cyrus ille priscus regnare cepit, quo tempore Græcis videtur, neque iidem sunt Reges, qui post eum in eius folio sederunt: neque Græci recte Olympiadas suas putarunt. Herodotus, Thucydides, Xenophon, Diodorus Siculus nunquam nugari desuerunt. Ipsum etiam Xenophontem ratio fugit in notatione earum rerum, quibus ipse & interfuit & præfuit. Expectaui diu, quam mox dicerent eos Græcos & nomina sua nescisse. Et huius Criticæ vnica ratio est, quod anni, qui vno consensu Persidis regibus a Græcis attribuuntur, non conueniunt rationibus sacre historie, vt Bipsis videtur, vt ego censeo, illorum commentis. Thucydidi, inquam, cum Herodoto non conuenit de tempore *διαβασιως* Xerxis. Vnius anni inter ambos discrimen est. quod tamen falsum est. Sed esto. Propterea ignorarunt tempora Regum Persidis? Herodotus vetustissimus scriptor post poetas floruit initio belli Peloponnesiaci: Regulus Halicarnassi Lygdamis hostis eius Persarum Regis tributarius erat. quotidie Herodotus videbat præfectos Regios, & Satrapas: & potuit ignorare, quis Rex tempore suo rerum potiretur in Perside? Quid mereret ille, qui hoc tempore in Gallia, Hispania, Anglia alios Reges proiis, qui hodie ibi rerum potiuntur, poneret? Damnant duos nobilissimos Græcos scriptores, imo omnes Græcos propter illos duos, quod vno anno minus altero alter dixerit: quod tamen præue ab ipsis & animaduersum & interpretatum est. Alioquin quis non eadem de sacra historia dixerit, si tantum *αειπραλειες* licet? Posteriore Chronicorum, cap. xxii, Ochozias Rex annorum xlii natus accedit ad regnum: at posteriore Regum, cap. viii dicitur tantum annorum xxii. Discrimen, anni xx. Rursus posteriore Chronicorum, cap. xxxvi, Iochim annorum octo natus init imperium: at posteriore Regum, cap. xxiiii, idem xviii annorum natus incipit regnare. Hic discrimen annorum decem. Mendum putaret, qui non doctorum hominum interpretationem, sed suam in cõsiliu adhiberet. Anni collecti ab excessu Mosis, ad cõditum templi Solomonici, excedunt longo interuallo annos 480, cum tamen ab Exodo ad conditum templi intersint anni tantum 479 absoluti. Interuallum a descensu Iacobi Patriarchæ in Ægyptum longe minus est annis 430, quot annis opprimendos ab Ægyptiis Hebræos prædictum erat. Atqui eorum annorum computationem & veteres & recentiores Iudæi non a descensu Iacobi, sed, vt ratio postulat, ab initio peregrinationis Abrahami instituunt. Plura eiusmodi in sacris Bibliis extant, quæ ne ipsi quidē dixerint ita accipiendæ, vt concepta sunt, sed ex aliorum locorum collationibus adituandæ.

Historia, quidem sacra seriem patriarcharum ante & post diluuium, A
 fideliter tradit, & hinc Iudicum, & postremo Regum Iuda. sed quid
 proderit scire, quantum interuallum sit a conditu rerum, ad diluuium,
 & quantum hinc ad Exodum, si nescis, quando aut Exodum aut di-
 luuium contigit? unde opem huc aduocabis, nisi a temporibus,
 quæ tibi nota sunt? Ecquænam tibi nota sunt, nisi quæ libris Græ-
 cis aut Latinis prodita? a notis enim ad ignota peruenitur, non con-
 tra: ne imitemur illum, qui ante aliquot annos in Chronico suo nata-
 lem Christi per Hebdomadas Danielis venatur, *ἡ ἀσάφεια δὲ τῶν ἀσάφων*
ὡς ἄρα de quo viro attigi proximo libro, cum eius ridiculam de Horto
 Eden, & quatuor fluminibus sententiam discuteremus. Is procul-
 dubio fuit vir & pietatis & eruditionis summæ, quo nomine magis B
 mihi vgre est, cum signiferum fuisse istis, qui Græcos nihil in ratione,
 temporum vidisse iurant, & alios Reges Perfidis inaugurant: in quo
 videtur cum Annio illo de fabulandi licentia contendere, quamuis
 ipsum quoque irridet. Sed tolerabilior ^{Annii} ~~monachus~~. Nam cum vete-
 rum Græcorum rationem habuisse ex eo constat, quod nouos Bero-
 fos, Xenophontes, & nescio quos alios fabricauerit, ut nihil ex se di-
 xisse, sed omnia ex veterum Græcorum monumentis deprompsisse vi-
 deretur. Iste contra nihil magis veretur, quam ne videatur cum Græ-
 cis in historia sentire. Propterea octaginta annos solidos Olympiadi-
 bus detraxit, quod Græcos male Olympiadas suas putare dicit. Ego
 quoque vidi, quod miratus sum, qui Olympiadum veram compa- O
 rationem ab Annio petendam esse contenderent: & certus sum, si
 viuunt, eos sententiæ adhuc suæ non poenitere. Quia igitur primus
 annus Cyri ab omnibus Græcis in primum annum quinquagesimæ
 quintæ Olympiadis confertur, scripta autem sacra Iudæis libertatem
 & patriam anno primo Cyri restitutam produnt, & annus primus il-
 lius Olympiadis remotissimus est a tempore solutæ captiuitatis Iudai-
 cæ, propterea isti boni Critici, *πάντας τοὺς ἐν ἡλικίᾳ ἀσάφους καὶ*
οὐκ ἐπιμαχέων κελθόντες, octaginta annos de Olympiadum rationibus ex-
 pungunt, ut annus primus Cyri cum anno solutæ captiuitatis conue-
 niat. Quia igitur iste vir eruditione sua, quæ vulgaris non est, multos
 in suam sententiam perduxit, facere non potui, quin de eius aliquot D
 erroribus admonerem, ut studiosi ab illis, tanquam a scopulis caueant.
 Nam in eum scribere neque mei ingenij est, neque instituti, qui sem-
 per illiberale duxi ex alienæ industriæ obtrectatione gloriam capere:
 quo nihil hodie frequentius, nihil pestilentius. Hoc tantum moneo,
 non solum futilia esse, quæ is contra Græcos auctores dirigit, argu-
 menta, sed & auctoritates e Prophetis petitas prauè ab illo accipi &
 usurari cuiusmodi est illa asseueratio, muros Babylonis frustra ab
 aucto-

A auctoribus prophanis describi, qui iam conflagrati essent, teste Iere-
 mia cap. I. 1, 58. Quid futilius illo argumento? Muri Babylonis inte-
 gri, sine vlla labe aut vitio adhuc imperio Neronis extabant, quamuis
 vicinitas Seleuciæ urbem habitatoribus exhaustisset. Et tamen iste
 Propheta vult aliquot sæculis ante Neronem esse desuisse. Quid non
 Ezekiel parem casum minatur Sidoni, & Tyro, quæ tempore tamen
 Alexandri & amplissimæ adhuc erant & munitissimæ? Quis adeo
 confidens, ut omnium vaticiniorum Isaia, Ieremiæ, Ezekielis inter-
 pretationem promittere audeat? Aduerte contemptum: Quia, inquit
 Cambysis, Magorum, Darij filij Hydaspis nomina in sacris moni-
 mentis non extant, propterea omisimus: in locum autem eorum post
 B Cyrum sufficiemus Assuerum Artaxerxem, Darium Assyrium, Ar-
 taxerxem Pium, & Xerxem. Nimum pro imperio, quisquis es. Ab-
 rogat imperium quibus vult, & iure, quia creat quos vult. Sane,
 quod iam dixi, Annii ille tolerabilius nugatur. Sed pergamus: Nu-
 gantur Græci de transitu Xerxis. Quare? quia Cyrus maior impe-
 rium post Darium Medum obtinuit, anno tertio Olympiadis octa-
 gesimæ. Nonne tibi videtur maior Æsculapio, qui homines ab infe-
 ris sulcitât sexaginta nouem annis post eorum obitum? Iste igitur Vir-
 bius pacius est cum Artaxerxe Longimano, sibi partem imperij pre-
 cariam concederet, & ab eius septimo anno imperij societatem iniret.
 Quare eodem tempore tres reges in illis partibus fuerunt, Artaxerxes,
 C Darius Medus, & Cyrus ab inferis ideo excitus, ut imperium cum
 Longimano partiretur. Quis, oro vos, tam licenter vnquam & veri-
 tati & historiæ illudit? non is sane, quem toties nomino, *ἡσωνοληγεργῶν*
ἄλλων, Apollo Annii Viterbiensis. Quis ferat Iosepho scriptori eximio
 inclementer dicere, quod scripserit templum ab Herode solo æqua-
 tum & magnificentius pristino extructum & instauratum? Impuden-
 tis mendacij historicum conuincunt homines sui sæculi, inquit, apud
 Iohannem: qui Christo obiciunt quadraginta sex annis constructum
 fuisse. Atqui eum locum Ioannis, quem aduocat, contra se ipsum
 distrinxit, ioculari hallucinatione. Nam templum ab Herode in-
 choatum vix tandem absolutum fuit paulo ante initia belli Iudæici,
 D Albino prouincia decedente, anno Christi Dionysiano Lxvi, qua-
 driennio ante excidium Hierosolymorum. Iosephus lib. xx, pag. 621:
*ἤδη δ' ἔτε καὶ τὸ ἱερὸν τετέλεστο. βλέπων οὖν ὁ δῆμος δργήσοντας αὐτὸν τεχνί-
 τας ὑπὲρ μωραίας καὶ οὐ τακτικὰς ἰδέοντας, καὶ μωροφρονας ἐνδεείς ἐβουλόσατο, διὰ
 τὸ πλεῖον τεθροῦν ἐν τῷ ἱερῷ ἐργασίας ποιεῖσθαι.* Legantur cætera: nam
 huic loco Ioannis valde necessaria. Igitur *τετὸς δργήσοντας καὶ ἐξ ἑστῶν ὀχο-
 δομήθη τὸ ναὸς ἕως*, vere dictum a plebe illa. Nam is erat annus Iulianus
 74, quintusdecimus Tiberij. Deductis 46 annis, relinquitur annus Iu-
 lianus,

lianus, qui erat vicesimus secundus Herodis, quo anno captum templum intelligebat plebs illa: quanquam nōdum quadraginta sex anni essent ab apparatu operis, quem anno decimo octauo Herodis Iosephus factum vult. Itaque anno passionis Dominicæ a xviii Herodis rectius putarentur anni 46 ab apparatu operis. Sed hoc parum refert. Satis est hoc ad illustrandum locum Ioannis, quo abutuntur etiam docti viri, dum conantur probare quadraginta sex annis templum sub Zorobabele conditum fuisse, manifesta peruicacia, si cum cap. vi, 15 Esdræ contuleris. Ibi enim intra quatuor annos templum instauratum & absolutum diserte scribitur. Quod si is Darius, sub quo templum constructum, est filius Hystaspis, vt volunt maxima pars Chronologorum, sextus annus Darij, in quo templum absolutum, est sextusdecimus, aut quintusdecimus a soluta captiuitate. Quare nullo modo locus Ioannis ad vetus templum Zorobabelis pertinere potest. Et quomodo poterat pertinere ad templum Zorobabelis, quod erat Herodis, non Zorobabelis? A vicesimo secundo igitur anno Herodis, ad decessum Albini de prouincia, anni sunt lxxxiii, quando, teste Iosepho, templum exædificatum erat. Tunc verius poterat dici, *ὀγδοήκοντα καὶ τρισὶν ἔτεσιν ὠκοδομήθη ὁ ναὸς ἐτϞ*, vel cum Iosepho, a xviii anno Herodis, *ὀγδοήκοντα ἑπτὰ ἔτεσιν*. At, inquit, si Herodis est illa structura, non Zorobabelis, ergo illa domus fuit tertia, non secunda. Atqui dicitur secunda. Acutum *συμπέρασμα*. etiam si decies instauratum fuisset templum a solutione captiuitatis, tamen non decem, sed vnum templum diceretur: quia *ἐνδελεισμός* & continuatio sacrificij facit, vt vnum idemque habeatur. Nam dupliciter *ἡ* id est domus secunda intelligitur, & ratione structuræ, & ratione *ἐνδελεισμοῦ*. Vbi est *ἐνδελεισμός*, ibi nulla est interruptio. Quæro, potuitne Iosephus ignorare, quod in Actis Herodis extabat, quod sæculo suo recens erat, quod ipse suis oculis vsurpauit? Nescias, maior futurus fuerit stupor hæc ignorare, an impudentia, fingere. Tædet me confutationis vanitatis: quam non attigissem, nisi viderem alios eadem hariolari, vt neque alia, quæ non potui præterire sine piaculo: quale illud de Melita. Lucas penultimo capite Actorum scribit: *διαφερομένων ἡμῶν ἐν τῇ Αδείᾳ*. deinde post naufragium dicit se expositos fuisse in Melita insula. Hem, inquit, Melita insula in Adriatico? Duæ sunt Melitæ: altera in conspectu Ragusij oppidi, in intimo sinu Adriatico, quæ Meleda vulgo dicitur: altera in mari Siculo, etiam pueris notissima, Malta dicta. Si in Adriatico mari, ergo Meleda est, non Malta. Hæc ridicula opinio si non sectatores nacta esset, indigna erat, quæ vel confutaretur. Adriaticum mare nauigantibus ex Græciâ incipit a Corcyra, teste Plinio. Vbi enim desinit Ionium, ibi excipit Adriaticum.

Quare

- A** Quare Ouidius Fastorum quarto Adriaticum inter Corinthiacum & Siculum mare ponit:
- Effugit ad Syrtes, & te, Zanclea Charybdia,*
Et vos Scyllai, naufraga monstra, canes.
Adriacumque patens late, bimaremque Corinthum.
Sic venit ad portus, Atticâ terra, tuos.
- In primo autem Tristium Ionium ipsum Adriam vocat:
- Aut hæc me, gelido tremere cum mense Decembri,*
Scribentem gelidis Adria vidit aquis.
- Stattius Metium ex Tyrreno in Ægyptum soluentem ita alloquitur:
- B** *Quos tibi currenti præcepserat Adria mores.*
- Pomponius Mela libro secundo: *Vicina Adriatico mari Corcyra.* Procopius de bello Vandalico insulas Gaulon, & Meliten diserte locat in Adriatico mari, vt & partem Libyci maris vocet Adriam, in quo est etiam Cosyra. Ouidius:
- Fertilis est Melite sterili vicina Cosyra.*
- Sciens ne ita scripserit Ouidius, an fraus illi a librario, nescio. Sane Cosyra est frugifera, Melite infrugifera, & vere sterilis. Vide, an ita scripserit poeta.
- Fertilis est Melite sterili vicina Cosyra.*
- Ergo Melite Pauli est in Siculo freto in mari Adriatico, non in sinu
- C** Iapygio. Quis non videt absurditatem, si concedamus ex Syria in Italiam nauigantes vlla tempestate posse in intimum Iapygium sinum detrudi, & inde aduerso vento iterum in Tyrrenum & oram Neapolitanam abripi? Quæ hæc est *ἁλιήνησις*; Totius oræ maritimæ imperitissimum esse oportet, qui vel hoc cogitare tantum audeat. Sed quid facio, qui omnes errores purgare postulem? Sat erit de multis paucillos hos attigisse, vt a cæteris caueant æquiores lectores: nam ab illis nescio, an impetrare potero, quibus hæc nouitas sententiarum placet. Sed melius horas collocemus, & quod in manu est, agamus. Veteres igitur scriptores in Biblica historia multum hallucinati sunt.
- D** Clemens, Tatianus, Africanus, Tertullianus, Eusebius, Epiphanius, Chrysostomus: sed intra modum tamen, vt quibus nunquam in mentem venerit aliquid in historia Græca innouare: quod si fecissent, Canones Eratosthenei omnium optimi illis aut pudorem aut silentium imposuissent. Quos Canones quare tam superbe pedibus proculcet is, de quo iam locuti sumus, mirum non est, vt cui satis acceptum erat, nunquam Græcos vera loqui, quæ est mira confidentia. Herculeum sane facinus fuerit, historiam temporum & memoriarum rerum custodem a tanta tyrannide vindicare. Primum igitur

igitur omnes omnium veterum errores refellere neque consilium est, A
 neque necessarium putamus. Vnius tantum Eusebij pauxillos adfe-
 remus, qui omnium illorum veterum vt postremus, ita accuratissimus
 est. In rebus enim Græciæ neque aberrat a ratione temporum, neque
 nisi sciens prudensque facere hoc potuit. Qui enim poterat tanta co-
 pia veterum magistrorum instructus, Eratosthenis, Diodori Siculi, Po-
 lybij & aliorum? Sed in sacra historia & Ecclesiasticis gestis parum
 fauste illi procedit: vt cum scribit, Hierosolyma secundo anno Titi
 capta: quod etiam secutus est Epiphanius: quanquam in Chronico
 aliter emendatum sit ab Hieronymo. Sed ne ibi quidem sic veritati
 consultum est. Nam e regione 111 anni Olympiadis c c x i i pōsitus
 est casus Hierosolymorum, hoc est anno lxxi Christi Dionysiano, B
 vno anno serius. Rursus a conditu templi Solomonis, ad lxxi annum
 Christi, ponit annos absolutos m c i i. Annus Christi 71 est 4784 pe-
 riodi Iulianæ. Annus a conditu templi 3696. Differentia 1088. Error
 annorum x i i i i. qui error etiam constanter alibi retinetur in Chro-
 nico: vbi ponitur interuallum ab initio constructionis templi, ad ca-
 sum Sedekix, anni 442. Annus capti Sedekix in periodo Iuliana 4124.
 Annus conditi templi 3696. Differentia 428. Ergo quatuordecim
 annis, vt supra, minus dixit. Sed accuratiores nostrorum Chronologo-
 rum non multum discedunt ab hac computatione. In hoc differunt:
 quod Eusebius quatuordecim annis minus dicit, ipsi totidem amplius
 dicunt. Rursus quid magis alienum a sacra historia, quam quod li- C
 bro x i i i i i. notatum est: nempe τὸ δὲ τεργὸν ἔτος Δαρείου τὸ ἐβδο-
 μωκός ἐστι ἐρημίας: ἢ νεώ fuisse: pagina 284. Si secundus annus Darij est
 septuagesimus ἐρημώσεως ἢ ναοῦ, quomodo Cyrus potuerit captiuita-
 tem laxare? Sed in hoc sequitur Africanum. Inepta vero & iocula-
 ria sunt hæc. Huic hallucinationi germana est illa, qua captiuitatem
 non a capto Iechonia putat, sed a casu Sedekix. & relaxationem anno
 primo Olymp. lv, hoc est anno primo Cyri factam. in quo omnes ve-
 teres auctores habet, Tatianum, Africanum, & alios. Sed imposuit illis
 annus primus Cyri, qui in primo anno lv Olymp. primus est imperij
 Cyri, in anno autē relaxatæ deportationis est primus libertatis Iudæo-
 rum. Pudentius tamen errant illi boni scriptores, quamh odierni. Ipsi D
 enim eundem Cyrum, eiusque eadem imperij primordia agnoscunt.
 In hoc vno errant, quod eius annos præpostere vsurpant. At isti illum
 miserum Cyrum & regno exuunt, & vita interficiunt. Et aut ipsum
 septuagesimo anno post ex Orco reuocant, aut aliud μορμολοχέιον eius
 cognomine vicem eius regnare iubent. Rursus idem Eusebius scri-
 bit primum genus Christianorum in Ægypto concessisse, quos Θεο-
 πούται Philo vocarit. Quod ij fuerint Christiani, satis arguere, quod

A *αὐτῶν μοναχέσι* eos habitasse scribit Philo. Atqui Philo duos libros de
 eorum hominum secta scripserat, quos Essæos vocabant. Alter est
περὶ πραγματικῆς βίης τῶν Ἑσσηνῶν, qui erant κοινόβιοι, quem inscripsit hoc ti-
 tulo, ὅτι πᾶς ἀσθεναῖος ἐλάθεργος. Alter liber est *περὶ θεωρητικῆς βίης τῶν*
Ἑσσηνῶν, qui erant μονάζοντες καὶ μονόβιοι. In hoc libro θεωρητικῶς descri-
 bit τῶν μοναζόντων ἔασιόντων Ἑσσηνῶν vitam, studia, mores: et que
 αὐτῶν παρωνύμοις τὸ ὀσιότητος. Quia igitur morbos sanabant, hinc quidam
 Essæos dictos volunt. Nam ἰατρός est medicus, & ἰατρικὴ medicina. Eu-
 sebius quia hariolatur Christianos fuisse, sine vlllo auctore ait in no-
 mine Christi morbos depulisse. Hoc arrepto addit Epiphanius ἑσσηναίους
 quasi Ἰησοῦς dictos, & τὸν Ἰησοῦν ipsum *ἑσσηνὸν τὸν ἰασοῦν*, aut Ionice,
 B *ἰησοῦν*, non autem ἡντι, vt Angelus præceperat Mariæ. Tanta est li-
 centia ἢ λογοποιεῖσθαι, vbi semel alea iacta. Quod igitur hominem
 Essæum, quasi ἰατρός dictum quidam volunt, laudarem, nisi
 aperte reclamaret Eusebius, qui ait Θεραπείας non νόσων, sed ἢ Θεοῦ.
 Aliud est Θεραπείαν τὸν Θεόν, aliud τὰς νόσους. Quam enim diuersa hæc
 sunt? Ait igitur ἑσσηναίους παρωνύμοις εἶναι τὸ ὀσιότητος. Ab aliqua igitur vo-
 ce patria deductum eorum nomen, quæ ὀσιότης significet. Et quæ alia
 fuerit, præter ἰατρός, ἰατρικὴ id est ὀσιότης; Vnde manifesto Græcum de-
 riuatum, vt ἰατρικὴ ἰατρικὴ, ὀσιότης. Itaque potius aspirate scribendum
 ἑσσηναίους, vt quidam Græci codices habent. Et sane iustior appellatio a
 pietate, aut professione θεοσεβείας, quam ἀπὸ τῆς βιωτικῆς ἰατρικῆς
 C ἑσσηναίους. Sic in libris Macabæorum non absimile genus Iudæorum erat
 Ασιδαιοί dictum: quod & ipsum aspirandum est ἰατρικὴ, id est ἀγνοίαι. Item
 alij in Macab. cap. xii, 17. Τεβηλωί. περὶ οὗ λέγουσιν Τεβηλωνες Ἰσ-
 δαίοις. Nam plane sunt ἰατρικὴ id est, οἱ μακαρίται. Terminatio αἰὲς est
 Syriaca, ἡντις Græca: vt Ναζαρεαῖος Ναζαρελῶς: Τεβηλαῖος, Τεβηλωός:
 Ἑσσηναίος, Ἑσσηνωός: quanquam gentilitia in ἡντις terminata Stephanus bar-
 bara esse ait, non ἑλληνικὰ, in voce Ἀβασλωός. Vide locum. Esseni igitur,
 Tubieni, & Hasidæi ab instituto vitæ & religionis, non ab arte
 aliqua. sic Pharisei Hierosolymitane ἰατρικῆς, Rabbinice ἰατρικῆς id est
 sancti & iusti. Hoc enim significat id verbum: Kimhi in Zachariam
 de Hypocritis *כי הם סראים את עצמם בפני בני אדם שהם פרושים ואנשים צדיקים*
 D Quia ipsi sese ostentant hominibus, tanquam sanctos & iustos. Vt
 igitur Pharisei a sanctitate, ita Hæssæi a pietate, non a medicina. ~~...~~

xxiii Tiberij, & ipsis currentibus, aut decem absolutis de viginti A
 duobus solidis, remanet annus duodecimus imperij Tiberiani, quo
 Gratus decessit de prouincia, & in quo Pilatus Grato successit. Præ-
 terea quatuor illi Pontifices vix biennium exactum consummant.
 Duo enim ex ipsis Pontificatum obtinuerunt aut anno minus, aut non
 ultra annum. Verba Eusebij post illa Iosephi: ἐκείν οὐ Κύπρας ἐδ' ὅλων
 τετραέτης ἀποδείκνυ) τ' ἔ' ἑωτῆς ἡμῶν διδασκαλίας χροῖον, τεσσαρῶν Ἰπ
 τῆσδε χρόνι ἔτεσιν ἀρχιερέων ἀπὸ ἑ' Ἀννα, καὶ Ἰπ τῶν ἑ' Καϊάφα ἀποκατα-
 σάσαν ἐνιαύσιον λειτουργίαν διατέλεσθόσαν. Atqui anno baptismi duo
 erant Pontifices, non vnus tantum, Annas & Kaiaphas: Lucae tertio,
 commate primo. Quanto maiorem diligentiam ac iudicium in tan-
 tis viris desideramus, tanto impensior danda est opera, vt non negli- B
 genter illorum scripta a nobis legantur. Nam & longe plura depre-
 hendet Lector eruditus, maiore studio, quam iudicio ab Eusebio, &
 aliis veteribus collecta. Nos vnum tantum Eusebium discussimus,
 quod ipse, vt diximus, omnium illorum veterum clausula est. Itaque
 vnum Eusebium noris, omnes noris. Nunc ad annum natalis Do-
 minici pergendum.

DE ANNO NATALIS DOMINI.

INSTITVTVM vetus in Ecclesia fuit; In Natali Domini Pascha.
 proximum, eiusque diem indiculis aut breuiculis notare. In secun- C
 do concilio Braccarensi ita sancitur: *Vt superuenturi ipsius anni Pascha
 quo Kalendarum die, vel quota Luna debeat suscipi, a Metropolitano
 Episcopo intromittor. Quod ceteri Episcopi, vel reliquis clerus breuiculo
 subnotantes, vni quisque in sua Ecclesia adueniente natalis Domini die,
 post Euangelicam lectionem populo annuncient.* Idem inuenies in Con-
 silio Carthaginensi, cui interfuit Augustinus. Ab hoc more fluxit, vt
 a natali Domini anni passionis eius numerarentur. Itaque legimus
 apud Bedam, cap. xlv. de temporum ratione: *Sancta siquidem Ro-
 mana & Apostolica Ecclesia hanc se fidem tenere & ipsis testatur indicu-
 lis, qua suis in cæcis annuatim scribere solet, ubi tempus Dominica passio-
 nis in memoriam populi reuocans, numerum annorum triginta semper & D
 tribus annis minore, quam ab eius incarnatione ponat, annotat. Deni-
 que anno ab eius incarnatione iuxta Dionysium septingentesimo primo,
 indictione quarta decima, fratres nostri, qui tunc fuerunt Roma, hoc modo
 se in natali Domini, in cæcis sanctæ Mariæ scriptum vidisse, et inde
 descriptisse dicebant.* **CHALCIBI ANNI SYNTROCHON** Manifesto annum passionis
 incipit putare a natali Domini, qui tamen putandus esset a sequenti
 Pascha.

A Pascha, quod fuit IIII Aprilis, cyclo Solis x, Lunæ xviii, anno Christi
 Dionysiano 701. Sic in appendice Gregorij Turonensis, quam qui-
 dam Fredegario attribuent; in fine ita legimus: *A passione Domini,
 vsque in istum annum presentem, in cyclo Victoris, anni CLXXVII Cal.
 Ianuar. die dominica, anni DCCXXXV. Et vt istud millenarium com-
 pleatur, restant anni CCLXV.* Hæc vltima summa annorum CCLXV
 ostendit nullum errorem esse in antecedente æra DCCXXXV. Præterea
 totidem verbis concipitur libro IIII, cap. LIV Aimoini monachi vbi
 præterea dicitur illum annum DCCXXXV fuisse Karoli Martelli XIX.
 Sed error est in interpunctione. Distinguendum enim, anni CLXX;
 VII Cal. Ian. Nam erat annus Christi 735 incipiens ab ipso Natali.
 B Cyclis Solis xv currebat, vsque ad Kal. Ian. Quare VII Kal. Ianua-
 rij erat feria prima. Ideo annus secundæ periodi Victorianæ 170 in-
 ciebat a Natali, secundum consuetudinem, cum tamen reuera in-
 iuerit a Paschate sequenti, quod incidit in xviii Aprilis. Præterea
 illud quoque ex vitiosa consuetudine, vt annum incarnationis vocet
 annum passionis, quia magnus cyclus Victoris, aut Victorij, incipie-
 bat a passione Christi, cuius cum initium caperetur a Natali, pro-
 pterea pro natali passio dicebatur. xxxiv enim annis ferius incipie-
 bat, quam Cyclus Dionysianus. Cum enim hic sit 170 annus cycli
 secundi Victoriani, erat is tamen annus 204 cycli secundi Dionysiani.
 Sic in continuatione Aimoini Monachi, pag. 746 editionis Parisien-
 C sis: *Anno M. xv, a passione Domini, Indictione XIIII.* Quis non videt
 æram hanc natalis non passionis esse? Nonnullæ quidem ecclesiæ pa-
 schate quidem Fastos suos signabant, formatas, & alia acta legitima,
 sed haud scio, an ab ipso die Paschatis, an a Natali. In CI enim Cano-
 ne Carthaginensi scriptum extat: *Formata autem qua a Primatibus,
 vel a quibuscunque Episcopis Clericis suis dantur, habeant diem Pascha.
 Quod si adhuc eiusdem anni Pasche dies incertus est, illi precedens ad-
 iungatur, quomodo solet post consvlatvm in publicis gestis ad-
 scribi.* Notum enim, cum vnus Consul crearetur in Oriente, alter in
 Occidente, accidisse non raro, vt in Oriente Consul Occidentis igno-
 raretur. Propterea aut annum ita signabant: *μὲν ὑπατείας Μαρκελιου Σε-
 D βασῆ.* aut ita: *ἐν ὑπατεία Μαρκελιου Σεβασου, καὶ ἑ' ἀηλωθιθῶρος.* Ex his
 necesse est cyclum Victoris, quo utebantur Ecclesiæ Gallicanæ, alium
 fuisse a cyclo magno Victorini. Nam cyclus Victorini inibat ab an-
 no baptismi, nempe a duobus Geminis, iste vero Victoris cyclus in-
 ciebat ab a. d. viii Kal. Ianuarij, ab anno Passionis, ita vt cyclus So-
 lis xv iniret a sequentibus Kalend. Ianuarij, & Lunæ xvi. Videmus
 igitur eosdem annos Christi secundum Victorem esse cum annis
 secundum Dionysium, vt vnitas addenda sit illis ad methodum.

baptizaretur, nisi eodem anni tempore etiam natus esset, quo baptiza- A tus. Ex quo etiam quidam veterum memoriam tam eius natalis, quam baptismi eadem die celebrabant, nempe vndecima Tybi Acti- ci, quæ est v i Ianuarij Iuliani, vt habes apud Clementem, & ab eo apud Epiphanium.

~~Scilicet ab Epiphanio dicitur quod in die purificationis eius in Bethlehẽm adoratus est. Quod si in oppido Bethlehẽm, ergo intra purificationem. Nam Iosephus & Maria illuc venerant, vt cum aliis gentilibus stirpis suæ nomina profiterentur. Interim oppressit eam partitudo, vt in diuersorio pepererit. Iam vero lex præcipit, puerperam procurare sese in suo sibi sanguine, hoc est, iustos dies τὴν λοχείων obseruare, & publico abstinere. Itaque puerperæ hinc nefas prius discedere, quam iustis purgationis operata fuerit. Cuius sententiæ fuit Aur. Augustinus, vir longe castigationis iudicij, quam Eusebius. Itaque hoc declaratur illis, ποὺ ἐστὶν ὁ τεχθεὶς βασιλῆος τῶν Ἰουδαίων; Nam nuper natum indicant. itemque illa: Ἐὶ Ἰησοῦς ἠγνήθη ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας, ἐν ἡμέραις Ἡρώδου βασιλέως, ἰδὲ Μαγιοὶ ἀπὸ ἀνατολῶν παρεγένοντο εἰς Ἱερουσόλυμα. Disertissime sub ipsum tempus nati Christi ipsos venisse dicit Euangelista, id quæ circa finem purificationis: cuius iustis functa Virgo sese cum puero stitit Deo in templo. Interea diuinitus monita aufugit in Ægyptum: Chaldæi vero in Persidem. Sed audi verba Epiphaniij: πάλιν τῆς ἐκδημίας Χριστοῦ. τὰ γὰρ τριακοντὰ εἴτη Ἡρώδου, τεσσαρακοντὰ δὲ δαυτέρω Αυγύστου βασιλείου ἤρξαται ὁ Χριστὸς ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας. κατέεισε δὲ εἰς Αἴγυπτον τὰ τριακοντὰ εἴτη ἔπειτα πάλιν Ἡρώδου ἀνεῖσι δὲ ἀπὸ τῆς Αἰγύπτου πάλιν Ἡρώδου τελευταίω. διὸ Ἰησοῦς ἠγνήθη ἐν Βηθλεὲμ ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἡμέρας ἣν ὁ παῖς τεσσαράρων ἐτάτην, ὅτε Ἡρώδης τεσσαράκοντα ἐπὶ τῆς ἀπὸ πηλὸς ἀπέβη τὸν βίον. Recte 37 annos tantum regnasse Herodem vult. Sed si tempore obitus Herodis Iesus erat quadrimus, ergo natus fuerit anno xxvi Actiaco. Quod est falsum. & reliqua, quæ ante hæc dicit Epiphanius, perperam omnia dicta. Deinde quam ridicula, quæ adicit de Herode Iuniore filio Archelai, qui vicem patris regnavit. Puto illum regnasse cum Regibus Persidis nouorum Chthonologorum. Summa disputationis nostræ: Christus natus est anno Herodis tricesimo sexto, Actiaco vicesimo octauo, periodi Iulianæ 4711, in fine, aut 4712, in principio, mundi 3948, Iudæorum 3759, computi Græcorum Paschalis 5507, Lunaris eorundem 5492, censu Augusti primo, qui fuit vniuersalis, vt distingatur a censu Iudææ, quo bona Archelæi in fiscum redacta. Eum censum suo tempore extitisse in archiis Romanis scribit Chrysostomus in Sermone de natali: ὅθεν δήλον, ὅτι καὶ πάλιν περὶ τῆς ἀπογραφῆς ἐτέχθη, ἔπειτα τοῖς ἀρχαίοις τοῖς δημοσίοις κειμένοις κἀδὲν Ἰησοῦς τῆς Ρώμης ἔξεσθαι ἐν τυχόντι, ἔπειτα τὸν κειμένον τῆς ἀπογραφῆς μαθόντα ἀκελεύσει δέναι τὸν βεβλήμενον. Vtinam haberemus illos κἀδὲν. In verbis Chrysostomi melius fortasse legeretur, ἔπειτα τοῖς ἀρχαίοις, ἔπειτα τοῖς δημοσίοις, &c. Neque dubito ita auctorem scripsisse. Recte autem πάλιν περὶ τῆς ἀπογραφῆς, ne confunderet cum altera, de qua~~

A nato igitur Christo, ad excessum Herodis, anni sunt duo absoluti: vt etiam recte coniecisse videantur, qui totidem annorum interuallum illud ponunt ex verbis Euangelistæ: ἀνεῖλε πάντας τοὺς παῖδας τοὺς ἐν Βηθλεὲμ ἔτι ἐν πᾶσι τοῖς ἡμέραις αὐτῆς, ἀπὸ διετούς καὶ κατωτέρω, καὶ τὸν χρόνον, ὃν ἠκείβωσε πᾶσι τῶν μάγων. Ex hoc, inquam, colligunt Christum fuisse bimulum, siquidem bimulos omnes iussit interfici. Ergo καὶ τὸν χρόνον, ὃν ἠκείβωσε πᾶσι τῶν μάγων. Supra dixerat: καλέσας τοὺς μάγους ἠκείβωσε παρ' αὐτῶν τὸν χρόνον ἔτι φαινομένη ἀσέγγις. Ergo stella illa cepit videri nascente Christo, & tunc iam biennium solidum fulgebat. Quod sane dubito, & dubitandi causa ipsi Magi: ποὺ ἐστὶν ὁ τεχθεὶς βασιλῆος τῶν Ἰουδαίων; Indicantur tunc recenter natum. Deinde εἶδον γὰρ αὐτὸν ἀσέγγα ἐν τῇ ἀνατολῇ, &c. Item: καὶ ἰδὲ ὁ ἀστὴρ, ὃν εἶδον ἐν τῇ ἀνατολῇ, προῆγεν αὐτὸν. Si statim, vt natus est, visa est Stella, & vt visa est, profectionem suam Magi instituerunt, vt sane fecerunt, illud ἀπὸ διετούς non satis est ad stabiliendum interuallum biennij a natali Christi, ad infanticidia. Sed profecto ita est: Herodes nesciens plane tempus natalis Christi, non solum bimulos pueros interfecit, sed & infra bimatum, etiam in illa die editos. Nam τὸ κατωτέρω proculdubio ostendit Iesum διετῆ non fuisse, sed κατωτέρω ἔτι διετούς. Qui illud interuallum definiunt biennio, habent Macro- D bium, quo sententiæ suæ viam muniant. Sic enim de Augusto: cum audisset, inter pueros, quos in Syria Herodes Rex Iudæorum intra bimatum iussit interfici, filium quoque eius occisum: ait, Melius est Herodis porcum esse, quam filium. Sed omnino tam falsum est Antipatrum Herodis filium inter illos pueros cæsum, quam ipsum Antipatrum bimulum fuisse: nisi forte hominem xxv annorum, aut amplius bimulum vocaueris. Neque enim Iosephus infanticidia illa tacuisset, si eodem.

A eodem tempore, quo cædes Antipatri, contigissent. Interfe- tus est au- tem Antipater iussu patris quinque diebus ante obitum ipsius patris. Magi vero in oppido Bethlehẽm puerum Iesum adorarunt. Quod si in oppido Bethlehẽm, ergo intra purificationem. Nam Iosephus & Maria illuc venerant, vt cum aliis gentilibus stirpis suæ nomina profiterentur. Interim oppressit eam partitudo, vt in diuersorio pepererit. Iam vero lex præcipit, puerperam procurare sese in suo sibi sanguine, hoc est, iustos dies τὴν λοχείων obseruare, & publico abstinere. Itaque puerperæ hinc nefas prius discedere, quam iustis purgationis operata fuerit. Cuius sententiæ fuit Aur. Augustinus, vir longe castigationis iudicij, quam Eusebius. Itaque hoc declaratur illis, ποὺ ἐστὶν ὁ τεχθεὶς βασιλῆος τῶν Ἰουδαίων; Nam nuper natum indicant. itemque illa: Ἐὶ Ἰησοῦς ἠγνήθη ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας, ἐν ἡμέραις Ἡρώδου βασιλέως, ἰδὲ Μαγιοὶ ἀπὸ ἀνατολῶν παρεγένοντο εἰς Ἱερουσόλυμα. Disertissime sub ipsum tempus nati Christi ipsos venisse dicit Euangelista, id quæ circa finem purificationis: cuius iustis functa Virgo sese cum puero stitit Deo in templo. Interea diuinitus monita aufugit in Ægyptum: Chaldæi vero in Persidem. Sed audi verba Epiphaniij: πάλιν τῆς ἐκδημίας Χριστοῦ. τὰ γὰρ τριακοντὰ εἴτη Ἡρώδου, τεσσαρακοντὰ δὲ δαυτέρω Αυγύστου βασιλείου ἤρξαται ὁ Χριστὸς ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας. κατέεισε δὲ εἰς Αἴγυπτον τὰ τριακοντὰ εἴτη ἔπειτα πάλιν Ἡρώδου ἀνεῖσι δὲ ἀπὸ τῆς Αἰγύπτου πάλιν Ἡρώδου τελευταίω. διὸ Ἰησοῦς ἠγνήθη ἐν Βηθλεὲμ ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἡμέρας ἣν ὁ παῖς τεσσαράρων ἐτάτην, ὅτε Ἡρώδης τεσσαράκοντα ἐπὶ τῆς ἀπὸ πηλὸς ἀπέβη τὸν βίον. Recte 37 annos tantum regnasse Herodem vult. Sed si tempore obitus Herodis Iesus erat quadrimus, ergo natus fuerit anno xxvi Actiaco. Quod est falsum. & reliqua, quæ ante hæc dicit Epiphanius, perperam omnia dicta. Deinde quam ridicula, quæ adicit de Herode Iuniore filio Archelai, qui vicem patris regnavit. Puto illum regnasse cum Regibus Persidis nouorum Chthonologorum. Summa disputationis nostræ: Christus natus est anno Herodis tricesimo sexto, Actiaco vicesimo octauo, periodi Iulianæ 4711, in fine, aut 4712, in principio, mundi 3948, Iudæorum 3759, computi Græcorum Paschalis 5507, Lunaris eorundem 5492, censu Augusti primo, qui fuit vniuersalis, vt distingatur a censu Iudææ, quo bona Archelæi in fiscum redacta. Eum censum suo tempore extitisse in archiis Romanis scribit Chrysostomus in Sermone de natali: ὅθεν δήλον, ὅτι καὶ πάλιν περὶ τῆς ἀπογραφῆς ἐτέχθη, ἔπειτα τοῖς ἀρχαίοις τοῖς δημοσίοις κειμένοις κἀδὲν Ἰησοῦς τῆς Ρώμης ἔξεσθαι ἐν τυχόντι, ἔπειτα τὸν κειμένον τῆς ἀπογραφῆς μαθόντα ἀκελεύσει δέναι τὸν βεβλήμενον. Vtinam haberemus illos κἀδὲν. In verbis Chrysostomi melius fortasse legeretur, ἔπειτα τοῖς ἀρχαίοις, ἔπειτα τοῖς δημοσίοις, &c. Neque dubito ita auctorem scripsisse. Recte autem πάλιν περὶ τῆς ἀπογραφῆς, ne confunderet cum altera, de qua

qua mentio in actis. Natus igitur Dominus anno Sabbatico. Annus A primus Sabbaticus, 3270 periodi Iulianæ. Annus nati Christi 4711. Interuallum 1442 anni a primo anno Sabbatico, ad annum nati Messia, quæ sunt septimanæ 206.

DE QVINQVE PASCHATIBVS A BAPTISMO
AD RESVRRECTIONEM.

DE interuallo τ̄ πολιτείας & functionis Messia, quot & quæ fuerint veterum opiniones, referre, difficiliorisne, an inutilioris fuerit operæ, nescio. Certe operosum est referre, ambitiosum refellere. Nam illa Eusebiana iam a nobis confutata de quatuor Pontificibus. B Vnam producam, quæ omittenda non erat: vt homines pij, & eruditi videant, quid iudicij illis veteribus fuerit in huiusmodi inuestigatione, & quo delectu ea a nobis accipienda. Clemens Alexandrinus vir sæculi sui eruditissimus, & vnus eorum, qui propius ab ætate, quæ Apostolos secuta est, scripserunt, Christum affirmat vnum annū duntaxat prædicasse. Id ex illo Esaiæ loco colligit a Luca productos ἐνιαυτὸν δεκτὴν κηρῶν κηρῶν ἀπέσειλέ με. Quod ita ille exposuit: ὅτι ἐνιαυτὸν μόνον ἔδω ἀπὸν κηρῶν. καὶ τὸ γέγραπται ἔτις. ἐνιαυτὸν δεκτὸν, &c. Mirum argumentum. Quod Esaias ex personâ Christi dixerit, *Acceptabilem misit prædicare me*, propterea consequens esse, vt vnum annum duntaxat prædicarit. Alij, eosque secutus Epiphanius, hanc C sententiam Clementis vt parum sinceram incrustarunt, & Christum duos annos πολιτεύσας coniiciunt ἐν τῶν πρεσβυτῶν quia, si fuit vnus ἐνιαυτὸς δεκτὸς, ergo fuit & alter ἀπὸ πλεονασμοῦ, καὶ ἕ δεκτὸς. Ergo, inquirunt, duos annos prædicauit: vno & tricesimo anno ætatis τὸν δεκτὸν: altero & tricesimo τὸν ἀπὸ πλεονασμοῦ, & præterea octaginta quatuor ἡμέρας ἀπὸ πλεονασμοῦ. Hæc eiusmodi sunt, vt illis relictis, meliora & veriora nobis quærenda sint. Quemadmodum igitur Thucydides per ætates & hiemes bellum Peloponnesiacum descripsit, ita nobis in re paulo obscuriore interualla quædam assumenda sunt, quibus totum illud tempus a baptismo, ad resurrectionem, perspicue notari possit. Per Paschata igitur interuallum illud diuidatur. Christus baptizatus est cyclo Lunæ vndecimo, ante Pascha. Resurrexit cyclo xv, post Pascha. Quatuor igitur anni sunt absoluti. Omne interuallum duobus terminis circumscribitur. Et proinde quatuor annis absolutis quinque Paschata debentur. A baptismo igitur, ad resurrectionem, quinque sunt Paschata. Primum Pascha diserte notatum est Iohannis 11. 17. 23. Secundum Pascha apud eundem, cap. v. ἐξ ταῦτα ἦν ἑορτὴ τῶν ἰσραηλίων. Eam enim ἑορτὴν Pascha esse, perspicuum est ex verbis Domini;

A Domini; capite antecedente: ἐγὼ ὑμῶν λέγετε, ὅτι ἐστὶ τέλος μωσῶς ἐστὶ, & ὁ θεοσεμὸς ἐρχεῖ; ex quibus patet, circiter mensem Tebeth hæc dicta fuisse. Coniectus fuit Iohannes in carcerem, re quidem, propter Herodiam, prætextu autem, propter turbam discipulorum ei quotidie affluentem, quæ suspecta erat Herodi. Auctor Iosephus: cui constantæ scribit Iohannes: ὅτι ἠκυσαν οἱ Φαρισαῖοι, ὅτι Ἰησοῦς πλείονας μαθητὰς ποιεῖ, ἢ Ἰωάννης, &c. Cædis autem Iohannis, vt & vinculorum, causa fuit Herodias, vt Euangelistæ testantur, non turba discipulorum, vt vult Iosephus. Iohannem enim summopere colebat Herodes. Marci vi. 20, & inuitus eius eadem iussit. Ibidem, 26. Matthæi xiiii. 9. Igitur post Iohannis supplicium, aufugit Iesus in Galilæam. Nam Hierosolymis ei tuto esse non licebat, propter celebritatem loci, licet Hierosolyma essent extra Tetrarchiam Herodis. Hinc incipit prædicatio Christi apud Matthæum, & Marcum. Tertij Paschatis vestigia extant in xii Matthæi, Marci 11, Lucæ vi: vbi fit mentio Iesu per maturas segetes ambulantis. Illud est primum Pascha post secundam profectio- nem in Galilæam. Prima enim profectio post baptismum: altera post Iohannem in vincula coniectum. Hinc, ad xiv caput Matthæi, gesta vnus anni continentur. xv vero capite dicitur Iesus abdidi- se in loca ignorabilia, sola, & deserta, in quæ nihilominus secuta eum fuerit multitudo trans lacum Tiberiadis. Causam secessus exponit Matthæus: quod scilicet tum primum Iesus inaudisset, vel potius præscisset de cæde Iohannis. Itaque nauigio delatus trans lacum secessit. Ibi miraculum quinque panum & duorum pisciculorum editum. Vtrunque vero, & miraculum, & Iohannis eadem paullo ante solenne Azymorum contigisse, liquido constat ex Iohannis sexto. Inde petat, qui volet. En quatuor Paschata a baptismo Christi. Quintum & vltimum Pascha est τὸ σαρωσίμων καὶ Ἰωάννησον, in quo Agnus verus pro nobis mactatus. Nunc singillatim ea quinque Paschata discutienda.

PRIMUM PASCHA.

P R I M V M Pascha habet characterem suum, xv annum imperij Tiberiani, cyclum Lunæ xi. Ex qua epocha cæteræ deprehenduntur. A baptismo sequitur ieiunium quadraginta dierum in deserto. Reditus Christi ad Bethabara. Iohannis 1. 28: vbi de Iesu Iohannes testatur. Hinc, ad proximum Pascha, non multos dies interfuisse scribit Iohannes. Prima die Messias agnitus ab Andrea fratre Simonis, & Simone filio Iona, hora diæ decima. Eadem die Simon vocatus KEPHA. Altera die Philippus domo Bethsaida sequitur Christum. Nathanaelis colloquium cum Christo. Hæc omnia Iohannis 1.

Tertia die in vico Galileæ Cana aqua in vinum conuersa. Hinc Iesu A
 in vicum Capernaum profectio. Vnde, quia Pascha imminebat, pau-
 cos post dies Hierosolyma ad solenne Azymorum reuertitur. Iohan.
 11, 13; Eodem tempore camporum, numulariorum mensas euertit:
 institoria, cauponas mercium, armenta & greges templo exigit. Io-
 hannes 11. Itaque a reditu Christi in Bethabara, & partes Iordanis, ad
 illud Pascha, acta capitum primi & secundi continentur apud Iohan-
 nem. Bethabara autem puto eundem locum fuisse cum eo, qui Iudi-
 cum v 11. 24, dicitur ביה בנה, adiacentem Iordani, & ipsum quoque
 aquis irriguum, vt ex eodem capite Iudicum colligitur. Quare male
 quædam exemplaria pro βηθαβαρᾱ habent βηθανια. quæ varietas iam
 antiquitus inoleuit, cum & de ea admoneat Epiphanius, scribens an- B
 no Christi 374, & Syrus atque Arabs Paraphrastes Bethania non Be-
 thabara legant.

Tempus prima Azymorum.

Annus xv Tiberij Cæsaris, C. Fusio Gemino, C. Rubellio Gemino
 C O S S. cyclus Lunæ xi, Solis x.

Annus xxxvi periodi quintæ Alexandræ embolimæus abundans.
 Tisri Septemb. ix, feria v: vt etiam Tisri Iudaicus 3789, cuius
 character 5. i. 1047.

Nisan Aprilis v, feria tertia.

Prima Azymorum, siue xi iiii Nisan, Aprilis xviii, feria ii. C

Annus Iulianus LXXIIII.

~~Computi hodierni Dionysiani XXIIX.~~
 Computi hodierni Dionysiani XXIIX.

Periodi Iulianæ 4742.

Computi Græcorum Paschalis 5537, eorundem computi Lunaris 5523.

A Thoth primo Nabonassari 776: Pachon vi.

A primo Thoth Aetiaco LIX: Pharmuthi XXI I I.

A conditu rerum 3978: Kriónos xvi i: Zygon 7.16. 52 Septemb. xxv.

Annus quartus Olympiadis CCI, Δωσίς ἕκτη Ἰπὶ δέκα.

Annus sextus periodi Atticæ, Ελαφβολιῶν Θ' τετρακάδι.

Annus LIII quintæ periodi Calippicæ, Μενυχιῶν Θ' πρὸς γενεάς πεν- D
 τεκαίδεκάτη. Quod autem Iesus baptizatus sit duobus Geminis C O S S.

hæc est omnium veterum sententia: qui tamen hoc tacuissent, tamen
 xv annus imperij Tiberiani eo nos manu deduxisset. Sed de die ba-
 ptismi non conuenit inter illos. Alij enim vi Iduum Nouembrium,
 alij xi Tybi, id est, v i Ianuarij, baptizatum scribunt. Basilidiani hæ-
 retici celebrabant baptismum xv Tybi, id est x Ianuarij. Clemens:
 οὗ ὁ ἀπὸ Βασιλείου καὶ Ἐβασίλιο ματὸς αὐτὸς τὴν ἡμέραν ἐορτάζουσι παροδοί-
 νυκτεροῦντες

A νυκτεροῦντες ἀναγνώσει. Φασὶ δ' εἶναι τὸ πρὸς τεκαίδεκάτην ἔτ' Ὁ Τιβέριου Καίσα-
 ρος, τὴν πεντεκαίδεκάτην ἔτ' Τυβί μηνός. At Epiphanius ait baptizatum
 παρ' ἐξ εἰδῶν Νομβρίων, καὶ Ἐβραίου Μαροδοῦν ἐβδόμη. Vt sexta Iduum
 Nouembris illo sæculo esset septima mensis Iudaici, id non potuit ac-
 cidere, nisi Cyclo x i i i, anno xvii imperij Tiberiani, Quod est ab-
 surdum. Imo si propius rationem putemus, hoc non potuit accidere
 in periodo Alexandria, qua vtebantur Iudæi, nisi cyclo quinto. Quæ
 omnia sunt puerilia.

S E C V N D V M P I A S C H A

B A v antecedente Pascha, ad mensem Tebeth, comprehenduntur
 gesta capitis i i i Iohannis, colloquium Nicodemi, discessus
 Christi ex vrbe, transitus per Samariam. Nam ex Galilæa Hieroso-
 lyma pergentibus necessarius erat transitus per Samariam, auctore Io-
 sepho. Transitus per Samariam incidit in mensem Tebeth, vt iam
 indicauimus. Item quatuor menses supererant ad messem. Mensis
 autem messis erat Ijar secundus a Nisan, octauus a Tisri. Coniectus
 erat in carcerem Iohannes propter multitudinem discipulorum, vt
 volebat videri Herodes, vt autem res erat, propter Herodiadem. Ve-
 ritus igitur Iesus, ne & multitudo discipulorum suorum suspecta esset,
 vt diserte expressum est Iohann. iv. 1. 2. 3, iterum in Galilæam secessit.

C Huc pertinet quartum caput Iohannis. Hinc Matthæus orditur præ-
 dicationem Christi ἀπέσας ὁ ὁ Ἰησοῦς, ὅτι ὁ Ἰωάννης παρέδωκεν, ἀναχάρησεν
 εἰς τὴν Γαλιλαίαν. Paulo post: ἀπὸ τότε ἤρξατο Ἰησοῦς κηρύσσειν. Clarius
 apud Marcum: καὶ ὁ ἀποδοκίμασεν τὸν Ἰωάννην, ἦλθεν εἰς τὴν Γαλι-
 λαίαν κηρύσσειν καὶ διαγγέλιον τὸ βασιλείας ἔτ' θεοῦ. In itinere sanatus fi-
 lius aulici Herodiani, secundum scilicet, miraculorum, quæ Chri-
 stus a baptismo edidit. Rursus repetit Hierosolyma festo Pascha-
 tis, quod fuit secundum a baptismo, & de quo nunc agimus. Scri-
 bit enim Iohannes initio capitis v: μετὰ ταῦτα ἐξ ἑορτῆς τῶν Ἰουδαίων,
 καὶ ἀνέβη ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱερουσόλυμα. A mense Tebeth proximum festum
 vnum de tribus, propter quæ esset Deo sisti, id vero est Pascha.

D Haud dubium igitur, quin illa ἑορτὴ fuerit Pascha, quod etiam ve-
 rustissimo scriptori Irenæo visum est. Itaque menses tres tantum
 mansit in Galilæa, postquam Iohannes in vincula coniectus est. In-
 tra id tempus clinicus sanatus, quem octo & triginta annos san-
 guor obsidebat. Hoc in ipsa vrbe factum ad portam, quam ἡ
 βαπτικὴ vocat Euangelistes: Nehemia autem ea ἐστὶν ἡ πύλη, hoc est
 πύλη παρθραπικῆ, in Piscina ἑορτῆς, vt recte vertit Paraphrastes
 Syrus. Id autem est domus gratiæ. Ita dicta, propter salutem dimit-
 titur

nitus agris contingentem. Nam in aquam diuinitus commotam immerſi Clinici in integrum reſtituebantur. Totum vero quintum caput dicatum miraculo Clinici illius ſanati. Poſt quintum caput magnus hiatus ſequitur, abrupto tenore hiftoriæ. Nam Apoſtolus ſtatim initio vi capitis, nulla mentione tertiæ in Galilæam profectioſis, orditur reſia Galilæa geſtas, quæ capitibus apud Matthæum xiv, Marcum vi, Lucam ix exponuntur. Idque conſulto ab Apoſtolo factum. Neque enim opus erat ea repetere, quæ accurate & copioſe ab illis tribus antea explicata erant, cum aliorum *ᾠδαλειπόμωρα* tantum perfequitur. Scio doctos viros, qui Harmonias Euangelicæ hiftoriæ contexerunt, ea, quæ a Matthæo a quarto, ad quartumdecimum caput, & ſimiliter a reliquis duobus Euangeliftis tractantur, in id tempus conieciſſe, quæ ſecundo Paſchati & ſecundo anno a baptiſmate compete-
Bbant. Sed quemadmodum illi ſuas rationes habent, cur id fecerint, ita & nobis cauſæ non defuerunt, cur aliter faceremus. Nos eorum induſtriam laudamus, & noſtræ tamen nos ſententiæ nondum pœnitet. Nam quæ ante xiiii Matthæi, vi Marci, ix Lucæ narrantur, eorum melior pars inter v, & vi Iohannis interſicienda, cum pertineant ad tertiã *ἡμέραν εἰς Γαλιλαίαν*, quando adhuc Iohannes in vinculis erat.

Tempus prima Azymorum.

Annus xvi Tiberij M. Vinutio Quarto, C. Caſſio Longino coſſ. C
 Cyclus Lunæ xii. Solis xi.

Annus xxviii periodi quintæ Alexandræ, ordinarius communis.

Tifri ciuilis iiii Kal. Octob. tranſlatus a feria iiii in v, vi & Tifri
 computi hodierni anni Iudaici 3790. cuius character 4.23.556.

Tebeth xviii Decembr. feria tertia.

Niſan Martij xxv, feria ſexta.

Prima Azymorum, ſiue xiiii Niſan, Aprilis vii, feria ſexta.

Annus Iulianus lxxv.

~~Computi hodierni Dionyſiani xxx.~~

Computi hodierni Dionyſiani xxx.

Periodi Iulianæ 4743.

Computi Græcorum Paſchalis 5538, eorundem computi Lunariſ 5524.

Annus mundi 3979, Krionos xvii, Zygon, i. 22. 41, Septemb. xxv.

A Thoth primo Nabonaffari, 777: Pharmuthi xxv.

A primo Thoth Aetiaco, lxx, Pharmuthi xxi.

Annus lvi periodi quintæ Calippicæ, Μηνὸς ἑβδόμησδεκάτης.

Annus primus ccm Olympiadis, Δαισίς ὀγδοήσδεκάτης.

Annus lvi periodi Atticæ, Ελαφιβολιῶν ὀγδοήσδεκάτης. Inter

Con-

A Conſulatum duorum Geminorum & Conſulatum Vinucij cum Longino, Faſti Siculi interponunt Rufum, & Rubellinum: Epiphanius Rufum & Rubellionem, atque Chriſtum paſſum Vinicio & Longino coſſ. Miror igitur ab accuratis ſcriptore Onufrio omiſſam horum Conſulum mentionem, tamenſi falſa ſit. Nam Conſulatus Geminorum incidit in xv annum Tiberij, ac proinde in Cyclum xi. Conſulatus autem Vinucij in xii Cyclum, vt ex Velleio conſtat, qui eo anno librum ſuum ſcribebat, & characterem illi anno appoſuit annum vrbiſ Varronianum 783, hoc eſt, cyclum xii. Ergo nullus annus interfuit inter duos Geminos, & Vinucium Quartinum. Cum autem annus Varronianus 783 ſit 782 Catonianus & Faſtorum Capi-
Btolinorum: mirum eundem Onufrium, qui ſe Faſtos Capitolinos ſequi profitetur, & quidem ſequitur, Conſulatum Vinucij in 783 annum vrbiſ contuliſſe. In quo oblitus eſt ſui. Oportet autem illos duos coſſ. Rufum & Rubellionem ſuffectos fuiſſe. Sed quibus ſuffectos dicemus? duobus Geminis? Nefcio.

TERTIVM PASCHA.

TERTII Paſchatis veſtigia extant in Matthæi xii, Marci ii, Lucæ vi capitibus, de Ieſu ambulante *διὰ τῶν σπορέμων*, item de diſcipulis qui ſpicas decerptas manibus affriabant. Quod ſatis erat ad Paſchatis proxime antecedentis tempus deſignandum: quod in Niſan flauescunt ſegetes. Sed Lucas etiam diem ipſam deſignauit, adiiciens eam fuiſſe *ἡμέραν ἑβδόμην*, nimirum Sabbatum id, quod proxime poſt Solenne Paſchatis ſequitur. Nam *ἡμέραν ἑβδόμην* hoc eſt *ἡμέραν ἑβδόμην ἑβδόμης ἑβδόμης*, Lex iubet ſeptem Hebdomadas putare. Itaque Hebdomades omnes & Sabbata omnia a Paſchate, ad Pentecoſten, ſumunt appellationem ſuam *ἡμέραν ἑβδόμην ἑβδόμης ἑβδόμης*. Interuallum autem illud omne dierum, quod Græci Πεντηκοστήν
D vocant, Iudæis dicitur *ἡμέραν ἑβδόμην ἑβδόμης ἑβδόμης*, numerus manipuli: quia *ἡμέραν ἑβδόμην ἑβδόμης ἑβδόμης* Omer ſiue *ἡμέραν ἑβδόμην ἑβδόμης ἑβδόμης* primitiarum offerebatur.

Indiculus Sabbatorum Pentecoſtes.

<i>ἡμέραν ἑβδόμην ἑβδόμης ἑβδόμης</i>	19 Niſan	31 Martij
<i>ἡμέραν ἑβδόμην ἑβδόμης ἑβδόμης</i>	26 Niſan	7 Aprilis
<i>ἡμέραν ἑβδόμην ἑβδόμης ἑβδόμης</i>	3 Jjar	14 Aprilis
<i>ἡμέραν ἑβδόμην ἑβδόμης ἑβδόμης</i>	10 Jjar	21 Aprilis
<i>ἡμέραν ἑβδόμην ἑβδόμης ἑβδόμης</i>	17 Jjar	28 Aprilis
<i>ἡμέραν ἑβδόμην ἑβδόμης ἑβδόμης</i>	24 Jjar	5 Maij
<i>ἡμέραν ἑβδόμην ἑβδόμης ἑβδόμης</i>	2 Siwan	12 Maij

Prima igitur Hebdomas, quæ putatur ab oblatione Omer, dicitur *ἡμέραν ἑβδόμην ἑβδόμης ἑβδόμης*: ſecunda *ἡμέραν ἑβδόμην ἑβδόμης ἑβδόμης*. & ſic deinceps:

vt habes in Indiculo, in quem coniecimus Sabbata omnia τῆς ποιητικῆς ἡμέρας istius anni, de quo nunc loquimur. Intellige autem τὴν ποιητικὴν, interuallum a Pascha, ad solenne Pentecostes: non autem ipsum solenne Pentecostes. Eodem modo μία δευτέρῳ πρωτῷ est feria Solis prima post festum Paschatis. τέλει δευτέρῳ πρωτῷ, feria Mercurij post δευτέραν Paschatis. Quare & ἑβδόμενον δευτέρῳ πρωτῷ est primum Sabbatum, quod proxime τὴν δευτέραν & Πάχα sequutum est. Hebraice ergo ἑβδόμενον δευτέρῳ πρωτῷ, ἑβδόμενον πρωτῷ: ἑβδόμενον δευτέρῳ δευτέρῳ πρωτῷ ἑβδόμενον πρωτῷ. Hoc enim est perinde ac ἑβδόμενον ἀπὸ τῆς δευτέρας πρωτῷ, ἀπὸ τῆς δευτέρας δευτέρῳ. Quam aliena ab hoc sensu adferant veteres omnes, & quam intricata Epiphanius κατ' ἀνοήτων pag. 197, potest scire, quæ eorum locos consuluerit.

Tempus prima Azymorum.

Annus xvii Tiberij Cæsaris. Ti. Cæsare Aug. Germ. v, L. Ailio Seiano coss. Cyclus Lunæ xiii, Solis xii.

Annus xxxviii periodi quintæ Alexandræ defectiuus communis.

Tisri ciuilibus xviii Septembris, feria secunda translatus. Sed Iudaicus hodiernus anni 3791, fuisse 7. 8. 352, Septembris xv, anno communi abundantanti.

Nisan, Martij xiii, feria tertia.

Prima Azymorum, siue quartadecima Nisan, xxvi Martij, feria secunda.

Annus Iulianus lxxvi.

~~Annus Iulianus lxxvi.~~

Computi hodierni Dionysiani xxxi.

Periodi Iulianæ 4744.

Computi Græcorum Paschalis 5539, eorundem Computi Lunaris 5525.

Annus mundi 3980. Kriónos iiii. Zygon 3. 4. 31, Septemb. xxv.

A Thoth primo Nabonassari 778, Pharmuthi xiii.

A primo Thoth Actiaco lx, Phamenoth vltima.

Annus lvi periodi quintæ Calippicæ, Ελαφβολίων πρωτεύειας τεσσαρσκαδεκάτη.

Annus secundus ccii Olympiadis, Περίτις δευτέρα θβίνοντ.

Annus octauus periodi Atticæ, Ελαφβολίων πέμπτη ἡμέρα δέκα. qui quidem Elaphebolion mere fuit Lunaris. Nam eius character, 2. 12. 790, Martij xii, in quam diem eo anno incidit neomenia Elaphebolionos.

Q V A R -

Q V A R T V M P A S C H A.

IN annum verum Christi xxxiiii, in quem incurrit quartum Pascha, capita hæc coniicienda, xiiii Matthæi: vi, xiv Marci: vii, Lucae, & cædes Iohannis Baptistæ, qui duo Paschata exegit in vinculis apud castrum, cui nomen Μαχαιρός. Hinc ad passionem Domini, filium historiæ ab omnibus Euangelistis continuatur. Scribunt igitur Matthæus, Marcus & Lucas, Iesum, cum esset in Galilæa, vsque lacum Tiberiadis, in loca sola secessisse. Causam afferunt, recentem casum Iohannis Baptistæ, item Iesum ab Herode metuentem, cuius scilicet iussu Iohannes gladio percussus fuit. Quo nuncio acce-

pto Iesus, inquit Matthæus, ἀνεχώρησεν εἰς ἐρημὸν τόπον κατ' ἰδίαν. Iohannes addit tantum, πέραν τῆς θαλάσσης migrasse. Quatuor autem Euangelistæ vno ore scribunt, tunc nihilo scius vulgus Iesum secutum: vbi miraculum quinque panum & duorum piscium patratum. Atque omnes quidem Euangelistæ hæc vno consensu. Tempus autem, vt diximus, solus Iohannes designat. ἦν δ' ἐξὸς τὸ πάχα ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰσραηλίων. Ecce quartum Pascha a baptismo: ante quod Iohannes gladio percussus iussu Herodis. Continuit igitur se intra fines Galilææ, vsque ad solenne σκωπηγίας. Tum ait Iohannes, μεθόθεν τῆς ἑορτῆς Iesum iterum Hierosolyma venisse. μεθόθεν ἑορτῶν vocat, quod Iudæis dicitur τῆς ἡπ.

C Sabbata interiecti, dicuntur Hebræis ἡπ, hoc est, dies profestus, ἑργασίαι ἡμέρας, τὸ μετὰ τὸν ἑβδόμενον. In illis autem solennibus, quæ per octo aut septem dies obeuntur, semper primus & vltimus eorum dierum est festus, vt in solenni σκωπηγίας, de quo loquimur. Intermediis opus fit. Itaque illi dies vocantur ἡπ, profani, profesti. Quod si Sabbatum in illos intermedios dies incidit, dicit ἡπ ἡπ, ἑβδόμενον ἐν τῷ μετὰ τὸν ἑορτῆς. Porro vsus prauus loquendi veram normam deprauauit. Nam ἑβδόμενον prius dicebatur ex Hebraico ἡπ ἡπ. Et non dubium est, quin vetustissimi Iudæi ἑλλωισαὶ dixerint μία ἑβδόμενον: pro quo posteriores maluerunt μία ἑβδόμενον, non bene. Et meo iudicio in Actis xiii, 14, τῇ ἡμέρᾳ ἑβδόμενον melius legitur, quam ἑβδόμενον.

D τῶν. Tamen vetustissimus est error. Nam in epistola Samaritarum ad Antiochum legitur, τὴν ἡμέραν τῶν Ἰσραηλίων λεγομένην ἑβδόμενον ἡμέραν. Inde Iosephus lib. xii: εἰσελθὼν εἰς ἑβδόμενον εἰς τὴν πόλιν. Et libro iii: τὴν ἑβδόμην ἡμέραν, ἢ πρὸς ἑβδόμενον καλεῖται. quemadmodum pro Κεδρών dixerunt χείμαρρον τῶν Κεδρών. Nam inde factum, vt, cum dicerent μία ἑβδόμενον, τὰ ἑβδόμενον tam pro tota hebdomade, quam pro die ipsa septima hebdomadis vsurpari ceptum sit. Et quod rectum erat prius ἐν τῷ μετὰ τὸν ἑβδόμενον, pro eo, quod Iudæis hodie

dicitur *τῶν ἡμερῶν*, posteriores ἐλλωμισαὶ maluerint ἐν τῷ μεταξὺ *Καββάτων*. A
 τῶν, aut eis τῷ μεταξὺ *Καββάτων*. quemadmodum dicitur apud Mar-
 cum eis οἰκίαν, pro ἐν οἰκίᾳ. τῷ μεταξὺ *Καββάτων* est *τῶν ἡμερῶν*, quas ἐνε-
 γουὸς ἡμέρας vocat Plutarchus *Quæstionibus Romanis*. Quare legi-
 mus apud Lucam in Actis, cap. xiiii: *παρεκάλει τὰ ἔθνη εἰς τὸ μεταξὺ*
Καββάτων λαλεθῆναι αὐτοῖς τὰ ῥήματα ταῦτα. Gentes orabant eum, vt
 reliquis septimanæ diebus eadem sibi exponerentur, perinde ac in
 Sabbatho, quo solo Iudæi in Synagogas & προσευχὰς conueniunt. eis
 τῷ μεταξὺ *Καββάτων*, vel, quod idem est, ἐν τῷ μεταξὺ *Καββάτων*, est ἡμερῶν
 τῶν ἡμερῶν. Sic μεθυσθε ἐορτῆς, est eis τὸ μεταξὺ ἐορτῆς *τῶν ἡμερῶν*. Ultima die
 solemnitatis, quam *Πενή* Hebræi, *μεγάλω τῷ ἐορτῆς ἡμέραν* vocat Io-
 hannes, id est, τῇ οὐδοῶδι τῷ σκλωπηγίας, xxiii Tisri, Iesus docebat po- B
 pulum. quæ dies eo anno incidit in xvii Octob. Mansit igitur Ie-
 sus Hierosolymis post solenne *σκλωπηγίας* cuius temporis acta conti-
 nentur capitibus Iohannis, a vii, ad finem x. Interea incurrunt Encæ-
 nia, quæ cultus obseruatur xxv Casleu: cuius mēsis neomenia contigit
 xxiii Nouembris: & proinde Encænia xvii Decembris, feria quarta.

Tempus prima Azymorum.

Annus xviiii Tiberij Cæsaris, Cn. Domitio Ahenobarbo, A. Vitel-
 lio coss. Cyclus Lunæ xiv, Solis xiiii.

Annus xxxix periodi quintæ Alexandræ.

Tisri ciuilis vi Septembris, feria v, embolimæus abundans. Sed Iu- C
 daicus 3792 translatus a quarta feria, ad quintam. cuius chara-
 cter 4.17.148.

Nisan Kal. Apr. feria iii.

Prima Azymorum, siue xiv. Nisan, xiv Aprilis, feria secunda.

Annus Iulianus lxxvii.

Computi Dionysiani xxxii.

Periodi Iulianæ 4745.

Computi Græcorum Paschalis 5540, eorundem Cōputi Lunaris 3526.

Annus mundi 3981, Krionos xxiv. Zygon, 4.10.20, Septemb. xxv.

A Thoth primo Nabonassar 779, Pachon iii. D

A primo Thoth Actiaco lxi, Pharmuthi xix.

Annus lvi quintæ periodi Calippicæ, *μενουχίων* & *πενταετίας* τε-
καιδεκάτη.

Annus iiii Olymp. cci, Δαισίον ἐνάτη φθίνοντες.

Annus nonus periodi Atticæ, Ελαφβολίαι & ἑκτη ἰσαρδίου.

Hoc anno Sejanus interfectus. Consule inscriptionem Iulienam
 tam, quam diatriba de Palilibus Urbis produximus.

QVINTVM PASCHA ET VLTIMVM.

ANTE quintum Pascha, quod fuit vltimum Domino ἐν ἀποστόλοις
 πολιτευομένω, quodque nos vocamus Pascha *σαυρώσιμος*, suscitatur
 Lazarum: afro vehens urbem ingreditur. Et reliqua. Vltimum,
 Pascha celebrat cum discipulis suis vespere feriæ quintæ, post cuius oc-
 casum incipit feria vi Iudaice. feria, inquam, quinta, quæ erat ter-
 tiadecima desinens. Sequenti die crucifixus, quæ erat feria sexta, pri-
 ma Azymorum, Nisan quartadecima. Dies iste notatus fuit, insigni
 Solis obscuratione, vt clare extat apud ipsos Euangelistas. item apud
 Tertullianum in Apologetico. Nam loquens *πρὸς τὴν σωρωσίμω ἡμέ-*
 B *ρας: Eodem, inquit, momento dies medium orbem signante Sole subducta*
est. Deliquium utique putauerunt, qui id quoque super Christo predi-
catum non scierunt. Et tamen eum mundi casum relatum in archiuis
vestris habetis. Sed non solum in archiuis, imo & in historiis. Nam
 tam memorabilis casus etiam Phlegon meminit, vt scribit Eusebius.
 Cuius hæc verba: *Scriptis vero super his & Phlegon, qui Olympiadarum*
egregius supputator est, in xiiii libro ita dicens: Quarto autem anno
ccii Olympiadis, magna & excellens inter omnes, quæ ante eam accide-
rant, defectio Solis est facta. Dies hora sexta ita in tenebrosam noctem
versa, vt stella celo visa sint, terræque motus in Bithynia Nicenæ urbis
multas ades subuerterit. Hæc ille. Sane egregia tam celebris diei mo-
 C nimenta, Archiua Romana, & Phlegon insignis temporum compu-
 tator. Eclipsim autem ordinariam, id est, *ἡμερῶν τῆς σελήνης* nul-
 lam eo anno fuisse, anomalia latitudinis Lunaris arguit. Extra ordi-
 nem igitur fuerunt horribiles illæ Solis tenebræ, ipso Lunæ plenilu-
 nio: in quo etiam de Luna aliquid defecisse circiter Solem occasum,
 epilogismus astronomicus ostendit.

Tempus prima Azymorum τῆς σωρωσίμω.

Annus xix Tiberij Cæsaris, Ser. Sulpitio Galba, L. Cornelio Sulla
 coss. Cyclus Lunæ xv, Solis xiv.

Annus xl periodi quintæ Alexandræ, communis ordinarius.

D Tisri xxv Septembris, feria v. At Tisri hodiernus anni 3793 fuit
 3.14.747, transferendus a feria tertia in quintam, propter

GATRAD ὑπεβάσις bidui.

Scenopegia ix Octobris.

Neomenia Casleu xxiii Nouembris, feria prima.

Encænia Macabæi, xvii Decembris.

Nisan xxi Martij, feria septima.

Prima Azymorum, Aprilis tertia, feria sexta.

Annus Iulianus LXXVIII.

Computi Dionysiani XXXIII.

Periodi Iulianæ 4746.

Computi Græcorum Paschalis 5541, eorumdem Cōputi Lunaris 5527.

Annus 3982, a conditu rerum, Kriónos XIII. Zygon, 5. 16. 9, Septem-

bris XXV, concurrens cum neomenia ciuili Iudaica.

A Thoth primo Nabonassari 780, Pharmuthi XXI.

A Thoth Actiaco LXII, Pharmuthi VIII.

Annus LVII quintæ periodi Calippicæ, Μηνυχιών 9 πεντακαιδεκάτη.

Annus quartus CCII Olympiadis, Δαισίς ἕκτη Ἰη Δέκα.

Annus decimus periodi Atticæ, Ἀθηναιῶνος τετρακάδι.

VETERVM VELITATIONES DE DIE

PASSIONIS DOMINICÆ.

A summouemur veterum auctoritatibus, quorum ratio propter doctrinam, sanctitatem, & vetustatem habenda est. Sed quæ ratio haberi possit, cum alius alia aliter dixerit? Christus passus est XIV Nisan, die Veneris. hoc nemo sanus negauerit. Ab Aprili XV anni Tiberij, ad Aprilem XIX anni eiusdem, quinque Paschata sunt: quorum duo tantum primam Azymorum sexta feria habent, anno XVI, & anno XIX imperij Tiberiani. Annus XVI Tiberij fuit secundus annus a baptismo, vt iam vidimus, cuius Nisan XXV Martij, feria septima. Proinde quarta decima Nisan, siue πρώτη Ἀζύμων, VII Aprilis, feria VI. Quidam igitur veterum Christum vnum annum tantum prædicasse scribunt, anno XV Tiberij, anno autem XVI crucifixum. Hæc omnium vetustissima fuit opinio. Clemens: τὸ τετάρτος αὐτῶ ἀκροβόλου ἔργου ἀναφέροιν ④ ὡς πινεσ τὰ ἑκαταδεκάτω ἔτη ἔ Τιβερὺς Καίσαρ ④, Φαρμουθ κέ. ④ ἡ Φαρμουθι κέ. ἄλλοι ἡ Φαρμουθι τὸ πεπονθέναι τὴν ἑωτήρα λέγουσι. XXV Phamenoth est XXI Martij, quia tantum abest, vt passus sit Christus, vt hoc illo sæculo accidere non potuerit, nisi cyclo Lunæ VII: hoc est duodecimo anno Tiberij. Quomodo igitur XVI Tiberij, quo tempore XXI Martij erat XXVI Adar? Idem dicas de XIX, aut XXV Pharmuthi: Epiphanius duos annos prædicasse, tertio passum, vt a nobis supra relatam est, Vinucio, & Longino COS. hoc est, cyclo Lunæ XII, Solis XI, idq. XIII Kal. April. hoc est, vicesima Martij. Si vicesima Martij erat dies Veneris, ergo litera Dominicalis erat D, cyclo Solis XIV, Lunæ XV: quibus cyclis Christus sine dubio passus, sed triennio post Consulatum Vinucij, & Longini. Hæc indigna sunt, quæ confutentur. Augustinus XXV Martij: cui Chrysostomus præter assensum suum, etiam causam.

A causam adiicit, necessario eum debuisse pati XXV Martij: quia eadem conceptus fuit. Si XXV Martij erat dies Veneris, ergo litera Dominicalis erat B, cyclo Solis XVI, Lunæ XVII, anno imperij Tiberiani XXI, atque eo quidem octauo currente a baptismo. Quod est ab omni ratione alienum. Aut igitur hoc concedant, aut eodem anno passum, quo & baptizatum, XV anno Tiberij, cyclo Solis X, Lunæ XI, Adar vndeicesima. Quæ nemo concedet. At Cassiodorus ad Consulatum V Tiberij hæc notat: *His COS. Dominus noster Iesus Christus passus est VIII Kalend Aprilis, & defectio Solis facta est, qualis ante vel postmodum nunquam fuit.* Si XXV Martij erat feria VI, anno XV Tiberij, eadem XXV Martij non erat feria VI, anno XVII Tiberij.

B Quare hæc omnia ridicula sunt. Qui cum ratione aliqua errarunt, ipsis placuit Christum passum VII Kal. Aprilis, cyclo Lunæ XVI, Solis XV: in quibus Dionysius Abbas, cognomine Exiguus, item Victorius. Nam vterque a natali Christi, ad eius mortem, XXXIII annos absolutos ponunt. hoc est, Christum anno XXXIV ætatis suæ passum volunt. Si vnitas addenda annis Christi ad methodum cycli Paschalis, & Christus passus est anno ætatis suæ 34: ergo & Cyclo Lunæ XVI passus est. Itaque anno Christi 701 ineunte periodi Iulianæ 5413, cyclo Lunæ XVII adhuc currente, in ipso natali, Ecclesia Romana temporibus Bedæ notabat annum a passione Christi DCLXVII. Hoc est, in Paschate proxime sequente, inibat annus 668 a passione, anno

C Christi vulgari 701, periodi Iulianæ 5414, cyclo Lunæ XVIII. Quod si XV ad 668 adieceris, & totum in XIX partiaris, habebis cyclum Lunæ 18 eo anno currentem. Si annis a passione addenda XV ad methodum cycli Paschalis: Ergo Christus passus cyclo Paschali XVI. Sed si anno antecente prima Azymorum erat feria VI, ergo anno hoc, qui proxime secutus est, quique erat communis, prima Azymorum non poterat esse feria VI. Hoc demonstratur ex ipso anno ciuili. Erat annus XLI quintæ periodi Alexandræ. Tisri XV Septembris, a feria secunda ad tertiam translatus propter sequentis anni neomeniam & ipsam quoque transferendam. Erat annus communis ordinarius. Nisan XI Martij, feria quinta. Quod si Christus passus XXVI Martij, ergo

D XVI Nisan passus. Atqui Euangelistæ quartadecima Nisan passum scribunt. Ergo falsum, Christum passum XVI cyclo, XX anno imperij Tiberiani, primo Olympiadis CCII. Hæc enim tria concurrebant. Eodem anno passum volebant Nicetas, & Ecclesia Græca, X Kalend. April. plenilunio. Nam sane plenilunium non potuit accidere illo sæculo in XXI Martij, nisi cyclo XVI. Atqui repugnat feria. Sed consideremus verba Bedæ, qui anno Christi 701 ineunte, indictione XIV, ait ita scriptum fuisse in Indiculo cerei paschalis in Natali Domini:

A PASSIONE DOMINI NOSTRI IESV CHRISTI ANNI SVNT A
 DCLXVIII. Nam manifesto vult tot annos præterisse. Itaque hoc
 modo sequenti paschate, vnde debebant incipere anni a Passione, is
 fuisset annus sexcentus nonagesimus nonus iniens. Itaque Chri-
 stus hoc modo passus fuisset cyclo xv, non xvi. nisi imperite eos
 dixisse putemus, anni sunt sexcenti sexaginta octo, pro, annus est sex-
 centus sexagesimus octauus. quem ab usum loquendi etiam in
 bonis auctoribus, Plutarcho & aliis deprehendimus. Quare vides non
 conuenisse inter illos veteres. quos utique omnes fugit ratio, præter
 vnum Eusebium virum Christianorum in sæcularibus literis illius æui
 doctissimum, qui recte & iv anno Olympiadis passum notat, & ob-
 tenebrationem Solis a Phlegonte proditam, nõ aliam esse ab ea, quam B
 in morte Domini contigisse Euangelistæ scribunt. Vana igitur fuit
 iactatio illa Tessaresca decaetarum, qui profitebantur ex Actis Pilati
 se verum diem Passionis Dominicæ tenere: eumque fuisse a. d. viii
 Kal. April. hoc est xxv Martij. Propterea in quamcunque feriam ca-
 deret xxv Martij, in ea Pascha celebrabant. Cappadocum quoque
 Ecclesiæ eadem die xxv semper Pascha instaurabant. Alia rursus
 Acta Pilati se reperisse scribit Epiphanius, quæ Christum passum di-
 cerent xv Kal. Aprilis: qui erat stupor asininus. Non decreuimus
 omnia veterum errata recensere: & quæ retulimus, ideo refellimus, ne
 ineptiora, quæ supersunt, nobis obiiciantur. Et vero recentiorum de
 eadem re diuersas sententias adferre, est male horas collocare. Pri- C
 mus omnium Iohannes Lucidus, vir harum rerum peritissimus,
 animaduertit Christum passum cyclo Lunæ xv, Olympiadis ccii
 anno quarto, ætatis suæ anno xxxiii Dionysiano. Cui refraga-
 tur Onufrius noster, & eodem anno eiusdem Olympiadis passum
 concedit, sed anno ætatis xxxiv Dionysiano. Quod quis intelligat?
 Ita igitur instruit demonstrationem suam. Christum natum vult Au-
 gusti consulatu xiii, hoc est, in Decembri illius anni, quo Consula-
 tum xiii gerebat Augustus, nempe xxv Decembris anni 44 Iuliani,
 cyclo xix: & proinde infert: *Quæcum ita sint, si a duorum Gemino-
 rum consulatu, per triginta retro annos recurremus, inueniemus Iesum
 Christum natum fuisse in fine eius anni Iuliani, quo Imp. Cesar Aug. xiii, D
 & M. Plautius Siluanus Consules fuerunt, anno Urbis conditæ dclxii,
 imperij Cesaris Augusti post victoriam Actiacam xxx, Olympiadis
 vero dxciv anno tertio.* Hæc ego in medium protuli, vt Lector
 animaduerteret, quid sit, & quæ sit, ~~quæ sit, & quæ sit~~
~~quæ sit, & quæ sit~~, sed quia veram epocham non ap-
 prehendit, longe a vero aberrasse. Vno enim anno minus hoc inter-
 uallum putat esse, quam re ipsa sit. Nam vero propius est, Christum
 anno

A anno Iuliano 44 natum, Augusto xiii Consule, quam 45, quo mo-
 do vult Dionysius Abbas, sed ipse vno anno ferius Augustum xiii
 consulem fuisse existimat, nempe cyclo primo. Atqui is erat cyclo
 decimus nonus, vtpote anno Iuliano 44. Nam Consulatus xiii Au-
 gusti est octauus inclusiue C. Marcij Censorini, & C. Asinij Galli: qui
 incidit in annum Iulianum xxxvi, vt manifesto docet Censorinus.
 Ergo Consulatus Augusti xiii anno Iuliano xlv. Vere igitur col-
 ligit, & male sentit. Hinc sequitur, vt quædam feliciter, quædam se-
 quius hic dicta sint. Nam verissimum est, Consulatum Augusti xiii
 concurrisse cum anno tertio Olympiadis cxlv, sed eum annum Pa-
 lilius Varronianorum fuisse 752, & Actiacum xxx, hoc vero falsum
 B est. Vno enim anno plus dicit. Itaque annus Olympiadis ostendit,
 eum bene collegisse natalem Christi, annus autem Urbis arguit eum
 male comparasse. Non enim sentit se a vulgari annorum Christi com-
 puto dissentire: quod tamen facit, & quidem recte. His ita positis, vult
 Christum passum non anno xxxiii ætatis suæ, vt Iohannes Luci-
 dus & alij, quorum sententias reicit, sed anno xxxv, cyclo xvi, se-
 cundum ea, quæ proponit. Nam annus vulgaris Christi 34, est xvi cy-
 cli Lunaris. Ergo passus anno Iuliano 79. Aufer 44 annum Iulianum,
 in cuius fine Christum natum vult. Remanebit annus 35 currens a na-
 tali Christi, ad eum natalem, qui proxime eius passionem antecessit,
 quod ex methodo cycli intelligitur. Si enim Christus natus est in fi-
 C ne cycli xix: ergo annis Christi nihil addendum ad methodum cycli
 Paschalis. Quare tricesimus quintus annus per xix diuisus relinquit
 xvi annum cycli Paschalis currentem tempore Passiohis. Ita factum,
 vt non solum a vero, sed & a seipso dissentiat. Et mira est antilogia,
 cum damnat Græcos, quod putarint Christum xiii Nisan Pascha
 comedisse, & quidem sine azymis: at ipse contra arguit die xlv agnum
 comedisse, & xv Nisan crucifixum, cuius Nisan neomeniam statuit
 in xii Martij, feria vi: quæ tamen erat non utique neomenia, sed
 quarta Nisan anni hodierni computi 3794. cuius Nisan character 33
 971, Martij nona. Deinde infert, Iudæos transtulisse more suo neome-
 niam a feria vi, ad vii. Itaque secundum hæc neomenia illius Nisan
 D cæperit xii Martij, Luna quinta. Quis hoc concedat, nisi is, qui,
 quid sit mensis Lunaris, ignorat? Nam, vt diximus, xii Martij illius
 anni fuit quinta dies $\delta\pi\theta\sigma\epsilon\upsilon$, quarta $\delta\pi\theta\sigma\epsilon\upsilon$. Nisan autem
 Alexandreus, quo ciuili eo anno vsi sunt Iudæi, fuit xi Martij. Trans-
 latio enim fuit in Tisri, propter Tisri sequentis anni. Hoc vero est toto
 cælo errare, per magnum cyclum Dionysianum Pascha illius anni in-
 dagare, quod ipse facit. Nam Terminus Paschalis Dionysianus, siue
 quartadecima Luna, incurisset in xxi Martij, feria prima. Quod

si XXI fuisset sabbatum, necessario Pascha fuisset in XXI Martij. Denique summus est error, XIX annum Tiberij cum XVI cyclo Lunæ comparare. Hæc ego ideo discussi, ut nævus ille de illo eleganti libro amici nostri tollatur: qui pro sua singulari eruditione, etiam imprudens, saltem anno vno natalem Christi antiquiorem esse sensit: sed quia characterem, quæ est vera Helice in hac navigatione, nullum apprehendit, ideo rectum cursum tenere non potuit. Homines enim omnes sumus, & peccandi necessitudinem non possumus nisi cum homine exuere. Tota illa diatriba longa de passione Domini Fastis inserta, est pannus obsoletus purpuræ assutus.

QVÆ OBIICIUNT IVDAEI. B

IVDÆI duo obiiciunt, nunquam maiores suos opus fecisse in solenni Paschatis. quare Iesum Nazarenum die Paschatis crucifixum non fuisse. Item nunquam diem Paschatis feria sexta fuisse: ideo Christianos frustra dicere, Christum feria sexta, solenni Paschatis crucifixum. Qui alteram obiectionem diluerit, & alteram quoque infirmaverit. Nam puerilis est velitatio. Non enim quartadecima Nisan est ἀπρακτος ἡμέρα, sed ἐργασίμη. In ea enim opus necesse faciunt, cum etiam hodie a meridie omnia penetralia, omnia abstrusa inuestigant: & nihil profus ἀπερδύνον relinquant, ad fermentum exterminandum. cui similis erat illa curiositas mulierum celebrantium sacra. Bonæ Deæ, quæ etiam caua musculorum rimabantur, ut ne murem quidem masculum in eo loco esse paterentur. Quod igitur fermentum tam superstitiosa & laboriosa inuestigatione affectantur, hoc facile ostendit, illam diem non excipi a functionibus operum. Itaque falluntur, quod credunt Christum a nobis dici passum fuisse solenni Paschatis. Non enim XV Nisan, quæ excepta erat ab omni opere faciendo, crucifixus est Dominus, sed quartadecima, ut in eadem verus agnus mactaretur, in qua agnus mysticus immolari solitus: & eadem hora, qua verus agnus de cruce deponebatur, Iudæi agnum suum mactarent: qui quidem agnus, tum primum cæpit inutiliter mactari, cum finem omni sacrificio legis ea vespera fecisset. Alterius obiectionis eversio a superiore pendet. Si enim Christus non XV Nisan, sed XIV passus, & quidem feria VI: ergo solenne Paschatis, hoc est, XV Nisan, fuit Sabbatum, non feria VI.

A RESIDVA PASSIONIS DOMINICÆ.

CVM igitur Christus passus sit quartadecima Nisan, & vespera tertiæ decimæ Nisan ciuilibus Pascha cum discipulis suis celebrarit, necessario Dominus Pascha anticipauit. Neque enim aliter potest esse, quamuis olim aliter senserimus, sed perperam. Atqui errabamus cum multis millibus hominum, qui Christum eadem hora, qua Iudæos, Pascha celebrasse volunt. quod nullo modo probare possunt. Ipse Christus, qui erat verum Pascha, potuit tempore suo illum ritum cum ipso effectu repræsentare, cum Iudæi agnum sine effectu tunc primum immolare cæperunt. Hinc capitale odium Latinorum & Græcorum; horum anticipationem asserentium, Latinorum negantium. Cedrenus: ὅτι ἡ κ' τὴν 14 ἐπέελεσε τὸ πάχα, ἀλλὰ πρὸ τούτου τὸ μουσικὸν ἐτέλεσε δαΐπνον, ὅτε ἐς ἀγιασμός τῶν ἀζύμων, ἢ ἡ σφραγισμασία τῆς ἐορτῆς ἐγένετο, διεύκει τῶν μαθηταῖς μεταδίδως ἐθύματα, ἐδ' ἀζύμων, ἀλλ' ἄρτε ἐποπιεῖς. Sed errant, cum dicunt Christum sine Azymis Pascha celebrasse. Quomodo enim esset Pascha? Cum Azymis igitur & amaris Pascha celebravit. Hilarion monachus Veronensis in epistola, quam Græce ad Græcos scripsit, citat ex quodam Niceta Græco homine: εἰ ἡ Χριστὸς ἐτύθη ἐς πρῶτον τῆ 14 ἡμέρας (ἡμέρας κ' τὴν ἡμέραν τῆς σφραγισμασίας τῆ 14) σφραγισμασίᾳ τῶν ἀζύμων, πότε ταῦτα τὰ ἀζύμα ἔφαγε. ἢ πότε ταῦτα τῆς δ' ἡμέρας ποιεῖν ἐν τῇ καινῇ διαθήκῃ παρέδωκεν; Sed dubitare, quomodo Christus Azyma comederit, est dubitare, quomodo Pascha comederit, & an comederit. Prima autem Azymorum Christus comedit Pascha. Matthæus XXVI, 17. in qua immolabat agnum. Matthæus XIV, 12. Sed quomodo prima Azymorum, feria quinta, cum postridie esset prima Azymorum, quartadecima Nisan, feria VI? Interpretatur Lucas: ἐν ἡ ἔδει θύεσθαι τὸ πάχα. cap. XXII, 40. in qua oportebat mactare Pascha. Sed Iudæi ἐθύσαν quidem postridie, sed non utique, ἢ ἔδει θύειν. Quartadecima enim Luna immolandum erat, non quintadecima. At Christus quartadecima immolauit. Neomenia enim Nisan illius anni erat 5. 19. 105. in qua est nouilunium vetus. Ergo coniunctio luminarium fuit feria sexta, Martij vicesima. Quintadecima Luna eadem feria. Quare quartadecima fuit feria quinta, in qua Christus rite agnum comedit. Præclare Hilarion, post verba Lucæ, ὡς ἡ ἡμέρα τῶν ἀζύμων, ἐν ἡ ἔδει θύεσθαι τὸ πάχα: adiicit: λέγων ὅτι ΕΔΕΙ, δηλοῖ ἀνάγκην ἔνομε, ἢ ὅτι ἐλδυσθείαν θελήματ' ἔχει. Συμπράξιναι ἐν ἐν τῆ δόξης καὶ γνώμης τῶν παιδῶν θεολόγων Λατίνων, τὸν Χριστὸν σφραγισθῆναι τῇ ἰδίᾳ ἡμέρᾳ τῆ πάχα, δηλονότι τῆ σφραγισμασίας, ἢ ἡμέραν παθεῖν καὶ θύεσθαι ἐαυτὸν ἀμνὸν τὸν ἀληθινὸν ἐν τῇ καιρῷ αἰνεῖ ἔτυπκε, καὶ κ' ἔδωκεν Ἀσφραγισμοῦ αὐτῇ τῇ σφραγισμασίᾳ ἡμέρας ἡμέρας 14 ἡμέρας τῆ ἐορτῆς ἰσημερίας. Non est qua-

renda melior solutio illius controuersia, quae orta est ex male concilia- A
tis tribus Euangelistis cum Ioanne. Nulla enim controuersia est, nisi
quam inscitia nostra facit. Idem etiã sensit Paulus Episcopus Burgen-
sis, qui ex Iudaismo nomen Christo dedit. Scribunt igitur Matthæus,
Marcus, & Lucas, cū dies maectandi agni venisset, discipulos ex Domi-
no sciscitatos, vbi vellet sibi parari Pascha: deinde adiiciunt ὀψίας ἄγο-
μύνης agnum comedisse. Sed duplex est ὀψία, siue ἑσπέρα. altera nempe
ὀψία est tempus oblationis vespertinae, altera occasus Solis, principium
scilicet diei ciuilibis sequentis. Hoc interuallum Mosi dicitur כִּי הָיָה בֵּין
כֹּדֶם מֵעַזְזוֹ דְּלוֹ עֶשְׂרִים, ἢ τοῖς ὀψίαις. intra quod tempus maectandus & co-
medendus erat agnus Paschalis. Iudæi hodierni, & qui abhinc annis
ccc scripserunt, definiunt hoc tempus inter Solem horizonti occiduo B
insidentem (quod vocari dicunt שְׁמֹנֶה עָשָׂר) & Solis a cōspectu nostro
absentiam, quod ipsis dicitur שְׁמֹנֶה עָשָׂר. Quod quidem interuallum
adeo angustū est, vt σιγμὴ χρόνος potius, quam χρόνος vocari possit. Quo-
modo in temporis angustiis, quod pene nullum est, agnus caedi, exui,
exenterari, cōcinnari, affari, parari possit? Aben Ezra in xii Exodi, dicit
esse duo כִּי הָיָה: prius כִּי הָיָה esse שְׁמֹנֶה עָשָׂר, occasum Solis: alterum, quandiu
ruber Sol post abitum Solis. En iecur Criticum! Atqui post occasum
Solis incipit sequens dies ciuilibis. Igitur Iudæi comedissent Pascha in xv
die ineunte, non in xiv, in qua lex agnum comedi iubet. Addit, illud in-
teruallum esse sesquihoræ. quod indignum est & Doctore Hebræo &
Astrologo. Nam comedere agnum post Solem occasum, est legem C
ignorare: & in inclinatione Palæstinae, sub eleuatione graduum xxxii,
putare crepusculum sesquihoram durare, hoc vero est inscitiam astro-
nomiæ prodere. Manifesta est Iudæorum inscitia, qui cum vsu vete-
rum rituum, etiam eorum cognitionem amiserunt: vt multa, quæ ad
eorum sacra & historiam pertinent, longe melius nos teneamus, quam
ipsi. Nesciunt igitur, quid sit כִּי הָיָה: quod cum sit interuallum inter
oblationem vespertinam, & Solem occasum, eius fines præclare nos
docet Iosephus. Is enim non vno loco scribit, vespertinum sacrificium
obiri solitum ἀπὸ ἐνάτης ὥρας: a quo tempore, ad Solem occasum,
agnus maectabatur, & comedebatur. ἀθροίζουμύνης, inquit, ἔλαοδ πρὸς
τὴν πᾶν Αζύμων ἑορτήν. ὀγδόη ᾗ ἡ ἑσπέρα μὲν καὶ ἡμέρας ἐνάτης D
ἔσται. Alibi: ἐν ἐνάτης ἑορτῆς (Πάσχα καλεῖται) καὶ ἡ ἑσπέρα μὲν ἀπὸ ἐνάτης
ὥρας, μέχρι ἐνδεκάτης, &c. Ex quibus constat, כִּי הָיָה incipere a nona hora,
hoc est, a tertia exacta post meridiem, & pascha ab illa hora im-
molari solitum: cuius finis cum dicatur ὀψία, is statuitur a Iosepho
in hora vndecima exacta, hoc est, hora vna æquinoctiali ante Solem
occasum: quod tempus Lex vocat non vtique שְׁמֹנֶה עָשָׂר vt Magistri
Hebræorum recentiores, id est, δύοσιν ἡλίας, sed שְׁמֹנֶה עָשָׂר, hoc est, πρὸς ἡλίας
δυσμαίς.

A δυσμαίς. Totum autem interuallum dictum a lege τὸ μετὰ ζυὺ δύοσιν ἑσπέρα
ἔσται, hodie a Iudæis dicitur כִּי הָיָה, ἑσπέρα μὲν καὶ ἡμέρας ἐνάτης καὶ
ἑσπέραιος, in feria sexta, & diebus solennia proxime antecedentibus:
quo tempore coquuntur & apparantur edulia, quæ post Solem occa-
sum neque coqui, neque parari fas sit: vt pote cum ineunte hora prima
incipiat Sabbatum, quod tempus ipsis dicitur כִּי הָיָה בֵּין כֹּדֶם מֵעַזְזוֹ
כֹּדֶם מֵעַזְזוֹ, circiter horam duodecimam desinentem. Quare eo inter-
uallum ἀσπασκευῆς, siue ἑσπέρα μὲν καὶ ἡμέρας ἐνάτης, coquebantur cibaria partis reliquæ
illius diei, & sequentis: quæ cibaria etiam hodie illis dicuntur כִּי הָיָה
כִּי הָיָה, cibaria duarum cænarum, vel duorum symposiorum. Quod
enim ἀσπασκευῆς a nona hora iniret, idque tempus duntaxat proprie
B diceretur ἀσπασκευῆς, non autem tota dies Veneris, præter ea, quæ
adduximus, extat locus illustris in Edicto Augusti Cæsaris apud Io-
sephum: in quo inter cætera priuilegia Iudæis ab Augusto con-
cessa, hoc insuper adiicitur: ἐγὼ τὴν μὴ ὁμολογεῖν αὐτὰς ἐν τοῖς Κα-
βασι, ἢ τῇ πρὸς ταύτης ἀσπασκευῆς, ἀπὸ ὥρας ἐνάτης. Ecce tempus proprie
competens τῇ ἀσπασκευῆς, nempe ἀπὸ ὥρας ἐνάτης. Augustinus quo-
que in Euangelium secundum Iohannem idem aperit his verbis:
*Acceleratam vult intelligi sepulturam, ne aduesperasceret, quando iam
propter Parasceuen, quam CENAM PVRAM IVDÆI Latine visita-
tius apud nos vocant, facere tale aliquid non licebat.* Vetus interpres
Iohannis Chrysostomi, Sermone in natalem Iohan. Baptistæ: *Qua
C enim die conceptus est Dominus, eadem die et passus est. Eadem ipsa dies
CENA PVRA fuit, in qua et Luna quartadecima occurrit.* Vides
PARASCEVEN proprie dici tempus, quod aduesperationem inter &
Solem occasum interiectum est. Quod diserte Iohannes docet, ἐν αἷ ἐν
διὰ τὴν ἀσπασκευῆς τῶν Ἰουδαίων ἐθήκαν αὐτὸν. instabat nimirum tempus
quod proprie ἀσπασκευῆς dicitur. Et clarius Lucas: Ἐν ἡμέρᾳ ἣν ἀσπασκευῆς,
καὶ Καβασι ἐπέφωσκε. Nimirum τὸ ἀπὸ φώσκου dicitur de imminente fe-
ria sequente. a nona igitur hora & ἀσπασκευῆς incipit, & est interuallum
ad Solem occasum, quo Καβασι ἀπὸ φώσκου dicitur. כִּי הָיָה igitur est
proprie CENA PVRA: de qua vide amplius, quæ nos olim in Festum.
Alioqui κατὰ χροσικῶς vel ἰδιωπικῶς tota etiam dies Veneris dicitur ἀσπα-
D σκευῆς, saltem ab hora sexta. vt apud Iohannem: ἡ ἑσπέρα μὲν καὶ ἡμέρας
ἑσπέρα ὡσεὶ ἕκτα. Itaq. ea dicitur ἀσπασκευῆς antequam venerit, cum pro-
prie iniuerit ἀπὸ ἐνάτης ὥρας, quæ dicebatur כִּי הָיָה, id est, oblatio: hinc
deinceps a nona hora opus facere non licebat in ἀσπασκευῆς, vt diserte
extat in Canonibus Hebræorum: מִן שְׁמֹנֶה עָשָׂר וְיָמִים שְׁמֹנֶה עָשָׂר וְיָמִים
מִן שְׁמֹנֶה עָשָׂר וְיָמִים שְׁמֹנֶה עָשָׂר וְיָמִים. *Quicumq. facit opus in vespertis Sab-
batorum et dierum festorum, ab oblatione (vespertina) et ultra, non videbit
unquam bonum signum benedictionis.* Atque hæc quidem πρὸς ἀσπασκευῆς
Y y 3 apud

tryblio acetarium ex intybis & lactucis agrestibus, quorum quia tri-
 stis succus, & amarus, propterea ex aceto, ac aliis nescio quibus em-
 bamma conficiebatur, in quod azyma, & amara illa olera intinge-
 bantur. Vocabatur תרוביה. Id hodie conficitur ad spissitudinem
 illius embammatis, quod vulgo Mustaceam nonnulli, omnes autem
 Galli Mustardam, a sinapi vocant. Erat enim satura olerum ama-
 rorum, quæ aliis eiusmodi spissabatur. Illius mentio crebra in Di-
 gestis Talmudicis, Titulo פסח ותרוביה ut in his verbis: תרוביה ותרוביה
Anteposuerunt illi tortam azymam & embamma. Primum igitur
 offam azymam in illud intingebat paterfamilias, quam deuorabat.
 Deinde sub gauſape, aut mappa aliam tortam azymam referuatam
 in tot frustra frangebat, quot in contubernio siue *φρατριά* conuiuato-
 res erant. Fruustum erat magnitudine oliuæ, quod singillatim & ordi-
 ne omnibus porrigebatur. Cum igitur paterfamilias offam in tryblio
 intinctam deuoraturus esset, hæc præmittebat: ברוך אתה יהוה אלהינו מלך
 העולם דלוֹגֵהֶסֶם אֵי, אֵי כֹּוֹמֵס, אֵי דֵּוֹס הֵמֶלֶס,
 βασιλεύς & κόσμος, ο ἀγίασας ἡμᾶς ταῖς ἐπιτάλαις αὐτῆ, καὶ εἰσφάλαμϑ
 ἡμῖν ὑπὲρ τῆ ἐδωδῆς τῶν ἀζύμων. quæ formula vetustissima est, & qua om-
 ne carmen benedictionis concipitur. Rara enim benedictio sine illis
 verbis solennibus: *Benedictus es, Domine, Deus noster, Rex sæculi, qui
 sanctificasti nos mandatis tuis, & præceptum dedisti super illa, & illa re.*
 Hoc carmine functus paterfamilias, & primus omnium azymis ope-
 ratus, cum *תרוביה* hoc est, τὰ κλάσματα azymi, contubernalibus aut
 domesticis distribueret, hoc carmine, sed aliquot verbis post excidium
 Hierosolymorum immutato, sacrum proſequiebatur: *הנהלת רעננה די אכלת
 אכנתה בארעה וסערות כל דכפן יתנו ויאכל כל דצריך יתנו ויפסח השנה הכא לשנה הבאה
 לארעה די ישראל השנה הכא עברי לשנה הבאה בארעה די ישראל בני חורין*
 Elegantia ho-
 rum verborum Grace melius concipietur: ὁδε ὁ ἀρῆς ταιλαιπωρίας, ὃν
 ἔφαγον *Ⓢ* πωρόνοι ἡμῶν ἐν τῇ γῆ Αἰγύπτου. Πᾶς ὁ πεινῶν δειρο, ἢ φα-
 γέτω. πᾶς ὁ χρείαν ἔχων δειρο, ἢ παραπέτω. νῦν μὲρ εἰθάδε δειρο, εἰς
 νέωτα *Ⓢ* ἐν τῇ γῆ Ισραήλ. νῦν μὲρ εἰθάδε δειρο, εἰς νέωτα *Ⓢ* ἐν τῇ γῆ Ισραήλ
 ἐλθειρο. Verba enim, quæ ad priscam formulam pertinent, stante
 templo, hæc sunt: ὁδε ὁ ἀρῆς ταιλαιπωρίας, ὃν ἔφαγον *Ⓢ* πωρόνοι ἡμῶν ἐν
 τῇ γῆ Αἰγύπτου. Πᾶς ὁ πεινῶν δειρο, ἢ φαγέτω. πᾶς ὁ χρείαν ἔχων δειρο, ἢ Πα-
 ραπέτω. Reliqua assuta sunt pro vltimis temporibus, secundum ex-
 cidium templi. In quibus vides etiam τὰ ἀζύμα cum amaris vocari
 Pascha. His peractis delibatum poculum tradebat proximo, ille se-
 cundo, secundus tertio, donec per totam *φρατρίαν* circumferretur po-
 tione. Poculum autem illud vocabatur *לחם כוס* ποτήριον ὑμνήσεως. Nam
 לחם significat *panem*. Carmen autem, quo poculum proſequiebatur,
 huiusmodi erat. *ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם דלוֹגֵהֶסֶם אֵי, אֵי כֹּוֹמֵס, אֵי דֵּוֹס הֵמֶלֶס.*

A γῆσ εἰ ὡ κύμασ θεὸσ ἡμῶν βασιλεύσ & κόσμω κλίσησ καρπέσ τῆσ ἀμπέλωσ. duæ pri-
 mores voces quid velint, adhuc disputant Critici Iudæorum. Pocu-
 lum autem hymneſeos ideo vocabatur, quod Hymno post potionem
 decantato abibant. Hymnus enim ille erat *Ⓢ* δειπνοσ. Nam
 sane Canon Paschalis diserte interdicebat, post poculum laudationis,
 aliquid cibi aut potus sumere. לחם כוס תהיה כליה לזכור לחם *Interdicitur co-*
medere aliquid post poculum hymni. Hic fuit verus ritus celebrationis
 Pascha tēporibus Messia, quod vetustissimi Canones in Digestis Tal-
 mudicis manifesto probant. nisi quis eos neget antiquos esse. quod
 idem ac si quis capita Papiniani, Pauli, Vlpiani, & aliorum Iuricon-
 sultorum in Digestis Iustiniani producta, neget esse eorum Iuricon-
 sultorum, quorum nomine citantur. Quod nemo sanus dixerit. Vi-
 dendum igitur, an historiae Euangelicæ illustrandæ quædam ex his ri-
 tibus depromenda, quæ pertinent ad Pascha, quod vltimum Domi-
 nus cum Discipulis suis comedit. Nam hoc vltimum reliquis an-
 tecedentibus simile fuisse nemo negauerit, & antecedentia eodem ritu
 a Christo, quo a Iudæis, celebrata. Celebrata igitur tam illa, quam
 hoc vltimum, eo ritu, quem exposuimus. Nam & lotio iterata fuit, vt
 in aliis Paschatibus, primum quidem ex consuetudine quotidiana, vt
 discumberet, & agnum comederet. deinde *δειπνοσ* ἁγομῶσ, ex ritu Pa-
 schatis. Petrus itaque non, quod iterum lauare necesse sit, miratur, vt
 qui sciret in prima Azymorum hoc solere fieri, & lotionem iterari: sed
 C quod discipulus a Magistro, famulus a Domino, homuncio a vero
 Deo διακονεῖται. Rursus duplex est cæna in continenti, cum duæ lotio-
 nes vtramq. præeant. vna ordinaria, in qua agnus quoque comeditur:
 altera, in qua κλάσισ & ἀρῆσ ἀζύμων, & intinctio azymi in tryblio em-
 bammatis. Iohann. cap. xi i i, 26. Denique post poculum hymnus
 cantatur ex ritu Paschali: καὶ ὑμῆσαντες ἄξιλον εἰσ ὄροσ τῶν ἐλαιῶν. Si
 enim Christus, vt quidam hostes bonarum literarum pertendunt, non
 obtrinxit se ritibus Iudæorum: quare igitur omnia hic fiunt, quæ in
 Rituali Iudaico extant? Quare omnia simillima sunt? ~~Quare omnia~~
~~Quare omnia simillima sunt? Quare omnia simillima sunt?~~
 centis argumentis confutari possent, si tanti essent, vt illorum senten-
 tia aliquid ponderis apud nos haberet. Sed cum sciamus, hoc ab illis
 dici magis odio bonarum rerum, quas ignorant, quam veritatis amore,
 illos missos facimus: æquos autem lectores ad gesta Paschatis Christi
 cum ritibus priscorū Iudæorum contendenda inuitamus; vt cum vide-
 rint ea omnia, quæ in Euangelio traduntur, in ritibus Iudæorum sine
 vlla discrepantiā eodē modo concepta esse, tunc vere iudicare possint,
 vtra verior sententia, eorum, qui omne antiquitatis studiū oderunt, an
 nostra, qui hæc ad illustrandū Euāgelicam historiā sedulo collegimus.

SECUNDA PARS DE DVABVS

QUESTIONIBVS DANIELIS.

DE REGIBVS BABYLONIIS,

ET SOLVTIONE CAPTIVITATIS.

ABSOLVTA priore parte huius libri, quæ ad annos veros natalis, & passionis Dominicæ pertinebat, nunc reliquum de Daniele, quod promissimus, absoluamus. Id in duas partes secabimus. prior est de annis captiuitatis Babylonicæ, item de templo ab Antiocho polluto. Altera est de Hebdomadibus toties à tot interpretibus vexatis: quæ est nobilissima quæstio. Duo sunt genera hominum, in quos **B** conferenda est culpa ignorationis harum rerum, hoc est, temporum Christi, & hebdomadam Danielis. Vnum est genus eorum hominum, qui putant Græcos non dicam peregrinam, sed & suam historiam, & suorum hominum antiquitates atque origines ignorasse. Putes legiflatores quosdam loqui, cum illa legas. Postquam Græcorum forulos & bibliothecas excusserunt, ac eos ignaros patriæ historiæ conuicerunt, tunc tanquam ad subditiuum & vltimum gladiatorem, ac secutorem quendam Iosephum se conferunt, & illum bardum, ac stipitem vocare audent. Nolo defendere pauca, quæ a Iosepho humanitus peccata sunt. Sed cum eorum Criticorum venia confidenter dico, eos, quos ipsi bardos vocant, nobis viam ad veritatem præiuisse: **C** nobis ad abstrusa illa, quæ ipsi coniecturis suis inuoluerunt, eruenda facem alluxisse: nos manu ad tramites illos deuios deduxisse, ac in triuiu circumspicientibus digitum ad fontem intendisse. Igitur quæ ante Hebdomadas nobis explicanda sunt, ea bifariam diuidemus. Priore enim loco de septuaginta annis captiuitatis dicendum: deinde de miserimo statu Iudæorum sub Antiocho. Ea enim præcipue solent Chronologorum nostrorum paginas implere. Quia vero sæpius & tempus & characteres annorum ignorantur, non raro fit, vt magna temporum perturbatio in illorum scriptis occurrat. Quatuor sunt captiuitates Iudaicæ, in quibus abducti sunt Reges Iudæ, & quidem omnes a Regibus Babyloniis. In prima Manasses Rex abductus. Paralip. lib. ii. cap. xxxiii, commate xi. In secunda Rex Ioakim, anno quarto regni sui, primo Nabuchodonosori. Ibidem, cap. xxxvi, commate vi. Item Danielis primo. In tertia Ioiachin, qui & Iechonias. Regum secundo, cap. xxiv, 12. item Paralip. secundo, cap. xxxvi, 10, anno octauo Nabuchodonosori. Quarta & vltima Sedekias Rex, anno decimo nono Nabuchodonosori: in qua Hierosolyma cum templo diruta, ac conflagrata. Porro in secunda Daniel abductus fuit:

in tertia

A in tertia Ezekiel. Nunc quæritur, vnde deducendi sunt septuaginta anni captiuitatis. Quæ quidem quæstio ex hominum potius altercationibus, quam ex rei ipsius obscuritate nata est. Diserte enim a Iechonia capto eam orditur Ieremias cap. xix, commate decimo, spondens Iudæis, qui cum Iechonia abducti fuerant, reditum in patriam post septuaginta annos. Quæ cum per se clarissima sint, tamen inuenias, qui velint *ἄπλεον λόγον ἐν μισηθείᾳ*, quasi illis obscure loquatur Propheta. Huic disputationi succreuit aliud genus dubitationis de primo anno Cyri, aliis ab initio illius regni putantibus, in quibus Africanus, & Eusebius, & eos secuta melior pars veterum scriptorum: aliis a capta Babylone, quorum non pauci tum in veteribus, tum in re-
B centioribus. Sed neutrum verum. Nam si primo anno Cyri competit septuagesimus captiuitatis, initium ergo captiuitatis fuerit prius initio Nabopollassari patris Nabuchodonosori, annis quinque. Quod absurdissimum. Longe vero a ratione remotum, idem tempus in captam Babylonem conferre. Statim enim post bellum Lydiæ profligatum, & Cræsum captum, Cyrus ad oppugnationem Babylonis conuertit se, auctore Herodoto. *Κεῖθεν ὅ ἐπει τε τὰ πάντα τῆς ἠπείρου ὑποχείμα ἐποίησατο, Ασσυρίοισι ἐπέτιθετο*. Captus autem est Cræsus anno quarto Olympiadis LVII, vt refert Eusebius. Sardes vero victor ingressus est Cyrus Olympiade octaua & quinquagesima, auctore Solino. Babylonis expugnationem qui in certum tempus contulerit, nullus veterum exstat hodie. Sed manifeste colligitur ex Herodoto. cuius si verba & contextum orationis diligenter putaueris, colligetur tempus expugnatae Babylonis sub annum Iphiti 230, anno secundo scilicet a captis Sardibus, & victo Cræso. Sed eius rei certiora exstant vestigia apud Iosephum ex Beroso illo Chaldæo, qui ab initio Nabuchodonosori, ad expugnatam sub Cyro Babylonem, omnes Reges recenset ordine, qui in eo interuallo alius alii successerunt. Nabuchodonosoro igitur annos tribuit XLIII. quot re vera attribuendi sunt: Euilmerodacho duos: Niriglissaro quatuor: Laborosardacho menses nouem: Nabonido vltimo Regi annos septemdecim. Colliguntur ab initio Nabuchodonosori, ad Nabonidi deditioem, anni 67. De qua summa deductis septem integris ante captum Iechoniam, relinquuntur sexaginta a capto Iechonia continuandi, anno periodi Iulianæ 4167: qui est ducentessimus tricesimus Iphiti, & secundus Olympiadis quinquagesimæ octauæ. Itaque ex Eusebio, Solino, Beroso Chaldæo, eruitur certissima captæ Babylonis epocha, qui non potest esse 70 annus captiuitatis. Quid ergo? Iudæi, profecto eum annum Cyri primum dixerunt, qui est primus solutæ captiuitatis. Homines enim in patriam reuertentes vnde primum tempora

540

IOSEPHI SCALIGERI

tempora putarent, quam ab eo anno, qui princeps fuit eorum libertatis? Itaque & Daniel, quanquam consenuit in Babylonia & Susiana, tamen eundem primum annum Cyri intelligit, quem reliqui Iudæi. Annus capti Iechoniæ in periodo Iuliana est 4114. Itaque 4183 est septuagesimus à captiuitate eiusdem Iechoniæ. In cuius diebus æstiuus cœpit annus secundus Olympiadis 62, & 4184 est septuagesimus primus annus, quem secundum Cyri vocat scriptura. 4185 est tertius Cyri, vt loquitur scriptura, & septuagesimus secundus captiuitatis, vltimus imperij Cyri, primus Cambyse, vt a nobis libro proximo supra disputatum est suo loco. Itaque pessime quidam solutam captiuitatem cum anno primo imperij Cyri comparant, quo tempore nullum imperium habebat in Iudæos Cyrus. Non enim prius Iudæorum dominus fuit, quam & Babyloniæ. & cum Babylonem & loca cætera, in quæ Iudæorum coloniæ traductæ erant, cœpit, tamen tunc primum non potuit Iudæorum rebus prospicere: cum potius illi de ordinandis illius tractus prouinciis cogitandum esset. Quare annus primus Cyri, vt vocat scriptura, ita dictus, quod primus esset solutæ captiuitatis, non quod primus imperij illius Regis magni: nisi quis dixerit, nouum Neuiruz, nouamque æram a Babyloniis illi institutam eo tempore: quod valde placet. Neque melior causa quærenda. Nam omnino fuit noua æra. Itaque Esdræ vi. 3, legimus: *Anno primo Regis Cyri, Rex Cyrus hoc edictum fecit.* Instituta igitur illi noua epoëha, quod nõ nouum in Persis, & Babyloniis. Sic hodie Syrochaldæi iam ab antiquis vsque temporibus annum primum Alexandri vocant, qui tamen erat primus Seleuci, non Alexandri. In summa igitur pace, & profligatis bellis omnibus, Cyrus soluit captiuitatem Iudaicam. Itaque in edicto suo ita præfatur: *Hæc edicit Cyrus Rex Persarum: Deus dominus cæli dedit mihi regna terra.* Hoc non potuit Cyrus dicere, nisi vltimis temporibus imperij sui. Tunc enim longitudo imperij eius ab India, ad Nilum, latitudo ab Oceano, ad Caspium mare pertinebat. Diligenter vero inuestigandi sunt Reges Chaldæorum a Beroso apud Iosephum, & Megasthene apud Eusebium positi: & an cum Daniele congruant, videndum. Nam ab illis duobus vetustissimis scriptoribus iidem Reges, iisdem nominibus, totidemque syllabis, totidem annis recensentur, vt nulla suspicio mendii sit. Quia vero hæc quæstio versatur in nominum Babyloniæ varietate, de illis prius quædam disputanda sunt, vt verum, si qua fieri possit, eruatur. Nomina propria Chaldæa, & Assyria fere composita sunt. Raro simplex occurrit. Componuntur autem ex nominibus simplicibus duobus, tribus, & quatuor ad summum. Simplicium nominum Chaldæorum & Assyriorum seriem sub vnum conspectum subiecinus infra.

A

NOMINA PROPRIA CHALDÆORVM.		NOMINA PROPRIA ASSYRIORVM.	
1	נבו, לבו	1	שדרן
2	נבו	2	שלמן
3	מרו	3	תגלח
4	שישך	4	הרוב
5	מישך	5	חדון
6	שדרך	6	נשרוך
7	לאצר, ראצר, נאצר	7	אדר
8	שאצר	8	איצר, ואל איצר
9	מלצר	9	אסר
10	נרגל	10	בלח
11	בלט	11	אסן
12	אדן	12	כושן
13	חוויל	13	שן
14	אחרי	14	פחל
15	כן	15	פח
16	בל	16	שח
17	שש		
18	פיל		
19	ניט		
20	דך		
21	זר		
22	פל		
23	פד		
24	כד		

B

C

Hæc nomina tam Chaldaica, quam Assyriaca possunt extendi, vt cuique libuerit. quod per me fiat, licet. Non enim omnia, sed selectiora posuimus. Horum vero nominum methodus vtilissima & maxime necessaria est Chronologo, saltem vt ne reges Assyrios cum Chaldæis confundat: quod hæctenus a recentioribus Chronologis factum: vt cum Salmanassarum eundem cum Nabonassarum faciunt. In quo præter historiam, peccant etiam nomine. Nam illud nomen nihil Chaldaicæ originis habet, cum ex secundo & nono Assyrio compositum sit. Par imprudentia, cum Sennaherib, & Assarhaddon reges Babyloniæ constituunt. Igitur omnia Assyria & Chaldæa nomina composita sunt ex simplicibus: quæ quidem fere omnia sunt Deorum Babyloniæ nomina. vt Mero, Nebo, Bel. Isaïæ cap. 46. Scheschach nomen Deæ apud Ieremiam 51. Neque enim Scheschach Babyloniæ est per modum, quem ATBASCH ineptissimi Rabini vocant. Aut

Z z

igitur

NOMI-

igitur ex duobus componuntur, vt נבו-נאצר Nabo-nassar, Chaldaei-
cum, ex primo & septimo simplicibus. נבו-לאצר Nabulassar apud Iose-
phum, idem nomen. quod & ipsum ex tribus compositum dicitur
Nabo-pul-letzar. Ναβοπολλάσαρς Eusebio, & Ptolemæo. Aut com-
ponuntur ex tribus, vt, quod iam diximus, Nabopollassar, & נבו-
נאצר Nabuchodonosor, ναβουχοδονόσαρς Beroso, & נבו-נאצר Ne-
buchadretzar Ieremiæ, Ναβουχοδονόσαρς Megastheni, & ex eo Strabo-
ni. nomen compositum ex 1, 24, 7. Raro ex quatuor, vt, מרדכ-נאצר-
מרודאכענפאד Merodachenpad, qui Μερδοκέμπαδ Ptolemæo, ex 3, 20, 15, 23. Vides
etiam literas inter se commutare, Letzar, Retzar, Netzar. Sic Nabu,
& Labu: vt qui Labunitus vocatur Herodoto, is sit Nabunides Bero-
so, ex 1, 19. Hæc omnia nomina simplicia fere sunt Deorum propria. B
Sic Bel, & Belti, 16, 11, sunt nomina Deorum vtriusque sexus. Me-
gasthenes: ἔτε Βῆλ ἑμὸς πατήρ, ἔτε βασίλεια Βῆλτις. Tamen
apud Daniele m Βῆλτις est Deus non Dea, cap. 4. Daniel, cuius nomen
Belti-schatzar iuxta nomen Dei mei. Est enim Belti-schatzar compo-
situm ex 11, 8. Βῆλτις autem proprium est Chaldæorum, ne forte con-
fundas cum Belo Tyrriorum. Nam is est בעל Baal, non Bel. vnde Car-
thaginenses coloni Tyrriorum nomina sua ita frequenter terminant.
חני-בעל Hannibaal, חני-בעל Hasdrubaal. Babyloniorum igitur Belus
est בעל Carthaginensium בעל. Et tamen vtrunque confundunt Græci
& Latini. Nam in Æneid. — genitor tum Belus, is est, vt diximus
בעל aut Syriace בעל Claudianus primo Panegyrico in Stiliconem de C
Rege Persarum loquens: — ritumque iuuenos

Chaldeo strauere Magi. Rex ipse micantem

Inclinat dextra pateram, secretaque Beli,

Et vaga testatur voluentem sidera Mithram.

Male apud
Claudianum Belli pro Beli. Belus igitur tam Pœnis, quam Babylonij
nomen Dei, quod tamen apud vtrunque populum etiam ab homini-
bus vsurpabatur: vt iam vidimus. Aduertendum igitur, nominibus im-
peratorum Babylonix, & Satraparum vt plurimum præponi nomen
Nebo, vt Nebu-cad-netzar, Nebo-nassar, Nabo-nit, Nabo-pul-letzar,
Nabu-zar-adan: aliquando etiam postponitur, Samgar-nebo. Ieremiæ
xxxix. 3. His animaduersis nunc nomina eorū, qui post Nabuchodo- D
nosorum regnarunt, vt ex fide Berosi & Megasthenis ea habemus, dif-
cutienda sunt. Hewil-merodach, nomen compositum ex 13, 3, 20, sine
villo dubio is fuit filius Nabuchodonosori, vt est apud Ieremiam, & se-
cundū Regum, in fine. Quo interfecto infessor regni ex parricidio parti
vocatur Νηελγλισσαρς apud Eusebiū Νηελγλισάρης. Eadem est com-
positio, sed diuersa inflexione Græca, נאצר-נאצר ex 10, 7. Nergel nomen
Idoli, 11 Regum xv i 30. Inde etiam componitur Nergel-Scharetzer,
Hiere-

A Hieremiæ xxxix. 3. Huius filius apud Iosephum ναβουχοδονόσαρς scri-
bi debet, non ναβουχοδονόσαρς. Quamquam vtrunque potuit verum
esse: לבו-נאצר, ex 1, 7, 20. aut לבו-נאצר, ex 1, 7, 24. Iste erat filius
Neriglissaris, & Nitocridis filix Nabuchodonosori. Nam falso Hero-
dotus scribit, vltimum Regem Labynithum esse Labynithi magni fi-
lium, cum Labynithus vltimus fuerit aduena. Labynithum vero ma-
gnum pro Nabuchodonosoro accipiendum esse apud Herodotum,
testis defectio illa Solaris, quam prædixerat Thales, quæ incidit in-
tempus prælij, quod cum Lydis & Medis commissum fuit. Nam
post eam defectionem Solis vtroque populos a Labynito Babylonio-
rum Rege reconciliatos esse, scribit idem Herodotus. Atqui eclipsis
B illa incidit in annum Nabuchodonosori xxxiii. Ergo Labynithus
ille, qui Lydos cum Medis reconciliauit, est Nabuchodonosor. Cum
igitur Laborofardach, vt ex Beroso, & Megasthene constat, sit nepos
Nabuchodonosori ex filia Nitocride, equidem satis mirari non pos-
sum eos, qui difficile concoquunt, eundem fuisse Laborofardach cum
Balsatzare. At nomen non conuenit. Neque nomen Bel-adan cum
Nabonassaro conuenit, cum tamen constet vnum eundemque regem
fuisse. Quid? Daniel non Baltazar dicitur? non eius æquales aliis
nominibus, quam Hebraicis dicti? Non Sasbatzar est Zerubabel? Ita
etiam scito omnes reges Babylonix ad imperium accedentes nomen
mutare solitos. Hinc fit, vt adhuc Reges vocentur priuato nomine.
C Bel-adan est priuatum nomen. Postquam ad imperium accessit, Na-
bonassar vocatus. Quod vero Berosus Babylonius puerum vocet La-
borofardachum: quod item eius regno nouem tantum menses attri-
buit, id interpretatione adiuuandum. Puerum vocat, qui admo-
dum erat adolescens. Testis iuuenilis & pene puerilis petulantia illa,
qua vsus est in vasis templi profanandis. Quod si adeo puer erat, quare
ob κακότηταν interfectus sit, non video. Nam quorum mores in pue-
ritia damnamus, ij adulti sæpe ad bonam frugem perueniunt. Neque
vero causæ est, cur eius κακότης in illa ætate adeo timenda fuerit. De
nouem mensibus ita accipiendum: Solum post mortem patris nouem
menses imperasse: patrem vero nomine filij regnasse, seu regnum ad-
ministrasse, donec filius ad pubertatem peruenisset. Nam quia ille
D extraneus, filius vero ex stirpe regia, potius filio, quam illi, regnum
deberi videbatur. Eo interfecto delectus in Regem Nabonidus con-
sensu omnium procerum Babylonix annos xvii regnavit, teste Be-
roso, donec Cyrus eum regno Babylonix exutum Carmanix regionis
finibus relegauit. Si Nabonidus successit Beltschatzaro, de quo dubi-
tari non potest, profecto Nabonidus idem est cum Dario Medo, quem
Beltschatzaro successisse proditum a Daniele. At natio Chronologo-

rum contendit Darium Medum inuasisse regnum, & adiutore Cyro A Babylonem expugnasse, mox victorem regnum cum Cyro diuifisse. Vates isti, qui sciunt, quid Rex Reginae in aurem dixerit, coniiciunt Darium cum Cyro regnasse, ex ultimo commate capituli vi Danielis: *Et Daniel iste floruit sub regno Darij, & sub regno Cyri Persa.* Ergo, inquit, alter regnabat in Perside, alter in Babylonia. Astute. Nam perinde ac si quis legeret, Iulianum Iuriconsultum de iure respondisse sub Nerua Romano, & sub Traiano Hispano, statim contenderet eosdem eodem tempore imperasse, alterum in Italia, alterum in Hispania. Pudet me harum anilium nœniarum. Neque prudentius alij, qui Cambysen Xenophontis auunculum Cyri, ut vult Xenophon (non enim fuit vnquam, sed fingitur a Xenophonte) eundem cum B Dario Medo faciunt. Addunt & alia nihilo veriora. quæ si referre velim, non solum oleum & operam, ut est in prouerbio, sed etiam chartam perdiderim. Quis vnquam veterum prodidit, Darium Medum fuisse auunculum Cyri, præter Iosephum post Xenophontem, qui hoc ex coniectura addidit; neque eum, quem alibi producit, Berofum sequitur: & quem Nabonidum a populo in regnum ascitum scribit Berofus, eum ille dicit fuisse Beltschatzarum, & iure stirpis regiae successisse? Ut igitur omnes, quantum Chronologorum est, respiciant, ego aio Darium Medum non vi regnum inuasisse, ut volunt isti, contra quam a Daniele traditum est: sed a populo in regnum vocatum fuisse. Quis vnquam veterum fecit huius Darij mentionem. C præter Danielem? Ex Daniele igitur, non ex Chronologorum libidine, verum hauriendum. Si igitur Daniel scripsit illum Darium a populo vel a proceribus Babyloniae regnum traditum accepisse, non vi & armis illo potitum fuisse, causæ non est quin parum cauuisse videantur, qui aliter prodiderunt. Post cædem Beltschatzari scribit Daniel: *וְהָיָה כִּי יִבְרָךְ אֱלֹהֵי מִדְיָן וְיִבְרָךְ אֱלֹהֵי בָבֶלְוֹן: וְיִבְרָךְ אֱלֹהֵי מִדְיָן וְיִבְרָךְ אֱלֹהֵי בָבֶלְוֹן: וְיִבְרָךְ אֱלֹהֵי מִדְיָן וְיִבְרָךְ אֱלֹהֵי בָבֶלְוֹן.* Obsecro vos, an in verbo *ἀναδέχεσθαι*, vel, si magis placet, *ἀδεύειν*, aut *παρέλαβεν*, ut habet Græca editio, est vlla vis armata, aut vlla inuasio imperij? *ἀδεύειν τὴν δρχίαν* est aut successorio iure in regnum venire, aut populi suffragiis. Sic II Macab. cap. IIII *ἀδεύοντες τὴν βασιλείαν Ἀντίοχος*: nimirum successorio iure. At infessores regnorum. D quis recte dixerit *ἀδεύειν τὴν δρχίαν*? quo enim tradente id accipere possint, quod ipsi vi inuadunt? nisi forte effractores & directarios *ἀδεύειν* non *ἀεπαζεν* bona dicamus. Qui aliter sentiunt, nesciunt quid interfit inter consensum & vim. Quid igitur aliud sentit Daniel, quam Darium Medum populo Babylonio tradente, regnum suscepisse? Mirum tot millia interpretum vnus verbi notione perperam explicata, adeo aliena ab historiae fide pronuntiasse. Sane Daniel scri-

bit

A bit de Dario Medo, quod historia Romana de Numa Pompilio. Vterque accitus in regnum fuit. Ac quamuis hoc satis est, ad eorum sententiam infirmendam, tamen producam iterum locum ex Daniele, quo fiet, ut si per ingenium, & naturam illis mutare sententiam non licet, saltem pertinaciam suam eo multum labefactatam esse fateantur. Scribit igitur Propheta capite nono: *וְהָיָה כִּי יִבְרָךְ אֱלֹהֵי מִדְיָן וְיִבְרָךְ אֱלֹהֵי בָבֶלְוֹן: וְיִבְרָךְ אֱלֹהֵי מִדְיָן וְיִבְרָךְ אֱלֹהֵי בָבֶלְוֹן: וְיִבְרָךְ אֱלֹהֵי מִדְיָן וְיִבְרָךְ אֱלֹהֵי בָבֶלְוֹן.* *πρώτη ἔτει Δαρείου υἱοῦ Οὐζάργου ἐν ἔθνεσιν Μηδικῶν, ὅστις βασιλεὺς ἀνεδείχθη ὑπὲρ τῆς δρχίης χαλδαίων.* En Βασιλεὺς ἀνεδείχθη, vel vno verbo *ἐβασιλεύθη*, excludit omnem vim armatam. Itaque velint nolint ij, qui aliter cēsent, Darius in illo interregno, quod cædem Beltschatzari secutum est, creatus est rex, siue populi suffragiis; siue procerum factione, ut aperte Berofus scribit. Sane & Megasthenes & Berofus Regem creatum dicunt. Hoc vult verbum *ἦθη*, quo Daniel utitur. Neque mirum. Nam regiae stirpis nihil reliquum erat. Quare homini & domo nobili, nempe ex Medorum Regum stirpe, & rerū experientia propter ætatem prædito, ut qui tunc LXII annorū esset, regnum merito a Babyloniis delatum. Darius Medus igitur vocatus est ad regnum post cædem Beltschatzari. Daniel cap. vi. & ix. Nabonidus item apud Berofum & Megasthenem vocatur in regnū a proceribus Babyloniae. Vterque est vltimus Rex Babyloniae ante regnum Persarum, tam Darius apud Danielem, quam Nabonidus apud Megasthenem, & Berofum. Nam vtrique succedit Cyrus. Præterea, quod omnes coniecturas vincit, tempora conueniunt. Et dubitamus, Darium Medum esse Nabonidum Berofi, vel Labynitum Herodoti? De nomine autem futillis est cōtrouersia. Iam ostendimus, accedentibus ad regnum nomen mutari solitum. Darius est nomen priuati. Nabonidus est nomen iam imperatoris. Quid si probauero eum, in quem cum exercitu venit Cyrus, cognominatum fuisse Medem, aut Medum? Nam idem est. Non est post hoc, ut vlli pertinaciae locus sit. Exstat Megasthenis vetustissimi Persicarum rerum scriptoris fragmentum elegantissimum de Nabuchodonosoro Rege Babyloniolorum, apud Eusebium in hæc verba: *Ναβυχοδονόρους Ἡρακλείου ἀλκιμώτερος γεγονώς ἔπι τε λιβύλων καὶ ἰσπερίων ἐσετάθησε. Ταύτας ἡ χερσὶν αὐτοῦ ἀπαδασμών αὐτέων εἰς τὰ δεξιά τῆς Πόντος κατέκτισε. καὶ ἡ λέγει) πρὸς χαλδαίων, ὡς ἀναβὰς ἔπι τὰ βασιλεία καταχευεῖν θεῶν ὅτεω δὴ. φεγγεῖν αὐτοῦ ἡ εἶπε. ἕως ἐγὼ Ναβυχοδονόρους, ὃ Βαβυλώνιοι, τὴν μέλλουσαν ἡμῖν πρὸς ἀγγέλλω συμφορῶν, τὴν ἔτε Βῆλθ ἐμὸς πρὸς γονθ, ἔτε βασιλεία Βῆλθ δὲ ποτὲ ψαμίνας πείσαι θενοσι. ἡ ζει Περσῶν ἡμίονθ τῶσι ὑμετέροισι δαίμοσι χερσὶν αὐτοῦ συμμάχοισι ἐπάξει ἡ δελοσιώων. ἔ δὴ σωμαίπος ἔσαι Μήδης τὸ Ἀσούριον ἀχρημα. ὡς εἶθε μιν πρὸς σεν, ἡ δουῶν σεν πολίτης, Χάρυδὸν πνα, ἡ θάλασσαν εἰσεδέξαμι μύλων αἰσώσαι πρὸς ῥίζον. ἡ μιν ἄλλας ὁδὸς εἰσεφέρντω φεγγεῖν διὰ τῆς ἐρήμης*

ἵνα ἔτε ἄσρα, ἔτε πάτος ἀνθρώπων, θῆρας ἢ νόμον ἔχουσι, καὶ ὄντινες πλάζον- **A**
 ται, ἐν τε πέτεσι ἔχραδρησι μοιῶν ἀλάλδρον. ἐμέ τε πρὶν ἐς νόον βαλέαδς
 ταῦτα, τέλος αἰμίον ὅ κρησάμ. ὁ μὲν θεασίσας ὡσαυχῆμα ἠφανίσο. ὁ δὲ ὅ
 παῖς Εὐιλμαδέροχος ἐβασίλευσε. τὸν ἢ ὁ κηδηςῆς ἀποκλεινας Νηριγλισάσης
 λείπει παῖδα Λαβασοάρασκον. τέτρα ἢ ἀποθανόντος βιαιῶ μόνω, Ναβονί-
 δοχον ἀποδεικνύσι βασιλέα ἀρσθήκοντά ὅ ἐδέν. τὸν ἢ Κύρος ἐλὼν Βαβυλώνα,
 Καρμανίης ἠγεμονίῳ δλωρέ). Non solum Megasthenes eisdem reges
 cum Berofo ponit, sed etiam Medem quendam tradidisse, vel potius
 prodidisse ciues Cyro scribit: ut propterea nullo resistente Babylonem
 cœperit. Eundem Medem vocat ἀσύριον αὐχῆμα: quod Assyrij & Ba-
 bylonij in eo spes ac præsidia omnia sita haberent. vnde ei vltro re-
 gnum obtulerunt. Sic Isaia x. commate v, eadem figura dictum: **B**
 ἀπὸ τῆς Αἰγύπτου ἔαυχῆματος ἀπαῖν. Quod igitur ciues hosti diripien-
 dos propinauerit, auctor etiam Berosus, scribēs, eum Babylonem om-
 ni præsidio destitutam oppugnanti Cyro reliquisse, atq. in munitissi-
 mum oppidum Borshippenorum se recepisse. Neque vero dubitatur,
 quin ἠμίονος sit Cyrus. Erat enim Medoperses, patre Persa Cambyse,
 matrē Meda Mandane genitus, bigeneris originis homo. Vnde ora-
 culum de Cyro apud Herodotum: ἀλλ' ὅταν ἠμίονος βασιλῆς Μήδοισι
 γῆται. Quare ex Berofo & Megasthene vides Nabonidum ad re-
 gnum accitum, eundemque Μήδω vocatum: quod esset, ut ait Da-
 niel, ex stirpe Medorum, prius quidem nomine Darius Medus, cum
 adhuc scilicet priuatus esset, postquam autem ad regnum accessit, **C**
 translato nomine ex consuetudine, Nabonidus vocatus. Medus au-
 tem & Medes pro eodem veteribus accipitur. Aufonius: *Triptolemus*
ille, siue Medes, quem vocant. Medem vocat, quem alij Medum: eum-
 que Medæ filium, & ab eo Mediam regionem vocatam nugantur
 Græci. Nota etiam verbum, quo Megasthenes vtitur, ἀποδεικνύσι βα-
 σιλέα. Est enim verbum ipsum Danielis ἦρα id est, ἀπεδείχθη βασιλῆς.
 Non enim omnis, ut dixi, rex potest dici ἀποδείχθαι, aut ἦρα, nisi vo-
 cante populo: ut iam disputatum est. De nouo autem rege, qui re-
 gnum inuasit, hoc posse dici, nemo sanæ mentis ne cogitauerit qui-
 dem. Longe igitur a vero discedunt, qui & affinem Cyri, & Babylo-
 nem vi cepisse, & vnum annum, aut intra biennium regnasse hario- **D**
 lantur. Nam ex Berofo xvii annos regnavit. Et idem sentit elegan-
 tissimus scriptor Sulpitius Seuerus, municeps meus, qui ait, Darium
 Medum xvii annos regnasse, nimirum nobiscum eundem Nabon-
 idum & Darium Medum faciens. Quod mirifice fauet nobis.
 Friuola enim, & nugatoria coniectura illa, ut annum tantum regnasse
 probetur, quod primus annus illius Darij sit septuagesimus captiuita-
 tis: idque ex nono Danielis colligi. Pulcrum sane commentum, quod
 iam.

A iam confutauimus. Daniel scribit, primo anno Darij Medi sibi li-
 brum Ieremiæ legenti patefactum numerum annorum, intra quos
 captiuitas Iudæorum stare debebat. Illud enim ספרים ינהג; ἔμαθον ὡν
 βιβλίοις, manifeste declarat, Daniele habuisse in manibus volumen
 Ieremiæ, in cuius capitibus 25, & 29 legerit septuaginta annis defini-
 tum esse tempus captiuitatis Iudaicæ. An propterea sequitur septua-
 gesimum annum instare? aut Darium Medum vnum tantum annum
 integrum regnasse, quod eius primi anni tantum meminerit Daniel?
 Hoc si verum erat, sequeretur & illud necessario, Nabuchodonoso-
 rum tres tantum annos imperasse, quia tertij tantum meminerit Da-
 niel. Hic igitur Darius Medus, siue Nabonidus octogenarius, regno **B**
 exutus a Cyro, reliquum vitæ tempus in præfecturâ Carmanicæ priua-
 tus exegit.

RELIQVVM DANIELIS DE TEMPORIBVS

ANTIOCHI EPIPHANIS.

N VNC ad alteram partem venio, quæ pertinet ad statum Iudæo-
 rum sub Antiocho: cui parti debentur capita Danielis viii, xi,
 xii. Antiochus iussu populi Romani per Legatum C. Popilium Læ-
 natem Ægypto decedere coactus, venit secundo Hierosolyma, quo
 tempore Iudæis ritus patrios sustulit, & Græcorum superstitionem in-
C templum Dei induxit. Contigit hoc autem eadem tempestate, qua
 Perseus victus est, teste epitome Liuiana: quam cladem Persei proxi-
 ma nocte antecessit defectio Lunarum: quæ contigit anno a Palilibus
 vrbs Varronianis 584, L. Aimilio Paullo, C. Licinio Crasso c o s s.
 cyclo Lunæ quarto, Solis decimo. anno Nabonassari 580, Pachon xxi:
 periodi Iulianæ 4546, Iunij xxi. anno 68 periodi secundæ Alexandræ
 communi ordinario: cuius Tisri xvi Septembris, translatus a feria
 i v, ad v. Quare defectus ille incidit in diem xiiii Tamuz ciuilis, feria
 tertia, sequente quarta, Tamuz autem hodierni xv, sequente xvi anni
 Iudaici 3593: Didymonos 28 anni a Mundo condito 3782. Quando
 autem initium illius cladis & miserrimi status Iudæorum cœperit, in-
D dicat Daniel cap. xii. Illud enim interuallum, quod interest ab initio
 profanationis Templi, & desiti iugis sacrificij, ad Encæniam Macabæi,
 Daniel definit dierum mille ducentorum nonaginta. qui sunt anni
 Ægyptiaci tres, dies 195. Tempus Encæniorum Macabæi, xxiv No-
 uembris anni 4549 periodi Iulianæ. a qua epocha si retro putentur
 anni tres Iuliani, dies 195, numerus desinet in xiv Mai anni 4546, quæ
 erat ἀρσθήκον τῆς πεντηκοστῆς. Itaque hinc incipit βδέλυγμα ἐρημώσεως,
 sub Antiocho Epiphane, & durauit annos Iulianos tres cum dimidio,
 & diebus

& dies xv. Hoc est, quod commate septimo eiusdem cap. xii dici- A
 tur, μέγας χρόνος, καὶ χρόνων, καὶ ἡμίχρους χρόνου. Tantum enim interesse
 diximus a xiv Mai anni 145 Alexandrei, ad xxiv Nouembris anni
 148. Anno vero 143 primo venit Hierosolyma Antiochus, & tunc in-
 cessit homines Iudæos contemptus veri cultus Dei, & infania impie-
 tatis Græcicæ: ut diserte libro priore Macabæorum, capite primo
 scriptum extat. Biennium enim interiectum est a prima irruptione
 Antiochi in urbem, & profanationem templi, & hinc triennium ad
 expiationem altaris & Encænia templi. Daniel tamen cap. viii. 14,
 calamitatem illorum temporum & deformitatem rerum Iudaicarum
 altius repetit. Totum enim illud interuallum, ad expiationem templi
 & rituum restitutionem, definit dierum bis mille trecentorum: qui B
 sunt syzygiæ ciuiles Lxxviii minus triduo. Totidem igitur dies a
 xxiv Nouembris anni Alexandræorum 148 retro putati desinunt
 in ix Augusti anni 142, quæ erat neomenia Elul. A neomenia igitur
 Elul, ad Encænia Macabæi, intersunt anni Iuliani solidi cum bisexto
 sex, diesque insuper cx. Quare turbat Hieronymus in huius loci ex-
 plicatione. Is vult, totidem annos & dies interesse ab anno 143, ad an-
 num 148. qua in re vno anno peccat. Neque satis eundem mirari pos-
 sum, qui vitio vertit Porphyrio, quod Antiocho attribuerit, quæ ille,
 Methodius, & Eusebius de Antichristo intelligunt. Nam quid im-
 pediat quod de Antiocho dicitur, idem sub eius persona de Anti-
 christo intelligi? Sanè Ecclesia Iudaica erat Ecclesia Dei, & eadem C
 cum Ecclesia Christi. & quæ eo tempore aduersabantur veræ religio-
 ni, ea adumbrabant quæ postremis temporibus Ecclesiam Christi tur-
 batura erant. Daniel igitur repetit initia & caput calamitatis illorum
 temporum ab iis turbis, quæ referuntur capite tertio posterioris Ma-
 cabæorum, quæ lucificam facem huic loco Danielis allucent. ~~Sed
 quod dicitur in libro 1. Macabæorum cap. 1. v. 5. quod
 Antiochus ingressus Hierosolimam, & profanatum templum, &
 abscidit altarium, & edificauit altarium gentium, & circum
 dedit murum circumferentem totam urbem, & edificauit
 turres in muris, & edificauit in Hierosolyma, & in Iudæa
 & in Galilæa, & in Samaria, & in Syria, & in Cilicia, &
 in Bithynia, & in Macedonia, & in Italia, & in Sicilia, &
 in Gallia, & in Hispania, & in Africa, & in Asia, & in
 Europa, & in Asia, & in Europa, & in Asia, & in Europa,
 & in Asia, & in Europa, & in Asia, & in Europa, & in Asia,
 & in Europa, & in Asia, & in Europa, & in Asia, & in Europa,~~ D
~~quod dicitur in libro 2. Macabæorum cap. 1. v. 26. quod
 Antiochus edificauit templum in Hierosolyma, & circum
 dedit murum circumferentem totam urbem, & edificauit
 turres in muris, & edificauit in Hierosolyma, & in Iudæa
 & in Galilæa, & in Samaria, & in Syria, & in Cilicia, &
 in Bithynia, & in Macedonia, & in Italia, & in Sicilia, &
 in Gallia, & in Hispania, & in Africa, & in Asia, & in
 Europa, & in Asia, & in Europa, & in Asia, & in Europa,
 & in Asia, & in Europa, & in Asia, & in Europa, & in Asia,
 & in Europa, & in Asia, & in Europa, & in Asia, & in Europa,~~

A DE HEBDOMADIBVS DANIELIS.

AALTERA pars Danielis, quam promissimus, est celeberrima illa,
 & ab omnibus vexata quæstio de Hebdomadibus Danielis. in
 qua non dicam quantum deluserit tam veterum, quam recentiorum
 licentia: quid commenti sint, vt inde sese extricarent: quos nouos reges
 in Perside inaugurarint, quos homines constat nunquam natos. At-
 qui Græci scriptores ita vere ac fideliter omnium regum Persidis an-
 nos retulerunt, vt ab initio Cyri, ad excessum Alexandri Magni, ne
 vnus quidem annus perierit. Omnia enim tempora. per quæ ab illis
 Regibus imperatum est, aliquo insigni caractere notata sunt, cui
B contradici non potest. Aut enim aliquo defectu luminarium, vt anni
 Cambyse, & Darij: aut aliquo certissimo interuallo, vt ab Olympia-
 dibus Cyri initium: a bello Peloponnesiaco Artaxerxis Longimani fi-
 nis, initia Darij Nothi, & Artaxerxis Memoris. Quid igitur sibi vo-
 luerint doctissimi homines, qui hæc inuestigarunt, non video; qui re-
 iectis veris Regibus, ad commentitios illos Assueros Priscos, Assueros
 Pios, Assueros Babylonios, & geminos Cyros confugerunt. Primum
 igitur videamus, an certus Rex Persarum ex sacris literis erui possit,
 cuius tempus cum Græcorum rationibus conueniat. Quia vero Per-
 sicorum nominum ratio & compositio ignorata horum hominum
 iudiciis maxime officere visa, quominus verum dispicere potuerint:
C quod in Chaldæorum, & Assyriorum nominibus propriis fecimus,
 idem in Persicis faciendum censeo, & eorum compositiones prius de-
 clarandas, quam ad rem ipsam venimus. Herodotus ita scribit de
 nominibus Persarum: τὰ οὐκ ἐνόματα σφι ἔόντα ὁμοία τοῖσι Ῥώμασι ἐ τῇ
 μεγαλοπρεπείῃ τελευτάσι πάντα ἐς ταῦτ' ἑγράμματα, τὸ Δωριέες μὲν Σάν κα-
 λέουσι, Ἴωνες δὲ Σίγμα. ἐς δὲ διζήμωθ' ἀρήσεις τελευτάντα τῶν Περσέων τὰ
 ἐνόματα, ἐ τὰ μὲν τὰ δὲ ἀλλὰ πάντα ὁμοίως. Nullum excipit nomen
 a terminatione δ Σίγμα. Quod an in omnibus verum sit, valde du-
 bito. Sane Cyrus, Darius tam Græce, quam Persice eam litteram hæ-
 bent ultimam. Atqui Mithridates, Oxydates, Tiridates, Artaxerxes,
 & similia, quæ Græci per Sigma terminant, Persice desinunt in A. Cy-
 rum quidem a Sole dictum vult Plutarchus in Artaxerxe: quod a
D Ctesia accepit. Ita enim scribit Ctesias de vxore Darij Nothi: τίκτει δὲ
 αὐτῆς ἑτερογενῆ βασιλεύουσα, καὶ τίθεται τὸ ὄνομα αὐτῆς ἀπὸ ἡλίου Κδργν. Sed
 sæpe imponunt nobis Græci vel prudentes, vel imprudentes. Cyrus
 enim scribitur 𐎇𐎠𐎹: at Sol Persice est 𐎇𐎠𐎹. Itaque idem non est. Nam
 sane similitudo vocis imposuit Ctesiae homini Græco. Parum enim
 differunt 𐎇𐎠𐎹, & 𐎇𐎠𐎹. Vocatur & Sol aliter 𐎇𐎠𐎹 a Persis. 𐎇𐎠𐎹
 vero Persice nos scimus esse 𐎇𐎠𐎹, ἔδωδλῶ, cibum, alimoniam. Et
 omnia

omnia nomina ad illud exemplum sunt, quæ Grammatici vocant A Verbalia. An inde dictus sit magnus ille Persarum Rex, equidem affirmare non audeo. Quod tamen dixi, verum est. Sic Darius, vel, vt Ctesias, Δαρειῶν, quod propius accedit ad formam Persicam, (neque ab ea abludit Δαρειῶν apud Æschylum) Herodoto exponitur ἐξέτης, a premendo & coercendo. Id nomen scribitur דרי, Dariawes.

NOMINA PERSICA SIMPLICIA.	
ארי ואר	1 Ari. Ar
תיר	2 Thir
תירי	3 Thiri
מתר	4 Mether
פרסם	5 Pharsam
פרן	6 Pharn
אסתר	7 Ester
זרו	8 Zero
דחה	9 Datha
סי	10 Sai
מני	11 Mani
שחאוסתאוסתא	12 Stha, Sthe
די	13 Dai
חם	14 Ham
וי	15 Wai
ו	16 U
זחה	17 Zata
ארת: ארתה	18 Arth, Artha
אחש	19 Achos, Ochos
חיס	20 This
תנה	21 Thena
סתרה	22 Sethra
תרה	23 Thra
קרוקו	24 Ku, Kau
רוש: רו	25 Ros, Rus
קנאו קנה	26 Kana
תחרי	27 Tithri
ושר	28 Wast
ספה	29 Sepha, Spa
מס	30 Mas
ארם	31 Ares, Eres.

Quod nomen quid sit, nescio, nisi sit דרי, hoc est, ἐξέτης, θλίψις. in quo mirifice conuenit cum Herodoti interpretatione. Artaxerxes eidem Herodoto est μέγας δαήν, qui tamen non desinit in σίγμα, B Persice, ארתאסתה Artaxaste: vel ארתאסתה, Artoxaste. Vnde Plutarcho dicitur Ἀρταξέρξης per σ, non per α. Patet igitur Græcis perperam ἀρταξέρξης, siue ἀρταξέρξης dici, qui esset potius ἀρταξέτης, vel ἀρταξέτης, vel ἀρταξάσθης, vt Armenius Artaxesdes Ciceroni v ad Atticum, Epistola 20. Cuius cognominis vrbs Artaxata. Sic prætectatos referunt Artaxata mores. Iuuenal. Nomen C compositum ex 18, 19, 12. Item male ab iisdem enuntiatum ἐξέτης, qui ארת-חש ארת-חש, vel ארת-חש ארת-חש dicitur. Huius vltimæ vocis, quæ est vltima in Artaxeste, vestigia extant in nomine Tithraciste apud Diodorum, ארת-חש ארת-חש ex 27, 19, 22. Is Tithracistes erat filius naturalis Xerxis. דרי autem eadem forma dictum, qua דרי. Αχος, vt est apud Ctesiam, vel ὄχος, חש frequenti in vsu est tam D simplex, quam cōpositum. חש-ו-חש ὄξυατης, ex 19, 16, 25. vel, vt Critici Hebræorū scribunt, חש-ו-חש Ahaschweros. Id, vt dixi compositum Græcis est ὄξυατης: disiunctim autem pronuntiatum, ὄχος ὄατης. & cum

A & proprie is, qui Hebræis dicitur דרי & Arabibus داري Quod nomen aliquando postponitur, vt Φαρνακίας, דרי-פ, ex 6, 24. Sic Οξυκάτης, דרי-פ דרי-פ ex 19, 16, 26. Sic Αχός Æschylo דרי-פ ex 1, 24. Οξυδάτης דרי-פ ex 19, 16, 9. Nam illud דרי etiam simpliciter enuntiat, Δάτης, qui erat στρατηγός Δαρείος. Οξυάτης & Οξυάτης puto eundem esse, sed Græci deprauasse. Oxyathres vero fuit frater Darij Codimanni. Aucto Strabo. Οξυάτης דרי-פ ex 19, 16, 18. Quæ cum a Græcis coniunctim efferantur, disiunctim essent, ὄχος ὄατης, ὄχος ὄαδάτης, ὄχος ὄατης. Mithir, aut Mithri, aut Mether etiam præponitur, vt דרי-פ מיתרי Mithridάτης, quod & דרי-פ מיתרי Mithradάτης, vt extat in nummis ipsius Regis. Mithri à Mither comparatiuo gradu, B hoc est μέζων. & sumitur pro Dynasta, aut Domino. Propterea antiquitus Solem etiam Mithra vocabant: hoc est, κύριον, δυνάστην. Ester etiam nunc præponitur, vt Astrampsyclus: nunc postponitur, vt Zoroastres, vel Zoroaster דרי-פ דרי ex 8, 7. aliquando etiam simplex vsurpatur, vt videmus in Regina Hester, quæ antea Hebraice דרי-פ, hoc est, משררת, vocabatur. Sic Ari, i, aliquando simplex, Αρειῶς, aliquando compositum, Αρειῶν, ex 1, 11. quo nomine Persæ Orcum vocabant. Apud Hesychium, Αρειῶν, ὁ Αἰδης ὡς Πέσσαις. Plutarchus, & alij videntur eundem cum Mithra, & Sole facere. Summus enim Persarum Deus Sol. Itaque scribit Plutarchus Themistocle: καὶ καταξάμνος αἰετῆς πολεμίοις τοιαύτας φρένας δίδοναι τὴν Αρειῶν, ὅπως C ἐλαύνωσι τὸν ἀείσοις Ἰξίου τῶν. Manes autem ii, simplex, vt Manes hæresiarcha Perses, vnde Manichæi. Wast aliquando est singulare; vt Wasti Regina: aliquando componitur; Hystaspis, דרי-פ חש: ex 28, 29. Æschylo in Persis Ασαπης nō videtur alius ab Hystaspe. Eadem compositio nominis Ἰσαίχμας eidem Æschylo. Astyages quoq. hinc componitur. His animaduersis, nunc videndū, an expressus sit Rex Persarum in sacris Bibliis, ex quo cæterorum tempora deprehendi possint. Vtique id ita videtur fieri posse, si eius, cuius vltimi mentio fit in sacris libris, tempus certum notari potest. Is est Darius apud Nehemiam cap. xii, 22, sub quo Nehemias testatur Iaduā summo sacerdotio functum. Iaduas vero iste, quod nemo negare possit, is est, qui Alexandro Hierosolyma ingredienti obuiam in Pontificio ornatu venit. Darius ergo iste æqualis Alexandri Magni fuit: & consequenter Darius iste est is, quem Alexander vicit, vltimus Rex Persarum. Quod cum ita fit, Nehemias peruenit ad Alexandri tempora. Neque vero id negari potest. Sed & firmiore argumento probabimus. Sanbelletes Samaritanus, vir gratia & opibus apud Reges pollens, Nehemiam Hierosolymorum mœnia reficientem omni ope interpellare conatus est. Nehemiæ i i i. Is Sanbelletes secutus est castra Alexandri, eique Gazam oppugnanti cum.

קרי 24, דרי-פ דרי-פ קרי Κυαξάρης. Kau, vel Ku in lingua Persica est δυνάστης, & pro-

cum auxiliari manu militum suppetias venit, ac paulo post mortem. **A** obiit, antequam Gazam expugnaret Alexander, anno Olympiadis 112 primo. Historia exstat apud Iosephum. Ecce Nehemiæ æqualis Sanbelletes Alexandrum Macedonem vidit. Darius igitur ille, sub quo Iaduas summo sacerdotio functus est, non est alius ab illo, quem Alexander vicit. Tertium argumentum adiiciam, quo pertinaciæ ipsi os obtundatur. Sanbelletes filiam suam nomine Nicaso in matrimonium dedit Manassæ fratri Iaduæ Pontificis Max. auctore Iosepho, lib. vndecimo. Quod cum videret Nehemias, Manassæ e Republica Hebræorum expulit, & ἄποσωάγωγον ἐποίησε. Nehemiæ cap. vlt. 28. *Quidam, inquit, ex filius Ioiadæ filij Eliasibi Pont. Max. erat gener Sanbelletis Oronita, quem ego a me remouisi.* Iadua vero erat filius Iohannis, Iohannes Ioiadæ. Is erat illi nepos ex filio Iohanne. Quare ex his luce clarius est, Nehemiam ad tempora Alexandri Magni peruenisse. Ideo Darius ille, cuius vltimo loco meminit, est Darius Codomanus, qui ab Alexandro ad Gaugamela victus, postea a Besso præ-tore interfectus est. Nehemias vero scribebat vltimum caput libri sui sub finem Achi Artaxerxis, filij Artaxerxis Memoris, sub Pontifice Ioiada. cap. x 111. 28. Lege Iosephum necessario, lib. x 1. κεφαλ. ζ. quod caput mire hæc vltima Nehemiæ tempora illustrat: quamquam ibi perperam legitur Λαοὺ Ἀργαξέρξου, pro, Ἀχου Ἀργαξέρξου: quemadmodum apud Tertullianum contra Iudæos Argus perperam pro Achus legitur. qui error vetus est. Nam etiam Iulianus Pomerius **C** contra Iudæos Argus pro Achus scribens, ostendit se vsu mendoso codice Tertulliani, cum hunc locum ex eo scriptore desumeret. omnino librum suum scripsisse videtur Nehemias sub finem Philippi Macedonis, & initium Alexandri, sub Dario Codomano. quod non solum ex cap. x 11, 22 deprehenditur, sed etiam cap. viii Iosephi eiusdem x 1 libri. quem locum omnino consule. Iam tenemus vltimum Regem Persarum. Primus, quod nemo dubitat, est Cyrus. Qui postea reges in Perside regnarint, omnes ordine a Græcis bona fide recensentur. Videndum, an etiam illi ex sacris Bibliis elici possint. Danielis vndecimo, anno Cyri vltimo, qui erat tertius captæ Babylonis, Angelus ita Danielem alloquitur: וְנִרְאָה עִיִּי אֱלֹהֵי הַמַּלְאָכִים וְהָיָה נִרְאָה לְךָ דָּבָר וְיָשָׁר וְיָשָׁר וְיָשָׁר: ἐπὶ ταῖς βασιλείαις ἀναστήσονται ἐν τῇ Περσίῃ. & ὁ τέταρτος πλουσίος πλοῦτον μέγαν πάρα πάντας. Ait quatuor reges exorturos in Perside post Cyrum, quorum vltimus omnes anteibit opulentiæ. Post Cyrum igitur hi quatuor sequuntur: Cambyses, Smerdis, Darius Hystaspis, Xerxes. Ergo Xerxes est is, quem ait omnium potentissimum fore, quod & tacente Daniele, ex Græcæ historiæ auctoribus satis compertum erat. Adiicit deinde: *Postquam opes stabiluerit*; hoc est, post-

A postquam regni habenis admotus fuerit, *suscitabit omnes contra regnum Græciæ.* Locus per se satis illustris ad Xerxen digito indicandum. Xerxes igitur est quartus, Daniel vero eosdem cum Græcis Reges Perfidis ponit post Cyrum, nempe Cambysem, Smerdim, Darium Hystaspis, Xerxen; qui sunt quatuor reges. quartus autem Xerxes est, quem Daniel innuit ingenti opum vi Græciam sollicitaturum. Quod autem de iisdem regibus intelligat, testis etiam Hieronymus in Daniele: cuius verba ad hunc locum hæc sunt: *Quatuor Reges post Cyrum dicit in Perside resurrecturos, Cambysem, filium Cyri, & Smerdem Magnum, qui Pantapten filiam Cambysis duxit uxorem. Qui cum a septem Magis fuisset occisus, & in locum eius Darius suscepisset imperium, eadem Pantapte nupsit Dario, & ex ea Xerxem genuit filium, qui potentissimus Rex & ditissimus aduersum Græciam innumerabilem duxit exercitum, & ea gessit, quæ Græcorum narrant historia.* Haftenus Hieronymus. Æschylus in Persis omnes recenset ordine sub persona Darij Hystaspis, sed a Kyaxare Medo, ad Xerxem, filium suum.

* * * *

C Τοιγὰρ Ἐφω ἔργον ἐστὶν Ἐξαιργασμῶν
Μέγιστον, αἰεὶ μνηστον, οἷον ἐδέπω,
Ἐξ ἔγε πηλὴ Ζοῦς ἀναξ τῷ δ' ὠπάσσει,
Ἐν δῶδερα πάσης Ἀσιᾶ δ' Ἐ μηλοτόφει
Ταγαῖν, ἔχοντα σκήπτρον διθυμήλων.
Μήδος γὰρ ἡ δ' ἀπὸ πρῶτος ἡγεμὼν στρατῶ.
Τὸ δ' ἄστυ Σέσων ἔξεκείνωσε πεσόν.
Ἄλλος δ' ἐκείνε παῖς τὸ δ' ἔργον ἠνυσε.
Φρένες γὰρ αὐτῶ θυμὸν οἰακοσθένει.
Τεῖτος δ' ἀπὸ αὐτῶ Κόρυς, διδάμων ἀνῆς
Ἀρξας ἔθηκε πᾶσιν εἰρήνην φίλοις
Λυδῶν ἢ λαὸν καὶ Φρυγῶν ἐκλήσατο,
Ἰωνίαν τε πᾶσαν ἠλάσεν βία.
Θεὸς γὰρ ὄσκι ἠχθησεν, ὅσκι δ' ὄφρων ἔφου.
Κύρις ἢ παῖς τέταρτος ἰδυε στρατόν.
Πέμπτος ἢ Μάρδος ἠξεν, αἰχμὴν πᾶτρα,
Θρόνοισιν τ' ἀρχαίοισιν. ἔν τ' ὁ σὺ δόλω
Ἀργαφρένης ἐκτένεν ἐδῶλος ἐν δόμοις
Ξυὸν ἀνδράσι φίλοισιν, οἷς τὸ δ' ἡ χέρος.
Ἐκτος ἢ Μάραφης, ἔβδομος τ' Ἀργαφρένης.
Καὶ γὰρ δ' ἐκυρεσα ἔπε ἠδελον πάλαι.
Καπεστράτῳσα πολλὰ σὺ πολλὰ στρατῶ
Ἄλλ' ἐ κακὸν τσονδε περσέβαλον πόλει.
Ξέρξης δ' ἐμός παῖς ὦν νέος νέα φροναί.

Hic repetit initium monarchiæ Persicæ a Kyaxare, & eius filio Astya- A
ge, cui successerit victor Cyrus, Cyro Cambyfes, Cambyfæ Mardus, id
est Smerdis Magus, dedecus throno Cyri, vt ipse dicit. illi per aliquot
dies successerunt alternis septem proceres, Maraphis, Artaphernis, &
alij, donec ipse Darius electus est. Hæc clare Æschylus. quæ illustrem
locum præterire piaculum erat. Sed asteriscos initio posuimus, quod
deesse quædam omnino constet nobis. Præterea versiculum septi-
mum, ὃ δ' ἄστὺ Σέρων a tertio loco huc traduximus. Erat enim alieno
loco positus. Susa a Kyaxare vastata, a filio Astyage in integrum re-
stituta, non obscure dicit. Hæc nescio an alibi legas. Qui deinceps
imperarunt, sunt hi: Artaxerxes ὁ μακρόχειρ. Darius ὁ νόθος, Artaxerxes
ὁ μνήμων. Darius enim Nothus stipatus est duobus Artaxerxis, Longi- B
mano, & Memore. Si igitur ex sacris libris probauero Darium quen-
dam successisse Artaxerxæ, Dario item Artaxerxam alterum: dubium
nullum relinquetur, quin medius Darius sit is, qui Nothus dictus est,
quod ex pellice natus esset: Artaxerxa autem eum præcedens sit is, qui
μακρόχειρ dictus sit: Artaxerxa vero alter, is, qui μνήμων cognomi-
natus est. Quo concessio, sequitur rursus, vt qui præcessit Artaxerxem,
is sit Xerxes ille, celeberrimus hostis Græciæ. Legimus itaque apud
Esdræ cap. quarto, commate sexto: *Regnante Oxyare, initio regni
eiusdem, accusationem instituerunt in eos, qui Iudæam & Hierosolyma
habitabant. Regnante vero Artaxerxe, Mithridates, Tabeel & alij
populares factionis scripserunt Regi Artaxerxe.* Vide reliqua. En duo C
Reges ordine succedentes, Oxyares, vel, vt Iudæi Critici pronuntiant,
Ahaschweros & Artaxerxes. Mox in sequentibus dicitur Artaxerxi
illi Darius quidam successisse: cuius Darij anno secundo intermissum
opus templi repetitum & continuatum. Cui Rex Artaxerxes deinde
successit is, qui Nehemiam & Esdræ in Iudæam misit. Perspicue
ergo Darius, cuius anno secundo opus templi repetitum, is est Darius
Nothus stipatus duobus Artaxerxis, Macrochire & Mnemone. Qui
autem præcedit Longimanum, is, nisi bardis sumus, est Xerxes, quem
Oxyaren vocat Scriptura, nomine scilicet, quo priuatus vocabatur,
ἠσάχβερος Οξυάρης vel, vt Hebræi Masoretæ, ἠσάχβερος, Ahaschweros. quod
parum refert. Is igitur, siue ὀξυάρης, siue Ahaschweros, est omnino D
Xerxes magnus terror Græciæ, vir Ester Hebrææ. Primum considera
opes eius initio libri Ester, in hæc verba: *Ipse est Ahaschweros, qui ab
India, ad Æthiopiā usq., centum & septemdecim provinciis imperabat.*
Hoc testatur Herodotus, cum Mardonium ita cum Xerxe loquentem
inducit: *δεινὸν μὲν δὲ εἶη πρῆγμα, Σάκας μὲν καὶ Ἰνδοὺς, & Αἰθίοπας, & Ασσυ-
ρίους, ἄλλα τε ἔθνη πολλά, & μεγάλα ἀδικήσαντα Πέρσας ἔδεν, ἀλλὰ δυνά-
μιν ἀσσοκτάων βελόμβροι καὶ ἄσπρηλάμνοι δέλοις ἔχομεν.* Ελλωας δ' ὑπάρ-
ξαιας

A *Ξαίτας ἀδικίης οὐ πικρῶσόμεθα.* Rursus considera interuallum a Nabu-
chodonosoro, ad illum. Kis Beniaminita abductus est Babylonem
cum Rege Iechonia. Huius filius Simei. Illius Iairus, pater Mardo-
chæi. Mardochæus vero erat patruelis Ester. En tres *Χυεαὶ* a Nabu-
chodonosoro, ad Ester Reginam. Et sane a capto Iechonia, ad *διόλασιν*
ξέρξω, putantur anni 120. Nam quod Annius ille Viterbiensis sub no-
mine Philonis non veretur 198 annos Mardochæo attribuere, id eius-
modi est, vt non aliter, quam ab otioso ~~propheta~~ confictum, & ab in-
docto prauè interpretatum accipiamus. Nam illa verba, *Qui a Rege
Babylonia abductus est*, perperam refert non ad Mardochæi proauum
Kis, sed ad Mardochæum ipsum. Sed quid tergiuersamur? Xerxes
B est quartus post Cyrum, & proximus ante Artaxerxem. Esdræ iv, 6. 7.
Ergo Oxyares & Xerxes, qui Axeste, & Xeste dici debebat, vt iam
disputauimus, ex 19, 12, *ἠσάχβερος ὀξυάρης*. Omnibus vero ad imperium
accidentibus nomen mutari moris esse, supra in nominibus Chaldaï-
cis disputatum est. Sic Artaxerxes Mnemon, cum adhuc priuatus es-
set, vocabatur *ἀσάχβερος & ὀξυάρης*. Darius Nothus prius dicebatur *Αχός,*
& *Οχός*. Ctesias: *βασιλεύς Αχός, καὶ μετονομάζετο Δαριαῖός.* Eius filius
prius *Αχός* dictus, in imperio *Αχός Αἰταξέρξης* tranominatus. Apud
Iosephum, vt supra monuimus, lib. xi, perperam *Λάος Αἰταξέρξης* legitur,
pro *Αχός Αἰταξέρξης*. Deniq. qui Codomannus prius dicebatur, is in im-
perio Darius dictus, vltimus Rex Persarum. ὀξυάρης igitur, & ξέρξης est is,
C quem Græci ξέρξω vocarunt, sicut pro ἀἰταξέρξης, dixerunt ἀἰταξέρξης.
Sed quid dicam de Regina vxore Xerxis? Ea vocabatur *Αμισεις*, vel, vt
alibi reperio, *Αμεσεις*. *ἠσάχβερος* ex 14, 7. Similis compositio nominis
ἠσάχβερος, quomodo pater Aman vocatus, ex 14, 9. *Αμισεις, Αμεσεις, Αμα-
σεις* idem: *ἠσάχβερος*. Sic etiam vocabatur filia Oxyathris fratris Darij
Codomanni, cuius nomine dicta fuit Amastris illa vrbs Pontica etiam
hodie nomen retinens, vt auctor est Strabo. qui addit: *ἦν δ' ἡ Αμισεις
γυνὴ μὲν Διονυσίῳ & Ἡρακλείῳ τρεῶντα, θυλάτῃ δ' Οξυάρῃ & Δαρείῳ ἀδελ-
φῶ δ' ἦν Ἀλέξανδρον.* Apud Æschylum in Persis *Αμισεις* est nomen viri:
vt dictum sit *Αμισεις* masculine, *Αμισεις* feminine, vt *πολίτης, πολίτις*.
Persice autem nescio quod discrimen in scribendo esse possit. Eodem
D modo *Μασίσης* Æschylo *ἠσάχβερος* ex 30, 7. Sed Æschylo *Αμισεις, Αμι-
σεις*, ambo masculina sunt: *Αμισεις, Αμφισρεύς τε πολύπονον δόρυ Νω-
μών*. An dubitatur eam esse Reginam Ester? Sane idem nomen. quæ ita
vocata, cum ad thalamum regis venisset, cum antea Hadassa, hoc est
Μυρρίνη, vocaretur. Nam qui *Αἰσάων* matrem Xerxis, vxorem Darij
eandem faciunt cum hac Hadassa, quod ad Hebræum *ἠσάχβερος* id nomen
alludere videatur, valde hallucinantur, vt qui eam nuptam ei faciunt,
quæ erat eius filius. Nam Assuerus est Xerxes. Et hinc hariolantur
A a a 2 Darium

Darium Hyftaspis esse Affuerum: & proinde Darium Affuerum vo- **A**
candum esse. Alij Reginam Wasti, quam repudiarit Affuerus, esse
Atoffam: alij Artyftonam, quam vxorem duxerit Darius. neque vn-
quam est finis nugarum. Amastris igitur, siue Amistris ea, est Ester:
Ea, inquam, est Ester Regina, quæ populares suos Iudæos ab insidiis
Aman vindicauit, cum regem splendidissimo conuiuio excepisset.
quod conuiuium Persice dicebatur *τυπλά*, vt auctor est Herodotus: qui
etiam adiicit in eo conuiuio Regibus Persarum non licuisse vlli nega-
re quicquam eorum, quæ a se peterentur. Phanas Peripateticus
apud Athenæum lib. 11 vocat *συσηνικὸν ἀείσον*. Cum igitur constet
Ahaschweros, siue *ὄξυάπλω*, esse Xerxem, vides, quam imprudenter
Iudæi, & quidam nostrorum hominum eos sequuti, Darium Medum **B**
huius filium esse scribunt. Alij tres Ahaschweros hariolati sunt. Quid
verbis opus est? Aliam Persidem, alios eius Reges commenti sunt.
Post Cyrum igitur regem quendam opulentissimum quartum putat
Daniel. Ahaschweros est rex ille opulentissimus, & proinde quartus
post Cyrum. Quod si quartus post Cyrum, & Xerxes igitur. Huic suc-
cedit Artaxeste, ei Dariæos, illi deinde Artaxeste alter. quæ series in
Daniele, Esdra, & Nehemia, Zacharia & Haggæo deprehenditur.

*Series Regum Persarum in Daniele,
Nehemia & Esdra.*

Cyrus. Daniel. xī. 2.

Cambyfes. Daniel. xi. 2.

Smerdis. Daniel. xi. 2.

Darius Hyftaspis. Daniel xi. 2. Esdræ 1111. 5.

Xerxes. Daniel. xi. 2. Esdræ 1111. 6. Esther.

Artaxerxes ὁ μακεδόνης. Esdræ 1111.

Darius Nothus. Esdræ 1 v. 24. v.

Artaxerxes ὁ μνήμων. Esdræ 111. Nehem. 1.

Achos. *

Darius Codomannus. Nehemiæ x11. 22.

Manifesta igitur est *διαδοχὴ* Regum Persidis in sacris libris, atque **D**
eadem, quæ in Græcis. Inter Artaxeste secundum, & Darium vlti-
mum, vnus est duntaxat Ochus Artaxestes, scelere ante alios imma-
nior omnes: vnus, inquam, cuius mentio non fit in sacris literis. Cæ-
teri omnes diserte exstant in Daniele, Esdra, Ester, Nehemia, Zacha-
ria, Haggæo. Nullus igitur locus illis Affueris Priscis, Affueris Baby-
loniis, Affueris Piis, & reliquis, vt Plautus loquitur, Regum mendica-
bulis, qui ex officina Chronologorum, præsertim ex somniis Annij Vi-
terbiensis

A terbiensis prodierunt. Quin nescio qui nuper duos Cyros nobis ge-
nerunt, alterum filium Darij Medij, alterum Cyrum illum Magnum.
Sed *ἄλλοι δύο*. Quam vero venusti sunt, qui monstrum geminum ex
duobus Regibus, Affuero & Artaxerxe, composuerunt, vt subito in
Cyri throno collocatus sit Affuerus Artaxerxes. Id commentum acu-
tum ex commatibus 6, 7, cap. 4 Esdræ fabricatum: cum ibi clare scri-
batur, primum a Samaritis, Syris & indigenis opus templi interpella-
tum. Commate 4. Cum tamen nihilominus Zorobabel opus conti-
nuaturus esset, & indigenarum conatus eluderet, alio confugerunt ho-
stes Iudæorum. Aulicos subornarunt, qui Iudæos apud Cyrum accu-
sarent. Quare interim cessatum ab opere, adhuc imperante Cyro.
B Commate 5. Post Cyrum, Cambyfen, Smerdim, Darium Hyftaspis,
cum neque satis esse putarent, eos ab aulicis apud Reges accusari, ipsi
vltro accusationi subscripserunt: & nomen Iudæorum Ahaschwero,
siue Oxyaræ, hoc est, Xerxi, qui tunc primum ad imperium accesserat,
deferunt. Commate 6. Eo mortuo, apud Artaxesten, qui Xerxi suc-
cessit, iterum Iudæos & eorum proceres accusarunt. Commate 7. Vnde
opus templi a reditu Iudæorum & fundamentis iactis, ad secundum
annum Darij Nothi, intermissum per annos 107. Sed Chronologi
quid designarunt? Ex Ahaschwero sexti commatis, & Artaxeste septi-
mi monstrum illud bicorpor compegerunt, Affuerum Artaxerxem:
quo nihil ineptius potest dici, nisi vt in fabulis tricorpores Geryonas
C Reges, ita in sacris literis bicorpores admittamus. Cum igitur series
regum Persidis a Cyro magno, ad Darium Codomannum vltimum,
deducta sit, hinc colligere licet magnum interuallum, quod inter re-
ditum Hebræorum ex Chaldæa, & annum secundum Darij Nothi
interest. Primum Nehemias anno vicesimo Artaxerxis Memoris scri-
bit sese diu inuestigasse librum Genealogiæ eorum, qui cum Zoroba-
bele redierant, eumque post longam inuestigationem tandem sese
reperisse. Quo sane indicatur, *ἤμεθεν*, aut amplius a reditu Hebræo-
rum ad tempus Artaxerxis Memoris transisse. Saltem hoc facto pro-
batur, neminem eorum, qui redierant, tunc superstitem fuisse. Ne-
que tam diligenti Genealogiarum inquisitione opus fuisset, si illi,
D quorum Genealogiæ in libro scriptæ erant, aut eorum filij, superfuis-
sent, qui interrogari melius de suo ipsi genere possent, & quorum de se
ipsis testimonio maior fides, quam libro haberi poterat. Id certius
colligitur ex Esdra, apud quem Darius Nothus iubet Bibliothecas, &
Archiuorum forulos diligenter excuti, vt edictum Cyri de reditu Iu-
dæorum reperiatur. Sane hoc omnino indicat, rem vetustissimam
fuisse edictum illud, & ante memoriam eorum hominum, qui tunc
viuebant, emissum, vtpote cum eius rei testes nulli superessent in rebus

humanis neque immerito. Magnum enim interuallum a Cyro, ad A
 Darium Nothum. Quod si non aliunde, tamen ex temporibus Af-
 fueri, siue Oxyaris probari poterat. Nam a captiuitate, ad Assuerum,
שבעים tres plus minus fluxisse supra ex libro Ester, & serie Mardochei
 probatum est. Assuero, vel Oxyari succedit Artaxerxes. Artaxerxem
 deinde excipit Darius: vt minimum tres, aut quatuor *שבעים* intersint.
 inter reditum, & initia Darij illius, cuius anno secundo opus templi
 continuatum. Quare melius hunc hiatus magnum temporis confi-
 derassent Chronologi, quam, vt templi continuationem propius tem-
 pora Cyri admouerent, novos reges in Perside comminiscerentur.
 Hinc etiam longæuam senectutem Iesua summi sacerdotis, & Zoro-
 babelis ducis colligere licet indubitato Nehemiæ testimonio. Dixi- B
 mus enim quantum interuallum sit a Cyro ad Darium Nothum: ne-
 que ignoratur, quantum rursus sit a Dario Notho, ad Darium vlti-
 mum. Nehemias a Cyro, ad Darium vltimum, duos tantum duces
 ponit, Zorobabelem, & seipsum: cap. x i i: ita vt a Cyri excessu, ad
 finem monarchiæ Persicæ, hoc est, per annos minimum 200, duo tan-
 tum duces Iudæorum fuerint, magna temeritate illius Annij, qui sub
 Philonis nomine alios duces post Zorobabelem nominat cōtra men-
 tem sacrorum librorum. Nam apud Zachariam Prophetam Deus
 vult a Iesua, & Zorobabele opus templi continuari, a quibus primum
 inceptum erat: vt alterutrius senecta aliquot paucis annis Mosis æta-
 tem superauerit. Etiam ex verbis ipsius Nehemiæ apparet, Nehemiam C
 admodum senem decessisse. Nam cum ex ipso constet, eum tempo-
 ribus regis Darij Nothi vixisse sub Eliasibo Pontifice, & ad vltima
 tempora monarchiæ Persicæ peruenisse, eum maiorem 120 annorum
 decessisse necesse est. Ab initio enim Darij Nothi, ad cladem Persarum
 ad Gaugamela, anni sunt nō minus 93. Neque vero putes Nehemiam
 hunc esse eundem cum illo, cuius mentio Esdræ ii. 2. Nehem. vii. 7.
 Alius enim est. & strenue hallucinantur, qui eundem cum hoc fa-
 ciunt. Sed tamen quanuis Nehemia vnus meminerit Zorobabe-
 lis, qui ante se dux fuerit, tamen alios plures ante se fuisse manifesto
 indicat cap. v. 15. Ex quo fortasse Annij, & Philo Annianus no-
 mina Ducum suorum architectati sint. Certe Nehemia sub Eliasib D
 Pontifice refecit muros Hierosolymorum. Eliasib autem est nepos Io-
 sue Pontificis. Duæ ergo generationes a reductione captiuitatis, ad
 instaurata mœnia, transierant. qui vt minimum sunt anni 144. To-
 tidem vero anni sunt a reductione captiuitatis, ad vicesimum annum
 Artaxerxis Memoris.

A EPOCHÆ XIII AD AR MARDOCHÆI ET
 INSTAVRATIONIS TEMPLI AC HIEROSOLYMORVM.

H is valide demonstratis, nullus labor est tempora Reginæ Ester,
 & instauracionem templi ad veras epochas suas reuocare, cum
 demonstratum sit, Assuerum esse Xerxem, Darium autem, sub quo
 templum exædificatum, esse illum, cui cognomentum fuit Notho.
 Xerxes igitur anno tertio imperij sui omnes Persidis & Mediæ proce-
 res conuiuio excipit, cuius conuiuij caussam liber Ester non reddit, sed
 ex libro vii Herodoti non difficile est eam colligere. Expeditionem
 enim in Græciam moliebatur, de qua & omni eius apparatu bellico
 B cum ad proceres imperij retulisset, mox eos illo splendidissimo epulo
 CLXXX dierum profecutus est. quod facile confirmatur altero con-
 uiuij, quo plebem excepit, tanquam illud esset *δυστυχικόν*, vt pote cum
 longinquam expeditionem adornaret, & longo post tempore popu-
 lum visurus non esset. Inde fit, vt in libro Ester totum interuallum,
 ab anno tertio, ad septimum, taceatur: quod nimirum intra illud
 tempus illa expeditio contigerit. Tot argumenta, præter illa, quæ col-
 legimus, conuincunt, Assuerum esse Xerxem, vt de eo neque dubi-
 tare possit, nisi qui nullo ingenio est, neque negare, nisi malignus.
 Statim igitur reuerso ex Græcia Xerxi adducitur Ester mense deci-
 mo, sub finem septimi anni Xerxis. Duodecimo autem anno, ter-
 C tiadecima mensis Adar, supplicium de Aman sumitur; anno Iudai-
 co 3287: cuius Nisan fuit 3. 8. 101. Aprilis tertia. Ergo neomenia
 Adar gemini feria secunda, Martij quinta, anno periodi Iulianæ 4240,
 cyclo Solis, duodecimo, Lunæ tertio. Proinde x i i i Adar fuit x v i i
 Martij, Sabbato: cuius tamen Iudæi nullam rationem habuerunt,
 quominus hostes suos vlciscerentur: quam religionem in tali re fa-
 cile contemnebant. Erat annus Mundi 3476, Ichthyonos vicesima.
 Zygon antecedens 6. 22. 42, Septembris xxx. anno Nabonassari
 274, Athyr xxv i i i. In duobus simillimis casibus Iudæi diuerso mo-
 do tempora notarunt. Nam in historia Ester ipsi tempus signant men-
 se Lunari Adar, more suo & Chaldæorum. At in Edicto regis, quod
 D ab eo e blanditus erat Aman de interficiendis ad interneccionem om-
 nibus Iudæis, non est dubium, quin mensis & appellatione fuerit Per-
 sica, & quidem æquabilis, non Lunaris, vtique more Persarum, non
 Iudaico. At in simili re liber tertius Macabæorum, qui vocatur, non
 Iudaice menses putat, sed Ægyptiace. Inopinatam enim illam opem
 diuinitus Iudæis contigisse scribit a quinta mensis Epiphi, ad septi-
 mam. Sane ea contigerunt intra triennium, ex quo Ptolemæus Philo-
 pator imperium iniit: intra quod interuallum quinta Epiphi non

mota est ex xvii Augusti Iuliani in antecedentia. Et quidem pri-
 mus annus Philopatoris erat 528 Nabonassari, periodi vero Iulianæ
 4494. Quare quanuis nescimus annum, quo & victoria Philopatori
 de Antiocho Magno, & Iudæis summum vitæ discrimen, & postea
 repentina salus contigit: tamen exploratum nobis est, id xvii Augusti
 accidisse. Nam Eusebius ignorans verum annum illarum rerum, mo-
 net eas in Philopatoris initia conferendas esse. Sed ad librum Ester re-
 uertamur: cuius epocha xiiii Adar congruit illi diei, quam illi adscri-
 psimus. Et sane mirandum esset, cum xv Adar non minore cultu ob-
 seruanda præcipiatur, quam xiv, vt legimus Ester ix, 21, cur hodie ta-
 men eius cultus desierit, nisi sciremus hoc quidem antea obtinuisse,
 postea vero propter duo Sabbata continua abrogatum fuisse: non qui-
 dem nomine duorum Sabbatorum continuorum, sed quia poterat ac-
 cidere, vt xv Adar esset Sabbatum. Itaque tunc essent tria Sabbata
 continua. quod esset valde incommodum. Rursus in libro Ester nulla
 obseruatio tertiædecimæ Adar indicitur. At hodie illam diem omnes
 Iudæi insigni ieiunio venerantur, quod dicitur תענית אסתר, cuius appa-
 ratum & nos quoque apud ipsos Iudæos vidimus. Et sane recentem
 obseruantiam illam esse oportet, cum, vt diximus, neque sit ex præ-
 cepto libri Ester, neque, si fuisset, illam lætitiæ dicasset vetus Ecclesia
 Hierosolymitana, ob insignem de Nicanore victoriam. Macabæorum
 posteriore, xv. 37. Quomodo enim illum diem dicassent lætitiæ, si ieiu-
 niis exceptus fuisset? Itaque priscis temporibus xv Adar vocabatur
 Mardocheus, vt ex eodem loco Macabæorum cognoscimus: vt vi-
 deatur ne tunc quidem xv diei ratio habita, quanquam ita præcepis-
 set volumen Ester. Quare de quintadecima die aut non diu, aut nun-
 quam obtinuit. Id festum Mardochei fere in idem tempus incidere
 solet, quo Hilaria Christianorum. neque scias, vtris solutior licentia.
 Adeo apud vtrosque periit pudor. Mittunt Iudæi tunc sibi inuicem
 partes de conuiuio. Sed & olim Christianos a Iudæis illas capere non
 pudebat: quare Canon septuagesimus nomine Apostolorum id inter-
 dicit: *επίς κληρικὸς νηστῶν, ἢ εὐραζοὶ μὲν Ἰουδαίων, ἢ δέχοιτο παρ' αὐτῶν τὰ
 εὐραζῶν ξενία, οἷον ἀζύμων, ἢ τιτῶν π.* verius est, vt *μερίδες* illæ quartadeci-
 mæ Adar nomine *ξενίων* intelligantur, quam *ἀζύμων*. Quod autem
 suspendere solerent Aman, & illius licentiæ nomine Christianismo
 illudere, constat ex Constitutione Honorij & Theodosij Augg. C. de
 Iud. & Cælic. quæ constitutio integrior extat in Cod. Theod. Atque
 hactenus de Assuero, siue, vt postulat recta pronuntiatio, Oxyare,
 quem Xerxem esse, amplius dubitari non potest. Post eum adiicit Ar-
 taxerxen Esdra, iv. 7. & in fine Capitis ait, toto tempore Artaxerxis in-
 terpellatum fuisse opus, vsque ad secundum annum Darij. Sane nullus
 Artaxexes

A Artaxerxes sequitur Xerxem, præter Artaxerxem Longimanum; ne-
 que illum vllus Darius, præter eum, qui vocatus est Nothus. & qui-
 dem post istud Darium, anno vi Artaxerxis, Esdras proficiscitur Hie-
 rosolyma. Iste igitur Darius medius est inter duos Artaxerxes. Est igitur
 Darius Nothus: in cuius anno secundo iterum emissum est edictum
 de reficiendo templo & consequenter Hierosolymis. Quare vi. 14
 Esdræ, scriptum est iussu Cyri, Darij, & Artaxerxis, Hierosolyma in-
 staurari. Atqui cap. i v. 7, toto tempore Artaxerxis interpellatur opus.
 Alius igitur est iste Artaxerxes capitis vi. 14, ab illo capitis i v. 7. &
 quidem eo maxime, quod alter Artaxerxes sequitur Oxyaren, siue
 Xerxem, antecedit Darium: iste vero sequitur Darium. Locus est adeo
 B perspicuus de duobus Artaxerxis, vt aliter velle demonstrare, fuerit ve-
 ro aduersari. Capite iiii, toto Artaxerxis tempore, ante Darium, distur-
 batur opus. Capite vi. 14, Artaxerxis iussu continuatur, post Darium.
 Hinc igitur monstra Dariorum Assuerorum, & Assuerorum Artaxer-
 xarum conflata sunt ab iis, qui lumen Soli scenerare volunt. Secundo
 igitur anno Darij Nothi repetitum est Edictum Cyri, quod hostium
 factione infirmatum fuerat. Esdræ v. 12. Sexto autem eiusdem anno
 templum exædificatum, quod ab vltimis annis Cyri, vsque ad illud
 tempus interpellatum fuerat annis 105, quæ sunt Hebdomades anna-
 les quindecim. Additur dies, quo absolutum opus templi, & encænia
 celebrata; nempe tertia Adar anni sexti Darij. Esdræ vii. 15. Erat igitur
 C annus periodi Iulianæ 4294, cyclo Lunæ xix, Solis x: Iudæorum ho-
 diernus 3341. cuius Tisri, 7. i. 464, vndecima Septembris: annus com-
 munitis abundans. Ergo neomenia Adar feria ii, Februarij septima.
 Quare Encænia contigerunt nona Februarij, feria quarta: Hydronos
 quintadecima anni a conditu rerum 3530: cuius Zygon, 5. 6. 52, Se-
 ptembris xxix. anno Nabonassari 328, Athyr sexta. Hunc Darium
 sequitur Artaxerxes. Et quia ille Darius demonstratus est esse is, cui
 cognomentum fuit Notho, ergo iste Artaxerxes est is, cui cognomen
 fuit *μνήμων*: in cuius anno septimo Esdras profectus est Hierosolyma,
 & in cuius vicesimo Nehemias mœnia Hierosolymorum refecit:
 quod non licuisse, per hostes Iudæorum, sub altero Artaxerxe, nemo
 D dubitare potest, qui accurate caput i v Esdræ legerit. Ideo ille Ar-
 taxerxes est alius ab eo, cuius mentio cap. vi. 14, & tempore, & caussa;
 vt iam ostensum est. Annus igitur vicesimus Artaxerxis Memoris in-
 cipit a fine hiemis anni 4328 periodi Iulianæ: qui erat Iudaicus 3375.
 Tisri sequens anni 3376 fuit 4. 19. 403, feria quinta, Septembris xv,
 cyclo Lunæ xv, Solis xv. Ergo neomenia antecedentis Elul feria
 quarta, Augusti xvii. Et proinde xxv Elul, Septembris decima, fe-
 tia septima, qua nihil reliquum supererat de opere. Itaque vespere pa-
 rasceues

rasceues antecedente absoluta fuerunt moenia, quo tempore init Sab- **A**
 batum. Nehemiæ v 1, 15, anno Mundi 3564, Parthenonos xiii, Zy-
 gon antecedens 4. 6. 57, Septembris xxix, anno Nabonassari 362,
 Payni xvii. Vicesima nona illius Septembris, quæ erat neomenia
 Zygon, prima Scenopegia celebrata, post reditum Iudæorum: excepta
 illa, quam Iosue filius Iosedek celebrauit. Esdr. iii. 4. quod clare
 patet ex viii. 15. 16. 17 Nehemiæ. v 1 Octobris erat xxi Tisri, octaua
 οκτωμησίας, quæ dicitur תשע. viii Octobris, xxiv Tisri, dies
 sabbathi, qua ciliciis induti operati sunt ieiuniis, & semen alieni-
 genarum a populo Dei separatum. cap. ix. 1. Atque ea die foedus
 nouum coram Deo initum de religione, & cultu Dei, & legis
 ac solennium obseruatione. Nam hætenus pleraque desita erant **B**
 ob longinquum tempus deportationis. Captum autem opus mœ-
 nium xxiii Tamuz, feria secunda. A vicesima tertia Tamuz, ad
 xxv Elul, sunt dies 61. in quibus sunt Sabbata nouem: quibus
 detractis de 61, remanent 52 dies, quibus in credibili diligentia mœ-
 nia constructa. Nehemiæ v 1, 15. Hoc est, quod Danielis ix, 25 di-
 citur: moenia illa angustiis spatiis temporum resectum iri. In vlti-
 mo capite Nehemias dicit se post hæc rediisse in Persidem, quem-
 admodum Regi ac reginæ pollicitus erat. cap. primo. 6. Deinde adii-
 cit anno xxxii Artaxerxis Hierosolyma reuertisse: qui erat annus
 periodi Iulianæ 4340. a quo, ad cladem Darij ad Gaugamela, anni
 sunt lxii. Certe eius Darij mentio est cap. xi. 22, sub Iaddua Pon- **C**
 tifice: quem Alexandro victori obuiam processisse gratulatum, supra
 ex Iosepho retulimus. Desinant ergo velitari, qui hunc Artaxerxem
 Longimanum faciunt, & Darium illum filium Hystaspis, non autem
 Nothum intelligunt.

EPILOGISMVS HEBDOMADVM DANIELIS.

Nihil iam dubium in temporibus Regum Persarum relictum
 esse confido, quod quidem faciat ad eorum epochas cum sacris
 libris comparandas. Nam in ipsorum regum epochis nullum vn-
 quam dubium fuit a Cyro illo primo, ad Alexandri victoriam ad **D**
 Gangamela. Sed totum discrimen erat, eas posse ad sacram historiam
 singillatim referre. Superest vltimus ille ἀθλῶ, & labor, vt quibus-
 dam videtur, Hercules, vt ego censeo, leuissimus, Hebdomadum
 Danielis caput, & initium deprehendere. Nam in initio capiendo
 vt totum est operæ precium, ita opera luditur in eius ignoratione. Er-
 rores omnium omnes enumerare, neque mei otij est, neque huius loci.
 Duos aut tres tantum perstringemus. Primus error eorum, qui He-
 rodis

A rodus initio Hebdomadas illas finiunt, adducti Iacobi Patriarchæ ora-
 culo: *Non auferetur sceptrum de Iuda, neque Legislator de medio eius,*
donec venerit S I L O. Volunt hoc vaticinium adimpletum, cum Hero-
 des ἀλλόφυλος, patre Idumæo genitus, inuasit regnū Iudæorum, inter-
 fecto legitimo Rege Antigono vltimo stirpis Hasmunæorum. Annus
 initij Herodis in periodo Iuliana 4675: de quibus si retro retexas 490,
 peruenietur ad secundum annum Cambyfis, qui est periodi Iulianæ
 4187. Sed quid Cambyfes ad Hebdomadas Danielis? Non enim, vt
 inquit ille, erat in hoc albo. Imo quid Hebdomadibus istis cum ini-
 tio Herodis, xxxvii annis ante natalem Regis Messia? Quid hoc est,
 quam sacra vaticinia pro pila habere, & sua somnia narrare, non sacra
B interpretari? Quid merent, qui ita cēsant, aut qui illa patienter legunt?
 Alij incipiunt ab anno secundo Darij filij Hystaspis, idque ex vi cap.
 Esdræ, vt quidem ipsi interpretantur. Annus secundus Darij filij Hy-
 staspis 4194 in periodo Iuliana. Ergo annus 4683, aut 4684 est termi-
 nus hebdomadum, qui est annus primus Augustorum Ægyptiacus.
 Sed annus primus Actiacus Ægyptiorum non magis pertinet ad Heb-
 domadas Danielis, vtpote annis xxviii ante natalem Regis Messia,
 quam initium Herodis, annis xxviii ante eundem natalem. Tole-
 rabilius eorum commentum, qui hebdomadas ordiuntur a septimo
 anno Artaxerxæ Longimani: qui erat annus periodi Iulianæ 4256. Et
 proinde finis Hebdomadum fuerit annus 4746, quo passus Dominus.
C Nihil tamen consultius ab illis factum. Nam quo auctore ab Ar-
 taxerxe Longimano illas ordiuntur? Nam si ille Artaxerxes non est is,
 de quo sentit Esdras vii, 6, frustra a vii anno Artaxerxis initium ha-
 rum hebdomadum capiunt. Africanus priscus & eruditus scriptor, li-
 bro quinto de Temporibus putare instituit hebdomadas a vicesimo
 anno Artaxerxis Longimani, anno regni Persarum, vt ipse putat, cxv.
 Annus primus Cyri in periodo Iuliana 4154. Annus vicesimus Ar-
 taxerxis 4269. differentia cxv. In quo hætenus constat illi ratio tem-
 poris. 490, anni cum 4269 compositi constituunt annum periodi Iu-
 lianæ 4759, qui erat quadragesimus annus Christi Dionysianus, vn-
 decimus post passionem. Quid mysterij putemus esse in anno duo-
D decimo a passione? Nullum, si quidem sapimus. Sed Hieronymus
 addit ex eodem Africano vicesimum Artaxerxis Longimani fuisse
 cxxcv capti Sedekia. Legendum cxlv. Et sane peccat vsu idio-
 tismi, qui annum xx Artaxerxis dicat esse cxlv capti Sedekia; cum
 id sit potius interuallum, a capto Sedekia, ad xx Artaxerxis, non au-
 tem cxlv annus currens capti Sedekia. Sed nescio, quomodo pro-
 babit commentum suum. Ait 490 annos esse simplices Lunares sine
 Embolismo, eosque ad rationem annorum Iulianorum redactos esse.

475: Et totidem annos esse a vicessimo anno Artaxerxis Longimani, ad xv annum Tiberij. Nos & 475 annos a xx Artaxerxis Longimani, ad xv Tiberij, interesse negamus, cum sint tantum 473 absoluti: & 475 annos Iulianos esse 490 Arabicos, cum summæ defint menses quinq. absoluti. Præterea omnes sciunt, illorū annorum vsum apud Hagarenos, non autem apud Iudæos fuisse. Deniq. xv annus Tiberij non omnem controuersiam sustulerit de negotio Hebdomadum. Ab his omnibus peccatur alterutro modo. Aut enim aliunde, quam ab edicto incipiunt: aut ab edicto quidem, sed non ab anno secundo eius principis, qui edictum fecit. Tria fuerunt edicta instaurandorum Hierosolymorum & templi, & quidem trium Regum, Cyri, Darij Nothi, Artaxerxis Memoris. Esdræ vi. 14. Nam ibi verbo Chaldaico Edictum vocatur *עֲבָדָה*, vt omnino non simplicem permissum ædificandi aut instaurandi Hierosolyma, sed sanctionem intelligamus. Hoc enim plane verbum *עֲבָדָה* significat. Atqui expressa duo sunt, & solennibus suis verbis concepta, Cyri quidem Esdræ i. 2. & vi. 3. Darij autem vi. 11. Artaxerxis vero rescriptum habens edicti vigorem vii. 11. Audiamus ipsum Prophetam. *Scito, inquit, & intellige: A pronuntiatione sermonis ad reduendum & adificandum Hierosolyma.* Hebraismus. Latine ita est: *Scito & aduerte: Ab emissionem edicti de instaurandis Hierosolymis.* Non potest esse edictum Cyri: quanuis similis hallucinatio extet apud vetustiores Ecclesiasticos. Nam inde putati anni 490 desinunt paulo ante initium Herodis. quod iam confutatum est. Ab Artaxerxis Memoris anno primo idem anni contexti desinunt in annum primum Agonis Capitolini Domitiani. Quod est ridiculum. Multo iocularius erit, si ab anno eius vii, aut x x id fiat. Ab Edicto igitur Darij Nothi, hoc est, ab eius anno secundo. Satis enim ex his, quæ demonstrauimus, constare debet, eum esse Darium Nothum. Nam frustra velitantur, qui Darium Hystaspis intelligunt. Ostendimus enim incommo- dum: quod 490 anni a secundo anno Darij Hystaspis desinunt in annum primum Actiacum. Deinde, quod est validissimum telum, septuaginta iam annis ante secundum huius Darij annum, ieiunia quinti & septimi mensis instituta erant: quæ non potuerunt nisi ab Ecclesia, & proinde nullibi nisi Hierosolymis institui, vsu sacrificiorum obtinente. Ecclesia quidem fuit semper & in exilio, sed sine argumentis aut insignibus Ecclesiæ, sacrificiorum operatione, & solennium celebratione. Quod enim nulla solennia celebrarint in exilio, argumento sit scenopegia illa nobilis, quam supra diximus xx anno Artaxerxis Memoris celebratam, cuius cultus non solum desitus erat, sed etiam obliuioni traditus. Nehemiæ viii. 15. 16. quanquam semel antea celebrata fuerat sub Iesu filio Iosedek. Esdræ iii. 4. Rursus Daniel

- A Daniel a quarta die Nisan, ad xxiv eiusdem mensis ieiunat. Ergo xiv Nisan Pascha non celebrat. Daniel x. 2. 3. 4. Præterea Esdras migrat xii mensis Nisan ex fluuio Ahaua, neque celebrat Pascha: saltem ne Azyma quidem comedit, vt hodie omnes Iudæi faciunt, & Samaritæ, vbicunque terrarum sint: qui Azyma & Intyba comedere vocant *παχαριζον*. Nulla ergo solennia, aut ieiunia in deportatione instituerunt, sed in Palæstina, iam altari stante, & iugi sacrificio obtinente, illa instituta sunt. Propterea Zachariæ vii. 5 dicitur: *Quomodo vos plangebatis in quinto & septimo mensibus ab hinc annos septuaginta?* Ante septuaginta annos ait illa ieiunia instituta, cū is esset annus Darij secundus. Annus Darij Hystaspis secundus 4194 in periodo Iuliana.
- B Septuaginta anni retexti retro desinunt in annū quartum capti Sedekix, quo nulla erat Ecclesia in Palæstina. Atqui apud Zachariā dicitur, & illum esse annum septuagesimū ab illorum ieiuniorū institutione, & in eo loco, hoc est, Hierosolymis per septuaginta annos celebrata, idq. ab ipsis, quos alloquitur Propheta. Quomodo potest esse is Darius filius Hystaspis? At septuaginta anni retro a secundo Darij Nothi retexti desinunt in xxviii Darij Hystaspis, quo tempore Iudæi non meliore conditione erant, ac cum essent adhuc in Babylonia: vtpote, quibus templum Dei construere, & moenia Hierosolymorum reficere non licebat. Itaque tunc ieiunia illa instituta. Propterea Angelus apud eundem Zachariam i. 12 ita super calamitosissimo statu Iudæorum Deum obtestatur: *Domine Deus exercituum, quousque non miseraberis Hierosolyma, & vrbes Juda, quibus iratus es, iam hic agitur annus septuagesimus?* An dicit Deum non miserari vrbes Iuda, quas tamen reficere permittebatur ex Edicto Cyri? De interpellatione operis igitur conqueritur: quæ ab hinc septuaginta annis maiore hostium conatu facta erat, quam antea. Quare Darius is, cuius anno secundo edictum emissum, de instaurando templo ex priore edicto Cyri, is, inquam, Darius est alius a Dario filio Hystaspis. Est igitur Darius Nothus. Quid igitur, inquiunt, faciemus illo loco Haggæi Prophetæ ii. 4? *Quis inter vos superstes, qui vidit domum hanc in maiestate sua priore? Quod vero vos eam videtis, an non id tanquam nihil in oculis vestris?*
- D Nam ab excidio templi, & casu Sedekix, ad annum secundum Darij Nothi, quo hæc Propheta scribebat, fluxerant anni 176: qui excedunt interuallum vitæ humanæ vel maximum. Atqui nos respondemus, ex his verbis colligi non posse aliquem tum ex illis, qui domum priorem viderant, superstitem fuisse: sed proinde accipiendum, quasi diceret: O si quis vestrum prioris domus gloriam vidisset, eam cum ista contendens, quam nihili hanc faceret? Simile in Euangelio: *τίς ἐστὶν ἡ εὐκλεία ἀνθρώπου, ὃς ἐξέειπεν ἰσχυρῶς ἐν, καὶ ἐὰν ἐμπέσῃ τοῦτο τοῖς Καθελθόν- eis βό-*

eis βόθρων, ἐχὶ κρατήσῃ αὐτὸ, καὶ ἐγερῆ; Hoc est, εἰ πινῶ δὲ ὑμῶν πρὸς. A
 ἑατὸν εἰς βόθρων ἐμπέσῃ. Simile omnino & illud: τίς ἐστὶν δὲ ὑμῶν δὴ πρω-
 πῶ, ὃν ἀν αἰτήσῃ ὁ υἱὸς αὐτῶν ἀγῶν. Hoc est εἰ πινῶ ὑμῶν υἱὸς αἰτήσῃ αὐτὸν ἀγ-
 ῶν. Neque potest melior huius loci Haggæi declaratio adferri. At ex
 edicto Cyri, ad secundum annum Darij Nothi, anni intersunt plus
 minus C VI. Zerubabel, & Iosua missi sunt edicto Cyri. ecce iidem.
 adhuc viuunt post annos C VI? Quid? an hoc videtur mirum? An
 est nouum exemplum in sacra historia, homines, præsertim quos Deus
 præfecerit populo suo atque Ecclesiæ suæ, transcendere annos C X X X?
 Hæc obiectio alicuius momenti est, ad suspendendam sententiam no-
 stram, sed non ad infirmendam. An non hodie videmus homines C X X
 annorum; omnibus sensibus integris? Nos miraculi loco non habemus
 mulierem gemellos parere, & tamen rariores gemelliparas videas
 quam homines, qui C X annos excedant. Stephanus de Bonaire vir
 nobilis Castellaris Dominus, matris meæ magnus auunculus, vixit
 plusquam interest inter solutionem captiuitatis, & secundum annum
 Darij Nothi. Is Stephanus maior annorum sexaginta uxorem duxit.
 Decessit relicto Stephano nepote ex filio maiore annorum viginti
 quinque. Hinc possumus coniecere quid ætatis esset, cum decederet.
 Quamuis me puerulo e viuis excessit, tamen eius memoria adhuc re-
 cens est in Nitiobrigibus etiam apud iuniores, qui illum nunquam
 viderunt. quem si prodigiosa longæuitas non adeo commendasset, ta-
 men sapientia eius tanta erat, vt eo nomine eius memoria immortalis
 esse debuerit. Accedit miraculo, quod nunquam ægrotauit, ne mi-
 nimo quidem dolore capitis, aut alia μαλακία tentatus vnquam fuit.
 Homo abstemius, omnium functionum, præterquam solius auditus,
 integrum tenorem ad vltimam vitæ calcem perpetuauit. Sed videant
 longæuitatis exempla, quibus commodum est, apud Plinium libro
 VII, & Phlegontem Trallianum. Ij non poterunt mirari de Iosue, Ze-
 rubabel, & Nehemia. Obiectio igitur de longæuitate nihili est. Et
 omnia hæc eluduntur iis, quæ supra adduximus. quod scilicet, si iste
 Darius est filius Hytaspis, non autem is, qui Nothus cognominatus
 est, anni 490 ab eius secundo anno continuati desinunt in tempus
 alienum a proposito, nempe in annum primum Actiacum. Ex his
 quoque sequitur, Nehemiam cognomine Hathirsatham, filium He-
 caliæ, qui muros Hierosolymorum refecit, illum, inquam, non esse
 eundem cum eo Nehemia, cuius mentio Esdræ II. 2. neque eundem
 esse cum Hathirsatha, cuius itidem mentio eodem cap. II. 63. Nehem.
 VII. 65. 70. Nam Nehemia instaurator moenium Hierosolymorum
 peruenit ad tempora Alexandri Magni. Quod si esset idem Nehemia,
 cur non Esdræ quoque mentio facta esset? Nehemias filius Hecaliæ
 nunquam.

- A** nunquam pedem posuerat in Palæstina ante xx annum Artaxerxis
 Memoris, vt neque Esdras ante VII eiusdem Regis. Sed caput XII Ne-
 hemiæ recte distinguit omnes, qui ab exilio reuersi sunt, secundum
 sæcula sua: quod quidem caput maxime obtundit os pertinaciæ. Sed
 nunc videamus initium Hebdomadam apud ipsum Prophetam:
 מן מוצאי דבר להשיב ולבנות ירושלים. Omnium interpretum hæc est mens,
 vt ita intelligant: Ab exitu verbi ad reducendum & ædificandum
 Hierosolyma. Hoc est: a publicatione edicti de instaurandis, & ædi-
 ficandis Hierosolymis. Et sane nihil aliud voluit Daniel. Sed tamen
 in verbo להשיב, cum quo accusatiuum Hierosolyma construunt, ego
 ab illis discedo: quanuis hæc veterum & recentiorum sit sententia.
- B** Tertullianus vertit, ad integrandum Hierosolyma. Neque aliter ho-
 dierni interpretes, & Iudæi. Nos vero negamus להשיב ירושלים esse ad in-
 staurandum, aut integrandum Hierosolyma, aut ita construendum
 esse. Est enim Hebraismus, cuius vel mediocriter periti sciunt in ea
 lingua verbum שוב, id est, reuerti, significare iterationem eius verbi
 cum quo coniungitur. Quis enim nescit, Reuertar & construam, He-
 braice dictum pro, Iterum construam? Sic infra תשוב ויבנות Reuerte-
 tur & ædificabitur: hoc est, iterum ædificabitur. Iudæi, qui iterum
 ædificabant, dicuntur reuerti, & ædificare: Reges, qui hoc sinebant,
 aut iubebant, dicuntur facere reuerti ad construendum, id est, iubere
 iterum construere. Igitur להשיב ולבנות ירושלים est Edictum imperans
 iterum construere Hierosolyma. Iudæi dicunt שבים לבנות Reuertentes
 ad ædificandum, id est iterum ædificantes. At rex dicitur משיב היהודים
 ללכות faciens reuerti Iudæos ad ædificandum: id est, iubens eos iterum
 ædificare. Rex autem ille, vt diximus, est Darius Nothus. Et quare
 ille potius, quam Cyrus? Quia Cyri Edictum exiguo effectu fuit.
 hoc autem plenum ius Hebræis Templum & Hierosolyma con-
 struendi dedit. Sequitur apud Daniele diuisio hebdomadam sexa-
 ginta duæ, septem, & vna. Summa, septuaginta hebdomades. In qua
 diuisione alij mysterium esse putant. alij interualla continuata esse: vt
 primo ab edicto Darij septem sint putandæ Hebdomades: deinde
 hinc septuaginta duæ: postremo vna. Nos vtrunque negamus. Nam
- D** partitio hæc Hebdomadam nihilo arcaniorem sensum habet, quam
 diuisio Minæ in 25, 20, 15 siclos apud XL V. 12 Ezekielis, quæ summa
 sunt sexaginta sicli. Continuationem autem interuallorum per hanc
 diuisionem hebdomadam nullam fieri posse hinc sequitur, quod &
 diuisio arbitraria est, vt diuisio Minæ apud Ezekielem, & temporum
 interualla alia sunt in historia Hebdomadam, alia in diuisione Heb-
 domadam. Nam in hebdomadibus mentio fit passionis Christi, item
 excidij Hierosolymorum. Quod interuallum est annorum 37 dun-
 taxat.

taxat. Atqui neque 37 annorum hic mentio fit, neque 37 anni est septenarius numerus: sed biennium est supra quinque Hebdomadas. Neque igitur partitionis ratio habenda, neque hic vlla est interuallorum continuatio. Rursus Septimanæ istæ non sunt Ciuiles aut legitimæ: hoc est, non pertinent ad Sabbaticam hebdomadam annorum. Nam Christus passus est anno sexto Hebdomadis ciuilis, & Hierosolyma anno primo deleta, quæ tamen anno Sabbatico diruta a Nabuchodonosoro. Et templum anno Sabbatico dedicatum, & anno Sabbatico conflagratum. Post septuaginta duas hebdomadas, septem, & vnam, addit Propheta: *וַיְהִי בְּשֵׁשׁ וָשֶׁבַע יָמִים וְהָיָה הַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וְהָיָה כְּשֵׁשׁ וָשֶׁבַע יָמִים וְהָיָה כְּשֵׁשׁ וָשֶׁבַע יָמִים*: καὶ ἡμῖσις ἑβδομάδου κατὰ πᾶσιν τῶν θυσιῶν. *Et dimidium hebdomadis aboleuit sacrificium.* Dicunt dimidium hebdomadis singulariæ, cuius proxime facta est mentio, hic intelligi: quod vt facerent, in causa fuit articulus *ἡμισιός* ΗΕ. Sed pace grauissimorum & doctissimorum virorum, hic articulus nihil agit, neque *ἡμισιός* intelligendum de septimana proxime antecedenti, sed indefinite, dimidium vnius septimanæ. Nota paupertas sermonis Latini propter articulorum defectum. Idioma Hebraicum, Græcum, Arabicum, Italicum, Hispanicum, Gallicum, Teutonicum exprimit id, quod Latinitas non potest. Exemplum: Latine dicimus drachmam esse centesimam partem Minæ. Sed diuersæ sunt minæ, & quidem omnes inæquales. Neque scis, vtrum de ea, quam proxime fortasse nominasti, intelligas, an de alia maiore, aut minore. Si Græce dicam *δραχμὴ ἐκατημόριον μινᾶς*: generaliter loquor. Si dico, *δὸς ἐκατημόριον τῆς μινᾶς*, intelligo de ea, de qua aut locutus sum, aut de qua tu scis me velle loqui. In vulgari sermone, puta Italico, aliud est dicere, *la terza parte d'un scudo*; aliud, *la terza parte del scudo*. Nā per hoc nomen VNVM, generaliter: & per articulum, definite loquimur tam Italice, quam Hispanice, Gallice, aut Teutonice. Sed Hebraismus, mira locutione cum construit partes cum suo toto, addit articulum Emphaticum ΗΕ. vt *הַשְּׁשִׁים וְהָיָה עֶשְׂרִים* ἑκατημόριον τῆς Εφά, sextans ipsius Epha, cum dicendum fuerit, sextans vnius Epha. de nulla enim Epha ante locutus est. Ezek. XLVI. 14. Item *הַחֵן וְהָיָה חֵן* τριημισιον τῆς Ἰν: Triens ipsius Hin. At volebat dicere, Triens vnius Hin. Nam antea nulla mentio Hin. Ezekiel XLV. 11. Et ibidem *הַחֵן וְהָיָה חֵן* δεκατημόριον τῆς Βάτον. Batum est decima pars ipsius Homer, hoc est, vnius Homer. Item *הַחֵן וְהָיָה חֵן*: decima pars ipsius Homer, pro vnius Homer. Sed illud illustre exemplum Exodi xxx. 13. *וְהָיָה חֵן* ἡμισιός τῆς Σικλά, dimidium ipsius Sicli, hoc est, vnius Sicli. Nullum enim Siclum antea nominat. Nolo huc plura exempla adducere, cum tamen plurima eiusmodi in Bibliis sacris occurrant. Igitur hic *וְהָיָה חֵן* dimidium ipsius Septimanæ est dimidium vnius Septimanæ generaliter & indefinite, ex proprietate Hebraismi.

quo

A quo nihil verius est. Partitio igitur Hebdomadam apud Danielem ita est: dimidia, vna, septem, septuaginta sex. Sunt igitur anni $493\frac{1}{2}$. Ista dimidia septimana, excurrens supra summam septuaginta, omnium tam veterum, quam recentiorum oculatissimam vigilantiam effugit. At nos illam iure asserimus; & auctori suo restituiamus. Ita igitur Gallice vertendum: *La moitié d'une semaine*: non autem, *la moitié de ceste semaine ou d'icelle semaine*. Nam & falsum est, & mihi olim imposuit. Quod si exprimendus erat articulus, omnino vera erat interpretatio, quam priori editione attulimus: dimidium septimanæ Christum prædicasse, & dimidio sublatum iuge sacrificium. Nam quamuis disiuncta sint tempora, tamen numero coniuncta sunt, nisi
B velimus negare, duos semisses assem constituere. Quod tamen visum est ioculare multis, qui meam priorem interpretationem legerunt. Mercator quidam Tolosa Burdegalam profectus, putat a profectioe sua, ad reditum, septem septimanas sex. negotiatus est Burdegala: dimidiam impendit in abitu, alteram dimidiam in reditu. Disiuncta sunt tempora profectiois & reditus. Quæro ab istis Criticis, duæ illæ dimidiæ septimanæ toto interuallo negotiationis a se distatæ coniungendæ ne sint numero, necne? Qui septem septimanas putat a profectioe, ad reditum, & sex imputat negotiationi, an ideo excipiet septimam a numero, quia diuisa est tempore? Hæc non merebant confutari. Sed ideo monui, vt intelligant isti, si articuli ΗΕ *ἡμισιός* ratio
C habenda fuisset, nullam meliorem hac interpretatione adduci posse. Quam acuti sunt isti Censores! Sed valeant. non est res nobis cum illis. Iam igiturprehendimus initium hebdomadam a secundo Darij Nothi. item constat, ab eo initio $493\frac{1}{2}$ annos putandos esse. Id est, annum 494 currentem esse finem huius temporis a Daniele designati. Annus secundus Darij nothi 4290 in periodo Iuliana, cyclo Lunæ xv. Igitur xlv addenda anno 494 currenti, ad methodum Lunæ. Proinde annus 494 currens a secundo anno Darij Nothi, est cyclo xlv Lunæ. Nam sane anni 494, sunt cycli Lunares 26 absoluti. Totidem igitur cycli sunt a secundo anno Darij Nothi, ad exitum temporis a Daniele definiti. Sed audiamus Danielem ipsum: SEPTVAGINTA HEBDOMADES DETERMINATÆ SVNT SVPER POPVLO TVO ET SANCTA CIVITATE TVA. Includit excidium Hierosolymorum in hoc interuallum. Septuaginta igitur Hebdomades cum dimidia desinunt in excidio Hierosolymorum, teste ipso Daniele. quo quis melior interpres ipsius? A secundo anno Darij Nothi, ad excidium Hierosolymorum, sunt anni 493 absoluti, vt ex libro v conicere potes. Hierosolyma deleta cyclo Lunæ xlv. Iam ostendimus 494 annum currentem a Dario Notho esse quartumdecimum annum cycli. Omnia

igitur conueniunt. Annus secundus Darij Nothi 4290. Adde 493 ab-
 solutos. Habes annum periodi Iulianæ 4783, qui profecto est annus
 Hierosolymorum delectorum, cyclo Lunæ XIV, Solis XXI I, vt ha-
 bes libro v. Itaque initium Hebdomadam, Edictum Darij Nothi,
 Daniel IX. 25: finis, *βδέλυγμα ἐρημώσεως*. IX.27. Matthæi XXIV. 15.
 Marci XIII. 14. Lucæ XXI. 20. Addit, POST HEBDOMADAS SEXA-
 GINTA DVAS CÆDETUR MESSIAS. Annus passionis in periodo Iu-
 liana 4746. De quibus si retexantur anni 434, quæ sunt septimanæ
 sexaginta duæ, peruenietur ad annum periodi Iulianæ 4313, qui est an-
 nus quintus Artaxerxis Memoris, qui tertium a Cyro Rescriptum ad
 Sarrapas Syriæ dedit de instaurandis Hierosolymis, & sumptibus in-
 sacrificia templi erogandis. Quare sine vlllo dubio Artaxerxes Memor
 anno v imperij sui rescriptum illud dedit: a quo tempore, vsque ad fi-
 nem sexti anni, Esdras indixit profectioem popularibus suis. Itaque
 ad apparatus omnem itineris, ad colligenda vasa, ad exciendos vndi-
 cunque Iudæos, opus fuit vt minimum biennio. Septem reliquæ se-
 ptimanæ quo pertineant, neque Daniel definiuit, neque ego scio. Sed
 interrupta esse hæc interualla, non autem continua, & supra demon-
 strauimus, & res ipsa loquitur. Ab anno periodi Iulianæ 4290, ad an-
 num 4313, id est, ab Edicto Darij Nothi, ad Rescriptum Artaxerxis
 Memoris, anni sunt XXI I, qui sunt longe minores septem hebdoma-
 dibus, & ipsi non sunt septenarij. Ego non dubito eos 49 vacare; hoc
 est, non habere epocham, ad quam referantur. Septimana autem illa,
 quæ confirmabit fœdus, dupliciter accipi potest. aut enim integra, aut
 diuisa non quidem tempore, sed causa. Integra post passionem: diui-
 sa, dimidium ante, alterum dimidium post passionem. Sed quæ acta
 vel gesta illi tempori attribuenda sint, viderint eruditiores. Mihi satis
 est, hæc a tyrannide Scriptorum nostri temporis vindicasse, Regibus
 Perfidos sua tēpora in sacris libris assignasse, verba Danielis ex mente
 ipsius explicasse, nihil de nostro attulisse, commenta vaniloquorum,
 hominum confutasse. Ergo 490 anni a secundo anno Darij Nothi
 desinunt in anni duodecimi Neroniani initia, iam tum Iudæis bel-
 lum crepantibus, & aperte a Romanis desciscitibus: a quo tempore,
 ad excidium templi, anni sunt tres cum semisse, nimirum dimidium
 septimanæ, quod excurrit supra summam annorum 490, vt perspicue
 demonstratum est. Causa ignorati epilogismi Hebdomadam nata
 est ex audacia interpretum, qui instituunt alium finem Hebdomadam
 ab eo, quem Daniel præscribit. Daniel enim ita clare loquitur, vt &
 puero pateat, eas Hebdomadas in Hierosolymorum desolatione ter-
 minari. Ab edicto igitur instaurandæ vrbs incipiunt: & in eius ex-
 cidio desinunt. Neque enim frustra caput Hebdomadam ad inte-
 grandum.

A grandum statum Hierosolymorum pertinet, cum earum finis ad eiu-
 dem vrbs casum & deletionem conferatur. Neque vero possumus
 eorum consilium probare, qui contra mentem Danielis finem alium,
 earum statuunt; vt neque eorum, qui aduersus sententiam Hieremiæ
 principium septuaginta annorum deportationis aliunde capiunt,
 quam a capto Iechonia. Non mirum igitur, si illis nostræ rationes ni-
 hili sunt, quibus tam facile est prophetarum verba insuper habere.
 Neque nos soli initium Hebdomadam a secundo anno Darij Nothi
 deducimus, cum multi veterum ab eodem capite illas hebdomadas
 ordiantur. Non mediocriter lætati sumus, cum vidimus eos veteres
 idem nobiscum sentire. Nos vero ad interpretationem harum rerum,
B nihil de nostro attulimus. Omnia ex veteri historia, quam isti diuini
 viri adeo aspernantur, deprompsimus: nullos reges Perfidis commenti
 sumus. Non eo impudentiæ venimus, vt diceremus, Iesum filium Io-
 zedek summum Pontificem Iudæorum, cum xxxvi annis præfuisset
 sacerdotio, profectum fuisse ad regem Darium, quo absente, Ioachi-
 mus eius filius vicem patris functus sit interea sacerdotio annis octo.
 cui germanum est deliramentum, Ioachimum mortuo patre, iterum
 apud Iudæos sacerdotio functum annis xxviii, vsque ad filium Elia-
 simum, qui caperit eodem anno sacerdotium administrare, quo Ne-
 hemias Hierosolyma venerit. Quæ omnia olent mercem Annianam,
 & tabernam illam mendaciorum. Non igitur operam nostram luse-
C rimus, si nostris lucubrationibus, aut veritatem ab eius hostibus expri-
 mamus, aut saltem ab illis impetremus, vt si nolunt ad seria se conuer-
 tere, desinant saltem nugari.

RESIDVA TEMPORVM. ET DE PRIMORDIIS

PRISCI FRANCORVM IMPERII.

SVNT & alia temporum analecta non pauca tam in sacra, quam
 externa historia. Ea neque exiguo tempore discuti, neque breui-
 bus diatribis comprehendi possunt, & proprios ac singulares libros
 sibi deposcunt: cuiusmodi sunt interualla iudicium Israel, quæ si illis
D numeris annorum contexantur, quibus sigillatim in sacris libris defi-
 nita sunt, longe maius erit interuallum ab Exodo, ad conditum tem-
 pli, quam 479 annorum solidorum, quantorum finitur illud spatium
 ab ipsa templi historia. Sed hæc non indigent diligentia nostra, quod
 ante nos docti viri hanc operam occuparunt. Quod autem præstiti-
 mus in Hebdomadibus Danielis, id in reliquis obscurioribus id genus
 vnusquisque experiri potest, præsertim in externa historia, Græcorum
 dico, & Romanorum. Sed Græcorum diligentia nihil reliquum fecit

posterorum industriæ ad inuestigationem temporum. quo minus in ea laborandum est. In historiæ Romanæ temporibus, a Palilibus primis, ad tempora Domitiani, vt fortasse non tam accuratam operam præstiterunt viri peritissimi, vt in aliquibus erratum non sit (& quidem in aliquibus erratum est) sic non adeo erratum est, vt locus non sit emendationi. Hinc autem ad Consulatum Ausonij, neque omnia sana sunt, neque omnibus medicina fieri potest. At a Consulatu Ausonij, ad Iustinianum, omnia paria Consulatum conseruata sunt opere Marcellini Comititis v. c. qui vnico aureolo libello magnam a posteritate iniuit gratiam. Discerpto a barbaris nationibus imperio, nullarum gentium opes validiores, imperium illustrius, laus belli maior fuit, quam Francorum. quod quidem nemo negauerit. Sed primordia tanti imperij in tenebris latent, quod & ex veteribus scriptoribus nullus, qui eas res tradiderit, hodie extat, præter vnicum Gregorium Turonensem: & quæ ille Episcopus scriptis prodidit, multum laborant & a sæculi illius, & ab ipsius hominis culpa, qui multa negligenter tractat, & quædam non recte omittit. Magna tamen illi Scriptori gratia, qui in tanto neglectu historiæ, animum ad hæc scribenda apulit. Quare absque eo foret, metuendum erat, ne fabulosus Hunnibaldus pedem in possessionem illius historiæ poneret, quem in iis, quæ Gregorius tacuit, sequutus est Sigebertus monachus Gemblacensis. Operæ precium facturus videor, si in libris Gregorij eam operam ponam, quam in reliquis præstitimus. Sic & de bono scriptore, & de Gallia mea bene mereri pro virili conabor. Si igitur singulorum Gregorij librorum gesta ad sua tempora conferam, satis hoc fore videbitur ad historiam primorum Franciæ Regum illustrandam, & Annales nostræ Galliæ corrigendos, qui in hac parte multum mendosi sunt. Quia igitur transitus Martini illi est veluti titulus & index temporum, primo tempus excessus illius Episcopi discutiendum: in quo Prosper, & post eum Sigebertus, atque adeo Gregorius hic noster cæcutiunt: cuius hæc verba sunt ex capite XLVI primi libri. *Arcadij vero, & Honorij secundo imperij anno, sanctus Martinus Turonorum Episcopus, plenus virtutibus, & sanctitate, præbens infirmis multa beneficia, octogesimo, & primo ætatis suæ anno, Episcopatus autem XXVI, apud Condomensem diocesis suæ vicum excedens a sæculo, feliciter migravit ad Christum. Transiit autem media nocte, quæ dominica habebatur, Attico, Cæsarioque Consulibus.* Inuestigemus ex ipsius verbis, quæ in fine operis collegimus. A primo anno Decij Imp. ad transitum Catiani Episcopi Turonensis, putat annos L. Hinc ad ordinationem Lidorij, XXXVII. porro ad ordinationem Martini, annos XXXIII. quibus adiecit tempus episcopatus Martini, annos XXVI, menses IIII, dies XXVII. Fiunt anni

A anni 146, mensis 4, dies 27: qui si putentur a primo anno Decij, qui erat 250 Christi Dionysianus, Martinus decesserit anno Christi 396, Indictione nona. Sed annus secundus Arcadij & Honorij, Attico & Cæsario c o s s. erat indictio decima, auctore Marcellino Comite, hoc est, annus Christi 397. Itaque vno anno minus dixit: quia iuxta hæc, Martinus Episcopus decessit anno Christi 397, cyclo Solis XIII, litera Dominicali D. Proinde vndecima Nouembris fuit feria quarta. Sed ait fuisse Dominicam. Scribit enim decessisse a media nocte, quam noctem secuta est Dominica. Ergo litera Dominicalis fuit G. proinde Cyclo Solis XII, annus Christi 395. Noli ergo dubitare, quin veram feriam excessus Martini retulerit ex Actis historiæ illius Episcopi, ipsum autem hariolatum esse annum Consulatus Cæsarij & Attici, & addidisse de suo. Constet ergo Martinum decessisse anno Christi 395. quæ epocha tenenda, quod ea, tanquam munimento, computatio omnium temporum Gregorianorum insistant. Quam incertum fuerit tempus obitus huius Episcopi, indicat Sigebertus, qui ait secundum quosdam obiisse anno 399, secundum alios 402. Neutrum autem verum. Falsum igitur, quod scribit Sigebertus, secundum Prosperum decessisse anno v Arcadij & Honorij. Nā quamuis hoc dixit Prosper, tamen anno quinto Arcadij & Honorij, id est, Christi 400, vndecima Nouembris fuit Dominica. Prosper autem hoc dicit in paruo Chronico, quod vir clariss. P. Pithæus noster edidit, de quo infra. Nam in veteri codice illius Chronici e regione anni cccci obitus Martini notatur mendose, vt ex iis, quæ demonstraui, constat. Addit Gregorius, a Passione Domini, ad transitum Martini esse annos ccccxi. Idem numerus totidem literis repetitur sine librorum quarti & decimi. Sed facilis lapsus fuit. Legendum enim ccclxii: qui annis 362 anni 33 Christi adiecti fiunt 395. Ergo Martinus obierit anno 396, vt collegimus ex fine libri decimi. Sed id falsum esse iam conuicimus. Constat tamen ccclxii legendum, pro ccccxi. In libro secundo persequitur primordia gentis Francorum. sed nihil certi adfert. Primorum enim regum Faramundi, Hlodionis, Merouei, Hilderici nomina tantum profert: tempus imperij eorum præterit: fortasse, quia nullus scriptor illud definiuerat: quod tamen falsum est. Prosper enim Aquitanus floruit. cl annos ante hunc Gregorium. Huius extant duo Chronica. Alterum Eusebiano subtextum est: alterum breuissimum ab eruditissimo viro P. Pithæo I. C. nostro editum est, vt iam diximus, sine adiectione annorum Christi. sed in quibusdam manuscriptis anni Christi appositum sunt. Prius per paria Consulatum digestum est: posterius habet tantum seriem annalium rerum gestarum. Huiusmodi duplicis generis plura olim extabant Chronica. In quibus autem digesti erant Cōsules, ea vocabantur Cōsularia.

fularia. Gregorius Turonensis lib. II. cap. IX. *Nam & in Consulari-* A
bus legimus, Theodomerem Regem Francorum filium Ricimeris quon-
dam, & Asclam matrem eius gladio interfectos. Reliqua in quibus
 Consules digesti non erant, vocabantur Chronica: quale est hoc Pro-
 spero, de quo nunc loquimur. In eo igitur libello Faramundi, Hlo-
 dionis, & Merouei notata sunt initia: quæ tanto certius scire potuit,
 quanto propius ab illis temporibus abfuit. Eius enim Chronicon
 vulgare desinit in Consulatum Valentiniani VI, & Nonij, LXIIII an-
 nis ante obitum Hlodouei, indictione XIII, qui erat annus Christi
 445. At Chronicon Pithœanum desinit in Consulatum Valentiniani
 VIII, & Anthemij, qui congruit anno Christi 455. Illi igitur fides de re-
 bus Francorum habenda est, non vaniloquo Hunibaldo illi, aut Sige- B
 berto, qui illum aliquando sequitur. In manu scripto igitur Codice
 istius Chronici, e regione anni Christi CCCXXI, hæc leguntur, quæ
 desunt in Pithœana editione: *Hieronymus apud Bethlehem moritur,*
anno ætatis XCVIII. Sequenti autem anno CCCXXII apponitur:
Solis hoc anno facta defectio. Faramundus regnat in Francia. Iam ex
 Consulari Chronico Prospero scimus Hieronymum obiisse Theodo-
 sio IX, & Constantio III COSS. quæ erat indictio tertia, teste Mar-
 cellino Comite v. c. Et proinde fuit annus Christi 420. Ergo defectio
 Solis contigit anno 421. quod verum est. Defecit enim Sol eo anno
 XVI Mai, cyclo Lunæ quarto, feria tertia. Initium igitur Faramundi
 congruit anno Christi Dionysiano 421, non 419, vt est apud Sigeber- C
 tum. Quod Faramundus, non Waramundus scribendum sit, non
 monerem, nisi viderem Germanos quosdam doctos viros ita censuisse.
 quod in illis ferendum non est. Nam quomodo W potuit in F dege-
 nerare? Quid sit FARA, vnde nomen Faramund compositum, pete
 ex Paulo Longobardo. Francorum enim, Gottorum, Longobardo-
 rum, Vandalorum eadem Dialectus fuit, nempe Teutonica. Rursus
 in manuscripto Codice ad annum CCCXXXIII, hæc leguntur: *Pla-*
cidia tandem illata optato regno. Hlodius regnat in Francia. At in Chro-
 nico Consulari Prospero: *Theodosio XI & Valentiniano COSS. Pla-*
cidia Augusta, & Valentinianus Cesar mira felicitate Johannem ty-
rannum opprimunt, & regnum victores recipiunt. Erat indictio VIII, D
 teste Marcellino Comite. Proinde is erat annus Christi 425, non 433,
 vt perperam anni Christi ibi putantur. Ergo initium Hlodwin, quem
 Chlodionem vocant, consurgit ex anno Christi vulgari 425. Itaque
 quadriennium tantum regnavit Faramundus. Anni vero Christi in
 veteri codice perturbati sunt, vt dixi. Nam e regione anni CCCXXXVI,
 notata est Vandalorum in Africam traiectio. quæ tamen facta est an-
 no Christi CCCXXVII. Sed sunt errores librariorum. Denique
 anno

A anno CCCCLI subnotata sunt: *Bleda Chunnorum Rex Attila fratris*
fraude percutitur: cui ipse succedit. Sed hoc accidit indictione XII, Theo-
 dosio XVII, & Albino COSS. vt ex Chronico Consulari didicimus,
 anno Christi CCCXLIV. Postea sequitur e regione anni CCCCLII,
Noua iterum Orienti consurgit ruina, qua septuaginta non minus ciuita-
tes Chunnorum depraedatione vastata, cum nulla ab Occidentalibus fer-
rentur auxilia. Meroueus regnat in Francia. Hæc contigerunt indi-
 ctione XV, Ardabure & Calepio COSS. item indictione prima, Zeno-
 ne & Posthumiano, anno Christi CCCXLVII. Quare anno Chri-
 sti 448 cæpit regnare Meroueus, vt etiam exstat in Sigeberto. Indubi-
 tata ergo deprehendimus horum regum initia. Ipse enim Prospero
 B Hlodione & Meroueo regnantibus hæc scribebat. Itaque, vt dixi, eius
 ratio habenda, non aliorum, qui leuibus coniecturis ad ea indaganda
 nituntur. De Hilderico non mirum si nihil notatum. Hoc enim
 breue Chronicon desinit ante initia illius regis. Quare pro incertis ea
 reliquimus. Ab initio Merouei, ad initium Hlodouei, anni sunt XXXI.
 Quod si XXI V Hilderico attribuantur, vt censet Aimoinus, ergo VII
 annos tantum regnauerit Meroueus. Sed hæc incerta. Postquam
 Gregorius libro secundo de aduentu Hunnorum (qui & Chunni)
 quædam quasi in antecessum protulit, deinde turbato ordine, ad initia
 Francorum regreditur. Igitur de aduentu Hunnorum verba faciens
 ita scribit lib. II. cap. III. *Tunc & Sol teter apparuit, ita vt vix ab eo*
 C *pars vel tertia eluceret. Credo namque pro tantis sceleribus & effusione*
sanguinis innocentis, &c. Et sequenti capite: Multa enim hæreses eo
tempore Dei Ecclesias impugnabant, de quibus plerumque ultio diuina
data est. Et reliqua. Videtur a nostro Prospero accepisse, qui sub an-
 no primo Imp. Marciani hæc subnotat: *Hac tempestate valde misera-*
bilis Reipublica status apparuit, cum ne vna quidem sit absque barbaro
cultore Prouincia: & nefanda Arrianorum hæresis, quæ se nationibus mi-
scuit Catholica nomen fidei toto orbe diffusa presumat. Vides eum loqui
 de præsentibus. Nam hæc videns scribebat. Ergo primo anno Mar-
 ciani Imp. Solis defectio fuit, vt notat Gregorius, Valentiniano VII, &
 Auieno COSS. indictione III, anno Christi CCCCL. quæ defectio
 D contigit Aprilis XXVI, cyclo Lunæ XIV, Solis XI, feria V. Itaque
 anno sequenti Gregorius dicit Attilam in Gallias irrupisse, in ipsa
 sancti Pascha vigilia. Hoc igitur contigit anno Christi CCCCLI, in-
 dictione IV, Marciano Aug. & Adelphio COSS. Quare idem dicit
 Cassiodorus in suo Consulari: MARTIANVS AVG. ET ADELPHVS. *His*
COSS. Romani Aetio duce Gothis auxiliaribus contra Attilam in cam-
pis Catalaunicis pugnaverunt, qui virtute Gothorum superatus abscessit.
 Nam aduentu Gothorum auxiliarium cognito Attila, omissa Aure-
 liano-

lianorum oppugnatione, ad Matronam flumen castra mouit, & se- A
cundum flumen exercitum ducens in campestribus Catalauni oppidi
castra posuit, ad locum, qui Mauriacus dicebatur: vbi commissum est
illud memorabile praelium. Quare hallucinantur, qui in campis To-
losensibus, quibus Cattalanis nomen est, hoc contigisse dicunt. Nam
& series gestorum, & nomina locorum repugnant. Aliter enim cam-
pi Cattalani, a Cattalanis barbara natione, quæ Tectosagum loca pri-
mum, deinde Hispanias infedit, dicti sunt; aliter Campi Catalaunici
ab oppido Catalauno. Vt puerilis est error, ita minimo negotio confu-
tatur. Post multa addit Gregorius de quibusdam Episcopis Galliarum,
& præsertim de Sidonio Apollinari Augustonemeti Aruernorū Epi- B
scopo, qui ex iis, quæ de tempore obitus eius summi viri memorat, no-
bis præiuit ad annū, quo is decessit, indagandum. Ait diem proximum
ab eius obitu, fuisse Dominicam. Iam ex Ecclesia Augustonemetensi
(Clarum montem vocant) constat eum decessisse xxiii Augusti. Ergo
xxiv fuit Dominica, litera Dominicali E. Ex schedio veteri Cluniacēsi,
in quo erat scriptum eius epitaphium, additū erat obiisse, Zenone im-
perante. Proculdubio igitur hoc contigit anno 480 Christi, cyclo Solis
xiii. Nam nō videtur anno 486, cyclo Solis xix. Nimis enim remotum
est tēpus. In schedio igitur ita scriptum fuit Epitaphiū, quod P. Pithœus
noster, vir summa & probitate & eruditione, nobis communicauit:

C. SOLLII APOLLINARIS MODESTI SIDONII.

Sanctis contiguus, sacroque Patri,
Viuat hic meritis Apollinaris,
Inlustris titulis, potens honore,
Rector militia, forique iudex,
Mundi inter tumidas quietus undas,
Causarum moderans subinde motus
Leges barbarico dedit furori.
Discordantibus inter arma regnis
Pacem consilio reduxit amplo.
Hæc inter tamen & philosophando
Scrispsit perpetuis habenda seclis.
Et post talia damna gratiarum
Summi Pontificis sedens cathedram
Mundanos soboli refundit actus.
Quisque hic, dum lacrimis Deum rogabis,
Dextrum funde preces super sepulcrum.
Nulli incognitus, & legendus orbi
Illic Sidonius tibi inuocetur.

xlii. Kal. Sept. Zenone Imperatore. xlii Kal. Sept. ponit,
cum

A cum Ecclesia Aruernorum a prima vsque antiquitate retineat x Kal.
Alioqui si obierit xlii Kal. hoc fuerit anno Christi quidem 482, im-
perij autem Zenoniani septimo. Non igitur omittenda erat tanti viri
memoria, præsertim cum hæc notatio continuet seriem temporum
imperij Francorum. Obiit igitur Sidonius anno v. Zenonis Augusti,
post consulatum ipsius Zenonis, Fl. Basilio iuniore v. c. c o s. anno
secundo Hlodouei, vt postea demonstrabitur, indictione tertia, x. Kal.
Sept. Sabbato. Ab excessu Martini, ad excessum Hlodwin secundi,
quem Hlodoueam vocat, annos putat. c xii. qui etiam numerus non
notis, sed verbis conceptus extat apud Adonem Viennensem, vt omnis
suspitio erroris absit. Martinus autem obiit anno Christi c c c x c v, vt
B supra demonstratum est. Ergo Hlodoueus, siue Hlodwin secundus
obiit anno d vii. Sed ipse putat obitum Martini ab anno cccxcvii,
Attico, & Cæsareo c o s s. Hoc pacto Hlodoueus obierit anno Chri-
sti d viii. Hoc demonstrandum est. In tertio Concilio Aurelianensi,
in fine ita scriptum est: *Die Nonarum mensis tertij quarto, Paulino iu-
niore, viro clarissimo Consule, anno Domini Hildeberti x x v i.* Iste Pau-
linus fuit Consul cum Iustiniano quartum Consule, indictione xii,
& proinde anno Christi d x x i v, cyclo Lunæ tertio. Si annus xxvi
Hildeberti Hlodouei filij erat tertius cycli, ergo primus eiusdem Regis
erat xvi cycli, & proinde cæpit regnare anno 509, quo scilicet pater
obiit. Rursus in quinto concilio Aurelianensi ita legimus: *Concilium*
C *Aurelianense quintum circa tempora Pelagij Papæ primi habitum sub die*
v Kalend. Nouemb. anno. xxxviii Regni Domini Hildeberti Regis,
indictione xiii, post Consulatum Paulini, anno xii. Duodecim anni
post Consulatum Paulini ad xxvi annum Hildeberti adiecti com-
ponunt annum xxxviii Hildeberti. Itaque error non est: & erat
annus Christi d x lvi, indictione ix. Error est igitur in indictionis
notatione. Triginta autem annos regnasse dicit. Igitur initium Hlod-
win secundi, siue Hlodouei, aut, vt Remigius, Hlodouici, cadit in
annum Christi 479. Et quia quinque annos dicit vixisse post praelium
Vocladense, ergo illud memorabile praelium incidit in annum Christi
504, non autem 508, Celere & Venantio c o s s. vt quidam coniiciunt
D ex Cassiodoro. Est autem Vocladum castrum in planis Pictauiensis
territorij situm, ab vrbe Pictauiensi x millibus passuum distans, vt etiam
notat historicus, & quidem adhuc nomen retinens, sed Pictonica pro-
nunciacione distortum, & *Voglai* dictum. Ea planities porrecta in
aliquot millia passuum patet, locus plane idoneus pugnae. Quare is
est vere locus, & annus tam insignis praelij: quem designauimus ideo,
vt Annalium Gallicorum scriptores suo loco notare possint. Depre-
hensio anno excessus Hlodouei, tenemus initia quatuor eius filiorum,
Cee Hlotarij

Hlotarij Sueffonum, Theoderici Metensium & Remorum, Hlodo- A
 miri Aurelianorum, Hildeberti Parisiensium Regum. Videtur au-
 tem noster Gregorius ignorasse multa, aut sciens præterisse. Nam
 confuse omnia tradit. Quatuor igitur illi Reges fratres Hlodwin se-
 cundi, siue Hlodouei filij incipiunt regnare anno Christi 509: quod
 aperte demonstratum est, & confirmatur anno xii post consulatum
 Basilij V. C. indictione prima, quo anno Hlotarium regnasse annos
 XLIV testatur Marcellinus Comes. id est, anno xii post Consula-
 tum Basilij, qui erat 553 Christi, iam annos XLIV absolutos Hlotarius
 imperauerat. In quo aduertenda locutio etiam familiaris huic nostro
 Gregorio, cum Theodericum ait obiisse vicesimo tertio anno regni
 sui, filium autem eius Theodebertum quartodecimo, non utique B
 fluentes annos ex consuetudine sermonis Latini, sed absolutos intelli-
 gendum. Propterea ab excessu Hlodouei, ad excessum Theodeberti,
 putat annos absolutos xxxvii. tot enim faciunt 23 cum 14. Ita igitur
 Theodebertus Theoderici filius cæperit regnare anno 532: Theud-
 waldus autem Theoderici filius anno 546. Libro iv. cap. ix poni-
 tur Theudwaldi Regis obitus, & expeditio Hlotarij in Saxones rebel-
 lantes. Vtrumque, teste Marcellino, contigit indictione prima, anno
 xii P. C. Basilij V. C. anno Christi 553. Regnavit igitur annos abso-
 lutos vii. quod intelligit Gregorius ex usu suo loquendi, cum ait, se-
 ptimo anno regni obiisse: id est, absoluto. Gesta capitis xiv perti-
 nent ad annum 555, qui erat xiv post Consulatum Basilij V. C. in- C
 dictione iii. Vide Marcellinum Comitem eadem referentem, quæ
 Gregorius memorat. Gesta capitis xvii pertinent ad annum sequen-
 tem, auctore Marcellino, ubi perperam Christianus legitur pro
 Chramnus. quam vocem imperiti librarij existimarunt esse compen-
 dium, quasi scriptum fuisset Chranus: quod notat Christianus. Sed
 ex idiomate priscorum Francorum scribendum erat sine C. Hramnus.
 In eundem quoque annum 555 conferendus obitus Hildeberti Regis,
 ex eodem Marcellino: cuius mentio fit capite xx, non adiecto regni
 tempore. Regnavit igitur annos absolutos XLVI. Cap. xx, Hildeber-
 tus moritur. Hoc contigit indictione v. Auctor Marcellinus Comes.
 Ergo anno Christi 557. Proinde obiit anno regni sui XLIX. Tot enim D
 ab anno Christi 509 putandi sunt. Itaque recte Aimoinus monachus
 lib. ii ait obiisse anno regni XLIX. Sequenti capite obitus Hlotarij re-
 fertur, anno LI regni sui, hoc est, absoluto, quæ est hominis vsitata lo-
 quutio. Obit igitur anno Christi 560. Sed quod capite proximo re-
 tulit de Chramno cum vxore & liberis combusto, hoc accidit anno
 xvii P. C. Basilij V. C. indictione vi, hoc est, anno Christi 558. Auctor
 Marcellinus. Ergo inter caput xx, & xxi, interiectum fuit trien-
 nium.

A nium solidum. Patri Hlotario in regno successerunt quatuor filij,
 Hilpericus vir Fredegundæ, Sueffonum Rex: Haribertus Parisio-
 rum: Gunthchramnus Aurelianorum: Sigebertus Metensium &
 Remensium, vir Brunichildis, mulieris Hispaniensis, Wisigotho-
 rum sanguinis. De Hilperico ita Fortunatus: *Hilperice POTENS, si in-
 terpres barbarus extet, ADIVTOR, FORTIS hoc quoque nomen habes.*
 Aperte significat barbara dialecto, id est, Teutonofrancica, Hilperic
 idem esse, quod ADIVTOR POTENS seu FORTIS: quod verum
 est. In fine operis Gregorius ait annum 597 esse xxix Gunthchramni:
 & Fredegarius annum 600, esse xxxii eiusdem Gunthchramni. Cæpit
 igitur regnare anno 568, aut 569: & consequenter falsum fuerit, pa-
 B trem eius Hlotarium obiisse anno 560. Rursus Alboin Langobardo-
 rum Rex ingressus est Liguriam indictione ineunte tertia, tertio No-
 nas Septembris, hoc est, anno Christi 569. Auctor Paulus Diaconus
 libro ii, cap. xxv: atque iisdem diebus, quibus Langobardi Italiam
 inuaserunt, idem Paulus scribit, Francorum Regnum, mortuo Hlota-
 rio rege, ab eius quatuor filiis diuisum fuisse, lib. eodem, cap. x. Sed
 hallucinatur ille Langobardus, & annis nouem plus dicit. Capite xxxi,
 narrat Kalendis Octobris ita Solem obscuratum apparuisse, vt nec
 quarta quidem pars in eodem lucens remaneret, sed tetrum atque de-
 colorem, quasi saccum visum fuisse. Nouilunium non potuit contin-
 gere Kal. Octobris illo sæculo, nisi anno 574. sed illis Kalendis Sol ob-
 C scurari non potuit: neque vlla defectio Solaris contingere. quod valde
 miror. Sed cum capite xxxiii, mentio iniecta sit de obitu Iustinia-
 ni, qui contigit anno 575, haud dubie illam obscuritatem Solis anno
 574 contigisse necesse est, quod nescio quomodo fieri potuerit Kal.
 Octobris, cum motus Latitudinis valde abhorreat. Videtur legen-
 dum Kal. Septembris, non Octobris. Et verum est. Ecce in fine libri
 quarti, a transitu Hlodouei, ad transitum Sigeberti eius ex Hlotario
 nepotis, putat annos 37, & 29, hoc est 66. Hlodoueus vero obiit anno
 509. Ergo eius nepos Sigebertus obiit anno 575. Regnavit annos xiv.
 Itaque anno 560, aut 561 cæpit regnare: vt prius collectum erat. Et ta-
 men anno 569 videbatur iniisse imperium. Hic scrupulus valde me-
 D exercet. Quod autem Sigebertus Rex obierit anno 575, confirmatur
 ex capite xix, in quo mentio fit Iustini imperatoris, qui cum inutilis
 imperando propter mentis alienationem factus esset, assumptus est in
 societatem imperij Tiberius Constantinus eius filius, anno 576. Sed
 & magis confirmatur capite xvii, in quo hæc verba notanda: *Eo anno
 dubietas Pascha fuit. In Gallis vero nos cum multis ciuitatibus, quarto-
 decimo Calendas Maias sanctum Pascha celebravimus: alij vero cum
 Hispanis, duodecimo Calendas Aprilis hanc solennitatem tenuerunt.*

580 IOSEPHI SCALIGERI
 Erat annus secundus Hildeberti, hoc est, absolutus, vt ipse semper lo- A
 quitur. Proinde fuit Christi 577. Cyclus Lunæ viii: Solis xxvi.
 Litera Dominicalis C. Terminus Paschalis xiv Kalendas Mai. Ergo
 ipso termino Pascha celebratum. Quod valde miror. Capite xxv:
Anno quoque tertio Hildeberti regis, qui erat Hilperici & Gunthchram-
ni septimus decimus. Ex istis magis confirmatur initium Gunthchram-
 ni, non ab anno 569, sed a 560, sumendum. Si annus Christi 578 est
 xvii Gunthchramni absolutus, id est xviii (nam ita semper lo-
 quitur) ergo annus 584 erit xxiv, indictione secunda. Propterea in
 concilio Valentino ii recte scriptum extat: *Synodus habita in vrbe*
Valentina x. Kal. Julij, anno xxiv regni gloriosissimi Domini Gunth-
chramni Regis, indictione secunda. In concilio Lugdunensi primo: *Sy-*
nodus habita in ciuitate Lugdunensi, anno sexto regni gloriosissimi Gunth-
chramni Regis, indictione tertia. Proculdubio legendum, *indictio-*
ne tertiadecima. Erat enim annus 565, sextus fluens ab anno 560,
 quo obiit Hlotarius, & eius filius Gunthchramnus iniuit regnum.
 Caput xxix, & xxx libri vi pertinent ad annum 583. Gesta Capitis
 xxv libri vi conferenda in annum 584, qui erat decimus Regis
 Hildeberti. Sed mira in eo est auctoris hallucinatio. Cuius verba ap-
 ponam: *Audientes deinceps eos infra muros vrbis Conuenicæ commorari,*
relictis plaustris, ac diuersis impedimentis cum populo minore, robustiores
virii ipsum, sicut iam Garumnam transferant, insequi destinant. Qui-
bus properantibus venerunt ad basilicam sancti Vincentij, quæ est iuxta C
terminum Agennensis vrbis, vbi ipse martyr pro Christi nomine ago-
nem dicitur consummasse. Vincentius Diaconus Aginnensis capite
 truncatus est pro Christo, in loco, qui dicitur Pompeiacus ad ipsum
 Aginum, v Idus Iunij: magna que olim in veneratione fuit, adeo,
 vt omnia vetusta templa nomine Vincentij consecrata per totam
 Aquitaniam, huius Vincentij sint, non illius Cæsaraugustani. Sed
 postea obsoleuit eius memoria, & templa illius nomini dedicata,
 illi Cæsaraugustano vindicata sunt per inscitiam temporum: ho-
 dieque natalis huius Vincentij Aginni, & in Aquitania non in
 Iunio, sed in Ianuario colitur. De eo sic Fortunatus: *Vertice suc-*
ciso rapuit qui ex morte triumphum. At ille Cæsaraugustanus in- D
 ter tormenta defecit, teste Prudentio eius populari. Igitur huius
 Vincentij Aginnensis nomine Basilica erat non longe Lugduno
 Conuenarum, ad vallem Caprariam, cuius Basilicæ etiam hic auctor
 meminit libro primo Miraculorum, capite c v. Vallis Capraria
 distat Aginno plusquam itinere quatruidui. At Gregorius perpe-
 ram interpretatur fuisse iuxta terminum Aginnensis vrbis. Sed is
 scriptor, vnde desumpsit, ita scripserat, milites Gunthchramni Regis
 irrupisse

A irrupisse in Basilicam sancti Vincentij, sitam ad urbem Conuenarum,
 qui martyr intra terminum vrbis Aginnensis pro Christi nomine ago-
 nem dicitur consummasse. Ita sine dubio scriptum fuerat in actis illius
 belli, quod inter exercitum Gunthchramni Regis, & Gundobaldi ge-
 stum est. Quare mire hallucinatus est noster Gregorius. Aimoino
 videtur oboluisse de vitio. Itaque aliter narrat rem, sed ita vt turbare
 potius, quam litem decidere videatur. Quod autem iste annus fuerit 584
 Christi, constat ex auctore Appendicis Gregorianæ, siue is est Fredega-
 rius, siue alius, qui hæc gesta confert in annum Gunthchramni xxiv,
 qui ex synodo secunda Valentina, vt supra demonstratum est, erat an-
 nus Christi 584, indictione secunda. Hic annus omitti non debuit,
 B quod nobilis ciuitas Lugdunum Conuenarum, quæ per multos an-
 nos cum imperio Romano floruerat, tunc ab exercitu Gunth-
 chramni funditus euerfa fuit: ex cuius reliquiis fanum Bertrandi, vbi
 hodie sedes Episcopalis est, constructum fuit. Vetustatem & splendo-
 rem eius ciuitatis testantur monimenta & epigraphæ quamplurimæ,
 quæ ibi extant hodie, quorum partem descriptam penes nos habe-
 mus. Hinc nihil occurrit in Gregorio, quod nostram diligentiam
 poscat, vsque ad medium libri ix. In eo fœdus initum inter Gunth-
 chramnum, & Hildebertum Reges, anno Hildeberti xii, qui erat
 Christi 586. Liber decimus incipit a quintodecimo Hildeberti Regis
 anno: atque anno antecedente celebre illud diluuium incidisse, cuius
 C etiam meminit Gregorius Papa, Dialogo iii cap. xix, adiiciens quin-
 quennio fere ante conscriptionem Dialogorum suorum illam cladem
 inundationum fuisse. Certum est autem eodem tempore Pelagium
 Papam obiisse, & Gregorium in eius locum electum: quod contigit
 anno 590, indictione nona ineunte a Septembri: quæ indictio est pri-
 ma ordinationis Gregorij, vt in lemmate epistolarum eius compre-
 hensum est. Ergo annus xv Hildeberti Regis erat 590, aut 589
 Christi, vt etiam est apud Sigebertum. Sed semper intellige annum
 xv absolutum. Nam ita loqui hunc Gregorium supra indicauimus.
 Ex vsu enim sermonis Latini, is erat annus xv fluens Hildeberti.
 Ergo anno quinto ordinationis suæ Gregorius Papa cæpit scribere
 D Dialogos suos, siquidem illa clades aquarum contigit paulo ante eius
 ordinationem. Attende igitur, quæ de Gregorio Papa loquitur tan-
 quam mortuo, cum hanc historiam scriberet. De eo enim dicit: *Tan-*
ta strenuitas in ieiuniis erat. item: *Literis ita erat instructus.* Loquitur
 de homine, qui iam desierat esse in viuis: & tamen opus suum clau-
 dit anno quinto ipsius Gregorij. Hic quoque quid dicam, nescio, vsq.
 adeo turbat hic auctor in contextu gestorum. Capite x notatur annus
 xv Hildeberti, & xxix Gunthchramni. Ex capite autem xxii, hæc
 sunt

sunt eius verba: *Dubietas Pascha fuit ob hoc, quod in cyclo Victor, luna A xv Pascha scripsit fieri. Sed, ne Christiani, ut Judæi, sub hac luna hac solennia celebrarent, addidit: Latini autem luna xxii.* Erat annus Christi Dionysianus 588. cyclus Solis ix, Paschalis xix. Terminus xvii Aprilis, feria septima. Poterat igitur Pascha celebrari dominica proxime sequenti, nempe xviii Aprilis, Luna quintadecima. Sed ait celebratum Luna xxii, hoc est, xxiv Aprilis. Est insignis locus: ex quo discimus, quoties terminus incidebat in Sabbatum, Pascha non in proxime sequenti celebrari solitum; sed in octauam diem comperendinari. Hoc recentiores scriptores non docuerunt, quod sciam. Sed causam pete ex iis, quæ ad Hippolyti canonem scripsimus, libro proximo. Sequitur: *Terramotus factus est magnus xviii Cal. mensis quinti, die quarto, primo mane, cum lux redire cepisset.* Apud Gregorium hunc annus Ecclesiasticus incipit ab Aprili: qui mos antiquissimus. Ideo mensis quintus est Augustus, mensis octauus, Nouember. Neque dicitur xviii Kalendas mensis quinti: sed prima, secunda, tertia mensis quinti. Quare si ex more Romano per Kal. & Idus, & Nonas mensum primum, secundum, tertium putare moris esset, hic xviii Kal. mensis quinti essent Idus ipsæ Iulij. quod est ineptum. Nam quis dicit xviii Kal. Augusti pro Idibus Iulij? Legendum igitur hic proculdubio, xviii mensis quinti. Nam eo anno 588, ut diximus, erat cyclus Solis ix. proinde xviii Augusti fuit feria quarta, ut ipse vult. Pergit: *Sol eclipsim pertulit mense octauo mediante, & C ita eius lumen minuit, ut vix, quantum quinta Luna cornua retinet, ad lucendum haberet.* Ut mediante octauo mense, id est Nouembri, coniunctio luminarium & eclipsis accideret, hoc non potuit fieri illo sæculo, nisi cyclo Lunæ nono. Contigit igitur anno Christi 597: in quo sane Sol defecit xv Nouembris, hoc est, ut ipse loquitur, mediante octauo mense. Igitur confundit annum 588, in quo dubietas Paschæ fuit, & xviii Augusti erat feria quarta, cum anno 597, in quo Eclipsis contigit xv Nouembris: quem etiam annum in fine operis ait fuisse quintum Gregorij Papæ, cum is fuerit octauus iniens illius Papæ. Ita videmus miram hallucinationem huius scriptoris, quæ illi solennis & in aliis locis. Sigebertus male hanc defectionem solis confert in annum 596. Scio ante nos neminem has tricas huius auctoris explicasse, sed ne animaduertisse quidem. Subiectus est operi Episcoporum Turonensium Catalogus cum annis Episcopatum: in quibus a primo Decij, ad transitum Martini, recte habet epilogismus. Hinc, ad ordinationem ipsius Gregorij Turonensis, omnia perturbata sunt vitio ipsius, non librariorum. In fine libri secundi, scribit transitum Hlodouei Regis incidisse in annum vndecimum Licinij Episcopi. At hic

in Ca-

A in Catalogo Episcoporum, a transitu Martini, ad vndecimum annum Licinij, colliguntur anni 130, menses duo, dies viginti. Ergo a transitu Martini, hoc est, ab anno 395, ad transitum Hlodouei, sunt anni 525. Atqui ipse obiit anno 509. Vides *ἀγρίαν*. Hinc factum, ut Sigebertus anno 514 obiisse Hlodoueam dicat, alij serius. Et ne errorem putes, a transitu Martini, ad suam ordinationem colligit annos 184, ut patet ex dinumeratione. Quare hoc modo ordinatus fuerit anno 579. Et is, quo scribebat, qui erat xxxi Gunthchramni, erat xxi ipsius ordinationis: qui est annus 598. eumque ait fuisse quintum ordinationis Gregorij: imo octauum, ut iam diximus. Nam Gregorius Papa ordinatus fuit anno 590, indictione iii desinente. Igitur in fine operis

B error est in numeris: *A transitu sancti Martini, vsque ad memoratum superius annum, id est, ordinationis nostræ primum & vicesimum, qui fuit Gregorij Papæ Romani quintus, Gunthchramni Regis xxxi, Hildeberti iunioris xix, anni cxxviii.* Ex dinumeratione annorum in Catalogo Episcoporum, legendum clxxxviii. Et nescio, an legendum sit, xxxi, pro xxxi Gunthchramni. Sed opus fuit constantia in hoc opere discutiendo. Amor enim historiæ & veritatis fecit, ut auctori propter res, quas describit, magis necessario, quam iucundo, hanc operam dederim: ut historia regum priscorum Franciæ, a mendis purior, quam antehac, ederetur. Nostro exemplo alij excitati forsitan in suis vernaculis historiis idem studium collocabunt. Nos neque meliorem, neque vetustiore in historia Francorum habemus. Ante annos autem aliquot prodiit Appendix ad Gregorium, cuius quidam auctorem dicunt Fredegarium. In ea appendice multa præclara sunt, quæ non temere alibi reperias. Quæ vero Sigebertus, & alij de vetustioribus Regibus Franciæ produnt, in multis, præsertim in ratione temporum, laborant. Sed in tota illa appendice nullus character occurrit, quo certa regum interualla finiri possint. Nam illi homines, quæ fuit eorum supinitas, si quam eclipsim notant, non solum diem, sed & mensum, & quod crassius est, ut plurimum annum omittunt. Solius pugna ad Viniacum in pago Cameracensi diem & annum designarunt, qui erat Christi dccxviii, ut putamus hodie a Kalendis Ianuarij, dccxvii autem infra quadragesimum vsque ad Pascha, xiii kalendas Martij, quæ erat Dominica Palmarum. Præterea annus Christi dccxxxv erat xix Caroli cognomento Tuditis, siue Martelli, teste Aimoino Monacho. Cœpit igitur regere Franciam anno 717. Rexit xxiv annos solidos, auctore Fredegario. ergo obiit anno 741, cyclo Lunæ xix. quod verum est. Nam turbatus fuit ordo Paschatis eo anno, auctore eodem Fredegario: hoc est, alij mense Martio, alij ix kal. Mai celebrarunt Pascha. Sed & Aimoinus anno 741 obiisse

notat, vt dubitationi locus non sit. Annus autem memorabilis illius A
 pugnae, qua tot millia Sarracenorum caesa a Martello sunt in campe-
 stribus Turonij, competit anno Christi 725, Caroli autem Martelli
 nono. quod Beda luculente indicat, qui eo tempore viuebat, quo
 haec acciderunt. Anno, inquit, *septingentesimo vicesimo quinto, quo*
tempore grauissima Sarracenorum lues Gallias misera caede vastabat,
et ipsi non multo post in eadem provincia dignas suae perfidiae poenas lue-
bant. Non igitur anno 730, vt perperam Sigebertus, sicut alia multa,
 haec clades contigit. Mirum est adhuc rusticos eius rei tanquam nu-
 perae memoriam conseruare. Locus autem dicitur S. Martinus bellus.
 Annus Hegirae CVII capiteo anno Christi, XXI Mai, feria VII, cyclo
 Solis VI, Lunae IV. Quare absque vilo dubio praelium illud commif- B
 sum anno Christi DCCXXV, Hegirae CVI, sexdecim annis postquam
 Sarraceni duce Mose filio Nutzir ex Africa in Hispaniam traiecerunt.
 Auctor Geographiae Arabs valde bonus scribit Musum illum secum
 habuisse strenuissimum ducem nomine Tark, aut Tarik, cuius etiam
 meminit Io. Leo in sua Africa. a quo mons proximus freto Gaditano
 dictus fuit Gibal Tarik vel Gibal Tark. Nam cum loqueretur de
 vrbe, quam vocat جزيرة الخضرة Insulam Chadhar, subiicit
 والخضرة اول مدينة افتحت من الاندلس في صدر الاسلام
 وذلك في سنة تسعين من الهجرة وافتحها موسى بن نصير
 من قبل المروانيين ومعه طارق بن عبد الله بن ودمو الرناتي
 ومعه قبائل البرابر وكانت هذة الجزيرة اول مدينة افتحت
 في ذلك الوقت *Prima urbium in Hispania subacta est insula vi-*
ridis initio Mussulmanorum (id est, nascente religione Muhammedica)
idque anno nonagesimo Hegira. Eam autem subegit Moses filius Nut-
Zir ex genere Marawanorum, habens secum Tarik filium Abdalla filij
Wenemu Renathai, habentem secum nationes barbarorum. Fuit vero hac
insula prima urbs, qua eo tempore domita fuit. Subiicit: وكان وصولهم
 اليها من جبل طارق وانما سمي بجبل طارق لان طارق
 بن عبد الله بن ودمو الرناتي لما جاز بمن معه من البرابر
 وحصنوا بهذا الجبل &c. quae sequuntur. *Applicarunt autem ad*
eam ex Gebal Tarick (Monte Tarik.) Vocatus est autem Gebal Tarik
ideo quod Tarik filius Abdalla, filij Wenemu Renathai, postquam traie-
cit, quos secum habebat Barbaros, et muniuerunt sese intra hunc mon-
 tem, &c. Longum esset omnia apponere. Dicit enim muniuisse hunc
 montem.

A montem, & ne barbari aufugerent, & se nudum auxilij destituerent,
 curasse, vt omnes naues, quibus traiecerant, cremarentur. Quod fa-
 ctum est. Non erat omittenda tam nobilis rei historia, praesertim cum
 in Europa nullus sit angulus citra Danubium & Rhenum, ad quem
 illius pestis sensus non peruenerit. Muharram igitur anni XC Hegirae
 capiteo die XXI Nouembris, feria secunda, anno Christi 708, cyclo So-
 lis XVI, Lunae VI. Vide, quantum errant, qui in alium annum Chri-
 sti eum traiectum conferunt. Accidit enim omnino anno 709. Hic
 magna est Sigeberti monachi Gemblacensis hallucinatio, qui ad an-
 num 720 subnotat: *Sarraceni ex Africa, duce Habdirama filio Mu-*
hamme Ammirai, in Hispaniam transfretant, eamque sibi vindicant. Ita
 B *regnum Wisigothorum et Sueuorum destructum est, &c.* Confundit
 enim traiectum Sarracenorum in Hispaniam cum eorundem expedi-
 tione in Aquitaniam, quando fusi sunt a Carolo Martello. Nam duce
 Abdiraman (عبد الرحمن) expeditionem in Aquitaniam fecerunt:
 duce autem Mose filio Nutzir in Hispaniam, quam ipsi Andalus
 vocant, traiecerunt. Quin oblitus sui ducem siue Amir Abirrach-
 man vocat, sub quo tot milia a Martello caesa: idque notat sub annum
 Christi 730 mendose, cum is fuerit annus 725, vt demonstratum est.
 Haec sat fuerint primordiis Gentis Francorum illustrandis. Caetera
 persequentem destituunt auxilia a veteribus scriptoribus. Quae
 igitur, qui nobis & feliciores & diligentiores.

C REGES FRANCORVM, QVORVM GESTA
 X. LIBRIS GREGORII EPISCOPI TVRONENSIS COMPREHENDVNTVR.

FARAMUNDVS: quod nomen semper per F, non per Ph, scribi de-
 bet. Hlodwin primus, qui Sidonio est Chlodio, Prospero Chlo-
 dius, crassa aspiratione ex Dialecto veterum Francorum scribendum.
 Merouæus. Hildericus, crassa aspiratione. Hlodwin secundus Caf-
 siodoro, Hlodowæus Gregorio Turonensi, Hlodowicus Remigio,
 Χλωδοῦ Agathiae, Hilderici filius, Merouæi nepos, Hlodwin pri-
 mi, siue Hlodionis pronepos, Faramundi abnepos, primus Rex Fran-
 corum Christianus, vir Hlotildis regis Burgundiorum filiae. Huius
 filij quatuor: Hlotarius, Ἀλωάρι Agathiae, Suesonum Rex. Theode-
 ricus, Θεοδέριχος Agathiae, Metensium & Remorum Rex. Hlodo-
 mir, Χλωδομηρος Agathiae, Aurelianorum Rex. Hildebertus, Χελδέβε-
 ρος Agathiae, Parisiorum Rex. Theodebertus, Θεοδέβερτος Agathiae,
 Theodorici filius, Hlodowæi nepos. Theudwaldus, Θεοδάλδος Aga-
 thiae, Theodeberti filius, Theodorici nepos, Hlodowæi pronepos. Hlo-
 tarij quatuor filij: Hilpericus vir Fredegundis, Suesonum Rex: Hari-
 bertus crassa aspiratione, Parisiorum: Gunthchramnus Aurelianorum:
 Sigebertus vir Brunchildis, Metensium. cuius filius Hildebertus.

I O S E P H I
S C A L I G E R I
I V L I I C A E S A R I S F.

D E
E M E N D A T I O N E
T E M P O R V M
L I B E R S E P T I M V S.

Q V O S annos, cuius generis, & quando prisci illi popularibus suis condiderint, quatuor prioribus libris a nobis explicatum est: sequentibus vero quomodo nobiliora temporum interualla secundum illorum annorum rationes notari possunt. Nunc quid in annis priscorum civilibus posteri commenti sint, ut illorum quaedam methodus esset, deinceps dicendum. Ea methodus a Latinis COMPVTVS, a Græcis ψηφισμὸς τῶν ἔτην καὶ τῆς χρονίας εἰρημῆς dicitur, a Iudæis סוד העבור, hoc est, mysterium embolismi. COMPVTVS vero vox exstat apud Firmicum libro sexto, in ephodis geniturarum: *Quantamcunque computus fecerit summam, tantam ab Horoscopo inchoans per consequentia diuides signa.* Neque semel hoc verbo Firmicus vsus, qui temporibus Constantini Magni, & filiorum eius vixit. Apud vetustiore scriptorem id verbi non legi. Tempus est mensura cœli: hoc est, motus cuiusdam sideris, a dato puncto cœli, ad idem punctum. Sic a motu Solis annus definitur, eius sideris, a dato puncto, ad idem punctum, conuersio. Similiter Lunæ conuersio MENSIS dicitur, ut Solis ANNVS. In anno igitur Solis rationes sequimur, ut in Luna mensium naturalium: quæ est prima diuisio computi annualis, qua quidem diuisione hæc methodus duas partes habere dicitur: alteram ad Solis, alteram ad Lunæ rationes pertinentem. A rationibus Solis natus est circuitus annorum, qui ab ea re dicitur cyclus Solis Latinis computatoribus, Græcis vero εἰκοσιοχρονετής, a numero annorum scilicet, ex quibus constat. A rationibus Lunæ prodit annorū periodus, quæ ab eo sidere dicitur nobis quidem cyclus Lunæ, Græcis autem, αὐνεαδεκαετής. Tertia pars huius doctrinæ pertinet, ad catholica temporum: quam partem Græci Computatores vocant

λογισμῶν

A λογισμῶν πρὸς τὴν οὐράδα. Neque aliud præterea in hac doctrina spectatur. Coniecimus autem in hunc librum non omnes quidem omnium nationum Computos annales, sed præcipuarum: neque omnium omnia, sed præcipuam partem. Eorum autem princeps esto primus tempore Iudaicus Computus, omnium, qui hodie in vsu sunt, artificiosissimus & elegantissimus.

לקט קציר לסוד העבור

- א חדש כט יב השג פ' כט ימים יב שעות והשג חלקים:
- ב שנת הלבנה שנה ה' החלו פ' שנה ימים ה' שעות החלו חלקים מחזור הלבנה יט שנים יב פשוטות ו' ז מעברות:
- ג שנה מעברת במחזור גגב גגב פ' שלוש שלוש שנים שלוש שלוש שנים:
- ד מותר חדש על ז' א יב השג: מותר שנה פשוטה על ז' ד ה' החלו:
- ה מותר שנה מעברת על ז' ה' כ' הקפ'ט:
- ו מותר מחזור הלבנה על ז' ב יו הקפ'ט:
- ז מולד ההו' ב' ה' רד:
- ח שנת החמה שמה ורביעית חם: יחרון החמה על שנת הלבנה ז' כ' א רד:
- ט מותר מחזור החמה על הלבנה ז' א הפ'ה:
- י מותר ההו' של חמה יב ב רד:
- יא מותר חדש של תקפ'ה ז' כ' א החכו:

מלאכת העבור

- א לידע מולד תשרי:
- ב קח מותר מחזורים ושנים שעברו והשלך כל סך: על מולד ההו' ותפל כל ז' ויצא לך מולד תשרי:
- ג לידע מולד חדש:
- ד צרוף מולד חדש אחד על חדש שקיך ויצא לך מולד שני:

S P I C I L E G I V M
C O M P V T I.

- 1 MENSIS 29.12.793. Hoc est: 29 dierū. 12 horarum. 793 scrupulorum.
- 2 Annus Lunaris 354. 8. 876. Hoc est: 354 dierum. 8 horarum. 876 scrupulorum.
- 3 Cyclus Lunæ 19 annorum 12 communium. & 7 embolimæorum.
- 4 Annus embolimæus in cyclo 3, 3, 2. 3, 3, 3, 2. Hoc est, Ter, Ter, Bis, Ter, Ter, Bis.
- 5 Excessus Mensis supra septenarios, 1. 12. 793.
- 6 Excessus Anni communis supra septenarios, 4. 8. 876.
- 7 Excessus Anni embolimæi supra septenarios, 5. 21. 589.
- 8 Excessus Cycli Lunaris supra septenarios, 2. 16. 595.
- 9 Nouilunium Tobu, 2. 5. 204.
- 10 Annus Solaris 365, & quadrans diei.
- 11 Excessus Solis supra Annum Lunarem, 10. 21. 204.
- 12 Excessus Cycli Solaris supra Lunam, 0. 1. 485.
- 13 Excessus Tobu Solaris, 12. 20. 204.
- 14 Excessus Mensis Tekuphæ, 0, 21. 827.

M E T H O D V S
C O M P V T I.

Ad sciendum nouilunium Tisfi.

Accipe excessum cyclorum, & annorum, qui præterierunt. Coniice omnem summam super nouilunium fictum. Abiice omnia septenaria. Prodiabit nouilunium Tisfi.

Ad sciendum nouilunium mensis.

Abiice nouilunium mensis ceterius ad nouilunium propositum. Prodiabit nouilunium sequens.

Ad sciend-

לידע תקופת תשרי ו
 קח לך מותר מחזורים ושנות של
 תקופה ומכל סך העולה הפל
 מותר הדיו של חמה
 והשלך כל הנשאר
 על שעות וחלקי מולד תשרי
 והיוצא היא תקופת תשרי
 וכן לכלים :

לידע כמה הן במחזור הגדול :

קח לך הפרט שאחה עומד בו
 ונרע ממנו ר' ותשים עליו כ'
 וחפל כל כח והנשאר פחות
 מן כח היא שנת מחזור הגדול
 שאחה עומד בתוכה :

לידע כמה הן במחזור הקטן :

תשים על פרט קטן יג הפל כל יט'
 והנשאר מה היא שנת מחזור
 הקטן שאחה נכנס בתוכה :

לידע שנה השמיטה :

הפל כל ז' ממנין עולם והנשאר היא
 שנת השמיטה שאחה נכנס בה :

כללים לקביעות :

כא שנה פשוטה חכש גזה
 כב שנה מעברה חכש הזו
 כג אדו בכל שנים :
 כד יח בימים בגהו :
 כה גטרד בפשוטים
 כו בטו תקפט אחר עבור :
 כז לעולם לא ברו פסק :
 כח לעולם לא גחו עצרת :
 כט לעולם לא אדו ראש השנה :
 ל לעולם לא זכר פורים
 לא לעולם לא הגו יום פורים :
 לב לעולם לא בך ולא גח ולא גש
 ולא זך ולא הח בפשוטים :
 לג לעולם לא הך ולא גש בעבורו
 לד לעולם יום ראשון לחדש ניסן
 הוא יום ראשון של פסח :
 לה לעולם שבועות יום שני של פסח :
 לו לעולם ראש השנה ופסח
 שלישי לפסח :

Ad sciendum Tekupham Tisri. **A**
 17 *Accipe excessum cyclorum, & annorum
 Tekupha. A toto aggregato abiuce
 excessum fictum Solis.
 Residuum coriuce
 super horas & scrupulos nouilunij Tisri.
 Productum est Tekupha Tisri.
 Idem in omnibus.*

Ad sciendum quotus numerus
 cycli maioris.

18 *Accipe eram minorem, in qua es.
 Abiuce ab ea 200. Adiuce 20.
 Abiuce omnia 28. Residuum, quod est infra
 28, est annus cycli maioris,
 in quo es.* **B**

Ad sciendum quotus numerus
 cycli minoris-

19 *Pone supra eram paruum cycli minoris XIII.
 Abiuce omnia XIX. Productum est annus
 cycli minoris in quo es.*

Ad sciendum annum Semita.

20 *Abiuce omnia septenaria ab era Mundi.
 Residuum est annus Semita, in quo es.* **C**

REGVLÆ FERIARVM.

21 *Annus communis HACHAZ GADA.*
 22 *Annus embolimus HACHAZ HOZ.*
 23 *ADV in omnibus annis.*
 24 *IAH in diebus 2, 3, 5, 7.*
 25 *GATRAD in communibus.*
 26 *BATV TAKPHAT post embolismum.*
 27 *Nunquam BADV Phase.*
 28 *Nunquam GAHAZ solemne Pentecostes.*
 29 *Nunquam ADV caput anni.*
 30 *Nunquam ZABAD Phurim.*
 31 *Nunquam HAGV Dies Kippurim.* **D**
 32 *Nunquam BACH, neq. GACH, neq. GASCH,
 neque ZACH, neque HACH, in communi.*
 33 *Nunquam HACH, neque GASCH in embolismo*
 34 *Semper primus dies Nisan
 est primus Phase.*
 35 *Semper Pentecoste est feria secunda Phase.*
 36 *Semper Caput Anni, & ara eius est
 feria tertia Phase.*

Semper

A לעולם שמחה חזרה רביעי לפסח :
 לעולם צום כפור חמישי לפסח :
 לעולם פורים שעבר ששי לפסח :

37 *Semper Festiuitas Legis est feria quarta Phase.*
 38 *Semper ieiunium Kippur est feria quinta Phase.*
 39 *Semper Phurim prateritum, est feria VI Phase*

**CANONES
 TEKVPHARVM.**

כללים לתקופות :

לעולם תשרי גט :
 לעולם טבת דם יום :
 לעולם ניסן חו :
 לעולם תמוז אם יום :

40 *Semper Tisri GAT:*
 41 *Semper Tebeth DAMIAM:*
 42 *Semper Nisan THAV:*
 43 *Semper Tamuz AMZAM:*

**ÆRA ANNORVM
 MVNDI.**

מנין שגורת העולם

B מדי מקריאת עולם :
 מה עד המבול אלף הרבנו :
 מו עד פלגה אלף התק צו :
 מז עד לדת אברהם אבינו
 עה אלף התק מח :
 מח עד לדת משה רבנו עה
 אלפים שטח
 מט עד יציאת מצרים אלפים המה :
 נו עד כניסת ישראל לארץ אלפים תפה :
 נא עד בנין בית ראשון אלפים התק כה :
 נב עד חרבן בית ראשון ג אלפים שלה :
 נג עד בנין בית שני ג אלפים הח :
 נד עד מנין שטרות וחתימת חזון
 ג אלפים המה :
 נה עד מלכות בית חשמונאים ג אלפים
 הו כג :

44 *A conditu Mundi:*
 45 *Ad Diluuium, 1656.*
 46 *Ad Diuisionem, 1996.*
 47 *Ad natalem Abraham progenitoris nostri
 sacre memoriae, 1948.*
 48 *Ad Natalem Mosis Magistri nostri sacre
 memoriae, 2368.*
 49 *Ad migratam Egyptum, 2448.*
 50 *Ad ingressum Israelis in Terram, 2488.*
 51 *Ad conditum domus prioris, 2928.*
 52 *Ad excidium Templi prioris, 3338.*
 53 *Ad conditum Templi alterius, 3408.*
 54 *Ad eram contractuum, & ob signatam
 Vifionem, 3448.*
 55 *Ad regnum familie Hasmoneorum,
 3623.*
 56 *Ad regnum Hagarenorum, 3726.*
 57 *Ad eram Christianorum, 3760.*
 58 *Ad deletionem domus posterioris, 3828.*
 59 *Ad ob signatam Misna, 3948.*
 60 *Ad decessum Magistri ASE clause
 Amur.eorum, 4186.*
 61 *Ad Constantinum, 4033.*
 62 *Ad ob signatum Talmud Hierosolymitanum,
 4229.*
 63 *Ad ob signatum Talmud Babylonium,
 4265.*
 64 *Ad eram Ismaelitarum ex mense Mucharam,
 4382.*
 65 *Ad ob signatam MANVM Magistri Mosis
 filij Maimonis, 4954.*
 66 *Ad exilium Francia, 5155.*
 67 *Ad exilium Hispania, 5252.*
 68 *Ad exilium Portugalia, 5260.*

C נה עד מלכות בית חשמונאים ג אלפים
 הו כג :
 נו עד מלכות הגרים ג אלפים הש כו :
 נז עד מנין הנצריים ג אלפים הש ט :
 נח עד חרבן בית שני ג אלפים הח כח :
 נט עד חתימת הסנה ג אלפים התק כח :
 ס עד פטירת רב אסה סוף האמוראים
 ד אלפים קפו :
 סא עד קוסטאנטינו ד אלפים רג :
 סב עד חתימת תלמוד ירושלמי
 ד אלפים רכט :
 סג עד חתימת תלמוד בבלי ד אלפים
 רסה :

D סד עד מנין הישמעאלים מהדש מתרם
 ד אלפים שפבו :
 סה עד חתימת תנ"ך לרמבם ד אלפים
 התק נד :
 סו עד גלות צרפת ה אלפים הגהו :
 סז עד גלות ספרד ה אלפים רנב :
 סח עד גלות פורטוגאל ה אלפים רס

הם ונשלם

EXPLICITVS.

Ddd TABVLA

TABVLA EXCESSVVM nouiluniorum.				TABVLA EXCESSVVM annorum septuaginta.				TABVLA EXCESSVVM annorum sexcentorum.				TABVLA EXCESSVVM annorum septuaginta.				
Numero- rum annorum.	Fe- ria.	Ho- rz.	Scru- pul.	Numero- rum annorum.	Fe- ria.	Ho- rz.	Scru- pul.	Numero- rum annorum.	Fe- ria.	Ho- rz.	Scru- pul.	Numero- rum annorum.	Fe- ria.	Ho- rz.	Scru- pul.	
1	4	8	876	1	2	16	595	200	5	22	200	1	10	21	204	
2	1	17	672	2	5	9	110	300	1	21	300	2	21	18	408	
3	7	15	181	3	1	1	705	400	4	20	400	3	3	2	899	
4	4	23	1057	4	3	18	220	500	7	19	500	4	14	0	23	
5	2	8	853	5	6	10	815	600	3	18	600	5	24	21	227	
6	1	6	362	6	2	3	330		6	6	5	718	6	6	5	718
7	5	15	158	7	4	19	925		7	17	2	922	7	17	2	922
8	4	12	747	8	7	12	440		8	28	0	46	8	28	0	46
9	1	21	543	9	3	4	1035		9	9	8	537	9	9	8	537
10	6	2	1012	10	5	21	550		10	20	5	741	10	20	5	741
11	5	15	725	11	5	3	928		11	1	14	152	11	1	14	152
12	2	4	438	12	2	12	724		12	12	11	356	12	12	11	356
13	3	17	151	13	6	21	520		13	23	8	560	13	23	8	560
14	5	5	944	14	5	19	29		14	4	16	1051	14	4	16	1051
15	6	18	657	15	3	3	905		15	15	14	175	15	15	14	175
16	1	7	370	16	7	12	701		16	26	11	379	16	26	11	379
17	2	20	83	17	6	10	210		17	7	19	870	17	7	19	870
18	4	8	876	18	3	19	6		18	18	16	1074	18	18	16	1074
19	5	21	589	19	2	16	595		19	8	1	485	19	8	1	485

ANNOTATIONES IN COMPUTVM IVDÆICVM.

SPICILEGIUM *Computi*) Quod nos Computum, Hebraei Magistri Embolismum vocant, a parte totum. Id enim est עבר apud illos, hoc est ἐγκύνησις. Annum vero embolimæum vocant עברא, ἐγκύμωνα, prægnantem, translatione elegantissima: quasi Annus intercalatitium mensem in se gestet, tanquam mulier prægnans foetum in utero. Neque minor est vis Græci verbi ἔμβολίζειν: quod est tanquam furculum in truncum arboris fissum immittere. Cicero in Bruto dixit INFINDERE: *Transiciones a plebe sunt, cum homines humiliores in alienum eiusdem nominis infunduntur genus.* hoc est ἐμβολίζονται. & tamen hodie vulgo male in Cicerone INFVNDVNTVR. Mensis ergo ἐμβόλιμος est quasi insititius. Annus, in quem competit intercalatio, ἐμβολιμαῖος, tanquam truncus furculum excipiens. Actus ipse ἐμβολισμός. Latini minus proprie INTERCALATIONEM vocant, non tamen male, a carmine succentiūo, quod Colis & Strophis absolutis iterabatur. Nostrates Poetæ illam succentionem REFRAVVM vocant. Sed omnium idiomaſum elegantias superat Hebraicum עבר, quod verbum non reperias in sacris Bibliis. Quare non

A

B

C

TABVLA EXCESSVVS enneadecaceteridis Solaris.			
Numero- rum annorum.	Fe- ria.	Ho- rz.	Scru- pul.
1	0	1	485
2	0	2	970
3	0	4	375
4	0	5	860
5	0	7	265
6	0	8	750
7	0	10	155
8	0	11	640
9	0	13	45
10	0	14	530
20	1	4	1060
30	1	19	510
40	2	9	1040
50	3	0	490
60	3	14	1020
70	4	5	470
80	4	19	1000
90	5	10	450
100	6	0	980
200	12	1	880
300	18	2	780
400	24	3	680

C

sine errore nostri homines עבר transcensum, καὶ ὑπερ-χλῶ vertunt. Atqui id erat מעבר non עבר. Tantumque differt hoc ab illo, quantum ἐμβολισμός, ἔπερ-χλή. Nam, exempli gratia, in anno tertio cycli, mensis intercalatur. Hoc dicitur ἐμβολισμός, Hebraice עבר. Ex illa intercalatione reliquæ fiunt εἰρήσασαι ἡμέρας 3. 2. 899: quæ est vera ὑπερχή, & Hebraice dicitur מעבר item יחרון & מורה. Ex triplicato excessu siue מעבר Solis 10. 21. 204 confurgunt dies 32. 15. 612, de quibus mense מעברה שנה deducto, remanet מעבר 3. 2. 899. Multum igitur differunt ἐμβολισμός, ἔπερ-χλή, ac proinde עבר καὶ מעבר. Igitur a nobiliore parte cycli Lunaris doctrinam hanc vocant tam Iudæorum, quam Samaritarum Magistri. Ex quo apparet & rem & nomen vetustissima esse, cum communia sint duarum gentium, quæ ante bis mille quingentos annos nullum inter se commercium habent, & capitali odio sese mutuo prosequuntur. In capite קדוש החרון ita scriptum est: חשבון שאנו מחשבים היום הוא הנקרא עבר, *Computus, quo hodie computamus, is est, quem EMBOLISMVM vocamus.* Quare verbum עבר, quod proprie est intercalare, ipsis significat etiam conscribere aliquid de doctrina Computi. Et magnus computus, qui est tantum in manibus doctiorum, vocatur סוד העבר, μυστήριον ἔμβολισμοῦ. Conditores autem Computi עברותיים ἐμβολισαί, quos idiotismus COMPUTISTAS vocat.

Mensis] Prima pars Computi Hebraici pertinet ad Lunam, secunda ad Solem, tertia ad temporum vniuersitatem. *Ter, Ter, Bis*] vel, *Tria, Tria, Duo.* Est Canon Magistri Gamalielis, qui scripsit in סוד העבר. Sententia Canonis hæc est. Post tres annos embolismus celebratur. Itaque triplicandus est excessus Solis 10. 21. 204: atq. e producto abiiciendus mensis embolimus 29. 12. 793. Reliqua fit ὑπερχή ἡλιακή 3. 2. 899. Rursus post alios tres annos ter ducitur excessus Solis, cui iungitur 3. 2. 899. Abiecto mense Lunari, relinquatur ὑπερχή 6. 5. 718. Post octauum annū bis ducendus excessus, & cum 6. 5. 718 coniungendus. Et conflabitur excessus octaui anni 28. 0. 46, minor vtique mense Lunari. Et propterea nihil potest ex eo deduci. Sic deinceps agendū, vt secundo libro docuimus. Ideo illa TER, TER, DVO declarant, quando triplicandus excessus, item quando duplicandus. Quare naturalis est embolismus cycli Iudaici, non autem arbitrarius, qualis Callippicus, & Metonicus, qui embolismos præcipitant ante tempus, ne

eorum neomeniæ epocham Solstitialem anteueniant. At in Iudaica A ratione non prius intercalatur, quam Solis excessus supra Lunam eo progressus sit, ut mensē, aut amplius, conficiat. Hac ratione anni 3. 6. 8. 11. 14. 17. 19 intercalationi attributi sunt, quod illis interuallis, non alias excessus Solis mensē colligunt.

Excessus mensis] Aufer septenarios dierum vnius mensis 29. 12. 793. Relinquuntur excessus vel epactæ vnius nouilunij 1. 12. 793.

Excessus anni communis] Annus communis, siue simplex est XII mensium. Itaque epactæ vnius nouilunij 1. 12. 793 duodecies multiplicatæ, abiectis septenariis dierum, fiunt 4. 8. 876. epactæ videlicet vnius anni communis.

Excessus anni embolimæi] Epactæ duodecim mensium 4. 8. 876. epactæ vnius mensis 1. 12. 793. Coniunctæ fiunt epactæ tredecim mensium 5. 21. 589. nimirum epactæ anni embolimæi, qui est mensium XIII.

Excessus cycli] In cyclo sunt anni XIX. quorum duodecim simplices, septem embolimæi. duodecies epactæ anni simplicis 4. 8. 876 fiunt 3. 9. 792. Septies epactæ anni embolimæi 5. 21. 589, fiunt 6. 6. 883. Iunctim fiunt 2. 16. 595, epactæ annorum XIX, duodecim simplicium, septem embolimæorum, qui est modus vnius cycli.

Nouilunium Tohu] θεμέλιον nouilunij Iudaici, siue Radix, ut vulgo vocant, est feria secunda, hora quinta, scrup. ducenti quatuor. Cuius positio hæc est: 2. 5. 204. Huius ratio reddita est libro secundo, & infra reddetur amplius. Diei ciuilis Iudaici initium statim a Sole C occaso, & propterea computus Lunaris imminutus est horis sex, ut suo loco videbitur. Iudæi inferioris vetustatis vocant hoc θεμέλιον ἡτὴν ἡμέραν, id est, νεομηνίαν χάρις. ΤΟ ΗΥ enim ipsis est, quod veteribus Græcis χάρις. Est itaque ἀεθληψίς μαθηματικὴ, ut sunt omnes epochæ motuum. Sed & Iudæis hoc nouilunium ἀεθληπικόν vocatur ἡτὴν ἡμέραν, Ἰσπίληξίς Ἐελήνης. Item dicitur ἡτὴν ἡμέραν, Ἰσπίληξίς Ἐελήνης, increpatio Lunæ, ridiculo commento. Fingunt Lunam Solem æmulatam apud Deum Opt. Max. expostulasse, quod secum Sol vna luceret. Omne enim regnum esse impatiens consortis. Itaque ob id a Deo grauius correptam, a feria quarta, qua suspensâ sunt in cælo luminaria, tenebris obductam non luxisse, donec Η Ο Μ Ο primus creatus. Sic biduum D siluisse Lunam, feriam quartam, & quintam continuas. Vnde factum, ut nouilunio complendo biduum desideretur, quod quidem designatur hoc nouilunio Tohu. Quid verbis opus est? Nunquam veteres Græci morbo mythologiarum ita insaniuerunt, ac Iudæi. Vbi Rabbinica ἀεθληψία defunctum se putat Lector, præter expectationem in ipso articulo opprimunt eum. Si quando enim dignus vindice nodus inciderit, præsto est θεός ἀπὸ μηχανῆς, scilicet fabula πατρὸς ἀλάδοις, aut

A aut scitum aliquod veteris Rabbinum, quo negotium ac lis omnis deciditur. Et quare Luna æmulari potuit Solem quod secum luceat, quare sine Sole nullum lumen habet? Nouilunium igitur primum Iudaicum fuit feria secunda, hor. 5. 204, post Solem occasum, vel, quod idem est, feria secunda, hor. 11. 204, post meridiem Hierosolymis, anno periodi Iulianæ 953, Octobris VII, in litera G, cyclo Solis primo. Nam cyclus Solis Romanus idem est cum Iudaico.

Annus Solaris] Secunda pars Computi Iudaici ad Solem pertinet, a qua parte pendet Tekupharum doctrina.

Excessus Solis supra annum Lunarem] Aufer modum anni Lunaris 354. 8. 876 a modo anni Solaris 365. 6. 0. Remanet ὑπεροχὴ ἡλιακὴ B 10. 21. 204.

Excessus cycli] Ex Canone Gamalielis, quem supra exposuimus, post septies multiplicatum excessum Solis, deductis mensibus Lunaribus, remanet differentia Solis & Lunæ, hor. 1. 485. Quod ita libro secundo demonstrauius. Abiice septem menses synodicos 206. 17. 151, a nouemdecim excessibus Solaribus, 206, 18. 636. Relinquitur idem excessus cycli Solis 0. 1. 485. Hic est primus Canon Tekupharum.

Excessus Tohu Solaris] Libro secundo indicauimus causam huius excessus. Annus Solaris Iudaicus idem fuit, estque hodie, cum veteri Syromacedonico. Nam Hyperberetæus tetraetericus Macedonum. C Alexandreus cæpit die VII Octobris. Itaque vltima dies anni erat VII Octobris, vbi quarto quoque anno exeunte intercalabatur dies tam a Syromacedonibus, quam ab Hagarenis, & Iudæis, qui periodo Calippica Alexandria utebantur. Tekupha igitur autumnii, quod Macedonibus dicebatur κέντρον μεθ' ὀκτωβριῶν, erat in VII Octobris. Κέντρον χειμεριῶν, Tekupha hiberna in VI Ianuarij. Tekupha vernalis, κέντρον ἐαριῶν in VI Aprilis. Tekupha æstiuæ, κέντρον θεριῶν VI Iulij. Eæque Tekuphæ non est commentum Iudaicum, sed Græcorum, ut alibi diximus, qui eas partes anni ὄργες vocabant. Edito anno Iuliano, primi omnium Antiocheni statim eum typum admiserunt, deinde etiam ipsi Iudæi. Nam & Iosephus tempora belli Iudaici descriptionibus dierum Iulianorum Antiochenium designat: ut iam ab initio eam accepisse videantur, saltem a patrimonio Archelai in fiscum redacto. Neque dubium est, quin aut tunc, aut sub Herode eam anni formam acceperint. Tunc cæptæ putari Tekuphæ Iulianæ, & Macedonicæ desitæ. A Tekupha igitur veteri, nempe a VII Octobris, ad XXIV Septembris, vbi Sosigenes statuit æquinoctium, dies sunt XIII præcise. Nam æquinoctium Sosigenis sunt XXIV dies a Kalendis Septembris: κέντρον autem μεθ' ὀκτωβριῶν est XXXVII dies ab iisdem.

Kalendis: in qua die primum nouilunium fuit hora 5. 204, vt dictum. A
 est. Tekupha autem Tifri in primo anno est 9 horarum in nocte præ-
 cise. Si igitur nouilunium fingitur fuisse in die 27. 5. 204: Tekupha
 autem in 24. 9. 0 figenda est, quæ olim esset in 37: vt hoc fiat, non ali-
 ter potest, quam si de dieb. 37. 5. 204, eximantur dies 12. 20. 204. Itaque
 relinquuntur dies 24. 9. 0. Hæc est ratio, cur dies 12. 20. 204 eximendi
 sunt de veteri Cardine Macedonico. Ita de 13 diebus solidis delibata
 sunt horæ 3. 876. Cum constaret iam de medio motu Lunæ etiam in-
 ter Iudæos, & tamen, vt fit, non posset extorqueri vsus periodi Calippi-
 cæ Alexandræ de manibus vulgi, Magistri Tiberiadis illam perio-
 dum sustulerunt, & nouum תרצ"ד id est, Computum instituerunt. Pro
 xiiii igitur diebus, quibus prisca Tekupha Cæsarianam excedit, ac- B
 ceperunt cyclos 216, id est, annos 4104: quibus congruunt dies xiiii
 αρεμπίσσεως (ελλωαϊκῆς, & hora vna præcise. Igitur tempus emen-
 dationis incidit in annum Computi Iudaici 4104 absolutum, adeo vt
 primus annus correctionis sit annus Computi iniens 4105, qui con-
 gruit anno Christi Dionysiano 344. Nouilunium Septembris ex Ta-
 bulis astronomicis erat Hierosolymis nocte xxv Septemb. feria se-
 cunda, hora 10 $\frac{46}{1080}$ a meridie diei xxiiii, quæ erat feria prima, cyclo
 Solis 17. vel, quod idem est, hora 4 $\frac{46}{1080}$ a Sole occaso, ciuilitè. Iudæi,
 vt in methodo Tekuphæ nihil relinquerent de scrupulis, pro $\frac{46}{1080}$ acce-
 perunt $\frac{204}{1080}$, quia scrupula 876, quæ supersunt de modo vnius anni
 communi, de modo anni solaris detracta relinquunt 204. Quare cum C
 in Tekupha Tifri & Nisan nulla scrupula relinqui debeant, necessario
 eadem 204 debent esse & in excessu Solis supra Lunam, & in primo
 nouilunio. Ita factum, vt illa 204 tam sint in primo nouilunio, quam
 in excessu Solis. Excessus Solis 10. 21. 204. Nouilunium primum.
 0. 5. 204. Differentia nouilunij ciuilis Iudaici, & astronomici, hor. 1.
 158. De hoc infra dicetur opportuniore loco. Hæc sane ingeniosissi-
 me: sed imperite eundem diem & Tekuphæ & nouilunij statuunt.
 Tekupha enim est vltimus dies anni Solaris, siue ימים תש"ט, nouilu-
 nium autem primum est prima dies anni. Momentum λόγῳ θεωρητῶν
 est inter tempus Tekuphæ & tempus primi nouilunij, illius desinen-
 tis, huius ineuntis. Itaque recte antiquitus Tekupha erat in vii Octo- D
 bris. Nouilunium autem debebat esse in sequenti, nempe in viii:
 quod quidem accidit anno mundi 2453 ineunte. Tunc enim statim
 post æquinoctium confectum, quod erat in vii Octobris, iniuit noui-
 lunium Marcheschwan in viii, feria tertia: & sequens Nisan in ipso
 die æquinoctij ciuilis, feria v, Aprilis secunda, qui est mensis Exodi:
 quo quidem nihil notabilius in ratione temporum sacræ historiæ.
 Quod igitur & Tekupham, & nouilunium primum in eadem die
 statue-

A statuerunt, peccant & in naturam rei ipsius, & in priscam anni Mace-
 donici consuetudinem: quod nimirum Tekupha sit finis anni an-
 tecedentis, nouilunium autem principium sequentis: & præterea
 Macedones annum ciuilem Solis non a vii, sed a sequenti institue-
 bant. Habes causas anni & computi Iudaici, quas penitus ignorant
 ipsi Iudæi. Neque vero dubito, quin vetus sit illa opinio inter Iudæos,
 mundum creatum in vii Octobris, idque propter ignorationem do-
 ctrinæ Olympiadum: de qua toties diximus.

Excessus mensis Tekuphæ] Si excessum Solis 10. 21. 204 per xii diuiseris,
 habebis 0. 21. 827 epactas mensis Tekuphæ. Annus igitur Tekuphæ
 est proprie excessus ipse Solis. Similiter excessus cycli Tekuphæ est
 B excessus cycli Solaris supra Lunarem, 0. 1. 485, epactæ videlicet cycli
 Tekuphæ.

Ad sciendum nouilunium] Hactenus Canones Computi Iudaici.
 Subiectum Computi est Annus. Annus Hebraicus est mixtus: qua-
 tenus ratione Solis & Lunæ consideratur. Ratione Lunæ, propter
 menses Lunæ, ad cuius sideris motum descripti sunt. Ratione Solis,
 propter duas causas. Primo propter æquationem temporis, quæ fit
 remedio embolismorum: deinde propter Tekuphas. Rursus anni du-
 plex diuisio: in duodecim menses, propter nouilunia: in quatuor Te-
 kuphas, propter Solem. Quæ duplex diuisio est summa summarum,
 in Computo Hebraico: qui in genere duo tantum docet: nouilunia,
 C ac Tekuphas. Prior igitur methodus nouiluniorum, quam Teku-
 pharum. Primum nouilunium Computi Iudaici in vii Octobris, vt
 toties diximus, cyclo Lunæ vii, Solis primo, anno periodi Iulianæ 953,
 annis 189 absolutis, post conditum rerum. Primum, vt scias annos
 Computi Iudaici, ab iice 952 annos absolutos de periodo Iudaica. Re-
 liquum est annus currens Iudaicus a nouilunio primo autumnii.
 Exemplum. Annus iste Christi Dionysianus 1596 erat 6309 periodi
 Iulianæ. Deductis 952, relinquitur annus Iudaicus 5357 iniens a pri-
 mo nouilunio autumnii. Volo nunc scire characterem Tifri eiusdem
 anni Iudaici ineuntis. Diuisis 5356 annis præteritis per 19, habes 281
 cyclos absolutos, & 17 annos præterea.

D expansos absolutos. In principio harum
 Notarum dedimus tabulas tres chara-
 cterum tredecim mensium, hoc est, ex-
 cessuum Lunæ supra Septenarios 19 an-
 norum expansorum: cyclorum tam ex-
 pansorum, quam per denarios & cente-
 narios collectorum. Rursus habes aliam
 Tabulam 19 annorum excessus Solis, &

EXCESSVS LUNÆ.				EXCESSVS SOLIS.		
200	5	22	200	12	1	380
80	5	4	80	4	19	1000
1	2	16	595	0	1	481
17	6	10	210	0	0	0
Tohu	2	5	204	0	0	0
Nouil. Tifri	1	10	209	16	23	281
5357	xiiii Sept.					

præterea Tabulam cyclorum excessus Solis. Igitur de Tabula cyclo- A
rum characteris mensium, cyclos 200 competunt 5. 22. 200. cyclis 80,
congruunt 5. 4. 80. vni cyclo 2. 16. 595. annis 17 absolutis 6. 10. 210.
& pro 18 ineunte nouilunium Tohu 2. 5. 204. Summa
1. 10. 209. Id est, nouilunium Tisri anni 5357 est feria
prima, hor. 10. 209. Volo scire cui diei Iulianæ respon-
det. Condidimus Tabellam primi cycli Iudaici. Ac-
cipe igitur excessus Solis congruentes totidem cyclis
absolutis: qui sunt, vt habes in minore diagrammate,
dies 16. hor. 23. 201. Illi excessus sunt dies $\omega\rho\rho\epsilon\mu\pi\lambda\omicron\sigma\epsilon\omega\varsigma$
 $\zeta\epsilon\lambda\lambda\omega\iota\kappa\acute{\eta}\nu\varsigma$, quibus Luna post aliquot cyclos anteuertit
priscam epocham in anno Iuliano. Totidem igitur dies
abiice a prisca epocha cycli primi. Et vide quota sit fe-
ria, & quæ litera Dominicalis. Feria indicabit lo-
cum nouilunij. Nam dies illi $\omega\rho\rho\epsilon\mu\pi\lambda\omicron\sigma\epsilon\omega\varsigma$ non pos-
sunt constanter hærere in eadem die propter multas
caussas, quas prudentes omittimus. Igitur colliguntur
dies $\omega\rho\rho\epsilon\mu\pi\lambda\omicron\sigma\epsilon\omega\varsigma$ 16. 23. 201. Et iste annus propositus
est 18 cycli. In vetere cyclo nouilunium anni 18 erat in
29 Septembris, vt patet ex Tabula. de qua epocha si de-
duxeris dies 16. 23. 201, nouilunium hoc anno ascenderit
ad xii Septembris. Est feria prima nouilunij litera autem dominicalis

T A B V L A NOVILVNIO- rum primi cycli lu- daici.	
1	7 Octob.
2	26 Sept.
3	17 Sept.
4	5 Octob.
5	23 Sept.
6	11 Sept.
7	1 Octob.
8	22 Sept.
9	9 Octob.
10	28 Sept.
11	17 Sept.
12	6 Octob.
13	24 Sept.
14	14 Sept.
15	3 Octob.
16	22 Sept.
17	17 Sept.
18	29 Sept.
19	19 Sept.

D C. Ergo nouilunium hoc incidit in litera C. Proinde litera C, quæ C
proxima est diei xii Septembris ante aut post, ea est epocha noui-
lunij Tisri huius anni propositi 5357. erit igitur in xii, vt etiam con-
stabat ex diebus $\omega\rho\rho\epsilon\mu\pi\lambda\omicron\sigma\epsilon\omega\varsigma$: quorum ope aduocato feriæ & literæ
dominicalis auxilio, nunquam errabis. Tot enim dies Luna ascende-
rit, quot ex cyclis excessus Solis collecti fuerint. Sed obseruandum, si
nouilunium attigerit horas 18 præcise, aut amplius, transferendam
esse feriam. Causa in promptu est. 18 horæ Computi Iudaici sunt 24
horæ astronomice, hoc est, a meridie. Nam primum nouilunium, vt
diximus, Iudaice est hor. 5. 204, ab occasu Solis, astronomice 11. 204,
a meridie. Proinde 18 horæ ab occasu Solis, sunt 24 horæ astronomi-
cæ a meridie. Sic in hoc nouilunio proposito horæ 10. 209 ab occasu D
Solis, sunt 16. 209 a meridie. Hoc ne doctiores quidem Iudæi aduer-

terunt: cuius rei ignoratione illud oraculum sciuerunt: כַּרְשָׁעוֹרַת בְּכֶסֶף
בְּיָמַי מָהֵרָא וְיָהִי מִתְקַתְּוִי וְיִהְיֶה מִתְקַתְּוִי וְיִהְיֶה מִתְקַתְּוִי *Viginti quatuor horis Luna latet, id est, silet.
Sex nouella fit, & decem octo fit vetus.* Græce, ἐν νυχθημέρῳ ὕπαγωγός ἐστιν
ἢ σελήνη. ἐν τετάρτημοσέλιονέα. ἐν τρισὶ τεταρτημοσέλιαις ἐννῆ. Sed hæc ridicula
sunt, & produnt in illis ignorationem causæ 18 horarum: quas ne-
sciunt esse 24, id est, solidum νυχθημέρῳ. Tunc manifesto non feria.

propo-

A proposita, sed sequens assumenda, propter diem integrum, qui later
sub 18 horis, quæ putatæ a meridie fiunt 24, id est, dies integer. Pote-
rant numerare integras horas a meridie, & quidem tutius, vt nos feci-
mus in nostro anno cælesti, in quo nunquam intercalamus, nisi post
24 horas. Quare si a meridie procederet computus, vbi hodie incidit
hora 18 absoluta, tunc incidere hora 24, id est, dies integer. Scito au-
tem vetustissimis Iudæis has horas æquinoctiales in vsu non fuisse, sed
tantum τὰς καίμας, vt patet ex Euangelio, idque a temporibus Ro-
manorum. Omnino enim etiam horarum appellatio noua est, vt pote
a Græcis in nationes Orientales deriuata. Quare antiquior est appella-
tio dierum septimanæ sub nominibus septem Planetarū, quam hora-
rum Planetariarum. Nam omnis hora est cōmentum recentius Appel-
latione dierum sub notis Planetarum. Iudæi antiquitus $\delta\lambda\omicron\gamma\epsilon\rho\alpha\delta\varsigma$ diem
ipsum in tenebras & lucem, vesperam & mane diuidebant, quod tem-
pus coniunctim ערב-בקר vocabant, vt Daniel. Græcis eadem compo-
sitione est νυχθημέρῳ. Totum hoc interuallum quadrifariam diuide-
bant. Quadrantes ipsos Vigiliæ vocabant, vt & Romani & Græci.
Primus quadrans a Sole occaso, ad mediam noctem ערב-שחרר dice-
batur. Apostoli vertunt $\delta\psi\iota\alpha\omicron\nu$ simpliciter. Sequebatur hanc $\mu\epsilon\sigma\eta\tau\epsilon\sigma\kappa\epsilon\tau\alpha$,
 $\eta\eta\iota\kappa\omicron\upsilon\mu\epsilon\tau\alpha$ vigilia media, a media scilicet nocte, ad Solem Orientem, ob
id dicta, quod inter duos Soles interiecta esset, inter occasum lucis an-
tecedentis, & ortum lucis sequentis. Deinde sequebatur $\mu\epsilon\sigma\eta\tau\epsilon\sigma\kappa\epsilon\tau\alpha$
C Vigilia matutina, a Sole orto, ad meridiem. Apostoli $\pi\epsilon\psi\omega\iota\alpha\nu$. Postre-
mo quarta Vigilia $\eta\eta\iota\kappa\omicron\upsilon\mu\epsilon\tau\alpha$, meridies, a sexta hora, ad duodecimam, &
Solem occasum. Prisca hæc Hebræorum particio fuit. Psalmo lv. 18.
Postea in tres partes, siue Vigiliæ noctem ipsam diuiserunt, more Ro-
mano. Vide Aufonium in Ternario. Proinde $\tau\delta\delta\upsilon\tau\epsilon\sigma\kappa\epsilon\tau\alpha\varsigma$ & $\tau\epsilon\tau\alpha\tau\epsilon\sigma\kappa\epsilon\tau\alpha\varsigma$ $\phi\upsilon$
 $\lambda\alpha\kappa\eta\varsigma$ meminit D O M I N V S apud Lucam xii. Sed in Marco xiiii, pri-
ma pars vocatur $\delta\psi\epsilon$, secunda $\mu\epsilon\theta\upsilon\kappa\alpha\pi\omicron\tau$, tertia $\alpha\lambda\epsilon\kappa\tau\epsilon\rho\theta\phi\omega\iota\alpha$. Quare
in אָהַבֵּי רֵאָמְרִינָן שְׁלֹשָׁה מִשְׁפָּרוֹת הָיוּ הַלַּיְלָה וְעַל כֹּל מִשְׁמֵר: רֵישׁ בְּרוּחַ
אָהַבֵּי וְאָהַבֵּי וְאָהַבֵּי וְאָהַבֵּי. ומִשְׁמֵר הַקְּרוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אוֹמֵר אוֹי שְׁחַרְבָתָא אֶחָד בֵּיתָא
*Ecce quod dicimus, esse tres vi-
giliæ noctis, & singulis vigiliis Deus benedictus dicit: HEV QVOD DE-
SOLAVI DOMVM MEAM.* Iudaicum quidem oraculum, & in-
D eptum: sed quod verum est de triplici vigilia noctis, idque instituto
Romano.

Adiice nouilunium] Qui scit nouilunium præteritum, & vult scire
sequens, adiciat præterito nouilunio epactas mensis vnus. Tisri pro-
ximus, vt ostendimus, erit 1. 10. 209. Adiice 1. 12. 793, characterem
mensis vnus. Habes 2. 22. 1002, characterem nouilunij Marcheswan-
feria tertia, quia excedit 18 horas ab occasu, vel 24 a meridie. Erit
igitur in nocte duodecima Octobris.

Ad

Ad sciendum Tekupham Tisri תקופה est anni conuersio proprie. & nihil aliud significabat tempore Mosis, qui iubet *שלשון תענית* celebrari *לחגיגת השנה* anno vertente, initio Autumni scilicet. Exodi xxxiv. 22. Nam quod ibi vocat *תקופת השנה*, id xxxiv. 6, dicitur *צאת השנה*. Sed postquam Iudæi acceperunt formam anni Alexandrei & periodum Calippicam, vna etiam acceperunt annum Lunarem, & quatuor *κέντρον* Macedonica, quæ ipsi vno nomine *תקופות* vocarunt, quia annus incipit statim post *תקופת השנה*, post conuersionem anni. Hoc inuentum, vt diximus, est plane Græcum, & vetustissimum, qui anni Solaris nullam in menses descriptionem tenebant, sed constabat illis, quadriennium, siue Lustrum Solare, esse dierum 1461: sextam autem decimam partem esse dierum $91 \frac{1}{10}$. Hoc ipsi *ἄρην*, & *κέντρον* & *τετρας* vocabant: quorum exemplo & Iudæi *תקופות* appellarunt: quod ad verbum est *τετρας*. Elidenfes primo anno Olympiadis intercalabant inter viii, & ix Iulij. quo nihil verius est. Annum incipiebant a Sole occaso. Anni sequentis initium erat a media nocte. tertij ab ortu Solis. quarti a meridie quinti, eiusdemque primi Olympiadis ab initio noctis. Ita non sentiebant se diem intercalasse, cum tamen intercalassent. Ammianus Marcellinus: *Spatium anni vertentis id esse periti mundani motus & siderum definiunt veteres, inter quos Menon (Meton) & Euctemon & Hipparchus, & Archimedes excellunt, cum Sol perenni rerum sublimium lege, polo (poli) percurso signifero, quem Zodiacum sermo Græcus appellat, trecentis & sexaginta quinque diebus mensis, & noctibus, ad eundem redierit cardinem. Ut verbo tenus, si a secunda particula elatus Arietis, ad eam dimensione redierit terminata. Sed anni intervallum verissimum memoratis diebus, & horis sex ad vsque meridiem concluditur plenam: annique sequentis erit post horam sextam initium, porrectum ad vesperam. Tertius a prima vigilia sumens exordium, ad horam noctis extenditur sextam. Quartus a media noctis, vsque ad claram trahitur lucem.* Recte sane & ad mentem nostram, item ad morem vetustum Græcorum accommodatissime. Quemadmodum igitur diligenter notabant *τετρας δευράς*, ita etiam *τετρας ισημεριάς*, & *τετρας χμυσεριάς*. Hoc imitati Iudæi diligenter momentum obseruant, quo hæc *κέντρον* conficiuntur, antiqua con-

TABELLA TEKUPHARVM.

TISRİ		TEBETH		NISAN		TAMVZ		ANNI
N	9 0	D	4 30	N	0 0	N	7 30	I
D	3 0	D	10 30	N	6 0	D	1 30	II
D	9 0	N	4 30	D	12 0	D	7 30	III
N	3 0	N	10 30	D	18 0	N	1 30	IIII

Postea eam fixerunt in xxi Septembris, accepta forma Iuliana. In primo

A primo anno Iustri Tekupha Tisri est hora 9 noctis, Tekupha Tebeth hora 4.30 diei. Tekupha Nisan initio noctis. Hoc significant literæ D, & N in Tabella Tekupharum a nobis subiecta. Denim est dies: N autem Nox. De Tekuphis ita scribunt: *התקופות בכל שנה ושנה חוזרות חלילה לשנה וסיומנם היום פו שמונה ימים קדם ויגד יהיה תקופת טבת: בשבעה ימים קדם אברי יהיה חמור תקופת ניסן: בששה ימים קדם גליו יהיה חמור תקופת חסון: בשבעה ימים קדם אוטוברי יהיה חמור תקופת תשרי.* *Tekuphot singulis annis perpetuo reuoluuntur, ac redeunt in orbem: quarum signum 8, 7, 6, 7. hoc est: octo diebus ante Ianuarium est τετρας Tebeth. Septem diebus ante Aprilem erit semper TROPE Nisan, sex diebus ante Iulium erit semper TROPE Tamuz. Septem diebus ante Octobrem erit semper TROPE Tisri.*

B superstitione autem, qua Tekuphas obseruant Iudæi, libro secundo monuimus. Nam a veteribus illis Macedonibus didicerunt exactissimum ingressum Solis in signa per illud tempus fieri. Per *τετρας* enim *δευράς* nihil aliud, quam viii Iulij, & per *τετρας χμυσεριάς*, vi Ianuarij, & Macedones & omnes Græci intelligebant. Neque secus ac veteres illi Græci, vnicuique *τετρας* siue Tekuphæ *σοιχείων* suum attribuunt. Tekuphæ Tebeth brumali AQVAM: Tekuphæ Nisan vernali AEREM: Tekuphæ Tamuz Solstitiali IGNEM: Tekuphæ Tisri autumnali TERRAM, atque adeo ex horum quatuor elementorum excessu interitum mundo & hominibus minantur: puta ex Solstitialis Tekuphæ excessu *εμπύρωσις*: ex brumalis excessu *κατακλυσμός*. ex altera fore, vt fataliter exauescat Mundus, ex altera exignescat. Sic etiam propter easdem rationes periculum *υδρεος* illi imminere, qui in eo momento, quo Tekupha Tebeth committitur, aliquid biberit: aut *καύσων*, & ardentissimi morbi, qui in Tekupha Tamuz ad ignem accesserit. Propterea superstitionissima curiositate articulum ipsum Tekupharum obseruant, ne forte imprudentes malum immedicabile incurrant. Vide Commentarium Rabbi Saudia Gaon in Sepher Ietzira, capite quinto, si modo alicui tantum otij est ab rebus seriis, vt in his nugis tempora perdat. Itaque horum hominum superstitioni acceptum feramus licet, quod Græcorum vetustissima *ἄρι τετρας* doctrina nobis conseruata

D sit. Ad methodum igitur veniamus. Collige epactas excessuum Solis in cyclis & annis præteritis. A summa abiice dies 12. 20. 204. Residuo adice nouilunium, siue characterem feriæ. vt habes in præfenti diagrammate. Cyclis enim 281, & annis 17 præteritis congruunt epactæ Solares 24. 18. 1075. de quibus deductis ex perpetua Regula diebus 12. 20. 204, residuo autem 11. 22. 871 adiectis horis nouilunij

	200	12	1. 880
	80	4	19. 1000
	1	7	1. 485
	17	7	19. 870
Summa	24	18	1075
Aufer	12	20	204
Residuum	11	22	871
Adde	0	10	209
Teku-			
pha			
Tisri.	12	22	871

lunij o. 10. 209, fiunt dies absoluti 12 de Tisri, cum horis 9. 0. Ergo A Tekupha Tisri committetur nocte, quæ sequetur Solem occasum diei 12 Tisri, hora 9 noctis absoluta. In eo, inquam, momento committetur Tekupha. Quod si essent horæ 21, abiectis 12, reliquæ nouem attribuerentur diei sequenti. Nam horæ infra 12 pertinent ad noctem, quod est reliquum supra duodecim, pertinet ad diem, Sed obseruandum in hoc negotio, si translatio ciuilis fiat, vna die minus putandum erit. vt hic, habemus dies 12. hor. 9. 0. hoc est, Tekupha est post 12 diem Tisri, nimirum hora 9 noctis, x i i i Tisri. Sed si translatio fiat a prima feria, ad secundam (vt sane fiet hoc anno) tunc non x i i i nox, sed x i i accipienda erit. De qua translatione infra dicetur. Porro in anno Embolimæo, qualis fuit iste 5356 ad finem decurrens, Tekupha Tisri B erit in Marcheswan, Tekupha autem Tebeth in Schebat. Collige ergo excessus competentes cyclis 281, annisque absolutis 16. Deduc ex perpetua regula dies 12. 20. 204. Adice horas & momenta nouilunij 2. 12. 700. Fiunt dies 31, horæ 3. 0. Tekupha igitur autumnalis fuit post horas tres, nocte, quæ sequuta est 31 diem a neomenia Tisri, id est, nocte secunda Marcheschwan, feria quinta in eunte. Adeptus Tekupham Tisri habebis sequentem, additis ad priorē diebus 91, horis 7. $\frac{1}{2}$. Sic in anno proposito 5356, a neomenia Tisri erunt dies 122, horæ 10 $\frac{1}{2}$. Quare Tekupha brumalis erit nocte, quæ sequutura est diem 122, a neomenia Tisri. Fuit annus abundans. Tisri, Marcheschwan, Casleu dierum 90. cum quo compositis 29 diebus Tebet, fiunt omnes dies 119: quibus deductis 122, relinquuntur dies 3, horæ 10 $\frac{1}{2}$ de mense Schebat. Igitur Tekupha brumalis contigerit hora 10 $\frac{1}{2}$ noctis, quæ sequutura est 3 diem Schebat: & proinde Tekupha contigerit nocte quarta Schebat, feria quinta. Hæc sunt ingeniosissima, quorum tamen causæ ab ipsis artificibus Computi ignorantur. pro quibus causis fabulas apponunt nobis, vt cum spectatore Plautino saturi fiamus fabulis. Sed methodum huius Computi Lunaris argutissimam & elegantissimam esse nemo harum rerum paulo peritior inficiabitur. D

200	12	1	880
80	4	19	1000
1	0	1	485
16	26	11	379
Summa	42	34	384
Aufer	12	20	204
Resid.	30	14	380
Adde nouilunium.	0	12	700
Tekupha.	31	3	0

Quoties scripta Iudæorum lego, succurrit mirari, quomodo tam perfecta methodus potuit excidere hominibus, qui quasi consulto videntur ignorationem omnium bonarum rerum profiteri. Epilogismus tamen eorum Lunaris progressu temporis paulo longior iusto deprehenditur. Epilogismus syzygiæ Iudaicæ, dierum 29. horarum 12, moment. 793. quæ quidem 793 momenta sunt scrupula sexagenaria 44' 3". 20". At verus epilogismus astronomicus hor.

A hor. 12. 44'. 3". 11". Differentia, scrup. 0'. 0". 9". quæ quidem tertia in syzygias vnus cycli solidi ducta fiunt scrup. 0'. 35". 15". Cyclus Iudaicus dies 6939. hor. 16. 595. id est, hor. 16. 33'. 3". 20". Deductis scrup. 0'. 35". 15", relinquuntur dies 6939. hor. 16. 32'. 28". 5", modus cycli astronomici. Cyclus Iulianus, dies 6939. 18. 0. Differentia cycli Iuliani, & astronomici, hor. 1. 27'. 31". 55", qui excessus maior est Iuliano. Minor est enim modus cycli astronomici modo cycli Iudaici. Quare detracto cyclo astronomico de cyclo Iuliano, maior relinquetur excessus, quam ex cycli Iudaici deductione. Proinde excessus 216 cyclorum astronomicorum fiunt dies 13. 2. 6'. 54". id est, dies 13. horæ 2. momenta 126 fere. At excessus totidem cyclorum Iudaicorum B sunt tantum dies 13. hor. 1. 0. Differentia, hor. 1. 126. Quare anno Christi 344 nouilunium Tisri a meridie erat Iudaice horarum 11. 204. astronomice autem tantummodo 10. $\frac{46}{1000}$. quæ discrepantia nata est ex illo epilogismo Lunari, quo non Iudæi tantum, sed astronomi illorum sæculorum utebantur.

Ad sciendum quotus numerus cycli maioris] Cyclus maior est cyclus Solis, cyclus minor est cyclus Lunæ. Cyclus Solis incipit a nocte xxvi Nisan, eoque vtuntur ad inuestigationem feriæ Tekupharum.

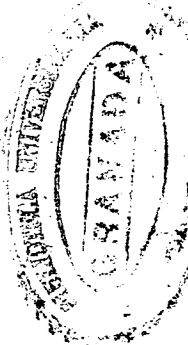
Accipe æram minorem] Æra minor est illis, quæ est infra millenarium. Vt exempli gratia, in anno Computi Iudaici 5356, soli tres vltimi numeri 356 dicuntur ÆRA MINOR, פֶּרֶשׁ קֶסֶט vt ipsi loquuntur.

Adice xx] Hæc xx καθολικά, quæ adici præcipit Canon, Hebræi Computatores vocant עֲנֵשׁ גִּדּוּל onus magnum. Sed hoc locum non habebat ante 5201 annum Iudaicum, neque habebit post 5999. Sed non magnæ subtilitatis est, rem per tot diuerticula quærere, ad quam publica via licet peruenire. Adiectis 16 ad æram minorem, & a summa abiectis omnibus 28, relinquitur annus cycli Solaris Iudaici. Inibit proxime annus 5357. Adiectis 16 ad 357, summa per 28 diuisa, relinquitur annus 9 cycli Iudaici Solaris, qui est idem cum Romano.

Quotus numerus cycli minoris] Quemadmodum superior Canon, ita & hic locum tantum habere cepit ex anno 5201, in quo erat cyclus D Solis XXI, Lunæ XIII. Hinc semper iubentur apponi xx anni absoluti ad methodum Solis, XIII autem ad methodum Lunæ.

Ad sciendum annum SEMITA] שֵׁמִטָּה est Σεπταετία, vt alibi dicimus. Ita vocatur & septimus annus hebdomadis, & tota hebdomas vt Sabbatum tam septima dies, quam tota septimana.

Abice septenaria ab æra mundi] Computus Iudaicus falso deducitur a primordiis rerum, cum sit Computus annorum artificialis, vt perodus nostra Iuliana. Computus igitur Iudaicus minor est mundano

annis 189, hoc est, septimanis annorum 27. Et mundanus per 7 diui- **A**
 fus relinquit annum Hebdomadis siue Semita. Ergo & Iudaicus, cum
 ab eo differat numero septenario, per 7 diuisus eundem annum heb-
 domadis dabit. Hoc idem facit & periodus nostra Iuliana. Nam per
 7 diuisa dabit verum annum Hebdomadis ab autumno. Hoc anno
 Christi Dionysiano 1596, quo currit annus periodi Iulianæ 6309, inci-
 piet annus mundi 5546, Iudaicus autem 5357, a diebus autumnalibus.
 Tres hæ Æræ per 7 diuisæ dabunt annum secundum Semita ab initio
 autumnii.

CANONES FERIARVM] Anni Hebraici caput incertum ac mo-
 bile est, duabus de causis: propter nouilunia, ac propter ferias. Nam
 alterum nouilunium ab altero præuertitur vndecim diebus fere, nisi **B**
 alia causa interuenerit. Feriæ autem quotannis mutantur in anno
 Solari propter vnum diem superfluum vltra Septimanas dierum.
 Quanto magis in anno Lunari propter instabiles sedes nouilunio-
 rum? Rursus annui capitis duplex causa: altera φύσει, altera θέσει est.
 Physicam mutationem vocamus eam, quam iam diximus, propter
 periodum Hebdomadam scilicet, & cyclum Solarem. Nam litera B,
 exempli gratia, quæ illo anno prima feria est, sequente erit secunda,
 interdum etiam erit tertia a prima post bisextum. Mutatio θέσει, siue
 πολιτικῆ, est obseruatio diei idonei, aut non idonei. Idonei dies capiti
 anni sunt secunda, tertia, quinta, septima feria. Reliquæ feriæ **Κ**
 vocantur, hoc est, ἀδόκιμοι ἡμέραι. Dies, quæ reperta est idonea capiti **C**
 anni, dicitur **ק** **ע** **ו** **י** **א**, ὁρισμός, terminus: quod in ea hæreat & fi-
 gatur caput anni. Quare non omnis feria nouilunij erit idonea ad
Κ **Ε** **Υ** **Ι** **Α**. Vnde in sequentem aut tertiam diem diffunditur: quod dici-
 tur ὑπέρθεσις, & ὑπέρβασις. Quamobrem illæ dies vocantur ὑπέρθεσις,
 Epiphanio capite κατ' ἀνοήταν. Illa vero ὑπέρθεσις, siue, vt Hebræi Com-
 putatores loquuntur, **ק** **ה** duplex est: Lunaris siue ἀστρονομικῆ, & πολι-
 τικῆ. Ἀστρονομικῆ fit propter nouilunium ἕνον & vetus, quoties nouilu-
 nium peruenit ad 18 horas: quæ quidem putatæ a Sole occaso, desi-
 nunt in meridiem, a meridie putatæ desinerent in ortum Solis. Sed
 hora, quæ astronomis est septima a meridie, ea est prima ciuilibus Iudæis
 ab occasu. Ideo 18 horæ desinunt in meridiem. Quocirca siue in or- **D**
 tum Solis, siue in meridiem desinant, vtrumq. alienum est neomeniæ
 instituendæ illis gentibus, qui diem incipiūt a nocte. Ciuilibus translatio
 fit propter duorum Sabbatorum continuationem, quod si eueniat, in-
 commodū in Tisri esse docent veteres Magistri. Propter has ὑπέρθεσις
 accidit, vt annus nūc maior sit, nunc minor iusto. Ideo nunc **ω** **ε** **δ** **ε** **σ** **ι**
 nunc ἀφάιρσις fit. Annus diuiditur in bina semestria. Sed quia inter-
 uallum semestri a Nisan, ad Tisri, habet duo nobilissima solemnia,
 Pascha.

A Pascha & Pentecosten, item proxime σκλωπηγίαν, optimum factū iu-
 dicarunt in eo semestri **Σ** **α** **ρ** **έ** **σ** **ι** **ς** & **ω** **ε** **δ** **ε** **σ** **ι** **ς** facere, vbi ea solennia
 non occurrunt. Marcheschwan igitur & Casleu delecti, in quibus
 hæc fierent. Marcheschwan est mensis cauus, Casleu plenus. Cum
 igitur **ω** **ε** **δ** **ε** **σ** **ι** **ς** fit, Marcheschwan ex cauo fit plenus, cum ἀφάιρσις,
 Casleu ex pleno fit cauus. Hinc nascitur triplex genus anni; ordina-
 rius; cauus, siue defectiuus, plenus, vel abundans. Iustus annus siue
 ordinarius dicitur **ק** **ה** **ק** **ה** **ש**, ἐνιαυτὸς κατ' ἀνάλογον, annus competens,
 æquabilis, ordinarius. Annus defectiuus, **ק** **ה** **ק** **ה** **ש**, ἔτος ἐλλιπές, annus
 mancus, cauus. Annus plenus **ק** **ה** **ש** **ק** **ה** **ש**, ἐνιαυτὸς ὀλόκληρος, annus so-
 lidus, plenus, abundans. Atque hi primoribus literis singulariis ita
B notantur: **ה** **י** **ו** **ה**. Hoc est **ה** habet 2. Annus defectiuus habet tres dies
 supra 350. **ו** habet 7. ordinarius habet quatuor dies supra 350. **ש** habet
ה. Abundans habet quinque dies supra 350. intellige de anno commu-
 ni. Nam eadem notæ quoque accidunt anno embolimæ, sed supra
 380 dies. Apud Græcos notauimus fuisse annos **Σ** **α** **ρ** **ε** **σ** **ι** **μ** **α** **ί** **ο** **ι** **ς**. Sic pri-
 mam speciem anni Iudaici Græce vocare possimus ἔτος **Σ** **α** **ρ** **ε** **σ** **ι** **μ** **α** **ί** **ο** **ι** **ς**;
 siue κοῖλον. secundam ἔτος **ο** **μ** **α** **λ** **ό** **ν**. tertiam ἔτος **ω** **ε** **ι** **τ** **ί** **ο** **ν**.

Annus communis **HACHAS GADA**] Annus communis diuisus per
 septem relinquit tres dies, si sit defectiuus; quatuor, si æquabilis; quin-
 que, si abundans. Iam exposuimus. Sic concipiuntur: 353. 354. 355.

HACHAS HOZ] Annus embolimæus per septem diuisus dat quin-
C que dies defectiuus, sex æquabilis, septem abundans. Sic concipiuntur:
 383. 384. 385. Cum ad qualitatem anni inuestigandam duo desideren-
 tur: prius, vtrum sit communis, an embolimæus: alterum, vtrum de-
 defectiuus, an ordinarius, an plenus: priori curæ satisfaciet cyclus Lunæ,
 alteri differentia neomeniæ propositæ cum sequenti cōparatæ. Exem-
 plum: Annus hic est Iudaicus 5356 decurrens prope ad metas. Neo-
 menia Tisri fuit 2. 12. 700. & est annus xvi cycli, & proinde embo-
 limæus. Neomenia proximi Tisri 1. 10. 209, quæ transferenda est in
 secundam feriam, vt postea videbimus. Volo scire qualitatem huius
 anni 5356 currentis. Compara eius neomeniæ feriam, nempe secun-
 dam, cum feria neomeniæ sequentis, nempe cum secunda. Interual-
D lum feriæ ad similem feriam, sunt xvi. Proinde per præsentem Cano-
 nem hic annus est abundans, dierum vtique 385, habens Marchesch-
 wan **τ** **ρ** **ι** **α** **κ** **ο** **ν** **τ** **ή** **μ** **ε** **ρ** **ο** **ν** siue plenum. Idem fiat in cæteris.

AD V in omnibus annis] Feriæ **י**, **י**, **י**, **י**, **ו**, vt diximus, sunt **ו** **ה** **ש** **ש**,
 hoc est, ἀδόκιμοι, & reprobræ capiti anni instituendo. Hoc significa-
 tur illis singulariis literis **י** **ו**, prima, quarta, sexta. Quare? si mensis
 Tisri incipit feria prima, quartadecima mensis erit Sabbatum, & xv
 solenne σκλωπηγίας. Erunt igitur duo Sabbata continua. quod est

fugiendum. Si mensis incipit feria sexta, quintadecima ergo est *αλω- A*
πηγία. En iterum duo Sabbata continua. Si denique incipit quarta
feria, decima erit sexta feria: & sequens sabbatum. Iterum erunt duo
Sabbata continua, Kippurim, & Sabbatum ordinarium. Duo Sabba-
ta continua ipsis dicuntur *דברי שבת דו סבבא* *σάββατα συνεχῆ*. Cum hoc
instituerunt veteres Iudæi (instituerunt autem ante tempora Seleuci-
darum) vnius Tisri rationem habuerunt, qui fere totus solennitatibus
exceptus est. Deinde duo Sabbata continua incommoda erant in
tractu Hierosolymitano, propter cibos, quos coctos biduum conti-
nuum asseruare tempore autumnii feruentissimo in regionibus peri-
culosum erat. Item corpora mortuorum asseruari non possunt citra
putoris & corruptionis periculum. Itaque propter Tisri hoc institu- B
tum. Alioquin alias duo Sabbata continua reperiuntur. Cum neo-
menia Nisan incipit a feria prima; xiv Nisan est sabbatum, & se-
quenti die solenne Azymorum. En duo Sabbata continua. Rur-
sus si neomenia Nisan incipit feria septima, vt hoc anno 5356, Penteco-
ste est feria prima. Ita Sabbatum ordinarium & solenne Pentecostes
continuatur. Nos translationum vetustatem asseruimus cōtra quos-
dam viros doctos nostri sæculi. Vide libro secundo. Igitur anno pro-
ximo 5357 ineunte, nouilunium Tisri erit 1. 10. 209, feria prima, xii
Septembris. Sed propter ADV transferendum in feriam secundam,
hoc est xiii Septembris.

I AH *in diebus*] Tralationes alias politicas, alias astronomicas feci- C
mus. ADV fit *πολιτικῶς*: IAH autem, id est *ἡ αστρονομικῶς*, cum noui-
lunium attigit horas xviii. Nam *יבג*, hoc est, feria secunda, tertia,
quinta, septima, sunt idoneæ capiti anni *πολιτικῶς*: sed & *αστρονομικῶς*
illæ transferuntur, si nouilunium attigit horas 18. Fit autem non raro,
vt ytraque tralatio politica, & astronomica concurrant: quæ ideo vo-
cetur a nobis *μικτή*. Anno 5340 nouilunium Tisri fuit 1. 23. 1079.
Transferenda prima feria in secundam dupliciter, propter nouilu-
nium vetus, & propter ADV. Sæpe etiam duæ *ὑπερθεσεις* fiunt. quæ a
nobis vocatur *ὑπερθεσεις διπλῆ*. Esto nouilunium 3. 21. 542. Propter
nouilunium vetus transferenda feria tertia in quartam: item quarta
in quintam, propter ADV. D

G ATRAD *in communibus*] *יבג*, hoc est, 3. 9. 204. Feriæ idoneæ ca-
piti anni transferuntur non solum propter *ה* proxime præcedentem.
Canonem, sed etiam infra 18 horas. Sed discrimen ponendum. Quia
ה propter se transfertur, vtpote cum in se nouilunium vetus habeat.
At ex hoc, & sequente Canone etiam respectu sequentis anni feriæ
idoneæ fit mutatio. Hoc enim cōtingit tam anno embolimæo, quam
communi. De embolimæo suo loco. In anno communi igitur transfertur

A fertur feria idonea, siquidem nouilunium fuerit 3. 9. 204, aut amplius.
Pone epactas vnius anni cōmunis 4. 8. 876 supra nouilunium 3. 9. 204.
Prædibit nouilunium sequentis anni 7. 18. 0, transferendum propter *ה*.
Transferetur igitur in primam: sed non potest propter ADV. Compre-
hendinetur igitur. Ergo character erit 2. 18. 0. At superius nouilunium
fuerat 3. 9. 204. Distantia feriarum, dies vi. Ergo annus ille cōmuni-
nis fuerit dierum 356: quod est absurdum, per Canonem *יבג*. Qua-
re necessario nouilunium 3. 9. 204 transfertur in feriam quintam du-
plici translatione. Tunc annus erit abundans: & differentia feriarum
dies v. Quod si nouilunium minus fuerit vno scrupulo 3. 9. 203, tunc
manet immotum.

B B A T V T A K P H A T] Ecce alteram regulam mutandæ feriæ idoneæ
respectu sequentis nouilunij, non sui: idque proximo post emboli-
smum anno: quemadmodum illa superior tralatio in anno communi:
nempe si nouilunium fuerit 2. 15. 589, aut etiam supra 589. Aufer
epactas anni embolimæi 5. 21. 589 a 2. 15. 589. Relinquitur 3. 18. 0,
nouilunium præcedentis anni embolimæi: cuius & sequentis com-
munis differentia 2. 15. 589, sunt tantum dies quatuor, contra Cano-
nem *יבג*. Nam si admittamus nouilunium 3. 18. 0, translatione
duplici fungendum est, astronomica in feriam quartam, politica in
quintam. Differentia igitur quintæ feriæ, & secundæ, 1111 dies. Quod
si nouilunium fuerit minus etiam scrupulo vno, vt 588, nō transfertur.

C Nunquam B A D V] Annus Lunaris æquabilis, siue ordinarius in
duo semestria diuiditur: in Tisri & Nisan. A Nisan, ad Tisri, semper
interuallum est dies 177, *אפואללאתוס*. A Nisan, ad Tisri, toti-
dem, siquidem anni qualitas non mutetur: quæ mutatio fit semper
in Marcheschwan & Casleu. Atqui a Nisan, ad Tisri, interuallum
semper est 177 dierum: quod, vt diximus, est immutabile *קאי אפואל-
לאכטן*. Itaque neomenia Tisri est semper feria tertia Nisan aut solen-
nis Azymorum. Puta si solenne Azymorum fuerit feria prima, Tisri
sequens erit tertia. Si Azyma feria tertia, Tisri quinta. Hoc anno neo-
menia Nisan, & proinde etiam xv eiusdem mensis fuit feria septima.
Ergo Tisri proximus erit secunda, cuius character 1. 10. 209. Ideo tra-
D latione fungendum. Duo igitur semper apponenda feriæ Nisan, vt
habeas feriam Tisri. Diuide 177 per 7. Remanent duo catholica ap-
ponenda feriæ Nisan, ad methodum feriæ Tisri. Contra minue duo
de feria Tisri. habebis feriam Nisan proxime antecedentis. Hinc cla-
rum, quare dixerit reiculas esse ferias 2. 4. 6 in Nisan, aut in Pascha.

Nunquam G A H A Z] *יבג* proprie ad verbum est *עזרת*. Notio verbi *עזרת*
עזרת, est septis cohercere, & circumscribere. Idem verbum *עזרת* designat,
vnde *עזרת*, quod eo tempore ab opere faciendo manus abstineant,

aut se intra septa templi cohibeant, ut ait David Kimhi. Sed & תרצו א
ἀντανουμαστικώς, inquit Kimhi, est octaua Tabernaculorum. In hoc
vero Canone est Pentecoste. Et sane veteres Iudæi eo nomine nihil
aliud intelligebant, quam πεντηκοστή. Iosephus libro III. cap. x: τῆ
πεντηκοστῆ, ἢν Ἑβραῖοι ἈΣΑΡΤΑ καλοῦσι, σημαίνει ὃ τὸ πέντηκοστώ.
תרצו vel, ut ipse vult, תרצו est quidem πεντηκοστή, sed non ideo etymon
eius est πεντηκοστή. Igitur nunquam Pentecoste incidit in feriam ter-
tiam, quintam, septimam. Quare? quia Pentecoste est secunda feria
Phase, siue solennis Azymorum, siue neomeniæ Nisan. Si xv Nisan,
id est solenne Phase, est feria septima, Pentecoste erit feria prima, ut
hoc anno contigit. Si Pascha est prima, Pentecoste est secunda. Om-
nino Pentecoste est δευτέρα ἔπαχα. Putatur enim תרצו תרצו דאָר אַ
דעווערט ἔπαχα. Per doctrinam proximi Canonis Pascha nunquam
est י"ג. Ergo Pentecoste nunquam erit י"ג. Quomodo Pentecoste
fuerit tertia, si Pascha nunquam secunda? Quomodo quinta, si Pa-
scha nunquam quarta? Quomodo denique septima, si Pascha nun-
quam sexta?

Nunquam ADV caput anni] Expositum est.

Nunquam ZABAD Phurim] PHVR in libro Ester exponitur תרצו
lingua Sufiana, ut opinor. Persice & Arabice est آذ. Phurim ita-
que est solenne in xiv Adar: quasi dicas κληρωτήρια, ob sortem in vr-
nas coniectam temporis cædi Iudæorum optando. A xiv Adar, in-
qua est cultus Phurim, ad xv Nisan, in qua est Pascha, interuallum est C
dies xxx. Diuide per vii. Differentia biduum. Ita Pascha est semper
tertia feria festi Phurim proxime antecedentis. Detrahe duo de feria
Paschatis. Habes Phurim antecedens. Contraria vice Pascha est sexta
feria Phurim. Si enim Pascha feria prima, ergo Phurim antecedens fe-
ria sexta. Si igitur Pascha nunquam est י"ג, non opus est interprete
quare Phurim non sit י"ג, id est vii, vii, xiv. Si Phurim esset vii, Pascha
esset duo, contra Canonem BADV, &c.

Nunquam AGV Kippurim] KIPPVRIM, Græce ἱλασμοί, est de-
cima Tisri. Si prima Tisri nunquam est י"ג, ergo Kippurim nunquam
י"ג, nunquam feria prima, tertia, sexta. Si enim prima, nona fuisset
septima, & proinde vii fuerit sexta, contra Canonem, &c. Si tertia, D
nona erit secunda, octaua, prima, contra Canonem, &c.

Nunquam BACH] י"ג Litera ב est feria secunda, litera ג est י"ג or-
dinarius. Prius agit de anno communi: deinde de embolimæo. Nun-
quam ordinarius annus communis incipit a feria secunda. Nam in
anno ordinario interuallū a Tisri, ad Nisan, nempe 177 dies, per 7 diui-
sum relinquit duo καθολικά, quæ ad feriam neomeniæ Tisri apposta
dabunt quartam feriam neomeniæ Nisan. quod est contra Canonem.

Neque

A *Neque* GACH] י"ג Id est tertia deficientis. Annus defectiuus com-
munis nunquam incipit a feria tertia. Nam 176 per 7 diuisa dant vni-
tatem, quæ cum feria tertia Tisri componerent feriam 4 Pascha, aut
Nisan, contra Canonem.

Neque GASCH] י"ג, id est tertia abundantis. Neque tertia feria in-
pleno potest esse. interuallum 178 per 7 diuisum dat 3. quæ cum feria
tertia composita conflarent feriam vi in Pascha. quod est Pascha ex Ca-
none BADV.

Neque ZACH] Ordinarius annus non potest incipere Sabbato:
quia 2 de 177 apposta Sabbato darent feriam Paschæ secundam.

Neque HACH] Neque quinta feria in anno cauo. Vnitatis resi-
B dua ex 176 addita ad feriam v daret feriam vi Paschatis, contra
Canonem.

Nunquam HACH] Haftenus de anno communi. Nunc de embol-
imæo. Annus embolimæus ordinarius non incipit feria quinta. Di-
stantia Tisri & Nisan 207 per 7 diuisa relinquit 4. Itaque 4 cum quinta
feria Tisri darent secundam feriam Pascha, contra Canonem BADV.

Neque GASCH] Distantia Tisri & Nisan in anno embolimæo
abundanti per 7 diuisa dat v, quæ cum tertia feria Tisri coniuncta
dant feriam primam in Pascha. quod nullus Canon vetat. Legendum
sine dubio י"ג non י"ג. Hoc est: annus embolimæus defectiuus nun-
quam incipit feria tertia: quia Pascha incidere in feriam vi.

C *Semper dies primus Nisan*] Pascha, siue solenne Azymorum, hoc
est, xv Nisan, est κανονισμός reliquorū solennium. Contra alia solennia
vicissim sunt κανονισμός ἔπαχα. Prima feria Pascha est neomenia Ni-
san. Patet, quia est xv mensis. Secunda feria Pascha est Pentecoste.
Nam Pentecoste putatur דאָר אַ דעווערט ἔπαχα. Tertia feria Pascha
est neomenia Tisri. Expositum est. Quarta feria Paschatis est Lætitia
Legis. Nam Lætitia Legis est secunda feria Tisri: Tisri autem tertia
Paschatis. Ergo Lætitia legis est quarta feria Pascha. Quinta feria Pa-
scha est Kippurim. Nam Kippurim est feria tertia Tisri: Tisri autem
tertia Pascha. Ergo Kippurim quinta Pascha. Sexta feria Pascha
PVRIM antecedens. Quod est explicatum.

D *Semper festiuitas Legis*] שְׂמֵחַת חֻרֵי, Lætitia Legis. Aliter dicitur
הַבְּרָכָה, benedictio: quia eo die caput penultimum Deuteronomij legi-
tur in Synagoga. Celebratur autem xxiii Tisri, nona die σιλωπηγίας:
cuius cultus institutio vetustissima. Nam eius clara extant ve-
stigia Nehemiæ ix, statim initio. Cum enim primo die σιλωπηγίας
populus fleret ob Moabitidas, quas vxores duxerant, & luctus videretur
festiuitatis lætitiā interrumpere: Nehemias cum Esdra scriba
vetuit eos lugere, quandiu rebus diuinis operarentur. Itaque a xv

Tisri, in qua celebratur prima τ σκλωπηγίας, ad octauam eiusdem so- A
leannitatis, quæ est xxii Tisri, luctu abstinerunt, item postridie.
Die vero xxiv ciliciis operi & cinere insperfi luctui operam dede-
runt. Nimirum inter xxii, & xxiv Tisri, aliud solenne interie-
ctum est, nempe הַיּוֹם הַזֶּה . Propterea in xxv mensis luctum di-
stulerunt. Ea dies est clausula festiuitatum. Mox proximo Sabbato
primum Geneseos caput legitur: quod est initium lectionum synago-
gicarum. Vide, quam vetusta sint instituta ista: quam multa igno-
ramus, dum credimus Iudæos ab hinc mille annis multa innouasse.
In fine Tisri igitur incipit Lectionarium Iudaicum: quod persuasum
veteribus fuerit mundum in Libra conditum. Summa autem diuisio
festorum Iudaicorum in Legalia, & Politica. Legalia voco, quæ spe- B
ciali legis mandato indicta sunt. Politica, quæ consensu Ecclesiæ in-
ducta, & recepta. Sed & Politicorum alia ex lege sunt, alia ex euentu.
Rursus quæ ex euentu, alia ante prophetarum tempora, alia post pro-
phetas instituta, vt in subiecto Diagrammate habes.

LEGALIA.

CLANGOR TUBÆ, prima Tisri. Leuit. xxiii.

KIPPURIM, ἀφοσίωσις, ἑξίλασμοί. decima Tisri. Leuit. xxiii.

Σκλωπηγία, xv Tisri. Leuit. xxiii.

Εορτή, הַיּוֹם הַזֶּה OCTAVA σκλωπηγίας, xxii Tisri. Leuit. xxiii.

PASCHA xiv Nisan. Leuit. xxiii. Exod. xii. Deuter. xvi.

AZYMA, xv Nisan. Leuit. xxiii. C

SEPTIMA AZYMORVM, xxi Nisan. Leuit. xxiii.

PENTECOSTE הַיּוֹם הַזֶּה , vi Siwan. Leuit. xxiii. Ioseph. lib. iii. cap. x.

POLITICA EX LEGE.

Ὡ βαϊοφόρος, OCTAVA σκλωπηγίας, xxi Tisri. Kiddus.

FESTIVITAS LEGIS, xxiii Tisri. Kiddus.

IEIUNIVM TAMVZ, xvii Tamuz. Zachar. vii. 19. Ioseph. Kiddus.

EX EVENTV. ANTE ESDRAM.

IEIUNIVM GODOLIÆ, iii Tisri. Zachar. viii. 19. Hierony. Kiddus.

IEIUNIVM TEBETH, ix Tebeth. Zachar. viii. 19. Kiddus.

PHVRIM, xiv Adar. Ester. ii Macab. cap. xv. D

IEIUNIVM AB, ix Ab. Zachar. vii. 5. viii. 9. Kiddus.

TEMPORIBVS EZDRÆ, ET POST.

ENCÆNIA MACABÆI, xxv Casleu. Macab.

FESTIVITAS IIAR abrogata. i. & ii Macab.

FESTIVITAS ADAR, xiii Adar abrogata. i. & ii Macab.

XYLOPHORIA, xxii Ab abrogata. Ioseph. ii. ἀλώσεως. pag. 748.
ὡς ἐξυλοφορίων ita scribit libro secundo ἀλώσεως. τῆ ἡ ἐξῆς τῶν ἐυλο-
φορίων

A φορίων εορτῆς ἕως, ἐν ἧ πᾶσιν ἐξυλοφορίων τῶν βωμῶν ἀποσφραγίσθαι, ὅπως
μή ποτε προσῆ τὰ πρὸς λαίποισι διαμένει ἢ ἀσβεστον αἶε. Institutio huius
solennitatis manifeste extat Nehemiæ cap. x. 34. & xi. 31. Vtro-
bique vocatur עֲצוּת עֵצִים & a Græco interprete vertitur ξύλοφορία ,
item δάρθρον ξυλοφόρων . Eam autem eo anno, de quo sentit Iosephus,
in xv Augusti incidisse, patet ex illis, quæ longo interuallo intericiit,
scribens τὸν ἐξῆς fuisse xv Loi mensis, hoc est, xv Augusti. τῆ ἡ ἐξῆς
(πεντεκαδεκάτῃ ἡν Λώε μῆνας,) ὤρμησαν ἐπὶ τὸν Ἀντανίαν. Annus autem
ille erat vndecimus Neronis desinens. Ergo erat cyclus Solis xviii.
Nam primus annus Neronis cæpit cyclo Solis viii. quod & confir-
matur illis, quæ subiicit de cæde cohortis Romanæ Sabbato, septimā
B Gorpiaxi, id est, Septembris. Figitur erat litera Dominicalis: & proinde
verum est, quod diximus, cyclum Solis fuisse xviii. Itaque erat an-
nus Alexandreus 376 desinens. Sequens Tisri 377 feria sexta transfe-
renda in vii, Septembris xxi. Proinde neomenia Elul antecedentis
feria vi, Augusti xxiii. Ab feria iv, Iulij xxiv. Itaque xv Augusti
erat xxii Ab. Ergo Xylophoria celebrabantur xxii Ab. In-
lib. Orah Haiim Rabbenu Iacob Ben Aser legimus, in quibus men-
sibus est solennitas insignis, eos vocari עֲצוּת עֵצִים : inter quos Ab. עֲצוּת עֵצִים
 עֲצוּת עֵצִים . Ab est Rex, quod in eo caderent ligna in sacrifi-
cium. Vocat ergo ξύλοκοπία , quam Iosephus ξύλοφορία , aut ξύλοφό-
 ρία . Non inuenimus recentiore auctorem, qui nobis antiquitatem
C huius rei aperiret. Habent & alias obseruationes, sed statas, vt Te-
kuphoth in anno Iuliano. item diem לִצְוֵיָא , id est, λιζωείαν , qui est sta-
tus in xxii Nouembris Iuliani. A vii Octobris, quod est princi-
pium anni Solaris Iudaici, ad xxii Nouembris, inclusiue, sunt dies
47: nempe primus mensis diluuij, & xvii secundi mensis, in quo di-
luuium cæpit. Eo enim die operantur Litanis pluuiæ, quod vocant
 עֲצוּת עֵצִים , & leguntur ex Genesi, quæ pertinent ad Diluuium. Quia
igitur est dies status, propterea ad inuestigandum eum eadem metho-
do vtuntur, qua etiam in Tekupha. Anno 5357 proxime inituro erit
 לִצְוֵיָא in xi Casleu. Cycli 281 fluxerunt a capite Computi Iudaici,
item anni 17. Colliguntur excessus Solis 24. 18. 1075. Addantur horæ
D & scrup. nouilunij 10. 209. Colliguntur dies 25. 5. 204. quibus ex per-
petua regula adice dies 47. Colliguntur dies 72. 5. 204: a capite Tisri,
ad לִצְוֵיָא , siue λιζωείαν . Sed translatio facta est a prima, ad secundam.
Erunt igitur duntaxat dies 71 a capite Tisri, ad litaniam inclusiue.
Erit autem annus abundans. Deductis duobus primis mensibus ple-
nis, nempe diebus 60, remanet vndecima Casleu dies λιζωείας . Ha-
buerunt præterea notabiles dies Angariarum, siue עֲצוּת עֵצִים per singulos
mensis. quorum etiam mentio fit in libro עֲצוּת עֵצִים .

ימי תעניות DIES ANGARIARVM.

A

NISAN.

- I. *Mortui sunt filij Aaron.*
 X. *Moritur Mariam ונסתלק הבאר.*
 XXVI. *Moritur Iosue filius Nun.*

I I A R.

- X. *Moritur Eli Pont. Max. & ambo filij eius. capitur arca testimonij.*
 XXVII. *Moritur Samuel Propheta. Plangitur ab omni populo.*

S I W A N.

XXIII. *Desistitur a primogenitis Hierosolyma ferendis, tempore Jero- B
 boam filij Nebat.*

XXV. *Occiditur Rabban Simeon filius Gamaliel, Rabbi Ismael, Rab-
 bi Hanina ונסתלקו רבנן פשוטו γκελλε & τὸν δεχόμενον.*

XXVII. *Combustus Rabbi Hanina filius Tardion una cum libro legis.*

T A M V Z.

XVII. *Franguntur Tabule legis. Cessat ἐνδελεχισμός. Vrbs fissa. Apo-
 stomos cremat librum legis. Ponit statuam in Templo.*

A B.

- I. *Moritur Aharon sacerdos.*
 IX. *Decretum contra Patres nostros Iudeos, ne Synagogas cogerent
 in Iudaa, vel, ne ingrederentur in terram Iudæam. Desolatur C
 Templum prius & posterius.*

XVIII. *Extincta est lucerna vespertina in diebus Abaz.*

E L V I.

XVII. *Moriuntur Exploratores, qui diffamauerunt terram.*

T I S R I.

III. *Caditur Godolias filius Abikam una cum Iudæis, qui erant cum
 eo in Mazpa.*

V. *Moriuntur xx Iffraelita. Rabbi Akiba filius Ioseph conicitur in
 vincula, ubi moritur.*

VII. *Decretum contra Patres nostros, ut perirent gladio, fame, ac
 peste, propter vitulum fabricatum.* D

M A R C H E S C H W A N.

VII. *Excacarunt oculos Sedekia, & filios eius coram eo iugularunt.*

C A S L E V.

XXVIII. *Ioiakim combussit volumen, quod scripserat Baruch, dictante
 Jeremia.* T H E B E T H.

VIII. *Scripta est lex Græce, diebus Ptolemæi Regis. Tenebra III dies
 per uniuersum orbem.*

IX. *Non*

A IX. *Non scripserunt Magistri nostri, quare ea dies notata.*

X. *Obsidetur Hierusalem a Rege Babylonis.*

S C H E B A T.

V. *Moriuntur Seniores, qui fuerunt aequales Iosue filij Nun.*

XXIII. *Congregati sunt omnes Iffraelita contra Beniamin, propter pellicem,
 & idolum Micha.*

A D A R.

VII. *Moritur Moses Magister noster, qui in pace quiescat.*

IX. *Decretum ieiunium, propterea quod Schola Sammai & Schola
 Hillel inter se digladiari captæ.*

B *Hæ sunt dies, quibus indicuntur angaria ex lege. In illis non estur, non
 bibitur usque ad vesperam.*

*Semper Tisri G A T | Vt feriarum, quas קביעות vocant, Canones tra-
 didit, ita etiam nunc Tekupharum. Tekupha Tisri est semper tertia,
 aut nona hora: quod notatur per literas numerarias י, & ט. Vide La-
 terculum feriarum supra.*

*Semper Tebeth D A M, I A M | י est nota quaternarij. ð autem signi-
 ficat semissem. קמח. Semper Tekupha Tisri est quarta & dimidia
 hora. In primo enim anno Lustris est hora 4 ½ Diei. In secundo ho-
 ra 10 ½ item Diei: hoc est, hora quarta & semisse post meridiem.
 Anno tertio est hora 4 ½ Noctis. Anno ultimo hora 10 ½ Noctis. id
 est, hora 4 ½ post mediam noctem. Ergo Tekupha Tebeth est semper
 Chora quarta cum semisse.*

*Semper Nisan T, H A V | י est nota principium. י est sexta hora. Sem-
 per Tekupha Nisan est vi hora completa, Noctis aut Diei. aut prin-
 cipium Noctis, aut Diei. Vide Laterculum.*

*Semper Tamuz A M, Z A M | י est hora prima. ð est קמח dimidium.
 Semper Tekupha Tamuz est hora prima cum semisse. Anno primo
 Lustris Iudaici est hora 7 ½ Noctis. Ergo hora prima Noctis cum se-
 misse. Anno secundo hor. 1. ½ Diei. Anno tertio 7 ½ Diei. hoc est,
 hora prima Diei cum semisse. Anno ultimo hora Noctis 1. ½.*

*Æra annorum Mundi | Tertia pars Computi Iudaici pertinens ad
 δμιάδα χρόνων. Æram mundi quod periodum artificialem vocent, non
 D magis illis vitio verti debet, quam Græcis, qui idem censent de sua pe-
 riodo. Desunt Computo Iudaico ad veros annos Mundi, anni 189.*

*Ad ingressum Iffraelis | Ingressus Iffraelis in terram, est primus annus
 Septimanæ. Anni Iudaici, vt notum est, per 7 diuisi dant verum an-
 num septimanæ. 2488 anni per 7 diuisi dant 3. Ergo tertio anno septi-
 manæ ingressi essent terram. quod est ineptum. Summo Dei bene-
 ficio annus Semita a Iudæis custoditus est, quemadmodum Sabba-
 tum dierum. Neque potuerunt eum annum ignorare: quia & in
 exilio*

exilio obseruarunt. Ieremias cap. XXIX scribens ad deportatos: *Deus, A* inquit, *exercituum, Deus Israelis ita dicit omnibus deportatis, quos ego Hierosolymis Babyloniam traduci iussi: Aedificate domos, & in eis habitate: conferite hortos, & eorum fructibus vescimini, &c.* Sane si colebant hortos, & agriculturæ operam dabant, & requiem igitur septimi anni obseruarunt, quum ita Deus præceperit Exodi XXIII, 10. vnde quem in exilio annum cessationis obseruarunt, is est, quem antea obseruabant, & quem hodie obseruant. vt audiendi non sint imperiti quidam, qui impudentissime aiunt annum Sabbaticum a Iudæis in exilio neglectum fuisse. Sed legibus, quas isti Lycurgi fanciunt, soli fungi & stipites tenentur, non homines, qui vel minimum vident in literis. Quis istis Criticis dixit, annum Sabbaticum in exilio obserua- B tum non fuisse? Atqui in tot exiliis tam multifariis hodie omnes obseruant. Et in vno exilio non potuerunt? Sed næ ego meo otio abutor, qui harum nugarum rationem habeam.

Ad æram contractuum] Quæ hic interualla digesta sunt, ea semper sunt extra terminum suum. In magno Computo Iudæorum Germanensium, quem dono mihi dedit ~~vir eruditiss.~~ B. Vulcanius, sunt eadem & aliæ epochæ, sed multum tempore discrepantes. Male autem æram contractuum statuunt in anno Computi sui 3449. Erat enim annus 3450, nisi eo referas, quod annus contractuum sex mensibus epocham Alexandream anteuertet, vt alibi demonstraui. Sed falsum est. Nam in contractibus omnino incipiebant a Tisri, & C computus neomeniarum initur ab eodem Tisri. Mera enim periodo Calippica Alexandria vtebantur. Quare & in Talmud in tractatu תרשיה שאר manifesto demonstratur Tisri, fuisse principium contractuum, Nisan autem solennitatum. Iosephus loquens de Diluuiio: *συνέβη δ' ὅτε τὸ πάθος κ' τὸ ἐξακοσιοστὸν ἔτος ἦδη Νώεα τ' ἀρχῆς, ἐν μὲν δευτέρῳ, Δίω μὲν ὑπὸ Μακεδόνων λεγομένη, Μαρθουάνη δ' ὑπὸ Εβραίων. ἔτα δ' Αἰγύπτιοι ἦσαν διατεταχότες. Μωϋσῆς δ' τὸν Νισαὶ, ὅς ἐστι Ἑσθιωτικὸς μῆνα πρῶτον Ἰηλ τοῖς ἑορταῖς ὠρισεν κ' τὸν ἔξ Αἰγύπτου εἰς Εβραίους παραγαγῶν. ἔτος δ' αὐτῷ καὶ πρὸς αἰπάσας τὰς ἐς τὸ θεῖον πμὰς ἦρχεν. Ἰηλ μὲν τοῖς ὠνάς καὶ προάσεις, καὶ τὴν ἄλλαν διοίκησιν τὸν πρῶτον κόσμον διεφύλαξε.* Vetus paraphraftes Chaldaicus primo Regum VIII, 2, ita scribit de men- D se ETHANIM, qui incurrebat in mensem Tisri *החודש הזה נקרא עשרה באב* In mense, quem antiqui vocabant primum, nunc autem est septimus. A Tisri igitur cum Syromacedonibus, quibus parebant, τῶν ὠνῶν καὶ τῶν προάσεων epochas instituebant. Vnde hæc æra dicitur *תחלת עבודתם* Ἰσχυρισμὸς τῶν συμβολαίων. Aliter irritus fuisset contractus, si alia æra, & alio anni capite incepissent: quod nimirum ita edicto regum Syriæ sancitum esset.

Et ob-

A] Et obsignatam visionem] Præpostere interpretantur verba Danielis de IESV vero MESSIA FILIO DEI משיח בן מרים. Ac ne ad ipsum IESVM referant, qui fuit clausula visionis & prophetiæ, conferunt illud ad annum primum Seleuci Nicatoris, a cuius posteritate pollutum templum. ~~hæc præstatio auctoris libri præstantissimi~~ Macabæorum prioris, cap. IX. 27. *Ἐγένετο θλίψις μεγάλη ἐν τῷ Ἱερουσαλὴμ, ἧς οὐκ ἔγενετο ἀφ' ἧς ἡμέρας οὐκ ὄφθη πορφήτης ἐν αὐτοῖς:* qui locus diligenter notandus, & perpendendus. Quidam veterum retulerunt ad pollutionem templi sub Antiocho, ex verbis Danielis. Iosephus vero tunc prophetiam cessasse existimat, quando lapilli preciosi summi Pontificis solitum fulgorem, quo præsentiam Dei significabant, mit- B tere desiuerunt: quod quidem CC annis ante tempora sua contigisse prodit. Scribebat autem anno periodi Iulianæ 4807. Ergo hoc contigerit anno 4607. qui erat annus 205 Seleucidarum. Itaque hoc contigit plusquam 56 annis post pollutum templum. Ita non sibi constant. Notius autem est, quam vt probari indigeat, illorum lapillorum alterum VRIM, alterum THVMMIM vocatos. hoc est, *δήλωσι, καὶ ἀλήθειαν*, vt vertunt Septuaginta, & Iesus Filius Sirach. Nam Septuaginta quidem Vrim & Thummim vertunt *δήλα & ἀλήθειαν*. Iesus autem Sirach cap. XXXIII, *πιστὸς ὁ νόμος, ὡς ἐρώτημα δήλων.* Hoc est tanquam Vrim & Thummim. Ælianus in libris Variæ historiæ scribit, priscos Ægypti Reges, eosdem & sacerdotes fuisse: ex quorum collo Captum Smaragdum eximium & ingentem vocatum fuisse *ἀλήθειαν*.

Ad regnum familie Hasmunai] Quamuis quatuor annis plus dicit, tamen satis aperit, se intelligere tunc cæpisse Regnum Hircani, cum præsidium de arce depulit. Vide lib. v.

Ad regnum Hagarenorum] Recte olim interpretati sumus regnum Herodis. Nam Herodes Idumæus. Postea suspitio nostra confirmata ex Magno Computo Iudæorum Germanensium. A regno Herodis, ad annum 5317, quo ille Computus scriptus est, numerat annos 1691, manifesto errore librarij pro 1591. Deductis igitur 1591 de 5317, remanet idem numerus, qui hic 3726. quod perspicue est initium Herodis a captis a Sosio Hierosolymis.

D] Ad æram Christianorum] Æra Christianorum deest in magno Computo Germanorum, vt & Æra Ismaelitarum. Annus Iudaicus 3760, est annus 4712 periodi Iulianæ, Constantinopolitanus Paschalis 5508, anno integro ante annum natalis Christi secundum Dionysium. Natalis Christi secundum Dionysium xxv Decemb. anni 4713. Itaque annus 3761 Iudaicus, est annus, in quo natalis Christi secundum Dionysium. Sic hoc anno 1596 Christi Dionysiano, ineunte anno Iudaico 5357, inibit & secundum illos annus Christianorum 1597.

Ad excidium templi secundi] Si a capite computi, ad annum vastati A templi, sunt præcise anni 3828, ergo annus 3829 est, is in quo templum vastatum. Sed vno anno minus dicit. Fuit enim annus 3830, ut alibi ex Iosepho demonstratur.

Ad absolutam Misna] Vel, ut est in Hebraismo, ad obfignatam Misna. Rabbi Iudas Simonis F. scripsit תנ"ך, hoc est, δευτέρωσι. Nam τὰς πατρὸς ᾠδοῦς ἐν τολαῖς, & cætera scita Rabbinica, Græci patres Ecclesiastici δευτέρωσις vocant. Epiphanius: δευτέρωσις, τῶν πρεσβυτέρων ᾠδοῦς τέσδρες, μία εἰς ὄνομα Μωσέως φερομένη. δεύτερα δ' ἡ εἰς καλεῖται Ράββι Αχιβά. τρίτη Ἀδδὰ, ἡ τετάρτη τῶν ἡνὶ εἰς Ἀσαμωναῖς. Igitur hic dicitur conscripta anno Iudaico 3949. Ego alibi reperio anno 3952. In magno Computo a composita Misna, ad annum 5317, putantur anni 1368. Ergo a capite Æræ, ad compositionem Misnæ, anni 3957. Ita non constat inter illos. Hoc habuisse in animo Eliam patet, cum in præfatione in Masoreth Hammasoreth dicit, Talmud editum anno 3989: eumque annum fuisse 436 a templo deleto. Vtrumque falsum.

Clausula Amoraorum] Sophistæ τῶν δευτέρωσιων siue Misna, vocati sunt רבין, hoc est, δευτέρωται, διδάσκαλοι. etiam δευτέρωται vertit Epiphanius: quorum princeps fuit Rabbi Simeon cognomine Iustus. Ultimus fuit Rabbenu Hakkados. Sophistæ Talmud vocati רבין, γωμολόγοι, ita dicti a Chriis, quas pronuntiabant, quæ רבין dicuntur, Latine autem SCITA. Eorum Sophistarum princeps fuit Rabba. C Ultimi Rabbena, & Rab Ase. Hi sunt, qui dicti רבין γωμολόγοι, ἡγενομαθεῖς. Illis successerunt רבין Magnifici: cum tamen in Bibliis רבין sit nomen substantivum. Vide Eliam in suo Tisbi.

Ad Constantinum] Annus Iudaicus 4033 est 273 Christi Dionysianus. Annus autem primus Constantini 307. Differentia, anni 34. Tantum errat.

Talmud Hierosolymitanum] Hic a capite Æræ Iudaicæ, ad editionem Talmud Hierosolymitani, putantur anni 4229. At in magno Computo Germanensi, a capite Æræ, ad annum 5317, anni 1188. Ergo a capite Æræ, ad editionem Talmud, anni 4229. Quare convenit illi cum hoc nostro.

Talmud Babylonium] Anno 508 a Christo nato secundum Dionysium, Rabbi Ase ex Digestis Rabbi Simonis Iusti, & Rabbi Iohanan, Talmud Babylonium contexit. Sed morte occupatus inchoatum opus reliquit: quod filij eius Mor, & Maremar absoluerunt. In magno Computo, ab editione Talmud Babylonij, ad annum 5317, putantur anni 1009. Ergo a capite æræ, ad editionem Talmud Babylonij, anni 4308. Hic vero 4265. Multum ergo discrepant. Sed error est in.

A est in Computo magno auctoris, an librarij, haud temere dixerim.

Manum Magistri Mosis] Opus excellentissimum, Digestorum totius iuris Canonici, & civilis Iudæorum instar Talmud. Vocatur ἡ id est, manus: quod in xiv tractatus partitum. Nam ἡ quoque sunt xiv.

Exilium Francia] Recentiorum Iudæorum hic novitius & nuperus stupor, צרפת hoc est, Sareptam Syriæ Franciam interpretantium, & ספרד Hispaniam, & אשכנז Alemaniam. Hactenus Computus anni Iudaici, quo nihil accuratius, nihil perfectius in eo genere: ~~etiam in~~

~~hanc artem non differre licet, aut taceret~~

COMPUTVS SAMARITARVM.

A

.NMN.2N9WM.MX2N.3M.5W9
 .9AN.3X3M.XM2N.3M2
 .2N3.X9N3.9NX.32N3.M2N
 939WM.2N2.MN.X53X.73X.973
 9Y0MX.Y4MMX.Y399N.M2N
 993NX.3W5.99X4NX.K3XMX
 :33X.99NMNX.9X02NX
 3W5.99X4NX.N299.332.M2X
 M2X.M2N.3X3M.3M2
 20M2X.M2N.332.332.M2X
 993N.33W.9X90 : 332N
 33W9.X.N5W.MWA4.N2N
 NX0W.M.20.3732N.N2X
 X.X72.7.9.9X.M.99W0X.72
 :N2.3.94N.99
 .NX0W.7.20.5942N.N2X
 332.X72.4.2M2.99W0X.72
 .2.N.93M.99.4
 NX0W.X.20.92M.N2X
 4.X72.X.2M2.99W0X.N2X
 .N2.7.99NM.N2X
 NX0W.M.20.M99.N2X
 .X72.N.3.X.M.99W0.MN2NX
 .2.X.993.99.7

בשם יהוה אלהי ישראל אין
 כנה אלהינו יהוה אחד
 אלהי האלהים וארון האדונים האל
 הגדול והגבור והנורה אין כאלו ישרון
 אלהי אברהם ויעקב ויעקב
 ויוסף וארוננו משה ואהרן
 ואלעזר ואיהםר ופנחס
 יקים לכם ברכה ארוננו משה
 יהוה אלהי אבותיכם יסף
B עליכם ככם אלף פעמים ויברך
 אתכם: עבור שנה אהרר
 חמשת חדשי שנתו בשמחה
 צמות אלמנה עליו שעות
 ופלו ועשר מן יום לו לכו ו
 מן אור לו לכו
 צמות אלמנה עליו שעות
 ופלו ועשר מן ליל לו לכו פסח
 לו מן ניסן לו לכו
 צמות צפר עליו שעות
 וחלת ועשר מן ליל לו לכו לו
 מן איאר לו לכו
C צמות רביע עליו שעות
 וחלת עשר מן יום לו לכו לו
 מן סבין לו לכו

IN NOMINE IAH Dei Israel. Non est similis IAH Deo nostro. I EHOVA vnus, Deus Deorum, & Dominus Dominorum: Deus magnus fortis, & terribilis. Non est similis Deo I E S C H V R V N, Deo Abraham, Isaac, Iacob, Ioseph, & Domini nostri Mosis, & Aharon, Eleazar, & Phinhas. Sanciat vobis benedictionem Domini nostri Mosis.

I EHOVA Deus Patrum vestrorum adiiciat super vos, quot estis, mille vices, & benedicat vobis. COMPUTVS ANNI CCX.

OBSIGNATIO MENSIVM ANNI SEXTI IN SCHEMITAH.

CONIVNCTIO Elhagiath super decem horas & dimidium, & decimam a die secunda, tertia, in sexta Adar. v. xxxi.

CONIVNCTIO Muharram super tres horas, & dimidium, & decimam a nocte quarta, in Phafe quarta Nisan. i. xxx.

CONIVNCTIO Tzephaz super sex horas, trientem, & decimam a nocte sexta, in quarta Ijar. iii. xxxi.

CONIVNCTIO Rabie super decem horas & tricesimam decimam a die septima, prima, in tertia Sebin. vi. xxx.

A

30W.NM.20.M99.N2X
 2M2.99.33X.MN2NX.N2NX
 N2.N.33X.99.9.72.9
 30W.NM.20.M437.N2X
 .A.7.9X.M.99.33X.MN2NX.72X
 .N2.4.9N.99.9.72
 .3.33W.MWA4.WN9
 .NX333.333W9
 .NX0W.6.20.M437.N2X
 .2.X72.3.2M2.99.33X.MN2NX
 .2.4.9N.99
B .NX0W.4.20.979.N2X
 .33X.M.99.33X.MN2NX.N2NX
 .2X2M2.99.9.72.3.33
 .2.33
 .NX0W.3.20.99W0W.N2X
 .N.2M2.99.9W0W.MN2NX.N2NX
 .N2.9.M9WN.99.33X.72
 .NX0W.3.20.99X.99.N2X
 .33X.M.99W0W.N2X
 .2.3.99W99.99.33X
 .NX0W.3.20.2NXW.N2X
C .X72.4.2M2.99W0W.MN2NX
 .N2.3.99.33X
 .NX0W.7.20.340Y2N.N2X
 .4.72.3.33X.M.99.33X.MN2NX
 .N2.7.99M9.N2X
D .CONIVNCTIO Rabie super xi horas & tricesimam, & tricesimam
 quintam a nocte secunda in secunda Tamuz. i. xxxi.
 .CONIVNCTIO Giunadi super vndecim horas, & dimidium, & tri-
 cesimam quintam a die tertia quarta in prima Ab. iiii. xxxi.
 CAPVT NEOMENIARVM ANNI VII. IN SEMITAH. SVCCOTH.
 .CONIVNCTIO Giunadi super ix horas, & tricesimam a nocte quin-
 ta in tricesima Ab. iiii. xxx.
 .CONIVNCTIO Regeb super viii horas, & trientem & tricesimam
 quintam a die sexta septima in Solenni xxix Ijul. vii. xxx.
 .CONIVNCTIO Sahaben super quinque horas, & trientem, & tricesi-
 mam decimam a nocte prima in xxvi Tifri. iiii. xxxi.
 .CONIVNCTIO Ramazin super quinque horas & tricesimam deci-
 mam a die secunda in xxvi Marfcheban. v. xxx.
 .CONIVNCTIO Schewal super v horas & tricesimam decimam, a
 nocte quarta in xxvi Callim. vii. xxxi.
 .CONIVNCTIO Elkadathi super tres horas, & tricesimam a die quin-
 ta in xxiii Tibeth. iiii. xxxi.

צמות רביע עליו שעות
 וחלת וחלת חמס מן ליל
 לו מן תמוז לו לכו
 צמות גמדי עליו שעות
 ופלו וחלת חמס מן יום לו
 לכו לו מן אב לו לכו
 ראש חדשי שנה לו
 בשמחה הסכות
 צמות גמדי עליו שעות
 וחלת מן ליל לו לכו לו
 מן אב לו לכו
 צמות רגב עליו שעות
 וחלת וחלת חמס מן יום
 לו לכו חג כט מן אלול
 לו לכו
 צמות שעבאן עליו שעות
 וחלת וחלת עשר מן ליל לו
 לכו מן תשרי לו לכו
 צמות רסעון עליו שעות
 וחלת עשר מן יום לו לכו
 לו מן מרשבן לו לכו
 צמות שואל עליו שעות
 וחלת עשר מן ליל לו לכו
 לו מן כסליו לו לכו
 צמות אלקעורה עליו שעות
 וחלת מן יום לו לכו לו
 מן שבח לו לכו

CONIVNCTIO Rabie super xi horas & tricesimam, & tricesimam
 quintam a nocte secunda in secunda Tamuz. i. xxxi.
 CONIVNCTIO Giunadi super vndecim horas, & dimidium, & tri-
 cesimam quintam a die tertia quarta in prima Ab. iiii. xxxi.
 CAPVT NEOMENIARVM ANNI VII. IN SEMITAH. SVCCOTH.
 CONIVNCTIO Giunadi super ix horas, & tricesimam a nocte quin-
 ta in tricesima Ab. iiii. xxx.
 CONIVNCTIO Regeb super viii horas, & trientem & tricesimam
 quintam a die sexta septima in Solenni xxix Ijul. vii. xxx.
 CONIVNCTIO Sahaben super quinque horas, & trientem, & tricesi-
 mam decimam a nocte prima in xxvi Tifri. iiii. xxxi.
 CONIVNCTIO Ramazin super quinque horas & tricesimam deci-
 mam a die secunda in xxvi Marfcheban. v. xxx.
 CONIVNCTIO Schewal super v horas & tricesimam decimam, a
 nocte quarta in xxvi Callim. vii. xxxi.
 CONIVNCTIO Elkadathi super tres horas, & tricesimam a die quin-
 ta in xxiii Tibeth. iiii. xxxi.

IN SAMARITARVM ANNUM NOTÆ.

A

SAMARITAS, quos Iudæi כּנעני, Arabes سامري vocant, conuenarum gentium colluuiem esse, satis constat ex posterioris Regum capite xvi: quod neque ipsi olim negabant. Aduersis enim rebus Iudæorum, neque se Hebræos esse, neque Iudæos vlla sanguinis necessitudine attinere palam profitebantur, vt auctor est Iosephus. Gens est hodie supra Iudaicam totius vetustatis, etiam quæ ad ipsos pertinet, ignarissima. In monte Garizim constitutas sedes & sacrarium religionis habent, vnde ipsi se vocari volunt اصحاب طور البريك. *pertinentes ad montem benedictum*. neque a temporibus Exodi se inde vnquam expulsos fuisse, aut aliunde quam ex Ægypto cum Mose huc immigrasse credunt. Reges veteres Samariæ, defectionem x tribuum, impulsore Ieroboamo, ne fando quidem acceperunt. Nomina Samsonis, Samuelis, Dauidis, & aliorum obiter perstricta habent in Chronico, qui liber Iosue ab illis dicitur. In reliqua vetustate omnino peregrini sunt. Erudite de illis Gulielmus Postellus in libello duodecim linguarum differit: quæ quia cognitu digna sunt, inde lector hauriat licet, neque operam perdet. Sed longe luculentissima de illis prodidit Biniamin Iudæus Tutelensis in suo itinerario, de quo hæc ex fide Arriæ Montani viri doctissimi depromimus: *Illinc vnius diei confecta via Sebasten accessi, quæ eadem Samaria est, in qua Achab Regis Israel palatium adhuc internoscitur. Fuit vero amœnissima vrbs in monte sita, amœna fontibus, & riuus aquarum, & hortis, pomariis, vineis, & oliuetis: nullumque Iudeum habitantem habet. Ab hac duabus leucis Nables (NEAPOLIS) distat, SICHEM olim dicta, in monte Ephraim, vbi nulli Iudæi sunt: iacetque vrbs in profunda valle inter Garizim & Hebal montes, in qua Cuthæi circiter centum sunt, solius Mosaica legis tantum obseruatores. Hos, vti dixi, Samaritanos appellant. Habent vero sacerdotes ex posteritate Aharon sacerdotis in pace quiescentis: qui cum nullis aliis connubia iungunt, nisi cum familia sua feminis aut viris, vt genus impermixtum conseruent: appellanturque vulgo ibidem Aharonite: veruntamen sunt ministri & sacerdotes illorum Samaritanorum. Faciunt autem sacrificia, & incendunt holocausta in Synagoga, quam habent in monte Garizim, citantes illud, quod scriptum est in lege: ET DABIS BENEDICTIONEM SVPER MONTEM GARIZIM. Aiunt vero ipsi illam esse veram domum Sanctuarij (שןקדש) Indunt autem holocaustum in die Phase & alijs festis diebus super aram constructam in monte Garizim ex lapidibus per filios Israel ex Iordane sublatis. Iactant vero sese ex Ephraim tribu esse. Apud hos est sepulchrum Ioseph iusti filij Iacob patris*

B

D

A patris nostri in pace quiescentis, quemadmodum dictum est: Et ossa Ioseph, quæ a filiis Israel ex Ægypto asportata, in Sichem sunt condita. Carent autem hi tribus literis ויהי. HE ex nomine Abraham, HHETH ex nomine Itzhac, AIN ex nomine Iacob: quarum loco Aleph, hoc est, spiritum tenuem substituunt. Hoc signo manifesto arguuntur non esse ex Israelis posteritate ac semine, cum agnoscant legem Mosis his tribus literis exceptis, quas ignorant. Observant autem se a contaminatione mortui, & ossum, & occisorum, & sepulchri. Moris etiam his est, vestes, quibus quotidie vtuntur, exuere, cum in Synagogam eundum sit, & lauare aquis corpus, aliasque vestes induere in hunc duntaxat usum comparatas. Estque hic quotidianus ritus. Hæc ille. Ex quibus cumulatissime habes quæcunque præcipue de hac gente scire desideres. Sed de tribus literis, sycophantia Iudaica est. Totidem enim literis ne vna quidem minus, aut amplius, Pentateuchum legunt: & quod caput est, literis non adulterinis, vt Iudæi, sed meris Mosaicis characteribus, vt plane a Postello proditum est, & res ipsa loquitur. Quin audeam dicere, eos, qui olim cum cultu Dei idololatriam miscebant, vt diserte extat in posterioris Regum capite xvii. 29, 30, 31, 32; eos, inquam, hodie adeo ab omni idololatria abhorrere, vt in hac parte Iudæos ipsos superare videantur. Sed Iudæi de ipsis multa impudentissime mentiuntur, vt sciunt, qui Talmud & Commentarios Rabbinicos legerunt, quale est illud calidissimum mendacium, quod refert Aben Ezra in principio libri Ester. C Vbi initio Geneseos scriptum est a Mose: *In principio creauit Deus*: ait in Pentateucho Samaritano scriptum esse: *In principio creauit Asima*: quod Asima esset Idolum Emathitarum: quasi gens Samaritarum ex solis Emathitis constaret, & non aliis gentibus. Iudæi enim vocant eos Cuthæos potius quam Emathitas. Speciosius igitur mentiti fuissent, si dixissent in Codice Samaritano fuisse scriptum: *In principio creauit Nergel*. Nam Nergel erat Idolum Cuthæorum, non autem Asima, vt in xvii cap. posterioris Regum extat. Quare in hoc plumbeos se plane profitentur, cum tam prodigioso mendacio Samaritas hostes suos traducunt. Nam tantum abest, vt aliquid assuerint Pentateucho, vt totidem literis quot Iudæi, scriptum habeant, quod iam diximus. Ex hac gente colonos in vrbes Ægypti traduxit Ptolemæus Lagi, quorum hodie reliquæ sunt ij Samaritæ, qui synagogam in magna vrbe Cairo habent. Iosephus lib. xii. οἱ Πτολεμαῖος πολλὰς αἰχμαλώτους λαβὼν ἀπὸ τε τῶν Ἰουδαίων, & τῶν ἐπὶ τὰ Ἱερουσόλυμα ἔπων & τῶν Σαμαρείτων & τῶν ἐν Γαριζίν, κατώκισεν ἅπαντας εἰς Αἴγυπτον ἀγαθῶν. Postea: εἰσὶν μὲν οἱ γε τῆς ἐκγόνοιο αὐτῶν πρὸς τοὺς Σαμαρείτας τὴν πάτριον ἀγωγὴν τῶν ἐθνῶν διαπορίζοντες, πρὸς αὐτοὺς ἑθνοὺς ἀλλήλους ἐπολέμουν, τῶν μὲν Ἱερουσαλιμιτῶν τὴν πάτριον αὐτοῖς Ἱερὸν ἅγιον εἶναι λεγόντων, & τὰς θυσίας ἐπιπέμπειν ἀξιούντων. τῶν δ'

των τῶν Σαμαρειτῶν εἰς τὸ Γαριζὴν ὄρος κελδόντων. Ex iisdem Samaritis ha- A
bitari insulam quandam in sinu rubro notat Geographus Arabs, scri-
ptor eximius, in quinta parte climatis secundi: quam propterea vulgo
dici IN SVLAM SAMARITARVM: ومنها جزيرة السامري يسكنوها
قوم يهود سامرية وعلامتهم ان يقول احدهم اذا لقي انسانا لا
مساس وهذه اللفظة يعرف انهم من اليهود المنسوبين الي
السامري صاحب العجل في زمن موسى عليه السلام. Post eam,
Insula Samaritarum, quam incolunt quidam Iudaei Samaritæ. Argu-
mento est, quod unusquisque eorum dicat, quoties aliquis applicat se ad
eos, Ne attingas. Et hoc quidem sermone cognoscitur, quod ipsi sint ex iis B
Iudaeis, qui cognominantur Samaritæ complices vituli in saculo Mosis, su-
per quem sit pax. Prouerbialis est locutio لا مساس in Alcorano: Nul-
lius colloquio fruaris. Ex quo intelligitur vere Samaritas esse, qui
illam insulam incolunt, vt qui aduenas colloquio sui arceant, quod
omnes profanos existiment. quæ arrogans superstitione etiam hodie in
Samaritis remansit, vt relatum ab iis, qui eos conuenerunt. Isti igitur
Ægyptienses Samaritæ iam a temporibus Ptolemæi Lagi eo traducti
quotannis a Synagoga & synedrio Garizim accipiunt typum anni,
quem sequi debeant, qualis est iste typus, quem tibi damus, benigne
lector, conueniens anno Christi 1584, inde Cairo ad nos in Galliam
missus. Duo autem eiusdem anni exempla simul accepimus. Alte- C
rum habebat annum dumtaxat ipsum cum suis mensibus Solaribus,
& Lunaribus, conceptum literis pene inexplicabilibus. Itaque (di-
cam serio) Herculeum facinus fuit legere, & lecta explicare. Nam
diuinandum plane fuit. & vereor, ne in quibusdam hariolati simus.
Etenim rationem & epilogismum neomeniarum non capimus, quod
ingenue fatendum est. In altero exemplo præter annum, inerat com-
putus temporum ineptissimus quidem ipse, sed tamen quem scire præ-
stet, quam ignorare. In fine erant & menses Solares seorsim concepti.

IN NOMINE IAH] Est ἀεργραφή, qua semper vtitur magna Sy-
nagoga Garizim, cum ad alias Samaritanorum Synagogas typum
anni sequentis dirigit. At veteres Episcopi in formatis, aut in literis D
ad synodos non ἀεργραφήν, sed ἀεργραφήν huic ἀεργραφήν similem
adiiciebant: Ο ΘΕΟΣ ΚΑΙ Ο ΚΥΡΙΟΣ ΗΜΩΝ ΤΗΝ ΑΓΙΑΝ ΣΥΝΟ-
ΔΟΝ ΦΥΛΑΞΑΙ ΟΠΕΡ ΕΥΧΟΜΕΘΑ ΤΙΜΙΩΤΑΤΟΙ ΑΔΕΛΦΟΙ.
Porro in hac prographie sunt quædam truncata, quæ integra in Iudai-
cis literis posuimus: ne quis in Samaritano exemplo erratum putet.

COMPVTVS ANNI CCX] computus 707. Id est ἐμβολισμός. Ita
& Iudæi & Samaritani rationem anni vocant, a parte totum, vt in
Iudaico

A Iudaico Computo demonstratum est. Apparet igitur hanc doctrinam
vetustissimam esse, cum idem verbum commune sit Iudæis & Sama-
ritis, inter quos iam a bis mille quadringentis annis & amplius nul-
lum commercium intercedit.

ANNI CCX] Appellationes mensium Lunarium sunt plane Haga-
renæ, vt vides. Itaque periodo vetere Hagarenorum 228 annorum
aut vtuntur hæctenus, aut sane vsi sunt aliquando, idque vt vna ope-
ra soluto anno simul & enneadecaeteride vtantur. Et quidem
pro soluto anno necessario vti debent periodo minore Arabica 30 an-
norum, quæ nihil reliquatur de ratione Lunæ. deinde maiorem perio-
dum annorum 210 ad methodum Lunæ adhibere necesse est. Quod
B si verum est, ordiuntur Computum suum ab anno confusionis, a Ni-
san, cuius neomenia incidit in XIII Martij, die Veneris, quæ erat
Hagarenorum Dea, vt alibi diligenter docuimus. Itaque hic Nisan
fuerit vltimus periodi annorum 210. Nam ab anno confusionis, ad
hunc annum, qui erat Christi 1584, sunt anni absoluti Iuliani 1629.
qui sunt anni Arabici 1679 solidi cum XI diebus superfluis: & hic an-
nus Samaritarum erat annus 1680 Arabicus iniens. Diuisus per 210,
relinquit septem periodos absolutas annorum 210, & vltimum an-
num octauæ periodi. Et quia hæc periodus cæpit a die Veneris, in
feriis neomeniarum nihil omnino differt a periodo Hegiræ, in qua
annus vltimus, nempe 210 debet incipere a feria prima.

C CONIUNCTIO Elhagiathi] Hæc coniunctio hic notatur feria se-
cunda, sequente tertia, quia facta est post decimam horam diei. Ita-
que pertinet ad noctem sequentem, vnde incipit dies ciuilis Samarita-
nus. Sed in periodo annorum 210, vltima neomenia debebat incipe-
re feria prima, Kalendis Martij. Quare rationem meliorem sequun-
tur. sed numeros ipsos nulla coniectura assequi potuimus. Dicitur au-
tem incipere a VI Adar Solaris scilicet, cuius neomenia XXVI Fe-
bruarij, feria V. Ideo a nocte cæpit, quæ secuta est diem V ipsius Adar,
post secundam Martij Iuliani, cyclo Solis XXV.

V. XXXI] Hoc est, prima Adar Lunaris incipit feria V in XXVI Fe-
bruarij. Mensis habet XXXI dies. Sic in sequentibus feria neome-
D niæ mensis Lunaris apposita est, cui subiungitur numerus dierum
mensis Solaris.

In Phase quarta Nisan.] Menses Solares Nisan vocat Phase, vt
mensis Solares Tisri Scenopegiam, vel 70. Porro vbi succurrit 707,
ego verti tricesimas. Si quis melius diuinauerit, manus dabo. Nam
diffido coniecturæ meæ. Et totam horum momentorum, vt alibi dixi,
& syzygiarum rationem ignoto, quæ nullo modo congruit cum me-
dio motu Lunæ.

ANNI VII IN SEMITAH] *שמיטה*, vt vel mediocriter Hebraice A docti sciunt, quam Solon ad verbum *Χρόνος* vocat, proprie est septimus annus Hebdomadis. Sed quemadmodum Sabbatum non solum pro septimo die sumitur, sed etiam pro tota hebdomade: sic etiam Semitah, non solum pro septimo anno, sed etiam pro tota annali Hebdomade tam Iudæis, quam Samaritis vsurpatur. Igitur iste annus, qui erat Christi 1584, fuit septimus Hebdomadis Samaritanæ ab Ilul eiusdem anni 1584, quando incipiebat annus Iudaicus 5345, qui diuisus per 7 reliquatur 4, non 7. Itaque annus primus Hebdomadis Samaritanæ incipit ab anno quinto Hebdomadis veræ & legitimæ Iudæorum. Quam rationem sequantur, haud facile dixerim. Fortasse, id quod alibi dicimus, vtuntur annis Nabonassari, a quo ille annus B erat 2331 Iulianus, qui est numerus septenarius. Sed hoc est hariolari. Franciscus Iunius, vir summa eruditione præditus, putauit posse fieri, vt a templi cōditu, quod Sanbelletes in monte Garizim construxit, annos suos deducant. Sane in Chronico Eusebiano, anno secūdo Olympiadis CXXI, Manasses construit tēplum in monte Garizim. Erat annus periodi Iulianæ 4379, in cuius diebus æstiuus cæpit annus secūdus illius Olympiadis. & sequenti anno 4380 cæptum fūerit condi templum Samaritanum. Annus vero 1584 erat 6297. Differentia, anni cōpleti 1917. Quare annus Christi 1584, sine dubio erat 1918 a conditu templi Sana- ballatici, qui est vltimus annus 274 septimanæ. Ita vera fuerit cōiectura viri longe doctissimi. Sed quia semel diuinare cepimus, longe me- C lius est dicere illos 210 annos, de quibus supra monuimus, non solū esse Iulianos, sed etiam de periodo Dionysiana iam inchoata. Nam & ipsi sunt septenarij. Et sane ita hæc coniectura arridet, vt non possim facere, quin veram credam. Sed quot periodos absolutas ante illos 210 annos numerent, haud temere dixerim. Sane duæ periodi cum illis 210 annis compositæ & retro ab anno 1584 retextæ desinunt in 311 annum Christi, quæ æra fuerit antiquior vno tantum anno prima Indictione Constantiniana. Hæc quidem sunt hariolationes, sed tamen non contemnendæ. Quid aliter facias in tanta rerum obscuritate? Hinc videmus eos, quemadmodum non fuerunt vera Ecclesia Dei, ita argumentis veris Ecclesiæ caruisse. Nam Iudæi recte Hebdomadem D annalem obseruant. Imperiti autem & *κακόνδεσ* sunt, qui hoc negant. Porro ipsi Samaritani annum primum primæ Semitah, atque adeo primi Iubilei inuent ab anno 41 Exodi. Verba eorum sunt ex illorum Chronico: *Νύξ vero recessit initio mensis primi SEMITAH primi IUBILEI, ab initio ingressus filiorum Israel in fines diuisionum (Terra). Fuerit autem hoc a diebus Mundi stabilitis in lege, ad præsens tempus, bis mille septingenti nonaginta quatuor anni. Et quidem hæc Æra sana est,*

quam

A quam docti putant ab Æra diluuij. Hæc illi in Chronico ex Hebræo prisco in Arabicum conuerso. In quo faciunt Æram mundi 301 annis absolutis maiorem iusta, contra epilogismos legis, quos tamen ipsi testes producant. Tam autem 2794 anni, quos ipsi profitentur a conditu mundi, ad transitum Iordanis, quam 2493, qui sunt veri anni ab Adam, ad transitum Iordanis, per septem diuisi relinquunt primum annum Semitah. Sed ipsi Samaritani non recte ad suum tempus hæc referunt. Inde fit, vt alieno tempore Semitah obseruetur. Quæ res ostendit, populum hunc esse colluuiem multarum ac diuersarum gentium. Nam si fuisset semper vna gens, verum vsu Semitah retinuis- sent, vt Iudæi: qui vbicunque terrarum sint, verum annum hebdo- B madicum obseruant.

S V C C O T H] Quem locum habeat hic hæc vox, fugit me ratio.

In Solenni] Ita vocat Tisri Solarem, quemadmodum Phase vocat Nisan Solarem. Et nisi fallor, vno mense serius, quam Iudæi, tam Pascha, quam *οὐλοπηνγία* eo anno celebrarunt. Videtur enim Tisri dictus, quod in eo semper Scenopegia celebretur: item Nisan Solaris vocatus Phase, quod semper Pascha in illum incidat. Sed de his confu- lendi essent amplius Samaritani ipsi. Nam hoc, quod facimus, plane est micare in tenebris. Hoc vero exploratum est, menses eorum totidem diebus, quot Iulianos, constare, sed alio capite neomeniarum, vt libro secundo & quarto demonstratum est.

C IN NOMINE DEI] Græce id melius, *ἐν ὀνόματι θεῶ ἐνεργῶμεθα καὶ κατενοδοῦμεθα.*

AB Adam ad mortem eius] Quare minus putent, quam præscribit Mosis epilogismus, non magis mihi constat, quam quare Septuaginta plus putent. Totus vero hic Epilogismus annorum plane iocularis, & vt nihil aliud dicam, Samaritanus est.

Anni bis mille ducenti sexaginta septem] Sane epilogismus reddit centum annis amplius 2365. Error est in annis Noe 700, pro 600, *ῥύθ*. pro *ῥύ*.

Ad succinctionem Ephod] Non dubitamus, quin inter scribendum vnum Aleph calamū effugerit, & pro *הפר*, legendum esse *הפס*. Cingulum aut succinctū Ephod vocat creationem sacerdotum. Sed quid velit, plane ignoro. Nam quid est illud? a Mose, ad tēpus, quo sacerdotes, qui ministrabant in Tabernaculo, succincti sunt Ephod. Hic est supi- nitas plusquam Samaritana. A Mose igitur, ad illud tēpus, computant annos 2215, qui cum annis 2267 ab Adam, ad Abraham, item 565 ab Abraham, ad Mosem, fierent vna, anni 5047. Igitur annos 5047 putant ab Adam, ad *הבית החדש* ad abreptitium, siue fanaticum, qui sine dubio est Muhammedes Pseudopropheta. Itaque compu-

tus Samaritarum ab Adam, ad primum annum Christi Dionysia- A
num, ponit annos 4425. Sed hæc ineptissima sunt. Maior est iste
Computus Iudaico cyclis 35, hoc est, annis 665, vero autem epilogismo
Mundi annis 476, minor periodo Iuliana annis 287. Itaque & cyclo
Lunæ conuenit cum Iudaico, & per 7 diuisus relinquit verum annum
Hebdomadis sabbaticæ. Nam differentia eius & Iudaici, vt diximus,
sunt cycli 35, qui est numerus septenarius. Itaque si ab hoc computo
instituendus esset cyclus Lunaris, primum nouilunium Tisri Samari-
tani esset in 1x Octobris, feria v, cyclo Lunæ 3, Solis 8, anno periodi
Iulianæ 288. Character Tisri, 5.1.979. Sed, quantum videmus, neque
sunt tam acuti; & nouus est iste computus Samaritanus. Nam in li-
bro Iosue (illud est Chronicon ab excessu Mosis, ad tempora Anto- B
ninarum) putant ab Adam, ad Alexandrum, annos 3930. At secun-
dum hodiernam æram, annus primus Seleucidarum esset 4114 ab
Adam, & 4090 ab initio Alexandri. Rursus idem liber Iosue ab
Adam, ad excessum Adriani, putat annos 4513. Secundum compu-
tum hodiernum essent anni 4562. Nam computus hodiernus ab
Adam, ad primum annum Christi Dionysianum, putaret annos 4425.
A primo autem anno Dionysiano, ad excessum Adriani, sunt anni 137.
Ita nullam veram rationem annorum mundi inire potuerunt.

Adar alter] Si menses isti sunt Solares, vt patet ex typo anni, quo-
modo illis apponitur Adar alter? Nam is est embolimus mensis. Men-
ses Lunares appellationibus Agarenis designantur. Quare solus men- C
sis embolimus appellatione Chaldaica? Et hic quoque hæreo. Com-
parauimus autem menses Samaritanos cum Hagarenis anni Hegiræ
992, qui annus erat Indorum 1679 iniens, & conueniebat in illum
Christi 1584 ineuntem. A primis enim Kalendis Ianuarij Iuliani, ad
annum Christi 1584 ineuntem, qui sunt anni Iuliani 1628, præterie-
runt Indis anni Arabici absoluti 1678. Itaque is annus Hegiræ 992
cæpit a 4 Ianuarij, feria septima, vt habes in subiecta Tabella. In om-
nibus neomeniæ Samaritanæ cum Hagarenis conueniunt præter-
quam in tribus vltimis mensibus. Nam Ramazun Samaritanus erat
in xxvi Marscheban. At Dulhagiathi Hagarenus ei respondens
in xxvii. Schewal Samaritanus in xxvi Cassim, Muharram 993 D
Hagarenus ei conueniens in xxvii. Denique Elkadathi Samarita-
nus xxiiii Tibeth. Contra Tzephbar 993 Hagarenus in xxvi. Ex
his vides eos menses cognominibus Chaldaicis esse Solares, non Lu-
nares: & tamen mensis Embolimus vocatur Adar posterior: qui cum
hoc anno non habeatur, fortasse falsum fuerit, eos Pascha in Aprili ce-
lebrasse: de quo amplius deliberandum. Nam hæc plane mihi Cim-
meriis tenebris sunt obscuriora. Candidi lectores boni consulant, &
volun-

A voluntatis, non ingenioli mei rationem habento. Habemus eorum
magnum Chronicon ex Hebraica lingua in Arabicam conuersum,

	Menses Hegiræ.	Feria hebdomadaria.	Menses Iuliani.	Menses Samarit. Lunares.	Menses Samarit. Solares.
Anno 1584.	Muharram 992	7	4 Jan.	o o	o o
	Tzephbar	2	3 Febr.	o o	o o
	Rabie prior	3	3 Mart.	Elhagiathi	6 Adar
	Rabie posterior	5	2 April.	Muharram	5 Nisan
	Giumadi prior	6	1 Mai.	Tzephbar	4 Ijar
	Giumadi poster.	1	31 Mai	Rabie I	3 Sebin
	Regeb	2	29 Junij	Rabie II	2 Tamuz
B	Sababen	4	29 Iulij	Giumadi I	1 Ab
	Ramadban	5	28 Aug.	Giumadi II	30 Ab
	Sewal	7	26 Sept.	Regeb	29 Ilul
	Dulkadathi	1	25 Oct.	Sababen	28 Tisri
	Dulhagiathi	3	24 Nou.	Ramazun	27 Marsheban
	Muharram 993.	5	24 Dec.	Schewal	27 Cassim
Anno 1585.	Tzephbar 993	7	23 Jan.	Elkadathi	26 Tibeth.

sed caractere Samaritano descriptum. In eo sunt multa cognitu di-
gna, quanuis aliquando commentis Samaritanis incrustata. Is liber,
vt diximus, incipit ab excessu Mosis, desinit infra tempora Imperato-
ris Hadriani. Propterea vocatur Liber Iosue, quia nimirum ab ex-
cessu Mosis & ducatu Iosue incipit. Qui in Palæstina peregrinan-
tur, possent & alia & Pentateuchum ab illis adipisci. Nam sane Chri-
stianæ pietatis homines paulo hac in re negligentiores hætenus fue-
runt: ex cuius rei cognitione vberissimi fructus in sacram historiam re-
dundarent. Spero non defuturos, qui voto nostro satisfaciant, aut
exemplo nostro hæc illustraturi sint. Nam huic conatui nostro multa
deesse ad perfectionem vt non dubitamus, ita palam profitemur.

D

Ggg 2

COM-

QHV: NH: JAC: VAT: Pm: ...

NH: JAC: AIP: P: ...

NH: JAC: X: HU: ...

NH: JAC: VAT: Q: ...

NH: JAC: VAT: P: ...

NH: JAC: AN: ...

QHV: H: P: ...

ועכב בו האמר על יוחנס ...

בו האמר אנדקתיון ...

בו האמר פגומן והלוק ...

עמרת סחרת לך אר הכפל ולאם ...

בו האמר מטקע ...

בו האמר אבקתי ...

מטקע וקדמיה סנבה לאם כון כב ...

VI. RVRSVS VT SCIAS DIEM IOHANNIS. ANNVM gratia accipito. Diuidito *per quatuor partes. ...

A מטקע בקרם לאם כון יוסך פטיך ...

מטקע לאם רכבך יוסך צום ...

לעל פשח ווסך צום דחנת הרכב ...

מטקע לאם רכבך יוסך יודית הרכב ...

מטקע לאם רכבך כון ח ווסך בארת ...

באת צום לאם רכבך כון ווסך דבר ...

זית הרכב כון ווסך פטיך הרכב ...

באת צום לאם רכבך כון ווסך ...

באת צום לאם רכבך כון ווסך ...

קבג קטר צום יהו בעל הרכב ...

Matque in priore (Sabbato) si fuerit, xvii adiace. Pascha inuenies. In prima feria xvi. xlii.

בעל לאם רכבך יובעלך
 תרכב בעלך לאם רכבך ג' וסך
 בהל בעלך תרכב
 סטקע בקרמית לאם יכונן וסך
 ננוי תרכב באחורו בסנוי ובשלים
 וסך ה' ברכועוד בחמוס וג' בערב בו
 ננוי תרכב
 לעל ננוי ידו באת צום תרכב
 יא' ודבר זית תרכב בו הוסעו
 תרכב טו פסוק תרכב ג' ורכב
 תרכב יחובעל מ תרכב כחו
 בעלך תרכב לעל ננוי

A

באת צום לאם רכבך ג' האחת דבר
 זית תרכב דבר זית לאם רכבך
 בהאחת פסוק תרכב
 בא קמר ובחלקו איובל י איובל
 ותרפו וסוכעי עמתח וכעב בסוכאי
 עמהניא קמר עו סוכאי יכונך
 וחלקו כולו אקסאר יג ובאיובלני
 וחלקו כולו אקסאר יג קמר קמא
 איובל זמסל א סוכאי וכעב בחלקו
 סוכעי התקפח יג אקסאר אמתייהו וחתקו
 וכעב חמצא א איובלני זה סוכעי

B

ויכונך י אלה עמת וואתו עמת אבן אדם
 וכולו איובלני אדם אדם אסך חלקת עלם
 קמב זמסל וסוכאי ויכונך י אלה עמת
 וכולו סוכעי ואלף עמת אלה

C

XX. SOLENNE Tassaracoftæ si inuenisti, x adiiice. Solenne Pentecostæ inuenies. SOLENNE Pentecostæ si inuenisti, i i i adde. Ingeniculationem solennis Pentecostæ inuenies.

XXI. MATQVE in priore (Sabbato) si fuerit, v i i i appone. Niniue inuenies. I n prima feria vii. I n secunda vi. I n tertia adiiice v. I n quarta adiiice i i i i. I n quinta adiiice i i i. I n Parasceua ii adiiice. Niniue inuenies.

XXII. SVpra Niniue x i i i i adiiice. Introitum ieiunij reperies. xi adiiice. Montem Oliueti inuenies. ii adiiice. Hofanna reperies. ix adiiice. Pascha inuenies. i i i adiiice. Racba inuenies. i i i. adiiice. Racba inuenies. xv i i i adiiice. Solenne Tassaracoftæ inuenies. xxv i i i adiiice. Solenne Pentecostæ inuenies. Supra Niniue.

XXIII. I n t r o i t u m ieiunij si nactus es, i i i reiiice. Montem Oliueti inuenies. Montem Oliueti si reperisti, ii reiiice. Pascha reperies.

XXIII. I n P r i m a cella, & in numero I o b e l, x Iubileæ. Et supersunt vi Hebdomades annorum. Rursus in Hebdomadibus annorum, vni cellæ lxxvi Hebdomades erunt tibi. Et summa omnium cellarum x i i i, Iubileæ. Summa omnium cellarum x i i i, cellæ c x l i Iubileæ, cum vna Septimana. Item in numero Septimanarum d c c c l x x x v i i i tredecim cellarum. Anni autem vi m. d c c c c. xvi. Item adscisce i Iubileum, & v Hebdomadas. Et prouenient tibi v i i m. anni, qui est annus Patris nostri Adam. Omnia autem Iubileæ ab Adam, vsque ad consummationem sæculi, c x l i i cum v i, Septimanis. Et prouenient tibi v i i m. anni. Omnes vero Hebdomades septem millium annorum sunt m.

D

בזחאמר סנבת הינוך אם חב יוצא
 אם זאלף עמתויהכפל כב הש עמת ויכונך
 וסנבת וואתו סנבת הינוך חולקוהו באיובל
 יד זמסל * סוכעי וכאב בסוכעי אמתייהו
 י סוכעי לא איובל חולקוהו מט עמת
 ובסוכאיני
 מטקע בסרק לילית אם יכונן
 כרך בשרק לילית יכונן
 וחר פשח בסרק לילית אם יד יכונן
 וחר צום רחנה בשרק לילית בנחסי
 אם יד יכונן
 וחר מטקע אם יהלמסכרם אי יוחר
 ואם יג לטקמת אי יבוח
 צום איהור אם כול למסכרם אי יוחר
 אם כוב לטקמת אי יבוח
 בארת צום אם א ליכתית אי יוחר
 ואם ח למגבית אי יבוח
 פשח אם כוה למגבית אי יוחר
 ואם כוה למי יואי יבוח
 פסוק אם כוה למגביתתחת אי יוחר
 ואם ל למי יואי יבוח
 וכעב בזחאמר חסב גין
 אילים בסלום לאם כון יוג גבר
 סבכת גין ברכועיב וחמוס יא
 בערב י בקרמית באחורו ח בסנוי י
 גבר סבכת גין

B

וחר מטקע אם יהלמסכרם אי יוחר
 ואם יג לטקמת אי יבוח
 צום איהור אם כול למסכרם אי יוחר
 אם כוב לטקמת אי יבוח
 בארת צום אם א ליכתית אי יוחר
 ואם ח למגבית אי יבוח
 פשח אם כוה למגבית אי יוחר
 ואם כוה למי יואי יבוח
 פסוק אם כוה למגביתתחת אי יוחר
 ואם ל למי יואי יבוח
 וכעב בזחאמר חסב גין
 אילים בסלום לאם כון יוג גבר
 סבכת גין ברכועיב וחמוס יא
 בערב י בקרמית באחורו ח בסנוי י
 גבר סבכת גין

C

XXIIII. VT SCIAS SABBATVM HENOCH. VNDE PRODIT EX VII CENTENARIIS ANNORVM DIVIDE per dcc. annos: Et prouenient tibi x Sabbata. quod est Sabbatum Enoch. Vniuscuiusque Sabbati Enoch summa in Iubileis x i i i i cum * Septimanis. Rursus in Septimanis annorum c septimanæ. Vniuscuiusque Iubilei summa, x l i x anni. I n Septimanis autem v i i (anni.)

XXV. i. 1. 2. 3. MATQVE in ortu noctis a prima (nocte) erit. B A D R I in ortu noctis decimæ erit.

4. T E R M I N V S Phase in ortu noctis ab vndecima erit.

5. T E R M I N V S ieiunij salutaris ineunte nocte in Nahase a vicesima septima erit.

6. 7. T E R M I N V S Matque quintadecima Mascaram non erit minor, & tertiadecima Tikmith non erit maior. I E I V N I V M I V D Æ O R V M vicesima quarta Mascaram non erit minor: vicesima secunda Tikmith non erit maior. I n t r o i t v s ieiunij prima Iachathith non erit minor: quinta Magabith non erit maior. P H A S E vicesima quinta Magabith non erit minor: & vicesima tertia Miazia non erit maior.

9. P A S C H A vicesima sexta Magabith inferius non descendet: & tricesima Miazia non erit maior.

XXV L. I T E M VT SCIAS COMPVTVM POENITENTIÆ. ELIAS in tertia feria si fuerit, x i i i adiiice. Prædicationem poenitentia. (inuenies) I n quarta feria, xii. Q V I N T Æ, xi. I n Parasceua x. I n priore (Sabbato) ix. I n prima feria, v i i i. I n secunda, v i i adiiice. Prædicationem Genæ (inuenies.)

מסכרם	סחחזס ::
טקסר	פפסר ::
חרר	זרר ::
חחש	דחחש ::
טר	פס ::
יכחיר	פחיר ::
מגביר	סגיר ::
סקי	ספחפ ::
גנבו	גגיר ::
סני	סז ::
חמלו	חחל ::
נחסי	זחסי ::

ה פגוסן כב רעסח ויכר
 עסחאם הסכאתו למרחנין
 כח הקעו וזכלו נסוראם
 אדם אסך יאזי ז אלף עו עסח

- MASCARAM.
- TIKMITH.
- CHADAR.

- THACHSCHASCH.
- TIR.
- IACHATHITH.

- MAGABITH.
- MIAZIA.
- GINBOTH.

- SANE.
- HAMLE.
- NACHASE.

V. EPAGOMENÆ. Quarto quoque anno vi erunt.
 ANNVS ab incarnatione Saluatoris nostri ibi (millesi-
 mus) quingentesimus septuagesimus septimus. Et
 omnis commixtio (annorum) ab Adam, vsque nunc, D
 VII M. D. LXXVII. anni.

FINIS COMPVTI ECCLESIE ÆTHIOPICÆ.

IN COM-

A IN COMPVTVM ÆTHIOPICVM.

CHRISTIANORVM Æthiopum, quos Abassinos, vel Abissinos
 vocant, Ecclesiæ quædam in Italia fuerunt memoria nostra.
 Sunt & Hierosolymis, Alexandria, & Cairi: vt nobis ignoti esse non
 possint. Lusitanorum quoq. nauigationibus, & luculento libro itine-
 rario Francisci Aluarez sacerdotis Lusitani, qui in intimam Æthio-
 piam penetrauit, plura de illis, eorumq. ritibus cognoscere licuit. Olim
 tota Africa ab vltimo Nili ostio, ad fretum Gaditanum, item à mari
 Tyrrheno, ad Austrum vltra æquinoctialem, Ecclesiis & vrbibus
 Christianorum consita fuit: & tantus terrarū tractus vni Alexandrino
B Episcopo parebat. Si quæ autem sunt hodie Ecclesiarū in illis partibus
 reliquæ, solum illum patriarcham agnoscunt: vt ij, de quibus nunc
 agitur, Æthiopes: quos a communi vastitate Africæ sola deserta & dif-
 ficiles aditus vindicarunt. Nam absque eo foret, aut nullus nunc in
 illis regionibus Christianismus esset, aut rarus, sub tyrannide Muham-
 medana. Ante Lusitanorum in Æthiopiam aduentum solum nomen
 Æthiopum Christianorum nobis vix notum erat, eorumque impera-
 tor falso nomine Prestegiani: cum id nomen esset non eius, qui in
 Æthiopia, sed qui in Asia ante annos ccc longe lateque rerum po-
 tiebatur. Id autem est lingua Persica *Δποστολικός*. Nam in ea lingua
C *Δποστολικός* *פרסתאני* sunt *Δποστολικός* *فرستجاني* quod
 nomen proprie conuenit summo sacerdoti, aut *Δεχειρει* potius, quam
 Regi: item *فرستجاني* *فدسه* *Padescha Prestigiani*, Rex Apostoli-
 cus: quod Æthiopice esset *זרמ: חוּפּרֵי*: *נגוש חוריי*. Arabice au-
 tem *ملک رسولی* Falso igitur Prestegiani vocarunt, qui ex iti-
 nerario Poli Veneti hariolati sunt eundem esse illum Asianum cum
 hoc Æthiope: quod vterque Christianus esset. Constat quidem
 ante ccc annos quosdam Aethiopes Reges in Asia, præsertim in
 Drangiana, finibus Susianæ, & in India, late imperasse, donec impe-
 ratores Tartarorum eos tota Asia depulerunt, victos prius, vt aiunt, a
D Cingi Tartarorum Rege, interfecto Vncam eorum imperatore. De-
 inde adiiciunt a Cincano filio Cingis, & eius filio Bathino Cam, om-
 nes illos Aethiops penitus ex Moin & Sinarum regno eictos, & in
 Africæ extrema vsque compulsos. Nobis vero permirum videtur, gen-
 tem hodie nauticæ rei penitus ignaram adeo terra marique potentem
 fuisse, vt ab Aethiopia, ad Sinas vsque imperij fines propagarit. Nun-
 quam hoc crederet, qui Abissinorum mores, & vitam penitus cognita
 habuerit. Sed vrgent nos argumentis. Aiunt enim Aethiopum im-

perij testes adhuc superesse cruces Aethiopicas in Giapan, Sinis, & A alibi: Præterea templum Thomæ Apostoli in Regione Malabar situm structura, crucibus & aliis monumentis mere Aethiopicum esse. Addunt nomen, quod nec Persicum est, neque Indicum, HAVARIA. Hoc plane Æthiopice Apostolum significat ἁωζα: ἰν. quæ vox etiam illis cum Arabibus cōmunis est. Nam & in Arabismo حوارية sunt Apostoli. Polus Venetus perperam interpretatur VIRVM SANCTVM. Scribit etiam Andreas Corsalis, in regione Indiæ, cui nomen Colan, duo sepulcra esse: alterum Thomæ Apostoli, alterum Æthiopis cuiusdam ex regione Prestegiani, qui ipsum Apostolum comitatus sit. Isti igitur Æthiopes, de quibus sermo est, Arabice dicuntur الحباش Elhabaschi. Vnde vulgo Abassi, & Abasseni vocantur. Quod est argumentum, eos non esse αἰθίοπας ἀπὸ χθονας, sed ex Arabia illuc traductos. Nam Αἰθίοπιοι collocantur in Arabia turifera a vetere scriptore Vranio apud Stephanum. In Severi autem imperatoris numismate sculptum est ΑΒΑΣΗΝΩΝ. Atqui Severus Imp. dictus est Arabicus, non autem Aethiopicus. Quare sine dubio ex Arabia oriundi sunt. Huc accedit lingua, qua sacros libros scriptos habent, quæ a vera Aethiopica tantum discrepat, quantum Italica, & Illyrica, Germanica & Hungarica. Hæc autem Lingua, qua in sacris vtuntur, elegantissima est, si modo cultura adhibeatur. Vocatur autem ʔᵛ ʔᵛ id est libertas, quod nimirum ea sola vterentur Arabes illi victores, qui Aethiopiam infederunt. Hoc scio, non concedent Aethiopes ipsi, qui Regum suorum seriem hætenus a diluio vsque in Chronicis suis ordine descriptam habent. Sed quia illa Chronologia nobis tenebrarum plena visa est, non sine dilectu illi fidem adhibendam censemus. Nobis constat hanc linguam aduentitiam esse. Testes enim ipsos Aethiopas aduoco, qui eam Chaldaicam vocant. Tametsi enim propius abest ab Hebræa, quam a Chaldaica: tamen hoc argumento ipsimet fidem faciunt non esse ibi natam vbi nunc colitur, & ex solis libris a solis sacerdotibus discitur. Ipsi sane non alio nomine sese vocant, quam quo nobis noti sunt ἁ.τ.ρ.ζ.ϕ.ζ: ἰθιοπῶν Ithiopiawian. Nam ܫܘܫܝܢ CHVSCHIN, quod quidam scripsit, etiam ab ipsis vocari, non credo: neque tam peritos puto. Æthiopes quidem idem dicuntur, qui & ܫܘܫܝܢ Hebræis. sed sunt meri ἁἰθίοπες οὐλωίται. De quibus Sidonius in Panegyrico ad Anthemium:

— ubi Tauri claustra coercens

Æthiopsque vagos belli terrore relegans

Gurgite pacato famulum spectaret Orontem.

Qui autem Indos vocant, minus imperite faciunt, præsertim cum quidam.

A quidam scripserint etiam ab ipsis hoc nomen agnosci. Virgilius enim Nilum ab Indis fluere scribit:

Usque coloratis amnis deuexus ab Indis.

Et Iulianus ὁ ᾠδαβάτης in quadam epistola ad Basilium Σαρακλέως ἔ
Indos coniungit. ἐν ταυτῷ ᾧ τῶν Ἰνδῶν ἅμα ἢ Σαρακηνῶν ἐμπορθῆσαι ᾠδα-
οικίδα. Procopius μέθ' ἑς (Σαρακλωούς) τὰ γῆτων Ἰνδῶν ἐστίν. Et antea de
sinu Arabico, siue rubro: αὐτῷ ἢ θάλασσα ἐξ Ἰνδῶν δὲ χομῶν ἐν ταυτῷ τε-
λεῖα ἢ Ρωμαίων δὲ γῆς. Sed hic plane Indos vocat nō hos nostros Chri-
stianos, sed οὐδὲ οὐλωίταις. At clarius Panegyristes: Dent veniam trophæa
Niliaca, sub quibus Æthiops, & Indus intremuit. Ælianus quoque
lib. xvii de historia animalium Æthiopas videtur Indos vocare. Non
B mirum igitur, si tum Chaldæam eam linguam vocant, hoc est, Arabi-
cam, a Scenitis Arabibus, Chaldææ finitimis, tum Indicam, quod In-
diæ nomine & Æthiopia intelligitur. Ea lingua sola, quam liberam
vocant ipsi, docti vtuntur, historiæ scribuntur, sacra celebrantur. Sed
pessima fide eorum libri traducti sunt, & mendosissime. Malam fi-
dem interpretum agnoscas in Epistolis Pauli, in quibus vix tria com-
mata continua reperias, in quibus aut verba aut mens Apostoli reddi-
ta sint. Menda autem tota lingua præfert commutatione gutturalium
inter se. quod arguit, nulla Grammaticæ præcepta inter illos extare:
& quidem nos scimus nulla esse apud illos, posse autem institui, vt a
nobis factum est. Iactant vetustatem Christianismi a Candace regina
C & Philippo Apostolo. Sed id manifesto falsum conuincit Ecclesiasti-
ca historia. Anno enim xv Iustiniani Adad Rex Axumitarum vouit,
si vinceret Omeritarum vicinorum Regem, se Christianum factum
iri. Victo Rege Omeritarum, missis ad Iustinianum legatis, impe-
trauit ab eo Episcopos, qui primi omnium tunc Christianismum in
Æthiopia publicarunt. Et sane Euangeliorum, & Psalmorum trala-
tiones habent omnes varias lectiones, quæ vltimis temporibus in tex-
tum sacræ scripturæ irreperunt. Quod quidem patefacit nuperam
eorum tam translationem sacrorum librorum, quam professionem
Christianismi. Acta sane Apostolorum, quæ Romæ edita sunt, ex
vulgari Italico in linguam ʔᵛ ʔᵛ conuersam esse, tametsi is, qui edidit,
D non testatus esset, tamen ex innumeris locis id & puero colligere
haud difficile fuerit. Adad igitur Axumorum Rex primus in Æthio-
pia Christianismum prædicari curauit. Axuma autem erat tunc Re-
gia eorum principum. Nunc quamuis deserta ac vastata, tamen ex
reliquiis suis veterem Regum illorum opulentiam & gloriam testatur.
In quibus etiam tituli extant ignorabilibus literis conscripti, cum cru-
cibus tamen Æthiopicis. Ex quo licet colligere, hanc linguam, quam
vocant ʔᵛ ʔᵛ esse longe posteriorem illis veteribus Regibus Christia-

nis: & vere nos Abasenos posteriores Axumitis pronunciaſſe. Αξυμα- A
 πών meminit Stephanus, & Αξούμων ipſius Regiæ Ptolemæus. In nu-
 mifmate etiam Alagabali imp. legimus: ΑΞΟΥΜΕΙΤΩΝ. In vita
 Aureliani Imperatoris Exomite perperam legitur, pro, Axumitæ. Pro-
 copius meminit Regis Æthiopum nomine Elleſtiæ, qui temporibus
 Juſtiniani Chriſtianus fuerit. An idem cum Adad, an filius eius fue-
 rit, cum alterutrum fuerit neceſſe ſit, equidem nescio. Hodie vero τὰ
 Αξυμα vocantur ab ipſis Æthiopibus ζω-α: τωη, cum dura aspira-
 tione, quod Arabice eſſet حشوما. Etiam historia Eccleſiaſtica
 Æthiopes Chriſtianos Αξυμαίτας vocat. Cum autem ex veteri con-
 ſuetudine circumciderentur Æthiopes, teſte Herodoto, & aliis veteri- B
 bus ſcriptoribus, tamen accepto Chriſtianismo præputia ex illa con-
 ſuetudine, ad hanc uſque diem, ponunt. Neque tamen ad id cogun-
 tur vlla lege aut religione. Quare falſo in hoc eos ιεδαίζον quidam,
 hodierni ſcriptores tradiderunt. Sed cum omnes Æthiopes tam Chri-
 ſtiani, quam Muhammedani, & Idololatræ quoque, pueris omnibus a
 partu ſtatim venas κεφαλίπιδας cauterio inurere ſoleant, quod eo facto
 a cerebri diſtillationibus ſeſe tueantur, quidam inter illos ſuperſtitioſi
 hoc in religionem verterunt, & cum puer baptizatur, ſimul illi venæ
 temporales inuruntur, & acceptius Deo illud tempus ei rei faciendæ
 diligere ſeſe credunt. Sed nulla neceſſitate coacti hoc faciunt. Imo ne
 omnes quidem in baptiſmo hoc faciunt. Quod venæ temporum ab
 illis gentibus, etiam Idololatris, inurantur, ſcripſerunt auctores itinera- C
 riorum. Quod autem Sabbatum æque ac Dominicam ab opere im-
 mune habent, id non eſt argumentum Iudaismi, ſed veteris Chriſtia-
 niſmi. Quot enim Canones ſunt, qui vetant Sabbato opus facere?
 Canon xxxiii apud illum Clementem, quiſquis fuit ille, libro viii
 εργαζέσθωσαν ὁ δέλοι πέντε ἡμέρας. Σάββατον ἡ καὶ κυριακὴν χολαζέτω-
 σαν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ διὰ τὴν διδασκαλίαν τῆς διςεβείας. Et illud quoque præ-
 fert vetuſtiſſimum ritum, Euchariftiam in vino intinctam porrigere.
 Quod poſtea Canones prohibuerunt, vt extat De Conſecrat. Di-
 ſtinct. ii. C. *Cum omne crimen:* Vbi exprobratur ſacerdotibus Ægy-
 ptiis, quod intinctam Euchariftiam offerrent, vt ſimul bibatur & eda- D
 tur. item exprimi vinum de viuis, quæ omnia etiam hodie Græce con-
 cepta extant. Sed de expreſſione vuarum Odoardus Barboſa ita ſcri-
 bit: *Indi Chriſtiani, qui ad fanum S. Thomæ ſunt, antequam litur-
 giam cantent, exprimunt vvas paſſas aqua maceratas, & inde confi-
 ciunt vinum, idque penuria vini. Nam vva illa paſſa deferuntur ex
 Mecha, & Ormuz.* Hæc Odoardus. Ea vero plane ita fiunt ab Æthio-
 pibus, qui per omnia ritus veteris Eccleſiæ Alexandrinæ ſequi ſe profi-
 tentur. Sed nunquam Sabbato ieiunant, quia id ſemper feſtum ha-
 bent,

A bent præter Sabbatum ante Paſcha. In quo ſequuntur veterem Ca-
 nonem, εἰ πικληρικὸς ἐνρεθῆ τὴν κυριακὴν ἡμέραν, ἢ τὸ Σάββατον, πλὴν
 ἔ' ἐνὸς μόνου, νησεύων, καθαίρειθω. Marcioniſtæ vero Sabbato ieiuna-
 bant: cuius rei cauſſam pete ex Epiphanio. Sed Sabbato ieiunare
 omnium inſtituit Innocentius primus. Vide Canonem 111 eius epi-
 ſtolæ Regularis. Rurſus neque ſanguinem comedunt, neque θνητάων
 τὸν, aut morticinum. In quo falſo etiam ιεδαίζοντες inſimulantur,
 cum hoc ſit ex vetuſtiſſimo ritu. vt in Canone LV eorum, qui dicun-
 tur Apoſtolicis, εἰ πικληρικὸς ἢ πρεσβύτερος, ἢ διάκονος, ἢ ὄλωσ ἐκ τῆς κα-
 τάλου τῆς ἱεραποδοῦ, φάγη κρέας ἐν αἵματι ψυχῆς αὐτῆς, ἢ θνητάων, ἢ θνη-
 σιμαίων, καθαίρειθω, &c. Denique quotannis, die Epiphaniorum, om-
 B nes in piſcinas ſeſe immergunt, memoriam baptiſmi Chriſti eo facto
 inſtaurare ſe dicentes. Habent autem priſcum morem, quo eam ſuper-
 ſtitionem tueantur: cuius moris meminit Gregorius Turonenſis Mi-
 racul. lib. primo, cap. LXXXVIII. *Cum dies ſanctus Epiphaniorum ad-
 ueniſſet, & omnes in Jordanem descenderent, abluere tam vulnera cor-
 poris, quam anima cicatrices, hæc cum reliquo populo ad litus acceſſit.* Hinc
 eſt, quod Leo Papa, epiſtola quarta, Episcopos Siciliae reprehendit,
 quod Epiphaniorum die baptiſmū numeroſiorem celebrarent, quam
 in Paſcha. Itaque vetat omnino ea die baptizare. Quod maiore par-
 te anni Liturgiam Sole occaſo celebrant, hoc etiam ex veteri inſtituto.
 Sed & reliquos eorum ritus tangere, nimis longum eſſet. Omnino im-
 C peritia eorum fecit, vt & nihil in ritibus innouarent, & vt multa per-
 peram interpretentur. Innumeros Episcopos, ſacerdotes, diaconos, &
 monachos habent. Episcopos Græco nomine Episcopafath vocant,
 ſacerdotes Papafath, vt etiam Græci hodie. Patriarcham Alexandri-
 num, quem vt ſummum Pontificem ſuſpiciunt, Lika Papafath. Me-
 tropoliten, qui habet imperium in omnes Episcopos Æthiopiae, qui-
 que ab ipſo Patriarcha Alexandrino illis dirigitur, vocant καὶ: αὐτ:
 caput urbium. Archimandriten autem, aut, vt hic dicitur, Priorem
 vel Guardianum, David vocant. Et cum aliquem cum ſyſtaticis ſiue
 formatis mittunt, ipſe præfectus monaſterij ſubſcribit nomen, Ille
David illius loci. Huius priſci moris veſtigia habes in Decreto Gratia-
 ni de formatis, in quarum fine David ponitur. Longe plura ſcitodigna
 D & vulgo ignota poteramus depromere tam de illorum ritibus, quam
 de lingua τωη: cuius inſtitutiones olim ſcripſimus. Inciderunt verò
 in manus noſtras ἐνλογαὶ iſtæ quædam magni Computi Æthiopici,
 quas tibi damus nunc, benigne Lector, non ſolum publicatione, ſed
 & illuſtratione dignas. Vtinam integrum Computum & emendatiſ-
 ſimum haberemus. Nam Æthiops, qui hæc excerpta deſcripſit, im-
 peritiſſimus homo fuit. In numeris enim sæpe aliud agit: & vt ap-
 paret,

PLINTHION.			
I	Matthæus	3	FE
II	Marcus	4	DC
III	Lucas	5	CD
IIII	Iohannes	7	B
V	Matthæus	1	AG
VI	Marcus	2	F
VII	Lucas	3	E
VIII	Iohannes	5	D
IX	Matthæus	6	CB
X	Marcus	7	A
XI	Lucas	1	G
XII	Iohannes	3	F
XIII	Matthæus	4	ED
XIIII	Marcus	5	C
XV	Lucas	6	B
XVI	Iohannes	1	A
XVII	Matthæus	2	GF
XVIII	Marcus	3	E
XIX	Lucas	4	D
XX	Iohannes	6	C
XXI	Matthæus	7	BA
XXII	Marcus	1	G
XXIII	Lucas	2	F
XXIIII	Iohannes	4	E
XXV	Matthæus	5	DC
XXVI	Marcus	6	B
XXVII	Lucas	7	A
XXVIII	Iohannes	2	G

Numero anno.	EPACTA.	MATQUE.
1	XI	XIX
2	XXII	VIII
3	III	XXVII
4	XIIII	XVI
5	XXV	V
6	VI	XXIIII
7	XVII	XIII
8	XXVIII	II
9	IX	XXI
10	XX	X
11	I	XXIX
12	XII	XVIII
13	XXIII	VII
14	IIII	XXVI
15	XV	XV
16	XXVI	IIII
17	VII	XXIII
18	XVIII	XII
19	*	XXX

PAGOMEN EPAGOMENAE.		
I	6	XIIII 24 Aug.
II	7	II 25
III	1	26
III 2	X	27
V	3	28

Kalendarium A
Æthiopicæ Ec-
clesiæ descriptū
est in menses
duodecim *ἡμε-
ρον ἡμέρας*, &

quinque Pagomen, cum appel-
lationibus Æthiopicis & Ægy-
ptiacis. Mensibus quaternæ
columnæ datæ sunt. Prima
continet dies mensis, secunda
Regularem feriæ, qui cum B
Plinthio cōpositus dat feriã

diei. Tertia columna comprehendit Matque,
hoc est, residuum de xxx, abiecta epacta. In
quarta columna sunt dies Iuliani. Sine hoc Ka-
lendario impeditiſſima est omnis methodus
Computi. Adiectus est cyclus Plinthij cum

quatuor Euangelistarum nominibus, & litera cycli Romani. Postre-
mo sequitur cyclus aureus cum epactis & Matque.

CANONES ISAGOGICI.

- I. **A** N N V M gratiæ inuenire. Ab annis Christi abiice 283. Reliquum
est annus gratiæ. Iste annus est 1596 Dionysianus. Abiectis 283,
relinquitur annus gratiæ, siue Martyrum, 1313, initurus a xxix Augusti
ipsius anni 1596.
- II. **D** i e s E u a n g e l i s t a r u m r e p e r i r e. Annum gratiæ diuide per xxviii.
Reliquum est annus cycli præferens a latere nomen Euangelistæ. Si
nihil relinquitur de diuisione, xxviii est annus Euangelistarum.
Hoc anno 1596 inibit 1313 annus gratiæ, per Canonem antecedentem.
Abiectis omnibus 28, remanet annus xxv cycli, cuius Euangelista est
Matthæus. Itaque totus hic annus gratiæ 1313 incipiens a 29 Augusti
anni Dionysiani 1569, vocabitur *ἡμέρας Ματθαίου*, dies Matthæi. Tres
quidem Euangelistæ, Matthæus, Marcus, Lucas, sistunt neomeniam
Thoth siue Mascharam, in xxx Augusti. Iohannes autem pro-
mouet neomeniam Mascaram, in xxx eiusdem Augusti, propter
bisextum Æthiopicum, id est, sextam Pagomen, quod quidem bisex-
tum antecedit Iulianum diebus solidis 180.
- III. **P** l i n t h i o n i n u e n i r e. Per antecedentem habeas annum Euangelistæ,
aut cycli Solaris. Itaque annus 1313, qui est xxv cycli Solaris, habet e
regione

A regione Matthæi, qui est Euangelista eius anni, pro Plinthio 5, & lite-
ram duplicem Romanam DC. Ergo 5 est Plinthion anni 1313 propositi.

Diem Iohannis inuenire. Caue confundas diem Iohannis cum die-
bus Iohannis, *ἡμέρας Ἰωάννου* & *ἡμέρας Ἰωάννη*. Nam dies Iohannis in
numero plurali dicitur annus proximus post bisextum, habens Euan-
gelistam Iohannem, cuiusmodi est annus nunc currens 1312, qui post
paucos dies desinet. At *ἡμέρας Ἰωάννου* est feria neomeniæ Toth siue
Mascaram. Per antecedentem igitur Plinthion inuentum cum regu-
lari Mascaram dabit feriã neomeniæ ipsius Mascaram, siue Toth.
Itaque 5 cum 3, abiectis 7, dant primam feriã neomeniæ Toth aut
Mascaram. Quod verum est. Litera enim Dominicalis Romana est C,
B quæ est character xxix Augusti, vnde incipit Mascaram. Neome-
nia igitur Mascaram anni gratiæ 1313 erit feria prima. Sic per totum
annum Plinthion cum regulari cuiuslibet diei dat feriã diei propo-
sitæ. Idem dic de Plinthio anni præteriti. Scribebamus hæc anno Dio-
nyfiano 1596, xiiii Augusti, feria sexta. E regione xiiii Augusti in
Kalendario habes xx Nachasæ siue Mesori, & currit adhuc annus Io-
hannis: cuius Plinthion 4. Igitur 4 cum regulari 2 compositum dat
feriã propositam vi in xiiii Augusti, id est xx Nachasæ.

Epactam, & Matque inuenire. De annis gratiæ abiice xix. Re-
liquum, abiecta vnitatem, est annus cycli aurei, præferens a latere Epa-
ctam & Matque. Si nihil relinquitur de diuisione, annus quæsitus est
C xix vltimus cycli. Ab annis gratiæ 1313 abiice omnia xix. Rema-
nent 2. Abiice vnitatem. Ergo anno gratiæ 1313 incipit annus primus
cycli: e regione cuius habes xi Epactas, xix Matque. Itaque anno
1313 gratiæ Epacta erit xi, Matque xix.

Annum periodi gratiæ inuenire. Ab annis gratiæ abiice omnia
532. Reliquum est annus periodi. Ab annis igitur gratiæ 1313, abiectis
omnibus 532, remanet annus 249 periodi gratiæ iniens ab anno 1313,
Christi autem Dionysiano 1596.

Hæc in antecessum dedimus rei illustrandæ, & viæ ad reliqua
muniendæ.

NOTE IN COMPUTVM
ÆTHIOPICVM.

S A B B A T A Christi.] *αἰὲς διασολῶ* dictum. Nam Æthiopes diem
Dominicam vocant SANBATH ZACHRISTOS, Sabbatum
Christi. Feriã vero septimam vocant SANBATH IVDI, Sabba-
tum Iudaicum.

Computus rectus.] Computum rectum vocat, quo omnes Chri-
stiani vtuntur, vt ipsimet Æthiopes interpretantur in editione noui Te-

Rursus ut scias Plinthion] Secunda pars Computi pertinens ad metho- A
dum cycli Solaris. In Æthiopica membrana scriptum est PIN-
THION, siue id solenne est erratum Librarij, aut Eclogarij, siue ita
scribunt Æthiopes ipsi. Cedrenus: ἡ πάρος Ἑλλησιν ὀπίη πλίνθιο ΛΑΤΕΡ-
ΚΟΥΛΟΜ (ἢ ῥωμαίοις λέγει) ἦν ὁ πλίνθος δημοσία, ἐφ' ἧς τὰ τε τῶν βαλδ-
τῶν ἔτα τῶν στρατιωμάτων ὀνόματα ἀπεγράφετο, ἔγραφέτο ἔπι τείχους εἰς
τετράγωνον γῆμα τύπος ἔγραμμῆ πλίνθιο. ΤΙΤΛΟΥΣ καὶ αὐτῶ
πνεύσ ὀνομάζουσιν, ὅκ εἰδότες, ὡς τίτλῳ κυρίως ἢ ἀπογραφῆ τῶν ἀξιωματῶν
λέγει, ἔ μὲν ἢ τετράγωνῳ γραμμῆ. Hinc in Glossario *Laterculum*,
στρατείας. Habet enim nomina militum, qui in numeris Romanis sti-
pendia faciebant. Igitur præscriptus ac conceptus certæ rei numerus
LATERCVLVM vocatur. Isidorus: *Cyclus vocatur, eo quod in orbe dige-* B
stus sit, ut quasi in circulo dispositum ordinem complectatur annorum sine
varietate. Hinc ἔ LATERCVLVM dictum, quod ordinem statum ha-
beat annorum. Ergo secundum hæc status ordo, & numerus certus
vocatur LATERCVLVM. Eiusmodi erat Catalogus numerorum &
legionum Romanarum. Ita etiam dicta ratio hebdomadis. Recur-
runt enim in orbem feriæ. Itaque & Computatores Latini veteres
cyclum hebdomadicum LATERCVLVM vocant. Æthiopicus vero
Computus non longe ab hoc sensu, imo ex eadem causa PLINTHION
vocat epactas Solares, quæ regularibus dierum appositæ, dant chara-
cterem siue feriam diei, vt habes in isagogicis Canonibus, III & IIII.
In quibus demonstratum est, annum gratiæ 1313, proxime initurum. C
feria prima. Periclitemur ex hac methodo. Diuisis 1313 in 4, & sum-
ma ex diuisione cum 1313 composita, fiunt omnia 1641. adiectis duo-
bus, & summa per 7 diuisa, relinquitur quinarijs pro Plinthio. Hic
quinarius cum 3, qui est character Mascaram, compositus, abiectis 7,
dat feriam primam, vt erat propositum.

Sena abucito] Emenda SEPTENA. Nam in membrana Æthio-
pica perscripta erat nota senarij, quæ a septenario magnitudine, non
forma differt.

Insuper aduice supra illum II] Regularis Mascaram cum Plinthio com-
positus dat feriam neomeniæ Mascaram. Quia vero regularis neome-
niæ Mascaram est ternarius: & primus annus Diocletiani incipit feria VI, D
ideo Plinthion primi anni fuit 3. Itaq. in primo anno duo cū vnitate
cōposita dant Plinthion. Quod si regularis neomeniæ Mascaram esset
vnitas, tunc Plinthion primi anni fuisset quinarijs. Ideo non duo, vt
nunc, sed quatuor adiicienda fuissent post summam quadrantum
cum summa annorum compositam. In tua enim potestate situm est
quem regularem volueris constituere. Sed ex eo pendet Plinthion.
Et rursus potes Plinthion ex arbitrio constituere: sed eius legem se-
quetur

A quetur regularis. Si regularis primi anni Martyrum est vnitas, Plin-
thion debet esse quinarijs. & contra.

Diem Iohannis] Diximus in Canonibus Isagogicis, Canone IIII.
Initium anni Actiaci & Martyrum xxix Augusti, quæ dies dicata
est passioni Iohannis Baptistæ, quod & sequitur Romana Ecclesia.
In Syrorum quoque Kalendario Antiocheno, e regione xxix AB, qui
est Sextilis Iulianus, ita legimus: *ⲙⲓⲃⲗⲗⲏⲛ ⲛⲓⲁⲓⲛ ⲛⲓⲁⲓⲛ ⲛⲓⲁⲓⲛ*
ⲛⲓⲁⲓⲛ ⲛⲓⲁⲓⲛ ⲛⲓⲁⲓⲛ ⲛⲓⲁⲓⲛ ⲛⲓⲁⲓⲛ ⲛⲓⲁⲓⲛ ⲛⲓⲁⲓⲛ Διοκεφαλίσμος Ἰωάννης ἔ
βαπτισοῦ, καὶ τελευτῆ ἔ ἀπογόνος ἡμῶν Ἀδάμ, ἔ ἀρχῆ ἔ Αἰγυπτίων ἐνιαυτοῦ.
Tamen idem Kalendarium Anthiochenum e regione VII Conum
posterioris, id est, VII Ianuarij, annotat: *ⲙⲓⲃⲗⲗⲏⲛ ⲛⲓⲁⲓⲛ ⲛⲓⲁⲓⲛ ⲛⲓⲁⲓⲛ*
B *ⲛⲓⲁⲓⲛ ⲛⲓⲁⲓⲛ ⲛⲓⲁⲓⲛ ⲛⲓⲁⲓⲛ ⲛⲓⲁⲓⲛ ⲛⲓⲁⲓⲛ ⲛⲓⲁⲓⲛ ⲛⲓⲁⲓⲛ* Διοκεφαλίσμος Ἰωάννης ἔ βαπτισοῦ. An ibi Διοκεφαλίσμον ponant, hic
traductiones τῶν λειψάνων, nescio. In Horologio Constantinopoli-
tano, ad xxiii Februarij, ἢ πρώτῃ ἔ δευτέρῃ ὄρεσις τ' πμίας κεφαλῆς ἔ ἀπο-
δρόμυς. Ibidem ad xxv Mai: ἢ τρίτῃ ἔ τετάρτῃ τ' πμίας κεφαλῆς ἔ ἀποδρόμυς.
At in Kalendario Ecclesiæ Elkupti, ad secundam Thoth: *استشهاد*
القديس يوحنا المعمدان وشهادة داسية الجندي Martύριον ἔ
ἀγίου Ἰωάννου ἔ βαπτισοῦ, καὶ μαρτύριον ἔ Δασία ἔ στρατιωτοῦ. Ita vno
die ferius ponunt, quam reliquæ Ecclesiæ.

Abiice ab eo II] Neomenia primi anni Martyrum feria VI, vt non
semel diximus. Ergo in primo anno vel ad VII quinque addenda,
C vel duo de VIII auferenda. Quia enim nihil potest detrahi de vnitate,
addenda integra hebdomas. Ita fiunt VII. Atque vt habeas feriam
sextam, detrahenda igitur duo. Siue igitur duo de summa detrahas,
siue quinque summæ adicias, eodem recidit methodus.

Pagomen] *Ἐπαγόμηναι ἡμέραι* corrupte PAGOMEN ab illis vocan-
tur. Id etiam testatur Franciscus Aluarez Sacerdos incliti Regis Em-
manuelis in suo itineralio Æthiopico. *Eorum, inquit, anni initium ex a*
xxix Augusti, die decollationis S. Iohannis. Annus est duodenum men-
sum: mensis tricenum dierum. Anno exacto superant dies V, quos vocant
PAGOMEN; *qui anno incarcerationi fiunt sex reliqui de ratione anni.* Hæc
ille. Quidam Italus negotiator Ægyptiensis, qui quædam ex illis re-
gionibus transmittenda mihi curabat, scribebat ad me, anno 1585,
D Æthiopas quinque dies excurrentes supra rationem anni vocare ABÆ-
TE, aut PAGOMEN. ABÆTE autem est ad verbum *ἐπαγόμηναι*.
ⲁⲃⲁⲦⲉ: Hebraice *ⲁⲃⲁⲦⲉ*. Sed hoc verbum ego in eorum scriptis hæcte-
nus non legi. In fine igitur anni Lucæ, tertio anno lustris Iuliani, inter-
calant diem vnum, & fiunt VI Pagomen. Vt anno præterito 1595, quo
cæpit annus gratiæ 1312, fuerunt sex Pagomen, eorumque annus cæpit
xxx die Augusti, feria VII. Itaque intercalant 180 diebus ante bi-

sextum Iulianum. Intra illos dies non conuenit eis de celebritate so- A
lennium cum illis, qui mero anno Iuliano vtuntur, Latinis, Græcis, &
Antiochenis. Verbi gratia. Anno præterito Iuliano, qui erat Christi
1595, xxv Decembris erat feria quinta, in qua celebratus natalis Do-
minicus. At Æthiopibus xxix Tahaschasch, in qua idem natalis
celebratur, erat feria v i. Hoc est, quod notabat Beda, cum de anno
Ægyptiaco loqueretur, mutationem feriarum fieri in Kalendario
Ægyptiaco propter intercalationem diuersis temporibus celebratam.

VT SCIAS INDICATIONEM ANNUM GRATIÆ] Annum
gratiæ, id est, annum Martyrum Diocletianeum aliquando integrum,
aliquando per periodos Dionysianas ab illis accipi, supra demonstra-
uimus. Hic vero in methodo indicationis caue annos gratiæ aliter ac- B
cipias, quam integros. Anno Diocletiani primo, id est, Christi 284,
indictio tertia incipiebat a Septembri & a Mascaram. Ideo duo adii-
cienda annis Diocletiani ad methodum Indictionis. Hoc anno Chri-
sti 1596, Diocletiani 1313, a xxix Augusti, inibit Indictio decima.
Annis igitur 1313 adice duo. Abiice omnia xv. Superest indictio
decima.

ANNVM EVANGELISTARVM] De hoc satis in Canonibus Isa-
gogicis, & in filo Plinthij, siue cycli Solaris. Canon nihil obscuri-
tatis habet. Romanenses igitur Æthiopes annum Christi 1548, Dio-
cletiani 1264, vocant dies Iohannis Euangelistæ. Annus enim 1264
per 4 diuisus nihil relinquit. Ideo cæpit ille annus post sextam Pago- C
men, & totus annus vocatus est ἡμέρα Ιωάννη Εὐαγγελιστοῦ. Prima au-
tem Mascaram vocatur ἡμέρα Ιωάννη Βαπτιστοῦ.

Introitum ieiunij] Tertia pars Computi de Festis mobilibus. Introi-
tum ieiunij etiam Græci vocant τὴν παράσβασιν τῶν νηστειῶν. Syri
ܡܘܨ ܕܥܘܨܢܐ ܕܡܘܨ ܕܗܘܘܐ & ܡܘܨ ܕܡܘܨ ܕܗܘܘܐ. Armenij ARTZI-
BVTZIA, hoc est τὰ πρεσβεία: quia hoc ieiunium præit illi austerif-
simo Quadragesimæ. Sed Græcis, Latinis, Armeniis, Syris vnus, idem-
que ieiunij introitus est, nempe quinquagesima, quam Græci τὴν κυ-
ριακὴν τῆς ὀρθοδοξίας vocant, item τὴν ἑβδομάδα πρὸ φάγον: qua scilicet
ieiunia sua auspicantur, καὶ τὰς ἡμέρας δὲ πικρῶσιμοις, ita tamen vt in-
terea ouis, caseo, & butyro abstineant. vnde Ruteni, Moscouitæ, at- D
que aliæ nationes, quæ sacra Græco ritu, sed sermone Slauo obeunt,
eadem vi verbi MASLNA, hoc est, βουτυροφάγον ἑβδομάδα vocant.
Æthiopica vero ecclesia, quia neque Dominica, neque Sabbato ieiu-
nare solet, a Sexagesima init ieiunia sua, diebus decem ante Carnispru-
uium Romanum, vt Dominicas, & Sabbata compenset. Franciscus
Aluarez: *Ieiunium religiosissime obseruant, auspicantes illud feria se-
cunda proxima post Sexagesimam, hoc est, diebus x ante Carnispruium
nostrum.*

A nostrum.] Vide reliqua. Nam vetus institutum est, τὰς κυριακὰς ἀνη-
στῶσις τελῆν. Epiphanius: τὰς ἡ κυριακὰς ἀπάσας πρὸ φερόσ ἡ γαίται ἡ ἀγία
αὐτὴ καθολικὴ ἐκκλησία, ἡ συνάξεις ἀφ' ἑωθον Ἰπταλεῖ, ἐ νηστειῶν. Item:
τὰς ἡ κυριακὰς ἐδ' ὅλων ἐδ' ἐν αὐτῇ τεσσαρακοστῇ (νηστεύσιν.) Hoc apprimè
obseruant Æthiopes. Nam synaxes celebrant matutinis horis, omni-
bus Dominicis. Sed tempore ieiuniorum, per totum diem inedia
confecti, Sole occaso, ad Synaxes se conferunt, quibus operati deinde
cibum sumunt. Has συνάξεις ἀπὸ ἐνάτης ὥρας celebrari, testis idem Epi-
phanus, imitatione scilicet τῆς ἐνάτης Iudaicæ, a qua πρὸ φερόσ, & sacri-
ficium vespertinum incipiebat. INTRDITVS ERGO IEIUNI Æthio-
pibus est Sexagesima.

B In priore (Sabbato)] Prius Sabbatum est septima feria, quam etiam
Sabbatum Iudæorum vocant. Alterum Sabbatum est feria prima,
quæ Sabbatum Christi ipsis dicitur, vel, vt est in eorum idiomate, San-
bathe Christos vel Sanbath Zachristos.

xxii adicito] Hoc anno currit annus gratiæ 1312. Cyclus Paschalis
xix, per Canonem primum. Vbicunque igitur in Kalendario occurrit
xix, ibi est Matque, per eundem Canonem. Et Plinthion est v. Ad
xxviii Iachathith habes xix. Ergo xxviii Iachathith est Mat-
que Introitus ieiunij. Regularis ipsius 5: qui cum Plinthio, abiectis 7,
dat feriam tertiam in ipsa xxviii Iachathith. Ait Canon: Si Mat-
que fuerit in tertia feria, vt hoc anno 1312, tunc addenda esse xix. Ergo
C xxviii Iachathith cum xix composita dat xvii Magabith. Proinde
xxvii Magabith est introitus ieiunij, vt loquitur Ecclesia Æthiopica,
vt autem Romana, Sexagesima. Quod si Plinthion fuisset duo, tunc
Matque esset in sabbato: & proinde xxii addenda essent. Sic de
reliquis.

Parasceua] Parasceuen dicunt vcn: quod est Hebraicum פנ. Ara-
bice آراسع.

MATQUE in priore (Sabbato) si fuerit, xvii adice] Et puero constare
possit de vitio lectionis. Nam xvii, abiectis omnibus vii, relinquunt
feriam iii. Itaque si ad Matque Paschale, quod ponit-
tur in Sabbato, adiciatur feria iii, ergo Pascha contin-
get feria iii. quod est absurdum. Pro xvii ergo legen-
dum xv. Et cætera corrupta ita corrigenda, vt in later-
culo infra subiecimus. Si igitur Matque fuerit h, adde
xv. Si o, xiiii. Et cætera, vt sunt concepta in Latercu-
lo. Fac periculum. Hoc anno Plinthion est 5. Matque
Paschale xxviii Magabith, cuius regularis 6 compositus
cum Plinthio dat feriam quartam. In laterculo fe-
ria quarta, hoc est x iubet apponi xviii dies. xviii igitur dies cum

h	xv
o	xiiii
o	xx
o	xix
o	xviii
o	xvii
o	xvi

xviii compositi dant xv Miazia. Ergo xv Miazia fuit Pascha. A Quod verum est. Pascha enim hoc anno fuit x Aprilis Iuliani, cui respondet xv Miazia. Distinguunt autem Pascha a Phase. $\eta\psi\theta$ Græci enunciant $\phi\alpha\sigma\eta$, Æthiopes $\xi\mu\theta$: $\eta\psi\theta$. Estque quartadecima Nisan; Pascha Iudaicum, siue Terminus Paschalis. Quod autem Hebræis est $\eta\psi\theta$ id Hierosolymitane est $\eta\psi\theta$ $\pi\acute{\alpha}\chi\alpha$. Sed tamen Græci distinguunt, ut diximus, $\phi\alpha\sigma\eta$ $\pi\acute{\alpha}\chi\alpha$. Nam $\phi\alpha\sigma\eta$ est terminus Paschalis, $\pi\acute{\alpha}\chi\alpha$ Dominica resurrectionis: & $\phi\alpha\sigma\eta$ vocant $\pi\acute{\alpha}\chi\alpha$ $\nu\omicron\mu\iota\kappa\acute{\omicron}\nu$, alterum autem $\pi\acute{\alpha}\chi\alpha$ $\xi\alpha\upsilon\rho\acute{\omega}\pi\iota\mu\omicron\nu$: Æthiopes vero $\xi\mu\theta$: $\eta\psi\theta$. Et raro hæc confundunt Æthiopes: quamuis in aliis non admodum sunt accurati. Semel memini me legere $\xi\mu\theta$: pro $\xi\mu\theta$: Iohannis xiiii. Potest fieri, ut alibi idem abusus extet. Sed rarissimus est.

Ieiunium Iudæorum] Ieiunium Iudæorum est decima Tisri, ut infra videbimus. Hoc habens in animo eclogarius etiam decimam Nisan vocat ieiunium Iudæorum: cum tamen ea dies Badri dicatur, non autem ieiunium Iudæorum.

V. *adiice supra Badri*] Ergo Badri, non autem ieiunium Iudæorum vocatur. Quare hinc constat errorem illum calami, aut $\mu\eta\eta\mu\omicron\nu\iota\kappa\acute{\omicron}\nu$ $\acute{\alpha}\mu\acute{\alpha}\rho\tau\eta\mu\alpha$ fuisse. Badri est x Nisan. Nouem igitur ad Matque, id est, primam Nisan, appositis, habes decimam Nisan, quæ vocatur BADRI. id est, $\acute{\epsilon}\nu\lambda\omicron\gamma\eta$, $\acute{\alpha}\phi\omicron\epsilon\iota\sigma\mu\acute{\omicron}\varsigma$: quod eo die seligeretur agnus Paschalis manducandus quartadecima eiusdem mensis. Exodi xii. 3. *Badar* tam Arabice, quam Æthiopice significat eligere. Sed & *Badr* Arabice significat tempus, quo Luna incipit esse $\acute{\alpha}\mu\phi\acute{\iota}\kappa\upsilon\epsilon\tau\theta$, inter decimum diem & plenilunium. An igitur *Badr* hoc loco dictum sit $\lambda\pi\theta$ $\acute{\alpha}\mu\phi\acute{\iota}\kappa\upsilon\epsilon\tau\theta$ $\xi\epsilon\lambda\acute{\omega}\nu\eta\varsigma$, an ab agni delectu, ut supra tetigimus, quia vtrumque valde probabile est, vtrum Lectori placuerit, per me liberum esto.

Solenne Azymorum] $\pi\rho\acute{\omega}\tau\eta$ $\tau\acute{\alpha}\nu$ $\acute{\alpha}\zeta\acute{\upsilon}\mu\omega\nu$ est quartadecima Nisan. $\acute{\epsilon}\omicron\rho\tau\eta$ $\tau\acute{\alpha}\nu$ $\acute{\alpha}\zeta\acute{\upsilon}\mu\omega\nu$ est quintadecima. Leuitici xiiii. 6.

X. *adiice. Phase inuenies*] Error manifestus x, pro xiiii. Itaque pro i legendum ii in Æthiopismo.

Ieiunium salutis] Ieiunium salutis est xxvii mensis Ab Niceni, aut Dionysiani, id est xxvii a Matque mensis Nahase: quare ita dictum, quando & a quo institutum, comminisci non potui. Hoc anno Phase, siue Terminus Paschalis, fuit decima Miazia. Adde xi, ut præcipit Canon. Habebis xxi Miazia. Itaque xxi Nahase erit Ieiuniū salutis: quæ est vicesima septima Matque, quod hoc anno fuit in xxvi mensis Sane. Ieiunium ergo salutis siue saluationis, est vicesima septima Ab Niceni.

Judid inuenies] Judid, aut Judith haud dubie dictum a lectione libri Judith ea die, quæ est quarta Elul Niceni, siue Dionysiaci. Nam septem composita cum vicesima septima Ab, desinunt in quarta Elul.

A ix. *adiice, Judith inuenies*] Manifesta oscitantia. Nam ex sequentibus patet legendum, Badri inuenies. Sed quid oportebat hæc repetere? Nam supra iam admonuit.

xi. *adiice supra Matque. Azyma inuenies*] Imo xiv, non xi, ut supra admonuit. Quare perperam hic repetitur.

AZYMA in priore (Sabbato) si fuerint, viii] Adeo solens peccat, ut consulto facere videatur. Si igitur Azyma in Sabbato fuerint, additis quinque, habebis introitum ieiunij. Hoc anno 1596, qui est 1312 gratiæ, terminus Paschalis, siue Phase, decima Miazia, Azyma vndecima Miazia. Adiectis v, habes xvi Miazia. Ergo xvi Iachathith erit introitus ieiunij. quod verum est. Subiecimus laterculum huius Cano-

B nis, quomodo concipi debet, non quomodo ab Eclogario conceptus. Ex eo vides supinitatem hominis in re feria semper prope aliud agentis. Fac periculum.

INTROITVM ieiunij si reperisti] Hic Canon xviii, ut & cæco apparet, & superfluous, & vitiosus est. Superfluous, quia mox repetitur. Vitiosus, quia aliis numeris in sequentibus concipitur.

h	v
o	iiii
c	xi
d	x
e	ix
y	viii
g	vii

xxvii *adiice. Montem oliueti reperies*] Hic xix Canon sanus est, & aperte $\nu\theta\delta\upsilon\sigma\epsilon\omega\varsigma$ superiorem damnat. Pro xxvii autem legendum xxviii. Est enim mons Oliueti dimidium ieiunij. Sed quia introitum ieiunij nunc ipsam Dominicam Sexagesimæ, nunc postridie Septuagesimæ vocat, potest fieri, ut hic legendum sit xxvii, & nihil mutandum, modo intelligamus feriam secundam proxime post Septuagesimam. Igitur $\delta\alpha\beta\alpha$ $\zeta\alpha\iota\theta$: Dabra Zaith Mons Oliueti a lectione petita ex eo argumento in Euangelio. Medium tempus quadragesimæ Syris etiam notatur, quod ipsis dicitur $\delta\alpha\omicron\upsilon\varsigma$ $\sigma\iota$ ξ Phalghe dzaumo, $\mu\epsilon\tau\omicron\nu\eta\sigma\epsilon\acute{\iota}\alpha$. A Sexagesima, ad montem Oliueti, dies xxviii. A monte Oliueti, ad Hofanna, xxi. Ab Hofanna, ad Pascha, vii.

Racba inuenies] Racba est $\acute{\alpha}\pi\acute{\alpha}\nu\tau\eta\sigma\iota\varsigma$, occurfus. Ita vocatur vicesima secunda dies Paschatis: hoc est, quarta dominica a Pascha. An a lectione aliqua, ut solet, ita dicta sit, an ab alia causa, equidem nescio. Suspicio esse synodum diœceseos, quæ ex Canonibus iubetur celebrari quotannis tertia septimana post Pascha: ut illa altera, quæ celebratur itidem in Octobri.

Matque usque ieiunium cxxlii. cxxlvi.] Hæc omnia ut superflua esse nobis constat, ita vnde huc irreperint, nescimus.

SOLENNE TESSARACOSTE] Tessaracoste, interuallum a Pascha, ad Ascensionem. Solenne autem Tessaracoste est ipsa Ascensio. An $\eta\zeta\tau$: sit eadem cum Ascensione, adhuc delibero. Id autem est $\acute{\alpha}\nu\acute{\alpha}\lambda\eta\psi\iota\varsigma$: & ita vocatur Ascensio dominica. Ex hoc suspicamur potius, quam

scificimus $\kappa\epsilon\tau$: $\kappa\epsilon\tau$ esse Ascensionem. vel potius dominicam septima-
næ litaniarum. Nam solenne Ascensionis ipsis dicitur $\kappa\epsilon\tau$: $\kappa\epsilon\tau$:
 $\kappa\epsilon\tau$: quinta feria $\text{C}\epsilon\text{P}\text{H}\text{A}\text{T}\text{H}$, ἡ πέμπτη τῆ ἀναλήψεως. & Syris ad ver-
bum ܩܕܫܐܘܢܝܘܢ , id est ἀνάληψις.

Ingeniculationem] Interuallum a Dominica Resurrectionis, ad Pente-
costen, omnes veteres Græci & Latini Pentecosten vocant. Creberri-
ma occurrunt testimonia. Hieronymus: *Non quo & per totum annum,*
excepta Pentecoste, ieiunare non liceat. Æthiopicus igitur clerus per to-
tum fere annum ieiunare solet, excepto interuallo a Natali, ad Sexage-
simam, item excepta Pentecostes hebdomade: qua hebdomade exacta,
secunda feria, quæ excipit Dominicam Trinitatis, instaurant ieiunia
sua tanta obseruantia, vt per totum diem nihil fumant. Sub initium **B**
noctis collectam celebrant, ritu veterrimo Ecclesiarum orientalium,
vt est apud Epiphanium. A collecta profecti corpori procurando ope-
ram dant. Sic epulis functi somnum ineunt. Hoc neque tacuit Alua-
rez, quem consulas licet. Græci & Moschouitæ, & pleraque omnis
Ecclesia Patriarchæ Constantinopolitano subiecta, quatuor solennia
ieiunia obire solet. Primum est, a quinquagesima, ad dominicam Re-
surrectionis; quæ sunt hebdomades septem. Hoc ipsis dicitur $\text{I}\epsilon\text{I}\text{V}\text{N}\text{I}\text{V}\text{M}$
 $\text{M}\text{A}\text{G}\text{N}\text{V}\text{M}$. Secundum ieiunium, ab octaua Pentecostes, ad Petrum
& Paulum. Propterea vocatur ieiunium Petri, aut $\text{I}\eta\text{C}\text{H}\text{E}\text{I}\alpha\ \tau\acute{\alpha}\nu\ \acute{\alpha}\gamma\acute{\iota}\omega\text{N}\ \delta\iota\text{P}\text{O}\text{-}$
 $\text{C}\text{H}\text{O}\text{L}\omega\text{N}$. Hoc ieiunium in Paschate remotissimo, quando cyclus Pascha-
lis est $\text{V}\text{I}\text{I}\text{I}$, litera dominicalis **C**, est tantum dierum $\text{V}\text{I}\text{I}\text{I}$. In Paschate **C**
autem citimo, quando cyclus Paschalis est XVI , litera Dominicalis **D**,
est dierum $\text{X}\text{L}\text{I}\text{I}$. Tertium ieiunium a Kal. Augusti, ad assumptionem
Mariæ. Quartum ieiunium septem septimanis ante Natalem Domi-
nicum: quod & omnes reliquæ Ecclesiæ admittunt, quanquam Ec-
clesia Romana raro vltra tres septimanas. Vocatur $\text{I}\epsilon\text{I}\text{V}\text{N}\text{I}\text{V}\text{M}\ \text{P}\text{H}\text{I}\text{L}\text{I}\text{P}\text{P}\text{I}$
Moschouitis, Russiis, Iberis, & Georgianis, quia incipit post festum
illius Apostoli, quod secundum Orientales celebratur mense Nouem-
bri. Porro Trinitatis solenne non in octaua Pentecostes a Græcis sta-
tuitur, vt fit a Latinis, sed in secunda Pentecostes. Octauam vero Pen-
tecostes vocant $\tau\acute{\omega}\nu\ \pi\acute{\alpha}\nu\tau\omega\text{N}\ \acute{\alpha}\gamma\acute{\iota}\omega\text{N}$. In illo autem interuallo, quod Pen-
tecoste dicitur, stantes liturgiæ interfunt: qui est vetustissimus mos **D**
Ecclesiæ: post illud tempus de geniculis adorant. Æthiopibus dicitur
 $\text{C}\text{H}\text{O}\text{L}$: hoc, est $\gamma\omicron\text{N}\text{O}\text{K}\text{L}\text{I}\text{C}\text{I}\alpha$. Nam $\text{C}\text{H}\text{O}\text{L}$: $\gamma\omicron\text{N}\text{O}\text{P}\text{E}\text{T}\text{E}\text{I}\text{N}$ significat. Id Anthio-
chenæ Ecclesiæ est ܩܕܫܐܘܢܝܘܢ , $\gamma\omicron\text{N}\text{O}\text{P}\text{E}\text{T}\text{E}\text{I}\alpha$. Arabibus ܩܕܫܐܘܢܝܘܢ
vt est in meis Euangeliis Arabicis. Huius consuetudinis vetustissimæ
pleni sunt veterum libri, de geniculis adorare, præterquam die Domi-
nica, & tota quinquagesima. Tertullianus: *Die dominico nefas duci-*
mus vel de geniculis adorare. Eadem immunitate a die Pasche, ad Pen-
tecosten

A *tecosten vsque gaudemus.* Hieronymus: *Die Dominico, & per omnem*
Pentecosten nec de geniculis adorare & ieiunium soluere, multaque, qua
scripta non sunt, rationabilis sibi obseruatio vindicauit. Ambrosius ser-
mone **LXI**: *Scire debet sanctitas vestra, Fratres, hanc sanctam Pente-*
costes diem qua ratione curemus, vel cur istorum quinquaginta dierum nu-
mero sit nobis iugis & continuat a festiuitas, ita vt omni hoc tempore neque
ad obseruandum indicamus ieiunia, neque ad exorandum Deum genibus
succidamus: sed sicut Dominica solemus facere, erecti & feriatu resurre-
ctionem Domini feriamus. Concilium Aurelianense: *Quoniam sunt*
quidam in die Dominico genua flectentes, & in diebus Pentecostes, vt om-
nia in diuersis locis consonanter obseruentur, placuit sancto concilio, a Pa-
B *scha vsque in octauas Pentecostes stantes Domino vota persoluere.* Epi-
phanus Sermone Catholico: $\text{C}\epsilon\ \delta\iota\ \acute{\omicron}\lambda\lambda\ \mu\acute{\alpha}\rho\tau\ \xi\ \acute{\epsilon}\tau\omicron\iota\varsigma\ \eta\ \nu\eta\sigma\acute{\epsilon}\iota\alpha\ \phi\upsilon\lambda\acute{\alpha}\tau\eta\epsilon$) $\epsilon\text{N}\ \tau\eta\ \acute{\alpha}\nu\tau\eta\ \acute{\alpha}\gamma\acute{\iota}\alpha\ \kappa\alpha\theta\omicron\lambda\iota\kappa\eta\ \epsilon\kappa\kappa\lambda\eta\sigma\acute{\iota}\alpha$, $\phi\eta\mu\iota\ \delta\ \tau\epsilon\tau\tau\alpha\delta\iota$, $\kappa\ \kappa\omega\theta\omicron\sigma\alpha\beta\epsilon\acute{\alpha}\tau\omega$, $\acute{\epsilon}\omega\varsigma\ \acute{\omega}\rho\alpha\varsigma\ \epsilon\text{N}\acute{\alpha}\text{-}$
 $\tau\eta\varsigma$, $\delta\acute{\iota}\chi\alpha\ \mu\acute{\omicron}\nu\eta\varsigma\ \tau\ \pi\omicron\text{N}\text{T}\text{H}\text{K}\text{O}\text{S}\text{H}\text{S}\ \acute{\omicron}\lambda\lambda\ \tau\acute{\omega}\nu\ \pi\omicron\text{N}\text{T}\text{H}\text{K}\text{O}\text{N}\text{T}\alpha\ \eta\mu\epsilon\rho\omega\text{N}$, $\epsilon\text{N}\ \acute{\alpha}\iota\varsigma\ \acute{\epsilon}\tau\epsilon\ \gamma\omicron\text{N}\text{O}\text{K}\text{L}\text{I}\text{-}$
 $\sigma\acute{\iota}\alpha\ \gamma\acute{\iota}\nu\omicron\text{N}$) $\acute{\epsilon}\tau\epsilon\ \nu\eta\sigma\acute{\epsilon}\iota\alpha\ \kappa\omega\theta\omicron\sigma\tau\acute{\epsilon}\tau\alpha\kappa\tau$). Germanus Episcopus Constantino-
politianus: $\tau\ \mu\eta\ \kappa\lambda\acute{\iota}\nu\epsilon\text{I}\nu\ \gamma\acute{\omicron}\nu\upsilon\ \tau\eta\ \acute{\alpha}\nu\alpha\sigma\alpha\sigma\acute{\iota}\mu\omega\ \eta\mu\acute{\epsilon}\rho\alpha\ \tau\eta\varsigma\ \acute{\alpha}\gamma\acute{\iota}\alpha\varsigma\ \kappa\upsilon\text{C}\text{K}\text{E}\text{A}\text{K}\text{H}\text{S}$, $\sigma\eta\mu\acute{\alpha}\text{-}$
 $\nu\epsilon\text{I}\ \tau\acute{\omega}\nu\ \tau\ \kappa\alpha\tau\alpha\pi\acute{\omega}\sigma\epsilon\omega\varsigma\ \eta\mu\acute{\omega}\nu\ \delta\iota\acute{\omicron}\rho\theta\omega\sigma\text{I}\nu\ \chi\eta\mu\acute{\omega}\rho\upsilon\ \delta\iota\alpha\ \tau\ \tau\epsilon\text{I}\eta\mu\acute{\epsilon}\rho\epsilon\varsigma\ \xi\ \chi\epsilon\text{I}\sigma\omicron\delta\ \acute{\alpha}\nu\alpha\text{-}$
 $\sigma\acute{\alpha}\sigma\epsilon\omega\varsigma$. $\tau\ \delta\ \mu\acute{\epsilon}\rho\epsilon\text{I}\ \tau\ \pi\omicron\text{N}\text{T}\text{H}\text{K}\text{O}\text{S}\text{H}\text{S}\ \mu\eta\ \kappa\lambda\acute{\iota}\nu\epsilon\text{I}\nu\ \gamma\acute{\omicron}\nu\upsilon\ \acute{\epsilon}\sigma\tau\iota$, $\tau\acute{\alpha}\varsigma\ \acute{\epsilon}\pi\lambda\acute{\alpha}\ \eta\mu\acute{\epsilon}\rho\alpha\varsigma\ \mu\acute{\epsilon}\tau\ \tau\ \acute{\alpha}\gamma\omicron\text{N}$
 $\pi\acute{\alpha}\chi\alpha\ \acute{\epsilon}\pi\eta\alpha\ \pi\lambda\epsilon\mu\acute{\rho}\alpha\varsigma\ \kappa\epsilon\alpha\tau\acute{\alpha}\nu\ \tau\eta\ \delta\iota\alpha\kappa\alpha\text{I}\nu\text{I}\sigma\acute{\iota}\mu\omega$. Ex his apparet, olim post so-
lenne Pentecostes, feria quarta, statim ἀνασάσιμον adorationem defini,
 $\gamma\omicron\text{N}\text{O}\text{P}\text{L}\text{I}\text{C}\text{I}\alpha\text{N}$ autem in reliquum anni tempus repeti solitam. Hodie **C**
Æthiopes semper stantes nō de geniculis collectæ interfunt. Prolixum
vero est eorum $\text{Q}\text{d}\text{a}\text{f}\text{e}$, hoc est, $\lambda\epsilon\text{I}\tau\epsilon\rho\gamma\acute{\iota}\alpha$. Ideo patibula, siue admini-
cula lignea quamplurima in vestibulo ædium sacrarū destitui solita,
quibus innitantur, dum $\sigma\acute{\omega}\alpha\zeta\text{I}\varsigma$ celebratur, scribit Franciscus Alvarez.

M *AT QVE in priore (Sabbato) si fuerit, VIII appone. Niniue inuenies]*
Pascha est Canon omnium mobilium solennium: quorum primum
in Æthiopico Computo est Dominica proxima ante Septuagesimam
Romanæ Ecclesiæ: quam Græca vocat $\tau\epsilon\text{I}\omega\delta\text{I}\omega\text{N}$, a tribus cantibus. Eam
Dominicam Æthiopes Syri & Elkupti, id est, Ægyptij **NINIVE** vo-
cant. Nam Syris dicitur ܩܕܫܐܘܢܝܘܢ $\text{T}\text{z}\text{a}\text{u}\text{m}\text{o}$ $\text{n}\text{i}\text{n}\text{i}\text{u}\text{o}\text{i}\text{o}$, $\nu\eta\sigma\acute{\epsilon}\iota\alpha\ \text{N}\text{i}\text{n}\text{i}\text{-}$
 $\text{u}\text{i}\text{p}\text{h}\acute{\epsilon}$, vel ܩܕܫܐܘܢܝܘܢ $\text{B}\text{o}\text{w}\text{o}\text{t}\text{h}\text{o}$, $\lambda\acute{\iota}\tau\alpha\text{N}\acute{\epsilon}\iota\alpha$. Id exemplo Niniuitici iustitij
D *introducitur.* Veteres enim triduum solebant excipere angariis, quas
Niniuiticas vocabant. Prudentius:

Referre prisca stemma nunc ieiunij

Libet fideli proditum volumine.

Vide reliqua. Aperte ibi deriuatur id ex eo fonte, nempe ex Niniuitis.
Erat igitur, vt ex eodem loco Prudentij colligimus, indictium, siue
imperatium Ieiunium, vide x Sermonem Ambrosij. Alvarez: *Sed*
vt plurimum Laici utriusque sexus a Trinitate, ad Aduentum, ieiunant
quarta

quarta feria, & Sabbato omnium hebdomadam. A Natali Dominico, ad A Purificationem, quod solenne SIMEON vocant, nullum ieiunium obseruant. Triduo post, nisi Sabbatum, aut Dominica interuenerit, Monachi, & Sacerdotes incredibiles in medias sibi indicunt. Nam affirmarunt nobis, integro triduo semel tantum cibum sumere. quod tempus ipsi Pœnitentiam Ninive vocant. Hæc ille. Atqui Niniue nostrum aliud est. Est enim dominica ante Septuagesimam, siue introitum ieiunij Æthiopicum. Canon igitur totus probus est, neque eum, vt solet, aliud agendo deprauauit Eclogarius. Pascha *ωασαπιμον* hoc anno fuit duodecima Miazia. Introitus ieiunij sextadecima Iachathih. Matque xxviir Tir, feria quarta. Hic præcipitur addere iv, si Matque fuerit feria quarta. Ergo Niniue fuit secunda Iachathith: quæ proculdubio erat Dominica ante Septuagesimam. In reliquis periculum fac.

xi adice. Montem oliueti reperies] Mons Oliueti est xxviii, vel xxix Sexagesimæ. Nam vtranque video vsurpari. Hoc anno mons Oliueti fuit xiiii Magabith. Niniue secunda Iachathith. xi ergo cum secunda Iachathith composita dant xiiii Iachathith. Ergo xiiii Magabith Mons Oliueti, vt iam diximus. Hic ineundum est Niniue a iiii Iachathith. Tunc enim init ieiunium Niniues.

ii adice. Hofanna reperies] Totus hic Canon est Canonismus festorum mobilium per Niniue. Niniue est iiii Iachathith, nimirum a die Lunæ, vt iam proxime diximus. Adde ii. Habes quinque. Ergo quinta mensis Hofanna erit. Id est, quinta mensis, in quo Hofanna celebratur, erit ipsum Hofanna. Quod verum est. Quinta enim Miazia hoc anno Hofanna fuit.

ix adice. Pascha inuenies] Eadem doctrina cum superiore. Nam duo ad Niniue dant Hofanna. & septem ad Hofanna, dant Pascha. Duo autem cum septem composita fiunt ix: quæ ad Niniue adiecta, dant Pascha.

iiii adice. Racbe inuenies] Tria cum tribus composita dant vi Iachathith. Ergo vi mensis, cui competit Racbe, est ipsum Racbe. Proinde hoc anno vi Ginboth fuit Racbe: quæ est xxv a Pascha. Sed supra erat xxi. Vtranque verum. Nam cum additur xxi ad Pascha, consequimur Dominicam, cuius Hebdomadi competit Racbe. D At per hunc Canonem consequimur ipsum Racbe, synodum diœceseos, feria i v.

xviii adice. Solenne Tassaracosta inuenies] Vere dicit. Sed negligentia culpam a se non amolitur. In proximo Canone Racbe erat non dominica ipsa, sed dies, in quacogitur synodus. Hic est dominica ipsa, nempe tertia Ginboth. Adde xviii ex Canone. Habes xxi Ginboth, solenne Ascensionis. quod sine dubio hoc anno in eam diem couenit.

A xxviii adice] Est eadem doctrina cum superiore. Nam x supra Tassaracosten addita dant Pentecosten. Itaque xviii cum x faciunt xxviii. &c.

INTROITVM ieiunij si inuenisti, iii reice] Canon xix agebat per adiectiones. Hic contra per detractionem dierum: Introitus ieiunij in dominica est xv i Iachathith, in feria secunda, xv i i. Detractis iii, remanet xiv mensis. Ergo xiv mensis, cui competit mons Oliueti, erit ipse Mons Oliueti: nempe xv Magabith.

MONTEM Oliueti si reperisti, i i reice] Mons Oliueti xiv Magabith ex proxima doctrina. Duobus detractis, remanet xii mensis. Ergo xii mensis, cui hoc anno Pascha competit, fuit Pascha: nempe B xii Miazia. Quod verum est.

IN prima pagina] Quarta pars Computi *ἡ ὁμάς τῶν χρόνων*. Æthiopum vetus Ecclesia tempus a creatione & primo Homine, ad *σωτέλειαν κόσμου*, determinat annorum 7000. Hæc septem millia annorum per septem centurias diuidunt: quas vocant Sabbata, siue Hebdomadas Enoch. Rursus Hebdomadas Enoch in Iubilea diuidunt, quæ sunt hebdomades hebdomadam annalium. Itaque Hebdomas annalis est minima diuisio. Totum Canonem explicat Tabella, quam subiecimus: in cuius prima columna est filum periodorum Dionysianarum. secunda habet annos periodorum collectos. tertia numerum Septimanarum. quarta Iubilea cum hebdomadibus appendicibus. Huic Canoni alio interprete opus non est. Tredecim periodi Dionysianæ fiunt anni 6916. quo interuallo, neomeniæ Iudaicæ, cycli Solis & Lunæ in orbem redeunt. Nam in 247 annis, qui sunt cycli xiiii, feriæ neomeniarum redeunt quidem in orbem, vt libro secundo demonstratum est, sed cyclus Solis nondum restituitur. Itaque quot anni sunt in cyclo Solis (sunt autem 28) toties 247 continet hæc magna periodus anno-

Periodi.	Anni Collecti.	Septimane annorum.	Iubilea.	Septimane.
1	532	76	10	6
2	1064	152	21	5
3	1596	228	32	4
4	2128	304	43	3
5	2660	380	54	2
6	3192	456	65	1
7	3724	532	76	0
8	4256	608	87	6
9	4788	684	97	5
10	5320	760	108	4
11	5852	836	119	3
12	6384	912	130	2
13	6916	988	141	1

D rum 6916. Quare anno periodi Iulianæ 7869, completo, periodus Iudaica redit in orbem, cxi annis ante restitutionem ipsius periodi Iulianæ, quæ est annorum 7980. Ab annis enim periodi Iulianæ 7869 abiice differentiam ipsius periodi & computi Iudaici, nempe annos 953. Remanent anni 6916, periodus nempe Iudaica absoluta. Sed ei periodo Iudaicæ desunt anni 84 ad septem millia annorum Solarium, vt continetur in hoc Canone. Itaque negari non potest, Æthiopicibus hanc periodum Iudaicam notam fuisse, quæ Iudæis hodie penitus ignora-

ignoratur, obscurissimus erat hic locus, & nulla spes interpretandi, A nisi prius de hac periodo Iudaica nobis compertum fuisset.

Uniuscuiusque Sabbati summa] Superior diuisio pertinebat ad summam periodum Computi Iudaici 6916. Hæc vero ad perfectam annorum Solarium, quæ constat septem millibus annorum: & cuius septima pars dicitur *SABBATVM ENOCH*: quia Enoch natus anno mundi 700, iuxta Æthiomas: cum potius a conditu rerum, ad Enoch natum, anni tantum putentur 622. Differentia 78. Fortasse Sabbatum Enoch dictum ab eo, quod Enoch septimus ab Adam, qui viuus in cælum sublatus est. Itaque vetus Schola Iudæorum Enoch dicunt esse symbolum Sabbati cælestis, hoc est, quietis æternæ. Nam Adam, Seth, Enos, Kainan, Malalleel, Jared mortui sunt. Septimus Enoch B mortem non sensit.

cum *Septimanis] Deest numerus 11. Sed Tabella omnia loquitur.

MATQUE] Sequuntur Aphorismi Computi Æthiopici. Dies Æthiopicus, ut & Iudaicus, incipit ineunte nocte: quæ in illis tractibus ingruit statim occaso sole, propter Tropici longissimam ab orizonte distantiam. Hoc tempus ipsi vocant $\omega\text{C}\phi$: $\Lambda\Lambda$: $\text{שַׁבָּתַיִלִּילִית}$ Hebraice $\omega\text{C}\phi$: $\Lambda\Lambda$: $\text{שַׁבָּתַיִלִּילִית}$ Syriace $\omega\text{C}\phi$: $\Lambda\Lambda$: $\text{שַׁבָּתַיִלִּילִית}$ Matutinum tempus vocant $\omega\text{C}\phi$: $\Lambda\Lambda$: $\text{שַׁבָּתַיִלִּילִית}$ vel $\omega\text{C}\phi$: $\Lambda\Lambda$: $\text{שַׁבָּתַיִלִּילִית}$ quod mere Arabicum est $\omega\text{C}\phi$: $\Lambda\Lambda$: $\text{שַׁבָּתַיִלִּילִית}$ & proprie est Hebræorum $\omega\text{C}\phi$: $\Lambda\Lambda$: $\text{שַׁבָּתַיִלִּילִית}$. Hæc duo tempora constituunt $\omega\text{C}\phi$: $\Lambda\Lambda$: $\text{שַׁבָּתַיִלִּילִית}$, quod Danieli dicitur $\omega\text{C}\phi$: $\Lambda\Lambda$: $\text{שַׁבָּתַיִלִּילִית}$. Meridiem vocant $\omega\text{C}\phi$: $\Lambda\Lambda$: $\text{שַׁבָּתַיִלִּילִית}$. Neque aliam partitionem diei ciuili norunt. Nullus enim in illis partibus horologio- C rum vsus. Ait igitur Canon Matque incipere a nocte antecedente. ut in primo anno cycli Matque est xix Mascaram. Incipit igitur a prima nocte ipsius Matque. Id est, a nocte, quæ proxima antecedit diem xix Mascaram: quod etiam Iudæi obseruant. Matque igitur est dies nouilunij notatus cyclo, qui anno proposito currit. ut in hoc anno gratiæ 1312, nonadecima Mascaram est Matque, idque a nocte antecedente. Matque igitur nihil aliud est, quam neomenia Dionysiana in omni mense Solari.

Badri in ortu] Badri est mera obseruatio Iudaica. Ab ortu noctis decimæ igitur incipit. Hoc est ab ortu noctis decimæ Nisan Dio- D nyfiani.

Terminus Phase] $\omega\text{C}\phi$: & Arabice $\omega\text{C}\phi$: $\Lambda\Lambda$: $\text{שַׁבָּתַיִלִּילִית}$ significat $\omega\text{C}\phi$: $\Lambda\Lambda$: $\text{שַׁבָּתַיִלִּילִית}$, terminum, porrectionem. Sed & in vtroque idiomate Wathri significat Vigiliam, siue $\omega\text{C}\phi$: $\Lambda\Lambda$: $\text{שַׁבָּתַיִלִּילִית}$, diem nempe, quæ solenne aliquod antecedit vel potius noctem, quæ venienti festo imminet, $\omega\text{C}\phi$: $\Lambda\Lambda$: $\text{שַׁבָּתַיִלִּילִית}$, ut loquitur Euangelium, $\omega\text{C}\phi$: $\Lambda\Lambda$: $\text{שַׁבָּתַיִלִּילִית}$. In hunc sensum accipitur a Muhammede in *Surath Weelphagri*. Ibi enim sumitur, $\omega\text{C}\phi$: $\Lambda\Lambda$: $\text{שַׁבָּתַיִלִּילִית}$ & $\omega\text{C}\phi$: $\Lambda\Lambda$: $\text{שַׁבָּתַיִלִּילִית}$ $\omega\text{C}\phi$: $\Lambda\Lambda$: $\text{שַׁבָּתַיִלִּילִית}$.

A plus pro vigilia Paschatis Agarenorum, siue Muhammedanorum. Igitur $\omega\text{C}\phi$: $\Lambda\Lambda$: $\text{שַׁבָּתַיִלִּילִית}$ & $\omega\text{C}\phi$: $\Lambda\Lambda$: $\text{שַׁבָּתַיִלִּילִית}$ est nox, quæ sequitur xiiii diem Nisan Dionysiani. Sic ieiunium Salutis inicit a vicesima septima nocte Lunæ Dionysianæ, quæ Luna competit mensi Nahase. Hic est priscus mos Ecclesiæ, ut peruigilia anteirent solennibus, & festis Martyrum.

Terminus Matque] Hæc ex Calendario patent. Matque non ascendit supra xv Mascaram, non descendit infra xiiii Tikmith.

IEIUNIUM Iudæorum] Ieiunium Iudæorum est decima Tifri, austerissimo ieiunio non solum a Iudæis, sed & ab Æthiopibus dicata. Iudæis ex lege: Æthiopibus, vel quod in multis $\omega\text{C}\phi$: $\Lambda\Lambda$: $\text{שַׁבָּתַיִלִּילִית}$, vel propter $\omega\text{C}\phi$: $\Lambda\Lambda$: $\text{שַׁבָּתַיִלִּילִית}$. Iudæorum hoc ieiunium Hispani vocant *lo* B *Cinkipul de los Indios*. Nam Cinkipul, corruptum ex $\omega\text{C}\phi$: $\Lambda\Lambda$: $\text{שַׁבָּתַיִלִּילִית}$, Tzom Kippur. Pendet autem hic Canon ab antecedente. Nam si citimus Matque est xv Mascaram: ergo citimum ieiunium Iudaicum erit xxiiii Mascaram. Rursus si remotissimum Matque xiiii Tikmith: ergo remotissimum ieiunium Iudæorum erit xxiii Tikmith.

INTROITVS ieiunij] Neque hæc interprete egent. Citimum Phase est xxv Magabith: citimum Pascha xxvi eiusdem. Numerata retro lv dies, quot nempe constat ieiunium Æthiopicum. Peruenies ad neomeniam Iachathith. Ergo citimus introitus ieiunij neomenia Iachathith. Remotissimum Pascha xxx Miazia. Retro lv dies retexti desinunt in v Magabith. Reliqua omnia pendunt ex hac demon- C stratione.

COMPVTVM Pœnitentiæ] Pœnitentiæ in Æthiopismo dicitur GENA. $\omega\text{C}\phi$: $\Lambda\Lambda$: $\text{שַׁבָּתַיִלִּילִית}$ item $\omega\text{C}\phi$: $\Lambda\Lambda$: $\text{שַׁבָּתַיִלִּילִית}$: quo tempore Lectiones ex Euangelio depromuntur, in quibus agitur de prædicatione Iohannis Baptistæ. Igitur prædicatio pœnitentiæ est introitus ieiunij Aduentus: quod ieiunium non minore abstinencia, ac Quadragesimam ipsam obseruant. Nam & $\omega\text{C}\phi$: $\Lambda\Lambda$: $\text{שַׁבָּתַיִלִּילִית}$, ut & in illa.

ELIAS] De Elia & ieiunio monobiblon reliquit Ambrosius. Eius ieiunij memoriam celebrant Æthiopes xxvi die mensis CHADAR. Si igitur xxvi CHADAR, in quo celebratur Elia, fuerit feria iiii, siue $\omega\text{C}\phi$: $\Lambda\Lambda$: $\text{שַׁבָּתַיִלִּילִית}$, adde xiiii: peruenies in nonam Thachschasch, quæ erit prima dies Gena, siue Aduentus Dominici. Ita de reliquis. Non indiget D monitore.

Mascaram] Mensium nomenclatura, quæ in prior editione decerat, nunc in ista lucidam faciem tenebris huius computi alluxit. Nam profecto diuinandum erat antea, & Mascaram ac Tikmith pro Paschalibus mensibus assumendi. Quid enim aliter facere poterat homo errabundus in Compito, vbi nemo digitum intendebat? Quod si alicui Marrucino, qualium multos & hoc sæculum tulit, & ego ex-

perior quotidie, menses illos ante nos nancisci contigisset, satis habuisset argumenti ad nouum librum edendum, & nobis insultandum, quod Oedipi non essemus. Quomodo enim aliter agunt Asini isti? Sed ne illos quidem menses adepti ea diuinassent, quæ nobis multis coniecturis eruenda fuerunt. Ea nunc plana quidem sunt, quia deprehensa. Antea vero vix posse ad illa penetrari videbatur. Scito autem, candide Lector, mensem tertium a sacerdote Æthiopc, qui mihi illos misit, ita scriptum fuisse, vt secunda litera plane sit Ain quartæ classis. Sed legendum esse animaduerti tandem ex epistola Itali negotiatoris, qui mihi illos menses ex vrbe Cairo Massiliam misit. Itaque in quarto libro pro 3 v. z. legendum 3 B. z. Hadar, vt plane habet epistola hominis Itali. Hoc quoque peperisset nouum librum in nos, si alicui Midæ obolisset.

Annus ab incarnatione Æthiopes vtuntur computo annorum, qui familiaris est Christianis Orientalibus, quem vocant computum a casu Adam. Is ab initio rerum, ad natalem Christi, determinat annos 5501, vel 5500, vt ipsi Æthiopes notabant in fine Noui testamenti. Hoc etiam Computo quidam Græci vtuntur, in quibus Landulphus Sagax, qui annales suos ad verbum ex Græcis expressit. Sed & ipse Landulphus, & Græci, & Æthiopes in eo mirè hallucinantur. Nam quia is Computus minor est Computo Paschali Constantinopolitano annis 711, propterea annos a Christo Dionysianos septem annis minus putant. Nam anno Christi DCIX, Paschali Græcorum 6117, Heraclius inuit imperium. Landulfus dicit anno DCII, septem nimirum minus, quam verus Computus Dionysianus. Ita hic anni putantur a Christo 1577, anno Dionysiano 1584: hoc est, a neomenia Thoth siue Mascaram, qui cepit anno Christi 1584 Dionysiano, diebus Matthæi. Longe vero plura in hunc libellum dici poterant. Sed tu candide Lector, non solum quæ omisi, sed & quæ ignoravi, ignosce. Cogita tecum, quid sit ignotos ritus, inexplicabiles numeros, incognitam linguam publicasse. Si vnquam similem prouinciam susceperis, non erit, quod meos errores damnes. Et tibi ipse veniam dabis. Erat autem hic libellus in fine Euchologij Æthiopici manu scripti. Nemo negauerit præstantiorem thesaurum antiquitatis Christianæ hodie non extare: & multa hinc nos doceri, quæ alto obliuionis silentio obruta erant.

Nunc similis argumenti breuem Copti siue Ægyptiorum Computum subiciam: cuius partem ex Arabico hausi, partem ego ipse castigavi. Nam negligenter quædam ibi tractantur, quanquam a sacerdote Æthiopc descripta.

Confer ergo te ad Tabulam infra subiectam.

A COMPVTVS CHRISTIANORVM
E L K O P T I.

Cyclus Solis.	Plinthion.	Cyclus Pasch.	Terminus Paschalis.	MENSES Æthiopi.	SOLENNIA	
1	3	1	29 <i>Parmahath</i>	1 THOTH	البشارة	Annunciatio VI
2	4	2	18 <i>Parmuda</i>	2 PAPA	المولد	Natalis VII
3	5	3	7 <i>Parmuda</i>	3 HATHVR	الحميم	Baptismus i. Epiphania. V
4	7	4	26 <i>Parmuda</i>	4 CHIACH	دخول الرب	Introitus Domini IIII
5	1	5	15 <i>Parmahath</i>	5 TVBA	بطرس و بولص	Petrus, & Paulus IIII
6	2	6	4 <i>Parmuda</i>	6 AMSCHIR	التجلي	Reuelatio i. Transfiguratio VII
7	3	7	23 <i>Parmuda</i>	7 PARMATH	الانتقال	Tranlatio i. Assump. B. Marie I
8	5	8	12 <i>Parmuda</i>	8 PARMVDA	الصليب	CruX XIII. Sept. IIII
9	6	9	1 <i>Parmuda</i>	9 PASCHVNES		
10	7	10	20 <i>Parmuda</i>	10 PEVNI		
11	1	11	9 <i>Parmuda</i>	11 EPIP		
12	3	12	28 <i>Parmahath</i>	12 MVSRI		
13	4	13	17 <i>Parmuda</i>	13 NISI		
14	5	14	6 <i>Parmuda</i>			
15	6	15	25 <i>Parmahath</i>			
16	1	16	14 <i>Parmuda</i>			
17	2	17	3 <i>Parmuda</i>			
18	3	18	22 <i>Parmuda</i>			
19	4	19	10 <i>Parmuda</i>			
20	6					
21	7					
22	1					
23	2					
24	4					
25	5					
26	6					
27	7					
28	2					

Abiice omnia 28 ex æra Martyrum. Reliquum est Cyclus Solis Ægyptiacus. Accipe characterem, siue Plinthion e regione cycli Solis. Adde characteri mensis. Prodit feria mensis. Abiice vnitatem ex annis Martyrum. Abiice rursus omnia 19. Reliquum est cyclus Paschalis.

الحميم Est balneatio. Ita vocant diem Epiphaniæ: quod Ecclesia vetus Ægyptiaca baptismum eo die iteraret, vt supra in Computo Æthiopico notauimus. Hodie is mos obsoleuit in Ecclesia Ægyptiaca, resedit in Æthiopica.

De Ægyptiis Christianis, qui hodie ΚΥΡΤΙ dicuntur, alibi satis a nobis dictum. Putauimus aliquando nomen ΚΥΡΤΙ aut ΚΟΡΤΙ ab vrbe Copto deductum: sed perperam. Nam decurtatum est ex vltima parte vocis ΑΙΓΥΠΤΟΣ. ΓΥΡΤΙ, igitur pro Ægyptiis dicti. Æthiopes vero eos vocant GIPTV, aut GIBBETV. Muhammedani Ægyptij vocant Christianos ipsos populares suos Elchibth: quod nihil aliud est, quam ELCVPTI. القبط.

Nam alioquin etiam hodie tota Ægyptus vocatur ab ipsis Arabibus مصر Metzter, vt olim. Verba Ioannis Leonis ex eius eximio opere de

Africa: *Ita etiam Arabes vocant totam regionem MESRE, habitato- A
res autem ipsos ELCHIBTH. Aiunt Chibth primum fuisse, qui ibi primus
& imperavit, & aedificia construxit: quod etiam ipsi indigenæ non alio se
nomine appellant. Nulli vero Ægyptij supersunt ibi, præter illos Christia-
nos, qui nunc ibi sunt. Reliqui omnes ad Muhamedismum desciserunt.*

Hæc ille. Sed de CHIBTI iam dictum. Utuntur autem illi Chri-
stiani vetustissima Ægyptiaca lingua in sacris, qua tres liturgias con-
scriptas penes nos habemus, Gregorij, Cyrilli, & Ignatij, cum interpre-
tatione Arabica. Nihil habet commune cum reliquis Orientalibus
ille sermo, præter characteres, quorum maxima pars Græci sunt.

B

COMPV-

COMPVTVS
ARABICVS
ECCLESIAE
ANTIOCHENÆ.

SCITO hanc lineam. Ea autem est ad cognoscendum caracte-
 rem anni, qui est infra Titulum, cuius numerus viginti & octo:
 qui incipit ab anno incarnationis millesimo quingentesimo sexagesi-
 mo sexto. Fac ingressum in eam. Accipe literam, quam sub ea inue-
 nies. Ipse est character illius anni. Aggregabis eam cum caractere
 mensis aut Solennitatis, quam quæris: & scies ingressum illius mensis,
 & Solennitatis in diebus Septimanarum, siquidem fuerit minor eis
 (septimanis) Sin autem maior eis, abiice eas ab eo, & residuo attende.
 Quod si litera, quam inuenisti sub numero, fuerit gemina, prior com-
 petit vsque ad xxvi Asbat: posterior competit a xxvi vsque Asbat, ad
 finem anni. Secunda linea est ad cognoscendum Pascha Iudaicum.
 Summa autem eius xix. Initium vero eius est supra titulum ab anno
 incarnationis 1578. Ingressus in eam accipe quod inuenies sub ea. Nu-
 merus ruber est quota (feria) Pascha in mense Romano. Literam au-
 tem nigram, quæ est infra eam, adicies supra characterem anni. Ag-
 gregatum erit dies eius de diebus Septimanæ. Numera dies ab eo, ad
 Dominicam, quæ post eam est. Congrega eas ad numerum Pascha
 (Iudaici) Prohibet numerus Resurrectionis in mense. Quotiescunque
 autem alterutra ex istis lineis absoluta erit, redibit in orbem opera-
 tio, & incipit denuo. Exemplum huius. Volumus scire characterem
 anni 1581 incarnationis. Consideramus lineam, quæ est subter Titu-
 lum, cuius Tituli numerus est viginti octo, iniens ab anno 1566, inci-
 pientes ab eo (anno) & progredientes in numero lineæ viginti & octo: C
 & incidit numerus noster in xv, id est, sexdecim. Infra eum est litera
 Wav. Cognoscimus vi eum esse characterem. Adiciamus eum supra
 characterem Kanun posterioris, id est ii. Aggregatum est octo. Abii-
 cimus septem ab eo. & nobis residuum fit vnitas. Et cognoscimus in-
 gressum Kanun huius anni esse Dominicam. Eodem modo adici-
 mus supra characterem Solennitatis Epiphaniæ, hoc est vii. Aggre-
 gatum fit xiiii. Abiicimus ex eo septem. Residuum fit nobis quin-
 que. Cognoscimus, quod Festum Epiphaniæ huius anni erit feria
 quinta. Rursus volumus scire diem Pascha Iudaici in hoc anno, &
 diem Resurrectionis Domini nostri. Ingressi in lineam numeri aurei
 incipientis ab anno incarnationis 1578 pergimus in ea (linea) vsque
 ad finem anni 1581. Character est vii. Sub eo xxii: hoc est, vigesima
 secunda Adar. Et cognoscimus Pascha (Iudaicum) huius anni esse vi-
 cesimam secundam Adar. Sub ea (die) est litera v. Adiciamus eam supra
 characterem anni, hoc est vi. Fiunt xi. Abiicimus septem. Residua
 fiunt quatuor. Cognoscimus, quod est feria quarta, nempe xxii Adar.
 Feria quinta xxiii. Feria sexta xxv. Feria septima xxv. Dominica
 xxvi. Ergo cognoscimus Dominicam Resurrectionis illius anni esse
 vicesimam sextam Adar.

اعلم هذا الجدول وهو لمعرفة علامة السنة الذي أسفل الصفحة وعدده
 ثمانية وعشرين وهو مبدئي من سنة الف وخمسين مائة وستين تحسب فيه
 تدخل به وتأخذ ما تجد تحته من الأخراف وذلك هو علامة تلك السنة
 تجمعها مع علامة الشهر أو العيد الذي تطلبه فتعلم يوم دخول ذلك
 الشهر أو العيد في أيام الأسابيع إذا كان أقل منها وإن أزيد منها
 فاسقطها منه واعتبر الباقي وأما الحرف الذي وجدته تحته العدد إن
 كان أحرفين وأول يحكم الي كومن أسباط والأخر يحكم من كو
 أسباط الي آخر السنة والجدول الثاني لمعرفة وضح اليهود وحملته يط
 وهو في أعلى الصفحة مبداه من سنة ١٥٧٨ التحسب فيه تدخل به وتأخذ ما
 تجد تحته فالعدد الأحمر هو كميته الفصح في الشهر الرومي والحرف
 الأسود الذي تحته تزد على علامة السنة ويكون الحاصل يومه من أيام
 السبوع تعد الأيام منه الي الأحد الذي بعده وتجمعها على عدد الفصح
 ويكون عدد القيامة في الشهر وكلما انتم واحد من أول الجدول
 يرجع العمل فيبدئي من أوله مثال ذلك إذا أردنا أن نعرف علامة سنة ١٥٧١
 تحسب فيه ونظرنا الي الجدول الذي أسفل الصفحة وهو عدده ثمانية وعشرين
 وهو مبدئي من سنة ١٥٧٧ وبدنا منها ومشيينا بالعدد في جدول الثمانية
 وعشرين وحصل عددنا في اليوم وهو الستة عشر وتحته حرف أو علمنا
 أن علامة ذلك هي فزداها على علامة كانون الثاني وهي ب وكان
 الحاصل ثمانية اسقطنا منها السبعة وبقي معنا واحد وعلمنا أن دخول
 كانون تلك السنة هو يوم الأحد وكذلك زدناها على علامة عيد الفصح
 وهي زو وكان الحاصل ثلثة عشر وسقطنا منها السبعة وبقي معنا خمسة
 فعرفنا أن عيد الفصح تلك السنة يكون يوم الخميس وأيضا أردنا أن
 نعلم يوم فصح اليهود في تلك السنة وعيد قيامة ربنا فدخلنا في جدول
 عدد الذهبي وهو مبدئي من سنة ١٥٧٨ تحسب فيه فمشينا فيه الي تمام ١٥٧١
 وكانت العلامة د وتحته كب وهو اثنين وعشرين من آذار فعلمنا أن
 فصح تلك السنة في اثنين وعشرين من آذار وكان تحته حرف ه زدناه
 على علامة السنة وهي و فكان ١١ فطرحنا السبعة وبقي أربعة فعلمنا
 هو يكون الأربعاء وهو ١١ من آذار والخميس ١٢ والجمعة ١٣ والسبت
 ١٤ والأحد ١٥ فيكون قد علمنا أن قيامة تلك السنة هي في سنة
 وعشرين آذار

FILVM FESTORVM ET IEIUNIORVM,

VT INVENIATUR RESVRRECTIO

IVGITER.

Festum Resur- rectionis, & mensis eius.	Ieiunium ma- gnum & men- sis eius.	Ascensio & men- sis eius.	Pentecoste & mensis eius.	Ieiunium Ninius & mensis eius.
22 Adhar	2 Asbat	30 Nisan	10 Iiar	12 Canun posterioris
23 Adhar	3 Asbat	1 Iiar	11 Iiar	13 Canun posterioris
24 Adhar	4 Asbat	2 Iiar	12 Iiar	14 Canun poster.
25 Adhar	5 Asbat	3 Iiar	13 Iiar	15 Canun poster.
26 Adhar	6 Asbat	4 Iiar	14 Iiar	16 Canun posterioris
27 Adhar	7 Asbat	5 Iiar	15 Iiar	17 Canun poster.
28 Adhar	8 Asbat	6 Iiar	16 Iiar	18 Canun posterioris
29 Adhar	9 Asbat	7 Iiar	17 Iiar	19 Canun poster.
30 Adhar	10 Asbat	8 Iiar	18 Iiar	20 Canun posterioris
31 Adhar	11 Asbat	9 Iiar	19 Iiar	21 Canun poster.
1 Nisan	12 Asbat	10 Iiar	20 Iiar	22 Canun posterioris
2 Nisan	13 Asbat	11 Iiar	21 Iiar	23 Canun poster.
3 Nisan	14 Asbat	12 Iiar	22 Iiar	24 Canun posterioris
4 Nisan	15 Asbat	13 Iiar	23 Iiar	25 Canun poster.
5 Nisan	16 Asbat	14 Iiar	24 Iiar	26 Canun poster.
6 Nisan	17 Asbat	15 Iiar	25 Iiar	27 Canun posterioris.
7 Nisan	18 Asbat	16 Iiar	26 Iiar	28 Canun poster.
8 Nisan	19 Asbat	17 Iiar	27 Iiar	29 Canun poster.
9 Nisan	20 Asbat	18 Iiar	28 Iiar	30 Canun poster.

جدول الاعياد والاصوام يوجد القيامة دائما

عيد القيامة وشهرها	صوم الكبير وشهره	الصعود وشهره	البنطيقو سطى وشهره	صوم نينوه وشهره
1 ر اذار	1 ر اسباط	1 ر نيسان	1 ايار	1 ر كانون ثاني
2 ر اذار	2 ر اسباط	2 ر اذار	2 ايار	2 ر كانون ثاني
3 ر اذار	3 ر اسباط	3 ر اذار	3 ايار	3 ر كانون ثاني
4 ر اذار	4 ر اسباط	4 ر اذار	4 ايار	4 ر كانون ثاني
5 ر اذار	5 ر اسباط	5 ر اذار	5 ايار	5 ر كانون ثاني
6 ر اذار	6 ر اسباط	6 ر اذار	6 ايار	6 ر كانون ثاني
7 ر اذار	7 ر اسباط	7 ر اذار	7 ايار	7 ر كانون ثاني
8 ر اذار	8 ر اسباط	8 ر اذار	8 ايار	8 ر كانون ثاني
9 ر اذار	9 ر اسباط	9 ر اذار	9 ايار	9 ر كانون ثاني
10 ر اذار	10 ر اسباط	10 ر اذار	10 ايار	10 ر كانون ثاني
11 ر اذار	11 ر اسباط	11 ر اذار	11 ايار	11 ر كانون ثاني
12 ر اذار	12 ر اسباط	12 ر اذار	12 ايار	12 ر كانون ثاني
13 ر اذار	13 ر اسباط	13 ر اذار	13 ايار	13 ر كانون ثاني
14 ر اذار	14 ر اسباط	14 ر اذار	14 ايار	14 ر كانون ثاني
15 ر اذار	15 ر اسباط	15 ر اذار	15 ايار	15 ر كانون ثاني
16 ر اذار	16 ر اسباط	16 ر اذار	16 ايار	16 ر كانون ثاني
17 ر اذار	17 ر اسباط	17 ر اذار	17 ايار	17 ر كانون ثاني
18 ر اذار	18 ر اسباط	18 ر اذار	18 ايار	18 ر كانون ثاني
19 ر اذار	19 ر اسباط	19 ر اذار	19 ايار	19 ر كانون ثاني
20 ر اذار	20 ر اسباط	20 ر اذار	20 ايار	20 ر كانون ثاني
21 ر اذار	21 ر اسباط	21 ر اذار	21 ايار	21 ر كانون ثاني
22 ر اذار	22 ر اسباط	22 ر اذار	22 ايار	22 ر كانون ثاني
23 ر اذار	23 ر اسباط	23 ر اذار	23 ايار	23 ر كانون ثاني
24 ر اذار	24 ر اسباط	24 ر اذار	24 ايار	24 ر كانون ثاني
25 ر اذار	25 ر اسباط	25 ر اذار	25 ايار	25 ر كانون ثاني
26 ر اذار	26 ر اسباط	26 ر اذار	26 ايار	26 ر كانون ثاني
27 ر اذار	27 ر اسباط	27 ر اذار	27 ايار	27 ر كانون ثاني
28 ر اذار	28 ر اسباط	28 ر اذار	28 ايار	28 ر كانون ثاني
29 ر اذار	29 ر اسباط	29 ر اذار	29 ايار	29 ر كانون ثاني
30 ر اذار	30 ر اسباط	30 ر اذار	30 ايار	30 ر كانون ثاني

R E S I D V V M T A B V L Æ .

10 Nisan	21 Asbat	19 Iiar	29 Iiar	31 Canun posterioris
11 Nisan	22 Asbat	20 Iiar	30 Iiar	1 Asbat
12 Nisan	23 Asbat	21 Iiar	31 Iiar	2 Asbat
13 Nisan	24 Asbat	22 Iiar	1 Haziran	3 Asbat
14 Nisan	25 Asbat	23 Iiar	2 Haziran	4 Asbat
15 Nisan	26 Asbat	24 Iiar	3 Haziran	5 Asbat
16 Nisan	27 Asbat	25 Iiar	4 Haziran	6 Asbat
17 Nisan	28 Asbat	26 Iiar	5 Haziran	7 Asbat
18 Nisan	1 Adhar	27 Iiar	6 Haziran	8 Asbat
19 Nisan	2 Adhar	28 Iiar	7 Haziran	9 Asbat
20 Nisan	3 Adhar	29 Iiar	8 Haziran	10 Asbat
21 Nisan	4 Adhar	30 Iiar	9 Haziran	11 Asbat
22 Nisan	5 Adhar	31 Iiar	10 Haziran	12 Asbat
23 Nisan	6 Adhar	1 Haziran	11 Haziran	13 Asbat
24 Nisan	7 Adhar	2 Haziran	12 Haziran	14 Asbat
25 Nisan	8 Adhar	3 Haziran	13 Haziran	15 Asbat

1 نيسان

1 نيسان	1 اسباط	1 و ايار	1 اسباط	1 اسباط
11 نيسان	1 اسباط	1 اسباط	1 اسباط	1 اسباط
12 نيسان	1 اسباط	1 اسباط	1 اسباط	1 اسباط
13 نيسان	1 اسباط	1 اسباط	1 اسباط	1 اسباط
14 نيسان	1 اسباط	1 اسباط	1 اسباط	1 اسباط
15 نيسان	1 اسباط	1 اسباط	1 اسباط	1 اسباط
16 نيسان	1 اسباط	1 اسباط	1 اسباط	1 اسباط
17 نيسان	1 اسباط	1 اسباط	1 اسباط	1 اسباط
18 نيسان	1 اسباط	1 اسباط	1 اسباط	1 اسباط
19 نيسان	1 اسباط	1 اسباط	1 اسباط	1 اسباط
20 نيسان	1 اسباط	1 اسباط	1 اسباط	1 اسباط
21 نيسان	1 اسباط	1 اسباط	1 اسباط	1 اسباط
22 نيسان	1 اسباط	1 اسباط	1 اسباط	1 اسباط
23 نيسان	1 اسباط	1 اسباط	1 اسباط	1 اسباط
24 نيسان	1 اسباط	1 اسباط	1 اسباط	1 اسباط
25 نيسان	1 اسباط	1 اسباط	1 اسباط	1 اسباط

LII

Chara-

D

Ista linea, quæ minimo auxilio indiget, est ad cognoscendum initium diei Solennitatis Resurrectionis Domini nostri. Methodus ingrediendi ad eam est, primum, vt scias quotus est numerus anni, quem quæris, de cyclo aureo incipiente ab (anno) 1578 incarnationis. Cognoscas etiam characterem anni. Quod si is annus fuerit bifextilis, accipe characterem, qui est post Asbat. Percurre numeros, donec occurrant in quandam cellam. Et quidem is erit character illius anni, & mensis notatus e regione eius. Exemplum huius rei in anno 1582. Numerauimus in aureo (cyclo) ab anno 1578. Et incidit in v. Character autem vii, & occurrimus xv Nisan. Ea est Resurrectio eius.

Character annorum.	Numerus viginti octo ab anno 1566	Festum Diagrammatis characterum mensium, & Festorum ex opinione Surianorum.				Numerus cycli aurei.	Pascha Indicum in mense Romano.	Dies Pasche ex septimana.	1578
		T I S R I	TISRI POSTERIOR	CANVN PRIOR	CANVN POSTERIOR				
i	I					I	XXV	I	
ii	II					II	XIII	VI	
iii	III. IIII					III	II	II	
iiii	V					IIII	XXII	V	
v	VI					V	X	III	
vi	VII					VI	XXX	VI	
vii	I. II					VII	XVIII	III	
viii	III					VIII	VII	VII	
ix	IIII					IX	XXVII	III	
x	V					X	XV	I	
xi	VI. VII					XI	IIII	IIII	
xii	I					XII	XXIIII	VII	
xiii	II					XIII	XII	V	
xiiii	III					XIIII	I	I	
xv	IIII. V					XV	XXI	IIII	
xvi	VI					XVI	IX	II	
xvii	VII					XVII	XXIX	V	
xviii	I					XVIII	XXVII	III	
xix	II. III					XIX	VI	VI	
xx	IIII								
xxi	V								
xxii	VI								
xxiii	VII. I								
xxiiii	II								
xxv	III								
xxvi	IIII								
xxvii	V. VI								
xxviii	VII								

A

B

C

D

علامات السنين	العدد الثمانية عشر من سنة 1578	جدول صورة علامات الشهور والاعياد برأي الشريان				تق الفصح من السبع	فصح اليهود في شهر الرومي	عدد دولاب الذهبين
ح	ح	تشرين الأول	تشرين الثاني	كانون الأول	كانون الثاني	و	الربيع الثاني	ح
د	ط	تشرين الأول	تشرين الثاني	كانون الأول	كانون الثاني	ب	الربيع الثاني	د
هـ	ي	تشرين الأول	تشرين الثاني	كانون الأول	كانون الثاني	ج	الربيع الثاني	هـ
و	يا	تشرين الأول	تشرين الثاني	كانون الأول	كانون الثاني	د	الربيع الثاني	و
ز	يب	تشرين الأول	تشرين الثاني	كانون الأول	كانون الثاني	هـ	الربيع الثاني	ز
ح	يد	تشرين الأول	تشرين الثاني	كانون الأول	كانون الثاني	و	الربيع الثاني	ح
د	يه	تشرين الأول	تشرين الثاني	كانون الأول	كانون الثاني	ز	الربيع الثاني	د
هـ	يو	تشرين الأول	تشرين الثاني	كانون الأول	كانون الثاني	ح	الربيع الثاني	هـ
و	يوز	تشرين الأول	تشرين الثاني	كانون الأول	كانون الثاني	د	الربيع الثاني	و
ز	يب	تشرين الأول	تشرين الثاني	كانون الأول	كانون الثاني	هـ	الربيع الثاني	ز
ح	يد	تشرين الأول	تشرين الثاني	كانون الأول	كانون الثاني	و	الربيع الثاني	ح
د	يه	تشرين الأول	تشرين الثاني	كانون الأول	كانون الثاني	ز	الربيع الثاني	د
هـ	يو	تشرين الأول	تشرين الثاني	كانون الأول	كانون الثاني	ح	الربيع الثاني	هـ
و	يوز	تشرين الأول	تشرين الثاني	كانون الأول	كانون الثاني	د	الربيع الثاني	و
ز	يب	تشرين الأول	تشرين الثاني	كانون الأول	كانون الثاني	هـ	الربيع الثاني	ز
ح	يد	تشرين الأول	تشرين الثاني	كانون الأول	كانون الثاني	و	الربيع الثاني	ح
د	يه	تشرين الأول	تشرين الثاني	كانون الأول	كانون الثاني	ز	الربيع الثاني	د
هـ	يو	تشرين الأول	تشرين الثاني	كانون الأول	كانون الثاني	ح	الربيع الثاني	هـ
و	يوز	تشرين الأول	تشرين الثاني	كانون الأول	كانون الثاني	د	الربيع الثاني	و
ز	يب	تشرين الأول	تشرين الثاني	كانون الأول	كانون الثاني	هـ	الربيع الثاني	ز
ح	يد	تشرين الأول	تشرين الثاني	كانون الأول	كانون الثاني	و	الربيع الثاني	ح
د	يه	تشرين الأول	تشرين الثاني	كانون الأول	كانون الثاني	ز	الربيع الثاني	د
هـ	يو	تشرين الأول	تشرين الثاني	كانون الأول	كانون الثاني	ح	الربيع الثاني	هـ
و	يوز	تشرين الأول	تشرين الثاني	كانون الأول	كانون الثاني	د	الربيع الثاني	و
ز	يب	تشرين الأول	تشرين الثاني	كانون الأول	كانون الثاني	هـ	الربيع الثاني	ز

LINEA COGNOSCENDI QVOTA FERIA
PASCHA LEGALE IN MENSE ROMANO,
ET DIEM RESVRRECTIONIS, ET MENSEM EIVS
Romanum, ab anno Incarnationis MDLXXVIII.

*Cyclus aureus incipit ab anno 1888 Alexandreo: & quotiescunque
desinit & complevit circuitum, redit ad principium suum.*

Solenne Paschatis	Solenne Paschatis	Solenne Paschatis	Solenne Paschatis	Solenne Paschatis	Solenne Paschatis	Solenne Paschatis	Pascha Iudai-cum.	Aureus nume-rus.
Character I	Character II	Character III	Character IIII	Character V	Character VI	Character VII		
31 Adhar	30 Adhar	29 Adhar	28 Adhar	27 Adhar	26 Adhar	1 Nisan	XXV	I
14 Nisan	20 Nisan	19 Nisan	18 Nisan	17 Nisan	16 Nisan	15 Nisan	XIII	II
7 Nisan	6 Nisan	5 Nisan	4 Nisan	3 Nisan	9 Nisan	8 Nisan	II	III
24 Adhar	23 Adhar	29 Adhar	28 Adhar	27 Adhar	26 Adhar	29 Adhar	XXII	IIII
14 Nisan	13 Nisan	12 Nisan	11 Nisan	17 Nisan	16 Nisan	15 Nisan	X	V
31 Adhar	6 Nisan	5 Nisan	4 Nisan	3 Nisan	2 Nisan	1 Nisan	XXX	VI
21 Nisan	20 Nisan	19 Nisan	25 Nisan	24 Nisan	23 Nisan	22 Nisan	XVIII	VII
14 Nisan	13 Nisan	12 Nisan	11 Nisan	10 Nisan	10 Nisan	8 Nisan	VII	VIII
31 Adhar	30 Adhar	29 Adhar	28 Adhar	3 Nisan	2 Nisan	1 Nisan	XXVII	IX
21 Nisan	20 Nisan	19 Nisan	18 Nisan	17 Nisan	16 Nisan	22 Nisan	XV	X
7 Nisan	6 Nisan	5 Nisan	11 Nisan	10 Nisan	9 Nisan	8 Nisan	III	XI
31 Adhar	30 Adhar	29 Adhar	28 Adhar	27 Adhar	26 Adhar	25 Adhar	XXII	XII
14 Nisan	13 Nisan	19 Nisan	18 Nisan	17 Nisan	16 Nisan	15 Nisan	XII	XIII
7 Nisan	6 Nisan	5 Nisan	4 Nisan	3 Nisan	2 Nisan	8 Nisan	I	XIII
24 Adhar	23 Adhar	22 Adhar	28 Nisan	27 Adhar	26 Adhar	25 Adhar	XXI	XV
14 Nisan	13 Nisan	12 Nisan	11 Nisan	10 Nisan	16 Nisan	15 Nisan	IX	XVI
31 Adhar	30 Adhar	5 Nisan	4 Nisan	3 Nisan	2 Nisan	1 Nisan	XXIX	XVII
21 Nisan	20 Nisan	29 Nisan	18 Nisan	24 Nisan	23 Nisan	22 Nisan	XVII	XVIII
7 Nisan	13 Nisan	12 Nisan	11 Nisan	10 Nisan	9 Nisan	8 Nisan	VI	XIX

جدول

جدول معرفة كميته فصح الثاموس في الشهر الرومي ويوم القيامة
وشهر الرومي سنة ١٥٧٨ قسديه
دولاب الذهبي بيد من سنة ١٥٨٨ اسكندرية وكلما تم
وكمال الدور يرجع الى اوله

عيد القيامة	عيد القيامة	عيد القيامة	عيد القيامة	عيد القيامة	عيد القيامة	عيد القيامة	الدهبي و نوع اليوم
العلامة ذ	العلامة و	العلامة ح	العلامة د	العلامة ج	العلامة ب	العلامة ا	
١ نيسان	٤ اذار	٧ اذار	٨ اذار	٩ اذار	١٠ اذار	١١ اذار	١ كد
١٥ نيسان	١٤ نيسان	١٧ نيسان	١٨ نيسان	١٩ نيسان	٢٠ نيسان	٢١ نيسان	٢ ب
٨ نيسان	٩ نيسان	١٠ نيسان	١١ نيسان	١٢ نيسان	١٣ نيسان	١٤ نيسان	٣ ب
٥ اذار	٤ اذار	٧ اذار	٨ اذار	٩ اذار	١٠ اذار	١١ اذار	٤ ك
١٥ نيسان	١٤ نيسان	١٧ نيسان	١٨ نيسان	١٩ نيسان	٢٠ نيسان	٢١ نيسان	٥ ي
١ نيسان	٢ نيسان	٣ نيسان	٤ نيسان	٥ نيسان	٦ نيسان	٧ نيسان	٦ و
١٠ نيسان	٩ نيسان	١٢ نيسان	١٣ نيسان	١٤ نيسان	١٥ نيسان	١٦ نيسان	٧ ز
١٨ نيسان	١٧ نيسان	٢٠ نيسان	٢١ نيسان	٢٢ نيسان	٢٣ نيسان	٢٤ نيسان	٨ ز
١١ نيسان	١٠ نيسان	١٣ نيسان	١٤ نيسان	١٥ نيسان	١٦ نيسان	١٧ نيسان	٩ ط
١٨ نيسان	١٧ نيسان	٢٠ نيسان	٢١ نيسان	٢٢ نيسان	٢٣ نيسان	٢٤ نيسان	١٠ كز
٨ نيسان	٩ نيسان	١٠ نيسان	١١ نيسان	١٢ نيسان	١٣ نيسان	١٤ نيسان	١١ يه
١٨ نيسان	١٧ نيسان	٢٠ نيسان	٢١ نيسان	٢٢ نيسان	٢٣ نيسان	٢٤ نيسان	١٢ يا
٥ اذار	٤ اذار	٧ اذار	٨ اذار	٩ اذار	١٠ اذار	١١ اذار	١٣ دب
١٥ نيسان	١٤ نيسان	١٧ نيسان	١٨ نيسان	١٩ نيسان	٢٠ نيسان	٢١ نيسان	١٤ دب
٨ نيسان	٩ نيسان	١٠ نيسان	١١ نيسان	١٢ نيسان	١٣ نيسان	١٤ نيسان	١٥ د
٥ اذار	٤ اذار	٧ اذار	٨ اذار	٩ اذار	١٠ اذار	١١ اذار	١٦ دب
١٥ نيسان	١٤ نيسان	١٧ نيسان	١٨ نيسان	١٩ نيسان	٢٠ نيسان	٢١ نيسان	١٧ دب
٨ نيسان	٩ نيسان	١٠ نيسان	١١ نيسان	١٢ نيسان	١٣ نيسان	١٤ نيسان	١٨ د
٥ اذار	٤ اذار	٧ اذار	٨ اذار	٩ اذار	١٠ اذار	١١ اذار	١٩ د
١٥ نيسان	١٤ نيسان	١٧ نيسان	١٨ نيسان	١٩ نيسان	٢٠ نيسان	٢١ نيسان	٢٠ د
٨ نيسان	٩ نيسان	١٠ نيسان	١١ نيسان	١٢ نيسان	١٣ نيسان	١٤ نيسان	٢١ د
٥ اذار	٤ اذار	٧ اذار	٨ اذار	٩ اذار	١٠ اذار	١١ اذار	٢٢ د
١٥ نيسان	١٤ نيسان	١٧ نيسان	١٨ نيسان	١٩ نيسان	٢٠ نيسان	٢١ نيسان	٢٣ د
٨ نيسان	٩ نيسان	١٠ نيسان	١١ نيسان	١٢ نيسان	١٣ نيسان	١٤ نيسان	٢٤ د
٥ اذار	٤ اذار	٧ اذار	٨ اذار	٩ اذار	١٠ اذار	١١ اذار	٢٥ د
١٥ نيسان	١٤ نيسان	١٧ نيسان	١٨ نيسان	١٩ نيسان	٢٠ نيسان	٢١ نيسان	٢٦ د
٨ نيسان	٩ نيسان	١٠ نيسان	١١ نيسان	١٢ نيسان	١٣ نيسان	١٤ نيسان	٢٧ د
٥ اذار	٤ اذار	٧ اذار	٨ اذار	٩ اذار	١٠ اذار	١١ اذار	٢٨ د
١٥ نيسان	١٤ نيسان	١٧ نيسان	١٨ نيسان	١٩ نيسان	٢٠ نيسان	٢١ نيسان	٢٩ د
٨ نيسان	٩ نيسان	١٠ نيسان	١١ نيسان	١٢ نيسان	١٣ نيسان	١٤ نيسان	٣٠ د
٥ اذار	٤ اذار	٧ اذار	٨ اذار	٩ اذار	١٠ اذار	١١ اذار	٣١ د

دولاب الذهبي بيد من سنة ١٨٨٨ اسكندرية وكلما تم
الدور يرجع الى الاوله

NOTÆ IN COMPUTVM

SVRIANORVM.

A

SYRORVM quidem hic Computus, sed Arabice scriptus. Hodie enim Arabismus in toto Oriente regnum obtinet. Vnde Syri & Ægyptij non solum sua veteri, sed & Arabica lingua, quam vulgarem vocant, sacra celebrant. Maluissimè Syriace conceptum edere. Sed frustra hoc tentavi. Sacerdos, qui hæc Arabice descripsit, homo Æthiops in multis erravit. Errores sustulimus, & emendatiorem, quam ille nobis transmisit, edi curauimus. Ideo autem Arabica quoque apposuimus, ut & diligentiae nostræ, & studiosorum desiderio satisficeret, qui non inuiti discant quomodo hæc Arabice enuncientur. **B** Quod enim in reliquis Computis præstitimus, cur idem huic inuideremus? Ingeniosi autem sunt earum nationum Computi, & fere omnes, quia carent litera Dominicali, per characterem anni rem transigunt, ut vidisti in Computo Æthiopico. Tres autem partes sunt huius. Prima pertinet ad characterem anni: secunda ad Pascha Iudaicum, siue Terminum Paschalem. Tertia ad reliqua solennia. Quatuor paginis constat. In prima usus est & praxis totius methodi. in secunda Solennia: in tertia Tabula vtriusque cycli cum mensibus. in quarta character Dominicæ Resurrectionis. Methodus etiam puero obuia. Nam qui causa nostra curauit ad nos mittendum, accommodauit methodum ritui Latino. quod quidem fit, si ab annis Alexandreis **C** abiicias 311. Tunc habebis annos Alexandros incipientes a Kalendis Octobribus Iulianis. Hoc anno 1596 inibit annus Surianorum Alexandreus 1908. Abiice 311. Remanet annus Christi 1597 iniens a Kal. Octobris, quando nos adhuc 1596 putabamus vsque ad Natalem, aut Kalendas Ianuarias. Hic habes in tertia pagina cyclum Solis ab anno Christi 1566, Lunarem ab anno 1578 ineuntem. Vtrobique intellige anno vno minus, quam nos putamus, vsque ad Kal. Ianuarias. Proinde cyclus Solis incipit ab anno Alexandreo 1877: Lunaris autem ab anno 1889. Nam omnino annus Alexandreus per 28 diuisus dat verum annum cycli Solaris Anthiocheni. Sed ad methodum cycli Paschalis Niceni addenda 12. Itaque annus 1889 auctus 12 vnitatibus, & **D** per 19 diuisus dat primum cyclum Nicenum. Sic annus 1877 per 28 diuisus dat primum annum cycli Solaris Seleucidarum, aut Antiochenum. Esto nobis in exemplum annus Antiochenus 1908 proxime initurus. Volo scire characterem illius anni. Diuisis 1908 per 28, habes annum quartum cycli Solaris Antiocheni. In tertia pagina, in linea cycli Solaris, quæ ipsis vocatur Linea numeri viginti octo, habes e regione quarti anni numerum v. Hic character v cum omnibus regularibus

Agularibus mensium & dierum compositus dabit feriam neomeniarum, & dierum. In laterculo mensium in eadem pagina tertia habes vnitatem pro Regulari Tifrin prioris. quæ cum vi dabit feriam sextam characterem Tifrin prioris anni 1908 ineuntis. Sic v cum iiii characterem Tifrin posterioris composita, abiectis septem, dat feriam secundam Tifrin posterioris, siue Kalendas Nouembris. Rursus volo scire Terminum Paschalem eiusdem anni 1908 congruentem anno Christi 1597. Adiectis 12 ex perpetua regula ad 1908, & toto per 19 diuiso, habeo primum annum cycli. Confero me ad lineam aurei numeri decemnouenalem, quæ in primo anno dat xxv mensis Romani, hoc est, Adar, quem Arabes Adhar pronunciant. In tertia linea e regione **B** xxv, occurrit vnitas character vicesimæ quintæ Adar, quæ cum characterem anni, nempe v composita dat feriam vi. Aio igitur hoc anno proposito 1908 Terminum Paschalem fore feriam sextam. Ergo bi duo post erit Dominica Resurrectionis, nempe xxvii Adar. Aliter Terminus est xxv Adar. Character anni v. Confero me ad Tabulam i v. E regione primi anni cycli, siue xxv Adar sub characterem v, in quarto versu occurrit xxv i i Adar. Ergo xxv i i Adar erit Dominica Resurrectionis. Volo nunc scire reliqua solennia Ecclesiæ Antiochenæ. Huic rei dicata est Tabula ii. Pascha est Κανονισμός omnium Fæstorum mobilium. Erit autem Pascha ἀναστάσιμον 27 Adar, ut iam demonstratum est. In primo versu paginæ ii habes 27 Adar, sub Titulo **C** Resurrectionis. In secundo versu 7 Asbat sub Titulo ieiunij maioris. Itaque dices introitum ieiunij magni fore vi i Asbat, siue Februarij. Sic v Ijar erit Ascensio. xv eiusdem Pentecoste. xv i i Canun posterioris Niniue. Adeo plana methodus omnium etiam in Arabico, ut pluribus explicanda non sit.

Quod si litera, quam inuenisti sub numero, fuerit gemina] Omiserat Æthiops Sacerdos has literas geminas, quas nos reposuimus. Exemplum est in anno superiore, qui erat annus 1907, & tertius cycli. Geminus numerus iiii, i v. Prior numerus iiii obtinet a neomenia Tifrin prioris, siue Kalendis Octobris, ad xxv i Asbat, siue Februarij, exclusive. Hinc ad finem anni vtendum fuit characterem i v. Res patet.

D *Niniue*] Niniue Syriacum idem prorsus cum Niniue Æthiopico, xxi diebus ante Quinquagesimam.

Ingressus Domini in Templum] Ea est ὑπαπαντή Græcorum, Purificatio Romanæ Ecclesiæ, secunda Februarij, qui est Asbat Syrorum.

Transfiguratio.] In Arabismo est Reuelatio التجلي quia in ea maiestate ostenderit se discipulis tribus, Petro, Iohanni, Iacobo. celebratur autem vi Augusti, vel Aab.

Assumptio] In Arabismo est Translatio. xv Augusti.

Festum crucis In Kalendario Elkupti dicitur **وجوه الصليب** A
 Inuentio crucis, xiiii Septemb. Aut me fugit memoria, aut ea est Ex-
 altatio aliis Ecclesiis. At in Kalendario horum nostrorum Suriano-
 rum ita legitur ad xiiii Ilul **ܘܟܘܚܘܬܐ ܕܥܘܠܘܬܐ ܕܥܘܠܘܬܐ ܕܥܘܠܘܬܐ**
saups: quemadmodum in Koptitarum etiam Kalendario.

LINEA COGNOSCENDI QVOTA FERIA] **كمنة** proprie
 Grace *ποσεια*: non utique *ποσεια* & *μινος*, sed *εβδομαδ*. Id enim
 est feria. Lineam vocant *τον πινακα*, Tabulam, Indicem.

Boni consule, optime Lector, si plus praestare non potuimus. quod
 certe facies, si candidum animum non opellam nostram ad examen
 reuocabis.

B
 HIPPO-

HIPPOLYTI
 EPISCOPI
 CANON PASCHALIS.

ΙΟΥC	ΕΤΟΥC. Α. ΒΑΣΙΛΕΙΑC ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΟC ΕΓΕ- ΝΕΤΟ. Η. ΔΙ. ΤΟΥ ΠΑCΧΑ ΕΙΔΟΙC ΑΠΡΕΙΛΙΑΙC CΑΒΒΑΤΩ ΕΜ					
ΝΙΑC	ΒΟΛΙΜΟΥ ΜΗΝΟC ΓΕΝΟΜΕΝΟΥ ΕCΤΑΙ ΤΟΙC ΕΖΗC ΕΤΕCΙΝ ΚΑΘ- ΩC ΥΠΟΤΕΚΤΑΙ ΕΝ ΤΩ ΠΙΝΑΚΙ ΕΓΕΝΕΤΟ ΔΕ ΕΝ ΤΟΙC ΠΑΡΩ					
ΑΛΜΟΥC	ΧΗΚΟCΙΝ ΚΑΘΩC CΕCΗΜΕΙΩΤΑΙ ΑΠΟΝΗCΤΙΖΕCΘΑΙ ΔΕ ΔΕΙ ΟΥ ΑΝ ΕΝΠΕCΗ ΚΥΡΙΑΚΗ.					
ΙΤΑCΤΡΙΜΥΘΟΝ	ΕΙΔΟΙC Z	S	ΕCΔΡΑΚΑ ΤΑ ΔΑΝΙ	Ε	Δ	Γ Β Α
Α ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΙΩ	ΕΜ. ΑΠΡΕΙ		ΗΛ ΚΑΙ Ε ΡΗΜΩ	Β	Α	Z S Ε
ΑΝΗΝ	Δ. ΝΩ ΑΠΡΕΙ Δ	Γ	ΕΖΕΧΙ CΙC XI	Γ		
ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ ΚΑΙ ΑΠΟ	IB KA SS ΑΠΡΕΙ A	Z	ΕΖΕΧΙ AC	Z	S	ΙΗΩ XC Ε
ΚΑΛΥΨΕΩC						Δ Γ Β
ΠΕΡΙ ΧΑΡΙCΜΑΤΩΝ	ΕΜ. Ε. ΕΙ ΑΠΡΕΙ Z		ΙΩ C ΕΙC AC	S	Ε	Δ
ΑΠΟCΤΟΛΙΚΗ ΠΑΡΑΔΟ	Δ. ΚΑ ΑΠΡΕΙ Δ	Γ			Β	Α
CΙC						Z S Ε
ΧΡΟΝΙΚΩΝ	ΙΕ. ΚΑ ΑΠΡΕΙ A	Z	ΕΖΕΚΙΑC ΚΑΤΑ ΔΑC ΚΑΙ ΙΩ C ΕΙ	S	Ε	Δ
ΠΡΟC ΕΛΛΗΝΑC	SS ΝΩΝΑΙC ΕΜ ΑΠΡΕΙ Z					ΙΗCΟΥC Γ Β Α ΚΑ. ΔΑ
ΚΑΙ ΠΡΟC ΠΑΤΩΝΑ	Η. ΚΑ ΑΠΡΕΙ Δ	Γ			Β	Α
Η ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΑΝΤΟC						Z S Ε
ΠΡΟΤΡΕΠΤΙΚΟC ΠΡΟC CΕ	ΕΜ. ΕΙΔΟΙC ΑΠΡΕΙ Γ				Β	Α
ΒΗΡΕΙΝΑΝ						Z S Ε Δ
ΑΠΟΔΕΙΞΙC ΧΡΟΝΩΝ	Δ. ΝΩ ΑΠΡΕΙ Z	S			Ε	Δ
ΤΟΥ ΠΑCΧΑ	IB KA SS ΑΠΡΕΙ Δ	Γ			Β	Α
ΚΑΤΑ ΕΝ ΤΩ ΠΙΝΑΚΙ						Z S Ε
ΩΔΑΙC ΠΑCΑCΤΑC ΓΡΑ	ΕΜ. Ε. ΕΙ ΑΠΡΕΙ Γ				Β	Α
ΦΑC						Z S Ε Δ ΕΝΕ ΡΗΜΩ
ΠΕΡΙ ΘΥ ΚΑΙ CΑΡΚΟC	Δ. ΚΑ ΑΠΡΕΙ Z	S			Ε	Δ
ΑΝΑCΤΑCΕΩC	ΙΕ. ΚΑ ΑΠΡΕΙ Δ	Γ			Β	Α
ΠΕΡΙ ΤΑΓΑΘΟΥ ΚΑΙ	SS ΝΩΝΑΙC ΕΜ. ΑΠΡΕΙ Γ		ΕΖΟΔΟC ΚΑΤΑ ΔΑ ΝΙΗΑ	B		Α
ΠΟΘΕΝ ΤΟ ΚΑΚΟΝ						Z S Ε Δ ΕCΔΡΑ
	Η. ΚΑ ΑΠΡΕΙ Z	S	ΠΑΘΟC XI	Δ	Ε	Γ Β Α

ΕΤΕΙ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ
ΚΑΙΣΑΡΟΣ
ΤΩ ΑΡΧΗ

ΑΙ ΚΥΡΙΑΚΑΙ ΤΟΥ ΠΑΣΧΑ ΚΑΤΑ ΕΤΟΣ
ΑΙ ΔΕ ΠΑΡΑΚΕΝΤΗΣΕΙΣ ΔΗΛΟΥΣΙ ΤΗΝ ΔΙΣ ΠΡΟ ΕΞ

A Γ Ε Ζ

† IA KA. MAI. KY	† IS. KA. MAI. KY	† ID. KA. MAI. KY	† IB. KA. MAI. KY
† H EI. APR. KY	† S EI. APR. KY	† Δ EI. APR. KY	† Nω APR. KY
† E KA. APR. KY	† I KA. APR. KY	† H KA. APR. KY	† S. KA. APR. KY
† IE KA. MAI. KY	† A EI. APR. KY	† IH KA. MAI. KY	† IS. KA. MAI. KY
† Δ N. APR. KY	† A Nω. APR. KY	† H EI. APR. KY	† KA APR. KY
† H KA. APR. KY	† IG KA. APR. KY	† IA KA. APR. KY	† Θ. KA. APR. KY
† EI APR. KY	† S EI. APR. KY	† Δ EI. APR. KY	† A. EI. APR. KY
† Δ KA. APR. KY	† A KA. APR. KY	† Δ Nω. APR. KY	† E. KA. APR. KY
† ID KA. MAI. KY	† IB KA. MAI. KY	† IZ KA. MAI. KY	† IE. KA. MAI. KY
† Δ EI. APR. KY	† Nω APR. KY	† Z EI. APR. KY	† E. EI. APR. KY
† H KA. APR. KY	† S KA. APR. KY	† Δ KA. APR. KY	† Θ. KA. APR. KY
† IH KA. MAI. KY	† IS KA. MAI. KY	† Γ EI. APR. KY	† EI APR. KY
† H EI. APR. KY	† KA APR. KY	† Γ Nω. APR. KY	† Nω APR. KY
† IA KA. APR. KY	† Θ KA. APR. KY	† Z KA. APR. KY	† IB. KA. APR. KY
† Δ EI. APR. KY	† A EI. APR. KY	† Z EI. APR. KY	† E. EI. APR. KY
† Δ Nω. APR. KY	† Θ KA. APR. KY	† Γ KA. APR. KY	† KA APR. KY

B Δ S

† IZ KA. MAI. KY	† IE KA. MAI. KY	† IG. KA. MAI. KY
† Z EI. APR. KY	† E EI. APR. KY	† A Nω. APR. KY
† Δ KA. APR. KY	† Θ KA. APR. KY	† Z KA. APR. KY
† Γ EI. APR. KY	† EI APR. KY	† IZ KA. MAI. KY
† Γ Nω. APR. KY	† Nω APR. KY	† A KA. APR. KY
† Z KA. APR. KY	† IB. KA. APR. KY	† I KA. APR. KY
† Z EI. APR. KY	† E EI. APR. KY	† Γ EI. APR. KY
† Γ KA. APR. KY	† KA APR. KY	† S EI. APR. KY
† Γ KA. MAP. KY	† IA KA. MAI. KY	† IS KA. MAP. KY
† A Nω. APR. KY	† H EI. APR. KY	† S EI. APR. KY
† Z KA. APR. KY	† E KA. APR. KY	† I KA. APR. KY
† IZ KA. MAI. KY	† IE KA. MAI. KY	† A EI. APR. KY
† A KA. APR. KY	† Δ Nω. APR. KY	† A Nω. APR. KY
† I KA. APR. KY	† H KA. APR. KY	† IG KA. APR. KY
† Γ EI. APR. KY	† EI APR. KY	† Γ EI. APR. KY
† S KA. APR. KY	† Δ KA. APR. KY	† A KA. APR. KY

A CANONEM PASCHALEM
HIPPOLYTI EPISCOPI.

A NNO Dominico ∞ DLI in ade Laurentiana ad Urbem effossa est statua marmorea sedens in Cathedra utrinque literis Gracis inscripta. Summa scriptionis, Canon Paschalis, cuius latercula duo: Termini Paschalis dextra, Dominica Resurrectionis sinistra. Nomen auctoris tacitum prodidit tum methodus $\epsilon\chi\chi\alpha\delta\epsilon\chi\alpha\epsilon\mu\epsilon\iota\delta$, tum lemmat a librorum dextro laterculo apposita. Quorum omnium auctorem Eusebius & post eum Hieronymus Hippolytum Episcopum faciunt. Nobis autem ille Canon dignus visus est, qui non solum Roma, ubi hodie extat, a studiosis legeretur, sed etiam propter reuerentiam priscae Ecclesiae a nobis illustraretur, & hoc nostrum antiquitatis studium cum utilitate publica coniungeretur. Scripsit autem Canonem Hippolytus quo tempore Asiae & Europae Ecclesiae de celebratione Paschatis inter se velitabantur. Illa plenilunij verni, haec Dominica secundum plenilunium proxime succedentis rationem habebant. Neutra tamen effugere poterant, quin Lunam ducem sequerentur, & cyclum quendam necessario instituerent, unde illis plenilunium, his vero Dominica a plenilunio proxima deprehenderetur. Primus & antiquissimus cyclus Paschalis in Europa fuit Octaeteris, quae diu in usu fuit tam Gracis, quam Latinis Ecclesiis, ad tempora filiorum Constantini. Cuius Cycli etiam meminit Africanus apud Hieronymum Commentario in Daniele. Octo anni Iuliani sunt dies bis mille nongenti viginti duo. In his traducuntur neomeniae nonginta nouem, hoc est, anni octo Lunares: quorum quinque sunt communes, tres embolimae, ea quidem lege, ut annus quidem communis sit dierum CCCLIII praecise, embolimae autem totidem, & uno mense tricenario insuper. Hac fini orbem Luna in epocham anni Solaris redire existimabant, non utique in eandem feriam: cum hoc non fiat nisi explicitis septem octaeteridibus, qui sunt anni quinquaginta sex. Itaque hac Hebdomade Octaeteridum contenti hactenus esse poterant, donec Hippolytus Episcopus argutiores, quam expeditiores periodum commentus est. Vidit ille post duas Octaeteridas quauis non eandem feriam, tamen proxime antecedentem succedere. Itaque, exempli gratia, si neomenia, aut cyclus incipiat feria septima, decimus septimus annus incipiet feria antecedenti, hoc est, sexta: tricesimus tertius feria quinta, & sic deinceps, donec septies sexdecim anni explicentur. Prater ea a qua feria incipit cyclus, ab eadem

eadem etiam incipit ultimus annus. Si primus annus, exempli gratia, habeat septimam feriam, sextus decimus eandem obtinebit. Hoc modo est capite, et calce sibi tota similis est periodus εκκαδεκαετηρη. Nam series feriarum capitibus Ζ, ς, Ε, Δ, Γ, Β, Α, eadem occurrit in limbo ultimo. Hac ratio fuit, quare εκκαδεκαετηρη potius, quam οκταετηρη institueret. quia omnino puerilis est, ut est mediocriter docto paret.

Ετος Α βασιλείας Αλεξάνδρου αυτοκράτορος ἐγγύετο ἢ ΔΙ Ξ Πάχα. Εἰδοῖς Απριλίας, (αββάτω, ἐμβολίμω μὲν ὡς γρηγοριανός. Εσαι τοῖς ἐξῆς ἐτε- σιν καθὰς ἑποτέων) ἐν τῷ πίνακι. Εγγύετο δ' ἐν τοῖς παρωχηκόσιν, καθὰς (εσημείω). Απονησιζεαδς ὃ δει εἰς ἀν' ἐμπέση Κυριακή.

Ετος α βασιλείας Αλεξάνδρου αυτοκράτορος.] Is est annus Dominicus vulgaris CCXXII, Cyclo Solis VII, Lunæ XIV. Quædam Chronica, & Fasti Consulares initium Imper. Alexandri in annum CCXXIV perperam coniiciunt, quos hæc epoche arguerit. Nam plane Alexander rerum potiri cepit anno Christi 22, VI Iduum Martij, XXXIV dieb. ante epocham huius Heccædecaeteridos.

Εγγύετο ἢ ΔΙ Ξ Πάχα. Dicimus τεσσαρεσκαδεκάτη, non autem δεκατε- τάρτη. Quia ergo quaternarius præit, ideo Δ nota quaternarij prior est, quam nota denarij. Sic etiam in schedio Samaritano ut plurimum minoris numeri nota præposita est notæ maioris numeri, hoc est, Digiti nota Articuli notæ anteponitur. Minores vero numeros in Græca lingua maioribus præponi ab vndenario, ad vicenarium, nemo dubitat: Latinis autem ab vndenario, ad sedenarium, & hinc ad vicenarium, maiores numeros præire: quod in idiomate Italico, Hispanico, & Gallico retinetur. Raro enim aliter vsurpant auctores Latinitatis: quod libentius decem & septem, decem & octo, decem & nouem, quam Septemdecim, Octodecim, Nouemdecim dicant: quanquam non nego vtrunque vsurpari. Ergo ΔΙ est τεσσαρεσκαδεκάτη, quasi ΙΔ foret δεκατετάρτη.

ΔΙ Quartadecima Luna proprie ea est, quæ proxime antecedit plenilunium, hoc est parasceue Azymorum. Quartadecima Dominus passus, quæ tunc inciderat in feriam sextam. Sequenti die plenilunium & solenne Azymorum fuit. Atquin auctores Canonum Paschalium per quartadecimam ipsum plenilunium intelligunt, quæ tamen potius quintadecima dicenda erat. De hoc non semel diximus.

Εἰδοῖς Απριλίας.] Plenilunium Paschale medium fuit die XXI Aprilis, horis 5. 45. 28" post meridiem Romæ, feria septima, anno Christi vulgari CCXXII. Quæ per omnia Canoni congruunt. Εγγύετο δ' ἐν τοῖς παρωχηκόσιν] Promittit non solum in futurum, sed in præ-

in præteritum Canonis constantiam. Sed quam auium eum a regione veri egerit Canon suus, postea dicitur.

Απονησιζεαδς ὃ δει.] Απονησιζεαδς est soluere ieiunium. Clemens lib. V, Canone XIX. ἀπὸ τῆς ἑσπέρας πέμπτης, μέχρις ἀλεκτησοφονίας ἀπονησιζόμενοι Ἐπιφωσκόντες μιᾶς (αββάτων). Et de eadem re in eodem libro, Canone XII. ἀπονησιζομεν τὸ ἑσπέρας τῆς ἑβδόμης ἡμέρας, ἀλέκτορος φωνήσαντος. Canones Arabici ad verbum hæc vertentes τὸ ἀπονησιζεαδς dicunt ا Hefychius: ΑΠΟΝΗΣΤΙΚΑ ΘΑΙ, τὸ ἀπονησιζεαδς Ἐπι πρώτῳ ἐλθεῖν. Hoc est, soluto ieiunio Paschali ad Dominicam resurrectionis peruenire. Hic autem ἀπονησιζεαδς noua locutione est transferre ieiunium in sabbatum sequens. Nam quoties terminus incidit in Dominicam, si in illa Dominica celebraretur Pascha, antecedente Sabbato ieiunandum fuisset ex Canone: qui vetat villo sabbato ieiunare, præter vnum, id est, Sabbatum Paschatis. Sed quia in termino Paschali non licet celebrare Pascha cum Tessarescaecatit, ideo ab illo Sabbato, ad sequens traducendum ieiunium, & ab ea Dominica in proximam. Vnde vocatur hoc ἀπονησιζομεν, hoc est, tralatio ieiunij. Hic est verus huius loci sensus. Nam hic ἀπονησιζομεν aliter, ac apud Clementem, accipiendum.

Εἰδοῖς Απριλίας (αββάτω.] Epocha Canonis incidit in Sabbatum, ut iam diximus. Sequens annus communis dierum CCCLIII per septenarium diuisus relinquit feriam IIII. Ideo secundo anno Laterculi Terminalis Δ nota feriæ quartæ apposita. Tertius annus habet feriam primam, quia duo anni communes, videlicet dies DCCVIII per septem diuisi relinquunt vnitatem. Quarto anno post embolismum dies ∞ XCVI relinquunt feriam septimam. & sic deinceps.

Πεθ ιβ. Πεθ ια. Κα.] Hic annus est bisextilis. Sed quare duæ dies continuæ appositæ sint, A. D. XII, & A. D. XI Kal. Apr. cum in reliquis annis bisextilibus hoc non fiat, causam comminisci non possum. quod mihi mirum videtur, præsertim cum semper litera C assumatur, & ideo XXI Martij, siue XII Kal. Apr. Nam eo anno Terminus notatur feria prima: & est litera Dominicalis C, cyclo Solis IX. Ergo XXI Martij assumitur, non autem XII. Ita in anno XI inuenies. Ita etiam semper in reliquis Heccædecaeteridibus: vbi semper XXI, non XX Martij assumitur.

SS.] Hoc est, Bisextum. Nam S, siue ς, nota senarij, quæ veteribus Græcis obtinebat sextum locum in ordine literarum, & Æolibus nota W Teutonici erat, ac Δίγαμμα vocabatur, quod ipsis Æolibus F, non ς formaretur. Cadmus enim litteras gentiles, hoc est, meras Samaritanas, Græcis publicauit. ς autem Samaritanum est inuersum digamma. Porro has notulas duplices SS, infra ω δακοντήσεις vocat in Laterculo Dominicali.

ΓΕΝΕCIC XI.] Siue error is fuit fabri sculptoris, siue obsoleuerunt A ductus & apices literarum, i perperam pro y positum. x̄y igitur, hoc est Χεϋς̄. Hæc autem omnia, quæ inclusa sunt in cellulis areæ Laterculi, sunt lectiones ex utroque Testamento, quarum vsus erat eo tempore in Ecclesia. Sed quædam earum statæ sunt ex orbe hebdomadum, & eidem diei hebdomadis hærent, aliquando fortasse eidem diei mensis: quædam vagæ pro ratione Termini. Vt ecce Γένσις χεϋς̄ quotannis ex primo Matthæi ἐν ἀποδανυκτερῶσει, siue ἀδαμοναίς Natalis Christi legebatur mense Pharmuthi, quo tempore quidam natum Dominum putabant, vt scribit Clemens Alexandrinus, qui & alias non paucas veterum opiniones variasque disceptationes de die natalis Dominici recenset.

EZECHIA C.] Non est stata lectio, sed ad hebdomada Termini Paschalis pertinet, ex secundo Paralipomenon petita, cap. xxx, de celebratione Ἐ Πάχα.

ΙΩCΕΙΑC.] Pro Ιωσίας. Et hæc quoque lectio eiusdem argumenti de eadem celebritate, ex eodem libro, cap. xxxv. Eadem extat secundo Regum, cap. xxi, 21.

EZOΔOC.] Pro Εξοδ̄. Eiusdem argumenti, causæ celebrationis Pascha. Exodi xii.

ΚΑΤΑ ΔΑΝΙΗΛ.] Lectio ex Danielis ix, aptissima Termino Paschali. Nam & ibi de ieiunio, & de cæde Messia.

ΕCΔΡΑ.] Nempe Εσδρᾱ. Puto Esdræ vi, 19, de celebrando Pascha. C nisi mauis Nehemiæ ix, propter orationem Nehemiæ conuenientem tempore ieiunij, vt illam superiorem Danielis. Quod facile concesserim, præsertim cum Ecclesia secundum Esdræ vocet, quem Iudæi Nehemiæ.

ΚΑΙ Ε: ΕΡΗΜΩ.] Lege Καὶ ἐν ἐρήμῳ, Numerorum ix sine vlllo dubio, de celebratione solennis Paschalis in deserto Sinai.

ΠΑΘOC XI.] Et hic quoque i perperam pro y notatum. Legendum enim Πάθ̄ x̄y. id est Χεϋς̄. Est autem stata lectio. Nam xxv Martij quidam veterum Christum passum putabant, inter quos Augustinus.

ΙΗΩ XC.] Non dubito, quin autor scripserit ΙΗC. XC. Inθ̄ς Χεϋς̄. D Sed difficile est diuinare, quæ sit illa lectio. Nam non pauca in Evangelio illo nomine insignita sunt. Neque illud liquet, quare tres Lectiones, aut duæ in eadem cellula: nisi id factum ideo, quod Paschales Lectiones cum statis concurrerent. quod non dubito. Quid enim aliud dicere possumus? Sed neque illud scio, quare in anno septimo quartæ ἐκκαδεκατηρίδ̄ Lectio κ̄ Δανιήλ feria quarta, quæ anno primo secundæ inciderat in sextam: quare item eodem anno septimo Lectio

A Lectio Inθ̄ς in IIII, quæ in tertio tertiæ in feria vi. Nam hic neque ἐμοίς temporis, neque Termini ratio locum habet. Item quare Εν ἐρήμῳ in primo secundæ, feria vi, cum eadem Lectio sit in IIII, anno xii septimi cycli. Quare denique Εξοδ̄ anno penultimo primi cycli, feria tertia, & eadem feria prima, anno x vltimi. Hæc omnia mihi ignota, nisi dicamus tempus vtrunque concurrere, statæ lectionis, & Paschalis; & statas Lectiones mobileriter vsurpari, & mobiles stare.

ΙΗCOC.] Iohannis xiii, sine dubio. Nam si Christus passus xxv Martij, xxii fuit ἡ πέμπτη, qua Agape celebrabatur, hoc est τὸ κρυακὸν δεῖπνον, vt vocatur Canone xxix Patrum in Trullo, & Canone xli Patrum Carthaginensium. Hæc autem lectio vocatur Inθ̄ς a præcipuo verbo initij capitis, vt solet. Πεθ̄ ὁ εὐαγγέλιος Ἐ Πάχα ὁ Ἰησους, Lectio stata est καὶ ἐποία. Eadem repetitur aliena die anno septimo quartæ ἐκκαδεκατηρίδ̄ propter causam penitus ignotam mihi, cuiusmodi quædam alia in his cellulis.

... ΙΟΥC } Puto, ΕΙC ΤΟΥC ΜΕΤΑΝΟΙΑC ΨΑΛΜΟΥC. vt ΜΕΤΑΝΙΑC

... ΝΙΑC } sit error fabri, pro ΜΕΤΑΝΟΙΑC. cuiusmodi alia erra-

... ΑΛΜΟΥC } ta hic sunt. appellationes autem Psalmorum ex argu-

mento impositas esse, nouum non est, sed vetus. In Psalmos Hippolytum scripsisse, Hieronymus & Theodoretus testantur: sed vtrum aliquot selectos, quales sunt ὁ τ̄ μετάνοιας, an totum Psalterium explicauerit, non meminere. Cum autem sermones scripserit in Psalmos, vt ex Theodoro colligimus, equidem non dubito, quin in selectos aliquot scripserit, quales sunt ὁ μετάνοιας & alij. Porro Hippolytum hunc Episcopum quidem nominat Eusebius libro vi, cap. xxi Historia Ecclesiastica, sed cuius urbis Episcopus esset, non addidit. Hieronymus sese quæsisse quidem, sed non inuenisse. Theodoretus in Polymorpho, cum ex eius libris sæpius multa testimonia producat, atque Episcopum nominet, urbem τὴν Ἰπποκοπῆς reticuit. Gelasius Metropoleos Arabum Episcopum vocat, Nicephorus Portuensem. Mirum Hieronymo prisco scriptori atque accurato ignotum fuisse, quod Nicephorum recentissimum scriptorem non fugerit. Multa igitur huius Hippolyti scripta ab Eusebio, Hieronymo, Theodoro, Gelasio recensentur. ex quibus quædam hic habes.

ΙΤΑCΤΡΙΜΥΘΟΝ.] Omnino scripserat auctor, ΕΙC ΕΝΓΑΣΤΡΙΜΥΘΟΝ, aut, si mauis, ΕΓΓΑΣΤΡΙΜΥΘΟΝ. Iste Hyppolytus raro suscepit integrum librum Scripturæ interpretandū, sed selectum argumentum. Sic supra diximus peculiare opus εἰς ψαλμὸς μετάνοιας scripsisse. Sic scripsit de Anna & Helcana ex primo Samuelis, non in primum Samuelis. Sic de Pythonissa ex eodē libro. Ita etiā proculdubio scripserat εἰς ἐχθασείμυθον illam παιδίσκῳ ἔχουσαν πνύμα Πύθωνος, Actorū xvi. nisi mauis, quæ au-

ctores Ecclesiastici narrant ab eo scripta de Pythonissa, ad hanc potius, A quam ad illam Samuelis referenda esse. quod non inuitus concesserim, & quidem puto verius esse.

Υπερ τῆς καὶ Ἰωάννου εὐαγγελίου καὶ ἀποκαλύψεως.] Apologiam ergo scripsit pro Euangelio secundum Ioannem contra Alogianos, qui Euangelium illud reiiciebant: vnde nomen illis, propter illud, ἐν δεξιῇ ἦν λόγος. Item scripsit Apologiam pro Apocalypsi, in quam qui olim, & quid dixerint, & scripserint, vide Eusebium. quæ quia nota sunt, & vulgatissima, producere intempestiuum putauimus. Sane de Apocalypsi eum scripsisse testatur & Hieronymus. quod nihil aliud fuisse suspicio est, quam hunc apologeticum libellum.

Περὶ χειρισμάτων.] Et hoc quoque fuit selectum argumentum ex B cap. x i i. prioris ad Corinthios. vt verum sit, quod diximus, raro integros illum Scripturæ libros, sed eximia quædam ex illis tractasse.

Ἀποστολικὴ ᾠδήδοσις.] Περὶ ἀποστολικῆς ᾠδήδοσεως vide Irenæum libro iii. cap. ii, & iii. Nam id ipsum argumentum est, quod in suo opere tractabat Hippolytus. Habes & apud Eusebium, Augustinum & alios.

ΧΡΟΝΙΚΩΝ.] Erratum sculptoris. Nam est Χρονονικόν, per ὀμικρόν.

Πρὸς ἑλλώας.] Ad Gentes, aut in Gentes, vt Clemens, Athenagoras, Iustinus, Minutius Felix, Arnobius, Firmicus, Lactantius, Cyrillus, & nouissimus omnium iam adulto Christianismo Augustinus.

ΚΑΙ ΠΡΟΣ ΠΑΤΩΝΑ.] πρὸς Πλάτωνα scripserat Hippolytus. Nam τὸ C πρὸς πάντας, quid tractarit, indicat: & notius, quam vt explicetur. πρὸς Πλάτωνα sic accipiendum, vt πρὸς ἑλλώας, cum contra eorum ritus, & religionem scripserit. sic scripsit contra τὸ πᾶν τῆς Πλάτωνος, ἢ τῆς Παρμηρίδου.

Προτρεπτικὸς πρὸς Σεβηρείαν.] Scripserat Epistolam ad quandam Reginam, vt refert Theodoretus. Ego non assero hanc esse Seuerinam, quæ illi regina dicitur, sed neque pertendam, si quis ita existimet.

Ἀποδείξεις χρόνων τῆς Πάχας, καὶ τὰ ἐν τῷ πίνακι.] Ἀποδείξεις quidem illa periit. Πίναξ autem superest is, quem in manibus nunc habemus, quem etiam κανόνα vocat Eusebius, qui & ἀποδείξεως, & κανόνος ita meminit: Καὶ τὸ πρὸς τῆς Πάχας πεποίητο (ὕψωμα, ἐν ᾧ ἔστι τῶν χρόνων ἀναγραφὴ ἐκ θεμελίου, καὶ τινὰ κανόνα ἐκκαδεκαετηρίδος πρὸς τῆς Πάχας πρὸς τὸ πρῶτον ἔτος Ἀλεξάνδρου αὐτοκράτορος τῶν χρόνων ἀειγράφου.

ΚΑΤΑ ΕΝΤΩ ΠΙΝΑΚΙ.] Maluimus legere ἔτα vt iam indicauimus, cum aliud sit ἀποδείξεις, aliud πίναξ. Alioqui suspicari posses auctorem scripsisse, κατὰ ἐν τῷ πίνακι. Sed, vt dixi, ἀποδείξεις, & πίναξ longe diuersa: & ἀποδείξεως manifeste meminit Eusebius, vt iam monuimus.

ΩΔΑΙΤΕ ΠΑΣΑΣ ΤΑΣ] ΩΔΑΙ ΕΙΣ ΠΑΣΑΣ ΤΑΣ ΤΡΑΦΑΣ. Sic Gregorius Nazianzenus quædam Epigrammatia in omnes libros sacros,

A cros, quæ sunt quasi ᾠδοί, &, vt vulgo loquuntur, argumenta librorum. Eiusmodi videntur fuisse hæ ᾠδοί.

Περὶ τοῦ τῆς Ἐκκαδεκαετηρίδος.] Non dubito, quin Titulus ab ipso auctore ita conceptus fuerit, Περὶ τοῦ τῆς Ἐκκαδεκαετηρίδος. Intelligendum enim de libro de duabus naturis Christi, quem ab Hippolyto conscriptum fuisse, auctor Theodoretus. Præterea separata sunt argumenta, πρὸς θεοῦ χειροῦ, item πρὸς τῆς Ἐκκαδεκαετηρίδος. Ideo & duo diuersa opera. Vide Tertull. de carne Christi, & de Resurrectione.

Περὶ τῆς ἀγαθοῦ, καὶ πόθεν τὸ κακόν.] In Florinum presbyterum æqualem illorum temporum, qui Deum mali auctorem faciebat. Ideo excommunicatus a Victore Romano. Auctor Euseb. lib. v. cap. xv. B Histor. Eccles. Origenes in libro in Iob Deum mali auctorem negat, tangens, vt puto, hanc huius Florini hæresin, & cum Hippolyto nostro sentiens:

Ἐπὶ Ἀλεξάνδρου Καὶ τῆς Πάχας τῆς δεξιῆς.

Αἱ κωδικαὶ τῆς Πάχας καὶ ἔτος.

Αἱ τῆς Ἐκκαδεκαετηρίδος διδασκίαι τῶν δὲ πρὸς ἕξ.

Ἐπὶ Ἀλεξάνδρου Καίσαρος τῆς ἀ δεξιῆς.] Eusebius: καὶ τινὰ κανόνα ἐκκαδεκαετηρίδος πρὸς τῆς Πάχας πρὸς τὸ πρῶτον ἔτος Ἀλεξάνδρου αὐτοκράτορος τῶν χρόνων ἀειγράφου. Mira locutio. Ἐπὶ τῶν πρῶτον ἔτος, pro, Ἐπὶ τῆς πρώτης ἔτους. Ita etiam loquitur lib. iv eiusdem operis, cap. xii. Ἐπὶ τῶν τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐκκλησίας Ἰησοῦ, ὁ πρὸς πολλοῖς εἰσέπειν νῦν βιβλίον ἐγνωρίζετο Νάρκισσος. Hic Ἐπὶ τῶν dixit pro Ἐπὶ τῆς τέττε, nisi mēdosus est Codex. Quare ignoscendum doctissimo scriptori Hieronymo, qui ex Eusebio ad verbum vertens ita scribit: *Rationem Pascha, et temporum, Canonemque scripsit, usque ad primum annum Alexandri Imperatoris circuli, quam ἐκκαδεκαετηρίδα vocant.* Canon enim non in primum annum Imp. Alexandri definit, sed ab eodem incipit.

Nam ridiculum est, Canones astronomicos ad epocham vsque temporum scribi, potius quam ab epocha. Sed tam falsus est in ea re Hieronymus, quam in iis, quæ in Eusebio sequuntur, vertendis. Scribit Eusebius Hippolytum quædam commentatum *εἰς ἑξαήμερον, καὶ εἰς τὰ μὲν τῶν ἑξαήμερον.* Hieronymus autem nomine τῶν ἑξαήμερον totum

D librum Pentateuchi, quem Genesin vocamus, intelligit. Consequenter nomine τῶν μὲν τῶν ἑξαήμερον librum secundum Mosis, hoc est, Exodum. Atqui ἑξαήμερον scriptores Ecclesiastici id vocant, quod Iudæi *נשקרא תשעה* hoc est, Acta creationis, quæ primo capite Geneseos traduntur: cuius argumenti extant v i libri Ambrosij titulo Hexaemeri. idque opus magna ex parte ex Græcis verbatim transtulit. Quare τὰ μὲν τῶν ἑξαήμερον intelliguntur de Paradiso, de arbore scientiæ, de lapsu hominis, Capite secundo.

Αἱ κινελακὴ ἔ Παύλα κτ' ἔτος.] Quemadmodum in altero Laterculo A ratio ἐκκαδεκαετηίδος postulat, vt feriarum successio in Termino Pa- schali a septima feria ad primam progrediatur, sic eadem ratio exigit, vt in hoc laterculo literæ Dominicales secundum ordinem Alphabeti sese consequantur. Si primus annus primi cycli est F, secundi erit G, tertij A, quarti B: & sic deinceps. Itaque propter hanc argutiam con- sequentiæ feriarum, ἐκκαδεκαετηίδα potius, quam ὀκταετηίδα elegit Hippolytus.

Αἱ ὃ παρὰ κληθῆσιν.] Verbum Criticorum παρὰ κληθῆσιν, ὑποκινεῖν, πα- ρεσιζεῖν, ὑποσιζεῖν. Intelligit autem notulas 55, quas miror hic omittas, cum admoneamur etiam huic laterculo appositas fuisse. Nam utique apponendæ erant.

Τὴν δὲ ὡς ἔξ.] Hoc est, διςεκτον, Bisextum. 5 enim, aut 5 sunt sex, & 55 sunt δις ἔξ.

Πρὸ τῆς Κα. Μαί. κν.] Res vetustissima, obseruanda in primis. Quo- ties terminus Paschalis incidit in sabbatum, fiebat translatio ab eo Sabbato, in proximum, quod esset proprie ἀπονησιμός: id est, translatio ieiunii a Sabbato ad sabbatum. Quare vt hoc casu propria vsurpatur ἀπονησιμός, ita improprie, quando terminus incidit in Dominicam: de quo supra. Quoties igitur in hoc Canone Terminus incurrit in Sabbatum, semper octo diebus differtur Pascha: cuius antiquitatis vt exempla rara sunt, ita rationem eius rei ex Victorino petere possumus: qui in Prologo suæ magnæ periodi ita scribit: Sin autem die Sabbati C plenilunium esse contigerit, & consequenti Dominico Luna decimaquinta reperiri, eadem Hebdomade trasmitta, in alterum diem Dominicum, id est, Lunam vicesimam secundam, transferri debere Pascha dixerunt, ne minus eiusdem Dominici peragendo mysterio destinarent, quam sex- tamdecimam, nec amplius, quam vicesimam secundam Lunam aliquan- do reciperent, eligentes potius in Lunam vicesimam secundam diem festi Paschalis extendi, quam Dominicam Passionem ante Lunam quintam- decimam vllatenus inchoari. Tam notabile monumentum vetustatis non poterat magis idoneum interpretem nancisci. Ergo in illa prisca Ecclesia mos erat, nunquam Pascha in xv Nisan celebrare. At poste- rior Ecclesia post xiiii, ad XXI inclusiuè rite celebrari posse sciuit. vt D apud illum Clementem lib. v. 17. Ἀπληρωώτες ἕως εἰκάδος πρώτης Ἑβδωμῆς, ὅπως μὴ ἐν ἑτέρῃ ἑβδομάδι ἐκπέσῃ ἢ τεσσαρεσκαίδεκάτῃ τῆς Ἑβδωμῆς. & reliqua. Hoc igitur proprie esset ἀπονησιμός, vt diximus, cum Terminus incidit in Sabbatum, & illo Sabbato non ieiunatur, sed sequenti. Nullo enim Sabbato ieiunabatur, præterquam illo, quod Resurrectionis Domi- nicam antecedit. Clemens lib. v i. κβ. ἐν ὃ μόνον ἑβδομάτων ὑμῶν φυλακ- τέον ἐν ὄλῳ τῆς ἐνιαυτῆς τὸ τ' ἔκλειε τῶ φῆς, ὅπερ νηστειὴν παροσῆκεν, ἀλλ' ἐχέορ- τάζειν.

τάζειν. & Canon nomine Apostolorum: εἰπερ κληρικὸς ἀρεθείη τῇ ἀγία κινελακῇ νηστειῶν, ἢ τῶ ἑβδομάτῳ, πλὴν ἔ ἑνός, ἢ μόνου, καθαιρεῖται. Ergo co- gnitionem huius vetustæ rei Hippolyto nostro vni acceptam referi- mus. Quod autem Pascha nunquam xv Luna celebraretur, habe- mus illustre exemplum in x libro Gregorij Turonensis, anno Christi 588, cyclo Solis ix, Lunæ xix, in quo Terminus fuit xvi Aprilis, sab- bato. Pascha non est celebratum xviii, in xv Luna, sed xxiiii in xxii Luna. Profecto ille locus Gregorij vel doctissimis faceffere ne- gotium possit absque huius antiquitatis cognitione, de qua nulli re- centiorum ne suboluisse quidem puto. Hoc fiebat, ne solennitas Chri- stiana cum Iudaica concurreret.

LATERCVLVVS TERMINALIS.

Table with 16 rows and 16 columns of letters (A-M) representing a terminal calendar cycle.

LATERCVLVVS DOMINICALIS.

Table with 16 rows and 16 columns of letters (A-M) representing a dominical calendar cycle.

Pulcherrimum igitur est hoc sanctæ vetustatis pignus, in quo ope- ram non lusimus, cum ex illo didicerimus, quæ aliunde non potera- mus.

mus. Quam vitiosa autem sit ratio octaeteridis, ex iis, quæ subieci-
 mus, cognoscere potes. Primum enim posuimus Laterculum Termi-
 nalem, cuius octo columnæ: prima continet terminum Paschalem
 totius Heccædecaeteridos Hippolyteæ, quomodo Græce in lapide
 concepta est. Reliquæ septem columnæ constant binis versibus. Prior
 versus continet numerum aureum, alter verum terminum Paschalem
 illius sæculi vno die feriolem, quam Dionysianum. Nam Terminus
 primi anni ponitur ab ipso Hippolyto x i i i Aprilis, recte, qui a Dio-
 nyfio x i i eiusdem. In hoc Laterculo Terminali vides vitium Hec-
 cædecaeteridos, ex collatione enneadecaeteridos. Mira enim est dif-
 crepantia: quod & puero patet, & Laterculum ipsum loquitur. Præ-
 terea in sexto anno Terminus ponitur in 18 Martij, quatuor diebus
 ante æquinoctium illius sæculi, quod erat in x x i i Martij, neque ta-
 cuit ille, qui nomine Clementis Canones scripsit libro v. ἡμεῖς δὲ
 φυλάσσετε ἀκριβῶς τὴν ἰσημερίαν πρὸς τὴν ἑαρινῆς ὥρας, ἥτις γίνεται
 καὶ εἰκάδι ἔβδοκατά μιλίον, ὅς ἐστι Δύσρησ. At sæculo Apostolorum erat
 τρίτη ἑκατάδι. Sequitur Laterculus Dominicalis septem Columnarum
 singulæ trinum versuum. In primo versu litera Dominicalis. In secun-
 do Dominica Paschalis Hippolyti, quod in fronte litera H notat. In
 tertio Dominica Paschalis recta, quod litera frontalis R indicat. Di-
 screpantia vtriusque vt summa, ita manifesta. neque opus est indice.
 Sed quæ de vitio Octaeteridos dici potuerunt, plene satisfacimus libro
 secundo. Nam ibi de Octaeteride Christiana agitur ex Epiphano: C
 quam duplicatam Hippolytus putauit conuenire rectæ rationi. In
 Laterculo Dominicali Græco fraus est a sculptore, siue quadratario.
 In secunda Heccædecaeteride anno nono vitiose sculptum ἢ Γ. Κ. Α.
 Μ. Α. Ρ. Legendum ἢ ΙΓ. Κ. Α. Μ. Α. Ι. In vltimo anno tertiæ pro ἢ Θ. Κ. Α.
 Lege: ἢ Ε. Κ. Α. Et fortasse ita sculptum est, sed male a legentibus exce-
 ptum. Nam Θ cum Ε magnam affinitatem habet. Anno v i i i sextæ
 vitium ab auctore, non a quadratario. ἢ Σ. Ε. Ι. Α. Π. Ρ. Est hallucinatio.
 Terminus Paschalis positus est in x x v Martij, vt est in laterculo Ter-
 minali. Litera Dominicalis erat Β. Ergo x x v i i Martij Pascha sta-
 tuendum. Pro Σ. Ε. Ι. Legendum Σ. Κ. Α. In sequenti anno vitium a qua-
 dratario ἢ ΙϚ. Κ. Α. Α. Μ. Α. Ρ. Legendum enim Μ. Α. Ι. In penultimo anno eius-
 dem ἢ Γ. Ε. Ι. Α. Π. Ρ. Lege ἢ Σ. Ε. Ι. Α. Π. Ρ. In hac autem octaeteride non raro
 Pascha contingit ante æquinoctium: quod vitium postea correctum
 a Dionysio Episcopo, cuius Epistolæ meminit Eusebius: ἐν ἡμεῖς καὶ κανόνα
 ἐπέθετο δὲ τῆς ἑαρινῆς ὥρας, ὅτι μὴ ἀλλοτε ἢ τῆς τριῶν ἑαρινῶν ἰσημερίαν
 πρὸς τὴν ἑαρινῆς ὥρας, ἥτις γίνεται καὶ εἰκάδι ἔβδοκατά μιλίον, ὅς ἐστι
 Δύσρησ. ἢ Πάσχα ἑορτὴν ἑπιτελεῖν παρισσίδος, nimirum secundum Canonem:
 εἰς πρὸς τὴν ἑαρινῆς ὥρας τὴν ἀγίαν ἢ Πάσχα ἡμέραν πρὸς τὴν ἑαρινῆς ἰσημερίας
 καὶ ἑκατάδι ἑπιτελεῖν, καὶ θαιρεῖσθαι. Sed cum octaeteridum, & cyclorum
 & perio-

A & periodorum Paschalium modus non esset, decretum concilio Car-
 thaginiensi, vt Pascha indiceretur a metropolitano. Canon xxxiiii,
 lxxiiii. idque μὴ ἐν σενῶ χρόνῳ διαστήματι, sed longe ante. Quare &
 idem sancitur concilio Braccariensi secundo: vt superuenturi ipsius
 anni Pascha quo Kalendarum die, vel quæta Luna debeat suscipi, a Me-
 tropolitano Episcopo intimetur: quod ceteri Episcopi, vel reliquus Clerus
 breuiculo subnotantes vnusquisque in sua Ecclesia, adueniente natalis Do-
 mini die, post Euangelicam lectionem populo annuncient. In Concilio
 Autissiodorensi, Canone 11: Vt omnes presbyteri ante Epiphaniam mis-
 sos suos dirigant, qui eis de principio quadragesimæ nuncient, ἐν ἡμέρᾳ
 Epiphania ad populum indicent. Idem Canone 1111 Concilij 1111
 B Toletani. Sed cum etiam in prouinciis & Metropolibus oriretur du-
 bitatio de Pascha, vltimum perfugium erat Ecclesia Alexandrina. Leo
 Papa lxxii Epistola ad Martianum Aug. Studuereque sancti Patres
 occasionem huius erroris auferre, omnem hanc curam Alexandrino Epi-
 scopo delegantes: quoniam apud Ægyptios huius supputationis antiquitas
 tradita esse videbatur peritia, per quam qui annis singulis dies prædictæ
 solennitatis eueniret, sedi Apostolica indicaretur: vt huius scripti ad lon-
 ginquiores Ecclesias indicium generaliter percurreret. Inde Cyrillus Ale-
 xandrinæ vrbis Episcopus ad Africanam synodum ita scribit: Περὶ δὲ τῆς
 Πάσχα, ὡς ἐγράψατε, ἀγέλλομεν ὑμῖν τῆ πρὸς δέκα ἐπὶ τὰ κalendarῶν Μαΐων
 ἡμᾶς ἑπιτελεῖσθαι τῆ ὑπερρχομένη Ἰνδικιῶν. Η ΥΠΟΓΡΑΦΗ. Ο. ΘΕΟΣ. ΚΑΙ
 C Ο. ΚΥΡΙΟΣ. ΗΜΩΝ. ΤΗΝ. ΑΓΙΑΝ. ΣΥΝΟΔΟΝ. ΦΥΛΑΞΑΙ. ΟΠΕΡ. ΕΥΧΟΜΕΘΑ.
 ΤΙΜΩΤΑΤΟΙ. ΑΔΕΛΦΟΙ. Annus ille, quo scribebat, erat ccccxxii
 Christi, vt hodie putamus. Sequenti anno ccccxxiii Pascha ἀναστά-
 σιμον celebratum xv Aprilis, cyclo Solis x i i, Lunæ v i. Sed ad Gallos
 nescio an hæ Octaeterides, & ἐκκοδδεκαετηρίδες peruenerint. Certe eos
 cyclo magno Victoris etiam infra tempora Caroli Magni vfos cōstat.
 In concilio 1111 Aurelianensi, Canone primo ita decretum fuit: Pla-
 cuit itaque, Deo propitio, vt sanctum Pascha secundum Laterculum Vi-
 ctoris (Victorij) ab omnibus Sacerdotibus vno tempore celebretur. qua fe-
 stiuitas singulis Epiphaniarum diebus in Ecclesia populis denunciatur. At-
 que vt vno verbo dicam, vereor, vt illa Heccædecaeteris Hippolytea
 D vnquam recepta fuerit, cum tot absurda in illa relicta sint. Nam alio-
 quin octaeterides Paschales fuisse nouimus ex Epistola Dionysij Epi-
 scopi, de qua supra, & ex Epiphano, eiusque rationes libro secundo
 discussimus. Quare vero periodus Dionysiana Victorianam in Gallia
 excludere non potuerit, nescio. vt neque causas scimus periodi cuius-
 dam Paschalis, quam in Petrocoriis vidimus vna cum C. V. P. Pithæo
 nostro, anno 1583. Augustæ Vesunnæ Petrocoriorum vetustissimum,
 splendorem testantur adhuc eximie priscorum monumentorum reli-
 quæ,

quia, inscriptiones, Amphitheatrum, Turris admirandi operis, quæ sola retinet nomen Vefunnæ. Tam claræ vrbi multum quidem nocuit tempus, sed longe magis superiorum bellorum ciuiliū licentia deformata fuit. Nam & Episcopium, quod amplissimum erat, & Basilica Stephani euerfa sunt. In ea Basilica, in dextro latere Altaris maioris insculptæ erant Dominicæ Paschales litera meliore, quam vt longe infra tempora Iustinianidescriptæ videantur. Titulus ita conceptus est: **HOC EST PASCHA SINE TERMINO ET NUMERUS CVM FINIERIT A CAPITE REINCIPE MARCVS XXIII | AP: XII | AP: IIII | AP: XXIII | .: .: IIII | MP XXXI | AP. XX |** & ita deinceps. In fine autem, **MR. XXVII. AP. XVI | MP. XXXI | AP. XX.** Et medio-criter docto paret initium esse a cyclo Paschali Dionysiano **xvi**, Solari **xxiiii**. Quare incipit aut ab anno Christi **xv**, aut **547**. Desinit autem in anno **cv**, vel **637**. cyclo Paschali **xi**, Solari secundo. Interual-lum, anni **xc**. Sed videntur deesse aliquot Dominicæ, non tamen, vt multo longior concepta periodus fuerit. Quare suspicor fuisse tantum periodum Cyrilli, aut Theophili annorum **xcv**. Quod autem dicit, *Hoc est Pascha sine termino & numero*, intellige, in eo Laterculo Dominicas tantum Paschales comprehendi, nulla mentione Termini Paschalis, & numeri aurei: quod quidem verum est, & res ipsa indicat.

ΨΗΦΙΣ-

691

**ΨΗΦΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΤΟΥ
ΗΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΣΕΛΗΝΗΣ ΕΤΩΝ
ΕΚ ΤΩΝ ΜΑΞΙΜΟΥ ΤΟΥ ΜΟΝΑΧΟΥ.**

Ο αριθμός ἐπὶ ἀπὸ Ἀδάμ μέχρι τῆς ἐνεσώσεως Ἰδ' ἰνδικτῶν ὅ' ἔστι λα' τῆς βασιλείας Ἡρακλείου ἔδισεβασάτε ἡμῶν βασιλείας, καὶ τὴν ἐκκλησιαστικὴν πατριάρχου τε καὶ ψήφον **597**. τῶν δὲ ταῦτα εἰς κή μετρί (ἢ γνώσκε) τὸ ἔπιλίς ἔτος, καὶ πάλιν εἰς ἰθ', τὸ τ' Ἐελωῆς.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΤΟΥ ΗΛΙΟΥ ΕΠΑΚΤΩΝ.

Επακταὶ ἡλίς εἰσὶν ἡ πατρὶς μίαν ἐβδομαδικὴν ἡμέραν τὴν πρώτην τῆς Ἀπριλλίου μηνός. ὡς, φέρε εἶπαι, ἐν τῇ παροῦσῃ ἔτη, ἡ πατρὶς μίαν ἐβδομαδικὴν ἡμέραν, ἀφ' ἧς ἤρξατο ἡ πρώτη τῆς Ἀπριλλίου μηνός, ἐστὶν ἡ 5' τῆς ἐβδομάδος, ἡ γὰρ ἡ πατρὶς σκευή. Ἀλλως. Επακταὶ ἡλίς, ἐστὶν ἡ ποσειὰ ἐβδομαδικὴ τῆς τελευταίας Μαρτίου.

ΠΟΙΑ ΤΩΝ ΤΟΥ ΗΛΙΟΥ ΕΤΩΝ ΑΝΕΠΑΚΤΑ ΤΥΤΧΑΝΕΙ.

Ἀνεπακτὰ ἡλίς ἔτη τὰ τὴν πρώτην τῆς Ἀπριλλίου μηνός ἀπὸ κυριακῆς δευτέρου ἔχοντα.

ΠΕΡΙ ΠΡΟΣΘΕΤΩΝ ΗΜΕΡΩΝ.

Προθεταὶ ἡμέραι, αἱ λοιπαὶ τῶν ἀπὸ μηνὸς πρώτης τῆς Ἀπριλλίου μέχρι πρώτης Δεκεμβρίου, τῶν ξυμπασῶν (ἢ τὸν ἀριθμὸν ἐσῶν, ἢ εἰς ζ' μετρίσῶν. ἀπὸ τῆς πρώτης τῆς Δεκεμβρίου τῶν ἀπασῶν ὁμοῦ καὶ ἐσῶν.

C ΤΙΣ Η ΕΝΝΕΑΔΕΚΑΕΤΗΡΙΣ ΤΗΣ ΣΕΛΗΝΗΣ.

Ἐννεαδέκαετηρίς, ἐστὶ κύκλος ἐννεακάδεκα ἐπὶ Ἐλλωαῖκῶν, καὶ μηνὸς πρώτου ἔτος αὐτῶν λαμβάνων αἰεὶ τὴν δευτέρου ἐν τῇ τῆς Μαρτίου μηνός εἰκάδι τρίτη, καὶ τὸ τελευταῖον, ἡ γὰρ τὸ ἐννεακάδεκατον, τέλει δευτέρου καὶ τὴν τῆς αὐτῶν μηνός εἰκάδα δευτέραν.

ΠΕΡΙ ΤΠΟΤΟΜΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΤΤΕΤΟΥΤΣΗΣ ΗΜΕΡΑΣ

ἐν ἔτεσι τ' Ἐελωῆς.

Υποτομή τῆς ἡμέρας, ἐστὶ τῆς μίας ἡμέρας περιτρίσῶς ἐν τελευταίῳ ἔτη τῆς ἐννεακάδεκαετηρίδος ἔξαιρέσει. καὶ τὸ τὸ τελευταῖον ἔτος γίνε) **597** ἡμερῶν μόνον.

D ΠΕΡΙ ΕΜΒΟΛΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΜΒΟΛΙΜΩΝ ΜΗΝΩΝ.

Εμβολισμός, ἐστὶ ἀναπλήρωσις τῆς τῆς Ἐλλωαῖκου ἔτους ὑπερήσεως τῆς καὶ τὴν ἑνδεκα ἡμερῶν ἡλιακῶν ὑπεροχῶν συμβαίνουσας, διὰ ἐπιπλέον τριακονθήμερων ἐμβολιμῶν μηνῶν γνομήρη, ὡς τὰ τῆς Ἐλλωῆς ἔτη παρὰ τὰ τῶν ἡλίς ἀλλοπῶς ἔχον, ἢ ἰσαριθμοῖς ἀπῶν ταῖς ἡλιακαῖς εἶναι τὰς ἡμέρας, ἢ εἶναι ταῦτα μὴ μόνον **597**, ἀλλὰ καὶ **598**.

ΠΕΡΙ ΠΑΣΧΑΛΙΟΥ ΜΗΝΟΣ.

Πασχάλιος μῆς, ἐστὶν ὁ εἰσὼ εἰσαυτῆ τὰς τῶν ὅλων τῆς Ἐλλωῆς ἐπὶ νεομηνίας

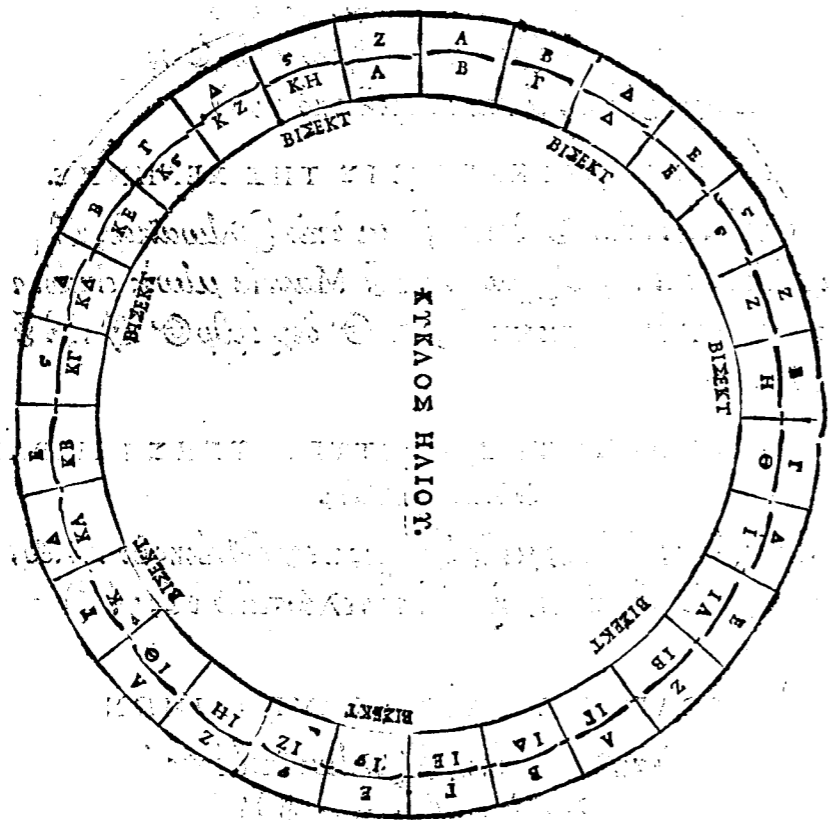
κεκτημένη, τὴν δὲ ἄρχὴν μὲν ἔχων καὶ τὴν ἑξήμαρτον μὲν ὀγδοοάδα, τὸ δὲ ἅμα
 τέλος κατὰ τὴν Ἀπειλίαν. Κατὰ τὸν τὸν τρόπον καὶ ὁ πᾶν τεσσαρεσκαίδε-
 καταίων μὲν κατὰ τὴν εἰκάδα πρώτῃ τῷ Μαρτίου μὲν ὀγδοοάδα, τὸ δὲ ἅμα
 τέλος ἔχει κατὰ τὴν ἑξήμαρτον ἰή. Πέρας καὶ τῆς κατωτέρω νεομηνίας
 τὸ ἐκκαδέκαρον ἔσθ' τῆς ἐνεακαίδεκαετηρίδος, τῆς δὲ ἀνωτέρω νεομηνίας ἔ-
 τεσσαρεσκαίδεκαίαιας τὸ ὀγδοόν.

ΠΕΡΙ ΥΠΕΡΒΑΣΕΩΣ ΤΟΥ ΝΟΜΙΚΟΥ ΠΑΣΧΑ.

Ἰπέρβασις τοῦ νομικοῦ πάσχα, ἐστὶν ὑπέρθεσις ἐπὶ τὰς ἡμερῶν διὰ τὴν τῆς κυρια-
 κῆς ἔτι τῆς τεσσαρεσκαίδεκαίαιας ὁμῆ σὺν ἀντήσιν. ἔξ ἡμέρας δὲ ἕτε τὴν εἰκάδα πρώ-
 τῃ ὑπερβαθῆναι, ἕτε τὴν κέ ὑποκαταθῆναι.

ΠΕΡΙ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΑΝΑΣΤΑΣΙΜΟΥ ΠΑΣΧΑ.

Κανονισμὸς τῆς τελετῆς τοῦ ἀναστασίμου καὶ ζωτικῆς πάσχα, ἐστὶν ὁρισμὸς
 ἡμερῶν ἀπὸ εἰκάδος ἑξήμαρτος Μαρτίου, μέχρι εἰκάδος πέμπτης Ἀπειλίας.
 ἢ ἡ σὺν ἐμπλήσιν τοῦ κατὰ Χριστὸν πρὸς τὸ Ἑβραϊκὸν διαβάλλετο πάσχα, ὁμοίως
 καὶ ἡ σὺν ἐμπλήσιν.

ΗΜΕΡΑΙ

	A	B	Γ	Δ	Ε	ς	Ζ	ς	Β	Δ	Γ	Β	A
Ημέρας ἡμολ.	Σελή νης ἑ- τη.	Επα- κταί.	Μῆνες ῥω- μαίων.	Ποστ- αἶα.	Προ- δεται	Προ- δεται	Ποστ- αἶα.	Μῆνες ῥω- μαίων.	Προ- δεται	Ποστ- αἶα.	Μῆνες ῥω- μαίων.	Σελή νης ἑ- τη.	
Εμβολ.	ΙΘ	ΚΖ	ΦΕΒΡ	Η	Δ		Ε	ΑΠΡΙΑ	ς	ΚΕ	ΣΕΠΤ	Α	
	Α	Θ	ΙΑΝΟΥ	ΚΗ	Α		Δ	ΚΕ	ΜΑΡΤ	ς	ΙΑ	ΣΕΠΤ	Β
	Β	Κ	ΦΕΒΡ	Ις	Δ		ΙΓ	ΑΠΡΙΑ	Α	Γ	ΟΚΤΩ	Γ	
Εμβολ.	Γ	Α	ΦΕΒΡ	Ε	Δ		Β	ΑΠΡΙΑ	ς	ΚΒ	ΣΕΠΤ	Δ	
	Δ	ΙΒ	ΙΑΝΟΥ	ΚΕ	Α		Δ	ΚΒ	ΜΑΡΤ	ς	ΙΑ	ΣΕΠΤ	Ε
	Ε	ΚΓ	ΦΕΒΡ	ΙΓ	Δ		Ι	ΑΠΡΙΑ	ς	Λ	ΣΕΠΤ	ς	
Εμβολ.	ς	Δ	ΦΕΒΡ	Β	Δ		Δ	Α	ΜΑΡΤ	ς	ΙΘ	ΣΕΠΤ	Ζ
	Ζ	ΙΕ	ΦΕΒΡ	ΚΑ	Δ		ΙΗ	ΑΠΡΙΑ	Α	Η	ΟΚΤΩ	Η	
Εμβολ.	Η	Κς	ΦΕΒΡ	Ι	Δ		Ζ	ΑΠΡΙΑ	ς	ΚΖ	ΣΕΠΤ	Θ	
	Θ	Ζ	ΙΑΝΟΥ	Α	Α		Δ	ΚΖ	ΜΑΡΤ	ς	Ις	ΣΕΠΤ	Ι
	Ι	ΙΗ	ΦΕΒΡ	ΙΗ	Δ		ΙΕ	ΑΠΡΙΑ	Α	Ε	ΟΚΤΩ	ΙΑ	
Εμβολ.	ΙΑ	ΚΘ	ΦΕΒΡ	Ζ	Δ		Δ	ΑΠΡΙΑ	ς	ΚΔ	ΣΕΠΤ	ΙΒ	
	ΙΒ	Ι	ΙΑΝΟΥ	ΚΖ	Α		Δ	ΚΔ	ΜΑΡΤ	ς	ΙΓ	ΣΕΠΤ	ΙΓ
	ΙΓ	ΚΑ	ΦΕΒΡ	ΙΕ	Δ		ΙΒ	ΑΠΡΙΑ	Α	Β	ΟΚΤΩ	ΙΔ	
Εμβολ.	ΙΔ	Β	ΦΕΒΡ	Δ	Δ		Α	ΑΠΡΙΑ	ς	ΚΑ	ΣΕΠΤ	ΙΕ	
	ΙΕ	ΙΓ	ΙΑΝΟΥ	ΚΔ	Α		Δ	ΚΑ	ΜΑΡΤ	ς	Ι	ΣΕΠΤ	Ις
	Ις	ΚΔ	ΦΕΒΡ	ΙΒ	Δ		Θ	ΑΠΡΙΑ	ς	ΚΘ	ΣΕΠΤ	ΙΖ	
Εμβολ.	ΙΖ	Ε	ΦΕΒΡ	Α	Δ		Δ	ΚΘ	ΜΑΡΤ	ς	ΙΗ	ΣΕΠΤ	ΙΗ
	ΙΗ	Ις	ΦΕΒΡ	Κ	Δ		ΙΖ	ΑΠΡΙΑ	Α	Ζ	ΟΚΤΩ	ΙΘ	

ΨΗΦΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΜΟΥ ΕΟΡΤΗΣ.

Κρατὴ τὸ ἔσθ' τῆς Σελλῆς, καὶ τὸ ἑξήμαρτον ἐν εἰσὶ ζητημῶν, φέρε εἶπειν, σὺ
 τὰ πρῶτον ἀπὸ Ἀδάμ ἔτι σελέ το ἔσθ' τῆς Σελλῆς πεντεκαδέκατον, τὸ δὲ ἅμα
 ἡλίος πρῶτον. Καὶ σὺ δεξιῶ κανονίς τὰ πρῶτα Σελλῆ κατ' ἀπὸ τῆς ἑξήμαρτος
 Σελλῆς θεωρεῖ τὸν Ῥωμαϊκὸν μῆνα, ὅς σὺ τὰ ἐνεσώπει ἐστὶν ἡ ΙΔ τοῦ πρώτου
 Ἑβραϊκοῦ μηνός, λέγω δὲ τοῦ Νισαῖ. Ἐμβαλλε τούτῃ τῇ ποσῆσιν τὰς ἐπακτῆς
 τοῦ ἡλιακοῦ ἔτους ἐνεσώπει, ἡγῶν τὸ πρῶτον ἐπὶ τὸν ἀριθμὸν ἕτας, ἔκαστα τὸ πρῶ-
 του ἡλιακοῦ ἔτους σὺ πρῶτη ζώνη τοῦ προχῆ καταγεγραμμένης. σὺ ἀγορὴ ἡμέ-
 ραι ἡ. Ἐμβαλλε τὰς ζ'. Ἡ λοιπὴ γωνί ἐστὶν ἡ κυριακὴ ἔκ πρῶτη ἐβδομαδική, καὶ
 διὰ τὴν σὺ ἀντήσιν τοῦ ΙΔ φέροις, ἔτι τῆς κυριακῆς ἡμεῖς ἔσθ' κατὰ χάριν σὺ ἀζύ-
 μοις εἰλικρινείας τὸ καὶ Χριστὸν τὸν θεὸν ἡμῶν ἡξιομῶν. Πάσχα τελεῖν, εἰς τὴν
 αἰγίαν ὑπετίθεμεν κυριακῆ τὴν εορτάσιμον τῆ ἀναστάσεως τελετῆ.

ΨΗΦΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΔΕΚΑΤΗΣ ΤΟΥ ΕΒΔΟΜΟΥ ΜΗΝΟΣ.

Ἐκ δευτέρῃ ἑ κανονίς δεξιῶ Σελλῆ σὺ ποτε πρῶτον κατ' ἀπὸ τῆς Ῥωμαϊκῆς
 μηνός, ἑ Σεπτεμβρίου, τὴν ποσῆσιν ἀπὸ τῆς δεκάτης ἑ μηνός ἐν εἰσὶ Σελλῆ-
 νης ἐεῖκοσὴν πρῶτῃ ὑπάρχουσαν. ἰδιόσπ ἡδε ἐστὶν αἰὶ ἡ δεκάτη ἑ ἐβδόμου παρ'
 Νηη Εβραίοις

Ἐ Σωτῆρος ἡ γέννησις κατ' ἐκείνῳ τῷ δυοκαίδεκάτῳ, διὰ τὸ ἐν περὶ λαμβάνειν ἔτος. Α
 ἔτι τῷ καὶ τὸ πανίερρον βάπτισμα, δέκατον ἔνδεκάτῳ. Ἐ τὸ Σωτῆρον πάθῳ
 τεσσαρεσκαίδεκάτῳ καὶ πεντεκαίδεκάτῳ. τὰ γὰρ μὲν τῆς βασιλείας Αὐγύστου τῶ
 καθ' ἡμᾶς ὡς ἄνθρωπος πεποιήῃ γέννησιν ὁ πατὴρ τῶν αἰώνων ἐκ πατρὸς γέννηθῆς ὡς
 θεός. Τὰ ἔν μὲν μεριζόμηναι πρὸ τὸν ἰε', δωδεκάτῳ τῆς ἰνδικλιανός ἔτει γεγενῆσθαι,
 καθὼς ἔφην, παριστᾷ Ἐ Κυρίε τῶν γέννησιν. ὡσαύτῃ ἐν ἐνδεκάτῳ πάλιν τὰ
 σφά', μεριζόμηναι εἰς τὸν αὐτὸν ἀριθμὸν, ἔτι τῷ δὲ ἀμφοτέρων τῶν ψήφων καὶ
 τὸ νῦν ἐνισάμηνον τῆς ἰνδικλιανός ἔτῳ κτ' τὸν ὁμοίον τρόπον διζεῖν, οἷον τῆς μὲν
 ἀπὸ Αδάμ ἔτεσιν, διὰ τῶν εἰρημνίῳ αἰτίαν κτ' πρὸς ἐσπιν ἑνὸς ἔτους τῆς βασιλείας
 Αὐγύστου μόνοις ἔσι τὸν ἀριθμὸν χοδ', καὶ εἰς τὸν αὐτὸν ἀριθμὸν μεριζομηνόις. Ἐξ
 ἐκατέρων γὰρ τεσσαρεσκαίδεκάτῳ γινώσκει τὸ νῦν ἐνισάμηνον. ὅτε τῷ ἔ ἐπ' ἄλλῃ
 παντὸς ποιῆν πρὸς ἡγήτῃς τὸν ἑκάστῃ τῆς ἰνδικλιανός ἔτους διασκοπεῖν ἐθέλοντας Β
 ἀριθμὸν.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΖΑΧΑΡΙΑΝ
 ΧΡΗΜΑΤΙΣΜΟΥ.

Πρὸς ἡγήτῃ τῷ ἔ τὸν πατὴρ Ἰωάννης ἔ Βαπτιστοῦ γρόμηνον χρηματισμὸν τῷ
 Ζαχαρία, ἔ πρὸς ἐσπιν ἐμνήσθημεν, ἐν τάξει δι' ἀκρίβειας ὑπομνηματίσαι, κτ'
 ποῖον οὗτῳ ἡλίε ἔ Ἐελιώνε γέγονεν ἔτῳ. Ἐ τῆς μὲν ἔπτασιούσι δῆλον τὸ
 καθέστηκεν, ὡς ἑκάτερον τὸ πατὴρ τῆς ἔ Σωτῆρος ὑπέσχετο γέννησεως. οἷον ἡλίε
 μὲν τὸ ἰε', Ἐελιώνε τῷ τῷ θ'. μὲν τῷ κτ' Ρωμαίοις Σεπτέμβριῳ ἔτῳ εἰκάδα ἐβ-
 δόμηνον ἔχων. ἡμέρα τῷ τῆς ἐβδομάδῳ πέμπτη. τὸ γὰρ τῆς αὐτῆς τοῦ Ἰωάννη γέν-
 νήσεως τὸ αὐτὸ ἦν ἡλίε τε ἔ Ἐελιώνε ἔτῳ, ἐν ᾧ γέγονεν ἡ ἔ Σωτῆρος γέννησις, C
 εἰ ἔ ὁ μὲν πρὸς ἡλίε ἔτερος Ἰανιῳ ἔτῳ καὶ εἰκάδα τεταρτῶν ἔχων. ἡμέρα τῷ τῷ
 ἐβδομάδῳ δευτέρα. πάλιν τῷ τῷ αὐτῆς τελευτήσεως, ἦγεν δὲ τῆς ἡλίε μὲν
 τῷ ἰζ', Ἐελιώνε τῷ τῷ δ', μὲν τῷ Αὐγούστῳ, εἰκάδα ἐνάτῳ ἔχων. ἡμέρα τῷ τῷ ἐβδο-
 μάδῳ γ'. ὡς εἶναι τὰ μὲν κτ' Ἐεκα ἔ Σωτῆρος ἔτῳ λγ'. ἡμέρα, πθ'. τὰ τῷ
 Ἰωάννη τοῦ βαπτιστοῦ ἔτῳ λγ'. ἡμέρα τῷ τῷ ἔξ' ἐλάτῃοις κβ' πυγχανοσαι πρὸς τὰς
 τῆ Σωτῆρος ἡμέρας.

ΧΡΟ-

B

C

D

Αδάμ	ἔτη	Σλ'		Ωρίφ καὶ Ζήφ	ζ'	δριδ
Σήθ		σέ	υλε	Γεδων	μ'	δριδ
Ενωε		ρθ'	χκε	Αβιμίελεχ	γ'	δριζ
Καιναν		ρο'	ψηε	Θόλα	κβ'	δρθ
Μελελεήλ		ρξέ	θξ	Γαίρ	κβ'	δισα
Ιαρέδ		ρξβ'	αρκβ	Αμμαϊ'	ιη'	δισθ
Ενώχ		ρξέ	ασπζ	Ιεφθαί	ς'	δισα
Μαθουσαλα		ρξζ'	αυιδ	Εασεβων	ζ'	δσλβ
Αάμωχ		ρση	αχμβ	Αιλων	ι'	δσμβ
Νάε		φ	βρυβ	Αεδων	η'	δσν
.....				Φυλιστείμ	μ'	δση
Σήμ		ρ'		Σαυφών	κ'	δτι
Αρφαξάδ		ρλέ		Αναρχίας καὶ εἰρήμης	μ'	δτη
Καιναν		ρλ'		Ηλὶ ἱερύς	κ'	δπο
Σάλα		ρλ'		Σαμεὴλ ἱερύς	κ'	δτη
Εβερ		ρλδ'		Σαέλ	μ'	δυλ
Φάλεγ		ρλ'		Δαυίδ	μ'	δυο
Ραγαῦ		ρλβ'		Σολομών	μ'	μφι
Σερούχ		ρλ'		Ροβοάμ	ιζ'	δφικζ
Ναχώρ		σο'		Αβιά	γ'	δφλ
Θάρρα		ο'		Ασά	μα'	δφοα
Αβεραίμ		ρ'		Ιωσαφάτ	λθ'	δχε
Ισαάκ		ξ'		Ιωράμ	η'	δχη
Ιακώβ		πσ'		Ορχίας	α'	δχθ
Λευί		μζ'		Γοθολία	ζ'	δχκς
Καάθ		εβ'		Ιωάς	μ'	δχξς
Αράμ		οε'		Αμασίας	κθ'	δχθε
Μούσῃς		π'		Οζίας	νβ'	δψμζ
Εν τῇ ἐρήμῳ		μ'		Ιωαθάμ	ις'	δχξγ
Ιησῆς		λβ'		Αχάζ	ις'	δψθ
Οἱ πρὸς βύττοι		η'		Εζεκίας	κθ'	δων
Χεσαρσαθέμ		η'	Γθθ	Μανασῆς	νε'	δωξγ
Γοθονιήλ		ν'	Γθθ	Αμώς	ε'	δωξε
Αιγλώμ		ιη'	Γθοζ	Ιωσίας	λα'	δωης
Αώθ		ν'	δκζ	Ιωαχάς	ά'	δωης
Σαμεγάρ		κ'	δμζ	Ιωακειμ	ια'	δθη
Ιεβουαίσι		κ'	δξζ	Ιεχονίας	ά'	δθθ
Δεββόρα		μ'	δρζ	Σεδεκίας	ια'	δθκ

Χ Ρ Ο Ν Ω Ν Α Ρ Ι Θ Μ Η Σ Ι Σ
 Κ Α Ι Ο Μ Α Σ .

Ναβαχοδονοσόρ	κδ'	δθμδ	Μάρκος Αντωνίν	ισ'	εχογ
Ουαλαμαδαράχ	έ	δθμθ	Κόμοδος	ιβ'	εχπθ
Βαλτάσαρ	γ'	δθνε	Σεσηεος	ιή	εφγ
Δαρεί	ιζ'	δθξθ	Αντώνιος Καρακάλλη	ζ'	εφι
Κύρ	λβ'	ελζ	Αντώνιος άλλ	δ'	εφιδ
Καμβύσης	ή	εθ	Αλέξανδρος Μαυρίας	ιδ'	εφκζ
Δαρεί	κή	κα'	Μαξιμίμ	γ'	εφλ
Ξέρξης	κα	ειη	Γορδάνος	ς'	εφλς
Αρξείνης	λγ'	εθα	Φίλιππ	ς'	εφμβ
Δαρεί	ιβ'	ερι	Δέκιος	α'	εφμγ
Απαρξέρξης	λδ'	ερμδ	Γάλλ	β'	εφμε
Ωχος	κα'	ερεε	Ουαλεριανός και Γαλίν	έ	εφξ
Αρσής ωχος	β'	ερεζ	Κλαύδιος	α'	εφξα
Δαρείος	ς'	ερογ	Αυρίλι	ς'	εφξζ
Αλέξανδρος ο Μακεδών	ιβ'	ερπε	Πεσβος	ζ'	εφοδ
Πτολεμαίος ο Αιγύπτις	κδ'	εσθ	Κάρος και Καρίν	β'	εφος
Πτολεμαί	λ'	εσλθ	Διοκληπιανός	κ'	εφλς
Πτολεμαίος ο Βεργέτης	κέ	εσζδ	Κωνσταντίν	λβ'	εωκη
Πτολεμαίος φιλοπάτωρ	ιζ'	εσπα	Κωνσταντίν	κδ'	εωιβ
Πτολεμαίος οπρανής	κγ'	ετα	Ιεβλιανός	γ'	εωιε
Πτολεμαίος φιλομήτωρ	λέ	ετλθ	Ιοβλιανός	α'	εωνς
Πτολεμαί	κθ'	ετζη	Ουαλεριανός	ί	εωξς
Πτολεμαίος οφσκων	ισ'	ετπδ	Ουάλης	δ'	εεο
Πτολεμαί	θ'	ετγ	Θεοδόσι	ισ'	εωπς
Πτολεμαίος ο και Αλέξανδρος	γ'	ετς	Αρκαδιος	ιδ'	εθ
Πτολεμαίος ο σωτήρ	ή	ευδ	Θεοδόσι	μβ'	εθμβ
Διόνυσος ο νέος	κή	ευλβ	Μαρκιανός	ς'	εθμη
Κλεοπάτρα	κβ'	ευιδ	Λέων	ιή	εθξς
Γάιος Ιέλιος Ρωμαίων	δ'	ευηη	Ζήνων	ιζ'	εθπγ
Καίσαρ Αύγυστος	ιζ'	εφιε	Αναστάσι	κζ'	εθι
Γιβέλιος	κβ'	εφλζ	Ιεσπίος	θ'	εθ
Γάιος	δ'	εφμα	Ιεσπιανός	λή	εθζ'
Κλαύδι	ιδ'	εφνε	Ιεσπίος νέος	ιγ'	εθ
Νέρον	ιδ'	εφξθ	Γιβέλιος	δ'	εθδλ
Ούεσσασιανός	ί	εφοθ	Μαυρίκιος	κ'	εθδ
Γίβος	γ'	εφπε	Φωκάς	ή	εθβ
Δομετιανός	έ	εφλζ	Ηράκλειος	λα'	εθλγ
Νέρβας	α'	εφηη	Κωνσταντίνος	α'	εθλδ
Τραϊανός	ιή	εχισ	Κωνσταντίνος	κζ'	εθξα
Αδριανός	κα'	εχλζ	Κωνσταντίνος	ιζ'	εθρη
Ελιος Αντωνίν	κ'	εχνς	Ιεσπιανός	ί	εθρη

A

B

C

D

Λέων

Λέων	γ'	εθλα	ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΞ ΧΙΛΙΕΤΗΡΙΑΩΝ
Τιβέρι	ζ'	εθρη	ΠΟΤΕ ΤΟΥΤΩΝ ΕΚΑΣΤΗ ΚΑΙ
Ιεσπιανός πάλιν	ς'	εθδ	ΕΠΙ ΤΙΝΟΣ ΠΕΠΛΗΡΩΤΩΙ.
Φιλιππικός ο και Βαρδάνης	β'	εθς	Η α' εν τω τῷ Ιαρέδ' έτει
Αρτεμίσιο	γ'	εθθ	Η β' εν τω τῷ Νάε' έτει
Θεοδόσι	α'	εθι	Η γ' εν τω τῷ Παγαυ' έτει
Λέων ο και Κόνων	κέ	εθλε	Η δ' εν τω τῷ Αωθ' έτει
Αρτυάσδος	γ'	εθλη	Η γ' εν τω τῷ Κύρε τῷ
Κωνσταντίν	λα'	εθθθ	Πέρσε έτει
Λέων υἱος Κωνσταντίν	έ	εθδλ	Ης' εν τω τῷ βασιλείας τῷ
Κωνσταντίν υἱος Λέοντος σωτήρ			Ανασασίε έτει
μηξι Ειρίωη	ίμ'β'	εθσδ	
Κωνσταντίν μόν	ς'μ'θ	εθλ	ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΙΑ' ΠΕΡΙΟΔΩΝ ΤΩΝ
Ειρίωη ή μητηρ αυτῶ πάλιν	β'μ'ς	εθθβ	ΑΠΟ ΦΑΒ' ΕΤΩΝ. ΠΟΤΕ ΚΑΙ ΕΠΙ
Νικηφόρ	ήμ'θ'	εθα	ΤΙΝΟΣ ΕΚΑΣΗ ΤΕΤΑΝ ΠΕΠΛΗΡΩΤΩΙ.
Σταυραμί	β'	εθγ	Η α' εν τω τῷ Ειδω' έτει
Μιχαήλ και Θεοφύλακτος	β'	εθε	Η β' εν τω τῷ Ιαρέδ' έτει
Λέων ο ημιένης	ζ'	εθιβ	Η γ' εν τω τῷ Λαμέχ' έτει
Μιχαήλ	θ'	εθκα	Η δ' εν τω τῷ Νάε' έτει
Θεόφιλ	ιβ'	εθλγ	Η ε' εν τω τῷ Εβερ' έτει
Μιχαήλ ο υἱος αυτῶ σωτήρ μηξι			Ης' εν τω τῷ Ναχωρ' έτει
Θεοδώρα	ιδ'		Η ζ' εν τω τῷ Αρβ' έτει
Μιχαήλ μόν	ια'		Η η' εν τω τῷ Φιλιππαιών' έτει
Μιχαήλ και βασιλεί	α'		Η θ' εν τω τῷ Εζεκία' έτει
Βασιλεί	ιβ'		Η ι' εν τω τῷ Φιλομήθεος' έτει
Λέων η Αλέξανδρ υἱοι αυτῶ	κς'		Η ια' εν τω τῷ βασιλείας
Αλέξανδρ και Κωνσταντίν	α'		Κωνσταντίνε έτει
Κωνσταντίν μόν	ζ'		
Κωνσταντίν Ρωμαένος			

B

C

D

Nnn 4 ΔΗΛΩ-

ΔΗΛΩΣΙΣ ΤΩΝ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΩΝ Α

ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ, ΠΟΤΕ ΚΑΙ ΕΠΙ ΤΙΝΟΣ

αυτων εκασον επληρωθη.

Εν ετη πα Μωσείας ητ' απο Αιγυπτου γεγονεν εξοδος το πρωτον παχα τω υαν Ισραηλ και τον παρ αυτοις πρωτον μηνα, λεγω δη τον Νισαν, ην δε τω απο Αδαμ το ζωζ'.

Εν ετη ιβ' Ιησθ τω Ναυη εισηλθεν εν τη γη τ' επαγγελιας εις τα αγια τω αγιων ο αρχιερεις και την ιτ' ζ' μωυς, ηρου τω Θεσι. ην δε τω απο Αδαμ το ζωζγ'

Εν ετη κε τ' αυτ' Ιησθ ο Ιθβελαϊος ηρξατο καθ' Εβραιυς ψηφισεως, τωτ' εστιν η πεντηκονταετηρις. ην δε τω απο Αδαμ το ζωπς'.

Εν ετει δ' τ' βασιλειας Σολομωνος ο εν Ιεροσολυμοις ηρξατο οικοδομειν ναος. ην δε τ' απο Αδαμ το δουδ'.

Εν ετει γ' τ' βασιλειας Ιωακειμ το πρωτον ετος ψηφισε τ' εις Βαβυλωνα τω υαν Ισραηλ δαπομιας. Β ην δε τ' απο Αδαμ το δουθ'.

Εν ετει ια Κυρου τω Περσε το τ' αιχμαλωτιας τελου αιων ετος συνεπληρωθη η γεν το ο. ην δε τ' απο Αδαμ το δουθ'.

Εν ετει γ' τ' βασιλειας Δαρειου τω Μηδε υπο Ιησθ τω Ιωσεδεκ και Ζαροβαβελ τω Ζαλαθιηλ ο εν Ιεροσολυμοις αυθις οικοδομηθη ναος. ην δε τ' απο Αδαμ το εια'.

Εν ετη β' τ' βασιλειας Αυγουστου Καισαρος Ινδικτοι ηρξαντο ψηφισεως, και οι τ' Ρωμαϊων μωυς ε πορτορον η κατ' αυτων κωροσ αυτων επινοηθεντες. ην δε τω απο Αδαμ το ευζ'.

Εν ετει μγ' αυτ' (χρυστ) καθ' ημας ο υπερ ημας μονοχρησ τ' παρος υος Ιησθ Χεισοσ, και φυσει γινε) δι ημας τελειος ανθρωπος, φυση τελεος δι εαυτον υ παρχων θεος. ην δε τ' απο Αδαμ το εφα'.

Εν ετει ιε τ' βασιλειας Τιβερια εν τω Ιορδανη βαπτισε, και τω εν πνευματι αγιω τω πνευσσι ηοθεσιαν χαρισε. ην δε τ' απο Αδαμ το εφλ'.

Εν ετη ιθ' τω αυτ' επι το σωτηριον ιε) παθου, απαθην εντευθεν τη ημετερα φυση δωρεμωσ. ην δε τ' απο Αδαμ το εφλδ'.

Εν ετει κ' τ' βασιλειας Κωνσταντινυ η εν Νικαγια γερονε σωδοσ. ην δε τ' απο Αδαμ το εωις'. τωων C απο Χεισου δε το πς'.

Εν ετει β' τ' βασιλειας Θεοδοσιου η εν Κωνσταντινυ πολει γερονε σωδοσ. ην δε τ' μω' απο Αδαμ το εωοβ. τωων δε απο Χεισου το τοβ'.

Εν ετει γ' τ' βασιλειας Θεοδοσιου τω νεε η εν Εφισω το πορτορον γερονε σωδοσ. ην δε τωων μιν απο Αδαμ το εθμγ'. τωων δε απο Χεισου το υγ'.

Εν ετει α' τω βασιλειας Μαρκιανυ η εν καρχηδονι γερονε σωδοσ. ην δε τωων μω' απο Αδαμ το εθμγ'. τωων δε απο Χεισου υμγ'.

Εν ετει κς' τ' βασιλειας Ιουστινιανυ η γερονε σωδοσ. ην δε τωων μιν απο Αδαμ το εμε. τωων δε απο Χεισου φμε.

ΤΕΛΟΣ.

NOTÆ

A. NOTÆ IN ECLOGAS MAGNI

COMPVTI EX MAXIMO MONACHO.

DONATVS sum vetustissimo Computo Græco Maximi Monachi a quodam viro spectatissimæ pietatis & eruditionis. Liber est optimæ notæ scriptus ante DCXXXVI annos. Ex eo ea excepimus, quæ ad rem nostram facere visa. Scribebat librum suum LXXXIII annis antequam Bedas Anglosaxo Computos suos & libros de Temporibus ederet, iste quidem noster anno Christi Dionysiano 641, ille 725, ambo monachi, & supra captum suorum temporum eruditi. Integrum volumen poterit edi non sine fructu: sed non est huius loci,

B neque temporis.

Ο αειθμωσ ετων] Tres Æræ siue Computi temporum sunt, quibus vtuntur Scriptores Constantinopolitani: duæ quidem propriæ illorum, tertia illis cum reliquis Orientalibus Christianis communis, quam ideo Orientalem vocare placuit, quæ a capite, ad Christum, annos absolutos putat 5500. Eam Antiocheni, & Arabes Christiani, vt alibi docuimus, vocant *تاريخ من هبوط آدم* εποχην απο τ' καταβασεωσ, ηρου τωσ πλωσεωσ Αδαμ. Reliquarum duarum priorem vocauimus Paschalem, quod Computum Cycli Paschalis doceat vna cum Indictione: alteram autem Lunarem, quod per XIX diuisa, det cyclum Lunarem sæculi Iustiniani, & infra illud sæculum. Harum

C trium vetustissima, & tritissima est Paschalis annos determinans a capite, ad annum primum Christi Dionysianum, 5508. Omnes enim Ecclesiæ sub Patriarcha Constantinopolitano hodie ea tantum actus suos Legitimos, Fastos, & tempora sua signant, Moschovita, Bulgari, Georgiani, Iberi, Circassi, Illyrij, Albani, Græci omnes, Christiani Arabes, vt est in meis peruetustis Euangeliiis Arabicis. In literis, quas ad Maximilianum II Imperatorem Germanorum misit CZAR Iuban Basiliowitz magnus Moschouitarum Imperator, ita scriptum fuisse memini: *Scriptum in aula nostræ Dominij urbis Moschow, anno creationis Mundi 7084, mense Januario, Indictione III, Regni nostri XLIII, Imperij Russia xxx, Castalia xxIII, Ostroconia XXI, &c.* Aufer annos Christi 1576 ab annis 7084. Remanet differentia annorum Computi Græcorum Paschalis, & annorum Christi Dionysianorum. Differentia Computi Lunaris & annorum Dionysianorum 5494. Differentia Computi Orientalis & eorundem annorum Christi, 5500. Tot Computorum temporalium vsus magnam perturbationem & historię, & animis lectorum adferunt. Remedium huic malo subie-

D cimus Tabulam trium horum Computorum triplicem. Prima pars continet doctrinam vtriusque cycli Lunaris, & Solaris. Secunda epochas

TABVLA TRIVM ÆRARVM									
Linea anna- lis vtriusque cycli in Co- puto Lunari.	Linea anna- lis vtriusque cycli in Co- puto Pascha- li.	Linea anna- lis vtriusque cycli in Co- puto Orienta- li.	Epactæ Solis.	Littera Romana Domini- calis.	xiiii Nisan.	Conuersione xiiii Nisan.	x. Tifsi	Conuersiones x Tifsi.	
I	xvii 17	ix 9	7	BA	v Apr.	6	xxv Sep.	3	
II	xviii 18	x 10	1	G	xxv Mar.	1	xiiii Sep.	6	
III	xix 19	xi 11	2	F	xiii Apr.	6	iii Oct.	2	
IIII	xx 1	xii 12	4	E	ii Apr.	2	xxi Sep.	7	
v	xxi 2	xiii 13	5	DC	xxii Mar.	5	xi Sep.	3	
vi	xxii 3	xiiii 14	6	B	x Apr.	1	xxx Sep.	1	
vii	xxiii 4	xv 15	7	A	xxx Mar.	6	xix Sep.	4	
viii	xxiiii 5	xvi 16	2	G	xviii Apr.	1	viii Oct.	7	
ix	xxv 6	xvii 17	3	FE	vii Apr.	7	xxvii Sep.	5	
x	xxvi 7	xviii 18	4	D	xxvii Mar.	3	xvi Sep.	1	
xi	xxvii 8	xix 19	5	C	xv Apr.	1	v Oct.	4	
xii	xxviii 9	xx 1	7	B	iiii Apr.	4	xxiii Sep.	2	
xiii	i 10	xxi 2	1	AG	xxiiii Mar.	7	xiii Sep.	5	
xiiii	ii 11	xxii 3	2	F	xii Apr.	5	ii Oct.	1	
xv	iii 12	xxiii 4	3	E	i Apr.	1	xxi Sep.	6	
xvi	iiii 13	xxiiii 5	5	D	xxi Mar.	4	x Sep.	2	
xvii	v 14	xxv 6	6	CB	ix Apr.	2	xxix Sep.	7	
xviii	vi 15	xxvi 7	7	A	xxix Mar.	5	xviii Sep.	3	
xix	vii 16	xxvii 8	1	G	xvii Apr.	3	vii Oct.	6	
xx	viii 17	xxviii 9	3	F					
xxi	ix 18	i 10	4	ED					
xxii	x 19	ii 11	5	C					
xxiii	xi 20	iii 12	6	B					
xxiiii	xii 21	iiii 13	1	A					
xxv	xiii 22	v 14	2	GF					
xxvi	xiiii 23	vi 15	3	E					
xxvii	xv 24	vii 16	4	D					
xxviii	xvi 25	viii 17	6	C					
	5494	5508	5500						

AD CHRISTVM.

Septembris. Adde igitur 1597 annis 5494, 5508, 5500. Habebis an-
num

chas Terminorum A
Paschaliū. tertia
Epochas decimæ
Tifsi, cuius in pri-
mis rationem ha-
bet: nō vtiq. quod
eam diem obser-
uarent, sed propter
δρασηλισμὸν Ζα-
χαρίου. Rursus pri-
ma pars quinque
versibus constat. B
Tres primi versus
pertinēt ad vtrun-
que cyclum ea-
rum ærarum, ad
quas pertinent, vt
docet titulus fron-
talis. Nam prior
numerus maiuscu-
la litera est cyclus
Solis. posterior nu-
merali caractere C
est cyclus Lunæ.
In calce vniuscui-
usque versus ad-
ditæ sunt differen-
tiæ annorū Christi
& ærarum. Quar-

to versu locata est litera Dominicalis Ro-
mana: quinto epactæ Solis. Reliqua pa-
tent. Methodus hæc est. Primum scias
annos æræ propositæ. Hoc consequeris,
si differentiam annis Christi addas. Sed
memineris putare a Kalend. Septembris.
Ideo anni Christi vnitare augendi. quia
in Kalendis Septembris ipsi vno anno
amplius annos Christi incipiunt putare,
quam Romana Ecclesia. Ideo hoc anno
1596, incipiet annus Christi 1597 a Kal.

A num 7091 æræ Lunaris, 7105 æræ Paschalis, 7097 æræ Orientalis. Pro
perpetua regula minue duo de æra Lunari. Habebis 7089. quibus
& cæteris duobus æris 7105, 7097 per 28, & 19 diuisis, habebis v cy-
clum Solis pro æra Lunari, xxi pro æra Paschali, xiiii pro æra Orien-
tali. Item 2 cyclum Lunarem pro æra Lunari, 18 pro Paschali æra, 10
pro æra Orientali.

Tης κυκλώσεως ἰνδελικῶνος] Scribebat hæc, vt initio diximus, anno Chri-
sti 641, indictione xiiii, quæ indictio cæpit a Septembri anni 640, cum
iniret annus 6135 æræ Lunaris, de qua æra ipse ex perpetua regula mi-
nuit duos annos, ad methodum vtriusque cycli. Sed ad methodum
Indictionis minuenda erat vnitas tantum, vt patet. Quis tam solido
B animo, quem non moueant de statu tot ærarum licentiæ, deinde mi-
nutiones annorum, aut additiones, præsertim vbi eius rei nulla fit
mentio? Nam culpa auctorem nostrum liberare non possum, quod
non monuerit eum esse annum 6135, sed truncatum duabus vnitati-
bus, propter vsum cyclorum.

Περὶ τῶν τοῦ ἡλίου ἐπακτῶν] Epactas Solis Latinus Computus con-
currentes, Æthiopicus Græco & vetusto nomine πλωθίων vocat. Eæ
nascuntur ex cycli Solis progressu, & eadem est doctrina. Eæ epactæ
cum regularibus compositæ dant feriam diei, ad quem pertinent re-
gulares propositi. Arbitrariæ autem sunt Epactæ, vt & regulares. Sed
hoc differunt, quod regulares semper iidem sunt: epactæ siue concur-
rentes mutantur cum processu cycli Solaris. Quod igitur vtraque
arbitraria sint, ita intellige. Sunt Kalendæ Martij initium anni tui.
(Nam & hoc quoq. arbitrarium) Si eius Regulares sunt vnitas, vt de-
bet esse, quia hinc principium anni, secundæ Martij Regulares erunt
duo, tertiæ tria. & sic deinceps vsque ad septem. Vide vnde instituis
initium cycli Solaris tui, id est, cycli Epactarum. Incipiat primus an-
nus cycli Epactarum hoc anno Christi 1596 a Kal. Martij. Vide quo-
ta sit feria Kalendæ Martiæ hoc eodem anno. Est autem secunda fe-
ria. Itaque epacta Solaris erit vnitas anno primo, secundo binarius,
tertio ternarius, quinto propter bisextum senarius. Et sic deinceps.
Hoc & puero planum est. Noster autem Maximus incipit annum.

D Computi a Kalendis Aprilis, more prisco Ecclesiæ. Ideo regularis Ka-
lendarum est vnitas. Ergo si in primo anno cycli epactarum, feria Ka-
lendarum Aprilis est Dominica, patet epactas Solis esse septem: &
quidem tunc inutiles esse, ac totum annum fore ἀνεπακτον, vt ipse lo-
quitur, hoc est, sine epactis: quia septem epactæ cum vno regulari com-
positæ, abiectis septenariis, dant feriam diei propositæ. Ergo epactæ
septenariæ non sunt in vsu: sed tunc Regulares ipsi sunt characteres
feriarum sine ope epactarum Solarium.

Ἐπακταί

704

IOSEPHI SCALIGERI

Επακταὶ ἡλίας εἰσὶν αἱ ᾤδα μίαν] Recte. Epactæ Solis cum vno regulari A
Kalendarum Aprilium conflant feriam ipsarum Kalendarum. Ergo
Epactæ Solis sunt feria ipsarum Kalendarum dempta vnitate: hoc est,
quod vocat ᾤδα μίαν. Necessario igitur epacta anni est eadem cum
feria vltimæ Martij, quod & ipse Maximus non omisit.

Ἀνέπακτα] Iam ostendimus ἐτ' ἀνέπακτον esse, quando epacta est
septenarius numerus. Tunc enim Regularis Kalendarum, & conse-
quenter omnes Regulares totius anni sunt ipsæ feriæ anni.

Ἀφ' ἧς ἡξάτω ἡ πρώτη ἔ. Ἀπριλίου μηνός] Anni Ecclesiastici mensis
primus Aprilis. Canon xvii libri v sub nomine illius Clementis:
ἡ τις γίνε. δ' αὐτῆρα καὶ εἰκάδι ἔ. δωδεκάτης μηνός, ὅς ἐστι Δύσερ'. Si Aprilis
est primus, ergo Martius, qui & Dystrus, est duodecimus. Sic Ana- B
stasius Anthiochenus Aprilem mensē primum vocat, & Gregorius
Turonensis Nouembrem octauum, Augustum quintum.

Προθεταί] Quos nostri Computatores Regulares, hos Græci προ-
θεταὶ ἡμέρας vocant. Doctrina est mere Græcorum & Orientalium,
non Romanorum. Romanorum enim cyclus Solaris longe melior,
& expeditior per literas dominicales. Itaque tunc superflua est doctri-
na Epactarum Solarium, & regularium. Non tamen omiserunt con-
ditores Computi Romani, magis ne doctrinæ Computi aliquid de-
esset, quam vt sine illa doctrina methodus Computi Romani imper-
fecta videretur. Proprie & naturaliter Regulares dierum sunt tot vni-
tatum, quota est litera ab A, qua notati sunt dies. Exemplum: Ka- C
lendæ Martij notatæ sunt litera D, quæ est quarta ab A. Ergo Regu-
lares Kalendarum Martij sunt quatuor. Sic Regulares Kalendarum
Aprilis septem, propter literam G septimam ab A. Quia vero arbi-
traria res est, possunt quilibet regulares statui, sed ad eorum regulam
epactæ Solares statuendæ. Si igitur secundum quantitatem literarum
Regulares statuuntur, & principium anni ordiendum est, vt debet, a
Martio, Epactæ Solis in primo anno cycli Solaris erunt duæ. Sed se-
cundum nostrum auctorem, est vnitas, non binarius, quia apud eum
Kalendarum Martiarum Regulares sunt quinque, non quatuor.
Secundum eum igitur Regulares siue προθεταὶ ἡμέραι nascuntur
ex diuisione τ' ὀμάδ' τ' πῶν ἡμερῶν, hoc est, ex diebus collectis a prima D
Aprilis, ad primam Decembris. Regularis Kalendarum Aprilis, vn-
de principium anni, est vnicus tantum. Diuide dies Aprilis, hoc est, 30,
per 7. relinquuntur 2, qui cum regulari Aprilis faciunt tres regula-
res Mai. Dies Aprilis, & Mai simul sunt 61. Diuisi per septem relin-
quunt quinque: qui cum vnitate coniuncti, id est, cum vnico re-
gulari Aprilis dant sex regulares Iunij. Ita de aliis. Breuiter ita. Vi-
de quota est litera vniuscuiusque diei. Is numerus vnitate auctus
dat

A dat regulares diei. Quinta Iunij est B. quæ litera est secunda ab A.
duo igitur significat. & cum vnitate fient regulares quintæ Iunij.

Ἐννεαδεκαετήρης] Secundum membrum Computi pertinens ad Lu-
nam: vt illud prius ad Solem. Enneadecaeteris, inquit, sumit initium
a xxiiii Martij, definit in xxii eiusdem. Quod interuallum est die-
rum 6939. hor. 18. 6.

Ἰποβρωή] In superiori Canone Enneadecaeterida dixit incipere a
xxiiii Martij, definire in xxii eiusdem. Vltimus annus cycli inci-
pita iiii Aprilis. Vndecim dies, qui est excessus Solis, deducantur
de quarta Aprilis. Relinquitur caput anni priam Enneadecaeteridis
in xxiiii Martij. Atqui diximus annum primum incipere a xxiiii
B Martij. Abundat igitur vnus dies in cyclo. Quare annus vltimus
mutilandus die vno, vt fiat duntaxat dierum 353. Hanc υποβρωή ἡμέ-
ρας Computatores nostri vocant saltum Lunæ. Et in quo mense fa-
cienda sit tam illi, quam hic noster in magno Computo docet. Sed
omnia hæc ridicula sunt. In vera enim Enneadecaeteride non est ne-
cesse vllam υποβρωή facere. neque vllus annus Lunaris mutilus est na-
tura, qualis defectiuus apud Iudæos, quem illi de industria mutilant,
non quod longior iusto videatur, sed quia sæpe trāsferunt neomeniam
Tisri: vt necesse sit, aut illum annum, in quo facta est translatio, aut
sequentem, claudicare, aut etiam antecedentem, si ita res postulat.

Μὴ μόνον 5ψικς] Nouemdecies 354 dies fiunt 6726. Sed nouemde-
C cies 354. 8. 876, fiunt 6732. 23. 444. Differentia, dies 623. 444. Tan-
tum dispendium fit temporis ex neglectu appendicum scriptulorum.
Sed quid est hoc, Enneadecaeterida sine mensibus embolimis esse die-
rum 6726, interueniente Embolismo septem mensium, id est, 210 die-
rum, fieri dierum 6935? imo 6936 dicendum erat. Neque vero hoc satis.
Est enim dierum 6939, præter horas 16. 595. In Enneadecaeteride sunt
mensēs τριακοντῆ ἡμέρας 124: caui 111 duntaxat. Sed in hac re omnes
Computatores valde ratio fugit, ignoratione veræ Enneadecaeteridis
& totius Computi Iudaici.

Παρχάλιον μῆνα] Paschalis mensis habet initium in octaua Martij,
finem in v Aprilis. Nam neque citra octauam Martij, neque vltra
D quintam Aprilis fas fuit fines neomeniarum Paschaliū promouere,
quandiu æquinoctium hæsit in xxi Martij, in qua id temporibus Con-
stantini statuebatur. Hodie vsque ad 27 Februarij citimum mensem
statuere licet, & pro veteri Nisan, Adar secundum assumere. Inter ci-
timam, & vltimam neomeniam Paschalem, interiecti sunt dies xxvii.
Assumpto vtroque termino fiunt dies xxix. Hoc interuallum vocat
πάρχάλιον μῆνα, nimirum quod intra hos fines consistant xix neome-
niæ Enneadecaeteridos Paschalis.

Υπέροσιν] Quemadmodum Hebræi ὑπέροσιν suas ciuiles habent, A
 διὰ τὴν σὺνέχουσαν δυοῖν (αββὰς) ita etiam cyclus Paschalis habet ὑπέ-
 ροσιν διὰ τὴν σὺνέμπλωσιν τῆς κυριακῆς ἡμέρας καὶ ἑνομικῆς Πάχα. Nam
 si Dominica in terminum Paschalem incurrit, tunc diffunditur dies,
 & celebratio resurrectionis transfertur in Dominicam proxime se-
 quentem, ita vt ἀναστάσιμον Πάχα in xx i die mensis Paschalis cele-
 bretur. In xvi i Canone libri quinti sub nomine Clementis: μηκέτι ὁ
 πατριάρχης μὲν Ἰουδαίων ἐορτάζειν. ἐδὲ μία γὰρ κοινωνία ἡμῖν νῦν παρὰ αὐτοὺς.
 πεπλάνη ὅτι καὶ αὐτὴ τὴν ψῆφον, ἣν νομίζουσιν ἐπιτελεῖν, ὅπως πρὸς ἀχό-
 ρον ὡς πεπλάνημένοι, καὶ τῆς ἀληθείας ἀπεχρονισμένοι. ὑμεῖς ὁ φυλάσσετε
 ἀκερβῶς τὴν ἰσημέριον προπρὸ τῆς ἐαρινῆς ὥρας, ἥτις γίνεῃ δουλῆρα καὶ εἰκάδι ἑ-
 δωδεκάτε μῆκος, ὅς ἐστι Δύσεθ, ἐπιτηρεῖτε εἰκάδι πρῶτης (ελληνῆς, ὅπως B
 μὴ ἐν ἐτέρᾳ ἐβδομάδι ἐμπέσῃ ἢ τεσσαρεσκαίδεκάτῃ τῆς (ελληνῆς. Ἐπλάνης
 γρηγομένης ἀγνοία δις ἑξ ἐνιαυτοῦ ἐπιτελέσασθαι τὸ Πάχα, ἢ ἐν ἄλλῃ ἡμέρᾳ
 ἐορτάσασθαι τὴν ἑκείνην ἡμέραν, ἀλλ' ἐν κυριακῇ μόνῃ.

Κανονισμόν] Κανονισμὸς neomeniæ citimæ & remotissimæ, sunt dies
 xxix, vt vidimus proximo Canone. Κανονισμὸς autem citimæ & re-
 motissimæ Dominicæ resurrectionis sunt dies xxxv, a xxii Martij,
 ad xxv Aprilis, vtroque Termino comprehenso. Peccari autem in
 hanc regulam dupliciter potest, τῇ παρεμπλώσει, ἢ τῇ σὺνέμπλωσει, & qui-
 dem τῇ παρεμπλώσει, vt sæpe olim occurrebat cyclo viii, & xix, Do-
 minica Paschalis celebrabatur xx, & xxi Martij. σὺνέμπλωσει autem
 siue σὺναιτήσεσσι peccatur, cum Pascha in termino celebratur: vt conti- C
 git in Gallia, anno 577. Nam Gregorius Turonensis scribit a Gallis
 Pascha celebratum xiiii Kal. Mai, cum litera Dominicalis esset C.
 Atqui eo anno Terminus erat etiam in a. d. xiiii Kal. Mai. Sic an-
 no Christi 305 proculdubio Pascha celebratum fuit in termino ipso,
 anno primo persecutionis Diocletianæ: & sæpe alibi notauimus.
 Etiam μετεμπλώσει peccari potest: vt olim cum obtineret mos transfe-
 rendi Pascha post octo dies, non post septem, quoties terminus incide-
 ret in sabbatum. Habes non rara exempla in Canone Paschali Hip-
 polyti, & apud Victorinum. Vide, quæ ad ipsum Canonem Hippolyti
 notamus, quæ non sunt negligenda.

Κεῖται τὸ ἔτος τῆς σελήνης] Post Canones sequitur περὶ αἰξίς & μέθο- D
 ὁ ἴσα ἐπὶ τὴν ἀναστάσιμον, πρὸς ἐπίστασιν τῆς νηστείας. Duos
 Canones ei rei apposuit: alterum pro Termino Paschali, & decima
 Tisri, quem dextrum vocat, alterum pro introitu ieiunij, quem fini-
 strum, ideo dicit, quod a sinistra parte Rotæ posuit, vt alterum dex-
 trum, quod in dextra parte Rotæ ab eo locatus est in manu scripto.
 Sed hic collocari coniunctim necesse fuit, propter angustiam chartæ.
 Vocentur vero duo Canones, vt quidem ab eo vocati sunt, sinister &
 dexter

A dexter. Exemplum apponit xv anni cycli Lunar. Annus enim,
 quo scribebat, 633 Computi Lunar, diuisus per 28, & 19 relinquit
 annum primum Cycli Solis, quintumdecimum cycli Lunæ. In Ta-
 bella, quam supra posuimus, e regione xv anni æræ Lunar, occurrit
 in secunda parte i Aprilis Terminus Paschalis, cui e regione est vnitas
 pro concurrente ipsarum Kalend. April. Erat annus primus Solis, e
 cuius regione epactæ Solis 7. ergo annus ille fuit ἀπέπακτον ἔτος. Itaque
 concurrens pro ipsa feria assumendus. Terminus igitur incidit in do-
 minicam, & proinde ὑπέροσιν facienda in octauum diem. Ideo
 anno proposito Pascha celebratum viii Aprilis. Hoc est, quod
 vult. neque indiget interpretatione. Eadem enim sunt in Canonio.
 B Considera igitur attente in sinistro Canone in linea annali cyclum
 incipere ab anno xix, quia adhuc currebat annus xix, vsque
 ad Martium: quo in xix cæpit annus primus, vt habes in vltimo ver-
 su Canonij dextri. Igitur linea annalis Canonij sinistri pertinet ad
 methodum introitus ieiunij, linea autem Canonis dextri ad metho-
 dum xiiii Nisan, & x Tisri. Has lineas, siue versus ipse vocat
 Σελίδια.

Ψηφισμὸς τῆς δεκάτης] In altera pagella eiusdem dextri Canonij, e
 regione anni Lunæ xv, habes mensē Romanum Septembrem, &
 eius ποστὰν xx i sequenti σελιδίῳ. In xx i igitur Septembris eo anno
 incidit x Tisri. Si vis scire, quota septimanæ illi congruit, coniace in- C
 illam ποστὰν epactas Solis vii & παρὰ εἰλας vi. Aggregatum 34 diui-
 de per vii. Remanet feriā vi congruens illi anno xx i diei Septem-
 bris. Sed παρὰ εἰρα est hæc methodus. Nam παρὰ εἰλαί ipsæ eo anno
 fuerunt pro feria: quia fuit ἀπέπακτον ἔτος.

Ἀπὸ σὺναιτήσεσσι πασῶν λα.] Lege λαδ.

Ἡ δ' ἐστὶν αἰὶ ἡ δεκάτη ἑβδομάς] Hoc Canonion in Ecclesia Christia-
 na locum habere negat Maximus: sed in studiosorum gratiam se illud
 apposuisse testatur his verbis: ἦν τινὰ δεκάτην τοῦ ἑβδομά μῆκος οὐ τελετῆς
 μάλλον εἰς αὐτὴν γρηγορήσας (οὐδὲ γὰρ τελετῆσσι σὺλλογον) διεγράψασθαι, ἢ τῶν
 οὐδὲν ἀγνοεῖν ἐβελόντων χάριν φιλομαθείας. Apparet tempore Maxi-
 mi non magnam rationem habitam huius diei, sed tamen olim ali-
 D qua in obseruatione fuisse, patet ex Menologio Græco. Nam ad xxiii
 Septembris ponitur ἡ (ὕλησις τοῦ τιμίου ἐνδόξου παρὰ φήτης παρὰ ῥόμου ἑ-
 βαπτιστοῦ Ἰωάννου. In Calendario Antiochæno ad eandem diem Ilul, id
 est, Septembris, ita notatum: ܩܘܨܝܐ ܕܩܝܘܢܝܐ ܫܝܘܘܘܐ ܕܥܝ ܕܝܘܘܠܝܘܢ
 ܕܙܚܪܝܘܢ ܕܙܚܪܝܘܢ ܝܥܪܝܘܘܬܝܘܢ. Ad xxv i Thoth Elkupti ita scribunt:
 ܙܟܪܝܘܬܝܘܢ ܕܙܚܪܝܘܢ ܕܙܚܪܝܘܢ ܕܙܚܪܝܘܢ ܕܙܚܪܝܘܢ. At xxv i
 Thoth est xxix Septembris. Hæc manifesto ostendunt, eam diem
 apud Orientales obseruari. Hæc vero decima Tisri a Iudæis dicitur

Kippur, a nostro Maximo ἰλασμός. Chrysofostomus in Homilia de A natali Iohannis Baptistæ, a Iudæis dicit vocari Metellita. Id vero est ἡ ἡμέρα, id est, Κυκλοπηγία. quod falsum est. Nam κυκλοπηγία est quin- tadecima, non decima Tisri. Porro hic decima Tisri ponitur feria v i contra Canonem AD V. Nam si Kippurim feria v i, ergo caput anni feria quarta. quod falsum, vt habes in Computo Iudaico.

Ἐπιφάνεια τῆς τῶν ἀγίων νησιῶν] Doctrina hæc pertinet ad sinistrum Canonem πρὸς τῆς τῶν νησιῶν εἰσβάσεως, de quadragesima, quæ semper spectatur in fine anni Terminum Paschalem antecedentis. Itaque cum Terminus Paschalis quæsitus sit in anno Lunæ xv, Terminus Quadragesimæ quærendus in proxime antecedente, xiiii scilicet: e cuius regione Februarium, & 1111 diem eius habes. In quem conii- B ce πρὸς εἰλάς quatuor, & epactas ἡλιακὰς septem. Aggregatum xv diuide per 7. Remanet feria prima. quæ propter Κυπέπτωσιν referatur in octauam ab ea; hoc est, xi Februarij. Sed adeptus Terminum Paschalem aufer ab eo 63 pro termino Septuagesimæ, aut 56. pro Termino Quadragesimæ.

Δεῖ τὸ ἐπιστάμνον εἶναι] Methodus epactarum Lunæ inuestiganda- rum. Annum cycli Lunæ propositum in xi ductum minue binario. Reliquum per triginta diuisum dat epactam. Esto propositus annus cycli xiiii. Productum in vndecim deminutum duabus vnitatibus, & per xxx diuisum dat duo pro epactis Lunæ.

Ποῖται ἡ δὲ δύο] Imminuere duabus vnitatibus. Quare? Quia C ad methodam Lunæ aliis epactis opus est, ac ad methodum Termini Paschalis. quia a temporibus Christi, ad Maximum Monachum. πρὸς εἰλάς σελλωαῖκη bidui facta erat.

Ἡ ποσία τῆς σελλωαῖκης.] Adeptus epactas Lunæ aggregato dierum a Kalendis Aprilis, ad diem propositam inclusue, adice epactas. Summam illam diuide per 29½ aut 59. Reliquum est ἡ ποσία τῆς σελλωαῖκης, hoc est, vt Computatores nostri loquuntur, Ætas Lunæ. Quia iubet incipere a kalendis Aprilis, argumentum est id fuisse initium anni Ecclesiastici Constantinopolitani: cuius Canonismi sunt penultima, & vltima Martij. Nam quota Luna fuerit penultima Martij, eæ erunt epactæ Lunæ. Quota feria erit vltima, eæ erunt epactæ Solis il- D lius anni. Non igitur epactæ Solares, aut Lunares incipiunt a Septem- bri antecedente. Hoc satis patet ex Canonio, in quo cycli incipiunt a Pascha. Termini autem Quadragesimæ adhuc sunt in anterioris anni cyclo. Anno igitur 640 Christi, cæpit annus 641 secundum Græcos, a kalendis Septembris, item annus æræ Lunaris 635, qui debet minui duabus vnitatibus, & fieri 633. Diuisus per 19 dat cyclum xv Lunæ. Sed adhuc currit cyclus xiiii. Nam xv incipiet Martio se- quente.

A quente. Volò scire ætatem Lunæ, vel, vt ipse loquitur, τὴν ποσία τῆς σελλωαῖκης in kalendis Septembribus dicti anni 640, qui erat iniens 641 secundum Græcos. Secundum ea, quæ proxime annotauimus, Epactæ Lunæ erant duæ. Dies a kal. Martij ad kalendas Septemb. inclusue sunt 18. Coniice epactas duas. Aggregatum 187 diuide per 29½. Habes x pro ætate Lunæ. Ergo anno Christi 640, Kal. Septemb. ætas Lunæ fuit x. Hoc est, Luna erat decima. Luna noua, vt vulgus putat, erat in xiiii Augusti. quod verum est. At quia tunc incipiebat an- nus 635 æræ Lunaris, cyclus Lunæ erat xvii. Epactæ Lunæ v i i cum vnitare, & prima mensis dant 9 non 10 pro ætate Lunæ.

Τὰ δὲ ἀπὸ Διοκλητιδῶς] Docet annos Diocletiani per Indictiones pu- B tare. Multiplicanda sunt 22 per 15: quibus adice Catholica 13, & an- num præterea Indictionis currentem. Anni xv bis & vicies ducti pro- ducunt 330. xiiii καθολικά, & xiiii anni Indictionis currentis fiunt 27. Ea ad priorem summam congesta fiunt anni Diocletiani 357, a primo eius imperij anno, ad annum Christi 641, qui erat 31 Imperij Heraclij. Indictione peracta, pro 22 accipe 23, & sic deinceps. Quæ quidem ratio subinepta est. Nam hodie si volam hoc facere, quæ via insistenda est mihi, si quot indictiones a Maximo Monacho fluxerint, nescio? Quare non bene imperatores instituerunt putare indictiones non apposito, quotus annus quotæ indictionis. Nos ab annis Christi 311 abiicimus. Reliquum per xv diuisum dat nobis indictionem. C Imperatoriam currentem ex a. d. v i i i kal. Octob. Ab anno hoc igitur Christi 1596, deductis 311, reliquum per xv diuisum dat 85 indi- ctiones Imperatorias absolutas, & præterea x annum indictionis 85 in- euntem a kal. Septembris eiusdem anni 1596. Si hic noster scisset, a prima Panegyri Quinquennialium Constantinianorum, ad annum Heraclij 31. eum esse annū 14 indictionis 22: illi per 21 indictiones præ- teritas multiplicanda essent xv: quibus adiciens 14 labentis indictio- nis annos, & præterea καθολικά xv i i i, interuallum videlicet ab ini- tio Diocletiani, ad prima Quinquennalia Constantini: eadem via peruenisset ad annum propositum 357 Diocletiani.

Καθόμην τὰς ἐπακτάς] Hic Canon pars est antecedentis. Nam in- D annis Diocletiani mensium Ægyptiacorum tantummodo ratio habe- tur: quia æra Diocletianea vnus Ægypti & Christianorum Kopti peculiaris est. Supra collegimus ex methodo epactarum, anno, quo hæc scribebat Maximus, kalendis Septembris Lunam fuisse deci- mam. Videamus, an ex hac methodo idem proueniat. Accipiendæ sunt epactæ Diocletianæ, & vnitatis illis adicienda pro perpetua regu- la: accipienda præterea ἡ ποσία τῆς σελλωαῖκης. Denique quot sunt menses Ægyptiaci imparis numeri, tot dies sumendi. Antecedente Canone

docuit annos Diocletiani per 19 diuisos dare cyclum Lunæ Pascha- A
lem. quod verum est. Sed ille cyclus, vt vidimus, incipit tantum a
mense Paschali. Ergo initio annorum Diocletiani adhuc currit vetus
epacta, cum noua incipiat a Pascha. Diuisis 357 annis Diocletiani per
19, remanet annus xv cycli Paschalis initurus a vere sequenti. Ergo
adhuc currebat xiiii cyclus. Epacta 4. quibus adde vnitatem κα-
θολικῶν ex perpetua regula, item vnitatem pro Thoth, qui est primus
imparium mensium. Fiunt simul vi. Kalendæ Septembris incidunt
in 4 Thoth. Igitur ἡ ποσειαία Thoth, id est, quarta cum sex composita
dat Lunam decimam, vt antea.

Καὶ τὸ ἥμισυ τῶν μῶν] Hoc tetigimus libro 111, item in Computo
Æthiopico. Cum menses sunt τριακονθήμεροι omnes, vt in anno El- B
kupti, & Æthiopico, non quot menses sunt, tot Regulares assumun-
tur, vt in mensibus Romanis a Martio: sed quot menses imparis nu-
meri: hoc est dimidium mensium. Hinc est, quod in anno Æthiopi-
co, mensis paris numeri habet Matque in eadem die, in qua impar
antecedens. Et sequens impar vno die citius habet Matque. Itaque
bini menses eundem situm cycli aurei habent.

Ἐν ἑτῆ ἄπὸ Αδάμ] Tertia pars Computi pertinens ad Catholica
temporum. Sed mire allucinatur noster. Nam qui annum Christi
641 statuerit in 6133 æræ suæ (imo debet esse in 6135) cum idem nata-
lem Christi in 5501 ponat eiusdem æræ, manifesto errore conturbat
rationes suas. Nam hoc modo annus xxxi Heraclij fuerit 6141, quem C
dicit fuisse 6133, aut 6135, si ratio habeatur duorum annorum, propter
methodum vtriusque cycli. Omnia, quæ in tota hac ὁμάδι explican-
tur, non sunt nauci.

Ἡμέρα ἡ ἑβδομάδ'] Ait Christum conceptum & natum anno
5501, diem conceptionis xxv Martij fuisse feriam secundam, diem
natalis xxv Decembris feriam quartam. Hoc vt potuerit accidere,
necessario conferendum ad annum periodi Iulianæ 4711, cyclo Solis
vi 11, anno Actiaco 29, in quem natalem ipsum conferri oporteat. quæ
est opinio fere omnium veterum. Sed hic est mera hallucinatio. Nam
vtitur nunc æra orientali: secundum quam cyclo Solis xiiii, litera do-
minicalis fuit DC: vnde sequitur τὴν ἡμέραν τοῦ διαγγελισμῶ, nempe D
xxv Martij fuisse feriam quintam, diem autem natalis feriam septi-
mam: eumque annum fuisse 4713 periodi Iulianæ, qui est is, in-
quem natalem Christi confert Dionysius Abbas. Mira est igitur hal-
lucinatio.

Ἡμέρα ἡ τῆς ἑβδομάδ' γ'] Christi baptismus feria 111. vt vi Ianua-
rij sit feria tertia, litera dominicalis fuerit D. Ergo fuit cyclus Solis aut
iii, aut xiiii, anno periodi Iulianæ aut 4735, aut 4746. Sed anno 4735
Christus

A Christus secundum Dionysij æram, fuisset tantum annorum xxii.
quod est absurdum. At annus 4746 est annus Passionis. Ergo Chri-
stus fuisset baptizatus & passus eodem anno. quod & ipsum est absur-
dum. Sed & illud falsum, cyclum Solis xiiii in Computo Orien-
tali habuisse literam dominicalem D. Habet enim B a Kal. Sept. lite-
ram autem A a kal. Ian. Et propterea dies baptismi fuerit feria sexta.

Ἐτ' ὁ ἡν ἡλίε μὴ τὸ ΙΗ, (Ἐλιώης ὁ τὸ Ε] Inter baptismum & Passio-
nem interuallum interponit annos 1111 recte, quamquam imprudens
& præter animi sententiam. Cyclus Solis xv æræ orientalis habuit
literam D a Septembri, C autem a Ianuario. Cyclus quintus eiusdem
æræ in Pascha respondet xv 11 cyclo Dionysiano, quo anno ipse Dio-
B nysius & hic noster volunt Christum passum. Sed neuter sensit qua-
driennium interesse a baptismo, ad passionem.

Ἐπ' χλῆ] Ab incarnatione Dominica, ad annum xxxi Heraclij, in-
dictione xiiii, ponit annos 633. At erat annus Dionysianus 640. Se-
ptem annis minus dicit. quod & faciunt Æthiopes, qui annū Christi
Dionysianum 1584, putabant 1577, vt suo loco ostendimus: idque ea
caussa, quia 5501 annos putant ab initio rerum, ad Christum. Deinde
volunt accommodare æræ Paschali. Ideo 7 minus dicunt. Hoc stu-
diosis harum rerum inprimis obseruandum, cum legent annos mun-
di apud Orientales, vtrum illi anni ab æra Orientali, an ab æra Pa-
schali: & si ab æra Orientali, vtrum integra, an septem annis mutila.

C Nam cum Æthiopes annum Christi 1584 putarent ab initio rerum,
7077, is tamen erat 7084 ab æra Orientali, quam solam agnoscunt
Æthiopes, eamque vocant ἡν η: cxxv: Ἐπιλογισμὸν ὀρθόν.

Περὶ διαφορὰς τῶν ἰνδικτιῶνων] Omnia, quæ hic de indictionibus dicit,
ægrorum somnia sunt. Præterea nouam legem indictionum sancit. Ait
quo anno Christus natus sit (natū ait anno 5501, quæ est æra Orientalis)
fuisse Indictionē vndecimam secundum epilogismū annorum mundi,
quod nimirum 5501 per xv diuisa dant xi, secundum institutum Au-
gusti fuisse Indictionem xii. Cui bono hæc indictio, quæ nunquam
fuit in rerum natura? Christo nascente, secundum Dionysium, anno
periodi Iulianæ 4713, indictio quarta cæpit a Septembri illius anni,
D non autem indictio xi, aut xii. Hæc indigna sunt quæ confutentur.

De institutione vero Indictionum sub Augusto non solus nugatur.
Nostri quoque Latini hac febricula tentantur, vt licet videre in Com-
putis eorum. Cedrenus vero ita scribit de temporibus Theodosij: Ἐν
τῷ τῆς ἡ τε τῶν Ολυμπιάδων ἀπέσθη πανήγυρις, ἡ τις κ' τετραετῆ χρόνον ἐπέε-
λαίτο. ἠρξάτο ἡ τῶν πανηγυρις, ὅτε Μανασῆς τῶν Ἰσραηλίων ἐβασίλευσε, καὶ
ἐφυλάκιστο μέχρι τῆς ἀρχῆς αὐτῆς μεγάλης Θεοδοσίης, καὶ ἠρξάτο ἀριθμείσθαι
αἱ ἸΝΔΙΚΤΟΙ ἀρξάμεναι ἀπὸ Αὐγύστου Καίσαρος ὅτι ἔτει 16 τῆς ἀρχῆς
αὐτῆς

αὐτῶν. Ab Actiaca victoria igitur cepisse innuit. Qua in hæresi quo- A
que fuit Constantinus Porphyrogenetus: Από τῆ ἀκρωτηρίας καλεμύρας
Ακτίς ἐ τὰς καλεμύρας Ἰνδικτίωνας ἐνάλη. ἔτα γδ γράφει Ησούχι. Ἐ Ἰλλέ-
σε. Ἐ. ἸΝΔΙΚΤΙΩΝ, τὸτ' ἔσιν Ἰνακίτων, ἢ αὐτὸ τὸ Ἀκτιον νίκη. διὰ τὸτ'
ἀρχεῖ) μὲν Ἰνδικτίων ἀπὸ πρώτης, καὶ κατὰλήγῃ μέχρι τῆς ἸΕ, καὶ πάλιν ἑπο-
σρέφῃ, Ἐ ἀρχεῖ) ἀπὸ πρώτης διὰ τὸ τὸν Ἀντώνιον σάραρχον τὰ ἡμέρας Αὐγέσῃ τῷ
Καίσαρι μέχρι τῆς ἸΕ χροῖας. Hoc plane est strenue nugari. Annus Actiacæ
victoriæ est 4684 in periodo Iuliana. Diuisus per xv dat quartam Indi-
ctionem ineuntem simul cum Thoth primo Actiaco, siquidem verum
erat temporibus Augusti Indictionem fuisse. Cedrenus alibi de Au-
gusto τῆς τῷ δαυτέρῳ ἔτα αὶ Ἰνδικτί ἐπενόηθησαν, καὶ τὸ Βίσεξτον. contra-
dicit sibi. Nam supra anno primo Actiaco, hic vero secundo. Sed de B
Bisexto tolerabilius, quam quod Chrysostomus Homilia de natali
Iohannis Baptistæ. Primum enim dicit, neminem vnquam ausum
fuisse terminare cursum horarum, dierum ac noctium, per quæ Solsti-
tia, & æquinoctia cognoscere possit: quia Iobo dictum sit: *Et hoc mihi
dic, an scias cursum Solis, &c.* Deinde subiicit hoc mysterium Solsti-
tiorum eiusque scientiam Deum distulisse in annum Tiberij nonum.
*Tunc vero post, nono anno Tiberius Casar tempus cursumque Luna col-
legit: & inuentum est, ipsa die, octauo Kalendarum Octobrium esse æqui-
noctium, &c.* Nam Augusto tolerabiliter potest attribui inuentio Bi-
fexti, quia ipse Bisextum correxit, duobus Caii Marcio, & Censori-
no c o s s.

Περὶ τῆς τὸν Ζαχαρίαν χηματισμῶ] Iohannem Baptistam in
æquinoctio autumnali necessario concipi debuisse dicit Chrysosto-
mus, quod dies tunc incipiunt cedere noctibus, & minores fieri,
quemadmodum Iohannem necesse erat minui, Christum vero cresce-
re. Verba integra, quæ huc faciunt, quorum partem supra retulimus,
hæc sunt: *Gesta autem sunt hæc ante primum annum Tiberij Casaris,
mense Septembri, octauo Kalendas Octobris, incipiente Luna undecima,
quando oportebat Iudæos ieiunium scenopegia celebrare. Tunc vero post,
nono anno, Tiberius Casar tempus cursumque Luna collegit: & inuen-
tum est, ipsa die, octauo Kalendarum Octobrium die esse æquinoctium: in
quo est inchoatio noctis maior, quam lucis. Illum enim oportet crescere, D
inquit, me autem minui.* Sed & Ambrosius in principio sermonis x i i
non ab alia causa repetit necessitatem conceptionis Iohannis hoc
tempore, quam ab incrementis Christi, & decrementis Iohannis. In
illis verbis Chrysostomus vult nono anno post conceptionem Iohan-
nis annum a Tiberio, non a C. Iulio Cæsare editum. item octauum
annum ætatis Ioannis Baptistæ incidisse in imperium Tiberij. Quod
autem in die Kippurim, siue decima Tisri Iohannem conceptum vo-
lunt,

A Iunt, causam adferunt, Zachariam patrem Iohannis fuisse summum
Pontificem, & ingressum Sancta Sanctorum incensum Deo fecisse:
quod non nisi semel in anno fiebat, idque decima Tisri. Hieronymus
quoque ad Rusticum Monachum Iohannem Baptistam Pontificis
filium fuisse scribit. At is erat de plebe Leuitarum, ἐκ τῆς ἐφημερίας
Αβιά: & cum impleffet suam vicem, rediit ad patriam suam.

Μὲν δὲ κατὰ Ρωμαίους Σεπτέμβρι. Si Christus natus est anno 5501,
ergo Ioannes conceptus 5500, cyclo Solis 12, Lunæ 9 secundum Orien-
talis Computi rationem, anno periodi Iulianæ 4712, cyclo Solis v i i i,
Lunæ x i x: quæ omnia congruunt anno 5500 æræ Orientalis. Proinde
x x v i i Septembris fuit Sabbatum. at hic dicitur quinta. Deinde fal-
B sum est, eo anno 27 Septembris fuisse decimam Tisri, sed anno se-
quente; qui erat octauus periodi quintæ Alexandræ, cyclo primo Dio-
nyfiano, quo anno vicesima septima Septembris fuit feria secunda, non
quinta, vt iste vult. At Christus natus est, secundum Dionysium,
x x v Decembris, cyclo Lunæ primo. Ergo inter conceptionem Io-
hannis, & natalem Christi dies intersunt l x x i x duntaxat. Vides
absurditatem. Sed Chrysostomus non x x v i i, sed x x i i i Septembris
decimam Tisri fuisse dicit, imo vndecimam ineuntem, qua incipiunt,
inquit, Iudæi ieiunare. Ergo decima fuit x x i i i: vbi Kalendarium
Antiochenum, & Græcum statuunt conceptionem Iohannis. Atqui
idem ait Iohannem natum plenilunio, nimirum Luna decima quinta.
C Si x x i i i Septembris fuit Luna decima, sane x x i i i Iunij fuit Lu-
na decima octaua, non quintadecima.

Τὸ γδ τὸ αὐτῶν τῶ Ἰωάννη ἡγήσεως] Si x x v i i Septembris erat decima
Tisri, ergo x x i i i Iunij, in qua statuitur natalis Iohannis, erat x v
Luna, vt colligit Chrysostomus: atque inde trahit causam eius na-
talis, quod & plena Lunæ lampade natus sit, quia ipse lampas fuit, vt
est in Euangelio: & vulgo Solstitium, in quo natus est Iohannes, dice-
batur ΛΑΜΠΑΣ. Tangit morem gentilium, qui & adhuc in multis
locis obtinet. Verba eius: *Cum dicat initium messis frumentaria, tunc
ergo repertum est, esse primum Solstitium mundi, quando Iohannes natus
est, quem diem ΛΑΜΠΑΔΕΜ appellant.* Quamuis hæc nihil ad nata-
D lem Iohannis, tamen habent cognitionem antiquitatis non negligen-
dam. Notæ sunt πυρκαϊῆ, quæ vigilia, & die natalis Iohannis hodie
accenduntur, vestigia priscae gentilitatis. Mei Aquitani Latino verbo
non nihil detorto F A G A S, id est, faces, siue Lampadas vocant, vt etiam
vocabantur tempore Chrysostomi. Eæ hodieque in Africa a Mu-
hammedanis eodem anni tempore accenduntur, eumque morem a
Christianis relictum, testis Iohan. Leo in sua Africa. Sed eiusmodi
Lampadas καὶ πυρκαϊῆς vetat Canon l x v in Trullo. τὰς ἐν ταῖς νεμη-
νίαις

νίας ὑπὸ τινῶν παρὰ τῶν οἰκείων ἐργασθειῶν, ἢ οἰκῶν ἀναπλομῆρας πυρκαϊᾶς, ἀς A
 ἔπειτα λέγει τις κατατι δὲ χαῖον ἐθὺς Ἰπληρῶσιν, ἀπὸ ἑπαρόνθ, &c.
 Quamuis pius & Christianus scriptor nimium sibi indulfit in allego-
 riis, tamen citat ex vetustate quæ non perire debent, ut in illis: *Circum-*
cisus est igitur Iohannes Kalend. Julis, id est, octava die, quando migratio
fit: ut ostenderetur, quia is, qui secundum legem, & prophetiam conceptus
erat, de quo dictum est, LEX ET PROPHETÆ, a Iudæis migrabunt.
 Quamuis violenta est allegoria, ut alia omnia in hac Homilia, tamen
 tangit morem inquilinorum migrantium Kal. Quintilibus, ut habe-
 mus in iure, & apud Martialem: *O Iuliarum dedecus Kalendarum:* cui
 antiquitati germana est illa, ut & allegoria, quam subiicit: *Sed ἔσ tem-*
pus est autumni, quando Iohannes concipitur: quo tempore ager sulcis iam B
proscinditur, ἔσ semini venturo iam preparatur. In quo mense veteres co-
loni novis cultoribus cedunt, cessantibus scilicet pristinis tabulis conscriptio-
nis (qua veteris legis fracta tabula) nova lex novis cultoribus traditur.
 Similis allegoria est, cum dicit necessario nasci debuisse Christum,
 ἡγεμονδόνθ Κυρῶν, quia Κύριθ erat, qui nascebatur, alludens ad
 κύριον & Κυρήνιον, qui Quirinius erat Romanis. quam rationem non
 magis admittimus, quam illam de conceptione Domini in Martio
 mense, propter Prouerbum, inquit, EXITE PVERI IN CAMPVM
 MENSE MARTIO. Atque de his censeat quilibet, ut ei videbitur. Al-
 legoriæ quidem accommodatiores sunt ad afficiendos animos vulgi.
 Nos vero tantum ad rationem temporum ea quærimus, quæ a tem- C
 poribus pendent, non ab allegoriis, aut interpretationibus, quæ ad
 informandam vitam potius pertinent, quam ad opus nostrum de
 Emendatione temporum instruendum.

Ἡμέρα ἡ ἑβδομάθ θ γ] Sane xvi cyclo Solis æræ Orientalis ha-
 buit literam Dominicalem Romanam FE a Kal. Septemb. D vero
 a Kal. Ian. Itaque verum non est, quod dicit, hoc posito, 29 Augusti
 fuisse feriam tertiam. Fuit enim feria septima, anno 553 æræ Orien-
 talis. Itaque secundum hanc rationem Christus passus anno eiusdem
 æræ 554. quod & ipse tangit supra.

Χρόνων δὲ τριμῆσι καὶ ὀλίγοις] Trecentis annis & amplius posterior est
 Maximo hæc ὀλίγοις χρόνων, quod quidem constat ex vltimis imperato- D
 ribus Constantinopolitanis, qui hic vltimi ponuntur, Constantino, &
 Romano: quorum tempora ideo non ponuntur, quia sub illis hæc
 Chronologia scripta est, anno Christi plus minus 960, aliquot annis
 320 post annum xxxi Heraclij. De litera nos statim iudicauimus
 hunc Computum scriptum fuisse ante annos 600, aut amplius. Nam
 optimæ notæ est character. Postquam vero incidimus in hos duos vl-
 timos imperatores, tunc recte de vetustate libri nos iudicasse sensimus.

Itaque.

A Itaque Computus Maximi, vnde has eclogas excepimus, scriptus est
 ante annos plus minus 636. Tota autem hæc Chronologia ne semel
 quidem verum dicit, nisi fortasse in posterioribus imperatoribus. Si-
 milem & geminam edidit Fridericus Sylburgius in fine Zosimi.

Περὶ τῶν ἰα περιόδων] Periodus magna, ut nemo nescit, est, quæ ex
 utroque cyclo in se ducto componitur, ut sit annorum 532. Sed diuersa
 capita diuersas etiam periodos constituunt. Vera periodus est, quæ a
 capite vtriusque cycli incipit: quales sunt eæ, quas periodus Iuliana
 per 532 diuisa relinquit. Nam tota periodus est annorum 7980 con-
 stans quindecim his minoribus periodis. Annum hunc 6309 diuide-
 per 532. Superest annus 457 currens de periodo xii. Periodus Dio-
 nyfiana ab istis differt, quod non ab utroque cyclo, sed a decimo So-
 lari, & secundo Lunari incipit. Sic de periodis, quarum hic mentio,
 statuendum. Aliæ enim sunt a veris Iulianis.

TABVLA

TABVLA INGREDIENDI AD CHARACTERES ANNORVM ARABVM.

Diagramma periochae characterum annorum Arabum exactissimorum. Id vero est, ut cognoscas, quotus sit annus Arabum, ex Tabula Aeraum Gentium. Praeterea abice summam omniu ducentorum & decem. Cum residuo, quod quidem non fit maius ducentis & decem, aut minusquam illa, ingredi in hanc Tabulam. Accipe collectos (annos) a latitudine, expansos autem a longitudine, siquidem residuum fuerit collectorum & expansorum: fin minus, cum expansis. Accipe ea. Quicquid inuentum fuerit in cella, in qua in numeros incidisti, ipse est character illius anni. Aggrega eum cum caractere mensis, quencunq. vis. Quod si fuerit amplius, quam septem, abice ab eo septem. Residuum, siquidem fuerit septem, aut minus, ipsa est feria introitus mensis.

TABVLA DIAGRAMMATIS CHARACTERVM MENSIVM ARABVM.

Table with 3 columns: Muharramu, Tzepharu, Rabie prior; Rabie poster., Giumadiju pr., Giumadiju poste.; Regebu, Sahabanu, Ramadhanu; Schevalu, Dhulkaadathi, Dhulhagiathi.

Table with 8 columns: Num. (I-XXX), 0, xxx, lx, x, c, cxx, c, l, clxxx.

جدول

A

B

C

جدول الدخول الى علامات سنين العرب صورة اتخاذه علامات سنين العرب المحققة ذلك هو ان تعرف كمية سنين العرب من جدول تواريخ الطوائف ثم طرح الجملة مائتين والعشرة مائتين والعشرة والذي يبقى وما هو ازيد من مائتين وعشرون او اقل منها تدخل به في هذا الجدول وتأخذ المجموعات من عرضه والمفردات من طوله ان كان الفاصل مجموعات ومفردات والابالمفردات وخذها فما وجد في البيت الذي اتفقت العددين فيه فهو علامة تلك السنة تجمعه مع علامة اي شهر اردت فان كان اكثر من سبعة تسقط منه السبعة والباقي ان كان سبعة او اقل هو هو يوم دخول الشهر

جدول صورة علامات الاشهر العربية. Table with 3 columns: ربيع الأول, صفر, محرم; ربيع الآخر, جمادى الأولى, جمادى الآخرة; رمضان, شعبان, رجب; ذوالحجة, ذوالقعدة, شوال.

Table with 10 columns: الاعداد, ه, ل, س, ص, فك, قن, قف. Contains Arabic numerals and letters.

NOTÆ IN COMPVTVM HEGIRÆ A
MVHAMMEDIS.

DIAGRAMMA *periocha*.] Arabismum in præsentia aliter reddere non possum. Latine esset: Diagramma continens characteres annorum Arabum.

Quotus sit annus] In Arabismo, *ἵνα γινώσκῃς τὴν ποσότητα τῶν ἔτων τῶν Ἀραβίων*. Id est: *ἵνα γινώσκῃς ποσὸν ἔτη τῶν Ἀραβίων ἐστίν*.

In qua in numeros incidisti] Vel, in qua numeris occurristi.

Expedita est methodus, sine qua nunquam verum diem Muharram deprehendere possis. Anni aut sunt collecti pure, aut expansi pure, aut mixti, collecti & expansi. Collecti pure, vt LXXX. Tunc accipe semper numerum proxime minorem. Is est CL. Reliqua xxx in filo numerorum. A CL descendens e regione xxx occurrit angulus communis, & in eo character 3. Expansi pure, vt xxviii. In filo e regione xxviii sub nota o, in angulo communi habes 5. Mixti, puta CLxvi. Accipe in fronte numerum proxime minorem CL. reliquos xvi in filo. In angulo communi occurrit 5. Vt igitur Canon hic præcipit, vide, quotus annus sit Hegiræ ex quibusdam Tabulis, Alfonsinis, puta, aut ex Tabula concordia annorum ex libro IIII. Esto in exemplum annus hic Christi 1596. Volo scire, quotus Hegiræ anno proposito Christi incipiet, & a qua die Iuliana.

Abiice ex perpetua regula 622 ex anno Christi currente. Habes annos Iulianos 974 absolutos ante noctem xv Julij: qui quidem anni ex Tabula concordia fiunt anni Arabici absoluti 1003. dies 334.6', desinentes in occasu Solis diei xv Julij. Desunt 30 dies anno Lunari 1004 absoluendo. Ergo annus Hegiræ 1004 desinit in Sole occaso diei xiiii Augusti feria septima desinente: & incipiet annus 1005 Hegiræ nocte xv, feria prima. Periclitemur ex hoc Canone. Abiice omnia 210 ex 1005. Remanent anni 165. Numerus proxime minor in fronte CL, Residui xv in filo. In angulo communi occurrit vnitas, id est, feria prima. Quod erat propositum. Frustra autem ex Tabulis Alfonsinis indagabitur feria Muharram. Ex illis quotus annus Hegiræ deprehenditur. Ex hoc Canone, quota feria Muharram. Adeptus characterem anni, habebis reliquorum mensium characteres. Adiice vnitatem, quæ est character huius anni, ad regularem Ramadhan, nempe v. Habes sextam feriam, cum qua incipiet neomenia Ramadhan. Idque octava Aprilis anni 1597. Ita duce hac Tabella, quam nos hebdomaticam vocamus, annorum 210, nunquam errabis. Martinus a Baumgarten in Raitenbach nobilis eques Germanus scribit in suo Itinerario,

912	943	3	20
62	63	320	46
974	1003	334	6

Ario, Muhammedanos anno Dominico 1508 per Lunam Ianuarij ieiunasse, tertia autem Februarij fuisse eorum Pascha. Ergo neomenia Schewal fuit in III Februarij, feria quinta, cyclo Solis v, litera duplici BA. Itaque necessario Muharram antecedentis concurrebat cum Luna Mai anni 1507. Abiectis 622, remanent anni Iuliani absoluti 885, quibus congruunt anni Hegiræ absoluti 912, dies 64, a xvi Julij. Ergo illi dies 64 retro a xvi Julij putati desinunt in xiiii Mai dicti anni 1507, feria quinta, cyclo Solis IIIII, Lunæ septimo. Et proinde Muharram anni 913 cæpit feria v, Mai xiiii. Videamus, an idem promittit Canon. Abiectis omnibus 210 de 913, remanet annus 73 periodi hebdomaticæ. Numerus proxime minor in fronte Lx: in filo reliqui Bxiiii. In angulo communi 5. Ergo feria quinta fuit initium Muharram anni 913: vt erat propositum. Idem Character cum Character Schewal compositus dat feriam quintam: vt narrabat eques ille Germanus, Februarij tertia. Rursus in Tractoriis Mirelmaumenin Regis Maroci & Fessæ anni Christi 1594 ita in fine legimus باخوارذی قعدة بانبي باربع *In posterioribus Dhikadathi* (id est, *Dhulkadathi*) *in secundo* (supra millesimum) *in quarta* (feria.) Anno 1594 cæpit annus 1003 Hegiræ, feria quarta, Septembris vi, die secunda Tisri Iudaici 5355. Dhulhagiathi viii Augusti, feria v. Ergo vltima Dhilkadathi feria IIIII, vt erat propositum. Ignoracione igitur characteris anni non leuiter peccatur. In primis autem necessaria annorum Arabicorum cognitio illis, qui res Turcicas & Sarracenicis tractant. qua in re conuertendi illis sunt anni Iuliani in Arabicos, quod iam fecimus in superioribus exemplis: & contra Arabici in Iulianos. vt in hoc exemplo: Selim Sultan Turcarum obiit die septima Schewal anni 926 Hegiræ, vt relatum est in Annalibus Turcicis. In Tabula concordia annorum in annis collectis, vide an præcise inuenias annos Arabicos absolutos 925. Quia non inueniuntur præcise, accipe proxime minores 861. 239. 4' qui de 925 detracti relinquunt 63. 114. 561. quos non inuenio præcise in annis expansis Tabulæ concordia. Assumo proxime minores 62. 309. 531, qui cum superioribus 861. 239. 4' simul compositi, conficiunt annos Hegiræ 924. 194. 57'. Desunt anno 925 absoluendo dies 159. 3'. Aio igitur, a capite Hegiræ, fluxisse annos Arabicos 924, dies 194. 57'. & cum anno 925 complendo desint dies 159, ij a xvi Julij putati desinent in 22 Decembris. Et 23 Decembris iniuit annus 926, qui est 86 periodi. Proinde cæpit feria v, vt habes sub numero frontali Lx, & xxvi laterali. Volo scire, cui anno Christi congruat initium anni Hegiræ 926. Annis Arabicis 861. 239. 4'. e Tabula concordia congruunt anni Iuliani absoluti 836. Annis autem 62. 309. 531,

720 IOSEPHI SCALIGERI
 anni Iuliani 61. Summa: anni Iuliani 897. Adice epocham Iulianam **A**
 Hegiræ, 621 annos absolutos. Fiunt anni Christi Dionysiani 1518 ab-
 soluti, & præterea dies, qui supersunt a kal. Ianuarij, ad xvi Iulij. Aio
 igitur anno Christi currente 1519, a capite Hegiræ, ad xvi Iulij, fluxisse
 annos Arabicos 924. dies 194. 57'. & Luna Decembris cæpisse Muhar-
 ram 926, feria vi. Cæpit igitur 23 Decembris. Nam ea fuit feria vi, cyclo
 Solis xvi, Lunæ xix. Conuenit igitur calculus Tabulæ concordiæ an-
 norum. Schewal autem decimus a Muharram iniuit Luna Septemb.
 sequentis anni 1520, feria vi. Neomenia igitur Schewal incidit in
 xiiii Septembris, cyclo Solis xvii. Poinde Selim obiit anno Christi
 1520, Septembris xx. In Annalibus Turcicis a Iohanne Lewnclauio
 editis & illustratis, tempora per annos, menses, & dies Hegiræ notan- **B**
 tur; sed male comparantur a docto viro: qua in re nunquam illi semel
 contingit verum dicere. Neque illud possumus concoquere, quod in
 Pandecte suo Turcicæ historiæ notatum reliquit, in fine diplomatis
 Sultani Amurathæ de induciis cum Imperatore Rudolfo ii faciendis
 scriptum fuisse: *Die primo proximi mensis Ianuarij, anno Domini Jesu,*
supra quem sit gratia, & auxilium diuinum, 1584, qui erit annus transmi-
grationis magni Prophetæ nostri, supra quem sit gratia, salusque diuina,
991, die vicesima septima sacra Luna Silchidze. Verum est principium
 anni 1584 incidisse in annum Hegiræ 991. Sed Kalendas Ianuarij
 fuisse xxvii Dhilhagiathi, id vero negamus. Fuit enim xxvii, non
 xxvii. vltima Dhilhagiathi, quam Turcæ vocant Silchidze, fuit **C**
 iiii Ianuarij. Muharram 992 quarta Ianuarij, feria vii, cyclo Solis xxv.
 Erat annus 152 periodi hebdomadicæ. Sub frontali cl, & laterali ii,
 habes feriam 7. In tabula annorum concordiæ annis Hegiræ collectis
 proxime minoribus 940. 3. 20', respondent anni Iuliani absoluti 912.
 item expansis proxime minoribus 50, 179. 17', anni Iuliani absoluti 49.
 Summa: Anni Arabici 990. 182. 37': anni Iuliani 961, quibus adiecta
 epocha 621, facit annos absolutos Dionysianos 1582, vsque ad xvi Iulij.
 Ergo anno Christi 1583 currente fluxerant ab Hegira anni 990, dies
 182. 37'. Desunt anno 991 Arabico absoluendo dies 171. 23'. qui a xvi
 Iulij putati desinunt in die tertia Ianuarij 1584. Et quia annus 992 cæ-
 pit feria vii, proculdubio die quarta Ianuarij cæpit neomenia Mu- **D**
 harram 992. Alioquin si cæpisset feria prima, Dhilhagia, vel Silchidze
 habuisset dies 30, & annus fuisset embolimæus, qui ipsis dicitur
 سنة كبيسة. Sed & reliqua suspecta sunt, *Sacra Luna* pro mense:
 Et anni notati a Christo, & omnia, vt vno verbo dicā, *ἁπονοδοῦσαι*. Ne-
 que dubium est, quin impositum sit docto viro ab interprete, quisquis
 fuit ille. In libro Martini Crusij viri φιλέλληω, bonæ frugis pleno,
 ita legebam nuper: *Inducia noua octo annorum inter Imp. Rudolphum,*
& Tur-

A & Turcorum Regem Amurathen facta sunt, incipientes secunda die
 mensis Schewal, anno Turcici Prophetæ 984. hoc est, Kal. Ianuarij anni
 Christi 1576. Sed qui hoc scriptum Constantinopoli docto viro mise-
 runt, non satis accuratam annorum rationem iniuerunt. In Tabula
 concordiæ annis collectis proxime minoribus Arabicis 940. 3. 20', con-
 gruunt anni Iuliani absoluti 912. Item annis Arabicis expansis proxi-
 me minoribus 43. 103. 6' congruunt anni Iuliani absoluti 42. & fiunt
 anni Arabici 983. 106. 2' 6: anni Iuliani absoluti 954. cum epocha Mu-
 hammedis Iuliana fiunt anni Iuliani 1575. Ergo anno Christi 1576
 currente a xvi Iulij currebant dies 106. 26 de anno 984 Hegiræ. De-
 sunt anno 984 complendo dies 247. 34': qui a xvi Iulij putati desi-
 nunt in xix Martij anni 1577. Quare annus Hegiræ 985 cæpit in Luna
 Martij anni Christi 1577. In Tabula hebdomadica sub cxx front-
 tali, & xxv laterali in cella areali habes feriam quintam Muharram
 98, ineuntis. Cæpit ergo die xxi Martij, cyclo Solis xviii, Lunæ
 primo. Quare vltimus mensis definit in xx Martij, & fuit dierum
 triginta, anno ὑπερημέρω. Quod si e regione xxv lateralis habes feriam
 quintam pro Muharram 985: ergo e regione xxiiii habes septimam
 feriam Muharram 984. Ideo & Schewal iniuit feria vii, die xxii De-
 cembris anni 1576, cyclo Solis xviii. Proinde xxii Decembris fuit
 secunda Schewal. At Kalendæ Ianuarij anni 1577 inciderunt in diem
 xii Schewal. Ergo pro ii Schewal legendum xii. pro anno 1576,
 reponendum 1577. Caueant autem studiosi a numeris appositis annis
 Hegiræ in annalibus Turcicis. Omnes enim mendosi. Neque dubi-
 to Lewnclauium, si viueret, amicorum monitu correcturum fuisse.
 Præterea idem doctus vir scribit anno 1583, quo se ait Constantinopoli
 fuisse, Pascha Muhammedicum incidisse in v, vi, v. Octobris. Hoc
 falsum est. Erat annus 991 Hegiræ, 151 periodi. Sub frontali cl, &
 laterali i, habes feriam tertiam. Proinde & Schewal fuit feria tertia,
 Octobris viii, cyclo Solis xiiii, Lunæ vii. Et tunc Behiram, siue
 Pascha Muhammedicum cæpit, anno proposito Christi 1583. Rursus
 in quodam Diplomate Mirelmumenin Regis Maroci ita legi: **D**
 يوم الأربعاء موفى العشرين من ربيع الثاني سبعة تسعين
 وسبعماية. Feria quarta conueniente in vicesimam Rabie posterioris,
 anno noningentesimo nonagesimo septimo. Ex 997 abiectis omni-
 bus 210, remanent anni 157. Sub frontali 150, e regione lateralis 7 in
 angulo communi habes feriam primam, quæ cum caractere neo-
 menia Rabie posterioris dat vi feriam neomenia ipsius Rabie. Ergo
 vicesima fuit feria quarta, vt erat propositum. cæpit autem Muhar-
 ram illius anni x Nouembris, anno 1588, cyclo Solis primo. Ergo xxvi
 Ppp 3 Februa-

Februarij anni 1589 conueniebat vicesimæ Rabie posterioris. Quod A igitur sine hac Tabula hebdomadica certa ratio annorum Hegiræ iniri non possit, patet ex ipsis exemplis, quæ adduximus. Porro Æra Hegiræ vocatur *تاريخ العرب المسلمين الذي الهجري* Æra Arabum orthodoxorum, quæ & Hegira. Nam se orthodoxos vocant, Christianos autem & Iudæos *الكفر*, Refractarios, inficiatores.

MENSES ARMENIORVM.		MENSES IEZDEGIRD.		I II III IIII V VI VII						
سَاهَمِي Sabami	فروردین ماه	Phrudin mensis	3	4	5	6	7	I	2	
تري Theri	ادربهشت ماه	Adarpahascht mensis.	5	6	7	I	2	3	4	
کاغوتس Caguts	خرداد ماه	Hardad mensis	7	I	2	3	4	5	6	
اراتس Arats	تیر ماه	Thir mensis	2	3	4	5	6	7	I	
ماهیک Mabich	مرداد ماه	Mardad mēsis	4	5	6	7	I	2	3	
اریکی Arichi	شهریز ماه	Schehariz mensis	6	7	I	2	3	4	5	
اهلی Abeli	مهر ماه	Mebar mensis	I	2	3	4	5	6	7	
ماریری Mariri	آبان ماه	Aban mensis	3	4	5	6	7	I	2	
مارکاتس Marcats	آدار ماه	Adar mensis	5	6	7	I	2	3	4	
هرواتسیس Harwatsis	دی ماه	Di mensis	7	I	2	3	4	5	6	
ناواساری Nawasari	بهمن ماه	Behemen mensis	2	3	4	5	6	7	I	
هوری Huri	اسفند ماه	Asphādar mens.	4	5	6	7	I	2	3	
مسترکه Musterika	الواحت	Elwāhak.	6	7	I	2	3	4	5	

In hoc laterculo continentur menses Armeniorum & Persarum. Æra Armeniorum vocatur ab Arabibus *تاريخ الارمن الذي هو* *ἐποχή των Αρμενίων, ἥτις ἐστὶν ἀρχὴ τῆς χριστιανώσεως αὐτῶν.* Æra autem Iezdegird vocatur, *تاريخ الفرس المتأخرين الذي يسمى* Æra Persarum recentiorum, quæ vocatur Iezdegirdica. Habeas annos Armeniacos, vel Iezdegirdicos. Diuide per septem. Si remanserit vnitas, annus ille incipit a feria tertia. Si remanent duo, incipit a feria quarta. Si tria, incipit a feria quinta. Et sic deinceps. Hoc enim notant numeri literales in fronte laterculi I, II, III, &c. Exemplum.

A plum. Esto propositus annus Armeniorum aut Persarum 845. Abiectis septenariis remanet annus quintus. In fronte habes v. Et subtus 7, e regione Sahami, aut Phrudin. E regione autem Theri, aut Adar pahascht habes feriam secundam eorum mensium. Itaque methodus non indiget monitore. Hic est annus Christi 1596, dies Septembris IIII, feria septima. Volo scire quoto anno Armeniaco, aut Persico, item quotæ diei quoti mensis conuenit dies proposita. Pro annis Armeniacis abiice ex perpetua regula annos 552, ab anno Christi currente, pro æra Persica abiice item 632. Et remanebunt anni Iuliani completi de epocha Armeniaca a die nona Iulij, a die autem 16 Iunij pro annis Iezdegird. Ita 552 de 1596 detractis, remanent anni Iuliani absoluti 1044, quibus respondent ex Tabula concordia totidem anni æquabiles cum diebus 261. Ergo 261 dies de anno Armeniorum 1045 fluxerunt, a 1x Iulij. a qua, ad hanc diem 4 Septembris inclusiue sunt dies 58. qui cum 261, fiunt omnes 319 dies: hoc est, hic erat dies 19 mensis vndecimi Armeniorum NAWASARI. Diuisis 1045 per septem, remanet annus secundus Hebdomadis Armeniacæ. In fronte laterculi habes II. subter descendendo, e regione Nawasari habes feriam tertiam. Ergo xv fuit feria tertia, & proinde decimanona Sabbatum, vt erat propositum. Rursus volo conferre diem propositam, quartam nempe Septembris, in annos, menses, & dies Iezdegird. Abiectis annis 632 de anno Christi currente 1596, supersunt anni Iuliani absoluti 964, a xvi Iunij anni 632, ad eandem xvi Iunij anni præsentis 1596. Iam annis Iulianis 964 congruunt totidē anni æquabiles, cum diebus 241. A die igitur xvi Iunij anni 632, ad eandem huius anni 1596, fluxerunt anni æquabiles 964, diesque insuper 241. Rursus a xvi Iunij, ad quartam Septembris inclusiue, sunt dies 81. Summa, dies 322: hoc est, vicesima secunda mensis vndecimi Persarum, nempe Behemen anni labentis Iezdegirdici 965. Diuisis 965 per VII, superest sextus annus Hebdomadis. Sub frontali vi, deorsum e regione Behemen, habes feriam vii. Quod si neomenia Behemen fuit feria VII, ergo & eadem feria XXI eiusdem. Quare IIII Septembris huius anni 1596 competebat diei XXI Behemen anni Iezdegird, 965. Porro, vt diximus, Armenij putant annos suos ab eo tempore, quo Christiani facti sunt: & diu, vt apparet, anno æquabili vsi sunt, mensibusque priscis. Hodie anno Iuliano vtuntur, ex quo se Ecclesiæ Romanæ subiecerunt. Nam hodiernum Armeniorum vulgus hos menses priscos plane ignorat: quod ego expertus sum, cum eos de hac re sciscitarem Massiliæ. Præterea habemus eorum Computum ad menses Iulianos, non ad illos priscos, descriptum, quorum fortasse ne nomina quidem ipsis nota nisi doctioribus, aut Ecclesiasticis.

TABVLA MAGNÆ PERIODI TROPICÆ.

	0	27	54	81	108	135	162	189	216	243	270	297
1	G 1	BA 6	C 5	D 3	E 2	AG 7	B 6	C 4	D 3	FE 1	A 7	B 5
2	F 2	G 7	BA 6	C 4	D 3	F 1	AG 7	B 6	C 4	D 3	GF 1	A 7
3	E 3	F 2	G 7	BA 6	C 4	E 3	F 1	AG 7	B 5	C 4	E 2	GF 1
4	DC 4	E 3	F 1	G 7	BA 5	D 4	E 2	F 1	AG 7	B 5	D 4	E 2
5	B 5	DC 4	E 3	F 1	G 7	CB 5	D 4	E 2	F 1	AG 6	C 5	D 3
6	A 7	B 5	DC 4	E 2	F 1	A 6	CB 5	D 4	E 2	F 1	BA 6	C 5
7	G 1	A 6	B 5	DC 4	E 2	G 1	A 6	CB 5	D 3	E 2	G 7	BA 6
8	FE 2	G 1	A 6	B 5	DC 3	F 2	G 7	A 6	CB 5	D 3	F 2	G 7
9	D 3	FE 2	G 1	A 6	B 5	ED 3	F 2	G 7	A 6	CB 4	E 3	F 1
10	C 5	D 3	FE 2	G 7	A 6	C 4	ED 3	F 1	G 7	A 6	DC 4	E 3
11	B 6	C 4	D 3	FE 2	G 7	B 6	C 4	ED 3	F 1	G 7	B 5	DC 4
12	AG 7	B 6	C 4	D 3	FE 1	A 7	B 5	C 4	ED 3	F 1	A 7	B 5
13	F 1	AG 7	B 5	C 4	D 3	GF 1	A 7	B 5	C 4	ED 2	G 1	A 6
14	E 3	F 1	AG 7	B 5	C 4	E 2	GF 1	A 6	B 5	C 4	FE 2	G 1
15	D 4	E 2	F 1	AG 7	B 5	D 4	E 2	GF 1	A 6	B 5	D 3	FE 2
16	CB 5	D 4	E 2	F 1	AG 6	C 5	D 3	E 2	GF 7	A 6	C 5	D 3
17	A 6	CB 5	D 3	E 2	F 1	BA 6	C 5	D 3	E 2	GF 7	B 6	C 4
18	G 1	A 6	CB 5	D 3	E 2	G 7	BA 6	C 4	D 3	E 1	AG 7	B 6
19	F 2	G 7	A 6	CB 4	D 3	F 2	G 7	BA 6	C 4	D 3	F 1	AG 7
20	ED 3	F 2	G 7	A 6	CB 4	E 3	F 1	G 7	BA 5	C 4	E 3	F 1
21	C 4	ED 3	F 1	G 7	A 6	DC 4	E 3	F 1	G 7	B 5	D 4	E 2
22	B 6	C 4	ED 3	F 1	G 7	B 5	DC 4	E 2	F 1	A 6	CB 5	D 4
23	A 7	B 5	C 4	ED 2	F 1	A 7	B 5	DC 4	E 2	G 1	A 6	CB 5
24	GF 1	A 7	B 5	C 4	E 2	G 1	A 6	B 5	DC 3	F 2	G 7	A 6
25	E 2	GF 1	A 6	B 5	D 3	FE 2	G 1	A 6	B 5	ED 3	F 2	G 7
26	D 4	E 2	GF 1	A 6	C 4	D 3	FE 2	G 7	A 6	C 4	ED 3	F 2
27	C 5	D 3	E 2	GF 7	B 5	C 5	D 3	FE 2	G 7	B 6	C 4	ED 3

NEVRVS

NEVRVZ GELALÆI.

	324	351	378	405	432	459	486	513	540	567	594	621
1	C 4	ED 3	F 1	A 7	B 5	DC 4	E 2	F 1	A 6	CB 5	D 3	E 2
2	B 5	C 4	ED 2	G 1	A 6	B 5	DC 3	E 2	G 1	A 6	CB 5	D 3
3	A 6	B 5	C 4	FE 2	G 1	A 6	B 5	DC 3	F 2	G 7	A 6	CB 4
4	GF 1	A 6	B 5	D 3	FE 2	G 7	A 6	B 5	ED 3	F 2	G 7	A 6
5	E 2	GF 1	A 6	C 5	D 3	FE 2	G 7	A 6	C 4	ED 3	F 1	G 7
6	D 3	E 2	GF 7	B 6	C 4	D 3	FE 1	G 7	B 6	C 4	ED 3	F 1
7	C 4	D 3	E 2	AG 7	B 6	C 4	D 3	FE 1	A 7	B 5	C 4	ED 2
8	BA 6	C 4	D 3	F 1	AG 7	B 5	C 4	D 2	GF 1	A 7	B 5	C 4
9	G 7	BA 5	C 4	E 3	F 1	AG 7	B 5	C 4	E 2	GF 1	A 6	B 5
10	F 1	G 7	BA 5	D 4	E 2	F 1	AG 6	B 5	D 4	E 2	GF 1	A 6
11	E 2	F 1	G 7	CB 5	D 4	E 2	F 1	AG 6	C 5	D 3	E 2	GF 7
12	DC 4	E 2	F 1	A 6	CB 4	D 3	E 2	F 7	BA 6	C 5	D 3	E 2
13	B 5	DC 3	E 2	G 1	A 6	CB 5	D 3	E 2	G 7	BA 6	C 4	D 3
14	A 6	B 5	DC 3	F 2	G 7	A 6	CB 5	D 3	F 1	G 7	BA 6	C 4
15	G 7	A 6	B 4	ED 3	F 2	G 7	A 6	C 4	E 3	F 1	G 7	BA 5
16	FE 2	G 7	A 6	C 4	ED 3	F 1	G 7	B 5	DC 4	E 3	F 1	G 7
17	D 3	FE 1	G 7	B 6	C 4	ED 3	F 1	A 7	B 5	DC 4	E 2	F 1
18	C 4	D 3	F 1	A 7	B 5	C 4	ED 2	G 1	A 6	B 5	DC 4	E 2
19	B 5	C 4	E 2	GF 1	A 7	B 5	C 4	FE 2	G 1	A 6	B 5	DC 3
20	AG 7	B 5	D 4	E 2	GF 1	A 6	B 5	D 3	FE 2	G 7	A 6	B 5
21	F 1	AG 6	C 5	D 3	E 2	GF 1	A 6	C 5	D 3	FE 2	G 7	A 6
22	E 2	F 1	BA 6	C 5	D 3	E 2	GF 7	B 6	C 4	D 3	FE 2	G 7
23	D 3	E 2	G 7	BA 6	C 4	D 3	E 2	AG 7	B 6	C 4	D 3	FE 1
24	B 5	D 3	F 2	G 7	BA 6	C 4	D 3	F 1	AG 7	B 5	C 4	D 3
25	A 6	CB 4	E 3	F 1	G 7	BA 6	C 4	E 3	F 1	AG 7	B 5	C 4
26	G 7	A 6	DC 4	E 3	F 1	G 7	BA 5	D 4	E 2	F 1	AG 6	B 5
27	F 1	G 7	B 5	DC 4	E 2	F 1	G 7	CB 5	D 4	E 2	F 1	A 6

IN TA

IN TABVLAM GELALÆAM

A

ÆRA Gelalæa hodie ab Arabibus dicitur تاريخ الفلكيين الفارس المتأخرين الذي يسمى ايضا نجوميه الجلاليه سلطانيه Era Astrologorum Persidis recentiorum, quæ & ipsa nominatur etiam Astronomica Augusta Imperatoria. Nō audeo affirmare, an a Persis periodus vlla ipsius instituta sit. Causa dubitandi duplex: tum quod hodie Persæ diem primum Phrurdin eiusque horas & momenta habent. *انوارهم* *من رسومه عندهم* *بجلاولهم* *annotatum apud se in Tabulis suis*: tum etiam quod in schedis Arabicis habemus periodum Gelalæam iocularem annorum 259. Quod si vlla esset periodus instituta a conditoribus huius typi, alia sane esset ab hac ridicula annorum 259, quæ nulla potest esse, quia annorum numerus non est quaternarius. Nam annus Tropicus habet horas & momenta appensa, minora quadrante Iuliano, & ipsa Bisextum Iulianum perimunt post aliquot annorū orbem. Itaque periodus Tropica, quæcunque illa fuerit, debet desinere in anno Iuliano bisextili, vt in eo fungatur munus suum, hoc bisextum perimat. Necessario igitur periodus illa debet esse annorum, quorum summa sit numerus quaternarius. Hic autem numerus non est quaternarius. Præterea si periodus constitui potest annorum 259, & quadruplum eorum annorum erit periodus, nempe annorum 1036, in quibus octo bisexta pereunt, vt duo in 259. Iam periodi Tropicæ anni cum bisextis debent esse septenarij. 1036 est quidem numerus septenarius. Sed octo de bisextis Iulianis totidem annorum detractis relinquunt bisexta Tropica 251 intercalanda in annis 1036. Atqui 251 non est septenarius numerus: neque cum septenario 1036 compositus septenarium reddet. Non potest igitur periodus constitui annorum 259. Nos igitur deprehendimus 27 annos Gelalæos perimere quinque horas absolutas sine scrupulis appendicibus. Ergo vicesies quater 27 periment quinque dies: qui fiunt anni 648. quæ est pulcherrima periodus nihil detrahens de ratione Tropica, vt restituatur in orbem: quod faciendum est in modo anni Alfonsini. Nam in eo 402 anni tria bisexta expungunt. Quod si constituenda est periodus ex illis, duo anni detrahendi. Ita 400 cum 97 composita erunt numerus septenarius. Itaque commoda quidem periodus ex illis constitui potest; sed quæ tamen ad annum Nicenum accommodari non possit. Nam certum est tempore Christi æquinoctium fuisse in XXI Martij. Sed duo præterea requirunt conditores anni Niceni, vt æquinoctium sit in XXI Martij tempore Constantini, & nostro sæculo in XI Martij

Martij Iuliani. Tria hæc simul non potest præstare periodus annorum 400. Aut enim a capite annorum Christi texenda est, & ad nos continuanda: aut a nostro sæculo retro retexenda. In priore casu periodus constituit æquinoctium toto hoc sæculo in XXI Martij, vsque ad annum 1601 Christi. quo quatuor periodi XII dies de Epochæ æquinoctij Christi, hoc est, de XXI detrahunt. In altero casu, periodus retro retexta nunquam æquinoctium sistet in XXI Martij, sæculo Niceno, sed in XX: quod est contra propositum, aut hypothesim. Fac periculum. Res ipsa loquitur. Nos Tabulam periodi Gelalææ construximus, in qua literam dominicalem Tropicam apposuimus pro anno Niceno a capite æræ Christi Dionysianæ. A latere notas numerarias adiicimus, quæ cum aliquo regulari quamuis periodum constituere possunt. Verbi gratia: Si annos Gelalæos per 648 diuiseris, quando plures erunt, quam 648, & ingressum in Tabulam a fronte & latere feceris, vbi occurrerit nota ciphra, vt vulgus loquitur, adiunges semper 4 pro regulari. Habebis feriam Phrurdin Gelali a meridie eius feriæ. Ab annis Christi currentibus pro perpetua regula abiice semper 1078. Cum reliquo ingressum fac in Tabulam. Agitur nunc annus Christi 1596. Detractis 1078, remanet annus Gelalæus 518 iniens a meridie diei æquinoctialis. Accipe numerum proxime minorem in fronte 513. Reliqua quinque a latere. In communi angulo habes notam 6: quæ cum 4 regulari composita, abiectis septem, dat tertiam feriam Phrurdin, a meridie nempe tertiæ feriæ, ad meridiem quartæ; hoc est, a meridie nonæ Martij, ad meridiem decimæ. Et hæc methodus certissima est. Potes & alias Epochas ad hanc periodum accommodare. Hipparchus obseruauit æquinoctium feria quarta, ab ortu Solis, anno periodi Iulianæ 4568: hoc est 18 hora a meridie tertiæ feriæ. Et hic est annus 1742 ab illa obseruatione. Abiectis omnibus 648, reliqui 446 a fronte 432, & a latere 14, in communi angulo dant 7. quibus adiice 3 pro perpetua regula, abiectis 7, habes feriam tertiam. Hoc est, a meridie feriæ tertiæ, ad meridiem quartæ fuit æquinoctium, vt in typo Gelalæo. Sed & melior & tutior methodus per literam Dominicalem ab annis Christi. Vide quota est C a litera Dominicali huius Tabulæ. ea erit feria æquinoctij. Tabula incipit a G. Litera C est quarta a G. Ergo anno primo Christi Dionysiano æquinoctium contigit feria quarta, Martij XXI. Anno 325 Patres Niceni statuunt æquinoctium in XXI Martij, die Dominica, cum litera Dominicalis esset C, 324 a fronte & vnitas a latere in communi cella dant literam C. Conuenit ergo Tabulæ cum Decreto Patrum. Ab hoc anno 1596 abiice bis 648. Remanent 300. In fronte Tabulæ 297 cum 3 lateralibus dant in communi cella literam duplicem GF. Ergo C cum sit quinta ab

ta ab F, constituit æquinoctium Nicenum siue Ecclesiasticum in XI Martij, biduo posterius, aut saltem vno die, quam annus ciuili Gelali. At contra experiamur in periodo annorum 400. Ab annis Christi 1583 abiiciantur omnia 400. Cum reliquis 383 ingredi in Tabulam. hoc est, cum 378 a fronte, & quinque a latere. Cella communis habet literam Dominicalem A. a qua tertia est C. Ergo æquinoctium fuit feria tertia. Litera Dominicalis Iuliana erat F. Ergo A fuit feria tertia in XII Martij. Quare periodus annorum 400 statuens ex hypothesi æquinoctium in 23 Martij tempore Christi, in XXI autem sæculo Niceno, anno Christi 1583 & deinceps, ad annum 1601, statuet æquinoctium in XII Martij. Hæc periodus Gelalæa, vt non semel diximus, est luculentissima: & multi doctissimi viri eundem anni modum determinant: nempe dierum 365. hor. 5. 48'. 53". 20". Vt differentia Gelalæa & Iuliana sit hor. 0. 11'. 6". 40". qui sane est modus anni Copernici, & aliorum doctorum. Hanc Tabulam nos huc consulto reieci-
 mus, cum tamen ei locus verus esset libro 1 v, capite de anno Gelalæo: idq. vt tam anno Niceno, quam Computo Gelalæo accommodaretur. Hodie in Perside omnes Ephemerides & Almenichin, Annales, & reliqua eiusmodi ad hunc annum diriguntur. Propterea dicitur تاريخ النجومى Era astronomica. Eodem modo possit quis vti anno nostro cælesti ciuili Solari, cum Iudaico Lunari, præsertim conditores Ephemeridum. Neque enim ad Solem vlla ratio melior nostra, neque ad Lunam Iudaica. Quantum autem falsi sint docti illi viri Persidis in deprehendendo æquinoctio, potest ex collatione obseruationum Hipparchi & Neuruz Persici demonstrari. Sed melius demonstra-
 uero ex recenti obseruatione nobilissimi, doctissimique viri Tycho-
 nis Brahe Dani, qui anno Christi Dionysiano 1584 deprehendit æquinoctium vernum horis 21. 30' post meridiem nonæ Martij, feria secunda. Id esset Babylone feria 2. 23. 990. At Gelalæus epilogismus promittit tantum 2. 10. 678. vt saltem dimidio diei ratio fugerit illos doctos viros. Sed quid vetat illius summi viri reliquas vtriusque æqui-
 noctij obseruationes apponere, vt illæ cum Hipparcheis, & nostro anno cælesti contendantur?

TABELLA ÆQUINOCTII VTRIVSQUE IN DANIA OBSERVATI AB EXIMIO ARTIFICE NOBILISS. TYCHONE BRAHE.

ÆQUINOCTIVM VERNALE. ÆQUINOCTIVM AUTVMNALE.

ANNI Christi.	IN DANIA ALEXANDRIÆ.						IN DANIA. ALEXANDRIÆ.					
	Dies Martij	Hor.	Scr.	Fe- ria.	Hor.	Scr.	Dies Sept.	Hor.	Scr.	Fe- ria.	Hor.	Scr.
1584	IX	21	30	2	23	5	XII	16	0	7	17	35
1585	X	3	19	4	4	45	XII	21	49	1	23	24
1586	X	9	8	5	10	43	XIII	3	38	3	5	13
1587	X	14	56	6	16	31	XIII	9	26	4	11	1
1588	IX	20	45	7	22	20	XII	15	15	5	16	50

TABELLA

A

ANNI periodi Calipp.	Periodus Iuliana.	Litera domini- calis.	Fe- ria.	Ho- re.	Fe- ria.	Ho- re.
17	4552	B	3	6	3	6
20	4555	E	6	18	7	0
21	4556	D	1	0	1	0
32	4567	D	7	12	7	18
33	4568	C	1	18	2	0
36	4571	F	5	6	5	12

Subiecimus Tabellam obseruationum Hipparchearum æquinoctij autumnalis, cū annis tertiæ periodi Calippicæ, perio-
 di Iulianæ, litera Dominicali, &c. si igitur recta est obseruatio anni 17, ergo obseruatio anni 20 debuit esse feria 7. 0. vt habes in extremo versu Tabellæ. Atqui obseruatio Hipparchi proficitur tantum.
 6.18. Anno 21 recte respondetur obserua-

tionis anni 17. At in anno 32 Hipparchus obseruauit feria 7. 12. Ex obseruatione anni 17 debebat esse 7. 18. Atqui eam vocat ἀνεβασά-
 B τρω, & ipsemet multis laudibus commendauit, eoque nomine nos eam secuti sumus. Anno 33 obseruatio cadit in feriam 1. 18. Ratio postulabat, vt esset 2. 0. Denique anno 36 pro 5. 12 ipse tantum deprehendit 5. 6. In annis aliquando continuis, aliquando minimo interuallo disiunctis obseruationes claudicant. Quid censemus in aliquot sæculis, vnde postea natæ sunt illæ trepidationes motuum? Confer nunc continuas quinque obseruationes vtriusque æquinoctij in Dania. Quæ constantia est in illis? Quam hæc admiratus fuisset Hipparchus ipse? Non potui facere, quin eas huc traducerem, cum circiter id tempus eas acceperim, quando hæc scribebam. Ab obseruatione Hipparchi vernali anni 32, ad obseruationem anni 1584, interuallum est, C anni 1739. Medium æquinoctium Hipparchicum Alexandria esset feria 3. 2. 36: At Danicum in eadem vrbe fuisset 2. 23. 5. Differentia, Horæ 3. 31'. Ita noster annus ciuili non multum discrepat a vero in æquinoctio verno. In autumnali maior est differentia. Nam obseruatio Danica magis congruit cum Hipparchea anni 36, quam cum aliis. Ab obseruatione igitur autumnali Hipparchea anni 36, ad annum 1584, interuallum est anni absoluti 1726. Quibus competit character ex Tabula anni Tropici 2. 15. 8. Adiectus character obseruationis Hipparchæ 5. 6, componit characterem anni 1584 feriam 7. 21. 8. At Danicus character Alexandria fuisset 5. 16. 50. Differentia, hor. 4. 18. Quæ differentia non magni momenti est ad rationes anni ciuili D euertendas. Igitur ex comparatione obseruationis vernalis Hipparchæ & Danicæ satis constat recte anni Tropici modum ab Alfonso finitum dierum 365. 5. 49. 16, & merito nos eum Gelalæo prætulisse.

In Ptolemæo in obseruatione anni 33, error est τῆ γ τὴν ἐπαγομένην: pro τῆ δ. Mirum vero tam repugnare inter se obseruationes autumnales Hipparchi, cum vnales tres omnes consentiant.

IN COMPUTVM ROMANVM A

ANNI IVLIANI.

DE CYCLO SOLIS ET EPACTIS

SOLARIBVS SIVE CONCVRENTIBVS.

QUOT Bibliothecæ veterum cœnobiorum extant, tot auctores Computi Romani, imo & plures inuenias. Omnium antiquissimus Beda, a quo omnes posteriores computi propagati. Quæcunque vero de eo doceri poterant, ea omnia exhausta nobis sunt doctrina Computi Græci Maximi monachi longe vetustioris Beda. Paucula, quæ in eo a nobis non dicta ad Computi Romani doctrinam faciunt, huc adferemus, addita noua Computi ratione. Esto igitur prima pars Computi Romani cyclus Solis. Eius methodi duæ sunt, feriæ, & Epactarum Solis, quos Concurrentes vocant Computi Romani conditores. Feriam vocamus τὴν ποσειάων τῆς ἑβδομάδος, ut Græci loquuntur, Quotam Septimanæ, primam, secundam, tertiam, Hebdomadis, diem Solis, diem Lunæ, diem Martis: a quibus horæ planetariæ dictæ sunt, non autem eæ ab horis. Nam appellatio a planetis longe vetustior horarum vsu apud Græcos paulo ante initia belli Peloponnesiaci nato. Feriæ autem quare dictæ sint, cum in omnibus hebdomadibus feriandi necessitas nulla incumbat, hæc ratio est: quod annus Ecclesiasticus incipiat a Pascha. Septimana autem Paschatis erat immunis ab opere faciendo, & feriata, vnde cum sex illi dies post Pascha feriati essent, & ea esset prima anni hebdomas, inde factum, ut omnes dies Septimanæ vocarentur FERIE. Lex enim est Constantini Magni: τὰς παραχάλας δύο ἑβδομάδας ἀπεράκτους τελεῖν. τὴν τε πρῶτην ἔπαχα καὶ τὴν μετ' αὐτό. Non solum hebdomadem post Pascha, sed & antecedentem excipit ab opere faciendo. Sed de posteriore hebdomade vsus tantum obtinuit. LXVI Canon Patrum in Trullo: ἀπὸ τῆς ἀγίας ἀναστασίας Χριστοῦ ἕως τῆς θεομήνης ἡμέρας, μέχρι τῆς κληνῆς κυριακῆς τὴν ὅλην ἑβδομάδα ἐν ταῖς ἀγίαις ἐκκλησίαις χορολάζειν δεῖ ἀποβαλεῖται τὸν πρῶτον ἐν ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς. Vtriusque methodi tam feriæ, quam Epactarum Solis orbis explicatur annis viginti octo, & in se recurrit semper. Vterque constat ex septem literis singulariis D A, B, C, D, E, F, G. Differunt, quod methodus diei hebdomadicæ inuerso ordine currit. Cuius signum esto hic τεχνικός versiculus:

Gaudet Flaccus Equo, Dorus Cane, Bosporus Agno.

Contra methodus Epactarum per consequentiam literarum progreditur hoc technico versiculo:

Astra Beata colam, Deus, Effice Para Gubernans.

Finis cycli hebdomadici, est, characterem primæ feriæ, siue literam Domi-

A Dominicalem inuenire: cuius methodus hæc est, ut duæ voces versiculi Gaudet Flaccus ponantur in imo nodo digiti indicis: tertia vox Equo in imo nodo medij digiti: quarta vox Dorus in imo nodo digiti medici: quinta Cane in imo nodo digiti auricularis. Rursus duæ voces Bosporus Agno in medio nodo indicis. Denique ut in tribus nodis indicis semper geminæ literæ collocentur, in reliquorum digitorum nodis singulæ: & ita percurrendo vicesimus octauus annus desinat in imo nodo digiti auricularis. Duplex litera indicat annum bisextilem, in quo prior litera a capite anni, ad xxvi Februarij, posterior a xxv Februarij ad finem anni vsurpanda est. Atque hic est cyclus Solis Romanus, cuius annus primus incipit a duabus literis GF, id est,

B a duabus vocibus Gaudet Flaccus. Annis Christi semper addenda nouem. Totum per 28 diuisum dabit cyclum Solis Romanum. Itaque hoc modo hic annus Christi 1596 est nonus cycli Solis Romani. Litera Dominicalis DC. Epactæ, siue concurrentes CD. id est 3. 4. In hunc duplicem laterculum coniecimus literam Dominicalem, & Epactas Solis.

LITERA DOMI-NICALIS.				CONCVRENTES SIVE EPACTÆ SOLIS.				
Index	Medius	Medicus	Auricularis.	Index	Medius	Medicus	Auricularis.	
Imus nodus.	GF	E	D	C	GA	B	C	D
	1	2	3	4	1	2	3	4
Medius nodus.	BA	G	F	E	EF	G	A	B
	5	6	7	8	5	6	7	8
Supremus nodus.	DC	B	A	G	CD	E	F	G
	9	10	11	12	9	10	11	12
Imus nodus.	FE	D	C	B	AB	C	D	E
	13	14	15	16	13	14	15	16
Medius nodus.	AG	F	E	D	FG	A	B	C
	17	18	19	20	17	18	19	20
Supremus nodus.	CB	A	G	F	DE	F	G	A
	21	22	23	24	21	22	23	24
Imus nodus.	ED	C	B	A	BC	D	E	F
	25	26	27	28	25	26	27	28

C Ut hoc anno 1596, qui est nonus cycli, concurrentes sunt duplices CD. id est 3. 4. Nam C est tertia ab a, D autem quarta. Itaque priores concurrentes 3, vsurpantur a capite anni, ad 26 Februarij. Reliqui 4 a 26 Februarij, ad finem anni. vsus eorum infra indicabitur: In vtraque pagina laterculi apposuimus notas anni Cycli Solaris. Itaque cum hic annus 1596 sit nonus cycli Solaris, in cella, vbi est nota 9 anni, nempe in supremo nodo Indicis, habes literam Dominicalem duplicem DC. in altera autem pagella concurrentes CD, siue 3. 4.

D In hunc duplicem laterculum coniecimus literam Dominicalem, & Epactas Solis. Epactæ Solis censentur ex ordine literarum. Nam quota est litera ab A, is erit concurrentis, siue Epacta.

D cum hic annus 1596 sit nonus cycli Solaris, in cella, vbi est nota 9 anni, nempe in supremo nodo Indicis, habes literam Dominicalem duplicem DC. in altera autem pagella concurrentes CD, siue 3. 4.

DE REGVLARIBVS DIERV M.

A

INITIALES literæ mensium, id est, quantitas earum, si per numeros exprimantur, vnitæ dant regulares illarum Kalendarum, quatum initiales sunt. Verbi gratia: Kalendarum Martiarum, initialis litera est D, quæ si per numeros exprimatur, sunt quatuor, quia ea est quarta ab A. Addita vnitæ, quinque erunt regulares Kalendarum Martiarum. G est initialis Kalendarum Aprilium. Ea est septima ab A, addita vnitæ, abiectis septem, vnitæ est regularis Kalen. Aprilium. Pro methodo initialium literarum mensium tene hos technicos versiculos:

Acri Danubium Domuit Geta Barbarus Ense.

Grandænam Cybelen Fugit Attys Dindyma Frangens.

Nam *Acri* est Ianuarius incipiens ab A. *Danubium* est Februarius incipiens a D. Sic deinceps. Adeptus Regulares Kalendarum, scies & reliquorum dierum. Nam si Kalendarum Martiarum regulares sunt quinque, secundæ Martij sunt sex, tertiæ septem, & sic deinceps, nunquam excedentes septenarium. Regulares itaque nunquam mutant. Epactæ solis, vt litera Dominicalis, quotannis variant. Vfus Regularium hic est, vt compositi cum concurrentibus, siue epactis, abiectis septem, si opus est, dent feriam illius diei. Hoc anno concurrentes sunt D, id est 4, a 26 Februarij. Kalendarum Martiarum Regulares 5. Igitur quatuor cum quinque composita, abiectis septem, dant feriam secundam characterem Kalendarum Martiarum hoc anno 1596. Quia vero antiquitus annus Ecclesiasticus inibat a Kalendis Aprilibus, ideo Regularis Kal. Aprilium fuit vnitæ. Diuisis 30 diebus Aprilis per septem, relinquuntur duo. quæ cum vnitæ Kalendarum Aprilis componunt tres Regulares Kalend. Mai. Rursus a Kalend. April. ad Kalen. Iunij exclusiue sunt dies 61. Diuisi per septem relinquunt quinque: quæ cum vnitæ Kalend. Aprilium componunt sex regulares Kalendarum Iuniarum. Hæc quidem sunt ex methodo Græcorum, qui non assumunt literas singularias pro characterem literæ Dominicalis, vt Ecclesia Romana. Quare consecutus literam Dominicalem & literam initialem mensis, potes carere doctrina concurrentium & regularium. Hoc anno litera posterior Dominicalis est C. Volo scire quanta feria est 29 Mai. In priori versiculo technico literarum initialium *Barbarus* est nota Kalendarum Mai. Ergo Maius incipit a litera B: & proinde 29 quoque erit B: quæ cum sit septima a C, quæ hoc anno est litera Dominicalis, aio 29 Mai fuisse sabbatum. Noli curare illos concurrentes: quorum scientiam referua, vsum respue.

METHO-

METHODVS EPACTARVM

LVNARIVM.

HÆC pars secunda Computi Romani. *ἑπακταὶ ἡμέραι* natae sunt ex Solis supra Lunam excessu: qui excessus est dierum XI. Quia vero ad Lunæ defectum supplendum adiiciuntur, propterea *ἑπακταὶ* dictæ, hoc est, adscititiæ. Annos cycli enneadecaterici duc vndecies. Abiice 30, vbi numerus excedet 30. Reliquum sunt Epactæ Lunares initium capientes semper a Martio, ne si incipiant a Ianuario, bisexti interuentu earum vsus turbetur. Earum vsus ad noscendam ætatem Lunæ, vt Computatores nostri loquuntur, vt autem Græci, *ποσιταίαν τῆς* *Ἑλλιάς*. Hoc anno 1596 epactæ sunt XI. Dies, qua hæc scribebamus, sexta Septembris. Volo scire ætatem Lunæ in die proposita. Quot sunt menses a Martio, ad mensem propositum inclusiue, tot regulares adde. Itaque regulares Septembris erunt septem, quia Septembris septimus a Martio. Compone epactas cum die proposita. aggregato adde regulares septem. Habes 24. Itaque VI dies Septembris hoc anno 1596 erat vicesima quarta Luna. Et dies VI desiderantur ad proximum nouilunium. Itaque XI Septembris proxime erit nouilunium. Abiicienda vero erunt semper 30, quoties aggregatum maius erit, quam 30. Conuertamus Canonem. Dato die mensis & Lunæ, volo scire Epactas Lunares. Dies proposita esto VI Septembris, Luna XXI III. Aufer maiorem a minori. Relinquuntur 18. Aufer regulares mensis septem. Remanent XI, Epactæ Lunares. Vbi maior numerus non poterit detrahi de minore, addendum 30 minori semper in hac doctrina. Rursum datis Epactis, mense & Luna, volo scire diem mensis. Mensis est September, Luna 24. Epactæ XI. Aggregatum minorum numerorum, nempe regularium mensis, & epactarum aufer a maiore. Itaque aggregatum XI cum VI, id est, 18 aufer a 24. Relinquitur VI dies Septembris. Hæc tria valde profunt Chronologo ad indaganda tempora. Et raro contingit, vt aliqua ex tribus his regulis Chronologo necessaria non sit.

DE RESIDVO EPACTARVM.

D

RESIDVVM Epactarum, quod Æthiopibus dicitur MATQVE, non est negligendum in doctrina Computi Romani, quamuis Computatoribus nostris plane res ignota sit. A residuo aufer regulares Kalendarum. Habebis nouiluniū in mense proposito. Hoc anno 1596 Epacta est XI. Residuum est XIX. Regulares mensis Septembris, nempe septem de 19, detracti dant 12 Septembris pro nouilunio: vt supra.

Q 993

alia

alia via ostensum est. Anno proximo Epactæ erunt xxii. Residuum A viii. Detractis septem regularibus, Kalendis Septembribus erit noua Luna. Addenda semper 30, vt diximus, quoties maior numerus de minore detrahendus. Ablatis decem de 38, nouilunium erit 28 Decembris anno proximo 1597.

DE METHODO TERMINORVM PASCHALIVM.

AD residuum Epactarum adice 17. Abiice autem 31, quoties numerus excedet 31. Reliquum est terminus Paschalis Nicenus. Hoc anno 1596 Residuum est xix. additis xvii, abiectis 31 diebus B mensis Martij, relinquatur quinta Aprilis Terminus Paschalis. Anno proximo Residuum erit viii. Additis 17, vicesima quinta Martij erit Terminus Paschalis. Cur autem 17 regulares adiiciantur pro perpetua methodo, causa hæc est: quod anno vltimo cycli Epacta nulla est: & proinde nullum Residuum. Terminus autem illius anni est 17 Aprilis, qui sunt perpetui Regulares addendî omnibus residuis Epactarum. Hæc methodus luculentissima est, quæ manuali computo docet Terminos Paschales. Anno octauo cycli Epactæ 28, Residuum 2. Additis 17, decimanona Martij ex regula erat terminus Paschalis. At propter anticipationem vicesimæ secundæ Martij, pro xix Martij assumpta est xviii Aprilis. Alioquin ille annus ex Methodo non erat C Embolimæus. Nam annus est Embolimæus, quoties ad antecedentes epactas vndecim adiectis, numerus non peruenit ad triginta. Cum igitur Epactis 17 anni septimi additis Epactis xi, cõflatae sint 28 epactæ anni octauo, neque illæ attingunt 30: ideo ille annus non est Embolimæus *φύσει*, sed *δέσει*; ne scilicet quartadecima Luna anteuertere Epocham æquinoctij in xxi Martij. Quæ vero pertinent ad Termini Paschalis correctionem, pete ex libro quarto. Rursus additis 13 ad Residuum Epactarum, habebis terminum Septuagesimæ. Quod si numerus est maior 31, abiectis 31, reliquum est terminus Septuagesimæ in Februario. Nam numerus infra 14 pertinet ad Februarium, supra 16, ad Ianuarium. Hoc anno Residuum Epactæ est 19. Additis D 13, abiectis 31, remanet prima Februarij Terminus Septuagesimæ. Quando cyclus est nonus, residuum est 2. Additis 13, Terminus esset in Ianuario ex naturali progressu cycli, vt supra diximus. Sed præter naturam factus est Embolimæus ille annus, & pro xv Ianuarij reiectus Terminus in xiiii Februarij. Nam secundum rectam rationem citimus terminus Septuagesimæ debuit esse xv Ianuarij, remotissimus xiiii Februarij. Sed a conditoribus cyclorum Paschalium citimus

A mus terminus statuitur in xvii Ianuarij, remotissimus in xiiii Februarij. Semper autem eadem est litera Termini Septuagesimæ, quæ Termini Paschalis: & proinde in Syriaco & Æthiopico computo eadem litera Termini Niniue, quæ Termini Septuagesimæ.

CATHOLICA TEMPORVM.

TERTIA hæc pars Computi *ἡ ἐπιπέδου χρόνον*, vt Græci loquuntur, in quam coniiciunt annos ab Adam, Iubilea, Indictiones. Nos veram & indubitata rationem per articulos & intervalla temporum apponemus.

B

EPOCHÆ A CONDITV MVNDI.

1656 a conditu rerum, ~~1656 a conditu rerum, 1656 a conditu rerum.~~

~~1656 a conditu rerum, 1656 a conditu rerum.~~

~~1656 a conditu rerum, 1656 a conditu rerum.~~

~~1656 a conditu rerum, 1656 a conditu rerum.~~

~~1656 a conditu rerum, 1656 a conditu rerum.~~

~~1656 a conditu rerum, 1656 a conditu rerum.~~

~~1656 a conditu rerum, 1656 a conditu rerum.~~

~~1656 a conditu rerum, 1656 a conditu rerum.~~

C

~~1656 a conditu rerum, 1656 a conditu rerum.~~

~~1656 a conditu rerum, 1656 a conditu rerum.~~

~~1656 a conditu rerum, 1656 a conditu rerum.~~

~~1656 a conditu rerum, 1656 a conditu rerum.~~

~~1656 a conditu rerum, 1656 a conditu rerum.~~

~~1656 a conditu rerum, 1656 a conditu rerum.~~

~~1656 a conditu rerum, 1656 a conditu rerum.~~

~~1656 a conditu rerum, 1656 a conditu rerum.~~

Dionysij Exigui 3950.

DA conditu rerum, ad hunc annum Dionysianum 1596, colliguntur anni 5545, vsque ad xiiii Septembris.

Hoc eodem anno 1596 Dionysiano incipiet annus a mundi conditu 5546, feria tertia, neomenia Zygonos: anno a nato Messia ~~1596~~ ~~1596~~ incipiet secundum Dionysium, 1598 autem secundum omnes veteres Ecclesiæ antecessores. Nondum autem Chronologi horum temporum veram rationem annorum mundi inire potuerunt, quia nullum characterem in aliquo intervallo notare

potuerunt. Nos autem non semel monuimus tria tempora in sacris A Bibliis suis characteribus notata esse, Exodum, casum Ioiakim, casum Sedekiaë. Nam Exodus incidit in mensem Lunarem, cuius neomenia fuit feria quinta, cum XVI & XXII secundi mensis fuerit Sabbatum. Exodi XVI. & præterea neomenia illius Nisan concurrebat cum æquinoctio, qui est alius luculentus character. Casus Ioiakim est annus XXVI Nabopolassar. Ezekiel primo, 1, 2. Primus annus Sedekiaë est quartus Septimanæ. Jeremias cap. XXVIII initio, qui est locus valde illustris. Et alibi apud eundem Ieremiam ultimus annus Sedekiaë, vndecimus regni eius est idem Sabbaticus. Histam nobilibus characteribus vel mediocriter peritus veram epocham mundi statuere potest, vt nos fecimus; quo minus excusamus, qui 15, aut 18 annis B maiorem epocham mundi faciunt: cum Lambertus Schaffnaburgensis, a conditu rerum, ad Christum, annos putet 3948, vt nos: quod equidem miror, in sæculo tam barbaro tantam hominis & in loquendo puritatem, & in temporum putatione solertiam fuisse, vt a Chronologis nostri temporis pudorem aliquem exprimere possit, si aliquem sensum harum rerum habent. Neque multum longe hinc discedit Hermannus Contractus Lambertò antiquior, qui a conditu rerum, ad Christum, annos putat 3952, non autem 3966, vt censent qui accuratius de temporibus scripsisse videri volunt. Omnes autem vno ore putant 430 annos migrationis Hebræorum non a descensu Iacob in Ægyptum, sed a peregrinatione Abraham: vt & tam hodierni Iudæi, C quam veteres fecerunt: quod quidem nos docuit Iosephus. Cum igitur consentiant in interuallis omnibus, in eo peccant, quod ad aliquod tempus Græcæ historiæ aut Romanæ illa conferre non potuerunt. Exodi autem tempore deprehenso ad id perueniri poterat: Sin autem, ab annis Nabopolassari. Nam debebant cogitare homines captiuos in Chaldæa ~~Chaldæa~~, sine vlla republica non potuisse alia temporum epocha vti, quam ea, qua tunc victores utebantur. An non iidem in patria sua æra contractuum vsi sunt, non sua? Quanto magis cum sui iuris non essent, sed πόλιδες & ἀνεύστοι. Sane a XXVI anno Nabopolassar retro putata illa interualla, de quibus nulla controuersia est, desinunt in annum periodi Iulianæ 764: quod a nobis accuratissime alibi disputatum est. Iudæorum nugas de æra, qua vtitur Ezekiel, missas facimus. Quot modis enim confutari possunt? Quid est magis ridiculum, quam putare a libro legis inuentò? Cur igitur Hieremias in ipsa vrbe ea epocha non vtitur? Quæ ratio est, vt apud exteros, quorum ne pili quidem intererat, ea epocha locum habeat, in ipsa patria eius ratio non habeatur? Ecquis tam refractarius, cui hæc tanti videantur.

A

DE IUBILEIS.

AB annis mundi abiice 2499, vel a periodo Iudaica 2310, vel a periodo Iuliana 3252. Reliquum diuide per 49. Quod de diuisione superest, ij sunt anni Iubilei currentis ἀπὸ τῶν ἔτους κληροχίας. Ab anno Mundi inituro propediem 5547 abiice 2499. Remaneat 3048, anni absoluti a primo anno κληροχίας. Relinquitur decimus annus sexagesimi tertij Iubilei currentis absolutus. Ergo hoc autumno incipiet annus quartus secundæ Hebdomadis sexagesimi tertij Iubilei. Reliqua Iubilea tam veterum, quam recentiorum omnia commentitia sunt.

B Ab annis periodi Iulianæ abiice 763. Relinquitur annus verissimus mundi currens ab autumno.

Ab annis periodi Iulianæ abiice 953. Reliquum est annus currens Iudaicus ab autumno.

Annis Iudaicis adiice 189. Summa est annus currens mundi ab autumno.

DE INDICTIONIBVS.

AB annis Christi abiice 311. Reliqui sunt anni a prima indictione Constantiniana, idque a XXIII Septemb. Ab anno Christi 1596 currente abiice 311. Superfunt anni 1285 a prima Indictione Constantiniana: hoc est, annus decimus 86 Indictionis Constantinianæ.

Diuide periodum Iulianam per 7. Reliquum est annus hebdomadis annalis ab autumno. Itaque hic annus 6309 per VII diuisus relinquit annum secundum Hebdomadis ab autumno.

Diuide periodum Iulianam per XV. Reliquum est Indictio currens a Kal. Ianuarij.

Exactum

D

Cycli Solaris decimo.	} IX KAL. IVNI
Cycli Lunaris secundo.	
Periodi Iulianæ 6310.	
Æræ Constantinopolitanæ Paschalis 7105	
Æræ Constantinopolitanæ Lunaris 7091.	
Æræ Orientalis 7098.	
Æræ Cæsaris Hispanicæ 1635.	
Editionis Iulianæ 1642.	
Indictionis Cōstantinianæ LXXXVI decimo	

Alexandreo Syromacedonum	} 1907 {	} I I A R	} XXIII
& Antiochenorum.			

Samaritarum I I A R XXVII.

Augustorum Actiaco 1626.	} XXIX	
Martyrum Diocletiano & Elkupti 1313.		PACHON
Gratiæ Abyssino 249, in diebus Matthæi.		PASCHNES GINBOTH

Mundi & conditus rerum 5546	} DIDYMONOS XI.

Iudaico 5357 abundante. SIWAN ciuilis XVII.

Hegiræ Muhammedanò 1005. SCHEWAL XVII.

Neuruz Gelalæi Persico 519 CHARDAD XVII.

Iezdegird Persico 966. ABAN IX.

Armeniorum Christianismi 1046. MARIRI VI.

Nabonassari Ægyptiaco 2345, EPIPHI IX.

Olympiadis D XCIII quarto. ΛΩΟΥ Δευτέρα Ἰη δέκα.

Periodi Atticæ quinquagesimo quarto. ΜΟΥΝΥΧΙΩΝΟC πέμπτη φθίνουτος.

Vicesimæ sextæ periodi Calippicæ πενταετίας vicesimo sexto.
ΘΑΡΓΗΛΙΩΝΟC τρίτη Ἰη δέκα.

Parapegmatis Attici. ΤΑΥΡΩΝΟC ΔΑ.

Quartæ periodi magni Dionysianæ secundo. Lunationis tertiæ XV.

A D D E N D A

A V T I L L V S T R A N D A .

ACCIPERE, candidè Lector, quæ post priores curas nobis succurrerunt siue confirmandis disputationibus nostris, siue etiam illustrandis. Nostrum non erat ea præterire: tuum est ea non negligere.

Pag. 51 A. τὸ ἥμισυ τῆς Διούσης.] Adde: τὸ ἥμισυ τῆς Διούσης (vide num melius τὸ ἥμισυ τῆς Διούσης) νικήσαντι, &c.

51 C. cum hic intelligi.] Adde: cum hic intelligi. Et cur non hic aliud ludicrum a Panathenæis intelligamus, cum constet ex oratione καὶ Τιμοκράτους Panathenæa celebrari solita τῇ δωδεκάτῃ Ἐκατομβαιῶν, quemadmodum Olympiadem δωδεκάτῃ Ἰππερεταίας Macedonici? Vtrumque autem ludicrum tam Panathenæicum, quam Olympicum quatuor diebus transigebatur. Vltima dies ludicri xv mensis, plenilunio. Atque hæc quidem dies vnica erat prisco solenni dedicata. Sed postquam proposita fuerunt præmia saltus, disci, pugilatus, Pancratij, & luctæ, triduum priscae solennitati præpositum est. Itaque iam a duodecima die mensis incipiebant, desinebant in xv, quæ, vt diximus, erat plenilunium. Postridie autem, hoc est, τῇ ἑκτῇ Ἰη δέκα, erat κείσις. Proinde ἡ δωδεκάτη erat ἱερομηνία πρώτη τῶν Παναθηναίων, quæ etiam dicebatur Κεῖνια, vt extat in eadem oratione. Quintadecima erat magna ἱερομηνία. In Psephismate Timocratis Panathenæa conii-ciuntur in δωδεκάτῃ πενταετίας: hoc est, in duodecimam diem mensis Lunaris: nepe quia mensis primus Tetraeteridis erat Lunaris merus, & conueniebat cum mense Prytanias. Tamen vt hæc intelligatur, &c.

51 D. fuisse.] Adde: fuisse. Sed propius vero est, Apollinem natum septimâ Thargelionis in anno quarto Tetraeteridis Pythicæ, quo tempore nouiluniū est secunda Thargelionis. Quæ proculdubio vera est sententia. Nam Apollo dicitur natus τῇ ἑκτῇ μὲνως καὶ Ἐελώνων, vt fere omnes veteres prodiderunt. Et tamen dicitur ἑβδομαγενής. Si natus est τῇ ἑκτῇ, quomodo igitur ἑβδομαγενής dicitur? Iam causam aperuimus. Natus est τῇ ἑκτῇ καὶ Ἐελώνων, sed τῇ ἑβδομαδι Ἰαργηλιῶνος Ἰσαμύρος: nempe τῇ ἑκτῇ τῆς πενταετίας, τῇ ἑβδόμῃ Ἰαργηλιῶνος Tetraeterici. Ergo Thargelia celebrabantur τῇ ἑκτῇ Ἰαργηλιῶνων Ἰσαμύρος, anni secundi Olympiadis: Pythia autem diebus æstiuis tertij sequentis. Pythiorum ætate sua, &c.

68. C. cui Athyr responderet.] Adde: Festum EVRESIS notatum est. Τῆς ἀπέσεως Rutilius Numatianus meminit in suo Itineratio:

*Et tum forte hilares per compita rustica pagi
Mulcebant sacris pectora fessa iocis.*

*Ilo quippe die tandem renouatus Osiris
Excit at in fruges semina lata nouas.*

Paulo ante indicauerat se soluisse post ortum Pleiados. Aperte notat illam *ἄρπυιαι* celebrari mense Nouembri. Et præterea erant, &c.

91 B. nent.] *adde*: Sed hæc ita fuerint, siquidem Calippi annum Tetractericum reformatū sequamur. Alioquin Hyperberetæus Olympicus cæpit viii, nō vii Octob. vt lib. i v explicatur. Duplex igitur, &c.

97. A. inde septimus.] *Codex Ptolemai mendosus nobis imposuit. Totus locus ita legi debet.* inde septimus secundæ Syromacedonicæ. Hyperberetæus 31 Augusti, feria i i i, cyclo Solis i i i i: quæ composita cum regulari Xanthici 2 in Tabula mensium dabit feriam quintam in neomenia Xanthici. Erratum igitur biduo: & proinde apud B Ptolemæum legendum *Ξανθικὸς* Z, non autem *Ξανθικὸς* E. de quo dubitari non debet. Conueniet etiam cum Adar gemino anni 3532: cuius character 5. 12. 178. Postremo anno Nabonassari, &c.

107. *In laterculo mensium Arabicorum Rabie prior debet esse primus mensis, Tzephar ultimus.*

110. *In calce Tabulæ hæc addantur.* Vtilitates huius magnæ periodi Hagarenæ passim in doctrina Hegiræ patebunt. Sed vnam de multis proponemus. Volo scire, mensi Iuliano proposito quotus mensis Hegiræ comperat, aut contra. Anno Christi Dionysiano currenti adde semper 311. Abiectis omnibus 228, relinquuntur anni periodi: qui, si excedent 76, pertinent ad secundam periodum Calippicam; qualium C tres constituunt totam periodum Hagarenam: si excedant 152, reliqui pertinent ad tertiam Calippicam periodum, vt alibi quoque ostenditur. Propositus esto annus Christi 1597, in quo volo scire cui mensi Iuliano congruat Muharram Hegiræ. Adiectis 311, vt præceptum est, & abiectis octo periodis magnis, relinquuntur anni 84, hoc est, annus octauus periodi secundæ Calippicæ. Sub Titulo secundæ periodi, & laterali anno octauo, occurrit mensis vernalis Hagarenus Sahaben. x i i i Martij. Muharram est sextus a Sahaben. Ergo sextus mensis Iulianus a Martio, hoc est, Augustus, vindicat mensē Muharram. Proinde Muharram anni Christi 1597 incipiet mense Augusto Iuliano, conueniens in Elul Iudaicum.

126. A. mæ diei] *adde*. sex exactæ sint: quas quidem sex horas ipsi non numerant, vt supra diserte explicatum est. Esto, exempli gratia, nouilunium Iudaicum 6. 7. 804, principium horarum septem, momentorum 804, capiendum non a meridie, sed ab occasu. A meridie enim esset 6. 13. 804, vt pote cum sex horis minus putent. Ideo cum calculus peruenit ad 18 horas, tum utique *ἀστρονομικὰς* 24 horæ sunt absolutæ, cum tantum 18 *πολιτικὰς* putentur. Porro *τὸ νυχθήμερον*.

A 132. B. ta Iulij.] *Adde*: Character eius 4. 7. 12. Quod autem ineunte Hegira cæpta est retexi vetus periodus Hagarena 228 annorum, illustre exemplum habemus in natali impuri Muhammedis. Natus est enim xii die Rabie prioris, feria secunda. Obiit vero eadem die eiusdē mensis, anno Hegiræ x, auctore Chronologo Sarraceno ad calcem Alcorani addito, vt taceam consensum omnium Muhammedanorum. Vixit annos lxxiii Arabicos solidos, auctore eodē Chronologo. Obiit igitur anno Christi 631, circa xvi, aut xvii Iunij. Anni illi lxxiii Arabici ab anno Christi 631 in anteriora retexti, desinūt in anno Christi 570: Erat annus Seleucidarū 881, & proinde 197 quartæ magnæ periodi Hagarenæ, hoc est, 45 annus tertiaræ periodi Calippicæ, cuiusmodi tribus constat tota Periodus. In Tabula periodi Hagarenæ, sub titulo tertiaræ periodi, & laterali anno 45, occurrit mensis vernalis Hagarenorū Sephar xxv Martij, feria i i i, cyclo Solis xix. Ergo neomenia Rabie prioris, feria v, Aprilis xxiiii: & cōsequenter xii Rabie feria secunda, v. Mai. Natus ergo Planus ille quinta Mai, anno Christi 570. At in anno soluto hoc nullo modo cōtingere potest. Vt enim neomenia Rabie prioris in anno soluto incidat in feriam quintam necesse est, vt neomenia Muharram sit feria secunda. A x anno Hegiræ 63 annis Arabicis retro retextis, occurret annus 158 periodi hebdomadicæ annorum 210, de qua suo loco dicetur. Atqui si fingamus annum Arabicū semper solutum fuisse, Muharram non cæpit feria secunda, nisi anno 154, aut 162 periodi Hebdomadicæ: quod valde recedit ab interuallo vitæ Muhammedis C 63 annorum. Quare manifesto sequitur ineunte Muhamedismo, periodum Hagarenam solutam fuisse. Diximus anno x Hegiræ illum obiisse, teste eodem Chronologo, & recepta antiquitus Muhammedanorum opinione, feria secunda, x i i Rabie prioris: vt omnino ex eo colligatur 63 annos Arabicos vixisse. Oportebat igitur neomeniam Muharram incipere feria secunda, vt supra ostensum est. Atqui cæpit feria i i i, Aprilis ix, cyclo Solis 24. Proinde non x i i, sed x i Rabie prioris fuit feria secunda. Obiit igitur vespere diei x i, sequente x i i, nempe xvi Iunij, sequente xv i i, anno Christi 631. Qui scribunt Muhammedem natum x x i Septembris, anno Christi 571, Sahaben x i i, feria secunda, vnde expiscati sint, ipsi viderint: quandoquidem x i i Sahaben eo anno in Periodo Hagarena fuerit Septembris xviii, feria vi. Valde itaque hallucinati sunt. Neque vero consultius faciunt, cum in annum 632 mortem Muhammedis conferunt, x i i Rabie prioris, feria secunda, Iunij v i i, anno x i Hegiræ, cum idem Chronologus Sarracenus non semel anno decimo Hegiræ currente mortuum dicat: Muharram autem anni vndecimi iniuerit 27 Martij, feria v i i. Ex quo consequens est xii Rabie prioris fuisse feriam v i i,

non, vt ipsi produnt, secundam. Iam Muhammedem natum fuisse XII A
Rabie prioris, non autē XII Sahaben, præter Chronicon vetus, & con-
sensum omnium Muhammedanorum, auctor est Io. Leo in sua Afri-
ca: vbi scribit Gazzulos gentē Libyæ nundinas suas inire a natali Mu-
hammedis, nempe XII Rabie prioris: cui celebritati se quoq. interfuisse,
anno Hegiræ 920, Christi 1511: cum tamen Muharram 920 inuenerit
feria prima, xxvi Februarij, anno Christi 1514. Triennio igitur minus
dixit. Quotiescunque autem in illo suo eximio opere annos Christi
cum annis Hegiræ comparat (comparat autem sæpissime) nunquam
ne semel quidem verum dicit: quod studiosos harum rerum monere
volui. Idque mirum est in eo viro, qui & natione Muhammedanus,
& rerum, quæ ad Muhammedismum pertinent, peritissimus fuerit. B

135. C. annus Hegiræ.] *adde:* Septembri. Hic Laterculus est duplex,
vt vides. Prior pars continet annos cycli Dionysiani: altera menses cy-
cli. Totus a dextris sinistrorsum constat septē versibus, propterea quod
septem sunt embolismi in cyclo. Vnde sequitur, vt nunquam anni cy-
cli singulares positi sint, sed aut terni, aut bini, ita postulante embolismi
ratione. Itaque exempli gratia, in vltimo versu habes 2.1.19. Hoc est:
Triennium continuum Muharram manebit in eadem, vt Computa-
tores loquuntur, lunatione Dionysiana, nimirum in annis 19, 1, 2 cycli
Dionysiani. Quare in comparando Muharram cum Lunatione
Dionysiana, videndum semper, in qua Lunatione vltimus annus
in illo versu fuerit. Fieri enim potest, vt secundum methodum, quam C
dedimus, annus 1, aut 2, inueniatur sub alio titulo frontali, quam vlti-
mus, nempe 19. Exemplum: Addita vnitate annis Christi 1596, vt præ-
ceptū est, abiectis omnibus 228, remanet vnitas, hoc est, annus primus
cycli Dionysiani: qui in laterculo est sub titulo frontali 0: e regione
autem 11. Hoc est Muharram debebat esse in vndecima Lunatione
Dionysiana. Atqui anno superiore, qui erat 19 Cycli, fuit sub 209,
ideoque in vi Lunatione. Quia igitur vltimus annus notatus in ver-
su, nempe 19, fuit in vi Lunatione, ideo & 1, 2, erunt in eadem, vtpote
cum sint in eodem versu. Sat est igitur vltimum annū obseruare, a quo
reliqui in eodem versu collocati pendent. Rursus anno Christi, &c.

152 C. surgebat.] *Hic codex Monachi Wigorniensis, vnde excepi D*
hæc, corruptus est. Corrige: ex anno Diocletiani xcviii, Christi vul-
gari 380. *Qua infra corrigenda sunt codex Wigorniensis deprauata habet.*

153. Christi 437.] *Lege:* Diocletiani 153, vt etiā postea a nobis ponitur.

153. a. riodum suam.] *adde:* Diocletiani 153 (xcviii) Christi 380.
ibid. eam periodum.] *adde:* Diocletiani 153 (xcviii) alter.

153 A. vero ait Theophilus.] *Scribe & adde:* Theodosio seniori. id
vero plane conuenit anno Christi 380. Sed hæc omnia a veteribus

pertur-

A perturbationis plena producuntur. Res ita habet. Theophilus Ale-
xandrinus Episcopus instituit periodum magnam quinque cyclo-
rum: quo nomine eam ἐννεήκονταπενταετηρίδα vocat, initio eius ducto
a prisca epocha Diocletiana, cuius magnæ periodi vltimus annus
erat Consulatus Aufonij, anno Christi 379. Anno autem 380, qui
erat primus Theodosij senioris, itemque primus cycli Paschalis, inibat
secunda periodus. Anno vero 437, qui erat quinquagesimus octauus
periodi secundæ, Cyrillus Alexandrinæ sedis Episcopus aliam totidem
annorum instituit, additis, vt Theophilus fecerat, solennitatibus. Ita-
que Gennadius de Theophilo ita scribit: *Paschalem etiam recursum,*
quem apud Nicenam synodum, post nonaginta & quinque annos agi in
B *tempore & die, & Luna secundum suum statum inuenerat, additis qui-*
busdam festiuitatis rationibus, & expositionibus Theodosio principi ob-
tulit. Cum hæc ita sint, mirum, cur Leo Papa in Epistola ad Mar-
cianum Augustum scribat, eam periodum non 95, sed 100 annorum
fuisse. Vnde periodum illam centenariam vocat, item centenariam
supputationem. In epistola quoque LXXIII ad Eudoxiam Augu-
stam ita ait: *Sancta memoria Theophilus ad Augustum Theodosium se-*
niorem scribens, per centum annos a primo predicti principis Consulatu di-
gestit ordinem diei festi, cuius instructionis septuagesimus quartus nunc an-
nus euoluitur Opilione consule. Quis vnquam credat 95 annos esse 100?
Sigebertus quoque hunc auctorem sequutus ridicula de hac periodo
C scribit. Vide locum.

171 C. riorum diem.] *adde:* riorum diem. Meminimus nos dixisse
diem ex quadrantibus confurgentem a Basilis ante ix Iulij intercalari
solitum. Cuius sententiæ minime nos pœnitet. sed cum Cicero diem
infinitum, quem Romæ, Brumæ tēpore, in anno Solari intercalabant,
vocet Olympiadum mysteria, eo labimur, vt credamus, quemadmo-
dum Athenis, ita etiam in Elide. mense Posideone, intercalari solitum.
Cum enim periodus omnium Græcarum nationum penderet ab vna
Olympica, imo annus Solaris omnium Græcorum idem esset, qui
Olympicus, totidem dierum, nempe $365 \frac{1}{4}$, consentaneum rationi est,
eodem tempore intercalari solitum. Cicero profecturus, &c.

D 185 B. Christiani NESI.] *adde:* NESI vocant. Eum autem NESI
sive NISI his elegantissimis versibus describit Claudianus Panegyri-
co II in Stiliconem.

Est ignota procul, nostraque imperuia menti
Vix adeunda Deis, annorum squalida mater,
Immensi spelunca EVI, qua tempora vasto
Suppeditat, reuocatque sinu. Complectitur antrum,
Omnia qui placido consumit numine SERPENS:

Perpetuumque viret squamis, caudamque reducto
Ore vorat, tacito relegens exordia lapsu.

Porro nomen ἐτα γομδίων, &c.

198 C. 1460.] Lege: 1440, vt annus magnus Canicularis Ægyptio-
rum 1460.

199 Reformanda Tabula Embolismi ita:

TABVLA EMBOLISMI NEVRVZ PERSICI ANTI QVI.	
Anni magni Neutuz.	Menses primi in xxviii Martij.
1	Adar.
121	Di.
241	Bebemen.
361	Asphandar.
481	Phrurdin.
601	Adarpahafcht.
721	Chardad.
841	Tir.
961	Mardad.
1081	Scheberiz.
1321	Mebar.
1441	Aban.

Wahac siue Epagomene
antiqua XXI Februarij.
Wahac noua in xxvi
mensis Persici.

Vides in Tabula Embolismi proposita annum
incipere ab Adar, xxviii Martij. Wahak, siue
Epagomenarum antiquarum neomenia est in
xxi Februarij: cuius neomeniæ vicem in fine 120
anni sumitur neomenia Adar vltimi. Neome-
nia autem Epagomenon nouarum traducitur
in xxiii Martij. Ita ille annus incipit ab Aban
& definit in Aban, habetque xiiii menses, vti-
que vndecim interceptos inter duos Aban. qui
orbis feruatur vsque ad exitum anni 1440.

200 A Cufri.] adde: vocat Cossorassath. Sed
corruptus est codex. vnus literæ mutatione le-
gendum Cossorassach. كسرى الشخ id est,
Rex Cosroes. Persæ, &c.

205. cus fiat.] adde. cus fiat, adde 3. Sed hoc C
non semper occurrit. Laterculum, &c.

Pag. 206. Post diatribam anni Armeniaci addatur sequens Tabula.

LATERCVLVM CHARACTERISMI MENSIVM.											
1	Thoth	Sahami	Phrurdin	30	7	1	2	3	4	5	6
2	Paophi	Theri	Adarpahafcht	60	2	3	4	5	6	7	1
3	Atthyr	Caguz	Chardad	90	4	5	6	7	1	2	3
4	Choiac	Arats	Thir	120	6	7	1	2	3	4	5
5	Tybi	Mahich	Mardad	150	1	2	3	4	5	6	7
6	Mechir	Arichi	Schariz	180	3	4	5	6	7	1	2
7	Phamerath	Abeli	Mebar	210	5	6	7	1	2	3	4
8	Pharmuthi	Marivi	Aban	240	7	1	2	3	4	5	6
9	Pachon	Marchath	Adar	270	2	3	4	5	6	7	1
10	Payni	Harvatfis	Di	300	4	5	6	7	1	2	3
11	Epiphi	Nadafari	Bebemen	330	6	7	1	2	3	4	5
12	Mesori	Hari	Asphandar	360	1	2	3	4	5	6	7
13	Epagomene	Musteraka	Wahak.	365	3	4	5	6	7	1	2

TABVLA

TABVLA GENERALIS NOUILVNIORVM MEDIORVM THOTH NABONASSARI, SAHAMI Armeniorum, Phrurdin, Iezdegird. idque Alexandriæ.												
Anni Ico- pente- terior.	Nouilunium Thoth.				Nouilunium Sahami.				Nouilunium Phrurdin.			
	Dies	Thoth.	Dies	Thoth.	Dies	Sahami.	Dies	Sahami.	Dies	Phrurdin.	Dies	Phrurdin.
1	24	6	18	187	28	2	13	694	7	2	19	98
2	14	4	2	1063	17	6	22	490	26	1	16	687
3	3	1	11	859	7	4	7	286	16	6	1	483
4	22	7	9	368	26	3	4	875	5	3	10	279
5	11	4	18	164	15	7	13	671	24	2	7	868
6	1	2	2	1040	4	4	22	467	13	6	16	664
7	20	1	0	549	23	3	19	1056	3	4	1	460
8	9	5	9	345	13	1	4	852	21	2	22	1049
9	28	4	6	934	2	5	13	648	11	7	7	845
10	17	1	15	730	21	4	11	157	30	6	5	354
11	7	6	0	526	10	1	19	1053	19	3	14	150
12	25	4	22	35	29	7	17	542	8	7	22	1026
13	15	2	6	911	19	5	2	338	27	6	20	535
14	4	6	15	707	8	2	11	134	17	4	5	331
15	23	5	13	216	27	1	8	723	6	1	14	127
16	12	2	22	12	16	5	17	519	25	7	11	716
17	2	7	6	888	6	3	2	315	14	4	20	512
18	21	6	4	397	24	1	23	904	4	2	5	308
19	10	3	13	193	14	6	8	700	23	1	2	897
20	29	2	10	782	3	3	17	496	12	5	11	593
21	18	5	19	578	22	2	15	5	1	2	20	489
22	8	4	4	374	11	6	23	881	20	1	17	1078
23	27	3	1	963	1	4	8	677	10	6	2	874
24	16	7	10	759	20	3	6	186	29	5	0	383
25	5	4	19	555	9	7	14	1062	18	2	9	179

Cæpit 20 Iulij, feria 3, anno superiore 1596. Volo scire eius nouilunium.
Ex pagina 193, annis collectis proxime minoribus 2000, 300, 25, id est
2325, competunt de parte anteriori 3.16.441. de parte posteriori 4.7.639.
Coniunge igitur 3.16.441 cum nouilunio anni currentis 20 expansi
sub titulo nouiluniorum Nabonassari, nempe cum 2.10.782. Colli-
gitur nouilunium Thoth 2345, feria 6.3.143, Augusti 13 Alexandriæ.
Sæculo Nabonassari nouilunium fiebat in 29 Thoth in anno 20 cycli
Icosipentaeterici. Sed de parte posteriori collegimus dies αρεμενιασως
4.7.639. Aufer igitur 4 dies neglectis horis, de 29. Superfunt 25 dies
Thoth. Ergo nouilunium factum in 25 Thoth. Neomenia Thoth
cæpit feria 111. Ergo xxv erat feria v, a cuius meridie putatur noui-
lunium vt fuit propositum. Rursus eodem anno 1596 neomenia
Sahami 1046 iniuit 21 Octobris, feria v. Annis collectis proxime
minoribus 1025 congruunt de parte anteriori 1.2.357. de posteriori 1.
21.723. Annus expansus currens 21. cuius nouilunium antiquum 2.15.
5, cum 1.2.357 coniunctum dat nouilunium Sahami 3.17.362, No-
uembris 1x. Fuit igitur 20 Sahami: vt etiam ostendit αρεμενιασως par-
tis posterioris. Denique eodem anno iniuit Phrurdin 966 Iezdegird,

Octobris 18, feria secunda. Annis collectis proxime minoribus 950 **A** competunt numeri 3.5.726. Anni expansi currentis character 7.11.716. colligitur nouilunium Phrurdin 966, feria 3. 17. 362, vt antea, sed in xxxiii Phrurdin. Rursus hæc scribebamus mense Thamuz anni Iudaici 3357: cuius character 1. 4. 866, Iunij v, & quidem $\kappa\epsilon$ $\text{C}\epsilon\lambda\omega\iota\omega$. Nam hic annus est abundans. Iam scimus ex doctrina anni Iudaici, 6 horas deesse anno Iudaico. Itaque id esset 7. 10. 866, Hierosolymis. nempe a meridie septimæ feriæ, id est, 1111 Iunij. Volo experiri in annis Nabonassari, Armeniorum, & Iezdegird. Tamuz est vndecimus a Thoth propositi nouilunio. Character igitur decem mensium præteritorum 1. 7. 370, ex pagina 184, compositus cum nouilunio Thoth 6. 3. 143 dat nouilunium Thamuz Alexandria 7. 10. 513. Rursus 10 **B** mensibus Lunaribus competunt dies absoluti 295 ex eadem pagina 184. qui cum 25 diebus Thoth compositi dant dies 320 a neomenia Thoth. In laterculo mensium supra appposito numerus collectorum dierum proxime minor 300 e regione Payni, de 320 abiectus relinquit 20 diem mensis sequentis, nempe Epiphi. Ergo nouilunium medium Tamuz Alexandria iniuit feria septima, hora 10. 513, a meridie xx diei Epiphi. Thoth iniuit feria 3, vt diximus. Ergo Epiphi neomenia feria secunda, vt habes in eodem laterculo. Proinde vicesima Epiphi fuit feria v 11, vt erat propositum. Denique Tamuz est octaua lunatio a Sahami Armeniaco, & Phrurdin Persico. Character septem mensium præteritorum 3. 17. 151 cum nouilunio Sahami & Phrurdin 3. 17. **C** 362 cõpositus dat idem nouilunium Tamuz, vt antea, 7. 10. 513. At 206 dies congruentes septem lunationibus cum vicesima Sahami compositi, dant 16 mensis Mariri, vt est in laterculo. Sahami iniuit neomenia v. Ergo, Mahiri etiam v. Proinde xv 1 fuit feria v 1. Atqui nouilunium factum feria septima. Ergo fuit xv 11 Sahami. Itaque sine laterculo omnis opera luditur. Sic 206 dies cum 23 Phrurdin dant 19 Aban Persici, feria v 1. Sed debebat esse feria v 11. Ergo fuit die xx. Sic, puto, satisfiet iis, quibus prior methodus nouiluniorum non placuerit. Nam hæc expeditissima est, & optima.

248 D. harum rerum.] *adde.* harum rerum. Aliter & expeditius. Esto propositus annus periodi prytanias 59, item Idus Apriles. Volo **D** scire cui mensi prytanias, & quotæ mensis prytanias respondeant Idus Apriles. In Parapegmate, sub Krione, e regione Iduum Aprilium, notati sunt anni prytanias 7, 45, 64. Sed annus 59 non occurrit. Ascendendo vide vbi proxime occurrat. Et quidem offert se in xv 1 Krionos Attici, vi Eid. Aprilis cum mense Munychione. Dies Iduum est quinta ab eo. Aio igitur in anno 59 prytanias Idus Apriles fuisse $\mu\epsilon\mu\pi\lambda\omega$ $\text{M}\epsilon\mu\chi\iota\omega\text{v}$ $\text{P}\epsilon\upsilon\lambda\omega\iota\alpha\varsigma$. Ita sine vlllo labore omnes epochas dierum.

Iulia-

A Iulianorum ad dies prytanias, & contra conferes.

255. *Ante diatribam* DE ANNIS EMENDATIS, pone: PARAPEGMA CALICVTIENSIVM. Odoardus Barbofa scribens de Kaniun, hoc est, Astrologis Calcutiensibus, dicit eorum menses diuisos esse in signa & planetas. quorum alios 29, alios 30, alios 31 dierum esse. Quis dubitat eum esse annum cælestem, quem supra proxime proposuimus? Sed falsum, quod addit, eum annum Lunarem esse, itemque incipere ab Aprili. Nam qui 30 & 31 dierum menses aliquot habet, non potest esse Lunaris: præterea qui cælestis est, omnino a vere, ideoque a principio Arietis incipiat, necesse est. Scito autem vocem Kaniun non esse Indicam, sed Arabicam كاهنون enim sunt diuina-

B culi, augures, vates.

280 B. 730 & 731.] *adde* 730. & 731. & propterea Statius Achilleidos primo eleganter Trieterida vocauit alternam.

— *Huius in umbra*

Alternam reuocare pia Trieterida Matres Consuerant. — Alternam, nimirum $\tau\lambda\omega\ \pi\acute{\alpha}\rho\ \acute{\epsilon}\nu\alpha\ \epsilon\pi\iota\alpha\upsilon\tau\acute{\omega}\nu\ \delta\iota\tau\omicron\kappa\alpha\ \delta\iota\varsigma\alpha\mu\delta\iota\eta\eta\upsilon$. Sed locus ille corruptus hodie apud Statium. Legitur enim *Alternum r. p. Trieterica m.*

351. B. Ziu.] *Totum locum ita corrige:* Egressi igitur sunt Hebræi ex Ægypto quartadecima Nisan, quæ incidebat in xv Aprilis, feria quarta, xv 11 Pharmuthi.

C 375. D. Iudaico.] *Ita scribe.* In captiuus fuit Ezekiel ipse. *Dele* ergo Daniel &

376. D. marunt. *adde.* marunt. Annus primus Nabuchodonosori est 4107 periodi Iulianæ.

387 B. sione.] *adde:* sione Archidami. Tamen Xenophontis de hac re verba hæc sunt: $\tau\epsilon\lambda\delta\omega\pi\acute{\omega}\nu\ \tau\omicron\varsigma\ \xi\ \theta\epsilon\acute{\rho}\rho\iota\varsigma$, $\epsilon\iota\varsigma\ \delta\ \acute{\omicron}\ \acute{\epsilon}\zeta\acute{\alpha}\mu\eta\eta\text{v}$, $\kappa\alpha\iota\ \acute{\omicron}\kappa\tau\omega\ \text{C}\ \acute{\epsilon}\iota\kappa\omicron\sigma\iota\upsilon\ \acute{\epsilon}\tau\iota\ \tau\acute{\omega}\ \pi\omicron\lambda\acute{\epsilon}\mu\omega\ \acute{\epsilon}\tau\epsilon\lambda\delta\acute{\upsilon}\tau\alpha$. Præter sex menses, ait octo & viginti annos præterea huic bello absolutos fuisse. Sed vitur idiotismo loquendi, viginti & octo annos, pro vicesimus octauus annus. quæ locutio apud Iosephum, Plutarchum, Gregorium Turonensem, & alios veteres frequens occurrit. quod mihi imposuit, & cautiore imponere potest. Itaque qui hallucinari putant Xenophontem, ipsi potius hallucinantur. Non enim est hallucinatio, sed $\acute{\alpha}\kappa\upsilon\epsilon\gamma\lambda\omicron\gamma\iota\alpha\ \kappa\alpha\iota\ \iota\delta\iota\omega\pi\omicron\mu\acute{\omicron}\varsigma$. Monendus est, &c.

393 B. ta, hinc discimus.] *adde:* discimus: Et Xenophon primo $\acute{\epsilon}\lambda\lambda\eta\eta\iota\kappa\acute{\omega}\nu$ diserte scribit, anno secundo Olympiadis xciii Alcibiadem reuersum Athenas, statim mysteria, quæ metu belli Peloponnesiaci Athenienses in mari celebrabant, vt in terra celebrarentur, curasse. Non dubium, &c.

394 B. ἐν τῇ δευτέρᾳ.] *adde.* ἐλέγοντο. Quod Græci dicunt ἐποπιδίον A
μυστήρια, id Q. Curtius dixit visere mysteria, libro VIIII: *Non qui*
Samothracum mysteria viserent. Aliud est, &c.

401 B. Simachum.] *adde.* est Alexander. Doctissimus Politianus,
vt iam indicauimus, scribit in nummis orientalibus sculptum Lysi-
machi caput esse cornibus taurinis. quæ tamen non taurina, sed arieti-
na esse, oculi ipsi docent. Neque solus hac in re falsus est eruditissimus
vir sæculi sui, sed etiam quidam veterum. Georgius Godinus ex vete-
rum scriptorum fide ita loquitur: φασὶ ὃ σιώντα Σέλδουκον Αλξάνδρῳ
τῷ Μακεδόνι ταῦρον θυσιάζοντα ὑποδράντα μόνον Σέλδουκον δεξιγρέας αὐτῷ, τῶν
κεράτων κερδήσαντα, ἔδρα τῶν ἀγάλματι αὐτῷ ἐν τῇ κεφαλῇ αὐτῷ δεξι-
γέασιν κέραια. Ita sane δεξιγέασιν κέραια non vtique Tauri, sed Arietis, B
neque ex ea caussa, sed propter Iouem Ammonem. Omnes enim
illi Orientales reges in honorem Alexandri Alexandrum ipsum cor-
nuta specie nummis suis imprimebant. Ab eo igitur bicornis, &c.

411 A *Ante diatribam de primis Kalendis Januarij collocetur hæc se-
quens Diatriba.*

DE EPOCHA TYRIORVM.

Q Curtius libro II II de capta Tyro ab Alexandro: *Multis ergo*
casibus defuncta est post excidium renata, nunc tamen longa pace
cuncta refouente sub tutela Romana mansuetudinis acquiescit. Colonos C
in eam deductos a Romanis innuit: quod perspicue ostendit Vlpia-
nus de Censibus: *Sciendum est, esse quasdam colonias iuris Italici, vt est*
in Syria Phœnice splendidissima Tyriorum colonia, unde mihi origo est,
nobilis regionibus, serie seculorum antiquissima, armipotens, fœderis, quod
cum Romanis percussit, tenacissima. Huic enim Diuus Seuerus, & Im-
perator noster ob egregiam in rempublicam, imperiumque Romanum in-
signem fidem, ius Italicum dedit. A deducta autem colonia annos suos
putabant Tyrij, eaque epocha Fastos suos, & omnes actus legitimos
signabant, non aliter ac pleræque aliæ coloniæ, vt supra ostendimus
de Interamna, Neapoli, Rauenna, & aliis, & de Lugduno nobis quo-
que constat. Tempus igitur deductæ coloniæ, atque adeo Tyriorum, D
æra colligitur ex actis Synodi Chalcedonensis, Actione IX, in qua ita
scriptum exstat: *IBÆ EDESSENÆ EPISCOPI LIBELLVS QVERVLOSVS: Post*
Consulatum Flauij Zenonis, & Posthumiani venerandorū virorum Con-
sulum, sub die quinto Kalendarum Martiarum in Colonia Tyro clarissima
Metropoli Consulari, anno quingentesimo septuagesimo quarto, mensis
Peritij die decima, secundum Romanos autem Februarij quinta & vige-
sima, indictione prima. Et Consules & indictio produnt annum
Christi

A Christi 448. Erat igitur annus periodi Iulianæ 5161. Proinde annus
primus Æræ Tyriorum confurgit ex anno 4588, cyclo Lunæ 1 x, Solis
xxiiii. Apud Eusebium annus tertius Olympiadis 264, Christi
Dionysianus 279, Periodi Iulianæ 4992 comparatur cum anno Tyrio-
rum ccccii. Ergo annus primus æræ Tyriæ confurgeret ex anno
4591 periodi Iulianæ: atque adeo triennio antiquior esset ea æra, quam
prodit Synodus Chalcedonensis. Rursus si menses omnes Tyriorum,
fuerunt *τριακονταήμεροι* cum Epagomenis appendicib. exitu anni, cum
xxv Februarij in anno bisextili conuenerit cum decima Peritij, pro-
culdubio neomenia Epagomenon incidit in 17 Martij: neomenia
autem Dystri in xxii Martij. Proinde annus Tyriorum idem fuerit
B cum Damasceno, de quo tractatum loco suo in libro IIII. Atqui apud
Maximum monachum neomenia Peritij Tyrij in init ex xiiii Februa-
rij, non ex xvi, vt postulat ratio secundum synodum. Sed mensium
illorum Tyriorum initia apud Maximum sunt perturbata, neque
sibi constant. Et præterea quatuor tantum menses sunt xxxi dierum
apud eum, Xanthicus, Artemisius, Dæsius, Panemus: reliqui septem
tricenarij, vt hoc modo annus Solaris fuerit tantum dierum 364. Qua-
re tota via & in mensium neomeniis, & in numero dierum ibi erra-
tum est. De his vero mensibus vide amplius in diatriba de morte Va-
lentiniani iunioris. Nam habent nescio quid his simile. Sed difficile
est coniectura assequi.

C 418 C. diderit idem.] *adde.* Moralis. De Æra Hispanica sic Iulia-
nus Pomerius Episcopus Toletanus contra Iudæos lib. III. *Jam vero*
residuum annorum numerus a tempore natiuitatis Christi, usque in præ-
sens, in promptu est unicuique & scire, si volet, & supputare, si placet,
assumptis scilicet annis, secundum Æram, ab ipsa Domini incarnatione.
Æra enim inuenta est ante xxxviii annos, quam Christus nasceretur.
Nunc autem acclamatur Æra esse dcccxxiiii. Detractis igitur xxxviii
annis, ex quo Æra inuenta est, usque ad natiuitatem Christi, residuum
sunt dclxxxvi anni. In veteribus cippis, &c.

421. A. Gallia alius.] *adde.* Gallia alius locus illustris ex concilio
Valentino in Gallia. *Concilium Valentinum xxx Episcoporum Æra*
ccccxiii sub Gratiano & Valentiniano Imperatoribus: Gratiano ter-
D *tio, & Equitio Consulibus.* Æra 413 est annus Christi 375, quadriennio
solido ante Consulatum Ausonij, indictione tertia: quanquam erudi-
tissimus Onufrius quinquennio ante ponit. Rursus alius locus in con-
cilio Arelatensi quarto. In quo ita initio, &c.

421 B. *supra.*] *adde.* Ergo omnibus epistolis Æram subiece-
rat: ac propterea hinc colligitur, nomen Æræ etiam Romæ antiquitus
in actis legitimis, nedum in Hispania tantum vsurpatum fuisse. Hinc

Arabs auctor Geographiæ, qui ante quadringentos annos scribebat, ait Romanos Æram nominare Terick ab ære splendido, ex quo ære quædam opera Romæ facta erant. Quauis falsa & ridicula est ratio, quæ homini Arabi Latine tamen intelligenti condonanda est, tamen hoc non dixisset, nisi a Romanis æram vsurpatam sciuisset. vnde apparet etiam a quibusdam Æram, non Eram scribi solitum. Denique nomine Æræ, &c.

441 A. bini 11.] adde: Gordiani. Quare Agon x l v i Neronianus incidit in Consulatum Vettij Sabini 11, & Venusti anno secundo Gordiani: siquidem illud par Consulatum a Fastorum conditoribus recte in annum Christi 240 collatum est: quo quidem anno certissimum est agonem x l v i celebratum. Atqui Iul. Capitolinus in Gordiano ita scribit; *Prætextato & Attico c o s s. Gordianus aperto Iano Gemino, quod signum erat indicti belli, profectus est contra Persas.* Si statim post celebratum agonem profectus est in Persas, vt scribit Aur. Victor: ergo Consulatus Prætextati & Attici incidit in annum Christi 240, non in 241, vt volunt Fastorum conditores. Corrigantur igitur Fasti, & illud par Consulatum in annum 240 coniiciatur. Primus agon, &c.

453 C. loco, quem produximus.] adde: quem produximus: Glossæ veteres ad Iuuenalis Satyram viii, ad illud. — *Vocem Damasippe locasti Sipario — Id est, Præco fuisi in mimo. Siparium velum est, sub quo latent Paradoxi, cum in scenam prodeunt: aut ostium mimi, aut quod appellatur Comicum.* In lustro igitur, &c.

465 D. Centum quadraginta.] *Scribe: centum quadraginta quatuor milia, & septingenti homines. Ab eo tempore, &c.*

478 A. vanitatis illius.] adde: quam qui pronunciauit. Georgius Cedrenus: *τῶ πεντακισχίλιον ἄκοντος τριακοντὴ ἐβδόμῳ ἔτῃ τῆς κόσμου, τῶ τρίτῳ μιλίῳ, τῶ δευτέρῳ (τείπῳ) Ἰπινεμήσεως, τῆ εἰκοστῇ ἕκτῃ τῆ Σεπτεμβρίου (Νοεμβρίου) μιλίῳ, ἐν ἡμέρᾳ τετάρτῃ, ὄντος τῆ ἡλίου εἰς τὸ τὸ Τόξότης ζώδιον. ἀρροσκόπῃ τῷ Καρκίνῳ. τῶ πρώτῳ ἔτῃ τῆ διακοσιοστῆς ἑξηκοστῆς (ἐβδομηκοστῆς) πέμπτης Ολυμπιάδῃ, ἐπήξαντο οὖν θεμελίους. Si errores librorum, ita, vt indicauimus, tollantur, qui proculdubio nati sunt ex notis numerariis, nemo verius pronunciauit de natalibus νέας Ρώμης. Subiicit: καὶ ἐν ἑννέα μηνὶ τῷ τε χειρσαῖον τῷ ἑτάλειον τεῖχος μὲν πλείων οἰκοδομημάτων ἐν τῇ πόλει δομηθάντων, τῆ ἑνδεκάτῃ τῆ Μαΐς μιλίῳ τὰ ἐγκαίνια τῆ πόλεως γέγονεν. Encænia igitur, &c.*

483 A. re pelagi.] adde: inundantis effuderunt. Sed cum a Consulatu Aufonij, ad imperium Iustiniani, omnia paria Consulatum suis characteris indicionum notata sint exactissime apud Marcellinum Comitum, fieri non potest, vt erratum sit in illo eximio Chronico Consulari. Erratum igitur in inscriptione Christiana, quam ad-

adduximus. Quod si orthographiam illius epigraphes consideraueris, non miraberis Consulem illius anni ab illo ignoratum, qui Latine nesciebat scribere. Mirum tamen est Consulem potuisse ignorari eodem ipso anno, quo Consulatum gerebat. Consulatus Stilichonis secundus proxime secutus est Consulatum sextum Honorij. Annus vero, qui antecessit Consulatum sextum Honorij, incidit in cyclum Lunæ quintum, & proinde in annum Christi 403. Igitur sextus Consulatus Honorij incidit in annum Christi 404, & consequenter secundus Stilichonis in 405. Male igitur lapis, qui v i i Kalen. Nouembris dixit fuisse feriam sextam. Hoc enim accidit non anno 405, sed anno 406, vt ostensum est. Quod annus, qui proxime sextum Honorij consulatum antecessit, fuerit cycli lunaris quintus, ita demonstramus. Honorius Kalendis Ianuarij, quibus Consulatum sextum iniiit, urbem ingressus est: quem diem Claudianus serenum fuisse dicit fauore quodam numinis, cum antecedentes dies, & exitum Decembris pluuiæ infestassent, Luna adhuc rudi, hoc est, circa φάσιν φεγσαρίας. Vt circiter exitum Decembris inciderit nouilunium, vel, vt ipse poeta loquitur; Luna rudis, hoc non patitur ratio Lunaris, nisi in anno quinto cycli. Sed tam illustris loci versus depromemus ex Panegyri vi Consulatus Honorij.

*Ipse fauens votis, solitoque decentior æer,
Quauis assiduo noctem fœdauerat imbre,
Principis & Solis radiis deterfa remouit
Nubila. namque ideo pluuiis turbauerat omnes
Ante dies, Lunamque rudem madefecerat. Auster,
Ut tibi seruatum scirent, conuexa serenum.*

Quos versus ideo adduximus, vt & eluderemus fidem saxi ab homine idiota exarati, & vt studiosi rationis temporum assuescant demonstrationibus Chronologicis per methodum astronomiæ aut cyclorum. Quam barbari sunt, & impuri, qui doctrinam cyclorum irrident.

542 C. Claudianum Belli.] adde: pro Beli. Par menda in Q. Curtij libro iii de curru Darij. *Distinguebant internitentes gemma iugum, ex quo eminebant duo aurea simulacra cubitalia, quorum alterum in alterum belligerebat effigiem.* Legendum enim: *quorum alterum Nini, alterum Beli gerebat effigiem.* Per Ninum enim Assyriæ, per Belum Babylonis imperium coniunctum innuebant. Belus igitur, &c.

581 B. mus.] adde. mus. Sed & fuit Colonia Romanorum. Nam in Ptolemæi libris manuscriptis ita legitur: *Κωάπλοντες ἢ τῆ Πυρλώη Κομβένοι. Καὶ πόλις αὐτῶν ΛΟΥΓΔΟΥΝΟΥΝ Κολωνία.* Vox Κολωνία deest in excusis. Quare duæ Lugdunenses Coloniae fuerunt in Gallia. Lugdunensis Conuenarum Nouempopulaniæ, & Lugdunensis

nensis Segusianorum, primo deducta a L. Munatio Planco, deinde a A
Ti. Claudio Cæsare, dicta fuit COLONIA COPIA CLAVDIA AV-
GVSTA LVGODVNVM. Auctor vetus inscriptio inter Viennam, &
Confluentes Isaræ ac Rhodani. Hinc nihil occurrit, &c.

585 A. illius pestis.] *adde.* peruenerit. In verbis Geographi Arabis
fit mentio factionis Marawaniun. Sciunt igitur studiosi, Abaz fuisse
patrum Muhammedis, atque eius progeniem & gentē dictam fuisse,
dicique adhuc Abaziun. Ad eos ius Califatus pertinebat, vt pote qui
propius sanguine Muhammeden attingerent. Sed Marawan quidam
primus Califatum ab illa gente ad se & suos, qui Marawaniun dicti
sunt, transtulit per tyrannidem. eoque nomine omnibus Muham- B
medanis in odio est nomen Marawanin ad hanc vsque diem. Mu-
harram igitur, &c.

606 A. eius est.] *adde.* *περὶ κροσῆ*. Etiam in Arabismo Christianorum
dicitur *نزول روح القدس* cum interpretatione *Descensus*
Spiritus sancti. Sed in Nomocanone Muhammedico a Kalendis
Ianuarij, ad *عصر* putantur dies 198. Ita Pentecoste incideret semper
in 17 Iulij, quæ tamen nunquam eo peruenit, & præterea est solenne
mobile. Sed a Muhammedanis de his rebus fides non est exigenda.

609 B. gusti.] *adde.* gusti erat xxii Ab. Omnino aut neomenia, aut
viii, aut xv, aut xxi, aut xxix die Elul celebrari *ξυλοφορία* ne-
cessè erat, ne concurrerent in Sabbatum, quo die non liceret ligna C
portare. Atqui neomenia & xxix sacræ erant, parasceue nempe noui
anni. vii igitur, aut xv, tantum poterant celebrari. Sed illæ dies vi-
dentur aliis cerimoniis exceptæ. Ergo Xylophoria, &c.

FINIS.

NOMENCLATOR

AVCTORVM ET SCRIPTORVM

QVORVM AVCTORITAS

IN HIS LIBRIS

DE

EMENDATIONE TEMPORVM

vsurpata.

A	
A BEN Ezra 271 b. notatur. 532 b.	<i>Antiphanes Comicus.</i> 428 b
impostura de Samaritis. 621 b. c.	<i>Avdoc, historia Græca apud Martinum Cru-</i>
<i>Abdalla auctor Alcabiçij.</i> 141 a	<i>sum.</i> 495 d
<i>Acta Apostolorum. locus illustratur.</i> 500 c.	<i>Apocha Collicij Ravennatis.</i> 362 a
523 c. 524 a. 639 a.	<i>Appendix Greg. Turonensis Fredegario attri-</i>
<i>Ado Viennensis.</i> 577 a	<i>buta.</i> 507 a. 581 a. 583 d
<i>Ælianus.</i> 72 a. 161 d. 613 c	<i>Appianus.</i> 30 a
<i>Æschylus. 550 a. locus insignis. 553 b. Emen-</i>	<i>Apuleius.</i> 68 c
<i>datur.</i> 554 a	<i>Arabs paraphrastes Euangeliorum. 225 b. 518. b</i>
<i>Africanus.</i> 378 b	<i>Aratus.</i> 71. c. 79 b
<i>Agathias. hallucinatio.</i> 461 a	<i>Aristophanes.</i> 70 b. 79 a
<i>Aimoinus monachus.</i> 581 a. 583 d	<i>Aristoteles. In Oeconomicis emendatur. 33 d.</i>
<i>Albateni. Error. 140 d. Corrigitur. 203 b</i>	<i>illustratur.</i> 35 b
224 c. d. 398 d	<i>Asconius Pedianus.</i> 169 c
<i>Albumasar.</i> 141 a	<i>Atheæus.</i> 30 d. 428 b
<i>Alfonsinorum error.</i> 138 c	<i>S. Augustinus.</i> 515 a. 533 b
<i>Alkoran Muhammedis.</i> 400 b. c. 487 c	<i>Auisena.</i> 227 a
622 a. 658 d	<i>Aurelius Victor Andrea Schotti. 367 b. no-</i>
<i>Aloisij Froes Epistola.</i> 115 b	<i>tatur. 415 a. 440 d. notatur. 437 d. 462 c</i>
<i>Almagestum Latinum vetus manuscriptum.</i>	<i>Aur. Victor vulgaris. error.</i> 467 b
370 c	<i>Ausonius poeta. error.</i> 51 d. 165 c. 166 b.
<i>S. Ambrosius corrigitur.</i> 149 b. 655 a.	455 b. 597 c. 584 a.
<i>Ambrosius Moralis Hispanus.</i> 418 b	B
<i>Ammianus Marcellinus. 376 a. 432 d. error.</i>	<i>BEDA Anglofaxo. 149 c. 151 d. 163 a. b.</i>
<i>ibid. 479 d. 598 b</i>	360 a. 466 c. 506 c. 521 a.
<i>Anacreon.</i> 31 a	<i>Bellum Africanum Casaris.</i> 178 b
<i>Anastasius Bibliothecarius.</i> 490 c	<i>Bellum Hispanicum Casaris.</i> 411 d
<i>Anastasius Patriarcha Antiochenus. 509 b</i>	<i>Berosus.</i> 373 a. 539 c
<i>Anianus vetus interpres Chrysostomi. 428 c</i>	<i>Biniamin Iudæi Itinerarium, interprete Arria</i>
533 c.	<i>Montano.</i> 620 c
<i>Annales Constantinopolitani.</i> 414 d	<i>Breniarium Codicis Theodosiani.</i> 419 c
<i>Annales Karoli Magni versibus conscripti.</i>	C
511 b.	<i>CAELIVS ad Ciceronem.</i> 176 b
<i>Annales Turcici. 495 b. 719 c. 720 a.</i>	<i>Canones nomine Apostolorum. 146 c. 216 d.</i>
<i>Antiochi Eupatoris Regis Epistolum. 91 d.</i>	560 c. 641 a. 687 a.
406 a.	<i>Canones nomine Clementis. 508 t. 640 c.</i>
	681 a. 686 d. 688 b. 704 a. 706 a.

Canones Eratoſthenis. 383 a. 391 a
Canones Hebraeorum veterum. 533 d. 535 b. d
534 b. 537 a. 599 a.
Canones Niceni. 476 a
Carmen Saliare. 167 a
Cassiodori Conſulare Chronicon. error. 366 c
381 b. 462 a. error. *ibid.* 477 a. 482 b.
575 d.
Cato Cenſor. 177 b
Cato Iuriſconſultus. 169 a. 432 b
Catullus. 56 d. 178 d
Cedrenus. corrigitur. 282 d. ἀλογισία. 478 a
item. 479 b. 648 a. *emendatur.* 484 c.
531 b. 472 c. d.
Cenſorinus. error. 27. 28 a. 50 b. 74 a. *emendatur.* 66 c. 69 d. 97 b. 159 b. c. 160 a 180
a. 221 b. 334 b. error. *ibid.* *Emendatur.*
ibid. 364 d. *emendatur.* 192 a. 426 d.
427 a. 432 b. 451 b. *Emendatur.* 455 d.
Chaldaicus librarii Regū Paraphaſtes. 612. c
Chronica bibliaca, ſive VERBA DIERYM.
357 c.
Chronicum vetus Samaritarum nomine Libri
Iofue. 624 d
Chronicum Sarracenorum. 140 b. 741 a
Chronologus apud Clementem Alex. 364 b.
381 d. 383 a. 425 b. notatur. 438 a. 451 c
Chronologia Æthiopica mendoſiſſima. 638 c
Io. Chryſoſtomus. 508. 509. de cenſu Augu-
ſti. 515 d. *emendatur. ibid.* 712 b. c. 713 c
Cicero. 26 b. 170 a. c. d. 176 b. 177 c. d. 178 a.
emendatur. ibid. 215 b. 220 b. 231 d.
364 d. 365 b. 372 a. error. 395 b. 419 d.
550 b. *emendatur.* 590 c.
Claudianus poeta. illustratur. 55 a. 366 d.
416 a. *emendatur.* 542 c. 743 d. 744 a. 751 c.
Clemens Alexandrinus. Error. 355 b. *Emendatur.* 357 a. 376 c. 380 a. 516 b. 518 d.
526 c.
Cleobuli enigma. 23 a
Codex Iuſtiniani. 560 d
Codex Theodoſianus. 471 c. 472 b. 484 a. b
Computus magnus Iudaorum, qui fuit Bon.
Vulcanij. 612 b
CONCILIVM.
Arelatenſe. 420 d. *corrigitur. ibid.*
Arelatenſe I I I I. 421 a. b
Aurelianenſe. 655 a
Aurelianenſe I I I. 577 b
Aurelianenſe V. 577 c
Autiſſiodorenſe. 689 a
Braccarenſe. 506 c. 689 a
Carthaginenſe primum. 689 a
Carthaginenſe ſecundum. 420 c. *corrigitur. ibid.*
Carthaginenſe quartum 421 a
Carthaginenſe quintum. 421 a. *Emendatur. ibid.*
Ephelinum. 466 a. 473 a
Hieroſolymitanum. 471 d
Lugdunenſe primum. 580 b. *emendatur. ibid.*
Nicenum. 476 a
Toletanum. 418 b
Toletanum I I I I. 689 b
in Trullo. 504 a. 713 d. 730 c
Valentinum in Gallia. 748 d
Valentinum ſecundum Galliarum. 580 a
Conſtantini Aug. Epistoſa. 120 b. 148 c. d.
eiuſdem Lex. 730 c
Conſtantinus Porphyrogenetes. 401 d.
402 a. 712 a.
Conſultus Chirius Rhetor. 453 c
Continuatio Aimoini Monachi. 507 a
Cteſia Perſica. 387 d. 388 a. 549 d. 555. b
Q. Curtius. 114 c. 196 b. 745 c. 748 a.
emendatur. 751 d.
Cyrillus. 689 b
D
DANIEL Propheta. 6 a. 542 a. 544 c.
545 a. 547 d. 548 b. 552 d. *illustratur.*
554 b. *Locus inſignis de dimidio ſeptima-*
næ. 568 b. c. d.
Dauidis Pſalmi. 209 a
Decretum Gratiani. 640 c. *locus notandus.*
641 d.
Demoſthenes. 30 a. c. 61 b. 248 a. 739 b
Digeſti Thalmudici. 99 c. 100 c. 101 d.
409 d. 536 a. 591 b. 597 c. 612 c.
Dio. 180 c. error. *ibid.* 214 b. 417 d. 422 d
424 d. 427 d. 429 a. 431 a. b. c.
Diodorus Siculus. 24 a. 31 c. 33 a. 71 d. 72 a
73 d. 163 c. 186 a. 355 d. 387 c.
Diogenes Laertius. 23 d. 62 a. 265 c. *emendatur.* 389 a. *item.* 67 a.
Dionyſij Areopagite Libri. 513 d
Dionyſij Alexandrini Epistoſa. 146 c
Dionyſius Exiguus. 154 c. 155 d. ~~513~~
156 a. b. 512. 513. *paſſim.*
Dionyſius Halicarnanſenſis. 41 a. notatur.
44 b.

44 b. 356 c. 363 b. κατὰ χρόνον. 366 b.
381 b. E.
EDICTVM Auguſti pro Iudæis. corrigitur.
417 b. 533. b.
Ennius. 363 a. error. *ibid.*
Epigrammata Anthologiae. 449 a. *correcta. ibid.* c. d. 487 b.
Ephemerides, ſive Quotidiana actuum Ale-
xandri Magni. 391. d
Epiphanius. 145 d. 146 a. 481 d. 482 b. 511 b
515 b. & 516 c. 519 a. 614 a. 651 a. 655 b
Epistoſa Samaritarum. 523 d
Epistoſa conſiſtorij Iudaici de intercalatione
extra ordinem. 101 b
Eſdras. 500 a. 540 a. 554 b
Eſter. 554 d
Euangelia quatuor Arabica. 474 d
Eudoxus in εὐδοξία. 266. d
Eugenius Panegyriſtes. 420 a
Euſebius. 146 c. 377 c. *emendatur.* 392 a. *item*
463 a. 684 c. 685 b. 749 a. ἀναχρονισμός.
407 b. error. 434 c. 504 d. 505 b.
Euſtathius. 227 d
Euripides. locus inſignis de myſterij. 56 a.
corrigitur. ibid. 394 c. 415. d.
Ezekiel Propheta. 374 c. 567 d
F
FASTI Capitolini. 364 a
Faſti Onuſtriani corrigendi. 457 c. 463 c.
467 b. 471 b. 482 a.
Faſti Siculi errorum pleni. 457 a. 463 c. 471
a. 472 c. *emendantur. ibid.* 521 a.
Fauſtus Epicoſp. Reienſis Provinciae II Nar-
bon. 419 b
Fernandus Lopes Caſtagneda. 196 c.
Feſtus Auienus. 66 a. 70 d. 71 a. 73 b. er-
ror. 66 b. 71 b. 74 c. 79 a.
Feſtus Pompeius. 169 a
Florentius Wigornienſis monachus. 153 a
Florus. 372 a
Fortunatus preſbyter Rauennas, poſtea Epi-
ſcop. Piſtan. 419 d. 579 a. 580 c.
Franciſcus Aluarez Luſitanus Sacerdos Regis
Emmanuelis. 649 c. 650 d. 655 d
Franciſcus Gomara Hiſpanus. 211 c
Frontinus. 152 b
G
GAMALIEL priſcus Doct̄or Hebraus. 591 c
Theod. Gaza. notatur. 23. per totum. 181. b
A. Gellius. 362 a. 412. d
Geminus Mathematicus. 59 b. 63 b. 68 b.
emendatur. 69 a. error. 75 d. 80 b
Gelaſius. 683 c
Gennadius. 743 b
Geographus Arabs. 584 b. c. d. 622 b. 745 a
Georgius Codinus Curopalates. 748 b. 749 b
emendatur. ibid.
Germanus Epicoſp Conſtantinopol. 655 b.
Germanici Caſaris Aratea. 415 b
Glaucippus apud Macrobo. 26 c
Gloſſa veteres. 169 b. 648 a
Gloſſa in Iuuenalem. 442 a. 745 b
Gregorius Papa. 471 d
Gregorius Epicoſp. Turonenſis. 574 a. 575 b.
hallucinatio. 573 a. *emendatur. ibid.* &
579 c. *Locus notabilis.* 579 d. & 582. a
mira hallucinatio. 580 c. *item.* 582 c. d.
581 d. 583 a. *emendatur.* 582 b. 583 b.
Locus de inſtaurādo quotannis baptiſmo
in Syria. 641 b. *Locus inſignis de Termino*
Paschali, & translatione ſolemnitatis
in XXI Lunam. 687 a
Gulielmi Poſtelli diatriba de Samaritis eru-
ditā. 620 b
H
HAGGAEVUS Propheta. 565 c
Haie Hiſpanus Rabbini. 259 b
Haiton Armenius. 208 a. 490 a. *emendatur.* 744 b
Harpocratio. 25 d. 30 b. 31 a
Hermannus Contractus. 736 b
Herodotus. 23 a. 57 b. 180 d. 187 b. 539 b.
549 c. 554 d.
Hefiodus. 6 c. 52 b. c. *locus perpenſus.* 4 c
Hefychius. 29 a. d. 53 b. 551 b.
Hieronimus. 336 a. *emendatur.* 563 d. 548 c
655 a. 685 c. d. 713 a.
Hieronymi Supplementum Chronici Euſebia-
ni. 381 a. 478 d
Hilarion monachus Veronenſis. 531 b. d
Hildericus Gallus. 419 c.
Hipparchus. 80 a. 106 a. 257 a. 266 d.
Hippolytus Epicoſp. 461 a
Hiſtoria politica in volumine Martini Cru-
ſij. 494 c
Homerus. 165 c
Horatius. 209. d. 281. b. 422 b. 426 b. 535 c.
Horologium, ſive Menologium Eccleſiæ Con-
ſtantinopolitanae. 477 c. 478 c. 649 b.
707 d.
Horus Apollo. 185 b. 186 c. 231 c
S 2 **Jacob**

I.

IACOB filius Afer in Via vita. error. 121 b
locus notabilis. 609 b
Ieremias Propheta. 377 a. 612 a. 613 b. 736 a
Iesus Sirach. 251 d. 408 a
Ignatius Patriarcha Antiochenus. 98 b.
114 d. 200 b. 465 b. 474 c.
Index rerum gestarū Augusti. 416 d. 417 a. c.
Innocentius Papa. 158 d
S. Iohannes Euangelista. 314 a. 317 a. 516 d
519 b. c. 499 d. 500 a. b.
Iohannes Cuspinianus. 380 c
Iohannes de Saxonia. 311 d. 314 b
Iohannes Leo Afer. 661 d. 713 d. 742. erro-
res. ibid.
Iohannes Leuclaius. 720 b. errores in an-
nis Hegiræ cum Christi Dionysianis com-
parandis per totum contextum annalium
Turcorum. 721 b. c.
Iohannes Lucidus. 529 b
Iosephus Hebraei error. 445 a
Iosephus. 46 b. 48 c. 89 c. error. 104 b.
210 a. 350 c. 377 c. 421 d. 439 a. b. 422 c.
emendatur. 433 c. d. 434 a. 444 b. 499 d
tempus quando scribebat. 446. a. 523 d.
534 c. emendatur. 552 b. 555 b
Iosue liber. 352 d. 353 a
Isaacius Argyrus. 306. error. 311 a
Isidorus Cardinalis. 495 a
Isidorus Hispalensis Episcopus. 419 b. 648 b
Iudicum liber. 518 a
Iudith. 209. c
Iulianus ὁ παραβάτης. 639 a
Iulianus Pomerius Episc. Toletan. 552 c. 748 c
Iulius Capitolinus. 461 d. 745 b
Iulius Firmicus. 181 b. error. ibid. d. 346 d.
347 a.
Iustinus Trogi abbreviator. notatur. 388 b
Iuuenalis. 209 c. illustratur. 428 b. emen-
datur. 441 c. 449. b.

K.

KALENDARIVM Christianorum Elkupti
Arabicum. 649 b
Kalendarium Ecclesie Antiochena Syriacum.
478 c. 649 a.
Kalendarium Iudeorū Germanensium. 612 b
Kalendarium Iudeorum Palestinarum. 263 c
264 b. 352 a.
Kalendarium Romanū in saxo. 169 a. 426 c
Kimbi David Doctōr Iudeus. 503 c

L.

LACTANTIUS Firmianus. 68 c
Lambertus Schafnaburgensis. 736 b
Lampridius. 372 c
Landulphus Sagax. 660 b
Laonicus. 495 a
Leges Decemvirales. 4 c
Leo Papa. 159 a. emendatur. 421 b. 641 b
689 b. 743 b.
Lex Solonis. 4 d
Liber colloquij Christiani cum Muhamme-
dano. 486 d
Literæ Czari Iubani Basiliovitzi Moscouita-
rum Imp. 701 c
Literæ Sultan Amuratæ. 720 b
Literæ Sultan Mirelmumenin Marroci &
Fesse Regis. 119 b. 721 d
Liuius. 173 a. error. ibid. 363 d. 390 c.
Lucanus poeta. 69. c
S. Lucas Euangelista. 521 c
Lucianus. 227 b
Lucilius. 419 d
Ludovicus Cadamustus. 491 b
Lysia præfetti Syria Epistolium. 91 d. 406 a

M

MACABAEORVM primus liber. 352 c.
403 c. d. 409 d
Macabæorum secundus liber. 91 c. 405. 406.
548 c. 560 b.
Macabæorum liber III. 559 d
Macrobius. 26 b. 33 b. 413 a. error. 430 c.
Mamertinus Panegyristes. 429 c
Manilius poeta. Locus illustris de Metone.
55 b. 70. 72 a. b. 231 c. 289 c.
Marcellinus Comes. V. C. 470 b. 472 d.
error 482 a. 473 a. 477 c. emendatur 578 c
S. Marcus Euangelista. 517 a. 519 c. 534 d.
Marcus Polus Venetus. 97 d. 115 c.
Marianus Scotus. 479 b. error. ibid. 513 b.
Martinus Crispius. 495 a. 720 d
Martyrologia vetera. 464 c
S. Mattheus Euang. 11. 16. 514 b. 519 b.
Maximus Monachus. 156 d
Megasthenes Persa. 376 d. 542 b. 545 c
μικρὰ ἱστορία. 355 b
Moses Geneleos. 207 b. c. d. 208 d. 279 b.
347 b. 563 a. Exodi. 208 c. 209 a. illu-
stratur. ibid. c. 279 b. c.
R. Moses F. Maimon Iudeorum doctissimus.
101 a. c. 117 c.

Nebemias

N

NEHEMIAS. 519 d. 552 a. locus notabilis.
607 d. item 609 a.
Nicephorus Gregoras. 310
Nicetas, qui de Pascha scripsit. 531 b
Nicolai Clenardi Epistola. 139 d
Nicolaus Contiū Venetus. 115 d
Nicolaus Damascenus. 104 d
ODOARDVS Barbossa Lusitanus. 640 d.
707 a.
Onusfrij interpretatio de loco Claudiani reie-
ctæ. 367 a. diatriba tota de Passione Do-
minica improbat. 528. 529. 530. diatri-
ba de indictionibus notatur. 471 a
Oraculum. 546 b
Orosius. 364 c. 466 b. 469 d. 480 a
Orphei, vel potius Onomacriti versus nota-
biles. 10
Orus Apollo. 185 b. 186 c. 231 c.
Ovidius poeta. 165 c. 249 d. error. 52 a. 359 d
360 a. 372 b. 414 d. 501 a. tentatur eius
locus. ibid.

P

Panegyristes. 470 c. 475 b. 639 a
Pandectes Digestorum Iustiniani. 432 c.
512 a.
Paschale magnum penes Cuspinianum. 380. b
Patriarchica historia barbarogrecæ apud
Martinum Crispium. 494 d
S. Paulus Apostolus. 209. d
Paulus Langobardus. 473 a. error. 579 b
Paulus Burgensis. 532 a
Pausanias. 40 a. 50 d. error. 52 a. 449 a
Petrus Martyr de nouis Indiis. 211 b
Phanias Peripateticus. 556 a
Philelphus. 495 b
Philippi Regis Macedonum epistolium. 81 a
Philo Iudeus. 209 c. 503 a
Philochorus. 73 a
Philostratus. 30 a
Phlegon. 525 b
Phrynichus Comicus. 70 c
Pindarus. locus notabilis de tempore ludicri
Olympici. 24 d. 25 a. 51 b
Piso Frugi. 364 b. 367 c
Plato. 41 a
Plautus. 535 a
Plinius. 23 c. illustratur. 69 d. 187 a. 369 a.
examinatur. 366 a. 389 d. 395 b.

Plutarchus. 23 d. 24 a. 30 b. 31 a. b. 34 a. b.
41 d. 44 d. error. 45 b. 46 a. 49 a. 51 b. d.
53 a. c. 160. a. 165 a. 168 d. corrigitur.
169 a. error. 176 d. 185 c. 215 b. 222 b.
errores. ibid. error. 365 b. 389 d. 394 d.
error. 395 b. 396 b. error. ibid.
Polybius. 54 b. 56. d. 57 a. 381 b.
Procopius. 639 a
Prosperi Aquitani locus. 367. a. 483 a
Prosperi Chronicon a Pithæo editum. 573 b
574 c. 575 a.
Prosperi Chronicon Consulare. 574 b. c. 575 a
Prudentius. 483 a. 655 d
Ptolemaus. 48 a. b. 73 c. 84 b. 85 r. emen-
datur. 97 b. 265 a. 267 a. 269 b. c. 274 d
398 c. 407 b. emendatur. 740. & 752 a
Ptolemai nomine Parapegma. 220 d. 249 d.
error. 395 d.
Psephisma Atheniensium in gratiam Hyrcani
Iudeorum Ethnarchæ. 46 b. 248. b. In
gratiam Zenonis. 354 a.
Psephisma Timocratis. 739 c

R

REGVM volumen. 358 b
Remigius. 577 c
Rhenanus notatur. 394 a
Rufinus Iosephi interpres. 534 c
Rufus Festus v. c. 419 b
Rutilius Numatianus Poeta. 739 d

S

SAADIA Gaon doctōr Hebraus. 599. c
Samuelis volumen. 279 b. c
Sanhedrin, siue domus iudicij. 100 d
Sarracenicæ Sylburgij. 487 b. c. errores mul-
ti. 487 d
Scholiastes Aristophanis emendatur. 73 a.
error. 428 c
Scholiastes Cesaris Germanici. 277 d
Scholiastes Pindari. 25 a. error 50 b. 51 a. d
Seneca. 371 c
Seneca Tragicus. 29 b. 393. c
Sepulveda Hispanus. notatur. 418 d
Seruius. 390 d. 412 d. emendatur. 334 b.
355 c. 415 a.
Seuerus Sulpitius Nitobrix. 546 d
Sibylla. 281 a
Sidonius Apollinaris. 452 b. 470 d. emen-
datur. ibid. & 638 d
Sigebertus Monachus Gemblacensis. 573 b
error.

INDEX
RERVM ET VERBORVM
MEMORABILIVM IN HOC OPERE
DE
EMENDATIONE
TEMPORVM.

<i>error. ibid.</i> 574 c. 582 d. 584 a. <i>mira hal-</i> <i>lucinato.</i> 585 a. 743 b. c.	<i>Thucydides.</i> 29 b. d. <i>illustratur.</i> 55 d. 61 c 382 b.
<i>Simplicius philosophus.</i> 229 a. 345 a	<i>Tibullus.</i> 414 c. 415 d
<i>Socrates Historicus Eccles.</i> 476 a. 479 c	<i>Transactio inter Lud. Babbum Caroli Calui F.</i> <i>& patrualem eius Ludovicum.</i> 472 a
<i>Solinus.</i> 214 b. 280 a. 358 d. 364. b. 365 c	<i>Tzetzes in Lycophronem.</i> 429 c
<i>Solomonis Proverbia.</i> 209 a	
<i>Sozomenus.</i> 470 c	V
<i>Spartianus.</i> 459 a	<i>VARRO</i> 23 c. 166 d. <i>correctus</i> 167 a. 169 b 220 b. 420 a. 447 d.
<i>Statius Papinius.</i> 448 a. b. c. 453 c. 454 a. d. <i>emendatur. ibid. c.</i> 456 b. 501 b. c. & 746 d	<i>Velleius Paterculus.</i> 334. <i>errores. ibid.</i>
<i>Stele Anconitana Græca, vetus & eximium</i> <i>monimentū.</i> 361 c. <i>illustratur. ibid.</i> 452 d	<i>Veteres epigraphæ, & monimenta.</i> 11 d. 174 446. 447. 450. 452. 453. 456. <i>error.</i> 483
<i>Stephanus de Urbib.</i> 56 a. 638 b	<i>Victor Capuanus.</i> 154 a
<i>Stobæi Physica emendantur.</i> 161. b	<i>Victorinus cyclorum Paschaliū conditor.</i> 150 d. 686 c.
<i>Strabo.</i> 82. 427 c. 447 c. 555 c	<i>Vincentius Bellouacensis.</i> 486 d
<i>Suetonius. notatur.</i> 214 c. 416 a. 432 a. b. c	<i>Virgilius non intellectus.</i> 52 d. 178 c. 246 d 355 c. <i>illustratur.</i> 414 c. d
<i>Suidas.</i> 220 d. 250 a. <i>emendatur.</i> 394 b 440 c. <i>error.</i> 443 a. b. c. 455 c. 449 c 477 b.	<i>Vitruvius.</i> 9 d
<i>Syrus Paraphraſtes Noui Testamenti.</i> 513 c.	<i>Ulpianus Rhetor.</i> 60 b. <i>error</i> 228 a

T

TABVLA παρατιςων. 425	X
<i>Cor. Tacitus.</i> 162 a. <i>error.</i> 440 b. c. <i>item</i> 442 b. <i>emendatur. ibidem. error.</i> 443 a	<i>XENOPHON.</i> 747 d. <i>cataphresis. ibid.</i>
<i>Tatianus.</i> 369 a	<i>Xiphilinus.</i> 440 c. 445 c. 450 a. <i>imperitia.</i> <i>ibid. b.</i> 457 a.
<i>Terentius Comicus.</i> 39 b	Z
<i>Tertullianus.</i> 393 d. 413 d. 441 d. 654 <i>emendatur.</i> 394 a. 451 a. 525 a. 654 d	<i>ZACHARIAS Propheta.</i> 565 c
<i>Theodoretus.</i> 683 b. c. 684 c	<i>Zonaras.</i> 477 d
<i>Theon Mathematicus.</i> 398 b. 466 a	<i>Zosimus.</i> 281 b. 367 c. 456 a. 466 d. <i>erro-</i> <i>res.</i> 467 a.
<i>Theon ſcholiaſtes Arati.</i> 62 a. 252 b	
<i>Theophrastus.</i> 31 c	

INDEX

A	BAETE, epagomenæ Abiffinis. 649. d	Capitolinus Domitiani. 451. a
Abaziun, factio Muhammedano- rum. 752. a	AbenRafcht in Hebraicam lin- guam conuerſus. 137. c	Communium Aſiæ. 446. d
Abiffinorū lingua ex Arabia. 638. c	Abiffini quare cauterio inurant tempora Sabbatum nunquam ieiunant, præter vnum. 640. d. 641. a.	Chryſanthinus Sardinum. 446. d
Vinū Euchariſtiæ ex vuis paſſis exprimunt. 640. c	Quotannis inſtaurant baptiſmum die Epipha- niæ. 641. b	Hadrianaſis Athenis. 450. a
Liturgiam poſt Solem occaſum celebrant. 641. b 651. a. 654. b.	Hallucinatio in annis mundi & Chriſti. 660. b	Iſthmicus. 446. c
Abraham Elzarakeel. 271. c	Achilleus tyrannus. 464. b	Nemeacus. 446. c
Achos ſiue Ochus. 550. c	Acta Pilati, liber commentitiuſ. 528. b	Neronianus. 440.
Actiaca victoria. 424	A. D. IIII. EID. 166. b	Olympicus Piſæ. 446. c
Ada vel Adda Rabbinus. 259. a	Ada Axumitarum Rex. 639. c	Smyrnæ. <i>ibid.</i> Alexandria. 446. d. Pergami. <i>ibid.</i>
Adzrare. 420. a	Adorare de geniculis. 654. d	Panathenaicus. 448. c
Adriaticum mare quatenus intelligitur. 500. d	Adu. 127. c. d. 604. c	Pialis Antonini Puteolis. 446. c
Adu. 127. c. d. 604. c	Adytos, locus in Ægypto. 277. c	Pythius Delphis. 446. c
Adytos, locus in Ægypto. 277. c	Æolum annus decimeſtris. 165. c	Carthagine ab imp. Seucero inſtitutus. 451. a
Æolum annus decimeſtris. 165. c	Æquinoctia autumni inæqualiter ab vno Hippar- cho obſeruata. 269. a	Solis. 450. d
Æquinoctia autumni inæqualiter ab vno Hippar- cho obſeruata. 269. a	Æquinoctium vtrumque per quinque annos conti- nuos a nobiliſſimo Tychone Brahe Dano obſer- uatum. 728. d	Themaites. 446. c
Æquinoctium vtrumque per quinque annos conti- nuos a nobiliſſimo Tychone Brahe Dano obſer- uatum. 728. d	Æquinoctium autumnale obſeruatum a Muham- mede Albateni. 399. a. ab Hipparcho. 289. d	Agrippa astrologus. 99. b
Æquinoctium autumnale obſeruatum a Muham- mede Albateni. 399. a. ab Hipparcho. 289. d	a Ptolemæo. 459. b	Ahaſweros. 550. d
a Ptolemæo. 459. b	Æquinoctium Gelali. 285. c	Akiba doctor Iudæus duos annos continuos inter- calauit. 101. d
Æquinoctium Gelali. 285. c	Æquinoctium vernale ex decreto Niceno in XXI Martij. 314. b	Alarici exercitus clades. 482. d
Æquinoctium vernale ex decreto Niceno in XXI Martij. 314. b	Æra numerus. 419. b	Albateni Ptolemæum in obſeruatione æquinoctio- rum reprehendit. 271. b
Æra numerus. 419. b	Æra Hispanica. 417	Alboin Langobardorum Rex. 579. b
Æra Hispanica. 417	Æra tres technicæ. 701. b	Alexander dulkarnaim, id eſt, <i>δίνερος</i> dictus. 92. b
Æra tres technicæ. 701. b	Æra plur. numeri. 419. d	quare. 400
Æra plur. numeri. 419. d	Æra regia, Auguſta, Imperatoria. 285. d	Alexander imperator Aſiæ ſalutatus. 396. b
Æra regia, Auguſta, Imperatoria. 285. d	Æra Martyrum Elkupt. 465. b	natalis eius. 391. c. obitus 391. d. quo anno Darium vicit. 395. b
Æra Martyrum Elkupt. 465. b	Ætas Lunæ. 182. c	Alexandria ab Auguſto recepta. 426. b
Ætas Lunæ. 182. c	Æthera numero plurali. 419. c	Alexandrinus Epiſcopus conſulebatur de Paſchate celebrando. 149. a
Æthera numero plurali. 419. c	Æthiopum lingua prope abeſt ab Arabica, & Chal- daica. 638. c	Alia fluuius per vnicum l. 390. d
Æthiopum lingua prope abeſt ab Arabica, & Chal- daica. 638. c	A C O N.	Alienſis pugna. 389
	Actiacus Nicopoli. 427. 448. b	Alogiani. 684. a
	Auguſtalis Neapoli. 447. c	Amaleki copię deletæ. 209. a
		Amatris Pontica vnde dicta. 555. c
		Amiſtris & Eſter eadem. 555. c. d
		Amschir. 224. d
		Andalus Hispania Arabice. 585. b
		Andrea Mafij error. 92. a
		Angariæ Iudaicæ. 610
		Annas Pontifex. 505. b. c
		A N N V S.
		Abundans Iudaicus. 102. c. 126. c
		Adda doctoris Hebræi. 17. b
		eius methodus. 261. initium. 259. c
		Ægyptiacus Actiacus. 221
		Ægyptiacus Nabonaſſar. 189
		Æquabilis maior. 15. d. 179
		Æquabilis minor Græcorum. 15. a. 22. d
		Albanorum. 10. c
		Aricinorum. 10. c

Alexandrus Chaldaeorum.	94	Philippus Metonis.	80
Alexandrus Syromacedonum.	93	Philolai.	17. b
Armeniorum.	203	Romanorum priscorum.	164
Altricus, quis.	266. b	Sabbaticus Hebraeorum primus verus.	352
Atticus antiquus a bruma iniens.	40 b	Sabbaticus Samaritarum falsus.	353
Atticus recentior a Solstitio.	41. a	Samaritarum Lunaris.	111. 116
Atticus Iulianus.	227	Saturni.	12 c
Augustorum Aegyptiacus.	221	Semitah.	352
Augustorum Romanus.	426	Solis.	12 c
Augustorum & Augustanus idem.	427. a	Solaris duplex, κατ' ἀστρονομίαν καὶ ἱστορίαν.	256 b
Cælestis.	246	Solaris Adda Hebraei. 17 a. Calippi. 17 a. Democriti. 17 b. Harpali. ibid. Hipparchi. ib. Oenopidæ. 17 a. Philolai Pythagorici. 17. b Thebanorum veterum. 52. b Tropicus æquabilis. 17. d. 212. c Tropicus Gelali. 282 Tropicus quid secundum Hipparch. 256 d. 266 b Tropicus anni quantitas ab Hipparcho definita non est περιήγησις ἱσημεριῶν, sed περιήγησις ἐν ναστασιαστικῇ. 257. a. b. c. d. 271. a. b. Tusculanorum. 10. c Tyriorum. 749. a Veneris. 12. c Anni duo præcipua genera veteribus. 13. a. b Anni principium naturale & populare. 40. c. d Anni Solaris genera. 17 Annus Iulianus fundamentum instituti auctoris. 21 a. b Anni simplices. 15. a Annus Romanorum veterum statim ab initio x i i mensium. 165. b Anni Tropici ciuilib, & astronomici differentia. 228. c Annorum x i i Schaichon nomina. 98 Anni initium Orientalibus ab autumno. 95. c Anni Iudaici duplex initium. 41. a Ante diem. 166. b. c Anthesterion. 30 Antiochus Ἐπιφανής. 403. b Antiochus Ευπείτωρ. 352. b Antiochus Θεός. 369. b Antiochus Σιδιήτης. 104. c Antiochus Σωτήρ. 369. b Antipater Herodis F. 434. b Antoninus Pius. 459 Antonius victus ab Augusto. 424 c. d. cædes eius. 425. b Apollo ἑξομαχίας. 51. b. 739. c Apollo quando natus. 51. c. 739 c Apotomæ siue Residui Epactarum vsus. 150. a Aprilis etymon. 175. c Apseudes archon. 73. a Arabum duo genera præcipua. 107. d Arcadij Aug. obitus. 360. d Archelaus Tetrarcha Vienna Allobrogum relegatus. 505. a Arcticus citulus, non, vt vulgo accipitur, intelligendus. 268. b Arcopagitæ. 59. d. 60. a Aretæ φύλαρχοι Arabum. 108. b Aristarchus Samius. 264. c Aristophanis Nephelæ. 79. a Arraphoth Mons ad Meham. 139. a Artaxerxes Longimanus. 387 Artaxerxes Mnemon. 388 Artaxerxes, & Artocestes. 550. c Artzibutzia. 650. c Asima idolum Emathitarum. 621. c Afobarioth.	

Afobarioth.	490 a	Carmen vetus. fractionis Azymorum.	536. c
Affuerus est Xerxes.	554 d	Carolus Tudes, siue Martellus princeps Franciæ.	583. d.
Affyriorum nomina propria.	541	Carthaginensium clades memorabilis.	392. b
Aftyci Iudi.	449 b	Casi vel Cazi peregrini Turcice.	139. a
Athenæ nouæ Hadriani.	450. c	Caslar behiram. Pascha Peregrinorum.	139. a
Athbasch Rabbitorum.	541 d	Casseu sedes ἐξαιρέσεως Iudaicæ.	227. a
Atticæ irruptio in Galliam.	575 d	Catalaunici campi.	576. a
Augusta Vesunna Petrocoriorum.	689. d	Catholici temporum.	735.
Augustonemetum Aruernorum.	576 b	Cattalani campi.	576. a
Augustus natus Capricorno horoscopante.	415 b.	Causlæ περιήγησις, μετεμπίστωσ ὀβυλαίων.	301. d
Catilinario tumultu. 415 c. eius genitura nocturna contra sententiam Suetonij. ibid.		Centorinus quo tempore scribebat. 191. c. 359. c Chabor. 375. d Chaldaeorum propria nomina. 541 Chaldaeorum epocha. 94. 405 Chaldaeorum epocha nunquam recepta in vsu ciuiles. ibid. Character necessarius temporibus notandis. 21. a Chinas pro Sinis inepte Hispani. 115. a Chobar fluuius. 376. a Chobar præfectus Alexandri. ibid. Chobar, siue Chabar, Venus Arabum Dea. 116. b. 133. a. 487. c. Chofroes. 490. a Christi natalis tempus. 506. 507. passionis annus & dies. 525. a. b. Christiani a Nerone ex cruciati quando. 441 Christi prædicationis initium. 519. c. quot annos prædicauit. 516. b. c Ciceronis iocus de anno Iuliano. 215. b Cinquipul. 659. b Clades ad Chæroneam. 392. c Claudij Cæsaris initium. 437 Cleostratus primus auctor anni Græci Lunaris. 13. c eius octaeteris Lunaris. 13. c. 62. primus Græcorum partes octauas signorum notauit. 62. c. 250. d 265. b. Cometes natalem Christi Magis prænunciens. 514. b Computus. 586. b Computus Maximi monachi. 691 Computus Iudaicus. 587 Constantinus Copronymus. 490 Constantini Magni initium. 469. obitus. 478. c. 360. c. Constantij Chlorig obitus. 361. a. b. 469. b. c Constantij Constantini F. obitus. 480. b Constantinopoleos Encænna. 477. Thema genethliacon 478. a. captæ a Muhammede Turca. 494 Consules primi Romæ quando creati. 363. c Consulatum edere, quid. 367. a Consulatum Iudi & munera. ibid. Consularia Chronica. 574. a Consules per lustra Iuliana in Fastis digesti. 560. b. 381. a Contractuum numerum Iudæi vocant epocham Seleucidarum. 612. d Contradictio veterum notata super Quirinalib, & mense cædis Romuli. 372. b. c. item de tempore cladis c c c. Fabiorum. 390. d Contubernia περιήγησις. 534. c Coum cælum. 166. d Couellus, non est vox Latina. ibid. Cæsus captus a Cyro. 539. c Cuthæi Samaritæ. 620. a Cycclus Solis. 337. b. c. Luna, ibid. Cycli περιήγησις, καὶ μετεμπίστωσ. 302 Cycli Solaris Romani initium a liteta gemina e n - quare 476. c Cycclus	

Periodi Lunares emendatæ. 305
Periodi eclipticæ, qui & ἐξυγγοί vocabantur. 19. b 270. a.
Periodus Romana annorum XXI. 171
Periodus Calippi. 83. b. Attica. 84. a. 396. Alexandria. 397 b

Ptolemæus Philometor. 408. c
Ptolemæus Philopator. 560. a
Ptolemæus affinis Hyrcani. 352. b
Cl. Ptolemæi observationes æquinoctiales falsæ propter organa. 459. d

R

RACBA. 653. c
Ramadhan. 379
Rauenna colonia quando deducta. 362. d
Regij tempus quomodo collegit Cato. 333. b

S

SABBATA duo concurrunt in Pentecoste, & alias. 104. d. 105. a. 604. a
Sabbatum pro quouis festo. 209. c. 422. b
Sabbatum δὲ τρεῖς ἑβδομάται. 521. c

Saxones & Dani veteres ex affectibus Oceani annum & menses suos Lunares designabant. 162 b
Schaichun periodus. dodecaeterica. 98
Schœnos mensura itinerum. 336 a
Scirrhophorion Calippi intercalaris. 84 c

T

TABVLÆ ET LATEROVLII
Æquationis epactarum. 321
Æquinoctij vtriusque a nobilibus Tychone Brahe in Dania obseruati. 128
Angariorum Iudaicarum per totum anni contextum. 610

decaeteridis Metonicæ. 78
Characterismi Tifri & qualitatis anni. 128
Characterismi mensium Nabonassar, Armeniorum, Iezdegird. 744
Conuertendi ostenta in sexagesimas. 5
Conuertendi sexagesimas in ostenta. ibid.

NEOMENIARVM.
 in annis Iezdegird & Armeniorum, per cyclum Solarem Iulianum. 205
 mensium Iudaicorum ex qualitate anni. 120
 Meronicarum in mensib Iulianis. 77
 Muharram in Lunationib. Dionysianis. 135
 Octaeteridos Harpalex in singulis annis. 65
 Periodi Atticæ in mensib. Iulianis. 42
 Primi mensis Elidensis in annis periodi Olympicæ. 38
 Prytanias Calippicæ in mensibus Iulianis 244

NOMINVM PROPRIORVM.
 Dierum in mense Persico veteri. 192
 Assyriorum. 541
 Chaldaicorum. 541
 Persicorum. 540

NOVILVNIOIVM.
 anni cælestis in annis expansis. 300
 in mensib. Tetraetericis generatim. 27
 in mensib. Tetraeteridos Atticæ. 33
 Paschaliū in 76 annis. 320
 Samaritarum in anno 1584 Christi. 113
 Tisri Iudaici in annis 114 expansis. 123
 Zygonos mundani in annis expansis. 299

Octaeteridos Cleostrati. 63
Parapegmatis Attici. 232

PERIODI.
 Dionysianæ magnæ. 283
 Gratia & Iulicorum Æthiopicorum. 657
 Hebdomadica magnæ Arabum. 716
 intercalationis Merkedonij Romani. 171
 Neuruz Gelali. 286, per annos expansos. 724.
 Syrorum Alexandria. 93
 Plinthij Æthiopicæ. 644
 Redigendi annos Arabicos in Iulianos, & contra. 136
 Sabbatorum Pentecostes. 521
 Sæculi Romani. 175
 Tekupharum Iudaicarum Iulianarum. 230
 Terminorum Paschaliū Dionysij Exigui. 155
 Terminorum Paschaliū Hippolyti Episcopi. 687
 Terminorum Tekuphæ R. Adda in annis cycli Iudaici. 262
 Traductionis Epagomenarum Iezdegird. 488
 Triacontaeteridos Arabica. 133
 Trium ærarum. 702
 Tark siue Tarik dux Arabum. 584.b
 L. Tarrutius Firmanus 223.a. 365.b
 Tebith. 271.d
 Teboch. 92
 Tekupha. 230. b. c. 231. a
 Tekupharum doctrina. 124. d. 595. c. d.
 Tekupha R. Adda. 261.d
 Tempestat. 4.c
 Templi Solomonici conditus. 357. eius encænia. 358. excidium. 377
 Tempus quid. 586
 Tempus ἀδελφον, item μωδικον siue ηρωικον. 333. a. 334. b. c.
 Terick dhilkarnain. 92. b
 Terik Alifcandria. 92. b.
 Terminalia. 169. b
 Termini Paschales, eorumque methodus. 734
 Tessaeskædecaturæ. 144. c
 Eorum cyclus fuit merus Iudaicus. 145. a

Tessaeskædecaturæ Paschalis. 145. c
 Tetraeteris Græca. 13. b. 24. c. 26. d
 Tetraeteridos Græcæ commoditas. 354. a
 Tetraeteridos Atticæ initium a 1111 anno Tetraeteridis Olympicæ. 41. d
 Tetrapentaeteris. 50. c
 Thales Milesius primus æquinoctiorum doctrinam aperuit. 265. c
 Thargelia. 739. d
 Theagenes Rheginus vetus temporum scriptor. 278. d.
 Thebach, mensis. 92. a
 Thebarum Bæotiarum excidium. 393. a
 Theodosij senioris obitus. 360. c
 Therapeutica vita, ascetica. 504. a
 Theudas. 504. a
 Theudebertus Theuderici Metensium Regis F. 578. b.
 Theudericus Metensium Rex. ibid.
 Theudwaldus Metensium Rex. ibid.
 Thomæ Apostoli Fanum in India. 638. a
 Thoth Augustorum Actiacus. 425
 Thoth Nabonassar. 367
 Thoth Philippi. 398
 Thoth est ἐρημία. 368. b
 Tiberij Cæsaris initium. 435. c. obitus. 436. c
 Timocharis astrologus. 85. a. b.
 Timoleon Carthaginienfes maxima clade afficit. 392. b.
 Tituli & Indices temporum. 336. b
 Titus Vespasianus. 445
 Tohu. 592. c
 Tona lingua Mexicanorum Luna. 211. b
 Tonicus Sol Mexicanis. ibid.
 Tonelli Sol. ibid.
 Traiani Imp. initium. 457
 Translationes feriarum Iudaicarum. 125. c. 227. b
 Translatio Lunaris politica, & mixta. 125. c. 227. b.
 Translationis astronomicæ caussa triplex. ibid.
 Triacontaeteris Arabica. 133. c
 Triboniani error. 169. d
 Tribus Atticæ decem. 25. c. 60. a
 Trieteris vnde. 280. b. 359. a
 Trilida. 163. b.
 Trimilchi. ibid.
 Triumphus Dacicus Traiani. 457
 Tuba Neomeniæ indicebantur apud Hebræos. 209. d.
 Tycho Brahe nobilis Danus summus Mathematicus. 728. c
 Tyrus vetustissima Romanorum Colonia. 745. c
 Tyriorum epocha. ibid.
 Tzintzom Rex Sinarum perpetuo longissimo muro Sinas a Tartaris disclusit. 334. a

V.
V A L E N S Genethiacus. 478. a
 Valentis Aug. interitus. 361. b
 Valentiniani senioris initium. 481
 Valentiniani iunioris mors. 481. d
 Valerius Gratus. 505. b
 Varronis diligentia. 364. d
 Vandalorum in Africam traiectus. 574. d
 Veneralia. 175. c. d
 Veneris dies veterib. Arabibus sacra. 486. c
 Venus ЧНОВАР Arabibus. 487. a
 Vespasianus Imper. 442
 Vicennialia

Vicennialia Constantini Magni. 476. c
 Victorini periodus magna. 153. b
 Victor Episcopus Rom. 150. b
 Victor Capuanus Episc. 153. d
 Vigilia. 5. a. quotuplex. ibid.
 Vinalia. 175. d
 Vincentius Diaconus Aginnensis. 580. c
 Vinciacus locus. 583. c
 Vifere mysteria, ἐπισημῶν. 748. a
 Visitatio Lunæ, φάσις μωδικῆς. 10. a
 Vocladum Pictonum. 577. d
 Vocladense prælium. ibid.
 Virbis anni sero a Romanis in Fastis notati. 362. b
 Vrere, quid Horatio, & Statio. 454. b
 Vrim & Thummim. 613. b

W.
 W A H A C K . 276. c. 488. c

Z.
 Z A C H A R I A S pater Iohannis Baptista de plebe sacerdotum. 508. c. d.
 Zinsdag Germanice Merkedonius dies. 169. b
 Ziu mensis. 208. a. 351. b
 Zorobabel. 558. b.

X.
 X E R X I S initium. 382. transitus. 383. cædes. 384. c.
 Xylophoria solenne. 608. d

I N D E X
G R Æ C A R V M
V O C V M .

A.
 Αβασηνοὶ ἄεθες. 638. b
 ἄβερρεῖς. 376
 ἀγαλθαβαῖθ. 229. a
 ἀγῶνες ἰεροὶ ποι. 427. d
 ἀγῶνες θεματικῆ ἀντ θεματικοῖ. 446. c
 ἀδδανα. 483. c
 ἀδελάνεια ἀγῶν. 448. d
 ἀεργοὶ ἡμέραι. 6. c
 ἄζυμα etiam Pascha vocantur. 536. d
 ἀγιβηλ θεός. 402. a
 ἄκπος Απόλλων Νερο. 441. a
 ἀλαγκομύτι μιλῶ. 53. b
 ἀλεξφοφονία. 597. c
 ἀλεων μὴν. 229. a
 ἀναποδισμὸς ἐκκλινοῦσιν fabulosus. 269. c
 ἀναρχοὶ ἡμέραι. 7. b. 13. b. 26. a. sine Possideonis. 41. c. 396. b.
 ἀνέσιμοι ἡμέραι. 6. c
 ἀνθεῖα. 29. d
 ἄξυμα, ἄξυμίται. 639. d. 640. a
 ἀπογραφαὶ ἀνα. 504. c
 ἀποκατάστασις τῆς συζυγῶν veteres veram ἡλιακῶν τροπῶν esse putabant. 258. a
 ἀποκροσεις σεληνης. 9. c
 ἀπονησιζεδς. 681. a
 ἀποτμή. 149. c
 ἀποφραξὶς πέντη τῆς ἐπαγομῶν. 185. d
 ἀποφραξὶς ἡμέραι. 6. c
 ἀρειαῖν Persis Orcus. 551. b
 ἀεθμισις χερδν. 587. a
 ἀρρηεις δδότερα τῆς ἐπαγομῶν. 185. d
 ἀρχαιρέσαι. 7. b. 26. a. 52. c
 ἀρχιδάμει πόλεμος. 386. d
 ἄσαρτὰ ΠΠΠΥ. 606. a
 ἀσδαιοὶ Ἰνδαί. 503. c

B.
 ἄσυλεον αὐχμη. 546. a
 ἀσεφδης ἐμαυτοσ non bene dicitur a Copernico. 272. c
 ἀσεφκῶν. 231. c
 ἀσυκός. 449. b
 ἄξομῶσος Oceani. 163. b
 ἀφαίρεσις. 33. a
 ἀφαισμὸς Οσείδ in mense Novembri. 68. c
 ἀχρος. 388. a. 550. c. d
 ἀψδδης ἀρχων. 73. a

Γ.
 ἡ Βατοφρος. 608. c
 βακτηρια ἡλίας. 231. b
 βασίλαι. 37. d
 βδέλυμα ἐρημώσως sub Antiocho. 547. unde incipit. ibid.
 βηλ Deus Babyloniorum. 542. b
 βηλπες Dea. 542. b
 βυκαπῆ mensis. 53. a
 βυλυτίς. 4. b
 βύσι μιλῶ. 51. b

Δ.
 Δαμάτει μιλῶ. 53. b
 Δαριαῖ. 388. a. 550. a
 Δαριαῖν. 550. a
 Δείωνον Δαπολυκόν. 535. b
 Δικάδες φεις μιλῶς Αττικῆ. 11. a. 247. d
 Δικῆτι φεστέρα, ὑστέρ. 247. c
 δδτεβφωσεν. 521. c
 δδπι.

Ttt 4

Table with 3 columns: Greek term, number, and reference/notes. Includes terms like διδυμωσμός, δήλωσις, and διόνοια.

E

Table with 3 columns: Greek term, number, and reference/notes. Includes terms like Εβδομαρχία, είκαδες, and εμβόλιμος.

E

Table with 3 columns: Greek term, number, and reference/notes. Includes terms like Επερωτήματα, Επεισόδια, and Επεισόδια.

E T O Σ

Table with 3 columns: Greek term, number, and reference/notes. Includes terms like Επανάστασις, Επιστολή, and Επιστολή.

Table with 3 columns: Greek term, number, and reference/notes. Includes terms like λιωαίων, λόξωσις, and λωτάριον.

M

Table with 3 columns: Greek term, number, and reference/notes. Includes terms like Μαχαίριον, μαμακτιών, and μαμάκτης.

N

Table with 3 columns: Greek term, number, and reference/notes. Includes terms like Ναβοπολλάσαρ, ναβηλάσαρ, and ναβηροδόσορος.

O

Table with 3 columns: Greek term, number, and reference/notes. Includes terms like Οχδοάς, ολύμπια, and ολύμπια.

Π

Table with 3 columns: Greek term, number, and reference/notes. Includes terms like Παναθλιώσια, παραθήσια, and παρόσια.

Large table with 3 columns: Greek term, number, and reference/notes. Includes terms like παράβασις, παρὰβασις, and παρὰβασις.

Υπερβαίνουσα, Υπερβαλλουσα ημέραμ.	7 c. 26 a	X. Gracis hodiernis sonat ut	Arabum,
Υπερβαίνουσα ημέραμ.	7 a. 602 c	aut	יְשׁ Iudaicum.
Υπερβαίνουσα εἶς.	133 d	χαίρ.	Venus.
Υπερβαίνουσα ημέραμ.	7 a	χαίρρας.	375 d
Υπερβαίνουσα.	591 a	χαίρ.	592 c
Υπερβαίνουσα στήνη.	7 a. 15 b. 34 b. 155 b.	χαίρ.	50 c
705 a.		χαίρ.	585 d
		χλωδαίος.	ibid.
		χλωδομήτης.	ibid.
		χουσεύς.	203 b
		χουσανθίνα ἀγών Sardibus.	446 d
		Ω.	
Φασί.	652 a	Ωα.	4 c
Φάσις σελήνης.	9 c	ώα.	231 b. 593 c
Φεγάειον.	9 c. 354 d	ώαρχαφοί.	ibid.
Φεγειον προ Φρηγειον.	447 d	ώαρχ.	388 a
Φλιασί μιλί.	56 a	ώαρχ.	550 d
Φεγαίαι, contubernia.	534 c		
Φρηταί, φρηταρχος Neapoli.	447 d		
Φυλαί.	25 c		
Φάτα solenne Ensceniorum Macabai.	409 b		

INDEX

INDEX ORIENTALIVM VOCVM.

Adu.	127 b	המאונים	Magnifici.	614 c
Primus dies, Persice.	203 b.	مغزى	Gangamela locus unde dictus.	396 a
Mensis equinoctij autumnalis.	346 c	7 H. φησ::	Meridies.	658 b
γαμοσλόρι.	614 b	גדר	Gatrad.	127 d
Ιαβός. Σεραπολίτης.	503 a.	גיון	Emissarium.	347 c
Medicina.	503 a	حیحون	Gebon. duo flumina eiusdem cognominis.	348 c
επιώμων.	535 d	تجلي	Reuelatio, id est Transfiguratio.	675 d
Sol Persice.	549 d	جلال	Maiestas.	285 d
εποχή τῶν ἡμερῶν.	225 d.	جميعه	Feria sexta.	133 a
εποχή τῶν Ἀλεξανδρῶν.	225 d	اجتماع	συνέδος τῶν πατρῶν.	100 a.
εποχή τῶν Ἑλλήνων.	400 a	65::	Pœnitentia.	659 c
εποχή τῶν Αἰγυπτίων.	465 b	7 H::	Libertas. Ita vocatur lingua Abissinorū.	638 b
εποχή τῶν μαρτύρων.	465 b.	Α ρ ρ ρ ρ		
φουλακή.	597 b	8 H: H E 7:	Mons Oliuarū.	653 c
Askenaz.	615 a	دهر	Saeculum.	279 c
		ذوالقرنين	Δίκασος. Ita vocatur Alexander Magnus.	49. a. 400. b
		رحية	Υπερβαίνουσα ημέρας.	602 c
		חלקה נרות	λυχνιαία.	409 b
		רוש דרוש	έρξις, θλίψις Persice.	550 b
		דריוש	δαριαίος.	550
		ה ט ע ט		
		הגרים	Hagareni.	108 a
		حجرة	δικαιμός ὑπὲρ θρησκείας.	131 d.
		הנסה	Murbin.	551 b
		المهجرين	Hagareni.	108 a
		هلال	ἐξαιρασμός ὁ σελήνης.	99 d. 100 a.

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ
ΧΡΥΣΟΥ

Epagomena Persica.
276 c
Terminus. 658 c.d

Cibaria duarum canarum.
533 a

Chabor, flumē. 376 b
Abasseni, Abissini. 638 a
Coniunguntur. 209 d
Mensis dierum, quid. 207 c
Metaxū sabbatōn. 523 b

Saculum. 279 c
Balneatio. Epiphania. 661 c
Hannibaal. 542 b
δσος. 503 b
δσιότης. 503 b
Hafdrubaal. 542 b
Res illicita. item Mecham. 487 c
Peregrinantes Mecham. 487 c
Embamma Paschale. 536 a

Computus. 99 d
Hasmunai. Macabai domus & gens. 410 c
Chafchuma. Αξυμα. Regia Ethiopia. 640 a

Ανατολή. 255 a

Decretū. Edictū 564 b
Residūm Epacta 647 a

Cippus. 5ήλη. 209 b
Graci. συθελλωες. 225 c
Iah. 127 d
Neumelia χείλις. i. νεμυλια νεμολία. 592 c
Neumelia επιπολιζέως. 592 c
Dies. id est, annus Solaris. 279

Judaei Israelita Aegyptienses. 143 b
ὑπεραχί. 591 a
ὑπεραχί. ibid.

Κίση σένη 133 c

Chobar fluvius. 375 d
πότηριον ὑμνήσεως. 536 d
Arabes scenitae. 638 d
Cuthai. 620 a
Heretici, Refractarij. 647 c
Diminaculi. 707 a
Τετακός. 209 a
Heretici. 647 c. 722 a
ἀνάληψις. Ascēsis 653 d
Κύρος Rex. item ἔδωδύ, βοφί Persica lingua. 549 d
Sol Persico idioma. 549 d

Mensis Persice. 202 d
Mēsis magnus. 198 b
ἡμερολογία. 654 d

βασιλευδνη. βασιλευδανείχθη. 545 b. 546 c
Μελαχθιος, Idolium Palmyrenorū. 402 b
Oblatio. 533 c
ἀριθμὸς βασιλείας ἐλληνων. Era Gracorum. 403 b
ἀριθμὸς συμβολαίων. Era Contractuum. 103 a. 403 b. 612 d
Egyptus. 661 d
Egyptus. 368 b

Denunciatio. 534 b
βασιλευδ δποσοτικός. 637 b

ποταμὸς βασιλικός. 376 a
Aequinoctiū Persice, quasi venemeria. 198 d
Jta vocatur aequinoctium Nabonassar in XXVIII Martij. 235 b. 278 a.

Aequinoctiū autumnū. 255 b
Occasus stellarum, descensus stellarum. 255 a.
Κλίσις ἡλίε. 532 b
Nefi, Epagomena El-kupti. 185 b

ἐπιαιτὸς Θεῆ. 197 d.
275 d
Periodus Lunarū. 143 a. 197 c. 254 b
Leti discubitorij. 534 d
Discumbentes. 534 d
εωρσύντισις. 654 d
ἡμερολογίον ἐμβολισμῆ, id est, Computus annualis. 586 c. 591 c

654 d
ἀνάληψις. Ascēsis. 654 a
Samarita. 620 a
ἐτος ἐμβολισμῆ. 14 b

λειπνον δπολυτικόν. 535 b
Hispania Judaeis hodiernis. 615 a
Intervalum a Pascha, ad Pentecosten. 521 d

Arabes Saraceni unde dicti, hoc est, Madiamita & Omerita. 108 b
Epagomena. 179 d

ἐγκύησις, ἢ ἐμβολισμός. 591 a
ὑπεραχί. 591 a
ἐμβολισαί, id est, Conditores Computorū annalium. 591 c
Αγγλιθιος. Idolu Palmyrenorū. 402 b

Aequinoctium. 198 d
παρείσασις δ νησείας. 650
παρείσασις δ νησείας. 650
Saculum. 279 c

Annus gratia. 465 a
Angaria. 377 c
Angaria Ester. 560 b
Pentecoste. 752 b
Pentecoste. 605 d.
item οετανα δ ουνοπηγίας. 524 a
παρεσχολή. 651 c
ἑαπερομοδ Indaicus. 333 a. c
υυχθιμμεσθ. 100 b. c.
119 c.

العرب

العرب الهجري Arabes Hagareni. 108 a
 الاغريقيين Græci sine Hellenista
 Iudæi in Ægypto. 143 b.
 מעשה בראשית ה' עזאמיεος Γενέσεως. 685 d

פ פ פ פ פ

فدسه فرستجاني Padessa Prestegiani, Rex Apostolicus, id est, Christianus, Orthodoxus. 637
 פורים κληρος. 606 b
 افطر Δαπνης ιζεαδς. 681 a
 פישון πλημμυρα. 347
 חכיס פוסמא μεσσηνεια. 653 c
 פסח פαση. 652 a
 פ ח ת :: פάχα. 652 a
 פסוק αδδαιμος ημερα. 602 b
 פענח παύνη. 368 b
 פרט קסין Era minor. 420 b

فرستجاني ἀποσολικός. Prestegiani, qui inepte putatur esse Negus Abyssinorum. 637
 פרשה Caput legis. 346 a
 פרשאי φαρισαιοι unde dicti. 503. c. [652 a
 פ ח ת :: פשה Pascha. פαση. 536 c
 פחות κλάσματα.

פ פ פ פ פ

Matutinum tempus. 658 b
 הצהרים μεσημβρία. 597 c
 פוסמא νησεια Νινικιακή. 655 c
 צורה הלכנה χημα της σαληνης, id est Αποφορία η σωδων. 100 c. 132 b

اصحاب الطور Compliçes montis benediçti, οί τς όρας η εολογητς. id est Samaritæ montis Garizim. 620 a.
 البريك

ضفي Sophi. Sanctus. Ele-ctus. 490 b
 صرف κέρμα. κόλλυβος. 420 b
 صارف κολλυβισής. 420 b
 צרפה Sarepta. Sed Iudæis hodiernis inepte pro Francia. 615 a

ק פ פ פ פ

القبط Elkupe, aut Elkipt. Ægyptij Christiani. 189 a
 קביע όρισμός. 602 b. 611 b
 מקדש מקדש εολογητη, εολογητη. f. σεληνη. 99 d
 קו Δωάσης, lingua Persica. 551 a
 הקופה τρωή. 598 a. annus uertens. 279 b
 مقطع Residuum. 149 c
 קנח Abstergio. 535 d
 מקרה Textus Biblicus. 144 a
 קראים Textuarij, Iudæi schismatici. 144 a
 القرون Karrain Iudæi. 144 a

ק פ פ פ פ

Metropolitanus. ad uerbum αρχιπολιτης. 641 c
 רבניים Rabbiniſta Iudæi. 144 a.

الربانيون Rabbiniſta Iudæi. ib.

رويا φάσις σαληνης. 100 a

Vespertinum tempus. 658 b

Rectus. 646 c

ش م س ش

Litera idē sonat quod hodiernis Græcis litera χ ante ε, η, ι, υ. 225. a

الشايين

الشاميين Iudæi Syri, in Ægypto. 143 b
 شالها λιτανεία. 117 d. 231 a. 609 c.
 شهوري Menses Zodiaci. μήνες ζωδίων, id est, Menses caelestes. 255. c
 شهوري كويين μήνες ζωδίων. ibid.

شחר Nilus. 348 b
 شلون Emmissarium. 347 c
 سفتح هوندا ευφροσύνη η νόμω. 607 d
 مسنه δδωτέρωσις. 614 a
 سנה كسورن ετος η τάζη. ετος όμαλόν. 603 a
 سנה سلمه ετος όλοκληρον. ετος όπερήμερον. 603 a
 سנה مسره ετος έλλιωές. ετος έξαιρησιμαίον. 603 a
 سנה يמים Annus dierum, id est, Annus Solaris. 207 c. 279.

N + T L T

שער הצאן πύλη θεωρατική. 519 d
 שקיעה השמש δύσις ήλίου. 532 d
 شرف έπιτολή. 255. ε. φωμά. ibid.
 شريف Illustris. Dux. η. 551 a
 שחפ: א. א. ת: Ortus noctis. 658 b
 שחפ: ב. א. ת: Ortus diei: matutinum tempus. 658 b
 חנאי δδωτρωτάι. 614 b
 תרוי שבתי בחרי δύο σαββατα σωεχη. 604. a
 Rectus. 646 c

FINIS INDICVM.

OPERIS
DE
EMENDATIONE
TEMPORVM
Finis.

VETERVM
GRÆCORVM
FRAGMENTA
SELECTA,

Quibus loci aliquot obscurissimi Chronologiæ
facræ & Bibliorum illustrantur.

ΒΗΡΩΣΣΟΣ ΒΑΒΥΛΩΝΙΟΣ,

ΙΕΡΕΥΣ ΒΗΛΟΥ, ΕΝ ΤΗ ΤΡΙΤΗ

ΤΩΝ ΧΑΛΔΑΙΚΩΝ.

ΚΟΥΣΑΣ δ' ο πατήρ αὐτῆς Ναβοπαλασάρθ, ὅπ. ὁ τεταμῆθ' Ἰακωβίου εἴτε Αἰγύπτῳ καὶ τῆς ἀσσυ-
τιῶν Συρίαν τὴν κοίλιν, ἔτι τὴν Φοινίκην ἔποισ' ἀποσά-
της γέγονεν, ἔδωκε δὲ ἐπὶ κατοικίαν, συστήσας τῷ
υἱῷ Ναβουχοδονοσοῦρ ὄντι ἐν ἡλικίᾳ μέρη τινὰ τῶν
νάμεως, ἔξέπεμψεν ἐπ' αὐτὸν. συμμίξας δ' Ἰ. Ναβουχο-
δονοσοῦρος τὰς ἀποσάτης, ἔπειτα ἔταξε τῷ υἱῷ, αὐτὸς τε ἐκυ-

εῖδεν, ἔτι τὴν χώραν ἔξ' ἀρχῆς ὑπὸ τῷ αὐτοῦ βασιλείᾳ ἐποίησε. τότε πα-
τρὶ αὐτῆς σπέσθη Ναβοπαλασάρθ καὶ τὸν τὴν καμρὸν ἀρρώσθησεν ἐν τῇ Βα-
βυλωνίᾳ πόλιν μετὰ τὴν βίον ἐπὶ βασιλευσσοῦσι εἰκοσενεῖα. αὐτὸς δὲ τῷ υἱῷ
Ἰ. μετ' ἔτι πολὺ τὴν ἔτι πατρὸς τελευτῶν Ναβουχοδονοσοῦρος, κατέστησας τὰ καὶ
τὴν Αἰγύπτου πράγματα καὶ τὴν λοιπὴν χώραν, ἔπειτα αἰχμαλώτους Ἰουδαίων
τε καὶ Φοινίκων καὶ Σύρων ἔτι τὴν Αἰγύπτου ἐθνῶν σωτάξας τὰς τῶν
φίλων μετὰ τῶν δυνάμεως, καὶ τῆς λοιπῆς ἀφελείας ἀνακομίζεν εἰς τὴν Βα-
βυλωνίαν, αὐτὸς δὲ ἐμέσας ὀλιγοσὸς παρεχόμενος διὰ τῆς ἐρήμης εἰς Βαβυλῶνα.
Καταλαβὼν δ' τὰ πράγματα διοικεῖν ὑπὸ Χαλδαίων, καὶ διατηρεῖν τὴν
βασιλείαν ὑπὸ τῆς βελτίως ἀπάν, κυριεύσας ἔξ' ὀλοκλήρης τῆς πατρικῆς ἀρχῆς,
τοῖς μὲν αἰχμαλώτοις ἔπειτα ἔταξε ἀποικίας ἐν τοῖς Ἰπτι-
δοτάτοις τῆς Βαβυλωνίας τόποις ἀποδείξαι. αὐτὸς δ' ἀπὸ τῶν ἐν τῇ πολέμῳ
λαφύρων, τότε, τε Βήλιν ἱερὸν καὶ τὰ λοιπὰ κοσμήσας φιλοτίμως, τὴν τε ὑπάρ-
χουσαν ἔξ' ἀρχῆς πόλιν ἔτι ἕτερον ἔξωθεν πορταρισάμενος ἔτι ἀναγκάσας
πρὸς τὸ μηκέτι θυμῶδες εἶναι πολιορκεῖν, τὸν ποταμὸν ἀνασφραγίσας ἐπὶ τὴν
πόλιν κατασπυράξας, ἀπειβάλετο τρεῖς μὲν τῆς εἴδον πόλεως ἀειβάλοις, τρεῖς
δ' ἔξω τέταν, εἶναι μὲν ἔξ' ὀπίσθου πλίνθου ἔτι ἀσφάλτου, εἶναι δ' ἔξ' αὐτῆς πλίν-
θου. ἔτι τῆς ἀξιολόγως τὴν πόλιν ἔπειτα πυλῶνας κοσμήσας ἱερῶν πρὸς
καρσοκάλισκον τῶν πατρικῶν βασιλείῳ ἕτερον βασιλείᾳ ἐχόμενα ἐκείνων
ὑπερέσθη ἀνάστημα, καὶ τὴν πολλὴν πολυτέλειαν. μακρὰ δ' ἴσως ἔσται, εἰάν
τις ἔξηγησῆ. πλὴν ὄντα γε ὑπερβολῶς ὡς μεγάλα καὶ ὑπερήφανα σωτελέ-
θη ἡμέρας δεκαπέντε. ἐν δ' τοῖς βασιλείῳς τέτοις ἀναλήματα λίθινα ὑψη-
λὰ ἀνοικοδομήσας καὶ τὴν ὄψιν ἀποδῆς ὁμοιοτάτῳ τοῖς ὄρεσι καταφυτῶσας
δένδρεσι παντοδαποῖς ἔξεργάσατο. καὶ κατασπυράξας τὸν καλῆμενον κρημασὸν
ἔπειτα δὲ, διὰ τὸ τὴν γυνῆκα αὐτῆς Ἰπθυμῆν τῆς ὄρειας διαδέσσεως ὡς τε-
τραμμήμενος ἐν τοῖς καὶ Μιδίαν τόποις, μετὰ τὸ ἄρξασθαι τῆς πορταρισμένης τει-
χοῦς, ἐμπεσὼν εἰς ἀρρώσθησιν, μετὰ τὴν βίον, βασιλευσσοῦσι ἐπὶ τεσσαρά-
κοντα τρία. τῆς βασιλείας κύριος ἔχρησεν ὁ υἱὸς αὐτῆς Ευιμαράδου. ἔτι
πρὸς τὰς τῶν πραγμάτων ἀνόμως καὶ ἀσελγῶς, Ἰπθυμῆς ὑπὸ τῆς τὴν ἀδελ-

ΦΟΙΝΙΚΩΝ ΑΝΑΓΡΑΦΑΙ ΠΕΡΙ ΤΩΝ

ἐν Τύρῳ βεβασιλευκότων.

Επι Ειθωβάλα ε βασιλέως ἐπολιόρησε Ναβεχοδονοόρθῳ τῷ Τύρῳ ἔτη
τέττα ε δέκα. Μετὰ τούτων ἐβασίλευσε Βαάλ ἔτη δέκα. Μετὰ τούτων δικασαὶ
καλέσθησαν καὶ ἐδίκασαν αὐτοί, Εκνίβαλος Βασλάχ μῆνας δύο, Χέλβης
Αβδαίς μῆνας δέκα, Αββαρθῳ ἀρχιερεὺς μῆνας τρεῖς, Μύτγρονῳ καὶ Γεράστρα-
τῳ ε Αβδηλίμ δικασαὶ ἔτη ἕξ, ὧν μετὰξὺ ἐβασίλευσε Βαλάτρθῳ ἐνιαυτὸν
ἕνα. τέττα τελευτήσαντο, ἀποσείλαντες μετεπέμψαντο Μέρβαλον ἐκ τῆ Βα-
βυλῶνῳ, καὶ ἐβασίλευσεν ἔτη τέσσαρα. τέττα τελευτήσαντες, μετεπέμψαντο
τὸν ἀδελφὸν αὐτῶ Εἰρωμον, ὅς ἐβασίλευσεν ἔτη ἑκοσιν. Ἐπι τέττα Κυρῳ Περ-
σῶν ἐδυάστεισεν.

ΙΩΣΗΠΟΥ ΕΚ ΤΩΝ ΑΥΤΩΝ ΑΝΑΓΡΑΦΩΝ.

Οὐκ ἐν ὁ Σύμπας χρόνῳ ἔτη πεντηκοντατέσσαρα καὶ τρεῖς μῆνες πρὸς αὐ-
* τοῖς, ἐβδόμῳ μῶν γδ * πρὸ τῆ Ναβεχοδονοσόρος βασιλείας ἤρξατο πολιορκεῖν
Τύρῳ. τεσσαρεσκονδεκάτῳ δ' ἔτη τῆ Εἰρώμυ Κυρῳ ὁ Πέρσης πῶ κρᾶτῳ πα-
ρέλαθεν.

ΠΟΡΦΥΡΙΟΣ ΕΝ ΤΕΤΑΡΤΩ ΚΑΤΑ ΧΡΙΣΤΙΑΝΩΝ ΛΟΓΩ.

Ισορεῖ δὲ τὰ πρὸς Ἰσραήλ ὅτι ἀληθεύεται ε τοῖς ῥήτοις ε τοῖς ὀνόμασιν αὐτῶν
συμφωνοτάτα Σαλχηνιαῶν ὁ Βηρύπῳ, εὐληφῶς τὰ ὑπομνήματα πρὸς Ἰε-
ρμβάλυ ε ἱερέως θεοῦ ε Ἰεωῶ, ὅς Αβιβάλω τῆ βασιλεῖ Βηρυτίων τῷ ἰσραήλ
ἀναθεῖς ὑπ' ἐκείνυ ε τῶν κατ' αὐτὸν ἔξετασῶν τῆ ἀληθείας παρεδέχθη. ε ἵ
τύπων χρόνοι καὶ πρὸ τῶν Τρωϊκῶν πίπτοι χρόνων, ε σχεδὸν τοῖς Μωσέως πλη-
σιάζουσιν, ὡς αἱ τῶν Φοινίκης βασιλέων μινύσιν διαδοχαί. Σαλχηνιαῶν ἵ
καὶ τῷ Φοινίκων διάλεκτῳ φιλαλήθως τῷ παλαιῶ ἰσραήλ ἐκ τῶν κατ' πόλιν
ὑπομνημάτων καὶ τῶν ἐν τοῖς ἱεροῖς ἀναγραφῶν σωματῶν ε συγγραῦτας,
Ἐπι Σεμιράμω γέγονε τῆ Ασυρίων βασιλίδῳ. ἡ πρὸ τῶν Ἰλιακῶν, ἡ κατ'
αὐτῆς γε οὗ χρόνοις γράφει ἀναγέγραπται. τὰ ἵ ε Σαλχηνιαῶνῳ εἰς ἐλλάδα
γλώσσαν ἠρμήνευσε Φίλων ὁ Βύβλιῳ.

ΒΗΡΩΣΣΟΣ ΕΝ ΤΗ ΠΡΩΤΗ ΤΩΝ ΧΑΛΔΑΙΚΩΝ.

Λέγετ' ἵ καὶ ε πλοῖς ἐν τῆ Αερμύρια πρὸς τῶ ὄρει τῶν Κορδυαίων ἔπι μέ-
ρος π εἶναι, ε κομίζεν πνας τῆς ἀσφάλτε ἀφαιρέντας χερῶν ἵ μάλις ε
ἄνθρωποι τῶ κομιζομῶν πρὸς οὗ ἀπορρησμάς.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Ο ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ

ἐν τῆ ἐνενηκῳσῆ καὶ ἑκτῆ βίβλῳ.

Εσιν ὑπὲρ τῶ Μιναάδα μέγα ὅρθῳ καὶ τῷ Αερμύριαν Βάρις λεγομῶν εἰς ὁ
πολλὰς συμφυρόντας Ἐπι ε κατὰ κλυσμοῦ λόγῳ ἔχθ πρὸς ἰσραήλ, καὶ πνα
Ἐπι λαβνακῳ ὁ χερῶν Ἐπι τῷ ἀκρωρείαν ὀκέλει, ε τὰ λείψονα τῶν ξύ-
λων

λων Ἐπι πολὺ ἰσραήλ. χρόνῳ δ' αὐ εἶτος, ὄντινα ε Μωσέως ἀνέγραψεν ὁ τῶν Ἰε-
δαίων νομοθέτης.

ΑΥΤΑΗΝΟΥ ΕΝ ΤΟΙΣ ΑΣΣΤΡΙΑΚΟΙΣ.

Μετ' ὄν ἄλλοι τε ἤρξαν, ε Σείσιθρθῳ, καὶ δὴ Κερόνῳ πρὸς μαίνει μῶν ἔσεας
πλήθῳ ὁμῶν Δεσῆς πέμπτη Ἐπι δέκα. κελδοὶ ἵ πᾶν, ὁ, π γραμματῶν ἦν
ἐχόμενον ἐν Ἡλίς πόλει τῆ ἐν Σιππάρῳσι ἀποκρύψα. Σείσιθρθῳ ἵ ταῦτα
Ἐπιτελέα ποιήσας δι' ἑωὺς Ἐπι Αερμύριος ἀνάπλεε, καὶ πρὸς αὐτὰ μιν καλε-
λάμβανετὰ ἐκ θεοῦ. Τρίτη ἵ ἡμέρῃ ἐπέτε ὧν ἐκόπασε, μετῆς τῶν ὄρνιθων,
περὶ πρὸ ποιδύμρθῳ, εἶκ γλῶ ἰδοῖεν ε ὑδαλῳ ἐκδύσαν, αἵ ἵ, ἐκδεκομῶν (φέας
πελάγεῳ ἀχλωέῳ, ἀπορέουσα ὀκη κατὸρμήῳ), πρὸ τὸν Σείσιθρθον ὀπίσω
κομίζον), ε Ἐπι αὐτῆσι ἔτεσιν, ὡς ἵ τῆσι τρίτησι ἐντύχου (ἀπικέατῳ δὴ
πληρὺ κατὰ πλεοὶ οὗ τῶ τῶ) θεοὶ μιν εἶς δώδρωτων ἀφανίζουσιν. τὸ ἵ
πληρὺ ἐν Αερμύρι πρὸς ἀπία ξύλων ἀλξίφαρμακα τοῖσι Ἐπι χερῶσι πα-
ρείχετο.

ΗΡΟΔΟΤΟΣ ΕΝ ΤΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

Καὶ Σύρῳσι πεζῆ ὁ Νεκὸς συμβαλὸν ἐν Μαγδῶλω ἐνίκησε. Μετὰ ἵ τῷ
μάχῳ Κἀδύλιν πόλιν τῆς Συρίας εἶδσαν μεγάλῳ εἶλε. ἐν τῆ ἵ ἐδῆ π ἐτυχε
ταῦτα κατὰ γασάμρθῳ, ἀνέθηκε τῆ Απὸλλωνι, πέμψας εἰς Βεργίχιδας τὰς
Μιλησίων. Μετὰ ἵ ἑκαδέκα ἔτεα τὰ πᾶντα ἀρξας, τελευτᾶ, τῶ παιδὶ
Υάμμι πρὸς αὐτῶ τῷ δρχῶ.

ΜΕΝΑΝΔΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΣ ΠΕΡΙ ΤΩΝ

ἐν Τύρῳ βεβασιλευκότων.

Καὶ Ελελαῖῳ ὄνομα ἐβασίλευσεν ἔτη τριάκοντα ἕξ. ετῳ ἀποσθῶν Κιτ-
ταίων ἀναπλύσας πρὸς γάγετῳ αὐτῶς πάλιν. Ἐπι τέττα πέμψας Σαλμα-
νασάρ ὁ τῶν Ασυρίων βασιλεὺς ἐπῆλθε Φοινίκῳ πολεμῶν ἀπασαν. ὅστις
αὐτῶ μῶν εἰρήνῳ μῶν πᾶντων ἀνεχώρησεν ὀπίσω. ἀπέστη τε Τυρίων Σιδῶν ε
Αρκε καὶ ἡ Παλαίτυρος, ε πολλὰ ἄλλα πόλεις, αἱ τῶ τῶν Ασυρίων εαυτὰς
βασιλεῖ παρέδοσαν. διὸ Τυρίων εχ ὑποταχῶν, πάλιν ὁ βασιλεὺς ἐπ' αὐτῶς
ἐπέστρεψε, Φοινίκων συμπληρωσάντων αὐτῶ πρὸς ἐξήκοντα, καὶ Ἐπι κῶποις ὀκα-
κοσίους. αἵς Ἐπι πλύσθη τῶ Τυροὶ ναυσὶ δεκαδύο, τῶν νεῶν τῶν ἀπὸ πάλιν
διασπαρῶν, λαμβάνουσιν ἀιχμαλώτους ἄνδρας εἰς πεντακοσίους. ἐπέταθη δὴ
πᾶντων ἐν Τύρῳ πμῆ διὰ ταῦτα. ἀναζώξας δ' ὁ τῶν Ασυρίων βασιλεὺς κα-
τέστησε φύλακας Ἐπι ε ποταμοῦ, καὶ τῶν ὑδραγωγῶν, οἱ διακλώσασιν Τυ-
ρείους δρχύσας. καὶ τούτῳ ἔτεσι πέντε χρόμῳ, ἐκαρτέρησαν πίνοντες ἐκ φρεᾶ-
των ὄρνιθῶν.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Ο ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ

ἐν τῆ τετάρτῃ τῆ ἰσραήλ.

Μετὰ ἵ ταῦτα πολλὰ χρόνῳ ὑστερῶ τῶν ἐχρωρίων τῶ Αδαδῳ ὄνομα
πλεῖον ἰχύσας Δαμασκῆτε καὶ τῆ ἄλλης Συρίας, ἔξω Φοινίκης, ἐβασίλευσε.
πόλεμον δ' εἶξε κατὰ πρὸς Δαβίδῳ βασιλεῖ τῆ Ἰσραήλ ε πολλὰς μάχαις
α 4 κελδοὶς

κελεύεις, υψάτη τε πρὸς τὸν Ευφράτην, ἐν ἣ ἠτάται, ἀεὶ ὅ ἐδοξεν εἶναι βασι-
λέων ῥώμη ἔαδρεία. τελευτήσασιν ὁ δὲ ἐκείναι, ἀπόγονοι Ἰπὶ δέκα χρεαὶς ἐβα-
σίλδων, ἐκάσε πρὸς ἑ πατρὸς ἅμα τῇ ἀρχῇ ἔ τένωμα τούτῳ ἐκδεχομένη,
ὡσπερ Ὁ Πτολεμαῖοι ἐν Αἰγύπτῳ. Μέγιστον ὅ πάντων διμνηθεὶς ὁ τρίτῳ ἀνα-
μαχέσασθαι βελέμεν ὁ τῷ ἑ πατρὸς ἦσαν, στρατῶσας Ἰπὶ Ἰσδαίοις
ἐπόρθησε τῷ νῦν Σαμαρείτην καλεμένην.

ΙΩΣΗΠΟΣ ΙΟΥΔΑΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ ΤΗ ΕΝΑΤΗ.

Μέχρι νῦν αὐτὸς τε ὁ Ἄδερ ἔ Αζάηλος ὁ μετ' αὐτὸν ἀρξίας ὡς θεοὶ τιμῶν
διὰ τὰς βυεργεσίας καὶ τὰν ναῶν τὰς οἰκοδομίας, οἷς ἐκόσμησαν τῷ τὰν Δα-
μασκλιῶν πόλιν. πέμπτοι δ' αὐτοὶ καὶ ἑκάστῳ ἡμέραν Ἰπὶ τε ἡμῇ τὰν βασι-
λέων, καὶ (εμνύων) τῷ τῶν ἀρχαίῳ, ὅτι εἰδότες, ὅτι νεώτεροί εἰσι, καὶ
ὄχι ἔχουσιν αὐτοὶ Ὁ βασιλεῖς ἔτι χίλια ἔ ἐκατὴν.

Ο ΑΥΤΟΣ ΕΝ ΤΗ ΔΕΚΑΤΗ.

Μνημονθεὶς ἑ τὰν Βαβυλωνίων βασιλέως Βαλαάδα Βηρωσός.

ΕΚ ΤΩΝ ΟΡΦΑΙΚΩΝ ΟΝΟΜΑΚΡΙΤΟΥ.

Οὐ γὰρ κεν τις ἴδοι θνητῶν μερόπων κραίνοντα,
Εἰ μὴ μνησθῆς τις ἀπορρώξ φύλα ἀνωθεν
Χαλδαίων. ἴδεις γὰρ ἔλω ἀστροιο πορείης.

ΚΑΙ ΕΤΙ.

Ἀρχὴν αὐτὸς ἔχων ἅμα καὶ μέτρον, ἠδὲ τελευτῶν,
Ὡς λόγος ἀρχαίων, ὡς ὑδοχηθῆς διέταξαι
Ἐκ θεοθεν γνώμαισι λαβῶν καὶ διπλακα θεσμών.

IN

IN FRAGMENTVM
BEROSI BABYLONII
SACERDOTIS BELI,
EX LIBRO III RERVM
CHALDAICARVM.

HÆ veterum scriptorum reliquia, tanquam ex naufragio ta-
bella in unum libellum a nobis coniecta sunt, ne iterum nau-
fragium facerent: quod quidem hactenus illis contigit, dum apud
Iosephum & Eusebium disiecta & neglecta nemini fidem utilita-
tis sua faciebant, præsertim iis, qui in tractatione historia Biblica
omne externorum scriptorum auxilium negligunt. Horum sini-
stra iudicia satis confutantur istarum reliquiarum fide, ut consta-
re potest ei, qui tam accurate eas cum istis Notis leget, quam pu-
tide ipsi eas aspernati sunt. Tantum abest, ut eas historia sacra
inutiles dixerit, ut sine illis nullam certam Epocham temporis in
sacra Chronologia apprehendi posse indicaturus sit.

BΗΡΩΣΟΣ] Tatianus: Βηρωσός ἀνὴρ Βαβυλωνίος ἱερεὺς τῶ παρ' αὐτοῖς
Βίβλι καὶ Ἀλέξανδρον ἡρόδοτος Ἀπόχρητῶ μετ' Σέλευκον ἔγραψεν τὴν Χαλδαίων
ἱστορίαν ἐν ἑσσι βιβλίοις κατὰ τάξαι, &c. Βαβυλωνιακὰ non Χαλδαϊκὰ vo-
cat Athenæus libro xiiii. Elogium Berosi paucis verbis
vide apud Plinium libro vii.

Ναβοπολλάσαρος] Ptolemæo dicitur Ναβοπολλάσαρος qui,
teste eodem, ex obseruationibus Chaldæorum eclipticis, cæpit impera-
re anno Nabonassari 123: vt de eius tempore error nullus interuenire pos-
sit. Apud Iosephum libro priorè in Appionem Ναβελάσαρ ὁ decurtate le-
gitur: in x autem libro Originum Iudaicarum Ναβουχοδονόσορ ὁ inepte. & ta-
men adeo vetustus est error, vt etiam agnoscat a Ruffino. Sed recte apud
Eusebium Ναβοπολλάσαρ ὁ. Itaque Berosus nobis indicauit patrem Nabu-
chodonosori, initium autem eius imperij Ptolemæus. Nulla ergo latebra
errori super tempore diruti templi a Nabuchodonosoro. qua in re Chrono-
logi excusari non possunt, præsertim ij, qui scriptores vernaculos rerum pa-
triarum verum aliquando dicere potuisse diffidunt. Ex hoc barbaro con-
temptu nati sunt illi portentosi ἀναχρονισμοὶ in illorum Chronicis. Nomen
huius Regis ita conceptum fuit נבוכדנצר pro נבוכדנצר. Nam Chaldæi
Nun cum Lamed commutant: vt Nabonidus, Labonitus. Sed de his vi-
de, quæ in sexto libro disputamus. Itaque differentia nominis Nabopol-
lassari, & filij eius Nabuchodonosori sunt duo monosyllaba Pul, in Nabo-
pollassaro, & Cad in Nabuchodonosoro. Itaque Nabonassar si in medium
sui recipiat Pul, erit nomen patris Nabuchodonosori, si autem Cad in-
feratur, fiet Nabuchodonosor filius. Nam Nabonassar, & Nabopolassar
idem est.

Ο τελευτών Σαδάρης] An vllum Satrapen Nabopollassar pater Nabuchodonosori Syriæ & Ægypto præfecerit, id vero neque negare, neque præstare possumus. Satis constat, Nechao regem Ægypti tributum Iudææ indixisse, interfecto Iosia regē. II Reg. xxiii, 33. cuius rei meminit diserite Herodotus lib. I II. καὶ Σύροισι περὶ ἡ Νεκῶς συμβαλῶν ἐν Μαγδόλω ἐνήμισε. Sed locum Mageddo vocat scriptura, non Magdolum. Syros autem intelligit Iudæos, sine dubio, qui ita vocabantur etiam a vicinis Phœnicibus. Nam Philo Bybliensis ait eos ἐρμιῶθ vocatos, idque significare Iudæos. Atqui plus significat. Hoc enim nomine συεσιδαῖοι intelliguntur. nempe יְהוּדָיִם. Magdali autem loci meminit Ieremias XLVI, 14, XLIII, 1. Cum autem Nechao ingenti exercitu fines Babylonix inuaderet, tunc Nabuchodonosorum missum a patre, vt ex Beroso discimus, cum Nechao prælium commisisse, fusoque Nechao ad locum, qui Carchamis dicitur, in continenti ad partes Palæstinæ victorem se contulisse, regem Ioiakim in vincula coniecisse, Iudæam regno Babylonix stipendiariam fecisse. Ierem. XLVI, 2. II Chron. xxxvi, 6. Hæc acciderunt anno Nabopollassari xviii, a Thoth Nabonassari 140: vnde confurgit annus primus Nabuchodonosori ab expeditione Syriaca. Ieremix xxv, 1. Daniel 1, 1. Hæc omnia non repugnant Berosi historia, si modica interpretatione adiuentur.

Συσησας τῶ ἡφ Ναβουχοδονοσορῶ] Duæ præcipue causæ huius expeditionis, exercitus Nechao Ægyptij in fines Babylonix irruptionem facientis, & defectio Tyri, sub Rege Ithobalo, vt ex censualibus Phœnicum aperiemus.

Συμμίξας δὲ Ναβουχοδονοσορῶς τῶ Διποσάτη] Proculdubio intelligit prælium a Nabuchodonosoro cum Rege Nechao commissum ad Carchamis secundum Euphratem. Satrapen igitur Ægypti vocat: quod Ægyptiis Rex impositus esset a Nabopollassaro, a quo postea defecerit. Sed de hac re Herodotus nihil monet, quod Sacerdotes Ægyptij id non indicarint.

ὑπὸ τῶ ἀντὶ βασιλείαν] Viuo patre Nabopollassaro Regnum filio Nabuchodonosoro attribuit, nimirum quod filius a patre in Syriam missus rex declaratus ab eo, & in societatem regni assumptus. Hinc non solum Iudæi, sed & Berosus attribuunt eius regno annos XLIII. cum tamen triginta dumtaxat solus, reliquos tredecim cum patre regnarit. Sed Chaldæi illius annos putauerunt a morte patris, non ab expeditione Syriaca. Daniel 11, 1. qui locus male ab interpretibus exponitur.

Ἐπιβεβασιλεύοντι ἐννέα.] Recte, non, vt in x Originum Iudaicarum, εἴκοσι ἐν. qui error non solum agnoscitur a Rufino auctore futilissimo, sed etiam ab Eusebio. Sed facilis fuit lapsus ἐν pro ἐννέα. Quod si ἐννέα scriptum non fuisset, tamen ex Ezekiele non obscure colligi potuisset. Ait enim sibi oblatam visionem anno tricesimo. qui annus tricesimus in Chaldæa non potest esse, nisi regis Chaldæi. Regnabat igitur cum Nabuchodonosoro. Et proinde erat pater, non alius. Iam nouimus ex hoc fragmento esse Nabopollassarum. Erat annus xiii ipsius Nabuchodonosori, vel a Ioiakim in vincula coniecto. Ergo annus tertiusdecimus Nabuchodonosori est tricesimus Nabopollassari, id est 152 Nabonassari, ex Ptolemæo. Et proinde cum attigerit in imperio annum tricesimum, non utique εἴκοσι ἐν, sed εἴκοσι ἐννέα legendum, vt diserite scriptum libro priore in Appionem. Ita ex Ezekiele nullo negotio hæc menda tolli poterat. Dicit igitur Nabopollassarum annos viginti nouem solidos imperasse; & consequenter anno tricesimo imperij obiisse, quo tempore Ezekieli visio ostensa, & paulo post Tyrus a Nabuchodonosoro expugnata, tertiodécimo anno postquam oppugnari cæpta, rege

rege Tyrionum Ithobalo cum Chaldæis bellum gerente. Quis igitur satis pro dignitate huius fragmenti vtilitates commendare possit? Quam strenue hæc Chronologorum errores confutant! Quam belle cum scriptura pariant!

Αἰδοῦμαι δ' εἰ μέτ' εἰ πολὺ τῶ τὸ πατρὸς τελευτῶ] Accepit nuncium de morte patris Nabopollassari, cum in eo esset, vt expugnaret Tyrum, & Regem Tyrionum Ithobalum, qui in Chaldæos rebellauerat, deditionem facere cogeret, anno Nabonassari 152 ad finem decurrente, pauculis mensibus post Ezekielis visionem.

Καὶ σήσασ τὸ καὶ τῶ Αἰγυπτῶν ἀπὸ μισθῶ] Nechao Rege fugato in continenti urbem Tyrum obsidione cinxit, quam vix tandem anno tertiodécimo vertente expugnauit, auctoribus Censualibus Phœnicum: regem Ioiakim in vincula coniecit, II Chron. xxxvi, 6. Ægyptum inuasit, Ieremias XLVI, 13. quæ fuit vna ex duabus præcipuis causis huius expeditionis. Sed Herodotus in Ægyptiacis nihil horum meminit.

Καὶ τὰς αἰχμαλώτους Ἰουδαίων τε καὶ Φοινίκων] De Phœnicum captiuis recte. Hoc enim accidit anno Nabonassari 152: de Iudæis non ita: cum hoc anno 148 antea factum esset, capto Iechonia. Sed quæ temporibus distinguenda erant, ipse ex auersione in vnum tempus coniicit.

Καὶ τῶ καὶ τῶ Αἰγυπτῶν] Quod prædam & captiuos ex Ægypto egerit, vt hic notatur, perspicue indicatur Ieremix XLVI, 26. quæ Herodotus ignorauit, quia Sacerdotes illi Ægyptij, qui ei sciscitanti de rebus Ægyptiacis respondebant, ea, quæ ad laudem gentis faciebant, tantum docuerunt; cætera, quæ ad illorum ignauiam, seruitutem, & tributa, quæ Chaldæis pendebant, tacuerunt. Atqui ex nostro Beroso, & Ieremia constat, illos reges Ægyptios precario regnasse, & Babylonis vectigales fuisse. Tamen quæ Ieremias denunciât Apriæ ventura cap. XLIII, 30, ea omnino fideliter narrat Herodotus, & plane illi cum verbo diuino conuenit.

Διοικέμεθα ὑπὸ Χαλδαίων] Non gentem intelligit, sed Sapientes & Philosophos Babylonix. Daniel 11, 2. Eorum alios ὀρχηνοὺς, alios Βοροστωπλεωὺς dictos monuit Strabo, a locis nempe. Alia terminatione essent ὀρχαῖοι, & Βοροστωπλεῖοι. vt Ναζαρηνοὶ, Ναζαραῖοι. ὀρχαῖοι igitur, siue ὀρχηνοὶ a loco Ἰῆα indubitate. Genes. x, 10. Sed Chaldæis videtur fuisse Ἰῆα, vnde Ἰῆα ὀρχαῖοι, non autem Ἰῆα vnde Ἰῆα ὀρχαῖοι dicendum fuerit. Quin & ὀρχή, non ἀρχή dicitur Ptolemæo.

ὑπὸ τῶ βγγίσις αὐτῶν] Hoc plane ostendit de Chaldæis Philosophis, non de gente dictum. Quantum autem gratia & auctoritate possent apud Reges & populum, habes Isaia xlv 11, 12, 13, 15. Sed & historia Alexandri docet eorum monitu multa Alexandrum gessisse. Sic cum dicitur Vt Chaldæorum, intellige non nationem, sed eosdem Philosophos, & sacerdotes. Eusebius ex Eupolemo prisco scriptore: δεκάτη δὲ ἡμερῶν ἐν πόλει τῆ Βαβυλωνίας Καμαρίνη, ἢ πῆνας λέγουσιν πόλιν Ουελλῶν, ἐστὶ δὲ μεθρημισσομένην Χαλδαίων πόλιν. Manifesto ait Vrien illam, quam Moses Vt Chaldæorum vocat, dictam fuisse Camarinem: idque esse Chaldæorum urbem. Pro Chaldæis intellige Sacerdotes, aut Philosophos, qui dicebantur קמריים Camarim. Atque hoc vult. Et idem Eupolemus de Abrahamo: ἐν δὴ καὶ τῶ ἀστρονομίῳ καὶ τῶ Χαλδαϊκῶ ὄρεῖν. Mathesin vocat Χαλδαϊκῶν, vt alij.

Κυελεύσας δὲ ὀλοκλήρῳ] κυεολογία. Potitus in solidum patrito imperio. Antea enim tantum diuisum cum patre gerebat.

Συνεπάξεν αὐτοῖς ἀποκίας] Et modum agri quoque Iudæis assignauit, quem colerent. Ieremix xxi x, 5.

Εν τοῖς ὑπερηφανοτάτοις] Ad flumen Cobar, teste Ezekiele. Ibi enim assignati fuerunt agri deportatis.

Από τῶν ἐν τῷ πολέμῳ λαφύρα, τῆς Βήλης ἱερῶν] Nam vasa templi cum Iechonia traducta sunt Babylonem. 11 Chron. xxxv 1, 10: & in templo Beli collocata, vt antea capto Ioiakim. Ibid. 7. Daniel 1, 2.

Τὸ τῆς Βήλης ἱερῶν] Hoc magnificum Beli templum a Nabuchodonosoro ex manubiis Syriaci triumpho exornatum, & annis cxx post a Xerxe solo æquatū, mōnitu Chaldæorum instauravit Alexander. Auctor, præter alios, Arrianus: ad quod opus frustra Iudæos compulit, neque vllis verberibus, aut minis eo adigere potuit. Iosephus ex Hecatæo: φησὶ γὰρ (Hecatæus) Ἀλεξάνδρῳ πρὸς τὴν Βαβυλῶνιν ἔρχομένου, καὶ παρελομένου τὸ τῆς Βήλης πεπρωκὸς ἱερὸν ἀνακαθίρα καὶ πᾶσαν αὐτῆς τοῖς στρατώταις ὁμοίως φέρειν τὸν χρυῶν παρὰ ἄλλοις, μόνους τὰς Ἰουδαίους ἐπαροχεῖν, ἀλλὰ ἐπὶ πολλὰς ὑπομείναι πληγὰς, καὶ ζημίας ἀποτίσαι μεγάλας, ἕως αὐτῶς συγγόντα τὸν βασιλεῖα Δουεῖα τὴν ἀδύαν. Vtrum vero intelligat Iudæos, quos Nabuchodonosor in Babyloniam deportavit, an qui stipendia in eius exercitu faciebant, id vero dubitari potest. Scimus enim ex Hecatæo, Iudæos sub Alexandro, & eius successoribus militasse. quin & sub Xerxe, siquidem Iosepho credimus, qui id conatur probare ex Chæriilo. Sed in versibus Chærilii nihil video, quod extorqueat a lectore, vt eos Iudæos credat, de quibus loquitur Chærilus, præter illa verba, γλώσσῃ μὲν Φοίνισσῃ ἀπὸ σομάτων ἀφίετες. Nam Σόλυμα ἔρη temporibus Chærilii nulla alia fuerunt, præter montana quædam Lyciæ, quorum mentio fiat Iliados vii. Recentiores quidem Solymos Iudæos vocarunt, quod Hierosolyma compositum nomen esse crederent ex templo & gente Solymorum. Martialis ad Iudæum, — Solymis quod natus in ipsis: & idem de Iudæis: Sed quæ de Solymis venit perustis. Sed vetustiores, vt diximus, non videntur alibi Solymos præterquam in Lycia agnoscere. Rursus Chærilus vocat eam gentem φοροκράτας. At in lege districte vetatur πελοπονησίῳ κείρατος. Leuitico xix, 27. Quare vt negare non audemus de Iudæis illos versus Chærilii accipiendos, ita merito dubitari potest.

Προχαρισάμενος καὶ ἀνακείρας] In decimo Originum Iudaicarum legitur: καὶ ἔπειτα χρησάμενος, καὶ ἀνακείρας. Vtrobique corruptus locus. Neque hilum hic nos iuuat Ruffinus: nisi quod pro χρησάμενος, legendum χειροσάμενος ex ipso apparet. Suspicio ἀνακείρας pro ἀνακαίνισις posita: Vetustissimum est mendium, vt omnia alia, quæ apud Iosephum. Suspicioni meæ fauet Ruffinus, qui reparavit vertit. Sed libro priore in Appionem vertit cogitans.

Περμεβάλειο βεῖς μὲν ἔνδον τῆς πόλεως] Abydenus & hæc & alia opera præterea recenset ἐν τῇ Ἀσσυριακῶν γραφῇ: Ναβαχοδονόσορος δὲ ἐξελέξαμενος τὴν ἀρχὴν, Βαβυλῶνα μὲν ἐτείχετο βεῖς πρὸς τὸν ἑσπέρου ἐν πεντηκταίαις ἡμέραις, τὸν τε Ἀρμενιάλιον ποταμὸν ἐξήγαγε εἰς τὴν κείρας Εὐφράτην, τὸν τε Ἀραβίαν. Ἐπὶ δὲ τῆς Σιπωαρινῶν πόλιος Λάκκον ὀρυζάμενος ἐπέμπερον μὲν τισσερμόνα τὸν ἑσπέρου, βάρδος δὲ ὀριέων ἐπέμπερον, πύλας ἐπέστησε τὰς ἀνοίγοντες ἀρδισκον τὸ πεδίον. Καλέσει δὲ αὐτὰς ἐχέστρον ὀνομασται. ἐπετείχετο δὲ καὶ τὸν Ἐρυθρῆς θαλάσσης τὴν ὑπὸ τὴν ἑσπέρου, καὶ Τερηδόνα πόλιν ἐκπέσει καὶ τὰς Ἀραβίων ἐσβολὰς, τὰ τε βασιλῆα δένδροισι ἠσκησε, κρέμας τε τὸν ἑσπέρου ὀνομασται. Hæc ad verbum pene interpretantur Berosiana. In his Ἀρμενιάλιος ποταμὸς dicitur, qui Armalcar Plinio: sed vtrobique male pro Neharmalca. Neharmalca non est Cobar Ezekielis. Sed Cobar hodie dicitur Cabur: eiusque caput est ad ciuitatem Meredin, cuius aqua, quanquam rubra, potui optima. Præterea in his mentio τῆς Σιπωαρινῶν πόλεως. Scio Σίπφαρα in Mesopotamia poni a Ptolemæo. Sed hæc sunt in Babylonia.

Καὶ τῆς ἑσπέρου ἀξιολόγως τὴν πόλιν] Daniel 111, 27. Non ergo illam Semiramis construxit totam. Iosephus de Beroso: ταῦτα μὲν ἔτι ἐπὶ τῷ παρρησίῳ βασι-

βασιλέως καὶ πολλὰ παρὰ τούτοις ἐν τῇ βίβλῳ τῆς Χαλδαίων, ἐν ἣ ἡμέρα τῶν ἑσπέρου τοῖς ἑσπέρου συγγραφῶν ὡς μάτην οἰομένοις ὑπὸ Σεμεράμδος τῆς Ἀσσυρίας κηδοῦναι τὴν Βαβυλῶνα καὶ τὰ θαυμάσια καὶ ἀσπίδα ἀδύαν.

Ἐπειτα βασιλῆα] Meminit Daniel dicto loco 1111, 27.

Ἀναλήματα λίθινα] Q. Curtius hæc omnia interpretatur: Super arcem vulgatum Græcorum fabulis miraculum, pensiles horti sunt, summam murorum altitudinem æquant, multarumque arborum umbra & proceritate amant. Saxeæ pila, quæ totum onus sustinent, instructæ sunt. Super pilas lapide quadrato solum stratum est patiens terra, quam altam iniiciunt, & humoris, quo rigant: adeoque validas sustinent arborum moles, vt stipites earum viii cubitorum spatium crassitudinis æquent, in L pedum altitudinem emineant, & frugiferae æque sint, ac si terra sua alerentur. Et cum vetustas non opera solum manu facta, sed etiam ipsam naturam paulatim excedendo perimat, hæc moles, quæ tot arborum radicibus premitur, tantique nemoris pondere onerata est, inuoluta durat. Quippe xx lati parietes sustinent x i pedum interuallo distantes, vt procul visentibus siluæ montibus suis imminere videantur. Syriæ Regem Babyloniæ regnantem hoc opus esse molitum, memorie proditum est, amore coniugis vitium, quæ desiderio nemorum siluarumque, in campestribus locis virum compulit. Naturæ genium amœnitate huius operis imitari. Hæc ille. Regem Syriæ pro Assyriæ, & Assyriæ pro Babyloniæ dixit, vt & 11 Chron. xxxiii, 11. & Isaia xiiii, 25. Vide Strabonem initio lib. xvi. Sed & de hortis pensilibus idem Strabo: καὶ ὁ κρέμας δὲ κήπος ἐχὼν ἐν τῷ ἑσπέρου ὀνόματι ἐπὶ τὴν πύλαν τετραπέρον πλεῖστον. συνέχε) δὲ φαλιδώμασι καὶ κέρωσις ἐπὶ πετρῶν ἰδρυμένοις κυβοειδῶν ἄλλης ἐπ' ἄλλη, οἱ δὲ πετρῶν κοίλοι πλήρεις γῆς, ὡς δὲ ἐξ αὐτῶν φυτὰ δένδρων τῶν μεγίστων ἐξ ὁπίης πλύνει καὶ ἀσφάλτης κατεσκευασμένοι, & αὐτοὶ καὶ αἱ φαλίδες, καὶ τὰ κέρωσις. Vide reliqua: quæ omnino dissimillima sunt Curtianis, imo diuersa omnino. πετρῶν κυβοειδῶν poterant esse taxilli, quos vocat Vitruuius, qui supponebantur pyramidibus, pilis, & ingentibus molibus, vt firmius insisterent. Eiusmodi taxilli ingentes ænei substrati erant obelisco illi, quem Xystus Pont. Max. annis superioribus mirabili molitione operum in alium locum transtulit. Sed si taxillos suppositos dicimus concameratis fornicibus sustinendis, vt velle videtur Strabo; quare dicit eos plenos terræ & arborum consistarum fuisse? Obscurissimus locus mihi quidem, non fortasse peritis. Similem locum in volumine Ester non capio, capite primo: ἐπὶ κύβοις χρυσοῖς καὶ ἀργυροῖς. Nam cui rei illi κύβοι suppositi sint, non video: & longe aliter habet Hebraismus. Nobis quoque satis constat, doctissimum interpretem Vitruuij non intellexisse, quid essent taxilli apud illum scriptorem. De hortis pensilibus similia Curtio scribit Diodorus.

Διὰ τὸ τὴν γυναικα αὐτῆς] Nitocris hæc dicitur Herodoto, magni animi mulier, quæ videtur clauum tenuisse, & omne regnum administrasse, viro dementato, & inter bestias degente: neque solum vltimis temporibus viri, sed & regnante Euilmerodacho filio, & Balsafaro nepote. Neque vero dubito, quin ea ipsa sit, cuius mentio Danielis v, 10. quod ex commate sequenti clarius demonstratur. Cum autem Berosus dicat eam nutritam fuisse in Mediæ montanis, intelligimus non nutritam solum, sed etiam natam, & filiam Alyattis fuisse, si quis locus coniecturæ. Cuius enim alius, qui quidem posset socer esse Nabuchodonosori? Nam ipse Nabuchodonosorus Alyatten cum Cyaxare reconciliauit anno secundo Olympiadis quadagesimæ nonæ, periodi autem Iulianæ 4131, 601 ab Ilij excidio, non 604, vt vult Solinus, qui erat vicesimus septimus Nabuchodonosori ab expeditione Syriacæ, quintusdecimus ab excessu Nabopollassari, Kalendis Octobris, quum Solis defectu dies in noctem vertisset, teste Herodoto. Sane ob affinitatem, quæ Nabuchodonosoro cum Cyaxare Medo intercedebat, vide-

tur Nabuchodonosor socerum, cum Lydo reconciliaſſe, non facturus, niſi tam iuſta cauſſa interceſſiſſet.

Τῆς ὀρείας ἀγνοίας] Recte, non ὀρειας, vt legitur decimo originum Iudai- carum.

Μετὰ τὸ ἀρξάσθαι τὴν ἀποφθιμένην τείχους] Inchoatum opus ergo reliquit. Sed ab- ſoluit vxor eius Nitocris. Ac propterea totum hoc opus Nitocridi attri- buit Herodotus, nimirum quæ abſoluit, non autem Nabuchodonosoro, qui inchoauit. Vide Herodotum libro primo. Nam valde huc faciunt, & præterea digna, quæ non negligentur. Illa Heroïna non minor fuit Semi- ramide, vt plane diſcere potes ex patre hiftoriæ Herodoto, vt poſſit dici a Semiramide Babylonem inchoatam, a Nitocride abſolutam.

Βασιλευσάντων ἐπὶ τρεῖς αἰῶνες ἔτη] Tredecim annis fere cum patre regnauit in expeditione Syriaca, reliquos triginta & vnum ſolus in Babylonia. Mori- tur anno 183 Nabonaffari, triceſimo ſexto a capto Iechonia: eodemque anno ad finem vergente, nempe duodecimo menſe, Ewilmerodach Iechoniam e carcere eductum in amicis ſuis habuit, anno triceſimo ſeptimo ineunte a captiuitate ipſius Iechoniæ, qui erat 184 iniens a Thoth Nabonaffari. Quæ omnia mirifice conueniunt cum ſacra ſcriptura, vt de reliquis tuto fides Berofio haberi poſſit. Cur enim non habeatur, cum ex ſe nihil, ſed ex anna- libus Babyloniis omnia deprompſerit?

Νηλεὺς ὄνομα ἐβασίλευσεν ἐπὶ τρεῖς αἰῶνες] Cuius initium anno Nabonaffar 185. Cæ- retum in his Regibus plane hallucinatur Iosephus lib. x Originum Iudai- carum, tam in annis imperij ſingulorum, quàm in eorum genere dedu- cendo.

Λαβοροσοάρχου] Nepos Nabuchodonosori ex filia, vltimus Rex proſa- piæ Nabopollaffari. Et Balfasar Danieli eſt nepos Nabuchodonosori (Da- niel. v, 11) vltimus Rex proſapiæ Nabopollaffari. Ergo Laboroſoarchodos eſt Balfasar. Neque vero de eo dubitare poteſt, niſi cui Sol non lucet in meridie, cuiuſmodi multorum hoc ſæculum fertile. Iſtud nomen eſt in- uerſum nominis Nabuchodonosori, per metatheſin ſyllabæ Chad נבוכדנצר Nabuchodonosor. נבוכדנצר. Nam Labo pro Nabo dicebant. Νηλεὺς ὄνομα autem eſt נבוכדנצר. Prius membrum eſt nomen idoli. 11 Regum xvii, 30. Poſterius eſt idem cum נצר, per commutationem Nun cum La- med, vt toties monuimus, quod & poſterius eſt in Nabopollaffar. נבוכדנצר, & in Nabolaffar, quod eſt idem cum Nabonaffar.

Μίνως ὄνομα] Sub patre regnauit annos quatuor, ſolus menſes nouem. Ita- que a Daniele anni, qui attribuuntur patri a Berofio, imputantur ipſi Balfa- ſaro. Nam ne vllum deſiderium Ewilmerodachi relinqueretur propter memoriam Nabuchodonosori, videtur Nerigliſſares ſe pro tutore filij in regno geſſiſſe, non pro rege, idque etiam propter reginam Nitocrin, cuius magnam potentiam reuerbatur.

Ἀποτυμπανίση] Abydenus ex Megathene, ἀποτυμπανίση βία μύρω. Interfectus fuit nocte in conuiuio, in ſumma ſecuritate, a conuiuis ipſis, quorum ſigni- fer Darius Medes cognominatus poſtea Nabonidus. Sequentia in Abyde- no, præter Daniele, hæc probant.

Ἐπισημασμένος] Ita correximus. & ita in Eufebio reperimus. In Iosepho eſt ἐπισημασμένος, quæ menda agnoſcitur ab interprete. Nam vertit gente. Quare, neſcio. Apparet tamen non legiſſe ἐπισημασμένος, ex eadem coniuratione di- cit ſuiſſe hunc Nabonidum, quem ego non ſolum ſigniferum, ſed & aucto- rem conſpirationis dico ex ſequentibus, & Abydeno.

Ναβονιδῶ] נבוכדנצר Nabonidos Berofio, נבוכדנצר לביניט Herodoto. De com- mutatione Nun cum Lamed ſatis antea dictum. Duos tamen Labynitos facit Herodotus, quorum ſuperior idem cum Nabuchodonosoro Nitocri- dis marito, non autem huius Nabonidi patre, vt perperam cenſet Hero- dotus. Nam iſte Nabonidus ex priuato in regnum aſſumptus a populari- bus coniurationis. Non igitur fuit eius filius, imo ne ἀποφθιμένης οὐκ ἴσθι, vt recte Megathenes apud Abydenum. Erat enim oriundus a Medis, vt- pote Xerxis Medi filius, Babylone natus, cognomine Medus vel Medes, ob patrem. Caſeſſiuit regnum anno Nabonaffari 190. quo anno Daniel dicit, cum in manibus volumen Ieremiæ haberet, inter legendum ſe inci- diſſe in eum locum, in quo fit mentio ſeptuageſimi anni: vnde inceſſit ei dolor ex longinquitate deportationis. Adhuc enim 32 ſupererant ad tem- pus a Propheta deſinitum. Hoc enim plane volunt illa verba בְּיַמֵּי בְּסָפְרִים. Intellexi inter legendum. Qui inde diuinant eum fuiſſe annum ſeptuageſimum captiuitatis, eodem modo dixerint eundem fuiſſe primum hebdomadam. Eadem enim eſt ratio. Si primus annus Darij Medi ideo eſt annus ſoluen- dæ captiuitatis, quod in eo fiat mentio ſoluendæ captiuitatis, vtique & idem fuerit primus hebdomadam, quod eadem opera mentio fiat hebdo- madum. Ita interpretes præ imperitia & odio literarum, quas profanas vocant, ſcripturam tanquam pilam habent, vt Prophetæ nihil velle vide- antur, niſi quod iſtis interpretibus in mentem venerit. Ergo intellexi inter le- gendum eodem iure potuit dicere Daniel primo anno Iechoniæ capti, quo primo anno Darij Medi, qui erat triceſimus nonus capti Iechoniæ, & pro- inde ipſorum ſeptuaginta.

Κοινή τῶν βασιλευμένων ἀφ' ἐθνητων] Id quoque ad verbum Daniel אשר קהל על מלכותו אשך נבוכדנצר אשך נבוכדנצר אשך נבוכדנצר, quem conſtituerunt regem Chal- daeorum. Sed Hebraiſmus ſonat, qui rex factus eſt ſuper regnum Chaldaeo- rum. Itaque his conuenienter alibi dicit מלכותו קבל מן אשך נבוכדנצר. Et Darius Medus traditum regnum accepit. Nam illud verbum, quo vitur Da- niel, numquam aliter uſurpatur, niſi in acceptione rei ab alio traditæ: & plus eſt, quam Græcorum παρέλαβε τῶν βασιλείων. Nam ἀφ' ἐθνητων τῶν βασιλείων poteſt etiam, qui vi regnum inuadit. At non ita de verbo קבל dici poteſt. Igitur iſte Nabonidus creatur rex poſt ſtirpem Nabuchodonosori ſubla- tam. Apud Daniele quoque ſtirpe Nabuchodonosori ſublata Darius Medes creatur rex. Rurſus Nabonidus vocatur Medes a Megathene, & is quoque, qui creatus eſt Rex apud Daniele, cognominatur Medes. Et ta- men adhuc pertinaciæ ſatis non eſt acceptum, Nabonidum eſſe Medum. Quare? Quia nollent a nobis dictum. Alius fidem meruiſſet. A nobis idem exſpectari inuidia non finit. quemadmodum illa nunquam credita Teucris τὸ μὲν ἀληθὴν δεασίτην ἐδωρήθη, τὸ δὲ πρὸς Διὸς ἀφ' ἑθνητων.

Ἐπὶ τέτα τα ἀφ' ἑθνητων τείχη] Atqui Herodotus hoc omne Regiæ Nito- cridi attribuit. Vide locum.

Ἐν τῷ ἑπτακαιδεκάτῳ ἔτη] Anno Nabonaffari 206, qui erat xix Cyri, annis vndecim ante relaxatam captiuitatem: quod contigit anno Nabonaffari 217, qui erat ſeptuageſimus a capto Iechonia, & proinde ſeptuageſimus ab Ieremia prædictus cap. xxix, 10. Tunc enim omnino ſeptuaginta anni completi fuerunt Babyloni ex vaticinio Ieremiæ. hoc eſt, imperium ere- ptum eſt Chaldæis, & ad Cyrum traductum. Inde enim incipit primus annus imperij Perſarum Babylonicæ. Nam victo Nabonido non ſtatim potitum fuiſſe Babylone teſtis Herodotus, qui dicit ciues poſt cladem

illam & fugam Labyniti, comportatis in urbem multorum annorum cibariis obsidionem expectasse. Quare post multum temporis vix tandem Babylone potitus, ad Nabonidum intra Borsippi munitimenta sese continen-tem oppugnandum sese contulit: quo deditionem faciente, ad reliqua Babylonix debellanda non minore temporis spatio, quam labore illi opus fuit. Hæc ex Herodoto, Beroso & aliis collegimus. Itaque vere tunc completi fuerunt septuaginta anni Babyloni, cum victor Cyrus Babylonem regressus est. Ex quo tempore nouam æram illi Chaldæi instituerunt totius Asiæ triumphatori. Vnde merito dicit: *Deus cali dedit mihi omnia regna terra.* Hoc non competit anno primo Olympiadis LV, quo tempore vix Persidos totius rex erat, & Medi late imperitabant, qui erat trigessimus annus a capto Iechonia. Qui hoc anno finiunt tempus captiuitatis, nihil aliud quam imperitiam suam profitentur, qui regem totius Asiæ faciunt, qui vix mordicus Persidem λεωραν καὶ βαχίαν retinebat. Sed facile fuit illis Cyrum puncto temporis totius Asiæ Dominum constituere, qui Darium Medum hominem priuatum, etiam ipso Daniele teste, & Xerxis Medi hominis priuati filium, Regem Medorum & Regis Medorum filium somniant tunc, cum nullus esset Rex in Media, præter Cyrum.

Καὶ τὸ πρῶτον ἐπὶ τῷ Λοιπῷ Ἀσίαν πᾶσαν] Intellige Lydos, & minorem omnem Asiam. Nam profecto nondum tota Assyria, & reliquo Babylonix imperio, ad Indum vsque flumen, potiebatur. Hoc enim Nabonido victo contigit. Itaque verissime Herodotus: *Κύρος δὲ ἐπέειπε πᾶν τὸ ἢ ἡπίερε ὑποχείματα ἐποίησατο Ἀσσυρίοισι ἐπετίθειτο.* Nomine ἢ ἡπίερε minorem Asiam manifesto intelligit.

Ἀπανήσας μὲν ἢ δυνάμεως καὶ ἀδραγαζάρδους] Herodotus CLX annis plus minus ante Berosum de hac pugna scribit ita, vt a Chaldæis acceperat, cum esset Babylone: *ἔτιω (Κύρος) ἤλαυνε ἐπὶ τῷ Βαβυλωνίᾳ. οἱ δὲ Βαβυλωνίῳ ἐκσερατοδυσάρδου ἐμπεροῦ ἡπὸν. ἐπεὶ δὲ ἐγένετο ἐλαύνων ἀρχὴ ἢ πόλιος, σιωθεαλόν τε οἱ Βαβυλωνίῳ, καὶ ἐσώθεντες τῇ μάχῃ κατελιήθησαν ἐς τὸ ἄστυ.* Plane hæc ad verbum vt Ieremias LI, 30. *Robusti Babylonis cessarunt praliari: remanserunt in locis munitis: Obstupescita est cis eorum.* In loca munita regem cum aliquot suorum procerum sese recepisse ait. Et infra, Regem procul ab vrbe fuisse dicetur, quando vrbs a Cyro capta. At paulo ante prædixit sub Cyro hoc venturum, commate 20. *Tu es malleus meus ad dissipandum instrumenta belli.* De Cyro manifeste loquitur. Lege reliqua, & compara cum initio cap. XLV, & fine XLIII Isaiæ. Non enim de Babyloniis hæc intelligenda apud Ieremiam, vt stulti Iudæi putant: quæ satis refelluntur iis, quæ sequuntur. Cur Iudæi putarent hic agi de Babylone a Dario Medo capienda, quæ nugæ sunt meræ, caussa fuit comma 28. *Expedite in eam reges Mediæ.* & comma 11. *Deus suscitauit spiritum Regum Mediæ.* Et quidem duos reges innui putant, Cyrum, & Darium Medem. Sed commate 20 de vno rege tantum loquitur. Et hic pluralis numerus ponitur more Hebræorum pro singulari, & Medorum nomine totum imperium Cyri comprehenditur. & ita accipiendum Isaiæ xlii, 17. Quod xxi, 2 melius exprimitur, vbi Elam, id est, Persis, & Media simul coniunguntur. Igitur Rege Nabonido intra arcem Borsippenam incluso, capta est magno labore a Cyro Babylon, vt perspicue Herodotus narrat: & ita verum est, vt pertinacibus indicatur silentium ab Ieremia Commate 31. *Cursor occurret Cursori, nuntius occurret nuncio ad narrandum Regi Babylonis, urbem eius captam esse ab (omni) extremitate.* Cursos intelligit τὰς ἀγέρας, de quibus Herodotus. Vox est Persica 𐎧𐎡𐎴. vnde 𐎧𐎡𐎴 pro 𐎧𐎡𐎴 *epistola.* Inde etiam proculdubio Græcorum

corum ἀγέρας. Cum igitur dicat Propheta Cursos & Angaros Regi missos ad nunciandum casum Urbis captæ, ergo ipse Rex non solum in vrbe non erat, sed & longissime ab vrbe, vtpote in locis munitis Borsipporum, vt dictum est Commate 30. Quomodo ergo potest esse Balsafar, quem constat inter epulas in Regia Babylonis occisum? Quid hic dicent æmuli non nostri tantum, sed veritatis? An dicent Prophetam vana vaticinatum? Quid his potuit clarius dici? Nonne idem Propheta, per Spiritum Sanctum prædicit, quod historicus præstantissimus ex fide publicorum Tabulariorum? Cædem & stragem horrendam Babyloniæ, quam tacuit Herodotus, vide ibidem. Sed quid dicam de illis verbis Herodoti? τὸν γὰρ πρῶτον διαύρη εἰσαγαγὼν ἐς τὴν λίμνην ἔβασαν ἔλος, τὸ ἀρχαῖον βέβηρον δευκατὸν ἔη ἐποίησε, ὑπονος ἡσταν-τος τὰ ποταμῶν. An non eadem canit Vates, commate 32? τὰ δευκατὰ κατελιήθη, καὶ τὰ ἔλη κατέφλεξαν πυρὶ. Quid enim significantius potuit dici, quam stagna, quæ vix exhauriri posse videbantur, ita desiccata, vt igne exusta videri possint? Atqui Babylonij, iis, quibus contra vim hostium egregie munitos sese existimabant, flumine, & stagnis, iis, inquam, capti sunt. Rursus Commatibus 39, 57 mentio fit epularum & festi, quod celebrabant quo tempore Cyrus urbem caput, teste Herodoto. quod sane longe differt, re, caussa, & tempore ab epulo, quo proceres excepit Balsafarus nepos Nabuchodonosori. Neque solum Festi illius meminit Propheta, cui operantes capti sunt Babylonij, sed etiam Idoli, cui solenne illud dicatum. Nam Sac, siue Sefac Dea apud Babylonios colebatur, cui quinque dies in omni licentia transigebantur, quæ dies ab ipsa Dea Σακίαι ἡμέραι vocabantur, instar Saturnalium Romanorum, quo nullum festum licentiosius. Nam apud vtramque nationem seruis in luxum solutis nihil reliquum fiebat dissolutæ lasciuix. Celebrabantur igitur Σακίαι ἡμέραι a sextadecima Loi Chaldaici, id est, Ab Iudaici, ad finem vicesimæ eiusdem mensis. Athenæus lib. xiiii: Βνεροσὸς δὲ ἐν πρώτῳ Βαβυλωνιακῶν, τῇ Λώφ, φησὶ, μὲν ἐκαμδεκάτῃ ἀγέρας ἑορτῶν Σακίαις ποροσάγαρομορδύλω ἐν Βαβυλωνίᾳ ἐπὶ ἡμέρας πέντε, ἐν αἷς ἔθ' ἔη ἀρχαῖς τὰς δευκάτας ὑπὸ τῆς οἰκετῶν, ἀφηγεῖται τε ἢ οἰκίας ἕνα ἡγῆσ' ἐνδεδυπότα σολῶ ὁμοίαν τῇ βασιλικῇ, ὃν καλεῖται Ζωγάνλω. Μνημονοῦει ἢ ἑορτῆς τῆς Κτησίας ἐν δευτέρῳ Περσικῶν. Addit igitur Propheta: *Quomodo capta est Sefac?* nempe captam dicit, quod eius festo vrbs capta, dum Σακίαι ἡμέραι celebrantur. Sic cap. L, 2. *Babylon capta est, Bel confusus, Merodach contritus.* Nam capta vrbe, & idola quoque capiuntur Bel, & Merodach. Itaque Babylon capta diebus æstiuis. Sed annus ignoratur a nobis. Quod autem dicitur commate 63, & 64 ita desolatum iri Babylonem, vt nullus in ea habitator superfit, plane nobis ignotum est: cui simile, quod refertur commate 37, & multis annis antea fere totidem verbis ab Isaiæ prædictum xlii, 21. (Idem de Tyro dictum ab Ezekiele alibi, profitemur nos ignorare.) cum constet etiam temporibus Iuliani integra adhuc mœnia Babylonis superfuisse, quanquam maiori ex parte habitatoribus exhausta, & id quidem non belli vi, sed vicinitate ingentis vrbs Seleuciæ. Deus opt. max. & misericors sustinuit vindictam Niniue denunciata ab Iona, vt sæpe necesse non sit accidere, quæ per Prophetas suos intentauit, occulta quadam misericordix suæ inexhaustæ dispensatione. Sed non semper distingit in vltionem gladium suum, quem in terrorem potius nostrum & emendationem, quam in excidium intentat.

Συνελείσθη εἰς τὴν Βοροσπιπῶν] Ieremias LI, 30.

Κῦρ δὲ Βαβυλῶνα κατὰ βόμην] Non statim victo Nabonido, caput, vt patet ex Herodoto. Nam commate multo in urbem importato, obsidio-

nem ciues expectarunt. Victus est Nabonidus anno Nabonassari 206. Verum autem captæ Babylonis tempus ideo nescimus, quia duratio obsidionis nobis incomperta. Quod autem multum temporis durauerit, & ratio docet, & Herodotus: Κύρος δὲ, inquit, ἀπολείπει τὸ ἐνείχασθαι, ἀτε χρόνεται ἐξηγομένου συγχύει, &c.

Τὰ ἔξω τῆ πόλεως τείχη καὶ ἀκρόπολιν Errat ergo Herodotus, qui libro III scribit in fine: Δαρῆος δὲ ἐπέειπε ἐμράτισσε τὸ βαβυλωνίων, τοῦτο μὲν σφάειν τὸ τείχος, ὡς εἶπε, καὶ τὰς πύλας πάντα ἀπάσατο. τὸ δὲ ὡς εἴτερον ἔλῳν Κύρος πλὴν βαβυλωνία ἐποίησε τῆτων ἐδίτερον, &c. Sed ego Berofum sequor.

Ἐπὶ Βόροιστων] Straboni τὰ Βόροιστω. Τὰ δὲ Βόροιστω ἰσὰ πόλις ἐστὶν Ἀρτέμιδος καὶ Ἀπόλλωνος. Vnde Βοροιστωῶν Genethiaci: de quibus supra.

Ἐπιπολιόρησον τὸ Ναβονίδον] Aliquod non exiguum interuallum inter prælium commissum cum Nabonido, & eius deditionem interfuisse, iam supra docuimus ex Herodoto. Quare tempus deditionis designare non possumus.

Κατὰ ρέψει τὸ βίον] Victus fuit a Cyro annos natus LXXIX. Reliquum tempus assequi non possumus. Anno Nabonassari 190 ipse erat annorum LXXII, teste Daniele. Igitur admodum senex decessit, ut eius longæuæ ætatis rationem habuisse videatur Cyrus: cui humanitati fortassis locus non fuisset in homine iuniore.

ΑΤΟΥΕ hæ sunt ex Chaldaicis Berofsi reliquiæ beneficio Iosephi nobis conseruata. Illis debemus, quod Nabopollassarum patrem Nabuchodonosori fuisse scimus, & præterea tertiumdecimum annum Nabuchodonosori tricesimum esse Nabopollassari. Neque hoc sat erat, nisi initium Nabopollassari nobis ex Ptolemæo compertum esset. Ita Exodi epocham, & tempus excidij Ierosolymorum deprehendimus. Quantum ratio Chronologos nostros fugiat, qui alias epochas commenti sunt, potes ex istis colligere. Nunc ad reliqua Fragmenta pergamus.

Ἀβυδῶος] Iste scripsit Assyriaca. In præsentia nihil nobis de eius sæculo succurrit. Studiosi inuenient.

Μεγαθέης δὲ φησι] Nempe ἐν τῇ τετάρτῃ τῆς Ἰνδικῶν, quorum etiam meminerunt Cicero, Athenæus, & Arrianus, quæ scripsit annis circiter quinquaginta ante Berofum, sub finem Alexandri Magni, toto Oriente perlustrato. Vfus est familiariter Satrapa Arachosiorum Sibyrzio. Plinius, Arrianus, alij eius meminere. De hoc loco Megasthenis Iosephus x. Orig. Iudaic. Μεγαθέης δὲ ἐν τῇ τετάρτῃ τῆς Ἰνδικῶν μνημονοῦει ἁυτῶν, δὲ ἢς ἀποφαίνειν πειράται τῶν τὸ βασιλεία τῇ ἀνδρεία καὶ τῷ μεγάλῃ τῆς παρὰ ξένων ἐκβεβηκότα τὸ Ἡρακλέα. Κατὰ ρέψαι τὸ ἁυτῶν φησι Ἀβυδῶος πλὴν πόλιν, καὶ Ἰσπερίαν. Legendum est πολλῶν, ut & mediocriter Græce perito paret: & ita in priore in Appionem legitur. Ruffinus tamen retinuit mendam. Nam hic πόλιν legit, & in priore in Appionem πολλῶν: ut ex his videant studiosi mendas etiam vetustissimas in priscis scriptoribus extare. Neque vero vllus error in his Fragmentis est, qui non a Ruffino agnoscat.

Ἐπίτε λιβύων & Ἰβηρίων] In Ægyptum expeditionem fecisse diserte constat ex xxix, 18 Ezekielis. Inde in Libyam transisse non inuiti credimus. Sed de Iberia dubitamus, nisi sit Iberia ad partes Euxini Ponti. quod quidem sequentia probant, in quibus dicitur deuietarum nationum colonias ad exteriora Ponti deportatas.

Ὡς αἰαλαὶ ἐπὶ τὰ βασιλίαια καταχεθῆναι δεῦρ' ὅπως δὴ] Certe adumbrat historiam cap. III, 26 Daniel. quam non assequitur siue culpa Chaldæorum, a quibus

bus accepit, siue sua. Nam & ibi dicitur eum fuisse in Regia sua, cum mente alienatus est, quod hic molliore interpretatione dicitur καταχθῆναι δεῦρ' ὅπως δὴ. Quare præclaræ sunt istæ reliquiæ.

Βήλης] Si Βήλης est Iupiter, ergo Βήλτις erit Iuno. Putauimus esse prius membrum cognominis Danielis Βήλτις. Sed τὸ Βήλτις est radicalis, at τὰ Βήλτις est ὡς Δαυωνίου. Itaque Βήλτις non est prius membrum cognominis Danielis. Rursus Daniel ipse cap. III, 5 dicit esse nomen Dei non Deæ. Ergo Βήλτις fuerit Βήλτις, τὸ Βήλτις Βήλτις.

Ἐξεί Πέρσης ἡμίονος] Perses mulus est Cyrus. Erat enim Περσομήδης, patre Persa Cambyse, matre Meda Mandane genitus. Vnde oraculum:

Ἀλλ' ὅταν ἡμίονος βασιλίδος Μήδοισι γένηται.

Ἐπάξει δὲ δελοσωῶν] Isaias XLVI, 1, 2. Adi locum, ut hæc intelligas.

Ὁ δὲ σωμαίπος ἔσαι Μήδης] Cyrum, quem mulum, id est, bigenerem hominem vocat, potiturum Babylone vaticinatur, idque culpa cuiusdam, qui Medes vocaretur. Eumque ait Assyriorum siue Babyloniorum animos sibi deuinxisse, ut inde eum vocet Ασσύριον ἀγχημα, quod scilicet eum Assyrij gestarent in ore. De Dario Medo intelligere haud obscurum est, qui ante Cyrum in regnum vocatus est ab illis, quorum is esset ἀγχημα. Legimus itaque apud Danielem, principio IX, Primo anno Darij filij Xerxis, siue Oxyaris, de femine Medorum, qui factus est Rex super regnum Chaldæorum. Iste Xerxes, siue Oxyares (id enim sonat Ochos Oarfes siue Axurs, siue Hæbraicum nomen ὠχσορ) erat Medus, vel saltem oriundus ex Medis. Nam ex femine Medorum, id plane est, oriundus ex Medis. Illud autem tam potest referri ad Xerxem ipsum, quam ad filium. Saltem filius est de femine Medorum. Qui vero est natus in Media, non dicitur oriundus ex Media, neque qui est Medus, dicitur oriundus ex Medis. Nemo enim, qui quidem aliquid sapiat, contra pertendere audeat. Quod si iste vel Xerxes pater, vel filius Darius, est ex femine Medorum, non erat igitur Medus. Quomodo ergo poterat esse Rex Mediæ? Sed demus Medum fuisse: ergo propterea sequitur regem Mediæ fuisse? Quoties ego Chronologorum cõmentum lego, nihil magis succurrit mirari, quam eos ex hoc loco Danielis colligere voluisse, istum Darij regem Mediæ fuisse, quia Medus vocetur: quem tamen ex eo quod Medus esset, si id concedatur, propterea Regem fuisse non sequitur. Scio veterem esse errorem. atqui eo magis miror, quod vetustate auctoritatem acquisuerit, quæ omni vestigationi veri præiudicarit. Si cum veteribus errare non puduit, saltem pœniteat contumaciæ in posterum. Oxyares igitur iste, siue Ochos Oarfes, siue Ochsoarfes, siue Xerxes, siue Ahsuerus, siue Axurxes, (quomodocunque dicas, eodem res redierit) erat Medus, qui Babylonem se contulerit, ibique Darij genuerit, qui propterea & oriundus a Medis a Daniele vocatur, & Medes propter patrem vulgo cognominatus fuerit, non utique quod Medus esset. Non enim vtrumque simul esse potest, & Medus, & oriundus ex Medis. Sic Romæ Collatini in gente Tarquinia, Esquilini in gente Herminia, Aurunci in gente Cominia, Cælimontani in gente Verginia, Siculi in gente Clælia, Mamertini in gente Pinaria, Sabini in gente Sicinia, & alij innumeri cognominati ab iis locis, in quibus auctores generis, non autem ipsi, nati.

Ασσύριον ἀγχημα] Vocat Medem gloriatiorem Assyriorum, quod tantum gratiæ apud eos factionibus & studiis occultis collegerat, ut in nullo alio spes suas repositas haberent Babyloni. Itaque & Balsafaro eius coniuuratione oppresso, ipsi vltro imperium a Babyloniis delatum, ut est apud

Danielem, & Berofum. Hic dictum Ασάριον αυχμα, quemadmodum Isaiæ xx, 5, Αιγύπτω αυχμα.

Πρόθεν η δουδα τις πολιτας] Dedisse, vel potius Cyro diripiendos ciues propinasse dicit, quia illis victori Cyro obiectis, post prælij infelicem euentum ipse in Borsippena munimenta sese receperit, aut tale quid, vnde culpa eius Cyrus Babylone potitus sit. Babylonij enim à Rege suo destituti, comportato in vrbem aliquot mensium commeatu, obsidenti Cyro restiterunt, donec Cyrus obseruato die, quo cultui aut solenni cuidam operabantur, Euphratis alueo in diuersam partem deriuato, securos, ac nihil tale timentes oppressit, Rege eorum intra arcem Borsippenam sese continente.

Εμετε, πριν ες υβον βαλειδς] Dicit pœnitere sese tanti hominem fecisse, vt nimia illa gratia, qua valebat, tandem nocitura sit posteris Nabuchodonosori. Tale quid prudens Rex ominatur: cui fidem fecerit euentus. Nam illum iam tum spirare regnum odorabatur. Megasthenes vero, vnde hæc desumpsit Abydenus, ignorauit, hunc Medem esse eum, qui Nabonidus postea dictus sit. Certe mirum est hoc fragmentum.

Παραρημα ηφανισο] ηφανισο, id est, obiit, anno Nabonassari 183, vt non semel a nobis indicatum. Non dubito, quin hoc postremum iudicium prudentissimi regis fuerit de Dario Medo, cum iam eius præpotentem apud Babylonios auctoritatem, & suis liberis formidandam, detestaretur. in quo eum non fefellit coniectura sua. Ab eo enim Laborosfordachus cognomine Balsafar extinctus est, & in eius locum ipse rex a popularibus factionis suæ factus.

Τετα δε Υποθανοντ βιαίω μόρω] Interfectus est Laborosfordachus Balsafar nepos Nabuchodonosori ex filia, anno quinto ab administratione patris sui Neriglissaris, mense nono, ex quo solus regnauit, anno quinto, ex quo regnare cepit, factione Darij Medi cognomine Nabonidi, inter epulas. Atque in eo desit posteritas magni Nabonassari, vt plane dictum est Danielis v, 28. & Ieremiæ xxv 11, 7. Nam regnum a posteris Nabonassari, ad Nabonidum ex Medis oriundum, & ab eo, ad Cyrum Persarum & Medorum regem traductum. Omnino commate 28 nihil aliud, quam a præscis Regibus, ad externos imperium translatum iri significatur. In Nabonido enim interrupta est successio posterorum Nabuchodonosori. Sed in Dario Medo, & Cyro volunt expleri septuaginta annos Babylonij imperij, ex Ieremiæ xxv 11, 7. xxix, 10. & propterea Darium Medum, ac Cyrum vna regnasse: & multa alia deliramenta, quæ inscitia comminisci potuit. Nam Darium cum Cyro regnasse negatur Danielis xi, 1. vbi Angelus dicit, anno primo Darij Medi, non autem, anno primo Darij Medi, & Cyri. Sed ego nugas ago, qui hæc puerilia confutem. Expletum est tempus Babyloni, cum Persæ regnare ibi ceperunt, hoc est, initio anni primi imperij Babylonicum Persarum. Nam Darius Medus erat Babylonicus, quauis Medis oriundus.

Ναβονιδος] Legendum Ναβονιδος. Herodoto & Beroso est נבון-ידן vel נבון-ידן נבון-ידן, aut Ναβουιδος. Sed hic est נבון-ידן נבון-ידן, vna syllaba amplius, quam Beroso, & Herodoto: quæ quidem syllaba extat in מרדך Mero-dach. Sic integrius est nomen hic, quam Beroso, & Herodoto, quemadmodum Μαρδοχάουδος integrius est nomen Ptolemæo, qui Mero-dach Isaiæ xxx 1 x. Et hoc modo alia multa mutila enunciantur, quæ ab aliis integra.

Αποδιδυμι βασιλεια] Daniel 7ηη απεδείχθη βασιλοδς, factus aut creatus est Rex. quod contigit anno Nabonassari 190: quo is annos natus erat duos & sexaginta, teste Daniele. Natus est ergo anno Nabonassari 128, Babylone, patre Xerxe Medo, Babylonis inquilino. Non enim Darius Medus ex Medis oriundus diceretur a Daniele, nisi & alibi natus, quam in Media, & Medus ei cognomen esset a patre, non a natali solo. Valde hallucinati sunt ergo, qui ex femine Mediæ pro Medo, & Medum pro Mediæ Rege accipiunt. quæ quidem re nihil puerilius vnquam nostris Chronologis excidit.

Προσηκοντα οι εδδν] Nullo iure sanguinis cum Balsafaro coniunctum. Erat enim natus Babylone, vt diximus, patre Medo, aut fortasse ne ipso quidem Medo, sed Medis oriundo, nam ambiguum est apud Danielem. Ideo recte ex femine Mediæ dicitur a Daniele. Itaque προσηκοντα οι εδδν, vt pote externum. Daniel v, 26, 27, 28. Nam Commate 26, absolutum regnum Balsafari dicit, id est, in eo posteritatem Nabuchodonosori desinere. Commate 27, ipsum leuiorem in statera deprehensum, quod hostis eius & signifer coniurationis in eum initæ Nabonidus præponderauit ei, & prægrauauerit eum, quod Græce est καρρέπεδς, vt in statera. Denique Commate 28, regnum a posteris Nabonassari ad externos translatum. Sane in hoc Dario Medo multum pueriliter hætenus erratum fuisse, æquiores lectores negare non possunt, pertinaciores magis dolere, quam confiteri: tanquam capital sit, verum ab aliis potius, quam ab ipsis erutum fuisse. Neque enim alia causa pertinaciæ, præter liuorem, & odium veritatis, & pudorem pœnitentiæ feræ. Qui hunc Darium faciunt Regem Mediæ, & propterea quod dicitur Medus, & quia dictum est Danielis v 1 edictum factum ab eo secundum legem Medorum & Persarum, ioculariter falluntur. quod a nobis in Prolegomenis confutatum est. Nam accepto imperio Darius Medes & omnes regiones & præfecturas, quæ regno Babyloniæ subiectæ erant, peragravit, & in Susiana, cui præfectus erat Daniel, edictum hoc fecit. Atqui Susiana olim pars Persici & Medorum imperij, Persarum & Medorum legibus temperabatur. Itaque Dario peregrino homini & legum Persidis ignaro opus fuit monitoribus, qui dicerent: Scito Rex, eam Medorum & Persarum esse legem, omne edictum, & constitutionem a Rege factam mutari non posse. Hæc plane ostendunt hominem neque Persam neque Medum fuisse. Alioqui non monendus fuisset. Nam ipse Darius Commate 12 dicit, Ego quidem Senatusconsulto vestro auctor fui cum clausula, V T I M M V T A B I L E E S S E T S E C V N D V M P E R S A R V M M O R E M. Quid amplius? Atqui scito, Rex, inquit, ea clausula addita, ne ipsi quidem Regi, nedum ali, fas esse, quod semel decretum sit a senatu procerum Susidis, immutare: quod tamen tu facis, cum hunc Danielem a lege, qua commisit, vindicare vis. Ergo iste Darius, quem & Medorum Regem, & Medorum Regibus ortum faciunt, homo natus annorum duorum & sexaginta, adeo infelix fuit, vt nunquam edictum vllum fecerit toto regni sui tempore, præter hoc, aut si alia, adeo infans fuerit, vt hætenus & morem Persarum & leges ignorauerit, quas nemini ignorare fas erat. Exspecto, quid ad hæc tam certa respondeant. Sed quis non videt, hunc Darium accepto imperio, prouincias lustrasse, ne qua propter nouum hominem nuper ad regnum adscitum seditio oriretur, & prouincialium animos in officio contineret: & cum in Susida, cui præfectus erat Daniel a Nabuchodonosoro, peruenisset, proceres regni per inuidiam ei periculum creare voluisse? Danielem præfectum fuisse Susorum, non obscurum est, cum ipse fuerit vnus ex summis Satrapis imperij.

cap. VI, 2. neque illi a sua præfectura abesse liceret, neque in aliena reside- re. Atqui manebat Sufis. cap. VIII, 2. Aut igitur semper in præfectura sua fuit, aut in aula regis. Et cum tres socij Danielis coniecti sunt in fornacem, non dubium est, quin & ipse Daniel coniectus fuerit, si adfuisset. Erat au- tem in præfectura sua. Quæ omnia verissima sunt.

ITA QVE, candide Lector, ex Ezekiele didicisti, tertiumdecimum an- num Nabuchodonosori fuisse tricesimum alicuius Regis, qui eodem tem- pore in Chaldæa regnaret. Qui aliquo iudicio præditi sunt, nullum alium Regem cum alio Rege regnare concedent, præter patrem & filium: & cuius tempus regni longius est, eum patrem esse, ratio postulat. Ergo tricesimus ille annus pertinet ad tempus patris Nabopollassari. Sed quis nos docebit nomen ipsius patris? Præsto est Berofus, qui Nabopollassarum indicavit. Nabopollassarum igitur tricesimum annum agebat in regno, cum tertium- decimum iam regnaret filius Nabuchodonosor. Satis est igitur ad locum Ezekielis illustrandum: & inde constat, anno decimo octavo regni patriti filium a patre in societatem regni vocatum. Sed quid tum postea? Quis me docebit quando hæc contigerunt? Huic rei satisfacit Ptolemæus, qui an- num primum Nabopollassari dicit iniuisse ab anno Thothis Nabonassari 123. Plene igitur tum historię tam ab Ezekiele, quam a Beroso, tum nota- tioni temporis a Ptolemæo satisfactum. Tota ratio Chronologiæ sacræ hinc pendet: in qua turpiter omnes Chronologos hæctenus fugit ratio. Rursus ex eodem Berosi fragmento habes tempus mortis Nabopollassari, & ideo initium regni Nabuchodonosori, cuius mentio Danielis secundo, quod omnino ignorabatur. Præterea habes successiones filij, & nepotis Nabuchodonosori. Denique scis eum, qui proxime ante Cyrum in Ba- bylonia rerum potitus sit, creatum fuisse regem a proceribus regni, & Na- bonidum nuncupatum: quem eundem cum Dario Medo esse ratio vincit, quod & proxime ante Cyrum regnauerit, & in regnum vocatus fuerit, vt ex eo non fuisse ex Nabuchodonosori gente aut familia colligatur. At ex hoc Fragmento nobilissimo Abydeni vel Megasthenis non solum eadem successio regum Babylonię continetur, sed etiam cumulus accessit, eum Medem vocatum fuisse, qui ciues Cyro victori cædendos & diripiendos propinauerit. Quare vides, quid pepererit contemptus historię peregrinæ, & humaniorum literarum, dum homines in vanis coniecturis suis verum potius, quam in scriptoribus temporum fidelissimis consistere, & ne ipsos quidem scriptores semel verum dicere potuisse credunt. In quo maior im- peritia, an confidentia sit, iure dubitare possis. Viderint ergo ipsi, an sibi potius, quam Beroso & Megastheni credendum esse putent. Nos ad reli- qua pergimus.

Εκαταῖς Ἐβδηρίτις] *περὶ ἑξαστηλῶ* dictum. Fuit enim & alius Hecatæus Mi- lesius, Herodoto vetustior, qui scripsit sub Dario Hydaspis filio. Ille vero fuit ortu & domo Abderis in Thracia, temporibus Alexandri Magni & Seleuci. Scripsit *Ἰεραϊκῶν* librum singularem: ex quo hoc *Ἰστορικῶν* excer- ptum est a Iosepho: quod quidem ideo proposuimus, magis vt ea, quæ hic scripta sunt, in conspectu omnium essent, quam quod vllam obscuritatem id in se haberet.

Πεντήκοντα μάλιστα σαδίων πλὴν περὶ μέτρον] *Τιμοχάρης ἐν τοῖς περὶ Ἀντόχε* ait *μὲν σαδίων* tantummodo. ὁ *χοινομέτρης τῆς Συρίας καὶ σαδίων*. Si locus est coniecturæ, in loco Timocharis puto legendum *μὲν*, in loco autem *ἢ χοινομέτρης, μὲν*. Ita non mul- tum

tum abfuerint ambo a sententia Hecatæi, qui ambobus vetustior.

Ἀνδρῶπων περὶ δαΐδεια μυριάδας] Ruffinus: *Hominum circa centum & quinquaginta milia*. Hoc sane verum erat, si Hecatæus scripsisset *περὶ πέντε καὶ δέκα μυριάδας*. Vides, quanta fuerit Hierosolymorum vrbs, quam totius Orientis orna- mentum vere vocare poterant sæculo Hecatæi, hoc est, initio Seleucidarum.

Περίβολος λίθινος] Ruffinus videtur legisse *πέριβόλος λίθινος τετραγώνος*.

Ἄλλ' ἐν συλλέκτων ἀργῶν] Paulo diuersius apud Eusebium: *ἐν ὁβωμόσ ἐστι τετραγώνος ἀτμήτων συλλέκτων ἀργῶν λίθων ἕκτα συγκείμενον*. Iosephus lib. XII. *καθελὼν δὲ πρὶ τὸ θυσιαστήριον καιρὸν ἐν λίθων συμμίκτων ἀποδόμῳσεν, ἔλεγατομημένων ἐν σιδήρῳ*. lib. IIII. cap. VIII. *ἐν λίθων μὴ κατεργασμένων, ἀλλὰ λογάδων συγκειμένων*.

Οὐκ ἐν τριτηῶν] Deuteron. XXVII, 5. Iosue VIII, 31. Iosephus *κατεπελάσθη δ' αἰὲν σιδήρῳ, καὶ ἐδίποτε ἔψαυσεν αὐτὴ σιδήρῳ*. vide I. Macab. IIII, 45, 46, 47. Nam al- tare hoc descriptum ab Hecatæo dirutum fuit ab Iudæa Macabæo.

Ὁβωμός ἐστι καὶ λυχία] Aliis est *λυχία*. Nam ita semper in Bibliis Græcis & ab Iosepho vocatur. Hanc autem *λυχίαν*, & mensam auream abstulit Antio- chus cum alia aurea sacrorum supellectile: vt priore Macab. *ἔλαβε τὸ θυσια- στήριον τὸ χρυσεῖν, & τὴν λυχίαν τὰ φωτὸς, καὶ πάντα τὰ σιδήρῳ αὐτῆς*. Hasmonæi autem re- rum potiti nouam mensam & candelabrum eodem auri pondere confe- cerunt. Sed florentibus Iudæorum rebus sub vltimis Regibus, maius ad- huc candelabrum, maiorque mensa aurea confecta est: reliqua autem ab Hasmonæis facta in thesauris templi reseruata sunt. Cum autem templum sub Tito conflagrasset, duo candelabra, quæ in thesauris asseruata erant, Tito restituta sunt, quæ ipse duxit in triumphum, eorumque instar in arcu Titi exscalptum. Iosephus lib. *ἀλωσ. V I*. cap. *μᾶ*. ait restituta Tito *λυχίας δύο ἢ καὶ ἑνὸς καὶ μέτρῳ περὶ ἀπλοῖας, &c.*

Πλευρὰ μὲν ἐκάστη ἑκοσι πηχῶν] At tempore Iosephi longe amplior. *περὶ αὐτῆ δὲ βωμός πέντε καὶ δέκα μὲν πήχων, εὐρὸς δὲ καὶ μήκος ἐπέκειντο ἴσον ἀνα. πενήτηκοντα πήχων*.

Οὐδὲ φύτρωμα παντελῶς ἐδέν, οἷον ἀλωῶδες] Deuter. X V I, 21. Iudicum V I, 26. II Chron. XXXIII, 3. Neque vllus hortus. Nam & in fine Isaïæ exprobratur Hebræis, quod in Opisthonais Idolorum horti essent, in quorum medio februebantur. Cæterum in templo quidem interdixta, sed in Proseuchis ferebantur arbores. Philo in legatione: *ἢ ὅτι προσευχῶν τὰς μὲν ἐδενδροτόμισαν, τὰς δὲ αὐτοῖς δεμελίοις κατέσκαφαν*. Imo nullæ videntur fuisse Proseuchæ, nisi arbori- bus consistæ. Iuuenalis de Iudæa coniectrice:

— *Conducta sub arbore coniuix.*

Item: *Nunc sacri Fontis nemus, & delubra locantur
Iudæis, quorum cophinus, sænumque supellex.
Omnis enim populo mercedem pendere iussa est
Arbor, & eiectis mendicat silua Camænis.*

Qui locus non satis bene vulgo intellectus. Plane enim apparet Iudæos in nemoribus proseuchas collocasse, quale erat illud Fontis ad portam Cap- penam, cuius Fontis tanquam Dei meminit Cicero de Nat. Deorum. Et Varro ab eodem Fonte Fontinalia dicta scribit. Arbores proseucharum Iu- daicarum iussas pendere mercedem cum dicit Iuuenalis, non obscurum est alludere ad tributum Iudaicum, de quo veteres libri, nummi, & Martial.

Sed quæ de Solymis venit perustis

Damnatam modo M. tributis.

Vnde Tertullianus Iudæos gentem vectigalem dixit. Id autem tributum erat *δίσραχμον*, vt sciunt omnes, quod exigebantur Iudæi post excidium tem- pli. Stante autem templo tributum Iudaicum dicebatur Censûs, vt con- stat ex

illum Matthæi xxii, 18. Imo sine hoc loco Theophrasti ille Matthæi non intelligetur.

Χρυσου κίονα] Herodotus libro 11 duas pilas eximias & ingentes, alteram auream, alteram ex smaragdo in templo Herculis Tyrij, non autem Iouis se vidisse scribit. Et de smaragdina quidem Plinius, quam Pyramidem vocat. De hac columna Eupolemus vetus scriptor, de Solomone: τὰ δὲ Σέβρανα εἰς Τύρον ἀνήλυται ἢ χρυσοῦ κίονα ἢ ἐν Τύρῳ ἀνακείμενον ἐν τῷ ἱερῷ τῆς Διός.

Πρώτη τε ἢ ἕγερση ἢ Ηρακλέους] Prius Herculis templum crexisse, posterius Astartæ. Hæc aliter leguntur priore in Appionem, sed tamen eadem lectio, quam hic apposuimus, agnoscitur a Rufino.

Τιτωῖς] Rufinus habet Titiceos. Vtrō modo legatur, ego istos non novi. In viii Originum Iudaic. legitur: Τίς τε ἠϊκίους. Et sic incertior sum, quam dudum.

Ἐπι τέτταρτον τις Ἀβδημόω] Dius in Phœnicum historia: ἢ δὲ τετρανοῦτα Ἱεροσολύμων Σολομῶνα πέντε φασὶ παρὰ τὸ εἶσομον ἀνίσματα καὶ παρ' αὐτῆ λαβεῖν ἀξίου. ἢ δὲ μὴ διωθηθέντα λῦσαι ἢ ἀνίσματα πολλά ἢ χρημάτων εἰς τὸ ὄπλιζήμιον ἀναλώσαι. εἶτα δὴ Ἀβδημόνον πνα Τύριον ἀνέβη παρὰ τὸ εἶσομον λῦσαι, καὶ αὐτὸν ἄλλα παρὰ τὸ εἶσομον, ἀ μὴ λῦσαντα ἢ Σολομῶνα πολλά τὰ εἰράμω παρὰ τὸ εἶσομον λῦσαι. Quare vero Eupolemus vetus scriptor, citante Eusebio, Hiromum Σέβρανα vocet, diuinare non potui. Sed & epistola βασιλέως Σολομῶνος παρὰ Σέβρανα βασιλέα Τύρου καὶ Σιδῶνος καὶ Φοίνικης commentitia est & ridicula: in qua fit mentio ἢ Σαμαρείδος: eum Samaria nominata sit ab Omri rege Israelis, qui eam condidit, & de nomine Semer, a quo solum emerat, ita vocauit. 1. Reg. xvi, 24. Iste cepit regnare anno a conditu templi octagesimo octauo. Tantum abest, vt tempore Solomonis Samaritidis regionis vlla mentio fieri potuerit. Sed & ridiculum de epistola ἑαφρῆ βασιλέως Αἰγυπτίων ad Solomonem. Nam ἑαφρῆ est, qui Ophrias Ieremias, Ἀφρίης Herodoto: qui plusquam 420 annis post conditum templi in Ægypto rerum potiebatur.

Τὸ Ηρακλέους] Hercules tutelare numen Tyriorum, cui humanas immolabant hostias Pœni, auctore Plinio lib. xxxvi, cap. v. Μέλαρτος vocabatur a Tyriis, teste Philone Bybliensi. cuius vestigia extant in nominibus Punicis Hammilcar, Bomilcar. Sed in Σακκονταπεντακῶ Eusebij legimus: Φοίνικες δὲ Μέλαρτος καὶ Ουσπασον καὶ πνας ἀλλοῖς ἀπρωτέροις θρησκείαις πάλιν αἰδρας, θεὸς ἀνηγόρουσαν. Μέλαρτος pro Μέλαρτον & Ουσπασον pro Ουσπασον Esau: de quo alibi.

Τελυθήσαντος δὲ τῆς Εἰράμω] Iosephus nunquam satis laudatus scriptor, ait libro viii Originum, templum construi captum anno a conditu Tyri ducentesimo quadragesimo. Annus a conditu templi in periodo Iuliana 3696. Deductis 240, remanet 3456 annus postquam capta condi Tyrus, qui erat septuagesimus sextus tantum ante Ilij excidium. Quare non mirum, si Tyri Homerus non meminerit, quæ eius sæculo adhuc ignobilis erat. Strabo: οἱ μὲν αὖ ποιεῖται τὴν Σιδῶνα πεδρωλλήμασι μάλιστα. Ομηρῶ δὲ ἐδὲ μέμνηται ἢ Τύρος. Imponebant Herodoto Sacerdotes Herculis Tyrij, cum ipsi de tempore conditæ Tyri sciscitanti responderunt, annos tunc putari 2300. Inde in libro Iudicum mentio est Deorum Sidonis, non Tyri, nisi forte sit τὰ de qua Iudicum xix, 29. τὰ πόλις ὀχρεα Σιδῶν, ἢ τῶν Τύρος. Sed est proculdubio παραίτυρ, non Τύρ. Errat Iustinus Trogi breuiator, qui ait Tyrum conditam anno ante excidium Ilij. Porro quum Tyrus Hebraice τὰ dicatur, vt etiam Arabice صور. inde factum etiam vt Pœnis diceretur Sar. Ennius quoque dixit Pœnos Africæ Sarra oriundos. Græci autem, qui difficile litteram Tzad pronunciabant, eam in Tau verterunt. vt τὰ Sinas etiam

τὰς vocarunt: quos inepte Hispani Chinas, quia eorum CH propius accedit ad Tzad Arabicum.

Τελυθήσαντος Εἰράμω] Ab Iromi anno duodecimo, vt est in priore in Appionem, vel vndecimo, vt est in viii Originum, captum condi templum. Sed ab eius initio, ad septimum Pygmalionis, Iosephus putat annos centum quinquaginta quinque. Atqui ab initio Baalezer filij eius, ad septimum Pygmalionis, colliguntur duntaxat anni 103. qui compositi cum 34 illis, quos regnavit Iromus, fuerint anni simul 137, non autem 155. Aliter: Deductis 103 de 155, remanent anni regni Iromi 52, qui tantum vixit annos quinquaginta tres. Quare Iosephus non regni annos, sed vitæ sumpsit, aliud agens. Igitur deductis decem absolutis annis, quos iam regnauerat Iromus initio conditus templi, remanebit annus 127 a conditu templi, ad fugam Elisæ. Annus a conditu templi in periodo Iuliana 3696 compositus cum 126 absolutis dabit annum 3822, quo Karthagō fuerit condita, siquidem condita anno, quo profugit Elisa. Sed Solinus vult conditam anno 3830. Differentia anni 8, quibus erratum sit a Solino, si fides vlla archiuis Phœnicum, aut a Phœnicibus, si verum dicit Solinus. Videmus tamen alterutrum propius ab altero abesse. Secundum Tabularia Phœnicum Solomon cepit regnare anno octauo Iromi. Nam vndecimo Iromi captum templum condi, qui erat quartus Solomonis. Et proinde tricesimo tertio Dauidis Iromus iniuit regnum. Itaque 1 Chron. xiiii, 1. fit mentio Hiram Regis aliquot annis ante decessum Dauidis.

Τὸν ἀνεῖλον Εἰθῶβαλος] Vocatur τὰ 1 Reg. xvi, 31, item Rex Sidoniorum: cum tamen Hiram non Rex Sidonis vocetur, sed Tyri. Hoc nihil interest. Nam Rex Sidonis idem & Tyri erat. Ab initio Balezari, ad initium Ithobali, colliguntur anni 50. quibus si adicias annos 23 Hiromi a conditu templi, ad eius obitum, colligentur a conditu templi, ad initium Ithobali, anni 73. Rursus a conditu templi, ad initium impij Achab Regis Israelis, colliguntur anni 99. Differentia, anni 26. Ergo anno 27 currente Ithobali cepit regnare Achab gener Ithobali Sacerdotis Astartæ, regis Tyriorum, & Sidoniorum, qui obiit anno sexto generi sui Achab. Cum tanta religio adhibeatur in annis vitæ & regni singulorum regum dinumerandis, non est censendum vllum erratum in ratione temporum interuenisse.

Φυλαγλιών] Nomen ita scribitur τὰ, λόγος ὑψίστου. Nam Ελιουῶ Phœnicibus Deus vocabatur, vt docet Philo Bybliensis. καὶ τῶν γίνεταί τις Ελιουῶ καλεῖται, καὶ θύλακα λεγόμενον Βηρεθ. Omnino quemuis suorum Cælitum ita vocabant: vt in Pœnulo Ithalonim, Ithalonim, hoc est τὰ τὰ τὰ, Superos Superasque. Et Sisenna ad illum locum notauerat Alon lingua Pœnica esse Deum. Sic Rex Tyri, quem expugnauit Alexander, vocabatur Abdalonim τὰ, quem Arrianus Azemilkum vocat.

Ἐν δὲ τῷ ἐπ' αὐτῆ ἐβδόμετῳ] Ab hoc anno, qui erat septimus regni Pygmalionis, putat Iosephus annos Karthaginis conditæ. Sed non statim condita fuit. Prius enim capta parua insula Cothone in portu Karthaginensi ibi confedit Dido, locumque muniuit, quo vsa est arce belli aduersus Afros, qui eam litore prohibebant. Strabo τὰ δὲ τῆ ἀκροπόλεως οἱ τε λιμένες καὶ ὁ Κώστων νησίον παρὰ τὸν εἰρηφῶ παρὰ τὸν ἑχρονι νεωσσίους ἐκατέρωθεν κύματα. Κτίσμα δ' ἐστὶ διδῶν ἀγαγέσης ἐν Τύρῳ λαόν. Hæc igitur insula, vt diximus, fuit prima sedes Pœnis antequam solum condendæ vrbis ab Afris vel supplices impetrarent, vel victores extorquerent: donec nono, postquam a Pygmalione pulsati fuissent, anno locum in continente occuparunt, quem Βούρα vocarunt, id est arcem.

Nam בִּזְרָה est ὀχύρωμα, idem quod vltimis temporibus imperij Romani BURGVS. Sed Hellenismus non patitur Βύσα dici. Quare Βύσα dictus est locus appellatione in Græcam euphoniā deflexa, & causa appellationis ad fabulam corij bubuli relata. Sic etiam idem Pœni, cum in insula Gadium aduersus insultus Hispanorum & Numidarum sese muniuissent, ab eo locum GADIR vocarunt, id est, φράγδον, vt Græci tradunt, vel Sepem, vt Solinus. Hoc enim plane גַּר significat. Βύσα igitur, deinde Βύσα dicta est arx Karthaginis. Strabo: Κατὰ μέστω δὲ τὴ πόλιν ἀνρόπολις, ἢ ἐνάλοιον ΒΥΡΞΑΝ, ὄφρως ἰκασιδὲς ὄρθια, κήληρ παλαιοναμένη. Arx quoque Moabitarum Βύσα vocabatur, Ieremix XLVIII, 24. Βύσαρτα etiam Ptolemæo in Arabia Felici est בִּזְרָה. Itaque tam Βύσαρτα, quam Βύσα, idem est. Nam Hebræi pronunciant Βοσρα, Syri & Arabes Busra. Βύσαρτα, Βύσα. Sic etiam Idumæorum Bystræ mentio Isaia xxxiv, 6: Amos I, 12. Hoc posterior Latinitas Burgum vocauit, vt diximus ad Aufonium. In inscriptione Viennensi mentio fit Burgi a fundamentis excitati tertio Valentis & Valentiniani Augg. consulatu. A Bursæ igitur munitione, non a fuga Didonis & Cothone capto, Solinus putat annos Karthaginis conditæ, Iosephus a fuga Pœnorum. Quare anno periodi Iulianæ 3822, qui erat septimus Pygmalionis, Dido profuga Tyro patria ad litus Africanum Cothonem occupauit, & muniuit, anno autem 3830 Byrsam condidit. Hæc profecto ita se habent. Nam error non potuit incidere in notatione annorum Regum Tyri, cum tanta religione, & vitæ & regni tempus in singulis regibus obseruatum sit. At fabulam taurini tergi, vnde Byrsam dictam nugantur Græci, non magis moramur, quam fabulam de capite bubulo in ea arce inuento, quod prodidit Iustinus, aut capite equino, quod idem & Virgilius testantur, vnde Κακκίβλω dictam fuisse scribit Stephanus, eoque lingua Pœnica equinum caput significari. Nos scimus in Numismatis Karthaginis vetustissimis ex vna parte cufum esse ἀροτομὴν ἰππασ, ex altera caput Karthaginis.

Διδώ] Aberat in Græco. Reposuimus ex Ruffino. עֲלִישָׁה Elissa fuit nomen verum. דִּדוֹ Dido est ἰσοκομιστὴν nutricum. Eius masculinum est דָּוִד David. Seruius F. Modij: Dido vero nomine Elissa antea dicta est: sed post interitum a Pœnis Dido appellata fuit, id est virago Punica lingua. Certe Punica lingua tunc pene erat Hebraica. In Hebraismo autem Dido nihil tale significat. Sed Græci & Latini de peregrino sermone satis multa præpostere comminiscuntur.

Καρχιδόνει] Solinus: Hadramyto & Karthagini auctor est a Tyro populus. Sed qua super Karthagine veraces libri prodiderunt, hoc loco reddam. Urbem istam, vt Cato in oratione Senatoria auctumat, quum Rex Hiabas rerum in Libya potiretur, Elissa mulier extruxit domo Phœnix, & Karthadam dixit: quod Phœnicum ore exprimit ciuitatem nouam. Mox sermone verso in verbum Punicum, & hæc Elissa, & illa Karthago dicta est: qua post annos septingentos exciditur, quam fuerat extructa. Hæc ille: in quibus quædam sunt ab auctore, quædam a librariis peccata. Nam quid est, domo Phœnix? Sane dicendum erat, Elissa natione Phœnissa, domo Tyro. Neque enim dicitur, Demosthenes domo Græcus, sed, Demosthenes natione Græcus. Cum autem adiicitur domo, non statim sequitur eum natum ibi. & quidem vox domo additur vrbibus, non regionibus. Sic in veteribus inscriptionibus legimus, domo Arretio, domo Ateste, domo Karthagine, domo Brixia. Ego maluissim, Phœnissa mulier, domo Tyro extruxit. Atque hæc culpa est Solini: reliqua peccarunt librarij. Nam legendum: Mox sermone verso Karthago dicta est, sententia perspicua, deletis reliquis, quæ interiecta sunt perperam a sciolis, quanquam vetustissimus error videtur. Hoc proculdubio

ita

ita est. Iam quod dicit de Hadramyto, id origine verbi confirmatur, quæ plane Punica est. חַדְרָמוּת. Sed Arabice melius حضر موت apice in secunda litera superscripto, vt sit Hadramuth. Ita etiam vocatus filius Iectan de posteritate Sem, Genes. x. 26. Est autem Adramyt ἐπαυλις Πλάτων. Nam Mut Pœnis erat Pluto. Philo Bybliensis: καὶ μετ' ἐπὶ πολὺ ἔτερον αὐτὸ παῖδα ἀπὸ Πέρας ὀνομαζόμενον Μούθ ἀποθανόντα ἀφιεργί. Θάνατον δὲ τῆτον καὶ Πλάτωνα Φοίνικας ὀνομάζουσιν. Ergo Adramutum dictum ob pestilentem tractum oræ Africanæ, quomodo apud Plautum dictum est, Acherontis ostium est in agro nostro. De Karthada quod dicit, videtur potius Syriacum esse, quam Pœnicum. כַּרְתָּה קַרְתָּה. vel כַּרְתָּה קַרְתָּה. Sed ipsi Pœni neque in Syria, neque in Africa Syriace loquuti sunt. In Syria mere Hebraica aut proxima vsi sunt: in Africa, deprauata quidem ex Hebraismo, sed longe alia a Syriaca: quod plane nos docet Pœnulus Plautina. Stephanus tradit καμὴν πόλιν dictam, intelligendum Pœnice. Itaque id plane est Karthada, vt Solinus scribit. Item Καδμείων Eusthatius scribit vocatam fuisse. Quod omnino est contrarium priori appellationi. Nam id significat παλαιών. Ergo ita intelligendum, quam primum occupauit Dido, eam παλαιόπολιν, imitatione τὴ παλαιύρη dictam: quam vero posteri amplificarint, eam vocatam νεώπολιν. Sed & οἰνοῦσαν Græci scribunt etiam aliquando dictam. Quomodo id Pœnice dici posset, neque temere ego, neque alius dixerit. De Kaccaba superius dictum. Et Karthada quidem non negamus dictam. Vnde enim id comminisceretur Solinus? Sed aliud esse, quam כַּרְתָּה קַרְתָּה. Nam Græcum Καρχηδών proxime abest a Karthada. Sciant tamen etiam aliud nomen Karthagini fuisse præter Solini illud. Non enim Karthada, sed Chaedreanech vulgo vocabatur. Plautus Pœnulo:

MI. Hanno. cuiates estis? aut quo ex oppido?

P. Hanno Mutumballe be Chaedreanech.

AG. Quid ait? M. Hannonem sese ait Karthagine Karthaginensem Mutumballis filium.

Non dubito esse Hadreanech. Nam prius membrum est כַּרְתָּה, vt in Hadramyton. Sed & reliqua explicabimus in loco Plautino. Hanno est salutantis. Vnde Latini fecerunt suum Haue. pro quo in multis libris legitur H A B E. Id omnino Pœnicum est ex Hebræo חַוֵּי חַוֵּי חַוֵּי, χαῖρε, ὄγχαυε. Sed cum personæ ratio habebatur, adiiciebatur Doni. quod & ipsum detruncatum ex Adoni. Haudoni, χαῖρε ὄγχαυε. חַוֵּי חַוֵּי חַוֵּי. Ergo pergit:

P. Haue. M. Salutat. — Item:

AG. Saluta hunc rursum Pœnice verbis meis.

MI. Haudoni. — In tertio Anthologiae, epigrammate in Meleagrum Tyrium: ὃν Δρόπαυς ἠνδρωσε Τύρῳ, Γαδάρων δ' ἱερὴ χθών,

Κῶς δ' ἐρετὴ μερόπων ἀρέσβω ἐγχοροῦσσι.

Ἀλλ' εἰ μὲν Σύρος ἐσσι, Σ Α Λ Α Μ, εἰ δ' αὖ σὺ γὰ Φοίνις,

ΑΥΔΟΝΙΣ. εἰδ' ἑλλω, ΧΑΙΡΕ· τὸ δ' αὐτὸ φέρον.

In vulgatis codicibus traiectio literarum facta est ναυδός pro αὐδόνις. Αὐδόνις autem pro αὐδόνι scripsit poeta: non quod ita dicerent Pœni, sed quia magis alludit ad desinentiam Græcam. Αὐδόνι igitur Pœnis idem, quod Σαλαμ Syris, χαῖρε Græcis. In XIIII lemmate octaui libri A. Gellij legitur vulgo Quisones inepte. In veteri codice Biturigum scripto erat Eupsones. Sed profecto Eudones, pro Audonis scribendum erat. Id Gellius hominum Pœnorum verbum quidem esse ait, sed etiam vsurpari a Græcis. Si propterea Gellius

putauit Græcum, quod a Græcis vsurparetur, cur non vicissim videatur Pœnum, quod Pœnis esset in vsu? Nam reciproca causatio est. Sed Græci quidam potuerunt vsurpare, vt quidam Itali *Magari*, pro Vtinam. Nam idiotismi Græci est *μαγάρι*, corruptum ex *μακάριος*. Sic Hispanorum *Oxalla* idem quod Magarid purum putum Arabicum, quod est, *O si velit Deus*, vt taceam quartam partem linguæ Toletanæ mere Arabicam esse.

Subiicit Iosephus huic vetustissimæ Chronologiæ Phœnicum: *συναγεται δὴ πᾶς ὁ χροῖος ἀπὸ τῆς Εἰρωμῆ βασιλείας, ἀρχὴ Καρχηδόνος κτίσεως, ἐπὶ ρνε, μῆνες η̄. ἔπει δὲ δεκάτη ἐπὶ τῆς Εἰρωμῆ βασιλείας ἐν Ἱεροσολύμοις ὠκοδομήθη ὁ ναός, γέροντι οὐδ' ἀπὸ τῆς οἰκοδομῆσεως τῆς ναοῦ, ἀρχὴ Καρχηδόνος κτίσεως, ἐπὶ ἐκατὸν τεσσαράκοντα βία, μῶες ὀκτώ.* Sed supra indicauimus triginta quatuor annos cum 103 compositos esse 147 cum octo mensibus, ab initio Iromi, ad septimum annum Pygmalionis. de quibus deductis decem solidis, post quos captum condi templum, fuerint tantum anni 125 a conditu templi, ad fugam Elifæ. Quare Iosephus aliud agebat, cum hæc scriberet. Quod vero libro viii Origin. ait vndecimo anno Iromi, hic vero duodecimo templi fundamenta iacta, non puto erratum esse: cum agnoscat vtraque lectio a Ruffino, sed vndecimo anno regni sui Iromum ligna misisse, duodecimo fundamenta templi iacta.

Φοίνικων ἀναγραφῆς] Et hoc quoque præstantissimum *ἑποσσοματόν* Iosephi diligentiam debemus. quo nihil certius ad epocham initij Nabuchodonosori deprehendendam, vt eius etiam beneficio omnia, quæ a Beroso didicimus, scire licuerit, etiam sine ope Berosi.

Ἐπὶ Εἰρωμῆ] Ita scribendum, non *Θώβαλος*, vt est in priore in Appionem, qui error agnoscitur a Ruffino, cum tamen recte in libris Originum scribatur *Εἰρωμῆ*, non *Θώβαλος*. Erat igitur iste Rex cognominis illius, qui focer fuit Achabi Regis Samariæ. Porro a fine Pygmalionis, vbi desinit Menander, ad initium Ithobali huius, interuallum est, anni 249.

Ἐπολιόρησε Ναβεχοδονόσορ] Nabopollassar anno xviii imperij sui audita Phœnicum rebellionem, filium suum cum regio imperio & ingenti exercitu in Phœniciam misit ad Tyrium rebellem coercendum, vt nos docuit Berofus. Anno tricesimo Nabopollassari, Nabuchodonosor expugnata Tyro, & tota Palæstina subacta, profectus est Babylonem, accepto de morte patris nuncio, teste eodem Beroso. Igitur tredecim anni subigendæ Phœnicæ, & oppugnandæ Tyro impensi: quod & ipsi Censuales Phœnicum testantur statim in principio. Rursus a regno Baal, qui Ithobalo successit, ad tertiumdecimum annum Iromi secundi, putantur anni triginta quinque, menses tres. Iosephus vero ex iisdem Annalibus, ab initio Ithobali, ad tertiumdecimum annum Iromi secundi, colligit annos quinquaginta quatuor, menses tres. Ergo Ithobalus regnavit annos xix solidos. de liiii iterum deductis 35, & 13, quibus oppugnata Tyrus, remanebit annus septimus currens Ithobali, quo Tyrus oppugnari cæpta. Rursus anno xiiii Iromi cæpit regnare Cyrus, id est, anno Nabonassari 188, qui annus est primus imperij Persici Cyri apud omnes auctores. Deductis 54 annis solidis de anno 188 Nabonassari, remanet annus Nabonassari 134, quo cæpit regnare Iromus. Ergo 140 Nabonassari est septimus currens Iromi, quo cæpta oppugnari Tyrus. Cæpta autem est oppugnari anno primo Nabuchodonosori expeditionis Syriacæ, vt docet Berofus. Ergo annus 140 Nabonassari est primus expeditionis Syriacæ Nabuchodonosori, vt antea ex Beroso collegeramus. Mirus ergo consensus Berosi cum Tabulariis Phœnicum, & vtrorumque cum sacris literis. quo quid acceptius esse debet

debet tam præstantis rei studiosis? Viderint ergo, qui antiquiores epochas statuunt, & septuaginta annos captiuitatis a capto Sedekia putant, vt Cyrum nouem annis post obitum suum edicta facturum ab inferis excitent. Viderint & qui ineptos Iudæos secuti tricesimum annum, cuius mentio est apud Ezekielem initio libri primi, putant a libro legis inuento, aut dicunt esse tricesimum Iubilei, qui erat vicesimus secundus Iubilei. Nam is erat annus Exodi 902. Deductis 47, remanent anni 855, hoc est, Iubilea absoluta 17, anni 22 Iubilei decimi octauum currentis. Quare annus capti Sedekia, qui erat Sabbaticus, teste Ieremia, is, inquam, erat 28 Iubilei decimi octauum. Itaque legimus apud Ezekielem cap. xxix, 17. *vicesimo septimo anno, in primo (mense) in prima mensis factum est ad me verbum Dei.* Erat annus decimus Sedekia, vt est initio eiusdem capituli. Sane si vndecimus annus Sedekia erat vicesimus octauus Iubilei, ergo decimus erat vicesimus septimus. Quare vicesimus septimus annus, cuius hic fit mentio, is est Iubilei decimi octauum, non autem Nabuchodonosori, vt nugantur Iudæi. Quomodo decimus annus Sedekia potuit esse vicesimus septimus Nabuchodonosori, qui erat tantum decimus octauus? vt taceam, quod in Chaldæa, vbi scribebat Ezekiel, post excessum Nabopollassari, non iam ab expeditione Syriaca putabantur anni Nabuchodonosori, sed ab obitu Nabopollassari. Quum enim annum Nabuchodonosori 13 ab expeditione Syriaca Ezekiel dixerit esse tricesimum alicuius Regis, cur annum 18 eiusdem Nabuchodonosori non dixit esse tricesimum quintum eiusdem Regis, nisi quia is rex iam obierat in tricesimo ipso anno? Proinde is erat annus sextus Nabuchodonosori, quintus a somnio ipsius, cuius mentio Daniel. ii, 1. Atque hinc colligimus non solum eum esse vicesimum septimum annum Iubilei, sed & Iudæos inter exterarum nationum Iubilea celebrare solitos, quod hactenus faciunt, contra temeritatem imperitorum, qui negant Iudæos in deportatione Sabbaticos annos celebrasse, atque adeo aduersus sententiam doctiorum, qui negant Iudæos vnquam Iubilea celebrasse, quia eius nullum in sacris libris extat vestigium. Sed & ij, & nos vna fallebamur, qui non ita pridem in eadem hæresi fuimus. Locus igitur ille Ezekielis nemini hactenus intellectus vt lucidam faciem allucet rationi temporum, ita strenue os obstruit pertinaciæ. Qui negant eos annos Sabbaticos, quos hodie obseruant Iudæi, esse veros Sabbaticos, iidem negent quoque septimos dies, quibus hodie cessant ab opere, esse vera sabbata. Sed nullam latebram inficitæ suæ reperient. Adeo vndique circumsepti testimoniis tam sacrorum, quam profanorum scriptorum tenentur.

Ἐπολιόρησε Ναβεχοδονόσορ ἐπὶ Τύρον] Isaiæ xxiiii, intentatur excidium Tyro, eiusque desolationis spatium definitur septuaginta annis. Quod de hac obsidione intelligi, dubium non est. Sane septuagesimus annus oppugnationis Tyri sub Nabuchodonosoro desinit paulo post tempora deuicti Nabonidi, de quo non dubito intelligendum esse apud Isaiam. Nam dura seruitute oppressa est tota Syria, Phœnice, & Palæstina, sub imperio Babylonico, vt patet ex Ieremiæ xxv, xxvi, xxvii, xxviii. Tunc igitur data libertas & Tyriis, & Phœnicibus, cum completi sunt dies septuaginta Babylonico, quod accidit, cum imperium translatum in Cyrum. Hæc proculdubio ita accipienda apud Isaiam. Nulla alia oppugnatio Tyri, & mutatio fortunæ accidit post tempora Isaiæ, præter hanc, quam passa est sub Nabuchodonosoro. Ergo de illa intelligendum.

Ἐπὶ βία καὶ δόξα] Hæc suppleuimus ex Ruffino, quem scriptorem raro cum

fructu, rarius sine indignatione legas. Regnavit Ithobal annos xix. Expugnatus est post annum xii, quam captus oppugnari. Proinde septimo anno regni cepit oppugnatio. Sed & Iosephus accuratissimus scriptor, eundem xiii annum notavit ex veteribus, x Originum Iudaicarum: *καὶ Διοκλῆς δὲ ἐν τῇ δευτέρᾳ τῆς Περσικῶν (τῆς Σατοικιῶν Ruffino) μνημονοῦει τέτταρα βασιλείας (Ναβουχοδονοσόρου) καὶ Φιλίσρατος ἐν τῇ Ἰνδικῆς αὐτῆς καὶ Φοινικικῆς ἰστορίαις, ὅτι ἐστὶν ὁ βασιλεὺς ἐπολιόρμισεν Τύρον ἐπὶ τῷ βασιλεύοντι κατ' ἐκείνους τὸ καλεῖται Εἰθωβάλης τὸ Τύρον.*

Εκνίβαλ Nomen hoc sine dubio scriptum fuit *כנבא* Kna-baal: vt *Κανίβαλ* legendum sit, non *Εκνίβαλ*. *Κνα* *כנב* est, qui dici debebat Canaan *קנען*. Philo Bybliensis: *ὦν εἰς ἦν καὶ Ἰσραὴλ τῆς Ἑβραίων γραμμάτων ἀρετῆς ἀδελφός Κνα τὸ πρῶτον μετ' ὀνομαδέντι Φοίνικος.* Sane Canaan est pater Sidonis, a quo Sidonij, a Sidoniis Tyrij, & omnes Phœnices. Genesis x, 15. At Iustinus ex Trogo Sidonem vocatam ab ubertate piscium, quod, vt ait, Phœnicibus Sidon piscis dicatur. Plane verum est, piscatum eo verbo designari: sed falsum, eam esse causam nominis Sidonis. Hinc Philo Bybliensis: *χρόνοι δὲ ὕστερον πολλοῖς ἀπὸ τῆς Τυριακῆς γυνεὸς γυνεὸς Ἀργείας καὶ Ἀλίας τὰς ἀλμύρας ἐργείας ἀρετῆς, ἐξ ὧν κληθῆναι Ἀργεῦτας καὶ Ἀλιεῖς.* Profecto ita Hebraice esset *עליון גנין יריה* *Elion genuit Said & Sidon, unde dicti Sidones, & Sidonij.* Nam Sidonis appellatio & Piscationis & Venationis quoque est. Saidan & Sidon alterum Syrorum & Arabum, alterum Hebræorum verbum. Alibi tamen dicit: *ἀπὸ δὲ Πόντος γινεῖ Σιδωνίη, καὶ ὑπερβολῶς ἀφ' ὧν ἀφ' ὧν ὕμνον ὠδῆς εὐρε.* Ita non sibi constat. Huc pertinent verba Hieronymi in Ezekielem: *In Hebraico verius positum est, vniuersi Sidonij, quos nos venatores vertimus, iuxta illud, quod scriptum est: Anima mea erepta est, sicut passer, de laqueo venantium. pro quo in Hebraico positum est Sidoniorum.* Sed in Psalmo cxxiiii, 7, quem locum habebat in animo hæc scribens Hieronymus, non legitur SIDONIM, sed *שקנץ Auceps.* Videmus tamen Sidonim etiam pro venatoribus sumi, vt apud Philonem Bybliensem. Sed redeo ad Canaan. Ergo Canaan secundum Sidoniorum Censuales cognominatus fuit *שקנץ*, quomodo nepos Aharonis. Sed tunc ita apices vocales notandi *שקנץ*, quomodo etiam Septuaginta legisse videntur. Nam apices vocales est inuentum nouitium Masoritarum.

Βασλάχ *Μασλάχ* agnosco in *מלח*. Neque dubito verum esse. Nam in veteribus libris nulla differentia est inter *βήτα* & *μυ*. Quod nomen corruptum sit, ostendit lectio Ruffini valde ab hac diuersa.

Χάλβης Puto *כלב*, vt sit cognominis filio Iephunne.

Μύτρων *מטרון*.

Γεράς *εστ* *Γεράς* *εστ* ὁ ξένος τῆς Ἀσάρτης. ὁ Ἑκνάσαρτος. Melius *Γεράς* *εστ*, vt apud Arrianum, vbi Rex Aradi ita vocatur.

Μετ' ἐμ' ἔμελλοντο Μέρβαλον ἐν τῆς Βαβυλωνίων Locus notabilis. Quare arcessiuerunt Regem Babylone? Quia stipendiarij Babyloniis erant, & non alium Regem accipere poterant, nisi quem Chaldæi victores & domini imponebant. Vides plane seruitutem Tyri prædictam ab Isaia xxii: neque tantum Tyri, sed & totius Syriae. Ieremiæ xxvii, 6, 7.

Μέρβαλον *מברבאל* Nomen compositum ex priore membro Chaldæo, & posteriore Phœnicio. Priore notat urbem, in qua altus fuit. posteriore, in qua genitus, aut saltem ex qua oriundus. *מר* mere Chaldaici idiotismi est. Significat Dominum. Hodie id nomen frequens in ore Chaldæorum Christianorum, qui sic primores, & vt ita loquar, primicerios Sanctorum vt Apostolos vocant, Mar Markos, Mar Phetros: Dominus Marcus, Dominus Petrus. pro quo nos dicimus Sanctus Marcus, Sanctus Petrus. Nam

Is est *Δεωότης*, aut *κύριος*, corruptum ex *יש*, illud autem deductum ex Hebræo *יהוה*. Philo in Flaccum: *ἑξήχθ' βόη πρὸς ἀποπὸς Μάρον Σατοικιῶν. ἕτας δὲ φασιν τὸ Κύριον ὀνομαζέσθαι τὸν Σίριον.* Inde *Μαρνάς* *יש* vel *יהוה* Idolum Gazensium, de quo in historia Ecclesiastica. Id autem est *κύριος* ἀνθρώπων, vt poetis — *πατὴρ ἀνθρώπων*, id est, Iupiter.

Οὐ σύμπας χρόνος ἐστὶ πνευτήμιον τὸ τέσσαρα Colliguntur, inquit Iosephus ex Phœniciacis Censualibus, ab initio Ithobali, ad tertiumdecimum Iromi, anni LIII, menses tres. Annus primus Cyri in epocha Nabonassari 188. Deductis 54 absolutis, remanet annus Nabonassari 134 primus regni Ithobali. Proinde septimus Ithobali est 140 Nabonassari, qui est & primus Nabuchodonosori: & consequenter 152 Nabonassari est tertiusdecimus & vltimus oppugnatae Tyri, tricesimus Nabopolassari, quo & ipse Nabuchodonosor patre mortuo triumphans Babylonem ingressus est ad patritium imperium capeffendum, pauculis mensibus post oblatam visionem Ezekieli. En quam bene hæc cohærent, & quam auij a vera ratione temporum feruntur, qui alias historiæ sacræ epochas commenti sunt, vt quæ obuium erat ex Gentium Annalibus, Archiuus, & historiis petere, ea ipsi inanibus coniecturis aucupati ludibrium posteritati debuerint.

Εθδόμεν *μὲν* *δὲ* Huic loco deprauato nihil succurrit Ruffinus. Verustissimum est mendum. Sed Iosephum ita scripsisse historia ipsa clamat: *ἑθδόμεν* *μὲν* *δὲ* ἐπὶ τῆς Εἰθωβάλης βασιλείας Ναβουχοδονοσορος ἤρξατο πολιορκεῖν Τύρον. Τεσσαρεσκαιδέκατος δ' ἐπὶ τῆς Εἰρωάμης Κύρου ὁ Πέρσης κέρτος παρελάβετο. Quippe non septimo anno regni sui Nabuchodonosor cepit oppugnare Tyrum. non enim ea res agitur, sed de Ithobalo sermo est. Ex iis, quæ supra attigimus, constat septimo anno Ithobali Tyrum oppugnari ceptam, vicesimo labente expugnatam fuisse. Tyrus igitur capta a Nabuchodonosoro anno periodi Iulianæ 4118, a conditu autem ipsius Tyri, anno 663, annis vero 264, antequam iterum ab Alexandro debellaretur, quo casu peius accepta fuit, quam sub Nabuchodonosoro. Atque hæc de Tyro, anno xii Nabuchodonosori debellata. Nam anno x Nabuchodonosori, qui erat xi Sedekia, Ezekiel aliud horrendum excidium Tyro minatur opera eiusdem Nabuchodonosori, ita vt ne vestigium quidem vrbis in illa relinquatur, neque vnquam instauretur. Cap. xxvi, 14, 19. Quod nobis plane ignotum. Nam quando Tyrus deleta, vt nullum in ea relictum sit vestigium? Quomodo nunquam instauranda, quæ nullo vnquam tempore non munitissima, amplissima, populosissima fuerit? Certe sub Dario Notho florentissima erat. Zachariæ ix, 3. Quid loquar tempore Alexandri? Quid sub Romanis, præsertim sub Seuero? Vide Vlpian. de Censib. Vide etiam Strabonem, Curtium, alios. Malo fateri me hæc ignorare, quam inanibus coniecturis *σημαμαχέιν*. Hactenus Archiua Phœniciaca: ex quibus didicimus, ab initio expeditionis Syriae Nabuchodonosori, ad initium monarchiæ Persicæ Cyri, interuallum esse annorum 48. Non difficile igitur fuisset, putatis retro ab initio Cyri annis 48, ad initium Nabuchodonosori, & quartum annum Ioiakimi Regis Iudæe peruenire, tametsi Berofus eo nos manu non duxisset. Quare certa est fides huius Chronologiæ Phœniciacæ, & mendosa omnis recentiorum de epocha Nabuchodonosori assertio.

Πορφυρε Hoc fragmentum hominis nomini Christiano iniquissimi ideo post Phœniciaca apposui, quod de verustissimo Phœniciacarum rerum scriptore Sanchoniathone verba facit. Neque vero sine fructu legetur.

Σαλμωνιδων] Sanchoniathonis Berytij Origines Phœniciacas ex sermone Phœnicio in Græcum conuertit Philo Bybliensis, scriptor vetustissimus, idque libris nouem.

Παρά Ιεροβάβελ] יהוה יהוה

יהוה יהוה Literæ quidem sunt ex quatuor, vnde dicitur ὄνομα τετραγράμματος, sed non apices, quibus proprie insigniri debet. Nam illi apices sunt nominis יהוה ut mediocriter docti sciunt. Quomodo enim efferendum erat, nemini licebat id cōcipere, præterquam Pontifici maximo, idque decima Tisri, & quidem ἐν ἀγίοις. Philo de vita Mosis : χρυσοῦ δὲ πέταλον ὡσανεὶ ἑξήκοντος ἐδημιουργεῖτο τετραγὰς ἔχον γλυφὰς ὀνόματος, ὃ μόνοις τοῖς ὄντα καὶ γλυφῶν σοφία πεκαθαυμένοι δέμεις ἀπέειν καὶ λέγειν ἐν ἀγίοις, ἀλλὰ δ' εἶναι τὸ ὄνομα ἑδαιμῆ. Itaque יהוה legunt Adonai. & septuaginta semper κύριος interpretantur. quod nomen non legitur in primo capite Geneseos, sed Elohim deus. At in secundo יהוה κύριος. Itaque hinc argutati sunt Tertullianus, & quidam veterum, Deum non prius Dominum fuisse, quam Adam factus esset. Atqui Elohim commune nomen etiam Diis gentium. Sed יהוה quod κύριος Græcis interpretibus, est proprium vnus Dei viui. Vides, quid peperit ignoratio Hebraismi. Qui rident eos, qui יהוה Adonai legunt, & putant recentem morem indutum ab hodiernis Iudæis, non merentur, quibus respondeatur. יהוה ὄνομα τὸ ὄντος interpretatur idem Philo ibidem: & quidem recte. Hodie quoque nomen Dei Kippurim in Synagogis ex more exprimitur cum summa demissione. In libro Liturgiarum: במקדש אומרים את השם בכהבו ובמדינה בכנוי בננוי In sanctuario pronunciant NOMEN per scripturam eius, in urbe autem per cognomen eius. Idem plane dicit, quod Philo. Scripturam vocat quatuor literas יהוה Cognomen Adonai, Elohim. Sed redeo ad Phœnicas nostros de Dei veri appellatione cum Hebræis consentientes. Si Theodoro credendum, Samaritæ pronunciant יאבאי, quasi יהוה vel יהוה ὁ ὄν. Ergo nomen tetragrammatum illis notum, quod quidem alij יאו, vt Orpheus, & Diodorus lib. 11. ὄνομα δὲ τοῖς Ἰουδαίοις Μωσῶ δὲ ΙΑΩ ὀνομαζόμενον θεόν. alij יאו, alij aliter enunciabant. Sed & illud septem vocalibus Græcis exprimi existimarunt quidam, vt oraculum :

καὶ σφόδρα καὶ καθ' ἕνασιν αἰεὶ θεὸν ἑπτακράων.

Item auctor epigrammatij:

Ἐπὶ μέ φωνήεντα θεὸν μέγαν ἀφ' ὀντων αἰνεῖ

Γεάμματα τῶν πάντων ἀνάμματα πάτερ.

Εἶμι δ' ἐγὼ πάντων χέλυσ ἀφ' ὀντος, ἢ τὰ λυράδην

Ἡρυσάμην δίνης ἑρανοιο μέλι.

Nam potest septem vocalibus concipi oratio de nomine Dei ΗΟΑ ΙΕΥΩ, יהוה יהוה, ipse est Deus, ὁ ὄν. Neque aliter Hebræi. Potest & aliter iisdem vocalibus contexi, cuiusmodi vidimus notas in gemmis incisas literis Græcis, sed quæ diuerse ad tetragrammaton nomen alluderent. Ex gemmæ sunt Basilidianorum hæreticorum, cum suo Deo ΑΒΡΑΞΑC ΙΑΩ, & Valentinianorū. Possunt tamen ἑπτα φωνήεντα non de vocalibus sed de quibusuis literis accipi. Nam Iosephus quatuor literas nominis Dei יהוה vocat τετρα φωνήεντα. Sic idem oraculum Magum regem Babylonis vocat τὸ ἑπταφθόντα βασιλέα. Nam Βαβυλων est septem literarum. Constat igitur Phœnices non solum sermone populari, sed & quibusdam arcanis nominibus religionis cum Hebræis consensisse. Sic יהוה ὄνομα Deus ipsis dicebatur: etiam quidam eorum Deorum μηρῆμος, id est, ὁ ὑπεράνω. ἱερότης est ἀνεμάδην, Superne. Huius Memrumi fratrem fuisse ἑσῶν dicit Philo Bybliensis, ὃς σπέτω τῶ σῶ-

ματι

ματι ὁρῶτο ἐν δερμάτων, ὃν ἴχθυος συλλαβῆν θηρίων, ἔργον. Manifesto deprauarunt historiam Esau, qui corpore hirsutus erat. Nam ἑσῶς, siue ἑσῶ, est ἰσῶ, Esau. Præterea & ἑλωεῖμ quosdam Philo recenset inter illos Phœnicum Deos. Scribit enim οἱ δὲ σύμμαχοι Ἰλα τὲ Κεθνε ἑλωεῖμ ἐπειλήθησαν. Addit idem quendam etiam Deum Phœnicum ἀργὸν siue ἀργότιον vocatum. Sed fallitur, cum ΠΑΩ vertit ἀργὸν aut ἀργότιον. Totidem quidem iisdemque literis scribitur nomen Dei, quot & quibus ager: sed puncto tantum & vocali alterum ab altero distinguitur. ἰσῶ enim Deus est, aut Dei epitheton. At ἰσῶ est ἀργός, quod dictum pro ἰσῶ vt Threnorum 1111, & Psalmō xcvi. Itaque hunc ἰσῶ quem ipse perperam ἀργὸν, aut ἀργότιον vocat, dicit esse vnum ex Diis, quos præcipue colerent Byblienses populares sui. ἔκαστος ἑξ ἑαυτοῦ μάλα σεβάσμιον, καὶ ναὸν ζῴοντο φερόμενον ἐν Φοινίκη, ὡς δὲ Βυβλίους ἑξαίρετως θεῶν ὁ μέγιστος ὀνομαζέται. Quod autem in fano portatili circumferretur, adumbratum est ex arca testamenti, quam malo suo experti sunt ipsi Phœnices, & Gazæi. Manifesta enim apparent vestigia veritatis obscuratæ in historia vi cap. 1 Samuel. Itaque Iosephus τὴν σπηλιῶν συμπενοσοῦσιν καὶ μετὰ φερόμενον ναὸν vocat. Idem ergo & de arca dici potest. Ferculo quoque τὸ Δία ἡλιοπολίτιν vehi, auctor Macrobius, qui est idem Deus cum hoc. Sed quemadmodum in ἰσῶ & ἰσῶ deceptus est Philo, ita etiam in Dagon. Scribit enim: ὡς δὲ λαβῶν δὲ ὁ Ουρανοῦ τὸ πατρὸς ἀρχὴν, ἀργὸν ὡς γάμον τὸ ἀδελφῶν Γλω, ὃ ποιεῖται δὲ ὑπὸ τῆς παιδῆς δ', Ἰλον, τὸ καὶ Κεθνον, καὶ Βέτυλον, ὃ Δαγῶν, ὃς ἐστὶ Σίτων, καὶ Ατλαντα. Nam aliud est ἰσῶ Δαγῶν, aliud ἰσῶ σίτος frumentum. Dagon enim, vt Iudæi etiam narrant, sculpebatur forma piscis, (ἄν piscem significante) nos autem scimus τὴν Δερμετῶ Syrorum Deam (quæ Syris Atergata, vnde locus in Syria Atergation, 11 Macab. 11, 26) sculpi solitam, superne mulierem, inferne piscem. Melius igitur τὸ Δαγῶνα, Ἰχθυῶνα quam σίτωνα vertisset. Ἰλ autem est ἰσῶ. Βέτυλ vero ἰσῶ. Et melius scribitur Βαῦτυλ. Ita vocabant Deos, quos specie lapidis adorabant. Philo Bybliensis: Ἐπὶ δὲ ἐπιθήθησε θεὸς Ουρανοῦ Βαυτύλια, λίθους ἐμφύχους μηχανησάμενον. Quæ omnia aperte deprauata sunt ex historia lapidis, quem Iacob vnxit, & posuit in loco, qui dicitur Bethel. Genes. xxviii, 18, 19. Hinc nugaces Poetæ Βαῦτυλον vocant lapidem, quem fasciis obuolutum pro filio Saturnus deuorauerit. Sed & summum omnium Deorum Αδῶδ vocabant, qui Macrobio est Adad. Philo Bybliensis: Ασαρτη δὲ ἡ μέγιστη καὶ Ζεὺς Δημαροῦς καὶ Αδῶδης βασιλεὺς θεῶν ἑσπέρουσι τὸ χῶρας. Macrobius: Deo enim, quem summum maximumque venerantur, Adad nomen dederunt. Eius nominis interpretatio significat VNVS. Hunc ergo vt potentissimum adorant Deum. Id quoque adumbratum ex veritate: quum toties totiesque Deus dicat se esse VNVM. quod Hebraice est Ahad. Isaias LXVI, 17: Qui purificantur & lustrantur ad hortos pone VNVM in medio. Iudæi interpretes longe aliter accipiunt, & ἰσῶ, quod est VNVS, temerario conatu deprauant in ἰσῶ, dicentes esse ex illis, quæ aliter scribuntur, & aliter leguntur. Itaque piscinam nescio quam hic somniant. Sensus est apertissimus: februationes & lustrationes Deo illi siue Idolo fieri, quem Deum ipsi vocarent ΑΗΑΔ, id est, VNVM, idq. in medio hortorum, qui illi idolo dicati in opisthodomio templi: subintelligendum enim Templum, pone templum Αhad. Nam præpositio ἰσῶ, qua vtitur Propheta, est localis, vt etiam hic accipitur ab omnibus Iudæis, & Jonathan vertit ἰσῶ, ὄνομα. vel simplicius Idolum pro ipso idoli templo accipiendum, vt Græcis & Latinis mos est. Neque dubium est, hanc veram esse illius loci interpretationem. Sed quia Saturno pueros immolabant, sciendum est ipsum Saturnum non vno cognomine apud Phœnicas notum fuisse. In quibusdam vrbibus dicebatur Ἰλ in aliis Ἰσραήλ. in aliis Melkom

Melkom, vt est passim in sacris literis. Omnino autem Tyrij eius stellam colebant, de qua locus notabilis Amos v, 26. Sed & aliam stellam consecrauerunt in arce, quem *Διοπετιή* siue *ἀεθροπετιή ἀστέρη* vocabant. Philo Bybliensis: *ἢ δὲ Ἀσάρτη ἐπέθηκε τῇ ἰδίᾳ κεφαλῇ βασιλείας ἀφ' ἧς ὄνομα κεφαλῶν ταύτης. ἀεθροπετιή δὲ τὴν οὐρανὸν ἰδὼν ἀεθροπετιή ἀστέρη, ὃν ἀνελομένη ἐν Τύρῳ τῇ ἀγίᾳ νήσῳ ἀφ' ἧς ὄνομα.* Est autem, quem Græci *ἠωσφόρος*, Latini Luciferum vocant, Isaia xiiii, 12 dicitur *הַיְהוָה בֵּן לְהַלֵּל ἠωσφόρος* ὕψος δ' ἠὲς, & in eodem capite Isaia usurpatur *ἀεθροπετιή ἀστέρη* proverbialiter.

Οὐ Βηρύτιον] Quomodo vocetur in sacris literis Berytus, nondum diuinare potui. Est tamen purum putum Phœnicium, id est, Hebraicum, *הַבְּרִי* quomodo vocatur locus quidam Ezekielii xlvi, 16. quod nomen extabat in sanctuariis Phœnicum. Id enim est *βηρύθ*. Philo Bybliensis: *καὶ τέτοις γίνονται πρὸς ἑλισσὴν καλεῖται ὁ ἕμισος καὶ θήληλα λεγομένη Βηρύθ.* Sed neque Byblum suo veteri nomini in sacris libris reddere possumus. Hieronymus dicit Gobel ab Hebræis vocari. quo argumento? Ergo Gyblus non Byblus dicenda. Atqui *בְּרִי* est potius nomen verum, vnde *βυβλίον* deriuatum. Neque aliud potest esse. Sed quare ita dicta, a quo & quando, non possumus dicere.

Οἱ δὲ τέτων χρόνοι] *ὡς τῶν Τροϊκῶν.* Ierombal iste, siue Irombaal antiquior est Sanchoniathone. Sanchoniathon enim ab eo accepit, vt hic traditur. Sed iste Irombaal dicitur hic vixisse inter sæculum Moysi, & Troicum. Ergo Sanchoniathon recentior Mosaico sæculo.

Ἡ δὲ ὡς τῶν Ἰλιακῶν, ἢ κατ' αὐτῆς] Vt Sanchoniathonem antiquissimum probet, ait æqualem sæculo Semiramidis, Semiramidem autē antiquiorem sæculo Troiano, aut saltē æqualem: Ergo Sanchoniathon est antiquior, aut æqualis sæculo Troiano, & proinde antiquissimus, quia Troica antiquissima. Sed ipse Sanchoniathon apud Philonem Bybliensem conditum Tyri, tanquam rem antiquissimam memorat. Tyrus vero condita anno septuagesimo sexto ante Ilij excidium. Quanto igitur Sanchoniathon inferior sæculo Troiano, cui septuagesimus sextus annus ante Ilij excidiū res antiquissima est? Verba Philonis: *εἶτα φησὶ (Σαγχονιάθων) οὐκ ἔστιν ἴσως, καλῶς τε ὀπινοῖσθαι ὅτι καλεῖται καὶ Βηρύθ.* Sed quod sæculum Semiramidis cum Troicis temporibus comparat, longe absurdus, & Porphyrus indignissimus. Ipsa enim saltem annis mille excidium Ilij antecessit. Hæc vero demonstranda. In Græcorum libris omnium imperiorum antiquissimum est Assyriacum, cuius sedes vrbs ingens Ninus. Nini conditor secundum Hebræos, Assur. Genesios x, 11. Sed Græci, Chaldæi & Persæ conditorem Nini cognominem vrbi suæ fuisse scribunt. Itaque siue Ninus secundum Chaldæos, siue Assur secundum Hebræos, is primus fuit Rex Assyriæ, qui ab Indo flumine, ad Libyæ fines, rerum late potitus sit: ab eoque regnatum, vsque ad Sardanapalum, quem tricesimum a Nino fuisse scribit Ctesias, & post Ctesiam Diodorus. Ambo ab initio Nini, ad exitum Sardanapali, mille trecentos sexaginta annos putant. Deinceps Medi ab initio Arbacis, ad initium Cyaxaris, quem Ctesias Astibarem nominat, res Assyriorum obtinuerunt ducentis quadraginta duobus annis. Ergo ab initio Nini, ad initium Cyaxaris, anni sunt præcise mille sexcenti duo. Cyaxares iniuit imperium Medorum anno secundo Olympiadis tricesimæ septimæ. quod colligitur ex dinumeratione temporum apud Herodotum. Ergo initium Cyaxaris consurgit ex anno periodi Iulianæ 4083; de quibus deductis 1602 solidis ab initio Nini, ad initium Cyaxaris, remanet annus primus Nini respondens anno 2481 in periodo Iuliana. Rursus Callisthenes rescribens Aristotelis de vltima antiquitate rerum Chal-

Chaldaicarum dixit annum captæ ab Alexandro Babylonis fuisse millesimum noningentesimum tertium Computi temporum Chaldaicorum. Capta est Babylon anno periodi Iulianæ 4383. Deductis 1902 absolutis, remanet annus periodi Iulianæ 2481, quem iam diximus fuisse primum ab initio Nini. Ergo Computus annorum, quo utebantur Chaldæi, inibat ab anno primo Nini, non a Nerrodo, quod aliquando putauimus. Et sane Chaldæi, quia antiquius imperium Assyriaco, aut vetustiore regem Nino memorare non poterant, iure ab eo annos suos putabant, quo alium antiquiorem non norant. Et fieri non potest, vt sine vlla causa a tam longinqua antiquitate epocham temporum suorum repeterent. Erat annus mundi 1717. Neomenia Zygonos 5. 7. 28, Octobris xx. Neomenia Krionos viii Aprilis. Ergo viii Aprilis est antiquissimum Neuruz Chaldaicum. Atque ita quatuor *κῆρυκα κλεινὰ* habemus, *χμυελὸν* Atheniensium in vii Ianuarij, *ἑαρινὸν* Chaldæorum in viii Aprilis, *θερινὸν* Elidensium in viii Iulij, *μετοπωρινὸν* Macedonum in vii Octobris, quæ & veterum Iudæorum Tekupha est, & quidem omnia in litera G. Ab initio Nini, ad initium Nabonassari, anni sunt 1486, quæ fiunt Neuruz duodecim, & præterea anni 46 de tertio decimo Neuruz Chaldaico, quibus competunt dies vndecim *ἡμερῶν* in annis æquabilibus Ægyptiacis: quibus deductis de octaua Aprilis, relinquitur vicesima octaua Martij Neuruz Nabonassari. quo postea semper Chaldæi & Orientales vsi sunt sub nomine Neuruz Harirathi. Neomenia Paophi anno primo Nabonassar conueniebat cum 28 Martij, hoc est, cum ipso Neuruz ciuili, vbi quoque erat neomenia Neuruz Chaldaici. & proculdubio etiam inde suas Dodæceteridas exordiebantur. Ab Ariete enim earum principium, & Artemisio Chaldaica. Nam & Abydenus Dæsius secundum mensem Chaldaicum facit a diluuiio. Ergo Artemisius erat primus. Propterea annus Chaldæorum Alexandreus non est ineundus ab Hyperberetæo, sed ab Artemisio. Et proinde serior est Alexandreo sex mensibus, vt Iudaicus citior. Hæc est ratio, quare non ab eodem anno Iuliano videtur inire Epochæ Chaldaicæ. Nam sane inire a septimo mense Alexandreo, sed non ab eodem anno Iuliano. Hæc monemus: quia nondum de his nobis liquido compertum erat, cum de anno Chaldaico libro secundo & quinto disputarem. Huius quoque pulcherrimæ rei obseruatio pertinebat ad librum quintum post epocham diluuij. Itaque monemus æquum Lectorem, vt epocham Nini Chaldaicam eo conferat. Eruimus igitur causam veteris æræ Chaldaicæ, cuius meminit Callisthenes apud Simplicium, ac postea desita est, vt apparet, propter institutionem noui Neuruz in gratiam Nabonassari, qui videtur primus iugum Medorum, qui in Assyria regnabant, excussisse. Huius Nini vxor fuit Semiramis, vt Ctesias, & ab eo Diodorus, & Trogus scripserunt, & omnes fatentur, quam duobus & sexaginta annis vixisse, duobus & quadraginta imperasse, idem Ctesias apud Diodorum refert. Sed tempus, quod Ninus imperauit, omisum est ab utroque. Eusebius attribuit annos quinquaginta duos. Sed mendosissima eius est computatio, vt qui ab initio Nini, ad finem Sardanapali, tantum annos putet 1218. Cum igitur dicat Porphyrus, Semiramidem æqualem fuisse temporum Troicorum, quam eum fugiat ratio, hinc colligere licet, cum ab initio Nini, ad excidium Troicum, interuallum sit, anni 1050. vt omnino mille annos interesse oporteat ab initio Nini, ad Troica. Sed Herodotus dicit *πύρρον* interfuisse inter Semiramidem, & Nitocrim vxorem Nabuchodonosori, siue Laboniti: quæ cum clauum

imperij tenuerit, viro inter feras degente, & pulcherrimis operibus Babylonem excoluerit, omnia quæ illi Herodotus recte attribuit, perperam Semiramidi a Diodoro adscribuntur. Sed de quinque sæculis, quæ inter Semiramidem & Nitocrin interiicit Herodotus, non possumus concoquere: præsertim cum centum annis tres *ἔτη* definiat. Itaque hoc modo non integri 167 anni interfuerint inter Semiramidem & Nitocrin: quod sane non solum cum veritate, sed cum mente Herodoti pugnat, qui ex antecedentibus, quæ præmisit de rebus Assyriacis, fidem facit, se longe maiorem numerum sæculorum designasse. Scribit enim, postquam Assyrij quingentos viginti annos rerum in superiore Asia potiti essent, tandem Medos ab illis defecisse, & cum *αὐτονομέδροι* per aliquot sæcula vixissent, tandem incidisse in laqueos Deiocis viri vaferrimi, qui primus tyrannidem Medorum inuasit. Huius pronepos Cyaxaris filius Astyages eodem tempore Medis imperabat, quo Nitocris Chaldæis. En 520 annos Assyriorum, & longum tempus *αὐτονομίας* Medorum, & præterea tempus tyrannidis Deiocis, Phraortis, Cyaxaris, & Astyages. Hoc tempus excedit *πάντε ἔτη*, id est, annos 170. Profecto non error est Herodoti, sed vetustissimus, & longa temporis præscriptione admissus, *πέντε ἔτη* pro *πεντήκοντα*, qui sunt anni plusquam 1666, siquidem centum annis tres *ἔτη* continentur: qui quidem anni ab vltimis temporibus Nabuchodonosori retro putati desinunt in tempus ipsius Nini. Quare minime dubitandum est, *πεντήκοντα* pro *πάντε* Herodotum scripsisse. Sunt enim vetustissimæ mendæ librariorum; cuiusmodi non paucis totus Iosephus scatet, non multum post sæculum Iosephi subortis. Ecce simile erratum in Diodoro, qui ait Cyaxarem capisse imperare anno secundo Olympiadis decimæ septimæ: quæ tamen erat tricesima septima. *καὶ γὰρ τὸ δεύτερον ἔτος τῆς ἐπτακαίδεκάτης Ολυμπιάδος ἦν ἐστὶ βασιλείας ὑπὸ Μήδων Κυαζάρης καὶ Ἡρόδοτον.* Non sentit, Herodotum definiuisse vllam Olympiada, aut annum vllius certæ Olympiadis; sed hoc colligi ex scriptis Herodoti, qui attribuit Astyagi triginta quinque annos, quem constat captum a Cyro anno primo Olympiadis quinquagesimæ sextæ, hoc est, anno 221 Iphiti: de quibus deductis 35 Astyages, & 40 Cyaxaris, relinquitur annus 146 Iphiti, id est, primus Cyaxaris. Error est non Diodori, sed librariorum, quanquam vetustissimus. Legendum enim *ἑξήκοντα καὶ ἑξήκοντα ἔτη*. Error natus ex compendiis numerorum 12, pro 12. Sed quod sequitur apud eundem, non ita possumus excusare. *Κησίας δ' ὁ Κνίδιος τοῖς καὶ Ἡρόδοτον μὲν χρόνους ὑπέθεσε, &c.* Nam falsum, Ctesian sæculo Herodoti vixisse. Rursus falsum, Ninum urbem ad Euphraten sitam esse, quod ait idem Diodorus, cum sita fuerit ad Tigrim. Imperite faciunt, qui anno primo Cyri, hoc est, anno primo Olympiadis 1 v, Astyagem a Cyro victum scribunt, cum Cyrus a Persis Rex electus ante Astyages cladem aliquot annos regnarit: & in his turbat Eusebius. Sed & mendose refert Herodotus, sub Cyaxare pugnantibus Medis cum Lydis diem in nocte vertisse, cum is fuerit Astyages, nō Cyaxares, vt recte habet Solinus, quanquā supra idem nobis visum fuerit. Præterea eodem referendum, quod Hieronymus dixit Prologo in Ionam, Astyagen tēpore Iosifæ regnasse. A Nino, ad casum Sardanapali, ita regnatum scribit Diodorus ex Ctesia per 1360 annos, vt non solum Sardanapalus tricesimus rex a Nino, sed etiam tricesimus eius sanguinis fuerit: quam seriē successionis interruptam fuisse ab Arbace Medo, a quo imperium Assyriorum a Medis, ad Cyrum, per 282 annos obtentum fuisse: idq. Ctesiam haussisse *ἐν τῇ βασιλείᾳ διαδεράῳ, ἐν αἷς οἱ Πέρσαι τὰς παλαιὰς ἀρχὰς κατὰ πᾶσα νόμον εἶχον στυπταίμεδρας.* Sane verum est, omnia Acta

Regum Perfidis in diphtheras, quas etiam *κεφαλίδας* vocant Græci, relata fuisse: vt manifesto exstat Esdræ vi, 2. ex quibus constabant Chronica Persarum: Ester ii, 22: vi, 1: x, 2. Sed quum dicat Medos a clade Sardanapali, ad obitum Astyages, Assyriorum regnum obtinuisse, merito vt dubitetur, facit sacra pagina, quæ Tiglath-Phul-Afar, & Senacherib regum Assyriæ meminit. Sed neque verum est, Ninum a Medis solo æquatam, vt refert idem Ctesias, cum ei & diuinarum literarum auctoritas, & Herodotus refragetur, qui in hac parte longe certior Ctesia a nobis deprehenditur. Is scribit ab exercitu Cyaxaris Regis Ninum obsessam: eamque tempore Nitocridis vxoris Nabuchodonosori deletam fuisse. Deleta igitur sub Nabuchodonosoro. Sophonias etiam Propheta temporibus Iosifæ minatur exitium Nino. Herodotus autem scribit Phraortem Medum tempore Manassis Regis Iudæ expeditionem fecisse in Medos, qui Ninum regiam obtinebant. Sed nulla ratione nititur, quod idem Ctesias scribebat tertio *Περσικῶν* de Sardanapalo: *πὺς γὰρ ἔβη ὑπὸ Νίνου θυγατέρας, ὁρῶν τὰ ἀρχαῖα κακίδια, ὡρῶν τε πόμψη ἐς Νίνον ὡρῶς τῆς βασιλείας.* Vult enim Sardanapalum alibi, quam in vrbe Nino fuisse, cum se concremauit, & præterea alium regem Nini fuisse præter ipsum Sardanapalum eodem tempore. quod est ridiculum. Ineptus Græculus, modo Herodoto aduersetur, quid dicat pens nihil habet. At Herodotus recte de Assyriorum imperio retulit, & Ninum urbem adhuc sub temporibus Cyaxaris Medi stetit. Multa a Ctesia & humanitus peccata & consulto per *ζηλοτυπίαν* in Herodotum maligne mentita etiam ex iis, quas Photius nobis reliquit, parietinis, manifesto odorari possumus. Sciendum vero Semiramidis filium *Νινύω*, qui tertius a Nino patre regnavit, vocatum fuisse eodem nomine, quo vrbs ipsa Ninus ab Hebræis dicitur, nempe *נִינְוָה*. Quare quomodo distinguendum sit nomen Nini a Ninya, viderint Græculi. Nam vir Semiramidis proprie Assur vocatus fuit, non Ninus, vt nugantur Græci. Secundum hæc, a Diluuiio, ad initium Assur, quem Ninum vocant Græci, fuerint tantum anni sexaginta vnus: recte. Assur enim nepos Noë ex Sem. Hic igitur mirus consensus profanorum censualium cum sacris: ex quibus arguitur vanitas eorum, qui immanem numerum annorum a Diluuiio, ad Exodum deducunt.

Η ἀρχὴ τῶν Γλιακῶν.] Semiramidem filiam Dercetidos scribit Diodorus, lingua Syriaca *παρθνομασμύνη* ὡς τῆς ἀεισερῶν. Sed nulla dialectus Syriaca ita columbam vocat. Si enim *ετυμολογίῳ* licet, id Syriace potius sonat *ῥαφειάνα*. At in columbam versam fabulantur poetæ. Ouidius Metamorphos. 1v.

— Et dubia est, de te, Babylonia, narree

- Derceti, quam versa squamis velantibus artus,*
- Stagna Palestini credunt coluisse figura?*
- An magis vt sumptis illius filia pennis*
- Extremos altis in turribus egerit annos.*
- λέγει δὲ καὶ μέγας π]* Hoc fragmentum Berofi de diluuiio comparent studiosi cum iis, quæ Haiton, & alij recentiores de loco, vbi Arca Noë requieuit, prodiderunt, cum ille locus hodieque tam Christianis, quam Muhammedanis celeberrimus sit.
- Νικόλαος ὁ Δαμασκιώτης]* De hoc Suidas multa, & alij. Hoc autem fragmentum cognatio materiæ cum superiore coniunxit.
- Ἐστὶν ὑπὸ τῷ Μινυάδα]* Strabo habet *Μινυάδα*: item Plinius libro quinto, xxxi. *Attingit Galatia & Pamphylia Cabaliam, & Milyas, qui circa Barin sunt, & Cyllanti-cum, & Oroandicum Pisidia tractum.*

Βάεις λεγόμενον] Ego βάεις circumflexo accentu scribo, cum sit longa. Omnes tamen libri cum acuto. Est autem βάεις castrum ab Hebræo בִּירָה. Et ita vertitur a Græcis. quanquam Chaldaicum aut Persicum potius videtur בִּירָה quam Hebraicum. sic & Castrum, vel Prætorium, vel Palatium, super cuius fundamentis instaurata est Hierosolymorum turris Antonia, vocatum fuit βάεις. Hic vero montem Armeniæ, cuius meminit & Plinius loco iam a nobis producto, dictum putem: non quod ibi vllum castrum, aut Prætorium fuerit, sed quia & prægrandes naues, & in sublime eductæ vocantur βάεις. Propertius: *Baridos & contis rostra Liburna sequi.* De Baride Ægyptia naui multi meminerunt, Herodotus, Diodorus, alij. Ab arca igitur, seu Naue Noe ita dictus. Sed Epiphanius Λιβάρ dictum tradit: quod aliud agens Tzetzes in versibus Politicis sequius interpretatur. Non enim locum, vbi requieuit Arca, Lubar vocatum scribit, sed vbi primum Noe vitem coluerit.

Καὶ Σείσθεος] Hoc fragmentum de Diluio recte cum superioribus coniunctum: quia non solum cum eis consentit, sed & non raro cum scriptura, mutatis tamen nominibus. Nam Κέβρος hic pro Deo, & Σείσθεος pro Noa.

Δεσίο πέμπτη ὀπὶ δέκα] Sequitur Chaldæos, qui Dodecaeteridum suarum initium ab Ariete instituebant, & proinde omnium ciuiliū temporum principium inibat a mense Artemisio, a quo Desius est secundus: vt Desius sit is, quem Moses secundum mensē vocat, cuius decima septima, quæ hic est quintadecima, diluuium cæperit. Sed eum errorem, quem multi Iudæorum de initio mensum diluuij a vere capiēdo, & nos aliquando post multos secuti sumus, tam damnamus, quam sententias eorum, qui menses diluuij aliunde, quam ab autumno putant, contra veterem consuetudinem Hebræorum. Nam Hebræi septimo mense veteri migrarunt Ægyptum, quem septimum mensē tunc principem mensum haberi Deus præcepit. Scio tamen non paucos esse, quibus Sol non lucet in meridie.

Ἐν Ἡλίε πόλι τῆ ἐν Σιππάρῳ] Sippara hic est nomen tractus, aut regionis, cum tamen apud eundem Abydenum Σιππάρων πόλις quædam dicatur, quæ proculdubio est Σίππαρα Ptolemæi. Ἡλίε πόλις autem ea est, quam Ludouicus Vartomannus in eodem tractu Betfemes vocatam dicit, id est, domum Solis, vt idem monet, & verum est. Rursus de hac Heliopoli vide Macrobiū Saturnaliorum primo, cap. xxiii.

Μετίε τῆ ὀρνίθων] Hellenismus: id est, μετίε τινὰς τῆ ὀρνίθων. Simile genus loquendi in Varronis libris Rerum rusticarum olim notauimus. De auibus, quas dicit emissas a Sisithro, ea faciunt cum columba & coruo a Noa dimissis. Quod non omnia πρὸς ἀπερίβαν cum sacra historia conueniunt, condonanda potius sunt hominibus veris instrumentis veritatis destitutis, quam propter illos næuulos ea reiicienda, in quibus etiam veritatem suam testatam esse Deus voluit. Nos quidem non possumus negare nos ex illis voluptatem summam capere, neque satis mirari odium bonarum literarum in quibusdam, qui Græcos & Latinos scriptores nunquam desuisse mentiri dicunt.

Θεὸς μιν δὲ αἰθρώπων ἀφανίζουσι] Hoc aduersus historiæ veritatem. Nam diluio superuixit Noe tria sæcula cum dimidio.

Περὶ ἀπὸ ξύλων ἀλεξιφάρμακα] Berofus πρὸς τὰς ἀποστολασ μίε.

Καὶ Σύροισι περὶ] Quod de prælio cum Iosia commisso agat, nullum dubium est, & iam supra alibi attigimus. Sed locum vocat Magdolum, non Mageddo

Mageddo, vt scriptura. quod, vt credo, vicina erant, Magdolum & Mageddo: sed quia Magdolum celebrius, ob id pugna ibi commissa esse videtur, vt ea, quæ ad Gaugamela pugnata est, refertur ad Arbela, propter obscuritatem Gaugamelorum.

Ἐν Μαγδόλῳ] Est in finibus Ægypti, via quæ Palæstinam ducit. Ieremiæ XLVI, 14. Mageddo autem meminit, & pugnae ad eum locum infeliciter ab Iosia commissæ, Zacharias xii, 11. vbi dicitur planities Mageddo, & locus, vbi pugna commissa, Adadrimon. In Apocalypsi vocatur Harmageddon.

Κάδουπ] Non dubium est, quin καδούπ fuerit dicta, eamque esse, cuius mentio Numerorum x x, 16.

Μετὰ δὲ ἐκκαίδεκα ἔτη τὰ πάντα] Volunt Neco interfecitum fuisse in prælio ad Carcamis iuxta Euphratem. Sed falsum est. Fufus tantum fuit eius exercitus, & ipse fugatus. Nam post id prælium dicitur non ausus fuisse egredi finibus Ægypti, quod Nabuchodonosor omnia imperio suo subiecisset, a Nilo, ad Euphraten. II Reg. xxi 11, 7. Sed lege cap. XLVI Ieremiæ. Percussit, quod dictum est, non raro de fugato, non autem cæso toto exercitu dicitur.

Τὸ παρὶ Ψάμμι πρὸ δὲ τῶ ἀρχιῶ] Nechao regnavit annis xvi, Psammis eius filius vi, Aprias xxv. Summa 47 deducta de anno 168 Nabonassari, quo Amasim cæpisse regnare scribit Diodorus, relinquatur annus 121 Nabonassari, primus Nechao. Ergo obierit anno 137 Nabonassari circa initium Ioiakim Regis Iudæ. Atqui fufus est a Nabuchodonosoro in loco Carcamis, anno quarto Ioiakim. Videndum igitur, vtrius culpa sit, Herodoti, an Diodori. Nam certe alterutrius culpa est. Meminimus nos aliter in Prolegomenis rationem horum temporum iniisse. Sed hæc verissima est. Ibi enim ab exacta Olympiade LV initium Amasis sumpsimus, cum deberemus ab ineunte. Poterat & hic adiici locus de Sennacheribo apud Herodotum. cuius historiam Sacerdotes Ægyptij multis partibus obscuratam Herodoto tradiderunt. Sed adeundus est Iosephus fidiſſimus, diligentissimus, & eruditissimus scriptor, libro decimo, capite primo. Quia verò mutilus est locus iam antiquitus, vt ne Ruffinus quidem nactus sit integrum, proponam primum lectionem vulgatam, quam secutus est Ruffinus, deinde locum supplebo. παραρθεῖς ἐν ὑπὸ τέτων ὁ βασιλεὺς, ἐπὶ τῆ ἱερέα τῆ Ἡφαίσου στρατεύσας ἔλεθον, ὡς ἔτος ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τῆ ἡγῆ Αἰγυπτίων βασιλέα ἔλθων ἱερέα ὄντα τῆ Ἡφαίσου. πολιορκῶν δὲ τὸ Πηλέσιον, &c. Locus mutilus, vt & mediocriter docto apparet. Adferrem huc interpretationem Ruffini, vt lector videat, quam vetustæ sint mendæ, quæ huic præstantissimo scriptori inoleuerunt; si sine stomacho imperitissimum illum interpretem legere possem: cuius tamen tanta impudentia fuit, vt cum summo viro Hieronymo manum conferere non dubitaret. Sed vt paucos Hieronymos hæc ætas habeat, non desunt tamen hodie Ruffini multi. Verum ad Iosephum. Totus locus ita a Iosepho conceptus fuit: παραρθεῖς ἐν ὑπὸ τέτων ὁ βασιλεὺς, Σναρχίεβος λυεῖ τὴν πολιορκίαν. Ἡρόδοτος δὲ γραφὴ Σναρχίεβον ἐπὶ τῆ ἱερέα τῆ Ἡφαίσου στρατεύσας, λέγων ὡς ἔτος ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τῆ Αἰγυπτίων βασιλέα ἦλθεν ἱερέα ὄντα τῆ Ἡφαίσου. πολιορκῶν δὲ τὸ Πηλέσιον, ἔλυσεν τὴν πολιορκίαν δὲ αἰτίας τοιαύτης. ἠύξατο ὁ βασιλεὺς τῆ Αἰγυπτίων τῶ θεῶ. τὸ γλυόμενον ὑπὸ τῆ ὄδο, πηλῶ ἐσκέπητο τῶ Αραβί. πλανᾷται γὰρ καὶ τὸ Ἡρόδοτος, ἐκ Αραβίων λέγων τῆ βασιλέα, ἀλλ᾽ Αραβίων. Manifesta sententia. Non raro miratus sum, tot mendæ, quibus optimus ille scriptor oblitus est, non solum omnia Ruffini, sed & quædam iam Eusebij sæculo extitisse. Sed & illud agnoscitur a Ruffino, quod dicam. In fine eiusdem capituli ita scribit: Βηροσός δὲ ὁ τὰ Χαλδαῖα συγγραφέων μνημονεύει βασιλέως τῆ

τὸν ἦ Κεθνε ἀσῆρα κμπεροθεῖς, ὅς ἐπιχρείας νύμφης Ανωβρεθ· λεγομένης, ἣν ἔχων μονογενῆ, ὃν δὲ τὸ πρῶτον ΙΕΟΥΔ ἐνάλει, ἦ μονογενῆς ἕως ἐπὶ ἡ νυῦ καλεμένης ὡς τὰ τοῖς Φοίνιξι. κινδύων ἐν πόλει μέγιστον κατὰ ληφόντων πλεῖον χάραν, βασιλικῆς κοσμήσεως χάριτι ἦ ἦδον, βωμόν τε καὶ ἄσπεκδασάμην κατέδυσεν. Hic vides primum Isacum, non autem Abrahamum μονογενῆ, siue γῆν dictum : deinde adumbratam, vel potius deprauatam immolandi Isaci historiam, & causam penitus dissimulatam, immolationem ementitam. Sed & nomen Saræ in Anobreth mutatum. Philo quoque Byblensis eandem historiam tangebatur : λοιμὸς δὲ γεγενημένος ἐν φθορᾷ, ἢ αὐτῆς μονογενῆ ἣν Κεθνος Ουρανὸς πατρὶ ὀλοιαρποῖ. Idem prorsus dicit, quod Porphyrius. Ait igitur Onomacritus ex Orpheo, neminem vnquam Deum vidisse, præter Abrahamum, quem vocat μονογενῆ, cum potius fuerit πατὴρ μονογενῆς. Sed Polyistor Alexander filium Abrahami ἐκ τῆς γαμετῆς αὐτῆς ἐλλωιστὶ Γέλωα vocatum scribit, ita ὡς ἐφεσῶν ρησὶ, quod Græce est γέλωας.

Ὡς ἡ δολογενῆς δὲ ταξεν] Ita olim correximus in Fragmentis Orphei, quæ vir eruditissimus amicus noster Henricus Stephanus edidit anno 1573. Et ita emendate rursus excusum vndecim annis post in editione Theognidis & versuum Pythagoræ. Antea inepte legebatur ἑλογηθῆς. Est igitur ἡ δολογενῆς Aquigena, hoc est, Moses ex aquis tanquam natalibus extractus. Nam verbum ἡ ψα est extrahere, ἀνασῶ ἀται. ἡ ψα ἀνασῶ ας ὄς: non autem quod Μῶς aquam Ægyptiis sonaret, vt nugatur Philo Iudæus ἐλλωισθῆς, & Hebraismi penitus imperitus. Iosephus vero amplius largitur. Compositum enim ex Μῶς aqua, & ἡ σης extractus ex aqua : vnde coaluerit nomen solidum Μωϋσῆς. Alij dicunt Μωϋ Syriace esse aquam. Denique hinc fluxit dici Μωϋσῆν potius, quam Μωσῆν, quod rectum erat. Ezekiel Tragicus :

Ὀνομα δὲ Μωσῆν ἀνόμαζε, ἦ χάριν ἑργῶς ἀεὶ λέε ποταμίας ἀπ' ἡνόν.

Videtur simpliciter a verbo deriuare, vt ratio postulat, non ab aquis. Recte igitur olim ἡ δολογενῆς pro ἡ δρογενῆς. Sed mirum, vnde horum notitia Orpheo, aut Onomacrito. Vetustissimum autem mendum hoc esse non dubito, vt ἡλογηθῆς pro ἡδολογενῆς legeretur.

Ἐκ θεόθεν γνώμαισι λαβῶν κατὰ δὶπλάκῃ θεομόν] καταλαβῶν γνώμαις θεομόν δὶπλάκῃ ὡς τὰ θεῶν. Vocat δὶπλάκῃ θεομόν, innuens δὶπλάκῃ δέλοτον θεομόν: Duplices Decalogi tabulas. Vnde Græcus homo hæc sciuit ?

EPOCHÆ

EPOCHÆ
 IN VETERE INSTRUMENTO,
 QUÆ
 CERTVM CHARACTEREM
 HABENT.

VICESIMA secunda mensis secundi fuit Sabbatum anno primo Exodi.

Exodi cap. xvi Israelitæ deuenerunt desertum Sin, quintadecima mensis. Sexta die post fuit parasceue, siue feria sexta. Commatibus 5, 22, 23. Ergo dies xxii, & neomenia fuit sabbatum, ac consequenter neomenia primi mensis fuit feria quinta.

Quartusdecimus annus Ezekia Regis est primus hebdomadis sabbaticæ.

Isaiæ xxxvii, 30, & ii Reg. xix, 29: Hoc anno tu comedes sponte decidua: secundo sponte nascentia: tertio seres. Iudæi aliter intelligunt. Sed falluntur. Nam proculdubio quartusdecimus Isaiæ fuit primus hebdomadis. Dicit, primus, secundus, tertius, id est, hebdomadis.

Primus annus Sedekia est quartus Hebdomadis Sabbaticæ.

Ieremiæ xxviii, 1. Et accidit hoc anno, principio regni Sedekia Regis Iuda, quarto anno, quinto mense. Hic nugatur R. Salomo. Vix tandem David Kimhi diuinat fuisse annum quartum hebdomadis Sabbaticæ. Nobis statim in illum locum oculos coniciantibus non aliter visum est. Iste annus memorabilis est initio Sedekia & conditu duarum illustrissimarum, & vetustissimarum urbium, Massilia in Gallia, Cyrenarum in Libya.

Decimus Sedekia est vicesimus septimus Iubilei.

Ezekiel xxix, 27. Vicesimos septimo anno, in primo (mense) prima mensis, accidit, vt verbum Domini mihi factum sit. Erat annus decimus Sedekia. Ibid. commate primo. Proinde erat annus currens 907 ab Exodo. Deductis quadraginta mansionis in deserto, & septem subiugatae terræ, quos annos Hebræi vocant שבע שנות כבוש הארץ septem annos subiugationis terræ, remanent anni γεωργίας 860, quæ sunt iubilea xvii, anni 27 Iubilei xviii currentis, cuius initium a xxv anno Iosia Regis, non a xviii, vt Iudæi quidam & eos alij sequuti. Vbi sunt ergo, qui a quadragesimo primo anno Exodi Iubilea ordiuntur? item qui negant in Chaldæa Sabbaticos annos obseruatos? Sed nemo hæctenus illum locum Ezekielis capiebat, qui est insignis. Hic nullus liber legis inuentus locum habet, vt nugati sunt de tricesimo anno a libro legis inuento.

Vltimus Sedekia est Sabbaticus.

Satis demonstratur ex antecedenti. Nam si decimus, qui erat penultimus, fuit vicesimus septimus Iubilei: sequitur, vt vndecimus, idemque vltimus sit vicesimus octauus Iubilei, ac proinde vltimus hebdomadis. Sed & Ieremiæ xxxiii, 9, 10, 11, 12, 13, 14, manifesto ostenditur, vlti-

num tempus obsidionis conuenisse cum tempore, quo Hebræi apud populares suos seruentes, manumitti debebant Exodi XXI, 2. Deuter. XV, 12. Iste annus ut excidio Ierosolymorum, & casu Sedekia, ita initio Astyagis, nobilis est. Hoc enim anno confurgit initium Astyagis, in cuius morte defecit imperium Medorum, ut in casu Sedekia regnum Iuda.

Tertiusdecimus annus Nabuchodonosori erat tricesimus Nabopollassari Regis Babylonia patris Nabuchodonosori.

Quintus annus capti Iechoniae est tertiusdecimus Nabuchodonosori. Quartus enim Ioiakim est primus Nabuchodonosori. Jeremiae XXV, 1. A quarto autem Ioiakim, ad quintum captiuitatis Iechoniae inclusiue, sunt anni duodecim absoluti. Et proinde quintus annus capti Iechoniae est annus tertiusdecimus currens ab initio Nabuchodonosori. Sed & quintus annus captiuitatis Iechoniae erat tricesimus illius regis, qui tunc Babylone imperabat, id est, Nabopollassari. Proinde tricesimus Nabopollassari, est tertiusdecimus Nabuchodonosori. Locus iste est satis supra a nobis in Prolegomenis, & in libro quinto vexatus, si qua possumus hoc animis parum æquis veritati inculcare. Hieronymus, nihilo consultius dixit tricesimum hunc annum, cuius meminit Ezekiel, fuisse tricesimum ætatis Ezekielis, quam Iudæi fuisse tricesimum a libro legis inuento.

Secundus annus Nabuchodonosori in Chaldaea putatur ab obitu Nabopollassari.

Danielis II, 1. Qui & ipse quoque est locus maxime notabilis. Nam Chaldæi in Babylonia, viuentem Nabopollassaro, nullam rationem habuerunt regni Nabuchodonosori, quod in Syria tantum locum habebat. Sic & Persæ annum Cyri vicesimum nonum putabant, cum Babylonij primum annum imperij Cyri putarent. Quod locus ille Danielis II ab Hieronymo perperam acceptus sit, alibi demonstrauimus. Incidit verò in idem tempus tam caput VIII Ezekielis, quam caput II Danielis. quo tempore iam magnum nomen Danielis. Ezekielis XIV, 14.

CHA-

CHARACTERES VETUSTATIS, QVI HODIE APVD IVDÆOS.

Verus annus Sabbaticus.

Omnis annus septenarius in Computo Iudaico est Sabbaticus, ut alibi a nobis dictum est. Sic omnis annus septenarius in computo mundi vero a nobis instituto & ipse Sabbaticus est, ut & in periodo Iuliana, ab autumno eiusdem anni.

Annus Solaris Alexandreus merus, quo utuntur Iudæi.

Finis anni Solaris Calippici Seleucidarum erat in septima Octobris Iuliani in litera G. Sed Iudæi hinc ordiuntur hodie computum anni prisca Solaris, cum debuissent ab octaua eiusdem mensis, a qua octaua capit neomenia anni prisca Hebræi lunaris, in quem incidit Nisan Exodi. Isteque annus sex tantum mensium fuit, cum ex Mosis præcepto Hebræi a neomenia Nisan anni initium instituerint in posterum. A septima igitur Octobris incipit annus Solaris Iudaicus, ubi olim Tekupha erat Macedonica. recte. Erat enim vltimus dies anni Solaris. Quare cum Tekupham reformarunt translata in xxiv Septembris, tredecim dies recte auferunt. Tot enim dies ad xxiv Septembris appositi desinunt in septima Octobris, in qua desinit annus Solaris. Inepte igitur ab eadem septima neomeniam primam Computi sui ineunt, feria secunda, cyclo Solis primo, Lunæ tertio, anno periodi Iulianæ 953. Nam, ut dixi, neomenia quidem illa recte septimæ Octobris competit, secundum medium motum Lunæ, sed non conuenit hypothesi. Hoc enim modo aliud initium anni Solaris a prisco instituunt, cum Tekupham, id est, vltimum diem anni, pro primo sequentis accipiunt. Sed quia tempore reformationis nouilunium quærebant in xxiv Septembris, propterea necesse fuit, ut ante 216 cyclos nouilunium fuerit in vii Octobris. Atqui non in xxiv Septembris instituendum erat nouilunium, sed in xxv: quia xxiv Septemb. est principium quidem anni Solaris Constantiniani, finis vero illius, quem captabant Iudæi tempore reformationis. Igitur in xxv Septembris nouilunium fuit feria tertia, cuius character 3. 6. 734, anno Christi 154, qui erat mundi verus 4104. Itaque 216 cycli, id est, anni 4104 absoluti, ab viii, non a vii Octobris, statuisent nouilunium in xxv Septembris: & computus Iudaicus vno anno maior tantum vero mundano fuisset, qui hodie eodem est minor annis 189. Sed qui veram rationem annorum mundi ignorarunt, non habebant hæc in animo. Hoc vnum captabant, ut tempore reformationis post 13 dies ἀπομείνωσιν, qui sunt cycli 216, nouilunium in xxiv Septembris statueretur, cum statuendum fuisset in xxv, secundum veterem annum Macedonicum, a cuius initio retro xiiii dies putati desinunt in xxv, non in xxiv Septembris. Reliqua præclara huius doctrinæ, quæ ad institutionem hodierni Computi Iudaici pertinent, pete ex libris nostris. Nam & nostris hominibus & Iudæis incognita sunt. Habemus igitur præclarum monumentum vetustatis Iudaicæ annum prisca Macedonicum.

Judæi vsi sunt periodo Calippi Alexandria.

Reformatio anni Iudaici elegantissima, quæ hodie Iudæis in vsu est, competit anno Christi 344. A Tekupha enim antiqua septimæ Octobris, ad Tekupham Sosigenis vicesimæquartæ Septembris, dies sunt tredecim: quibus congruunt *προεμπίλωσεως σελλωαϊκῆς* cycli 216, qui sunt anni Iuliani 4104. Itaque anno 4105 computi hodierni Iudaici competit reformatio. Cum igitur translatio Tekuphæ, & nouilunium septimæ Octobris, præferat vestigia reformationis: ergo alio anno utebantur, & quidem alio, quam ex epilogismo medij motus Lunaris. Ea enim est hodierna methodus. Utebantur igitur aliqua periodo annorum. ecquanam alia, quam Calippica? Rabbi igitur Adda priscus antecessor doctrinæ Iudaicæ definiuit annum dierum 365. hor. 5. ostentorum 997, momentorum $\frac{4}{75}$. Ergo periodus illorum erat annorum 76. Præterea exempla quædam veteris anni Iudaici sub Seleucidis, & tempore Christi, & vsque ad excidium templi, id confirmant, præsertim anno ipso excidij templi: quo neomenia Nisan fuit feria prima, Kalendis Aprilis. Id non poterat ex calculo hodierno, sed ex periodo Syriaca Calippi. Stulti Iudæi putant mundum conditum in VII Octobris, & propterea vicesimam secundam Nouembris fuisse decimam septimam secundi mensis, in qua cæperit Diluuium. Eam hodie celebrant, & vocant *λιτανείαν*, qua pluuiam a Deo exposcunt, & contra, ne nimia *ἐπομβρία* orbem inundet, numen deprecantur. Institutum vetus est litania Iudaica pro pluuiâ. Nam ad eam manifesto allusit Zacharia x, 1. Itaque ritus & ceremonia, quæ impenduntur huic cultui, dicitur *עֲוָתֵי הַיָּמִין*. *Apparatus pluuiæ*: quod eleganter vno verbo Arabibus est *استسقاء*.

CHA-

CHARACTERES
TEMPORVM

IN
NOVO TESTAMENTO.

Annus baptismi xv Tiberij.

Paschata quinque a baptismo ad resurrectionem. Vide lib. vi.

Σάββατον δὲ τρεῖς ἡμέρας. Vide lib. vi.

Encania, ἢ σιλωπηγία. Vide ibid.

Pentecoste ultimi anni Christi post resurrectionem xxiiii Mai.

Annus, quo Iesus puer reuocatus ex Ægypto.

Post mortem Herodis statim ineunte regno Archelai Ioseph somnio monitus Mariam cum puero Iesu reducit in Palæstinam, anno periodi Iulianæ 4713 post Pascha, quo anno eclipsis Lunaris contigit nona Ianuarij. Ita reponendum, non VIII, vt aliud agentes scripsimus. Quod monemus, ne calumniæ fenestram aperiamus. Ex filo historiæ, aduentu Magorum, & migratione Mariæ in Ægyptum, satis constat, Iesum maiorem fuisse annotino, aut proximum bimulo: quod & non solum recentiores quidam, sed etiam & veteres odorati sunt. ~~_____~~
~~_____~~. Sed de hoc non semel alibi.

Ephemeria Abia proxime ante conceptionem Iohannis Baptista. Luca 1.

Res præclara & cognitu digna, quæ paucis explicari non potest. Posteritas Aharonis in viginti quatuor familias, sexdecim ab Eleazaro, octo ab Ithamaro propagata est. Ex familiæ vicem suam rei diuinæ operabantur in templo, ministerio singularum in orbem redeunte. Institutum vetus est Daudis Regis, vltimis diebus vitæ eius. 1 Chron. xxiii, 27: qui primus eas familias ita distinxit, vt eius prærogatiua esset, cuius prima fors exiisset. 1 Chron. xxiv, 7. Ioiaribi prima fors exiit, & proinde princeps familiarum fuit: secunda Iedei: & sic aliæ, vt extat in eodem cap. xiv. Numquam in ministerio alia aliam anteuertebat, aut liturgiæ tempus præripiebat, sed singulæ ordine sibi succedebant. Quod si quis meminisset temporis, in quo vna ex illis familiis ministrasset ante multos annos, ex dinumeratione orbium, poterat tuto sine indice diuinare, cuius familiæ functio esset in templo. Eum ordinem constantissimum ad sua vsque tempora durasse scribit Iosephus. *καὶ διήμην ἕως ὁ μαιρισμός ἀρχὴ ἢ σήμερον ἡμέρας.* qui & se primæ familiæ popularem fuisse scribit, idque præcipuæ nobilitatis loco habitum apud gentem suam. *ἐμοὶ δ' ἔμνον ἕως ἱερῶν ἕως τὸ γένος, ἀλλὰ καὶ τὸ παρῶν, ἐφημερίδ' ἢ εἰσοσπασάσθην. πολλὴ δὲ καὶ ἐν τῷ δόξασθαι.* Vnaquæque familia *πατρία* dicitur ipsi Iosepho, sacris Bibliis *ἐφημερία*, Iosepho etiam *ἐφημερία*, & Luca *ἐφημερία*. Sed functionis tempus ita etiam appellari potest, quod & dicitur *ἐφημερία φυλακῆς*.

item מַעַרְבָּיָה hoc est λητουργία. Vnde סֵפֶר סְפָרִים liber liturgiarum, distinctus in septem dies hebdomadis ciuilis, quot scilicet dies singulæ ephemeræ operabantur: nempe a matutino sacrificio Sabbati, ad matutinum sacrificium sequentis Sabbati. Nam liber Liturgiarum ita habet: סְפָרִים לַיהוָה מִיְמֵינוּ בְּכֹהֵן סַבְבָּתוֹ שָׁבָתוֹ מִיְמֵינוּ סַבְבָּתוֹ מִיְמֵינוּ סַבְבָּתוֹ מִיְמֵינוּ סַבְבָּתוֹ מִיְמֵינוּ סַבְבָּתוֹ מִיְמֵינוּ *Sabbato autem adiciebant Benedictionem unam ephemeræ illi, quæ exibat ex ministerio.* Ergo die Sabbati exhibant ex ministerio, nempe ante matutinum suffitum, in instauratione panum propositionis. Iosephus de Dauide: *διέταξε δὲ μίαν παρτίαν ἡμερονείας τῆς Θεοῦ ἐπὶ ἡμέρας οὐκ ἄλλο σαββάτου, ἐπὶ σαββάτου.* Dixit octo dies ἰδιωτικῶς, cum essent tantum septem solidi. Lucas ἐπλήθυνον ἡμέρας οὐκ ἄλλο τὸ ἀρετεμεῖν τὸ παιδίον. Atqui ἐπλήθυνον ἐπὶ ἀδυναξία. Sic πεντητηρίς dicitur, quæ quatuor tantum annis solidis constaret. Ergo dies functionis vnus ephemeræ erant septem, omnium centum sexaginta octo: qui dicitur a nobis orbis hieraticus. qui quidem orbis hieraticus nunquam ad eandem diem Iulianam redit, nisi post 224 annos Iulianos: qui fiunt orbis hieratici 487. & tunc ephemeria ab eadem die Iuliana incipiet ministrare, a qua cæperat ante annos Iulianos 224. Nam verum quidem est, 23 annis Iulianis expleri quinquaginta orbis hieraticos, sed defunt 18 horæ. & propterea cum in 247 annis feriæ neomeniarum redeant in orbem, in illo interuallo, qui sunt cycli 13, explentur quoque 537 orbis hieratici. Sed, vt dixi, defunt 18 horæ. Vera igitur horum orbium Periodus est annorum 224 Iulianorum. Iste vero orbis hieraticus tanta religione obseruatus est in posteriore templo, vt, quod supra diximus, nulla familia alienæ functionis partes aut τὰξιν inuaderet, adeo vt anno excidij templi solenne ieiunium, quod competit decimæseptimæ Tamuz, interpellatum sit penuria familiæ, quam tunc ordo ad ministerium illius solennis vocabat, cum tamen ea familia, quæ proxime functa erat ministerio, potius substitui debuerit, quam sacrum solenne per hominum penuriam omitti. Sed tamen omissum est penuria illius ephemeræ, ad quam ex ordine illa hebdomas pertinebat. Tanta religio erat ordinem a Dauide præscriptum obseruandi. Priore templo stante dubitari potest continuatum ne sit iuge sacrificium, qui ἐσθλεχισμός dicitur. Quod si non continuatum, ideo neque hebdomades hieraticæ continuatæ, populo & sacerdotibus ipsis in horrendam idolomaniam solutis. Nam ordinem a Dauide institutum Ezekias restituit antequam Pascha celebraret. 11 Chron. xxix, 25. Si continuatum fuisset quotidianum sacrificium, vtique & functio familiarum continuata fuisset. Non igitur opus fuisset Ezekia illum ordinem restituere. Idem fecit & Iosias Pascha suum celebraturus. 11 Chron. xxxv, 4. Sed neque ephemeræ recte obseruatæ sunt: quod Ezekiel exprobrat Iudæi xxix, 7, 8. Contra videri potest non omissum, ex eiusdem Ezekielis xliv, 15. Præterea Iudæi quasi per manus traditum habent, Templum captum & incensum a Chaldæis nona Ab, ephemeria Ioiaribi. In lugubri enim carmine, quod canitur nona Ab ex persona presbyterij, hos versiculos rhythmos legimus:

בְּהַשְׁעָה לְחֹרֶשׁ בְּשַׁעַת הַמַּעֲרִיב
 אָנֹכִי עַל מַשְׁמַרְתִּי מִשְׁמַרְתִּי הַיְוֵרִיב
 וְנִכְנַס הָאוֹיֵב וְיָאֵחַ זְבַחֵי הַקָּרִיב
 וְכָה אֵל מִקְרֹשׁ וְלֹא צִוָּה יְהוָה
*Die nona mensis, hora vespertini temporis,
 Quum essem in vigilia mea, vigilia Ioiarib,
 Introit hostis, & sacrificia sua obtulit.
 Ingressus est in sanctuarium meum iniussu Domini.*

At neque interuallum a Pascha Ezekia, ad excidium templi conuenit, neque a Pascha Iosia. Sed & Ioiakim Idola coluit, & Sedekias, & propterea

pterea ἐσθλεχισμὸν neglectum, aut non iugiter continuatum fuisse, necesse est. Alioqui si ab initio anni, quo Encænia templi Solomon celebrauit, ad excidium templi, iuge sacrificium obseruatum fuisset, hoc est, a 29 Adar anni periodi Iulianæ 3703, quæ fuit 30 Martij, feria septima; sane ab eo tempore, ad feriam septimam xxvi Iulij anni 4124, quo iniuit hebdomas hieratica, in qua templum incensum fuit, intra illud spatium anni 421, dies 118 fluxisse deprehenduntur, qui sunt orbis hieratici absoluti 216. Tantum possumus proferre de obseruatione huius ordinis sub priore templo. Sub posteriore nulla omnino interpellatio iugis sacrificij interuenit, præter pollutionem templi sub Antiocho. Nam a fundamentis templi a Zorobabele iactis, ad pollutionem, tantum abest, vt interpellatum fuerit sacrificium, vt Iudæi sacris intenti Sabbato quodam urbem Ptolemæo Lagi filio irrumpendam obicere maluerint, quam ab operatione sacri desistere. De quo hic insignis locus Agatharchidæ prisca scriptoris extat apud Iosephum: οἱ καλέμμοι Ἰουδαῖοι πόλιν οἰκιστὴς ὀχλοσπάτην πασῶν, ἣν καλεῖν Ἱεροσόλυμα συμβαίνει τὰς ἐγχερίους, ἀργεῖν εἰδοσμένοι δι' ἐσθλομῆρας, καὶ μηδὲ τὰ ὄπλα βασάζειν ἐν τοῖς εἰρημύμοις χρόνοις, μήτε γεωργίας ἀπέειπον, μήτε ἄλλης ὅτι μελείας λητουργίας μηδεμίας, ἀλλ' ἐν τοῖς Ἱεροῖς ἐπιτετέκοτες τὰς χεῖρας ὀχλοσπῆρας, εἰσόντος εἰς τὴν πόλιν Πτολεμαίου τ' Ἰάγρου, καὶ τ' Διουάμου, καὶ τ' ἀνθρώπων ἀπὸ τῆς φυλάξης τὴν πόλιν ὀχλοσπῆρας τὴν ἀνοίαν, ἣ μὲν παρτίς εἰλήφει δεσπότην πικρὸν, ὃ δὲ νόμος ἐξήλασθη φαῦλον ἔχον ἐπιστῆμον. τὸ δὲ συμβᾶν πάλιν ἐμείνων τὰς ἄλλας πάντας δεδίδαχε τιμωκῆτα φυγεῖν εἰς ἐνύπνια καὶ τὴν πόλιν πικρὸν τὸ νόμος δεδομένον Ἱεροσόλυμον, ἥντι ἀπὸ τοῖς ἀνθρώποις λογισμοῖς πικρὸν τὸν ἀπορεμένον ἐξασθενήσασιν. Maximus numerus harum xxiv familiarum habitabat Ierosolymis. Nehemias xi, 12. Hinc fiebat, vt ne obsessa quidem vrbe quotidianum sacrificium cessaret penuria sacerdotum. Reliqua plebs sacerdotum in agris, villis, & vicis habitabat. Porro templo ab Antiocho profanato, perinde res erat, ac si nullum templum, nullum sacrificium antea fuisset. Itaque necesse fuit Iudæa Macabæo nouum institutum inducere, familias recensere, sacerdotes, qui se a contaminatione Syrorum integros conseruauerant, seligere. Quod disertè traditur 1 Macab. iv, 42. Ab eo tempore, ad excidium templi sub Vespasiano, endelechismo nullum interuenit vitium, proinde nullum etiam orbi hieratico. Neque enim idolomania, quæ sub regibus Iudæa iuge sacrificium interruperat, vllum extitit vestigium sub posteriore templo: neque vlla vis belli potuit facere, vt quotidianum sacrificium interPELLARETUR saltem ab Encæniis Macabæi, ad belli Iudaici vltima tempora. Ter enim obsessa sunt Ierosolyma, in quibus bis capta. Obsessa enim sunt ab Antiocho Eupatore, capta a Pompeio, & xxv annis post a Sosio & Herode. In his tribus casibus Iosephus ostendit, nunquam cessasse sacrificium quotidianum. Cessauit autem xvii die Tamuz, Ierosolymis a Tito obsessis, penuria sacerdotum. Verba Iosephi lib. id. de obsessis a Sosio Ierosolymis: διδοσάντες τε μὴ διακαλύπτωσαν αὐτὰς, οἱ Ρωμαῖοι τὰς καθήμενὰς θυσίας ἐπιτελεῖν τῆς Θεοῦ, κερσεβόου) ἐπιβῆται κρημαλάντες θυμῶν αὐτοῖς μόνον εἰσπομύζουσι. Rursus de Ierosolymis a Pompeio obsessis: μάθοι δ' αὖ πὺς ἐνθεῦθεν τὴν ἑσθλομῆρας ἢ ἐρχομεν πικρὸν τὸν θεὸν οὐσείας, καὶ τὴν φυλάκην τὸν νόμον, μηδὲν ὑπὸ τῆς πολιορκίας διδοσάντες εἰσπομύζουσαν πικρὸν τὰς Ἱεροῦσας, ἀλλὰ διδοσάντες ἡμέρας κρημαλάντες καὶ πικρὸν τὸν θεὸν ἑσθλομῆρας ἐπὶ τῆ βασιλείᾳ. Quid clarius hoc testimonio de quotidiano sacrificio nunquam ne in bellis quidem intermisso? Sed disertius postea: οἱ πολέμοι μὲν εἰσπεσόντες ἑσθλομῆρας ἐν τῆς Ἱεροῦσας, οἱ δὲ πικρὸν τὸν θεὸν οὐσείας ἑσθλομῆρας ἤσαν Ἱεροῦσας διδοσάντες. De intermisso sacrificio idem lib. v

